

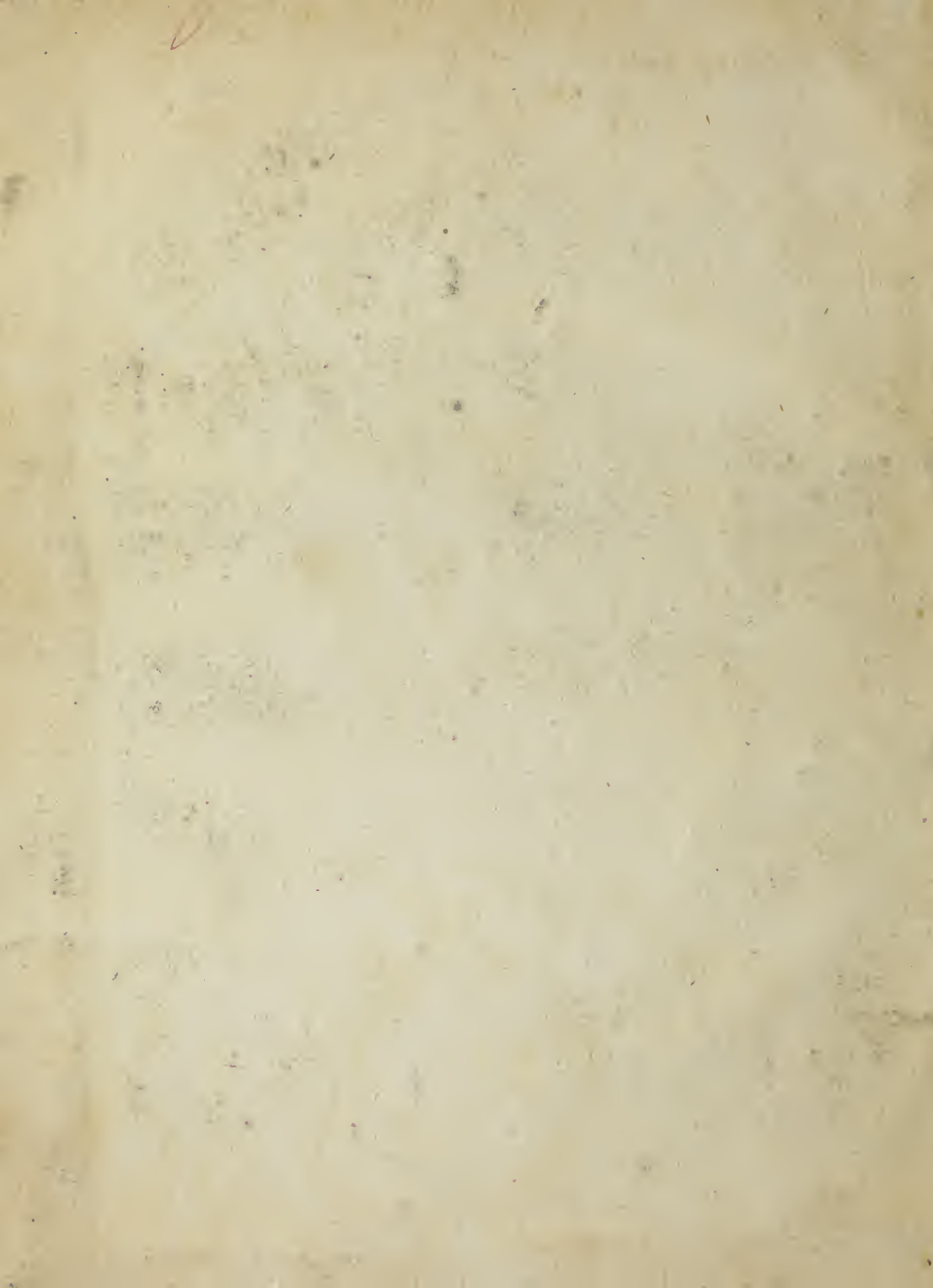

Digitized by the Internet Archive
in 2014

<https://archive.org/details/beschryvingeders01bale>

BESCHRYVINGE
van
DORDRECHT

L. & F. J. J. de

BESCHRYVINGE

Der Stad

DORDRECHT,

Vervatende Haar Begin, Opkomst, Toeneming, en verdere Stant: Opgezocht, in't Licht gebracht, en Vertoond, met vele Voornamen Voorrechten, Hand-Vesten, Keuren, en Oude-Herkomen.

Als mede een Verzameling van eenige GESLACHTBOOMEN, der Adellijke, Aal-Oude, en Aanzienlijke HEEREN-GESLACHTEN, van, en in, DORDRECHT, enz.

Zijnde de Voornoemde BESCHRYVINGE, Geceerd, en Verrijkt, met Verscheyde KOPRE KONST-PLATEN.

DOOR

MATTHYS BALEN, JANS ZOON.

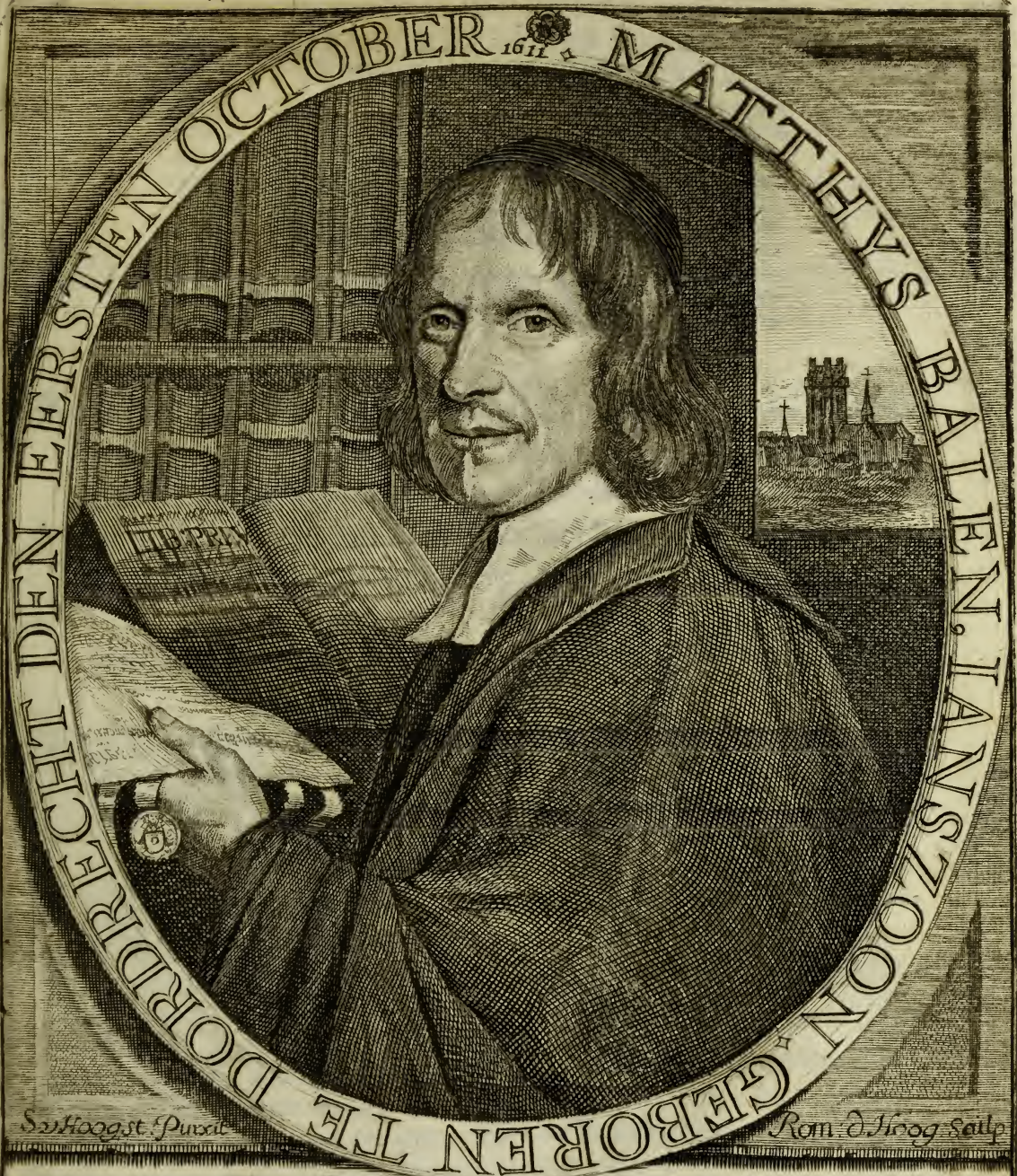

TE DORDRECHT,

Gedruckt by *Symon Onder de Linde*, Boekverkooper, woonende aan de *Visch-Markt*,
In de *Groote Gekroonde Druckerye*, Anno *M. D. C. LXXVII.*

S. v. Hoogst. Puzat

Rom. d. Hoog. Sulp.

Bezie dit Beelt. O lezer eer gy Leest,
 Dits hy die Dort herboude en zonder Mueren
 Van Kalk of Steen, zyn vlyt en Hooge geest
 Gaf haer een Stof die Duijzent Jaer kan dueren.

S. v. Hoogstraten.

THE NEW YORK PUBLIC LIBRARY
ASTOR LENOX AND TILDEN FOUNDATIONS
500 N. 5TH ST. N. Y. C.

Aan de Edele , Erentfeste, Groot-Achtbre,
 Hoog-geleerde , Wijze , Voorzienige Heeren ; Mijn
 Heeren : De *Schout* , *Borgermeesteren* , *Oud-Raden* , en
Goede Luyden van den *Achten* der Stad **DORDRECHT** :
 Als mede de *Mannen* van *Veertigen* der zelve Stad.

Edele , Erentfeste , Groot-Achtbre , Hoog-geleerde , Wijze , Voorzienige
HEEREN ,

Eze Mijne **BESCHRYVINGE** en kan aan niemand , met beter Recht , noch met meerder Reden , dan *U. Ed. Groot-Achtbre* Opgedragen , en Toe-geëygend werden : Nadiense met Goedvinding van *U. Ed. Groot-Achtb.* Begonnen , onder de Pers geraakt , en ten Eynde gebracht is. Hebbende *U. Ed. Groot-Achtb.* My daar toe gelieven **Aanleydinge** te geven , en **Toegang** te Verleenen totter *Kantoor* ter *Tresorie* , (nu *Borgermeesters Kamer* ;) ter *Secretarie* , enz. om aldaar te mogen **Doorzoeken** 't gene konde dienen totte **BESCHRYVINGE** van onze voorz Stad. Welken **Geleerder Pen** , met meerder **Luyster** , en **Beschaafder Stijl** , hadde kunnen in 't **Licht** , en voor den **Dag** brengen. Ik hebbe gedaan , niet zoo Ik wel gewild , en gewenst hadde , maar na vermogen. **Hope** dat dezen mijnen goeden , en welmeenenden **Yver** , met een **Gunstig Oog** zal aangezien , en opgenomen

men werden. Verzoekende gediensfelijk dat dit, Mijⁿ WERK, onder Uwe Vleugelen mach Schuylen, en U. Ed. Groot-Achtb. tot Bescherm-Heeren hebben. Den *Almachtigen, Grooten*, en alleen *Wijzen God*, wil U. Ed. al t'zamen in zijne Goddelijke Behoedinge, en Beschuttinge nemen: U. Ed. Bestieringe zegenen, ten beste van onze Stad, en lieve Vaderland. *Dit zy also! Blijve*

Edele, Erentfeste, Groot-Achtbre, Hoog-geleerde, Wijze, Voorzienige Heeren, U. Ed. Groot-Achtb.

In DORDRECHT, S. Ian te
Midde-Zomer, den 24. van Zo-
mer-maand, na de Geboorte onzes
Heeren, en Heylands, in 't Jaar
1677.

*Dienst-Verplichten, Ingeboren Borger,
en Onderdaan,*

MATTHYS BALEN, JANSZ.

T Y T E L - P R I N T.

Ier zit de Maegd van D O R D, in 't eerste Hollands
Eyland,

Op Vorst Marvèi Stoel, bekend door 't Raads-
bestier,

De laast' Hervorming in de Wet van onzen Heyland.

Zy draagt een Scheeps-kroon, en in d'een hand de Banier,
Die haar Gebuur-Steên, als de Hoofd-vlagg' hulde opdroegen:

Met d'andre, die den Staf beklemt van Majas-zoon,
Gebiedze, als Erf-Vorstin, de Stroom-goôn, die zich voegen

Met haar Schenkadien, elk om 's eerst, voor haren Troon:
De Rijn, de Maas, de Waal, de Merwe, en haar Gespeelen,

Zy off'ren Kooren, Wijn, en wat men off'ren kan,
t'Wijl jonge Trytons vast de Zalmen in gareelen

Doen zwemmen, en de Steur gewennen na 't gespan.
Gins klimt de Merw-godin, en hecht het bloedig teeken,

Op eenen witten Schild, aan 't opperst' van een Boog:
De grijze Tijd is met den Tooren-Schild geweeken,

De Faam laat haar Bazuin vast hooren van om hoog,
De Munt, en 't Stapel-Recht, met Handvest-Brieven, çieren
Op 't lest de Staci-boog, als D O R D R E C H T S Kamenieren.

S. van H O O G S T R A T E N.

B E S C H R Y V I N G E

V A N

D O R D R E C H T.

Door den Grooten Onderzoeker der Oudheden,

MATTHYS BALEN, JANSZON.

Als eertijds God Neptuyn, Eool
ten hulp gekomen,
't Gezegend Land, dat zig om
Dordrecht henen strekt,
Met zware Water-stroomen,
Gelijk een barre Zee, verwoestende,
bedekt.

Soo nam de Vrugt-Godin, met Faunus
en Dryaden,
Een ruymen tijd de vlucht uyt dees be-
droefde streek,
Tot dat, langs d'oude paden,
Ter beë van Maas, en Rijn, Hy weder
t'Zeevaards week.

Doe zag men in der yl de S T A D, die
in de baren
Zat, als Sant Markus Leeuw, benart
van alle kant,
Veel schoonder op te klaren,
En rijfen uyt het Nat, met vruchtbaar
Koren-Land.

De Stroomen brachten ook, geneygd
gelede schaden
Te helen met de schat, en vrucht van
yders oord,
Het Vaartuyg vol geladen
Tot Haar ter Haven in, dat 't griemeld
boord aan boord.

Hier vloeyd de Vocht natoc, die 't herte
kan ontvonken,
Als maer een frissen teug staat schitte-
rend' in 't glas.
Had Bacchus die gedronken,
Hy zwoer dat dit geen Wijn, maar zuy-
vie Nectar was.

Hier praat de Munt-Godin in haar befaam-
den Tempel,
Daar Zy dienstpligtiglijk noch daaglijks
werd geeert,
En drukt Haar Stalen Stempel
Op 't waardige Metaal, 't geen Croesus
schat braveert.

Dus groeyd en bloeyd die M A A G D, ver-
geefs zoo vaak bestreden,
Gelijk den Pallem-boom, schrap tegen
't Lot gesteld:
Dus werd zy, by de S T E D E N,
Als oudste Bondgenood, in Rang, en
Stem, geteld.

Lust u dat Lust-priëel wat nader te door-
oogen?
Dees onvermoeyde Geest leyd U ter
Stee-waards heen,
En doet U, opgetogen,
Betuygen, dat verdiend den Lof van 't
algemeen.

C. de BEVERE.

Op

Doorluchte Wieg en Bakermat,
Men zingt hier in **U LINDE** Boomen,
d'Aaloudheyd van mijn Grijze **STADT**,
Van Maas, en Waal, en Merwe Stroomen.

God geeff dat deugd, en dapperheyd
Vergroot den omtrek uwer Muren,
Dieftaag aan 't Roer van u Beleyd,
De tijd en de eeuwen doe verduren.

Hoe *Died'riks* Oudfte en Eerfte Recht,
Uyt groene Zoo'n en Riete Plaffen,
Van ouds benaamd, met **THURENDRECHT**;
Ist tot een Pronk-**STAD** opgewaffen.

Mijn Zang-Heldin verhef u Toon,
Door Kerk-gewelf en Themis zalen,
Ten Alderhoogften Eeren-Throon,
Van d'onvermoeyde, en schrandre **BALEN**.

W. VAN BLYENBERG.

In

DORDRECHTI DESCRIPTIONEM,

à Clariff. Viro,

MATTHIA BALEN,

Accuratè editam.

Qui Patriam Servat, meruit gestare Co-
ronam,
BALEN quid meruit, qui Patriam
Ædificat?

Delicium DORDRECHTA tuum laus
prima Camæna,
Is pretium Fama, non morientis habet.

MARGARITA GODEWYC.

K L I N K - D I C H T,

Opte Naukeurige **BESCHRYVINGE** van

D O R D R E C H T,

Door den Vermaarden

MATTHYS BALEN.

A! zie hoe d'Oudste Zon van Bato schiet
haar Stralen:
Zy toond haar Morgenstond, en schittert
ons in 't oog;

Wie voerd de Stroom-Godin ten He-
mel-waard zoo hoog?
Den Phœnix van 'er Stad, den Schrandre, en
Dappren **BALEN**,

* *

't Zy

't Zy dat Hy Rijmen vormt, ofheerlijk af-
 gaat malen,
 In On-rijm Stads-bestier, 'tis of zijn
 Veder vloog,
 En, met het Strijdbaar Volk, d'onwin-
 bre Stad uyt toog:
 Om 't Heyr van Hertog Jan, en Gwye,
 t'achterhalen.
 Hier bloeyt het Oude Recht van Roo-
 mens eerste Staat,

Waar in den Burger-stant, te zamen
 metten Raat:
 Het Vrye Volk Bestiert, en zijn als
 Marm're stutten:
 Waar door den Godsdienst, en de Vry-
 heyd word geplant,
 De Vrede weer hersteld, de Twee-
 dracht uyt het Land
 Geweert, om THURENDRECHT voor on-
 heyl te beschutten.

MARGARITA GODEWYK.

S O N N E T, *Sur les*
 DESCRIPTION de DORDRECHT,

Par Monfr.

MATTHIAS BALEN,

Tres Exelent Poëte & Historiographe.

Voici depeint, avec un Plume magnifique,
Des Anciens THURETAINS, les gestes
genereux,
Ducs, Comtes, Chevaliers, & Heros Belli-
queux,
Magnanimes Guerriers, de nostre Republique.
L'illustre Fondateur, du Temple tres antique,
La Court de Blyenbourg, un Pharos dans
nos jeux;
Et tant de Bastiments, superbes sumtueux.

Signe tres glorieux, d'un Race Heroique.
Si Rome sejoit quand par un Docte Main,
Ell' vojoit celebrer, lejour des sa naissance,
Et esclatter en Vers, sa grandeur & puissance.
Anjourd'hui THURENDRECT, un tres
grand Escrivain,
Esleve jusq' aux Ciel, ta splendeur, & ta
gloire,
Dont perira jamais, ô BALEN, ta Me-
moire.

MARGUERITE GODEWYC.

Op de zelve BESCHRYVINGE.

ZOo Trouwen Yveraar in genee Plaats
 enleeft,
 Gelijk als DORDRECHT aan den
 Schrandren BALEN heeft:
 Zijn loffelijken Naam zal nimmermeer ver-
 dwijnen;
 Maar stadig, als een Zon, op Held'ren
 Middag schijnen.

De Tijd, die't al verslind, neemden Hem
 den Roem niet af,
 Van't Tijdelijke WERK, dat eeuwig
 stoffe gaf
 De Sterffelykheyd, om Hem Onsterffelyk
 te maken,
 Diens Leven, door dit BOEK, noyt uyt
 gedacht zal raken.

MARGARETA MELS,

Op de zelve.

U Oudheyd, **THURENDR**ECHT, brengt
    BALEN op 't Tooneel,
In Grond, en Voortgang, ook U Vryheyd,
    Zede, en Wetten,
Gebouwen, Hoven, daar zich Kayzers ne-
    der zetten;
Herboud, en Afgemaald, door zijn Be-
    inkt Penceel,
Dien onvermoeyden Man, die met een
    Hooge zwier,
Als Phoenix van ons Eeuw, gewoon is
    staag te draven

In zoo een schoone Stijl, 'k meen, **WA-**
    TER-NIMPH, dien Braven
En dappren **BALEN**, die U Heerlijk-
    heden, hier,
In dit zijn deftig **W E R K**, voor alle
    Oogen toont:
Zijn Naam, vereeuwigd, zal door heel de
    Wereld klinken,
In Luyfster, en in Glans, gelijk de Zonne
    blinken,
Zoo zy, Zijn Weerde Hoofd, met Lau-
    veren Gekroond.

ALETTA vande RAD.

Op de Naauwkeurige BESCHRYVING van **D O R D R E C H T**,

Door den Grooten Onderzoeker der Oudheden,

M A T T H Y S B A L E N , J A N S Z O O N .

HEt Maas-en-Waalze Land in 't Neder-
    deel gelegen,
Beyloeyd met de Oude Rijn van Boven af-
    gezegeen,
(Welke aan 't Bataafze Rijk zig in Twee
    Armen geeft,
Waar van de Een met de Naam van Waal,
    en Merwe leeft,)
Van de Lingoonzee Maas van acht'ren om-
    getogen,
Wiens snelle Vloeden, als zijn lager uyt-
    geylogen,
De Golven te gelijk van de Een in de
    And're brengt,
En met de Wat'ren van de Groote Zee
    vermengd.
De Stad hier oppereg, De Volk'ren die
    daar woonden,
De Wetten, die Zy in Haar Vry Gebied
    vertoonden,

De Sloten opgebouwd, gegrond, gemuurd,
    geveft,
En wie die heeft gesticht, en hoe dit Hol
    gewest
Is Holland ingedoopt, wanneer het wierd
    geboren,
En met die Naam 'zig heeft, tot noch toe,
    laten hooren,
Hoe het doen was verdeeld; Wie het als
    Heer bezat,
En hoe het wierd bestuurd; En wie Eerst
    aan de Stad,
Wiens Oudheyd was in het herdenken niet
    in 't leven,
Den Naam van **THURENDR**ECHT voor
    Eeuwig heeft gegeven,
Waar mede nu bekend, Haar Aanwas en
    Begin,
Hoe 't Merwede Gebied, en Riede, en
    Nieuw-Kerk, in

Haar Wal omcिंगeld legd, en hoe groot
 Hare Palen,
 Hoe verder uytgefet, door Slijkken op te
 halen,
 Met wat voor Burgten, en wat Torens ze
 is bewald,
 En hoe zy op Haar Stroom, en Water-
 golven brald,
 Geeft BALEN Ons hier op; En als
 Hy ze heeft door-treden,
 En met Zijn Pen Ontleed, Hersteld weer
 in Haar Leden,
 Heeft in een Vloer van Inkt Onsterffelijk
 geleyd,
 De Eerste Stad die Stemt in HOLLANDS
 Mogendheyd.

Op dat die Maagd daar zou, Haar Eer-
 Roem dus beschreven,
 Met nieuwe Luyfter by die Groote Vrou-
 wen leven,
 En in dat rof-Tapijt, gelijk de Zilv're
 Maan,
 Aan s Hemels Kreytze by die and're Star-
 ren staan,
 En zeggen Opgepronkt, dat daar toe is
 gerezen,
 Door dien dat BALEN heeft aan Haar
 sulks toegewezen,
 En Haar, die Oud was, heeft als Jeugdig
 Opgekruld,
 Die met Haar Hand wel eer de Graven had
 Gehuld.

C. van SOMEREN, Ictus.

Sur la DESCRIPTION de la VILLE de
D O R D R E C H T,

Par

Monfr. MATTHIAS BALEN.

LEs Grand Renoms qu'ont eu les illustres
 Pucelles,
 Par les Louanges, & Escrits de Leurs
 Amants,
 N'ont pû les delivrer, que par des morts
 Cruelles
 Sont effacé Leurs Temets, & mis' aux mo-
 numents.

C'est autrement ici en CELLE que propose
 Nous BALEN, que jamais n'a perdu
 Son Pourtrait,
 Mais Plus en Aage Plus ELLE fleurit en Rose,
 Et plus donqu' a Present ETERNELLE
 il l'a fait.

C. van SOMEREN, Ictus.

Op de BESCHRYVING van
D O R D R E C H T,

DOOR

MATTHYS BALEN, Jans zoon,

MYn Zang-Godin door pligt gedreven
 tot u Lof,

Kend geen beginzel in een eyndeloze
 rof;

Wie

Wie ziet hier de Oudheyd niet zoo leven-
 dig beschreven,
 Dat 't Oude *Dordrecht* in het Nieuwe
 schijnt te leven?
 Geduchte Stad, roeme Ik U oude Mo-
 gendheyd,
 En hoe de *Merwe*, *Maas*, en *Waal*, en *Rijn*
 zig leyd
 Voor u ter neder, die, om hare plicht te
 tuygen,
 Voor uwen Zetel met Ootmoedigheid zig
 buygen?
 Wie ondersteunde in Krijg zoo wel des
Graven staf?
 't Was dan het *Regt* dat u het grootste *Voor-*
regt gaf.
 Gelukkig *Dordrecht*, die ontmoet zoo trou-
 wen *Schrijver*,
 Waar vind gy danks genoeg voor zulke
 opregten yver?

U *Borger-Kroon* met regt zoo vromen *Bor-*
ger kroond.
 Zoo galmd de vlugge *Faam* die gaarn ver-
 dienften loond,
 Zie hier hersteld het gunt was door den
 Tijd verslonden,
 Vergetelheyd gedempt, en zelf de Nijd
 gebonden;
 Van *BALENs* wakkerheyd zoo verre
 zig verheft,
 Gelijk het groote Licht de *Sterren* over-
 trest;
 Dat yeder zwijgē die *Ons Dordrecht* schreef
 voor dezen;
 Zeg my van beyden wie moet meerder zijn
 geprezen,
 De geen die uyt haar schoot zoo *Grooten*
 Man voortbrogt,
 Of hy die voor haar heeft de *Onsterflijk-*
 heyd gewrogt?

JACOB van SOMEREN, *ICtus*.

Op de zelve.

OUD DORDRECHT heeft men Eeuwen lang zien blinken
 In voorspoet, door haar Voorgerechtigheē:
 Maar door de tijd mocht haar die glans ontzinken,
 Zoo *BALEN* niet herleyde d'eerste Steen.

Een Ander.

IS 't deugd voor 't Recht van eygen Goed te vechten?
 Noch meerder is 't voor 't Voor-recht van een Vriend:
 Die door zijn Pen dan hoedt veel Burger-Rechten,
 Die heeft te recht een Stede-Kroon verdient.

SAMUEL van HOOGSTRATEN.

Noch een.

DE Grond-flag en Begin van Hollands | Lag deur de Oudheyd in Vergetenheyd
 Oudste STAD, | begraven,
 Naams-oorsprong, Opkomst, en al 't | Maar *BALEN* gaat een reex van Eeuwen
 Voor-Recht dat zy had; | rugg'-waards drayen,

* * 3

Es

En Metst Oud-DORD op Nieuw, weer
 deur zijn Pen; en laat
 Ons zien d'Aal-oude Maagd: getoyd in 't
 Pronk-Cieraad,
 Daar Zy, wel eer, van Grave, of Prins,
 meé wierd omluyfterd.

Noyt werd Oud-DORDRECHTS Roem;
 Noyt BALENs Naam verduyfterd:
 Geen tijd en krabt Haar oyt uyt Ons ge-
 heugenis,
 Want DORD deur Hem, en Hy deur
 DORD Vereeuwigd is.

HERMAN van BRAGT.

Noch opte zelve.

DAt eertijds onder 't Puyn van Eeuwen
 lag te Smoren,
 Werd, door de Vlugge Schacht van B A-
 LEN, weer Herboren,
 En toont Ons hier wat Recht en Wetten
 DORD genoot,
 Als, 's Vorsten milde gift, die Storten in 'er
 Schoot.
 Haar Opkomst, Voortgang, en 'er Deel
 in Borger-Twisten,

En wat voor Schrande-Breyn, en Dappre
 Oorlogs-Listen
 Zy voort bragt. Hoe Zy is Gefchonden
 van den Brand,
 En door een Hooge-Vloed, Geschuerd
 van 't Vaste Land.
 Hier praald OUD-THURENDRECHT, in
 Glans, en volle Luyfter,
 En BALEN raakt zijn Naam, door DOR-
 DRECHT, noyt in Duyfter.

LAURENS TERWEN.

Op de BESCHRYVINGE der Stad

D O R D R E C H T.

Door den Wel-Geleerden

MATTHYS BALEN, JANSZON.

Hier Praalt den Batavier, der Vry-ge-
 vochte Helden,
 Die, langs de *Merwe-Stroom*, Zijn Vefling
 neder felden,
 Nu DORDRECHT wijt Befaat; Dees
 Stads Begin, en Magt,
 Beschrijft ons BALEN. Hier, Oud-
 Adelijk-Geflacht,
 Hier is U Daad, en Stam, in dezen BOEK
 te Lezen,

Die, door den Ouderdom, Verftorven
 fcheen te wezen.
 Wie Eerfte Stichters van dees Stads Ge-
 bouwen zijn,
 Wie WET, en RECHTEN gaf, te
 fcheyden Mijn, en Dijn:
 En wat 'er is gefchied in zoo veel Honderd
 Jaren;
 Veel Raars, van Oud, en Nieu, vind gy in
 deze *Blaren*.

BURGERT vander WAAL.

Sur le Fameux & Docte Volume de Monsieur

MATTHIAS BALEN,

Del' Antiquité de

D O R D R E C H T.

V Oici mon Cher Lecteur un Ouvrage Admirable
L' Antiquité de DORDT, aux Lecteurs agreable,
Par un Auteur expert & d'un Subtil esprit,
Qui Diſt la Verité dans tout ce quil eſcrit,
Avec bien plus d' adreſſe & de beaucoup plus Ample
Que tous n' en ont Eſcrit, ſur tout de ſon Saint Temple,
De la Hollande, ainſi DORDT a le premier Rang,
Et prudente a produit, le plus illuſtre Sang,
Qui Gouverne avec heur ſa ſage Republique,
Et la faiſt reſ fleurir quoy quelle Soit Antique,

Et de l' Auhorité quelle a par l' univers
Se rend tres redoutable aux Eſprit plus pervers,
Parler de Droits de DORT Semble plus neceſſaire
Saſſant qu' en Sage Auteur ſcaramment la Sçeu faire,
Mon genereux deſſein, ma juſte Intention,
Eſt d' Exalter la gloire & le Louable Nom
De BALEN Eſcrivain dont la Grave Eloquence
Nous faiſt voir aujourd' huy ſon ſçavoir & prudence,
Mes Saints vœux ſont de Cœur & de Sincerité,
Qu' il ſoit Ciint d' un Laurier Dedans l' Eternité.

A Nantes, ADRIEN BORNES.

S O N N E T,

Sur la tres renommée VILLE de

D O R D R E C H T.

Q U' i bien contempera DORDRECHT encor
Pucelle,
Ses baſtimens, ſes ports, & ſes temples ſi beaux,
L' Ordre de ſes Bourgeois ſous ſes onze drapeaux,
En ſuivant du vieux Mars le martial modèle.
Et conſiderera ce qu' eſt compris en elle,
Son terroir fructueux, ſes claires douces eaux,
Riches, tant en Poiſſons qu' en nombres de
Baſteaux,

Qui ſur mille Citez la rendent le plus belle:
Qui plus eſt ſes ſtatuts de tant de Droits ornez,
Qui luy ſont tant d' un Roy que d' un Cefar donnez;
Qui plus eſt ſes Paſteurs dont la pieté grande,
Inſtruit ſes Citoiens ſans negliger un jour,
Pour les conjoindre à Dieu, & à ſon ſainct Amour,
Confefſera que ceſt la perle de Hollande.

ISAAC le DUC.

Aen

Monſr. MATTHYS BALEN,

Op zijn Naukeurige BESCHRYVINGE der Vermaarde Stad

D O R D R E C H T.

A Ls Ik neerſtig ga aanmerken,
BALEN, in u Dordrechts Werken,
Verſtelt, moet Ik roepen uyt,

Dat, van 't lof der Schrijvers Helden,
Die men eeuw'ig zal Vermelden,
Gy haalt d' alderbeſten buyt.

ISAAC le DUC.

Op

BESCHRYVING der Aal-oude Stad

D O R D R E C H T,

Door den Iverigen Onderzoeker der Oudheden, en Vermaarden Poëet,

MATTHYS BALEN.

HOog-Adelijke Stede praal,
Voornaamste Stoel van *Hollands*
Steden!

O *Dortse Maagd!* vol zoet onthaal,
Al u Cieraat, en Achtbaarheden
Bédwelmde ons; 't was verdriet'lijkheyd
Van u Vermaardheyd niet te hooren,
Wie uwen Grondslag heeft geleyd,
Van Kerken, en zeer trotzen Toren,
En van u Wijtberoemde Munt,
Bevestigd door des Graven woorden,
En tot een Voor-Recht U vergunt,
Voorts 't geen beslyt U steene Boorden.
Dit alles lag als in een nacht,

Van door 't geworint vernielde bladen,
By na verdonkert, en geacht
Voor vele maar om na te raden:
Maar uwe Oudheyd, en Geslacht
Van Heeren, die u welstand minden
En zoekend' zijn; Komt aan den dag,
Om haar in Tijd, en Rang te vinden.
Nu heft gy u aanzienlijk Hooft,
Met heerlijk hulsel, na de Wolken,
Dat yeder een u prijft, en looft,
En word Naam-ruchtig by de Volken:
Door BALEN, die u luyfter geeft,
Waar door Zijn Naam voor eeuwig
leeft.

PIETER van BRAGT.

MAT-

BESCHRYVING der STAD D O R D R E C H T,

DOOR
M A T T H Y S B A L E N.

HOE HEFT HAAR HOOFD
TEN GOLVEN UIT
DE MAAGD VAN DOR-
DRECHT; Wien haar Eyland

Schier als geen eyland meer besluyt,
Door macht van aengewonne weyland:
Maar die gelijk een Land-Vorslin
Zich nederzet, den prang ontwicken,
Waar met de Landstroom door quam breken,
En bruyzen, met een dollen zin;
Toen 't tot haar rampspoed, hem gelukte,
Dat hy haar in sijn armen drukte.

Toen mochtse niet, zoo vrank, en los,
Haar Meer, en Vee, te Weyde drijven:
Oflacht', en schompert', om den * Vos,
Die haar dees herkomst toe wil schrijven;
Daar z' Adelyker Stam erkent?
En scheen't de Landstroom zich te belgen,
Die Meer en Weyde quam verdelgen;
Als moest zyn razend element,
Door 't woeden der onstuyme baren,
Zijn Koninglyken naam bewaren.

Die al van ouds, van hooger kil,
Dan daar hy 'sVorsten Stroomslot kuste,
Tot daar hy, wen hy 't Zee-waard wil,
De Maas in zyn bezit ontruste,
En op zyn rechtsban indracht dee,
(Als woude hy hem zyn Wadd' doen ruymen,
Met went'len, worst'len, slaan, en schuymen:)
Behiel den naam van Merove;
En scheen, in arren moede onsteken,
Dit op de Maagd te willen wreken.

* Pag. 34.

Die sedert weer die glans herhaald',
En lang de nasmert heeft vergeten;
Wanneerze, als Oudste Dochter, praald
Met Hairband, Slag-zwaard, Kleed en Ketten,
Waar met Oud-Holland hulde, en steef,
'sLands heerlijk Hoofd dat haar berechte;
En zoo de rang den twist beslechte,
Haar oudde, of handel dieze dreef,
Verbond Uytbeemsche, en Ingezeten,
Om 'sLands begin haar dank te weten.

Of 't zyze, op 't hooge Stapel-recht
Zich moedig draagt, daer 't allen tijden
't Zywie 't beschimp', of wie 't bevecht',
Haar haare Zus'ren om benyden:
Zy voert een Hoogheyd van gezag,
Dat elk 'ontzien heeft, en te vreezen,
En schoon men 't liever quijt zouw vreezen,
Daar niemand tegens op zien mag:
Maar gold de wensch, en vloek, van velen,
Men scheurde sulke dwang-garelen.

Haar Tabbert, thans, op groenen grond,
Gestikt met blauwe water-boorden,
Pareert, en slingert ruym, en rond;
En schoon ten Oosten en ten Noorden,
Wat op geschoort met enger band,
Ontschiet ten Zuyden, en ten Westen,
Zoo wijd den gordel van haar Vesten,
Dat s' als ter Zee, nu ook te Land,
Met drok bedryf, en schrand're zinnen,
Sleept overvloed, en rijkdom, binnen.

***

Ter-

Terwyl z' uyt haar ontsloten schoot,
Papier en Boeken laat ontslippen,
Waar op z' haar Konst genoten nood't,
Daar wel geen Heynftebron de lippen
Bevogtigd, maar het zuuyre nat,
't Welk uyt haar Stads-en Staats-papieren
Getrokken, vloeyt, met volle zwieren,
En paarlen sprengt, van blad op blad;
Dat uyt die Brin der zepeladeren,
De Vroeden zich een schat vergaderen.

Gelyk de vlyt, en 't schrand're breyn,
End' onvermoeyde drift van BALEN,
Hier, meer dan and'ren een Fonteyn,
Van zoo veel Wond'ren af doet stralen,
Met schets, en beeldwerk, buys, en pijp,
Te vormen, en haar aen te passen;
Dat van de Wat'ren, die hier wassen,
Ik nauwlijks d' overvloed begrijp,
Daar z' uyt dit Bel-videre vloeyen,
En mild, en lief'lyk, elk besproeyen.

Thans ziet me'r Pand, en Hof-gezicht,
En Hal, en Raad huys, rijk van glanssen;
Terstond verwisselt dit gezicht
Om Kerk, en Koor, en Tooren-transsen;
Of't toont de Huyzen in 't verschiet,
Daar Boog, en Handbus, plag te spelen:
Of zoo die zwieren 't oog vervelen,
Dat liever platte formen ziet,
Vandien * Vernuft'ling mag men wachten,
's Stads oud bewerp van wal, en grachten.
* Ingenieur.

Vervolgens vind m'er voorgestelt
Een lange ry van Helden schimmen,
's Stads Vad'ren, die van nieuws vermeld,
Als uyt de nacht te voorschijn klimmen,
In hun gezag, en waardigheén;
By Stads doorluchtigste Geslachten,
(Gelyk 's hun eer en eed betrachten;)
Gehand-haast eeuwen achter een;
Als of ze weer in 't leven traden,
Met d' eer van hun bedreven daden.

Hoe zoude alhier een Pronk-tapijt
Of schildery, de muúr verciereu,
Met Helde stukken, (daar de Nijd
Om swelt, en berst) en Zee-laurieren;
Behaald by 't herelykst' Geslacht,
Dat onlangs scheen zoo hoog te zitten;
Zoo snooder quaast, met overwitten,
Niet zocht t' onluysteren deze pracht:
Waar van men na verloop van Jaren,
't Gedenk als Heylig, zal bewaren.

Wat komt ons noch al s'ofs te voor,
Door uw beleyd te voor gedragen,
Van 't geen we, ó BALEN, zien door 't oor,
Als of we 't met ons ooggen zagen:
Zulks d' eerste groet mijn wensch beslyt,
(Dat my de Stad te goe kan geven,
Die dus haar glori ziet herleven;)
- HOE HEFT HAAR HOOFD TEN
GOLVEN UIIT
DE MAAGD VAN DORDRECHT,
op dien Schryver!
Men kroon, zyn arbejd en zyn ijver.

J. OUDAAN.

1676.

O P

OP
MATHYS BALENS
BESCHRYVINGE

van

D O R D R E C H T,

Versiert met veelerhande Prenten.

Oit prees een kender t'Amsterdam
Het Raedhuis om zija' bouw alleen,
Maer ook om al de sierlijkheên
En't beeltwerk, dat hy daer vernam:

Zoo schat men, Balen, dit uw Boek
Niet slechts om uwen Letterbouw
Daer aen besteed zoo kloek en trouw,
Na veel naeukeurig onderzoek;

Maer ook om Prenten, die 't bevat,
Men ziet hier Prinssen afgebeelt,
Godvruchtigen niet misgedeelt,
En wat 'er deel aen lettren had;

Hier zijn Historyen te zien;
Hier zinkt het omgelegen land,
Daer straft men moorders door den brand;
Gins legt de Koedief op zijn Knien,

En wacht op 's Graven strengen last,
Bezet met schrik en hertepijn,
Den slag in 't Hof te Valencijn.
Zoo deerlijk quam hy daer te gast.

Hier brengt de pijl gedoopt in Styx
Den Grave in jammerlijken staet,
En laet aen ons de Gravestraet,
En Neêrlands Schoutoneel vol schriks!

Maer dit en meer beurde overlang;
Wat nieuwer is vergeetge niet,
Men ziet hier Chattam in 't verdriet,
En Brittenland voor Holland bang.

Men ziet den gruwelijken moord
Der twee Gebroedren in den Haeg
Door 's volks oproerigheid, o plaeg!
O wreetheid fel en ongehoort!

Of heeft men tot den Adel trek,
Hier hangen Schilden ry aen ry.
Zoo veel sieraeden porden my
Te sluiten uwer Dichtren hek.

F. V. HOOGSTRAETEN.

MAT.

MATTHEWS BALENS

BESCHRYVINGE

DES

D O R D R E C H T

Wijster met verduyden Raet.

1667
De Raet van Dordrecht
In openbare vergadering
Houdende de Raet van Dordrecht
In openbare vergadering
Houdende de Raet van Dordrecht

1668
De Raet van Dordrecht
In openbare vergadering
Houdende de Raet van Dordrecht
In openbare vergadering
Houdende de Raet van Dordrecht

1669
De Raet van Dordrecht
In openbare vergadering
Houdende de Raet van Dordrecht
In openbare vergadering
Houdende de Raet van Dordrecht

1670
De Raet van Dordrecht
In openbare vergadering
Houdende de Raet van Dordrecht
In openbare vergadering
Houdende de Raet van Dordrecht

DE WICHTIGSTE

1671
De Raet van Dordrecht
In openbare vergadering
Houdende de Raet van Dordrecht
In openbare vergadering
Houdende de Raet van Dordrecht
1672
De Raet van Dordrecht
In openbare vergadering
Houdende de Raet van Dordrecht
In openbare vergadering
Houdende de Raet van Dordrecht
1673
De Raet van Dordrecht
In openbare vergadering
Houdende de Raet van Dordrecht
In openbare vergadering
Houdende de Raet van Dordrecht
1674
De Raet van Dordrecht
In openbare vergadering
Houdende de Raet van Dordrecht
In openbare vergadering
Houdende de Raet van Dordrecht
1675
De Raet van Dordrecht
In openbare vergadering
Houdende de Raet van Dordrecht
In openbare vergadering
Houdende de Raet van Dordrecht
1676
De Raet van Dordrecht
In openbare vergadering
Houdende de Raet van Dordrecht
In openbare vergadering
Houdende de Raet van Dordrecht
1677
De Raet van Dordrecht
In openbare vergadering
Houdende de Raet van Dordrecht
In openbare vergadering
Houdende de Raet van Dordrecht
1678
De Raet van Dordrecht
In openbare vergadering
Houdende de Raet van Dordrecht
In openbare vergadering
Houdende de Raet van Dordrecht
1679
De Raet van Dordrecht
In openbare vergadering
Houdende de Raet van Dordrecht
In openbare vergadering
Houdende de Raet van Dordrecht
1680
De Raet van Dordrecht
In openbare vergadering
Houdende de Raet van Dordrecht
In openbare vergadering
Houdende de Raet van Dordrecht

MATTHYS BALENS

Beschrijving van

DORDRECHT.

EERSTE BOECK.

Begrijpende 't Eerste

H O L L A N D,

Begonnen in DORDRECHT, en Omstreeks.

De Baanderye MERVVEDE, daar onder begrepen de Heer-
likheyd RIEDE, en 't Ambocht NIEU-KERK. DORDS-
MONDE, enz.

MATTHYS DALENS

Belofte van

DORRECHT.

EERSTE BOEK

Tijdschrift

HOLLAND.

Bevonden in Dorrecht, op Onstrecke
De H. en G. M. van Dorrecht, dat eenige
de H. en G. M. van Dorrecht, dat eenige
de H. en G. M. van Dorrecht, dat eenige

B E S C H R Y V I N G

Der Stad

D O R D R E C H T.

Eerste Boeck.

Het Eerste HOOFD-STUK.

t Verloopen der Maze. De tegenwoordige Palen van Holland: Welk eertijds bestond, en begonnen heeft in de Stad DORDRECHT, en de omleggende Landen; altoos een Eyland geweest zijnde. Hoe het allenkens Vergroot en evenwel by den naam van Holland is gebleven. Oude Verdeeling van 'et zelve.

HOe verre sich de Palen van *Batavien* eertijds hebben uytgestrekt, en behoeve ik (zeyd d'Heer *Johan van Beverwijck*, (a) die wy in dit Hoofddeel meest volgen) hier niet te verhandelen, alzo zulks by andere wijdloopig is gedaan; want gelijk *Plinius* wel zeyd, de maat van een Landschap werd lichtelijk veranderd, door dien de zee op d'eene plaats neemt, en op d'andere geeft; dat ook in lange tijd de Rivieren verloopen, en eenen anderen gang-streek houden, is al over lange gesien aan de uytwateringe (tusschen welke *Batavien* werd gesteld) van den *Rijn*, waar van by *Cluverium* en *Pon-*

(a) Beschrijving van Dordrecht, cap. 6.

tanum veel is geschreven. Dit zien wy noch huydendaags in de *Maas* omtrent *Dordrecht*. (b) De *Oude-Maas* heeft voor den inbreuk 's jaars 1421. geloopt 1090. roeden Zuydwaarts van de Stadts-veste, gemeten uyt de muur aan den *Ouden Molen*, [genoemd *Hoogmoed*] after 't *Beggijn Hof*, [nu buyten de Stad staande] rayende van daar recht Zuyd-waarts op *Lobbe van Zeven-bergen*; toch is 't zelve te verstaan van de *Oude Maas*, die boven de Stad *Huesden* heeft geloopt, waar van de overblijffelen, dies watervloeds, noch zijn te zien tusschen de dijken van 't land van *Huesden* en *Alibena* in 't

(b) Verloopen der Maze.

Noorden, en de dijken van de *Langstraat* in 't Zuyden, en West-waarts van daar de *Merkteykenen* van dien, op 't *Bergse-water*, onder houden worden, door de *Zalm-steek*, van de *STATEN* van *HOLLAND*, in 't Noorden, en die van den Heere *PRINCE* van *ORANGE*, in 't Zuyden, tot aan den *Elfensteek*, en van daar door een lijn getogen recht Westwaarts, ter halver Maas van *Maasdams*. Welke Maas is loopende tot den dijk van 't Dorp, genoemd de *West-Maas*, en eertijds van daar heeft voort gelooopen tusschen 't land van *Stryen* in 't Zuyden, en *Zuyd-Holland* in 't Noorden, West waarts aan tot op 't geschey van *Putten*, stroomende tusschen *Putten steyn* in 't Westen, en *Godschalk-oord* in 't Oosten, ter plaatze daar noch hyden ten dage de Riviere werd genaamd *d'Oude Maze*, en den naam van *Merwede* op houd. De *Merwede* heeft voor het inbreken gelooopen gelijk alsze noch doet, ontfangende in 't Oosten aan *Loevesteyn* de *Waal*, en *Nieuwe-Maze*, (welke tot daar toe eertijds is gegraven uyt de voorz. *Oude-Maze* boven *Huesden*) van daar af nederwaarts, tusschen 't land van *Althena*, en den *Grooten-waard* in 't Zuyden, en 't land van *Arkel* (uyt welk de *Linge* zijn water voortbrengt) den *Alblasferwaard* en *Zwijndrechisen waard* in 't Noorden, West waarts tot by *Putten steyn* voorz. alwaar zy haren naam verliest, en verloopt in *d'oude Maze* als hier voren.

Zijnde ook zeker, dat den *Zuyd-dijk* van den *Groten-waard* zijn belending hadde langs de voorz. *Oude Maze*, en des zelfs *Noord-dijk*, van outs genoemd den *Riede-dijk*, (waar van noch een gedeelte binnen *Dordrecht* met dien naam bekend) van aalouds is beïstroomd van de *Merwede*. Waar uyt dan volgd dat de zelve *Stad* altoos heeft gelegen, gelijkze noch doet, by 't *Zuyden* aan en langs de *Merwede*, en als voren 1090 Roeden by *Noorden* van de *Oude Maze*. En zulx dat zy haar misgrijpen, die meynen dat *Dordrecht* ooyt heeft gelegen by *Zuyden* van *d'Oude Maze*, of dat *d'Oude Maze* eertijds zoude hebben gelooopen daar nu de *Merwede* haar water uytstort. Gelijk ook die van *Dordrecht* klaar, en met de vinger hebben aangewezen, voor *Keyzer Karel* de vijfde, en tweede dies naams *Grave van Holland*, &c. tegens de *Steden* van *Delft*, *Amsterdamme*, *Rotterdamme*, *Schiedamme*, *Briele*, &c. breder te zien in de uytspake van dien *Keyzer*, &c. nopende den *Stapel*, ten voordeele van die van *Dordrecht* uytgesproken, te *Brussel* op ten 22. van *Oogstmaand* 1541. Al van de eerste *Bijchoppen* af, is het *Bisdom* van *Utrecht* over 't land verdeeld geweest in *Dekenschappen*, als blijkt uyt het *Boek* van de *Rekeningen* dier *Kerke*, eertijds by een vergaderd, omtrent drie honderd jaren geleden, door Heer *Hugo Vuysting*, welk in perkement geschreven, noch 't *Utrecht* werd betaald. Het zelve verhaald wat elken *Deken* aan den *Eerst-Diaken* van de *Opper-Kerk* betaalde, en onder andere werden daar vermeld de *Dekens* van *Rijnland*, van *Kenemerland*, van *Westeling land*, van *Holland*, van *Maasland*, van *Goye*, van *Aemstelle*; &c. Den *Deken* van *Holland* is daar alleen te verstaan van *Dordrecht* en den * *Groten Waard* van *Zuyd-Holland*, daar in het is gelegen, van alle

* Grootten
Waard een
Eyland.

alle oude tijden zijnde een Eyland geweest. Zoo dat 'et is een grove misflag van *Guicciardyn*, *Vesselius*, *Bertius*, en andere die schrijven, dat de Stad *Dordrecht* eertijds in 't vaste land was gelegen, en eerst een Eyland is geworden, als in 't jaar 1421. de zelve door de grote en vreesfelike vloed, van 't vaste land afgerukt, gelijk als op de baren begon te drijven. Want al in den Jare 1203. werd vermeld den *Dordrechter Waard*, en *Dierik van Riede*, Opziender, dat is Dijk-graaf van het *Groote-Eyland*, gezeyd *Grooten Waarde*. Ja *Dithmarus* Bisschop van *Merspurg*, die over zes honderd jaren heeft geleefd, noemd het met klare woorden een *Eyland*. Dit *Eyland* en de Stad *Dordrecht* daar in gelegen, is geweest het † Eerste land van de *Graven*, onder den naam van *Holland*, gelijk wy (zegt de Heer * *Johan van Beverwijk*) gezien hebben dat het in de *Rekenkamer* der *Bisschoppen* van *Utrecht* merkelyk werd onderscheyden, van *Maasland*, *Rijnland*, *Kenemerland*, *Westlingland*, *Goyland* en *Aemstelland*, die nu tegenwoordig al te samen onder *Holland* werden gerekent. Tot bevestinge van 't zelve deed noch, dat men in oude Stukken, te *Utrecht*, gewag vind van een Dorp geheten *Holland*, en gelegen in den *Zuyder-waard*. Zoo dat de eerste *Graven* alleene zijn geweest Heeren van 'er Slot *Dorfort*, en *Graven*, of *Rechters* van het Dorp *Holland*.

† Eerste land der Graven.
* Cap. 6.

Alzoo genoemd na het *holle land*, of den *Diepen Waard*, daar 'et in was gelegen. Wiens holligheyd en diepte daar uyt genoeg blijkt, dat hy in 't Jaar 1421. zijnde in gebroken, tot noch toe niet wederom geheel heeft konnen bevoorft en ingedijkt werden. De andere Landen, daar van wy eenige *Dekens* hebben by gebracht, en kenden in 't eerste de *Graven* van dit eerste *Holland* niet, maar hadden elk haar byzondere *Heeren*. Alzoo heeft de Stad *Haarlem*, noch haar byzondere Heeren gehad over vijf honderd Jaar. *Leyden* heeft gestaan onder hare *Burg-Graven*, de Heeren van *Wassenaar*, waar uyt de *Prince* van *Ligny* zijn zelve schrijft *Burg-grave* van *Leyden*. *Amsterdam* is geweest de Heerlikheyd van de Heeren van *Aemstel*, tot den Jare 1297. toen Heer *Gijbert* van *Aemstel*, om de Moort van *Graaf Floris* de V. in ballingschap moest gaan, en zijn goederen aangeflagt werden. *Goude* heeft haar eygen Heeren gehad tot den Jare 1300. wanneer de Dochter en Erfgenaam getrouwt met den vermaarden Heer *Jan* van *Renessé*, zonder kinderen stervende, de Stad aan de *Graven van Holland* quam. *Gorkum* heeft gestaan onder het Oude Geslagt van *Arkel*, tot 1420. De Heerlikheyd *Huesden*, en *Alhena*, 't Slot en *Stede Woudrichem*, hadde ook haren byzonderen Heer. Tot dat die in 't Jaar 1290. een *Leen* wierde van *Holland*. *Woerden* is mede Bezeten van 'er eygen Heeren, tot 1297. Als ook *Voorn* tot 1372. *Hoorne*. *Putten*, (*Geervliet* daar in begrepen,) *Stryen* en *Zevenbergen*, stonden insgelijks onder haar eygen Heeren. *Iffelsteyn* is eertijds geweest an 'et *Huys* van *egmond*, en daar na gekomen, door Houwelik, aan *Nassau*, gelijk het tegenwoordig noch toebehoord zijn *Hoogheyd*, den Heere *PRINCE* van *ORANGIEN*. Dan de *Graven* allenkskens door de *Tollen*, die zy van de voor-by varende Sche-

't Graafschap *Holland* allenkskenks groot.

pen, te *Dordrecht* hieven, als door giften der Keyzeren, machtiger werden-
de, hebben met 'er tijd haar palen verder uytgefreckt, en alzo tot haar eer-
ste *Holland* getrokken, *Maasland*, *Rijnland*, *Kenemerland*, enz. gelijk het te-
genwoordig is, en even wel den Naam van *Holland* alleen behoud. Zoo ziet
men in *Frankryk*, dat *France* 't minste Landschap, eerst van de *Franken*, omtrent
den Jare 419. ingenomen, en bezeten, den naam geeft aan 't Heele Rijk,
uyt vele andere Landschappen bestaande. Zoo geven de Steden *Utrecht*,
Gelre, *Limborg*, *Gulik*, de benaminge aan 't geheele Land. Zoo ziet men
ook dat de konsten en wetenschappen gemeenlik genoemd zijn naar het
gene daar zy van beginnen, en evenwel dien eersten naam niet en veranderen,
al is 't datter daar na veel meerder by komt. Nu dat *Kenemerland* verscheyde
is geweest van *Holland*, kan ook daar uyt afgenomen werden, dat noch in 't
midden van *Kenemerland*, half wege tusschen *Haarlem* en *Alkmaar*, niet ver-
re van *Heemskerk*, ter zijden den Heeren-weg, is te zien eenen verheven Heu-
vel, over al even hoog, alwaar in voorgaande Eeuwen de *Graven*, na datze
te *Dordrecht* voor *Graven* van *Holland* waren aangenomen, plegen tot Heeren
van *Kenemerland*, als onder *Holland* niet zijnde begrepen, te werden *Gehuld*,
in een *Statchike* by een komst van de *Edelen* en de *Gemeente*. Alles wat tegen-
woordig onder den naam van *Holland* werd begrepen, is eertijds (gelijk blijkt uyt
de *Reken-kamer* van *Holland*) onderscheyden in *Zuyd-Holland*, *Noord-Holland*,
't *Land* van *Voorne*, *Kenemerland*, en *West-Vriestland*, welk by misbruik ge-
meenlik *Noord-Holland* werd genoemd, om dattet is gelegen in het Noorderste
deel van *Holland*. Onder *Zuyd-Holland* zijn begrepen *Dordrecht*, de Hoofd-
Stad; *Gorichum*, *Woudrichem*, *Schoon-hoven*, *Huysden*, en *Geervliet* in 't
Land van *Putten*. Onder *Noord-Holland*, de *Water- of Dijk graaf-schappen*
van *Rijnland*, *Deijf land*, *Schieland*, en *Woerden*, als ook de Steden *Delft*,
Leyden, (blijkende noch uyt de *Oude Kronijk*, 1304. en vele oude *Brieven*) *Goude*,
Rotterdam, *Schiedam*, *Oudewater*, *Woerden*, *Vlaardingen*, en de *Schoone*
Vlecke van 's *Graven-Hage*. Het derden deel, te weten, 't *Land* van *Voorne*
en heeft geen andere Steden als den *Briel*, en *Goede-Reede*, maar veel schoone
Dorpen. Het vierde en wel het grootste gedeelte van *Holland* werd ge-
noemd *Kenemerland* en *West-Vriestland*, en begrijpt *Kenemerland*, *Amstel-*
land, *Goy-land*, *Water land*, d'*Eylanden* van *Texel*, *Wieringen*, 't *Vlie* en
Grijnde. Onder dit vierde deel behooren de Steden *Haarlem*, *Amsterdam*,
Alkmaar, *Hoorn*, *Enkhuysen*, *Medemblik*, *Edam*, *Monikendam*, *Purmer-*
ende, *Naarden*, *Muyden* en *Wesop*. Dan de 5 gemeene verdeeling van *Hol-*
land is in *Zuyd-Holland*, en *Noord-Holland*; en de inwoonders van de zelvige
verschillen ook in verstand, en zede. Dan daar is een * nauwer beteykeninge
van *Zuyd-Holland*, die zeer oud is, begrijpende vele Dorpen; (neerstig be-
schreven door Mr. *Jacob* van der *Eyk*) makende met malkanderen het *Bailljou-*
schap van *Zuyd-Holland*, hoorende onder *Dordrecht* als de Hoofd-Stad, en
onder den *Hoye* en *Hooge-Vierchare* des zelfs. Welkers *Recht-bank* (be-
staande

Oude ver-
deeling
van Hol-
land.

5 Gemeene
verdeeling
van Hol-
land.

* Engebe-
teyking
van Zuyd-
Holland.

staande uytten Bailljou, en Elf Wel-geboren Mannen) nergens anders als te Dordrecht mag gespannen, noch gehouden werden, volgens Handvesten van Hertog Jan van Beyeren, en Keyzer Karel. Gegeven te Dordrecht, en te Brussel, 1418. en 1533. Welk Zuyd-Holland met Dordrecht, tot eeuwigen dage, moet onverbreeklijk blijven een onverscheyden lichaam. En met Holland en Friesland niet meer Gelden in allen Beden, Onderstand, Ruytergelden, Lasten, te Water of te Landen, dan een gerecht Twaelfde deel. Zie de Handvesten daar van gegeven, te Turnholt en te Handwerpen: Door Koning Maximiliaan, en zijnen zone Eerst-Hertoge Flips. 1494. en 1487.

De Baillouwen van Zuyd-Holland, (zijnde Poorters van Dordrecht) hebben altoos bestaan uyt Hooge, Edele- en Aanzienlike Mannen, blijkende by de Tijd-boeken, Hand-vesten, openbare Handelingen en Brieven. En zoo ons ter hand gekomen, de navolgende Heeren:

Baillouwen van Zuyd Holland.

1230. Hr. Huge van Cralingen, Ridder. 1243. Dirik van Minnegem. 1252. Huge van Cralingen, Ridder, Baillju van al Holland. Te zien in een Hand-vest, gegeven ten Minrebroederen in Dordrecht. 1252. Gillis van Voorschoeten, Onder-Baillju van Zuyd-Holland. 1280. Jan van Renesse, Ridder, Heere van der Goude, en Haemstede, in de Lek verdronken 1304. 1285. Willem Willemsz. van Zierik-zee, te zien in een Handvest van Graaf Florens de vijfde, en van Ian Heere van Kuyk. 1299. Aland, N, by die van Dordrecht, na't innemen van 't Huys te Krayesteyn, in de Riedijks-poort, 1299. dood geslagen. 1303. Drieco van Myc. 1310. Jan van Zyle. 1321. Jan Oem, Heeren Giellisz. 1330. Jan van Zassenheim. 1336. N. N. die (om de weg gevoerde Koe uyt Henrik-Ido Ambocht, of als andere willen, uyt Heer Oudelands Ambocht,) te Valenchiyn werd onthoofd, Welke Goudhoeven houd te zijn geweest uyt het geslacht Quekel. 1338. Herbaren van Riede, Ridder, Heere van Pendrecht. 1348. Philips van Polanen vermeld in een Brief van Willem, Hertog van Beyeren. 1355. Jan van Drongelen, Ridder. 1358. Tielman Oem Heren Gillisz. [Schild-Knape.	1365. Jan van Leyenborg, Knape. 1368. Dirk van Houweningen, Ridder. 1368. Herbaren van Liefveld, Ridder in 't zelve jaar. 1384. Pauwels van Haastrecht, Ridder. 1394. Aernd van der Duffen, Ridder. 1405. Flips Bastard van Kulenburg, Ridder. 1405. Flips Bastard van der Lekke, die neffens meer andere 1405. Dordrecht trachte te vermeesteren, daar over in hechnis gezet en bewaard wierd, 1406. door 'sGraven last van Holland. 1407. Jan Venedeau. Deze schijnt uyt Henegouwen te zijn geweest. 1410. Geraet van Oudshoern, te zien in de Machtbrief, Hertog Willems van Beyeren, gegeven op S. Iansdag Evangeliste. 1412. Clauwart van den Poelic, Heeren Danielsz. Ridder, Slotvoogd van S. Geertruyden Berg. Vid. Ioan. a. Leydis Chronic, Belgic. Lib. xxiii: cap. xxxi fol 348. 1413. 1414. Diderik vander Merwede, Ridder. Heere van Eethen, Meeuwen en Baardwijk, Slotvoogd van S. Geertruydenberg. 1415. Jan Oem. 1419. Flips van der Docs. 1420. Jan van den Zijdwijnde. 1421. Diderik van der Merwede, Ridder, Heere van Eethen, &c. 1422. Jan van den Zijdwijnde. En 1424. Blijkende uyt een Vonnis der Kamere van Dordrecht, tusschen hem en 'sHeeren Knape van den Swaarde, gegeven den eersten van Bloeymaand 1424.

Dordrecht,
en de Wel-
geboren
Manuen
van Zuyd-
Holland,
stellen by
voorzie-
ning een
Baillju, &c.

1427. De zelve. Vinde aangeteykend in een Handeling of Acte Boek, 't navolgende: in 't jaer
1429. Op St. Thomas avent was bevolen hier in te teykenen: Hoe dat overdragen is van den Goeden Luden van der Stede, ende van den Neringen: Ende by den gemeenen Welgeboren Mannen van Zuyt-Holland, als dat Jan van der Zijdwijnde Balyu wesen ende blijven sal van Zuyt-hollant, ende voert recht doen sal als een Balyu ter Hooger Vierfchaer, mit den Welgeboren-Mannen voersz, totter tijdt toe, dat Hi wel vernuecht sal wesen, van der Graeflicheyt, van Achte hondert Wilhelmis Hollantsche Schilde, min daer of vive ende dertig Schilde, payments voersz, Die Hem gebreken ende wtfaen van der Baljufcap voersz. ende totter tijt toe, dat een ander, als een Balju, in sijn Stede geset is. Om Recht voert ter Vierfchaer te doen, als dat behoert. Ende waert dat Jan van der Zijdwijn, Balju voersz, tot eniger tijt, hier om van der Graeflicheyt of van yement anders belast worde, soo hebben Sy Hem toegeseyt wt den laste te helpen, ende Hem daer in bystandigheyt te doen, als Sy horen Poerter schuldich zijn te doen.
1431. Jan van den Zijdwijnde.
1435. Joest van Rijfwijck,
1437. Jan van Duffen.
1439. Henrik van Liesveld, Knap.
1440. Dirick van der Does, Knap.
1444. Willem van Zanen.
1444. Jacop Thonisz.
1445. Jan van Esch,
1445. Florens van der Duffen, Knap, Raed Hertogs Flips van Bourgondien, Slotvoogd van Louvesteyn.
1445. Joris van Eemskerck.
1446. Dirck van der Does,
1450. Floris Oem, Heere van Wijngarden, Knap.
1456. Joris van Eemskercke, Knap, Schout van Dordrecht.
1456. Pieter Anouqué, Raed Hertogs Flips, Rentmr, van Zuytholland.
1459. Jacop Pot van Antwerpen, Knap, Schout van Dordrecht.
- 1464, 1465. Willem den Prijker,
1468. Gillys Adriaensz, Burgemr, van Dordrecht. 1477. en 1480. toen hy in 't innemen dier Stad, door de Kabeljauische verraft, inmetten Onder-Schout, op straet wierd dood geslagen.
1469. Willem Prijker, Willemsz.
1470. Adriaen Jansz. Schout van Dordrecht, 1477. en 1480. Die na 't innemen der voorz. Stad, gevangen genomen, na den Hage gevoerd, en aldaer op ten 2. van Oogtmaend 1481. neffens Dirck van Beaumont Govertsz, oud Burgemr. door zijn wangunstigen, onthoofd werd.
1470. Daniel van Praat van Moerkercken, Ridder, Heere ter Merwede, &c. Kamerling Hertogs Karels van Bourgondien
1475. van Koning Maximiliaan en Hertog Philips, 1490.
1474. Floris Oem, Heere van Wijngarden, Schout van Dordrecht, Burgermr. 1464. 1466. 1473. 1474.
1475. Daniel van Praat van Moerkercken, Ridder, Heere ter Merwede.
1484. 1488. Jacop Oem, Ridder, Heere van Wijngarden.
1490. Dirck Oem van Wijngarden, Knap.
1497. 1500. 1505. 1508. Jacop Oem, Ridder, Heere van Wijngarden,
1510. Pieter Schoock, Willemsz.
1512. Florens van den Coulster, Knap.
1516. Pieter Schoock, Willemsz.
1517. 1521. Jan van Minnebeeck, Jacopsz.
1521. Yfbrand van den Coulster, Florensz, Knap.
1521. 1522. 1524. 1525. 1526. 1528. 1532. 1534. 1535. Pieter Schoock Willemsz.
1536. 1537. 1540. 1545. 1558. Jacob Quekel van Wioldrecht, Heer van Wioldrecht, Heer Oude lands Ambocht, &c.
1559. Ioris Hùgens vander Lind. anders Mol, tot 1574. toen hy storf,
1574. Ionkr. Willem van Zuylen, Heere van Berg Ambocht, 'sHeer Aertsbergen, &c. Schout der Stad Dordrecht, die beyde die Ambten verliet 1580. en Sterf Drost van Muyden 1608.
1580. Ian Wentfen Iakobsz, Schout van Dordrecht, sterf 1588.
1583. tot 1592. Mr. Iakob Muys van Holy, Heeren Pietersz. Schout van Dordrecht, was 1577. Burgermeester der voorz. Stede,

- Stede, sterf den 7. van Herfstmaand 1592.
 1592. Dr. Arend Muys van Holy, Heeren
 Jakobsz. die dat Ambt verliet 1620. en
 sterf 1622. Burgermeester van 't Gerecht,
 en Schepen van Dordrecht.
 1620. Pompejus de Roovere, Jakobsz.
 Schout van Dordrecht, welk Ambt hy
 verliet 1626. Werd Heer van Hardinksveld
 1625. en sterf 1638. October 23.
 1629. Pieter de Roovere, Heeren Pompe-
 jusz, Heere van Hardinksveld 1640. sterf
 den 17. September 1652.
 1653. Matthys Pompe, Heeren Michielsz.
 Heere van Slingeland, &c.
 1673. Pompejus de Roovere, Heeren Pie-
 tersz, Heere van Hardinksveld.

Namen van de gewoonlike *Algemeene Rentmeesters* van de *Graaffelykheyds*
Heerlykheden, Reuten, Tienden, en andere inkomen van *Zuyd-Holland*,
 midsgaders van *Arkel*, *Putten*, *Stryen*, enz. Welken Staat onder anderen
 hebben bediend, de navolgende Hooge, Edele en Aanzienlijke

Rentmeesters van
 Zuyd-Hol-
 land,

HEEREN.

1325. Heer Jan van Striene, Ridder. (pe.	om dat hy de Stad, neffens andere, getracht
1329. 1333. Jan Oem, Heeren Gielisz. Kna-	had te vermeersteren, en werd in zijn
1341. Pieter van Hayon.	plaatze gesteld
1384. Godschalk van Brakel, Knapc.	1408. Willem van den Coulster, Knapc.
1385. Jan Maddijn, Allertsz.	1410. Kornelis Jorisz.
1391. Floris die Brede,	1411. Wouter van den Wale.
1400. Jan van Steenbergcn.	1411. 1421. 1423. Geraad van Muylwijk,
1405. Jan van Scoonhout. Werd 1406.	Knapc. Burgermr. van Dordrecht 1428.
metten Bailliou van Zuyd-Holland, Philips	1424. Jan van Steenbergcn.
van der Lek te Dordrecht gevangen gezet,	1425. Willem van der Coulster, Slot-Voogd

- van Schoonhoven.
 1426, 1429. Jakob Tak Vrederiksz.
 1434. Godschalk Oem, Heeren Tielmansz.
 1434. Jan van der Linde.
 1436. Jakob Tak, Vrederiksz.
 1437. Damas Janfz.
 1439. Willem van Naaldwijk, Ridder, Maarschalk van Holland. overleden 1444.
 1441. Willem Bollen.
 1441. Pieter van der Hayen.
 1448. 1451. Pieter Anoué.
 1451. Willem Geemansz.
 1456. Pieter Anoué, Bailliou van Zuyd-Holland.
 1456. Herman Vink.
 1464. 1465. Pieter Anoué.
 1468. Floris Croefing.
 1469. Jan van Lefanen. overleden 1496.
 1478. Jan van Effche. Werd algemeen Rentmeester van Holland en Zeeland 1485. en 1498.
 1481. Thomas Bukelaar, Simonsz. Knape, Ambochts Heer van Alblasserdam, algemeen Rentmeester van Holland, Stichter van S. Iacops die Meere Capelle. 1487. Schout van Dordrecht, 1499. Schepen. 1489. Treforier. 1482. Raad in den Hove van Holland 1512. Sterf in den Hage omtrent 1515.
 1490. Kornelis, Gerit Ianfz.
 1499. Ian van Oudhueden, Knape.
 1501. Ioris van Kleyenburgh.
 1505. Mr. Francoys Coebel.
 1506. Nikolaas Coebel.
 1525. Willem vander Coulster.
 1527. Nikolaas Coebel.
 1529. Krispijn van Boshuizen. overleden 1539.
 1539. 1541. 1542. Willem van Drenkwaard, Bouwensz. Heere van Gifenburg. 1550. Burgermeester van Dordrecht 1536. overleden 1554.
 1542. 1543. 1554. Bouwen van Drenkwaard, Heeren Willemfz. Burgermeester van Dordrecht, 1560. Sterf 1578.
 1557. Ian van Bodegem, van Delft.
 1563. Andries van der Goes, Mr. Adriaansz. van Delft. Week 1571. na Braband, Sterf 1591. te Delft.
 1572. Michiel van Beveren, Heeren Pietersz. Burgermeester van Dordrecht 1574, 1575.

Overleden 1584.

1584. Willem van Beveren, Heeren Kornelisz, Burgermeester van Dordrecht, 1595. 1597. 1602. 1608. 1616. en 1626. overleden 1630.
 1618. Mr. Kornelis van Beveren, Heeren Willemfz. Ridder van S. Michiel: *Diff, Chevalier de Coré, de l'ordre de la Colade*. 1641. Heere van Strevelshoek, West-Yffelmonde, enz. Burgermeester van Dordrecht 1626. 1637. 1641. 1645. en 1648. † Afgezant aan de Kroon van Engeland 1637. en Denemarken 1631. Bezorger des Hoogen Schools te Leyden 165. . overleden 1664.
 1652. Mr. Willem de Beveren, Heeren Kornelisz, Heere van Strevelshoek, 1664. hebbende †'t Zin-teyken van d'Algemeene Staten, als * Gezondene, aan de Kroone van Spangien, leggende zeyl-ree, in Texel, overleden 1672.
 1670. Mr. Kornelis Pompe van Meerdervoort, Heeren Michielsz, *Chevalier de S. Michel*, 1661. Heere van Henrik-Yden-en Schildmans-Kinderen Ambachten 1662. Meerder-voort, en Kort-Ambacht, Schout van Dordrecht 1662.
 † Ambassadeur, † Carafter. * Envoyé.

Van D O R D R E C H T .
H A N D - V E S T E N
Van
Z U Y D - H O L L A N D
Metten Haar komen.

11

't Tweede H O O F D - S T U K .

WY Jan Grave van Henegouwen, van Holland, van Zeeland en Heere van Vriesland, maken kond allen Luyden, dat wy onsen goeden luyden gemeenlijck van Zuyd-Holland, beyde Edele luden ende gemeente, hebben gegeven ende geven midts desen Brieve voer Ons, ende onsen nakomelingen, alfulck recht als hier na gescreven staet, hem ende haeren nakomelingen, in den Hove van Zuyd-Holland, mede te berechten uytter Tafelen, ende anders niet, behouden onsen Portereren haere recht van Dordrecht en van Geerden-berge, het en zy of daer yemant met recht tegens Achten mach, dat vonnis sal voer Ons, ende Onsen nakomelingen worden gewijst.

Hand Vestc
van Zuyd-
Holland,
I.

Item, in den eersten, dat die Vrede-braecke die Heer berechten sal als haercomen is: dats te verstaen van allen Vreden sonder van Hand-vreden, soe wie die vrede braecke die sal verboeren xx. Pond Hollands, ende 't meesten deel van sijnre eeren: Ende daer sal men hem of verwinnen met eenen Gewaerden Rechter, ende met twee Oirconden die sijn even knye zijn.

Van Vrede;
braak.

Item, van allen Vrouwen cracht, dat sal berechten die Heer als haercomen is, dats te verstaen dat die Bailliou sal leggen eenen dagh van Recht uytter Hogher-Vierschaer, in den Ambocht daert geschiet is, ende hooren daer af tuyg, en waerheyt van Mannen ende van Vrouwen. Ende wert dien Man betuyght met sesse witachtiger tuygen die sijn even knye zijn, soo heeft hy verbuert sijn lijf ende sijn goed.

Vrouwen
Kracht.

Item, van Onmondige Kinderen te ontvoeren, dat te berechten als haercomen is, dats te verstaen: wanneer dat Kyndt is binnen sijnen twaelf jaeren, het zy Knecht ofte Maeght, soo wie dat Kyndt ontfoerde, oft daer toe holpe, die verbuerden haer lijft ende haer goet.

Onmondige
kinderen
te ontvoe-
ren.

Item, van Hoest-wonden, Leeds lanck ende Nagels diep, ende die te ver-
toegen metten Ambochts Heere als recht is, ofte met sijnen Gewaerden Boden, of met des Hoefs-Bode, Dat sal men verwinnen te Hove met eenen Gewaerden-Rechter, ende met Oirconden als recht is, ende dat is een Boete van thien Ponden Hollands.

Hoest-
wonden,

Item, soe wie een Huys van buyten aenstoet, dats Huys stootinge, ende dat sal men berechten als haercomen is: dats te verstaene dat een Gewaerd-Rechter berechten sal met Oirconden als recht is ter Hooger Vierscare, dat is een Boete van thien Pond Hollands.

Huys-stoo-
ting.

Schut-goe-
de.

Item, van *Schutting-goede* te nemen daer ment betuygen mach, als recht is, dat te berechten als haercomen is, dats te verstaene, dat ment berechten sal met eenen *Gewaerden Rechter*, ende met Oirkonden als recht is, ter *Hooger-Vierfchare*: Ende dats die Boete van thien Pond Hollands.

Wees-kin-
deren goer.

Item, van *Wees kinderen Goede* nyemants aen te vaen, hy en hevet Bescheyden als recht is, dats te verstaen dat ment beleggen sal op twy-schatten Erven voor den *Rechter* ende voor den *Heemraet*, ende foe wie dat nyet en dede die verbuerden thien Pond Hollands. Ende waert dat saecke dat die Voegd van den Wees-kinderen dat Goed vervreemde, alst kint tot sijnen mondigen dage quame, dat soude die *Ambochts-heere* betalen in wat Ambocht dattet verstorven waer. Ende die Ambochts Heere soude hem verhalen aen die Voeght of hy konde, ende dit sal men altoos berechten ter *Hooger-Vierfchare*, met eenen *Gewaerden Rechter* oirkonden als recht is.

Vrede wey-
geren.

Item, soo waer dat die *Rechter* ofte des *Graven-Mannen* eenen *Vrede* eyffchen, ende men hem ontseyde dat men betuygen mochte als recht is, dat te berechten als haercomen is. Dats te verstaen dat een Man drie werff *Vrede* weygeren mach, elcke reyse om thien Pond, ende dat te betugen als voerz. staet, ende de vierde werff soo sal men se leggen aen sijn voeten, oft aen sijn handen, oft aen sijn lijf, daer men hem eerst geraecken kan, ende ontloopt hy den *Rechter*, soo sal ment *Vreden* aen sijn over-doere. Ende die dese *Vrede* braecke die verbuerde sijn lijf en sijn goed.

Man slacht
berechten,
en hoemen
den dooden
sijn hand of
winnen sal.

Item, van *Man-slacht* sal men berechten met des *Graven-Mannen* als haercomen is, dats te verstaen dat die *Heer* ofte sijne *Gewaerden-Bode*, den dooden Man sijn rechter hand of winnen sal met recht ende mits vonnessic. Ten yersten foe fullen daer by wesen sesse *Welgeboren Mannen* ofte meer, ende die sal hy vermanen met eenen *Vonnessic* oft sy kennen dat die doode doot gebleven is, van wonden, van quetsinge, ende van Mans handen? ende dan foe wyset *Vonnessic* Jae.

Voert soo vraeght die *Rechter* wat hy met recht is schuldigh daer mede te doen? Ende dan foe wyset *Vonnisse* dat men hem sijn hand met rechte of doen sal. Ende voert vraeght hy aen een *Vonnis* welcke hand dat men hem of doen sal? ende 't *Vonnis* wijset sijn rechter hand.

Voert vraeght hy aen een *Vonnes* hoe verr' dat hyse hem of doen sal, en dan wijset *Vonnis*, ten vijfden lede toe.

Ende dan vraeght die *Rechter* aen eenen *Vonnis*, hoe dat men schuldigh is of te doen? Soo wijset *Vonnis* dat men die hand op eenen block leggen sal, ende daer een byl op setten op 't vijffte lidt, ende met eenre *Slegge* toeslaen.

Ende dan vraeght die *Rechter* voert aen eenen *Vonnisse* wie die byl opsetten sal? Soe wijset *Vonnis* dattet die *Rechter* doen sal van 's-Heeren wegen.

Ende dan vraeght die *Rechter* voert aen 't *Vonnessic* wie dien slaggh slaen sal? Dan foe wijset *Vonnis*, die *Nagel* naest die daer tegenwoordigh is, ende en heeft die doode daer geen *Maegh* soo sal 't dan die *Heere* doen, ende alsdan dese hand afgeslagen is, foe vaetsc dan die *Heer* aen. Ende

Ende dan soo vraeght die *Rechter* aen eenen *Vonnis* wat hy met dier dooder hand schuldigh is te doen? Soo wijfet *Vonnis* een werf, ander werf ende dorde werf, oftfe yemand verborgen wil? Soe staen daer die *Magen* ende seggen dat syfe verborgen willen, ende begeeren dat men hem *Vonnis* doe, hoe hooge dat syfe schuldigh zijn te verborgen? Soe wijfet *Vonnis* alsoo menigen *Man* als sy indien dootlagh leggen, alsoo menigh thien *Pond* *Hollands*.

Soe vraeght die *Heer* aen eenen *Vonnis*, of men den dooden *Aerden* mach ende metter dooder hand wel klagen mach, gelijk of den heelen dooden *Man* daer tegenwoordigh waer? soo wijfet *Vonnis*, dat men den dooden wel *Aerden* mach, ende metter dooder hand wel klagen mach, behouden den *Clager*, den *Heer*, ende eenen yegelijcken sijns *Rechts*.

Item, als die *Clager* van sijne doode *Maegh* *Rechts* begeert, soo is hem die *Heer* schuldigh eenen dagh van *Rechts* te leggen binnen den yersten *Veertien* dagen oft nyemand geen recht te doen.

Den Clager vander Dooderhand.

Item, voerts eliken *Mand* die sijn *Goed* uytter hand gekomen is, soe waer dat hy't bewaert binnen den *Hove* van *Zuyd-Holland*, dat hy dat *houden* mach als *Haer* comen is sonder *Vanck* *heyligen*.

Dat elek sijn Goed behouden mach daer hy t vind,

Dats te verstaen hy voer, ende sesse *Mannen* nae, met ophoudender hand, het zy gestolen, het zy niet gestolen, ende als hy dat gehout gedaen heeft, soo begeert hy aen den *Rechter* aen eenen *Vonness*e, of hy sijn gehout gedaen heeft als recht is, dat hy't hem wil hulpen houden als sijn eygen goet? soe wijfet dat *Vonnis* jae.

Item, soo waer dat een *Goed besorven* is van *Mannen* ende van *Wijven* in *Zuyd-Holland*, dat hare *Erfgenamen* dat goed houden mogen als recht is, sonder *Vanck* *heyligen*: dats te verstaen hoer *Erfgenamen* voer ende ses *Mannen* nae ophoudender hand ten *Heyligen*, ende daer mede sal dat goed eeuwelicken zijn blijven, tegens den *Heer* of yemant anders die hem deren mach, aen dien *Goede*.

Goeden dat eenen aen besterft.

Item, voert van allen liggende *Erve* binnen den *Banne* daer dat gelegen is, dat den *Ambochts-heer* te berechten metten *Gesworen* van den *Lande* binnen den *Banne* daer't gelegen is.

Erfvenisse binnen Bans.

Dats te verstaen soo wie die *Rechter* mette vij. *Heemraders* in den *Ambochte* daer dat *Erf* gelegen is, in kennen, in vryen giften, in vryen eygendom, dat dat *Erve* eeuwigelijck sijn blijven sal, totter tijd toe dat hy't selver overgeeft met sijn selfs hand. Maer hy magh sijn *Erf* verliefen in dijckagie, ende men macht hem of panden met *Schepenen Brieven* of met *Wille koeren* die voer *Rechter*, ende voer *Heemraed* geschied zijn, ende dan soe magh men die *Heer* uytter gift vromen als recht is.

Item van allen *Goeden* dat beset is, als recht is, so wie dat braeck daerment betoghen mocht als recht is dat te berechten als haer comen is, dats te verstaen: *Goed* dat beset is, of gepant is, met *Brieven* of met *Wille koeren*, so wie die goede ontyremde oftfe ontvoerde, ende alsoe goeden *Goed* daer niet voor in

Goed dat bezet is.

en brocht, daer die gene die 't befet had rechts in plegen mochte, dat waer een Boet van thien Pond Hollands.

Goede aen-
vanck.

Item so waer sy twee quamen ende een *Goed aenvane*, soo wie van hem daer of beviele als recht is, dat te berechten als haercomen is, dats te verstaen, so wie dat goed yerst aevinge die verbuerde Boete van thien Ponden Hollands, ende die 't lest aevinge die verbuerde een Boete van tseventich Ponden Hollands, en dat sal die *Bailliu* bevinden als recht is, metter schoonster waerheyt.

Schut-bee-
ften.

Item soo waer een Man *Goet geschut* ende betoocht heeft als recht is, blyvet daer over doot dat nyet te gelden.

Yemands
Beesten
dood te
snaan.

Item soe waer dat een Man in eener haestiger hand een *Beeste dood sloege*, oft t'onguede maecte, soo waer hy dat bied te gelden by den *Rechter* ende by den geburen, dat te *Hove* dan nyet comen, alsoo verre hy voerbodigh is voor den *Rechter* binnen den dage, ende waert dat hys niet en bode dat soude men rechten als haercomen is: Dats te verstaene een Boet van thien Pond Hollands, ende dat sal men altoes berechten met een *Gewaerden Rechter* ende met oircon- den als recht is.

't Hooghte
Recht ende
van der
waarheyt.

Item, van allen *Hoogen Rechten* aen 't lijff gaende, dat eenen Man aen sijn lijf gaen mach, soo wie die *waerheyt* begeert dat die hebben sal als haercomen is, dats te verstaen, dat die *Bailliou* eenen dagh van Recht leggen sal, in wat Ambocht dat die misdaet gevallen is, ende daer sal hem die *Bailliou* of aenspreken met eenen Kemp ende met Schilde ende met Cluppel, ende met opgebonden Vilt, Bloets hoofts ende met eenen gewrongen Handschoen.

Wapen
drencken.

Item, soo wie *Gewapen drenck* wesen zal, hy sal wesen geslagen of geworpen uyt sijnre gewelt, in sijn ongewelt, soe dat hy nat word ende dat te betogen als recht is, ende dat te berechten als hercomen is, dats te verstaen, dat ment betogen sal met twee Goede Mannen die sijn even Knye zijn, ende dat sal die *Gewaerden-Rechter* ondervinden, en te *Hove* Recht daer of doen.

Doodsla-
gen in Zuyt-
Holland.

Item, soo waer een *Doodslagh* gevalt binnen den *Hove van Zuyd-Holland*, soo wie dat doet, ende soe wanneer hy 't zoend by den *Heere* of metten *Magen*, dat te berechten als haercomen is.

Dats te verstaen dat die handdadige Man sijn *Land-wimminge* hebben sal van den *Heer* om thien Pond Hollands, en om thien Pond Hollands, dien hy verbuerde aen den *Doodslag*, ende met desen twintich Pond Hollands voorz zal hy komen op allen sijn eygen erve, dat hy hadde doen hy den *Doodslagh* dede, ende hyer oft sal hem den *Bailliou* geve Zegel ende Brieven, en sijn rechten Maech soen te panden binnen den *Hove van Zuyd-Holland*, dat is te weten, eenre Moeye soen, thien scellingen, een ouder Moeyen soen thien scellingen, een achter Sufter Kind vijf scellingen, een achter Sufter Kind in eenen Lede na vijf scellingen, een yerste Lit twee ende een halve scelling, ende tweetste Lit twee ende een halve scelling Hollands.

Heervaert.

Item, soe wie sijn rechte *Heervaert* versate, daer hy toe geboden ware, als recht is, dat salmen berechten als haercomen is, dats te verstaen dat die *Bailliou*

Bailliou van *Zuyd-Holland* Heervaert leggen sal by vonnisse der *Mannen*.

Dat is, dat allen die *Welgeboren luyden* die Mans waert zijn den *Bailliou* na volgen sullen opte eerste leveringhe, ende en levert mijn *Heer* hem nyet, soo mogen sy weder t'huys trecken sonder verboernisse, ende die *Huys-man* sal onder sijnen *Ambochts-Heer*, ende onder den *Bailliou* zijn, uyt elcken *Ambocht*, na dat die *Dorpen* groot ende gegoet zijn, ende daer sal die *Ambochts-Heer* met sijnen *Heemraet* goede *Knapen* toe nemen, en die sullen dienen op haer selfs kost ende op des gemeens Dorps kost.

Ende wie aldusdane *Heemraet* versate, daer hy dus toe geboden waer, die verbuerde een Boete van thien Pond, dat soude die *Gewaerde-Rechter* berechten, met *Oirconde* als recht is.

Item, soo wie *Bailliou* van *Zuyd Holland* is, soe wat *Knapen* dat hy heeft, dat hy daer mede niet kennen en sal, noch dat sy tot geenem *Vonnissen* comen en sullen, het en zy datse de *Goede luyden* van den Lande hebben willen.

Baillious
Knapen
niet ken-
nen.

Item, allen *Beroepen Vonnessen*, dat te berechten als haercomen is, dats te verstaene, eerst binne Dorps eenen Man die 't vonnis wijft, ende twee *Mannen* die 't vonnis volgen, die salmen beroepen als sy een quaet ongerechtigh vonnes gewijft hebben en gevolcht hebben, ende dan salment besetten metten *Rechter* ende met ses *Mannen*, ende alsoo salment ten *Hove* brengen, alst bewijft ende beroepen is, ende dan sullen sy komen van beyde Partyen ende dingen met vonnis voer den *Bailliou* ende voer de *Mannen* datter een wel *Gewylt* heeft, ende die ander qualijk gewijft heeft, ende welck daer of bevalt, heeft verbuert thien Pond *Hollands*.

Beroepen
Vonnissen.

Voort soo wie een vonnis beroept voor den *Bailliou* ende voort opbrenght voor den *Grave*, dat salmen bedingen in alre maten als voorz staet, ende wie daer of bevalt voor den *Grave*, die verboerdert dertich Pond *Hollands*.

Item van allen *Goeden* daermen *Onrechten-aenyanck* aendoen mach, ende te *Hove* komen sal, dat sal wesen thien schellingen waert, of daer boven, daer 't betooght is, alst recht is, soo wat daer beneden is, dat sal die *Ambochts-Heer* berechten als haercomen is, dats te verstaen dat die *Gewaerde-Rechter* te *Hove* recht doen sal met *Oirconden* als recht is, ende soo wie daer of bevalt, dats een Boete van thien Pond *Hollands*, maer wat beneden thien schellingen waert is, daer en mach niemant meer aen bruecken dan thien schellingen binnen *Ambochts*.

Onrechten
Aenyanck.

Item men sal alle *Diefte berechten* als haercomen is, dats te verstaen, men en sal niemant *Dief* aensleggen, men sal hem *Dief* maecken, of die gene die 't hem aensleyd moet selver een *Dief* blyven, ende dat salmen berechten metten *Bailliou* ende metten *Welgeboren-Mannen* indén *Ambocht*, ende soo wie met ses *Mannen* van hem beyden betuyght wert die salmen Hangen.

Diefte
berechten.

Maer soe wie dat men dryvende oft dragende vonde, ende een goet *Knaep* komt ende sweert ten *Heyligen* met opgerechte *Vingeren*, hy voer, ses goeder *Knapen* nae, dat dat goed sijn was doen hy 't lest sach, dien man sal sijn goet weder hebben, ende dien *Dief* salmen hangen met vonnis der *Mannen*, en alle dingen zonder eengerhande argelift.

Ende

Stilt Waar-
heyd besit-
ten.

Ende voert in elcken Ambocht soe sal den *Bailliou* een *Stille Waerheyd besitten*, eens Jaers ende niet meer, ende dan sal den *Bailliou* seven goede *Knapen* eeden, dat sy selver niet stelen en sullen, noch geen *Dieft* helen en sullen, sy en sullen melden ende bedragen, voor den *Bailliou* ende voor ses *Welgeborenmannen*, ende die *waerheyd* sal men bezegelen met des *Baillious* Zegel, ende met ses *Welgeborenmannen* zegelen, daer 't *Bedrach* voor aengebrought is.

Dan soo sal die *Bailliou* seer pogen, ende arbeiden om den genen te vangen die bedragen is. Maer ter yerster *vyerschaer* die men te *Hove* maeckt, soo sal men die *Waerheyd* opdoen ende *openbaerlijck* laten luyden, ende is die *Dief* gevangen soo sal men hem hangen, ende is hy niet gevangen soo sal men hem t'uyt lagens *Lands* leggen van *Dieste*.

In de Tafel
brengen.

Item, niemant en magh *Mannen in die Tafel brengen*, het en zy by den *Gewaerden Rechter*, die dat recht daer of doen sal of des *Hoefs Bode*.

Keeff-kint.

Item, soo waer een *Keeff-kint* sterft sonder *witachtige* geboorte, soo sal dat goed gaen daert comen is, ende waert dattet geen goed en hadde gehad van *Vader* of van *Moeder*, soo soud erven oft een *volboren Kint* waer, het en ware oft tot *yemants* *Recht* behoorden: Dats te verstaen eygen *Luyden* die *yemants* eygen ware. Maer die *Moeder* en wint geen *Baltaerd* in *Zuyd-Holland*.

't Recht
van de
Dijck gra-
ve.

Item in elcken *Waerd* sal men hebben eenen *Dijck-Grave*, die in dien *Waert* gegoet is tot drie hondert *Pond* *Hollands*, of daer boven, *Heeren* *Gelds*.

Indie Tae-
fel komen.

Item, soo waer een *Man in die Tafel* coemt, in wat *Ambochte* dattet zy binnen den *Hove* van *Zuyd-Holland*, salder die *Ambochts-Heer* daer recht of doen, dat sal hy doen by sijns *Heeren* *Hande* ende die *verleende Rechters* desgelijck, en hare *volgers* sullen doen by haren eede ten *Heyligen*, ende hare *Volgers* desgelijck: Ende dese *Volgers* sullen wesen twee *Mannen* die sy daer toe nemen tot hare *Maelstede*, die *befonnen* luden zijn, en alsoo *rijck* dat sy haer *hoogste Boete* gelden mogen, ende elcken *Man* met sijnen *huys-genoten*, ende niet verder te vaen dan die twee *manninge*, die hy tot sijne *Maelstede* noemt, ende daer hem die een van den *tween* volgt, daer mede *volstaet* hy, ende die sullen doen sonder *Vanck-heyligen*.

Dats te verstaen dattet een *Ambochts-Heer* of een *verleent Rechter* doen sullen als *voorz.* staet, ende een *Gewaert Rechter* sal 't oock doen als *voorz.* staet, ende elck *man* met sijnen *Huys-genoten*, metten *Welgeborenmannen* sal men den *Welgeborenmannen* *verwinnen*, ende een *Huysman* sal men *verwinnen* metten *Huysman*, en daer sal die *Ambochts-heer* of hebben den *derden Penninck*, oft die *Gewaerde Rechter*, ende die *Bailliou* die twee deelen van allen *Boeten* die boven *thien Schellingen* *verschijnen* mogen, maer alle *Boete* van *thien schellingen* die sal die *Ambochts-Heer* alleen heffen.

Vechtinge
sonder
Hoog-boe-
ten.

Item, soe waer datmen *Vecht sonder Hoog-boeten* te *verboerne* van *thien Pond* daermen eenen voert oft *eyfchte* zyne *Maelstede*, des soe zy hem *ont-rechten* met twee *Mannen* ten *Heyligen*, oft die *Rechter* sal hem *verwinnen* met twee *Mannen*, ende daer of sal die *Rechter* dan *koere* hebben.

Dats

Dats te verstaen in wat Ambocht dat hy gevochten heeft daer geen Vrede aen gebroken en is, noch dat geen Hoof-wonden en zijn, dat is een Boete van thien scellingen Hollands ende nyet meer.

Item, van alre *Pandinge* ende *Pandkeringen*, salmen verwinnen voer den *Bailliou* ende met eenen *Gewaerden-Rechter*, ende met *Oirconden* als recht is: Dats te verstaen dat die *Gewaerden-Rechter* twee *Oirconden* daer toe nemen sal als voorz staet, ende altoos waer hem die een vanden twee volget, daer mede volstaet hy, ende wie hy bedraecht verbuert thien Ponden Hollands. Maer altoes so mach een Man sijn Panden wijsen voer sijn lijf, ende dat sullen wesen anderhalve schatte Panden voor thien Pond Waert, in *Pandingen*. In *Oirconde* desen *Brieve* gegeven te *Dordrecht* in 't Jaer ons HEEREN Duysent drie honderd ende drie, des *Sonnendaghes* na *S. Bonifaeis-dagh*.

Pandingh
en Pand-
keringe.

Willem *Grave* van *Henegouwen*, van *Hollandt*, van *Zeelant*, ende *Heere* van *Vrieslandt*, Hem allen die desen tegenwoerdigen hoeren ende zullen zien, *Saluyt*. Wercken der waarheyt en dorren naemaels niet ontsien de gebruycken der leuender *Scrijten* der *Heeren*, bekunnende hyerom beyde die nu zijn, ende naemaels wesen zullen, dat wy uuyt rade onser voerlietiger *Luyde*, alle onser *Diensers* off eenige *Kercken-dienaers* oft *luyden* vanden *Vryen Inweert*, diemen gemeenlijk heet den *Grootten Waert*, woonende op de *marwede* van *Yrkels-Slot* totter *Stede* van *Dordrecht*, tot desgelijcx ende hem allen die inden voerz *Waert* woonen opter *Dubbel*, ende opter *Maesen*, ende opten *Aelmu* van der *Stede* van *Dordrecht* totter *Heerscappen* toe van *Altena*, hebben verleent dese *Vryheden*, dat zy van allen *Beden* sullen altemael *vry wesen*, ende uuytgenomen wesen, ende die toecomende 't sy van *Onse Graeffscappe*, of vanden *Bisdom* van *Uuytrecht*, oft van wat *Landen* zy toecomen, die sullen 't selve recht gebruycken, ende alle *Erf-huysen* die aen *Ons* van *besterven* mogen comen, oft naemaels tot eeniger *tijt* mach comen, hebben *Wy* altemael overgegeven, toe doende, dat die *erfrenisse* der *Voersaten* die naeste inder *Maegscappen* zullen die ontsaen, oft zy in den voerz *Waert* *Wonen* oft daer *buyten*. ^a Ende het is te weten ende te mercken, dat die *erfrenisse* der *Dooder* fall weder worden gekeert daer zy gecomen is, daerom oft yemandt van *Verren Landen* inden voerz *Waert* woonde en hy geen *Erfgenaem* en hadde in onsen *Lande*, des goede sullen wy houden *Jaer* ende *Dach*, ende waert dat binnen den voerz *tyden* geen *erfgenamen* en quamen, soe fall dat een *dordendeel* comen aen onsen *Scout*, ende die ander *twee* deel aen *Ons*: ^b Ende die voerz *luyden*, die *Broken* van *Onsen Bannen*, van haeren *Dijck*, hebben wy hem uuytgeset tot *vijf Scellingen* *Hollants* toe, ende eenen gemeenen *Ban* tot *twintich Scellingen*: ^c Voert meer wannecr onsen *Rechter* haer *dijken* is *schuldich* te *schouwen*, ende yemant vanden *gezworen* die gemeenlijcke *Heemraders* heeten daer niet en waere, die soude oyck *beteren* met *vijf scellingen*. Voert meer van hoere *Jaerschaer* die hem binnen den voerz *Waert* *wast* ende van haeren *Becsten*, off van *Paerden*, *Coeyen*, *Scapen* ende *Vercken*, die zy inden voerz *Waert* *voeden* sonder

Vryheydt
vanden
Grootten
Waerd.

II.

a Van Erfrenisse.

b Boeten
van Dyken.

c Tol vry.

4 Dijk-
schouwin-
5°.

Tollen, zullen zy doer onse Lant vry gaen, maer het is te marcken dat van alre Comenscap diemen tegens zijnen Borger oft tegens yemant van buyten fall doen, oft yemant metter selver Comenscap tot Mercten van eenige Steden ginge, daer soude hi Toll of geven. ^d Voert meer die *Scout* van eenen yege-lijcken *Ambochte* is schuldich in zijn Ambocht tot dryen stonden inden Jaere die *Dijck te Scouwen*, die yerste Scou zal wesen tot twaelff *Dernier*, alsoe dat om dese Vryheden te hebben die voersz Luyden onzen Dijcken zullen vorsorgen, alsoe dat die van *Werckendam*, ende die van *Houweningen* den *Dijck* die hoert toe tot *Geert die Witten Lande*, ende een deel van *Slijck* die hem aencomt, ende die van *Giessemonde*, den *Dijck* by *Robberts Hoeve*, met een deel van *Slijck*, die hem aencomt, en die van ....., en 't *Ambocht vander Marwede*, den *Dijck* die geheeten is *Zwaertvagers Wiell*, met een deel van *Slijck* zullen zy be- sorgen, ende die voersz zuytzyde vanden voersz Waert, den *Dijck* by *Dor- drecht* die 't s' *Graven Wiel* heetende is; ende een deel van *Slijck*, ende den *Dijck* by *Almssvoet*, die den *Wiel* geheeten is met *Vonnesse* der *Gezwoeren*, die gemeenlijk *Dijck Heenraders* geheeten zijn, sonder argelift zullen versorgen dese voersz *Dijcken* van nyemant dan van *Ons* ende van onsen *Boden* zullen eeni- ger wijs geschouwet worden, op dat dese verleeninge eeuwelijcke vaste blyven, Soe hebben Wy dit doen Vesten met Vestinge van Onsen Zegel. Dits gedaen z' *Dordrecht* int Jaer Ons Heeren Duyfent Drie hondert en xiiij. des Maendachs nae *Sinte Prisce Virginis*.

Goede
Hand-vest
van Zuyd-
Holland.

III.

MArgriete by der *Genaden Goids*, *Keyzerinne van Roomen*, altoos meerende *Gravinne van Henegouwen*, van *Holland*, van *Zeeland*, ende *Vrouwe van Vries- land*: Want onse goede luyden van *Zuyd Holland* gemeenelicken gekocht heb- ben alre tiere *Poincten* daer sy hier voortijds in veronrecht hebben geweest, na dat sy ons aengebracht hebben, Soe hebben Wy om die liefde ende gunste die Wy tot onse goede luyden van *Zuyd-Holland* hebben, die *Poincten* oversien ende wel verstaen, hebben by onsen gemeenen *Rade* ende om onse luyden voersz van dyen *Poincten* verclaert fullen wesen ende worden, soe hebben Wy gegeven, ende geven met goede voorsienigheyt voer *Ons*, ende onse *Nacomel- ings*, onse goede luyden gemeenlijk *Welgeboren-Luyden* ende *Gemeenten* ende *Nacomelingen* die nu *Woonachtigh* sijn, ofte *Woonachtigh* fullen wesen buyten vryen *Steden*, ende vryen *Heerscappen*, in onsen *Lande* van *Zuyd-Holland* eeuwelijck en t'allen dagen duyrende, van dien *Poincten*, van alsulck recht als hier nae gescreven staet:

a Geen
Oorlogh
beginnen
op ander
Heeren
Lande, dan
by goed-
dunken der
Ridderen,
Knapen en
Steden van
Holland,

^a Dat is te weten inden yersten, dat Wy noch onse *Nacomelingen* *Graven* van *Holland*, geen *Oorloge* beginnen en sellen op andere *Heeren Land*, buy- ten onsen *Palen* van *Holland*, van *Zeeland*, van *Vriesland*, het en is by *Rade* ende goetduncken onser *Ridderen* ende *Knapen*, ende onser *Goede Luyden* van- den *Steden* van *Holland*, daer zy ons schuldigh sellen wesen te dienen, dede *Wyt* by haren *Rade*: Mer altoos fullen Wy ende onse *Nacomelingen* mogen onse *Paeten-Sseden* voersz verweren, ende daer toe fullen wy ende onse *Goede Luyden*.

Luyden voerz altoos bereet wesen te dienen, ende onse Welgeboren Luyden die sullen Wy quyten, wanneer zy ons dienen gelijcken als men dede by *Grave Florens* tyden. Ende waer wy ofte onse nacomelingen Oorloge aen nemen buyten Rade onser Goede Luyden voerz, so en sijn sy ons daer toeniet schuldigh te dienen, sy en woudent doen by gunste, ofte by haren vryen wille.

^b Voert soe en sullen Wy noch nyement van Onsen wegen aen yemants *Goed hand slaen* noch ongebruyck doen van geenre Misdaet, eer wy ofte onse Luyden den misdadige verwonnen hebben met allen Rechten ende met Vonnisse van dyer misdaet, daer hy of besculdigh ware. Indien dat yemand dat goed verborgen wil te rechte brengen voer alsoe veele alst die geburen waerdich pryfe op haren Eede, die Wittachtige Luyden sijn, ende sonder Parthye, ende Doodslage, die *Ambochte-Heeren* daer toe gebeden, of sijn *Recht* dat goet te pryfen, ende die dat goet verborgen wil, die sal alsoe gegoet wesen dat den *Ambochte-Heere* ende *Rechter* dencken sal datmer wel aen verzekert is.

^c Maer van *Dieste*, van *Moort-brant*, ende van *Moorde*, dat sal onsen *Bailliou* van *Zuyd-Holland* berechten mogen met eenen *Witachtigen Manne* na den Rechte van *Zuyd-Holland*.

^d Voert so wie den anderen *aenspreekt* van *Lijve*, ist dat hy ontgaet met *Rechte* dier aengeproken is, soe sal die aenspreker verbueren tegens de *Heerlijckheit* thien *Pont* Hollants.

^e Voert soe wie van Onsen Luyden voerz eenen *Doodslagh* doet, soe wanneer hy soent sijne vyanden by den *Heer*, by den *Magen* ofte by den *Vrienden*, so sal sijn *Lantwinninge* wesen tegens *Ons* thien *Pond*, ende thien *Pond* die *Boete* tegens die *Heerlijckheit*, ende daer by sal hy weder hebben alle sijn goed, uytgezet *Til-have*, alsoe verre als men se van Onsent wegen wech hadde, of die waer daer wy aen hadden doen rechten, met breeckte ofte met brande, ende daer mede sullen wy hem doen uytreycken sijne *Macghsoen*, na den Rechte van *Zuyd Holland*.

^f Voert soe en sullen wy noch nyemant van onsen wegen nyemant te *Ghyfel* ontbieden, noch scade noch hindernisse doen aen sijnen lyve noch aen sijnen goede, die rechts ende *Vonnisse* begeert van dier misdaet diemen hem aentierende is, met rechte ende met *Vonnisse* verwonnen: alsoe verre als hy hem selven verborgen mach te rechte comen, alsoe hooghelijcken als den *Bailliou* ende den *Ambochts-Heer* daer die bruecke onder geschiet is, met ses *Mannen* dencken sal dat redelijcken is, ende waert den *Bailliou* of sijn *Gewaerde Bode* daer niet toe en quamen die *Borchtochte* te ontsaen als voerz, soe soude die *Ambochts-Heer* of die *Rechter* daer toe gemachticht wesen van onsen wegen die *borchtochte* te ontsaen als voerz is, ende dat soudemen doen Rechten als oft voor onzen *Bailliou* geschiet waer.

^g Voert sal elck mensche sijn *Leen-goet* dat onbecommert roerende is van *Ons Graeffelijckheit* van *Holland* volgen, vryelijck ende onbecommert van alre misdaet, alsoe verre als hy doet dat sijn *Heer* daer hy 't of hevet als een *Verleent man* schuldigh is te doen, sonder ergelift.

b Aen niemands goed hand slaen ten zy die verwonnen ware.

e Diest, Moort-brand, Moort, den Bailliou berechten. d Aanspraak van Lyve. e Doodslag goeten.

f Ghyfelinge.

g Leen-goed.

h Beschuldiging an den Lyve.

^h Voert so wie van onsen wegen *beschuldight* wert aen sijnen *Lyve*, die sal onsen *Baillion* van *Zuyd-Holland* binnen den yersten ses weecken met recht verwinnen ofte quyt laten, het en ware by naem *Heervaert*, *Oorloge* oft kennelijke nootfaecken sonder ergelift, soe mostet onsen *Baillieu* Berechten binnen den eerste twaelff weecken nae dier tijt dat hy hem eerst beschuldight hadde ofte quyt te laten, voert soe sal niemant van onsen wegen aengesproken werden van eenige faecken, die aen sijn lijf gaen, die Jaer en dach onverrecht geweest hebben, ten ware die gene die van onsen wegen met Rechte ende met Vonnisse Ballingen uyt-geleyd waren, uytgeset Moort, van Moortbrand ende van Diefte.

i Am-bochts-Heeren van Broken den dorden Penning.
k Niemand des anders lijf of goed verboren.

ⁱ Voert sullen die *Ambocht-Heeren* hebben den *dorden Penminck* van alre verborenisse dat onsen *Baillion* behoort te rechten, van Onsen wegen roerende uyt haren *Ambochte*, uytgezet die *Landwinninge*.

^k Voert en sal niemant des anders *Lijf* of *Goed* verboren, dan elck mensche selve metter hand, ten ware eens mans inheems-kint dat mondigh ware ende niet uytgegoet als recht is in onsen Lande van *Zuyd-Hollant*, dat zoude thien Pont mogen verbueren, tegen die *Heerlijckheyd* van sijn Vader en sijn Moeder goed, en niet meere. Voert soe en sal geen Man meer verboren mogen tegens die *Heerlijckheyd* die wijf of witachtige Kinderen heeft, dan sijn *Lijf* ende half sijn eygen *Goet*, ende die ander helft sal blyven sijnen *Wijve* ende zijnen *Witachtigen Kinderen*, ende een yegelijk *Wijf* desgelijcks.

l Geen Voogdy an de Graaf versterven.

^l Voert so en sal geen *Voogde* aen *Ons Besterven*, maer de *Wees-kinderen* sullen *Vervoecht* werden van den *Outsten* ende van den *Naesten* die hem aengaet vander *Zwaert-zyden* daer sy of verweest werden, ende gebroeck der *Swart-zyde* so foudese die gene *Vervoechden* die der *Kinderen Erf-leen* hebben souden, of der *Kinder* gebracke ende sijn *Erf-leen* lieten, waert Man oft *Wijf*, ende so wie *Voeget wesen* soude die soude die *Wees-kinderen* haer goed verborgen na den *Rechie* van *Zuyd-Holland*.

Voert so sal elck mensche die woonachtigh is in *Zuyd-Holland*, sijn yegelijk goed eenen erven op sijn *Witachtige Kinderen* oft op sijn rechte geboren *Erfgenamen* van *Maeghsceppe*.

m Handvesten vernieuwen.

^m Voert so sullen *Wy* ende *Onse Nacomelingen*, onse goede luyden voersz alle *Handvesten* ende *Brieven* die sy van onse *Ouders* ende van *Ons* hebben, *Graven* van *Holland*, daer te doene is, alsoe verre als der *Letteren* ende des *Zegels* goede kennisse is, vernieuwen, wanneer des te doen word sonder haren cost.

Voert so sullen alle *Poorteren* die *Poorters* recht genieten willen, met alingen haren *Woonsteden* wonen binnen der *Poorten* daer sy *Poorters* zijn, behoudelijck alfulck *Recht* als onse *Poorteren* ons daer of betogen mogen met *Handvesten* die sy van *Onsen Vorders*, *Graven* van *Holland* hebben, die niet te wederseggen.

n Bevestiging.

ⁿ Ende om dat *Wy Margriete* by der *Genaden Gods Keyserinne* van *Romen*, altoos

altoos meersende *Gravinne van Henegouwen*, van *Holland* ende *Zeeland*, ende *Vrouwe van Vrieland* voerz, willen dat alle dese voerz Poincten ende elck by hem alsoe sy gescreven zijn, alle Onse Goede Luyden, Welgeboren ende Gemeenten, ende hare nacomelingen, die nu wonen ofte namaels wonen sullen binnen onse *Lande van Zuyd-Holland* buyten vryen Steden, ende buyten vryen Heerschappyen van Ons ende Onsen nacomelingen wel ende getrouw gehouden werden, eeuwelijcken tot allen dagen, ende in geen en Poincten vermindert, soe hebben Wy desen Brief open Bezegeld met Onsen Zegel: Ende om die beter zekerheyt soe hebben Wy gebeden ende bidden Onsen lieven Oom Heer *Jan van Henegouwe*, Heer van *Beaumont*, dat hy desen Brief in kennisse der waerheyt met ons Bezegelen wilde. Ende Wy *Jan van Henegouwen* Heere van *Beaumont*, om bede wille onser liever Vrouwe der *Keyserinne* ende *Gravinne* voerz hebben Wy desen Brief met haer Bezegeld met onsen Zegel. Gegeven inden *Hage* des Woensdages opten Thienden dach in *Meye* in 't Jaer ons *Heeren* Dufsent drie hondert sessen en Veertigh.

K Aerte by der *Gratie Gods*, *Roomsch Keyzer*, altijd vermeerder 's *Rijcks*, *Koninck* van *Germanien*, van *Castilien*, van *Leon*, van *Granade*, van *Arragon*, van *Navarre*, van *Napels*, van *Cicillien*, van *Mallorque*, van *Sardaine*, van den *Eylanden* van *Indien* ende vanden *Vasten Lande* van der *Zee Oceano*, &c. *Eerst-Hertoge* van *Oosten-rijck*, *Hertoge* van *Bourgoingien*, van *Lothrijck*, van *Brabant*, van *Limborgh* van *Luxemborgh*, &c. *Grave* van *Vlaenderen*, van *Arthoys*, van *Bourgoingien*. *Palts-grave*, ende van *Henegouwe*, van *Hollandt*, van *Zeelandt*, van *Ferrette*, van *Hagenaut*, van *Namen*, &c. *Prince* van *Zwawe*. *Marck Grave* des *Heylig Rijcx*. Heere van *Vrieland*, van *Salines*, van *Mechelen*. ende *Dominateur* in *Alyen* ende *Africquen*. Allen den genen die desen tegenwoordigen sien sullen *Saluyt*. Alsoo onlangs t'onser kennisse gekomen sijnde dat in onser *Bailliouschap* van *Zuyd Hollandt* dagelijks veele abuysen gebeurden inden treyn ende administratie vande *Justitie*, overmits diverse quade oude gewoonten ofte corruptelen diemen aldaer tot noch toe gebruyckt heeft. Wy begerende daer toe te voorsiene ende remedieren, seeckere *Commissarissen* gesonden hebben binnen onser Stede van *Dordrecht*, ende elders in 't voorsz *quartyer* van *Zuyd-Hollandt*, omme aldaer op de voorsz abuysen, gewoonten, ende corruptelen te hooren ende examineren onsen *Bailljou* van *Zuyd-Hollandt*, ende andere van de principaelste *Mannen* ende *Ingesetenen* ende *Inwoonende* aldaer, die vanden *Land-rechten* best wisten te spreken, mitsgaders den *Wethouders* onser voorsz Stede van *Dordrecht* ende hoere *Informatien* *Schriftelijck* geredigeert met hoeren advijs, overbringen ofte seynden, den *Eersten* ende *Anderen* van Onsen *Rade* en *Rekening* in *Hollandt*, om 't selve al te oversiene, ofte Ons ende Onse seer lieve beminde *Suster* de *Coninginne*, *Douagiere* van *Hongarien*, van *Bohemen*, &c. Voor ons *Regente* ende *Gouvernante* in onsen *Lande* van *Herwaers-over*, over te senden met oick hoeren advijse, omme daer

Handvest
van Zuyd-
Holland.
IIII.

inne te doen, des wy bevinden fouden te behooren. Achtervolgende 't welck onsen voorfz gefworen *Commissariffen* huere voorfz Informatien ende advijs over gebrocht hebben, in handen van den voorfz. Eerften ende andere Luyden van onsen *Raede*, ende *Rekeninghe* in *Hollandt*. De welcke daer op rijpe-lijck gelet hebbende ende gehoort 't rapport van de voorfz *Commissariffen*, hebben al 't selve overgefonden in handen van onse vōorfz *Sufter* ende *Coninginne*, die van onsent wegen gecommitteert heeft seecker Onsen *Raeden*, neffens Haer wefende, geleert ende ge-experimenteert sijnde in 't stuck van der *Justitie*. Diewelcke die voorfz informatyen, abuysen, gewoonten, remedyen ende advysen wel doorsien ende gevifiteert hebben, ende van als Ons rapport gedaen, mitfgaders ook ons huere advijs. Doen te wetene, dat Wy begeren te voorfiene tot vordering vander *Justitie* ende Welvaert van onsen *Onderfaeten* van *Zuyd Hollandt*, ende anderen die daer te Recht komen sullen, hebben by ripe advijs ende deliberatie van Onse voorfz *Sufter* de *Coninginne* *Regente* ende vanden *Hoofden* ende van den *Luyden* van Onsen *Secreten Raede* neffens haer wefende, Geordonneert ende Gestatueert, Ordonneren ende Statueren by desen, die Puncten ende Artijculen hier naer volgende :

I. Eerst, dat onzen *Bailljou* van *Zuyd Hollandt* tegenwoordig ende toekomende, van nu voortaan de *Commissariffen* geordonneert om die *Wetten* in *Hollandt*, te vernieuwen, sal Jaerlijcks opten *Meydag* overgeven 't getal van *Drie-en-dertig Mannen*, daer van die Twee deelen wesen sullen uyten Lande van *Zuyd-Hollandt* geen *Land-Poorters* zijnde, en 't Derdendeel uyt onse *Stad* van *Dordrecht*, uyt dewelcke de *Commissariffen* kiesen sullen *Elf Mannen*, het zy uyt der *Stad*, oft uyt den *Landen*, tot huer luyden discretie, de welcke by onsen *Bailljou* Ge-eed sullen wesen, en sullen dat Jaer metten *Bailljou*, Recht ende *Justitie* administreren inder *Vyerschare*, sonder datter eenige andere *Mannen* ter *Vyerschare* sullen mogen komen, ende dit tot allen tyden als zy des by den *Bailljou* vermaent sullen werden, up ten verbuerte elcke reyfe van eenen *Gouden Karolus Gulden*. Welcke *Mannen* tot elcken *Recht* sullen hebben: Te wetene, die van *Buytene* gelegen op *Drie Mylen* nae *Dordrecht* *Ses* *stuyvers*. Ende die boven de *Drie Mylen* gefeten zijn *Acht* *stuyvers* daeghs: De welcke Onsen *Bailljou* gehouden sal wesen te betaefen ende te loonen ter *Cause* van sijne *Officie*, ende die *Mannen* van *Binnen* sullen geloont werden by die van Onse *Stad* van *Dordrecht*, gelijk sy gepresenteert hebben van doene, wel verstaende dat Onsen *Bailljou* in geen saken *Recht* doen en sal dan mit zeven *Mannen* ten minsten ofte meer, ende des sal die *Bailljou* alle sijn *Vierscharen* zoe wel in *Criminele* saecken, als in *Civile* houden, binnen de voorfz *Stede* van *Dordrecht*, ende niet meer te *Landwaerts* als hy plagh.

II. Datmen den *Delinquanten* huere saeken sal moeten overtuygen met *Witachtige* *Getuygen* als naer *Rechte* sonder aenschou te nemen op eenen even *Knyen* oft elders. Dat

III
Dat die goede Mannen wijsen sullen ende Arbitreren nae die gelegenthey
van der saecken ende de qualiteyt van der Delict, tusschen den Tien Ponden
ende 't Lijff ofte Lit, als sy bevinden sullen in huere Conscientie daer toe te
behooren.

IV.
Dat soo wanneer yemand met Vonnisse ter Torture gewesen wordt,
't welck hy sonder Vonnisse nyet en sal mogen doen: Dat die *Bailljou* alsdan
sal nemen Drye ofte Vier Mannen by advijs vant *Collegie*, de welcke daer toe
in absentie van Parthyen geordonneert sullen worden, welcke *Mannen* gehou-
den sullen zijn, ten selven dage als 't Vonnis gegeven sal zijn, indien die
Meester gereet is te komen by die voorz Torture, sonder excusatie te nemen
op hueren Dorden dag, als hier voortijts wel gedaen is: ende sal die *Bailljou*
hem wachten de Vrienden vanden Delinquant te Insinueren ofte laeten weten
die voorz genomineerde *Mannen*, ende sal oick gehouden wesen die Torture
te volbringen sonder die saeck te dilayeren.

V.
Dat die voorz *Mannen* ten daege vande Condempnatie van den Delin-
quant, mede gehouden sullen wesen te verklaeren by wat manieren den selven
Delinquant sterven sal, nae d'welck die *Bailljou* anders niet gehouden sal wesen
te doene, dan die Sententie ter Executie te doen leggen.

VI.
Datmen den Delinquant ten uystersten Recht-daege als 't Vonnisse Absolu-
toyr, of Condempnatoyr sal gaen, inder Vierschaere brengen sal, sonder
Kruys ofte *Biecht-Vader*, ofte oock zijnen Sterf-dag, te voren gedenuntieert
te hebben: ende soo verre hy alsdan gecondemneert werdt te Sterven, dat-
men hem dan weder boven leyden sal, ende vermanen van Biechten, ende
des anderen daegs de Executie doen: Des sal den *Bailljou* letten dat den uyster-
sten dag niet geleyt en werde op eenen Heyligen avondt, ten eynde dat die
Delinquant nyet te lange gehouden en werde.

VII.
Datmen inde *Lenten* ofte inden *Ougst* geen *Criminele Vierschaere* houden en
sal, dan in exorbitante *Criminele* saecken van Gevangen die begeren sullen
expeditie van Justitie te hebben: ende sal oick geduerende den tijdt vanden
Ougst, den *Bailljou* mogen Vangen ende Apprehenderen den Delinquant,
ende tegens hem houden ende nemen Informatie precedente:

VIII.
Dat gelijkheyt van Boeten wesen sal tusschen den aenvanger ende *Contra*
aenvanger, te weten thien Ponden voor den genen die in 't ongelijk bevon-
den sal worden. Ende dat die van *Dordrecht* daer van in huere Vonnissen
mentie maecken sullen, soo wanneer die saecke van hoere *Poorters* by *Osfeydinge*
voor Hemluyden koent, Des soo sal sulcken *Poorter* gehouden wesen *Contra*
aenvanck te doene. Ingelijcks sal geschien in materie van Ontwaringe roeren-
de de Boeten daer toe staende.

Dat

- IX. Dat foo wanneer den Recht-dag op eenen Heyligen dag coemt, die sel gecontinueert werden tot den eersten Werke-dag daer aen.
- X. Dat die van *Dordrecht* op Certificatiën gepasseert voor *Bailljou* ende *Mannen* van *Zuyd-Holland*, daer in uferen sullen discretie nae de materie dat eyschen sal.
- XI. Dat den *Bailljou* sijn Gewijsde ofte Gecomposeerde Boeten daer van Hy duegdelijcken sal kunnen doceren, sal mogen innen by Schattinge van *Welgeboren-Mannen*, het zy dat de selve vande Elf geordonneerde *Mannen* zijn ofte niet, ende sal de selve daer toe mogen Eeden, gelijk tot noch toe geuseert is. Ende of den selven *Bailljou* dochte als hy aen sulcken Pand als hem aengeseyt waer nyet behouden en ware, omme sijne gewesen ofte gecomposeerde Boeten aen te verhalen mette behoorlijcke kosten daeromme gedaen, sal 't selve aengeschatte goet mogen doen vercoopen, naer voorgaende Kerck geboden, ten meesten prijse in 't openbaer, ende indien 't min gelt dan hem aengeschat is, salmen hem 't selve aen andere goeden suppleren.
- XII. Dat foo wanneer *Heemraden* aen den *Veenkant* ofte andersints in *Zuyd-Hollandt* nyet Wijs en zijn om *Vonnissen* te wijfen, dat sy hem sullen mogen beraden an anderen *Bancken*, sonder dat die selve van d'anderen *Bancken* als *Rechters* inden *Vonnissen* genomineert sullen wesen.
- XIII. Dat die *Heemraden* van den *Dorpen* aen den *Veenkant* geen Recht tusschen Partyen doen en sullen van faecken ongedecideert hangende voor die *Vyerschare* van *Zuyd-Hollandt*, foo wanneer sulcke litispendentie voor *Heemraden* geallegeert sal worden.
- XIV. Dat die *Mannen* van *Dieff-Schepenén*, met de welcke den *Bailljou* tot sijnen koste altijts als 't hem beliefde binnen elck Dorpe van sijnen *Bedrijve* pleeg een *Stille Waerheyt* te *Besitten*, voort aen off sullen wesen: mer indien 't den *Bailljou* eens Jaers goet dunckt eenen *ommeganck* te doene off informatie precedente te nemen, over de *Dorpen* van *Zuyd-Hollandt*, sal 't selve mogen doen, gelijk onsen *Procureur Genevael* georloft is te doene over *Zeelandt*, mer oft gebeurde, dat in eenig Dorp van *Zuyd-Hollandt* eenig *Delict* gebeurden, sal die *Bailljou* als dan hem daer toe mogen transporterén, ende daer van informatie precedente nemen, inde tegenwoordigheyt vande *Schout* ofte twee *Heemraden* van den zelve *Dorpen*.
- XV. Dat een *Poorter* van *Dordrecht* gelitifcontesteert hebbende voor *Bailljou* ende *Mannen* van *Zuyd-Holland*, sal hem niet mogen van *Bailljou* ende *Mannen* doen *Affleyden*.
- XVI. Dat foo wanneer Partyen voor eenige *Leege Vierschare* gelitifcontesteert hebben

hebben dat die *Leege Rechters*. sulcke saecken nyet en fullen mogen renvoyeren ter *Hooger Vyerschaere* sonder *Vonnisse* gewesen te hebben, zoo verde beyde Partyen de *Instantie* selve williglijck nyet te buyten en gaen ende renuncieren.

Dat die van *Dordrecht* nyemant *Osleyden* en fullen dan hoiren *Poorters*, ende *Vonnisse* van *Boeten* wijfen, indyen daer eenige toestaet. Ende aengaende den anderen, geen *Poorters* zijnde, fullen daer mede laten bewerden den *Bailljou*, sonder dat den *Bailljou* gehouden sal wesen te wachten naer haer luyder *Vonnisse*. XVII.

Dat die van *Dordrecht* gehengen fullen dat hoere *Poorters* voor den *Bailljou* van *Zuyd-Hollandt* getuygenisse geven sonder de selve te doen *Affleyden*. XVIII.

Datmen in *Criminele* saecken die by onsen voorz *Bailljou* betrocken fullen wesen voor die *Wet* van *Dordrecht* tegens eenige *Poorters* der selver *Stadt*; voort aen *Procederen* sal na *dispositie* vande gemeene *Rechten*, sonder aenschou te nemen of die *Delinquanten Poorters* zijn van *Dordrecht*, of geen *Poorters*. XIX.

Dat die *Bedraeghs luyden*, die in onsen voorz *Landen* van *Zuyd-Hollandt* geweest zijn, voort aen geheel af wesen fullen: ende dat die *Goede Mannen* *Recht* fullen doen op 't bescheyt van *Partyen* d'welcke sy by brengen fullen by *Brieven* of *Witagtige tuygen*, ofte anders als nae *Recht*. XX.

Dat nyemant en sal veylig gewesen werden, off ter cause van *Non Comparsitie* in *Boeten* gewesen, ten ware dat *Mannen* bleecke, dat die *Daegvaerdinge* geschiet hadde geweest aenden *Perfoon* van den *Gedaegden*, of in sijn *absentie* tot sijnre *Woonstede* aen sijn *Huysvrouwe* ofte *Dienst bode*, indien daer yemant t'huys is: Ende soo verde daer niemant t'huys en waere, dat de *Bode* als dan van sijn *Daeg-vaerden* nemen zal *Kennisse* vande twee naeste *Gebueren*. Ende indyen den genen diemen *Daegen* wil, uytlandig waere, soe zal die *Citatie* mogen geschyen tot sijnre leste *woonstede*, ende daer en boven inder *Kercken*, van al 't welck den *Bode* gehouden sal wesen *Relatie* te maecten, welcken *Bode* in allen gevalle den *Gedaeghden* leggen zal eenen bequamen *Dag*, *Consideratie* nemende opte *distantie* vande plaetsen. XXI.

Dat de *Bailljou* sal mogen present sijn in d'*informatie* precedente, maer nyet in *Informatie Ordinaris*. XXII.

Dat soo wanneer die *Bailljou* yemant sal hebben doen roepen voor sijn *Vierschaer*, die ten dage *Dienende* *Compareert*, sal die voorz *Bailljou* gehouden wesen sijnen *eyfch* ten selven dage te doene ofte te betalen die *Kosten* van den *Gedaegden*, ende indien 't meer dan eens gebuert, sal den *Gedaegden* geabsolveert wesen vande *Instantie*. XXIII.

XXIV. Dat de *Wan-taelen* ende *Achter-taelen* sullen geheel af wesen in *Criminele* faecken, ende in *Civile* faecken, indien yemande boven *Vonnisse* Dingde, dat die sal betalen die gewoonlijcke *Boete* van *Thien Ponden*.

Ende oft yemant irreverentelijck spraecke ofte hem ontginge in andere *Ceremonien* die men tot noch toe voor de *Vyerschare* gehouden heeft, dat die gecorrigiert sal werden tot discretie vande *Mannen*.

XXV. Dat nyemant en sal mogen exerceren *Officie* van *Taelmanschap*, sonder te vooren daer toe by den *Bailljou* ende *Mannen* geadmitteert ende *Ge-eed* te zijne.

XXVI. Dat die voorz *Mannen* wijsen sullen op de kosten, soo wanneer *Parthyen* dat versoucken, ende indyen daer *Reden* toe dient.

Welcke *Statuten*, *Poincten*, *Ordonnantiën* en *Artijculen*, hier boven ginsereert; Wy uuyt onse rechter *Wetenhey*t, *Authoritey*t ende volle *Macht*, hebben Geconfirmiert, Geratificeert ende Geapproveert, Confirmieren, Ratificieren ende Approberen by desen: Abolerende ende doende te nyete alle andere *Costume* ende *Gewoonten*, en diemen tot noch toe in onsen voorz *Lande* van *Zuyd-Hollandt* gebruyckt heeft: Die d'effect van desen eenighsints soude mogen beletten, tegen-gaen ofte contrarieren.

Reserverende niet te min aen Ons ende onsen nakomelingen *Graven* ende *Gravinnen* van *Hollandt*, die interpretatie ende *Declaratie* vande *Puncten* ende *Artijculen*, daer inne naemaels swarigheyte ofte duysterheyte soude mogen vallen, ende die weder roepen, minderen, meerderen ende veranderen, zoo dicke ende menighwerffven alst ons goed duncken ende believen zal: 't Zelve nochtans sonder prejuditie van yemands *Recht*. Ontbieden daeromme ende bevelen den voorz *Bailljou* ende *Mannen* van *Zuyd-Hollandt*, dat sy desen tegenwoordigen *Brief* in openbaren *Vyerschare* doen kondigen ende wtroepen, ende aldaer *Registreren*, ende voorts onderhouden ende observeren, ende doen houden ende observeren, na sijne *Voorme* ende *Inhouden*, sonder daer tegens te doen, noch te laeten geschieden, in wat maniere dattet zy: *Want ons alsoo gelieft*. Ende des t'oirkonden hebben Wy Onsen *Zegel* hier aen doen hangen. Gegeven in onse *Stadt* van *Bruyssel* den xj. dag van *Maerte*, In 't Jaer *Ons Heeren* Duysent Vijf hondert ende dryende-dertig, van onsen *Keyzer Rijk* xiiiij^e. ende van Onsen *Rijke* van *Spaengien*, van *Bey* de *Sicilien* ende andere 't xvij^e. Ende onderstont gescreven, By den *Keyzer* in sijnen *Raede*, ende was onderteyckent

J. Pensaert.

Ver

Verclaringen vanden *Costumen* ge-useert binnen den *Bailliuschappe* van *Zuyt-Hollandt*. Overgezonden by den *Bailliu* en de *Mannen* aldaer, den *Hove* van *Hollandt*: Achtervolgende 't scryven ende bevel van den zelve *Hove* gedaen, van wegen ende uuyten Naeme vande *Exellentie* van den *Hertoge* van *Alve*, *Stadhouder*, *Gouverneur*, ende *Capitain Generael* des *Conincks* over deese zijne *Majesteyts Landen* van *Herwaerts* *overe*, 1570.

Costumen
van Zuyd-
Holland.
V.

I Nden *Eersten* staet te *Considereren*, dat in *Zuyd-Hollandt* meest *Recht* ende *Justitie* gedaen ende geadministreert word: ende oick die voornoemde *Bailliu* ende *Mannen* metten *Ingesetenen* van *Zuyd-Hollandt* hem *reguleren*, 't zy naer haerlyuder *Ordonnancien*, *Handvesten*, *Statuten*, en *Costumen*, ofte naer gemeen *dispositie* van *Rechten*.

I.

Maer in *Criminele saecken*, daer eenige *Delinquanten* gecondemneert werden in haere lichaeme gecorrigeert te werden, oft daer die gecauseerde geabsolveert mogen werden, werdt geuseert, datmen geene *Appellacie* en admittteert ofte d'*Executie* uuyt saecke vande *Appellacie* *Surcheert* oft *suspendeert*.

II.

Item, Noepende die *Succeffien* werd geobferveert ende onderhouden 't *Recht* dat men *Nomineert* het *Zuyd-Hollands Recht*, weefende van dier natueren, dat representatie altijs plaets heeft, *etiam post quartum, quintum gradum, etiam in infinitum, tam in directa quam in Collaterali Linea* ende dat *in Stirpes* ende nyet *in Capita*.

III.

Item, zoe wanneer eenich *Sterf-huys* valt, daer die naeste vrienden zijn d'eene, van eenen vollen *Bedde*, ende d'andere van eenen halven *Bedde*, werd 't zelve *Sterf-huys* geschijft ende gedeelt: te weten, eerst by de *Naeste* vrienden van den vollen *Bedde*, voer d'een helfte, ende daer nae noch d'zelve van den vollen *Bedde*, mit d'andere van den halven *Bedde*, t'samen voord'ander helft.

IV.

Item, dat tusschen *Gehoude Personen alle Goeden* zijn gemeen, ten waere by *Huwelijcx*e *Voirwaerden* anders gecaveert waere.

V.

Dat die *Man* vercoopen, belasten, ende yervremden mach die onroerende goeden, die de *Vrouwe* ten *Huwelijcke* gebracht heeft, sonder haer consent oft by weesen: Desgelijcks oick die geconquesteerde goeden, staende *Huwelijcke* vercregen, 't zy off zulcke personen *Coopmanschap* doen, ofte geene: Ten waere het zelfde by *Huwelijcx*e *Voirwaerden* anders gecavert waere.

VI.

- VII. Dat in zaecken van *Dootslagen*, oft andere Delicten, die Man nyet en mach verbeuren die goeden van zijn Huysvrouw, noch oick in der zelve manieren die Huysvrouw, die goeden van haeren Man.
- VIII. Item, dat Bedde gescheyden zijnde, de langst-levende moet overgeven Inventaris, gesterckt by Eede van den geheelen goeden van den Sterf-huyse, ende d'zelve deelen half ende half, met die Kinderen ofte gerechte Erfgenamen van den eersten Overleden.
- IX. Sulcx dat alsulcke Scheydinge ende Deylinge gedaen zijnde, indien 't gebeurde dat die Kinderen quamen te Sterven, den langstlevende, 't zy Vader oft Moeder, en succedeert zijn Kint nyet, noch en treckt oock geen Bladinge oft Tochte, geduerende 't leven van de Kinderen.
- X. Maer indyen beyde die Ouders in Levende Lijve zijn, zoe Succederen die Ouders haer Kinderen.
- XI. Werdt mede ge-useert dat in de Deeling van eenige goeden, die Kinderen moeten inbrengen, en Confereren 't geene zy van te voeren oft ten Huwelijcke, oft *ex Donatione* oft *Causa Studiorum* gehadt hebben.
- XII. Insgelijcx werd ge-useert dat een Moeder geen Bastaerden macckt, maer succederen de Kinderen haer Moeder *ex quocunque cotu procreati*.
- XIII. Voirder werd in *Zuyd-Hollandt* ge-useert dat alle zaecken van Injurien, Clachten, ende zaecken van Wees-kinderen, ter eefster Instancie komen, ende berecht werden by *Bailliu* ende *Mannen* van *Zuyd-Hollandt*.
- XIV. Maer van sinpele loepende schulde daer geen *Willekeur*, *Scepenen-Brieve*, oft *Akten* van *Mannen* en is, Comt de judicature in de eerste instantie den *Schout* ende *Geswooren* binnen 's *Bans*, mits dat Partyen aldaer haer schulden gehouden zijn te vervolgen, ende inwinnen mit claechgelijcke woorden. Ende alzoc te obtineren een *Willekeur* daer mede zy haer Schuldnaers mogen Panden.
- XV. Item, zoe wanneer yemandt heeft een *Scepenen-Brieff*, oft *Heemraeders-Willekeur*, mach daer mede Panden, zonder binnen 's *Bans* enige Rechtvordeeringe van Claegen oft anders te plegen.
- XVI. Van gelijcken mogen oick Panden die geene die by *Bailliu*, ende *Mannen* van *Zuyt-Hollandt* op haer versouck daer toe verleent worden acte, ende dat alleenlijck van *Gras-huyr*, *Arbeyds-loon*, ende *Mont-coft* binnen 's jaers verscheenen, zonder te hebben enige *Scepenen-Brieven*, oft *Heemraeders-Willekeur*: Maer het Jaer ge-expireert zijnde, en werdt daer off geen acte verleent, alsoe Partyen alsdan zulcke verjaerde *Gras-huyr*, *Arbeyds-loon*, ende *Mont-coft*, mede moeten innen, mit clagelijcke woorden alsvooren. Des

Des mach die geene die uuyt crachte vande voifz *Scepenen-Brieven*, *Hecmraeders-Willekueren*, en *acte van Mannen* als vooren gepant is, (indien hem goet dunct) daer tegens doen *Pantkeeringe* binnen d'eerste veerthien daegen nae de *Pandinge*: In welcken gevalle d'ie zaecke, mitsgaders *Partyen* terstont komen voir den voifz *Bailliu* ende *Mannen*, zonder dat *Schout* ende *Hecmraeders* binnen 's *Bans* daar of voordor eenige kennisse compt.

XVII.

Maer die voifz tijt van xiiij. daegen nae der *Pandinge*, ende die weete daer op gedaen ge-expireert zijnde, en valt daer tegens geen *Pantkeeringe*: Maer word binnen 's *Bans* voort geprocedeert tot uuytschattinge van des gepanden goeden.

XVIII.

Item, zoe wanneer yemant uuyt crachte van *Scepenen-Brieven*, *Hecmraeders-Willekueren* oft andere *acte Judmeel*, inhoudende, verwilcoerde schulden, mit volstaende *Panden* coempt alleenlijck schatten zijn *Debiteur*, 't welck hy daer mede wel vernach, in sulcken gevalle mach *Partye* die geschat werdt, ende hem daer by bevint gegraveert, die *Schattinge* rechtelijck by 's *Hoeffs Bode* doen aenvangen, mits 't welke die zaecke terstont mede coempt ter kennisse ende *judicature* van *Bailliu* ende *Mannen* voornoemt.

XIX.

Item, alie *Vonnissen* binnen 's *Bans* geweest, comen by provocatie, weder roepen, oft *Appellatie* ter kennisse ende *judicature* van *Bailliu* ende *Mannen* voifz, die van alsulcke *Vonnissen* zijn reformateurs, zoe verre zy luyden bevinden de zaecken daer toe gedisponeert: Des is die *Schout* gehouden zulcke wederroepen oft geprovoceerde *Vonnissen* te besetten met zeven *Ommestaenders*, niet wesende van den *Gerechte*, die 't zelve *Vonnisse* gehouden zijn tot coste van den *Provocant* over te brengen, ter *Hooger Vierfchaere* van *Zuyt-Hollandt*, ende aldaer by *Eede* te verclaren dat 't zelve *Vonnisse* zulckx geweest is, als by hem luyden 't zelve overgebracht werdt.

XX.

Item, zoe wanneer yemand doet aenvanck aen *Huys*, *Hof*, *Landt*, oft andere goeden die by yemand anders gepoffideert ende gebruyckt werden, is de *Poffeifseur* van de zelve aengevangen goeden, gehouden binnen xiiij. daegen na dat hem vanden zelve aenvanck die weete gedaen is, daer tegens te doen contre aenvanck. Desgelijckx van *Ontwaeringe*, *Contre Ontwaeringe*, waer van de *judicature* in d'eerste *Instancie* is *Competerende* *Bailliu* ende *Mannen* voirnoemt.

XXI.

Maer zoe wanneer yemand op eenich *Huys*, *Hoff*, *Landt*, oft andere goeden daer nyemand van *posseffie* en heeft, doet aenvanck ende *Ontwaeringe*, ende daer op een kennelijcke weet ter *Kercken* uuyt, daer die zelve

XXII.

goeden gelegen zijn , ende dat binnen Jaer ende daege, daer tegens geen contre aenvanck en werdt gedaen , zoe werdt zulken aenvangere verleent een *Hant-betooch*, bezegelt by den *Bailliu*, ende twee oft drye *Mannen*, uuyt crachte van de welcke die zelve aenvanger by *Vonnisse* gestelt werdt in de possessie ende 't gebruyck vande goeden by hem alsvooen aengevangen, d'welcke hy mach behouden ter tijt ende wijlen toe hy mit *Ouder Brieven* oft beter bescheyt daer uuyt gewonnen ende gestelt werdt.

- XXIII. Dat den Proprietaris van eenich Huys oft Landt by hem verhuurt, mach die Vruchten, Beesten, oft andere goeden die hy bevindt op zijn gront, voor zijn Huyre oft Pacht arresteren, te weten alleenlijck voor een Jaer verscheenen Pachts, ende een loopende Jaer, welck arrest niet en mach affgedaen werde, dan mits doende betalinge van het verscheenen Jaer Pachts, ende voor het loopende Jaer stellende souffisante cautie.
- XXIV. Des en staet een Arrest niet langer dan den tijt van zes weeken, binnen welcken tijt den Arrestant gehouden werdt daer op Recht te maecken, oft anders die zelve tijt ge-expireert zijnde, word't zelve Arrest gehouden van Onwaerden, ende die goeden sulcx gearresteert, voor ontflagen.
- XXV. Item, off den Pacters de gearresteerde Vruchten, Beesten, oft andere goeden verlieten, oft anders desolaet lieten leggen op des Eygenaers grondt, zonder de zelve goederen te willen Oerbaren, zoe mach den Grondt-heer d'zelve goederen by den Gerechte binnen 's Bans doen vercoopen tot zijn achterweesen toe.
- XXVI. Ende oft geboerde dat yemandt boven't voirsz arrest sulcke goederen wech gehaelt, ende op een ander plaetse gebracht hadde, zonder die zelve verborcht, ende oock betalinge gedaen te hebben als voeren, zoe mach den voirsz eygenaer, de voirsz goederen van zijnen gront gehaelt ende vervreemt, vervolgen, ende die aenvaerden ter plaetsche hy die bevindt, en aldaer vercoopen tot zijnen gebreke toe.
- XXVII. Dat oick den Eygenaer van eenich Landt oft Huys, hebbende Arrest gedaen op de Vruchten, Beesten, oft andere goederen op zijnen grondt bevonden, word daer mede voor een Jaer verscheenen Pachts, ende een loopende Jaer Geprevereert, alle anderen Crediteuren die op de zelve goederen oft de Personen die de zelve toebehoert hebben, yet ten achteren zijn, het zy wat beschijn oft Brieven zy zouden mogenthoenen: Maer indien de voirsz Eygenaer yet meer ten achter waere, zoude daer off mitten anderen Crediteuren moeten Concurreren: Ten waer hy het oudtste ende beste bescheyt daer off thoende, alsoe in allen anderen preferencien geuseert werdt, dat die oudtste *Scepenen* oft *Heemraeders-Brieven* geprefereert werden alle andere lopende schulden.

Voerder werdt oick geuseert dat den eenen *Zuyt-Hollander* den anderen niet en mach betrecken ter eerster instantie, dan voer zijn dagelijcx competent Rechter. XXVIII.

Dat oock den eenen *Zuyt-Hollander* den anderen niet en mach arresteren, in Lijff noch in Goeden, ten waere dat hy latiteerde oft wilde vertrecken uuyt *Zuyt-Hollands*, ofte anders suspeet waere *de fuga*. XXIX.

Item, aengaende het regiment van Weeskinderen, werd geuseert dat die Oufte ende naeste vanden Bloede es Voocht ende den *Officier Oppervoocht*: Mits dat die Vooght gehouden wordt de Voogdye te verborgen, Inventaris vande Weeskinderen goeden te doen maecken, ende voorts te doen Rekening, Bewijs ende *Reliqua*. XXX.

Dat ook tegens Weeskinderen, oft Uuytlandigen geen præscriptie en valt. XXXI.

Item, dat in vercoopinge van Landen, 't zy by Decreet, oft by Partyen geuseert wordt, datmen doet de gewoonlijke Sondaechsche Kerck geboden; by de welke een yegelijck die op zulcke Landt oft Huys yet te spreken hebben, 't zy van Renthen, Schulden, oft andere actien gewaerschout werdt, om d'zelve aen te brengen binnen zekeren tijt dyemen daer toe præfigeert: Ende zoe verre d'zelve in gebreke bleve van 't zelve te doen, werden van haren actien, Renten ende Schulden versteeken: Ten waere het waren Weeskinderen oft Uuyt landige die daer inne nyet verstaen werden, noch begrepen. XXXII.

Dat yemand mit meer andere Personen hebbende eenich Landt gemeen, voet onder voet ongevavelt: Te weeten, d'een meerder ende d'ander minder, mach het minste deel het meeste bedwingen tot grontcavelinge, ende nyet het meeste het minste, 't welck van allen ouden tyden zulcks geuseert es geweest. XXXIII.

Van gelijcke yemandt mit een ander hebbende Landt gemeen, niet gegront oft genootcavelt zijnde, wordt geuseert dat d'een sonder d'ander zijn portie ende contingent inden zelve Landen nyet en mach gebruycken, ten waere dat hy mit zijn Wederpartye oft Medegelande eerst verfocht ende gedaen hadde Noot-cavelinge oft bescharinge, 't zy mitten Rechte ofte gemoede, daertoe zy luyden t'allen tyden mogen geconstringeert worden. XXXIV.

Dat een Eygenaer zijn Landt voir zekere tijt verhuurt hebbende, endeter expiratie vander huire zijn Huyrman nyet en begeert te continueren, oft anders mit hem nieuwe huire maken, in zulcken gevalle is den voirsz Eygenaer gehouden den Huyrman 't zelve Landt by 's *Hoefs Bode* te doen ontwaeren, alleenlijck mit een ontwaeringe, ende dat voor *Simie Pieters* dach in *Sulle*, ten eynde de zelfde Huyrman hein 't voirsz Landt nae den zelyen *S. Pieters* daegc niet meer onderwinde om te gebruycken. XXXV.
Maer

- XXXVI.** Maer die geene die ontwaringe begeert te doen, op de gront van eenich Landt by een ander beseten, is gehouden te doen vier ontwaringen 't welck 't alre tijt mach geschieden.
- XXXVII.** Item, werdt mede geuseert, zoe wanneer ij. iij. iij. oft meer hem zelven verbinden voor *Scepenen*, *Heemraeders* onder haer Hantscrist, oft ander goedt autentijck bescheyt, elcx een voor al, ende als principael, dat alfdan die Crediteur optie heeft te mogen roupen den genen die 't hem belieft, een oft meer, oft allegader, zoe 't hem best gelegen ende geraden dunckt, zonder dat d'zelve Crediteur gehouden word te excuseren, alle de geobligeerden oft oock den geen die men mochte bewijsen dat die goederen genoten hadden, daer uuyt die schulde gesproten is, oick niet tegenstaende off die Crediteur eens deels zijn schulde van d'eene oft meer ontfangen hadde, maer zoude t'allen tyden die reste van zijn achterweesen mogen eysschen van den geen die 't hem belieft, ende sulcx als vooren hem geobligeert hadde.
- XXXVIII.** Oick werd geuseert ende onderhouden dat alle Huyfvrouwen van Openbaer Cooplyden mogen Coopen ende vercoopen, in Rechte Compareren, Ageren, ende Defenderen, ende oock Borge worden, zonder haer zelven te mogen behelpen, in zulcken Coopmanschap aengaende, mit het *Privilegie* den Vrouwen nae Rechten Competerende.
- XXXIX.** Alle Contracten van Coopmanschappen die in *Zuyt-Hollandt* op eenige *Vierdagen* gemaect zijn, werden gehouden machteloos ende van genre waerden.
- XL.** Item, dat *Bailliu* ende *Mannen* naer gelegentheyt van tyden, ende occurrentien van zaecten, maecten ende ter Kercken uuyt, in allen Dorpen van haerlyuder Jurisdicctie doen Publiceren, Ordonnancien, Statuten, ende Keuren aengaende die Politien, welvaeren, ende onderhoudenisse van den *Dorpen* ende *Ingesetenen* aldaer, stellende daer toe mulcten ende penen naer gelegentheyt der zaecten.
- XLI.** Datmen Partyen recht doet op *Obligatien*, houdende thoender 's Brieffs, hoewel haer naem daer in nyet bekent en staet, noch oock Procuratie of transport en exhiberen.
- XLII.** Dat yemand gecoft hebbende eenich Schultbrieff, Obligatie oft andere Brieven op een ander sprekende, mach die geene op wiens d'zelve Brieve oft Obligatie sprekende is, d'zelve naesten, mits daer vooren betaelende sulckc Penningen, als daer voeren gegeven zijn.
- XLIII.** Dat 't Bedde gescheyden zijnde tusschen gehoude Personen, werdt geuseert inde Schiftinge ende Deelinghe dat d'eens Cleederen ende Juweelen zoe goet moeten gemaect worden als des anders, ende dat de Dooderhant betaelt de Dootschult. Ende was onderteyckendt

B A A N D E R Y E

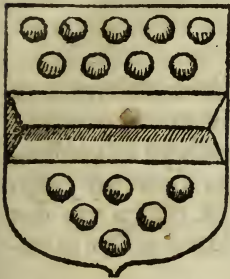
en Vry-

H E E R L I K H E I D

M E R W E D E .

't Derde H O O F D - S T U K .

Beschrijving, Oudheyd, Rechts-gebied, Achter-leenen, Belending, Naam, Naam-reden, Wapen.

Merwede, of Merwe, die vermaarde Heerlikheyd gelegen in Zuyd-Holland, heeft Hoog-Middel- en Leeg Rechts-gebied. Paald aan de Water-stroom Merwede, blijkende aan een stuk van 't vervalle Hof en Kasteel der Baander-Heeren van de voorsz Baanderye, nu op 't Jaar 1675 daar noch staande, hebbende wel eer twee Thoornen. Het Koningklijke Hof, Kasteel, en Slot ter Merwede is Gesticht van Koning Merovao, onder de Koningen der Franken den darden, volgens Olivarius Vredius Overgezet met deze woorden: In 't Jaar des Gezalften,

Merwede.

453. Merovaus in groote vrede tot Atrecht levende, heeft onderwijlen de Frankken, Saliers en Bataviers bezocht, en het Kasteel Merwede by Dordrecht Geboud. ^a

^a In Fla-
ndria Ethni-
ca, pag. 685

Matthijs vander Houven: Dit Slot en de Gracht Merovai, wierde by den goeden Koning Merovao Geboud en geschoten, om te dienen, tot bescherming van zijn Nieuwe France Heerschappye. ^b

^b Handvest
Kronyk, ver-
ste Deel,
tweede Boek,
Blad, of
fol. 105.

Johan Picard: Koning Clodius leggende begraven tot Kamerik, dezen is gevolgd Koning Merovao, Merving, Mervede, die zijn Koningklijk Hof gehouden heeft by Dordrecht in Holland, alwaar opten dag van heden noch gezien werden, de hoge en dikke Muren van het Koningklijke Paleys, in 't water; zijnde de rest met water bedekt. En van dezen Koning Merwe, heeft als noch de naam de Maze lopende voorby Rotterdam en Vlaardingen, die anders niet genoemd werd als de Merwe: gelijk dan ook een groote rest Landeryen, gelegen tusschen het Land van Aliena en de Lang-straat, genaamd zijn het Land van Merwe, als het welke zo wel zijn Naam als afkomst heeft van dezen Koning. Toch dat zonnige Hoog-Duytschen schrijven, dat dezen Koning Merovaus een Thuringer zoude geweest zyn, geboren in Hoog-Duytsland, zulcks is

een groote mislag, en komt van daan uytte misduydinge des woords *Thuredrecht*, is *Thuredrecht* nu *Thuringe*? *Thuredrecht* is *Dordrecht*, dat in oude tyden genaamd en geschreven is geweest *Thuredrecht* en *Durdrecht*. Die oude *Rudera* van 't *Paleys* des Konings *Merovai*, gelegen by dit *Hollandische Thuredrecht*, geven genoeg te kennen wie daar op zijne *Hof-houdinge* gehouden heeft. Toch ondertuffchen en verzaak ik niet dat dezen *Hierlandschen Frankschen Koning Merovaus*, in *Franken-land*, en *Thuringen* zoude geweest, en aldaar goote zaken verricht hebben. ^c

^c *Antiquiteyten van Oostvries-land. fol. 78*

Toch d'Heer *Isaac Vosius*, schijnd van ander gevoelen, welkers Brief, voor 't grootste gedeelte, uyt 'et *Laijn* vertaald, Wy zullen laten volgen :

Den Vermaarden Man

A D R I A A N van B L Y E N B U R G

Veel Heyl.

Uytstekende Man,

Briefaande
Heer van
Naaldwijk,
nopende
Dordrecht
ende Mer-
wede.

Veel ben Ik *U Edt* verschuld, zo voor *U Edts* zeer beleefde Brieven, als ook dat Gy niet alleen zo gunstelik; maar ook zo heerlik van my gevoeld: hoewel gene verplichtinge, door de welke *U Edts* toegenegentheyd of verdienste, waar mede Ik enige lof zoude mogen verdiend hebben, [van my] zijn voor gegaan, enz. Wie zou eindelick iets zekers kunnen stellen van den Naam en Oudheyd van *Dordrecht*? 't is veel lichter 't gezeyde van andere te wederleggen, als [zelver] iet nieus by te brengen, enz.

't Land van *Dordrecht* dat nu voor zijn grootste gedeelte met Water is bedekt, werde eertijds *Mérwede* of de *Merwe* genoemd, niet van *Meroveo*, gelijk men verziend: Maar om dat daar de alderbekwaamste en beste Paarden [dat is *Maeren*] *Weyden* waren: Want voor deze noemde men *We* of *Wede*, voor 't gene nu *Wei* of *Weide* beteykend. 't Welk uyt de *Oude Duytschen Schriften* zeer klaar blijkt. En op 'et Jaar *Dccc. xcviij.* werd by *Reginonem* gehouden, in dit Land, de *Stad Dursos* te zijn geweest. Op welke Plaatzte de *Geleerde Mannen* meynen dat men behoorde te schrijven *Durtos*, of *Durta-os* [dat is *Durtmond*, of *Durte-mond*] toch ten Onrecht; die Plaats *Dursos*, werd niet alleen by *Reginonem* zoo genoemd. Maar ook by den *Schrijver* der *Bertiniaansche Jaar-geschichten* en *Hedam*, dan die hebben gevolgd *Reginonem*, die zelfs deze naam niet te recht heeft voortgebracht, dit blijkt uyt *Frodorids Geschiedt boek*, op 'et Jaar *Dccc. xxviij.* alwaar eens, en andermaal deze *Stad* werd genaamd *Durosostum*: Waar uyt ik gisse, ja, ook voor zeker houde, dat van Ouds den rechten Naam is geweest *Dursost*. Zoo wy dat na de huydendaagsche *Moeder taal* willen stellen, zal 't zijn *Water vest*: want ons Voor-ouders *Fosten*, voor *Vesten*, hebben gezeyd. En *Dur*, of *Duur* of *Dor* betey

betekend na d'oude Taal, niet alleen in *Onze*, maar ook na de *Vriesche*, *Engelsche*, *Zaxifische*, Ja dat meer is na d'oude *Keltische Taal*, *Water*, of de *Stroom*. Hier van daan heeft ook zijn Naam de wel eer groote Stad, *Dorestate*, die gemeenlijk werd genoemd *Wijk te Duurstede*. En ook ontalligke andere *Steden*, *Plaatzten*, en *Rivieren*, is daar van daan den Naam aangekomen, gelijk ik elders wijdlopijger zal betonen. *Durofostum* is dan een *Water-vesting*. Dat zulks ook voor dezen is waar geweest zal blijken uyt die *Schryvers* die 'k hebbe by gebracht. De zelfde Oorsprong heeft 't woord *Durdrecht*, dat een *Overtocht* des *Strooms*, betekend. En niemand en behoeft sich te verwonderen dat *Durefost* zijn Naam heeft verwisseld in *Dordrecht*. De *Overtochten* der *Stromen*, geven niet alleen aan *Steden* en *Plaatzten* de Naam, maar doen veranderen en vergeten de voorgaande Namen. En is alzo voor dezen, een tijd lang *Wiltenburg* genaamd geweest: Heeft na den *Overtocht* zijn Naam hernomen, gelijk het zelve op andre *Plaatzten*, ook te zijn gebuerd, ik met vele Voorbeelden zoude kunnen betonen. En deze achte ik niet alleen waaragtiger te zijn, als die, welke andere hebben van *Graaf Dirk*, en 't *Water-Stroompje Dort*, dat nergens en is, en meer andere *Bueselingen* van die slag; maar ook de alderwaarachtigste te zijn.

Hoedanig die nochtans zoude mogen wezen, laten wy aan *U Eds* Uytpraak. Vaar wel *Uymuntende Man*, en vergeef my, indien Ik om 't af zijn van deze *Stad*, een weynig trager in 't beantwoorden mogt geweest zijn. En Vaar voort te beminnen *Uwen* van Harten

Amsterdam, den xxj van Lente-
maand, M. D c, XLviij,

Isaac Vosius.

De voorz *Heerlikheyd Merwede*, is al voor den Jare 1064. bezeten by *Baander-Heeren ter Merwede*, als wanneer se, voor een gedeelte, de *Stad Dordrecht* al was aangehecht, (blijkende by *Bulle Keyzer Henriks* hier onder te brengen. Werde te *Leen* gehouden van de *Staten* van *Holland* en *Westvriesland*: Behoorende onder de voorz *Heerlikheyd*, 't *Slot te Merwede*, 't *Schoutendom*, *Dijk-ban*, *Visscherye*, *Zwanerie*, *Exzisen*, *Koren-thienden*, *Smael-thienden*, die *Thiende tot Poelwýck*, in *Leyder-Ambocht* en in *Hertswaerde*. 't *Schoutendom* in *Dordrecht*, mitter *Jaermarkt*, *Tolne*, *Excyze*, *Vleysc-stallen*, 't *Halve Veer* in *Papendrecht*, all 't *Land van Leene*, en all datten voorz *Slot* en *Heerliche*de toe behoird. Heeft binnen *Dordrecht*, opten *Riedijk*, een *Hoofdkerk*, *S. Nikolaas* toegeeygend, de *Kapel der Sciplude*. Had ook in 't *Ambocht* van *Nieu-Kerk* en den *Riedijk* zijn *Vleys-en-Vis stallen*, (te weten: van elks *Acht*) zijn *Mart-Veld*, &c. De *Vleys Hall* stond op den *Zuyd hoek* vande *Kleyne Hall-steeg*, of *Nieu-Kerk straat*.

De *Vis-mart* opte *Groote-Brugge*, gezeyd den *Boom*, om'trent 't *Blau-Bolwerk*, daar wel eer 't *Schoonhoofs-Poorije* was, En 't *Mart-veld*, achter den *Roden-Toorn*, nu inde *Gevel* uytgedrukt, ter plaatze daar in 't Jaar 1609.

Heerlik-
heyd Mer-
wede een
Leen van
Holland.

Heeft een
Hoofd-
kerk.
Een Kapel.

Een-Vlees-
Hal.

Een Vis-
mart.
Een Mart-
Veld.

Wylen Mr. *Lazarus* de Hoogs Huys is geboud. En daar sich voor deze de Buurt of *Parochy*, rakende 't *Geestelik Gebied*, begrepen onder de *Merwede*, verder uytstreckte, was Belend, aan 't *H. Geest- en Pest-huys* ter *Nieuwer-Kerk*, en aan de *Voor straat* totte Huizen van Wylen d'Heren *Johan* van der *Mast*, en *Krispijn* van *Oudgaarden*. Ende inde *Zy- en Dwars-straten*, van 't *Toorn-straatje* of den *Dwars gang* [gezeyd de *Wijngerd-straat*] langs, tot aan *Gerit* de *Verke-slagers Huys* toe: Welverstaande, die inden *spijker*, staande achter de *Huysinge* van *Jan de Vries*, of *Neeltje Symons* Wonen, hooren mede in dese *Prochie*: Ingelyk, inden *Herman Suys-straat*, achter de *Huysinge* van *Maryken*, &c. *Wedue* van *Thomas Pieterz. Vink*, [nu *Kapiteyn Wierik Boeff* toebehoorende] Voorts inde *Marien-born-straat*, van de *Leeste Brugge* langs de *Vest*, tot aan de *Riedijks-Poort*, daar onder begrepen. ^a De voorz *Heerlikheyd* is in 't Jaar 1604. by *Kope* jegens *Jonkheer Wesel* van den *Boetzeler*, *Vry-Heer* van *Asperen*, *Merwede*, enz. na verheffing van een *Onversterflijk Erf-leen*, en gedane *Eed, Hulde*, en *Manschap* aan de *Staten* van *Holland en West-Vriesland*, onze *Stad* aangekomen, die sederd daar over *Gezag* pleegd. En is meer gemelte *Heerlikheyd* verzien met veel *Aanzienlike Achter-leenen*: als de *Leenen* van de *Ambochts Heerlikheden*, van *Dussen-muyl-kerk*, *Karnis*, *Over-slidrecht*, (gezeyd *Lokhorst*,) *Kijf-houck*; Een *Gedeelt* in *Zwindrecht*. Noch de *Leenen* van de *Visscherye*, en 't *Vroon* van *Dordrechts-monde*. De *Leenen* inde *Keibel*, te *Munster-kerk*, te *Muyl-kerk*, in 't *Land* van *Huesden* en *Oud hoesden*, te *Kruys-kerk* in de *Ness*, te *Wijk*, te *Kappelle*, in *Blok land*, te *Werken-dam*, te *Houwelyjn*, *Zydewy*, *Wieldrecht*, &c. behalven meer *Andere*, die, in 't onder gaan vande *Groote Waard*, verdonkerd, en tot noch *Onbevorft* zijn gebleven.

^a Te zien in de Aantrekkingen Wylen Heer Herman Oem, en in 't Register der H. Geestmeesters ter Nieuwer-Kerk. Komt, by Kope, an Dordrecht.

Heeft veel Achter-leenen.

Erf pachten. Recht van Na-koop. Visscheryen enz. Thienden.

Belending. Groote.

Beschryving van Zuyd-Holland. fol. 28.

Naam, en Naam-rede. Wapen. * Te weten, Rood.

Heeft boven dien verscheyde *Erff-pachten*, en recht van *Na koop* op de zelve. En aankomen de gemelte *Heerlikheyd*, de *Visscheryen* en *Vogelrien* ter *Merwede*, te weten: den *Steek* van 't *Huys* ter *Merwede*, den *Thuyt-steek*, den *Aalsteek* en de *Boimert*, de *Vogelrie* met de *Lange lijn*, en de *Duyker Touwen*. De *Thienden*, zoo *Grove*, *Smalle*, als *Krytende Thienden*, namelijk den *Elfde Schoof*, 't *Elfde Lam*, *Bigge*, *Gansken*, &c. en van elke *Swerm Byen* ene *stuyver's Jaers*.

De *Heerlikheyd Merwede* zeyd Mr. *Jakob vander Eyk*, is van *Ouds Belend* geweest, in 't *Oosten*, met 't *Ambocht Krajestejn*, in 't *Zuyden*, de *Graaf*, in 't *Noorden*, de *Stroom Merwede*, in 't *Westen*, de *Vryheyd* van *Dordrecht*, en in 't *Noordwesten*, *Dords-monde*, begrijpende *Hemels-breette Acht Honderd Mergen*.

De *Naam* dezer *Baanderye* is, als meermale verhaald, *Merwede*, en de *Naam reden* ook boven aan gewezen.

Merwede voerde wel eerten *Wapen*, een *Veld* van *Keel*, * doorsnede met een *Balk*, of *Fasce* van *zilver*. (zijnde nu het *Wapen* van *Dords-monde*, als een *Achter-leen* vande voorz *Heerlikheyd*) Maar na dat *Heer Daniel* van der *Merwede*,

wede, in 't Jaar 1204. met Boudewijn van Vlaanderen na Jerusaleem was getrokken, en Bizantium of Constantinopolen had helpen in nemen, is 't zelve verrijkt en bezet met *Vijftien Bizans of Bollen van Goud*. Te weten, boven Negen, en onder Zes.

Vry-Heeren vande Baanderje en Heerlikheyd 't Hof en Slot Merwede, Ons ter hand gekomen, zoo uyttet By-voegsel opte Hollandse Kronijk van Wouter van Goudhoeven: 't Leen-regiſter van de Merwede, uyt Openbare Brieven, als anders,

Heren ter Merwede.

De HEEREN:

1150. Heer Daniel vander Marwede, Here ter Merwede, gelijk zijn Voor-vordren; leefde omtrent het Jaar Ons Heeren 1150. en liet na

1180. Heer Daniel vander Merwede, Here ter Merwede: zijnen Na-vooger, leefde omtrent het Jaar 1180. en liet na

1204. Heer Daniel van der Merwede, Here ter Merwede, die met Boudewijn van Vlaanderen trok na Jerusaleem, en was by hem in 't innemen van Bizantium of Constantinopolen, in 't Jaar 1204. en verrijkte zijn Wapen met Vijftien Goude Bizans of Bollén, (zijnde te voren een Veld van Keel, doorsnede met een Balk of Falce van Zilver.) leefde noch in 't Jaar 1226 En liet na

1252. Heer Daniel vander Merwede, Here ter Merwede, Knape, vermeld in een Handveste geschreven binnen Dordrecht, Dingsdages na *Iubilate* 1252. En liet na

1293. Heer Daniel vander Merwede, Here ter Merwede, Schildknape, Borge nefens andere, voor den Grave van Holland by Johan Bisscop van Utrecht, in 't Jaar 1293. leefde noch 1296. En liet na

1326. Heer Daniel vander Merwede, Ridder, Here vander Merwede, vermeld 1326. sterf 1341. En liet na

1341. Heer Daniel vander Merwede, Ridder, Here vander Merwede en Wioldrecht, by Brieven van Verly: Een van de zeven Baanrotſen, die nefens zijn Broeder Flips, en Klaas Oem, met Grave Willem van Holland en Westvriesland, op *Cosme* en *Damiane* dag in Octobri 1345. opten Vriezen Dood bleef, Van Hem maakt gewag een Oud Schrift vanden Jare 1409, aldus:

*Den Vijften zuldí dus verſtaen,
Hi droech van Keel duergaen.
Een Faes van zilver, Gebíſanteert
Van Goude zoe waſt Geblaſeneert.*

1369. 1390. Heer Daniel vander Merwede, Ridder, Here vander Merwede, werd vermeld Dijk-grave vanden Grooten Waard van Zuyd-Holland, 1369. 1390.

1403. Heer Daniel vander Merwede, Ridder, Here vander Merwede, Steyn, Poelwijk, en Leer-Ambocht: Sterf inde Fluér zijns levens.

1410. Vrou Margriete vander Merwede, Vrouwe vander Merwede, Steyn, Poelwijk, enz. Gezellinne van Heer Willem van Brederode, gaf in Pandſchap

1417. Heer Gijsbrecht Neyſſe, Heeren Wouterſz, van Genderen, Knape, [Getroude met Juffrou Sueté Willem Bevers dochter,] en aan Heer Henrik Feytop Hugenſz, de Baanderje en Heerlikheyd Merwede, Mitsgaders alle Goederen, Erffeniſſe, Tienden, Viſſcheryen en Renten, die den voorſz Heer Willem, en Vrou Margriete, tuſſchen Lek en Merwede hadde leggende; en veorts alle alſulcke goeden als den Hove ter Merwede (alzoó luyd den Text) nu ter tijd toebehooren. Gegeven opten 18de in zulle 1417. En verkochte die Heerlikheyd en 't Slot Merwede den 7de van Bloey maand 1424. aan Heer Lode-wijk van Praat, Ridder, Heere van Moerkerken en Moerkerken Land: Haren Halven Broeder van 's Moeders zyde. Dede met 'er Man een Bevaard na Romen, en weder gekomen, Overleden byde 1453.

1424. Heer Lodewijk van Praat, Ridder, Here vande Merwede, enz. daar mede verlyd den lesten van Bloeymaand 1424. sterf 1440.
1441. Heer Vrank van Praat, Ridder, Here ter Merwede, (van Moerkerken en Moerkerken Land, by Dordrecht) mette voorz. Heerlikheyd Merwede, verlyd, den eersten van Wijnmaand 1441. welke Heer Vrank onder deszelfs Hand en Pitzier, over gaf den 13de van Herfitmaand 1461. dezelve Heerlikheyd aan zijn Broeder:
1461. Mer Daniel van Praat, van Moerkerken, Ridder, die daar mede eerst wierd verlyd den 21sten van Zomer-maand 1473. Hy werd vermeld, Heer van Moerkerken, Bailliou van Zuyd-Holland, en Kamerling Hertogs Karels van Bourgonien 1474. en Kamerling van Koning Maximiliaan, en zijnen Zoon Hertog Flips 1494. Sterf 1512.
1512. Jonkvrou Margriete van Praat van Moerkerken, Vrouwe ter Merwede, Besprak en Bezette by Wterste Wille, gedagteykend den 21ste van Hoymaand 1550. uyt crachte van Vergunbrieff, gegeven te Brussel den 3de van Lentemaand 1541. an Haren Neve, of Ooms Heer Lodewijks Dochters Zone, Jonker Daniel van den Boetzeler, de Heerlikheyd Merwede.
1560. Heer Daniel van den Boetzeler, Here vande Merwede, daar mede verlyd, den 28ste van Bloeymaand 1560. Week 1567. uytten Lande, en Sterff 1591. Ongehoud.
1589. Heer Rutger van den Boetzeler, Here vander Merwede, by Brieven van verly, den 2de van Zomer-maand, 1589. Had mede 't Verzoek schrift neffens andere Edelen te Brussel an Vrou Margriet, Landvoogdes der Nederlanden, aangeboden. Week 1567. mede uytten Lande, en Oud zijnde 70 Jaren Sterf 1604.
1598. Heer Wessel van den Boetzeler, Here vande Merwede, daar mede verlyd, opten 26ste van Zomer-maand 1598. Welke voorz. Heerlikheyd, Jonker Wessel van den Boetzeler 1604. Verkochte aan de Stad Dordrecht, voor xxxviij. Duyzend Gulden.

En is sederd by gemelte Koope, jegens Jonker Wessel van den Boetzeler 1604. Heere van de *Baanderye, Heerlikheyd t Hof en Slot Merwede*

De S T A D D O R D R E C H T.

En zijn daar mede verlyd, ten behouwe der zelve *Stede*, na gedane *Hulde, Eede*, en *Manschap*, aan de *Staten van Holland en West-Vrieland* als *Baander-Heeren*,

De HEEREN:

1604. Heer Willem van Beveren, Heren Kornelisz. Ambochts-Heer van Strevels-hoek, Raad en Algemeen Rentmeester van Zuyd-Holland, Burgermeester van Dordrecht, daar mede Verheven by Brieve van verly, opten 1ode van Gras-maand 1604.
1632. Heer Symon van Beaumont, Heren Govertsz. Burgermeester van Dordrecht, by Brieve van verly, den 29ste van Zomer-maand 1632.
1638. Hr. Kornelis van Beveren, Heren Willemfz. Ridder, van S. Mighiel; *Diff Chevalier de l'Orde de la Collade*; Ambachts-Heer van Strevels-hoek, Raad- en Algemeen Rentmeester van Zuyd-Holland, Burgermeester van Dordrecht, By Brieve van verly, den 19ste van Oogst-maand 1638.
1664. Heer Jakob van Beveren, Heren Kornelisz. Ambachts-Heer van Zwindrecht, Burgermeester van Dordrecht. By Brieve van verly, gegeven opten 14ste van Sprokkel-maand 1664.

Zijnde

Zijnde ondertuffchen, de voornoemde *Baander-Heerschappy* by * Verbeel-
ding; *Bekleed*, door de *Ed. Achtbre Heeren-Burgermeesters* inder *Tijd*

* Representatie.

Bailliuwen ter *Merwede*, en *Schouten* van *Acht dagen*, over 't *Schoutendom* in
Dordrecht,

De HEEREN:

- 1604. Jan van Moerkerken, Rentmeester van Jonker Wessel van den Boetzeler, Vri-Heer van Alperen [by die van Dordrecht, noch voor een tijd aangehouden]
- 1614. Hugo Muys van Holy, Heren Jakobsz, Schout dezer Stede, en Schout van Acht dagen over 't Schoutendom in Dordrecht, den 5de van Zomer-maand, 1614.
- 1621. Mr. Herman Halling, Heren Johansz, uyppen Oud raad dezer Stede 1621.
- 1644. Johan Halling, Heren Hermanfz, uyppen Oudraad dezer Stede, den eerste van Zomer-maand 1644.
- 1664. Mr. Willem Halling, Heren Hermanfz, Burgermeester van 't Gerechte van Dordrecht, den 5de van Zomer-maand, 1664.
- 1672. Mr. Kornelis de Beveren, Heren Kornelisz, Ambachts-Here van West-

Yffelmonde, de Linde, enz. Schepen dezer Stede, den 19de van Herfst-maand 1672.

Stadhouders en *Hof-Schrijvers* vande *Leenen* der *Heerlikheyd* *Merwede*,

De HEEREN:

- 1604. Jan van Moerkerken, Rentmeester van Jonker Wessel van den Boetzeler, 1604.
- 1613. Mr. Johan Berk, Matthijsz. * Loontrekkende Raad- en † Geheym-schrijver van Dordrecht 1613.
- 1623. Mr. Matthijs Berk, Heren Johansz, 1623.
- 1655. Mr. Johan Berk, Heeren Matthijsz. Loontrekkende Raad- en Geheym-schrijver 1655.
- 1668. Arend Muys van Holy, Symonsz, Geheym-

* Pensionaris, † Secretaris.

Geheym-schrijver, den eerste van Lente-
maand 1668.

1674. Mr. Herman Halling, Heeren Jo-
hansz. Geheym-schrijver en Oudraad, den
17de van Wijn-maand 1674.

Dijk-Graven opte Grond van de Merwede, ons gebleken, en ter hand
gekomen,

De HEEREN:

1615. 1616. 1617. Symon Jansz. en Heem-
raad daar allomme.
1618. Mr. Herman Halling, Heren Jo-
hansz. en Heemraad daar allomme.
1619. Adriaan Repelaar, Anthonisz. en
Heemraad daar allomme.
1622. tot 1625. Willem Brandwijk, Aartsz.
en Heemraad daar allomme.
1626. Kornelis van Beveren, Heren Jakobsz.
en Heemraad daar allomme.
1627. Willem Brandwijk, Aartsz. en Heem-
raad daar allomme.
1628. tot 1631. Kornelis van Terefteyn,
Heren Adriaansz. en Heemraad daar al-
lomme.
1632. tot 1643. Kornelis van Terensteyn,
Heeren Adriaansz. te weten, opte Grond
van de Merwede: en dezer Stede grond in
Oud Dubbeldam, en Heemraad daar
allomme.
1632. tot 1643. Herman Halling, Heren
Johansz. Onder de Dijkkagie aande Zuyd-
zyde van Dubbeldam, als mede Heem-
raad daar allomme.
1645. tot 1664. Johan Halling, Heren
Hermansz. zoo opte Grond van de Mer-
wede, en dezer Stede in Oud-Dubbeldam,
en Heemraad daar allomme.
En onder de Dijkkagie aan de Zuyd zyde
van Dubbeldam, ook mede Heemraad
daar allomme.
1664. tot 1672. Mr. Willem Halling, He-
ren Hermansz. zoo opte Grond van de

Merwede, en dezer Stede in Oud-Dubbeldam, en Heemraad daar allomme.
En onder de Dijkkagie aan de Zuyd-zyde van Dubbeldam, ook mede Heemraad daar allomme.

1672. Mr. Kornelis de Beveren, Heren Kornelisz. Heere van West-Yffelmonde, de Linde, enz. zoo opte Grond van de Merwede, en dezer Stede in Oud-Dubbeldam, en Heemraad daar allomme.
Insgelijks onder de Dijkkagie van de Zuyd-zyde van Dubbeldam, en Heemraad daar allomme.

Heem-

Heemraden opte Grond vande Merwede, Merwe-Polder, enz. My gebleken nytte Rekeningen der Penningmeesters, nyt Openbare Handelingen, en't Boek der Ambten van de Stad Dordrecht.

De HEEREN:

1617. Mr. Herman Hallincg, Heren Johansz., Adriaan Repelaar, Anthonisz. Arend van Goudhoeven, Barthoutsz. 1619. Arend van Goudhoeven, Barthoutsz. Willem Brandwijk, Aartsz. 1622. tot 1625. Jan Berk, Dirksz. Adriaan Repelaar. 1626. Kornelis Bak, Jakobsz. Willem Brandwijk, Aartsz. 1628. Willem Brandwijk, Aartsz. Jan Berk, Dirksz. 1629. 1630. Mr Herman Hallincg, Heeren Johansz. Thomas van den Honerd, Pietersz. 1630. 1631. 1632. Willem Brandwijk, Aartsz. Jan Berk, Dirksz. 1634. Thomas van den Honerd, Pietersz. Iop van Slingeland, Damasz. Barthout van Slingeland. Willem van Overstege. Jan Berk, Dirksz. Willem Brandwijk, Aartsz. 1636. 1637. 1638. Thomas van den Ho- nerd, Pietersz. Iop van Slingeland, Damasz. Willem van Overstege. Willem Brandwijk, Aartsz. Anthony Repelaar, Heeren Hugensz, Pen- ningmeester. 1639. tot 1644. Anthony Repelaar, Heeren Hugensz, Penningmeester. Okker Brandwijk. 1645. tot 1651. Okker Brandwijk.	Johan Repelaar, Heeren Anthonisz. Pen- ningmeester. 1652. tot 1663. Mr. Gerard Brandwijk, Okkersz. Hugo Repelaar, Heeren Anthonisz. Pen- ningmeester. 1664. tot 1669. Mr. Willem Rovers, Ifaaksz. Hugo Repelaar, Heeren Anthonisz. Pen- ningmeester. 1670. Mr. Willem Rovers, Ifaaksz. Anthony Repelaar, Heeren Hugensz. Pen- ningmeester.

Penning-Meesters opte Grond van de Merwe.

De HEEREN:

1617. tot 1644. Anthony Repelaar, Heeren
Hugensz.
1644. tot 1652. Johan Repelaar, Heeren
Anthonisz.
1652. tot 1669. Hugo Repelaar, Heeren
Anthonisz.
1670. Anthony Repelaar, Heeren Hugensz,

Bulle van
 K E Y Z E R H E N R I K ,

Ver-Erffeninge met

H E E R D A N I E L :

En Verly-Brieff der Heerlikheyd

M E R W E D E .

'tVierde HOOFD-STUK.

In den Name der Heyliger onverdeylder

D R I E V O U D I G H E Y T :

Bulle van
 Keyzer
 Henrik.
 I.

HEnrik, door gunste der *Goddelyker goedertierenheyt Konink*: Wy willen dat bekend zy allen *gelovige in Kristo*, zoo wel toekomende als tegenwoordigen, hoe dat wy die Goeden, die onrechtvaerdig Ontnomen zijn de *H. Gods Kerke tot Utrecht*, van *Graaf Diederik* en zijn *Zoonen*, van de tijd van *Henrik de Tweede*, en *Adelbold Bisschop* des zelve *Stoels*, voor de welke ook den zelve *Keyzer Henrik*, *Ons Groot Vader Koenraad*, *Ons Vader Henrik* zaliger gedachten, zeer veel moeyten aangewend, en Oorloge omgevoerd, en ook Wy en onze *Getrouwe* veel vlijds besteed hebben: Wy willen, zeggewe, dat bekend zy, hoe dat Wy de zelve [goeden] tot verlichtenisse Onzer ziele, en *Ons Godvruchtigen Vader Henrik*, en andere *Onzer Voorvorderen*, door tusschen komen, en by rade *Onzer Vorsten*, *Anno van Kuelen*, *Zegefrid van Ments*, *Adelbert van Bremen*, *Everhard van Trier*, *Eerst Bisschoppen*. *Burghard*, *Bisschop van Halberstatt*. *Vrederik*, *Godsfroy*, *Gerard Hertogen*, en anderen onzer *Getrouwen*; als ook om den *Getrouwen dienst*, van *Willem Bisscop* des zelve *Stoels*, weder Geven, en Herstellen, en door *Koninglyk-gezag* aan de zelve *H. Kerke* bevestigen. Het zijn dan deze: in een *Plaats* die genoemd werd *Krimpen*, vier *Mansen*, [of *Hoeven*] van 't eynde des *Strooms Alblas* tot de *Merwede*, van daar tot *Menkenesdrecht*, de *Helft* van 't *Heele Land*, met al't geen daar aan paald, ook van *Ryede*, neffens de *Merwede* tot *Slydrecht*: Ingelijks neffens de *Merwede* tot in * *Thuredrecht*, van daar tot in *Dubble*, van daar tot in *Duvelhaar*, van daar in *Waal*, van daar wederom in de *Merwede* tot in *Thuredrecht*, mette *Kappelle* aldaar nieulijks Geboud.

*Derdrecht.

Geboud. Van *Thuredrecht* Ooftwaarts tot aan *Godekins Hoff-ftad* toe, welke is neffens *Werkenemonde*: In *Holtreka* vij. Manfen: In *Valkenburg* xvj. kleyne Woningen; mettet Land daar aan behorende, en aldaar iij. Manfen: Ook zeker eygen *Bofch* tuffchen *Valkenburg* en *Groter Heneke-ftegren* tot *Liffe* toe, om Hout te Houwen, totte Jagt, en Weyde, en alle gebruyk: In *Heemftede* een Manfe: De *Kerke* tot *Flardinghe*; mette *Kappellen*, *Kirkwerve* mette *Kappellen*, *Voreholt* en *Northgo* mette *Kappellen*, *Pethem*, *Aldathorpe* mette *Kappellen*: Daar en boven het gantsche *Graaffchap* in *Holland*, met all 't gene wes totten *Koninklijken Banne* behoord, enz. En op dattet *Gezag* onzer *Beveftinge* vast en onverbrekelyk mag blyven, zoo hebben Wy defe *Bulle* daar van befchreven, met eygen hand verfterkt, en belaft mettet afdrufkel van Onzen *Zegel* te doen *Bezegelen*. 't *Zegel* van Heer *Henrik* de *Vierde Koning*, hebbe ik *Seegehard Canfeler* in plaats van *Segefijid Eerft-canfeler* erkend. Gegeven den *Twede van Bloey-maand*, In 't *Jaar* der *Menschwordinge* des *Heeren*, enz. Gedaan tot *Werede*, gelukkiglyk in *Gods Name*, *Amen*.

Ver-erffeninghe van

HEER DANIEL van der MER WE DE,

en de

S T A D D O R D R E C H T.

ICk *Daniel*, *Heere van der Merwede*, *Ridder*. Doen kond en kenlik allen *Luden*, dat Ic *Heer Daniel* voirsz an die een zyde: ende *Scepenen* ende *Raedt* der ghemeenre *Stede* van *Dordrecht*, an die ander zide, over een ghedraghen zijn: Inder maniere als hier navolgende befcreven staet: Dats te verftaen, dat *Heer Daniel* voirsz *Ontruymt* heeft der *Stede* van *Dordrecht*, dat alle *Koeren* die binnen der *Vriheit* van *Dordrecht* legghen, off legghen zullen, die zullen legghen in allen den zelve *Rechten* in *Heer Daniels Ambocht* voirsz totte *Uierfte Molen* toe, an den *Middelweech* staende, en die *Scepenen*, zullen mit hoeren *Rechter* van *Dordrecht*, *Schieringhe* doen in *Heer Daniels Ambocht*, an *Erve* daermens begheert, gheliker wijs dat zi ghedaen hebben binnen *Poort-recht*, off noch doen zullen. Voert foe zullen *Scepenen* van *Dordrecht* van allen *Sculden Pandinghe* doen, in den voirsz *Ambocht*, mit *Heer Daniels Recht* voirsz, in die jegenswoirdicheit des *Rechters* van *Dordrecht*, *Heer Daniel* zijn *Boeten* daer an te hebben, al foe *Geheel*, als *Hife* te voeren van *Pandinghe* plach te hebben. Oeck falmen weten, van allen *Twifteliken zaken*, ende van allen *Misdaden*, die voirt aen gefchicn, van den *Portieren* van *Dordrecht* voirsz, ende van allen *Koeren* die daer binnen ghebroken worden, dat falmen *Berechten* mitten *Rechter*

Ver-Erffeninghe met Heer Daniel.

van *Dordrecht*, ende mit *Scepenen* ter *Vierstare*, ghelikerwijs oft binnen *Poortrecht* gefeict ware; ende van allen anderen *Boeten* die daer off verfcinen, als recht is, daer sal *Heer Daniel* voorsz off hebben dat *Dordendeel*, ende dat zullen Hem die *Scepenen*, in der *Pandinghen*, in *Panden*: Ist binnen der *Vriheit* mitten *Recht* van *Dordrecht*, als recht is: Ende ist binnen *Heer Daniels Ambocht*, soe salment doen mit *Heer Daniels Rechter*, als recht is.

Dats te weten, dat alle de voorsz Pointen en zaken voorsz zullen staen te wedersegghen *Heer Daniels* van der *Merwede*, Ridderc, off ten wederzegghene *Scepenen* en *Raedt* der *Stede* van *Dordrecht*. Welke zaken en Pointen voorsz *Gedaen* waren In 't Jaer *Ons Heeren* als men *Screeff Dufent*, *Drie hondert en zeven*, des *Manendaghes* na *Sinte Martijns* dach inden *Zomer*.

Verli-Brieff vande

M E R W E D E.

Verli vande
Merwede.
III.

DE *Ridderschap*, *Eedelen* en de *Steden* van *Holland* ende *Westvriesland*. *Representerende* de *Staten* van den zelyen *Lande*, *Doen* kond allen *Luyden*, dat voor onse *Leen-mannen* van *Holland* hier naar genoemt gekomen ende gecompareert es in properen *Personen* *Joncheer Wessel* van den *Boetselaar*, *Heere vande Merwede*. Ende heeft ons met *Halm*, *Hande*, ende *Monde* *Oppedragen*, *Overgegeven* ende *Quyt-geschouden* sonder eenich *Rechts*, *Actie* ofte *Loe-zeggen* daer meer aen te *behoudengelyk* *Leen mannen* wijsden dat *Recht* was. Ende dat ten behouve vande *Burgemeester* ende *Regierders* der *Stad Dordrecht*. De navolgende *Perceelen* van *Leenen*: *Eerst* 't *Slot* ter *Merwede* mitter *Hoeve Lands* daer 't op staat. Item die *Heerlicheyt* van der *Merwede* met allen hueren toebehooren: Te weten, 'i *Schoutendom*, *Dijk-ban*, *Visscherye*, *Swaenerie*, *Exchyfen*, *Koren-thienden*, ende *Smael-thienden*. Item die *Thiende* van *Poelwyk*. In *Leyder-Ambocht*, ende *Hertswairde*. Item 't *Schoutendom* in *Dordrecht*, mitter *Jaermarkt*, *Tollen*, *Exchyze*, *Vleys-stallen*. Item 't *Halve Veer* in *Papendrecht*. Item alle 't *Land* van *Leene*, met all dat na inhoud der *Ouder Brieven* der voorsz *Heerlicheyd* vande *Merwede* toebehoord. Soe ist dat *Wy* de voorsz *Opdrachte*, *Overgifte* ende *Quijtscheldinge*, *Believende* ende *Danckelicknemende*. *Behouden* *Ons* ende eenen *Tegeelicken* zijns *Rechts*; *Verlyd* ende *Verleend* hebben. *Verlyen* ende *Verleenen* mits desen *Onsen Brieve*: De voorsz *Burgemeester* en de *Regeerders* der *Stad Dordrecht*; *Eerst* 't voorsz *slot* ter *Merwede*, mitter *Hoeve Lands* daar 't op staat. Te houden van *Ons* van wegen de *Graaffelicheyt* ende *Hooge Overheyd* van *Holland* ende *Westvriesland*, en de *Heerlicheyd* van *Putten* ende van *Stryen*, tot eenen *Onversterffelicken-Erff-leen*. Item die voorsz *Heerlicheyt* van der *Merwede* mett allen hueren toebehooren, te weten: 't *Schoutendom*, *Dijk-ban*, *Visscherye*, *Swaenerye*, *Exchyfen*, *Koren-*

Koren-thienden en de Smael-thienden. Item die Thiende in Poelwijck, in Leyder-ambocht ende Hertswarde. Item 't Schoutendom in Dordrecht, mitter Jaermeret, Tollen, Exchijfen en de Vleys-stallen. Item 't halve Veer in Papendrecht. Item alle 't land van Leene, met all dat, nae inhoud der Ouder Brieven, der voorz Heerlicheyd van der Merwede toebehoord als voren. Te houden van Ons van wegen de Graaffelicheyt ende Hooge Overicheyd van Holland ende Westvriesland, en de Heerlicheyd van Putte ende van Stryene. Tot sulcken Recht ende Leene, ende voort in allre manieren als die Oude Handvesten ende Brieven die daer off zijn, dat Inhouden ende Begrijpen; Te wetene, ten Onversterffelicken erf-leen. Behoudelicken dat alle alfulcke Verkopinge ende Overgifte van Goeden, als by Consente vande Graven van Holland, ofte Vrouwen van Putte ende van Stryen, by wylen Heer Vranck van Moerkercke uuyte voorz Goeden verkoft ende andere Luyden verlijet zijn, van Waerden wesen ende Blyven fullen, naer Inhoud der Brieven daer van Wesende. Ende voorts all sonder præjudicie van alfulck Recht als Ons mach Competeren by Inmudatie, in eenige Parthyen vanden Appendentien vande voorz Heerlicheyd van der Merwede ende haeren toebehooren. Ende alsoe de voorz Burgemeester ende Regierders der Stad Dordrecht gehouden waren Ons te Nomineren een Sterffelick Persoon, om Ons Hulde, Eed ende Manschap te doen: Soe heeft Willem van Beveren, Heeren Kornelisz. Ambachts-heere van Strevelshoeck, Raed ende Remmeester Generael van Zuyd-Holland, jegenwoordig Burgemeester der zelve Stad als Specialicken daer toe geauthoriseerd zijnde, uuyten Naem ende van wegen de voorz Stad, Hulde, Eed ende Manschap gedaen alst behoord. Wel verstaende, datmen nae Doode van den zelve Willen van Beveren, ende telkens als die voorz Leenen versterven, Ons eenen anderen Waerliken Persoon Nomineren zal, die Wy de voornoemde Leenen Verlyen fullen. Hier waeren By, Aen ende Over als Onse Leen-mannen van Holland, Joncheer Johan vander Does, Heere van Noordwijck, Mr. Kornelis van Nyeustad, Raed inden-Hoogen Raede in Holland, Mr. Herman Verbies, Advocaet voor den Hove van Holland, Johan van Moerkercken, Remmeester vanden voorz Heere vande Merwede, en Joseph van Meerhout. Des t' Oorkonde deze Brieff Bezegeld met Onsen Grootte Zegele, 't welck Wy in gelijcke saecken gebruyckende zijn. Gegeven inden Hage den Thienden Aprilis Anno seftien honderd ende Vier.

En was geteykend J. van Oldenbarnevelt vt.

Opte Plijcke stond,

By den Staten van Holland ende Westvriesland: Ter Ordonnantie vande zelve,

Jan vander Does ende van Noordwijck.

Hebbende den zelve Brieve, Onder uythangende aan dubble Frangyne-Staarten, het Zegel van de voorn. Staten in roden Wasse.

Heerlikheyd, en 't Ambocht

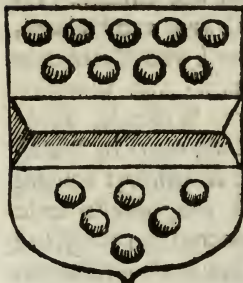
R I E D E

't Vijfste HOOFD-STUK.

Beschrijving, oudheyd, Belending, Naam, Naam-reden, en Wapen.

Riede.

a Zie Keyzer Henriks Bulle. fol. 42
b Iak. vander Eyk, Beschrijvinge van Zuyd-Holland. fol. 50.

c Iak. van Oudenhoven, Beschrijvinge van Zuyd-Holland. fol. 162.
Abraham Kemps Beschrijvinge van Gorinchem. fol. 124.
c. d W. van Goudh. Byvoeg. fol. 78 en 119.
M. Z. Boxhorn. Ton. van Holl. Kap. 7.

RIEDE, een Smaldelinge van de MARWEDE; werd al vermeld in 't Jaar 1064.^a Daar den Riedijk en 't Riedijk-straije binnen Dordrecht, als een Gevolg van den Dyk van Riede, de Naam van Ontleenen.^b Zijnde daar an vast een gedeelte van den Reep of Ring-dijk van den Groten of Inwaard, nu op 't Jaar 1675. tot verby den Dorren boom buyten de sluis-Poort, noch in wezen.

Riede had een slot, en Stambuys, gelegen opte Merwede, omtrent Werkendam, welkers By-vang strekte tot aan Slidrecht: Gesticht door een der Jongere Zoneuytten

Huyse vande Marwede.^c

Onder de Ridderfchap en Edelen, werden gesteld en geteld, het Edele Geslacht Riede.^d

In 't Jaar 1203. Was Opziender of Dijk-graaff van den Grooten Waard, Dierick van Riede.

1277. Leefde Zeger of Zweder, Heeren Danielsz. vander Merwede, toegenaamd van Riede, Schildknappe.

1325. Heer Herbernus van Riede, Ridder, Here van Pendrecht: Vinde Hem ook te zijn geweest 1338. Bailliou van Zuyd-Holland: Wiens Weduwe Jonkvrou Machtild ..... tot Huesden 1338. Stichte een Vergadering van Vijf Knunniken. Welkers Dochter

Jonkvrou Anna van Riede: Was Getrouwd met Jonker Kornelis van Blyenburg, Schild-knappe: Van wien zijn Afkomstig de Edelen van Blyenburg binnen Dordrecht, tot opten dag van Heden.

1348. Heer Herbaren van Riede, Ridder, Bailliou van Zuyd-Holland.

1394. Herbaren van Riede, Heemraad vanden Grooten Waard.

1405. Arend van Riede, Knappe, Schout van Dordrecht.

1475. Wouther van Riede.

Belending. Riede had zijn Belending van Omtrent Werkendam, tot aan Slidrecht.

Naam. De Naam van Riede is boven uytgedrukt.

Naam-Rede komt van 'et Stambuys, Slot, de Heerlikheyd, en 't Ambocht Riede.

Wapen. Riede voerde ten Wapen een Veld van *Keel, doorsnede met een Balk of Fasce van Zilver, Bezayd met vijftien Bizans van Zilver.

* Rood.

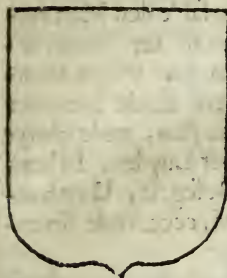
't Ambocht

't Ambocht

N I E U - K E R K.

't Zesfte H O O F D - S T U K.

Beschrijvinge, Rechts-gebied, Oudheyd, enz.

Nieu-Kerk, of Nieuwer-Kerk, mede behoorende onder de *Baanderye Merwede*, genoegzaam verdwenen na 't Jaar 1421. Werd geacht een *Ambocht* of *Dorp* te zijn geweest inden *Grooten Waard*, houdende Dc. xxix. Mergen. Of wel dat *Nieukerk* is de *Buurt*,^a hoorende onder S. *Niklaas Kerk*, staande binnen *Dordrecht* opte *Merwede*, binnen welkers *Rechts Ban* eenige *Huyzen* buyten de selve *Stad* mochte hebben gestaan.^b

Nieukerk,

a *Parochie*;

b *Zie Mr. Jakob van der Eyke Beschrijvinge van Zuyd-Holland. fol. 50. En Jakob van Oudenhoven. fol. 188. en 616.*

En *Wy* zeggen, dat niet alleen buyten, maar ook binnen *Dordrecht* hebben gestaan *Huyzen*, *Vleysch* en *Vis-*

stallen, *Leenroerig* aen de *Heerlikheyd Merwede*: Blijkende uyttet *Verdrag* en de *Ver-effeninge* van Heer *Daniel* van der *Merwede*, en *Scepenen* en *Raed* der *Stad Dordrecht*, gedaen in 't Jaer ons Heeren M. ccc. en zeven, des *Manendages* na S. *Marten* inde *Zomer*. Daer onder andere aldus werd gezeyd: *Oeck* salmen weten van allen *Twisteliken* zake, ende van *Misdaden*, die voertaen gheschien vanden *Poirteren* van *Dordrecht* voirsz, ende van allen *Koeren* die daer binnen ghebroken worden, dat salmen *Binnen* der *Vriheit* van *Dordrecht* *Berechten*, mitten *Rechter* van *Dordrecht*, ende mit *Scepenen* ter *Vier scare*, ghelikerwijs oft binnen *Poort-recht* geschiet ware, ende van allen anderen *Boeten* die daer off verscinen als recht is, daer zal Heer *Daniel* voirsz off hebben dat *Dordendeel*, ende dat sullen Hem die *scepenen*, inder *Pandingen* in *Panden*; ist *Binnen* der *Vriheit*, mitten *Recht* van *Dordrecht*, als recht is: Ende ist *Binnen* Heer *Daniels Ambocht*, soo salmen 't doen mit Heer *Daniels Rechter*, als recht is, enz.^c

c *Breeder boven. fol. 43. te zien.*

Verly-Brieff van

H U Y Z I N G E N,

Willem van *Brederode*, *Heere* tot *Ghenp*, tot *Steyn*, ende ter *Merwede*, voir *My*selven, ende by *Consente* *Raden* ende *Will*, *Margriete* mijne *Gefel-*

Verly-Brief van Huyzen.

Gefellinne van Brederoede, *Vrou tot Genp*, tot *Steyn*, ende ter *Merwede*: Doen kondt ende kennelijk allen Luyden, dat Wy *Verlyt* hebben, ende *Verlyen* mit desen Openen Brieve, *Jan van Rijswijck*, *Rijmbrechtssoen* alfulcke *Huysingen* mit allen hoeren begriipen, erven ende toebehoiren, als sy Heeren *Daniel vander Merweden* in sijnen lesten *Lijve* waren: ende *Willem Maessoen* toe te behoeren plagen, endete bewoenen plach, staende ende gelegen achter 't *Nieu-Kerk-hoff* tot eenen *Onversterffelijcken Erff leen*, voir *Ons*, ende voir onsen *Nacomelingen* tot ewigen dagen, *Jan van Rijswijck* voorfz ende sijnen *Nacomelingen* tot eenen *Onversterffelijcken Erff leen*, als voorfz staet. Ende als dit voorfz *Guet verr' mannet* van den eenen Man opten anderen, en die Heer niet *Verlyen* en woude, des *Godt* verhoeden moet, soe sal 't den Man verfoecken na den *Recht* van den *Lande*, voor dien *Hoofst-Stede* ter *Merwede*: Ende men sal 't *verheer-gewaden* elc tijt alst verschijnt mit een *Paer Witten Hantschoen*, off *Vijf schellingen* *Hollants* daer voor onbegrepen. Ende hier over waren als *Onsfe Getrouwe Mannen*, *Huyghe Stapels Willemssoon*, ende *Huyge Boeye*, Heeren *Huygen Boeyensoon*, ende anders veel *Goeder Luyden*. In kennisse der *Waerheyt*, soe hebben Wy desen *Brieff* *Open* *Besegelt*, *Uuythangende* mit *Onsen Zegel*: Gegeven in 't Jaer *Ons Heeren* M. cccc. ende *seventhien*, opten *Negenften* dach in *Mey*.^d

d Leen-regi-
ster. fol. 122.
an 185.

V L E Y S- en V I S- S T A L L E N

binnen

D O R D R E C H T.

Binnen *Dordrecht* heeft die Heer van *Merweden* festien *Vleisch- en Visch-stallen*, diemen te *Lyve* vande *Heerlijckheyt Merwede* te *Leen* houd, gedurende 't *leven* van elcken *Vleis* en *Vis cooper*, unde hebben die *Vleischouwers* hare *Stal* in 't *Hoeck-huys* van 't *Nieu Kerck-Straetken*, genaemt die *Kleyne Vleisch-Stalle*.

vleys-en
vis-stallen.

Item, die *Acht Vis-coopers* hebben haer *Plaetsen* op die *Kleyne Visch-merckt*, aen de *Zuyt-sijde* van 't *Groote Hooft*, in 't *Ambocht* van *Nieu-Kerck*:^e Welke voorfz *Visch-Kopers* kwamen *Vis Mynen* opte *Groote Vis-merck* binnen *Dordrecht*, en brochten haerluyder *Gemynde* en *Gecofte Vis* opte voorfz *Kleyne Visch-merckt*.^f

e Leen-regi-
ster. fol. 121

f Leen-regi-
ster. fol. 174

an 175.

Oock hebben de voirmoemde *Vleischouwers* en *Visch-kopers* vande *Kleyne Halle- en Vismarckt*, gelijk die vande *Groote Halle- en Vismarckt*, neffens meer andere *Gilden*, *Handvesten* bekomen. In 't Jaer *Ons Heeren*, M. ccc. *Lxvij*. op *S. Gillijs dagh*.

By

By de eygen Hand van Heer *Daniel van Praet*, die in 't Jaar 1512. is Overleden, bevindmen de Nавolgende *Leen-mannen* van Zestien Stallen, in een Register, met Hare Namen beschreven: 8

Jakob Bommeler, Willemsz.
 Floris Ariensz.
 Jan Jakobsz.
 Matthijs Matthijsz.
 Adriaen Gijsbrechtsz.
 Jakob Jansz.
 Jan Willemsz.
 Wigger Rutgersz.

Goverd Hugensz.
 Matthijs Matthijsz. de Jongh.
 Adriaen Diricksz.
 Jan van Woesten.
 Ewout Ghijbsbrechtsz.
 Frederick Munter. Anno 1475.
 Kornelis Brienssz. en
 Adriaen Damas. 1511.

Leen man-
 nen vande
 vleis- en
 Vis-stallen.
 g Leen regi-
 ster. fol. 16.
 en 153.

Verly-Brieff van eenen

V L E I S C H - S T A L

binnen

D O R D R E C H T.

Daniel van Praet van Moerkercken, Ridder, Heer vander Marwede, Raet, Camerling van Onsen Ghenadyghen Heeren, den Coninck van den Roem-
 sche Rijke: ende des Eerdtshertoghe Philips van Oesterrijk sijns Soens, &c.
 Sovereyn van Vlaenderen, &c. Doe Condt allen Luyden, dat Goessen
 Janssoen ontfaen heeft een Stal inde Cleyn Vleysch-Hal binnen Dordrecht, te
 rechte Leen te houden van Ons ende van Onse Nacomelingen, sijn Leven lanck
 gheduerende, en niet langer; ende t'einden sijnre doot weder te comen an
 Ons oft an Onse Nacomelingen, na den Rechie van Onser Heerlicheit vander
 Marwede voirsz: Ende des foe en sal Goessen Janssoen voirsz, dit Stal voirnoemt
 niet Vercopen, Verfetten, Vermangelen, noch Overgheven, ten sy by
 Onser Hant off Onse Nacomelingen by den Rechten Leen-beer, van Onser
 Heerlicheit ende Hooff-Stat vander Marwede voirnoemt, daermen't van rechts
 weghe schuldich is te Ontfaen. Ende alle dinck sonder arch ende list. In
 kennisse der waarheyt soo hebben Wy Danyel vander Marwede voirsz onse
 Zeghel an desen Brievē ghehangen. Ghedaen in 't Jaer Ons Heeren M. cccc.
 Vier ende t'Neghentich, opten Acht ende twintichsten dach vander maent
 Januario.

Verly-Brief
 van een
 vleis-stal.

De HEERLIKHEID

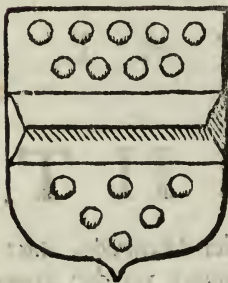
en 't Ambocht

TOLLOYZEN.

Zevenste HOOFD-STUK.

Beschrijving, Belending, Oudheyd, Naam, Naamreden, Wapen.

Tolloyzen.

a Mr. Iak.
van Eyk, Be-
schrijvinge
van Zuyd-
Holland. fol.
50. en 35.

Tolloyzen, zijnde een Smaldeling. Vinde het zelve te zijn geweest een *Ambochts-Heerlykheid*, groot, met *Alloyzen*, Elf honderd Vier en Seventig Mergen. Palende in 't Oosten aan *Almsvoet*, in 't Zuyden ter halver *Maze*, in 't Westen an *Kruyskerke*, in 't Noorden an de *Graaf*.^a Gelegen inden *Grooten Waard* van *Zuyd-Holland*, en met den zelven *Ondergelopen* op *S. Elisabeths Nacht*, in 't Jaar *Ons Heeren 1421*. Had een *Kerke*, blijkende by het geen *Wy* daar van vinden in zeker *Geschreven Kalendario Ecclesie Majoris Dordracena*; Hier volgende:

xj. Kalend.
Februarii.

Memoria Harmanni Vincke Junioris, ex eo quod Corpus ejus Translatum erat de Ecclesia Telleuzen, ad hunc Locum. Anno Domini M. ccc.

Dat is:

Den xxij-
sten van
Louw-
maand,

Gedachtenisse van *Herman Vinck de Jonge*, om dat zijn *Lichaam* van de *Kerk van Tolloyzen* was *Overgebracht* tot deze *Plaats*, in 't Jaar *Ons Heeren Duyzend Drie Honderd*.

1271. Werde *Tolloyzen* bezeten by

Heer *Jan van Tolloyzen*, Heeren *Daniels* zoon van de *Merwede*, een der *Jongere Zonen* uytten zelven *Huyze*. Welke zijn *Stam Naam* veranderde, en die vande *voorz Heerlykheid* mede op nam. Deze *voorz Heer Jan van Tolloyzen* werd *Vermeld Knape* en *Borge* voor Heer *Gisfelbrecht*, Heere tot *Amstelle*, *Willem*, *Proest* van *S. Jans* tot *Uyrecht*, en *Aernoud*, *Broeders*, des *voorz Heeren Gisfelbrechts* van *Amstelle*, by *gegevene Trouwe* en *Eede*, onder den *verbande* van *verboernisse* aller *zijner Goeden*, dat den zelven Heer *Gisfelbrecht* tot *Amstelle*, mit *beyde* zijn *Broederen*, den *Pays* in allen *zijn Poincten* mit

Grave

Grave Florens van Holland de 5de, en Janne [van Zierick] Biscop van Uytrechte gemaakt, zoude onderhouden, breder te zien inden Zoen Brieve, Gegeven in Ons Heeren Jaar 1285. op S. Simon en Juden avondt.

1351. Heer Daniel van Tolloyzen, Knappe, werd vermeld in een Verband-Brieff Hertog Willems van Beyeren, daar in hy Beloofd dat Hem zijn Broeder Hertog Aelbert, indien Hy, zonder Wittachtige Geboorte na te laten, kwame t'Overlyden, inden Graeffsceppe en Heerlyckhede, zal volgen. Gegeven Sondæeghs diemen heet Beloken Pinxsteren; dat is opten Dry-en-twintichften Meye: in Jaer Ons Heren Duyzent Dry hondert een-en-vijftig. ^b

b W. van Goudh. B. 3° reg. fol. 386.

1366. Heer Daniel van Tolloyzen, Heeren Daniels Zoon. Doed een Overdracht, met andere Edelen, over het Uitwateren van Hare Landen, 1366.

1384. Heer Daniel van Tolloyssen, Knappe: gaf te Leen Jan Zegers Tolnaers sone, twee Weren Lands in zijnen Ambochte, in 't Jaer Ons Heeren M. ccc. Lxxxiv. opten Eersten Maarte. Volgens Verly-Brief, hier onder te brengen.

1410. Werd het Ambocht Tolloyssen ook vermeld in een Erff-Brieff van Vijf Mergen en Anderhalf Hond Lands, gelegen inden Ambochte van der Merwede. Gegeven in 't Jaer Ons Heeren M. cccc. en x. opten Sesten dagh der Maend van Maerte. ^d

d Leen-regi- ster. fol. 175

De Naam is boven meermaal uytgedrukt.

Naam-reden, komt van 'et Ambocht ende Heerlikheid Tolloyssen en Aloyssen, gezeyd Aleusen, [dat is, Vry van Tolle.] En werde eertijds genoemd het Ambocht vande Thole.

Naam- rede.

Tolloyzen voerde ten Wapen een Veld van * Sabel, Doorsnede met een Balk van Zilver, bezet met Vijftien Bizans van Zilver.

Wapen. * Swart.

V E R L I - B R I E F

van twee

W E R E N L A N D S .

Daniel van Tolloyssen, Knappe, doe kondt allen Luyden, dat Ick Verleent hebbe, ende Verlye midts desen Brieve; Jan Zegher Tolnaers sone, twee Weren Lands, die houden Negen Mergen, gelegen in sijnen Ambochte, en Erveinden Nesse, tusschen sijnen Leen, dat hy houdt van Daniel vander Merwede, aen die West-zijde, ende Jan Cleys Wouwers soons Lande, aen die Oostzyde: Van My ende van mijnen Nacomelingen, Hy ende zijnen Nacomelingen te houden ten Rechten Erff-leen, sonder Versterven. Hier over hebben geweest mijn Mannen, Michiel Henrixsoone, ende Tielman Wouwerssoone. In Oirkonden der waerheyte: Gegeven onder myne Zegel, in 't Jaer Ons Heeren, M. ccc. Vier ende Tachtentich; opten Eersten dach in Maerte. ^c

Verli-Brieff van twee Weren Lands.

c Leen-regi- ster. fol. 181

Herdijking
van Aloy-
zen. 1652.

Aloyzen, gezeyd *Aleusen*, (ook genoemd den Boven-Polder) is in 't Jaar 1652. weder voor een Gedeelte in gedeykt, met 164. Mergen, en 't verdere werd als noch met Water Overlopen. In welk *Aleusen*, leyd

Huyzinge
Groot-
Raay.

Groot-Raay, zijnde een Huyzinge, omringd met een Heerlike en Cierlike Plantagie, toekomende

Vrou *Katharina* van *Beverwijk*, Heeren *Flips* Dochter, Naargelatene, *Wylen d'Heer van Mewen*.

Bontjes
Reduyt
veranderd
in Woning.

Noch is aldaar gelegen buyten opte *Kop* vanden *Bies-Bos* een *Reduyt*: By *Wylen*

Heer *Hago Repelaar*, Heeren *Anthonis zoon*, van den Staat aangenomen tot Gebruik: En by zijn Ed. *Vertimmerd* tot een *Woning*.

Zijnde federd de Indijking van den voorz. *Aloyzen Polder*, aldaar *Dijk-Graven*,

De HEEREN:

Dijk-Graven.

1652. Heer *Johan* van *Mewen*, &c. Heeren *Jakobsz.* Burgermeester van *Dordrecht*, 1658. Overleden den eersten van *Sprokkel-maand*, 1666.

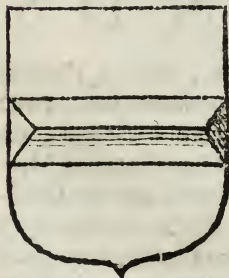
1666. Heer *Johan Halling*, Heeren *Hermansz.* Burgermeester van *Dordrecht*, 1664. 1668.

D O R D S - M O N D E .

't Achtste HOOFD-STUK.

Beschrijving, oudheyd, Belending, Naam, Naam-reden, en Wapen.

Dords-
monde.

a Vide *Iani*
Rutgersii
Narras Lec-
tionis lib. 3.
Cap. 13.

DOrds-monde, als d'Heer *Johan Rutgers* van *Dordrecht*, *Wylen Gezant* van de Kroon *Zweden* an dezen Staat, wil, dat 'et een Dorp plag te wesen leggende opte Riviere *Dort*, een *Sprant* vande *Merwede*, en daar van *Dordsmonde* genoemd, zijnde zoo vele als de *Mond* van *Dort*, gelijk *Iffelmonde* de *Mond* van de *Ysel*, enz. En dat 'et Dorp *Dordsmonde*, door den *Grooten Vloed*, in den *Jare 1421*. Toen de *Stad Dordrecht* van den *Grooten Zuyd-Hollandschen Waard* wierd afgeschuerd, mede wech is gespoeld, en het *Revierje Dord*, onder de *Maas* ver-mengd zijnde, is verdwenen.^a En werd daar in gevolgd van *Wouter van Goud*

Goud

Goudhouven, ^b Mr. Jakob vander Eyk, ^c d'Heer Johan van Beverwijk, ^d Jakob van Oudenhoven, ^e En meer anderen.

Dords-monde, is federd het Jaar 1430. al bekend te zijn een *Leen*; bestaande in *Visscheryen* en *Vroon*, welk de *Heeren* vander *Merwede* eertijds te *Leen* hielden vande *Grave* tot *Hoorne*, *Heere* tot *Althena*, enz. Maar werd nu vande *Heeren* ter *Merwede*, als een *Achter-leen*, van hare *Heerlijkheid* Afhangende, zelfs *Uytegegeven*. Zijnde 't zelve *Leen* zijn *Belending*, in *Oude Leen-brieven* en *Verli boecken*, aldus bekend: Inde *Verli-Brieff* op *Juffrou Geertruyd van Slingeland*, *filia Petri*, *Streckende* van *Dordrechts-monde* uuytwaert totter *Waele* toe, aende *Zuyd-West-zyde* *Dubbeldam*, die *Myl* en *Peters hoek*: Ende *Zwijnrecht* aen de *Noord-zyde* gelegen, enz. tot alsulcken recht als die *Alde* *brieff* dat begripen, te *Verheergewaden* soe dicwils alst *versterft*, met een *volle Jaerschaer*. ^f Of als de *Verli-Brieff*, op *Juffrou Suete van Beveren*, luyd: *Aengaende* van *Dords-monde*, totte *Dubbeldam* wt ende ten *Wael* toe, en aen die een zide leyt den *Dubbeldam*, die *Myl* ende *Piters hoek*, ende aen die ander zide leyt *Zwijnrecht*, en streckt tot aen *Barendrecht*, enz. ^g

Dords-monde, als d'Heer *Johan Rutgers* wil, heeft zijn *Naam* van de *Riviere Dort*. ^h Daar in Hem d'Heer *Marcus Zwerius* van *Boxhorn* volgt, zeggende: *Dords-monde* is alzoogezeyd van de *Riviere Dorta*; certijds zeer vermaard, *Rhegino Abt* van *Pruime* schijnt vande zelve gesproken te hebben in 't Jaar Dccc. xcviij. ⁱ

Dat *Dords-monde* wel eer een *Dorp* mochte geweest hebben, zou wel konnen zijn, door dien het *Wapen* van *Dords-monde*, noch in wezen zijnde; is een *Veld* van * *Keel*, *Doorneden* met een *Balk* van *Zilver*, gelijk *Dordrecht*, voert een *Rood Veld*, *Gebroken* met een *Pale* van *Zilver*.

Zijnde mettet voorfsz *Leen* van *Dords-monde*, in 't *Geheel* oft ten *Deel*, *Verlyd* na gedane *Hulde*, *Eede* en *Manschap*, volgens Mr. *Jakob vander Eyk*. ^k *Jakob van Oudenhoven*. ^l En *My*, uytte *Verly-Bocken*, wyders is gebleken. De navolgende

Heeren en Vrouwen :

Juffrou Geertruyd van Slingeland, <i>filia Petri</i> , by Brieven van Verli, Verleend den 2 ^{de} Maart 1471.	Nikolaas van Beveren, Mr. Willemsz., Schepen den 7. Februari 1510.
Juffrou Suete van Beveren, Klaas Dochter, den 22 ^{sten} Mey, 1471	Kornelis van Beveren, Heeren Nikolaasz., Schepen, 1551.
Willem van Bakel, Willemsz. Knape, op S. Katharijnen dag, 1494.	Nikolaas van Beveren, Heeren Kornelisz., 1557.
Mr. willem van Beveren, Geheym schrijver van Dordrecht, den 2. Juny 1500.	Kornelis van Blyenburg, Heeren Heymansz., den 18. July 1561.
Mr. Jakob van Beveren, Mr. Willemsz, den 20. Juny 1506.	Juffrou Machtild van Beveren, Heeren Kornelisz Dochter, den 2. Meert 1606.
Jooft Quekel, Henrikszoon, den 5. May 1508,	Wolfert van Blyenburg, Heeren Kornelisz., den 6. November 1619.
	Mr. Abraham van Beveren, Heeren Kornelisz.,

^b Byvoegsel opse Hollandfche Kronijk Mihifol. 79
^c Beschrijvinge van Zuyd-Holland. fol. 28
^d Beschrijvinge van Dordrecht fol. 78.
^e Beschrijvinge van Zuyd-Holl. fol. 155.
^f Te zien in 't Verly-boek fol. 106.
^g In den Verly-brieffe daar van Verleend den 22. Mey 1471
^h Leh. Rutg. Ibidem.
ⁱ Ton. van Holland. fol. 94.
^k Rood.

^k Geschrijvinge van Zuyd-Holl. fol. 28. en l fol. 160.

54 BESCHRYVING van DORDRECHT.

nelisz., Schout van Dordrecht, Bailliu
van Stryen, den 4. Mey 1635.

Mr. Matthijs Pompe, Heeren Michielsz.,
Heere van Slingeland, Dijk-Grave van
den Alblafferwaard, den 4. July 1647.

Kornelis Pompe, Heeren Matthijsz., den
29. November, 1669. Schepen van 't
Vrye in Vlaanderen, den 19. January
1675.

MATTHYS BALENS

Beschrijving van

DORDRECHT.

TWEEDE BOECK.

Behelfende

DORDRECHTS Opkomst, Beschrijving der
*Kercken, Kloosters, Beggijn-Hoven, Gast-Huizen, Kap-
pellen: En andere Gods-dienstige-Gestichten, in Dordrecht,*
en Onder des zelfs *By-vang*, begrepen.

MATTHYS ZALLEN

beschrijving van

DORDRECHT

TWEDE BOEK

Daarvan de Opleiding, Beschrijving der
 ...
 ...
 ...

Naukeurige Aftekening van de platte gront en Nieuwe fortificatie der Stads Dordrecht

DORDRECHT.

Beteykening van de Cijffelletteren, enz.

1. L. Vrouwe of Groote Kerk. 2. S. Nikolaas- of Nieuwe Kerk. 3. Augustijne Klooster-Kerk. 4. Sacraments Gast-Huys-Capelle, nu Walde Kerk. 5. 't Molken-huys van Marië-Born, nu Engelse Kerk. 6. Wijnkopiers-Capelle, nu Engelse Coatr-Kerk, enz. 7. Menoute-Kerk. 8. Minrebroeders Klooster,	en Capelle, nu Manhuys. A. Augustijnen-Klooster, nu 't Hof, Heel-haaks-Doel, enz. B. Terminarij-huys de Dominicanen, ou een Woonhuys. 9. Celle-Broeders Klooster, en Capelle, nu 't Dol-co Tucht-huys. C. C. Manenborns Klooster, en Capelle, nu 't Weeshuys, en Stads bibliotheek,	10. Clarisse Klooster, en Capelle, nu 't Latijnseschool, en Huysen. 11. S. Agneten Klooster, en Pelt huys ter Groot-Kerk, enz. D. Sacraments Gasthuys, en Madalené Klooster, enz. E. E. Cell-Zufteren Klooster, en Capelle, nu Huysen, enz. 22. 't Begijn Hof, nu 't	Oud-Vrouwen Huys, enz. F. S. Jakobs Gasthuys, en Capelle, en 't Terminarij-huys der Carmeliten; ou Huysen, enz. G. Groot-Schipluden Gasthuys, en Capelle; nu Schippers Huysen. 13. Klein-Schipluden Gasthuys, en Capelle, nu Gildhuys, enz. 14. H. Geest-ou Peshuys ter Nieuwe-Kerk. 15. Mazelaars Gasthuys, en Capelle, nu Mazelaars-Gild-huys, enz. 16. Krays Broederen Gasthuys, en Capelle, nu een Pakhuys, enz. 17. S. Pieters Gasthuys, en Capelle, nu 't Romeyn-huys, enz. 18. S. Jans Gasthuys, en Capelle, nu 't Gildhuys der Kleermakers, enz. 19. S. Nikolaas Gasthuys, nu	de Koff. 20. Blinde Luden Gasthuys, en Capelle, nu Huysen, 't Eesthuys. 21. 't Oude H. Geest- en Peshuys, nu Lazarus-huys. 22. 't Gasthuys, en Capelle van de Spoeye, nu 't Gildhuys, enz. 23. L. Vrouwe Capelle, Sijer, nu Huyskens. 24. L. Vrouwen Capelle, de Floeg, nu Huyskens	25. S. Laurens Capel, nu een Huys. 26. Tolle van Getvevlet. 27. d'Heer Arend Martens-Hoff. 28. De Halle, nu 't Stadhuys. 29. De Beets. 30. 't Huys Scharlaken, nu de Wage. 31. Bank van Leeninge, of Lombard. 32. Groot Kwaan. 33. 't West-Indisch Huys,	34. Kloveniers Doel. 35. S. Jons Doel. 36. Stads Geschat- en Soldaten Huysen. 37. Munte van Holland. 38. Minrebroeders-Poort, nu Krays-Toorn. 39. Groote Vis Marr. 40. Oude-Vuyt-Poort, en Gevangen-Toorn. 41. Kwaan Rodermond. 42. 't Rondeel Engelenburg, nu een Huys.	43. Watersteyns-Toorn, nu Likco Hill. 44. Klokkelais-Toorn, nu een Huys. 45. A. v. Wijngardé Toorn, nu een Pakhuys. 46. Joppen-Toorn, nu Toorn der Tolle van Getvevlet. 47. Mazelaars Poort. 48. Katharijne Poort. 49. Blau Poort. 50. Groot-Hoofds Poort, en Gijfel-huys,	51. 't Nieu Poortje. 52. Riedjks Poort. 53. Klein Sluys Poort. 54. S. Joris Poort. 55. Vrieze Poort. 56. Spoeje Poort. 57. Botjes Poortjes. 58. Gr. Sluys Poort. 59. Nieuwe Vuyt Poort. 60. O. Oud-Marr huys, nu Pakhuysen, enz. 61. 't Zieken of Lazarus-huys, nu Huyzinge, enz.	62. L. Vrouwen-Capelle van den Dorren Boom, nu Huys, enz. H. H. S. Adriaens Kerk, en Kerk-Hof, nu Huysen, enz.

B E S C H R Y V I N G

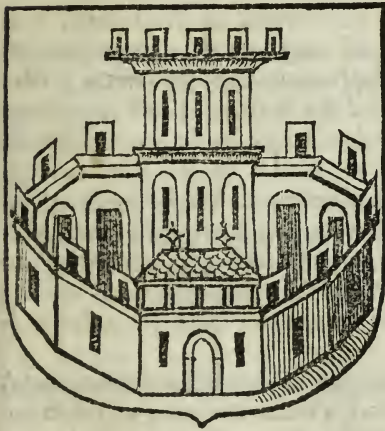
Der Stad

D O R D R E C H T.

T W E E D E B O E C K.

Eerste H O O F D - S T U K.

Beschrijving , Oudheyd , Opkomst ,
Grootte , Belending , Naam , Naam-rede , en Wapen
van D O R D R E C H T.

DE Herkomst, Oorsprong en Stichting van onze Aal-oude Stad *Dordrecht*, gelegen in *Zuyd Holland*, daar van zijn verscheide meyningen. d'*Oude Hollandsche Kronyk* gedrukt te *Leyden* 1517. als ook die gedrukt is te *Delft* 1585. te *Dordrecht* 1591. en 1595. zegt: Dat de *Slaven*, gehylt aan de *Wilde-Neder-Sassen* oft *Vriezen*, zijnde een Ruyg Volk, groot van Live en Stature, eenige hondert Jaren voor *Onzes Heylands Geboorte*, als zy zeer vermenichvoudichden ende hem dat Land te cleine viel, soe toghen si een deel over die *Maes* in't *Lant* daer nu *Dordrecht* staet, en begrepen dat en be-

Beschrijving van
Dordrecht.

woendent, ende dese hieten *Wilten*, &c. Ende die *Wilten* die in *Zuyt-Hollant* woenden, geneerden hem mit *Coeyen*, *Scapen*, *Paerden*, ende vermenichden oec seer, ende worden seer starck van volck van *Wapenen*, onder die welke datter ene was, mer lange Jaren hier na, geheten *Dorech*, ende dese *Stichte* en *Fondeerde* een *Stede* ofte *Veste*, ende dedese na hem selven heten *Dorechts-drecht*, die *Wyn* nu noemen *Dordrecht*, ende is bi lancheden van tyden een *Vermaerde Coop-Stat* geworden, om dat si te Lande en te Water wel gelegen was,

H

want

want alle die Scepen, die Riviere van den Rijn en Mase neder comende, moften daer verbi ter Zee wert inne, &c.^a

Dominicus Marius een Venetiaan, in 't Boek zijner *Wereld beschrijvinge*, eygent die *Antonino Pio* toe, (Die onder de Altoos-Vermeerderende, oft *Semper Augustos*) op 'et Jaar CXL. Keyzer van Rome was) en genaamd eerst *Benefacta*, na *Dordrana*: Gelijk aangeteykend is, by den Wijd beroemden Neerstigen Onderzoeker der Hollandfche Oudheyd, *Petrus Schriverius*.^b

Maar *Marcus Zuernus* van *Boxhorn*, wilze liever en vroeger eenen anderen *Anthoni*us toefchrijven, zijn woorden luyden aldus: Het staat ook te weten het gene hier nader toe komt, en tot noch toe niet en is aangemerkt, dat inde 2de Divisie, op 't XVIII. en XIX. Cap. der *Hollandfche Kronyke*, gewag gemaakt word van de *Stad Anthonia*, of *Antonia*, gelijk daar opentlijk gelezen word, Geboud in *Zuyd-Holland*, in 't Jaar Ons Heeren LXV. van *Antonius Columna* (of van *Zuylen*) *Tribun* en *Roomfch Ridder*, uyt *Rome* gedreven van *Nero*, en gevlucht in deze Land-ftreek. Daar word by gevoegd, dat de *Nakomelingen* van dezen *Anthoni*us het Gebied in deze *Plaats*e hebben gehouden, tot in 't Jaar CLXXXI. welk *Antonia* van de *Slavi* en *Wilti* is Overwonnen geweest, en dat niet lange daar na de zelve wederomme zoude Geboud zijn van de zelve *Wilti*, en genoemd *Wiltaburg*, enz. Alle welke dingen is 't dat zy waarachtig zijn, en mogen niet anders verftaan worden dan van *Dordrecht*: Hoewel Ik niet onwetende ben, dat de twee Namen van *Antonia* en *Wiltaburg*, toegeschreven worden tot nu toe, van een yegelijk aan *Utrecht*. Voorwaar den zeer neerfligen *Schryver* der *Dingen* en *Biffchoppen* van *Utrecht* *Willem Heda*, noemd in veel *plaatfen* *Zuyd Holland* het *Land der Wiltien*; Ik zal een *plaatze* uyt zoo veel voortbrengen; inde welke aan 't Jaar 1048. na dat hy *Befchreven* hadde, d'*Historie* van *Diderijk* den IV. binnen *Dord*, vande *Luykennaars* gedood, spreekt alzo: Maar *Floris* voor-bedenkende, de *Wrake* zijnder *Broederlijke Dood*, heeft wederom tegens hem verwekt den *Eerts-Biffchop* van *Kuelen*, den *Biffchop* van *Luyk*, den *Mark-grave* van *Brandenburg*, den *Hertog* van *Braband*, en den *Grave* van *Gelder*, die altemaal zijn neder gedaald in 'et *Dorp* van *Dordrecht* of van *Zuyd-Holland*, welk gezeyd word het *Land der Wiltien*, &c.^c

Jonker Matthijs vander Houven in zijn *Hand-Vest Kronijk* wil, dat *Faramund*, (die de *Heer Adriaan Schriek*, in zijn 17. Boek vanden *Oorfprong* en zaken der *Kelten* en *Veldgen*, *War-wond* noemd,) den eerften *Koning* der *Franken* of *Vrankente Dordrecht* zy *Gekofen*. De *Françi*, &c. zegt hy, dit Jaar 419. als noch over den *Rijn stroom*, in *Oud-Batavien*, *Oud-Fries-Land* en *Oud-Franken Land* tot *Dijfparg*, &c. *Huys houdende*, zijn te raden geworden, (speurende genoegfaem den *Ondergang* des *Roomfchen Rijkx*) om haar *Woonfteden* over den *Rijn* in *Galliente* ftellen: Ende alzo onze *France Voor Vaderen*, tot nu toe, maar *Duces*, *Kapiteynen*, ofte *Gouverneurs Generaal*, mitfgaders zekere *Kleyne Koninkens* en hadden gehad, onder wiens *Heerschappye* ende *Beleyd* vele

Victo-

^a *Divisie*.
Cap. 21.
en 22.

^b *Oud Batavien*. fol.
33. *Mibi*.

^c *Zie Ton.*
van Holl.
fol. 72.
Et Histor.
Wilt. Heda
Epifcop.
Vitrafest.
Impref.
Vitrafest.
1642. fol.
325.

Victorien, over verscheyde Volkeren verkregen hadden, ende op deze wijze eenige Eeuwen binnen dit Oude en eerste Francia geleefd hebbende, ende tot een zeer groot Volk gewasschen zijnde, die, alle alhier niet en konden gevoed werden, hebben over-zuikx eerst Besloten, haar Vaderland, met nieuwe Woonsteden te verwisselen, en over in Gallien met 'er Woon te trekken: Ten anderen wierden by de Franci, in dit Ons Batavisch en Geburig Francia, (Ik geloove onder Correctie, tot Thurendrecht, de Machtige Hoofstad Dordrecht, Item Wijk te Duur-Stede, dat is de Wijk en Stede der Turingers of Doringers) by eendrachtige Stemmen, haren Eersten Koning Faramundus of Pharamundus gekozen, &c.^d

Heer Herman Oem, in zijn noch Ongedrukte Latijnsche Beschrijvinge van Dordrecht, e laat 'em van d'Opkomst onzer Stad op deze wyze hooren: In 't Jaar vij^c. zeyd zijn Ed. zijn eenige *Vissers Hutten* en *Boeren Schuren*, Geboud opten *Hogendijk*, [anders den Ouden dijk] van de Sloe, [of goot] af, die nu by den Boom, [wel eer genoemd de Groote Brugge] het Scheydsel van den *Riedijk* maakt tottet *Spoey*. En daar na [by

d In 't twe-
de Deel, zes-
ste Boek, en
eerste Cap.
e In *Annal.*
Eccles. Tit.
De *Ortu* &
Progressu
Vrbis Pri-
maria Dor-
dracensis
Zuyd-Hol-
landia. M.
S.
Zie ook *Ioh.*
van Beverw.
Beschv. van
Dordrecht,
fol. 117.
Eerste deel
der Stad.

Eerste

VERGROOTINGE,]

VAN daar tot de *Vuylpoort* toe, die allenkskens tot een *Straat* gemaakt, en lange tijd alleen met *Houte Woningen* bezet is gebleven. Waar van men in onze tijd gezien heeft, [en noch ziet] eenige *Overblijfselen* der *Houte Gevelen*. Dat het *Water* voor by dezen *Dijk* plag te lopen, blijkt uyt den *Thoorn* [1544 afgebroken] eertijds staande daar nu de *Tol-brug* is, en den *Tol* vande Voorby-varende *Waren* plag *Ontfangen* te werden. Zijnde dezen *Dijk* al een ruyme tijd als een *Langwerpig Dorp* Bewoond, van *Boeren* en *Vissers*. Na dat de *Riviere* afnam en 't *Land* van alle kanten aan wies, toen heeft men, na dat 'er een *Haven* was *Gedolven*, tusschen den *Ouden dijk* en *Nieuwen-aanwas*, het *Tweede Deel* der *Stad* beginnen te *Bouwen*. Daar van *Wy* zullen *Spreken*, als de *Heele Landzy*, en 't *Oudste deel* der *Stad*, zoo veer nu des zelfs *Vergrooting* bereykt, by *Ons* zal afgehandeld en voltrokken wezen.

Eerste Ver-
grootinge.

Derde

VERGROOTING.

DEN *Rye dijk* Heer *Daniels Ambocht*, of *Officium*, gelegen onder den *Hove* ter *Merwede*, Belend aan den *Ouden dijk*, die *Jean le petit* in zijn *Beschrijvinge* der *Vrye Nederlanden* fol. 79. den *Langendijk* noemd, an de *Stad* *Getrokken*. Werd al vermeld op 'et *Jaar* M. Lxiiij. in een *Brief* van *Keyzer*

Derde Ver-
grootinge.

Henrik, &c. Boven fol. 42. te zien. en inde *Ver-erffeninge* met Heer Daniel, fol. 43.

Hier plag eertijds den Heere van de *Merwede* een bezonderen *Rechter* of *Schout* te stellen, zoo dat den *Riedijk* van de *Gerechtigheyd* der *Stad* was afgezonderd. Dan is, zeyd d'Heer *Johan* van *Beverwijk*, over Twee honderd Jaren, met Heer *Daniel* van der *Merwede* overkomen, dat zijnen *Baillju* Acht dagen in 't Jaar zoude *Schout* zijn over de heele *Stad*, en hebben van alle *Bruicken* dubble *Boeten*: En dat den *Schout* der *Stad Dordrecht*, daar voor het heele Jaar over den *Riedijk* zijn *Ambt* zoude *Oeffenen*. En al is 't dat de *Heerlijkheyd*, en 't *Hof Merwede*, inden Jare 1604. by *Koope* jegens *Jonker Wessel* van den *Boeteler*, *Vry-heer* van *Asperen*, *Merwede*, &c. *Onze Stad* is aangekomen; Zoo werd evenwel d'Oude *Gewoonte* diemen *Plechtelik* plag te plegen. noch alle Jaar opten v^{de} en xij^{ste} van *Zomermaand*, evenwel onderhouden, De Heer *Burgermeester* als *Baander-Heer* van de *Merwede*, vergezelschapt mette *Schepenen* (daar wel eer de *Raden*, 1652. afgeschafft, ook by kwamen) Den *Loon-trekkende Raad*, en *Geheym-Schrijvers*: Staande ande zyde van den *Riedijk*, en de *Graaffelikheyds Schout*, an de kant van de *Stad*, ten wederzijde vande *Sloe*, of *Goot*, die *Dordrecht* en de *Merwede* afpaald: benevens 't *Opgaan* vande *Groote Brugge*, daar wel eer den *Ammen* of *Roden Toorn* stond, noch op 't *Hoekhuys*, ter zelve plaatse inde *Gevel* uytgedrukt; *Ontfangt* als dan uyt handen van gemelte *Ed. Heere Schout* de *Rode-Roede*, en geeftze weder over an den *Baillju* van de *Merwede*. Om van wegen de *Stad Dordrecht*, als Heer vande *Baanderye* en *Vrye-Heerlijkheyd Merwede*, het *Schout-Ambt* voor Acht dagen over de heele *Stad* waar te nemen. Die tijd overstreken zijnde, zoo leverd de *Ed. Heer Baillju*, ter voorgenoemde plaatze, die *Roede* wederom an den *Ed. Heer Burgermeester*, dieze den *Ed. Heere Schout* behandigd, om 't gezeyde *Ambt* voort te bedienen.

En om nu voort de *Land-zij* achter een of te doen, stappen Wy over van de *Derde* totte

Vijfde

V E R G R O O T I N G E.

Vijfde Ver-
grooting.

DE *Oude Vulpoort*, die wel eer an den *Grooten Waard* een *Land-poort*, en met eenen de *Stroom Merwede* een *Water-poort* verstrekte, was angehecht een *Dijk* daar veel *Land* aan grensde; welk zoo niet en was weg gespoeld, op *S. Elizabeths* nacht in 't Jaar

1421. Of had noch een gedeelte daar van behouden, verstrekkende een *Voor-Stedeken*, *Buurt* en *Parochie*; blijkende an *S. Adriaans Kerk*, 't *Zieken* of *Lazarus-Huys*, en de *Kapelle* van den *Dorren-boom*,

1572. Daar noch staande en in wezen zijnde.

Wanneer

Wanneer begonnen, hebben Wy niet eygentlijk kunnen uytvinden: Maar wel dat de *Kapelle vanden Dorren-boom*,

1317. Is Gesticht. Dattet *Zieken*,

1309. En dat de *S. Adriaans Kerk*,

1365. Vermeld worden in *Burgermeesters en Tresoriers Rekeningen*. Welk *Voorstedeken*,

1528. Door *Brand* wierd vernield, en korts daar na, behalven ande zyde vande *Stad*, door Orde van *Onze Overheyd* Onbetimmerd gelaten, weer *Hersfeld* was.

't *Beliefde Onze Ed. Overheyd*, omtrent het Jaar

1574. De *Harren en Hekken* te verhanggen, en voor een *Gedeelt*, 't meer genelt *Voor-Stedeken* inde *Stad* te *Betrekken*: De *Vesten* te *Vergrooten*, den voorgenoemden *Dijk*, ter plaatze van *S. Adriaans Kerk*, door de *Water-Geuzen*

1572. Vernield, bezyden den *Leprosen*, te doen uyt delven, en 't *Water* vande *Merwede*, aldaar in *Stads Grachte* te laten In, en *Uyt vloeyen*. Een *Bruġ* daar over te doen brengen: pas over den *Doorgesteken Dam*, na 't *Zuyden*, tegen over den *Lazarussen*, eenige *Huyzen* weg te nemen, om tot *versterking* van de *Stad*, daar een *Bolwerk* te *Begrypen*; En achter de *Huyzen* in 't *Noorden*, inde *Stad* getrokken, ook een *Bolwerk* te doen leggen.

Daar en boven noch, buyten d' *Oude Vulpoort*,

1578. Een *Nieuwe Poorte* te doen *Stichten*, die *Doopende* metten *zelve* *Naam*. En omtrent den *Jare*

1617. Vonden hare *Ed. Achtb. goed*, *Stads Grachte* ten *Westen* te doen *vullen*: van den *Gevangenen* af, tot an *Loijes Toorn* toe: De *Veste* weg te nemen, en de *Gedempte Gracht* tot *Erven* uyt te geven: mitsgaders 't *lege Pleyn*, 't *Slikeyld* genoemd, welk *federd* het *Jaar*

1528. Ten waar *Twee* of *Drie Loodsen*, had *Onbetimmerd* gelegen. Het *Oudste Huys* daar op staande, heeft inde *Geyel* onder een *Scheepje*, 't *Jaar*

1603. En omtrent den *Jare*

1618. Heeftmen deze *Vijfste Vergrooting* verder *beginnen* op te *Hullen* en te *verzien* met veel *Fraaye aanzienlikke Huyzen*. (Waar onder *uytmunten*, de *Huyzen* van de *Heeren Arend Zonne-maans*, *Wylen Heere van Rijs-oord*, *Schepen* van *Dordrecht*: En *Symon de Vries*, *Deken* vande *Heel-Haeks-Schutterye*, *Dijk-Grave* van *S. Ambonis Polder*.) Zijnde metter *tijd Voltimmerd* van *S. Adriaans-Kerk Hof* af, tot de *Oude Vulpoort- en Gevangen-Toorn* toe. Welke *Buurt*, in plaats van *Slikeyld* en *Verkens Oord* genoemd werd:

De *Prince-Straat*, of inde *Vuyl-Poort*.

Wy zullen. om 'et *Kloen Onzes oogmerks* te *vervolgen*, *Schrijden* van de *Vijfste* totte

Achte en laatste

V E R G R O O T I N G E :

*Begrepen ter zyde van Ons Eerste Deel.*Achte
Vergroo-
ting.

Buyten de leste aangeweze *Vergrooing*e, is alhier ten Westen, Onze *Stad* in 't Jaar *Ons Heeren*

1656. Door Orde van Onze *Ed. Groot-Achtb. Oyerheyd* wederom *Uytgeleyd*; De *Hout-Vlettery* van daar *verplaatst*; Het *Flecken*, dienstig tot des zelfs *Toegang met Vest*, en met *Al* weg genomen. Het *Groene Bolwerk* *Geflecht*, en een *Tweede Nieuwe Haven* van de *Slikken* gemaakt, de *Spijse* tot *Kaayen* opgeworpen, en met *Stap-boomen* verzien: werdende genoemd 't *Nieu-Eyland*. Daar op eenige aanzienlikke *Huizen*, *Pak-zolderen* en *Spikerens* zijn *Geboud*. Welke voorz. *Haven*, door drie *Monden* het *Water* vande *Merwede*, inswelgd, en door drie *Keelen* in 'et *Diep* weder *uytbraakt*. Dit *Nieu-Eyland* is gemaakt met een *ophalende Brug*, (dragende de *Naam* van *Eylands-Brug*) de *Vijfde Vergrooing* en de *Stad* *Aangeklampt*, als *Burgermeesters* en *Tre-soriers* waren

De HEEREN:

Mr. Jakob de Witt, Heeren Jakobsz.

Mr. Adriaan van Blyenburg, Heeren Adriaansz., Heere van Naaldwijk.

Kornelis Vaans, Johansz.

Francoys Rees, Mattheusz.

Tweede Deel, en Tweede

V E R G R O O T I N G E :

IS Begonnen na dat 'er een *Haven* *Gedolven* was, tusschen den *Ouden dijk* en *Nieuwen-aanwas*. Welke *Haven* tot onderscheyd vande *Nieuwe*, nu d'*Oude Haven* genoemd werd. En dit *Tweede Deel* der *Stad*, te weten, den *Nieuwendijk*, in tegenstelling van den *Ouden*, genoemd in *Schepenen Brieven* 1363. &c. en de *Poort-zy*, ook genoemd de *Hoog- of Voor-Straat*, met 'er *Dwers-straten* en *Stegen*, van 'et *Groote Hoofd* (wel eer hebbende de naam van *Water-Poort*,) tot achter de *Groote Kerk* in de lengte. En van d'*Oude-totte Nieuwe-Haven* inde *Breete*. Welke *Poort-zy* is gevoegd an 'et eerste deel, gezeyd de *Land-zy*, met zeven *Steenen Bruggen*, (daar onder vier *ophalende* zijn.) Te weten, De *Uyterste Kerk- of Luege-Brigge*, hebbende wel eer een *Dray-boom*. De *innerste Kerk- of Pelsler-Brigge*, De *Vleis-Houwers- of Lomberde-Brigge*, *Vis-Brigge*, *Toll-Brigge*, *Cauwtsine* of *Wijn-Brigge*, *Nieu-Brigge*, en de *Groote-Brigge*, nu den *Boom*. Mitsgaders mette *Halle*,

1383. Ge-

1383. Geboud, (die Sederd het Jaar 1544. is geweest het *Stad-Huys*,) en de *Buers*, 1667. Gesticht. Door Bogen uytte grond opgehaald. Toch op wat tijd d'*Oude Haven* gemaakt, en met de *Poort* zy vergroot is, kanmen met geen zekerheyd zeggen: maar wel dat 'et al voor 'et Jaar 1048. is gebeurd. Blijkt dewijl in dit Deel vande Stad noch de zelve *Steege* is, eerst 1553. tot een volkomen Straat gemaakt, daar inde *Vierden Dirk* en *Vijfde Grave* van *Holland*, als *Hy*, na *Overwinning* zijner *Vyanden* sich op *Stab-boem*, zijnde an de *Waterkant* langs de *Merwede*, had wezen Verlustigen, gaande door een enge *Steege*, namaals s'*Graven-straatken* genaamd, wierd Geschoten en geraakt, met een *vergifste Pijl*, door een zijner *Laag-leggers*, uyt een *Huys* daar tegen over staande, al over Honderden Jaren, metten Naam *Holland* bekend. Van welke *Wonde Hy* binnen twee dagen *Overleed*. *Idibus Januarii* in 't Jaar *Ons Heeren*, M. XLVIII.

Derde Deel, en Vierde

V E R G R O O T I N G E.

Genoemd het *Nieu-werk*: Begonnen van een *Plaats*, aldaar door 't *Opwerpen* van 't *Slik* uytte *Merwede*, Aangegroeyd, tegens d'*Oude Stads Veste* of *Stab-boem*, (Daar op noch *Drie Tornen* staan, te weten, den *Toorn* van *Snellaart Duyk*, of *Water-Steyn*, (nu de *Laken-Halle*.) *Vinken-Burg*, *Klokkelairs*, of *Toeverlaats Toorn*, nu toekomende *Pieter van Gelsdorp*, (zijnde een *Hoonhuys*.) En den *Toorn* Van *Alard* vanden *Wijngarden*, van *Kolster*, *Drenkwaard*, of van *Pompe*, zijnde nu *Pakhuysen*.) Waar door goed en *Ooirbaarlijk* gevonden is voor de *Stad* en *Koopmanschap*, omtrent 't Jaar 1408. Een *Nieuwe Haven* te doen maken om de *Schepen*, die d'*Oude Haven* te kleyn viel, daar in voorts te mogen en kunnen *bergen*. Het aangegroeyde *Voorland*, van den *Hock* van *S. Joost* af tot *Englen-Burg* toe aan de *Stad* te *Trekken*. En is het opnemen van de *Nieu haven* te zien uyt 'et volgende:

Nieu werk.

In 't Jaar 1410. op S'nte *Vincenten* dach, Geloofde *Willem Cleysz. Reynaer Coenensz.* [en] *Jan Hugensz.* gesamender hant te voldoen en te beteren sulc gebrec als men bevinden kan, 't eerste datter leeg *Ebben* gaen, dat wesen mach aen 't werck dat si aen hadde genomen van der *Nyeuwer haven*, na den *Cedulle* daer op gemaect ende *Ordineert*. Zijnde begonnen en opgenomen als *Burgermeesters* en *Tresoriers* waren

De HEEREN:

Kornelis Boot, Heeren Aartsz.
Thomas, Pieter Kijntsz.

Thielman Humansz.
Wouter van Genderen, Heeren Woutersz.

Toch alzoo dit *Nieu-werk*, door zijn *Leegte* en *Vochtigheyd* onbekwaam was, omme *Betimmerd* of *Bewoond* te worden, en dat de *Nieuwe Haven*, met 'er

met 'er tijd door 'et invloeyende Slik haar Diepte had verloren (te meer om datze, daar nu de *Rode-brug* leyt, was toegedamd) is de zelve in 't Jaar 1584. wederom *Gediept*, en met die *Kley* het *Nieu-werk* Gehoogd. 1588. een *Brug* over de *Haven* gebracht, En *Woonbaar* gemaakt zijnde, is 'et in 'et Jaar 1589. en volgende Jaren, als een *Nieu-Stedeken* begonnen te *Betimmeren*, meest van *Vremde*, inzonderheyd *Luykze-Kooplynden*, om den *Gods-dienst* gevlugt. Welk zoo heeft toegenomen, dat 'et nu vol *Huyzen* is, daar voor 't gemelte Jaar 1584. niet en plag te staan als een *Kalk-Toorn*. Wy zullen hier nu laten volgen noch *Twee Vergrootingen*, als tot 'et *Nieu-werk* eyschende en behoorende.

Sesste

V E R G R O O T I N G E.

Zesste Ver-
grootinge.

DE *Nieuwe Haven*, als gezeyd is, aan d'een zyde *Toegedamd*, was 'et *Ongemak* van *Ondiepte* itaag onderworpen, zoo dat *Onze Ed. Achtb. Overheyd*, om dat voor te komen, als ook tot meerder *Gemak* der *Schippers* en *Grooter Berging* der *Schepen*, in den Jare 1609. goed vonden, gemelte *Haven* van *S. Joost* af, totten *Joppen-Toorn* toe, (zijnde toen, als nu, den *Fol-Toorn*) voort te doen *Graven*, door de *Opgeworpen Slikken*, doende opte mond van die *Haventen Oosten* 1609. een *Steene-Bolwerk* leggen, noemende 't zelve *Damiaten*, wegnemende den *Dam* an *S. Joost*, en van daar ook de *Vest*, zijnde een *Aarde Wal*, totten *Joppen-Toorn* toe: zoo dat 'et *Water* toen een *Vryen loop* kreeg, om van 'et *Westen* na 't *Oosten*, en wederom van 't *Oosten* na 't *Westen* te keeren. Welke *Vergrooting* genaamd wierd *Schuyers-Dyksje*, als *Burgermeesters* en *Treforiers* waren

De HEEREN:

Willem van Beveren, Heeren Kornelisz. | Kornelis Bot, Jansz.

Rentmeester van Zuyd-Holland.

| Leenderd [van den Hartert,] Sybrechtsz.

Adriaan, Heeren Johansz. Ontfanger

En werd eerst met een *Houte-* maar 1647. met een *Steene-Vest* verzien.

Dit *Deel* van 'et *Nieu-werk*, met 'er tijd heel bevolkt, werd nu genoemd de *Wolle-Weyers-Kaay*, door dien dat 'er eenige *Meefters* van dat *Handwerk* zijn *Neergeflagen*. Is bezet met eenige aanzienlike, *Voorname* en *Uytstekende Huyzen*.

Zevende

V E R G R O O T I N G E.

Zevenste
Vergroo-
tinge.

HEt en was Hare *Ed. Achtb.* niet genoeg 't *Nieu-werk* na 't *Oosten* te hebben *Vergroot*; Maar was ook gezind het ten *Westen* verder uyt te *breyden*, en 'et

Water

Water dat tuffchen 't *Hoofd* van 't *Zagers-Poortje* (daar nu *Katharijnen Poort* staat) en 't *Hoofd* van de *Blaau-Poort*, figh *Elleboogs-gewijs* ter *Merwede* *Uyftorte*, op gelijke wijs van 't *Rondeel Eng'len-burg* af, mede te doen *Uytwatere*ren door de *Mond* van d' *Oude Haven* achter *Papen-Bolwerk* heen. Te meer om dat den *Graan-handel* in *Hare Stad* dageliks *Toe-nam*. Waar toe vereyft wierd *Nieuwe Berging* en gerief voor de *Schepen*; Besloot 1647. de *Hout-Vletterye* aldaar te *Verplaatfen*, zijnde ook genoegzaam door 'et gestadig *Aan-Baggeren* van *Slik* buyten de *Flepkens*, (zijnde *Kleyne Poortjes*,) in dien *Hoek* *Onbruikbaar* geworden, te doen *Diepen*, de *Aard* tot een *Kaay* te doen *Opwerpen*, de *Overdekte Gaandery*, verftrekkende *Stads Veste* te doen *Slechten*, de *Flepkens Weg* te *Nemen*: En de *Nieu-Haven* een langer *Geut* of *Loop* te verleenen, *Doorborende* den *Dam* voor *Engelen-burg*; als *Burgermeesters* en *Treforiers* waren,

De HEEREN:

Mr. Jakob de Witt, Heeren Kornelisz.

Dr. Cornelis van Someren, Johansz.

Mr. Cornelis de Beveren, Heeren Willemsz.

Mr. Johan vander Burch, Heeren Françoisz.

(Gevende dien *Water-Streek*, den Naam van *Englen-Burgse Haven*.) Waar door de *Water-stroom Merwede* die wel eer maar voorby onze *Stad Dordrecht* plag te loopen, nu met *Twee* heele *Ermen* daar door vloeyd, en de zelve rondom *Omhelfd*. Zijnde 't heele *Nieu-werk* ande *Stad* gehecht met zes ophalende *Bruggen*, als de *Mazelaars*, *Rodermonds*, *Eng'len-burgs*, *Houte*, *Rode*, en *Damiaten Bruggen*. Zoo dat dit nu voltoyde *Derde Deel* in plaats van 'et *Middelste* en *Tweede Deel* niet ongevoeglijk de *Poort-zy* zoude kunnen werden *Genoemd*, alzo Wy achten *Les Gauloises*, die men nu *Françen* hiet, uytte *Vranken* en *Nederlanders*, vóor een *Groot deel* zijn *Gesproten*: *Ons* het woord *Poort* hebben *Ontleend*, zeggende *Port*, de *Laijnen Portus*, daar by verstaande een *Haven*, of *Zee-haven*. Deze *Zevende Vergrooting*, een gedeelte van 't *Derdendeel* der *Stad*, tot *Erven* uytgegeven, en met *verscheyde* *Aanzienlike Huyzen* bezet en *bevolkt*, geeft geen *kleyne luyfter* aan de *Stad*, en *flikkerd* in 't *Oog* der voorby-varende en reyzende *Luyden*.

De *Stad* met 'er *Vergrootingen* *Beschreven*: Hebben Wy voor te laten *Volgen*, des zelfs *Straten*, *Stegen*, *Bruggen*, *Kaayen*, *Steygers*, enz. *Begin* nemende niet van *Ons Eerste*: Maar *Middelste Deel*, genoemd de *Poort-zy*: En *Wyders* komen totte *Land zy* en 't *Nieu-werk*. Wy zullen de *Poort zy*, volgens d' *Oude Bepalinge*, *Begrijpen* onder de *Wijken*, van de *Want-snijders*, *Vleys-houwers*, *Vogel-mart*, *Wijn-koopers*, enz. Zijnde den *Nieuwen Dijk*, *Hoog- of Voor-straat*: Daar *Ontmoeten* *Ons*:

De Luege-Brugge.

De Roder-Monds-Brug.

De Gelderfche Dwars-Kaay.

't Papen-Straatken, nu Kerk-Straatje.

De Mazelaars-Brug.

Den Bek- of Wed-Steyger, daar de

- Hout-tuynen beginnen , en eyndigen
an 't *Vleys-houwers-straatje*.
- De Pelzer-Brugge.
- 't Baillius , of Blasius-Straatje , nu ge-
noemd, 't Schuytmakers-Straatje.
- 't Man-huys-Straatje.
- Man-huys-Steyger.
- Lomberde-Brugge.
- Halle-Steyger.
- Groote-Hal- of Vleis-Houwers-Straat-
je. Welk duer gaande, zien Wy
De Houte-Brugge. En Komen in
Heer Snellairt Duyks-Straat , (eyndi-
gende an de *Grave-Straat*.)
Daar is ook gelegen
Water-Steyns-Kaay: die tot an de *Rode-
Brugge* loopt.
Weder aan de *Voor-Straat*, is
De Vis-Brugge.
- Kare-melk-Steyger.
- Tolle-Brugge: daar wel eer *Tol-Brugs-
Toorn*, en 't *Stad-Huys* an Paalde:
nu
De Buers aangehecht.
- Tollen-Brugs-Straatje.
- Wagen-Steyger.
- De Wijn-Brugge.
- Aart Loyen , Heer Boeydens , of 't
Cibori-Straatje, by de Kinderen ge-
noemd het Schijt-Straatje.
- 't Kleyne Kraan-Steyger.
- s' Graven-Stege , nu Graven-Straat:
daar de *Verke-mart* is, die ten eynde,
komen Wy opte
Kuelse- en Engelsche-Kaay , welke
endig an de *Damiaten-Brug*, daar
de *Boere Vis-mart* begint.
- De Rode Brugge.
Weer opte *Voor-Straat*.
- De Nieuwe Brugge.
- De Groote Kraan.
- Vranken-Straatje , nu Schriver-Straat
genoemd.
- Hoppen-Bier-Steyger , nu bekend met-
ten naam van Aryen-Joppen-Stey-
ger.
- Boegaert-Steyger , in 't gemeen ge-
noemd Matten-Steyger.
- Den Dieff-Steyger , als wel eer belend
an *Puttox-Toorn* , daar in 't Jaar
13 . . een *Stads Gevankenis* neffens
Geboud was. Zijnde bezyden de
Amsterdamsche , *Rotterdamsche* , en
Zeelandsche Veer-Kaay.
- Heer Boudijn-Putttox-Stege, ter Slin-
ker-hand van 't *Groote-Hoofd*, loopt
uyt anden *Joppen Toorn* , daar de
Boere Vis-mart Eyndigd.

De Poort-zy afgedaan hebbende , Stappen Wy over den Boom , gaande
door Heer Daniels-Straat , zullen Wy de Land-zy , Ons Eerste en Oudste Deel,
aldaar Ook aan wyzen, Volgens d'oude Verdeelingen: zijn Straten, Stegen,
Bruggen, Kaayen, Steygers, enz. Onder de Wijken van Heer Daniels Ambocht
en Nieu-Kerk: Den Hout-tuyn; De Kannekopers, Munte, Mars-Luden,
Appel-mart, Groote en Kleyne-Vis-mart, enz. Beginnende aanden Riedijk.

- Riedijks-Straatje.
- Hoeff-Yzers-Straatje.
- Hoeff-Yzers-Steyger.
- Floren-Poort, nu 't Nieu-Poortje.
- Heer Daniels-Straat, reeds genoemd: al-
waar opte Scheyding ter Slinkerhand de
Veer-Kaay begint, en loopt tot an de
Kerk-Steyger.
- Foren-Straatje, alwaar in 't midden ter
Rechter hand, de

Wijngaard-Straat begint, en eyndigd
aan de *Marien-Born-Straat*.

Weer opte Voor-Straat.

Kleyne Hall-Stege, nu genoemd Nieu-
Kerk-Straat.

Nieu-Kerk-Steyger.

Heer Heyman Suys-Straat, in welkers
Scheyding ter Rechter hand begint

Vrank van Muyl-wijks-Straat, gezeyd

Vranken-Straat, (andē Land-zy,)

en loopt uyt in Heer *Vrederiks-* of
Marien-Born-Straat. Volgt

De Kleyne Sluys-Poort.

Weer ande Voor-Straat.

S. Lenards Steyger, nu bekend metten
naam van Herman Suys- of Turf-
Steyger.

Heer *Vrederiks-Straat*, nu *Marien-*
Bon- of Marien-Born-Straat : al-

waar opte eerste Scheyding begint

Byster-Veld, ook gezeyd *Doele-*
Itraat, en loopt tot in 't *Steege-over-Sloot*.

S. *Annen-Steyger*, nu *Marien-Born-*
of *Paerd* inde *Wieg-Steyger*.

Heer *Willaem Oskens-Stege*, nu *Wees-*
huys-Straatje.

Kannegieters- of *Kleyne-Steyger*, nu
Willem-Oskens- of *Hout-Steyger*.

De *Nieuwe-Brugge*.

Heer *Jan Raads-Stege*, nu bekend *Ma-*
zelaars- of *Zakke-dragers-Straatje*.

Kleyne Appel-Steyger.

Overfloeten Stege, nu *Steege-Over-*
Sloot : alwaar opte eerste Scheyding,

door de *Hof-Poorten*, over des zelfs
Pleyn, begint de.

Hof-Straat, en loopt tot inde *Nieu*
Straat. Opte twede Scheyding van

Steege-Over-Sloot, is den

Augustinen Kamp, en eyndigt mede
inde *Nieu Straat*. Opte derde Schey-

ding aldaar is de

Nonnen-Straat, toch best bekend de
Lindegracht, en stuyt ook ande
Nieu-Straat. Volgd

S. *Joris Poort*.

Weer ande Voor-Straat.

Cawet, nu grooten *Appel-Steyger*.

De *Wijn-Brugge*.

De *Nieu-Straat*, in welkers eerste
Scheyding is

De *Steen-Straat*, en loopt uyt in Heer

Matthijs-Straat. Opte tweede Schey-
ding is

Den *Dwars-gang*, eyndigd inde *Vrieze-*
Straat. Opte derde Scheyding is

't Gevolg van de *Linde-gracht*, lopen-
de verby Heer *Arend Martens Hof*;
tot an Heer *Matthijs-Straat*.

Weer ande Voor-Straat.

Sint Jans Steger, nu *Bollen-Steyger*.

Heer *Matthijs-Straat*, ook genoemd de

Kolf-Straat, alwaar over de *Brugge*
begint

De *Stoof-Straat*, en loopt uyt inde
Vrieze Straat.

Weer ande Voor-Straat.

Heer *Matthijs-Steyger*.

Sinte Pieters- of *Tollebrugs-Straatje* :
en de

Gevolde Gracht, alwaar opte Schey-
ding ter Rechter hand is

De *Blinde-Luden-Stege*, gemeenlik
genoemd *Achter 't Blinde-Luy-*
Gast-Huys. En opte Slinker hand is

De *Krommen-Elleboog*.

Weer ande Voor-Straat.

Heer *Henriks Vriezen-* of *Minre-Broe-*
ders-Straat, nu *Vriezen-Straat* : al-

waar opte eerste Scheyding is de

Nieu Bree-Straat, stuytende an de *Vis-*

Straat. Opte tweede Scheyding is de
Sifarijs-gang, in 't gemeen genoemd *Sa-*
ris-gang, stuyt mede ande *Vis-Straat*.

- En de Menne-brugge over, werd van ouds genoemd
- Onder den Leder-Touwers, daar sich De Vrieze-Poort op doet, bezyden den Aal-ouden
- Mennebrugs- nu Kruyt-Torn, die wel eer ten *Grooten-Waard* een *Uytgang*, en des zelfs *Voor-pleyn* een *Gerechtplaats*, om *Misdadigen* te *Straffen*, verstrekte.
- Weer ande Voor-Straat.
- Den Appel-steiger, nu Vriezen-steiger.
- Begginen of Vis-strate, nu Vis-sstraat: alwaar opte eerste Scheyding is
- Het Loef-sraetken, nu Lover-sstraatje, dat Elleboogs-gewijs uyt loopt in de *Breed-Straat*. In de tweede Scheyding is
- De BREED-STRAAT, alwaar dien *Schrikkelijken Slag*, tusschen *Grave Diderik*: (Gefterkt door Heer *Geraat van Putten*.) En de *Luykenars* en *Kuelenaars* in 't Jaar *Ons Heeren* 1048. zou zijn gebuert, en daar 't Begin van die *Siraat*; de Naam van MOORD-HOEK of hebben behouden.
- De Heer *Matthijs Vostius* zeyd, dat dit, *Bloedig Gevecht* voor viel opte *Mari*, welk Ik niet en derf tegen spreken, te meer, alzo de *Mari*, veel Eeuwen daar na, is geweest in de *Breed-Straat*, zoo My *Uyt Stadsboeken*, als anders is gebleken. (In de *Voor vallen* te *Dordrecht*, gebuert, breder te verhalen.) De *Breed-Straat* stuyt ande *Groote Spoey-Straat*.
- Omtrent 't Midden vande *Breed-Straat* is
- S. *Laurens-sraetken*, en
- S. *Laurens-brugge*, gemeenlik genoemd
- 't *Hil-sstraatje* en de *Hil-brugge*, dat sstraatje door, en die brugge over zijnde, is Voorhoofds
- Den *Hil*, en ter Rechter hand zijn
- De *Elf-Huyzen*. Opte tweede Scheyding vande *Vis-sstraat*, over
- De *Raam-brug*, begint
- De *Raam-sstraat*, (Alwaar onder weeg is
- 't *Kousje*.) En cyndigd an den *Hil*.
- Over de
- H. *Geeft-brugge* of *Huel*, t'Eynde de *Vis-sstraat*, waren
- De *Ramen*, gezeyd inde *Raemte*.
- Weer ande Voor-Straat.
- De *Vis-steiger*.
- Halle-steiger, an de *Land-zy*.
- Lomberde-steiger.
- Lomberde-sstraat, stuyt ande *Breed-sstraat*.
- 't *Pickel-sstraatje*, nu bekend *Haring-sstraatje*.
- Spoey-strate: alwaar men ter
- spoey-Poorte uytgaat.
- Spoey-steiger.
- Kleyn-Spoey-sstraatken.
- Kleyn-Spoey-steiger: anders *Bel-steiger*.
- Heer *Butkens-stege*, nu *Botjes-sstraat*.
- Botjes-steiger*.
- Pelfer-Brugge*.
- Pelfer-sstraatken*.
- Vlamings- of Stijn-Tomas-sstraatken*, by zommige de *Ruyte-sstraat*.
- Vlamings-steiger*, nu de *Ruyte-steiger*.
- Swindrechts-Lollaards- of Celle-Broers-sstraatken*, nu 't *Dul-Huys-sstraatje*.
- Swindrechts-steiger*.
- 't *Zuyker-sstraatken*, by zommige 't *Muelen-sstraatje*.

De Vest by de Lotjes, nu de Grootte Zuyker-straat.

Mr. Anthoni vander Maft, Heeren Johansz, Mr. Hugo Baan, Heeren Ockersz,

Gaande door d'Oude Vul-Poort, gezeyd Vuyl-Poort, (welkers Aal-Ouden Torn eenige Eeuwen verstrekt heeft, een Wacht-Toorn, en Steen, voor de Gevangenen.) Komen Wy in

Weer in de Poort, is De Kalk-straat.

De Prince-straat, daar zien Wy De Nieuwe Vuyl-Poort, die uytgaande, is

t Keyzers-Hof: welk duer gaande zien Wy

De Koorn-Beurs Geboud, door Jeremias van der Monde, volgens Verdrag, wegens de Stad, met Hem gemaakt in 't Jaar *Ons Heeren* 1669, als *Burgermeester* en *Tresoriers* waren

De Kaayen en Brugge van 't

De HEEREN:
Johan Hallincg, Heeren Hermansz.

Nieu-Eyland. Daar van affcheydende, door de Kalk-straat, en Prince-straat, te rug tredende, en gaende over de Luege-Brigge, daar zienwe

De Lange Geldersche Kaay: die stuyt aan

Roder-monds-Brug. En gaande langs De Geldersche Dwaars-Kaay, over

De Mazelaars-Brug: Komen Wy aan

't Derden-deel der Stad, in 't Jaar 1408. Begonnen, 1609. Vergroot, en 1647. d'Englen-Burgsche Haven 't *Nieuwe-werk* aangehecht: Daar vinden Wy

De Mazelaars en Katharijnen Poorten. De Lange- en Korte- Englen-Burgse Kayen. Stappende verby

Opte Nieu-Haven, en des zelfs Dwars-Kaay. Daarwe onderwege vinden

't Rondeel Englen-Burg. Over Englen-Burgs-Brug, komen opte Nieu-Hoog-straat. (Daar sich de

De Houte-Brugs-straat. En Venloos-straat. De Dwars-Kaay, opte

Blau-Poort, in 't gezicht van *Zwindrecht* Verdoend.) Welke *Hoog-straat* eyndigd een weynig Noordwaarts van *s. Joost*. En komen dan

Nieu-Haven, over gaande, komen Wy an

't Schuyers Dijksje, nu de Wolle-Wervers-Kaay. En zullen mettet

Damiaten Bolwerk

Ende.

De *Straten* der Drie Deelen Onzer Stad hebbende Beschreven, zullen Wy daar in Aanwyzen eenige *Aal-Oude*, *Voornamen* en *Aanzienlike Gesichten*, *Gebouwen* en *Huyzen*: Beginnende achter de Grootte Kerk:

In 't TWEEDE DEEL.

Opte Grond van *Papen-Belwerk*, de Huyzen van

Gijsbert van Asperen, en Kapr. Matthijs Bax, Heeren Johansz.

Twee *Wapen-Huyzen* vanden *Staat*.
 't *Huys* vande *Kofter* ter *Grooter Kerk*,
 bewoond by *Frans Mol*.
 't *Huys* van *Willem Wens*, nu bewoond
 by *Johan van Helmond*.
Kraan Rodermond, welkers *Grondflag*
 al voor den *Jare 1336*. is Geleyd:
 En werd gehouden dat die *Kraan* de
Naam Rodermond heeft gekregen,
 na dat *N. N. Bailliou van Zuyd-Hol-*
land (welke om de weg-gevoerde
Koe, by *Hem uyt Henrik-Yden-Amb-*
ocht geroofd, door last *Willems*
Grave van Henegouwen, Holland,
 enz. te *Valecijn* was Onthoofd) al-
 daar zou zijn Opgebracht.
Drie Wapen-Huyzen vanden *Staat*: daar
 van 't eene wel eer was
 De *Schole* ter *Grooter Kerk*. De *Huyzen*
Groot- en Kleyn- Kruyssenburg, toe-
 komende *Rochus Rees*.
 't *Oude Oud-Manhuys*. De *Huyzen*
Wylen d'Heer Mr. Jakob de Witt,
Heeren Kornelisz. Burgermeester,
 enz.
 Van *Heer Mr. Jakob van Beveren*,
Heeren Kornelisz. Heere van Zwin-
drecht, Oud Burgermeester, enz.
 Van d'*Heer Johan Halling*, *Heeren*
Hermansz. Oud Burgermeester, enz.
 Van *Heer Mr. Kornelis Pompe* van
Meerdervoord, *Heere van Henrik-*
Yden-Ambocht, enz. *Schout* dezer
Stede. Het *Huys*
 't *Zarafijns Hoofd*, eygen *Mejuffr.*
Machalina van Mewen, &c. Heeren
Johans Dochter.
 De *Vier-Heems Kinderen*, toekomen-
 de d'*Heer Johan Ooms*, uytten
Veertigen dezer *Stede*.
 't *Hart*, eygen d'*Heer Abraham Stoop*,
Heeren Jakobsz. Oud-Schepen, Ge-

heim-Schrijver ter *Burgermeesters*
Kamer, enz.
 De *Halle*, Gesticht in 't *Jaar 1383*. en
 sederd' *1544*.
 Het *Stad-Huys*. Het *Huys*
 Den *Gouden Os*, eygen *Vrou Katha-*
ryna van Beverwijk, Heeren Flips
Dochter.
 't *Huys* van d'*Heer Rafael Bressi*.
 Het *Lam*, alwaar op des zelfs *Achter-*
Kamer werden gezien eenige *Perken*
 gebakken *Glazen* van den *Jare 1252*.
Wylen d'Heer Mr. Gerard Brand-
wijk Okkersz. uytten Oud-raad, en
Schepen, enz. *Overleden 1673*.
 Den *Kluze*, al vermeld in den *Jare . .*
 eygen, *Juffr. Rosetta Belljaarts*.
 Den *Roden Schild*, eygen *Arend van*
Hage.
Jerusalem, eygen *Vrou Adriana de Be-*
veren, Heeren Kornelis Dochter,
Vrouwe van Meerdervoort, Kort-
Ambacht, enz.
Beyeren. eygen d'*Heer Kornelis de*
Vries, Heeren Dingmansz. uytten
Oud-raad dezer *Stede*.
 Den *Nachtegaal*, (wel eer 't *Kuypers*
Huys) eygen d'*Heer Johan de Jong*,
Heeren Kornelisz. uytten Oud-raad
 dezer *Stede*.
 De *Buers*.
 't *Schaarlaken*, zijnde *Stads-Wage*,
 welkers boven-deel toekomt, d'*Heer*
Kornelis van den Hogen-boom,
Treforier dezer *Stede*.
Leeuwfsteyn, *Wylen Kornelis Wens*,
 werd' bewoond by *Henrik Wester-*
hout, Post-Meester.
Blyenburg, voor 'et *Grootste gedeelte*
 eygen d'*Heer Aarnoud de Pilgrim*,
 en zijn Edts *Zuster Mejuffr. Lucretia*
 de *Pilgrim*.

- Groot en Kleyn Rosendaal, eygen Juffr. 't Huys Beaumont, eygen Juffr. Maria
 Adriana van Gezel. Stoop.
- S. *Lijsbetten Kapelleken of Huysken.*
 Zwartzenborg, eygen Juffr. Berbara
 van Beaumont, Heeren Johans
 Dochter, achter welkers Huys wel
 eer, ja noch 1545. een
Stads Krane was. De Huyzen
 Hemelrijk, Drake, enz. eygen Vrou
 Sofia van Beveren, Heeren Kornelis
 Dochter, Vrouwe van Hardiksveld.
 Rynenborg, al vermeld 1371. was
 eygen d'Heer Johan van Haarlem
 Rochusz. uytten Oud-raad dezer Ste-
 de, Overleden den 2de van Sprokkel-
 maand 1675.
- De *Wijn-Koopers Kapel.*
 Blankenberg, eygen Mejuffr. Lucretia
 Ruysch, Heeren Koenraads Doch-
 ter.
- Blandenburg, eygen Heer Johan van
 der Burch, Heeren Francoysz. Heere
 van Niemand's-Vriend, Burgermee-
 ster dezer Stad. Bewoond by d'Heer
 Mr. *Henrik Onderwater*, Heeren Bou-
 dewijnsz. Oud-Schepen.
- HOLLAND, daar uyt den Vierden
 Dirk, *Grave van Holland* in 't Jaar
 1048. met een vergifte Pijl wierd
 Geschoten, eygen Jakob Moliers,
 werd bewoond by d'Heer Nikolaas
 Staphorst, Kaspersz. uytten Veerti-
 gen dezer Stede.
- Henegouwen, eygen Heer Johan Ni-
 kolai van Malapert, Lowijsz. Heere
 van Krayensteyn, uytten Oud-raad
 dezer Stede.
- Toeverlaats-Torn, eygen Pieter van
 Gelsdorp.
- S. *Jooften Kapel.*
 De Huyzen Rodenborg en 't Schaek.
 Zijnde de *Bank van Leening.*
- Groot Almangien, eygen Vrou Katha-
 rina van Beverwijk, Heeren Flips
 Dochter.
- Marienborg en de Groote Wissel, beze-
 ten by d'Heer Pieter de Carpentier,
 Heeren Roelandsz. Water-Schepen
 dezer Stede.
- Drie Koningen.
- Kleyn Jerufalem en Spangien, eygen
 d'Heer Samuel Everwijn, Samuelsz.
 uytten Oud-raad dezer Stede.
- Van d'Heer van Barendrecht.
- Beyenberg, eygen d'Heer Willem van
 Blyenberg, Laurensz. uytten Achten,
 en Veertigen dezer Stede.
- Wouter Blonk.
- Van Heer Mr. Matthijs Pompe, Hee-
 ren Michielsz. Heere van Slingeland,
 uytten Oud-raad dezer Stede. En
- S. Ewoud, eygen Mejuffr. Jakobmina
 van Beverwijk, Heeren Johans
 Dochter.
- Blyensteyn, eygen Heer Adriaan van
 Blyenburg, Heeren Adriaansz. Heere
 van Naaldwijk, Oud-Burgermeester,
 en uytten Oud-raad dezer Stede.
- De Kuelse Kraan, zijnde 't *Kantoir* van
 't *Convoy* eygen d'Heer Sebastiaan
 vande Graaf.
- Het West-Indisch Huys. Het Huys
 Wylen d'Heer Mr. Kornelis van der
 Loo, Heeren Willemsz. werdende
 bewoond by *Grave Johan Belgicus*
 van Horn, &c. Colonel van een Re-
 giment Zee-Soldaten.
- Abrahams Offerande, eygen d'Heer
 Willem de Witt, Oud-Schepen,
 daar inne de *Graaflijkheids Tolle* van
Geervliet werd Geheven.
- De Schippers Huyzen, wel eer de
Kappelle

- Kappelle en 't Gast-huys der Scip-luden.*
- De Huyzen 1608. door 't vallen van *Puttox-Torn*, Geboud.
- De *Groote Brugge*, gezeyd den *Boom*, over zijnde, Gemoet ons in het
- EERSTE DEEL**
- 't *Blau-Bolwerk*, waar omtrent wel eer de *Vis-mart* was Heer Daniels vander Merwede, in 't *Ambocht Nieu-Kerk*.
- 't Huys Wylen Mr. Lazarus de Hoog, enz. Wel eer Heer Daniels *Mart-Veld*, in 't *Ambocht Nieu-Kerk*.
- Den Roden Toorn, wel eer den *Torn* in 't *Ambocht Nieu-Kerk*.
- Van Kapt. Laurens van Convent, Davidsz.
- De Huyzen, eygen Juffr. Kornelia van Beaumont.
- De *Nieu-Kerk*.
- 't Huys des *Kosters*, bewoond by Jan van Wageningen.
- De *Groote Swaan*, eygen d'Erfgena-men Wylen d'Heer Kornelis van Slingeland, Heeren Sybrechtsz. 1670. uytten Achten; in welke het *Kantoir* van 't *Post-Meesterschap* werd gehouden.
- Van d'Heer Elias vanden Broek, Mattheusz. uytten Achten dezer Stede.
- Oostenrijk, eygen *Dom. Jacobus Lydius, Fil. Balthaf.*
- Doelesteyn, eygen d'Heer Mr. Nikolaas Stoop, Heeren Jakobsz. Burgermeester dezer Stede.
- Den *Augustinen Kerk*.
- 't Huys des *Kosters*, bewoond by Adriaan vanden Schepper.
- Van Heer Johan vander Burch, Heeren Francoysz. Heere van Niemandsvriend, Burgermeester dezer Stad.
- Wylen Huybrecht Tak, eygen Vrouw Alid de Rovere, Heeren Pompeus Dochter, Vrye-Vrouw van Goid-schalk-Oord.
- Van Pompeus Berk, Heeren Dirksz. uytten Oud-raad dezer Stede.
- Wylen *Monfr. Jean de Lanoy*.
- 't Huys, bezeten by Heer Mr. Willem Brandwijk van Blokland, Heeren Pieterszoon, Heere van Blokland, VOORZITTENDE BURGER-MEESTER, enz.
- De *Vygenboom*, eygen Maria Eppen-Hoff.
- Den Engel en de Bel, eygen d'Heer Kornelis Belljaart, uytten Oud-raad en Schepen dezer Stede.
- De *Grut-Muelen*, eygen Kapt. Gerard van Eysden.
- Romen, eygen d'Erffgenamen Wylen Bartholomeus vanden Berg.
- 't *Rijpland*, nu de *Steur*, was wel eer een van de Vier Loop-Plaatzten der Stad, by Ongeval: en naderhand daar in Opgerecht het *Wees-huys*.
- De *Luege- en Mazelaars-Bruggen* over in het
- DERDEN DEEL**
- daar vinde wy
- 't Huys *Bevers-Schaap*. Gesticht by Wylen Heer Mr. Willem de Beveren, Heeren Kornelisz. Heere van Strevels-Hoek, enz. Bezeten by Heer Mr. Gerard de Beveren, Heeren Willemsz. Heere van Strevels-Hoek, uytten Oud-raad dezer Stede.
- De *Blau-Poort*: Herboud door Kocnraad- en Pieter van Schellebeek, volgens Verdrag, wegens de *Stad*, met Haar gemaakt, in 't Jaar *Ons Heeren 1671*. als Burgermeesters en Treforiers waren,

De HEEREN:

Mr. Jakob van Beveren, Heeren Kornelisz.
Mr. Adriaan van Blyenburg, Heren Adriaansz.
Mr. Anthoni vander Mast, Heeren Johansz.
Mr. Hugo Baan, Heeren Okkersz.

Welke voorfz. Poorte, ten wederzyde,
Pronkt mette Huyzen der gemelte
Bouwers.

't Huys, Geficht by Wylen Gillis van-
der Hulk, nu eygen d'Heer Leonard
vander Hulk, Gillisz. uytten Oude
Achten dezer Stede.

Vand'Heer Johan van Neurenberg, Wil-
lemsz. Burgermeester dezer Stede.

Van Dirk de Veer, Alardsz.

Van d'Heer Mr. Johan de Witt, Hee-
ren Johansz. Oud-Schepen dezer
Stede.

De Huyzen van d'Heer Rudolf Brem-
kens, Heeren Johansx. Burgermee-
ster van den Achten, en uytten Veer-
tigen dezer Stede.

Van Johan Reepmaker.

Behalven noch veel meer andere Aan-
zienlijke Woningen, by Ons inde *Drie*
Aangetogen *Deelen* niet met Namen
Uytgedrukt.

Ey! datwe hebben overgeslagen, de *Huyzen* inde *Drie Zeyl-dragers*,
omtrent 't *Nieu-Poortje*, en de *Drie Snellen*, (staende tegen over *Myns*
Heeren Herberg- of Leeuwenburg, by Ons vergeten!) Daar in 't Jaar *Ons Hee-*
ren 1588. opten 27ten van Spokkelmaand; En den 9te van Zomermaand 1621.
in de *Snellen*, *Vier Zonen*; en in 't ander, *Eene Zoon*, met *Drie Dochteren*, t'een-
dracht, zijn *Geboren*. Welke op 'er Tijd, behalven Een, (reeds Gestorven,
onder de Vier Laatste.) Met Groote *Staci* en *Plechtelikeyhd*, ten Doop Geleyd,
in de *Augustinen Kerk* zijn *Gedoopt*.

Te voegen, by 't Huys Bevers-Schaap. Gekocht by d'Heer Huybrecht
vande Graaf, Nikolaasz. Uytten Achten, en Veertigen dezer Stede.

Onze Stad

D O R D R E C H T S

Opkomst, Stichtinge, Vergrootinge, &c. hebbende
Beschreven; Staat Ons te verhandelen eerst in 't Algemeen, en daar na in 't
Byzonder, hare Geleghendheyd, Gedaante, Toestant, Koopmanschap-
pen, Neringen, Gilden, Vryheyd, Voor-rechten, Oude-Haer komen,
en wat dies meer is. Zy is, als wy gezeyd hebben, Gelegen in *Zuyd-Hol-*
land, welk *Willem Heda*, in zijn *Geschied-Boek* der *Bisschoppen* van *Utrecht*,
op veel plaatsen noemd het *Land der Wilten*, wel eer, als *L. Guiciardijn*
wil, gevoegd aan *Eraband*, eer dat den *Hoogen-Vloed* op *S. Elisabeths-nacht*,
in 't Jaar 1421. den *Grooten-Waard* 72 van zijn *Dorpen* Onderdompelde, en
't Hoofd de Inhalen. Waer op de Vaersen van *A. Junius* slaan:

dVrdreChto In CVbVIt VIIs atroX InCIta VentIs
Vibs qVa dIssILVIt protInVs haVfta Marl.

Dat is :

door ftorM-Weer over dord geVaLLen , Lag de Stad
gefChonden , datfe fChier een Zee geLeek door 't nat.

J. O U D A A N.

Werd, alswe reeds gezeyd hebben, met de Water-vloed *Merwede* door-
ftroomd en Omcingeld, alhoewel *L. Guiciardin*, *Jean le Petit*, *J. A.*
Kolom, en *Dr. J. van Beverwyk*, in hare *Befchrijvinge* stellen, dat eenige willen,
dat zy niet alleen op de *Merwe*, nemaar ook op de *Maas*, *Waal*, en *Linge*
leyt. Om dat 1549. als *Koning Flips* laafte *Grave* van *Holland*, als *Erff-*
wachter hier zijn *Blijde Inkomft* dede, toen onze *Stad* wierd uytgebeeld in
gedaante van een *Maagd*, met dit *Onderfchrift* :

Me Mofa, me Vahalis, me Linga, Mervaque Cingunt,
Æternam Batava Virginis ecce Fidem.

Dat is :

De *Maas*, de *Waal*, de *Merwe*, en *Linge*, my bekroonen,
Dies ik, *Bataaffche Maagd*, een eeuw'ge *Trou* kan toonen.

J. O U D A A N.

Is *Langwerpig*, een *Galey* byna gelijk, rondom, behalven de laafte *Ver-*
grooting, *Omgord* met *Muuren* en *Stecne Veffen*, die al *Begonnen* wierden
in 't *Jaar* 1230. als de *Oemen*, *Duyken*, en *Suyffen* an 't *Roer* en op 'et *Kuffen*
zaten. (Had te vooren maar *Aarde Wallen*,) die we voorts inde *Jaren* 1644.
en 1647. heel hebben zien *Toehalen*. Werd *Door* heen, en *Rond* om mette
Riviere Merwede (de *Oude-Maas* en *Dubble* na den *Jare* 1421. *Verdwenen*,)
Beloopen.

Is *Rijk* en *Machtig*, wel *Voorzien* van *Leef-tocht* en *Nood-druft*: inzon-
derheyd van *End-Vogelen*, *Allerhande Rivier-Vifch*, *Zalm* en *Steur*, die
inde *Byleggende Vogel-Kooyen*, en *naaft-gelegen Stroomen*, *Gevangen*,
Aldaar ter *Mart* *Gebrocht* en *Verkocht* werden. Zy *Handeld* fterk in *Wyn-*
nen, *Graan*, *Hoppe*, *Wit-Zout*, *Hout*, *Pek*, *Teer*, *Steen*, *Yzer*,
Kalk, *Kolen*, *Garen*, *Twijn*, enz. Zijnde bykans over al *verzien* met *Win-*
kels, *Neringen* en *Ambochten*. *Onder* haar *Neringen* en *hoeven* die *vanden*
Brou-Ambochte hare *Naaft-gelegen Burengeensins* te *wijken*, als *wezende*
vermaard door haren *Dordfe Morn*, *Engels* en *ander Bier*. *Hebbende* drie
Jaar-marcten: Te *weten*, de *Mey-Mart* *begin* *nemende* den *Vierden Vrydag*
na *Paafchen*. *Heer Daniels Mart*, op *S. Bonifacius* den *vijsfte* van *Zomer-*
maand.

DCRDRECHT

maand. En de Bamis-mart, komende's Vrydags na S. Lucas, toch die op een Vrydag vallende, word ten zelve dage ingeluyd. Durende de Vrydomme der voorz Marten, (behalven Heer Daniels Mart, die maar acht dagen en begrijpt) veertien dagen. En beneffens dien ook drie Week-Mart-dagen, als 's Maandags, 's Vrydags, en na den Ouden Haerkomen des Saterdages opten Riedijk en in Heer Daniels Wijk. Ingaande met 'er Zonnen Opgang, en eyn-digende opte Middag. De Bestieringe der voornoemde Stad bestaat by de Ed. Groot-Achtbre Heeren, die vanden Oud-rade of Vroedschap. De Schout, Burgermeesteren, Schepenen en Goede Luyden van den Achten. Verziet, als Baander-Heer vande Merwede, ten behoeve vande Stad, met des zelfs Heerlikheyd, den Ed. Heer Burgermeester inder Tijd.

Steld een Dijk-Graaf en Baillju over 't Rechts-gebied en Dijk-ban, Vande Merwede, een Schout van Acht dagen, over 't Schoutendom in Dordrecht. Ontfangt Land-poorters. Verleend Brieven van Handfluyting, Afleyding, en Daag- en Vang-brieven.

En heeft ter Vergaderinge vande Ed. Groot-Mog. Heeren Staten van Holland en West-Vrieland, onder de Steden, het Voorzitten en d'eerste Stem. Hare Gemagtigde inde Gemachtigde Raden van Holland. Ter Zee-voogdyschap inde Kamere vande Maze te Rotterdam. Opten Graaffelijkheys Tolle van Gorchum, 1554. hare Stad beleend en in handen gesteld, van Keyzer Karolo de Vijfde. Heeft hare Bewind hebbers van de Oost-Indische Maatschappye ter Kameren, zoo t'Amsterdam als in Rotterdam. Steld Bewindhebbers over de West-Indische Maatschappye binnen hare Stad. En heeft, wegens de Gemeenten-Staat van Holland, alleen Recht om Goude, Zilvren en Kopre-Penningen te mogen Zegelen, Munten en Slaan. Heeft op 'er Buerte Gemagtigde in d'Algemeene Staten. In den Raad van Staten. Inde Reken-Kamer des Algemeenen-Staats. In die vande Rekening van Holland. Ter Zee-voogdyschappe van Zeeland inde Kamere tot Middelburg. Heeft onder haar Voor-rechten, de Stapel van Wynen, Graan, Hoppe, Hout, Zout, enz. Te zien inde Handvesten, haar by de Graven van Holland verleend en gegeven. Te weten, dat alle Schepen den Rijn, de Maas, Waal, d'Yffel, Lekke en Merwede nederkomende, &c. aldaar zullen Stappel houden, haar Goeden Venten, Verbodemen, enz. Jan, onder de Graven den Eersten van dien naam, heeft het Stapel-recht gegeven in 't Jaar Ons Heeren

1299. Jan den tweeden, heeft ook in 't zelve Jaar twee maal zijn Zegel daaraan-gehangen. Daar na Bekrachtigd en Vermeerderd van Willem den derden.

1304. 1325. 1330. Van Willem de Vierde.

1338. 1342. 1344. 1345. Van Vrou Margriet.

1346. 1350. Van Willem de Vijfde.

1348. 1353. 1355. Van Hertog Aalbert.

1357. 1359. 1373. 1389. 1390. Van Willem de Zesste.

1404. Van Jan den Derden.

1418. Van Flips den Eerften.

1425. 1447. Van Karel den Eerften.

1467. Van Maximiliaan en Maria.

1478. Van Flips den Tweede.

1494. Van Karel den Tweede.

1515. 1540. 1541. Van Flips den Derden.

1555. 1561. Behalven de Handvesten der Boeten, het stellen van Hooge Ambten, 't geven van Kueren en Ordonnantien, ande Gilden, Ambochten, Neringen en Broederfchappen.

En waren de Gilden met 'er onderhorige, op S. Gillijs dach of 's Woendages na S. Jans dach uyt gaende Oegft in 't Jaer Ons Heeren M. ccc. Lxvii.

GILDEN.

1367.

1. Vleeschouwers, Te weten vande Grote en Kleyne Vleys Halle. 2. Vifch kopers, van den Grote en Kleyne Vis-Mart. 3. Sciplude, als 't Grote Gilde, 't Oude Gilde, 't Gild vande Maze, Van 't Eynde, Van den Riedijck, en van den Spoeye. 4. Hout-copers. Van S. Niklaes. 5. Huus-tymmerluden, Cupers, Scrinemakers, ende Bordehouwers. 6. Scip-tymmerlude. 7. Backers. 8. Brouwers. 9. Marsluden. 10. Yzerfmeden. 11. Wantfuiders. 12. Nieu-Cledermakers. 13. Oude-Cledermakers. 14. Silverfmeden, Riem makers, Potgie-	- ters, Beeldmakers ende Glazemakers. 15. Maetsenaers ende Tegel deckers. 16. Nieu-Scoemakers ende Huydevetters. 17. Oude-Scoemakers. 18. Plattinie makers. 19. Scerers, mitter drogher Scare ende Baerdemakers. 20. Ried deckers ende Leemers. 21. Linne Wevers. 22. Hant-scoe-makers, Borfemakers ende Tas makers. 23. Zaghers. 24. Knapen van Wijn-Ambocht. 25. Wolle-wevers, Volres, Ramers, Verwers ende Wolle-copers. 26. Bont-werkers. 27. Appel-copers. 28. Mandemakers, ende 29. Moelenaers.

Hedendaagse Gilden met 'er onderhorige, uyt welkers getal, aan 12 der zelve, zijn Betroud de Sluetelen totte Yzere Kasse, staande ter Kamer van de Heeren BURGERMEESTEREN, Die wy mette Letteren A. B. C. zullen anwyzen.

1. Vleeshouwers, A. een Sluetel. 2. Hout-kopers, B. Idem. 3. Wantfuiders. 4. Mazelaars, C. 5. Schippers Gilde, D. 6. 't Grootte Gilde. 7. Speuyenaars, E. 8. 't Gild van den Eynde, gezeyd Tappers. 9. Ryedykers, gezeyd Schippers. 10. Schip-timmerluden. 11. Heerē van S. Jan, gezeyd Kleermakers, F. 12. Bakkers, G. 13. Droogfcheerders.	14. Chirurgijns. 15. Huys-timmerluden, H. 16. Kuypers. 17. Schrijn-werkers. 18. Metzelaars. 19. Koomans, I. 20. Viskopers, K. 21. Appelkopers. 22. Mandemakers. 23. Verwers. 24. Schoenmakers, L. 25. Oude Schoenmakers. 26. Oude Kleerkopers.

27. Bont-

- 27. Bontwerkers.
- 28. Smeden, M.
- 29. Goud-Smeden.

- 30. Glaasmakers.
- 31. Linde-wevers.
- 32. Hoedemakers.

Noch zijn de Broederschappen en Confreryen.

- 1. Die van den Brou-Ambochte.
- 2. Schilders, of van S. Lucas.
- 3. Boorfel- of Passament Werkers.
- 4. Knoopmakers.
- 5. Drog berey Kunst, of *Pharmacia*, ge-
zeyd Aptekers.
- 6. Twijnders.
- 7. Vande Vlas Neringe.
- 8. Boekverkopers en Drukkers.

Onze Stad *Dordrecht*, wel eer dapper Kleyn, allenkskens Aangegroeyd en toegenomen. (Leggende aan den *Grooten Waard*: in 't Jaar 1421. daar van Afgerukt, en metter Tijd door de Aangedijkte *Polders*, uytte *Slikken* inde Jaren 1589. 1603. 1615. 1617. 1647. 1659. weder *Bevorst*, en Begroot mette *Merwede*, *Dubbeldam*, Den *Aloysen- of Boven-Polder*, De *Myle*, *Wieldrecht*, *Twintig-Hoeve*, *Krabbe*, enz.) Schijnd aan de *Zuyd-zyde* een *Land-Stad* te wezen. ^a Leyt aan de *Noord-Ooſt*, *Noorden-* en *Noord-West-zyde* opte *Aangename Stroom Merwede*, hebbende mede de zelve nevens de *Gronden* vande *Merwede* in 't *Oosten*, en over de zelve, de Heerlikheyd *Papendrecht*, of, breder genomen, den *Abblaffer-Waard*, mette *Ambachts-Heerlikheden*, *Naaldwijk*, *Over-Slidrecht*, gezeyd *Lokhorſt*, en *Niemands-Vriend*, ten *Noorden* het *Noord-Diep*, ten *Noord-Westen* de vermakelijke *Plaatzten* en *Dorpen*, *Zwindrecht*; ('t *Luſtig Zuyd-Hollands-Tempe-dal*,) *Meerdervoort*. De *Lind*, *Nederhoven*, enz. En ten *Westen*, en *Zuyd Westen* de *Myl-Polders*, en 'et *Dorp Leer-Ambocht*, gezeyd *s'Graven-deel*. Begrijpt *Hemels-Breette* over de 103 *Zuyd-Hollandſe Mergen*. Behalven 't geen op *Stads-Grond*, en onder des zelfs *By-vang* is begrepen.

a Belending.

b Grootte.

^c De *Naam* is reeds verſcheyde malen uytgedrukt.

c. Naam.

De

N A A M - R E D E N,

Waar af onze Stad den naam draagt, daar van zijn ook verſcheyde meyningen. De Oude *Hollandſche Kronijk* noemtze *Dorrechtsdrecht*, dat is de *Stad van Dorech*. ^a Gelijk den Hoog-geleerden Heer *Adriaan Junius*, het woord *Drecht* (komende van dragen) uytleyt en zegt het zelfde te beduyden dat *Forum* by Oude en zuivere *Latynen* beduyd: Te weten, een *Stad*, of *Vrybcyd* door eenige *Markten* vermaard. ^b *Matthijs vander Houven Handveſt-Kronijk*, *Thurendrecht*, *Tungren*, *i'Ordrecht*, of *Dordrecht*, *Thurdrecht*,

d Naam-reden.

a *Diviſie 3. Cap. 22.*

b *Befchryv. van Holl. enz. Mibz. fol. 11.*

Thuridrecht, Thoridrecht, Doringerdrecht, &c. Voorts, zeyd zijn Ed. is 't buyten allen twijffel, dat de *Batavifche Doringers* tot *Dordrecht*, Item tot *Duroftatum*, haar Volk planten gehad hebben, &c. Dit Rijk der *Thuringers* ftrekte fich tot *Duys-burg*, want den Hiftory-fchrijver *Sigisbertus*, noemd op 't Jaar 431. *Dispargum* (of *Duys-burg*) een Kasteel der *Turingers*; van gelijke doed *Gregorius Turonensis*. Van welk Rijk der *Tungri*, *Thuringi*, *Doringi*, den *Koninglijken Setel* of *Hof* is geweest tot *Thurdrecht*, nu de *Schoonfte*, *Machtichfte Hoofd-Stad Dordrecht*, van welke *Turingi* de *Stad Dordrecht*, ook den naam plach te voeren van *Thurendrecht*, gelijk als men ook aldaar noch fpeuren kan an 'et Oude, des zelfs Stads, Zegel, waar in gegraveerd staat inde *Circumferentie SIGGILLUM OPIDANORUM IN THURDRECHT*.^c Alhoe-

^c *Eerfte Deel, Tweede Boek, cap. 2. en 5. Tweede Deel, Vijfde Boek, cap. 7.*

wel den Hoog-geleerden Heer *Marcus Suerius* van *Boxhorn*, meerder behaagd, dat *Dordrecht* komt van *Door-trekken*. My dunkt dan, zeyd dien Oudheyds Louteraar en Opzoeker, dat *Dordrecht*, is alzo gezeyd van *Door*, by de *Latijnen* beteekenende *Per* of *Trans*, ende *Trekken*, 't welk bewijft *Door-trekken* in 't *Latijnfch Trajiccre*: van welk woord der *Latynen* het onze zonder twijffel is gefproten, en de *Letteren*, en de *Letter-grepen* (*Syllaben*) bykans de zelve zijnde, ten zy dat zy een weynig zijn in onze fprake in een gefloten, getuygen 't zelve klaarlijk genoeg. Van *Trekken* dan komt *Trecht*, of, om dat het beter zoude luyden, d'eerfte letter zoetelijk veranderd zijnde, komt *Drecht*, by de *Latynen* *Trajectus*. Maar *Dordrecht* is zeer bequaamlijk met dezen naam geteekend, om de gemakkelijke en zeer lichte *overtrekkinge* en *overvoeringe*, van d'een Zyde voorder in *Holland*, van d'Ander in *Braband*, *Zeeland*, en al de omleggende *Land-ftreekken*.^d Andere leyden den Naam af van *Thor* of *Thur*, een *Afgod* der *Oude Saffen* dezer Landen, dieze *Aanbaden* en *Offerande* dede, eer *S. Willebrord* haar *Onzes Heylands* Leere verkundigden. Zy geloofden dat, als hy *Aangeroeven* en *gebeden* wierd, en dat 'er *Offeranden* en *Dienften*, ter eeren, wierden gedaen, dat 'y dan gaf fchoon en bekwaam weer, en dede het *Graan* en *allerley Vruchten* *overvloedig waffen*, en keerden van hun de *Pest* en *andre Befmettelijke ziekten*. Maar als hy *vergramd* was, zoo veroorzaakte hy *Quaad Weer*, *Storm*, *Slag-regen*, *Hagel*, *Blixem*, *Donder*, &c. eygende hem alle *Weken* *eenen dag toe*, die *Wy Donderdag*, de *Zweden*, *Denen* en *Ylanders* *Thorsdag* of *Thorstag*, en d'*Engel-fche Thursday* noemen. Hy werd *befchreven* en *uytgebeeld*, zittende in een *grootte Zale* in volle *Heerlijkheyd* aan 't *voeten eynde* van een *Gedekt Bedde*, hebbende op zijn *hoofd* een *Goude Kroone*, en daar *rondom* *12 blinkende gulde Sterren*.^a

^a *Zied'oudheden der Nederland. Mibi Fol. 32.*

D. Jacobus Lydius, gedenkt ook dezen *Afgod Thor*. „Ik twijffele, „zeyd zijn E. of Ik dienft of ondienft aan myne *Geboort-Stad* doen foude, „indien ik voorby ging *Thor*, den *Opperften* onder de *Afgoden* der „*Duytsen*, die vanden *Suabers* *uytgebeeld* werd gelijk als *Jupiter*, met een „*ftaf* inde hand, ende werd *gehouden* te *heerfchen* over den *Donder*, *Blixem*, „*Regen*,

„ Regen, Wind, en de geheele Lucht; ende werd gehouden aan *Dordrecht*
 „ den naam gegeven te hebben, om dat hy aldaar seer neerstig wierd ge-
 „ diend, &c. En is dit dies te waarschijnliker, om dat in sekeren Brieven van
 „ Keyzer Henrik, de Vierde van dien naam, eenige voetsappen van den oor-
 „ spronk van den naam *Dordrecht* vernomen werden, als zijnde daar geschreven
 „ niet *Dordrecht*, maar *Thurendrecht*. c

c I. Lidii
Verhoogd
Nederland.
 fol. 5.
Dordrecht.
 1668.

Mr. *Jakob vander Eyk* haald voor den dag het *Oude Veld-geschrey* dezer
Stede Thurt en Thurdrecht, corrupte Thure-Thurette, waar van, [misschien
 den Heydenen ontleend] over Vijftig of Sestig Jaren, als een overblijffel, de
 gedachtenisse noch wierd behouden, inden *Vasten-Avond-dans* of *Reye*, die de
 Jonge Luyden, ten zelven tyden plegen te leyden, waar van de *Leyds-man*
 een blank Swaard voor droeg, Hy voor, en die reſte na, Zingende en tot
 meermalen verhalende 't voorschreve *Veld-geschrey*, &c. (Vinde 1450. in
 Burgermeesters Rekening: Gegeven den gefellen vanden drie Scipluden
 Gilde, die metten Zwaerde danſten te Vastelavond, t'samen gefchenct, drie
 postulaets gulden an gelde, en x. stoep wijns, den stoep ij. fluyv. en een half,
 xiiij. pond viij. schell.) Geeft ook in bedenken den Ouden Naam, waar mede
 d'Omgelegen of Ingezeten Huys-luyden (die haar spraak minſt veranderd
 hebben) deze *Stad* noemen, als *Thort, vel t'Dordrecht*, in 't kort *t'Dort*.
 Toch dat 'em het waarschijnlijkste toefchijnd dat die voorschreve *Stad* haren
 Naam heeft van de Riviere *Thurt* of *Dort*, zijnde, zoo hy zegt, een *Sprankx-*
ken vande *Merwede*, en aande Noord-West-zyde tusschen de *Stad* en den
Zwindrechtsen-Waard loopende, gelijk mede bewezen is door het *Leen* en *Vis-*
ſcherye van *Dorts-Monde*, boven de *Mond* van *Dort* beginnende, en voor by de
Stad Dordrecht na *Barendrecht* strekkende: Welk *Leen* en Naam van *Dorts-*
monde zeer Oud, ende menichten Jaren by het Oude *Geslacht* van *Beveren* [en
 andere] binnen *Dordrecht* Bezetten, en te *Leen* gehouden is. a

a I. v. Eyk's
Beschrijv.
 van *Zuyd-*
Holl. fol. 58
 b *Lan. Rutg.*
Var. Leſſ.
 Lib. 3.
 Cap. 13.
 Fol. 238.
 239.

Heer *Jan Rutgers* in zijn *Verscheyde Lessen*, houd, dat *Dordrecht* zijn Naam
 heeft vande voornoemde Riviere *Dort*, en *Drecht, Trecht, en Tricht*, welk
 beteykend een *Overtocht*, (*Trajectum*,) en over zulks, *Dordrecht*, niet
 anders te zijn als een *Overtocht* van de *Stroom Dort*. b

Den Hoog-geleerden *Isaak Vossius* meend, dat *Dordrecht* die *Stad* is, welke
 in *Frodoards Geschiedt-Boek*, op 'et Jaar Dccc. xxviiij. werd genoemd *Duroso-*
stum, dat is, Water-Vest, eertijds geheeten *Wiltenburg*, dan heeft zijn
 Naam Verwiffeld in *Durdrecht*, of *Dordrecht*, welk een *Overtocht* des *Strooms*
 Beteykend. c

c Zie boven
 Myne Be-
 ſchrijving.
 fol. 34. 35.

Andere van de menichte der *Thoornen* of *Thornen*, *Thorendrecht*, verkort
Thordrecht, of *t'Ordrecht*. Van de *Thoornen* of *Thornen* die de *Stad* wel eer
 hadde, en ook daar mede Omsingeld wierd, waren of zijn noch in gedach-
 tenisse gebleven, de volgende.

(Wy zullen al weer in 'et *Tweede Deel* Beginnen, en zoo voorts af hande-
 len.) Eerst Twee *Thorentjes*, staande opte *Overdekte Gaandery*, beginnende
 aan 't

aan 't *Papen-Bolwerk*, achter de *Groote Kerk*, 1647. afgebroken, 't *Rondeel Englen-Burg* 1650. veranderd in een *Woning*. De *Kalk-Toorn*, staande op 't *Nieu-werk* 1584. afgebroken. Noch een daar omtrent staande. *Water-Steyn*, *Jonkvrou Heyluy*, van *Nessen* Dochter, of *Grietken* van *Driels Toorn*: naderhand *StadsWerk-Huys*, nu de *Laken-Halle*. *Herman Vinken*, *Cleys Scoutaten*, *Klockelairs* of *Toeverlaats-Toorn*; by d'Heer *Joh. van Beverwijk* genoemd *Vinkenburg*: nu toekomende *Pieter van Gelsdorp*. *Bakkers Toorn* of *Waakhuis* stond aan de *Wal* omtrent *S. Joost*. *Alaerd* van den *Wjngaerden*, *Kolsters*, of *Drenkwaarten Toorn*, eygen *Mr. Matthijs Pompe*, Heere van *Slingeland*, zijnde *Pak-huizen*. *Joppen Toorn*, sedert 't Jaar 1600. ten gebruyke vande *Graaffelykheyds Tolle* van *Geervliet*, te voren te *Geervliet* geheven. Heer *Bendijn Puttox-Torn* 1607. om zijn *Oudheyd* afgebroken, en zijn 1608. opte zelve *Plaats*, toch een weynig achterwaarts twee *Huizen* *Gezet*: 't eene met dit volgende *Opfschrift*:

Door 't *Vallen* vanden *Puttox-Toren* Out
Ben ick *Gebout*.

Werd gehouden naaft den *Torn* der *Tolle*: (wel eer gelegen opte *Stroom Merwede*, loopende langs den *Ouden-Dijk* en 't *Eerste Deel* der *Stad*, naderhand *Tolbrugs-Toorn* genoemd, hier boven *Uytgebeeld*.) Den *Oudsten Torn* der *Stad* te hebben geweest: en hadde eenige *Honderden Jaren*, een *Gevangen-Torn*- en *Steen* van *Thurdrecht*, verstrekt. *Hanneken* van *Dorths Toorn*, opten *Boom* 161 .. afgebroken. *Ammen* of *Rooden Toorn* t'eynde den *Riedijk*, achter welke Heer *Daniels* vander *Merwede Mart-veld* plag te zijn, nu *Woninge*. Het *Tol-Huys* opte *Vest* omtrent 't *Hoef-yzers Straatje*, mede veranderd. *Bertout Loenis*, *Martens* of *Ronden Torn*, verby de *Riedijks Poort*, werd nu bewoond. *Melis Toorn*, *Houtkoopers-Waakhuis*, gezeyd *Oostenburg* achter 't *Nieu-Kerk Hof* 16 .. afgebroken. *Fellen-Torn*, stond opte *Hoeken* van 'et eynde des *Riedijks*- en *Toorn-sstraatjes*. *Borst-rokken Torn*, nu toekomende *Anthoni Moliers*. Den *Torn* wel eer an 't eynde van *Overfloeten-Stege*. De *Schutters*, *Nommen* of *Kuyppers Toorn*- en *Waakhuis*, ten deele afgebroken, veranderd in *Woning*. *Luchtenburg* t'eynde der *Nieustraat*, een *Waakhuis*. Den *Aal-ouden Minre-broeders*- of *Mennebrugs-Torn*, nu de *Kruyd-Toorn*, nevens de *Vriezen-Poort*. Den *Toorn*, bezyden de *Molen Hoogmoed*, wel eer een *Waakhuis*. Den *Toorn* tusschen de *Muelens Hoogmoed*- en *Raap-Hout*. *Buels Toorn*, nu een *Waakhuis* en *Woning*. *Soetgens Toorn*. Heer *Adriaan Ockers-Toorn*, by de *Spuy-Poort* 1672. Omgevallen, en ten deele weder *Opgeboud*. *Butkens Toorn*, 1586. afgebroken. *Lotkens Torn*, een *Waakhuis* en *Woning*. *Mr. Jan Adriaans Toorn*, stond aan de *Vest*, by de *Lotjes* omtrent den *Jare* 1617. afgebroken. Noch Een by de *Lotjes* mettet *Slechten* vande *Vest* aldaar mede weg genomen. Den *Aal-ouden Vulpoorts-Torn*, hebbende eenige *Honderden Jaren* een *Stads-Gevangen-Wacht-Torn*, en *Steen* *Verstrekt*: is veranderd in *Woningen* en *Koorn-Zolders*. Voorts *Heyster-Bax-Torn*.
Den

Den Torn opte Melk-Brigge. Katharinen Torn, en Gijpkens Torn.

Toch waar die Belend waren, heb Ik niet kunnen uytvinden. Overslaande de Thoornen der Stads Poorten en meer Andere. Den Tolbrugs-Torn, boven Gemeld, is 1544. ofgebroken.

W A P E N.

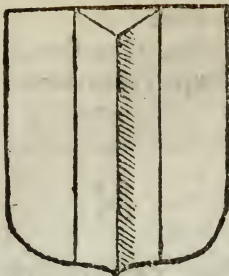
IN 't Jaar Ons Heeren
M. LXIV. als Mr. *Arend van Buchel*, in zijn Aantekeningen op de Zaken en Bisschoppen van *Utrecht* wil, dat Onze Stad Dordrecht Haar Wapen en Zegel heeft gekregen, van Bisschop *Willem* den Eersten dies naams, onder de Gemysterde den 21sten, te weten een Kerk, gelijk hier neven Uytgebeeld is, met dit Omschrift: †. SIGILLUM SECRET. OPPIDANORVM. RDRE. dat is: na wy achten, Den Geheymen Zegel der Inwoonderen van Dordrecht.

Hebbende ook van gemelte *Willem*, (als zijnde een Zone

van *Wichard* den Tweede en Laatste Voogd van *Gelre*) gekregen tot Tegen-Zegel een Roos. by *Gelderland* eertijds gevoerd. a

Toch wat hier van zy en zal Ik niet betwist-redenen. Maar zeggen, dat al eenige Honderden Jaren Onzes Stads Wapen is geweest den Toorn, boven 't begin van dit Hoofd-Stuk Afgebeeld en Vertoond. Hebbende dit omschrift: †. SIGILLUM: OPPIDANORUM: IN DURDRECHT: AD CAUSAS. Dat is: Der Poorteren in Dordrechts Zegel ten Zaken. Hebbende tot Tegen Zegel, een Klimmende Leeu, met dit Omschrift: †. CLAVIS SECRETI SIGGILLI. Dat is: De Sluétel vanden Geheymen Zegel. *W. van Goudhoeven*, Hem volgende Mr. *Jakob vander Eyk*, Dr. *Joh. van Beverwijk*, en *Jakob van Oudenhoven* zeggen, toen inden Jare 1351. dien Bloedigen Water-slag, tusschen *Keyzerin Margriete* en Hertog *Willem Haren Zone*, opte *Maze* was voor-gevallen, waar door die Water-stroom van 't Bloed geplengd, drie dagen lang aande Kanten des zelfs Rood, en in 't Midden, zoo wel by Vloed als Ebbe enkel Water Vertoonde.

a Vid. Hist. Episcop. Vltirajest. Wilhelmi Hedae. Cum Not. Buchel. Impress. Vltirajest. 1642. fol. 133.

Dat die van Dordrecht, daar van (op zoo een wijs als hier neffens te zien is) hebben Aangenomen. Voerende een *Rood Veld*, gebroken met een *Zilvre Pale*.

Toch wat hier van zy, laten Wy aande Naaukeurige en Naarfteige Onderzoekers.

Dan vinde inden Jare 1482. *Stads Wapen en Zegel*, noch geweest te hebben den aangewezen *Toorn* met dit Omschrift: †. SIGGILLUM * OPPIDANORUM * IN DURDRECHT. Dat is: *Den Zegel der Inwoonderen van Dordrecht*. Hebbende ten *Tegen-Zegel* een *Klim-*

mende Leeu, met reeds meer gemelte Omschrift: † CLAVIS SECRETI SIGGILLI. Wel is waar, dat wy in Latere Eeuwe hebben gevonden *Stads Wapen en Zegel*, den nu reeds meermalen gemelten *Toorn*. Hebbende tot *Tegen-Zegel* een *Veld*, gebroken met een *Paal*, zijnde Omschreven SIGNUM * MARCATRUM * IN DORDRECHT. Dat is: 't *Zegel der Koopluyden in Dordrecht*. En werd *Ons Jonger Stads Wapen* uytgebeeld, zijnde een *Rood-Veld* gebroken met een *Zilvre Paal*, en werdende gedragen door twee *Griffioen*en. En dus veel aangaande 't WAPEN.

De KERKKEN in DORDRECHT, enz.

Toch Wy zullen Beginnen met

DE GROOTE-KERKS-TOORN.

Tweede HOOFD-STUK.

De Grootte-Kerks-Toorn,

Diem en volgens 't *Bewerp of Model* daar van zijnde, inde *Kerk* hangende, noch ruym eens zoo hoog meende te maken, maar *Onvolmaakt* gebleven, toch zoo hoog is geworden, datmen by klaar en helder weer, door hulp van *Verkyker*, daar af, *Utrechts Hoofd-kerk*, *S. Martens Dom* gemakkelijk kan *Beoogen*, den *Buytenste kring* van de *bovenste Gaandery*, beslaat in zijnen *Omtrek* 222 *Rijndlandsche Voeten*, of 17 *Puische Roeden*. is Hoog ongevaarlijk 209 gelijke *Voeten*, of 16 *Putse Roeden*, tot aande toppen der *Uur-wyzeren*, anders 325 *Trappen* tot op 'et *boven Platje*. Heeft ten *Vier zyden*, een vande gemelte *Uurwyzeren*. En heeft een *Klok-geslag* vande *uuren en half-uuren*: Welkers *Klokken* mede dienft doen inde *Plechteljkheyd* of *Ceremonien* van *Luyden*. Wanneer den *Toorn* is *gefticht*, zullen wy daar na zeggen. *Volgd*

De L. V R O U W E , of
G R O O T E K E R K .

Wanneer Onze Hoofd-Kerk is Gebouwt, daar van zijn verscheyde meyningen, *Molanus*, en daar in van *Augustinus Wickmans*, in zijn *Brabantia Mariana Lib. 1. Cap. 25. pag. 219.* gevolgd, die de *H. Sura* voor Stichterfche daar van stellen, willen omtrent 't Jaar 1300. (welk den Hoog-geleerden *A. Junius* voor een Fabel acht. *Ton. van Holl. fol. 14.*) *Heribertus Rosweydis* in 't *leven der Heyligen*. Steld haren Sterfdag opten 10. Febr. 1320. d'Oude *Hollandfche Kronyk*, steld *Sotheris*, in duytfch Zuwaert, wel tot Stichterfche der eerste Kerke, maar wanneer dat dit gefchiet is, zeytze, kan men niet weten. *Divisie 1. cap. 22.* Andre willen de Bouwing zy op 'et Jaar 1334. *W. van Gouthoeven* 1339. in zijn *By-voegfel* opte *Hollandfche Kronyk*, *Mibi fol. 76.* daar in 'em *Boxhorn* volgd, *Toneel van Holland*, *Blad of fol 80.* Welk Jaar d'Heer *Joh. van Beverwyk*, die Ik daar in na volge, enkel op den *Toorn* past. Toch *Goudhoeven*, schijnd op 'et reeds gemelte *Blad*, die *Kerke* vroeger te willen stellen. Men bevind, zeyt Hy, in een Oud *Register* tot *Wrecht*, inhoudende de *Fondatien der Kerken en Kloosters des Bisdoms*, dat tot *Dordrecht* een *Kerke* Gesticht wierd in 't Jaar 1064. Welk de Heer *Joh. van Beverwyk*, deze *Kerk* Toe-eygend. Maar of dit op de *Groote Kerk*, dan of 'et op de *Nieu-Kerk*, of 'et *Gast huys Kerksken*, of de *Kappel* op den *Rie-dijk*, moet toegepast worden? staat den Naau-keurigen Lezer en Onderzoeker, nader te Overwegen. Ons blijkt altoos klaar, uyt een *Gefchreven Perkement* *Calendario* of *Dag-lijft*, *Beginnende met het Jaar 1300.* en eyndigende 1571. nu onder My berustende, datze in 't Jaar 1300. al in wezen was, uyt 'et volgende:

Groote
Kerk.

xj. Kalend. Februar. Memoria *Harmanni Vinke Junioris*, ex eo quod *Corpus ejus Translatum erat de Ecclesiâ Telleusen, ad hunc Locum. Anno Domini M. ccc.*

Dat is:

Gedachtenisse vande Jonge *Herman Vinck*, om dat zijn *Lichaam* van de *Kerk* van *Tolloyfen*, was overgebracht tot deze *Plaets*, in 't Jaer *Onzes Heeren* Een duyzend en drie honderd, den 22. van *Louwmaand*.

xj. Kalend. Februar. Obiit *Margareta Uxor Theodrici Filii Yden. Anno Domini M. ccc. qua legavit, x. gr.*

Dat is:

Sterf *Margareet*, *Dirk Ydenszoon* *Vrouwe*, in 't Jaer *Ons Heeren* M. ccc. den 22. van *Louwmaand*, maakte x. groten.

vij. Kalend. Februar. Obiit, *Tyeltmannus de Vinea* Anno Domini M. ccc. qui legavit x. Solidos.

Dat is:

Sterf *Tielman* vande *Wijngaard*, in 't Jaar *Ons Heeren M. ccc.* maekte 10. schell.

Diergelijke meer, indien 't noodig waer, zouden wy uyt gemelte dag-lijst kunnen ophalen, dan stappen die over. Werdende deze Kerk in die *Kalendario* genoemd; nu *Ecclesia Beata Maria*, dan *Ecclesia Major*, ook *Ecclesia Dordrana*, of *Dordracensis*, & *haec Ecclesia*, aut *Templum*. Dat is: De Kerk der zalige *Maagd Mariæ*, de Grootte Kerk, of de Kerke van Dordrecht, en deze Kerk. Vermeld in *Treforiers Rekening* 1323.

Deze KERK was een *Collegiale* en *Parochiale Kerk*. Hier in was by *Openen Brieven Hertog Aalberts* van *Beyeren* 1366. Opgerecht een *Stift*, *Collegie* of *Capittel*, Bestaande in een *Halve Canonisie*, Uyt *Eenen Deken* en *Twaalf Knunniken*. Om welkers Goed *Kuering* en verdere *Bevestiging* daar toe te verkrijgen, zijn in 't Jaar *Ons Heeren* 1367. aan *Heeren Jan* van *Vernenburg*, onder de *Gemyterde* den *xlviijste Bisscop* van *Utrecht*, *Afgezonden* als *Gemagtigden*:

Hr. Peter, Heeren Gyselberts Zoon, overleden den 4. November 1380.	3. November 1369.
Hr. Anthoni van den Zande, overleden den	Hr. Boudewijn Onderwater,
	Hr. Herman Spiegel:

Knunnikken der Kerke van Dordrecht. Die van gemelte Heer *Jan* de *Vijfde* en *Laatste* van dien Naam *Bisscop* des *Bisdoms* van *Utrecht*, daar op volle *Toestemming* en *Bekragting* kregen.

Wy zullen de *DEKENS*, *COLLATORES PRÆBENDARUM & POSSESSORES*, (zoo alse *Ons* door Heer *Mr. Anthoni Oem*, zijn ter *Hand Gesteld*,) en de *Knunnikken* (by *My Uytgevonden* en *Opgëzocht*) mitsgaders de *Stichting-Brieven*, *Hertog Aalberts*, als mede, een *Extract* uytte *Confirmatie*: (*Ons* door *Mr. Anthoni Oem*, nevens de *Stichting-Brief*f toegezonden,) laten volgen:

D E K E N E N.

1368. Hr. Willem van Lands-Kroon, overleden den 21. October 1376.	1510. Mr. Pieter van Eems Kerk. Schild-Knape, overleden 1510.
1376. Hr. Jan Waalwijns.	1527. Mr. Gillis Vogelaar, Bartholomeusz, overleden den 11. Mey 1527.
1334. Hr. Willem Machelaar, overleden 1441.	1535. Kornelis van Alblas, Heren Willemsz. overleden 1540. seyde begraven in 't Koor, met zijn Vierendeelen
Hr. Tielman van Rosendaal.	ALBLAS, HALLINGG,
1454. Hr. Jan van der Halle.	ALBLAS,
1459. Mr. Jan van Egmond Aalbertsz, Stigter van S. Pancras Kappelle ter Grooter Kerk 1474. Sterf 1485. zijn Zuster Dirksje van Egmond, getrouwd met Goverd van Beaumont, heeft dat Geslacht voortgezet.	DRENKWAART, PALLAES,
1493. Gysbert Oem, Heeren Jakobsz. overleden 1493.	1541. Hr. Damas van de Myle, Heeren Kornelisz, overleden 1541. Zijn Vader, Oom, Broeder, en Broeders Zoon, zijn alle in der Tijd geweest Burgermeesters van Dordrecht.
1507. Hr. Marten Willemsz, overleden 1507.	

1552. Mr. Eland Janfz. overleden den 19. October 1552.
 1557. Hr. Adriaan van der Merwede.
 1560. Mr. Kornelis Bomme-Bom, Gyf-berfz. overleden den 21. Maart 1560.
 1575. Hr. Adriaan van Duven-Voorde, Heeren Janfz. Ridders, overleed omtrent den Jare 1575.

Collatores Præbendarum & Poffef-fores.

Hr. Herman Spiegel. Hr. Lambert Maddijn. Hr. Hugo Duyk. Hr. Jan van Giessen. Hr. Willem Matheufz Harden.	Hr. Jan Gielliffz. Hr. Marten Willemfz. <i>den Achtfden Deken.</i> Hr. Jakob Riebeck. Mr. Kornelis Willemfz. <i>den Elfden Deken.</i>	<i>Collatores, &c.</i> Collator Dñs Hollandiæ.
Hr. Jan vander Burch. Mr. Jakob Hamert. Hr. Matthias Ancelmi.	Mr. Jakob Pottert. Hr. Daniel Berwouts. Hr. Gijsbrecht Spoy.	Dñs Hollandiæ.
Hr. Willem van Lands-Kroon, <i>den Eerften Deken.</i> Mr. [Martijn] Floris. Hr. Pieter Janfz. Mr. Adam Bogert. Hr. Jan die Rode.	Mr. Nikolaas van Stryen. Mr. Jan Pieterfz. Hr. Adriaan Kornelifz. Mr. Gerard van Gelre. Mr. Aarnoud Peul. Mr. Bartholomeus vander Does.	Dñs Hollandiæ.
Hr. Johan Waalwijn, <i>den Tweeden Deken.</i> Mr. Wouter Kod. Hr. Jan Pot. Hr. Dierk Rogierfz. Hr. Jakob Gilliffz.	Hr. Damas Boudewijnfz. Hr. Dierk Nicolaafz. Mr. Jakob Olivierfz. Mr. Kornelis Zas.	Dñs Hollandiæ.
Hr. Anthoni vanden Zande. Hr. Pieter Suys. Mr. Huyg Janfz. Hr. Jan Strijl. Hr. Willem Kok.	Hr. Jan Boot. Mr. Aarnoud Jakobsz. Peul. Hr. Jakob Pauli. Mr. Jakob Jakobsz.	Dñs Hollandiæ.
Hr. Henrik van Breda. Mr. Huyg van Leyden. Hr. Pieter, N. *Lijf-wachter's Grave van Holland. Mr. Jakob Symonfz. Hr. Barthout van Eems-Kerk. Hr. Adam Zas.	Mr. Jakob Spercke. Mr. Jan Jooften. Mr. Pieter van Eems-Kerk, <i>den Negende Deken.</i> Mr. Floris van Thol. Hr. Jooft Jooftenfz.	Dñs Hollandiæ. *Custos.
Hr. Ian Hoek. Mr. Gerlacus N. Hr. Ian van Gent. Hr. Dierk Buys. Hr. Bartholomeus Janfz.	Mr. Phillips Fazout. Mr. N. Æmilius. Hr. Nikolaas Wouterfz. Mr. Marten Iakobsz. Mr. Laurens N. Heel-meefter van den Grave.	Abbas de Middelburg. <i>Chirurgus.</i>

	Hr. Ian Alm.	N. van Cappelle, Neef vanden Abt van Mid- delborg.
	Hr. Lambert Mol.	
Capittu- lum Dor- dracense. nunc Dñs Hollandix.	Hr. Ian Malegijfsz. Hr. Tielman van Rosendaal, <i>den Vierden Deken.</i> Hr. Rodolf vander Hal.	Hr. Iakob Kornelisz, Hr. Franc van Diemen, Hr. Dierk Klaafz. Mooy. Hr. Damas Boudewijnfz.
Consulatus Dordra- cenus.	Hr. Pieter Gijsbertfz. Mr. Aarnoud van Naarffen, Hr. Dierk Iansz.	Mr. Kornelis Iansz. Molen. Hr. Iakob Kornelisz. Vleyshouwer.
Consul. Dordr. & Scabini.	Hr. Willebrord Govertfz. Hr. Kristiaan vander Lek. Mr. Iakob Kok. Hr. Ian Wullinck. Hr. Willem van Malfsem. Mr. Roelof Klaafz, Duyk,	Mr. Iakob de Iode. ¹ Hr. Marten Geritfz. Hr. Huyg Flipfz. Hr. Damas [vander Linden, Heeren] Kor- nelisz. <i>den Twaalfden Deken.</i>
Florentius Oem Flo- rentii Filius. * <i>Pastor.</i>	Hr. Engelbert. N. Hr. Gijsbert Zaffe. Hr. Willem van Amerongen. Hr. Barwout Haeck. Mr. Jan Alberfz, van Egmond, <i>den Zestien Deken.</i> Mr. Huyg van Oversteeg.	Mr. Pieter Bol. Mr. Kornelis van West-Kappel. Hr. Hugo van Dulcum. Mr. Ian, N. * Harder in Iselmond. Mr. Adriaan van Gorkum. Hr. Godschalk N.
Rudolphus Duyck cum suis.	Hr. Willem Gijsbertfz. Hr. Mighiel van Amerongen, Hr. Ian Kind, Hr. Roedolf Duyk. Mr. Ian Zeebaers. Mr. Ian Adriaanfz.	Hr. Willem Danielfz. Hr. Gillis vander Halle. Mr. Ian Duys. Hr. Adriaan Buur. Hr. Dierk de Iode.
Rudolphus Duyck cum suis.	Hr. Nicolaas Hallingz. Hr. Adriaan Zeebaars. Hr. Ian vander Hal, <i>den Vyfden Deken.</i> Hr. Gillis vander Halle. Hr. Andries Walingz.	Hr. Henrik Ulecoten. Mr. Aernoud Block. Mr. Gillis [Vogelaar] Bartholomeufz, <i>den Thienden Deken.</i>
Damaesin- den Hont.	Hr. Ian Geritfz. van Schiedam. Hr. Dierk Haeck. Mr. Jan Tolner. Hr. Dierk Barthouts. Hr. Kornelis Heymanfz. Mr. Pieter Iansz.	Hr. Otto Iakobfz. Hr. Rodolf Klaafz. Duyk. Hr. Allaert Pieterfz. Hr. Kornelis Bakker. Hr. Willem Buur.
Borg-graef van Ley- den.	Hr. Boudewijn Onderwater. Hr. Adam Gijsbertfz. Mr. Iakob Iansz. die Verwer, Hr. Ian van Yselmond. Hr. Wouter Spiering. Hr. Aarnoud Geritfz.	Mr. Gijsbert Oem, <i>den Zevonden Deken.</i> Mr. Iakob van Diemen. Mr. Iakob Banke. Hr. Marten Spiering. Hr. Adriaan van Duvenvorden, <i>den Zestienden Deken.</i>

Hr. Ian Schebbier.
 Hr. Thomas Koninex.
 Hr. Christiaan van Zierikzee.
 Hr. Willem Machelaer, *den derden Deken.*

Mr. Nicolaas Butt.
 Hr. Willem Reynierfz, de Jong.
 Hr. Ian Goer.
 Hr. Ian Busfert.

Haredes
 Dñi Hen-
 rici Prijs :
 Theodori-
 cus Lan-
 wardi.

K N U N N I K K E N

des Capittels ter

G R O O T E R K E R K E.

1366. Hr. Willem van Lands-Kroon.
 1366. Hr. Peter, Heeren Gyselbertfz.
 1366. Hr. Anthoni vanden Zande.
 1366. Hr. Boudewijn Onderwater.
 1366. Hr. Herman Spiegel.
 1368. Hr. Willem Gyselbertfz. overleden.
 1370. Hr. Godefroy N. overleden.
 1373. Hr. Pieter Suys overleden.
 1376. Hr. Ian Waalwijns.
 1376. Hr. N. Henrikfz. overleden.
 1377. Hr. Ian vander Burch.
 1377. Mr. Martijn Florisfz.
 1378. Hr. Ian Scebbier overleden.
 1389. Hr. Ian van Schiedam, Geritfz. over-
 leden.
 1396. Hr. Ian Malgijs, overleden.
 1396. Hr. Koenraad Zaffezoen overleden.
 1400. Hr. Kerstiaan vande Lek, overleden.
 1402. Hr. Iacob Kornelifz, overleden.
 1403. Mr. Iacob Hamert, overleden.
 1406. Hr. Nikolaas Halling, overleden.
 1407. Hr. Hugo Ianfz. overleden.
 1424. Hr. Willem Machelaer.
 14hh. Hr. Tielman van Rosendaal.
 1441. Mr. Iacob Kock.
 1444. Hr. Ian vander Halle.
 1446. Hr. Dirck Bartoutfz.
 1446. Hr. Ian die Rode.
 1447. Hr. Bartout van Eems-Kerk.
 1452. Hr. Daniel van Beveren, Willemsfz.
 overleden.
 1457. Hr. Willem de Ionge, Heeren Reynierfz.
 1458. Hr. Dirk Ianfz.
 1458. Mr. Kornelis Moelen, Ianfz.
 1459. Hr. Ian van Egmond, Aalbertyfz.
 1459. Hr. Willem van Malfsem.
 1459. Hr. Roelof Duyk, Heeren Cleyfz.
 1459. Hr. Tielman Oem, Heeren Iacopfz.

1462. Mr. Marten Willemsfz.
 1465. Hr. Wouter Spiering.
 1472. Mr. Ian Pieterfz.
 1477. Hr. Servaas Servaasz.
 1481. Mr. Gijsbrecht Oem, Heeren Iacopfz.
 1484. Mr. Ian Boot van Barendrecht, Hee-
 ren Kornelifz.
 1485. Hr. Frank van Diemen, Gijsbrechtfz.
 1485. Hr. Ian van Goer, Aartfz.
 1485. Mr. Ian Iostenfz.
 1485. Hr. Gillis vander Halle, Tielmansfz.
 1485. Hr. Andries Walichfz.
 1485. Hr. Iacob Gillisfz.
 1485. Hr. Lambrecht Mol, Lambrechtfz.
 1492. Hr. Ian Iostenfz.
 1500. Mr. Frans van Alblas, Heeren Wil-
 lemsfz. Wan een Natuurlijke Zoon.
 1503. Mr. Iacop die Oede, Aartfz.
 1503. Hr. Tielman Oem, Heeren Iacopfz.
 overleden. Werd na de dood van zijn Huys-
 vrouw Prieffer en Knunnik.
 1504. Mr. Gillis Vogelaar, Bartholomeufz.
 1507. Hr. Marten Geritfz.
 1510. Mr. Pieter van Eems-Kerke, Tiel-
 mansfz. overleden.
 1512. Hr. Gerit Kornelifz.
 1512. Hr. Kornelis Backer, Iacopfz.
 1513. Hr. Huyg Flipfz.
 1514. Mr. Herman Haak. Circa 1514.
 1516. Mr. Adriaan vande Poel.
 1517. Hr. Iooft Iostenfz.
 1518. Mr. Aert vander Puel.
 1519. Hr. Willem Halling.
 1520. Hr. Hugo Bartoutfz. circa 1520.
 1522. Mr. Kornelis Oem, overleden, oud
 58 Jaren.
 1523. Mr. Kornelis [Heeren] Willemsfz.
 1525. Jakob Kroofwijk, overleden.

1529. Hr.

1529. Hr. Dirk van Holten.	1560. Mr. Kornelis Bomme-Bom , Gijf- bertsz. overleden.
1535. Hr. Iacop Cornelisz.	1562. Hr. Dominicus Backer , Dircx, over- leden.
1535. Hr. Godschalck van Wijngarden.	1564. Mr. Joris Jansz.
1535. Hr. Damas [vander Myle, Heeren] Cornelisz.	1565. Hr. Joris vanden Bosch, overleden.
1535. Hr. Jacop Beamont.	1567. Mr. Gooswijn Matthijsz. overleden.
1535. Hr. N. Zas.	1571. Hr. Daniel Aarnoudsz. overleden.
1545. Hr. Godschalck Oem, overleden, oud 59 Jaren.	1571. Hr. Daniel Hallincg.
1548. Mr. Heyman van Beamonth.	1572. Hr. Jan vanden Koulster , Heeren Florisz.
1550. Hr. Willem die Jonge van Baardwijk, circa 1550.	1572. Hr. Kornelis Hallincg. circa 1572.
1552. Mr. Eeland Jansz. overleden.	1575. Hr. Adriaan van Duvenvoorde , Hee- ren Jansz. overleden.
1557. Hr. Adriaen vander Merweden.	1603. Hr. Kornelis Neve , Geritsz. over- leden.
1557. Mr. Jan de Vries.	
1558. Hr. Wouther Hallincg.	

S T I C H T I N G - B R I E F,

aangaande 't C A P I T T E L inde

G R O O T E K E R K.

AElbrecht, byder Godts Genaede Palens Grave by den Rijn, Hertoge in Beyeren, Ruwaert van Henegouwen, van Hollant, van Zeelant, doen cond allen Luyden, dat wy puerlijck om Godts ende om sijne gebedeneyde Moeder Marien, horen dienst te meeren ende te beteren in onser Kercken tot Dordrecht, in eene gedenckenisse ons ende onser ouder Zielen ter eeren ende ten love Godts gegeven hebben, ende geven onsen Consent ende Wille daer toe: Dat dese voorz Prochy-Kercke, by Consent ende Wille, ons Geestelijckxs Vaeders des Bisschops van Uytrecht gewandelt magh werden in een Collegium, ende sy in een Canonesye, dat is te verstaen: Dat de vier Cureyten vander Kercke voorseyt, voort met acht Gefellen die Geprovent sijn, in haer Kerke Canoniken mogen werden, Canoniken Staet ende Vryheyt te houden, elck op sijne Provenue, daer hy nu ter tijt op Geprovent is inder selver Kerke, behouwende ons, onse Heerelijckheyte ende gifte in aller manieren, als van onsen Ouders comen is. Ende daer toe dat Wy ende Onse Naercomelingen rechte Patroonen ende Giften wesen sullen ende blyven tot eeuwighen daege, vanden Provenuen diemen te hieten pleget Cappelrye op Sinte Louis Altaer, ende die Cappelrye van St. Jacobs Autaer inder selver Kercke, die nu tot Canonickx Provenen sullen gemaect worden in alre formen, alsoo die Cureyten der Kercken voorseyt, dien de gifte daer aff te hooren plach, ons die over sullen geven, ende resigniert hebben sonder ergelift, ende want die Cuere

Cuere vander Kercke groot is, ende sy altoos is geweest met vier Cappellaenen, soo sel elck Cureyt vanden vieren setten eenen Cappellaen, daer die Cuere by geregeert wert in aller manieren ende Ordonnantien als altoos haercomen is, ende een vande Vieren sal altoos Cureyt blyven. Ende dese voorz Canonicken en sullen den Vier Persoonen, die de Kercke toebehoort, geen hinder doen aen haer Offerhande, ende aen andere accidentien die hem toebehoort, maer sy sullen hem een hulpe wesen nae der Ordonnantie, die sy te haer toe gehadt hebben in haere Kercke, ende sullense helpen beteren ende meeren totter Kercken orbaer. Ende want wy willen dat dese voorz saecke vast ende gestade blyve; Soo hebben wy gebeden ende bidden eenen Hoogen ende Edelen Man, Mogenden Prelaet, onsen Geestelijcken Vaeder, Heeren Jan van Veernenborch, by Godes Genade Bischoep t'Utrecht, dat hy dit Collegium inder bester formen autoriseeren wil ende confirmeeren. In Oorconde desen Brieue besegelt met onsen Zegel. Geschreven inden Hage des Saterdaghes naer Onsen Vrouwen dagh Purificatio. In't Jaer Ons Heeren M. CCC. Seffen festigh. *Jussu Domini Ducis Alberti. Per Dominum G. de Heemsteden, & Philippum de Polanen, M. G. Potter. Sigillum ex coffere.*

Extract uyt den Confirmatie-Brieff, van den Bischoep van Utrecht.

Consensus Episcopi,

Joannes Dei Gratia, Apostolicae sedis gratia Episcopus Trajectensis, Universis Christi fidelibus ad perpetuam rei memoriam gestae, cognoscere veritatem, &c. Quibus auctoritatem et consensum nostrum pariter et assensum impertimur, concedimus et adhibemus auctoritate nostra Ordinaria approbamus, ratificamus et in Dei nomine ad perpetuam rei memoriam sine aliqua conditione confirmamus. Harum nostrarum Testimonio Litterarum Datum An^o. Dom. M. ccc. Lxvij. Mensis Iuly 20.

Aengaende 't C A P I T T E L tot

D O R D R E C H T.

AElbrecht, by Goeds genaeden Pals-grave upten Rijn, Hertoge in Beyeren, Ruwaert van Henegouwen, van Holland, van Zeeland, ende van Vriesland.

land. Doen Cond allen Luyden: dat wy wel beraden met goeder Voirfinnicheyt, in Goeds Name, zijnder liever Moeder ende alle Gods Heyligen, ende om Godsdienst te meeren, in onser Collegye tot Dordrecht gesticht, in onser Vrouwen, eeren Marien, der Moeder Gods: Gegeven hebben ende geven een zekere Rente, te nemen wt onser Vier Provenden, die nu ter tijt besitten Hr. Jan Waelwijn, nuter tijt Deecken aldaer, Hr. Jan vander Burch, Hr. Herman Spiegel, ende Mr. Martijn Floriszoen. Inder manieren als hier nae volget: Wanneer datter enen Stervet van den vieren voirfz. Soe zal alle die Vrucht coemen aenden Deecken ende Capittel, die dan ter tijt weesen zullen inder Kercken voirfz. ende wanneer die Collacie aen Ons of onse Naacomingen comt, ende Wy daer mede eenen anderen voirsien zullen, die zal hebben Drie Pont groet's Jaers voir zijn Corpus, in Payemente alsme by tyde in onse Stede van Dordrecht Byer ende Broet mede Coepen zal, ende dat Corpus mee dat daer verscynen zal die Deecken ende Capittel Jaerlicx den geenen Wtrecken, die Wy onse Collacie geven zullen. Ende zoe wye Wy, ofte onse Naacomingen versien zullen nietter Provende die nu ter tijt Hr. Herman Spiegel bezit, dien zal die Deecken ende Capittel Jaerlicx wtreycken voir zijn Corpus vier Pont groet Payements als voirfz es: overmits want die Provende des rechten Cureyts Provende es ende ewelicke blyven moet. Ende zoe wes van elcken van deesen voirgenoomde vier Corpus meer coemen mach Jaerlicx, dat zullen die Deecken ende 't Capittel voirfz zetten ende geven In gedenckenisse onser Ouders, Ons, ende Onser Vrienden zielen dagelicx. In distributie den Canonicken, die daer dagelicx te Getyde coemen te Choer, Singende ende Lesende, ende anders nyemant, in geenen anderen Oirbaer trecken, noch doen trecken. Ende des zullen die Deecken ende Capittel voirfz up hoeren Cost altoes houden Vier Cappellains: de Choer te Regeren ende den dienst Gods te helpen doen inder Kercken, als gewoenlicke ende haercoemen es. Voirt zullen die Deecken ende 't Capittel tot Vier tyden van den Jaere onsen Oudere, Onsen ende Onsen Naacomingen Memorien doen, mit Vigilien van Negen Lessen; ende met Missen. Ende tot elcken Termijn te deelen Zeven Scellingengroeten, onder den Deecken ende Canonicken, ende daer dan tegenwoirdich weesen zullen inden Choer: ende de Memorien te helpen begynnen middelen, ende eynden. Voirt waert zaecke dat enich van desen viere, die nu ter tijt deese voirgenoomde vier Provende hebben, by Consente Wyffel ende Permutatie dede: Soe zoude die geene daer hy tegens Permuteerde ende Wisselde, ende van Ons een Presentatie brochte, hebben zijn heel Provende, alsoe lanck als hy leeft, gelijcker wijs als die geene hadde daer hy tegens Wyffelde ende Permuteerde, ende daer en tenden te coemen aenden Deecken ende Capittel: In alle manieren als voirfz. Ende omme de meerder zekerheyt: Soe hebben wy gebeden ende bidden enen eersamigen Vader in Gode, Heer Arent van Hoern, Bisscop t'Utrecht, Onsen lieven Neve, dathy hyer inne gracye ende genade doen wille, ende dit Confirmere wille

wille van zijne Machté. In kennisse der waerheyt zoe hebben Wy deese Privilegie ende Brieve bezeugelt, Wthangende met Onsen Zegele. Gegeven in den Haeghe des Donderdaechs na Synte Matthijs dach Apostel, In 't Jaer Ons Heeren M. ccc. Lxxvij.

DE Groote Kerk is een Cierlijk, Heerlijk en uytstekend Gebouw, over al met Steen-boog-werk, net en Kunstig overwelfd, waar van, boven al, en inzonderheyd, uytmunt 't Sterre-Gewelf, van 't Vrouwen-Koor, (zoo dat Bouw- en Kunst-kenners in 't zien, niet als met groote Lof daar van spreken, en versted staande, zijn aardige welgeschiktheyd roemen; verkonden en uytbreyden.) Ruft op 56 Suylen of Colommen, van graauwen Orduyn, waar van zes en veertigh zijn rond van gebouw, swaar, hecht of Massif, wel bedeed en geproportioneerd swemende, met 'er Hoofd- en Voet-stukken, of Capiteelen en Basementen, eenigfins *Corintia*, d'ander tien Pilaren zijn na de hedendaagse, jongere of Moderne wijs. 't Middelste, grootste en hoogste Gewelf is hoog 82 Rijnlandze Voeten, over zijn Kruys, uyt de grond gemeten, is wijd 51 Voeten, van den eenen Zuyl tot den anderen 34 Voeten, de breette vande Kerk is 125 Voeten, de lengte van de heele Kerk, den Toorn daar mede ingesloten, 331 Voeten. Is Gesticht inder eeren Mariæ, die d'Engel Gabriel noemd Begenadigde en Gezegende onder de Vrouwen, Luc. 1. 28. Elisabeth de Moeder des Heeren, Luc. 1. 24. En de Euangelisten Lucas en Johannes, de Moeder Jesu, Joh. 3. 3. Hand. 1. 14. Deze Kerk was voor de Herstelling en Verandering in den Godsdienst verzien, opgeschikt, en verciert met 21 Cappellen, 47 Outaren, menichte van Schilderyen, &c. Binnen 't Portaal, boven de Weste-deur is te lezen: En vele Volken zullen henen gaan, en zeggen, komt, laat ons opgaan tot den Berg des Heeren, tot den Huyze des Gods Jacobs, op dat hy ons leere zijne Wegen, en dat wy wandelen in zijne Paden, Jef. 2. 3. An de *Zuyd-zijde* van den Toorn staat:

Anno Christi 1821. Novembris 18. *Submersa manserunt* 72. *Villa Continua Dor-*
draco.

Dat is:

In 't Jaer Onzes Gezalfden 1421. op den 18, van Slagtmaand; zijn 72 (Dorpen) vast leggende an Dordrecht, met 't water bedekt gebleven.

En noch:

† Era Christi 1489. Junii 4.
Vicit Dort in Lecca Alleluja.

Dat is:

't Jaer Onzes Gezalfden 1489. den 4. van Zomermaand heeft Dordrecht inde Lek overwonnen. Loof God!

Van deze *Water-flag* was Overfte d'Heer *Kornelis van Blienburg*, Heeren *Heymansz.* voor die van *Dordrecht*, *Goude*, *Schoon-hoven* en *Schiedam*, tegens die van *Rotterdam*, en *zegen-praalde*.

Is aande *Noord-zjde* de *Stichting* des voorfz *Toorns* uytgehouwen in *Blauwen Steen*, met deze *Woorden*

Fundata Sum Anno Hiesu 1339. Junii 16.

Dat is:

Ikben Gebouwt in 't Jaer *Onzes Heylands*, den 16. van *Zomermaand* 1339.

Wat Lager is te lezen:

Incensa Cum aliis 1457. Junii 28.

Dat is:

Met andere aan *Brand* geraekt den 28. van *Zomermaand* 1457.

Toch hoedanig, zullen *Wy* laten volgen.

Grooten
Brand t'Or-
drecht.

IN 't Jaer *Ons Heeren M. CCCC. Lviij.* op *Sinte Pieters* en *Sinte Pouwels* nacht, te weten, den *Maendagh* afgaende ende den *Dinxdagh* aenkomende, des *Middernachts* ontrent *Een* aende *Cloc*. Was den *grooten Brand t'Ordrecht*, ende het *Barnede* van die *Groote Kerc*, sonder die *Kerc-Toern* bleef staen dat *Steen-werc*, maer alle *Hout-werc* vande *Kerc* ende vanden *Toern* *Verboernde* *altmael*, ende die *Klocken* vielen aen *stucken*, ende voert soo *Borndet* al totter *Visbrug* toe al of, datter niet en bleef staen, after noch voren aen die *Poert-sy*. Ende dat *Sacraments Gasthuys*, met die *Vis-straet* tot die *Lombaerde-straet* toe, sonder dat *afterste Huys* after 't *Gasthuys* [daer] die *Priester* in *Woende*, ende die *Lombert-straet*, voert al totter *Gevangen-Toern* toe, die bleef *alleen* staen, met *Paep Heynen Brouhuys*, ende in die *Lomberde-straet* bleef staen een *Cleyn Camer*, ende behoerden eenen *Kolff-drager* geheeten *Gillis*, anders en bleef'er niet staen van die *Visbrugge* van after tot voren aen beyde syde. Ende desen *Brandt* quam vut *cleyn Spoey-straetken* aen die *Graft*, vut *Arien Danckertz' Huysken*.^a

^a Aange-
teykend in
een Kerke-
Boek, be-
hoorende
ter Groo-
ter Kerck.

Den Brand vande Groote Kercke binnen

D O R D R E C H T.

Brand inde
Groote
Kerk.

IN 't Jaer *Duyfent* en *cccc.* en *Lviij.* den *xxviij.* *Juny*: Op *Sinte Pieter* ende *Pouwels* avond, *Verbrande* die *Groote Kerc* al heel off, behalven den *Torn* ende al datter inne was, van *Gout*, *Zilver* ende *Juweelen*, &c. Ende dat *H. Hout* en worde niet gequetst, ende den *Brand* duerde van 's *Woensdaghes*

tot

tot Sonnendaghes toe, ende doen wert dat H. Hout mede Gefroeyt inden Brand.

Sacrâ Dordraci pars nocte Cremata de Pauli. b

b. In een
Hantvest-
Boek.

En waren toen Kerk-Meysters:

Cleys Symons soen.

Willem Duyek.

Willem van der Tympel, Heeren Janz.

Jan van Muylwijck.

Ex Scabinis,
ex antiquo
consil.

Klimmende opten Toorn, daar zienwe onder weeg ter zyden af, Twee KLOKKEN, de Grootste met dit Omschrift:

Is qui vides, cur non Fidis, & Voce dulci traheris? Spe si fixa tu Confidis, prospere Liberaberis Marie Subsidio. Johannes Jeelstmans & Henricus Waghenens fecerunt me, Jo. Ka. & Lambert.

Dat is:

Ghy die ziet, waerom en Geloofd gy niet, en word door een Zoete Stem getrokken? Indien gy met een vaste Hoop vertrouwd, zoo zult gy voorspoedelijk verlost worden door de hulp van Maria. Jan Jeelstmans en Henrik Wagenens my maakten. Jo. Ka. & Lambert.

De Kleynder mettet Volgende:

Ut vox Sonat in deserto, Christo tubas in aperto, Voce Clara Letabunda parate vias Domino, Johannes ergo vocaberis.

Dat is:

Gelijk de Stemme roept in de Woestijne, zoo Luydt gy vrolijk in 't Openbaer, voor den Gezalfdē, met een heldre Stemme: Bereyd den Weg voor den Heere, daerom zulje Jan werden geheeten.

Van daer te Rug tredende op 'et Gewelf van de Kerk, daer sach men wel eer buyten 't Dak, in 't Kruys van de Kerk, boven het grootste Bommel-gat, een Mette- of Preek-Klok, mettet volgende Omschrift:

Cum tinniam ab alto agite Christicola jam Segnes rumpite moras ad Templum Properate Dei.

Georgius vocor: Per me Georgium Wagenens, Anno Dñi M. ccccc. xix.

Dat is:

Dewijl Ik Gelyd geve uytte Hoogte, wel aan Dienaars des Gezalfdē, breek nu de trage Vertoevinge, Yl na de Kerke Gods.

Ik heet Joris: Door my Joris Wagenens. Int Jaar Ons Heeren 1519.

Welke Preek-Klok naderhand is verplaatst, inden Augustijnen.

Wy zullen met de Zon omgaande laten volgen de *Kappellen*.

I. S. O L O F S- of O D U L P H U S K A P P E L.

Gesticht by Wylen Pieter [vander Myle,] *Damasz. Burgermeester van Dordrecht, 1505.*

Boven welkers Ingang van des zelfs Hekken, onder 't Wapen van de Myle, zijnde een *Veld van Zilver*, beladen met een Stygende *Eenhoorn van *Sabel*, welkers Hoorn, Manen en Klauwen zijn van *Goud*.

Wy vinden dit volgende:

MONIMENTUM
 SPLENDIDISSIMI ET PRUDENTISSIMI
 VIRI D. PETRI DAMASI F. JACOBI N.
 HUIJUS REIPUB. SÆPE CONSULIS,
 NATI CIRCA ANNUM M. cccc. Li.
 DENATI XXX. MARTII M. D. xxiv.
 STYLO CURIÆ HOLLANDIÆ.
 CURA POSTERITATIS REPARATUM.

En zijn van deze Kappelle Collatores:

II. S. B A R B E R E N K A P P E L L E.

Gesticht in 't Jaar Ons Heeren 14 . . . Door *Reynoud van Brakel*. Werd vermeld 1422. 1454. By Koope opten 2. van Slachtaand 1641. aangekomen Heer *Kornelis van Terensteyn*, Heeren *Adriaanz*.

Boven welkers Lijk-Kelder, in Witte *Italiaansche Mermer* is uytgebeeld zijn *Eds. Gedaante*, tusschen twee Doods-hoofden en Schinckelen, gehecht aan de Muur ter Noord-zyde: Rustende opte Voor-gevel, of *Frontispis*, van een *Dinantsche-Toetsteenen-Tafel*, met zijn volle *Waper-stuk*, zijnde *TERENSTEYN*, en verdere vercierselen; verzien met Afsitaande Zwarte *Marmeren Zuylen*, en after staande *Toet-Steene* Pilasters, welkers Hoofd- en Voet-stukken zijn van Witte *Italiaansche-Marmer*, en volgens de Boukunst *Dorica*. Opte *Frise* van gemelte *Tafel* staet uyt Psal. 103. 15. in Gulde Letteren: *De Dagen des Menschen zijn als Gras*. Op 't Plat van die *Toetsteenen Tafel* uytgehouden in Witte *Italiaansche Marmer*, tusschen zijn Vierendeelen

TERENSTEYN.

'T JONG.

ALBLAS:

VERKERK.

Is mede in Gulde Letteren te lezen :

Ter Eeren
ende

Onsterffelycke Gedachtenisse van de Heer Kornelis van Terensteyn, Heeren Adriaens zoon, die alhier rust, en Verwacht zijn Opstandinge ter Zalicheyd. In zijn Leven geweest Thesaurier dezer Stede Dordrecht, zoo van de Reparatie, als op 't Groot Kantoor Twaelf Jaer. Borgemeester in diverse malen zes Jaren. Gecommitteerd Tweemaal in het Collegie van de Gecommitteerde Raden van Holland en West-Vriesland; Ter Vergaderinge vande Ho. Mo. Heeren Staten van Holland en West-Vriesland tot verscheyde reysen: En Regerende Burgermeester Gestorven, opten xxij. Martij des Jaers M. Dc. XLIII. Oud Lxiiij. Jaren.

Waar onder den Hoog-geleerden Heer Dr. Johan de Jong, op dat Voorval spreekt:

Hy wiens Getrouwe Deugd, een Snegen Geeft Verfelden,
In 't dragen van 's Lands Pak als 't op zijn Schouder helden.

Die Hollands eerste Stad dik Koos tot Burger-Heer,

Altijd Voor-Vader hiel: die voor ons in veel Tochten,

Heeft midden inde Dood, met Breyn en Tong gevochten:

Ruft hier van dagen Vol, maar volder noch van Eer.

Boven 't Graf van den Wijd-vermaarden Hoog-geleerden Heer Dr. Johan van Beverwijk, Wylen Genees Artz. enz. Is Opgerecht des zelfs Blasoen, verzien met zijn Volle Wapen en Acht Stam-Deelen. En aldaar te Lezen, dit volgende.

E P I T A P H I U M.

Lex hic Medendi. Sanitatis regula.

Salus Salutis Civium: vita artifex

Mortis fugator sedulus, victor Suae.

Scriptis Superstes ipse post mortem sibi,

Dordrecht Apollo & Æsculapius jacer;

Defuncto lubens moerensque posuit.

DANIEL HEINSIUS.

S. KA-

III. S. KATHARYNEN KAPPEL.

Gesticht 14... Vermeld 1411. Is by Koope opten 3de. van Zomermaand 1641. Aangekomen d'Heer Mr. Jakob de Witt, Heeren Kornelisz. Zijnde Sederd geweest de Begraaf-plaats vanden Ed. Heer Kornelis Frans Wittens, boven welkers Lijk-Kelder is Opgerecht des zelf Wapen, zijnde een Veld

* Groen.

van * Sinopel, belooopen met een Vluchtende omfiende Haas, vervolgd van Twee Wind-Honden, Alle van Zilver.

Bezet met des zelfs Acht Stam-deelen.

WITT.

BEVEREN.

SLINGERLAND.

HOLY.

WITT.

BOEM.

BAKEL.

VANDER MEER.

PUTTEN.

Waar onder is te Lezen:

DOMINO CORNELIO WITTIO F. F.
HUIJUS REIP. SEPTIES COS. SÆPIUSQ. ORDINUM GE-
NERALIIUM, NEC NON HOLLANDIÆ ET WESTFRISIÆ IN
DIVERSIS COLLEGIIS DEPUTATO IN P. M. P.

OBIIT 3. APRILIS Ao. 1622. ÆTAT. 77.

En op des zelfs Graf-Zark:

Hier leyt Begraven den E. E. Heere Cornelis Frans Wittens, in zijn leven Burgemr. Kerkmr. Schutmr. en Kolonel dezer Stede. Gecommitteerde Raad van de Ed. Mo. Heeren Staten van Holland en West-Vriesland. Dijk-graaf van Moerkerken, Sterf den 3. April 1622.

IV. S. ANDRIES KAPPELLE.

Gesticht in 't Jaar Ons Heeren 14... Vermeld in een Pand-pond-Brieff vande Wantfniders, 1447. Toekomende 't Gilde van de Vis-Koopers. Zijnde daar van nu

Over-

Over-Luyden en Deken en :

Pouwels Emond.
Laurens van Duynen.
Pieter Vink.

Pieter Daniëlfz, Pop.
Izaak de Meyer.
Jan van Munster.

De KAPPEL van 't H. KRUYD. V.

Gesticht in 't Jaar 14... By Koope opten 7. Febr. 1646. Aangekomen den Wel-Edelen Heer *Kornelis de Beveren*, Heeren *Willemfz. Wylen Ridder van S. Michiel, dit Chevalier de Coré del'Ordre de la Colade*. Heere van *Strevels-boek West-Iffselmonde*, de *Linde*, enz. Geweest zijnde Vijfmaal Burgermeester van *Dordrecht*. Wegens Hare Hoogh-Mogende d'Algemeene Staten der *Vereenigde Nederlanden* Afgezant aan de Kroonen van *Engeland, Denemarken*, enz. Verscheyde malen Gemachtigd in 't *Amst. genoodfchap van d'Algemeene Staten*. In de *Gemachtigde Raden van de Edele Groot-Mog. Staten van Holland en West-Vriesland*. Algemeen Rentmeester en Raad van *Zuyd-Holland*. Bezorger des *Hoogen Schools tot Leyden*. Boven welkers *Graft en Lijk-Kelder* is Opgerecht zijn *Edts Wapen-Kas en Blasoen*, zijnde onder der zelve Voor-gevel of Frontefpis de Wapenen van

STREVELS-HOEK.

LINDE.

WEST-YSSELMONDE.

Zijnde des zelfs Wapen in een *Veld* van * *Keel*, op een *Balk* of *Fafce* van * *Rood*. *Zilver* een lopende *Bever* van * *Sabel*, *Gekroond* en *Gewapend* van *Goud*: * *Zwart*. *Getongd* van * *Keel*. Voerende 't voornoemde *Schild* aan de *Rechter zyde* in 't * *Rood*. *Hoofd*, in een *Veld* van * *Azuur* een *Lely* van *Goud*. *Behangen* metten *Collier* * *Blau*, der *Ridderlyke Ordre* van *S. Michel*.

Welk Wapen is Omzet met zijn Edts Acht Stam-Deelen.

BEVEREN.

EYNDE.

VALK.

COEL.

BEVEREN.

MUYD VAN HOLY.

SANDELING.

QUEKEL VAN WIELDRECHT.

OEM.

N

De

VI. De Kappelle van den H. Naam IESUS.

Geficht opten 20. van Herffstmaand in 't Jaar Ons Heeren 1485. by den Ed. Heer *Adriaan van Zandeling*, Pieterfz. Heere van *Zandelingen Ambocht*. Welkers Inkomfte en Goederen in den Jare 1574. door *Juffr. Belyken Coels*, en Haren Zoon *Jan van den Eynde*, zijn Opgedragen ten behoeve van 't *Erme-Wees-Huys*: breeder in 't Wees-Huys te Beschrijven. En is het *Outaar-Tafel*, wel eer hoorende totte zelve Kappelle, te zien by de Ed. Heer *Samuel Everwijn*, *Samuelfz.* uytten Oud-raad dezer Stede. Opte Buyten Dueren zijnde een *Kunf-fig Landfchap*, ter Rechter Hand des zelfs leggen geknield, den Voornoemde Heere *Stichter*, met Dertien Zonen, onder welk getal zijn Twee *Knunnikken*: Ter Slinkerhand zijn Edts *Vier Vrouwen*, met Zes zijner Dochteren. 't *Middelste* van 't *Tafereel* is de *Befnydinge JESU*. 't *Binnenfte* vande Rechter Duer de *Geboorte Onzes Zaligmakers*, en van de Slinker Duer, is de *Offerhande der Wyzen* aan dien *Heyland*. Stond de meer-gemelte Kappelle beneven de *Kappelle van 't H. Kruys*, en de *Noorder-Duer*. Daar aan volgd

Het L. V R O U W E N K O O R.

Met zijn uytstekend *Kunf-fig Sterre-Gewelf*. Hebbende wel eer een *Broederfchap van Maria*, welkers *Koor-Geftoelte* voor een *Deel*, inde *Nieu-Kerk*, en 't *Anderinden Auguftinen* is *Verplaatft*. Door dit *Koor* ging men in 't *Kappitel-Huys*, buyten ter *Kerkken* *Uytgeboud*: naderhand by een van de *Grafmakers Bewoond*. In den *Trans* tuffchen den *Eerften* en *Tweeden Piler* tegen 't *Hooge Koor*, is te lezen een *Grooten Hongers Nood*, voorgevallen in 't Jaar Ons Heeren 1557. in *Zomermaand*, als te zien is uyttet volgende:

In IVnIo Waeren WII In drVCK eñ In noot,
Want Voor een aChtendeel ter We Worden
ghegheVen, t'feftIch StUyVers, drIle groot gaf
Men een pont broot, Van hongher foe flinder
Veel doodt gebLeVen.

VII. S. Elifabeths Kappelle, al van Ouds genoemd de Beveren Kappelle.

Geficht in 't Jaar Ons Heeren M. cccc. xxxi. den iv. October, omtiens ten iij. Uren, volgens Inhoud des *Stichting-Brieffs*, voor den *Notaris Her-*

man van der Mye: met zekere *Vicarie* op *S. Elisabeths Outer*. Bevestigt van Heer *Sweder van Culenburch*, Bisscop t'*Utrecht*, opten 19de des zelve Maands in 't voorz Jaar, door de Eerwaardige *Matrona, Zoeta*, Naargelatene *Gifelberts Neyssen*. [*Willem Bevers Dochter*, te zien inde *Boedel-scheydinge* by haar gedaan voor *Scepenen van Dordrecht*, In't Jaar Ons Heeren M. cccc. een ende *Dortich*, opten *Dry-en-twintichsten* dach in *Februario* mette *Erffgenamen, Gijsbrechts Neyssen van Genderen*, Heeren *Wouters soen van Genderen*, *Hares Mans*.] My Getoond opten 18de van *Lentemaand*, 1675. En is't *Outer-Tafel*, gekomen uytte voorz *Kappelle*, te zien by *Vrou Elisabeth Ruysch*, Heeren *Koenraads Dochter, Vrouwe van Barendrecht*, enz. POSSESSORES & COLLATORES:

Volgd den Trap tottet *Sterre-Gewelf*, en de *SACRISTYE*: vanden *Jare* Ons Heeren 1572. tot nu toe

De *Kerken-Kamer*, diens ingang plag te zijn ten *Oosten*, nu ten *Zuyden*.
Welkers

Voor-*Hof* en *Poortaal*, opten 7sten van *Herfstsmaand*, in den *Jare* 1648. by *Koope* is aangekomen de *Ed. Vrouwe Adriana de Beveren*, Heeren *Kornelis Dochter*, *Vrouwe van Meerderevoort*, *Kort-Ambocht van-Swindrecht*, enz. *Werdende* toen, en *sederd* genoemd

DE MEERDERVOORTS KAPPELLE.

De *Kappelle* van de *Jerusalems Heeren*.

VIII.

Gesticht in 't *Jaar* 14 . . . *Vermeld* inde *Rekening* des *gemelten Broeder-schaps*, gedaan door *Mr. Willem van Beveren*, *Jakobs zoon*. In 't *Jaar* 1503. voor

DE HEEREN:

Jan Oem, <i>Dirkfsz.</i> , <i>Schout van Dordrecht</i> ,	<i>Gerit Willemsz.</i>
Overman,	<i>Jan Vrankensz.</i>
<i>Mr. Willem van Beveren</i> , <i>Geheymfchryver</i>	<i>Kornelis Ghenezs.</i>
der zelve <i>Stede</i> : en	<i>Floris vanden Coulster.</i>
<i>Pieter Koell</i> , <i>Adriaansz.</i> , <i>Dekenen</i> ,	<i>Klaes Adriaensz.</i>
<i>Jan die Vrieff.</i>	<i>Andries Dircxz.</i>
<i>Kornelis Deeu</i> , <i>Gijsbrechtsz.</i>	<i>Mr. Adriaen Heynricxz.</i>
<i>Gerit Jacobsz.</i>	

Welkers *Inkomste* en *Goederen*, voor een gedeelte, in 't *Jaar* 1600. zijn gegeven aan 't *Erne Wees-huys*, en des zelfs *Puye* en *Kunstig Hekken* is verced aan de *Munters*. En de voorz *Kappel*, veranderd in een *ingang* totte *Kerk* en *Duer* ten *Oosten*.

IX. S. J O R I S K A P P E L L E .

Geflicht 14 . . . Wel eer de *Schutters* van de *Kruys-Boog*, toegevoegd, Vermeld in 't Jaar 1458. 163.. Mede veranderd in een Kerk-duer.

X. S. L O U I S K A P P E L L E .

Geflicht 13 . . . Werd Vermeld 1366. in de Stichting-Brieff van Hertog Aelbert, boven fol. 88. te zien. Gegeven den Munters opten 17de van Hoymaand 1493. en waren wel eer de Graven van Holland, *Patronen* en *Collatores* vande voorfz Kappel. Die inde Jaren 1674. en 1675. is Vernieud, en met twee Overwelfde Lijk-Kelders Verzien geworden. Voerende in 'er Hoofd:

D E M U N T E R S C A P P E L .

Pronkt nu haer Verhuld Kunftig Gemarmerd Hekken, mettet *Wapen* van den *Sermente*, bestaande uyt dat van *Holland* en van *Dordrecht* gevierendeeld: hebbende te midden een *Roos* van de *Munt*, omhangen met allerley *Munt-gereedschap*. Daarenboven in de Frieze verciërd mette *Wapenen* vande tegenwoordige *Waardeyn*, *Provoosten* en *Gezwoornen*:

Heer Mr. Adriaan van Blyenburg, Heere van Naaldwijk: Waardeyn.
 Samuel van Hoogstraten, Bogkhouder, en | Adriaan Braats, en
 Laurens van Duynen, Provoosten. | d'Heer Dr. Johan de Jong, Gezwoornen.

Binnen inde Kappel opte duer van 't Hekken, zijnde Kunftig ingeleyd, is te zien, het zoo genoemde, H. Graft met Onderschrift:

Dit is 't Conterfeytzel van 't Heylige Graft te Jerusaleem.

Buyten, boven de voorfz Duer is te lezen een Vers, (zijnde daar in met Capitaal letteren 't Jaar getal 1675. begrepen.) luydende aldus:

hebt gy op Munt gemunt, uitmuntender dan goudt,
 Deel d'armen van uw' munt, en WaCht Weer honderdt-Voudt.

S. v. HOOGSTRATEN.

S. APO.

S. A P O L O N I E N K A P P E L L E. XI.

Gesticht in 't Jaar 1411 . . . door Jonkv. *Adriana vanden Coulster*: En opten 2de van *Grasmaand*, 1510. Vermeerderd en Begiftigd door Juffr. *Beatrix*, *Willem vanden Coulfers* Dochter. By Koope vanden 5de van *Lente-maand* 1664. aangekomen, Heer *Jakob van Beveren*, Heeren *Kornelisz.* Heere van *Zwindrecht*, toen *Burgermeester*, enz.

S. P A N C R A A S K A P P E L L E, XII.

(Nu genoemd de *Diemens Kappelle*.) Gesticht opten 25sten van *Louw-maand*, in 't Jaar Ons Heeren 1474. by Mr. *Fan Aelbertsz.* alias van *Egmond*, *Deken* van de *Collegiale Kerke* der *Heiliger Maget Maria* in de *Stad Dordrecht*, zijnde daar van *POSSESSORES*:

Is Begiftigd met twee *Vicarien*, behoorende tot *S. Pancraas Outer*, welkers *Patronen* en *Collatores* (volgens de *Gift-Brieff*, inhoudende dat de zelve *Vacant* zijnde, zullen moeten komen aande naaste *Erffgenamen* vanden voornoemde Heere *Stichter* van beyde zijden, daar in *Man* voor *Vrouwen*, in maniere van *Leen-goeden* neer gaande.) En zijn van de voorz *Vicarien* nu *Patronen* en *Collatores*, *Johan Hallincg*, Heeren *Johansz.* en *Johan van Diemen*, *Johansz.* Volgens *Brieven* van *Approbatie* en *Confirmatie* Hemluyden Verleend, by de *Staten* van *Holland* en *West-Vriesland* opten 3de van *Oogstmaand* 1663. en den 4de van *Wintermaand* 1673. Alle welke voorz *Originele Brieven*, My zijn getoond, daar van *Copyen* Authentijcq onder my beruften.

S. K A P P E L L E. XIII.

Gesticht in 't Jaar 14 . . . Vermeld in de *Kerk-Meesters Brieff*, Verleend in 't Jaar Ons Heeren Dufent Vier hondert Vijff ende tSeventich, Vijff dagen in *Septembri*, an Mr. *Fan Aelbertsz.* *Deken* van de *Groote Kerke*, belangende des zelfs *Kappelle*: Werdende in gemelte *Brieff* genoemd, *Fan van Muulwijcx* *Capelle*. *POSSESSORES & COLLATORES*:

XIV. S. JANS EVANGELISTEN KAPPELLE.

Gesticht den 16ste der Maand *Octobris*, in 't Jaar 1478. door *Geertruyd*, *Mr. Jan Aelberts Dochter*, *Rembout Janszoens Weduwe*. De *Kerkhovens*, enz. **POSSESSORES & COLLATORES:**

XV. S. Iacops die Meere Kappelle.

Nugenoemd de *Bolle Kappelle*. (*Gesticht en Begiftigd met een Vicarie*, hoorende tot *S. Jacobs Ouder*, door *Thomas Bokelaer*, *Symonsz. Rentmeester Generaal van Holland*, enz. opten 25sten *Augusti* 1487. *Bevestigd by Bulle Heeren Davids van Bourgondien*, *Bisscop van Utrecht*, *Verleend den 29sten des zelve Maands en Jaars. Vermeerderd by Heer Arend Bokelaer*, *Priester*, den 14de *September*, mede in 't zelve Jaar. Welke *Vicarie*, volgens de *Fundatie* na de dood van den *Heere Stichter*, *Heer Arend Bokelaer*, off den genen daer *Heer Arend* tegen mochte komen te *Wisselen of Permuteren*, zoude verdeeld werden in twee *Vicarien*, en *Gisters*, en *Collatores* wezen, de naafte vanden *Bloede*, *Mannen voor Vrouwen gaande*, staande in gelijken *Grade*.)

En is inde voorz Kappelle ge-eygend *Heer Koenraad Ruysch*, *Ridder*, enz. *Uyt krachte van zekere Procuratie*, *Verleden by Jonkr. Johan Bohl*: in dato den 27sten *Juny* 1630. *Zeker Verdrag tusschen voorgenoemde Heer Ruysch ter eenre*, en *Willem Jakobsz. Bohl*, en *Henrik Hoyink* ter anderen zyde, in dato den 21sten *July* 1632. de *Fondatie-Brieff* boven gemelt: Volgens *Erkenntnis-Brieff* van de *Heeren Kerk-Meefters* aan den meer *Wel-gemelte Heer Ruysch*, daar van *Verleend* opten 21sten *Mey* 1652.

En is *Collator* van de *Vicarien* totte voorz *Kappelle*, enz. behoorende, *Steven van Esch*, *Klaasz.* *Blykende uytte Verly-Brieff* van de *Staten van Holland en West-Vriesland* Hem daar van *Verleend*, opten 26sten *July* 1661. Alle welke *Originelen* My getoond zijn, en *Copyen Autentycq* onder my beruften.

De voorz *Kappelle* voerd in 't *Hoofd* van des zelfs *Hekken*, boven de *Deur* de *Wapenen* *Wylen Heer Koenraad Ruysch*, en *zyne Ed. Huysvrouw Maria de Beveren*, te weten, *Ruysch*: voerende in een *Veld* van *Zilver*, op een *Schild* van *Goud* een *Kruys* van * *Keel*, gedragen door twee *Klimmende Bokken* van * *Sabel*, met *Hoorns* en *Klauwen* van *Goud*, en *Getongd* van * *Keel*. En *Beveren* in een *Veld* van * *Keel* op een *Balk* of *Fasce* van *Zilver* een lopende *Bever* van * *Sabel*, *Gekroond* en *Gewapend* van *Goud*, *Getongd* van * *Keel*.

Binnen in 't *Hekken* aan de *Zuyder Muur* is *Opgerecht* zijn *Edts Wapen-Kast*, daarin 't *Wapen* reeds *Beschreven*: *Bezet met des zelfs Acht Stam-deelen*:

RUYSCH.

* Rood.

* Zwart.

* Rood.

* Zwart.

* Rood.

RUYSCH.

VELDE VAN
ULFT.

SAMELAER.

PASSART VAN
BLITERSWYK.

RUYSCH.

EYNNATTEN.

KEERSKORF.

KAMP.

KLOMPMECKER.

Op te Graf-zark onder 't Wapen van Ruysch is te Lezen :

MORS FIDELIUM. TRANSITUS AD VITAM ÆTERNAM.

S. Pieter en Pouwels Kappelle.

XVI

Gezeyd de Romeynen Kappel. Gesticht den in 't Jaar
1404. door der zelve Broeder en Susterscep, enz. en omme daar inne ook Be-
graven te worden. In welke Kappelle Herman Jansz. Spaan, Jerusalems- en
S. Pieters-Heer, Medebroeder der Romeynen is Ge-aard. Staat onder 't Opzicht
van Overman en Dekenen van de zelve Broederschap. Zijnde nu

De HEEREN:

Mr. Nikolaas Viviër;
Jasper van der Velden. Samuel van Hoogstraten,

In deze Kappel is den Trap en Opgang tot 'et Orgel of Positif. Als mede de
Duer tot der Heeren Kerk-Meesteren Kamer ter Kerken Uytgeboud: daar in wel
eer ook was de Trou duer.

Den Orgel of Positif.

De Zuyder-Duer 163 . . . toegemuurd.

De Yz're Duer: waar voor wel eer door de H. Geest-Meesters ter Grooter
Kerk de Proven aan de Gifsters of Collatores van die Proven, wierde toegediend,
om de zelve aan Behoeftigen uyt te deelen, op Paasschen, Pinxsteren, Kermis
en S. Maerten. Welk nu in 't H. Geest huys ter Grooter Kerk, werd gedaan.

S. PON-

XVII.

S. Ponciaans Kappelle.

Gesticht 13 . . . Vermeld inde *Stichting-Brieff* vander *Mars-luden Capelle*, 1398. in een *Rente-Brieff*, nopende *S. Ponciaens Outer* 1427. Staat onder 't Opzicht vande *Dekenen* van den *Wantsniders* of *Lakenkoopers Gilde*, nu zijnde:

d'Hr. Diederik Bressi, Rafaelsz.

Willem Bos, Janfz.

d'Hr. Arend Walen, Heeren Arendsz. uytten Oud-raad, en Schepenen dezer Stede.

Pouwels van Helmont,

In welke Kappelle zijn de *Zit-plaatzen* en *Begraaffnissen* van den voorfz *Gilde*.

XVIII.

S. Niklaas Kappelle.

Gesticht opten eersten van Grasmaand 1398. Staat onder 't Opzicht van *Keyzer* en *Dekenen* van den *Mars-Luden*, *Koomans* of *Kramers Gilde*. Zijnde

d'Hr. Tielman Zeeberg, Abrahamfz. uytten Ouden Veertigen dezer Stede.

Niklaas van Hoogstraten, Iakobsz.

Mattheus van Nispen, Marcusz.

d'Heer Dirk Spruyt, Kornelisz. uytten Veertigen dezer Stede.

Flips Daalman, Janfz.

XIX.

S. Ausberts Kappelle.

Gesticht opten 4de April, in 't Jaar 1408. Staat onder 't Opzicht van de *Dekenen* van 't *Bakkers Gilde*. Nu zijnde:

Kapt. Dirk de Bot, Janfz.

Ivan Bosman, Dirkfz.

Roeland Rykenburg, Lambertfz.

Iakob Stoop, Willemsfz.

XX.

S. Annen Kappelle.

Gesticht den 12de September, in 't Jaar 1451. Staat onder 't Opzicht der *Dekenen* van 't *Bontwerkers Gilde*. Nu zijnde:

Iohan Rallé.

Henrik Tafelmaker.

S. S T E-

S. S T E V E N S K A P P E L L E.

XXI.

Geficht den 21. Maert 1422. Staat onder 't Opzicht van *Overman* en *Dekenen* van 't *Verwers Gilde*. Nu zijnde :

Boudewijn Erkelens, Ian vander Houven, Ianfz.
Iohan Verhagen.

Hier inftond wel eer Het *Doop-vat* of de *Vonte*.

Den Nieuwen Orgel.

Geficht in 't Jaar Ons Heeren 1671. En heeft opten 21ften van *Louwmaand*, onder den Zuyl ten *Zuyden*, den *Eerften Steen* geleyd Jonkr. *Jakob Pompe* van *Meerdervoort*, Heeren *Kornelis zoon*, *Ridders*. Als *Burgemeester* en *Kerk-Meefters* waren,

De HEEREN:

Mr. Jakob van Beveren, Heere van Swin- Naaldwijk.
drecht. Johan Hallincg.
Mr. Adriaan van Blyenburg, Heere van Mr. Kornelis de Witt, Ruard van Putten.

En in 't zelve Jaar heeft men opten voorfz *Orgel*, onder 't Zingen van den *H. Davids Zang-Liederen*, voor en na de *Preecke*, beginnen te *Spelen*.

Wy zullen laten volgen d'Outaren,
buyten de gene die Wy inde Kappellen hebben aangewezen.

Van S. Hubert, ftond in den Toorn: en had een Broederschap.

Van S. Severus, mede in den Toorn, en hoorden den *Wevers Gilde*.

Van 't H. Sacrament, buyten den Toorn, toekomende den *Scrijwerkers*.

Van S. , den *Mazelaars*.

Van S. Cofmus en Damianus, den *Baerdemakers*.

Van S. Laurens.

Van S. Eloy, den *Smits*.

Van S. Jan.

Van *Quatuor Coronatorum*, den *Maetzenaers*.

XXII.

XXIII.

XXIV.

XXV.

XXVI.

XXVII.

XXVIII.

XXIX.

XXX.

- XXXI. Van S. Jofeph, den Huus-Timmerluden.
 XXXII. Van Onzer L. Vrouwe, hebbende een Broederfchap.
 XXXIII. Van S. , den Scip-Timmerluden.
 XXXIV. Van S. Leenderd, den Zagers.
 XXXV. Vande Zeven Weeden.
 XXXVI. Van S. Maerten, den Kraen-kinderen.
 XXXVII. Het Hoog Outer.
 XXXVIII. Vande H. Boodfchap.
 XXXIX. Van S. Erasmus.
 XL. Van Vitus en Modestus, den Scerers metten droge Scare.
 XLI. Van't H. Hout.
 XLII. Vande H. Drievuldigheid.
 XLIII. Van S. Lucas, enz. den Schilders, enz.
 XLIV. Van S. Lambert.
 XLV. Van S. Sebafiaen.
 XLVI. Van S. Ewout, den Kuypers.
 XLVII. Van S. Crispijn en Crispinaen, den Nieu-fchoemakers.

Makende t'famen, met die inde Kappellen, 47. Outaren.

Wy zullen nu laten volgen de *Stichting* van de *Groote Kerk*, zoo, en gelijk die van *Heribertus Rosweyde* in 't *Leven der Heyligen* is *Befchreven*. Mitsgaders eenige *Teykenen* en *Mirakelen*, welke *Aldaar* zoude zijn gebuerd: Die de *On-Roomfche* en *Ik* niet en derven *Toe-ftemmen*.

10. Febr.
Anno 1320

Het Leven van de H. Sura, Maagt ende Martelerffe.

Stichting
vande
Groote
Kerk.

TOt Dordrecht is de gedagteniffe van de H. Sura, Maget en Martelerfe, die aldaar van zeer eerlijke Ouders geboren is, ende word voor de Fondaterffe vande Groote Kerke aldaar gevierd. Men feyd dat deze eene zonderlinge liefhebfter van den Beelde der Moeder Gods, dat daar aan eenen Boom op de Riviere van Dordrecht hingh, geweest is; ende heeft alle dat zy winnen konde, den Armen gegeven. Als zy nu Wenschte eene Kerke te Timmeren, heeft zy van den Engel de Grootte der zelve *Ontfangen*, ende heeft *Drye Werklieden* met veel *Penninxkens* diemen *Kopkens* noemde, die wel kleyn in haar zelve, maar wel van Grooter kracht geweest zijn, Betaald. Hier uyt heeft men gemeynd dat zy rijk van gelde was, ende is vande Moorders van haar leven beroofd, op de zelve *Plaatz*, daar noch tot heden toe een zeer lustige *Fonteyne*, zeer Gezond voor de gene die met de *Cortze* beladen zijn, *springd*; vande

vande welke ook den Eerw. Heere *Guilielmus Lindanus*, *Bischof* tot *Remunde* vermaand. De *Moorders* zijn *Gevangen*, en ter *Dood* verwezen; maar de *H. Marielerfse* heeft haar met een *verfche Wonde* in haren *Hals* vertoon, (want haar den *hals* met een *Mes* afgesneden was) ende heeft voor deze leedwezende *Moordenaars* *quijtscheldinge* gekregen.

Teykene en Mirakelen.

IN den name des *Vaders*, des *Soens*, ende des *Heylichs Geests* Amen. Alle den ghenen die desen *Brief* zullen sien of horen lesen. *Willaem vander Lants-crone*, ende *Jan Celsus*, *Prochy Papen* inder *Grooten Kerken t'Ordrecht: Scepenen* ende *Raed der Stede van Dordrecht*, *Saluut in Gode* Onsen Heere met kennessen der *warheit*: Wi doen u te wetene dat in *Ons Heeren Jaer Dusem CCC. ende Neghenen Vierugh*, des *Maendaghes op S. Laurens dach*, tusschen den *Noene* ende *Vesper tijd*, of daer ontrent: Bi der *gracie* ende *ghenaden Gods*, ende in *tegenwordicheden* der *Cruse broederen* van *s'Hertoghhen Bossche*, die doe waren binnen der *Stede* vorz. om hore *penitentie* ten *love Gods* te doene, *alfulke Teykene* en *Miraculen* gheschiede als hier na ghescreven staen. Inden eersten, omtrent *Middach* doe die vorz *Broederen* ghegeten hadden, ende si ter *Kerken* waerd ghinghen, ghevielt datter een *Deel* van *Hem* voer *Ons Heeren Cruce* ter *Grooten Kerken* hem dede in hoer *Gebed*, daer die *Casse* of dat *Huusken*, daer't *Cruce* in staed, *al vaste besloten was*, welc *Cruce* die *Broederen* ghaerne ghesien hadden, alsoe dat *Sommighe Broederen* ende oec *ander Luden* die *Casse* ende die *Dore* *starkelike roerden*, ende en *condes* niet *Opgedoen*. Ende een *Broeder* deser *Broederscepe*, ende dede so *innentlic sijn Gebet*: I of hore *Pelgrimmaedzi* ende *Broederscepe* *Gode Ontfanghelic* ende *goed ware*, dat hem *God ghejonnen wilde't Cruce* te *Bescouwen*. Daer roerde Hi die *Casse* ende die *Slote Ontspranghen*, ende die *Doren* ghinghen op bi der *ghenaden Gods* openbaerlic. daer't vele *Lude* zaghen, des *God ewelike* *geloeft* si ende *ghebenedijt*. Cortelic daer na doe si hore *Penitentie* gedaen, ende in den *Dienst* *Ons Heeren* waren, was een *Kint* bi hem *ghebrocht*; daer wi wel ter *Waarheit* of *verstaen* hebben dattet wel *Zes Jaer* of *langher Blind* geweest hadde, ende daer die *Broeders* soe *devotelic* ende met soe *grooten* *begheeren*, van *harten* hoer *Ghebeden* deden, dat bi der *gracien* *Gods* *Ons Heeren* ende *mids* hoerre *beden* dat *Kint* openbaerlic *voir* alle die *Luden* *ziende word*, ende alsoe hem die *Broederen* sine *Oghen* roerde, vielen daer uut hete *Tranen* ghelijc als *ziedende Water*, ende si *loveden* *Gode* alle die't *saghen*. In kennellen der *Waarheit* hebben wi desen *Brief* open *Bezeghelt*, *Wi Prochi-Papen* met *Onsen Zeghel*, ende *Wi Scepenen* ende *Raed* met *Onser Scede Zeghel*, ten *love* *Ons Heeren Jesu Christi*, ghegheven opten *tijt* *vorescreven*.

Teykene en
Mirakelen.

't Kruys
beproeft.

HEt Hout van 't KRUYs (welk de *Roofsche Kerke* H. Hout noemd, volgens de *Legende* daar van zijnde) is wederom beproeft in 't Jaar van Lvij. [boven gedacht] doe *Verbrande* de *Groote Kerck* met dat *H. Sacraments Gast-huys* ende *S. Jacobs Gast-huys*, met *Alle* de *Huyzen Groot* ende *Cleyn*, staende aen die *Poort-sijde*, en oick aen die *Land-sijde*, van die *Vuylpoort* of, totten *Minrebroeders* toe, ende het *Verbrande* al wat inde *Groote Kerck* was, *Uuytgenomen* *Steen* en *Izer*. Ende alle *Gout*, *Silver*, *Coper*, *Loot*, *Clocken* ende *Schellen* die *Smolten*, ende die *Voet* ende alle dat *Geen* daer dat *H. Hout* in *Besloten* was, *Verbrande* off *Smeltte*, dan alleen dat *H. Hout*, alfinen noch sien mach, dat *Onthielt Godt*, by sonderlinge ende *Wonderlijke Mirakel*. Leggende inden *Tabernakel*, die boven inde *Pilaren* gemaeft was, gelijckerwijs alst nu staet, opter selver plaetse boven inden selven *Outaer* ende in der *Affchen* soe *gloeyende* heet, duerende van *S. Pieter* ende *Pouwelsnacht*, welck was op enen *Woensdach* tot *Sondachs* daer na volgende. Als die *Hette* ende *Brant* wat over was, soe quam die *Deken* van der selver *Kerke*, *Mcester Jan Aelbrechts* soen selver, met veel *Heeren* van sijnre *Collegien*, ende met die *Kerk-Meesters*, als *Willem Duyck* ende *Jan van Muylwijck*, ende met *Ontellick Volck* van *Wierlijke* ende *Geestelijken Luyden*, ende sochten 't inder *Affchen* boven dat *Verbrande Outaer*, daer't voor plach te staen, ende nu wederom tegenwoerdich staet, ende als *Hy't* vant, soe waft *weeck* oft *Was* geweest waer, maer daer nae wert 'et *Herde* ende *Stijf* als *Hout*, dat ment *Toenden* den *Volck*. Ende voort alfinen nu sien mach, ende is *Gebleven* soe ment *Vertoem Jaerlick* dat *Volck* opten *Goeden Vrydach*, ende den *Hoogen Paesdach*.

Dit *Heylige Hout* heeft gegeven der *Kerke* voorsz. *Claes Scoutet*, welck voormaels was een *Borger* vander *goeder Stede* van *Dordrecht*. Ende naemaels *Toeck Hy* te *Brugge* in *Vlaenderen*, ende wert daer *Borger* ende *Sterft* aldaer. *God* wil wesen sijn *Siel* genadich, Amen. a

a *Geschre-*
ven Legende.
fol. ...

Heribertus Rosweyds, Verteld, dat opten laetsten *Juny*, in 't Jaer *Christi*, 1457. na de *Feesste* van *Petrus* ende *Paulus* *Smorgens* ten dry uren, te *Dort* grooten *Brand* is geweest; door den welken meer dan de *Halve Stad* *Verbrand* is, en ook de *Collegiale Kerke* van *Onse L. Vrouwe* met 36 *Outaeren*, den *Toren* en veel *Ornamente*. Alleen is van den *Brand* bevrijd geweest een groot *Stuk* van 't *H. Kruys*, een *half Cubitus Lang*, en een *Duym Breed*, het welk stont op een *Verguld houte Basement*, seer rijkelik *vercierd* met *Goud* ende *Silver*. Soo dat na den *Brand*, den *Deken* met de *Canonikken*, en met de *Kerk meesters*, *Willem Duyck*, *Jan van Muylwijck*, *Niklaas Simonfz.* en *Willem vanden Tempel*, met veel andere *Personen* soo *Mans* als *Vrouwen* inde *Kerk* quamen, vonden *Zy* de *Voet* of 't *Basement* van het *Kruys* *Verbrand*, het *Goud* en *Silver* *Gesmolten*, en het *Kruys* alleen *Geheel*. Den *Deken* dit *Kruys* opnemende, vond het gelijk oft *Week Was* geweest ware; maer aen het *Volk* vertoonende, die dat aanbaden, is het *Hard* geworden, en tot zijn eerste *Figure* gekeerd. En is weder gesteld op zijn *Oude Plaetse*, daar ontallijke *Mirakelen* door *geschieden*. Dit hebben in 't

in 't Jaar Ons Heeren 1457. opten 28. July, daar toe verzocht zijnde vande Kerk-Meesters, met Gezegelde Brieven Getuygd, Johannes Alberti, alias de Egmonda, Deken, en 't Capittel vande zelve Kerke.^b

^b Kerkel.
Hist. van
Nederl.
fol. 171.

Wy laten de Kappellen, Outaren, Teykenen, Mirakelen, en wat dies meer is, varen, Stappen uyttet Westen na den Buyk van de Kerk, daar zien we 't Gestoelte Onzer Ed. Achtbre Over-Heeren, en de Sittinge harer Edts Vrouwen, verciert en onder-stut met Pilaren na de Bou-kunst zijnde Dorica, de Gestoelte der Goede-Luyden vanden Achten, der Mannen vanden Veertigen, en zoo voorts. Daar tegen over is den Predik-Stoel, verzien zijnde met een Kopre Trap-luening, zoo ook de Lessenaar. en Krans des Zand-lopers. Het Hekken en Zit-plaats der Predikanten, Ouderlingen, mede opte Dorische wyze, waar neffens zijn Zittinge voor sommige Heeren-Vrouwen, Aanzienlike Matronen, enz. In 't Ruym vande Kerk zijn te zien Vier deftige Kopre Kaars-Kroonen, eenige Gilden-Tafereelen, verrijkt met Zin-Sprueken en Lessen uytte H. Schrift. Wy treen verder tot in het

H O O G E - K O O R.

Daar in de Kunst vanden Wijd-vermaarden Beeldsnyder Jeannin de Teruene, gezeyd Jan Terwen, Aartsz. (die in 't Jaar 1589. te Dordrecht, Oud 78. Jaren, is Overleden.)

Voor een Groot deel sich noch laat zien, toch, welk jammer is, door onbesuyfde en Rauwe handen; in vele deelen wel eer Geschonden en Mishandelt: Effer den Kunst kenners, noch genoeg laat zien, om zijn Uystekendheyd met Verwondering te Aanschouwen. Hier ziet men den Omgang op 't cierlijkst Uytgebeeld: Daar, de Zeegen-pralende inhalinge der Keyzeren: Gins, daar den Romeyn Mr. Mutius zijn Hand, die Gemist hadde, Afbrand: Verder, daar Griet de Duyvel op 'et Kussen Bind. En wat dies noch meer Aardigs, aldaar te zien en te vinden is.

Op 'et Oxfuel, Rust de Assche van Heer Adriaan Vlaming, Henrijs zoon, Jerusalems Heer, en van zijn Huysvrouw Mayken Kornelis Dochter, Jerusalemsche Vrouwe, welkers Lijken eerst inde Kappel van 't H. Kruys waren Begraven. Op welkers Graf zark is te lezen:

Hier leyd Begraven, Adriaan Henrijsz. Vlaming, Jerusalems-Heer, Sterft op den 25sten dag Martii Ao. 1591.

Ende Mayken Kornelis Dochter, Jerusalemsche Vrouwe, Sterft den 17ste November 1599.

(Van welken Heer Adriaan Vlaming, by Frans Mol, geweest zijnde 39 Jaar Koster ter Grooter Kerk, zijn te zien, Twee Dueren van een Outaer-Tafel, daar in gemelten Heer en zijn Huysvrouw, Kunstig na 't Leven zijn Uytgebeeld.)

Voor den Opgang van de Hoog-Saal,
 Leyd Begraven, *Magdeleen Aryens Dochter, Jerusalemsche-Vrouw*, Storf
 den 2de Octob. 1593. Tegen't Koor,
 Leyd Begraven, *Adriaan Dircxzoon, Jerusalems-Heer*, sterf den 15ste
 Juny 1587.

Op 't O X S A E L is te zien de

* Colonel. **B**Egraaf-Plaats en Lijk-Kelder vanden Edelen, *Wijd-Vermaarden, en Dapperen*
 Land- en Zee-Held: Heer FRANCOYS PALM, * Overste over Duiyzend, van
 een * Bende Zee-Soldaten, doodlijk gewond in den Bloedigen slag omtrent Chenef,
 opten 11de van Oogstmaand, en Overleden den 14de des zelve Maands, 1674.

* Regi-
 ment.

Opte Hoog-Saal en in 'et Koor zijn noch de *Aanzienlijke Begravenissen*, vande
 Heeren en Vrouwen, als *Beaumont, Beveren, Blyenburg, Brandwyk van Blok-*
land, Brandeler, Duyk, Eland, Franken, vander Hulk, De Jonge, Van Koop-
man, Muys van Holy, Naarssen, Nicolai, De Rovere, Van Rottermond,
Son-en-Maan, Stokman, Stoop, Trip, De Veer, Viviën, Vries, Witt, enz.
 In 't L. *Vrouw* Koor, in den Buyk van de Kerk; ende *Tranffen*: Van Mr.
 P. van *Asperen, Beveren* 1831. *Beverwyk, van Bladegem* 1364. *Bonkel-waard,*
Boot, vander Burg, vande Cornput. Van Gernouw, Haarlem, Hogeveen,
Hoynk, van Kastren, vander Mast, van Mewen, vander Myle, van Pompe,
Repelaar, vande Sant-Huevel, van Schaerlaken, vander Steen, van Strepen,
 van de *Witt, van Zevender*. En meer Anderen; die by My mochte Vergeten
 en Overgeflagen zijn.

* Gecate-
 chizeerd.

Ie deze nu meermalen genoemde Kerk, werd door de *Leeraren* van den *Her-*
felden Godsdienst, gemeenlik Vier maal 's Weeks *Gepreekt*: te weten, *Drie*
 Keeren op des *Heeren Dag*, en dan *Twee* reyzen * *Mondeling Onderwijs* ge-
 daan. *Donredaags* voor de *Middag* eens *Gods Woord Verkondigd*. En *Vier* maal
 's *Jaars* het *H. Avondmaal* Bediend en *Onderhouden*. Waren, en *Zijn Kerk-*
Meefters van de *Groote Kerk*, In 't *Jaar* *Ons Heeren*

1387.
 Oude Willem vander Tympel, Florens zoen,
 Borwoud Meeus zoen,
 1393.
 Wouter van Ghenderen.
 Wiggher Baernds zoen.
 Berwoud Meeus zoen.
 Ghijsbrecht Vranckens zoen.

1675.
 De HEEREN:

Burgermeesters inder Tijd.
 Johan van Neurenberg, Burgermeester.
 Mr, Nikolaas Stoop, Burgermeester.

* Mr. Adriaan van Blyenburg, Heere van
 Naaldwijk, Oud Burgermeester.
 Johan van Haarlem, opten 2de February
 1675. Overleden.
 Mr. Matthijs Pompe, Heere van Slingeland,
 Kornelis de Vries.
 Adriaan vande Graaff, Super numirair.

S. Niklaas of de Nieu-Kerk.

S. Niklaas
Kerk.
II.

Gesticht ter eeren van *S. Niklaas*, in't Jaar 13... Vermeld inde *Omfangers of Tresoriers Rekeningen*, 1309. 1312. 1325. In *Burgermeesters Rekening* 1363. in een *Dag-lyst* van de *Groote Kerk*, 1397. In *Scepen-Kennissen* 1303. 1404. 1414. in een *Acte Boek* 1427. in't *Klep-Boek* 1448. Was de *Kerspèl- of Parochy-Kerk* van't *Hof*, en de *Heerlikheyd Merwede*. Sederden Jare 1604. onze *Stad* geheel eygen.

Had wel eer drie *Kooren*, een ter eeren van de *Bescherm-Heer* of *Patroon*, een ter eeren *Maria*, en een ter eeren van't *H. Kruys*. Eenige *Kappellen*. *Vijftien Outaren*, en verscheyde *Schilderyen*; waar van de *Heerlikste* geschilderd door *Blokland*, staande op't *Hoog Outer*, is nu te zien in de *Kloveniers-Doele*. De *Kerk* bestaande uyt *twee Daken*, nu rustende op *drie Zuysen*, die met'er *Hoofden Voet-stukken* eenigfins swemen na de *Corinthische wijf*. Plag wel eer, (verzien zijnde met een *Toorn*) veel grooter te wezen dan zy nu is: *Gelijk't Beworp* of *Modelle* daar van zijnde, en in die *Kerk* hangende, uytwijft. *Verbrande* op *S. Vincentendag*, den 22. *January*, in't Jaar

1567. Na den *Stijl* van't *Hof*. Of anders na den gemeenen loop,

1568. 's *Middagsten* twaalf uren, of gelijk meergemelte *Dag-lyst*, *Kalendarium*, vande *Groote Kerk* inhoud, omtrent ten half eene. Welken ontsteken *Brand*, en 's *Kerks* eerste en buytenste gestalte *Kunstig* in *Schildry*, zijnde een vande beste *Stukken* van *Jan Dudevyn*, te zien is, by den *Ed. Heer Mr. Adriaan van Blyenburg*, *Heeren Adriaanz. Heere* van *Naaldwijk*, *Oud-Burgermeester* met deze *Tijd-rekening*:

't Was op daCh na AngnIeten daCh,
Van dat Jaer staet hier gefChreven,
Men de nieuW-kerCk Verbranden saCh,
Was't Vier groot feer stIlf VerheVen.

In welke *Schildry*, *Schout* en *Burgermeester*, in *Bonte Kappen*, elk gevolgd van drie *Hellebaerdiers*, *Orde* stellen opten *Brand*. Men ziet ook een groote bezigheyd in de *Munnikken*, *Mans*, *Vrouwen*, &c. om den *Brand* te *Sliffen*.

Na't *afbranden* vande *Kerk*, is de zelve in't volgende Jaar, na gemeenen *Styl*,

Styl, op *S. Gregorius* dag, wederom *Gewijd*, door Heer *Willem vander Lijnd*, *Damas* zoen, *Biscop* van *Ruurmond*.

Pastoren van de *Nieu-Kerk* (welkers *Pastoryschap* Afsing van 't *Capittel* van de *Groote Kerk* binnen *Dordrecht*.) Ons ter Hand gekomen,

1520. Mr. Adriaan Kornelisz. Vader van	1540. Hr. Adriaen Coemen.
Broer Kornelis Adriaenz. Minrebroeder	1541. Hr. Adriaen Jager, 1561. Overleden.
en Predikant te Brugge.	1544. Mr. Adriaen Brouwer.
1522. Mr. Kornelis Oem, Knunnik ter	1557. Hr. Kornelis Fransz.
Grooter Kerk. Oud 58. Jaren, 1522.	1560. Hr. Kornelis Kornelisz, Bieze.
Overleden,	1561. Hr. Jakob Staefz.

1572. Den 27. Augusti, op een *Woensdag* 's na-middags werde inde *Nieu-Kerk* *Gedoopt* een *Dochterken*, van *Jan Pouwelsz. Halling*, *Katharina* genoemd, en was het leste dat in die *Kerk* in 't openbaer by *Priesters* *Gedoopt* is, overmits de *Kerke* daar na toe gehouden, ende *Beelden* off en weg genome worde.

1574. Opten 9. Juny werde aldaar het eerste *Vermaan* of *Lijk-Preke* over de *Doodengehouden*, (volgens de *Engelsche Liturgie*.) En den 13. het eerste *Sermoen* gedaan, en 's anderen daags de *Outaren* afgebroken. En was in dese voorz *Kerke*

S. KATHARYNEN KAPPELRYE.

Gesticht by *Jan Jacobsz* in den *Jare* 1407. des *Donredaags* na *Sinte Matthijs* dach in der *Nieuwer-Kerke* tot *Dordrecht*, op *S. Katharynen Outer*, daar dat *Heyligdom* stonde, dat geheeten wierde *Heeren Daniels Heyligdom* vander *Merwede*; welke *Stichtinge* geschiede by den voornoemden *Jan Jacobsz*, ten *Aanzien* ende ter *Bekentnisse* van den *Uyterste wille* ende *Innige begeerte*, *Herberen Jacobsz.* zijns *Broeders*, ende is de gemelte *Kappelrye* *Begiftigd* met een *Vicarie* tot den voorz *Outer* behoorende; van welke *Vicarie* den *Stichter* wil, dat na zijn *Dood* daar *Gifter* ende *Collatoir* off wesen zal, die *Oudste* ende die *Naeste* van zijns *Vaders Lijf* geboren, ende die *Jonger Man* voir dat *Ouder Wjf* te gaan, daar sy beyde even na zijn, en zoo voirt opten *Oudste* en *Naeste* van *Lijve te Lijve*, die van zijns *Vaders Lijve* gekomen zijn; ende is dienvolgende van de voorz *Vicarie* jegenwoordig *Patroon*, *Jan Claesz. Eyck*, die de zelve heeft *Geconfereert* op *Sander Claesz.*, uytwijfende de *Confirmatie* van haar *Ed. Groot Mog. Verleend* op den 20. *Augusti* in 't *Jaar* Ons *Heeren* 1658. Van welke *Fundatie* ende *Confirmatie* respectie, My de *Originele Brieven* sijn *Verdoond*, en *Coppen Authentijcq* der zelve *Onder My* *Berusten*.

In de voorz *Kerke* aan de *Noord-zyde*, (ten *Westen* ingegaan zijnde,) Is het *Gestocht* *Onzer Ed. Achtre Oyer-Heeren*; daar wel eer

S. B A R B E R E N K A P P E L L E.

1541. Vermeld , achter stond , buyten de Kerk uytgetimmerd. Noch was inde zelve Kerk

S. J A K O B S K A P P E L L E.

By Overdracht van den 3den July 1519. aan Pieter Hendricksz. van Slingeland, ende Juffrou Cornelia vander Mee, ende behoord de zelve Erffgenamen het jus Patronatus, Vicarie ende Sepulture ; welke Kappelle soo door Brand van de zelve Kerke als anders niet meer in Wezen is : Toch eenige Renten daar toe als noch behoorende, werden by der selver Nakomelingen Ontfangen, en jegenwoordig by de Heer Mr. Jakob van Mewen, &c. Heeren Johansz.

In 't Zuyden is den Predik-Stoel, met het Hekken, daar in de Sit-plaatzten der Predikanten, Ouderlingen en Diakenen. Daar beneffens zijn de Zittingen der Ed. Over-Heeren-Vrouwen, Aanzienlike Matronen, enz. Achter 't Hekken is de Sacristye, daar in S. Jans Outer stond, zijnde federd 1574. tot nu toe de Kerken Kamer, ter Keiken Uytgeboud. Noch zijn in deze Kerk

De Zittingen der Heeren, de Goede Luyden van den Achten, Mannen vande Veertigen, H. Geest Meesters ter Nieuwer-Kerk. Der Oude--Diakenen, enz.

In deze Kerk was ook een Orgel of Positif. Een Doop-vat of Fonte, enz.

In deze Kerk zijn verscheyde Aanzienlijke Begraaf-Plaatzten en Lijk Kelders, als van Berk, Hallincg, Oem, Ruysch, Terensteyn, en meer Anderen.

Het Klokhuis, Gesticht in 't Jaar

1541. Was verzien met vier Gewyde en Gecorstende Klokken, gelijk men toen sprak, namentlijk

S. Salvator, wegende	3200 ₤
Maria.	2234
Nicolaus.	1578
Augustinus.	109

Vinde in 't Kerken Boek ter Nieuwer-Kerk, inde Rekeninge der Kerk-Meesters aangeteykend op 'et Jaar

1542.

Opten 17sten Maert Ons Vrouwen dach Annuntiationis, worde ons Grootte Klok Ghewijt, ende Hyet Salvator; als doe Ontfanghen in 't Becken, xij. Rijns g. x. stuiv.

Ontfanghen van dat die Twee eerste Klocken Ghewijt waren, d'een Heet Maria, ende die Cleyn Nicolaus, ende was opten xij. November 1542. Ende dat van de goede Gemeente in 't Becken xxvj. Rijns guld.

Betaald den Paftoer vande Clok Salvator te Carstenen of te Wyen xxij. stuiv.

P

Betaald,

Betaald, van dat onsen Pastor beyde ons *Clocken Ghewijt* ende *Ghecorstent heeft* xxiiij. stuyv.

Item betaald van S. *Augustinus* te *Wyen*, iiiij. stuyv.

In reeds meer-gemelte Kerk werd gewoonlik op des *Heeren-dagh* Twee maal *Gepreekt*, eens *Mondeling Onderwys* gedaan, en Acht reysen 's *Jaars* het *H. Avondmaal* Bediend en Onderhouden.

Waren, en zijn *Kerk-Meesters* ter *Nieuwer-Kerk*, in 't *Jaar* Ons Heeren 1405.

Reyner Janszoen.

Cleys Verloren.

Aernt van Sliedrecht.

Pieter Pieterszoen.

1459.

Alairt Suus, Mattheusz.

Jan Schoenhout.

1484.

Tielman Oem, Heeren Goidfchalksz.

Kornelis Jan Schoerisz.

Pieter Boel, Pietersz.

1537.

Mr. Willem Stoop.

Bouwen Oem, Heere van Papendrecht.

Jan Ogiersz.

1565.

Damas vander Lynde, Willemfz.

Pieter Muys, Jacopsz.

1574.

Opten 6ten Juny werde by een *Kleyne* menichte van de *Gemeente* Gekoren tot *Kerk-Meesters* (die Hoer noemde *Fabricaers*.)

Florijs N, de Zeylmaker.

Jan Copal, Coemen.

Kornelis Rijsberg, Scoemaker.

Florijs Ewoutszoen, Coemen.

1586.

Jacob Coel, Adriaensz. Treforier.

Dierick Berck, pro eo, 1589. a

Meynaert van Segwaert.

Cornelis van Bywaert.

a Wouter van Crayesteyn, pro eo, 20sten December 1590. b

b Adriaen Jobs.

Vernieuwt Thomæ, 1591.

Ad Idem Thomæ, 1592.

Als wanneer de *Kerk-Meesterschappen* van alle de *Kerken* zijn *Gecoombineert*. En zijn 1675.

De HEEREN:

Burgermeesters inder Tijd,

Johan van Neurenberg, Burgermeester.

Mr. Nikolaas Stoop, Burgermeester.

Mr. Adriaan van Blyenburg, Heere van Naaldwijk, Oud Burgermeester.

Johan van Haarlem, Overleden den 2de February 1675.

Mr. Matthijs Pompe, Hr. van Slingeland.

Kornelis de Vries.

Adriaan vande Graaf, Super numerair,

S. Adriaans Kerk.

S. Adriaans
Kerk.

III.

Geficht ter eeren van S. Adriaan, in't Jaar Ons Heeren 13 . . . Vermeld in *Burgermeesters* Rekening, 1365. In een *Handeling of Acte-Boek*, 1423. In een *Geuygnis-Brief* van Broeder Thomas de Scerpen zee, Gardiaan van de Orde der Minre-Broederen t' Utrecht, 1453. die zendende aangemelte Kerk, met een *Stuk* der *Overblijfselen* van S. Adriaans Erm, gelijk Hy *Verklaard*, by de volgende

*Pateat universis evidenter quod ego Frater Thomas de Scerppen-
zee, Ordinis minorum domus Trajectensis, quod hec Pecia Sacrarum
Reliquiarum sumpta est de Brachio Sancto Nobilissimi & Sanctissimi Viri,
& martiris Sancti Adriani. In Testimonium horum Sigillum Officii Gar-
dianatus presentibus pro munimine duxi appendendum. Scriptum Tra-
jecti Anno Domini Millesimo quadringentesimo quinquagesimo tertio.
In festo inventionis Sancte Crucis.*

Werd ook deze Kerk vermeld in't *Klep-Boek*, 1454. 1470. in de Aanteykeningen der Kerk-Meefters en Deken van S. Adriaans Gilde, enz. 1423. 1454. 1556. 1570. 1571.

Was de Kerk, der * Buurt van S. Adriaan buyten de Vuyl-Poort, ten Dienft der Buren hoorende onder der zelve Wijk: Had een Outer den * Bescherim-Heer Toe-ge-eygend. En een Broeder- en Zusterschap, ter Gedachtenisse van S. Adriaan, en Natalia, des zelfs Huysvrou: daar in de Grootste van de Stad Dordrecht Opgefchreven en Erkend waren. * Parochy. * Patroon.

In deze Buurt was ook een *Schole*, enkel ten nutte voor de *Leerlingen* onder de zelve Begrepen. Een *Kerk-Hof* tot *Begravinge* der Buren onder die *Kerk-vang* woonende. *Verbrande*, met alle de *Huyzen* daar Omtrent Staande, in't Jaar 1528. Wierd korts daar na weder Herboud. Dan is door de *Water-geusen* in't Jaar 1572. Vernield en Omgeworpen. Stond op een *Stuk* van den *Ringdijk*, 1421, in den *Grooten Vloed*, op S. *Elisabets* nacht overgebleven: Niet verre van daan, daar nu het *Huys* van d'Heer *Arend Zon-en-Maans*, Wylen Heer van *Rijs-Oird*, *Schepen* van *Dordrecht*, staat.

Die *Bescherim Heer* dezer Kerke, in wiens Eere zy Gebouwd en Verheven was, werd aldus Beschreven:

Adriaan, * *Rechter* van *Nicomediën*, van wegen den Keyzer *Maximianus*, *Vervolgende de Christenen*: als Hy nu menig werven, met verwonderinge gezien hadde *Huerluyder Stantvastigheyd*, in't *Beljden* des *Geloofs*, en in't *Verdragen* der *Pyniging*: daar over grooteliks beweegd, en Hy by *Hemluyden*

van de Reden waarom, (namentlijk de Uytstekende Beloften van 'et Rijk der Hemelen,) onderrecht zijnde, heeft sich tot 'et Geloof Christi bekeerd. Derhalven Hy in 't Gezelschap van xxij. Martelaren, (by Hem zelfs van te voren om den Naam des Heeren gepynigd, is gewurpen inden Kerkker. Alwaar Hem zijn Huysvrouw Natalia bezoekende, welke ook voor Hem het Christen Geloof hadde aangenomen, Hem tot 'et Martel-Lot zoo heeft ontsteken, dar Hy uyt den Kerkker gebracht zijnde, zoo lange met Roeden is geslagen, tot dat 'em het Ingewand bestond te Verdruypen. Eyndelijk op een Rad Gebonden, aldaar Hangende, en Handen en Voeten Afgekapt zijnde, heeft door Lede-braak zijn Leven zaliglijk Vol-eynd, opten Vierde van Lentemaand omtrent het Jaar Ons Heeren CCC. vi.

In deze voorz Kerk was wel eer een Doop vat of Vome, een Orgel of Positief, enz. Hier Preekte gewoonlijk een *Tijd-Gezondene der Preek-Heeren van Utrecht. Welke Gezondene als in 't Jaar 1303. hier gestuurd wierden: waren ook *Harders in 't Gast-Huys binnen Dordrecht.

Vinde daar Gepreekt te hebben onder Anderen, *Dominicus van Nymegen*, door zijn Geleerdheyd vermaard, en een goed Poët zijnde. Welke in 't Jaar 1558. den 16ste September is Overleden.

En *Dekens* van *S. Adriaans* en *Natalia-Gilde* in die Kerk en der zelve Kerk-Meesters te zijn geweest,

Dekenen:

Dirk Lappan. 1556.
Ewout Janz.
Kornelis Stoop.

Kerk-Meesters:

Jan Gheraetfz. 1423.
Jan Martinufz.
Aert Boot. 1454.

Willem Pryker.

1556.
Willem Kornelisz. Swaluwe.
Kornelis Symonfz.

1564.

Ewout Janfz.
Job Geemanfz.

1570. 1571. Nov. 20.
Cornelis Toeniszoen.
Corstiaen Willemszoen.

Thiedrades-Kerk.

Thiedrades
Kerk.

IV.

Gelegen inden Grooten Waard, by de Riviere Dubble. Gesticht in 't Jaar Ons Heeren M. .... Vermeld in een Gift-Brieff van Biscop Burchhard, onder de Gemyterde van Utrecht, den 23ten in 't Jaar M. c. en Een.

Thiese-

Thiefelines Kerk.

Thiefelines
Kerk.
V.

MEde daar Omtrent gelegen : En zoo Wy achten , te zijn geweest in *Thiefelings Waard* , zijnde inden *Ringdyk* van den *Grooten- of Inwaard* begrepen : Hebbende tot *Bueren Leer-Ambocht* , (dat is , s' *Graven-Deel*) en *Dubbeldam* . Vermeld in een *Gift-Brieff* van *Biscop Godebald* , onder den *Biscops-Hoed* van *Utrecht* den 24ste in 't Jaar M. cc. xxvi . Behalven de *Kerken* , die inden *Gemelten Grooten-Waard* in 't Jaar 1421 . zijn t' *Onder-gegaan* , door 't *Water Vernield* en *Bedeekt* gebleven .

K L O O S T E R E N

In

D O R D R E C H T , enz.

Derde H O O F D - S T U K .

WY hadden , om zoo te spreken , wel eerin *Onze Stad* , de *Vier-Biddende-Ordenen* , te weten , *Dominicanen* , *Franciscanen* , *Carmeliten* en *Augustinen* , gezyd *Heremiten* . Alhoewel de *Preek Heeren* en *Carmeliten* hier geen *Kloosters* ; maar wel *Wooningen* of *Terminary-Huyzen* voor *Afgezondene* van die *Orden* , zoo van *Utrecht* als van *Schoonhoven* , te *Dordrecht* Bezaten . De *Celle-Broeders* hadden binnen *Dordrecht* een t' *Samen Wooning* . De *Kathuyzers* , te *Heysterbak* en onder *Raamsdonk* in *Zuyd-Holland* , hare *Munnik-donnen* . De *Regulierende Eemsteyn* , by de *Vloed Eem* , inden *Grooten-Waard* , naderhand in *Kyſhoek* en ten *Donk* onder *Brandwyk* inden *Alblaffer-Waard* , Hare *Kloosters* . Behalven de *Stiften* der *Munnikinnen* , *Beggynen* , enz . elk op zijn *Plaats* te *Beschryven* .

F. Dionisius Mutzard , *Religieus Canonick* van *Onze L. Vrouwe* te *Tongerloo* , a *Kerkelyke Historie* , ge-
der *Orde* van *Premonstreyt* . a *Steld de Opkomst* der *Carmeliten* omtrent het Jaar *1181* . onder *Paus Alexander* den *Derde* van dien *Naam* . De *Dominicanen* en *Franciscanen* inde *Jaren 1205* . en *1206* . onder *Innocent* den *Derde* : *Toch* dat *de Carmeliten* eerst zijn *Bevestigd* in 't Jaar *1226* . van *Honorio* den *Derde* . De *Dominicanen* en *Franciscanen* in 't Jaar *1215* . van *Innocentio* den *Derden* . Den *Cardinael Casar Baronius* ^b wil , dat de *Vier Biddende-Orden* ; te weten , *Dominicanen* , *Franciscanen* , *Carmeliten* en *Augustinen* op 'et Jaar *1215* . van *Honorio* den *Derden* zijn *Gestadigd* . Zie *Mutzards* en *Baronii Kerkelyke Historien* op die voorſz *Jaren* .

a *Kerkelyke Historie* , ge-
drukt tot
Antwerpen
by *Hieron-Verdussen* .
b *Kerkelyke Historie* , ge-
drukt tot
Antwerpen
by *Ian Cnobbert* . 1623 ,

Het Klooster der Minre-Broederen.

Minre-
broeders
Klooster.

Gesticht al voor den Jare 1252. Blykende Uytte *Handveste* aldaar gegeven, van *Florens* van *Holland*, Koning *Willems* Broeder, *Dinxendages* na den *Sonnendach* van *Jubilate*, in 't Jaar *Ons Heeren* M. cc. Lij. onder te volgen.

Wierde Bewoond by *Barvoeter-Munnikken*, der *Orde S. Francisci*, gezeyd den *Broers*, naderhand de *Observantia*, als blijkt uyttet volgende :

In 't Jaar *Ons Heeren* 1502. opten 2den *July*: Was by *hertog Flips* toegestaan, Het *Klooster* der *Minrebroederen* binnen *Dordrecht* te *Reformeren*. En werde gedaan by den *Eerwaardigen Vader* in *Gode*, den *Abt* en de *Prelaet* van *Egmond*, met zijn *Collegen*, *Commissaryssen* Gestelt, Up die *Reformatie* vanden *Minrebroeders* tot *Dordrecht*, en voert by mynen Heere den *Grave* van *Egmond*, *Stadhouder*, en de andere van den *Raeden* van *Holland*, dair *Present* wesende : *Geordonneert* [hebben,] den *Broederen* van den *Observanten*, die by den voorfz *Commissaryssen* *Uuyt Crachte* van der *Reformatie* by *Hunluyden* gedaen, in 't *Convent* van den *Minrebroeders* Gestelt ende *Geset* waren, dat die *Broeders* van der *Observantia*, die *Goede Stede* van *Dordrecht* zullen laten blyven, en beruften in alle *Huer Oude Privilegien* ende *Vriheyden*, aengaende die *Ghilden* ende *Nering* van dien, ende *Anders*, gelijk *Zy* van allen *Ouden tyden* geweest hebben, zonder daer tegens, ende in *Prejudicie* van dien eenige *Nieuwicheyt* te doen off te beginnen. Aldus gedaent tot *Dordrecht* inden *Convente* van den voorfz *Observanten*, den *xj. dach* in *Julio*, *Ao. xvc.* en *Twee*. Onderstond, *My* jegenwoirdich

J. de WYNGARDEN, *vidit.*

Hant-vest van de Tollen te Huesden.

Hand-vest
vande Tol-
len.

Ic *Florens* van *Hollant*, Broeder *Willems* des Edels *Coninx* van *Almaengen*. Doen kond allen *Luden* die zijn, ende wesen zullen, dat, overmits die *Tollen* tot *Huesden*, onder eenen *Edelen Man*, *Johan* Heere van *Huesden*, an die een zyde, ende die *Stede* van *Dordrecht* an die ander zyde, langen tijt grooten *Twist* gheweest heeft, welke *zyden* na langen vertrecke, die *Si* an *Beiden zyden*, *Onder Hem* ghehat hebben, voir *My* te *Dordrecht* hebben *Ghecompereert* des *Dinxendages* na den *Sonnendach* dat men *Singet Jubilate* : en zijn alle zaken des *Twiste* mit *vryen wil*, alinge ende al an *Mi* ghebleven.

Dats te verstaen, van welker *materien* des *twiste* te verdryven ende wech te doen an *beiden zyden* : Soo hebbe *Ic* al mijn *naernsticheit* daer toe ghedaen, mit goeden *voirsinden Rade*, ghelikerwijs ende inder *manieren* als hier na volgende *Bescreven* staet :

Inden

Inden eersten, dat een yeghelic *Scip* van *Dordrecht*, dat alsoo groot is dattet mach dragen een Half hondert Zouts, ende niet meer, off daer binnen: Dat *Scip* mit zijnre Laft Op gaende, sal gheven ij. *Deniers*, ende Neder varende, j. *Denier*: Voort een *schip* van *Dordrecht* dat meer dan een Half hondert Zouts dragen mach, dat *Schip* mit zinen Laft Op gaende, sal gheven vj. *Deniers* *Hollants*, ende Neder gaende vj. *Deniers*, sal't gheven bi *Huesden* voir zijn *Tollen*, alsoo verre als die Laft is van *Dordrecht*.

Oeck salmen weten, waert fake dat die *Laft* vanden voirsz *Scope* van *Anderfins* ware, van dien Laste off van dien Deel des Laft, zonder de voirseide *Tollen*, zullen zi gheven ter *Tollen*, dat zy van rechts wegghen sculdich zijn te gheven.

Oeck salmen weten, waert fake dat die *Toolnare* seyde dat altemalen dien *Laft* off een Deel des Lastes van *Dordrecht* niet en ware, off oeck dattie *Toolnaer* Vestede, dat *Schip* daer Ic eerst off zeide, dat ij. *Deniers* Op gaende, ende eene *Denier* Neder gaende gheeft, voir zijn *Tollen* meer mocht dragghen dan een Half hondert Zouts, ende van desen Tween *Articulen*, die *Schipper* off die *Coopman* sal zekeren off loven, mit zijnre hant, in goeder trouwen des *Toolnaers*, dat alle die *Goede* hooren binnen *Dordrecht*, ende dat dat *Schip* niet meer dragen en mocht, daer Ic te voren off zeide, soo salt vryen *Orlof* hebben wech te varen.

Oeck salmen weten, waert dattet den *Toollener* niet en genoechde, soo sal Hi die voirsz zake *Proponderen* den *Scopenen* binnen *Dordrecht*, ende waert fake dat dan die *Scipper* in eenich vande voirsz *Articulen* worde verwonnen, soo soude hi dat *Goet* ende dat *Scip* verliefen, ende staen in ghenade des *Heeren* van *Huesden*.

Oeck sal men weten, waert dat eenich *Scipper* off *Coopman* mit moetwil *Lede* verby onse *Toollen*, ende quamen totten *Toren* te *Aalborg*, ende zijn *Tollen* als hier voirsz is, niet en Gave, off niet en *Voldede*, die zoude *Dubbel Tollen* ende *Pont Hollands* gheven, voir die misdact, ten ware dattet *Tempeest* vander *Luchten* dede, off dattet hem dat *Ys* belettede, ende waert fake dattet *Schip* vorder voere, mit alle sijnre *Laft*, soude verloren wesen.

Dats te verstaen, ende overmits dese faken voirsz, soo zullen wesen off ghesdaen alle *Rechten* ende *Clagen*, die onder de voirsz *Zyden* roerende waren, overmits volre houdinge, ende ewelic staende tot der *Justicien* der *Voirwaerden* voirscreven.

Oeck soo heb Ic desen jegghenwoirdighen *Brieff* doen *Scriven*, ende mit *Minen* *Zeghel* doen *Zeghelen*, ende mitten *Zeghelen* van *Beiden* *zyden*, als *Jan*,
Heere

Heere van *Huesden*, ende der *Stede van Dordrecht*, heb Ic doen *Confirmeren*, ende deser voorsz *Voirwaerden* zijn *Ghetughen*, die daer selver over waren, eene *Religiose Man*, *Lubbrecht Abt van Egmonde*, *Jan Heere van Leede*, *Willem Heere van Strien*, *Ogier van Hoecke*, *Hughe van Cralinghen*, *Baelju van al Hollant*.

Dats te verstaen, mit welcken Rade alle zake voorsz zijn gheordineert, *Daniel vander Merweden*, *Gillis van Voirschoten*, *Onder Balju van Zuyt-Hollant*, ende anders Vele. Ende dit is gheschiet in den *Hoff der Minderbroeders*. In 't Jaar *Ons Heeren Dusent cc. Twee* ende *Vijftich*, des *Dinxendaghes* na den *Sonnen-dach van Jubilate*.

Vinde wyders, dat 't *Klooster vande Minder-broeders van S. Franciscus Orde*, met de *Kerk* al *Gesticht* was in 't Jaar 1300.

Vermeld in de *Tresoriërs Rekeninghe* 1304. 1311.

In een *Rente-Briefken*, by drie *Scepenen van Dordrecht* Bezegeld, mede in 't Jaar 1311. In 't *Officie-Boek*, 1507. En waren Vaders van den *Observanten*:

1507. den 23. Decemb.
Barthout Dirxfoen.
Pieter [vander Myle] Damas zoen.
Jan Vrancken zoen.

Floerens van Thol, Floerensz. En
1543.
Huych Coel, Pietersz.
Heyman van Blyenborch, Adriaensz.

Te zien in een *Scepenen-Brief*, daar in 'et voorsz *Klooster* werd genoemd 't *Convent van den Observanten Ordinis Sancti Francisci*.

Dit voorsz *Hof*, *Klooster* en *Convent* verstrekte als een *Tweede Raad-Huys*, daar de *Burgermeesteren* en *Dekenen Vergaderden*, de *Tresoriërs aangenomen*, *Haar Rekeningen gedaan*, veel *Maeg-Soenen Getroffen*, en verscheyde *Geschillen Ge effend*, en *Beslecht* wierden.

Van 't geen then *Broederen* Gedaan en Gehandeld is, daar van zullen *Wy eenige Zaken* Vertoonen.

1252.

't *Verdrag* nopende den *Tol* te *Huesden*, reeds aangewezen.

1304. 1311.

Gelooffelijk dat *Toen*, *Ja Ik* achte *Vroeger*, aldaar de *Tresoriëren Aangenomen*, *Haar Rekeningen Gedaan*, *Gelooft*, en *Gesloten* zijn. *Gelijk naderhand*, in 't *Hof* then *Augustinen*, en *Sederd* in *S. Joris Doele* gedaan is.

1402.

Is by den *Ghilden*, onder andere punten haarlyuden *Ghilden* rakende, eendrachtelic verdragen: dat alle die ghene die vanden *Vechtelic*, dat geschiede voir die *Tollenbrug*, opten *Dinxdach* naer *S. Martijns Translatio*, des *avonds*, in 't *Jaer* *Ons Heeren M.* ende *vier hondert*, ende onder die *Bannier* waren, tot dier

dier tijd, om *Tielman Haec* ende *Jan van Slingelant* met Horen Medehulpers te Starcken, of Raet of Daet daer toe gawe, en daer of verwonnen zijn, of verwonnen sullen worden, Bevonden zijn, of bevonden sullen worden in der waarheyd, die en sullen tot gheenre tijt, metten *Achten*, en den *Dekens* ten *Minrebrueders*, of waer si bi tiden tot anderen *Steden* Verghaderen sullen, eenighe *Koren* gheven, als *Acht* of *Deken*, noch gheen *Stemme* met Hemluden hebben, &c.

1405.

In 't Jaer *Vive*, 's *Woendages* in die *Paescheiligen Dagen*, wort een *Zoene* gezeit tusschen *Wouter Tymmerman*, ende sijnre *Hulpers*, op d'een zide, ende *Otte Anssenz*. ende sijnre *Hulpers* op d'ander zide, bi eenrehande *Personen*, die vander *Ghemeenten* weggen daer *Toeghevoecht* waren, overmits dat *Sy's* op beiden ziden voirsz aen die *Achte*, ende die *Ghemeen Dekens* Bleven, roerende van den *Twist* die Si hadden, voer *Anse Matthijsz*. Dore doemen die *Papegaye Schoet*, in 't Jaer *Drie*; in deser manieren: dat die *Smarte* op beyden ziden sal gaen, die een tegens d'ander. Item, overmits dat *Wouters Smarte* meer gecoft heeft te *Meesterie*, dan *Otten Smarte*, ende langer daer of ghinge, soe sal *Otte* met sinen *Hulpers*, *Wouter* gheven, tot sinen *Meister-gelde* te baten, *xl. Pont Zwart*, tusschen *Hier* ende *Pinxsteren* naest-comende. Item sal *Adriaen Anssenz*. om dat Hi een vanden *Principael Vechters* was, soe sal Hi den *Scout*, die op die tijt *Scout* was, geven voer sijn *Boeten* ende sijn *Onlede*, *Twee Engelse Nobelen*; Ende overmits dat *Wouter* metten *Heere* quam om hem te *Starcken* ende *Onrust* te *Bevellen*, soe sal *Hi* ende sijn *Hulpers* van den *Heere* quijt wesen. Dese *Zoenen* was *Gefeit*, ten *Minrebruederen*, voer die *Achte* ende *Ghemeen Dekens* inder *Camer*, in *Tegenswoerdicheit* van *Scout*, en *Scepen*, die dese *Zoene* vorz geboet te houden op beiden ziden vorz, op een peyne van *Vijf hondert Pont Hollants*: te keren daer 't die *Seggers* metten *Achten*, mitten *Ghemenen Dekens* keren soude, waert dattet op enigher zide *verbroken* worde.

1406.

In 't Jaer *Ons Heeren M. cccc.* ende zesse, 's *Saterdaghes* na *S. Symon* ende *Juden dach Apostelen*, wart *Jonge Wouter* van *Ghenderen* aengenomen, te *Minrebruederen*, bi den *Gherecht*, den *Ouden Rade*, den *Achte*, den *Ghemenen Dekens*, ende bi den *ghemenen Neringhen*, soe 't die *Dekens* van horen *Ghilden* weggen, metten meesten *Koren* aenbrochte, der *Stede Treserier* te wesen, met *Thielman Humanfz.* En der *Stede Gueden* in te nemen en wt te gheven, ter *Stede Orbaer*. Ende waert dat *Wouter* vorz yet *Messiede* van yemande dat van der *Threserie* vorz, of van 'n *Stede Guede* roerde, dat soud men soe *Berechten*, dats hem ewelic een ander hoeden soude. Ende voert waert dat *Wouter* vorz namaels *Belast* worde van yemande vande *Treserie* vorz, of dat van der *Stede Gueden* roeren mochte, dat soude hem die *Stede* helpen *wtdraghen*, ende daer of helpen *Ontlasten*.

Q

1410.

1410.

Op Sinte Martijns dach *Translatio*, wart Meister Aernt Bloeyer vander Goude, Aenghenomen, bi den Scout, Borgermeisters, Scepenen, Raet, Achte ende Dekenen te Minrebrueders, der Stede Meister te wesen van Medicinen, in allen manieren foe Sijn Voirzaten, der Stede Meisters in Medicinen gheweest hebben.

1415.

Opten 15ste Augusti, Verborchde Aernt Aerntsz. van Slidrecht, voer den Scepenengemeenlicke inder Kamer ten Minrebruederen, ene geheten Knigge, op een Pont Hollants's Jaers, gelegen aen die Foert-zide opten Nieuwen Dyck, inden Erve daer Jan Pieter Laurensz. op plach te Wonen, naest den Huys daer Borwout Heeren Meeusz. plach te Wonen, roerende van sulke Sake, als die Scout van Heeren wegen op Hem tseggen heeft, endae Hi nu voer Ghevanghen leit.

1420.

Den 30sten Maert is 't Convent der Minrebruederen, bi den Gherechte den Achte ende Dekens toegestaen, een Vat Biers sWeex te mogen Drincken, binnen horen Convent sonder Exsijts, &c.

1476.

Hebben de Dekens van de Gemeene Neringen, then Broeders versameld, verdriet krijgende inde Tweedracht en verdruckinge, dan van d'een, en dan van d'ander, die zoo lang onder Haer, uyt de Gedeelttheyt van Hoecx en Kabbeljausch, had geweest, Aldaer ten wederzijden Beloofst en Besloten, (na dat Scout, Burgemeester, Scepenen, Raedt, Oudt-Raedt en Achten, waren voirgegaen) eenen Algemeenen Eeuwigen Vrede. En daer na alle die Gilde-broeders, elck in zijnen Gilde. Welcke Vrede en Verdragh met de Klock werd Ofgekundigd den 4de van Sprockelmaend des zelve Jaers: Toch Helas! niet lang en duurde. Want als Hertog Karel opten 5de van Loumaand 1476. voor Nancy was verflagen, stonden, soo wel de Hoexse als de Kabbeljausche tegen de Overheyd op. In Oogstmaand des zelve Jaers, werd, uyt de Hoexse, Gekoren tot Burgemeester, Dirk van Beaumont, Govartszoon: Die namaels Beschuldigd wierd, dat hy 1480, toen zijnde Scepen, ten Minrebruederen, by de Dekenen van de Gemeente, had Voirgeslagen, en Toegestaen: Dat die van Leyden te Dordrecht Leef-tocht zoude mogen Koopen; dat men Schuldig was, by der Sterker hand, 't Vremde Volk, dat gekomen was om Haar tot onderdanigheyd te brengen, uyt den Lande te doen. Na dat Hy 't eerst boven op 'et Stede-Huys hadde voirgeslagen, en Stemme daer toe gegeven. Welk, en meer andere Beschuldigen, Hem 't leven koste, werdende opten 2de van Oogstmaand, in 't Jaer Ons Heeren 1481. met Adriaen [Westphalinc] Janszoon, Scout van Dordrecht, en Bailljouw van Zuyd-Holland, inden Hage Onthoofd.

Vande Minrebroederen, zijn Ons ter Hand gekomen, eenige der zelve
Gardianen, Lees-Meefters, Vice-Gardiaen, Procurator, Cofter, Broederen en
Portier, hier volgende.

Gardianen:

1284. Br. Baernt N.
1308. Jan Salomonfz.
1324. Barnardus, N.
1325. Barnaet van Groeningen.
1337. Henric van Effche.
1338. 1345. 1346. Jan Salomonfz.
1346. Henric Janfz.
1355. Alaerd van Dieden.
1355. Ghifelbrecht van den Berghe.
1360. Henric van Affche.
1367. Pieter van der Nyewerwaert.
1372. Tomas Tomafz.
1372. Jan Dirxz.
1382. Gabriel, N.
1383. Pouwels, N.
1384. *Paulus N. Provincialis Gardianus.*
1385. 1386. Joest, N. *vel Iodocus.*
1388. Wouter van Eel, *vel Waltherus de Eel, Provincialis Gardianus.*
1404. Adriaen, N.
1407. Jan die Biffcop.
1411. Claïs Pannaert.
1414. Jan die Biffcop.
1439. Dirck van Rotterdam.
1440. Henric, N.
1446. Heinric Jacopfz.
1447. Heinric van Abfté.
1460. 1461. 1463. Heinric Andriefz.
1541. 1542. Lambrecht, N.
1543. Matthijs Wensfen, *Pater Generael,*
van die Heele Orde aan deze zyde van 't
Gebergt, alhier Overleden 1543.
1562. Kornelis van Mierop, *Ætat. 42.*
1572. Franciscus Mierbecanus, 1572. te
Dordrecht verzeckerd.
Lees-Meefters:
1308. Br. Willem Cant.

1355. Ghifelbrecht vanden Berghe.
1434. Heynric Hey.
1458. Cornelis vander Nieuwer Hey.
1460. Ghijsbrecht vanden Berghe.

Vice-Gardiaen.

1386. Br. Willem Goyer.

Procurator.

1434. Br. Gheraet van Hoefden.

Cofter.

1434. Br. Jan Teffelt.

Broederen:

1325. Br. Tielman van Waerden.
1404. Jan Wouterfz.
1434. Florens van Slickenborch.
Dirck van Delf.
Vrederic van Utrecht.
Jan van Wijck.
Peter Buyfer.
Heynric van Wieringen.
Pieter van Sciedam.
1440. Heinric, N.
1446. Jacop Keerscopers.
Herbaren, Jacop Herbarens zoensz.
1454. Heinric Andriefz.
Heinric van Abfté.
1464. Jacop Jacopfz.
1500. Adriaen Stoop, Heeren Willemsz.
Jerufalems-Heer, circa 1500.
Henric Quekel, circa 1500.
1570. Blafius Bouquet.

Poortier.

1434. Br. Claes van Breda.

Hoedanig deze Broederen Gekleed gingen, zullen wy, in 't kort, vertoonen. Zy waren toegesteld in Graauwe Caputien, hebbende Ronde Cappen, Omgord zijnde met Geknoopte Zeelen-koorden, gaande Barrevoets met Ledere Voetzolen. En die beluft is het Leven van Haren Patroon en Orden, te weten; die Leze, Het Passionael en de Gulde Legendes; Geprent te Zwolle, in 't Jaer Ons Heeren 1490. Van Heribertus Rosweyde, enz.

Kort verhael van *Het Leven der Heyligen van S. Franciscus Oirden*, deur *Broeder Cornelius Tielmans*, Guardiaen vande *Minder-Broederen binnen Aken*. Gedruyck tot *s Hertogen Bosch*, by *Jan Scheffer*, M. Dc. xx. & *Statuta Generalia Barchinonensia Ordinis Seraphici. S. P. N. Francisci*, impressa *Antverpia* 1624. en meer Anderen.

De Kerk der *Minrebroederen* in 't Jaar 1578. Ofgebroken, was Grooter en Nyer als *d' Augustinen*, had *Drie Outaren* met *Tralien* afbeschoten. 't *Klooster*, naderhand, voor een korte tijd, geschikt tot een *Tuch-Huys*, is in 't Jaar 1622. Veranderd in een

Oude-Mannen-Huys.

Te laten volgen, en inde *Vriezen-straat* te Beschryven.

De Priorye, 't Hof, Klooster, en Convent, der Augustinen-Heremiten.

IS Gesticht volgens Heer *Herman Oems*, *Ongedrukte Beschryvinge* van *Dordrecht*, in 't Jaar *Ons Heeren M. cc. Lxxv.*^a En heeft van de Kerk den *Eersten Steengeleyd*, *Broeder Goidscalck Oem*, *Prior* aldaer in 't Jaer 1293. En is 'et voorfz *Klooster* by die *Broederen* bezeten totten Jare 1572.

^a In *Anna-*
lib. Eccles.
Tit. de
Ortu &
Progressu
Vrbis Pri-
maria Dor-
dracensis
Zuyd-Hol-
landie
M. S.

^b Beschry-
ving der
Staten van
Holland.

Als wanneer den *Hertog van Alba* de *Staten van Holland en West-Vriesland* opten 15den van *Hoymaand* in den *Hage* hadde ^b *Beschreven*, en namen hare *Ed. Mog.* die gelegentheyd waar; toch en leyde de *Dagvaard* niet in den *Hage*, maar te *Dordrecht* aan. Doende, die van *Dordrecht*, 't zelve den Heere *PRINCE van ORANGIE*, &c. verwittigen; met verzoek, dat *Sijne Vorstelijke Doorluchtigheyd*, tegen die tijd, mede een *Gemachtigde* uyt *Sijnen Naam* aldaar wilde zenden: En zijn binnen der zelve *Stede*, opte voorfz tijd verscheneh, als *Gedeputeerde* uytte *RIDDERSCHAP*, *Jonkhr. Jacob* [*Oem, Ridder*,] *Heere van Wijngaarden*. Van *DORDRECHT*, *Adriaan van Blyenburg*, [*Heeren*] *Adriaanzoon*; *Kornelis*, [*Heeren*] *Hendrikzoon*, *Oudraden*; *Jacob Muys*: [*Heeren*] *Pieterzoon*, *Raad*, en *Mr. Jacob* [*Halling*] *Pouwelszoon*, *Secretaris*. Van *HAARLEM*, *Jonkhr. Johan van Woerden*, van *Vliet*, *Burgermeester*, en *Mr. Geraard van der Laan*, *Secretaris*. Van *LEYDEN*, *Johan van Broukhoven*, *Burgermeester*, en *Mr. Paulus Buys*, *Pensionaris*. Van der *GOUDE*, *Mr. Johan Jacobzoon*, *Burgermeester*, en *Mr. Peter van Asperen*. Van *GORCHUM*, *Jan Snouk*, *Burgermeester*; *Mr. Sebastiaan van Loosen*, *Pensionaris*, en *Servaas Adriaanzoon*, *Schepen*. Van *ALKMAAR*,

Jacob

Attest my hand and seal of office this 10th day of June 1864.
J. M. [illegible]

Dit's **BLYENBURG**, die, tot de Luiv're Kristenheit,
Den aldereersten Steen in Dordrecht heeft geleijt:
Hij gaf Zig int verbont met Prins en Waeter-Leewen,
Om, tot verlossing van't verdrukte Vaederland,
Te Waegen goedt en bloedt, die trouw blijft nae't vereewen
Noch in de Stam die't Saet der Vriheijt heeft geplant.

S.V. Hoggstraeten.

Blokland p. 100
50 H.

GY ZIET HIER VADERLAND, EN VADERLYKE STAD,
HEM DIE U SLAVERNY IN VRYIGHEYD VERKEERDE,
DIT'S MUYS VAN HOLY, DIE GEMOED-DWANG VAN U WEERDE,
EN MEERDER ZUCHTS VOOR U ALS EYGEN LEEVEN HAD;
TREURT GY, NU GY VAN HEM GEEN MANLYK OIR MEER VIND?
AENSCHOUW ZYN DEUGDEN, DIE TEN HEMEL ZIG VERHEFFEN,
ZIE 'T WONDER NOOD-GEHEYM; DE DOOD KON 'T LICHAEM TREFFEN
MAER ZYN VOLMAEKTE DEUGD DE DOOD ZELF OVERWINT.

Jacob van Waardendeel, Burgermeester, en Klaas Herkzoon, Vroedschap. Van Oudewater, Kornelis Willemzoon de Lange, Burgermeester, en Job Pieterzoon van Kattemeer. Van Hoorn, Jan Berkhout, Burgermeester, en Peter Reynerzoon. Van Enkhuizen, Anthonis Symonzoon, Burgermeester, en Rijkert Klaaszoon. Van Medenblik, Anthonis Klaaszoon. Van Edam, Paulus Pieterzoon. Van Munnikendam, Reynert Korneliszoon. Opten 18den kwamen met Credentiaalen, Jonkhr. Philips van Marnix, Heere van S. Aldegonde, Gemachtigd van den Prince van Orangie, &c. en Jonkr. Arend van Duvendoerde, Gecommitteerd van Grave Willem van der Mark, Vry-Heer tho Lumen, &c. Welken Grave opten 21sten mede aldaar zelfs in Perfoon verscheen: In welke Vergadering den Hoog gemelten Prince, Staats-gewijs, 't gene eerst by de Steden in 't byzonder was geschied, opnieus wierd verklaard als Gouverneur en Stad-houder van Holland, &c. Geld-Middelen beraamd, by forme van Leeningen, 't zy Penningen, Goud, Zilver, en andere Kleynodien, zoo in de Steden als ten platten Lande; als ook uyt de gereede Inkomsten der Kerken, Kloosters, &c. en der zelve Verqierselen, Ornamenten, &c. Vryheyd van Religie, enz. En werde die Staats-gewijze Vergaderinge gehouden in 't voorz Hof, of Klooster der Augustinen.

En werde, 't nu meer gemelte Klooster, geschikt tot een Hof en Verbliff voor de Bestuurders en Stad-bouders van den zelve Lande.

Vinde in 'et Klep-Boek, als den Grave van Leicester alhier zijn verblijf had, 't navolgende:

Actum per Campanam, den laetsten Augusti Ao. 1587.

ALzoo tot kennisse van mijn Heeren, Scout, Burghemeesteren en Regeerders dezer Stede, ghecoemen zijn, de groote ongheregheltheden ende d'ongheschicktheyt, dye gepleecht ende bedreven worden, by verscheyde Personen, zoo Vrouwen als Mans ende Kinderen, dye hem vervorderen zeer ongheschicktelicken te begheven ende in te dringhen binnen 't Hoff van zijn Exellentie, zoo binnen inde Eet-sale, als in 't Salet van zijne Exellentie. Omme daer inne te voerzyen, hebben myne Heeren, Schout, Burgemeesteren ende Regierders voornoemt, enen yghelick wel willen belasten ende waerschuwen, by dezen Openbaren Klocke gheslagh, dat nyemande wye hy zy, 't zy Vrou ofte Man en Kinderen, in te dringhen binnen de voorz Sale en Salet, ofte daer neffens, ende omtrent de zelve plaetschen te staene, tot eenighen tyden, ten waere yemant daer nootelicken te doene hadden. Alles opte verbeurte van haere Upperste Cleedt, en Correctie van Schepenen: Een yghelicken zy wel ghewaerschuwet, ende d'een zegghet d'ander voort.

1613.

Na dat opten eersten van Bloeymaand, Kuervorst Frederik, Palts-Grave opten Rijn, enz. met zijn Furstelike Gemalin, de Dochter van Engeland, te Dordrecht van de Overheyd, en Burgerye in Wapenen zijnde; Heerlijk was ingchaald, Inhaling vande Palts-Graaf, wierde

wierde alhier bewellekomt, en in 't aanzien der Burgeren, door Onze Overheyd Feeftelik onthaald.

* Sinod.
Na.ional.

Als * 's Landschaps-Opper-Kerken-Raad, in 't Jaar Ons Heeren 1618. te Dordrecht was Beschreven: Zoo lang die Kerk-Saming duurde, hield hier Hof als Gemachtigd vanden Staat, tot des zelfs By wooning, den Hoog-geborene Heere, WALRAVEN van BREDEROEDE, Vrybeer van Vianen, Ameyde, &c. hebbende tot Gezellinne de Hoog-geborene Vrouwe, MARGARETA-MARIA D'HAUN, Dochter van den Grave vanden Brouk en Valkensteyn zyne Gemalin, brachte mede hare Karrosse, toente Dordrecht wat nieuw: maar nu zijn zoodanige Koetzen daar gemeen.

* Reventer.

* Chambre
Mi-partie.

In 't Jaar 1655. wierd in de * Eet-zale van 't voorz Hof gehouden, de * Mid-gedeelde Kamer, wegens de Krone van Spanjen, en den Staat der Vrye-Vereenigde Nederlanden.

Chambre Mi-partie.

AAngezien by het 21. Articul van het Verdrag van Vrede tusschen den Heere Koning van Spagne ter eenre, en den Staat der Vereenigde Nederlanden ter andere zyde, op den 30. January 1648. binnen de Stad Munster in Westphalen gesloten, was beraamd, dat ten wederzyden eenige Regters in gelijk getal zouden werden aangesteld by forme van Chambre Mi-partie, tot beslegtinge van zaken in 't zelve Articul vermeld, zoo waren tot verblyf-plaatzten der voornoemde Chambre, de Steden Mechelen en Dordrecht verkoren, volgens het 13. Articul van de Instructie van de voorz Chambre, om alzo by buerten, dan onder het Gebied van d'eenre, ende dan van d'andere, op alzulke tyden als men verdragen zoude haar verblyf te nemen.

Welken volgende op den 23. December 1653. zijn verschenen op het oude Palais binnen de Stad Mechelen d'Heeren, Anthonis l'Hermite, Ridder, Præsident van den Grooten Rade van den Heere Koning van Spagne, en Rutger Huygens, ook Ridder, en Gedeputeerde ter Vergaderinge van de Ho: Mog: Heeren Staten Generaal der Vereenigde Nederlanden, wegens het Furstendom Gelre en Graaffschap Zutphen, beyde last hebbende om af te nemen den Eed van de Heeren Regters, van wegen zijne Majesteyt van Spagne, en haar Ho: Mog: wederzijds aangesteld tot de Chambre Mi-partie, en van de Secretarissen en Greffiers der zelve, te weten, van wegen den voorz Heere Koning,

De HEEREN:

Guilliam Lottin, Heer van Noordhout,	Requesten van den voorz. Grooten
Raad en Mr. van de Requesten van den	Rade.
Grooten Rade van den Heere Koning van	Johan Cuyermans,
Spagne,	Filips Rijckewaard, Heer van Tyber-
Aarnoud Verheyen, Raad en Mr. vande	champs,

Peter

Peter Stokmans, Heer van Latuy en Pieterbais. Alle drie Raden. Ordinaris van den Rade van Brabant.	Jacques Edel-Heer, Heer van Hoofdvinder. Raad en eerste Pensionaris der Stad Antwerpen. Genoemd tot Regters. En
Johan Baptista de Strucker, Raad Ordinaris van den Rade van Gelderland.	Julius Boccabella, Heer van Ophombeke, Secretaris van zijne Majesteyt van Spagne, genoemd tot Secretaris ende Greffier van de voorgemelte Chambre-Mi-partie.
Denijs vander Beke, Heer van des Watines, Raad Ordinaris van den Provinciaelen Rade van Vlaanderen.	

En van wegen de voorz Hoog: Mog: Heeren Staten,

De HEEREN:

Willem van Lintelo, Heer van Ezen, enz. Burg-grave, Hoog-Schout van de Stad en het Ampt van Lochem, Extraordinaris Raad in den Hove van Gelderland, Gecommitteerde tot de Vergaderinge van haar Ho. Mog.	Antonis Carel Parmentier, Heer van Heeswijk, enz. Geëligeerde Raad ter Vergaderinge van de Ed. Mog. Heeren Staten 's Lands van Utrecht.
George Rataller Doublet, Raad in den Hoo-gen Rade van Holland, Zeeland en Vriesland.	Jacob van Bouricius, der beyden Regten Doctor, Erfgezeten in Bergum, enz.
Franco Riccen, Raad ende Pensionaris der Stede Purmerende.	Lucas Clant, Heer van Meknaburg, in Eeu-rum, enz. Genoemd tot Regters. En
Gerard de Cromom, Raad Ordinaris van den Hove van Holland, Zeeland en Vriesland.	Dirk Graswinkel, Ridder, Heer van Holy, Doctor in beyde de Regten, Raad en Advocaat Fiscaal van de Domeynen van Holland, genoemd tot Secretaris ende Greffier van de meer-gemelte Chambre.

In welken gevolge hebbende de voorz Heeren eerste *Comparanten* vertoon de wederzijdse *Commissien* tot dien eynde hun gegeven, is na Lezinge van de zelve, en van de *Instructie* van de voorz *Chambre* en *Ampliatie* der zelve, mitsgaders vande *Commissien* aan de Heeren *Regters*, *Secretarissen* en *Greffiers* daar toe verleend, voortgevaren tot het doen van wederzijds den behoorlijken Eed, welke mitsdien by de voorz Heeren gedaan is, zijnde voor alsoodien geen *Gedeleguerde Regter* wegens de *Provincie* van *Overijssel* aangekomen.

En hebben de voorz Heeren *Regters* haar eerste *Vergaderinge* binnen de *Stad* van *Mechelen* op het oude *Palais* voornoemt, als zijnde daar toe geschikt, gehouden op den 7. January 1654. en voorts toegetreden tot de wezentlijke bedieninge van hunlyden *Ampten*.

Den voornoemden Heer *Stokmans* vertrokken zijnde, is op den 27. January 1655. in des zelfs plaatze wegens zijn *Majesteyt* gevolgd, de Heer *Henrik Loyens*, Doctor in de *Regten*, en *Professor* in de *Universiteit* tot *Leuven*.

En is de voorz *Chambre* tot Mey 1655. gebleven tot *Mechelen*, als wanneer de zelve is overgebragt tot *Dordrecht*, en heeft op den xj. der voorz Maand haar eerste *Zit-plaats* genomen alhier in het *Augustijne Klooster*, gezeyd het *Hof*: gedurende welk verblijf binnen dezer *Stede* zijn inde voorz *Chambre* gekomen, mitsgaders in plaatze van vertrokken ofte gestorven Heeren,

De HEEREN:

- Mr. Henrik Moreelse, Raad Ordinaris in den Hove Provinciaal van Utrecht, heeft den Eed gedaan op den 31. May 1655. wegens haar Ho: Mog: in plaatze van de Heer *Antonis Carel Parmentier*.
- Mr. Simon van Hoorn, Raad ende gewezen Præsident Schepen der Stad Amsterdam, enz. op den 5. Juny 1655. wegens haar Ho: Mog: in plaatze van de Heer *George Rataller Doublet*.
- Henrik van Coeverden ten Berge, wegens haar Ho: Mog: op den 3. Novemb. 1655 waar mede de plaatze van *Overyffel*, welke gelijk hier voor gezegt is was open gebleven, is gevuld.
- Mr. Servaas van Panhuys, Raad ende Pensionaris der Stede Schoonhoven, op den 12. November 1655. wegens haar Ho: Mog: in plaatze van de Heer *Franco Riccen*.
- Nikolaas Verbolt, Burgemeester der Stad Nymegen, op den 21. February 1656. wegens haar Ho: Mog: in plaatze van de Heer *Lintelo*.
- Jacquez le Gay, Raad ende Pensionaris der Stede ende Castelenye van Veurnes, op den 27. Marty 1656. wegens zijne Kon: Majesteyt in plaatze van de Heer *Guyermans*.
- Ludowik Horenken tot Baffelo, Ramum, enz. op den 12. May 1656. wegens haar Ho: Mog: in plaatze van de Heer *Lucas Clant*.
- Jonkhr. Alexander van Capelle tot Buydelhof, Heer van's Heer-aartsberge, op den 20. May 1656. wegens haar Ho: Mog: in plaatze van de Heer *Nikolaas Verbolt*.
- Mr. Johan Boreel, Schepen ende Raad der Stad Middelburg, op den 23. May 1656. wegens haar Ho: Mog: in plaatze van de Heer *Cromom*.
- Nikolaas Verbolt, Burgemr. der Stad Nymegen, in plaatze van Wylen den voornoemden Heere *Alexander van Cappelle*, wegens haar Ho: Mog: ende heeft op den 13. July 1656. na nieuwe *Commissie*, wederom den behoorlijken Eed gedaan.

Ende is de voorfz *Chambre* met den 1. Augusti 1656. wederom vertrokken na *Mechelen*, alwaar de zelve heeft gezeten den 18. September daar aan volgende; gedurende welk verblijf tot *Mechelen* zijn noch in plaatze van vertrokken ofte gestorven Heeren gevolgd,

De HEEREN:

- Gijsbrecht van Wijckersloot, Oud-Burgemr. der Stad Utrecht, wegens haar Ho: Mog: op den 20. September 1656. in plaatze van de Heer *Moreelse*.
- Johan van Schriek, der Regten Doctor, en Burgemr. der Stad Deventer, op den 29. January 1657. wegens haar Ho: Mog: in plaatze van de Heer *Henrik van Coeverden ten Berge*.
- Jonkhr. Frederik van Essen, Raad Ordinaris in den Hove van Gelderland, enz. op den 10. November 1656. wegens haar Ho: Mog: in plaatze van de Heer *Nikolaas Verbolt*.
- Lucas Harkens, der beyden Regten Doctor, op den 10. November voorfz, in plaatze van de Heer *Ludowik Horenken* zalt., wegens haar Ho: Mog:
- Johan Anthoine de Ruyschen, Heere van Eleshem, Ordinaris Secretaris in den Grooten Rade van zijn Kon. Majt. in plaatze van den Heere *Filips Rijkewaard*, op den 5. April 1658.
- Christiaan van Rodenburg, Raad Ordinaris in den Hove Provinciaal tot Utrecht, wegens haar Ho: Mog: op den 8. Juny 1658. in plaatze van de Heer *Gijsbrecht van Wijckersloot*.

En is wyders den 19. Augusti 1658. de voornoemde *Chambre* herwaarts tot *Dordrecht* gekeerd, en heeft op den 28. November 1658. hare Zit-plaats begonnen

begonnen in de *Kloveniers-Doele*; gedurende welke Zittinge tot *Dordrecht* zijn in plaatze van vertrokken ofte gestorven Heeren gevolgd,

De HEEREN:

Jehan Charles des Cordes, Licentiaat in de Regten, op den 19. December 1658. wegens zyne Kon. Majt. in plaatze vande Heer <i>Jacques le Gay</i> zalt. Cypriaan de Varick, Heere van Carum, enz. op den 7. Jan. 1659. wegens zyne Kon. Majt. in plaatze vande Heer <i>Jacques Edel-Heer</i> , zalt. Cornelis Iongbloed, Burgemr. der Stad Bommel, op den 9. January 1659. wegens haar Ho: Mog: in plaatze van de Heer <i>Frederik van Essen</i> .	Pieter van Kortekenne, der Regten Licentiaat, Raad ende Pensionaris van het Land van der Vrye, op den 17. January 1659. wegens zyne Kon. Majt. in plaatze van de Heer <i>Guilliam Lottin</i> . Jehan van der Schore, der Regten Licentiaat, op den 18. July 1659. wegens zyne Kon. Majt. in plaatze van de Heere <i>Denijs van der Beke</i> .
--	--

Ende is wederom den 6. Augusti 1660. de gemelde *Chambre van Dordrecht* na *Mechelen* overgebracht: tusschen welken tijd en den 7. November 1660. zijnde Overleden de Heer *Julius Boccabella*, *Greffier* en *Secretaris* wegens zyne Kon. Majt. en naderhand in den Jare 1666. zijnde mede Overleden de Heer *Mr. Dirk Graswinkel*, ingelijks *Greffier* en *Secretaris* wegens haar Ho: Mog: zijn in hunlyden Ambten gevolgd,

De HEEREN:

Jehan Baptista Boccabella, Heere van Steenwerven, Zone vande voorz Heere <i>Julius Boccabella</i> , wegens zyne Koninklyke Majteysteyt.	Mr. Johan van Someren, Heeren <i>Kornelisz. Syndicus</i> en Raad Pensionaris der Stad <i>Nymegen</i> , wegens haar Hoog: Mogende, opten 12 November 1666.
---	---

Verders heeft in de gemelde *Chambre* het Recht van zyne Kon. Majt. als *Advocaat* waargenomen, de Heer *Mr. Jakob Cloups*, Heer van *Harssy*, Raad *Ordinaris* van den *Souverainen Rade* van *Braband*; en zijn *Advocaat* en *Procureur* van haar Ho: Mog: geweest, *Mr. Cornelis Cauw* zalt. en *Richard van Dijk*. En voorts zijn eenige van de *Procureurs* uyt de voorz *Verblyf plaatzen* vande *Chambre* tot het gemelde Ampt aangesteld, na het doen van behoorlijken Eed.

Kamer-bewaarders van de <i>Chambre</i> zijn, wegens zyne Kon. Majt.	wegens haar Ho: Mog:
Herman Jacobsz.	Henrik Lambertz. de Bruyn.

En is de gemelde *Chambre* alhier met verscheyde Eeren, Weerdigheden en Vrydommen vereerd geweest, onder anderen uytwijfende de Resolutie van Burgemeester en Gecommitteerden ten Beleyde, in dato den 15. October 1658. enz.
 In 't Jaar 1658. De *Mid gedeelde Kamer* uyt 'et *Hof* inde *Kloveniers Doele* verplaatst zijnde, is de voorz *Zale* den *Koop-luyden* van den *Engelsche Stapel* ingeruynd. Boven die *Zale* werde wel eer, nu inde *Nieuwe-Kerken Kamer*, vier maal's Jaars, de * *Kerken-Vergadering* van *Zuyd Holland*, gehouden: Be- * *Classis*, staande uytte *Sieden* van *Dordrecht*, *Geertruyden-Berg*, *Willems-Stad*, De

Klundert, en Zevenbergen, ende navolgende Dorpen, &c. Zittende op deze Wyze:

Sprang. Befoyen. Papendrecht. Dordrecht. Hooge-en-Lage-Zwaluwen. S. Anthons-Polder. Raansdonk. Dubbeldam. Waspik. Molenaars-Graaf. Gyffen-Nieukerk. Ryderkerk. sGraven-moer. Wijngarden. Made. Drimmelen. Zwindrecht. Henrik-Iden-Ambacht. Numans-Polder. Nieu-Beyerland. Geertruden-Berg. Brandwijk. Heer Oude-Lands-Ambacht. Zevenbergen. De Klundert. Kappelle. Alblas. Maasdam. Mijns-Heeren-Land-van-Moerkerken. Heer-Jans-Dam. Oud-Beyerland. West-Maze. Stryen. Willems-Stad. Barendrecht. Heynen-Oord. Goudriaan. Slydrecht. Streef-Kerk. Peters-Hoek. Klaaswaal. Lekkerland. Rys-Oord. Duffen. Cillers-Hoek. sGravendeel. Giessen-Oude-Kerk en Bleskins-Grave. Hebbende alsdan in Orde ook tusschen beyde de *Predikanten* van *Dordrecht* aldaar mede hare Zit-plaatzen. In dit Hof is nu de **HEEL-HAAKS-DOELE**. De

* Diaken.

Bakkerij voor den *Huys-Ermen*, en werd door de * *Armen-Bezorgers* eens 's Weeks, alhier aan de Nood-druftige Brood Uytgedeeld.

Vande *Augustinen-Heremiten*, die alhier wel eer huys hielden, zijn Ons ter hand gekomen, eenige der zelve *Prioren*, *Lees-meesters*, *Senior*, *Supprioren*, *Procurators*, *Kosters*, *Broederen* en *Portier*, hier na volgende :

Prioren :

1293.	Br. Goidscalck Oem, die den Eersten	1432.	Laurens Craling.
	Steen van 'er Kerk leyde A ^o . 1293.	1432. 1433. 1434. 1439.	Jacop Lisse, Bis-
1343.	Domaes N.		scop van Tripolis, 1443.
1344.	Dionisius, Prior Generalis.	1442.	Philips, N.
1346.	Jan van Steenbergen.	1446. 1449.	Claes van Breda.
1348.	Dionisius, N. Prior Generaal.	1451. 1455.	Gerard van Hoefden,
1349.	Gherijt van Hoefden.		Lees-Meester en Prior.
1355.	Jan, N.	1455. 1456. 1458.	Cornelis Vrancken van
1355.	Br. Jan die Bisscop.		Nieuwer-Hey.
	Cornelis vander Nieuwer-Hey.	1475.	Jacop, N.
1363.	Jan Vincke.	1475.	Boudewijn Stapel.
1367.	Adam van Deyle.	1481.	Augustijn van Rosendael.
	Pieter vander Nyewervaert.	1485. 1490.	Boudewijn Stapel.
1370.	Claes van Sciedam.	1496.	Jan Jansz.
1399.	Claes Oem, Heeren Claifz. Reyfde	1515.	Heinric van Sutphen.
	met die van Dordrecht opten	1516.	Heinric van Sutphen, die 1524. te
	Vriezen als Pape.		Meldorp in Diethmarffen, om
1402.	Adriaen, N.		de Leere Jesu Christi, Hervormd
1405. 1406.	Clays Ockerfz.		op Dr. M. Luthers wyze, ge-
1407.	Jan die Biscop.		doed en verbrand is.
1408.	Aernt van Geervliet.	1520.	Jan van Orsbach,
1410.	Clays Ockerfz.	1521.	Jan van Orstbach, S. T. Dr.
1414.	Jan Biscop.	1530.	Augustijn van Eyndhoven.
1417. 1419.	Vrederick van Hoern.	1543. 1553.	Pieter van Hasselt.
1421.	Dirck van Velsen,	1555.	Cornelis Hardius.
1428. 1429.	Jacop Lisse,	1558.	Cornelis Hardenier,

1559. Br. Aernold Regius, Provinciaal van-
der Oerdenen van den Augufly-
nen.
1559. 1568. 1569. Joofft Reyngout, Vifitateur.
1571. 1572. Cornelis Hardius.
1571. 1572. Joannes Crabbius, laetfte Prior,

Lees-Meefters :

1349. 1355. Br. Henrick Heye.
1419. Hughe van Leyden.
1432. Heinric Hey.

Senior :

1520. Br. Mr. Aelbrecht, N.

Supprienoren :

1349. Br. Matthijs, N.
1402. Aernt van Utrecht.
1406. Aernt van Woudrichem.
1408. Jan Fraet.
1410. Aernt van Woudrichem.
1419. Heinric Houtfcilt.
1432. Claes van Rotterdam.
1517. Jan Pels, Pieterfz.
1520. Jacop van Berck.
1555. Auguftijn van Baerle,

Procurators :

1494. Br. Bouwen Stapel.
1501. Barthout, N.
1515. 1516. Anthonis Janfz. van Baerle.
1520. Dirck van Tefsel.
1528. 1529. Jacop Tielmanfz. 1554.
1555. Tielman, N.
1557. 1558. 1559. 1560. 1563. 1568. Ja-
cop Tielmanfz.

Kofters :

1349. 1355. Br. Jan Mairlant.
1402. Gherijt van Haerlem.
1408. Aelbrecht, N.
1555. 1559. Ian Tellis van Oudenaerden,

Broederen :

1349. 1355. Br. Phillips van Berghen.
1349. 1355. Clais van Breda.
1349. 1355. Ian van Wijck,

1355. Matthijs van Delff. 1410.
1402. Ian Boy, 1408. 1410.
1408. Ian Ockeri.
Aernt van Woudrichem.
Ian van Beylaer.
1410. Ian Bifcop, Prior van Agien.
Dirck van Velften, 1419.
Matthijs van Delff.
1419. Jacop Oudewater.
1432. Florens Ianszone.
1451. Jacop Lijs.
1461. Wouter, Meeftcr Jacop Ians zoen.
1494. Jacop Cleyfz.
1515. Jacop Iacopfz.
1515. Jacop Pels, Pieterfz.

Dede onze Overheyd aan de Mr. Pro-
vinciael te Colen,

Br. Willem van Alcmaer, Klachten
over de Broederen :

Pieter Ferrewairde.

Cornelis van Reymerswal.

Gerrijt deMan, en hueren Discipel.

Symon van Mechelen : Datze in

de Biechte de Gemeente van

Dordrecht wijs maeckte niet

alleen tegen die waerrachtig-

heyd; maer oock tegen 't ge-

meen Welvaren vande Stad.

Verzoekende derhalven die te

willen doen vertrecken, en daer

voor te doen hebben Precaers en

Biechtvaders van verftande, die

de Gemeente mochte leeren den

rechten weg der waarheyd, in

de Biechten en daer buyten : en

immers zulx die zoe hartnackig

niet en zijn, dat zy in zaecken

die buyten hueren verftand en

Facultheyt zijn, hem niet en wil-

len Submitteren andre die bat

behoeren te wetene en te ver-

ftaen, dan zyluyden.

1520. Ian Botter.

1559. Ian Bogaert.

1572. Cornelis Ianfz.

Portier :

1402. 1408. Br. Dirk van Velfen.

Hoedanig deze Munnikken gekleed gingen, zullen wy in 't korte zeggen :
Zy waren toegesteld in Zwarte Capucien, hebbende Ronde Kappen, Omgord

met *Lederen-Riemen*, ahangende ten voeten. Die verder het *leven* vanden *Patroon* dezer *Broederen* beluſt is te weten; die leze het *Paſſionaelen* de *Gulde Legende*: *Geprent te Zwolle*, in 't Jaar *Ons Heeren 1490.* van *Hieribertus Roſweyduſ*, enz. En meer anderen.

Vinde *Meesters* of *Vaders* vanden *Augustynen* te zijn geweest,
1521. 23. December.

Pieter Schoeck, Willemsz.
Ian Pieter Henrixz.

Ian Ioeſtensz.
Blafius Bucquet.

1550.

Willem van Drenckwaert, Boudewijnsz.

pro eo xj. Septemb. 1554. (a)

Arend Brouwer, pro eo 20. Augusti 1556. (b)

Adriaen van Blyenburg, Adriaensz. Scout,
pro eo. (c)

Pieter Muys, Iacobsz. pro eo. (d)

(a) Willem Bucket, Blafiusz.

(b) Gerit Tack, Huybrechtsz.

(c) Dirck Nuyfenburg, Iansz.

(d) Gijsbrecht van Haerlem, Iansz.

De AUGUSTYNEN KLOOSTER-KERK.

Gesticht, alswe hebben gezeyd, in 't Jaar 1293. leggende daar van den *Eerſten Steen* *Br. Godſchalk Oem*, *Prior*. Beſtaat uyt twee *Daken*, ruſt op acht *Zuylen*, die volgens de *Bou-kunſt Swemen* *Corinthia*. Verbrande 1512. den 23ten Augusti. Toch werde korts daar na weder *Opgebout*. Heeft vier *Kappellen*, had verſcheyde *Outaren* en andere *vercierselen*.

Ter *N. N. Weſter-Deure* inkomende, ziet men aan de *Rechter-hand*

De *Kappelle*, *Genoemd* de *Schrijvers*.

Kappelle, *Gesticht* by *Heer Jan van Drenkwaard*, 1549. *Overleden*.

Kappelle, *Gesticht* by *Heer Willem van Drenkwaard*, 1488. *Overleden*.

Kappelle, *Genoemd* de *Quekels*.

Waar in is te zien de uytſtekende *Begraffeniſſe* van den *Ed. Heer Willem van Beveren*, *Heere van Strevels-hoek*, enz. En des zelfs *Huyſvrou Emerentia* van den *Eynde*, *Vrouwe van Strevels-hoek*. Boven welkers *Graf* op een *Zwarte Dinantſche Toetſteenen Tafel*, bezet met twee *Aſtaande Marmere Zuylen*, voerende de *gemelte Tafel* in 't *Hoofd* de *Wapenen* van *BEVEREN* en van den *EYNDE*: En *Lager*, de *Stam-deelen*, *Staat*:

D. O. M. S.

Etern: Memor: Gulielmi de Beveren, Corn: F. Strevels-Houckii Toparchæ, Conſlarii & Quæſtoris Generalis Australis-Hollandiæ, Conſulis Durdrechtani, Bis in Senatum Confæderati Belgii, Toties in Senatum Ordinum Hollandiæ, Sæpius ad Socias Nationes, & Poſtremo inter Confæderatos Belgii Proceres Delegati; Viri Cum Natalium Splendore, Tum Virtutum Famâ, & Eximiis in Rempublicam Meritis Præclari. Nati Pridie Nonas Dec. c1010 LVI. Denati xv. Kal. Sextilis c1010 cXXXI.

Con-

BEVEREN. **C**onditur hoc tumulo Probitas; Prudentia busto,
 Et cineri Pietas ingemit ipsa suo.
 Quæ toties Patriæ juvat facundia causam,
 Hic filet, & BEVERI plus vult ore loqui,
 Stant vrnæ juxta Proavum: sed marmore in isto
 Hæredem priscæ nobilitatis habes.
 Quam, si stemma neget, poterat virtute mereri.
 Non solum titulos invenit illa; facit.
 Nunc Quæstura Viro, nunc dives traditur Auffer.
 Nunc Fasces offert Vrbs veneranda suos.
 Lustra decem attonito dictat consulta senatu;
 Vitaque Battaviæ, non fuit acta sibi.
 Legatis responsa refert, per castra, per enses,
 Auriaco vadit belligerante comes.
 Iam pia civiles placidè mens temperat æstus;
 Publica mox monitis mollibus æra juvat.
 Iam petit à fociis Marti stipendia terris,
 Nassovioque parat robur & arma Duci,
 Tempora sic belli, sic flexit tempora pacis,
 Et modò plus lauri, plus placuere togæ.
 Ipse fatiscens Batavus cum cerneret annos,
 Flevit, & hæc tumulo posthuma verba dedit.
 Quam leve collapsis patriæ decedere rebus!
 Hic voluit Patriâ non nisi stante mori.

EYNDE.

COEL.

SANDE-
LING.

OEM.

[C. BARLÆUS.]

Sita quoque Hic est Emerentia van Eynde, Car: F. Conjux Gulielmi de Beveren, Matriona Genere & Virtute Spectabilis: Quæ defuncta Anno Proxime Sequenti 1610 c xxxii. xv. Kal: Sept. Cui XLIX. Annis Antea Vitæ Fuerat, jam Mortis jacet Socia.

Op de Graf-zark, verzien met de Wapenen en Stam-deelen, hier volgende, Staat:

Hier leyt begraven den Eerfamen Kornelis van Beveren, Heeren Pietersz. in zijn leven Burgermeester dezer Stede van Dordrecht, sterf den 27sten January 1586.

BEVEREN.

VALCK.

BEVEREN. VALCK.

BAKEL.

PUTTEND.

En Juffrouwe Maria vande Valck zijn Huyfvrouwe, die sterf den 12. December 1576.

In de voorfz Quekels-Kappelle, leyd mede Begraven, (zoo Ons bericht is) den Wel-Ed. Heer *Johan van Mewen*, &c. Heeren *Jakobfz. Onfanger Generaal* vande Tolle van *Geervliet*. Sterf den 14. Juny 1608. En Vrouwe *Alid van Beveren*, Heeren *Kornelis Dochter*, zijn Edts Huyfvrouwe: Sterf den 11. January 1606.

In de Drenkwaarde-Kappelle, die gebruykt werd tot een Zit-plaats van de Heeren *Magiftraten*, zijn, (zoo Ons bericht is) de Begraaf-plaatzen van de Erfgenamen van Heer *Wouter van Krayesteyn*, Heere *Jakob van Mewen*, &c. en die van *Schaarlaken*.

Hier tegen over zijn de *Begraaffeniffen* van't *Geflachte Berk*, en op de laafte Zuyl is te zien, de *Gedachteniffe* van den Wel-Edelen Heer *Johan Berk*, Wylen Ridder, *Afgezante* aan de *Krone van Engeland*. 1607. 1610. aan de *Krone van Denemarken* 1618. En aan'et *Heerlikdom*, (*Sinjorie* of de *Gemeynnten Staat*, *Republique*) van *Venetiën*, 1622. Onder zijn Edts *Afbeeldinge*, zijnde van *Witte Italiaanfche Marmer*, is dit *Onderschrift*:

Quod es Fui, Sum quod Eris.

En op een *zwarte Dinantsche Toetfteenen Tafel*, in *gulde Letteren*, met deze *Infcriptie*:

Hic Situs est

Vir Genere Nobilis,

Sed animo Virtuteque Nobilior,

JOANNES BERKIUS, J. C.

In urbe Hac Natali Ann. xxxiiij.

Primus a Confiliis. Syndicus,

Et a Secretis.

Dumque Munia Hac Obiit.

Præpotentium Fæderatæ Belgicæ Ordinum

Ter ad Reges Legatus:

Bis ad Sereniffimum Magnæ Britanniæ

Regem Jacobum:

A quo Virtutis ergo,

Eques auratus Creatus est.

Atque Iterum Legatus

Ad Criftiernum IV. Daniæ Regem:

Postea autem Supremæ in Hollandia Curie

Senator designatus.

Et

Et ad Serenissimam Venetorum Remp.

Legatus prope per quinquennium :

*Unde Patriæ Suorum amore diu desiderata ,
Sæpiusque Postulata Redeundi accepta potestate*

VIII. Aug. An. M. Dc. xxvij. Redux.

Fucunda Liberorum amicorumque gratulatione,

Summoque Civium applausu ,

Exceptus

(Heu Breve gaudium)

die xvij. ejusdem Mensis

Ingenti Suorum ac civium Moerore

Terras reliquit.

Annos Natus Lxij. Menses iij. Dies xv.

En onder aan de Voet is zijn Edts Wapen van Witten Marmer.

Volgd den Orgel.

De Sacristie of Oude Kerken-Kamer. En

De Duer op 'et Hof, Klooster, of Heel-Haeks-Doel uytkomende.

De Nieuwe Kerken-Kamer ter zyden de Kerk 1657. uytgebout, hier in werd gewoonlik eens 's Weeks, op Donredag, Kerken-Raad gehouden.

De Predik-Stoel ;

't Hekken, de Zit-plaats der Predikanten, Ouderlingen en Diakenen.

Waar recht voor is, de Begraffenisse van Heer Arend van Groeneveld, Ridder, Wylen Stadvoogd van Sluys en Nymegen, met groote Lijkstaci aldaar Ge-aard en Ingezarkt: welkers Lijk-zark, altemaal, met Kopere Letters ingeleyd, vercierd was, toch met 'er tijd, door de onbesuyfde Jonggheyd daar uytgepeuterd. Voor, en inde Kappellen, reeds genoemd, is 't Gestoolte onzer Ed. Groot-Achtbare Overheyd, der zelve Vrouwen, enz. De Zittingen der Goede Luyden van den Achten, Mannen van Veertigen, enz.

In dese Kerk zijn noch eenige Aanzienlike Begraffenissen van Heeren en Vrouwen. En Graven van de navolgende : Van Baan, Bak, Beek, Berk, Beveren, Bogemaker, Boom, Bouquet, Jonker Frans van Brederoede, 1489. van zijn Wonde, op Puttox-Toorn Overleden. Brouwer. Carpentier, Canlier, Cool, Cools, Comput. Daalman, Dammert, Deylman, Deure, Dibbetsz. Franken. Geer, Ghey, Groeneveld, Griijph. de Haan, van Helmond, Heyligen-berg, Hoefst. Krul. Lens, vander Loo. van Messing, in welk Graf in Wintermaand 1640. is ge-aard Kornelis van Gezel, Aartsz. die na Herstelling van den Godsdienst, in Zomermaand 1572. onder de Linden-boom inde Kloyeniers-Doel 't eerste is Gedoopt : Meulen, Minnefang.

fang. vander Net. Onderwater. Rees, Regenmorter, Repelaar, Ring, Rijken. Sam, Schrevel, Someren, Son-en-Maan, Strikken. Tak, vander Tak, Trip, Turquet. Vaans, van Verflen, vander Vlies. Wassenhoven, Wielant, Willemot, Wit, Wittens, Wor. de Graven van Gil-den, en meeranderen, die by Ons mochten vergeten en overgeflagen zijn.

Na dat de *Vergadering* van haar *Ed. Mog. Heeren Staten van Holland*, enz. gehouden in 't voorz. *Klooster*, was gefcheyden, zijn opten 25. van *Hooy-maand*, in 't Jaar Ons Heeren 1572. de *Beelden* then *Augustynen* weg gedaan, en werde aldaar 's anderen daags, door die vanden *Herfelden Godsdienst*, *Ge-preeckt*, en voorts die *Leere* Opentlik ingevoerd. Werd nu gemeenlik achtmaal 's *Weeks*, in des zelfs *Kerk*, *Gods Woord Verkondigd*, te weten, Drie keeren op des Heeren dag, en dan eens *Mondeling-Onderwijs* gedaan, en voort Vijf reyzenin de *Week* aldaar *Geleerd*, en Acht maal 's Jaars het *H. Avondmaal* Be-diend en Onderhouden.

De Zy-duer ter Straten uytgaande, is 't Huys des *Kosters*.

Wy hebben boven fol. 117. gezeyd, dat de *Dominicanen* en *Carmeliten* bin-nen *Dordrecht*, geen *Kloosters*, maar *Terminarii-Huizen* hadden, die wy in Orde zullen laten volgen.

Het Terminarii-Huys der Dominica-nen of Preek-Heeren.

Dominica-
ner Termi-
narii Huys.
III.

GEsticht, na Ikachte, (om rede in *S. Adriaans-Kerk* verhaald,) in 't Jaar Ons Heeren 1303. mettet *Sacramens Gast-huys*: Stond inde *Vis-Straat*. (Naderhand bewoond, by *Monfr. Jean Polyander*, de *Kerkhoven*, *Ministre de l'Eglise Wallonne a Dort*. Eyndeling by Koope aangekomen, *Monfr. Jean de Lanoy*, *Pasteur en la dicte Eglise*, die dat heeft bezeten, en daar in 1672. is Overleden.) Welke Huyzinge fol. 72. gedacht, werde wel eer gewoonlik by Twee *Dominicani-Terminarii-Broederen*, van *Utrecht* gezonden, bewoond. Daar van den eenen was *Cappellaan* in *S. Adriaans-Kerk*, diewe op fol. 115. hebben aangewezen; den anderen was *Bewaerre*, *Procurator*, *Pastor* en *Biecht-vader* in 't *Gasthuys* en in 't *Magdalenen-Klooster*, Preekte by tyden ook in de *Groote-Kerk*. En is daar *Pastor* geweest in 't Jaar

1442.

Br. Claes van der Eyk.

1547. tot 1568.

Br. Dominicus van Nymegen.

Wanneer de *Dominicanen* zijn opgekomen, hebben wy fol 117. aangetey-kend. Aangaande haar *Kleedinge*, zy waren *toegefeld* in *Zwarte- en Witte Cap-puïen*, hebbende *Ronde Cappn*, *Witte Schapulieren*, &c. Die breeder van haren

haren *Patroon*, *Orde*, enz. gelieve te weten, die *Leze* de *Gulde Legenden*, reeds meermalen aangewezen, en de *Roomfche Schryvers* daar van handelende.

Het Terminarij-Huys der Carmeliten, of Vrouwen-Broeders.

Gesticht in 't Jaar Ons Heeren 13... Vermeld inde geschreven *Legende*, van 'et zoo genoemde *H. Hout*, en de *Mirakelen* des zelfs zoo men zeyd, voorgevallen in *Mijns-Heeren-Herberg*, en in de *Groote-Kerk*, inde Jaren 1431. 1457: toen binnen *Dordrecht* waren van *Scoenhoven* gezonden, De *Terminarij-Broederen*,

Carmeliten
Terminarij
Huys.
IV.

1431.

Br. Pieter Spikers.

1457.

Br. Pieter van Scoenhoven. a

a *Legende*
Cap. viii.
M. S.

Stond aan de *Poort-zide* achter *S. Jacops-Gasthuys*, gelijk My is voorgekomen, zoo uytte *Ding-talen* gehouden tusschen den *Carmeliten*, en de *Broederscap* van *S. Jakob*, als andere *Blyken*.

Welke *Huyzinge* gewoonlik wierde bewoond by *Twee Terminarij-Broederen*, van die voorfz *Orde* aldaar, als gezegd is, gestuurd. *Preekte* in *S. Jacops-Gasthuys*, en op zekere tyden inde *Groote-Kerk*.

De *Carmeliten* hebben haar *Opkomst* en *Wooning* eerst gehad opten *Berg Carmelus*, omtrent het Jaar 1181. onder *Alexander* den *Derden*.^b En wanneer *Bevestigd*, hebben wy op fol. 117. getoond.

b *Baronii en*
Musfards
Kerk-Hist.
rien op 't
Jaar 1181.

Aangaande haar *Klederen*, zy waren *toegesteld* in *Witte* en *Grauwe Caputien*, hebbende *Ronde Cappen*, een *Grauwen Schapulier*, gegord met een *Lederen Riem*.

Die meer van de *Carmeliten* zoekt te weten, *Leze* gemelte *Baronius*, *Musart*, en meer andere *Roomfche Schryvers*: als ook *Hospijanus* van den *Oorsprong* der *Munnikkeryen*.

Het Klooster of Convent der Celle- broeders, Lollards of Alexianen.

Die *S. Alexium* voor hueren *Patroon* of *Beschermer-Heer* hield, was *Gesticht* in 't Jaar Ons Heeren 14... Werd vermeld in een *Handeling* of *Acte-Boek* 1441. 1447. In 't *Ambten* of *Officie-Boek* 1482. 1483. 1487. &c. In 't *Klep-Boek* 1518. 1530. 1537. Werde weleer by *Cellebroeders* bewoond, die *Wuertlike Vaders* over *Heimluden* en haer *Goeden* hadden.

Celle-
broers-
Kloofte.
V.

Dit *Convent* was by gevoegd, (gelijk als noch) een

S

D U L.

D U L - H U Y S.

Dul-Huys.

OP welkers Krank-zinnigen, d' Alexianen acht namen (maar nu onder 't Gezag der Cellebroederen-Meesters, door Binne-Vader- en-Moeder waargenomen en verfordg werden.) Die Celle- of Zwart-broeders moften de Zieken en Kranken, zelfs vande Pest besmet zijnde, Bezoeken, Vanden, Gemak en Dienst doen, die Dooden op Stro leggen, Uydragen en Begraven.

Dionisius Mutsart Schrijft van die Cellarii aldus: De Cellebroeders eeren S. Alexium voor hunnen Bescherm-Heer; Deze beneerstigen de Dooden te Be-aarden, zijn Leeken zonder Wynges; maar niet zonder Barmhertigheyd totten Zieken en Dooden.^a

^a Historie
der Klooste-
ren. fol.
229.

Hoedanig de Cellebroeders gekleed gingen, zullen wy in 't kort overloopen, zy waren toegesteld in Zwarte Caputien, hebbende Ronde Cappes, daar aan een Platte Toot, die zy inden Gordel bonden, en waren verzien met Schapulieren. Die meerder van deze Broederen tracht te weten, Leze Mutsarts Kerkelyke- en andere Roomsche-Historien, Hospinianus van de Munnikkeryen, enz.

Dit voorz Klooster had wel eer een Kappelleken, verzien met een Outer. Welk naderhand, in Twee Vertrekjes, ten dienste van 't Huys, is veranderd.

In 't Jaar 1671. is in 'et nu meer-gemelte Klooster opgerecht en gemaakt een

T U C H T - H U Y S.

Tucht-
Huys.

Als Burgermeester en Tresoriers waren,

De HEEREN:

Mr. Jakob van Beveren, Heeren Kornelisz. Heere van Zwindrecht.
Mr. Anthoni vander Maft, Heeren Johansz. j Mr. Hugo Baan, Heeren Okkersz.

In dit nu meer-gemelte Convent, zietmen het Kappelleken, reeds aangewezen, Dertien Cellen voor de Krank-zinnigen. De Kamer der Binne-Vader- en Moeder. 't Groote Kook- en Bak Huys. Twee Kook-Huysjes. Den Hof, en Kleer- en Turf-zolderen, Kelder, Regenbak, en wat 'er noch meer te zien en te vinden is.

Inde Gang na 't Tucht-Huys gaande, ontmoet men de Heeren-Kamer, noch een Vertrek, den hoek om in 't gewesene Klooster, zijn twee Opsluys-plaatzes voor de Tuchtelingen, 't Gevangen-Huysje voor de Luyen en kwaadwilligen. Boven zijn Vijff Kameren voor de Tuchtelingen, zoo Mans als Vrouwen.

Vinde

Vinde Cellebroeders-Meefters geweest te zijn, in 't Jaar

1482.

Sarys van Slingeland , Sarys zoen , Scout Ambrosius Janszoen, En van Dordrecht.

1675.

Meefters of Vaders der Cellebroeders , Krank-zinnigen , en Tuchtelingen, en der zelve Goederen.

De HEEREN:

Burgermeesters inder Tijd ,

Johan van Neurenberg , Willemsz. Oud-Burgermeester.

Mr. Willem Brandwijk van Blokland , Heeren Pietersz, Vry-heer van Blokland, Burgermeester.

Mr. Kornelis Pompe van Meerdervoort, Heeren Michielsz, Ridder, Heere van Henrik-

Iden-en Schildmans-Kinderen-Ambachten, enz. Schout dezer Stede.

Adriaan van de Graaf, Sebastiaansz, Jakob Braats, Govertsz.

Rentmeester :

Adriaan vande Graaf, Heeren Adriaansz.

De Priorye, en 't Regulieren Klooster buyten Dordrecht : genoemd het Huys des H. Zaligmakers.

WAs Gesticht in 't Jaar Ons Heeren 1382. in 'et *Ambocht Eem*, gelegen by de *Vloed Eem*, door *Reynout van Minne-bode*. Een *Rijk, Uytstekend*, en *Voornaam Borger van Dordrecht*, die alleen betaalde de *Reys-kosten*, van *Mr. Gerard van Bronkhorst, Canonick t'Utrecht*, die van 't *Algemeen-Gods-Huys, Capittel Generaal*, te *Windesheym*, gelegen by *Zwolle*, der *Regulieren-Orde*, na *Romen* wierd gezonden, in 't Jaar 1397. Welkers *Munnikken* waren *Regulieren-Canonicken*, na den *Regel van S. Augustijn*. Stond onder 't gemele *Gods-Huys van Windesheym*, welk eerst bestond uyt vier *Munnikdommen* of *Kloosters*, als dat

Klooster der Regulieren te Eemsteyn. VI.

Van de *Zalige Maagd Maria*, te *Windesheym* by *Zwolle*, opgerecht in 't Jaar

1387.

Des *H. Zaligmakers*, in *Eemsteyn* by *Dordrecht*,

1382.

Van *Maria*, by *Aernhem*,

1392.

Van 't *Nieuwe-Licht*, by *Hoern*,

1392.

Hebbende haar gesamentlike *Voor-rechten* verkregen van *Paus Bonifas de Negende*. Welk *Capitel*. metter tijd, onder verscheyde *Roomse Bissoppen* is aangegroeyd, tot een getal van 84. *Mannen-* en 13. *Vrouwen-Kloosters*. Daar dan opte *Ry* het *Klooster* der *Regulieren* te *Eemsteyn* by *Dordrecht* de zevende

Plaats had. En onder de *Stiften*, de *Regulieerriffen*, dat van *S. Angniet*, binnen *Dordrecht* het *Achste* was.

Na dat den *Grooten Waard* op *S. Elisabeths nacht* in 't Jaar 1421. was ingebroken, is in plaats van 'et gemelte *Klooster*, voor die *Munnikken* een ander *Geboud* in *Kijfhouk*, gelegen inden *Zwijndrechtſchen Waard*. Welk vande *Watergeuſen* uytten *Briel* onder *Hopman Dirk Wor* van *Dordrecht*, opten 14de van *Zomermaand* 1572. wierd aan *Brand* geſteken en vernield, zoo dat 'er nauwliks iets van de *Grondſlag* is te vinden. En waren gemelte *Broeders* recht voor haren eerſten *Onder-Gang*, onder de *Land-Poorters* van *Dordrecht* aangenomen (na luyd der *Woorden*;) In 't Jaar 1421. 's *Vrydages* na *S. Lambert*, ſoe was dat *Gods-huys* van *Eemſteyn Poorter* ontfaen, om Hemende hoeren *Goedente Beſchudden*. Ende men ſcout hem quijt die *Kroen's Jaers* om *Gods wil*, dat Sy voer die *Stede Bidden* fouden. Dit geſciede onder *Wouter van Genderen*, doen hy *Borgermeester* was. Ter *Bede* en *Begeerten Hertoges Jans* van *Beyeren*, met *Synen Bezegelden Brieve*, die Hy der *Goeder Stede* op dietijd ſende. En 1432. 's *Daegs* voer *S. Lucia*, iſt *Kloester* te *Eemſteyn* vry geſproken van *Ongeld* en *Excūns* vanden *Torf*, gelegen inden *Grooten Waard*, als *Burgermeester* was *Dirck van Eycke*.

De *Namen der Prelaten* of *Prioren* van den *Beginne* dezès *Kloosters* zijn den *Wijd-vermaarden Dr. Johan* van *Beyerwyk*, door den *Hoog-gelcerden Mr. Gijsbrecht Lappius* van *Waveren*, zeer *Ervaren* in onze *Oudheyd*, toegezonden:

1383. Pater Johannes Wiſſonis, <i>Vice-Præpoſitus</i> .	1457. P. Nicolaus de Worichem.
1387. P. Simon de Schoonhovia, <i>Præpoſitus</i> .	1468. P. Wilhelmus Joannis, de Leydis.
1388. P. Johannes de Horwinen, eerſte <i>Prior</i> .	1474. P. Michael de Dordraco.
1395. P. Henricus Wild, van s'Hertogen-Bosch.	1476. P. Wilhelmus de Brielis.
1400. P. Simon de Schoonhovia.	1485. P. Henricus de Bommel.
1402. P. Laurentius de Geſtel.	1490. P. Arnoldus, <i>Professus</i> in <i>Leyer-Dorp</i> .
1414. P. Theodoricus de Leydis.	1492. P. Johannes Wolteri de Dirckland.
1419. P. Johannes Brunonis de Aſperen.	1505. P. Johannes Joannis, de Delft.
Deze heeft het vergane <i>Klooster</i> mette <i>Munnikken</i> opgebracht in <i>Kijfhouk</i> , als wy hebben gezeyd, is <i>Geſtorven</i> en <i>Begraven</i> by de <i>Zuſters</i> te <i>Bommel</i> , daar hy de <i>Vandinge</i> was gaan doen.	1529. P. Petrus Nicolaii, de Geldris.
1433. P. Gijsbertus de Schoonhovia.	1532. P. Johannes Joannis Gijsſen, de Balen. Deze zijnde <i>Prior</i> van dit voorſz <i>Klooster</i> , is in 't Jaar 1521. <i>verkoren</i> , <i>Opper-Prior</i> van de heele <i>Orde</i> te <i>Windesheym</i> : Welke Hy <i>Negen Jaar</i> , en <i>Drie Maanden</i> loffelik hebbende <i>Befield</i> , <i>Sterf</i> aldaar, en werde in 't <i>Koor</i> <i>Begraven</i> .
1435. P. Johannes Dictus de Kerk.	1541. P. Jasperius Anthonii, a Delfshaven. P. Johannes ab Eyndhovia, <i>Professus</i> in <i>Rugge</i> .
1444. P. Willem Duyc, de Dordraco.	1552. P. Theodoricus Henrici Donck, de Buſcoducis.
1448. P. Johannes de Velfen.	1570. P. Johannes Petri ab Herpt,
1455. P. Conradus de Schoonhovia,	

Vinde hier ook *Procurators* en *Broeder* geweest te hebben,

Procurators :

1432. Bt. Godeverd, N.
1462. Pieter Knijf.

Broeder :

1522. Bt. Reynier Oem, 1524. Overleden,
oud omtrent 60. Jaren.

Omtrent de *Verkiezinge* der *Prioren*, vinde Ik dat de volgende *Voorschriften* gebruykt wierden.

Voorschrift tot de Bezweringe der Verkiezers.

Broeder N. Wy bezweren U in den Heyligen Geest, ende in der beste manieren als Wy vermogen ende moeten, dat Gy een Canonick dezès Huys ofte daar Buyten kiest tot een Prior van dezen Huyze, die Gy na God en uwer Conscientie, alzoe veel als de menschelijke krankheyd verhenget Weerdig ende Bequaam meend te wezen, tot het Ambt van 't Prioorfchap.

Voorschrift van 't geen gesproken werd in de Verkiezinge.

IK Broeder, N. bewillige in Broeder N. en hem Kieze Ik tot Prior dezès Kloosters.

Voorschrift van 't geen gezegt werd in de Vereyzingē.

IK Broeder N. bewillige in Broeder N. ende hem vereys Ik tot een Prior dezès Kloosters.

Van welken gelijken Inhoude, *mutatis mutandis*, Ik bevinde de Voorschriften die gebruykt wierden inde Verkiezinge der *Priorinnen*.

Deze *Regulieren* waren toegesteld in *Witte Caputien*, dragende *Vierkante Zwarte Bonetten*, *smalle Linde Bessen*, *Zwarte Coletten*, en *Witte Linde Subtielen*. Wie meerder van deze *Broederen*, harē *Patroon*, *Orde* en *Klooster-leyen* begeerd te weten, die Leze het *Passionaal* en *Gulde Legenden*: Geprent te Zwolle, in 't Jaar Ons Heeren M. CCCC. ende xc. Van *Heribertus Roswey- dus*; Gedrukt t' Antwerpen, M. DC. xxix. & *Regulam Beati Augustini Episcopi cum Constitutionibus Canonorum Regularium Capituli Windesemensis, &c. Excus. Ultraject.* 1553. en meer andere *Roomze Schryvers*.

Het Regulieren - Klooster onzer L. Vrouwen te Hemfdonk.

Gesticht, als *W. van Goudhoeven* wil, in 't Jaar Ons Heeren 1443. te *Hemf- donk* by *Brandwijk*, bestond ook uyt *Regulieren-Canonicken*, staande onder

Klooster
der Regu-
lieren te
Hemfdonk
VII.

a Byvoegsel
oppe Hol-
land's Kro-
nijk, fol.
118.

des Gerechts-dwang, of 'et Capittel van 'et Klooster te Kamp in Vriesland. a

Welk Klooster *J.* van Oudenhoven aldus beschrijfd: Buyten Schoonhoven inden Hem, inden Krimpender-Waard, 't zy onder de Landen van Bloys, of onder Zuyd-Holland, heeft gelegen 't Reguliers Klooster van S. Michiel, waar van noch eenige Fondamenten en vervalle Muren worden gezien; en is daar uyt gesproten 't Klooster van Onse Lieve-Vrouwe ten Donk, onder Brandwijk, beyde vande Orde van S. Augustyn, blykende by den volgende Gift-Brieff van de Grond-plaatze van 'et zelve Klooster, (waar van vele vervallen Muren, en de Fondamenten noch overig zijn.)

G I F T - B R I E F

WY Engelbert, Grave te Nassouwen, Heere ter Lecke, ende te Breda, ende Johanna, Gravinne ende Vrouwe der selyer Landen voorfsz. Syne Gesellinne, doen kond allen Luyden, ende kennen overmits desen onsen openen Brieve: Dat Wy om Gods willen, ende aengesien Saligheyt onser, onser Oiren ende Nakomelingen Zielen, ende oock om den Dienst Gods te wecken, en te bet Wy huere Goeder Wercken en de Beden deelachtigh te worden, gegeven hebben, ende geven voor Ons onsen Erven, ende Nakomelingen, den Regulieren des Kloosters van S. Michiels, buyten Schoonhoven inden Hem, een Stuck Landts, geheeten die Donck, met huer toebehoorten, ofte beheingt leeght met huere ouden Slooten, binnen onser Parochien van Brandwijk, [inden) Alblafferwaert, als een Klooster-Kerk ende Bouw Huys daer op te doen fetten, ende te doen timmeren, soo hem dat beste ende nutste sal duncken te wesen, by der hulpen Gods ende Goeder Luyden. Welcke Stuck Landts voorfsz Wy hem overgegeven hebben, ende geven over mits desen onsen Brieve, om een Jaerlijck Chijns, al-omme twee Pondt, des Heeren Ponde, Ons, ende Onse Nakomelingen Jaerlijcks te betalen, alle Jaer op S. Martijns-dage, in den Winter, sonder wederseggen, ende nemen hem Goeden Luyden des Kloosters voorfsz, ende die Goeden in onser Hoede en Beschermenisse na onsen vermogen, sonder alle argelift, ende Wy voorfsz Grave ende Gravinne, Engelbert ende Johanna, hebben des tot oorkonde onser beyder Zegel, voor Ons ende Onse Nakomelingen aen desen Brieff gehangen, in 't Jaer Ons Heeten, Duysent Vier Hondert ende Vier-en-twintigh, acht dagen in Junio. b

b Beschrij-
ving van
Zuyd-Hol-
land, fol.
416.

Van de Broederen die aldaar Huys hielden, zijn My maar ter hand gekomen,

Prior:

1495. Br. Joost de Witt, 1508. Overleden.

Broeder:

1494. Br. Kornelis vander Goude, vel Cornelius Aurelius, die 1515. noch leefde.

Wat van deze Munnikken, Orde, Patroon, Kleedinge, enz. viel te zeggen, is in 'et voorgaande van Eemsteyn reeds gezeyd.

De Abdye en 't Klooster te Heysterbak buyten D O R D R E C H T.

Geflicht in 't Jaar Ons Heeren 13... in den Grooten Waard, (die in 't Jaar 1421. op S. Elisabeths Nacht 'onder ging,) lag wel eer ter Plaatzte, daar in 't Jaar 1628. opgezet is de Hofstede van de Heer *Damas* van *Slingeland*, Janz. *Schout* van *Dnbbeldam*, enz.

Welk voorz Klooster, *Wouter* van *Goudhoeven* meend te zijn geweest van de Orde der *Carthuizers*.^a

En werd des zelfs *Abt* vermeld in de *Rekening* der *Tresoriers*, op 'et Jaar 1309:

Den *Prior* in een *Handeling* of *Acte-Boek* 1411.

De *Orden* der *Carthuizers*, als *Casar Baronius* en *Dionisius Mutsart* willen, sou begonnen hebben in de *Woestijne Carhusia*, opgerecht by den *H. Bruno*, onder *Paus Urban*, den *Tweeden*, in 't Jaar Ons Heeren 1086. Welken *Bruno* Overleed in 't Jaar 1101. opten *Zest*en van *Wynmaand*.^{b c}

Heribertus Rosweyds zeyd, de *Orde* der *Carthuizers* is zoo *Streng*, dat sy *Gekleed* gaan, op hunne *bloote* lichamen, met *hayren klederen*; dat sy geen *Vlees* en *eten*, al zijn sy ook *Ziek*, dat sy *geduriglijk sul swijgen*, ende altijd by na in den *Choor* zijn.^d

Hoedanig wyders deze *Munnikken* haar *Dragt* was; zullen wy in 't kort verhalen. Zy waren *Gekleed* in *Witte Caputien*, hebbende lange *Spitze Cappen*, heel *brede Witte Schapulieren*. Die meerder beluft is van haren *Patroon*, *Orde*, *Leven*, *Wyze*, enz. te weten, *Leze Casar Baronius*, en *Dionisius Mutsards Kerkelyke Historien*. opte *Jaren* 1086. en 1101. *Heribertus Rosweyds* in 't *Leven der Heyligen*, fol. 378. En meer andere *Roomfche Schryvers*: *Hospinianus* vande *Munnikkeryen*, 5de *Boek*, cap. 7. fol. 16.

't Klooster der Kathuizers, buyten S. Geerten-Berge.

Buyten *S. Geertruyden-Berge*, in *Zuyd Holland*, op zekeren *Huevel* leggende opte *Donga*, schuyns over de *Stad*, an de *Ooft-zyde* van de zelve *Water-troom*, het *Ambocht Raamsdonk* onderhoorig, lag wel eer het *Vermaarde Klooster* vande *Kathuizers*, alwaar noch eenige *vervallen Muren* en *Grondlegginge* van 't voorz Klooster zijn te zien: Was *Geflicht* omtrent het *Jaar* Ons Heeren 1353. door Heer *Willèm* van *Duvenvoorde*, Heere van *Breda*, den *Berg*, *Oosterhout*, enz. die Overleed in 't Jaar 1353. En werde dit voorz

Klooster

Abdye der
Kathu-
izers
buy-
ten Dor-
drecht.

VIII.

a *Byvoegfel*
opte *Holl.*
Kron.fol.
78.

b *Kerkelyke*
Histor.fol.
898. 912.
c *Kerkelyke*
Histor.
Tweede
Deel.fol.
214. 234.
d *Leven der*
Heyligen,
Tweede
Deel.fol.
379.

IX.

Klooster genoemd: 't Huys des Berghs van S. Geertruyd. Zie! *Dionisius Mudzards Kerkelyke Geschiedenisse van Nederland*, fol. 226. *Wouter van Goudboevens Byroegzel opte Hollandze Kronijk*, fol. 118. *Jakob van Oudenhoven, Beschryvinge van Zuyd-Holland*, fol. 415.

Wat van deze Munnikken, haren Patroon, Orde, Leven, Wyze, enz. meer mochte zijn te zeggen, wy zen wy den Lezer tot het voorgaande Convent.

Vrouwen-Kloosteren, Beggijn-Hoven, enz.

binnen

D O R D R E C H T.

Het Slot, Klooster en Convent van
S. Marien-Born, of Onzer L. Vrouwen-Fonteyne en
Zuster-Huyze.

Klooster
van S. Ma-
rien-Born.
X.

Gesticht in 't Jaar Ons Heeren 1303.

Wierde wel eer bewoond van *Conventualen-Zusteren, Nonnen des Derden Regels van S. Franciscus*. Hadden tot Pater een *Waerlyk Priester*. Was by de *Overheyd van Dordrecht*, in 't Jaar 1469. opten 8ste van *Sprokkelmaand*, den voorlz *Zusteren* toegestaen, haar *Klooster-Kerk* te mogen *Bouwen*. Welke daar na pronkte met *Twee Gekerstende en Gewijde Klokken*, (gelijk men toen sprak) als *S. Marten* en *S. Zuur*, in plaats van andere daar vroeger gehangen. Vinde van *S. Marten*, ende die *Klocke* is *Kersten* gedaan, den xxviii. *Martii* A^o. xvc. xliij. *Stilo Hollandie*: ende daar worde thoen *ge-offerd* iij. *Rijnsguld.* xij. *Stuyv.* En van d'ander, *Sinte Zuur* is mynen Naam, deze *Clock* is *Kersten* gemaeckt, *Up Onsser Vrouwen dach Nativitatis*, A^o. 1548. ende daer waer *Up Ge-offerd* iij. *Rijnsguld.* vj. *Stuyv.*

Hoe veel Outaren dit *Klooster* heeft gehad, is My niet voorgekomen. Maar vinde in dezen *Zuster-Huyze* * *Moeders*, * *Bewaerres*, en *Zusteren* te zijn geweest, de navolgende.

* *Matres.*
* *Procuratrices.*

Moeders:
1432. Sr. Zoete van Beveren.
1439. Joncv. Hillegond, N.
1449. Joncv. Geertruyd, N.
1520. Anna Willems dochter.

1545. Heylken Jakops dochter.
Mariken Martens dochter.
Anna Dircks dochter.
1550. 1552. 1554. 1555. 1557. 1560. 1570.
Mariken Martens dochter.

Procura-

	Procuratrices.	1461.	Jonc. Katrijn vander Steenhuyzen, Willems dochter.
1431.	Sr. Mechteld Jans dochter, van der Goude.	1461.	1462. Matken Jordens dochter.
1432.	Katherijn Pieters dochter, van Delft.	1467.	Elsken Geerlofs dochter.
	Zufteren.	1469.	[Juffr.] Agnefe die Jonge, [Heeren] Reyners dochter.
1431.	Sr. Reyneld die Wijnter, Aernts dochter.	1476.	1485. Mechteld Jordens dochter.
	Woborch Wouters dochter.	1489.	Lijsbet Leuf, Adriaens dochter.
	Cleys Cnobbouts, Cleys dochter.	1502.	Nelle Frederix dochter.
	Lijsbeth Jacops dochter.	1505.	Juffr. Beatrix Boot, Sterf 1505.
	Lijsbeth Jans dochter.	1520.	Agnes Oem.
1432.	Lijsbet Scakelvoet, Geertruyd Scakelvoet, En Alyd Scakelvoet, Cleys dochters, van welke Sufters, Lijsbeth en Geertruyd, weer uyt die Orde fcheyden in't Jaar 1437.	1530.	Cornelia Oem.
	Alyd Pieters dochter.	1570.	Anneken Ians dochter, circa 1524.
1443.	Adriaen Pieters dochter.		Cornelia die Iode, circa 1530.
1451.	Heylwy Jans dochter.		Anneken Jans dochter.
			Anneken Dirx dochter.
			Neelken Schrevels dochter.
			Maryken Aerts dochter.
			Anneken Oem.
			Aeleken Ians dochter.
			Trijnken Aryens dochter.

Hoedanig deze *Zufteren Gekleed* waren, zullen wy laten volgen: Zy waren *Toegefteld* met *Zwarte Wielen*, *Linde-Doeken* op 'et *Hoofd*, dragende *Bruyne Grauwe Rokken*, en achter en voren *Schapulieren*, *Omgorde* met *Geknoopte zeel-Koorden*, ten Voeten afhangende.

Hadden die *Zufteren* tot *Vaderen*,

1527. 21. December.

Kornelis [vander Mile] Heeren Kornelisz. | Staes Govertsz.
Oud-Burgermeester,

1550.

Aernt [vander Mile] Heren Kornelisz. | Jakob Oem, Heren Jakobsz.
Gerit Evertsz. | Screvel Ockersz.

Dit reeds meer-gemelte Klooster is inden Jare 1575. veranderd in een

W E E S - H U Y S.

Onder de Gaft-Huyzen te Befchryven.

T

Het

Het Slot, Klooster, of Convent der Zusteren tot S. Clara in Jerufalem.

Klooster
van S.
Clara.
XI.

Gesticht in 't Jaar Ons Heeren 1332. Wierde wel eer bewoond by *Barvoeten Zusteren*, der *Dorde Oerde S. Francisci*. En hadden tot *Pater* een *Minre-Broeder* of *Barvoeter Munnik*. Welke voorfz Jonkvrouwen Ik vermeld vinde inde *Treforiers Rekening*e 1325. En hadden voor de *Stichting*e dezès besloten Kloosters toen, ende wel te voren 1313. hare *Wooning*e in het *Cleyn Lombaarden-Huys*, uytwyzende den navolgende

Consent-Brieff van den Besloten Vrouwen-Cloester, bynnen Dordrecht.

Wy *Willem Grave* van *Henegouwen*, van *Holland*, *Zeeland*, en *Here* van *Vriesland*, enz. Doen cond allen *Luyden*, dat *Wy* om *Goeds* wille, aengesien *Salicheyt* Onzer, ende Onzer *Ouderen Zielen*, en om den *Dienst* *Goids* allen wegen te meeren, georloft ende geconsenteert hebben, *Oirloven* ende *Consenteren* mits desèn *Brieve*, dat die *Vrouwen Persoenen*, beyde *Maechden* ende *Weduen*, op deser tijt woenende in *Onser Stad* van *Dordrecht*, in een *Wooninghe* geheeten dat *Cleyn-Lombaarden-Huys*, een *Besloeten-Cloester* en *Convent* van *S. Franciscus Oerden* van *Penitencien* sullen [moegen] *Funderen*, *Tymmeren* ende *volbrengen*, in den *Wooning*e daer sy nu ter tijt in woenen, of een ander *Hofstede* binnen *onser Stede* van *Dordrecht* voorfz, ende hem daer inne laeten *besluyten* in der *manieren* endè *Ordonnancien* als daer toe behoert. Ende nemen dat *voirfz Cloester* ende *Convent* mit *hoeren Goeden* ende *Persoenen* daer toe behoerende, in *onsen Hoede* ende *Bescermensse*, geliekerwijs ende in *alrehande* manieren als wy andere *Cloesteren* ende *Conventen* ende *Goeds-Huizen*, in *onsen Lande* leggende, genoemen hebben. Ende om dat *Wy* dit vast en gestade *gehouden* hebben willen, *voir* *Ons* ende *voir* *Onse Nacoemelingen*. Soe hebben *Wy* desèn *Brief* *Befegelt* mit *onsen Zegele*. Gegeven in den *Haeg*e upten vij. dach in *Junio*, in 't Jaar *Ons Heeren* M. CCC. en xiiij.

De *Kerk* van dit *Convent* had drie *Outaren*, en een *Koor* afgeschoten.

De *voirfz Zusteren* waren gekleed en toegesteld, op en aan hebbende *zwarte Wielen*, *Linde-Doeken* op 'er *Hoofd*, en *Grauwe Rokken*, dragende achter en voren *Scapulieren*, *Omgord* met *Geknoopte Zeel-Koorden*, (een weynig dikker dan die der voorgaande *Nonnen* in *Marien-Born*) ten voeten ahangende.

* *Matres*.

Vinde in dezen *Zuster-Huyze* * *Moeders*, *Onder-Moeder* ende *Zusters* geweest te zijn, de navolgende.

Moeders:

Moeders :

1435. Sr. Alyd, N.
 1563. Adriana Symons dochter.
 1572. Onder-Moeder: Grietken van Kappelle, Willems dochter.

Zufteren :

1435. Sr. Margriet en Lijsbet Scoer Kappels, Heinrics dochters.
 1544. Lijntken Croenenburg.
 1548. Ianneken Gerits dochter.
 1572. Anna van Loeven,

Lydewy Henricx.

Lijntgen Ians dochter.

Lijsken Iacops dochter.

Claertgen Thijssen dochter.

Willemken Huybrechts dochter.

Neeltge Wouters dochter.

Mariken Ariens dochter.

Aeltgen Wouters dochter.

Anneken van Castillien.

Grietken van Castillien.

Philipote de Malfiance.

Mariken Gherits dochter van der

Goude.

In 't Jaar 1493. waren der Zufteren mitten Scapularen Meesteren [of Vaders]

Wouwerick Cornelis zoen.

Pieter Damas zoen.

Cornelis Heynrix zoon.

Lodewijck Berck. En

1550.

Hugo Coil, Heeren Pietersz.

Heyman van Blyenburg, [Heeren] Adriaanz, Screvel Ockersz.

Wouter Schiltmansz.

In 't Jaar 1577.

Bevinde Ik niet alleen de *Vaders* dezès *Convents*, maar ook vanden *Minre-Broederen*, *Augustinen*, mitsgaders vande *Conventualen* in *Marien-Born* te zijn afgeschafft.

En is dit voorfz *Klooster* in 't Jaar 1579. veranderd in een *Latiynze Schole*, (nader te Beschryven) op welkers *Inwydinge* dit volgende *Vers* ende *Opfchrift* staande op een *Blauwe Steen*, te zien in den *Augustine Camp*, gemaakt is :

Qui fuit Idolis Sacratus tempore Longo,

Nunc Christo & Studiis est Locus iste Sacer.

Consule, Cornelio a Beveren.

Quaestore, Jacobo Cool. 1579.

Waar van de Vertalinge, gedaan by de Heer Mr. *Cornelis van Someren*, *Joh. F. C. N. Rechts-Geleerde*, aldus luyd :

Ter plaatz' waar *Langen Tijd d' Afgoden* zijn ge-cerd,

Daar werd de *Wysheyd* nu tot *Christi Lof* Geleerd.

Zijnde *Burgermeester*, *Cornelis van Beveren*.

En *Treforier*, *Jacob Cool. 1579.*

Het Priorinnen-Slot, Klooster, en Convent der Regulieriffen, Oude- en Witte-Nonnen na des H. Augustini Regel, in S. Agniet.

Klooster
der Regu-
lierriffen
in S.

Agniet.

XII.

* Capittel
Generael.

IS Gesticht in 't Jaar Ons Heeren 1326. Stond wel eer onder * 't *Algemeen-Godshuys* van 't Klooster te *Windesheym*, welk was opgerecht in 't Jaar 1387. hoorende onder den *Myter* van *Utrecht*. Welk voorz Klooster van *S. Agniet* Vermeld werd in den Jare 1430. (onder de Regeringe van *Paus Martyn de Vijfde*,) onderhoorig geweest te zijn het voornoemde *Capittel* van *Windesheym*, uytwijzende de *Lyste* van de Namen det *Canoniken-Regulieren- en Regulieriffen-Huyzen*, staande onder 't voorseyde *Godshuys*, in welke het genemend werd,

Domus Sanctæ Agnetis in Dordraco, Oppido Hollandiæ, Diocæsis Trajectensis.

Dat is :

Het Huys van de *H. Agniet* te *Dordrecht*, een *Stad* van *Holland*, onder den *Stoel* van *Utrecht*.

Wierd grootelijc Begift van Heer *Gerard van Heems-Kerk*, *Ridder*, Heere van *Oost-Huyzen*, die van de *Kabbeljauze* zyde was binnen *Dordrecht*, en Raad Hertog *Jans* van *Beyeren*. 1419. *Wouter* van *Goudhoevens* *Hollandzè Kronijk* fol. 182: Ook van *Vrouwe Walburg* van der *Merwede*, aldaar *Nonne* 1430. en van *Reyner* die *Jonge*, Heeren *Reyner'sz.* *Tresorier* van *Dordrecht*, 1491.

De *Kerk* dezès *Kloosters* is gebouid in 't Jaar 1494. haddè drie *Outaren*, en waren afgeschoten met een *Koor*, onder *Hout* en boven *Tralien*: ter zyde van 't *Koor* was uytewaarts een *Kappelleken* Gesticht; daar van verteld word; dat daar *Miraculeux* een *L. Vrouwen Beeldeken* gevonden, en aldaar opten *Outer* gesteld was.

In dit *Klooster* gingen eertijds vele *Edele Jonkvrouwen*, onder welke (zeyd *Dr. Johan* van *Beycrwyk*, *Beschryving* van *Dordrecht*, fol. 171.) bevonden een *Dochter* Heer *Jans* van *Vlissingen*, *Bastard's* *Graven* van *Holland*, en andere, uyt de Geslagten *Rommers-Waal*, *Ruyg rok*, *Castille*, &c.

De Navolgende *Priorinnen* en *Nonnen* des meer-gemelde *Kloosters* zijn ons ter hand gekomen:

Priorinnen :			
1426.	Jonkv. Geertruyd Blyde,	1450.	nouds dochter, circa 1440.
1440.	Ermgard van Loven.	1477.	Katarina Haecks.
1440.	Vrou Adelheyd Onderwater, Rey-		Agniesè van Diemen, Henrics dochter.
			1480. Jonkv.

1480.	Jonkv. Geertruyd van Neck , circa 1480.	1500.	Maria van Sandeling, circa 1500.
		1504.	Beatrix van Naerffen.
1483.	N. Kornelis Ockers dochter.	1506.	Ida Oem.
1547.	Jenne die Jonge, van Baardwijk, 1547. Overleden.	1507.	Christine van der Duyn.
1550.	Lijsbet die Jonge, 1550. Overleden.	1517.	Sofia vander Linde, 1517. Overleden.
1554.	Anna, Claas Jacobs dochter.	1520.	Nicolaas vander Linde, circa 1520.
		1521.	Ifabelle vanden Coulster.
		1521.	Anna van Sol, Anthonis dochter.
		1524.	Elizabet , Heeren Pieters dochter,
1341.	Jonkv. Ermgard, Haren Roelofs dochter.		Naturelijke dochter van Pieter [van der Mile] <i>Damasz. Burgemeester</i> , circa 1524.
1383.	Goude , Heeren Willem Duux dochter.	1522.	Adriana Willems dochter.
1400.	Alyd Loef, circa 1400.	1535.	Machteld die Iode, circa 1535.
1430.	Vrou Walburg vander Merwede, Heeren Daniels dochter.	1538.	Katharina vander Duyn.
		1557.	Ifabelle Stoop , Heeren Willems dochter, welke, metter <i>Broeder</i> , Br. <i>Adriaan Stoop</i> , Heeren <i>Willems zoon</i> , <i>Ierusalens Heer</i> , en noch <i>Zeventien Kinderen</i> , verwekt zijnde by Mr. <i>Willem Stoop</i> , <i>Adriaans zoon</i> , <i>Burgemeester</i> binnen <i>Dordrecht</i> , en <i>Kerkmeester</i> in <i>Heer Daniels Ambocht</i> ter <i>Nieuwer-Kerk</i> , uyt <i>Iuffr. Adriana</i> van <i>Roon, Ians dochter</i> , alle knielende, <i>Kunstig uytgebeeld</i> zijn, in een <i>Outer-Tafel</i> , te zien by d' Heer Mr. <i>Nikolaas Stoop</i> , Heeren <i>Nicolaasz.</i> , jegenwoordig <i>Burgemeester</i> van <i>Dordrecht</i> , en <i>Kerkmeester</i> daar al-omme , <i>Ontfanger</i> der <i>Gemeene Middelen</i> van <i>Holland</i> .
1434.	Ifabelle van Malburg.		
1440.	Sapientia Onderwater , Reynouds dochter, circa 1440.		
1456.	Beatrix van Naerffen.		
1456.	Lijsbet van Naerffen , circa annum 1456.		
1456.	Soete van Naerffen, circa 1456.		
1465.	Sucte van Beveren.		
1467.	Geertruyd van Amerongen , obiit 1467.		
1468.	Elisabet vander Does.		
1468.	Luytgaert Willems dochter.		
1469.	Hadewy Gerits dochter.		
1471.	1520. Klaesge [vel Nicolaas] vander Linde, Jans dochter.		
1477.	Geertruyd van Diemen, Henrics dochter.		
1478.	Janna Damas Willems dochter.	1563.	Anna Diert , circa 1563, daar na <i>Nomme</i> in 't <i>Klooster</i> te <i>Nazareth</i> tot <i>Keulen</i> .
1479.	Agnes Wiuter, 1479. Overleden.		
1483.	Hadewy Kool.		
1483.	Janneken A triaens dochter.	1566.	Geertruyd Oem.
1483.	Lijsbet van Naerffen, Jans dochter, circa annum 1483.		Sura Oem.
1485.	Wilhelmine van Brakel.	1572.	Anna van Boshuysen, en Margareta van Boshuysen, welke twee <i>Zusters</i> vertrokken na <i>Braband</i> in 't Jaar 1572.
1495.	Maria Crooswijk.		
1499.	Katrijn Ians dochter.		

Ik vinde noch de navolgende *Nommen*, toch eygentlijk de Jaren, in welke zy in 't voorz. *Klooster* zijn *Gekleed*, of *gewoond* hebben, zijn my niet gebleken.

Jonkv. Martha Oem.	Bona Duyck.
Magteld vander Haer,	Ifabella vander Does.

Hoedanig deze *Zusters* *Gekleed* waren, zullen Wy laten volgen: zy droegen op'er *Hoofd* *Zwarre Wielen*, *Witte-Linden-Vouwen* en *Huyven*, en om'er *Halsen*,

Halsen, Geployde-Barbetten, voorts aan hebbende Witte-Wollen-Rokken- en Schapulierien.

Op wat Wijs de Priorinnen wierden Gekozen, te zien *Mutatis Mutandis*, in de Beschrijvinge van 't Klooster te Eemsteyn.

De Klooster-Belofien der Zusteren geschiede opte volgende Wyze :

Ick Suster N. Love voer God ende allen Heyligen, in teghenwoerdicheyt des Priors en Ons Rectoers Stantachticheyt in desen Cloester, dat Ghefticht is in der Eeren der Salichster Maghet Agniete : Ewige Reynicheyt mijns Lichaems, derven Eyghens guets, ende Ghehoerfaemheyt Onser Priorinnen ende haare rechte Nacomelingen, na Sinte Augustijns Regel, en de Ghemeen Insettinge ons Generaels-Capittels.

De Beschermster, in wiens Eere dit meer-genoemde Klooster was Gesticht en Opgerecht, werd aldus Beschreven :

Agnes, van Eerlijke en Edele Ouders te *Romen* geboren, als zy ongevaarlijk 13. Jaren oud was, wierd van *Symphronii*, des *Rechters* of *Schouts* Zoon aldaar, ten *Huwelyk* verzocht : Maar zy eenen anderen *Minnaar* en *Bruydegom* den *Heere Jesus Lievende*, floeg zijn verfoek plat af. Werd daar over van eenige *Pluymstrijkers* bedragen dat zy *Christene* was. Welk Zy, voor 't *Gerecht* ontboden, niet en *Lochend*, maar *Vrymoedig Beleed* : alhoewel den *Schout* haar eerst met *Sinekende*, daar na met dreygende *Woorden* socht tot *Afval* te bewegen. *Symphronius* ziende dat hy niet en vorderde, en datze de *Godinne Vesta* noch *Minerva* niet en wilde *Offren*. *Beval'er* naakt t'*Ontkleeden*, ten *Bordeele* te *leyden*, en den *Roffianen* ten *Proye* te geven. *Ontkleed*, en'er *Hayr-vlechten* *Ontvlochten* zijnde, wierd door de *Dikheyd* van'er *Hayr*, als met *Kleedren* bedekt. Inden *Hoeren-Kelder* komende, vond die door 's *Heeren Engel* bereyd, en met een *Groot-Stralend-Licht* vervuld, dat des *Aanschouwers Oogen verduyflerde*, en na datze *God Aangeropen* en *Gebeden* hadde, vantze aldaar een *Witkleed*, datze aan dede. *Symphronii Zoon* als *Dul* en *Uytgelaten*, komende om haar te *Schenden*, en'er aan *Ransende*, wierd van den *Slaanden Engel gedood*. Die door 't *Gebed* van *Agnes*, van 's *Heeren Engel* weder opgewekt zijnde, met de *Christenen* den waren *God* des *Hemels* en der *Aarden* *Beleed*. *Verfoeyende* de *Afgoden* der *Heydenen*. *Symphronius* door dees *Wonderdaad* ook *Overtuygd*, zou'er gaarn *Gespaard* en *Verfchoond* hebben. Maar de *Heydensche-Afgodische-Priesters-* en *Teken-Bedieders't Volk* oproerig makende, riefen, weg, weg, met deze *Bezweerster*, weg met die *Toveresse*. *Symphronius* ziende dat hy haar niet konde verlossen, vresende *Kaysers toorn*, en 's *Volks dommen* en *dullenhaat*, was droevig, steld *Aspasius* tot *Rechter*, in zijn plaatze, dieze ten *Vuure Doemd*, belastende haar ter halver *Vlamme* te werpen, welke, als dit

dit geschiede, sich in Tween deelde, Sengende d'oproerige Omstaanders, Maar de *Maagd Agnes* niet rakende, die te midden in 't Vuur haar handen ten *Hemel* uytstreckende, *God* aanriep en Bad, en na 't *Gebed* 't Vuur zoo uytgebluft vond, datter met al geen hette meer overig was. *Aspasius* zijn *Vonnes* vruchteloos ziende, heeft 'er met een *Swaard* de *Kele* doen *afsteken*. En *Agnes* heeft inde 10de *vervolginge* der *Christenen* onder de *Keyzers* *Diocletiaan* en *Maximimiaan* de *Martel-Kroon* ontfangen, opten 21sten van *Loumaand*, in 't Jaar *Ons Heeren* 304. Zie *Abraham Mellini Groot-Christen-Martelaars-Boek*, fol. 106. *Heribertus Rosweyds* in 't *Leven der Heyligen*, in 't *Eerste-Deel*, fol. 205.

Dit nu meer-gemelte *Klooster* is in den Jare 1575. Veranderd in 'et H. *Geest-* en *Pest-Huys* ter *Grooten-Kerk*, onder de *Gasthuysen* te Beschrijven.

't Klooster der Magdalenen-Zusteren, der Dorde Orde van S. Augustijn. Gevoegd an 't H. Sacraments Gast-Huys.

Gesticht in 't Jaar *Ons Heeren* 14... Vermeld in 't *Klep-Boek* opten 4^{den} *Maart* in 't Jaar 1447. met deze woorden: Dat Nyemant den *Magdale-* *nen-Zusteren* in die *Vysch-straet*, by *Dage* noch by *Nachte* in zijn *Huysch* en houw, om *Eetens* wil, off om *Drinckens* wil, off om geenre-hande *zaken*, daer men *Ondoechte* off *On-eer* in *Bedencken* mach, buyten *Oerloff* van den *Mater*, op iij. *Pond*, en *Correctie* van *Scepenen*.

Magdale-
nen Kloo-
ster.

XIII.

Dit *Zuster-Huys* en des zelfs *Mater* werd ook gedacht in 't gemelte *Klep-Boek*, in 'et Jaar 1451.

Opten *Grond* van dit voorz. *Klooster*, is inden Jare 1666. den 14ste van *Oogstmaand*, *Gevonden* en *Uygegraven*, een *Ouden-Graff Zerk*, wat geschonden, (die Ik gezien hebbe) met deze *Woorden*:

NEESKEN JANS DOCHTER VAN WOERKUM, EEN TROU-
WE A.....RSE VAN DIT CLOESTER, STERF MAECHT,
INT JAER 1. 47. HIER BEGRAVEN.
BIDT VOER DIE ZIELE.

Hantvest van een Jonkvrouwen en Zusteren Klooster te
mogen bouwen in Dordrecht ofte in Zuyt-Hollandt.

Jhan, by der ghenaden *Gods Hertoogh* van *Lothringen*, van *Brabant*, ende
van *Limborgh*, *Marck-grave* des *Heyligh Rjcx*, *Grave* van *Henegouwen*.
van

van *Hollandt*, van *Zeelandt*, ende Heer van *Vrieslandt*, doen cont allen Luyden: Want wy den *Dienst Gods* alle tijt geerne vermeerdert saghē, soo hebben wy ter Eeren *Gods* uyt ootmoedigh verfoecks wille van der *Jonck-Vrouwen* ende *Susteren* vander *dorder Oorden* in *Dordrecht*, der selver *Jonck-Vrouwen* ende *Susteren* die nu ter tijt by een zijn, ofte naermaels daer inne comen sullen, ghegonnen, ende gonnen met desen *Brieve* voor *Ons* ende onsen *Erven* ende *Nacomelingen* ten eeuwighen daghen toe duyrende, dat sy aen moghen nemen die *Regule* van *S. Augustyn*, ende hem in een *Clooster* beslyuten, ende dat selve *Clooster* sullen moghen doen *Maecken* ende *Doteren* tot hare mitschap binnen onser *Stede* van *Dordrecht*, of binnen den *Grooten-Waert* van *Zuydt-Hollandt*, ende bevelen onsen *Bailliu* van *Zuyt-Hollandt*, ende Onsen *Schout* van onser *Stadt* van *Dordrecht*, die nu zijn of namaels wesen sullen, of yernant dese *Jonck-Vrouwen* ofte *Susteren* voorz. eenighen *Overlast* ofte *Ghewelt* dede, dat sy dat *Rechten* ghelijck als die *Misdaet* draecht.

Vooit waert faecke dat dese *Jonck-Vrouwen* of *Zusteren* die naermaels wesen sullen, tot eenigher tijt haer *Regulen* te *niete Maecken* wilden, ende hem niet *Volstandigh* en hielden nae hare *regulen*, soo soude dan dese *Gifte doot* ende te *niet* zijn, alle dinck sonder erghelikt; in Oorconde desen *Brief* Befegelt met onsen *Zegele*: Ghegeven tot *Dordrecht*, vij. daghen in *Maert*, in 't Jaar *Duy-sent vier hondert en twintigh*.

Op wat Wyze de *Magdalenen Zusteren* Gekleed waren, en hebben Wy niet net kumen Uytvinden. Toch, indienze als *Gast-Huys-Nonnen* wierden aange-merkt, droegen zy *Witte-Laken-Rokken* met *Mouwen*, en *Voren* en *Achier*, heel *Breede-Witte-Schapulieren*; Voor-hebbende *Witte-Linden-Voorschoten*; Gehuld zijnde met *Langwerpige Vier-kante Linden-Doeken* en *Hullen*.

Het Slot, Klooster, of Convent in Beddehem, der Brood-Celle- of Zwarte-Zusteren, der Orde van S. Augustijn.

't Klooster
in Bedde-
hem.

XIV.

Gesticht inden Jare *Ons Heeren 13...* Toch eygentlik wanneer, en hebben wy niet volkomen kunnen Uytvinden: Ester is My daar van ter hand gekomen 't navolgende: De Orde die de *Brood-Zusteren* inde *Breed straat* te *Dordrecht* houden, is geapproveerd in 't Jaar *1378*. By Heer *Florens* [van *Wevelinkhoven* de *L.*] *Bisscop* van *Utrecht*; als daar toe last hebbende van *Paus Gregorius* de *XI.* [die te *Avignon* in *Vrankrijk* *VI.* Jaar hebbende *Hof* gehouden, 's *Pauselijken Zetel*, die wel *LXX.* Jaar aldaar hadde geweest, weder te *Romen* bracht] in 'et... Jaar zijnes *Pausdoms*.

Bisscop David van *Bourgondien*, *Bastard* 's *Graven* van *Holland*, den *LV.*
onder

Onder de Genyterde des voorz *Bisdoms*, heeft inden Jare 1464. Dit Slot tot een *Geestelik-Convant* opgericht; belastende den *Prior* en *Regulieren* van *Eemsteyn*, en den *Deken* des *Collegiums* van *Onzer Vrouwen*, dat zy een *Overste* binnen dat *Convant* zullen stellen, die de *Regeester* en *Moeder* zijn zoude. En *Ontfangen* de *Professyen*, of *Geestelike Belofstemissen* van *Reynigheyd* des *Lichaams*, dervens eygens *Goeds*, en *Gehoorzaamheyd*, zullende, als van te voren, mogen doen *Werken* van *Barmhertigheyd* en *Ootmoedigheyd*. Als *Zieken Vanden*, *Bewaren*, *Dooden havenen*, &c. En *Gekleed* gaan in *Simpel-Kleeder* met een *Zwarte Schapulaar* drie handen breed. Zullen *Leven* van *Aalmissen*, en 't *werk* harer handen tot die *Professie* niet toegelaten worden voor de xviiij. Jaren, zullen alle *Week* eens *Vasten*. Den voorz *Prior* en *Deken* zullen dit *Convant* *Visiteren*, en de *Gebreken* in 't *Hooft* of *Leden* *Corrigeren*. Zullen mede *Haar* een *Biecht-Vader* Stellen. Daar en zal, ten zy *Noodzake*, geen *Man-Volk* inden *Slote* komen.

Zy verkregen in 't Jaar 1511. *Consent* het *H. Sacrament* in haar *Kerke* te mogen *Bewaren*, en dat de *Geprofessyde-Zusteren*, en niemand anders, aldaar zoude *Begraven* werden. Welk voorz *Convant* der *Brood-Zusteren* werde *Solemnelyk*, door bevel van Heer *Frederik* van *Tautenburg*, *Eerst-Bisschop* van *Utrecht*, [onder des *Bisdoms* *Staf* de *LXV.*] *Gevisiteerd* by Heer *Dierck Donck*, *Prior* der *Regulieren* van *Eemsteyn*: Heer *Adriaan* van *Duven-voorden*, *Deken* van *Dordrecht*, en *Br. Jan* van *Herpt.* in 't Jaar 1568.

Daar waren toen, behalve de *Mater*, noch *Acht Geprofessyde Zusteren.* ^a

Vinde dit *Klooster* Vermeld in 't *Officie-Boek*, 1534. 1537. 1539. 1541. 1542. 1544. 1550. in 't *Klep-Boek*, 1518. 1530. 1537. en inde *Tresoriers-Rekeningen* 1575.

Dit meer-gemelte *Klooster* Stond inde *Raam-Straat*, en de *Klooster-Kerk* Stond en Staat inde *Breed-Straat*, hebbende wel eer een *Huel* over de *Graft*, daar mede men van 'et *Klooster* ter *Kerke*, en uytte *Kerk* ten *Conventie* ging.

Vande *Moeders* en *Zusters* zijn My maar ter hand gekomen,

Moeder :

1615.

St. Neeltken Meeus dochter, die 1625, noch quyttingen van *Renten*, als *Anders*, gaf.

Zusteren.

1628.

St. Emmeken [Dirx dochter.] En

Aeltje [Jans dochter.] die 1628. haar jaarlijks onderhoud werde toegestaan, als wanneer de *Goederen*, hoorende tot 'et voorz *Klooster*, ten behoeven van 't *Oude-Mannen- en Vrouwen-Huizen* zijn gegeven.

De *Celle Zusteren* Beschrijft Fr. *Dionisius Mutzard* aldus: *Beneficent* de *Cellebroeders*, zijn in onze *Nederlanden* en *Elders Vergaderingen* of *Kloosters* van de *Zwarte Zusteren*, Welke den *Zieken*, zoo *Buyten*, zoo te *Huys* *Bezorgen* en *Bewaren*, deze hebben den *Naam* van de *Zwarte-Kleeding*, die zy dragen, en levende na den *Regel* van *S. Augustijn*, staan zy evenwel onder het *Bestel* van den *Bisschop* der *Plaatse.* ^b

^b Beschrijft der *Kloosters*, fol. 229.

^a *Herm.*
Oem, Aan-
teyk. op W.
van Gomb.
Beschr. der
Kerken.
Kloosters,
enz. M. S.

Aangaande haar *Kleedinge*, is ten deele gezeyd: Zy droegen *Zwarte Laken Tabberts*, opte *Borst Geployd*, met matelijke *Wyde-Mouwen*, en *Schapulieren*, als Boven is aangewezen. Hebbende op 'er *Hoofden*, *Witte Linden-Doeken*, en *Hullen*.

Vinde dat 1534. *Meesters of Vaders* der *Zusters* tot *Bethleem* waren :

Jan Vrankensz.

| Staes Govertsz.

| Damaes Philips.

1625.

De HEEREN:

Hugo Muys van Holy, Heeren Jakobsz. Kornelis van Beveren, Heeren Jakobsz. Ridder, Heere vande Ketel, enz. | [Heere van Barendrecht, enz.]

Moeders,

De Vrouwen:

Jannette Andries.
Margrieta van Beaumont.
Dirxken Konincz.

Mitsgaders de Huys-Vrouwen van de dienende *Vaders*.

En zijn op 'et Jaar 1675. *Vaders* en *Moeders* over der *Brood-Zusters-Goederen*, de *Heeren* en *Vrouwen* inde *Oude Mannen- en Oude-Vrouwen-Huizen* te Beschrijven.

De *Kerk* diend nu voor den *Opziender* der *Misfie-Karren*, en tottet *Stallen* der *Paarden*. Het *Klooster* is omtrent den Jare 1628. Veranderd in *Wooningen*.

Het Beggijn-Hof.

Het Beggijn-Hof.
XV.

Gesticht in 't Jaar 13...

Werd bewezen uyt *Oude Rente-Brieven*, al te zijn geweest inde Jaren *Ons Heeren* 1302. 1303. Uyt de *Rekeningen* der *Tresoriers* 1309. 1312. 1322.

En als in 't Jaar 1326. nu *Sommige Begginnen*, op datze sich naauwer aan *God* mochten *Verbinden*, den *Dorden Regel* van *S. Franciscus* hadden *Aangenomen*, en niet te min, in een *Begginnen-t' Samen-Wooning* bleven, zoo heeft d' *Ongelykheid* van *Kleeding*, verschil van *Zinnen* verwekt: Maar *Grave Willem*, heeft by gegeven *Bulle* dese *Boet-Zusters* in zijne *Bescherminge* genomen, en gewild, datze in 'er *By-een-Wooning*, van zijne *Voor-Vorderen Graven* van *Holland*, gelijk *Hy* zegt, *Gesticht*, zoude *Woonen*, en *Gebruyken* alle *Vriheden* dieze te voren hadden genoten. Haar ernstelik bevelende de *Overheyd* van *Dordrecht*, te zien uytten volgenden.

BRIE-

B R I E F V E.

WY Willem Grave van Henegouwen, van Hollant, van Zeelant, ende Heere van Vriesland, alle den gheenen die desen Brief sullen sien Saluut en alle goed: Want een deel *Jonck-Vrouwen* des Hoefs der *Beggynen* in *Dordrecht*, hebben aangenomen, een *Orde* die gheheeten es *Orde der Penitencie*, die *Gesticht* ende *Geconfermeert* es van den *Stoel van Romem*, als Wy verstaen hebben, dat Wy Prijsen en loven, waer by dat Wy desen *Jonck-Vrouwen*, die *Beggynen* waren, ende noch in desen voersz *Hove* woenen, alsoe langhe als sy hem Wel en Eerlicke houden, nemen in onse Bescermenisse. Ende willen dat sy haren Hoff ende haere *Huysinge* besitten ende ghebruycken, in al dien Rechten, dat si piaghen te doene, doe si *Beggynen* waren; want 't *Beggyn-Hoff* voersz van Onse *Voor-Vorders*, *Graven van Hollant*, eerst *Gefondeert* ende *Gesticht* was.

Voirt want by begheren deser voersz *Jonck-Vrouwen* voirtganck in allen Geestelicken stucken, soo Bevelen wy narenstelicken Onsen *Rechter*, *Scepenen* ende *Raed* in Onse *Pointe* van *Dordrecht*; wie sy sien in deser tijt; dat sy dese voirsz *Jonck-Vrouwen* jonstelicken hebben, ende vorderen in allen stucken, daer sy es begheren. In Oirconden desen *Brieve Besegelt* ende *Ghegheven* tot *Sente Gheerden-Berghe*, op *Sente Jans dach* te *Midde-Somer* in 't Jaer *Ons Heeren* M. CCC. xxvj.

Op 'et *Beggyn-Hoff* Stond wel eer een *Kerk*, slecht opgetimmerd, had drie *Outaren*, Te weten, het *Hooge Outer*, een ter eeren *Maria*, en 't *Dorde S. Achten*, was van *Grootte* als die van *S. Jakobs-Gast-Huys*. En wierd gehouden voor d' *Oudste Kerk* van de *Stad*. Op welkers *Plaats* in 't Jaer 1625. is *Geboud*

't Oude-Vrouwen-Huys.

Te laten volgen by de *Gast-Huysen*.

De *Meesterssen* en *Begginen* hadden haar *Huyzingen* opten voersz *Hove*, in 't *Groot-Huys*, en aldaar rondom in andre *Wooningen*: Van welke My zijn ter Hand gekomen de navolgende:

Meesterssen.			
1360.	Joncv. Vrou Everwige Oem, Heeren Clais dochter.	1417.	Jacopmine Damaes dochter.
1403.	Agnese, Heeren Heinrix Vriezen dochter.	1423.	Aechte, Jacop Tielmans dochter.
	Diewaert van Aspren, Heinrix dochter.	1430.	Lijsbet Ockers dochter.
1411.	Margriet Kox, Jans dochter.		Margriete Kox.
			Aechte Suus.

1433.	Jonkv. Hildegont van Hoeningen, Dircx dochter.	Begginen.	
1436.	Janneken Kegelaers dochter.	1385.	Jonkv. Margriet Haes, Geraets dochter.
1458.	Beli Jacops dochter. Janneken Jacops dochter.	1425.	Lijsbet vanden Eynde.
1469.	Lijsbet [die] Jonge, Jans dochter.	1426.	Katheline Fazen dochter.
1618.	Mariken Cornelis dochter, 1618. Overleden. Haar volgde Mariken Willems (die <i>Henrik van Nieu-stad</i> Troude, en waren daar mede de <i>Meesteressen en Begginen</i> U Y T.)	1430.	Alyd Koenen.
		1433.	Bartrait Gheiters. Hillegond, N.
		1435.	Janneken Kegelaers.
		1512.	Marige, en Jacopge, Aerts dochters.
		1568.	Anna Willems dochter.

De *Begginen* droegen *Zwarte Tabberts*, opte *Borst Geployd*, met *Orgelpypen*, hebbende *Wyde-Mouwen*, die zy noemden *Trompen*, hebbende op 'er *Hoofd een Witte-Linden-Hulle*, dragende daer over, in de *Kerk* zijnde, een *Witten-Omme-Doek*. Uyt gaande, hadden *Zwarte-Huykken*: en over den *Hof Zwarte-Schouder-Mantelkens*.

En wierden geregeerd by *Beggin-Meesters*, zijnde *Waarlyke Luyden* uytte *Beste van de Stad*, en waren *Beggin Meesters* [of *Vaders*]

1398.
Jan Slingeland.
Pieter Voerkoop.

1623.
Kornelis van Terensteyn, Heeren Adriaansz.
Burgermeester.
Wouter van Krayensteyn, Heer van Wulven,
Oud-Burgermeester.

Als wanneer der *Begginen Goederen* zijn gegeven aan de *Oude Vrouwen*.

't Kleyn-Beggin-Hof.

Kleyn-Beggin-Hof.
XVI.

STond inde *Nieu-Straat*, omtrent de *Kaats-Baan*, [was by-gevoegd een *Maric-Kappelleken*, staande over den *Dwars-gang*.] Vermeld in 'et *Kleyn-Boek*, in 'et Jaar 1540. Is Veranderd in *Wooningen*.

Indien Ik in 'et *Toe-stellen* der *Kleederen*, en *Op-Hullen* der *Munnikken*, *Nonnen* of *Begginen* eenigzins mochte hebben *Gemist*, den *Lezer* denke, dat Ik inden *Roomschen Gods-Dienst* niet en ben *Opgequeekt*, veel min *Belydenisse* daar van doe. En dat 'er dan door *Verkeerde-Bevattinge* en *Opgeringen*, juyst geen *Doel* is *Getroffen*.

G A S T - H U Y Z E N

I N

D O R D R E C H T,

En des zelfs Byvang.

Vierde H O O F D - S T U K .

O Nze Voor-vorderen, met Barmhertigheyd en Mildadigheyd ontsteken, acht nemende op de Lessen Onzes Zaligmakers, ook wetende dat men niet zoodanige Offerhanden Gode behaagd, hebben dan Haren Godzaligen I ver getoond in 'et Op-rechten en Stichten van Arm- en Gast-Huyzen, diewe Vervolgens de Ry zullen Beschryven.

Het Oude-Man-Huys.

G Esticht in 't Jaar Ons Heeren 14... Vermeld in een Acte-Boek 1447. inde ^{Man-Huys} Rekeningen der Romeynen, gezeyd S. Pieters Heeren, 1465. 1468. I.
Hadden d'Oude-Mannen tot Meysters [of Vaders,]

Rutger Claes zoen. ^{1478.} / Ocker Goverts zoen. { Ian Gijsbrechts zoen. En

1623.

De HEEREN:

Kornelis van Teresteyn, Heeren Adriaansz.	Mr. Iakob de Witt, Heeren Kornelisz.
Burgermeester.	(a) Mr. Kornelis van Beveren, Heeren Wil-
Jakob Anthonisz. obiit pro eo. (a)	lemsz. Rentmeester Generaal van Zuyd-
Kornelis van Beveren, Heeren Iakopsz.	Holland.

Omtrent welke tijd dit *Man-Huys* is Verplaatst in 't

MINRE-BROEDERSKLOOSTER.

Staande in Heer *Heinric's Vriezen-Straat*, gezeyd de *Minre-Broeders-Straat*.
Aldaar te Beschrijven, V 3 Dit

Dit voorfz Man-Huys ftond inde Groote-Kerks-Buurt, in 't Straatje, (welk de Naam na dat Huys voerd) dat ook Elleboogs-gewijs uytloopt in 't Bailljous, Blasius, of Schuytmakers-Straatje. Had zijn Belending, tegen 't Huys van Michiel en Adriaan van Leen, Koperslagers; en inden Elboog, aan de Poort van Wylen Joost van Goudhoeven, Henriksz. Stads-Bouw-Meeft: zijnde nu voor 'et Grootfte gedeelte het Pak Huys van d'Heer Iſaac vanden Bies-Heuvel, Anthonisz. uytten Veertigen dezer Stede.

Sinte Iacops-Huuze, of Gaft-Huys, By-gevoegd een Kappelle.

S. Jakobs
Gaft-Huys.
II.

IS by Koope, jegens Herman Vincken, Jonghe Heeren Herman Vincken zoene; van de Dekens dier zelve Bruederſcap, in 't Jaar Ons Heeren 1348. Toegevoegd dat Erfye ende Tymmeringhe, daer Jan van Nymaghen, Heeren Gheraet zoene, op plach te Woenen, voer den Groeten Brande [1338.] Op welker Grond wy houden kortſ daar na is Gefticht S. Jakobs Kapelle, verzien met een Outer ter eeren van S. Jakob. Werd Vermeld in Burgermeefteren, Scepenen en Raids-Brieven, 1348. 1571. In een Huwelix-Vorwaerde tuſſchen Wouter Negeler, Aerntsſoen, en Jonſfr. Geertruut, Heeren Symoens dochter van Byſanten, 1411. In een Acte-Boek, 1448. 1469. Raakte mede in Affche in der Grooten Brand; in 't Jaar 1457. (na weder Opgeboud) werde Beftierd by de S. Jakobs Heeren, die te S. Jakob, te Compoſtelle in Galisſien hadden geweest. Vinde daar van Dekens waren in 't Jaar

1348.

Heynrick Katelnyen zoene,

Gheraet van Orfoyen. En

1571.

Cornelis Aertsz.
Ian Maesz.

Lenerd die Vos.
Symon Lenartsz.

Als wanneer by Verdrag, aangegaan tuſſchen de S. Jakobs Heeren, en de Toezienders van 't Arme-Wees-Huys, is by de voorfz S. Jakobs Heeren vergunc en toegeftaan, dat voor een Gedeelte zoude werden ingeruynd, den Armen Weezen, gelijk ook Vier Jaren daar na, de Meyskens daar in opgehouden, toel naderhand ten Maryen-Born by de Knechjes, onder een Dak gebracht zijn. In 't Kloofter ten Maryen-Born te Beſchrijven.

In welk Gaft-Huys wel eer S. Jakobs Broeders, Vremdelingen en Pelgrim mochten Vernachten, Huysveften en Herbergen. Aſter dit Gaft-Huys was mede een Vertrek en Wooning voor de Terminarij-Broederen der Carmeliten van Schoonhoven, die (als reeds gezeyd) in S. Jakobs Kapelle, en by tyde in de

Groot

Groote Kerk Sermoen dede. Welk Gast-Huys en Capelle in 't Jaar 1613. zijn Veranderd in Wooningen, zijnde voor een Gedeelte het Huys van d'Heer Mr. Jakob van Beveren, Heeren Kornelisz. Heere van Zwindrecht, en Begrypende de Huyzinge van d'Heer Johan Halling, Heeren Hermansz. beyde Oude-Burgermeesteren.

De Kappelle vande Scip-Lude, was By-gevoegd een Gast-Huys.

STAande opten Nieuwen Dijk aen die Poert-zide, by der Grooter Briggen, nu genoemd den Boom, (Is by-gevoegd, na luyd der Woorden, in 'et Jaar Ons Heeren 1363. In rechten Testamente, en in Aelmossen, inder Eeren Gods, in Onzer L. Vrouwen, een Gast-Huys, de Huyzinge van Boudijn Yensone, die Vantsnider, ende zijns Wjfs Ljsebetten, Jan Heyzen dochter,) had een Outer, met een Choer ofgeschoten. Vermeld in een Acte-Boek, 1421. 1452. 1453. 1574. In Scepenen-Brieven, 1475. In 't Klep-Boek, 1574. Was in 't Jaar 1480. ook geschikt, by Onraad en Ongeval van *Wapen-kreet, Brand, enz. tot een vande Vier Loop-Plaatzten dezer Stede. Welkers Erff den vooroemde Schipluden, in 't Jaar 1574. by onze Overheyd is toegestaan; te mogen Betimmeren; Blykende uytte volgende:

De Kap-
pelle van
den Ouden
Schiplu-
den.

III.

* Alarm.

Ende zullen de voorfz Gilde broeders, van 't voorfz Gild, voor Hem-luyden ende heuren Naercomelingen, nu, ende ten Eeuwegen daghen Hebben, en Behouden, het geheele Erff, daer de Cappelle by 't Groote Hoofst, placht te staen, streckende vande Voor-Straet, tot achter aen de Straet by der Stede-Testen, ende 't zelve mogen Betimmeren tot heuren Costen, ende aldaer Heurluyder Gild ende Vergaderinge houden: Renunzierende ende Affstantoende Zy-luyden, ende elx van Hemluyden bysondere, van alle alfulcke Gerechtigheyt, Actie ende Toefegginghe, als Zy-luyden eenighfins zoude mogen ebben ofte Pretenderen tot eenige Cappellen, Huyzen, Renten der Anderen Gil-ten, die als noch, voor dese Tijd, na Ouder-gewoonte, elcx in zijn Regard, blyen ende Geregneert sullen worden, tot dat anders, daer inne zal zijn Geordonneerd. Aldus Gedaen ende Geordonneerd by mijn Heeren vanden Gerechte, Oudraden, ende Luyden van den Achten der Stede van Dordrecht, ende naer voorgaende Mocken-geslag, Gepubliceert, binnen der zelve Stede, opten vij. Augusti xvc. Vier-
tende tSeventich, my present, ende was Onderteykent,

J. PAULI.

Waer op is gevolgd dat in de Jaren 1587. en 1595. 't voorfz Erff is Veranderd in Huyzen, en 't Ecne het Schippers Huys, en 't Ander het Smak-Schip genoemd. Zijnde 't Schippers-Huys Sederd geweest 't Gild-Huys van den gemelten

gemelten *Gilde*. En is aldaar te zien een *Oude Schildery*, begrypende 't *Rooven der Koe*, uyt zekere *Weyde* in *Henrik Yden-Ambocht*, door den *Bailjou* van *Zuyd Holland*, in den *Jare 1336*. En d' *Uytspraak* ende *Rechts-pleging*, door *Graaf Willem de Goede*, daar op gevolgd.

Bestaande in verscheyde *Uytbeeldingen*.

1. Daar den *Baljou* den *Boer* om de *Koe* aanzocht, 't welk den *Boer* afflaat.
2. Daar den *Baljou* de *Koe* uytte *Wey* haald.
3. Daar den *Boer* hem beraad met een zijnder *Vrienden*, over 't *Ongelyk* en *Geweld* van den *Baljou* hem aangedaan.
4. Daar den *Boer* an den *Grave* over den *Baljou* *Klaagd*.
5. Daar den *Grave* een *Brieff* ofvaardigd [an den *Scout* van *Dordrecht*, hem ten *Hove* *Ontbiedende*, en *Belastende* zynen *Neve* den *Baljou* mede te brengen.]
6. Daar de *Scout* den *Brieff* van den *Graaf* *Ontfangd*.
7. Daar de *Scout* en *Baljou*, ten byzijn van den *Boer*, voor 't *Bedde* van den *Grave* komen, [die een *Verdrag* tusschen hun *Beyde* *Maakt*.]
8. Daar de *Graaf* den *Baljou* ter *Dood* verwijft, en zelfs 't *Zwaard* uytte *Scheyde* *trekkende*, voor zijn *Bedde* doet *Onthalsen*.
9. Daar den *Baljou* *Dood* zijnde, by *Kraan Rodermond* aan komt, (die men houd, daar van den *Naam Rodermond* heeft gekregen) en aldaar mette *Kiste* opgehyft werd. En in 't *Verschiet* ziet men *Englen burg*, de *Gaalderij*, 1647. ofgebroken, in 't *Voor-werk* de *Molen-Steenen*, daar eenige *Heeren* sich *Vertoonen*, enz.

Is opte zelve *Kamer* noch te zien een *Stuk* ter *Eeren* van
zijn H O O C H E Y D.

NA dat zijn *DOORLUCHTIGE HOOGHEYD, WILLEM-HENRIK*. *PRINCE* van *ORANGE*, enz. *Inden Jare 1672*. binnen *DORDRECHT* tot *STAD-HOUDER* van *HOLLAND* *Erkend*, en daar na by de *STATEN* van *HOLLAND* en *WEST-VRIESLAND*, *Staats-Gewijs* was *Aangenomen*. *Hebben* die van den *voorz* *Schip-luden Gilde*, tot *Gedachtenisse* van 't *Voorval*, nopende 't *STAD-HOUDERSCHAP*, in onze *STAD* *gepleegd*, en te *Eeren* van zyne *HOOG-GEMELTE HOOGHEYD*, door *Adriaan Verveer*, doer *maken*, een *Schildery*, *Bestaande* in de *Navolgende Zinne-Beelden*: Daar de *Faam* als *Uytgalm* den *Roem* van *ORANGE*, de *Méwé-Nimf* het *Roer* heef *Gevist*, *behandigende* 't zelve aan de *DORDZE-MAAGD*, die 't * *WELHEM*, (de *Nyd* opte *Vlucht* zijnde *Gedreven*), in 't *aanzien* van *Schout*, *Burgermeester*, andere *Heeren*; *Hop-Luyden*, van den *Krijgs Raad*, en *Borgeren Over-leverd*. [En is de *voorz* *Schildery* opgerecht ter *Plaatze*, daar onlangs te voren hadde *gehangen*, de *Afbeelding* van 't *Verrichte* op *Chattam*, enz. door den *Heer Ruwaard* van *Putten*, 's *Lands* *Gevolmachtigde*, opte *Vloot* van der *Staat*, den *Heer Zee-Voogt* de *Ruyter*, en d' *Heer* van *Gent*, welke reeds *Vernielc* en *weg* gedaan was.] En op de *Zin-Speling* van 't *Roer*, enz. werd aldus *ge-
zongen*:
Dus

DUs werd het Roer van 't Schip aen * W E L H E M opgedragen,
 Doen 't, reddeloos verzeild, lag op een blinde Klip,
 In 't uyerfste gevaer. Europe moet gewagen
 Van 't heilfaem Helden-ftuk. Gy die dit heerlijk Schip
 Soo kunftig had Volbout, ten wonder van de Werelt,
 Geef Hollands P A L I N U U R, wiens oog noit flaep bevat,
 Dat hy 't op d' oude Ree, met *Nassaums* gloor beperelt,
 Mag ftuyren veiliglijk, door 't ongestuymig Nat.

CORN. de BEVEREN.

Noch een.

D E Faam had op een nieu, *Orangies* roem doen Klinkken,
 En, met 'er Lof-Klaroen, * W E L H E M gevoerd ten Top,
 Waar door Ons *Merwe-Nimf*, 'i *Lands Roer* (beducht voor Zinkken)
 Gaf aan de *Dordze-Maagd*, die 't draagd zijn H O O G H E Y D op,
 De *Nijd* zijnde opte vlugt, van 't *Ivrend-Volk*, gedreven.)
 't *Stad-Houderlyk-Gezag*, gesteld werd in zyne hand.
 En, onder *Vreugd-Gejuyg*, gewenft Hy lange leve;
 Ten goede van 'er *Stad*, en van 'et *Vaderland*!
Gods Engel, meer en meer, de *Tweedragt* wil verdryven!
 Dat *Eendragt* raak ten *Throon*; en voorts ten *Zetel* blyve!

MATTH. BALEN.

* Den XIde, anders den IIIde van dien Naam, uytten Huyze
 van *Naffau*, PRINCE van ORANGIE, enz.

Was Deken van den Ouden-Scipluden-Gilde, in 't Jaar

1371.

Meeus, Meeus Gheylen Soens Sonc,

En zijn aldaar *Dekens* 1675.

hart Korthals, Willemsz.
 ymon Braat, Klaasz.

Jan Heykoop, Lambertsz.,
 Engel Vaak, Aartsz.

Hebbende tot *Overluyden*, de Heeren:

ohan-Nikolai van Malapert, Lowyfsz. Hee- Symon Rottermond, Adriaansz.
 re. van Krayjenfteyn, Matheus vanden Brouk, Matheusz.

X

Onzer

Onzer L. Vrouwen Kappelle van den Sculden opten Riedijk. By-gevoegd een Gast-Huys.

Gast-Huys
vanden
Scip Lude.
opten Rie-
dijk.

IV.

STAande onder de Heerlikheyd *Merwede*.

Is zeer Oud, gelijk uyt 'et Gebouw kan gezien worden; Maar ofze daar algestaan heeft in den Jare 1064. Willen wy den Lezer in bedenken geven, Vinde in de *Bulle van Koninc Henrick* gedaan in gemelte Jaar tot *Werde*: boven breder aangeroord, onder andere: Van *Ryede*, by der *Merwen* tot *Slydrecht*; Item in die *Merwen* tot in *Dordrecht*, mitter *Nieuwer Kappelle* gemaakt in *Dordrecht*, an die *Oest-zide*, tot *Godekems-Hoef-Stad*, d'welc is by *Werkene-munde*, &c.

Die *Kappelle vanden Scipluden*, werd Vermeld in de *Tresoriers Rekeninge* 1372. In *Scepenen-Brieven- en Kennissen* 1408. In een *Acte-Boek* 1429. 1439. 1448. In 't *Klep-Boek* 1585. Had een *Outer* met een *Koor* afgeschoten, An-eks een *Gast-Huys*. In de voorfz *Kappelle* werde wel eer gehouden de *Halle* der buyten de *Stad* woonende *Vleyshouwers*, en stonden op 'er bestemde dagen daar voor ten *Toon*, met 'er *Vleys*, *Afval*, &c. Gelijk naderhand in, en voor de *Kruys-Kapel* geschiede.

Welke *Kappelle* jegenwoordig is 't *Gilde-Huys* vande *Riedijkers*, gezeyd 't *Kleyn-Schippers-Gilde*. Werd Geregeerd by de *Dekens* van den voorfz *Gilde*, zijnde

Kors Joppen.
Marten Schouman, Leendersz.

1675.

Kornelis de Koning.
Aart Danffer, Pietersz.

Hebbende tot *Overluyden*,

De HEEREN:

Adriaan vande Graaf, Sebastiaansz.

Gerard Franken, Genefaasz,

H. Geest- en Pest-Huys ter Nieuwer- Kerk. Behoorende onder die Wijk.

't Gast-
Huys van
den H.
Geest- en
Pest-Huys
ter N.
Kerk.

V.

Gesticht in 't Jaar *Ons Heeren*, 14... Vermeld in een *Acte-Boek*, 1436. In 't *Klep-Boek*, 1455. In een *Gift-brief*, en *Testament* van *Hr. Jan van Swindrecht* 1475. In een *Gift-brief* van *Jacop Pietersz.* en *Adriana Jacobs Dochter*, opten 16de van *Herfst-maend* des *Jaars* 1477. en genoemd 't *Gast-huys* van den *H. Geest*.

I:

Is rijklijk begift van *Hr. Tielman die Rode*, en van *Hr. Herman Haec*, *Jacopsz. Priester*, en *Knummik ter Grooter-Kerk*, *Licenciaat* in beyde Rechten, en meer andre *Buren*. Welkers *Gods huys Meysters*, of *Vaders* en *Verzorgers* werden gekozen door, en uyt de *Aansienlikste* en *Rijkste Buren*, of *Parochianen* van gemelte *Wijk*. Die beneffens het *Opvoeden* en *Onderhouden* van eenige *H. Geest Kinderen*, het *Acht nemen* en *Verzorgen* der *Pest-zicken*, onder Hare *Wijk* besmet zijnde, en daar *Toevlucht* nemende, noch daar en boven, *Verscheyde Proven Uytdeelen*, als *Broot*, *Boter*, *Kaas*, *Linnen*, *Geld*, *Turf*, *Hout*, enz.

Neffens de *Poort*, in de *Heyman Suus Straat*, aan de *Rechter hand* is de *Woonninge* voor de *Dienaarresse* dezès *Gestichts*. Ter *Slinkerhand* zijn twee *Woonhuyskens*. Binnen de *Poort* ziet men de *Kamer* der *Buyten-Vad'ren*, welkers *Wanden* zijn verciert met *Schildryen* van eenige *Afgestorvenen*, als noch *Levende Regenten*: Uytzigt hebbende op een *Groten Moyen Hof*, verzien met verscheyde *Boomen*, *Heesteren*, *Planten*, *Vruchten*, *Genees-Heel-* en *Kueken Kruyden*.

Het *Mannen-Vertrek*, of der zelve *Zieken-Kamer*, verzien met twee *Haart-Steden*, *Negen Bed-Steden*, elk met'er *Bedden*, en *Spreyen*, en *Behangselen*, een *Tinne-Water-Pot*, *Bekken* en een *Kannetje*, &c. In welk *Vertrek*, ter nood, by gevoegd werden zeven *Kribben*, staande anders op *Solder*.

Het *Vrouwen-Vertreck*, met een *Haard-see*, *Acht Bed-steden*, *Vijf Rol-Koetzen*, en elk mede met'er *Bedden* en verdere *Toestel* zijnde verzien.

De *Kueken* van de *Binnen Vader* (*Mr. Jakob Obijn*, *Stads Pestmr.*) ende *Binne Moeder*.

Vertreckjes, om ter nood, eenige goede *Vrienden* in te mogen leggen.

Backery en't *Was-huys*.

't *Krankzinnig Huysje*.

Het *Huysje* daar de afgeleyde *Dooden* in werden gebracht.

't *Was-bad* of de *Vyver*, daar het *Besmette-* en *bezoedeld Linnen* en *Wollen*, eensdeels in word gezuyverd en gereynigd. Voorts *Kleer-* en *Turf-zolders*, een *Vertrek* om der *Pestige-Kleeren* te verluchten, en 'et *Pest-vuur* daar uyt te doen verhuizen. *Kelder*, *Regenbak*, en wat'er noch tot *gerief* en *nut* te zien en te vinden is. Vinde te zijn geweest 1471.

Bestienders, en *Toezienders* dier *Tafel-goeden*

Mrs. Barthout Loenisz.
Pieter Pieterfz.

Gillis Adriaensz.
Geerlof van Diemen,

In 't Jaar 1675.

De HEEREN,

Aarnoud Praam, Dirksfz.

(zer Stede.

uytten Ouden-Oudrade dezer Stede.

Gysbrecht van Botland, uytten Veertigen de-

Alexander de Hoog, Lazarusfz. uytten Veertigen dezer Stede,

Mr. Anthoni van der Mast, Heeren Johansfz.

X 2

't Luste

't Luste Onze Zangeres van dit Gods-Huys dus te quelen :

Hier , wert 't Pest-Vuur uytgelescht :
 Hier , vind de Weeze een Borgh en Vest.
 Dit Huys , Heer Daneels Wijk , houd Reyn ;
 En Strekt een Gast-huys , voort 'r Gemeyn.

M. B.

Onzer Vrouwen Kappelle vande Mazelaars , By-gevoegd een Gasthuys.

Gasthuys
 der Maze-
 laars.

VI.

Gesticht in 't Jaar Ons Heeren 14 ... Vermeld in 't Klep-boek 1541. Had een *Outer*. En hebben de *Dekens* van 't *Gild* der *Maze*, en van 't *Gilds* wegen een *Gedeelte* daar van *Verkocht*, blijkende by *Scepenen-Brieven*. In 't Jaar 1503. Stond in *Hr. Ian Raets Stege*, nu best bekend, mette naam van *Mazelaars* of *Zakdragers Siraatje*. Welk gemelt *Gedeelt*, ter *Hoogstraat*, an de *Landzy* is eygen d'*Heer Aarnoud van Ravesteyn*, uyten *Ouden Achten* dezer *Stede*. Werd bewoond by *Goyard de Wih Justusz. Clerc* of *Secretaris* van 't *Water-Recht*. De Rest verstrekkende, en nu zijnde

't *Gilde-Huys* van 't *Mazelaare-Gilde*.

Werdende bestierd door der zelve *Dekenen*. Zijnde

In 't Jaar 1503.

Jan Aertsz.

Jan Backer.

Adriaen Vinc, Cornelisz.

In 't Jaar 1675.

Leenderd vas Voorheyden, Jansz,
 Geurt van Woeningen, Geurtz.

Gerit de Bruyn, Geritz.
 Pieter Pouwelsz.

Hebbende tot Overluyden de HEEREN,

Rudolph Bremkens, Heeren Johansz. Bur-
 germr. van den Achten, en uyten Veer-
 tigen dezer Stede,

Tresoriers en Achten dezer Stede.

Kornelis van Eyffel, Everdsz, uyten Oude

Jakob van de Graaf, Sebastiaanz, uyten
 Ouden Achten en Veertigen dezer Stede.

De H. Kruys-Kappelle, By-gevoegd een Gast-Huys.

Kappelle
 en Gast-
 huys der
 Kruysbroe-
 deren

VII.

Gesticht in 't Jaar Ons Heeren 1306. Toch eerst *Gewijd* en *Geworden* de *Kruys-Broeder Kappelle*, enz. In de Jaren M. CCC. LVII. en M. CCC. en LIX.

en LIX. te zien in *Scepenen Brieven en Biscops Bulle*, welkers * *Geloofwaardige Af-schriften* my zijn getoond, opten 17sten van *Gras maand*, 1675. Deze *Kappelle* dan is *Gewijd* op *S. Valentijns dag*, den 14ste van *Sprokkel-maand* in 't Jaar 1357. by Heer *Jakob*, *Biscop* van *Douay*, * *Plaats-houder* van Heer *Jan* [de *Vierde*, uytten *Huyze* van *Arkel* de XLVII.] *Biscop* van *Utrecht*. *Werdende* in des *Biscops Brieve* belooft XL. *Dagen Aflaat*. den genen die alle Jaar op *Kruys-Verheffing* met *Aandacht* die *Inwijding* zouden *Gedenk-plegen*: breeder te zien uytten volgende:

* *Copjen*
Authen-
tycq.

* *Vicem in*
Pontificatu
gerens.

Univerſis, & Singulis Chriſti Fidelibus cupimus Fore notum, quod nos Iacobus Dei gratiâ Episcopus Duatensis vicem in Pontificatu gerens, Reverendî in Chriſto patris ac Domini Domini Iohannis eadem gratia Episcopi Trajectensis, Anno Domini 1357. in Feſto Sancti Valentini Martyris, Conſecravimus Summum altare in Cappella Sanctæ Crucis in Dordrecht, ad honorem omnipotentis Dei, & Sanctæ Crucis, Cujus Dedicacionem perpetuis temporibus, ſingulis annis inviolabiliter Conſtituimus obſervari die Dominica ante exaltacionem Crucis, quare omnibus, & ſingulis vere penitentibus, confeſſis, & contritis, qui ad prædictam dedicacionem cum devotione Convenerint, 40. dies Indulgentiarum de omnipotentis Dei miſericordia, & beatorum Apoſtolorum Petri, & Pauli, ejus authoritate confiſi de injunctis eis pænitiis miſericorditer in Domino relaxamus. Datum Dordraci anno & die quo ſupra harum noſtrarum teſtimonio literarum ſigillum noſtrum duximus apponendum.

In dorſo ſtond *Conſecratie* van het *Hooge Outaar* inde *Cruys-cappelle* gedaan op *S. Valentijns dach*, Anno 1357. Den *Feeſt-dach* te houden, *Sondach* voor *H. Cruys-Verheffing*. *Onderſtond*

Gecollationeert jegens het *principale*, zijnde *geſchreven* in *Franchijn*, is deſe *Copie* daer mede *beyonden* t'acorderen, *By my*, en was *geteykend*,

D. Symonſz. Coplaer, Notarius Public.

De *voorz.* *Kappelle* had een *Outaer* met een *Koor* afgeſchoten, een *Preek-klokje*, enz. In 't *Gaſt Huys* mochten *Arme Vremdelingen*, een *Nacht* of twee *Herbergen*. En mochten de *Vleys-houwers* buyten de *Stad* wonende in gemelte *Kappelle* wekelik en inde *Beefſtemarêt Slachten*, en met 'er *Vleys* en *Afval* daar voor ten *Toog* ſtaan, blykende niet alleen, by *uyſpraak*, gedaan door 't *Gerrecht* van *Dordrecht*, opten xv^{sten} *Novembris*, Anno XV°. Twee en tſeftig; (by welke den *Regierders* of *Kappel-meesters* van de *H. Kruys Kappel* was toegeſtaan, van de *voorz. Vleys-houwers* te mogen ontfangen, ten behoeve van de *voorz. Kappelle*, van elk *Beef* een halve *ſtuyver*, en van elk *Schaap* een oort *ſtuyvers*, dat daar *Geflagen* of *Verkocht* zoude worden, enz.) Maar oock dat 'et noch is in goede *geheugnis* van *My* en vele *Anderen*, dat die *voorz. Land-Poorters*, daar *Beefſten Slachten*, en in, en voor de zelve, haar *Gefluchte Ven-te* en *Verkochten*. Zoo dat die *Kappelle* een *Halle* voor gemelte *Been-hakkers* verſtrekte. Toch haar *getal* zeer *geminderd*, en op *Twee* gekomen zijnde, hebben de *Buren* van de *Kruys Kappel*, al zoo de *laſt* van *Onderhouden* te groot,

en Genot komende van de Vleyshouwers te kleyn was, aan de Ed. Achtbare Overheyd verzocht dezelve te mogen verkoopen: welk haar zijnde vergund, is opten 18de July in Jaar 1645. *Verkocht*, aan d'Hr. *Anthom de Sont*, Pieterfz. uytten *Achten* dezer *Stede*, die de zelve in een *Pak-huys* heeft *Veranderd*. Op welkers *Gevel* is te lezen:

*Dit Huys is wel befaemt,
De Kruys Kapel is 't genaemt.*

Alhoewel de voorfz. *Kappelle* Verkocht en 'et *Gast-huys* te Niet is, zoo werden de Goederen en Inkomsten der zelve, noch Bestierd, en Geregeerd by *Overman* en *Dekenen* der Buurt van de nu meer-genoemde *Kruys Kappelle*. En de *Arme-Vreemdelingen* in plaats van *Nacht-Herberg*, *Slaap geld*, *Verschaft* en Gegeven.

Waren in 't Jaar M. CCC. LIX.

DEKENEN,
Jacop Suus, Heeren Diderix zone, Janne Van der Tympel, Ians zone.

En zijn tegenwoordig, in 'et Jaar 1675.

OVERMAN EN DEKENEN,
De Heer Dr. Johan Becius, Karelsz. uytten Oudraad en Schepen dezer *Stede*.
d'Heer Pieter de Regenmorter, Pieterfz. uyt | Veertigen dezer *Stede*.
ten Oudraad dezer *Stede*, | Gofewijn de Bruyn, Hermanfz.
d'Hr. Paul Eelbo, uytten Ouden Achten en | Johannes Verhagen, Janfz.

S. Peters en S. Pouwels Gast-Huys. By-gevoegd een Kappelle Gesticht in 't Jaar Ons Heeren 13...

S. Peters
en Pouwels
Gast-huys.
VIII.

DES zelfs *Gilde* of *Bruederschap*, (nu in 't gemeen genoemd 't Romeyn-Huys, en de *Broederschap* der Romeynen) vermeld by een *Pand-Pond-Brief*, van den Jare 1399, den voor-zeyden *Gilde* toe-komende, in een *Alte Boek* 1433. 1425. Was, wel eer, alswe hebben gezeyd, ook verzien met een *Kappel*, nu veranderd in *Woning*.

Bestaande, gemelte *Gilde*, in 't Jaar 1465. uyt meer als 120. *Gilde-Broederen*, en over de 30. *Zusteren*. De *Overgeloovigheyd* dier *Eeuwe*, had de *Vrouwelijke Kunne* of *Sexe* zoo ver ingenomen, dat eenige uyt haar, 't *Pauslyk-Hof*, 't *Vaticaan*, met eygen *Oogen* wilde *Bezien*, en die *Stad*, geground op *zeven Bergen*, zelfs *Bezoeken*.

Duurte

Duurte des Gelds, anders goeden Koop, getrokken
uyt de Rekeningen van Sunte Pieters Heeren, gedaen
door der zelve Dekens op den 3. Juli 1465.

Gheven om 10. Pont caerffen die in de ca- pel gehaelt zijn	7½ stuyv.	Roel [ons knecht] van zijn laergelt	10 ft.
Verreyft met de 6 Gilden op Hr. Iansdam	2 ft.	Van een kar sants	1 ft.
Gehaelt tot Lijfbet Cleysweynders	11	De Priester gegeven	2 ft.
Pont Was en een Vierdel comt	37½ ft.	Van wenden gegeven	1 ft.
Geven Ian de Grachtmaker van beyeren	2 ft.	Van den Scrienmaeckers mergespraec te doen leggen gegeven	1 ft.
Geven van 26 Pasteyen te bachgen koemt	19½ ft.	Van anderhalf duyffent steens die ant Gast- Huys vermetfelt is, gegeven	15 stuyv.
Geven de Kocht Dirc van koken	5 ft.	Den Metselaer met den Knecht gege- ven	8 stuyv.
Geven om 5 achtel broet	21½ ft.	Vant Lant dat wy gecoft hebben tot S. Pieters behouf en leyt buyten Hr. Iansdam onbedijct daer voer gegeven 2 guld, [de guld, tot 10 stuyv. is 4 g.]	
Geven om een Salm	16 ft.	Herman Haec van den Briefven vant Lant dat wy coften, van den oncoft ghegheven	6 stuyv.
Geven om een dosijn hantschoe	6 ft.	Om Boter gegeven	22½ stuyv. te weten
Geven om twee vaet biers	27 ft.	L Kinderkens.	
Ian de Nagher in Sunt Ians hus geven van dat hy ons holp	3 ft.	Van die Ree te trecken gegeven	8 ft.
Geven van bier in te doen	1 ft.	13 Pont rosynen 't Pont een Lelyaert facit 10 stuyv. min een oortje.	
Van Vys te coken	een halve ft.		1470.
Verreyft om de paelyn	1 ft. en 1. deyt	Van Hout voor Sente Pieters-straet gege- ven	2 en een halve ft.
Geven den Augustijnen	1 ft.	Eenen kop botteren [wegende 3 pont] na gehaelt	2 ft.
Ende de Mynder broeder	1 ft.	Noch verreyft om 't lant	4 ft.
Geven opten drayboem	1 Fylpus	Twee vaet biers	37 ft.
Geven tot Iacop Tach om 5 stoep wijn	10 ft.	van exhijns ende van dragen.	
Tot Bryen gehaelt 2 stoep wijn geven	2½ ft.		1472.
Op S, Pieters dach		Drie scaep voer	38 ft.
1466.		38 Hoenderen, 2 en een halve gul. [de gul. 10 ft. is	25 ft.]
Geven van 2½ vat biers t'famen mit dra- ghen	38 ft.	Die Cappelaen	1 Braspenninc.
Gecoft 26 hoenderen gecoft	29 ft.	Griet voer dat H. hout	1 ft.
Gecoft 3 scaep gecoft t'famen	52 ft.	Die Boensluter	1 bras penninc.
1 oert.		Die Augustinen en Minderbroeders elx een halve bras penninc.	
Geven 2 weinders	1 ft.	Die kock ende die wenders	10 en een hal- ve ft.
Die Aufinen ende Minrebroeders ende Boensluter	3 ft.		1474.
Van Mostert [een Stoep]	1 ft.	Die Reetreckers	4 ft.
Van beyeren	2 ft.	Zaer	
Geven die Priester die prechte Op den 28. Iuni	1 ft.		
1467.			
Van een nieu bos te maken, die in de cop- pel staet	1 en een halve ft.		
Hr. Dirc kant voer wijn en broot gheghe- ven	1 ft.		

Zaer die Coster gegeven 1. Bras penninc: [waer uyt misschien dat oude spreekwoord is gesproten, De Kostre 1. Bras penninc.]		1476.	
Voer bleyken	1. Bras penninc.		Van dat nieu sielbuck 2 ft. en een half.
Voer den machtighbrief	1 halve ft.		Om ecstse van dat bier 16 ft. en een ort.
Om drie scaepen 48 ft. een leliaert [of 12 penninc.]			Van S. Pouels zwaert te maken ende sijn hant 5 ft.
Om een yserken	eenen deut.	1478.	Van eenen brief te scriven Verleit 1 ft.
Voer missen	2 en een halve ft.		Verdroncken een halve ft.
Heyn die Koc 1 gul. [de gul. tot 10 ft.]			Gegeven van dat Zielboeck te verscriven ½ ft.
Die Dienders	4 ft. en duyt.		Om 19. sloep biers 3 ft. en een half min
Om dat lant te sloten	8 ft. 1. ort.		Een spint meels 2 ft. min een doet

Waren, en zijn *Overman* en *Dekenen* van *Gemelte Broederschap* en *Gilde*,
gezeyd *S. Pieters Heeren*,

In 't Jaar 1465.

De H E E R E N :

Danel Aellartzoen.

Huc de Cupper.

Herman die Zeylmaker.

Meynaert de Brouwer.

Dirc Otte Baertoutfz.

In 't Jaar 1675.

De H E E R E N :

Nikolaas Viviën.

Jasper van der Velden.

[Samuel van Hoogfraten.

In dit voorfz. *Gast-huys* mochten wel eer de *S. Pieters Reys Broeders Herbergen*, en mogen hier in *Arme Vreemdelingen* voor een *Nacht* of *Twee Slapen*.

S. Ians Gast-Huys, By-gevoegd een Kappelle.

S. Jans
Gast huys.
IX.

Gesticht int Jaar *Ons Heeren* 13... *Vermeld* op *Dertien dag*, of *Drie*
Koningen, in *Schepenen Brieven*, int Jaar 1370. 1380. 1405. in een *Re-*
kening van *S. Pieters Gasthuys* 1465. Had wel eer een *Kappel* en een *Outer* met
Traillien af-geschoten. welke *Kappel* int Jaar 1592. is veranderd in een *Woon-*
Huys, daar achter *Komende* het *Gild* en *Gast-Huys* der *Heeren* van *S. Jan*. in
welk *Gast-Huys* eenige *Vreemdelingen* mogen *Vernachten*. Werde *Geregeerd*
by de *Dekens* vant *Kleer-Makers Gilde*. zijnde van 't *vootfz Gilde*, *Dekenen*
en *Leen-Man* int Jaar

1675.

DEKENEN,

Willem van Buren
Henrik van Pluren

Pieter Pieterfz.
Pieter Hervendonk,

Jakob Mom, Jakobfz.

Als

Als *Leen-Man*, van de *Leengoederen*, toekomende 't Voorfz. * *Gast Huys*, * *Hopitaal* lie daar mede, na gedane *Eede*, *Hulde* en *Manschap* aan de *Staten* van *Holland* en *West-Vrieland*, is *Verlyd*: Blykende uytten *Verli-Breeff*, daar van by *Hare Hoog-Mog: Gegeven* en *Verleend* opten 12te van *Zomer-maand* in 't Jaar M. DC. Lxxij. My getoond, opten 16te van *Gras-Maand*, 1675.

S, Niklaas Gilde- en Gast-Huys, ge- zeyd de Kolff.

Gesticht in 't Jaar Ons Heeren 13 ... Vermeld in *Francijne Rolle*, of *Brieff* den voorfz *Gilde* rakende, opten 12^{den} dag in *Sulle* in 't Jaar 1406. in en *Acte-Boek* 1434. 1454. 1562.

S. Niklaas
Gasthuys,
X.

Verstreckte mede een *Gild-Huys* voor den *Mars-luden*: werde Bestierd by de *Dekenen* van S. *Niklaas Gilde* ter *Groier Kerke*, gezeyd *Marssluden*, *Koomans* of *Kramers*.

Stond in *Heer Matthijs-Straat*, gezeyd *Kolff Straat*. Is in den Jare 1650. Verkocht en Veranderd in woning: en zija *Keyzer* en *Dekenen* van 't voorfz *Gilde*.

1675.

d'Hr. Tielman Zeeberg, Abrahamfz, uytten Ouden Veertigen dezer Stede.

Nikolaas van Hoog-straten, Jakobfz.

Mattheus van Nispen, Markufz.

d'Hr. Dirk Spruyt, uytten Veertigen dezer Stede.

Flips Daalman, Janfz.

t Blinde Luden Gast-Huys, By- gevoegd een Kappel.

Gesticht in 't Jaar Ons Heeren 13 ... In Hr. *Heinrick's Vriezen Straat*, Vermeld in de *Rekeningen* der *Tresoriers* 1304. 1415. In de *Rekeninge* der *Burgermeesters* 1365. In 'et *Klep-boek* 1438. 1453. 1454. 1470. 1537. In en *openen Brieff* dezer Stede 1494.

Gasthuys
der Blinde
Lude.
XI.

Hebbende des zelfs *Kappel* drie *Outarenter* eeren, &c. Met een *Koor* afgechoten. Werde geregeerd en bewoond van *Blinde* en *Krepele*. Hadde al-
laar

1440.

Dekens van Onzer Vrouwen Gilde.

Waren *Blinde Luden Meysters*

Y

Adriaen

Adriaen die Ioede, Aertsz.
Aert Daniels zoen,

1487.

Iacop Heinrix zoen,
Evert Aerts zoen, En

Iakob van Beveren.

1579.

Adriaen Iansz.

Zijnde toen 't *Gast-huys Inkomsten* toegevoegd aan d' *Arme Weezen*. 't *Gast huys* in de Jaren 1629. en 16 . . . veranderd in gemeene *Wooningen*. De *Kappel* werd gebruykt om daar in *Dood-kisten* en *Baren* te maken, en *Stads turf* te leggen.

't H. Geest- en Pest-huys ter Grooter Kerk.

H. Geest,
en Pest
huys ter
Grooter
Kerk.

XII.

Gesticht in 't Jaar Ons Heeren 13 . . . Staande mede in de *Vriezen Straat* belendende aan de *Visstraat*, welkers *Huel* tende de *Vis- of Begginnen straat*, wel eer den *Naam* droeg de *H. Geest-Brug*. Vermeld in 't *Klep boe*.
1455. 1471. 1493.

Waren over dit *Gods-huys Meysters*, *Bestierders* en *Toezienders* dier *Tafel goeden*.

Willem Duuc.

1398.

Gillis Hugemanz.
Aernt Meyland.

Ende is dit *Gast-huys* omtrent den Jare 1579. als *H. Geest meesters* waren

Cornelis, Heeren Henricksz.
Ian Adriaensz.

Michiel van Beveren, Heeren Pieterz.
Ian Adriaensz, Cruenier.

Verplaatst, in

S. Angnieten Klooster,

Staande aan de *Vest*, tusschen 't *Steeg over Sloet*, en de *Nieu straat*; aldaar te Beschrijven.

't H. Sacraments Gast-Huys, Bygevoegd een Klooster-Kerk-of Kappel.

't Sacra-
ments
Gasthuys.

XIII.

Gesticht in 't Jaar Ons Heeren 1301. Vermeld in de *Ontfangers- of Trefsc riers Rekeningen* 1304. Namaals *Begift*, door die van 't *Oude Geslacht*
va

van *Ratingen* te *Dordrecht*, als mede die van *Heems-Kerk*, in *Zuyd-Holland*, zijnde haar *Wapenen*, in de *Glazen* van 'et *Koor* des *Kerks*, te zien.

Welk *Gast-huys* 1457. op *S. Pieters* en *S. Pauwels Nacht*, behalven 't *Priesters Huys*, mette *Kerk*, verbrande en korts daar na *Herboud* wierd.

Is een *Mannen* en *Vrouwen Gasthuys*, toch elk van den anderen, in byzonder *Vertrekken*, afgescheyden. Boven de laatste *Herstigte Poort*, gemaakt in 'et *Jaar* 1616. Zijn in *Bentemer-steen* gehouwen en uytgebeeld, eenige *Zieken*, *Krepelen*, *Verminkte*, &c. Ter zijden de *Poort* staat: *Wel dien die hem den Nood drufijgen aanneemd, dien zal de Heere verlossen ter boozer tijd.* *Psalm* 41. 1.

Binnen die *Poort* zijnde, komt men op een groote *Plaats*, waar op de *Zalen* der *Buyten-Vadren* en *Buyte Moederen* toegang en uytzicht hebben, tusschen beyde is den *Hof*, verzien met verscheide *Heesteren*, *Genees-Heel-en Keuken Kruyden*. Hier ziet men ook, het *Gebouw* der *Buyten Opsiederer*, in 't gemeen genoemd, het *Engels huys*, welk niet dan in byzondere nood en voorval en werd geopend, Hebbende 24 *Geschryverwte Bed steden*, altemael verzien met nieuwe *Bedden*, groene *Behangsel*, *Spreyen*, &c. voor elk *Bed* een *Gemak-stoel*, een *Knechje of Bankje*, een *Tinne-Water-Pot*, een *Kannetje*, &c. Boven de *Bed-steden* is een getralyde *Gaendery*, om ter nood, ook met *Rol-Koetsen* te kunnen werden bezet. Te midden in dit *Vertrek*, slaet een *Schoorsteen*, met een vier-kante omgaende *Schoorsteen mantel*, verciert. Deze *Zieker-Kamer* is ook behangen en verzien met eenige *Schilderyen*, *Tafereelen*, en andere *Optooyingen*, zoo tot ciëraed, als noodzakelikhed dienstig en nut. Wat verder is een bequame *Brouvery*, een *slagt Huys*, *Bleekveld*, &c. Voor hoofds is een *Moy Vertrek* voor de *Vrouwen*, verzien met *Bed steden*, *Bedden*, *Spreyen*, &c. Hebbende tenden eenen *Schoorsteen*. Daar after nogh volgen twee *Vertrekken*, mede voor de *Vrouwen*. Ter *slinkerhand* van de *Plaats* siet men en komt uyt 't *Mannen Vertrek*, Hebbende twee *Haard steden* en *Schoorsteenen*, zijnde mede ten wederzijden verzien met *Bed-steden*, *Bedden* en verdere *Toestellinge*. Te rug keerende, is de *Cel* der *Binne-Vader* en *Binne-Moeder*, de *Kamer* der *Keuken-moeder*, met fraayen *Huys-raad* verzien, en opgeschikt. De gemeene *Keukenen*, *Bak-* en *Wasch-Huys*, zijnde in dit *Gast Huys* over de 80 *Bed-steden*, en over de *Honderd Bedden*. Op dat wy niet en vergeten zijn *Koorn*, *Kleer* en *Turff Zolderen*, *Kelderen*, *Regen Bakken*, *Pompen*, &c.

In welk nu beschreven *Gast-Huys*, *Zieken*, *Ellendigen*, *Gequetsten*, *Krepelen* en *Verminkte Menschen* werden *Verzorgd* van alles 't geen tot 'er *Geneesing*, *Heeling*, *Verquikking* en *Levens Onderhoud*, dienstig en nodig is, door twee *Genees-Meesters*, twee *Heelmeesters*, en twee * *Artzeny makers*, een *Binne-Vader*, twee *Binnen-moeders*, te weten een *Kueken-* en een *Zieke-moeder*, en verscheide *Dienst-maarten* die elk in 't zijne en op 'er *Beurt* die *Zieken* bezoeken, *Genees-* en *Heel-middelen* voorschrijven, *Verbinden*, *Heelen*, de voorgeschreve *Middelen* bereyden en toemaken. *Dienst* doen, *spijzen*, *laven*, *bezorgen* en

* *Aptekers.*

waarnemen. En dit alles onder 't Gezag van de boven-genoemde Opzienderen en onder de Bestiering van een Rentmeester, waren en zijn hier Gasthuys-Meesteren [of Vaders] en Vrouwen [of Moeders] de Heeren en Vrouwen in 't Jaar 1395.

Meesters van den Grooten Gast-huyze,

Heinric van Naerffen, Jans soen.	Sarys Clawaerts soen.
Willem Boemghert, Willems soen.	Baertout Wouters soen.

1550. *Gast-huys Meesters,*

Mr. Aert van der Lede.	Adriaen van Blyenburch, Adriaensz. Schout.
Hugo Coel, Heeren Pieterfsz.	Maerten Screvel, Dircxz.

Gast-huys Vrouwen,

Mariken, Damas Philips wedue.	Anna, Weduwe wijlen Hugo Koel.
Aeltgen, Jan Oems Huysvrouw.	Anna, Jan Eelands Wedue.

1675. *Gast huys Meesters,*

De HEEREN:

Mr. Nikolaas Stoop, Heeren Jakobfsz. Burgermeester.	Dr. Johan de Jong, Heeren Kornelisz. Balthasar Walen, Heeren Arendsz.
Mr. Johan van der Burch, Heeren Francoysz. Heere van Niemands Vriend, Oud-Burgermeester.	Henrik Herinx, Gysbrechtfsz. Rochus van Wezel, Goverdfz.

Gast huys Vrouwen,

De VROUWEN.

Maria Gernouw, Hubrechts Dochter.	Katharina van Kouwenhoven, Heeren Willems Dochter.
Maria de Sont, Heeren Anthonis Dochter.	Elisabeth van Naarffen, Revixits Dochter.
Maria Hoefft, Dideriks Dochter.	Johanna Joye, Mattheus Dochter.

Rent-Meester,

De HEER Paul Eelbo Danielfs. uytten Ouden Achten en Veertigen dezer Stede.

Genees- en Heel meesters,

De HEEREN,

Dr. Johan de Jong, Heeren Kornelisz.	Alexander de Hoog, Lazaruffen.
Dr. Piere de Caulier.	Willem van der Thuynen, Geritfsz.

Aptekers,

Jakob van der Velden, Francoysz. Willem van Braam, Pieterfsz.

Daar word verteld dat de *Lichamen* der Gestorvenen, en alhier Begra-
ven, binnen den Dorden dag Verrot en Vergaan waren, zonder eenigen
Stank te geven, ten ware *Rijken*, en midtsdien onwaardig 't *Gast huys*. Hoe-
daniger *Lichamen* tot verscheyde reysen, overmidts den *Stank* gemelt, en
buyten de voorsz. plaatze elders wierden gebracht. Noch dat 'et H. *Sacra-*
ment werde behouden in den *Brand* Anno 1457. by een *Pastey-bakker*, die
Ciborie. de 't *Ouwel-kas* metten H. *Sacramente*, willende uyt den *Brand* halen, ver-
stikte

stikte en sterf, de Ciborie heel Swart van de *Vlamme*, maar den *Dwaal* en 'et *H. Sacrament* onbevlekt gebleven zijnde; En datter pleeg te leggen des voerfz. *Mans Beeld* van *Was* tot een gedachtenisfe.

En waren in dit *Gast-huys Priefsters*, de HEEREN,

1328. 1329. 1335.

Mathise Wiliaem, Ballens Soens soen, of
Haren Mathise Balle.

1442. Claes van der Eyck,

1447. tot 1568.

Dominicus van Nymegen, gezeyd Pater
Slamppamp.

't Magdalenen-Klooster of de Gast-Huys-Kerk.

HAd wel eer, Drie *Outaren*, te weten, 't *Hoog-Outer*, staande in 't *Koor*, met *Kopre-Traten*, afgeschoten, van *S. Rochus* stond ter zyden 't *Koor*, laermen na 't *Ziek-Huys* gaat. En an d'ander zyde was het *Outer* van *S. Michiel*, net een *Choerken* of-gefschoten: de *Kerk* bestaat in *Twee Daken*, rust op *Drie Zyulen*, is nu de *Vergader Plaats*, de *l'Eglise Wallonne*, gezeyd de *France-Kerk*, welkers *Stiching*, na *Herstelling*, in den *Gods-Dienst* wy inde *Wijn-Koopers-Kappel*, zijnde aldaar *Begonnen*, mette *Kerk* der *Koopluyden* vanden *Engelsche Stapel*, zullen *Beschryven*. Tot 'et oprechte der *Gemeente* van 'et *Engelsche* en *Schotsche-Volk*, zijn hier de *Beginselen* en *Gronden* geleyd, gelyk my 't den *Eerwaardigen Man*, *Kobbert-Paget* heeft opgegeven.

De *Kerck* van de *Engelsche* ende *Schotse* natie, gelyck de selfde in de *Ordonnantie* van de *EE. Heeren Staten*, wegen des *Predicants Tractament*, ge-
noemt wort, heeft eenighsins haar begin ende aenleydinge tot verder *stiching* gehadt in de *Jaren* 1618, en 1619, wanneer de *Synodus Nationalis* alhier ge-
houden is geweest. Ende hebben doen hare *Kerckelicke vergaderingen* ge-
makt in de *Magdalenen-oft* *Gasthuys-Kerck*.

Een *gestabilieerde Kerk* met *behoorlick Tractement* voor haren *Predicant*, zijnde *opgericht* in den *Jare* 1623, hebben sy hare *vergaderingen* tot den *Gods-Dienst* voor de *middagh* gehouden in de *gemelte Gast-Huys-Kerck*, laar na oock eenigen *tijt* in de *Augustyne-Kerk*; ende na de *middagh* in de *Nieuw-Kerk*. Doch wanneer in den *Jare* 16. . . de *Nederduytsche Catechismus-Predicatie* in de *Nieuw-Kerck* aengevangen sijn geweest; soo isser voor de *voorz.* *Gemeente* op *Stadts* *costen* in 't *Wees-Huys*, van *outs* het *Clooster* en *Marien born*, in des selfs wel eer *Molken-Huys*, een *bequame* *plaets* *ge-
bouwt*, op dat *Christelicke Zielen* het *suyvere melck* des *Goddelicken woorts* aldaer mochten *ontfangen*. Ende hebben die van de *voornoemden Gemeente* *egenwoordigh* aldaer hare *gewoonlicke by-een-komsten*: *voornamelick* van die *tijt* af, dat de *Nederduytsche voor-middagse Predicatie* oock in den *Augustynen Kerke* haren *aenvang* gehadt hebben.

Predicanten die in de *voornoemde Kercke* van de *Engelsche* en *Schotsche* *natie* binnen *Dordrecht*, sedert den *Jare* 1623. *Beroepen* en *Bevestigd* sijn.

1623. Johannes Ofwaldus.

1635. Franciscus Dibbetius.

1625. Johannes Vincentius, Haesterle.

1638. Robertus Pagetius.

De eerste Ouderlingen zijn geweest,
Henry Lodge, Vincent Johnson,

Diaconen,
George Waters, Giles Langley.

Tegenwoordige Ouderlingen: 1675.
Henry Herincx. Henry Homes.

Diaconen:
Thomas Turner, Edward Atkinson.

In deze gemelte Magdalenen- of Gast-huys Kerk, ter straten inkomende, staat boven de deur *Le dix commandements* of Tien Geboden: mette Zon omgaande ziet men in 't N. O. ten Oosten, de *Predik stoel*, en 't *Hekken* voor de *Predikanten*, *Ouderlingen*, enz. Daar tegen over 't Gestoelte onzer Ed: Groot Achtbare *Overbeyd*, en des zelfs *Huysvrouwen*. In 't Koor de *Sacristi*, nu de *Kerken Kamer*, voorts wat'er noch meer mochte zijn te zien, by my overgeslagen of vergeten. In deze nu meer-genoemde Kerk werd gewoonlik op des Heeren dag, door der *Fransche Leeraren*, twee reizen *Gepreekt*, en viermaals 's Jaars het H. *Avondmaal* bediend en onderhouden.

Onzer Vrouwen Gast-Huys van den Spoeye. Bygevoegd een Kappelle, en verzien met een Outer.

Gast-huys
van den
Spoeye.

XIV.

† Suffra-
gaan.

GEsticht in 't Jaar Ons Heeren 13... Vermeld in *Scepen-Brieve*, 1407. De *Cappelle* ofte 't *Kerksken* van dit *Convent*, werde *Gewijd*, door Hr. *Nicolaes de Nova Terra*, als † *Wy-Biscop* van den *Biscop* van *Utrecht*. Ao. 1543. den 2de November. Werde geregeert by den *Dekenen* van den *Spoey-Gilde*. Is veranderd in *Wooningen*, de *Kappel* nu zijnde 't *Gild huys* van den *Spoeye*. Vinde in 't Jaar 1675.

DEKENEN,

Klaas Sachariafz.
Pieter Schuyten, Thuenisz.

|Kornelis Wor, Janfz.
Thuenis van den Strenghe, Hansz.

Hebbende 't voorfz. *Gild* tot
Overman, de **HEER**
Justus Koxius, nyttē Oud-raad dezer Stede.

In dit voorſz. *Gild-Huys* pleeg de *Kamer der Fonteyniſten* in *Reyn-genuegt*, te vertoonen. *Bly- en Truer-Spelen*, en zoodanighe *Oeffeninge* te houden, als tot opſcherpinge van de *Geesten*, en aanwakkering totte *Rym-kunſt* vereyſte. Hadde de voorſz. *Kamer* in *Reyn genuegt*, in 't Jaar 1550. tot

Overmannen, de HEEREN,

Dirck van Nuyſſenborch, Ianſz. Treforier, Adriaen de Vet, Pieterſz. [uyten OudRade.]
 pro eo. Ioris van der Linde, Baellju van Zuydt-Hol-
 Pieter Muys Iacoblz. [Scepen.] landt.

Wy treden, inde *Vuyl-Poort* ter Stad uyt, in

't **Zieken Malacryen, Lazarus-of Le-**
 proos-Huys, was verzien met een Grote
 Kappelle en een Outer.

't Zieken.
 XV.

GEsticht in 't Jaar Ons Heeren 13 ... *Vermeld* inde *Rekeningen* der *Treforiers* 1309. 1575. In 't *Offici-Boek*, 1388. 1399. 1400. 1401. &c. in *Scepenen Brieven* en *Kemiffen*, 1412. 1424. in een *Acte-Boek*, 1439. in 't *Klep-Boek*, 1441. 1454. 1470. 1518. 1522. 1524. in een *Lijſte* der *Gild Broederen* van *S. Peter* 1465.

Had tot Zieken-Meeſters [of Vaders,] 1598.

Gerit Elſen zoon. [Boudewijn Onderwater.

1579.

Willem Ian Witteſz. [Jacob Block, Cornelisz.
 Ian Adriaenſz. Cruenier. [Cornelis Aertſz, Vleyſhouwer.

Stond opten *Keep* of *Ring-dijk* van den *Grooten Waard*, in *S. Adriaans Buurt*, of *parochye*. buyten de *Vuyl-Poort*. Te zien neffens de voorgaande *Bewijzen* in een *Kaart*, ſegenwoordig onder my beruſtende, gemaakt en in 't licht gebragt 1545. door *Jakob van Deventer*, *Keyzerlyke Aardrijks Beſchryver*. Op welkers *Erf*, * na dat de *Leproſen*, 't *Oude H. Geeſt* en *Peſt Huys* ter *Groter Kerk*, in 't Jaar 1579. was ingeruymd, 1580. een *Run-Muelen*, en *Huys* en *Loodſen*, tot berging van *Schors*, en 't *Gemaal* daar van komende, zijn opgerecht, Toch naderhand, zoo veel den *Run-Muelen* aan gaat, van daar verplaatit, eerſt an de *Vuſte*, beſluytende een gedeelt van *S. Adriaans Wijk*, in de *Stad* betrokken, en endeling *Verkyode* verby de *Lazaruſſen*, buyten de *Stad*. Nu toekomende de Heer *Willem Boſſchert*, *Lodewijksz.* uytten *Achten* en *Veertigen* dezer *Stede*.

* Zijnde nu pas over de Brug van de Sluyspoort

Wy

Wy zullen nu te rug treden en de verplaatste, er by-gekomen Gast-huizen, elk, daarze nu zijn te vinden langs de Ry, ophalen:

Het Arme Wees-huys.

Arme
Weeshuys.

IS in 'et Klooster of Zusterhuys ten Marienborn, of Marienbon, in 't Jaar 1576 geplaatst, gelijk wy in 't beschrijven, van 'et Rijkland, nu de Steur, daar 'et eerst begon, hebben aangewezen, en zullen zijn eerste opkomst: hier na te zien, vertoonen.

Alzoo de *arme Weezen* zijnde aangegroeyt tot het getal van 80. die te vore maar 15. of 16. plachten te wesen, hebben de *H. Geestmeesters* ter *Groote Kerk*, opten 27te van Julio en den 8te van Augusto 1571. aan den *E. Heere* de *Regierders* der *Stede* van *Dordrecht* overgegeven *Requeste*, waar by zy luyde verzochten, alzoo haar *Comptoir*, door 't groot getal der *Weezen* dapper was ten achteren gezet, dat 'et haar *E.* van den *Gerechte* gelieven mochte, in 't voorbeeld van andere *Steden*, zelfs van minder gezag en gelegentheyd, in hare *Stad* ook te ordonneren en op te rechten een *Wees-huys*, te beginnen met 12. of 13. *Weezen*, om uyt de *Aelmoessen* en *Giften*, reeds ten dien eynde gegeven, en noch aan haar toe te leggen, te werden onderhouden, en daar over te stellen eenige *Toezienders* en *Regierders*, mitsgaders een *Ordonnant*, voor dat *Godshuys* te willen maken; waar op zy luyden *supplianten* van haar *E.* van den *Gerechte* tot *Apostille* kregen, dat der *H. Geestmeesters* verzoek werde toegestaan, en dat hare *E.* tot een *Wees-huys* leenden *Doldes-huys*, (niet de *Brouvery* van de *Steur*) der *Stede* toebehoorende, en verder dat tegen *Bemissie* te zullen laten repareren, en daar toe bequaam maken. Dat als eerst *Toezienders* en *Vaders* van den *armen Wees-huize* zoude zijn:

Kornelis van Diemen, Jakobsz. Schepe in	Govard Aartsz. van Ameroye.
Wette.	Adriaan Vlaming, Henrijkfz. en
Adriaan de Koning Dirikfz. Oud-raad.	Jakob Pauli, Secretaris dezer Stede.

Ondertuffchen zijn gemelte *Opzienderen* op den 24. September overkomen en verdragen, onder zekre *Voirwaarde*, met den *Overmannen*, *Dekenen* oude *Dekenen*, of *Bruederschap* van *S. Jakops Gilde*, om der zelve *Gast-huys* te mogen maken en gebruyken tot een *Wees-huys*, onder den naam van 't *arme Wees-huys*, in *S. Jakobs Gast huys*. Waar op ten zelven dage, dit voor *Schou Burgermeesteren*, *Schepenen*, en *Raid* wierde bekrachtigd en van haar *E.* toegestaan, en daar nevens aan de voor-genoemde *Wees-huys-meesteren* te hand gesteld *Ordonnantie* om 'et zelve, daar na te bestieren. Tog na 't ver

loop van vier Jaren hebben die Vaderen by Requeste verzocht, alzoo 't getal der Weezen, door een meer als 'jarige sterfte, was geklommen tot over de honderd en tachtig, dat hemluyden mochten werden toegevoegd alle de Goederen en Inkomste van *Marien-born*, om daar uyt de Weezen te mogen onderhouden. Welk verzoek den *Wees-verzorgeren*, op den naam van *Flips* den II. *Koning van Kastillen*, &c. en 3de van dien naam, laafte *Grave van Holland*, &c. *Villem* den Eerste uyt den *Huyze van Nassouw*, anders den 9de van dien naam, *Prince van Orangien*, &c. en van den *Staten van Holland* wierde toegestaan, onder voirwaarde dat de *Conventualen* en *Susteren*, des zelven *Kloosters* haar jaarlijks onderhoud, daar uyt mede zoude werden toegevoegd, waar op aldaar toen gevolgd is de volle *Inwijding* tot een *Wees-huys*. Tot welkers gelachtenisse my uytte Pen viel:

*Hier is der Weezen wijk, in noot.
Stort van dijn gaven in 'er schoot.
Deel rijklijk, om 'et groot genot,
Dat u daar door gewerd van Godt.*

M. B.

De eerste Grondleggers, Stichters, en eenige verdere Opbouwers van het *Wees-huys* zijn, onder andre, de navolgende: (voor d'oprechtinge)

Heer Heyman van Blyen borgh, Adriaansz. uyt den Oudraad, &c. H. Geestmr. ter Grooter Kerk. Met een Rente-brief van 600. gul. Te lossen den Pen. 16. van den 13. January 1566.	Hr. Jan van der Linden, Willemsz. Priester, Een Rente-brief van 3. Pond Grooten Vlaems, 's jaars te lossen den Pen. 16. van den 6. September 1563.
Ir. Joris Jansz. Priester en Knunnik ter Grooter Kerk, by Testamente van den 1. Maart 1564. 300. gul.	Marigjen Jansz. dochter, zuster van Mr. Joris voersz, een Rente-brief van 3. Pond Grooten Vlaems 'sjaars, te lossen den Pen. 16. van den 21. Augusti 1538.

Na de Oprechtinge, in 't eerste Omgaan:

Heer Jan van Drenkwaard, Boudewijnsz. Schout, een Pond Grooten Vlaems 'sjaars zijn leven lang, belast aan te teykenen, te verschijnen Bamis dag.	gende onder andere voirwaarden, dat 'er 2. of 3. van 'er beyder t'famen naaste bloed of magen, die 't van doen zoude mogen hebben, in 't voorsz. Wees-huys voor andre ontfangen en geprefereerd zullen worden.
Heer Boudewijn van Drenkwaard, Willemsz. Heer van Giezenburg, Burgenir. allejaars twee zakken Terwe.	Jan Geritz. Brouwer met zijn Broeder en Zusters, een Rente-brief van 9. carol. gul. 'sjaars, los-renten, van den 3. December 1571, onder zekere voirwaarde.
Govard Aartsz. van Ameroyen, (een der eerste Regierders en Toezienders van 't Arme Wees-huys.) en Jakomine van der Mast, Stevens dochter, zijn Huysvrouw, een Rente-brief van 12. Pond Grooten Vlaems 'sjaars, los renten, den Pennink 16. van den 14. December 1571.	Damas van der Linde, Willemsz, een Rente-brief van 4. car. gul. 'sjaars, los-renten, den 31. October 1552.
Bedin-Janneken Oems, Kornelis dochter,	Ian van

- van Beaumont, Govertsz. wed. een Rente-brief van 3. gul. 'sjaars, los-renten.
- Heyltje Ians dochter een Rente-brief van eenen Philips gul. tot 25. stuyv. 'sjaars, los-renten, den 28. November 1544.
- Barend van Hoefen zijn Huysvrouw Adriana Egberts dochter, te Schoonhoven 15½. mergen lands, met Hof-stede, Huys, Schuyr, in Niemands Vriend, onder andre voorwaarden altoos op haren naem twee Weeskinderen daar in te mogen brengen, den. . . November 1571.
- De Dekens van S. Anthonis Gilde, op den hoek van 't Kuwet, een Rente-brief van 10. stuyv. 'sjaars los-renten, den pen. 12. den 13. Augusti 1538.
- Een Rente-brief van 20. stuyv. 'sjaars los-renten, gegeven by Bartout Geritsz, Brouwers Huys-vrouw, van den 4. Februa-ry 1544.
- Lijntje Willems Dochter, Wisse Ianz. weduwe, een Rente-brief van 2. Car. gul. 'sjaars los-renten, den 5. Iuly 1554.
- Noch heeft de zelve 't Wees-huys gemaakt een Rente-brief van 5. Schellingen vlaams 'sjaars los-renten, den 12. Novemb. 1561.
- Hr. Kornelis Kornelisz. Bieze Pastoor ter Nieuwer Kerk, een Rente-brief van 2. Car. gul. 10. st. 'sjaars los-renten, den 8. October 1560.
- Iuffr. Belyken Coels, Adriaens dochter, weduwe van zalr. Kaerel van den Eynde, Ianz. ende Ian van den Eynde haar outsten soen, dragen op aan den Toefinders en Voerstanders van den Armen Wees-kinderen, &c. uyt goeder affectie tot het Arme Wees huys, ten behouf der voorz. Kinderen, &c. binnen Dordrecht, voor Scepenen, 1572. den 12. September 209. g. 15. st. Ses mergen lands, in Oud Ryeder waert, vier mergen lands, gelegen in Nieu Ryeder waert, en vorder alle de Inkomsten en Goeden, behoorende tot de Cappelle van den Naem Iesus in de Grootte Kerk,
- En dit by wille en consent van Mr. Adriaen van Blyenborg, Pouwels Ianz. en Kornelis van Schaerlaken, Gijfbrechtsz. als naeste Vrunden van Ioffrouw Kornelia Boegaerds, Huysvrouw van Aert Heeren Pieterz. Zandeling zalr. En waren de voornoemde Vaders de voerz. Iuffr. Belyken Coels, en Ian van den Eynde grooteliks bedankende van die schoone gifte, ende voerz. overleveringe Hemluyden, en haar Nakomelingen verbindende, den zelve te doen hebben alle voordel, tot heuren begeerten, voor eenige kinderen in 't voorz. Wees-huys, &c.
- Neeltje Louwen een Rente-brief van 3. Car. gul. 'sjaars los-renten, den 21. Augusti 1572.
- d'Erfgenamien wijlen Adriaen de Both den Ouden, een Heemraeds-brief van de een helft van twee mergen lands in Ryderwaerd, den 3. Maert 1530.
- Ieutke Oems, Iakobs dochter, weduwe wijlen Kornelis Bischoep een Rente-brief van een Pond Vlaams 'sjaars los-renten, den 17. December 1561.
- De goederen van Marien-born, boven gemeld, aan te vaarden 'sjaars 1575. in kluyt.
- Het Recht van Exeu, dat is, den 10. penning van Besterfennisse, daar van de Erfbeurders buyten de Stad wonen, &c. 1576.
- Enige goed'ren wijlen Mr. Iakob Roelofz. van Deventer, Geographus des Koninx van Spangien na-gelaten, door des zelfs Erfgenamen den Weezen toegevoegd voor Schepenen, den 21. Decembee 1578.
- d'Heeren Ian Pouwelsz. Schepen, Kornelis Molen Adriaensz. uytten Oudraad, Mr. Iakob Pauli, Pensionaris en Secretaris ende Damas Woutersz. geven over der Wees-verzorgeren, ten behoeven der Weezen, om God wille en uyt een rechte aelmisse, 't atgebrand Klooster van Eemsteyn of Domus oord, begijpende met den Bogaard, Wey-landen, &c. tien mergen lands, gelegen in Kyf-houk, onder zekere voorwaarde, vermeld in den Gift-brief, voor Schepenen, den 2. Iannuary 1580.
- De Regeerders dezer Stede een Rente-brief van 18. Pond, te 40. Grooten 'sjaars los-renten, toebehoord hebbende de 7. Getyden ter Nieuwer-Kerk. 1579.
- Heynrik Hoyink Ottenz. een Rente-brief van 1. Pond, 10. Schel. 'sjaars los-renten, in date den 15. Iuny 1568.
- Heyltje Pieters dochter, Willem van Diemer Gijfbrechts zoens wed, een Rente-brief

van 21. Pond, 10. Schell, te 40. Grooten 'sjaars los-renten, den 6. Septemb. 1588. Heyltje Aert Smids dochter, in Schobbe-lands Ambocht, een Rente-brief van 6. Rijs gul. 'sjaars los-rente, van den 27. November 1577. by ratificatie ende am- pliatie eens Testaments, van den 10. Sep- tember 1582.

Noch de zelve een Rente-brief van 12. Schilden 'sjaars, tot 14. stuyv. 't Schild, los- renten, van den 1. Mey 1531.

Anneken Stevens dochter de helft van een Rente-brief van 15. Car. gul. 'sjaars los- renten, van den 11. Augusti 1575.

Jenneken Henrik zegers dochter, alias Schul- pen te Gorichem, een Rente-brief van 7. Car. gul. 'sjaars, Erf-renten. Van den 20. November 1579. by making van Te- stament, den 1. April 1580.

't Jerusalems Gild ter Grooter Kerke een Groot deel der zelve Inkomste. 1600.

Karel Iakobz, van Bockstael, by Uysterste wille van den 29. September 1609. 100. g. onder voirwaerde dat die 100. guld. aange- leyd zoude werden op rente, ter gedach- tenisse des Makers.

Binnen de Poort, in Willem Oskens straat komt men op een groote Plaets, alwaer ter Rechter-hand zijn de Keukenen en Eet-plaetsche des Binnen-Vaders, Schoolmeesters, der Keuken-en Binnen-Moeders, Wollen-en Linden-Naysteren, Dienst-Maegden, &c. Het Bak-en Wasch-Huys, Schole der Wees-Meysjes. De Linden-Naysters- of Nieuwe Kamer, 't Molken-huys, &c. zijnde nu de *Engelsche-Kerk*, (Breeder te beschrijven.) Ende Poort uytkom- mende ter Doele-sstraat.

Voor-Hoofds is 't Oude-verbond [Het Oude vertrek der Buyten Vaders] den Hof verzien met Moes- en Keuken-kruyden, de Zieken-Kamer. De Zale der Buyten Vaders- en Moederen. De slaep vertrekken der Wees-Meysjes, versierd en verzien met Geschrijn-Werkte Bed-steden, hebbende hare Bedden, Spreyen, &c.

't Slaep-vertrek der Wees-Jongeren, Waer onder in den grooten *Reventer* van *Maryen-Born*, ter Rechterhand, zijn de Eet-Tafelen der Wees-Jongeren, enter Slinkerhand, die van de Wees-Meysjes. Ter Slinkerhand van de Voor-Poort is de Schole der jongers, en 't Vertrek der Binne-Vader- en Moeder. Behalven dat wy overslaen de Koorn-Kleer- en Timmer-Zolderen, Kelderren, Born-Put, Regen-Bak, Turf-Huys en voorts wat'er noch meer tot gerief en nut te zien en te vinden is.

In welk gemelte Wees-Huys, die Kinderen, zijnde in 't getal omtrent Twee Honderd en twintig, werden verzorgd van alles 't geen tot'er Levens onderhoud dienflig en noodig is. Gekleed gaende, zoo wel des Sondags met 'er Beste, als inde weke met'er dagelijcke Kleederen in 't Rood; ten ware der Jongeren Ambacht een andere dragt mochte vereyschen, ester met een Ge- schakeerd Rood en wit Biesje, ter Schouderen, verbeeldende Stads Wapen, verzien. Leerende elk zoodanig een Hand-werk, daarze nut en bequaem toe zijn: Ook Lezen en Schrijven. De Meysjes meest Nayen en Speldewer- ken, enz. Boven dien werden die Kinderen opgetrokken inden Herstelden Gods-dienst, en om God te dienen en te vresen aangeleyd, gaende ten dien eynde ook op des Heeren dag tweemaal ter Kerken, onder het opzicht des Binnen-Vaders- en Moeders, Paar aan Paar, te weten, de Kleynste vande

Meysjes en zoo vervolgens voor af, en daar na de Jongens op gelyker wijze en Orde. Werdende Sondags, voor de Middag, na de Predicatie, in de Grootte-Kerk, in dien Gods-dienst mondeling onderwezen en Gecatechiseerd. Bequaam zijnde om Kost en Nood-druft te kunnen bezorgen, werdense op dusdanigen wijze uytgezet:

De Jongers met

Een pak zwarte laken Kleederen.
 Een pak gekleurde Kleederen.
 Een nieuwen blauwen laken Hemd-Rok en een Roode onder Broek.
 Een ouden laken Hemd-Rok.
 Twee paer Schoenen.
 Drie nieuwe Hemden, met een Oud.
 Een Testament.
 Twee gulden aen gelt tot Beffen en Kouffen.
 Een bos Pennen, een Boek Papier met een Inkt Koker.
 Gereet-schap volgens het Ambacht.

Varende na Jndien of anders op Zee.

Zes nieuwe Hemden.
 Twee nieuwe Fluwijnen, met 8 Neufdoeken, van geblokt Linden.
 Wat oud Linden om water in te vangen, of gequest wordende.
 Een pak Schapegrauwe Kleederen.
 Een roden Wollen onderbroek, of twee Rouwe-Linden.
 Twee Hemt-Rocken, een van Laken, een van Karfaay.
 Twee pakken Kaneffasse Kleederen.
 Een Py van Schapegrauw.
 Twee paar witte gebreyde Kouffen.
 Twee roo Mutfen.
 Een Bult-sack, met een ouwe Deken.
 Een out Kuffe, niet te groot.
 Een Engelsche Muts.
 Drie paer Schoenen, soo Oud als nieuw.
 Een Dop met twee Messen.
 Wat Naelden, met wat wit en gekleurt garen, met wat Nestelingen.
 Een Boek Papier, een bos Pennen, met een Inkt koker.
 Een Testamentje.
 Twee stoop vanden Besten Brande-Wijn.
 Een Peper-Koek van 7 of 8 pond.
 Een Kist om alles in te leggen.

De Meysjes werden uytgezet met,

Een swarte laken Borst-Rok
 Een gekleurde Laken Borstrok.
 Een swarte Saje Schort.

- Een roden Laken Rok.
- Een Onderrockje van root Lijst.
- Een blauwen laeken Rok.
- Een ouden Onder rock, ten minsten een Jaar gedragen.
- Een ouden roden Borstrok.
- Een Root Lakens Roklijf.
- 2 stuyvers om Kouffen te koopen.
- Een paar nieuwe Schoenen.
- Een blauw sjae Voor-schoot.
- Een wit Linde Voor-schoot.
- Een el wit Linde Laken tot Mutfen.
- Drie Nieuwe Hemden, met een Oud.
- Een Nay of Werk-Kuffen.
- Een Schaar tot Wollen en Linden.
- Haer out Rok-Lijf.
- Een Testamentje.
- Een Boek-Papier, een bos Pennen, een Inkt-Koker.

Over dit *Arme Wees-huys* waren en zijn *Vaders*, *Toezienders* en *Regenten*, de *Heeren* en *Vrouwen*. De *Vaders* op 'et Jaar 1571. aangewezen.

Moeders in 't Jaar 1575.

aapje [van der Mast] Stevens dochter, weduwe wijlen Goverd [van Ameroyen] Aartfz.	Muntmr. Gerard Dou.
Nelleken Pieters dochter, Huysvrouw van Jakob Coel, Treforier.	Belijken Coels [Adriaans] dochter; wed. wijlen Karel van den Ende.
Bijfelken Klaas dochter, weduwe van de	Borchgen Adriaans dochter, Huys-vrouw van Adriaan Diricfz. Droecghen.

Vaders in 't Jaar 1675.

De HEEREN,

Mr. Samuel Everwijn, Samuelfz. Burgermeester.	Kornelis Belljaart, Kornelisz.
Mr. Adriaan van Blyenburg, Heren Adriaanfz.	Mr. Michiel Pompe van Slingeland, Heeren Matthijfz.
Heere van Naaldwijk, Oud Burgermeester.	Dionijs van der Kezel, Govardfz.
Kornelis de Vries, Heeren Dingmanfz.	Matthijs Bax, Heeren Johanz.
	Dirk de Veer, Allerdtfz.

Moeders,

De VROUWEN,

Arnoldina van Beaumont, Heeren Symons dochter.	lis dochter, Vrouwe van Hardinxveld.
Vrouw Adriana de Beveren, Heeren Kornelisz dochter, Vrouwe van Meerdervoort, Kort Ambacht, &c.	Vrouw Levina de Vries, Heeren Dingmans dochter, Vrouwe van Naaldwijk.
Vrouw Sophia van Beveren, Heeren Kornelisz dochter.	Maria Brandwijk van Blokland, Heeren Pieters dochter.
	Elifabeth de Langé, Pieters dochter.

Rent-meester.

De Heer Damas van Slingeland, Janfz. Schout van Dubbeldam, enz.

Voortgaende Stappen wy in 't

H. Geest- en Pest-Huys, ter Groter-Kerk.

H. Geest-
en Pest-
Huys.

IS overgebracht, in 't Klooster der *Besloten Nonnen* van *S. Agniet* omtrent den Jare 1579. als wy in 't *H. Geest- en Pest-Huys* staande wel eer inde *Vrieze-straat* fol. 170. hebben aangewezen.

Na dat de Nonnen in *S. Agniet* waren vertrokken; Hebben by *Verzoek-Schrift* opten *Eersten* van *Sprokkel-Maand*, in 't Jaar 1573. na den *Stijl* van 't *Hof* van *Holland*, of anders na den *Gemeen Loop* in 't Jaar 1574. *Gysbrecht Jansz.* Treforier, *Kornelis* [Heeren] *Henriksz.* [Scepen] en *Michiel* van *Beveren*, [Heeren *Pietersz.* *Scepen*] als *H. Geest-Meesters* en *Toe-zienders* van den *Comtoer* van den *Ermen* ter *Groter-Kerk* binnen *Dordrecht*, in der *Camer Iudiciale* der zelve *Stede* voor den *Ed. Gerechte* aldaar *Collegialiter* Vergaderd, te kennen gegeven, dat 'et *H. Geest* of *Pest Huys*, staande by de *Menne-Brucx-Toorn*, niet bequaam en was, om langer daar in de *Kranke* en *Pest Zieken*, na behooren, *Onder-houd* en *Gemak* te doen, moettende zelfs de *Scamele H. Geest-Kinderen*, buyten 's *Huys* *Besteden*; verzoekende daar omme, de voorz. *H. Geest-Meesters* aande gemelte *Camer*, dat de zelve *Geliefde* goed te vinden, in *Plaats* en *Wisseling* *Hemluyden* toe te staan, het *Ruineus Klooster* der *Witte Nonnen*, zoo wyd en zoo breed alst die *Regulierisse* voortijds hadden bezeten: omme daar van te doen maken een bequaam *Pest Huys* voor de *Gemeente* en *Woning* tot *Onderhoud* der *Schamelen Kinderen* die vande *H. Geest-meesters* wierden *besteed*. Op welk voorz. *Requeste* 't *Gerechte* voornoemd *Apostil* gaven, dat *Hemluyden* *Verzoek* werde toegestaan en het zelve *Klooster* voor *Eeuw* en *On-wederroepelik*, ten eynde als voren, te mogen gebruyken, *Onder Voirwaarden* dat zoo ras alst *Nieu-Pest-Huys*, enz. zoude zijn voltoyd, dat alsdan het *Oude H. Geest- en Pest-Huys*, behalven *imboel*, *Bed Steden*, *Huystraad*; enz. zoude komen an de voorz. *Stede*, waar op toen alhier gevolgd is *Inwyding* tot 'et *H. Geest- en Pest-Huys* ter *Groter Kerk*. Toch na 'et verloop van *Negen Jaren*, hebben de *H. Geest-Meesters* en *Toescienders* van den *Ermen H. Geest-Huyze*, enz. vertoond, aan de *Ridder-schap*, *Eedelen* en *Steden*, van *Holland* en *West-vriesland*, representerende de *Staten* van den zelve *Lande*, dat de *Stichting* van 'et *H. Geest-Huys*, oorspronkelik was geweest tot opvoedinge van *Twaalf* of *Veertien Kinderen*, *H. Geest Kinderen* genoemd, Maar toen aangegroyd tot een getal van wel 't *Negentigh*, Behalven de verdere *Lasten*, zoo van *Pest-Zieken*, enz. die alle by haar niet mogelijk en waren langer te dragen, ten ware *zy-luyden* merkelik wierden *Onderstut*: Verzoekende daar omme aan gemelte *Staten* te dien eynde te mogen aan-

vaarden alle de Goederen van de voorfz Witte Nonnen te Dordrecht, welke hem *Supplianten*, opten 16de van *Lente-Maand*, in 't Jaar 1592. byde voonoemde *Staten*, wierde toegeftaan, onder *Voir-wairde*, dat de Onderhoudinge vande voorfz *Nonnen*, toen noch *Achrien* in 't Getal, zoude zijn en blyven totten *Verzoekers Laften*, enz.

Het H. Geest-Huys ter Linde Gracht ingaaude, ftaat boven de Poort:

DOMUS SPIRITUS SANCTI.

*Numine Corda Regat, qui Sacrat nomine, large
Munera dent dites, Deus uberiores rependet.*

Dat is,

't HEYLIG-GEEST-HUYS.

*Het Hert gevoel de kracht, daar 't Huys de naam van Speld;
De Rijke geven mild! 't geen milder God vergeld.*

J. OUDAAN.

DE Gang deurgaande, gemoet men een moyen Hof, verzien met verfcheyde Vrucht-boomen, Heefteren, Planten, Kruiden. Een Bleyk-veld, en een Spoel-huys, een groote Plaats, die over zijnde, komt men in de Cel der Linde Nayfteren, en 't Kem-huys, die deurgaande in 't Voorhuys, ter flinkerhand ziet men de Schoole, en 'et Eet-vertrek der H. Geestkinderen. De Zale der Buyten-Vaderen-en Moederen. Daar te zien een Kunstig ftuk van 'et *Oordeel*, gefchilderd door *Jakop Born water*, Dorte-naar, 1563. Een Schildery van de *Straffe*, gedaan in 't jaar 1538. over de *Moorden* by *Jan Smut* en den zijnen gepleegd, aan verfcheyde Luyden, zoo binnen *Dordrecht* als elders. Voorts is deze Zale met andere Schilderyen en vercierselen opgefchikt. Ter Rechterhand van 't Voorhuys, is de Groote Kueken. De Eet-plaats der Binne-Vader- en Moeder, Linde-Nayfter, Dienftmaagden. De Spijs-kamer, Bakkery, Kook-kueken, Zieken-kamer, Was-huys, enz. Boven zijn de Slaap-vertrekken der H. Geest-Meyses, verzien met 'er Bed-fteden, Bedden, Dekens, enz. De Kamer der Binne-Vader-en Moeder. Het Slaap-vertrek der jongers; *Overftappende*, de *Koren-Kleer- en Turf-zolderen*, *Kelderen*, *Regen-bak*, *Born-pur*, en voorts wat 'er noch meer tot gerief en nut, aldaar te zien en te vinden is.

In welk gemelte H. Geest-huys, die Kinderen zijnde in 't getal omtrent hondert, werden verzorgd van alles 't geen tot 'er Levens onderhoud dienstig en noodig is. Gekleed gaande zoo wel des Sondaags met 'er beste, als in de Weke, metter dagelijckse Kleederen in Staal-Graauw, en Blauw, ten ware der Jongeren Ambacht een ander dracht mochte vereyffchen, zijnde esser ter Slincker Mouwe met Stadts-Wapen bezet, leerende elck soodanigh een Handt-werck, daerse nut en bequaem toe zijn: ook Lesen en Schrijven. De Meyfjes meest Nayen en Spelde-wercken: Boyen dien werden de voorz. Kinderen opgetrokken en in den herstelden Gods-dienst en om *God* te dienen en te vreesen aan-geleyd, gaande ten dien eynde op des Heeren-dag twee maal ter Kerkken, onder het opzicht der Binnen-Vaders-en Moeders. Paar aan Paar, te weten, de Kleynste van de Meysjes, en soo vervolgens voor af, daar na de Jongers op gelijcke wijze en Orde, Werdende Sondags voor de Middag na de Predikatie inde Groote-Kerck, in dien Gods-dienst Mondeling onderwezen, en *Gecatechiseert*, Bequaem zijnde om Kost en Nood-druft te bezorgen, werdenze op dusdanige wijze uytgezet.

De Jongers met

Een pak zwarte laken Kleederen.

Een pak Graauwe Kleederen.

Een paar gebreyde Kouffen.

Vier nieuwe Bessen.

Een Testamentje in 24. met een Gebede Boeck:

Twee paar nieuwe Schoenen.

Een pak Sondaagse Kleederen, van 't Huys zijn Verff.

Een nieuwen swarten Laken Mantel, wanneerse in Houwelik treden, of komen ten H. Avondmaal te gaan.

Varende naar Oost-Indien, enz.

Twee pak Linde Kleeren.

Een Onderbroek van Dobbelseentjes Linden.

Een Hangmat.

Een Hooft-kussen van streep-linden.

Een Engelsche Murs.

Twee Roodde gebreyde Mutfen.

Een Bultsack.

Een of twee paar Ylantse wanten.

Twee gestreepte Neufdoekken.

Een beslagen Kist.

Drie pont peperkoek.

Twee a drie Stoop Brandewijn.

Een Tonneken om water te vangen.

Twee pont Spaanse-seep.

Drie gestreepte, en een wit, hemden.

Twee of drie kammen en Messen van elk.

Een Trechter, een wolle Schaar.
 Lepels, Twijn, Haeken, Oogen, en Knoopen.
 Een Wolle-deken van 't huys.
 Twee Linde Lakens, een om te scheuren, en een om water in te vangen.

De Meysjes Werden uytgezet, met

Een zwarte Borstrok.
 Een graauwen Borstrok.
 Een blaauwen Rok.
 Een nieuw Rijg-lijf.
 Een zwarte Schort.
 Twee paar nieuwe Schoenen.
 Een paar gebreyde Kouffen.
 Vier nieuwe hemden.
 Drie Ellen fijn Linden.
 Een Nieuw-Testament, met een Gebede-boek.
 Een werkendaagse Boven-rok.
 Een ouden Borstrok.
 Een Nieuw Schorteldoek.
 Een zwart Kapje, enz.

In 't voorfz. H. Geest-huys werden zesmaal 'sjaars drie honderd en vijftig Proven uytgedeeld, zijnde de Proven van Vastel-avond, Paaschen, Pinxsteren, Kermis ofte Ommegang, S. Maerten, en van Korfmis, bestaande elke Prove in vier en een half Pond Vleys, een brood van een pond, en een stuyver aan geld.

In 't Pest-Huys.

Binnen de Poort zijnde, zietmen de Kook-Keuken, waar boven een Kamer en slaap vertrek is. De kleynen Reventer, of Kamer der Binne-Vader- en Moeder, met verscheyden Huysraad verciert en opgeschikt. Den Grooten Reventer of het Mannen-vertrek, en der zelve Zieken-Kamer, verzien met een Haartste, 20 geschrijn-werkte Bedsteden (daar onder Twee met toefluitende Deuren) elk met'er Bedden, Spreyen, Behangfelen, &c. een Tinne-water-Pot, een Kannetje, &c. een Knegje of Bankje, en Tien Rol-Koetzen, met 'er verdere toefstel, staande noch op zolder verscheyde Kribben, om ter nood, te kunnen gebruykt worden.

Het Vrouwen-vertrek verzien met Dertien Bed-steden, elk met'er Bedden, Spreyen, &c. een Tinne-Water-Pot, een Bekken, een Kannetje, &c. en Tien Rol-Koetzen met'er verdere toefstel. Verscheyde vertrekken om eenige goede Vrunden, by nood in te leggen. 'tHuysje voor d'afgeleyde Dooden, een vertrek om der besmette Kleeren te verluchten, een vyver of was-bad- en Spoel-

Huys, daar in der besmette bezoedeld Linnen en Wollen eens deels werd gefuyverd en gereynigd, een groot Bleykveld; Eenen grooten mooyen Hof, verzien met verscheide Boomen, daar onder een boom des Levens, Heesteren, Planten, Bloemen, Vruchten, Genees-Heel- en Keuken-Kruyden, Voorts Kelder, Pomp, Kleer- en Turf-Zolderen, en wat'er noch meer tot gerief te zien en te vinden is. Ter Veste zijn drie Huyskens voor de Cellebroers: Is een Poorte daar de Besmette in komen, en ter Linde-Gracht een Duer daar door de Geheele en Gezonden weder uytgaen. Op welk Pest-Huys my dit uytte Pen schoot:

*Hier wert 'et Pestig vuur gesmoord,
Zijn Kool gelescht, Zijn Vlam gestoord,
Dit Gast-Huys dient voor 't algemeyn,
Om voorts Ons Stad te Houden reyn.*

M. B.

Waren en zijn H. Geest-Meesters en Vrouwen.

De H. Geest-meesters op 'et Jaar 1573. aengewezen.

Vinde in 't Jaar 1577. H. Geest-Meesters,

De HEEREN:

Kornelis Heeren Henricxz.
Jan Adriaansz.

Michiel van Beveren, Heeren Pietersz.
Jan Adriaansz, Cruenier.

H. Geest-Moeders.

De VROUWEN,

Aertge Pouwelsz dochter.
Reynsboung Symons dochter.
Reynsboung van Beaumont, Jans dochter.

Adriaentge van Schaer Laken, Gijfbrecht
dochter.
Neeltge Mollen, Dirks dochter.

H. Geest-Meesters in 't Jaar 1675.

De HEEREN:

Mr. Niklaas Stoop, Heeren Jakobsz. Bur- mands Vriend, Oud Burgermr.
germr. Mr. Pompeus Berk, Heeren Mattijsz.
Arend Muys van Holy Symonsz, Burgermr. Willem van Blyenberg, Laurensz,
Mr. Johan van der Burch, Heere van Nie- Aalbrecht Kuyp, Jakobsz.

H. Geest-Moeders.

De VROUWEN,

Vrou Alid de Roovere, Heeren Pompeus Vrouw Johanna de Witt, Heeren Jakob.
dochter, Vrye-Vrouwe van Goidfchalcs- dochter, Vrouwe van Swijndrecht.
Oord, Vrou Katharina van Beverwijk, Heerer
Margaretha Bordels, Johans dochter. Philips dochter.

Gekomen in de Vriezen Straat , ingaande ten *Minrebroederen* , welkers *Klooster* in de jaren 1622. 1623. herboud en bequaam gemaakt is tot een

Oude Man-huys.

ENgevolglijk de *Mannen* uyt 'et eerste Gesticht, staande in 't *Man-huys-straatje*, hier overgegaan zijnde, zoo zullen wy in 't korte de gestalte dezes Huys aanwijzen. Oude Man-huys.

Boven de Poort , zijnde van Bentemer-steen, staan uytgehouwen drie Oude *Mannen*, gekleed op de Oude en Antijksche wijze, onder welkers middelste staat, uyt

PROVERB. 16. 31.

Grauwe Hayren zijn een Kroone der eeren, die op den weg der gerechtigheyd gevonden worden.

EN uyt SAP. 4. 9.

Kloekheyd onder de menschen, is het rechte grauwe hayr, en een onbevyekt leven is de rechte Ouderdom.

Binnen aan de rechter-hand is een overdekte Gaandery, staande op acht vierkante Zuylen of Colommen, waar op uytkomt de Zale en 't Vertrek der Buyten-Vaderen- en Moederen, met zijn *Vercierfelen* opgetooyd. De *Zieken-kamer*, (wel eer den *Reventer* en 't *Capittel-huys*, de *Kamer*, en *Vergader-plaats* der *Overheyd*, *Achten* en *Dekenen*.) Voorhoofds een *Middel-plaats*, de *Keukenen*, *Eet-vertrekken*, zoo wel der *Provenieren* als der *Aelmoeffenieren*, en de *kamer* der *Binne-moeder* mooy opgeschikt. Ter lichter-hand van de Poort en ingang is een halve *Kruys-trans*, met fraaye lichten verzien, op de *middelplaats* uytzicht hebbende, in welke *Trans* zijn twintig byzondere kamertjes of *Cellen*, voor d'oude *Mannen*, hebbende elk zijn *Bedstede*, *Behangfel*, *Bedde*, *Spreyen*, *Tinne-water-pot*, *Bekken*, *Kan-netje*, &c. Zijnde over dit *Huys* een *Binne-moeder*, *Dienstmeyd*, die op de *Keuken*, als anders, passen, en dit alles onder 't beleyd, opzicht en verzorging van de *Man-huys Meesters-* en *Vrouwen*, mitsgaders een *Rent-meeſter*.

Die wy vinden in den jaren 1623. 1624. en 1625. te hebben geweest,

De HEEREN,

Kornelis van Terensteyn, Heeren Adriaanz, Mr. Jakob de Witt, Heeren Kornelisz,

Borgermeeſter.

Jakob Anthonisz, overleden, quam in (a) Mr. Kornelis van Beveren, Heeren Wil-

plaats. (a)

lemsz. Rentmr. Generaal van Zuyd-Hol-

land,

Kornelis van Beveren, Heeren Jakobsz,

De VROUWEN,

Jannette Andries dochter,
Dirxken Konings.

Margrieta van Beaumont.
Kornelia van Beveren, Jakobs dochter.

Waar by gevoegd zijn, in't Jaar 1625. de Huysvrouwen van de dienende Vaders. Bestaande nu de Regering dezès *Gefichts* in't Jaar 1675. uyt de navolgende *Heeren en Vrouwen* :

Man-Huys Meesters.

De HEEREN,

Mr. Johan vander Burch, Heeren Francoysz.	Johan Bax, Matthysz.
Heere van Niemands Vriend, oud Burgmr.	Johan van Beaumont, Heeren Symonsz.
Mr. Kornelis Pompe van Meerdervoort, Heeren Michielsz. Ridder, Heere van Henrik-Iden en Schildmans Kinderen Ambachten, Meerdervoort, en Kort Ambacht.	Dionys Gyzen, Hermanz. Arnold van Ravesteyn, Johanfz. Willem van Blyenberg, Laurensz.

Man-Huys Vrouwen.

De Huys-Vrouwen van de dienende Vaders, (tot Moeder *Supernumerair Juffr. Jofina van Esch.*) zijnde de Huys-Vrouwen van de voorfz. Vaderen, de volgende :

VROUWEN,

Vrouw Margaritha Berk, Heeren Matthys, dochter, Vrouwe van Niemands Vriend.	Meerdervoort en Kort Ambacht. Kornelia Burgers, Pieters dochter.
Vrouw Alida van Beveren, Heeren Jakobs dochter, Vrouwe van Henrik-Iden en Schildmans Kinderen Ambachten, Meer-	Agatha Leyften, Pieters dochter. Katharina Weyers, Willems dochter. Kornelia van wezel, Pieters dochter.

Rent-meester de HEER,

Dr. Iohan de Jong, Heeren Kornelisz.

Wy gaen dieper in de Vriezen- of Minrebroeders-Straat, omtrent des zelfs Poort, in't Oude

H. Geest-en Pest-Huys ter Groter-Kerk.

(daar in wel eer de H. Geest-Kinderen, opgevoed, en de Pest-Zieken, gekoesterd en verzorgd wierden, die in't Jaar 1573. is gegeven het Klooster der Nonnen van S. Agnet,) om aldaar te beschryven,

Het Zieken- of Leproos-Huys.

Binnen de Poort zietmen de Kamer der Buyten-Vaderen en Regenten, uyt-sicht hebbende op een Mooyen Hof, verzien met Boomen, Heesteren en Kruyden. In welke kamer opte zyd-panelen, voor-hoofds des Schoorsteen-mantels.

mantels staan uytgebeeld twee Lazarussen, een Man en een Vrouw, met'er Lazarus Klappen, Mantel, &c. Waar onder is te Lezen :

Ten tyden van Heliseo waren daar veel Melaatzen in Jsrael, en daar en worde niemand van hen gereynigd, dan alleen Naäman van Syrien, Luc. 4. A°. 1637.

De Kameren der Binne-Vader- en Moeder, daar van d'eene, by nood, 't anderen gebruyk werd gehouden; Het Bak-Kook- en Was-Huys, noch een Huysje, verders verscheyde Cellen, Kleer- en Turf-zolderen, en voorts wat'er noch meer tot geriefen nut te zien en te vinden is. In dit Gods-Huys werden nu opgehouden eenige Simpelen. Die haar inden Dronk verlopen, en eenige quaad-willige Vrou-Luden. De Leprosen werden nu buyten dit Gods-Huys onderhouden, en verzorgd.

Zieke-of Lepros-meesters.

De HEEREN:

Burgermeesters inder tyd.

Mr. Willem Brandwijk van Blokland, Heeren Pietersz. Vry-Heere van Blokland, Burgermeester.	} Heeren Michielsz, Heere van Henrik-Iden ² en Schildmans-Kinderen Ambachten, Meerder-voort en kort Ambacht, Schout dezer Stede.
Johan van Neurenberg, Willemsz. Oud-Burgermeester.	
Mr. Kornelis Pompe van Meerdervoort,	Adriaan vande Graaf, Sebastiaansz. Adriaan Braats, Govardsz.

Rentmeester.

Adriaan van de Graaf, Heeren Adriaansz.

Het Oude Vrouwen Huys.

WAs al begrepen in den Jare 1621. Als wanneer d'Oude Mannen en Vrouwen, onder een Bestiering gebracht, en daar over tot Meesters en Meesters gesteld waren

Oude Vrouwen Huys.

De HEEREN:

Hugo Repelaar, Anthonisz.	} Kornelis van Beveren, Heeren Jakobsz, Mr. Jakob de Witt, Heeren Kornelisz.
Jakob Anthonisz.	

De VROUWEN:

Manneta Andries dochter,	} Margareta van Beaumont. De Huysvrouw van Jakob Anthonisz.
Dirxken Konings,	

Toch eerst op 't Beggijn-Hof, ter plaatze daar wel eer der Beggynen-Kerk stond,

ftond, in 't Jaar 1625. Geboud. Alwaar gevolgljk d'Oude Vrouwen in verfameld, en onder een Dak gebracht zijn.

Boven welkers Poort, van Bentemer-Steen, uytgehouwen staat, een Oude Vrou, gekleed op de Oude en Antique wijs, en gehuld met een Lebbdoek, hebbende in 'er hand een Doods-Hoofd. Waar onder wylen den Edele Heer Ridder, *Jakob Kats*, Pensionaris van Dordrecht, heeft doen stellen:

Siet! Hier werden onderhouden,
Oude, Koude, Swacke Vrouwen.
Trotse Vrysters, fiere Jeugt,
Siet, hoe datje werden meugt.

Binnen welkers Poort is een rond-om-gaande Trans, over al met heldre en moye lichten verzien. Op een Midde-Hof en Schoonen Thuyn, beplant en bezet met eenige Fruyt-boomen, Heesteren, Vruchten, enz. uytzicht hebbend. Ten drie zyden van gemelten Trans zijn de Kamertjes of Cellen der Oude Vrouwen, met 'er Bedsteden, Bedden, Huys-raad, opgeschikt. Voor hoofds van de Gaanderij zijn de Zale der Opzienderen, de Zieken-Kamer, de Kamer der Binnen-Moeder, het Eet-vertrek, elk na eysch opgetoyd en verciert. De Kuekenen, het Bak- en Washuys, Kelder, Regen-bak. Voor zijnder Koorn- en Kleer-zolderen, en noch wat 'er meer tot gerief en gemeynte zien en te vinden is.

Zijnde over dit Huys gesteld een Binne-Moeder, die tot 'er dienst en behulp heeft een kloeke Dienst-meyd, om, neffens haar, op de Kuekenen anders te passen. En dit alles onder 't Opzicht, Beleyd, Bezorging der *Oude Vrouwen Meesters- en Vrouwen*, en des zelfs *Rentmr.* zijnde jegenwoordig, die wy in 'et Man-huys fol. 188. hebben aangewezen.

't Arme Wees-Huys des Armen-Be- zorgerschaps.

Wees-Huys
der Diacony.
* Diaconen.

Gesticht in 't Jaar Ons Heeren 1668. na dat opten *Elfden* van *Zomermaand* des zelve Jaars by den * *Armen-Bezorgers*, in overweging was genomen, of niet de Arme-Kinderen die van de Diacony wierden Belteed, en behoorden in een Gemeene Wooning, onder een Dak te werden gebracht, of anders, d'een hier, en d'ander daar, niet na behooren en wierde opgetrokken. Zoo ja? of 'et dan niet en vereyfte na bequame luyden om te zien, onder wiens opzicht, die Kinderen niet alleen een handwerk daarze nut en bequaam toe mochten zijn te doen leeren; Maar ook dezelve te doen onderwyzen in de *Herstelden Gods-dienst*, en voorts in alle geschiktheyd en heblikheyd te werden opge-

ope-

gebracht? Welk opten 22. des zelve Maands, by * Hervatting door de * Resump-
 elve Diakenen wierde goed gekuerd en vast gesteld. En waren toen de Broe- tie.
 eren Diakenen:

Adriaan Braats, Govardsz, Boekhouder,	Françoys van Bredenhof, Cornelisz.
in Erkelens, Gofensz,	Adriaan Hordijk, Iakobsz.
Heer Gerard Baan, Heeren Okkersz, uytten	Pieter van Slingeland, Iansz.
Veertigen dezer Stede.	Mattheus van Dijk, Leendersz.
Johan Boedonk, Pietersz,	Marten Verbroeck, Kornelisz,
Heer Paul Eelbo, Danielz. uytten Achten	Gilles van Helmond, Gillisz,
en Veertigen dezer Stede.	

Waar op gevolgd is dat by gemelte Diakenen aan *Jan Danielsz. Pop*, *Vijff en wintig* der voorfz *Kinderen*, ten eynde als voren, zijn overgegeven, op zoodanige Voorwaarden, als Zy luyden *Diakenen* metten zelve *Jan Danielsz.* waren verdragen, en zoo is de Grond tot 'er voorfz *Wees-Huys* der *Diacony* geleyd, en eerst Op-gerecht in de *Vrieze-Straat*, aldernaast daar wel eer de *Ploeg-appel* plag te staan: en is nu in 't *Steeg-Over-Sloot* te vinden. In welk gemelte *Wees-Huys*, die *Kinderen* zijnde in Getal omtrent *Vijftig*, werden verzorgd van alles 't geen tot 'er Levens onderhoud Dienftig en Noodig is. Gekleed gaande zoo wel des Sondags met 'er Beste, als in de Weke metter Dagelykfe Klederen in 't Graauw, zijnde ter Slinker Mou geteykend mette Letteren *A D.* verende elk zoodanig een Handwerk, daarse nut en bequaam toe zijn, de Meysjes meest Nayen en Speldewerken: Boven dien werden de voorfz. *Kinderen* Opgetrokken in den Herstelden Gods-dienst, en om *God* te dienen en te vreezen aangeleyd, gaande ten dien eynde op des Heeren dag tweemaal ter Kerkken, onder het Opsicht van *Pieter Klaarbout*, en des zelfs Huysvrouw, (in diens hoede de zelve zijn vertrouwd) Paar an Paar, te weten, de Kleynste van de Meysjes voor af, daar na de Jongens op gelijke Wijs en Orde: Wordende Sondags voor de Middag na de Predikatie in de Groote Kerk Mondeling On-terwezen, en *Gecatechizeerd*: Bequaam zijnde om Kost en Nood-druft te be-bergen, werdenze op dusdanigen Wyze uytgezet:

De Jongens, met

wee Pakken Klederen.
 vier Hemden.
 twee Hoeden.
 twee paar Schoenen.
 een paar Nieuwe en een paar Oude Kouffen.
 wat Neusdoeken, en Bessen, na gelegentheyd.

De Meysjes, met

een Sarsje Manteltje,
 een Sarsje Schort.

Vier Hemden.
Twee paar Kouffen, en
Twee paar Schoenen, en
Wat Kleyn Goed.

Bestaat de *Diacony* nu in 't Jaar 1675. uytte *Broederen*:

Samuel 't Hoofd, Adriaansz. Boekhouder.	Pieter Hulsthout, Lambrechtsz.
Pieter van Drongelen, Anthonisz.	Adriaan Hordijk, Iakobsz.
Govard de With, Iustusz.	Adolf van der Linden, Adolffz.
Adriaan Bosman, Iansz.	Abraham Bezemer, Willemsz.
Gijsbert van Asperen, Anthonisz.	Abraham vander Spa, Isaacsz.
Govard van Wezel, Rokusz.	

Welke voorfz *Diacony* Johannes van Milt, als Dienaar, is toegevoegd.

't Oude-Mannen-Huys der Diacony.

Oude-
Mannen-
Huys der
Diacony.

IS Opgerecht opten 30. van *Grasmaand*, in 't Jaar Ons Heeren 1664. Als *Diakenen* waren de *Broeders*:

Dirik van Herwynen, Boekhouder.	Balthasar Walen, Heeren Arends.
Ian Erkelens, Gofensz.	Pieter van Slingeland, Iansz.
Gerard Baan, Heeren Okkersz.	Johannes van Eyffel, Kornelisz.
Iohan Boedonk, Pietersz.	Willem vander Rad, Iakobsz.
Marten Oeyens, Abrahamsz.	Adriaan Braats, Govardsz.
Paul Eelbo, Danielsz.	

In welk voorfz *Huys*, staande *Buyten de Vrieze-Poort*, begonnen met 24 oude *Mannen*, nu omtrent 50. *Mannen- en Vrouwen*, werden verzorgd van alle 't geen tot 'er Levens onderhoud dienftig en noodig is, door *Pouwels Jansz.*

't Oude-Vrouwen-Huys der Diacony

Oude-
Vrouwen-
Huys der
Diacony.

TOen mede Opgerecht, in welk voorfz *Huys*, staande inde *Vrieze-Straat* begonnen met 20. Oude *Vrouwen*, zijnde nu in getal omtrent 40. mede of gelijke Wyze werden verzorgd, door Aryen de Reus. Onder d'Opperbeftieringe der *Diaconye*, bestaande uytte *Broederen Diakenen*, boven aangezezen.

K A P P E L L E N

I N

D O R D R E C H T, enz.

Wel eer geweest hebbende, of noch zijnde.

Vierde HOOFD-STUK.

't H. Sacraments, en de Wijnkoopers Kappelle.

Gesticht in 't Jaar Ons Heeren 1325. onder de Bestiering van een Deken van 't Wijnkoopers Gilde. Had wel eer een Outer met een Koor ofgeschoten, op welken Outer de Minrebroeders meest alle dagen 's morgens vroeg Dienst deden. En de Augustinen een Sondaagse Misse lazen.

Wijnkoopers Kappelle.
I.

In welke Kappelle, na verandering in den Godsdienst, de grond tot 'et oprechten van de Walse Gemeente is geleyd, zoo My bericht is van den Ed. Heer Burgermeester *Johan van Neurenberg*, wiens Vader en Groot-Vader, Wylen Leden van die Kerke waren. Blykende ook uytte Overblijffelen van *Les Dix Commandements*, daar blyven staan, na Verplaatfinge van de Kerke, als aldaar 't Yzer-Wage was opgerecht, gelijk Ik, en andere met My, menigmaal hebben gezien, voor dat die Kappelle den Merchants Avonturiers van den Engelsen Stapel tot een Predik-Plaats was ingeruynd.

L' E G L I S E W A L L O N N E,

Gezeyd de France Kerk binnen Dordrecht.

IS Herfteld in 't Jaar Ons Heeren 1586. door *Jaques de la Dreve*, Dienaar des Woords Gods. En eerst door de zelve: *Gerard de Brun*, *Bastien Clinquan*, Ouderlingen: *Martijn Cavillon* en *Piere Barron*, Diakenen, Bestierd en Geleyd.

France Kerk.

Ministres de la Parole de Dieu, en Cette Eglise.

1586. Jaques de la Dreve Appellé á Dord, 1592. Jean Polyander Appellé Professeur en la S. Theologie á Leyden 1611. Trespaslé

B b

- passé en la ditte Ville , le quatriesme de
Feburier 1646. Agé 78. Ans.
1612. Daniel de la Vigne. Confirmé par
Monfr. Iean Polyander , l'Onzieme de
Mars. Decedé le Neufjeme de juillet
1628.
1629. André Colvius. Confirmé par Monfr.
Iean Polyander , le vingtjeme de May.
Ayent esté Prescheur Domestique á V E
N I S E, del' Ambassadeur Mr. Iean Berck,
en l'Anneés de Nostre Salut. 1622. 1623.
1624. 1625. 1626. & 1627. Morut le Pre
mier de juillet 1671.
1655. Nicolas Colvius. Confirmé par
Monfr. Charles de Rochefort, Pasteuren
l'Eglise de Rotterdam , le Tresieme de
juin. Appellé á Amsterdam, 1656.
1656. Iean de Lanoy. Confirmé par Monfr
André Colvius, Pasteur en Ceste Eglise
le Cincquieme de Novembre, Trepassé le
vingt & Cincquieme de Decembre 1672.
1669. Iean Prevot, Confirmé par Monfr
Iean de Lannoy, Pasteur en Ceste Eglise
le Trentieme de Septembre.
1673. Claude-Benjamin Charpentier, Con
firmé par Monfr. Henry des Marest, Pasteur
á Delf, le vingt & deuxieme d'Octobre,
1674. Samuel Pothuc, Appellé le
de Novembre.

En zijn tegenwoordig van de *France-Kerk* vergaderende, in de *Magdalenen*
of *Gast-Huys-Kerk*

Predikanten,

Les Messieurs :

Claude-Benjamin Charpentier.

Samuel Pothuc.

Ouderlingen,

Les Messieurs :

Jaques de Mewen, &c. aux Ancien-Conseil de Dord;

Corneille de Bevere, Seigneur de West-Yffelmonde, &c. aux Ancien-Conseil de Nostre Ville de Dord;

Jaques de Hoogstraten, aux Ancien-Conseil & Escevin de cette Ville.

Denijs Gyfen, Tresorier sur le Grand Comptoir, de la dicte Ville.

Diakenen,

Arnold Walraven.
Matthias Paradijs.

Iean de Straten.
Paul de Brun.

Stichting der Engelsche Court-Kerk

Engelsche
Court-
Kerk.

NA dat de *Gemagtigden* van Onze *Ed. Groot-Achtb. Heeren* der *Stad Dordrecht*, metten *Gemagtigden* vande *Merchants-Avonturiers* van den *Engelsche Stapel*, waren verdragen, nopende 't Overbrengen der zelve *Court*, van *Rotterdam* in onze voorz *Stad*. Hebben mijn *Ed. Heeren* voornoemt opte *6. van Louw-maand*, beraamd, en opten *15. van Sprokkel-maand*, 1656. (1
* Hervatting) vast gesteld, ten dienste van gemelte *Kooplyden*, de *Wijn-Ko*
pe

* Restump-
sic,

ers Kappelle, zijnde toen d'Izer-Wage, in een Kerk te doen veranderen, gelijk Gevolglijk wierd gedaan, als Burgermeesters en Tresoriers waren,

De HEEREN:

1r. Jakob de Witt, Heeren Kornelisz.

1r. Adriaan van Blyenburg, Heeren Adriaan Kornelis Vaans, Iohansz.
aansz, Heere van Naaldwijk. Francoys Rees, Mattheusz.

De Societeyt van de Engelsche Merchants Avonturiers.

Die Gemeente alhier komende, is omtrent 16. Jaren bediend geweest, door Mr. Thomas Marshall, tegenwoordig Doctor der H. Theologie, Rector van incoln-College, inde Universteit van Lincoln. Werd tegenwoordig bediend als predikant, door Mr. Philip Bowie, Doctor Philosophie. Daar en zijn geen Ouderlingen in deze Kerk. De Diakenen werden aldaar alle Vierendeel Jaars wec uytten Koopluyden verkozen, daar van d'een d'Aelmoessen, an de Duer taande, van de Gemeente ontfangd, en Versameld en Deeld de zelve daar by acht het noodig is, weder uyt: doende Rekening aan zijne Navolgers. Son- dags voor en na de Middag, werd gewoonlik aldaar Gepredikt, en voor 'et Zingen, leest den Predikant (in Inferiori Cathedra) een Psalm en twee Ka- pittelten uytte H. Schrift. Predikt ook in de zelve Court-Kerk opten 25. Mey, als wanneer des Konings Geboorten-dag werd gevierd. Zijn tegenwoordig ende voorz. Kerk Diakenen, Mr. Samuel Bubwithen Mr. Robert Hartley.

S. Lijsbetten Huysken of Kappelleken.

Gesticht in 't Jaar Ons Heeren 14... Vermeld in 't Klep-Boek, 1472. 1479. 1486. Stond aan de Poort-zy tusschen Tollebrugs- en 's Graven- Straatkens. S. Lijsbet- ten Huys- ken. III.

S. Ioesten Kappel.

Gesticht in 't Jaar Ons Heeren 14... Vermeld in 'et Klep Boek, 1472. 1486. 1528. 1543. 1582. In Scepenen-Brieven, 1534. 1584. Stond aan de Poort-zy achter in 't sGraven-Straatken, by der Zelling van der Nieuwe- Haven, veranderd in Wooninge. Waar omtrent, eer dat de Nieuwe Haven was, en sGraven-Straatje die Naam droeg, Ik achte dat den 4. Dirk, en 5. Grave van Holland in 't Jaar 1048. sich had wezen Verlostigen, na Overwin- ning zijner Vyanden, op Stabboem, zijnde de Water-kant langs de Merwede, zoo

genoemd eenige Honderden Jaren na 'et voorz *Voorval*, in verscheyden *Scepen-brieven* en *Kennissen*, als volgd: op *S. Clemens dag* in 't jaar 1404. verborgde *Pieter Schaert Dirksz.* hem zelve op een Pond Hollands 'sjaars in 't s'Graven-strætken, daar die uterste Stove op staet, naest den Stab-boem, roerende van den Ghifelschap's Woendages na *Elfduzend Maagden-dag*, in 't jaar 1404. een achtendcel van een Toorn, after 't Huys *Henegouwen*, opten Stabboem. Op *S. Marcus-dag* 1409. 't vierendcel van den Huyze den *Gulden Lecuw*, staende by de Tollebrug, aen de Poert zy, tot aen den Stabbocem.

Onzer L. Vrouwen Kappelleken.

L. Vrouwen
Kappelleken.
V.

Gesticht in 't Jaar Ons Heeren 13... Stond eertijds over den *Dwars-gang*: welk My toetschijnd dat 'et het *Kappelleken* van 'et *Kleyn Beggyn-Hof*, fol. 156. aangewezen, wel mochte hebben geweest: *Veranderd in Wooninge*.

Onzer L. Vrouwen Kappelle.

L. Vrouwe
Kappelle.
VI.

Gesticht in 't Jaar Ons Heeren 1313. Stond inden *Hoek* van de *Krommen-Elboog*, was verzien met een *Outer*, in 't Jaar 16... *Veranderd in Wooningen*, werdende het *L. Vrouwen Erff* in 't Jaar 1548. *Vermeld* in 'et *Klep Boek*. De *Bestieringe* vande voorz *Kappelle*, stond aan de *Buren*, en hadde voor 't Jaar 1570. tot

Dekens,

Aart Hugensz.

Adriaan Back.

Toenis die Kennip.

Jan Joestensz.

Onzer L. Vrouwen Kappelle van de Ploeg.

L. Vrouwe
Kappelle
vande
Ploeg.
VII

Gesticht in 't Jaar Ons Heeren 14... was verzien met een *Outer*, Stond *Geerst* aan de *Vest* beneffens de *Mennebrugs-Toorn*, daer na *Verplaatst* in 'et *midden* vande *Vriezen-Straat*, *drie Huyzen* vande *Muelen*, na vorentoc. *Werd* vermeld in 'et *Klep-Boek*, in 't Jaar 1445. In een *Acte-Boek*, 1541. De *Bestieringe* van deze *Kappel*, stond aan de *Buren*. Van welke *Kappelle* word ver-teld datte *Kinderen* van *S. Machuyt* aldaar werden *Geholpen* en *Genezen*. En is gemelte *Kappelle* door *Adriaan den Rodre* 1613. *Veranderd in Wooningen*.

S. Lau-

S. Laurens Kappelle.

Gefticht in 't Jaar Ons Heeren 14... Werd vermeld in een *Akte-Boek* 1494. *S. Laurens Kappelle. VIII.*
 Inde *Boeken der Verpondinge* 1587. 1588. 1589. 1590. 1591. 1592. 1593. 1594. 1595. 1596. 1697. 1598. 1599. 1600. enz. Stond opten *Hil*, waar na de *Huel*, daar omtrent gelegen, en 't *Straatje* in de *Breed Straat*, tegen *Elf-Huizen* uytkomende, wel eer den Naam droegen *S. Laurens-Brug- en-straatje*, te zien inde *Akten-Boeken*, *Scepenen-Brieven*, en andere *Bewyzen*. In is de voorfz *Kappel veranderd* in *Wooningen*.

Ter *Stad* uytgaande, onder de * *Buurt* van *S. Adriaan*, in 'et *Voor-Stedeken*, en in 't gemeen genoemd den *Dorren Boom*, of wel de *Verbrande Buurt*, om 'et in 'et Jaar 1629. by na geheel in *Affche* raakte, daar in stond wel eer

Onzer L. Vrouwen Kappel van den Dorren-Boom.

Gefticht in 't Jaar Ons Heeren 1317. Waar verteld word, datte *Luyden* met *L. Vrouwen Kappelle van den Dorren-boom. IX.*
Koortfchen beladen, aldaar plachten *Geholpen* en *Genczen* te worden, die an ter *Gedachtenisse* in de voorfz *Kappelle* haar *Kouffebanden* ophingen. En och zeer vele waren te zien in 'et Jaar 1572. Hier zijn de *Kappellen t' Ende*, en ebben de *Mirakelen* U Y T.

Wy treden te rug inde *Stad*, en zullen aldaar *Befchryven*

De Engelsche Kerk.

In 't jaar Ons Heeren 1635. opten 22. van *Zomermaand*, is by mijn Ed. *Achtb. Engelsche Kerk. X.*
Heeren van *Dordrecht*, Geordonneerd dat men achter het *Wees-Huys* in 'et *tolken-huys* des *Kloosters* van *Marien-born*, gelegen in Heer *Willem-Oskens-straatje*, aan den *Dwars-gang*, gezeyd *Bysterveld*, een *Engelsche Kerk* zoude maken, als *Burgermeester* en *Treforiers* waren,

De HEEREN:

Kornelis van Terensteyn, Heeren Adriaanz.

Johan Berk, Dirksz.

|Kornelis Schouw, Roelandsz.

En is toen gevolglijk bequaam gemaakt tot een *Kerk*, verzien met een *predik-Stoel*, *Hekken*, de *Zit-plaats* der *Predikanten*, *Ouderlingen* en *Diakenen*. Werdende gewoonlik in de voorfz *Kerk* op des *Heeren-dag*, en op *Publyke Bededagen* Tweemaal Gepredikt, en Viermaal 's jaars het *H. Avondmaal* bediend

diend en Onderhouden. Predikant, Ouderlingen en Diakenen nu in Dienst zijnde, hebben Wy fol. 170. aangewezen.

't Preek-Huys der Doop-gezinde, gezejd de Mennoniten of Mennisten-Kerk.

Menniste
Kerk.

XI.

* Diakenen.

IN 't jaar Ons Heeren 1624. van een *Woon-huys* inde *Breed-straat* toegesteld; tot een *Vergader-Plaats*, om daar in haar *Gemeente* te *Versamelen* en *Gods-woord* voor te dragen, welk gewoonlik op des *Heeren-dag* Smorgens werd gedaan, als mede op openbare en gewoonlijke *Bede-dagen*, en werd aldaar viermaal 's jaars het *H. Avondmaal* bediend en Onderhouden, zijnde in dit Preek-Huys een *Predik-stoel*, de *Bank* of zittingen der *Leeraren* en * *Armen-Bezorgers*, enz. Welkers *Vergader-Plaatzen*, (*eerze Verenigde*) zijn gehouden in *sHerboeydens-* en in *Willem-Oskens-Straatjes*: in de *Vrieze-straat*, Op 'et *Beggyn-hof*, in de *Breed-* en *Vis straten*, enz.

Gods-dienstige Kameren en Wooningen, gezejd Fondation of Pieuse Gestichten, wel eer in Dordrecht enz. geweest hebbende, of noch zijnde.

Vijfde HOOFD-STUK.

De Kameren van Heer Herman Haek.

Kameren
van Heer
Herman
Haek.

I.

IN 't jaar Ons Heeren 1514. opten 12. van *Wintermaand*, zijn by Heer *Herman Haek*, Heeren *Hermanszoon*, *Priester*: En *Knunnik* ter *Grooter-Kerk*: Gesticht *Vier Steene-Kameren*, bestaande in *Acht Wooningen*, ten gebruyke van *Acht Arme-Menschen*, en zijn daar van *Collatores* de *H. Geest-Meesters* ter *Nieuwer-Kerk* inder tijd. En nu op 'et jaar 1675.

De HEEREN:

Kapt. Aarnoud Praam, Dideriksz.

Gijsbert van Botland, Abrahamsz. uytten
Veertigen dezer Stede.

Mr. Anthoni van der Mast, Heeren Johansz.

uytten Ouden Oud-rade dezer Stede.

Alexander de Hoog, Lazarusz, uytten Veertigen dezer Stede.

De Kameren en twee Fondatien van de Oemen.

Gesticht in 'et jaar Ons Heeren 15... Staande bezyden 't Nieu-Kerk-Hof, Veranderd in *Wooninge*. Kameren van de Oemen. II.

De Kameren van Pieter Damas. [van Slingeland] gezeyd Burgermeesters-Poortje.

Gesticht in 't jaar Ons Heeren 15... in *Heyman-Suys-straat*, bestaande in 24. *Wooningen*, de voornoemde Heer *Pieter Damas.* was *Burgermeester* in 't jaar 1505. en zijn van die *Wooningen* ten gebruyke van d' Armen, *Collatores*: Burgermeesters Poortje. III.

De Kameren, genoemd Konings Hof.

Gesticht in 't jaar Ons Heeren 1595. in *Marien-born-Straat*, by Wylen de Heer *Adriaan Koning, Dirksz. Schepen, Wees-Verzorger*, enz. en van zijn Huysvrouw *Juffr. Lucretia Oem*, Heeren *Kornelis dochter*, waar voor, boven de Poort, onder een dood geraante of *Skeleton*, leggende tusschen de Wapenen der Stichters, is te lezen: Konings-Hof. IV.

*Dat ick wel gaf is my gebleven,
En dat ick hielt heeft my begeven.*

Binnen de Poort voor-hoofds zietmen 7. beknopte *Wooningen*, en een ter slinker zyde, ten gebruyk van 8. *Oude Vrouwen*, al 'er leven lang, werdende daar-en-boven, 's jaars verzorgd met 10. Tonnen Turf. Ter Rechter hand is een *Bleyk-veld*, ter Slinker een *Thuy*n, en voorts wat 'er noch meer tot gerief te zien en te vinden is. Zijn hier van *Voogden* en *Opzienders*:

Jan van Eyk, Klaasz.
d'Hr. Alexander de Hoog, Lazarusz,

Jan vander Boef, Fransz.
/Dirk de Leeuw, Jakobsz,

De

De Kameren van Broer Kornelis Adriaansz.

Broer Kornelis Kameren.

V.

Gesticht in 't Jaar Ons Heeren 15... in 't *Steeg-Over-Sloot*, by Broer *Kornelis Adriaansz.* die 1581. te Brugge Overleed. Bestaande in iv. *Woningen*, ten gebruyke van *Armen*, en zijn daar van *Gisters* en *Collatores* :

Simon Braat, Klaasz.
Wouter Verbraak, Woutersz.

Mr. Kornelis Hechtermans,
Willem van Dijk.

Arend Martenz. Hof.

Arend Martenz. Hof.

VI.

Gesticht in 't Jaar 1625. Wylen Heer *Arend Martenz.* Heere van Oost-Barendrecht en Schobbelands-Ambacht, Schepen, &c. En Begiftigd van zijn Ed. derde Huysvrou, Vrou *Klementia* van *Beaumont*, Ambachts-Vrouwe vande *Kleyne-Lind*, &c.

Boven de Poort van dit Gesticht, zijnde van *Bentemer-Steen*, zijn uytgehouden twee Vrouwen, dragende een Schild, verzien met de Wapenen der Stichters, en zijner Huysvrou. Waar boven staat :

Vita Vapor. dat is: 't *Leven is een Damp.*

Wat hooger op de Kantelen, op en nederdalende,

Naakt Kom Ik,
Naakt Scheyde Ik.

Onder 't Wapen is te lezen :

*Dat de Oude Vrouwen haar dragen, gelijk het den Heyligen be-
taamd, Tit. 2. 3.*

Binnen komende, is ter Rechterhand vande omgaande *Trans*, 't *Vertrek*, de Kamer of zale, der *Voogden*, en *Gisters*, *Afkomelingen* en *Nazater* vanden Heere Stichter. En voorts zijnder xxxviiij *Fraye-luchtige* en *vrye* woningen voor zoo veel Vrouwen, all'er leven durende, daar en boven verzier met 20 tonnen turf's Jaars, wekelijck tot'er onderhoud 20 stuyvers, noch de weken van *Paesschen*, *Pincxteren* en *Kers-Peest* 40 stuyv. boven *vrydon* van alle *Inposten*. Vorder is dit gesticht verzien, met een grooten, moyen, en *vermakelijken Hof*, in vieren, met *gekasside Kruys-wegen*, *afgedeeld* en *onderscheyden*. *Bepland* en *bezaayd*, met *velerhande Boomen*, *Heesteren*, *Planten* en *Kruyden*, (daar in elke *Vrou* haar *bysonder Tuyntje* heeft) heb-
bende

bende in 't midden des kruys-wegs een schone overdekte Born-Put, met opklimmende en nederdalende Emmeren, ter rechter-hand vanden Omgaande trans, een groote en geriefelike Regen-bak, ter Slinker-hand een koets-stal-linge, ter Nieuwer-straat uytkomende.

De Voogden en volkomen macht-hebbende Gifters dezès Gestichts bestaan in drie Hoofden, en ziju :

I. De Ed. Heer Jakob van Beveren, Heeren Kornelis zoon Heere van Zwindrecht, &c. Burgerm. &c. dezer Stede. Dochters Zone van wylen den E. Heere Stichter,

Rynsburg van Beveren, Heeren Kornelis dochter, mede dochters dochter van gemelte Heere Stichter (die getrouwd was met den Ed. Hr. Willem Paats, Burgermeester van Leyden, Hoog Heemraad van Rijn-land, &c.) als :

II. Vrouw Sofia van Beveren, Heeren Kornelis dochter, Vrouwe van Hardinx-veld, &c. Dochters dochter vanden overledene Heere Stichter. Weduwe wylen de Ed. Heer Pieter de Rovere Heeren Pompejuszone, Heere van Hardinx-veld, &c. Bailju van Zuyd-Holland, &c.

1. De Ed. Hr. Kornelis Paats, Schepen in Wetten der stad Leyden, &c.

2. De Ed. Hr. Diderigh van Leeuwen, van Leyden, Oud Burgermeester der Stad Leyden, Hoog-Heemraad van Rijn-Land, &c. als ten Echt gehad hebbende Vrouw Alida Paats.

III. De Kinderen en Oiren van Zalt, Vrouw

Over desen Gestichte is opten 10. van *Grasmaand* 1670. aengefeld, by voorgenoemde Heere en Vrouwe Regenten, tot

Rentmeester,

Den Hr. Pompejus Berk, Heeren Dirks zoon, Schepen in Wetten dezer Stede.

Hebbende ook bewind van 600. gulden 's Jaars, tot bevordering van behoeflige * Oeffenaars, sich inde H. * God-Geleerdheyd Oeffenende. En is nu in plaatze van den voorz. Heer Berk, Rentmeester Hugo van Dijk, *Leendersz.* * Openbaar Beampt-Schryver.

* Studenten.
* Theologie.
* Notarius Publicus.

Maar zoo veel aangaat de Makinge van Vrouw *Klementia* van *Beaumont*, boven gemeld, heeft daar van Bewind, en is Rentmeester den Boekhouder der *Diacony* inder Tijd. Die ook daar-en-boven 't *Bastier* heeft van 6400. gulden Hoofd-geld, welker vruchten dienen voor vier Jonge Luyden sich Oeffenende in de God-Geleerdheyd.

De Kameren van Moesien-broek.

Gesticht in 't jaar Ons *Heeren* 15... in Heer *Matthijs-straat*, gezeyd *Kolff-straat*, by *Adriaan* van *Moesien broek*, Heeren *Govardsz.* die in 't Jaar 1571. 1572. was Burgermeester van 't Gerecht, 1559. 1560. 1571. 1572.

Moesien-Broeks Kameren. VII.

Schepen, en 1554. 1555. Raad in Dordrecht. Welke Kameronen bestaan in
 iij. *Wooningen voor Armen*, en zijn daar van des zelfs *Erfgenamen, Collatores* :

De Kameronen van Saris van Slingeland.

Saris van
 Slinge-
 lands Ka-
 meren.

VIII.

Gesticht in 't jaar Ons Heeren 14 ... in de *Vrieze-straat*, Werden vermeld
 in een *Acte-boek*, op de jaren 1497. 1498. Welken *Saris van Slingeland*
 in 't jaar 1480. zijnde van de *Kabbeljausche zyde*, met Heer *Jan van Egmond*,
 en by hebbende *Knechten* in twee *Rijs-Schepen* verborgen opten 6. April, in
 heldren Dage de *Stad Dordrecht* help in nemen, vinde den zelve *Schout* van
Dordrecht 1481. 1497. 1498. te hebben geweest, en in 't jaar 1495. eerste
Artillery Meeſter. Zijn *Steenc-Kameronen* bestaan in vj. *Wooningen voor Armen*,
 daar van *Collatores* :

De Kameronen van Pieter Henriks z. van Slingeland : gezeyd den Ermen-Hof.

Ermen-
 Hof.
 IX.

Gesticht volgens *Uytterſte Wille* vande voorſz *Pieter Henriks z.* van *Slinge-
 land*, gemaakt opten 25. van *Loumaand*, in 't jaar Ons Heeren 1542.
 Weder Vergroot by de *Erfſgenamen*, *Jan Pieter Henriks zoon*, en *Beatrix Pie-
 ters dochter*, in den jare 1593. Zijnde 24. *Wooningen*, inde *Vrieze-straat*, wer-
 dende gegund om te Bewoonen, aan *Arme-en-Oude-Vrouwen*; onder
 Voorwaarden, indien yemand van de *Erfgenamen* Begaaft, of met haastige
Ziekten quame besmet te werden, in een van de zelve *Huyskens*, aldaar
Gediend en *Genezen* zoude moeten werden, en indien yemand van de voorſz
Vrouwen, zonder *Kinderen* ofte *Kinds-Kinderen* kwame te *Sterven*, dat des
 zelfs naar te laten *Goederen* zoude vervallen ten *Behoeve* van de voorſz *Kame-
 ren*. En werd het *Bewind* daar van by de *Nakomelingen* van dien waar geno-
 men. En voor als nu by d'Heer *Mr. Jakob van Mewen*, &c. Heeren *Johans z.*
 uytten *Oud-raad* dezer *Stede*.

Kameronen uytten Huyze van Heer-Ians- dam, Muys van Holy, Blyenburg, enz.

Kameronen
 uytten
 Huyze van
 Heer-Jans-
 dam.

X.

Gesticht in 't jaar Ons Heeren 15 ... staan inde *Vis-straat* tegen over de
Begginen-Brug, zijn iij. *Wooningen voor Armen*, en zijn *Collatores* :

Kame-

Do not call me a great man, for I am not.
 All I have done is to follow the path
 in which my Father has gone before me.
 I have no other power than that which
 comes from my Father.

M. Godewyn
 pinxit.
 Nata 31 Aug: 1627
 Obijt 2 novem: 1677

DUS MAELDE MARGARYT HAER UITERLYKEN SCHYN,
 ALS STONDZE VOOR ONS: MAER, OM HAEREN GEEST IN TAELEN,
 IN KONST, IN KENNIS, EN IN GODVRUGT T'ACHTERHAELLEN,
 SCHEEN NESTORS LEVENS TYD NOCH WEL TE KORT TE ZYN.

S.V. Hoogstraeten.

Kameren uytten Huyze van der Linde, en by gevolg Muys van Holy.

Gesticht in 't jaar Ons Heeren 15... eerst opgerecht inde *Gang der Augusti-
nen*, uytkomende inde *Nieu-straat*: Maar na dat die tot een Straat is
gemaakt 159.. (nu genoemd de *Hof-Straat*) zijn in Wisseling Heer *Jakob
Muys van Holy*, ingeruynd vj. *Wooningen* voor *Armen* in 'et *Groot-Huys* op 'et
Beggijn-Hof, met noch een *Jaarlyks-Byslag*, welk aan de *Armen* daar woone-
nde, werd, na hoe grootheyd, ter gewoonlijke tijd omgedeed, 't zy an
Turf als anders. En zijn *Collatores*:

Kameren
uytten
Huyze van
der Linde.
XI.

Geleerde Mannen, en Jonk-Vrouwen

V A N

D O R D R E C H T.

Zeste HOOFD-STUK.

Geleerde Ionk-Vrouwen.

Jonkvrou ANNA SUYS, uyt Heeren *sche, Fransche, en Engelsche Letteren,*
Geslachte, Geestelijke Maagd, welke van *maar, neffens haar Moeder-taal, de zelve*
wegen haar yverige Godzaligheid, zuivere *grondig verstaat. Begrypende mede de He-*
Zeden, en ongelooffelijke Geleerdheyd, *breeusche-Boek-staven, Rymende geestig op*
haren Aal-oude en Doorluchtigen Stamme, *nette en wisse Dicht-voeten. Zijnde uytste-*
grooten Glans heeft aangebracht. Aan *kende Konstig met de Naald na't leven af te*
melte Genaden-rijke Ionkvrou (ANNA) *Malen, Gedaant-nabootzing, Landschap-*
zijn te lezen eenige *Latijnsche Rymen*, van *pen, Water-vallen, Hoven, Tuynen,*
Grudius, met haar Edts Antwoorden. *Bloemen, Uytlichten, Sloten, Sterkten,*
Huyzen, Stroomen- en Zee-bevaringe, met

Indien **UTRECHT** oyt praalde met *allerley slag van Schip-gevaart, Kunstig in*
Ionkv. ANNA-MARIA VAN SCHUUR- *Schilderen, met Oly- en Water-Verwe, in*
MAN! Wy vinden gelijke stoffe om de geze- *Teykenen met Pot-lood, Kool, en met de*
gende Herffenen van onze **DORDRECHT-** *Penne. Schryvende aardig op Glas. Ver-*
SCHE Parel in *staande de Maat-zang, en Spelende op de*
Clave-Cimbal, en wat dies meer en by ons

Ionkv. MARGARITA GODE- *niet gedacht is. Zoo dat Wy, schoon niet*
WYK voor te stellen: die niet alleen is er- *voor hebbende, de Geleerdheyd en Weten-*
varen inde *Grieksche, Latijnsche, Italiaan-*
schappen van onze Inboorlingen, by'er le-

ven, te vertoonen noch op te halen, onster te doen verschynen, en alhoewel Jonger
 ester verplicht vonden, en datze zoo zelden in Tijd, evenwel in Orde (behoudens der
 inde Vrouwelijke Kunne (Sexe) voor val- Mannen - Opperwaardigheyd) mede voor
 len, die van onze reeds gemelte Parel, aan te zetten, en opten *Schouwburg* van Eeren
 (MARGARITA) op 'et *Toneel* van luy- te plaatschen.

Geleerde Mannen.

DOCTOR ADAM BOGAARD, geboren tot Dordrecht, van een seer Oud en eerlijk Geslacht, een Zone van *Willem Bogaard*, die 1423. Schout van Dordrecht was, is geweest Hoog-leermeester, &c. (Professor) in de Genees-Konst, Anno 1442. en Hoog-School-bestierder (Rector) der Hooge Schole van Leuven, alwaar hy storf 1482. aldaar begraven in S. Peters, onder een Zark met een Kopere Plaat.

THOMAS EVERARDI, is geweest Preek-Heer en Leeraar in de Godgeleerdheid tot Leuven, was in 't leven 1487.

Dr. JACOB BOGAARD, Zone van den voornoemden *Adam Bogaard*, was eerst Genees-Meester van Antwerpen, daar na 36. Iaren Hoog-leer-meeſter in de zelve Kunst, en Hoog-School-Bestierder van Leuven, gestorven 1520. den 17. van Hoymaand, begraven in S. Peters Kerk, by 't Outaar van S. Lucas, en worden uyt eenige Rijn-dichten, op zijn Graft deze volgende gelezen:

*Sancta Maritalis servavit fœdera Læſſi,
 Charus septenæ prolis honore Pater.
 Conjuge defuncta iſſalamum tædasque perofus,
 Sacra sacerdotis munia caſtus obit.
 Annis triginta nec non ſex dogmate certo
 Hic docuit Medicas Gymnaſiarcha Scholas.*

Heeft geschreven Uytleggingen op de Oeffening (Practijk) van Avicenna, verdeelt in vijf Stukken, (Volumina) genoemd *Colleftorium M. Iacobi Bogardi*, metter Hand geschreven, (M. S.) te vinden in de gemeyne Boeckery (Bibliotheque) van Antwerpen.

Mr. JACOB BOGAARD, Zone van Mr. *Arnold Bogaard*, Raads-Heer van

Mechelen, en Zoons Zone van den voornoemden *Jacob Bogaard*, is mede geweest Raads-Heer van het Raad-Hof (Parlement) van Mechelen, en daar naar Ridder, Raads-Hoofdman (President) van Vlaanderen, ende Aangezeyde Raads-Hoofdman (Gedesigneerde President) van Mechelen, alwaar hy leyd Begraven.

Vader (Pater) MATTHIAS WENTSEN, geboren te Dordrecht, van seer treffelijke Ouders, Zone van Mr. *Iohan Wentsen*, is geweest eerst Gardiaan der Grauwe Munnikken tot Antwerpen, en daar na Commissaris Generaal van die Orde aan deze zyde van 't Gebergte, heeft geschreven en doen Drukken een Boekken, genaamd *Bondelken, of Fasciculus Myrrhae*, storf in zijn Convent te Dordrecht, Anno 1547.

THOMAS MONTES, geboortig van Dordrecht,

Broeder KORNEIS ADRIAANSZ, gezeyd *Broer Kornelis*, geboren 1521. Zone van Mr. *Adriaan Kornelis Woutersz.* Herder (Pastor) van de Nieuw-Kerk binnen Dordrecht, wierd Minre-broeder te Brugge 1548. alwaar hy Openbaarlijk Geleerd heeft, omtrent de dertig Iaren, zijnde ervaren in Drie Spraken, te weten, Latijnsche, Grieksche en Hebreusche. Door zijn Predicatie en oproerige Sermoenen die hy dede Anno 1566. 1568. en 1572. tegen de Geusen (die men doen ter tijd soo noemde) seer vermaard, was welsprekend en vleyende van woorden, nochtans van nature genoeglijk, en met welke men spotte en gekte, welk genoeg blijkt uyt de Predicatie die in allen menschen handen zijn, welke de Lezers tot overvloedig lacchen en tot Gramschap verwekken.

Hoe-

Hoewel de Wel-geleerden *Ianus Lernutius* als *Franciscus Sweertius* getuygd in zijn Neerlands Athenen) zeyd, van hem gezien hebben, Ongedrukte en zeer Geleerde redicaten, die zonder twijffel in die verwarde tyd zijn weg geraakt, of noch in enige plaatzen schuylen. Daar is in openbaren Druk een Boekje by hem gemaakt van Zeven Sacramenten. Noch, Den Spiegel of ytlekkinge over de Thien Geboden, Geent te Brugge, by *Corijn van Belle, Cum gratia & Privilegio*. Hy was in alle plaatzen overtuzaagd, want van wat voor Staat of oogheyd zijn Toehoorders waren, berispede die vryelijk, Bisschoppen en Vorsten waren hem als den gemeenen Man, en dat oordeelde hem te mishagen, dat bestrafte openbaarlijk en met opgezeten wille, uit Anno cl. Io. LXXXI. Prid. Idus Iulii, ind 60. Jaren. *Stephannus Lindius*, Priester, heeft twee Geleerde Latijnsche Brieven aan hem geschreven, die gedrukt zijn Anno 167. met dit Opschrift: *Venerando Patri Patri, Cornelio Dordraceno, Sacre Theologiae Professori, & Concionatori Celeberrimo in Monasterio S. Francisci, Brugis*. Dat is: Aan den verwaardigen Vader, Broeder Kornelis van Dordrecht, Hoog-leermeester in de God-gederdheyd, en zeer vermaarden Prediker in t Klooster van S. Franciscus tot Brugge.

M. KORNELIS DE KONING VAN BLOYS, Wylen Rechtsgeleerde, leeft in zijn Vaderland groote eere en weerdigheden bediend, na dat hy Borgermeester in Delft hadde geweest, Afgezand (Ambassadeur) van de Staten van Holland en West-Vriesland, op de Handeling vande vrede tot Gent, met Willem Prince van Oranje, daar na Raads-Heer van 't Hof van Holland, ende Bezorger (Curateur) der Hooge Schole (Academie) te Leyden, leeft zijn Leven en Eer-Ambten metten dood verlaten in s' Graven-Hage, in 't Jaar 1582.

Heer WILLEM VANDER LINDE, AMASZ, geboren tot Dordrecht in 't Jaar 1525. uyt het certijds Edele Geslacht van der Linde, in den Jare 1421. met de 72. Jaeren verdronken, twaalf Jaar oud zijnde,

heeft by de Meranen (Dorp in 't Graaffschap Hoogstraten) 3. Jaren Leer-Oeffening ontfangen, (Gestudeerd.) Heeft strax daar aan de Wijs-begeerte (Philosophie) te Leuven geleerd: en daar na de God-geleerdheyd onder *Ruardus Tapperus, Iod. Tiletanus, en Ioan. Hasselius*, en de Grieksche en Hebreuschsche Talen onder *Rutgerus Rescius, en Andreas Balenus*, en ten dien eynde in Vrankrijk gereyft zijnde, om de Uytlegginge der Rabbinen beter te leeren smaken, heeft aldaar heel vrundzaam omgegaan met *Iohannes Mercerus & Adrianus Turnebus*, Hoog-leermeesteren in die Tale. Te Leuven 1552, wederom gekeerd zijnde, werd Gevorderd (Gepromoveert) Leeraar (Doctor) in de God geleerdheyd, en 's Jaars daar aan tot Hoog-leermeester van de nieuwe opgerichte Dilingaansche Hoog-Schole der Swaven, en aldaar de Heylige Schriften 3. Jaren uytgeleyd hebbende, wierde te Leuven her-roepen 1556. den 10. Jaren. Hoog-Leeraars Eer-naem ontfangende, wierde daar na Deken der Hof-Knunnikken van s'Graven-Hage, Raads-Heer des Konings, Stadhouder des Bisschops van Utrecht, en Onderzoeker (Inquisiteur) in 't Geloof, Eerste Bischop van Ruremonde 1562. en wierde hem niet eerder toegestaan de bezittinge van zijn Kerk te nemen, als zeven Jaar daar na, en daar in gelaten zijnde, heeft in 't eerst anders niet gehad, als dat aanging een zwaren en gevaarlijken arbeyd van zijn Kerkelijken Leer te her-tugten en te herstellen, is tweemaal Balling geweest, dewijl alles in roere was, door 't geweld en oproer der Soldaten, in 't Jaar 1578, sijn Schapen verlaten hebbende, is den Herder naar Romengereyft, en is in sijn aankomft by Paus *Gregorius den XIII. Stanislavus, Hofius, Serletus*, en andere Cardinalen heel aangenaam geweest, en ook aan den Koning van Spagne, tot wien hy is gereyft met den Afgesant des Paus, zijn tweede Reyze na Romengereyft, in den Jare 1584. en dezelve volbragt hebbende, is 1588. geworden Bischop van Gent, en die plaatze nauwlijx dry Maanden bekleed hebbende, sterf opten 10ften van November 1588. oud 63. Jaren. Die meer van hem gelieve te zien, die leze den Cardinaal *Caesar Baronius, In Notis ad Martyroll. Rom. XXIII. Novemb.* en *Arnoldus Havenfis in Commentariis*

tario de Ereptione Novorum in Belgio Episcopatum. Heeft geschreven deze volgende Boeken, waar van de Lijste (Catalogue) ten Bosch Gedrukt is 1584. in 8. en eenigfins vervult door Valerius Andreae, in zijn Bibliotheca Belgica, en staan de zelve aldus in orde:

De Optimo genere Interpretandi Scripturas, l. 4. Tabula Analyticae omnium Hæreseon hujus Sæculi.

Panoplia Evangelica, seu de verbo Evangelico. lib. 5.

Stromatum libri 3. pro Defensione Conc. Tridentini, adversus Chemnitium.

De Sacrificio Missæ audiendo, sive quonam modo fit Studiosis Dilinganis quotidie audienda Missa.

Dubitantius Dialogus, de Origine Sectarum hujus Sæculi.

Ruevuardus Dialogus de animi Tranquillitate: quo Sectarii omnes ex Suisset Principiis ad Catholicam revocantur Ecclesiam.

De vera apud Romanos Ecclesia contra Vuitebergenses eam Vuitebergæ Collocantes.

Apologeticon libri 3. ad Germanos, pro Concordia cum Catholica Christi Ecclesia, contra novam Protestantium Confessionem Augustanam ex Lutherana Calvinizantem, Antverpiæ 1570. & pars altera 1578. in 8. Typis Plantini.

Confutatio Confessionis Antverpiensis, zijnde in Nederduyts geschreven.

Apologia Ejusdem contra Illyricum, ook Nederduyts.

Paraphrasis & Castigationes in Psalmum CXVIII. cum Isagoge & Oratione parasceutica, in eundem.

Commentatiuncula brevis de Cantico Angelico Alleluja.

Responsio pro vero ac vivo Christi corpore in Sancta Eucharistia, adver. Joan. Campani blasphemias.

De Sapientia Cælesti: ad Sophiam Lindinam, Sanctimonialem, JESU Christi Sponsam.

Psalterium Vetus, à mendis I c repurgatum, & de Græco atque Hebraico fontibus Illustratum.

De modo veræ Confessionis, Nederduyts.

Oratio Synodica, habita in Synodo Ruræmundensi, de Officio Pastorum.

Paraphrases in Psalmos XXX. priores.

Paraphrases in Psalmos ad Laudes antelucanas Decantari Solitos.

Catechismus in Duyts.

Speculum Sacerdotale: sive Meditationes quibus se Sacerdotes quotidiano præparent Sacrificio.

Exhortatio ad Hollandos, ut redeant ad Catholicam Christi Ecclesiam. Cujus Præfatio demonstrat D. Thomam fuisse Germanorum Apostolum.

Mysticus Aquilo, sive Declaratio Vaticinii Jeremiæ Prophetæ: Ab Aquilone pandetur omne malum; qua demonstratur non pertinere ad Saxoniam, unde omne malum Ecclesiæ aperiatur, sed ad calimitates Ecclesiæ illinc orituras.

De Apostolico Virginitatis Voto, atque Evangelico Sacerdotum Cælibatu, lib. v. pro Conc. Tridentino, adversus Chemnitium.

Orationum Theologicarum Eximii Theologi Ruardi Tapperi Tomi II. a Lindano in lucem editi, 1577 & 1578. in 8.

De Fugiendis hujus Sæculi Idolis, novisquistorum Evangelicorum Dogmatibus, &c.

De Virtute Ecclesiæ, ad Weertenses, Duyts Contra Carnivoros, qui vetitis temporibus carnes comedunt, Duyts.

Dogmaticæ Conciones, Bredæ habitæ, quibus doctrinæ de Ecclesiæ Origine, Unitate, Certitudine, ex Prophetis & Apocalypsi Item de Sacramentis, ceterisque Controversiis explicantur, ook Duyts, en 23. irtetal.

Concordia discors, sive Confessionis Augustanæ adulteratæ Confutatio.

Labyrinthus Christianus, Duyts.

Dux Viæ ad verum Deum Christum JESUM ook Duyts.

Conciones per Quadragesimam & Adventum

Conciones in Festis Sanctorum habitæ.

Conciones Catechisticæ aliquot.

Catechismus, Inventuri Ruræmundens Scriptus, juxta Concilii Tridentini Doctrinam.

Illuminator Obsecratorum Calvinistarum Duyts.

Missæ Apostolica, seu Liturgia S. Petri, cum Annotationibus, & Apologia pro eadem.

Glaphyra in Epistolas Apocalypticas S. Iohannis Apostol. ad Episcopos Catholicos, ubi veri Episcopi adumbratur Typus.

Eusebius, sive De fugienda impenitentia & de Ingredienda serio angustæ vitæ Evangelicæ: ad Clericos Ecclesiæ Catholicæ,

Paraphrasis in VII. Psalmos Pœnitentiales in Patribus aut edendis aut pervertendis Depravatorum.

conciendum veræ compunctionis Spiritum concinnata. En zijn deze Boeken t' Antwerpen, Ceulen, enz. Gedrukt.

De volgende Boeken, zeyd *Valerius Andreas*, volgens het getuyge van *Arnoldus Hagensis*, waren noch door den Druk niet in 't licht, maar tot de Pers gereed; of die nu Gedrukt ofte niet Gedrukt zijn, bevelen wy aan een nauwkeurigen Onderzoeker, hy steld an deze:

Theophilus, sive De Officio pii viri, contra Cassandrum.

Pro decreto Concilii Tridentini de Purgatorio, contra quartum Tomum Examinis Chemnitii in Idem Conc. Tridentinum.

Epistola Apologetica pro Conc. Tridentino: qua respondetur Præfationibus Chemnitii in eos Examinis iij. & iv. Tomos &c.

Exhortatio secunda ad Hollandos, de Gog & Magog in Belgium adventantibus, cum Præfatione ad Guilielmum Aurangia Principem.

Lachrymæ Germaniæ, ad S. D. N. Gregorium XIII. &c. de Clericis non Canonice viventibus.

Cur necessaria sit S. S. Bibliorum Castigatio? ad Gregorium XIII.

Epistolarum lib. iij. Politicarum, Theologicarum & Miscellanearum, Et quartum Hebraicam Quæstionum, qui habet Apologiam LXXII. interpretum.

Romanum Pontificem vere ac merito appellari in versalem Episcopum Ecclesiæ Christi.

De Victoria Christi contra Iudæos, & Iudæis Bibliorum Interpretes: ubi ordine Alphabeticum plura proponuntur S. S. Bibliorum loca à Judæis modò depravata, & aliter lecta, quam olim vetus legit Synagoga XX. & Doctissimus D. Hieron. Aquila, Symmachus, &c.

Paraphrasis in Psalmum, Exurgat Deus.

Paraphrasis in Cantica Canticorum, cum Annotationibus Variarum Lctionum, & trium linguarum.

Missa Apostolica: in qua est luculenta & splendida Rituum & Apostolicarum Cœremoniarum explicatio.

Christomachia Calvinistica: qua nunc Sannas Christianos conatur Semi-Turcas occidere.

De curia locorum, ab Hereticis nostri sæculi Alba,

Epistola ad N. Calvinizantem, ut ad Catholicam redeat Ecclesiam, &c.

Tabulæ naufragii Nicæni, ubi aurea S. S. Canonum & Actorum Nicænorum ramenta ex variis veterum Patrum Scriptis repræsentantur.

Acta Colloquiorum Religionis per Germaniam conciliandæ causa habitorum, potissimum, Anno cdo. Io. xxx. Augustæ cdo. Io. xl. Ratisbonæ, cdo. Io. Lvii. Wormariæ.

Hy wierde, volgens het getuygenis van *Wouter van Goudhoeven*, in zijn *Byvoegzel* op de *Hollandsche Kronyk*, gehouden neffens *D. Erasmus van Rotterdam*, *Hadrianus Iunius*, en *Ianus Douza*, een van de *Vier Geleerste Mannen* in de *Latijnsche Tale*, die in *Holland* geboren waren. Waar by, zeyd den zelve *Goudhoeven*, *Hugo de Groot*, als de *Vijfde* wel mag gevoegd werden.

Hr. ADRIAAN VANDER MYLE, Heeren *Arends zoon*: van welke d'Heer *Pieter Bor*, *Christiaansz.* in zijn 27. Boek, van 't *Vervolg der Nederlandsche Oorlogen* aldus Schrijft:

Wy en kunnen hier ook niet voorby gaan, te verhalen het Overlyden van den zeer Geleerden Heere *Adriaan vander Myle*, Heere van *Bleskyns-Grave* ende *Dubbeldam*, Præfident in den Hove van *Hollandt*, dewelke de *beraetslaginge* van het innemen van *Breda* mede *Gecommuiceert* geweest zijnde, eenige Maanden daar na, in eene siekte gevallen zijnde van omtrent 14. dagen, ende wedergebeterd wezende, sterf haestelijk in den Hage den 16. Juny dezes Jaers, 's Avonts soo hy even aen *Tafel* was geseten, ende sijn *Ed. Huysvrouwe* merkende uyt sekere propoosten, de haestige veranderinge, hem wat vragende, antwoorde hy, in *Godes naem*, ende ontsiep daer mede: was een seer Geleert Man in de *Rechten* en de *materie* van *State*, werde in den Jare 1563. Raedt in den *Rade* van *Holland*, *Zeeland*, ende *Vrieslandt*, hy vertrok in den Jare 1568. met consent van den *Koninck* van *Spangien*, onder dekzel van sijnge gesontheyd (maer uyt vreze van de strenge *Regieringe* des Hertogen van *commissie*

missie Raedt extraordinaris) naer Italiën, hem tot het eynde van den Jare 1572. onthoudende tot Venetien ende Padua, in de beginselen van den Jare 1573. besocht hebbende tot Heydelberge, den Doorluchtichsten Cheurfurst *Frederik Palts-grave*, &c. wert van den selven seer ernstelijk vermaent om na sijn Vaderlant te trecken, om 't selve, ende den *Prince van Orangien*, Hoochloff. Memorie, met raedt ende daedt te assisteren, Welcken volgende, is hy derwaerts gereyft, ende wert terstont Raedt van de Staten van Hollandt, neffens sijn Excell. gemaect: In den Jare 1575. wert hy neffens andere Gecommitteert op de Vrede-handelinge tot Breda, Anno 1576. opte Vrede-handel tot Gent, Anno 1578. op de Satisfactie van Amsterdam, ende Anno 1579. van wegen die van Hollandt, alleen op de Vrede-handelinge tot Colen, is daer naer oock Gecommitteert in den Landt-Raedt, ende daer voor ende naer oock in de Vergaderinge van de Staten van Hollandt, ende van de Staten Generael t'Antwerpen: daer naer oock Anno 1582. in den Raedt van State neffens den Hertoge van Anjou in Brabant, ende in 't leste van den Jare 1583. Præsident van den Hove van Hollandt, ende terstont naer d'aflyvigheyd van den *Prince van Orangien*, oock Raedt neffens den *Prince Mauritius van Nassau*, ende niet tegenstaende hy Præsident was van den Hove van Hollandt, is hy gemaect Raedt vande Regeeringe, ende in den Raedt van State over de Vereenichde Nederlanden, ende naer het vertreck van den *Grave van Lycester*, noch wederom Raedt van State. Somma is in alle gewichtige Landtsaecken gebruyckt geweest, hy was een Man seer yverigh in de Religie, ende een beminder van de Justitie: den vermaerden *Iustus Lipsius*, die als doe in seer groot-achtinge was alhier in Hollandt, ende Professor inde Historien in de Hooge Schole tot Leyden, stelde hem dit Graf-schrift:

*Hic situs est
Vir Nobilis & Clariss.
Hadrianus Mylius Arnoldi F. Doradracenus
Iuris Scientia & Titulo Eximius:
Varia Prudentia Præditus, & ad Varias
Dignitates Evehctus,*

*lisque cum sua Laude & Bono Publico Functus:
Consiliarius in Curia Batavia, & in Ea
Denique Præses:
Vigilans, Incorruptus, & Verus
Iustitiæ Antistes:
Qui omni Vita Laudabiliter Acta Subito
Obiit xvj. Kal. Iul. Ann. Chr. clj. l. v. xc.
Vixit Ann. lxi.
Lector & Patria
Dolete.*

Dat is:

Hier leyt begraven den Edelen ende seer vermaerden *Adriaen vander Myle*, *Arends* geboren van Dordrecht, in de wetenscha der Rechten uytmuntende, met menigerle voorlichtigheyt begaest, ende tot verscheiden Eeren ende Staten beroepen, hebbende selve tot zynen lof, ende welvaert van gemeene beste bedient, zijnde geweest Raedt Heere in den Hove van Holland, ende eyndelijk Præsident in 'tzelvige, eenen wackeren onverbrekelijken ende oprechten Voorstander der Gerechtigheyt, dewelke zijn geheel leven lofsijk overgebracht hebbende, heeft gestorven is den seftienden July in 't Jaer van Christi geboorte 1590.

Hy heeft geleefd twee-en-vijftig Jaeren ses Maanden, gy Lezer ende Vaderlandmeucht u wel bedroeven.

Br. JAKOB NAUCLERUS, geweest Priester, Pastoor, en Canonik van de Kappelle der H. Befnydenisse tot Antwerpen, sterf in 't Jaer 1591. en is aldaar begraven.

Mr. ADRIAAN VAN BLYEENBURG, Heeren *Adriaansz.* Heere van Schobbelands-Ambocht, Schout der Stadt Dordrecht, een Groot Rechts-geleerd een Geleerd Poët, gelijk sijn Gedrukte *Pemata* uytwijzen. Waar in sijn *Parentalio* Ode, *Elegie*, & *Adoptivorum* liber Unu sterf 1599. en in de Grootte Kerk begraven.

Mr. BOUDEWYN VAN KRONDONK, Heeren *Iakobsz.* is geweest Raads-Heer, in 't Gerechts-Hof (Parlement) van Mechelen, sterf 1601.

GERARD HOVÆUS, was Priester, en een goed Poëet, sterf 1604.

Hr. JAN VAN DRENKWAARD, eenen *Boudewijnsz.*, was 1571. 1572. Schout in Dordrecht, vertrok als een van de *Glipps* in Junio 1572. uyt Dordrecht, eerst na recht, en in 't zelve Jaar na Brussel, wierd Ridder, Borg-Grave van Dormaal, Algemeen-Schat-Bewaarder (Treforier General) van des Koninks Heerlykyen (Doeynen) in Nederland, en Raad van State. onder de Gedrukte Brieven van den Hooggeleerden *Iustus Lipsius*, zijn eenige aan hem geschreven; sterf te Brussel, zonder Oir, oud 49 Jaren, in 't Jaar 1606.

PAULUS MERULA, G. F. P. N. in Vader was *Willem Merula, Pouwels zoon*, Secretaris alhier. Deze zijn wy dan verschuldigd in Dordrecht. eerste Stad van Holland, een man, in welke om Prijis strede, Godachtigheyd, Oprechtigheyd, Beleefdhedyd, Redigheyd, en Geleerdheyd. In zijn Jongkyd geleyd hebbende de Gronden van voorreffelijke Geleerdheyd, in de Hooge Scholen van vaderlands, bewogen door drift tot wyzen, heeft zich in Vrankrijk begeven, waar hy, zoo tot Orliens als te Geneve, volle acht Jaren heeft door-gebracht in de Oeffeningen der Letteren, en 'et [Rooms] Borselijke Recht. Van waar hy gegaan is naar Italien; welkers voornaamste Plaatzen en Hooge Scholen, hy met Vrucht doorzien est. Hier van daan in Duytland gekeerd zijnde, en tot Straasborg lang zijn verblijfnomen, daar na het Overige Duytland voorwandeld hebbende, is in Engeland overgeschiept, op dat hy dat Grootste der landen ook zoude bezien. In zijn Vaderland weder-gekeerd, heeft zijn gedachten tot de Gericht-bank, en Ding-talen begeven. Maar als *Lipsius* vertrokken was, heeft hy, beroepen door 't Algemeen gezag, de Lessen der Geschiedten (Historien) Ondernomen, in de zelve Vijftien Jaren door gebracht, die Oeffeningen al te vlytig waar nemende, het verzuym van Gezondheyd, de krachten zijns Lichaams gebroken, terwijl hy de zelve tracht te herstellen, neemt, onder 't Geheyde van zijn Huysvrouw, zijn weg na Ro-

Itok, om aldaar zijn Vrienden en Huwelijksverwanten te begroeten. Alwaar hy, na 't verloop van twee Maanden, zijn gezondheyd ten deele hersteld; als hy dacht wederom te komen, wierd belet door een Scherpe ziekte, Braken van Bloed, en Zwarte Gal, en Willige Uytwerpinge, met een gedurige Koorrtische. Wierd Ontboren, of Sterf den 19. van Hoymaand 1607. als hy geleefd hadde 49 Jaren. En op zijn Graft is gesteld dit Opschrift:

Tibi

PAULE MERULA,

Qui

Dum Deus te Nobis Superstitem Volebat,

Ob Singularem Tuam Eruditionem,

Magnaque & Multa in Omnes Beneficia,

Doctissimorum & Audisti Humanissimus,

Humanissimorum Doctissimus.

Hoc Qualecunque Monumentum,

Mærens Bene Merito.

F. P. Q.

P. D. I. F. ES A. D. VIII. Kal. Aug.

CL. Lc. XIII.

Ave & Salve Viv Paucis Comparande.

S. T. T. L.

Edita ab Eo.

Praxis Civilis Provincialis Curie apud Batavos. Zijnde in Duyts.

Ennii Fragmenta cum Commentariis.

Eutropius.

Cosmographie General. lib. iij. Specialis iv.

Cynegetica Idiom. Belgico.

Vita Erasmi, & Epistole aliquot nondum editæ.

Vita Francisci Junii.

Angeli Merule Historia Tragica.

Historia Ecclesiastica & Politica mille ducentorum annorum. Reliquos quadringentos adtexit Gulielmus Merula F. in Duyts.

Willeramus Abbas in Cantica Cantorum cum Commentariis.

Edenda restant.

Historia Belgica.

Historia Getrica.

Synchronismus earum rerum que proxime elapso seculo in Orbe Christiano contingerunt.

Historia sive Fasti Rerum à Romanis gestarum.

Fasti Dordraceni.

D d

De-

Descriptio Romæ.

Descriptio Dordraci.

Descriptio Bataviæ, Idiom. Belg.

Belgica Unita, Idiom. Gallico.

Status Belgiæ, Idiom. Belg.

Discursus Politicus in Donationem sive Cessionem qua Philippus Rex Hisp. &c. in Infantem Isabellam lus transcribit Provinciarum Belgicarum, Comitatumque Burgundiæ Carolesii. Anno 1598.

Cosmographiæ pars altera.

Praxis Latina.

Praxis Criminalis Provincialis Curia, apud Batavos.

Commentarii in IV. Institutionum Iustiniani lib.

Tractatus de Dotibus Antinomix Iuris.

De Linguis Variis.

Diatriba de Lingua Gallicæ Antiquitate, Imitatione, & Dialectis.

Nomenclator Cynegeticus.

Fragmenta Vet. Poetarum cum Annotationibus.

Tabula Antiquitatum Romanarum.

Historia de Dis. Vet.

Historia Magistratum Romanorum.

De Comitibus Rom.

De Legibus Rom.

De Sacrificiorum Ritibus apud Vet. Romanos.

De Sacerdotibus Rom.

De Diebus Festis apud Rom.

Lectiones in Iulium & Augustum Suetonii.

Lectiones in I. & ij. lib. Flori.

Lectiones in Taciti Germaniam.

Chronologie in Lucanum, Casarem de Bello Civili, & Dionysium Hallicarnassum.

Orationes quædam & Poemata.

ABRAHAM VANDER MYLE, Oorspronkelijk van Dordrecht. is geboren den 13. van Bloeymaand 1563. was een Man van uytnemende, en niet van gemeene Geleerdheyd. *Differuit post Ioann. Geropium, Lipsium & alios.*

De Antiquitate Lingua Belgicæ, deque communitate eisdem cum Latina, Græca, Persica & plerisque aliis, Lugd. Bat. 1614. in 4. (over welke Oudheyd ook een Brief onder My beruft, geschreven aan de Heer Hugo de Groot.)

Dedit & Consolationem super morte Eilardi ab Alma, Frisii, Heydelbergæ 1587. in 4.

Item Rythmo Belgico ex Scotico Jacobo, tum Scotiæ Regis, Prælium Lepantinum, ductore Ioanne Austriaco.

Meditabatur in super Glossarium Veteris Lingua Belgicæ, atque alia.

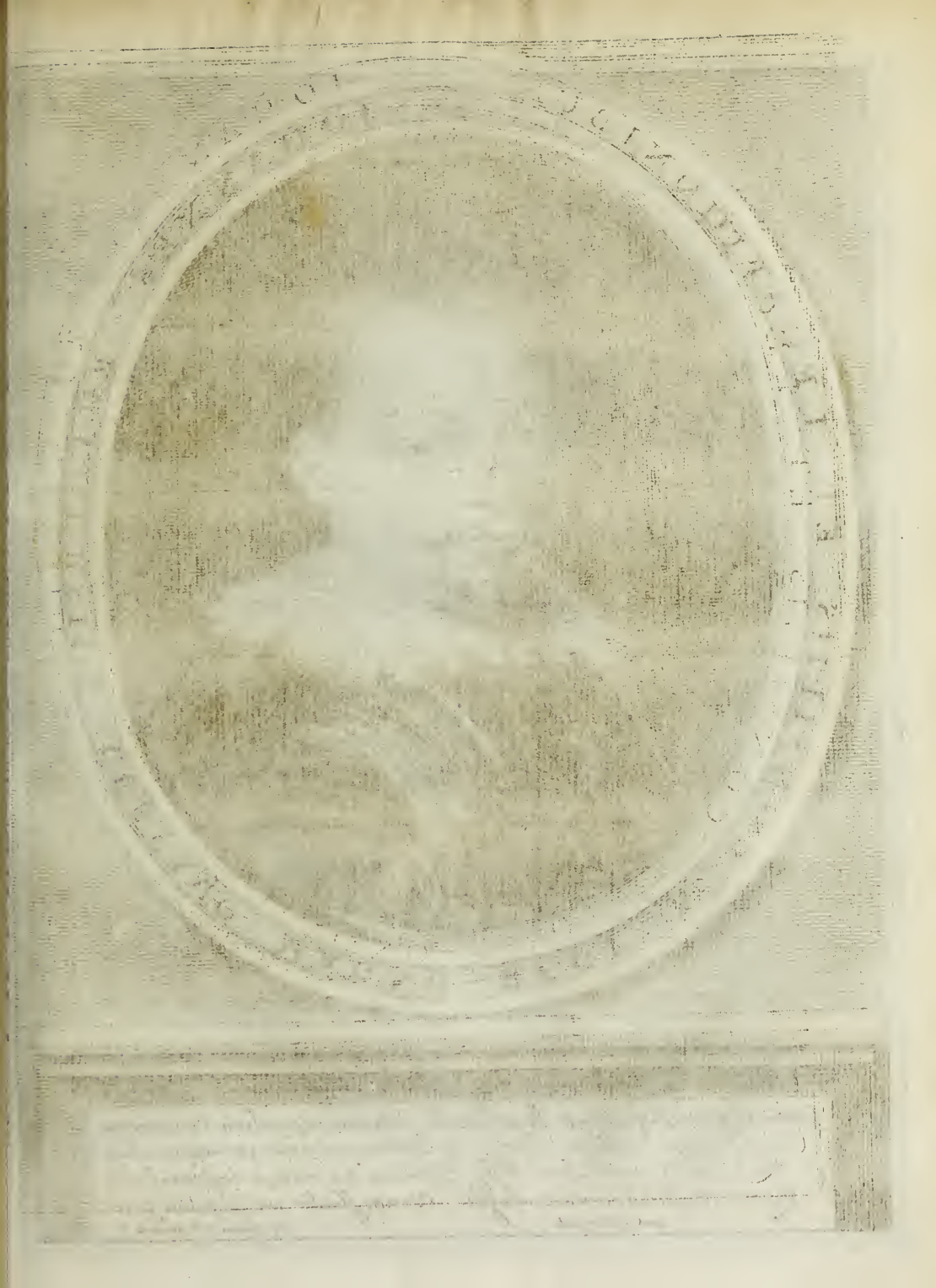
Mr. DAMAS VAN BLYENBURG, Heeren *Heymansz*, Waardeyn der Graaffelijckheids Munte van Holland, Eerste Raad van den Onder-Koning (Viceroy) van *Virginia*, een Geleerd Man, braef Poëet. Heeft verscheyde dingen Geschreven en Uytgegeven. Onder andere, è Variis Poëtis contextuit, *Centonem Ethicum*, Lugd. Batav. in 8.

Veneres Blyenburgicas, sive Carmina Erotica è diversis similiter Poëtis congestit, Dordraci 1600. in 8.

Dedit & Epitomen Operum B. Fulgentii, in xxx. capita distributam, Amstelod. 1612. in 8.

Waar, en wanneer Gestorven, en weet men niet net: Werd vertrouwd in Bohemen, alwaar hy in den Jare 1616. na toe reyde.

Mr. JOHAN RUTGERS, *Wylands zone*. hadde tot Moeder *Joffr. Kornelia Muys van Holy*, Heeren *Jakobs dochter*, die gesproten was uyt een Oud en Adelijk Geslacht, welke vele Doorluchtige Mannen aan onze Bataafsche Staat heeft uytgeleverd; zijne Stamme was by de zijne Vermaard en Aanzienlijk, welke zijn Vader door een meer dan besondere Destigheyd zeer heeft vermeerderd, hy was geboren te Dordrecht 1589. den 28. van Oogstmaand, alwaar hy, zoo ras als zulks den Ouderdom quam te lyden, tot de beginzelen der wetenschappen wierde overgegeven, en tot wat meerdere bequaamheyd gekomen zijnde, bevolen aan de Onderwijzinge van den voortreffelijken Man *Gerardus Iohannes Vossius*, onder wiens Onderwijzinge openbaar is geworden zijn Verstand tot alle dingen vlijtig te wezen, in den Jare 1605. tot Leyden gezonden; was zeer aangenaam aan de Geleerde Mannen van dien tijd, als *Iosef Scaliger, Daniel Heyns, Ridder*, (aan wien hy namaals zijne eenige Zuster *Ermgard Rutgers*, uyt troude) en *Dominicus Baudius*; na een verblijf van zes Jaren aldaar, is hy in den Jare 1611. na Frankrijk vertrokken, doorbrengende twee Jaren

*Gustavo en gratum Magno caput, ille probati
 Regibus eloqui consilique potens,
 Cor Veneris Latiae Rutgerius, Attica Pitho,
 Quem Cirrha abseruit, nec minus aula, sibi.*

Lamb. Vischer sculp.

*His fretis auspicijs populatrix Parca iuvente
 Maxima spondentem rupit iniqua colum.
 Tot merita heu meritisque dati fecistis honores,
 Ut mors flebilior tam properata foret.*

Nic. Heinjius D.F. Avunculo P.

aren, eenfdeels te Parijs in het huys van den
 reer beroemde *Frederik Morell*, ter welker
 stede hy groote gemeenzaamheid had met
 le Heer *Iehan Cappellaan*, namaals Raads-
 heer des Konings van Vrankrijk, en voorts
 ot Orleans, alwaar hy aangenomen heeft
 len Eer-naam van der Regten Toegelatene
 Licentiaat) mitfgaders te Blois, alwaar hy
 nede zig eenige tijd heeft opgehouden;
 zijnde over al by alle treffelijke Mannen zeer
 angenaam. En dewijl hy tot Parijs verbleef,
 heeft hy uytgegeven eenige Aantekeningen
 op *Horatius*, als doen Gedrukt by *Robertus*
Stephanus. In zijn Vaderland wederkeerende,
 heeft hy bevonden, daags voor sijne aankomst
 zijn Moeder te zijn Overleden, het welk
 voorviel op den 13. van Herfstmaand, in den
 sare 1613, en van daar zich na den Hage tot
 de Rechts-oeffening begeven hebbende, is
 het voorgevallen dat de Heer *Iakob van Dijk*,
 Ridder, enz. Afgezant (Ambassadeur)
 van Zweden aan dezen Staat, van zijnen Koning
 gelast zijnde uyt deze Landen een Man
 mede te brengen, die bequaam was tot
 Raads-Heer in zijn Hof, dat hy eyndeling na
 ange verbidde, met den voornoemden
 Heere na Zweden vertrokken is, alwaar ter
 zijner aankomst hy uyttermaten heeft be-
 haagd aan den Heere *Axel Oxenstern*, des
 Kroons Geheym-Schryver, (Cancelier)
 met wien, nevens den voorz. Gezant, hy na
 Nerva tot den Koning gerefyt zijnde, van
 zijne Majesteyt op den eersten dag van
 Oogstmaand de voorz. weerdigheyt ontfan-
 gen heeft, zijn dry-en-twintig Iaren noch
 niet volbragt zijnde; doch tot reddering sijner
 Huys-zaken, met den voorz. Gezant in 't
 Vaderland gekeerd zijnde, is hy 't volgende
 Jaar in Zweden weder aangekomen, van
 daar is hy in 't beginzel van Bloeymaand 1616,
 over zeer zwaarwigtige zaken, aan den Staat
 dezer Vereenigde Landen afgezonden, en
 in 't begin van 't volgende Jaar weder ge-
 keerd; en in Oogstmaand weder aan de zelve
 zijnde afgezonden, is hy, op den eerste van
 Sprokkelmaand te rug gekomen zijnde, vier
 dagen daar na herwaerts weder afgezonden;
 in welk Gezantschap hy ook bevelen heeft
 gehad aan den Furst van Oost-Vrieland en
 den Raad van Lubek, en is met den aanvang
 van den Iare 1619, weder gelukkig aangeko-
 men, in dry Iaren hebbende volbragt dry Ge-

zantschappen na wens en begeeren des Konings,
 en heeft zijne Majesteyt zoodanige
 diensten niet onvergolden gelaten, want den
 Koning op den XXI. van Wintermaand 1619,
 hem, in het bywezen van de grootste menig-
 tigten der Opperste en Voornaamste Heeren
 des Rijks, heeft verkoren in de Orde der
 Edellieden, hem vereerende een gouden
 Keten van geen kleyn gewigte; en in die tijd
 op het alderheftigst brandende de Beemze be-
 roerten, is hy tot Koning *Frederik* gezonden
 in Louwmaand 1620. en op zijn Reys vol-
 bragt hebbende 't geen hy te verrichten
 hadde by de Raden van Lubek en Hamburg,
 de Princen, den Aarts-Bisschop van Bremen,
 des Konings Moeders Broeder, de Broeders
 van Meklenburg, en voornamentlijk den
 Keurvorst van Zaxen, is in het begin van
 Grasmaand tot Praag aangekomen; in
 welke Stad hy deelachtig is geweest aan de
 Doodelijke Neerlaag en Elende die haar over-
 quam opten 18. van Slachtmaand, verlie-
 zende onder anderen zijne Papieren en
 Boekskens; en heeft de overige getrouwig-
 heyd der Dienaars, waar van noch eenige in
 de Stad gebleven waren, staande gehouden:
 nauelijks zijnde wedergekeerd, is hy gezon-
 den tot den Koning van Denemarken, den
 Aarts-Bisschop van Bremen, de Princen van
 Holsteyn en Meklenburg, en andere, die
 den Koning van Denemarken over de ge-
 meene zake tot Zegebergen hadde beschre-
 ven, met nodinge aan den Koning van Zwe-
 den, om zijn Gezant aldaar mede te zenden;
 't welk voorviel in Sprokkelmaand 1621. en
 in Herfstmaand daar aan volgende, de vierde-
 maal aan dezen Staat zijnde afgezonden, is
 hy tot Hoymaand in den Hage verbleven, en
 is als doen verreyft na Riga, om by te woo-
 nen de Bestand of Vrede-handeling tusschen
 de Kroonen van Zweden en Polen; en is
 met de voorz. Doorluchtige Rijks Geheym-
 schryver in 't midden des Winters, na een
 lange Reys door Letten, Lijfland, Esthien,
 Carelien, Finnen, en andere Noordze
 Volken, in 't begin van Lentemaand 1623.
 met zeer groot gevaar in Zweden aangeko-
 men; en is het zelve Jaar voor de vijfde maal
 na Holland gezonden, en op Reys verfrist
 hebbende zyne last, aan eenige Hanze Ste-
 ven, is hy gelast, wegens zyne voornoemde
 Majesteyt, in zynen naam by de Heeren Sta-

ten te verblyven en aan te wezen. Zoodanig was tot die tijd zijns levens loop, in welke hy niet meer beklagde, dan dat hy met gedurige Reyzen belast zijnde, zonder eenige rust, de Geleerdheid die hy zoo beminde, niet anders dan met genegendheid konde dienen, waar door hy nochtans verkreeg heeft de gunst van de Geleerdste Mannen, welke voor Eere hebben geacht, onder zijne Vleugelen voor den dag te komen, als namelijk *Dominicus Baudius*, die hem heeft toege-eygend, *Dissertationem super Inducis Belgicis, sub Latini Pacati nomine, qua Epistola ab ipso Rutgerio, quod variis, ut fit, Studiis ea Dissertatio exciperetur, tum suppressa, nunc in secunda Epistolarum Baudii Centuria legitur*: midsgaders *Iohannes Meursius*, *Gaspard Barthius*, *Orho Heurnius*, *Ioannes Kirchmannus*, *Gebhardus Elmenhorstius*, *Iacobus Zerecotius*, *Ioannes Loxenius*: en meer anderen, onder welke *Daniel Heyns*, na toe-eygeninge van eenige Stukken, hem met zijn treffelijk werk de *Contemptu mortis*, ter onsterfelijkheid heeft ingewijd. Hy heeft geschreven, *Variarum Schryvers 't eerst heeft bekend gemaakt*) en eenige Geestige Latijnsche Gedichten, al het welke Gedrukt is, en met verwonderinge van yeder dagelijks gelezen werd: hy heeft mede aangevangen; doch door de dood niet opgemaakt, *Venusinas Lestiones ad Horatii libros iv.* Hy sterft in den Hage den 26. van Wijnmaand 1625. oud zijnde 36. Jaren, twee Maanden, min twee dagen. Geweest zijnde een groot Lief-hebber van alle verstande, die bykans alle andere te bovenging.

WOUTER VAN GOUDHOEVEN, Zone van *Arend Woutersz. van Goudboeven*, Dijk-graaf van Dubbeldam, een neerstig onderzoeker der Oudheden zijns Vaderlands, Uytgever der verbeterde en vermeerderde Oude Kronijk van Holland, Zeeland, en Utrecht; en heeft die verrijkt met de Geslacht-Boomen der Edelen, en Tafel der Geleerde Mannen van Holland; heeft op Papier gebracht een Beschryvinge zijner Geboorte-Stad, tot noch toe ongedrukt, sterf 1628.

SAMUEL NÆRANUS, zone van *Servuus Næranus*, Leeraar te Dordrecht, heeft Uytgegeven zijn Gedichten (*Poëmata*) 1611. te Dordrecht Gedrukt. Was Predikant van Amersfoort, 1618. Afgezondene en mede Gemachtigde wegens de Kerken des Stichts van Utrecht, totte Algemeene Volkren-Kerk-Verzameling (Synodum Nationalem) Beschreven te Dordrecht. Vond goede XXV. Sittingsen, sich by den Gedaagden daar Ontboden en Verschenen, te voegen, Breeder te zien in de Handelingen des voorisz Synodi, sterf in 't Jaar 16..

Mr. ADRIAAN VAN MOESIENBROUK, Zone van *Kornelis van Moesienbrouk*, Schepen van Dordrecht, is geweest een treffelijk Rechts geleerde, en groot onderzoeker der Oudheid, (*Antiquarius*) hy heeft verscheide aanzienlijke Ampten geweygerd; en heeft geschreven, *Innumera-bilia Consilia, Antiquitates Australis Hollandia*, (*Zuyd-Holland*) *Elegantissimos Versus*, & *Analogias Patriciarum Dordracensium Familiarum*, doch alle tot noch toe ongedrukt, sterf Anno 1630.

Heer ADRIAAN VAN BLYENBURG, Ridder van de Orde van S Michiel, Heere van Naaldwijk, Schout der Stad Dordrecht, Waardeyn der Gravelijkheids Munte van Holland, was een welsprekend' Geleerde, (*Litterator*) een groot Oudheidskender (*Historicus*) en een braaf Poëet, heeft vele, en verscheide aardige Gedichten, als mede een groote menichte van fraye en Geleerde Latijnsche Brieven geschreven, tot noch toe ongedrukt, sterf 1630.

JOACHIM JUNIUS, is geweest Pricster tot Leuven, heeft geschreven, *Gryphos Aquæ Spadanae* in 8.

Luit item in *Symbolum Reverendiff. D. Ioan. Malderi*, Episc. Antverpiensis, MALO DE RE; & ejus generis alia. Is gestorven te Leuven 1630. en begraven in S. Peters.

BOUDEWYN DE JONGE, genaamd JUNIUS, geboren te Dordrecht, Zone van *Mr. Cornelis de Jonge*, Heere van Baard-

aardwijk, Raad van Holland, is geweest
aardiaan van de Minrebroeders, eerst tot
hertogen-Bosch, en daar na te Leuven,
Definitor ejusdem Ordinis, een uytstekend
od-geleerde, is Leerling, en eens Huys-
sting Genood van den Geleerden Iustus
pflus geweest, hy heeft Geschreven en laten
rukken:

Demonstrationes Fidei Orthodoxæ, ex Rob.
ellarmini Controversiis.

Manuale Theologicum: de præcipuis totius
heologicæ fundamentis.

Chronicon Morale: Concionibus anni totius
commodatum.

*Conciones super Evangelia Dominicalia ac
storum Anni totius.*

Domum Sapientie & Paradisum Voluptatis,
uyts. Deze zijn alle tot Antwerpen ge-
rukt.

Behalven deze voorgaande, heeft noch
open drukken verscheide Werken, van ver-
heyde Stoffen, op verscheide Plaatzten,
erzwygende zijn eygen Naam, en daar voor-
ellende den vercierten Naam van *Constans
Peregrinus*, en zijn dezelve deze vol-
ende:

*Iter quadrimestre Comitum Buquooii, progressus-
se, quo Austria est conservata, Bohemia sub-
gata*, &c. Viennæ Austriae 1621. in 8. cui
on nemo reposuit, *Constantium Peregrinum
stigmatum*, seu *Relectionem Itineris quadri-
estris Buquooii*, auctore Berchtoldo Rauchen-
ein, 1621. in 4.

*Tuba Concionatorum, sive Collationum ignea-
um Centuriæ XIX.* I. De Sacramentis in-
nere, De Baptismo & Confirmatione, Lova-
ii, 1629. in 8. II. De tota Aristot. Logica

Physica: De Theologia, *Præceptis Decalogi*,
& *Ecclesiæ*, Ibid. 1630. III. De *Sanctis*,
uaci, 1630. IV. Ex Novo Testamento,

Ibid. 1629 V. *Historialis ab Origine Mundi*,
sque ad annum LVII. Ibid. 1629. VI. De

en Sacramento *Eucharistia*, & *Sacrificio*
tissæ, Lovanii 1630. VII. De *Doctrina*
ivili, Ibid. 1630. VIII. De S. S. *Dominico*,

etro *Martyre*, & *Thoma Aquinate*, Bruxel.
628. IX. *In Dominicis & Festa totius Anni*,

uaci 1631. X. *Historia a Christo nato ad
redericum II, Imp. Scil. annum Dom. cIo. cc.*

n. Lov. 1638. XI. De Sacramento *Pæniten-
æ*, Bruxel, 1628. XII. De *Vita Civili*,

Religiõs.

Lov. 1629. XIII. De S. S. *Vincentio, Valen-
tino, Catharina Senensf, Antonino Archiepisc.*

Florentino, Bruxel. 1628. XIV. De *cogno-
scendo & amando Deum*, Lov. 1629. XV.

*Historialis ab Anno Mundi LVII. usque ad annum
Ducentesimum*, Bruxel. 1630. XVI. De *Sa-
cramentis Extremæ Unctionis Ordinis & Matrimo-
nii*, Lov. 1630. XVII. De *Vita Civili*,

Ibid. 1631. XVIII. De B. *Raimundo, Alberto
Magno, Martyribus Iaponensibus*, &c. Bruxel.
1629. XIX. De S. *Angelo Custode*, &c.

Lov. 1631.

*Pharetra quadruplex divini Amoris. I. De
Mundo, Cælo, Sideribus, & Elementis. II. De
Meteoris, Gemmis, & Metallis. III. De Plan-
tis, & Brutis. IV. De Homine, & Angelis.*

*Scutum Catholicæ fidei. I. De vocatione Mi-
nistrorum Ecclesiæ. II. De Præsentia Christi in
Ven. Eucharistia. III. De Purgatorio. IV. De
Observatione Læcis, & Ministrorum Cælibatu.*

V. De *Gratia, Libero Arbitrio, & Auctore Peccati.*

VI. De *Peccato Originali, Mortali & Veniali.*

VII. De *Iustificatione & Merito bonorum Operum.*

VIII. De *Antichristo. IX. De Ecclesia. X. De
Prædestinatione. XI. De Invocatione Sancto-
rum.*

*Fasciculus Myrrhæ dilectus; sive JESU
Christi.*

*Lilium inter Spinæ, sive de Beatiff. Virgine
Maria.*

*Canticum Canticorum Ecclesiæ Dei, & Animæ
Sanctæ applicatum.*

*Theatrum S. S. Principum Veteris & Novi Te-
stamenti.*

Mons Spiritualis Confessariorum.

*Threni, sive Lamentationes Ieremiæ Pro-
phetæ, triplici sensu expositæ.*

Sanctorum Angelorum amica Laudatio.

Via Salutis æternæ, sive de Symbolo Fidei.

*Horologium diurnum, nocturnum, & XII.
Prædestinationis signa.*

Praxis quotidiana audiendi Missam.

*Progenies & Vitæ SSS. Francisci, Ludovici IX.
Galliæ Regis, & Isabellæ Reginae Portugalliæ.*

Tuba novissima de Iudicio.

Schola divini Amoris.

Speculum Animæ, De Cognitione Sui.

Principes Hollandiæ & Zeelandiæ.

Caput Sponsæ, sive Speculum Prælatorum.

*Hortus Conclusus, sive Instructio Status
Religiõs.*

Viridarium Ecclesiasticum, sive de Benedictionibus in Ecclesia variis; De Episcoporum Dignitate.

Gestorven te Brussel den 12. van Grasmaand 1634.

Mr. JAKOB VANDER EYK, *Hennicksz.* Secretaris des Hofs en Hooge Vierschare van Zuyd-Holland, was een Groot Onderzoeker der Oudheyd, heeft geschreven en uytgegeven de Beschryving van Zuyd-Holland. Gedrukt tot Dordrecht 1628. sterft omtrent ten midden van Wijnmaand 1634.

Dr. JOHAN VAN NAARSEN, *Staasz.* van Dordrecht, was eerst een Godgeleerde, en oeffende zich daar na in de Geneeskunst tot Caan in Vrankryk (volgens zekere zyne Brief, uyt de voorz. Stad geschreven aan de Heer Dr. *Kornelis van Someren, Johansz.* op den 14. van Hoymaand 1619.) onder de Heeren Hoog-Leeraars *Brixæus* en *Mauritius*, en wierd Genees-Meester, (*Medicinæ Doctor*) heeft vele treffelijke reizen gedaan in Zweden, Muscovien, Pruyssen, Duytsland, enz. hy was Lijf-Artz en Geschicht-Schryver van *Gustavus Adolphus*, der Zweden Koning, (*Medicus & Historiogr. Gustavi Adolphi Sueciæ Regis*) heeft ook zyne wooning in Pruyssen genomen, om zoo veel te beter van des Konings Bedrijf en Daden narichting te kunnen krygen: blykende by zekeren Brief van den Koning zelf geschreven den 15. van Bloeymaand 1630. was een goed Poëet in Duyts, Frans, en voornamtelijk inde Latijnsche Tale, en zijn by hem uytgegeven:

Riga devicta ab Augustissimo Principe Gustavo Adolpho, Suecorum, Gotborum, Vandalarumque Rege; Magno Principe Finlandiæ, Duce Esthoniæ, Careliæque, nec non Noningriæ Domino, &c. Carmine Heroico descripta. Rige Ligonum, Excudebat Gerhardus Schroder, M. DC. XXV.

Meva Pomerelliæ obsidione Polonorum liberata ductu Augustissimi Sueciæ, &c. Regis Gustavi Adolphi: aliæque Poëmata Suedo-Borussica Moschovitica, Miscellanea. Stocholmiæ, Typis Reusnerianis. Anno cld. lcc. XXVII.

Gustavidos, sive de Bello Seuco-Austriaco, lib. tres. Poëmatum Miscellaneorum Liber unus,

Hamburgi, ex Officina Jacobi Rebenlini. Anno M. DC. XXXII.

Gustavus Saucius, Tragedia: in qua res Seuco-Polonice in Borussia gesta, Anno cld. lcc. XXVII. majore ex parte enarrantur. Cui accedunt Regis Beatissime Defuncti Funeraria; aliæque miscellanea Latina & Batavica, &c. Francofurti ad Mœnum, Typis Wolffgangi Hoffmanni, Anno cld. lcc. XXXIII.

Gustavidos, sive de Bello Seuco Austriaco, Liber quartus: Continens Occupatam Thuringiam, Franconiam & loca quædam finitima. Francofurti ad Mœnum, Typis Ioannis Nicolai Stolzenbergeri, Anno cld. lcc. XXXIV.

(Alle welke Bocken, zijn Ed. onder anderen, hadde vereerd, aan Wylen d'Heer *Kornelis van Someren*, boven gemeld, blykende, uyt des zelfs Hand-teykeningen daar op geschreven, gelijk Wy hebben gezien by d'Heer Mr. *Johan van Someren*, Heeren *Kornelisz.*) Den voorz. Dr. *I. van Naarsen* is omtrent den Jare 1635. voor Ongewoonlijk (*Extraordinaris*) Raad na Oost-Indien getrokken, en ongevaarlijk twee Jaren daar na op Batavia Overleden.

Heer ROCHUS VANDEN HONERT, Heeren *Thomas zone*, Ridder, &c. Geboren den 13. van Lentemaand, 1572.

Gevorderd en geworden te Basel een Toegelatene (*Licentiaat*) inde Rechten, 1593.

Afgeleyd den Eed als Voorpraak (*Advocaat*) voor den Hove van Holland, 1594.

Geworden Voorpraak der Stad Dordrecht, 1596.

By Plaats-vervulling (*Surrogatie*) Schepen van Dordrecht, 1597.

Aangenomen als Gewoonlyke Gemachtigde, om zich te onthouden in den Hage, om 's Lands en Staten dienst waar te nemen, op een Wedde van 300. guldens, 1598.

Gemachtigd tot 'et hooren des Gemeenen Lands Rekening, 1599.

Geworden, ter voller Teelte, Schepen van Dordrecht, 1600.

Gemachtigde (*Gecommitteerde*) Raad der Staten van Holland, 1601. 1602.

Gemachtigd, voor de tweede maal, tot 'et hooren des Gemeenen Lands Rekening. En in 't zelve Jaar geworden Raads-Heer in den Hoogen-rade, 1603.

Verzorger (Curator) der Hooge Schole van Leyden, 1619.

Ongewoonlijk Afgezant. (Ambassadeur Extraordinair) aan de Kroonen van Zweden en Polen, tot bylegging van den Oorlog in Pruyssen, tusschen de zelve Ontstaan, 1627.

Als voren, voor de tweede reys, Gemachtigd aan die Kroonen; en na dat zijn Ed. tusschen die Groot-Mogendheden (Majesteyten) een Bestand had helpen maken voor 26. Iaren, werde van de Koninginne van Zweden Ridder geslagen, 1635.

Heeft uytgegeven, op den Ouden Treurspels-leeft het Treur-spel van *Thamar*, ynt 2 Sam. 4. en Josef. 7. Boek, 7. Hoofd-stuk, tot Leyden, 1611. by Paats, in 8. En Mozes den Wet-Verzamelaar, by den zelve.

Dag-Tafel zijnes eersten Gezantschaps, met Afbeeldingen, tot Utrecht 1632. By *Abraham Boot*, in 4. Zie ook *Valerii Andreae Bibliothec. Belgic. Lovanii* 1643. fol. 798. Ging den weg aller Wereld in den Hage, opten 30. van Loumaand 1638. Oud 65. Jaren, 10. Maanden, en 17. Dagen.

Hr. HERMAN OEM, *Hermanfsz.*, Eerst-Beambt-Schrijver des Roomschen Stoels, Priester, enz. Leeraar in beyde Rechten. (*Protonotarius Apostolicus, Sacerdos, &c. Doctor Juris Utriusque*) heeft geschreven in Latijn, Kerkelijke Jaar-Boeken, en in de zelve, d'Opkomst en Voortgang van Dordrecht, Eerste Stad van Zuyd-Holland, En de Geslachten der zelve Stad, enz. (*Annales Ecclesiae, in quibus Titulus de Ortu & Progressu Urbis Primariae Dordracensis Zuyd Hollandiae, M. S. Et Familiae Dordracena.*) Mitsgaders Aanteykeningen, in zijne Moederlijke Taal, opte Beschrijvinge van *W. van Goudhoeven*, nopende de Kercken, Kloosters, Gast-huyzen, Kappellen, enz. in Dordrecht en des zelfs By-vang begrepen, Voor als noch Ongedrukt. Overleed den 5. van Bloeymaand in 't Jaar 1639.

DIONYSIUS VOSSIUS, Zone van den Hoog-geleerden *Gerardus Iohannes Vossius*, Hoog-Leeraar in de Hooge Schole tot Amsterdam, was een Geleerd Jongman, had niet alleen groote ervarentheyd in de Griekze ende Latijnsche Letteren, welke een

heele eeuw van een mensch weg nemen, maar ook in de Hebreuze, Syrize, Chaldæze, en Arabize, sprak daar by Franz, Italiaanz en Spaanz, heeft uytgegeven, *Panegyricum duplicem, dicatum Frederico Henrico, Araufionensium Principi &c. prosa oratione & versu Heroico.* Amsterod. 1633. in 4.

Heeft de Geschichten; en Jaar-getijden van *Everard van Reid*, in Latijn overgezet.

Iulii Caesaris novam editionem moliebatur. Ook den Rabbijn *Maimonidem de Idolatria*, ex Hebræo fonte in Latinam Linguam a se derivatum & Commentario illustratum (cui ut & Caesari non multum ad perfectionem suam deerat) aliaque communicare Reip. literariae gestiebat: verum succrescentem illum florem mors nimis præproperea in ipsa velut herba succidit.

FRANCISCUS VOSSIUS, Zone van den voornoemden *Gerardus Iohannes Vossius, Lust.*

Carminum Panegyrico Victoriam navalem, auspiciis Ordinum Fœderati, Belg., ductuque Martini Heriberti Trompii, partam, Amstel, 1640. In folio.

GERARD VOSSIUS, Zone van den voornoemden *Gerardus Iohannes Vossius*, heeft uytgegeven, Aanteykeningen, (*Notas*) in *M. Valerium Paterculum*, Lugd. Batavorum, Typis Elzevirianis, 1639. in 12.

WYNAND RUTGERS, *Wynandsz.* en Broeder van den voornoemden *Iohan Rutgers*, heeft geschreven, *Institutiones Metaphysicas*, Gedrukt te Oppenheim, by *Levinus Hulsius*, 1610. in 12.

Mr. BARTHOLD VAN AKELAKEN, was Raad des Grave *Lodewijks van Egmond*, een Groot Navorser der Aal-oudheyd (*Antiquarius*) en- Genealogist der Geslachten van de Hertogen van Gelre, der Graven van Zutphen en Egmond, mitsgaders der Hertogen van Gulik, Clève, en Berge, als mede der Princen van Orange, en Graven van Nassau, enz. Heeft geschreven van het Recht der Graven van Egmond, op het Hertogdom van Gelderland; toch niet Gedrukt, sterf 1646.

Dr. JOHAN VAN BEVERWYK, *Bartholomeus zoon*, der Vrye, en Genees-konsten-Leeraar, (*Lib. Art. & Medicinæ Doctus*,) was Schepen in Wetten, 1628. Raad 1627. Eerste Genees-Heer, en Hoog-Leermeeſter der Heel-meeſteren binnen Dordrecht, &c. Meermalen Afgezondene, ter Dagvaard van Hare Ed. Groot-Mog. de Staten van Holland en Weſt-Vrieſland, wegens de zelve Stad. Heeft geſchreven, en laten uytgaan :

Idæam Medicinæ Veterum, Typis Elzevir, 1637. in 8.

De Calculo Renum & Vesicæ, Lugd. 1638. in 12.

Exercitationem in Hippocratis Aphorismum de Calculo, & Spicilegium de Calculo, Lugd. 1641, in 12.

De Vitæ Termino Epistolicas quæſtiones, & Medicinæ Encomium, Rotter. 1644. in 8.

ΑΥΤΑΡΚΕΙΑΝ ΒΑΤΑΒΙΑΣ, five *Introductionem ad Medicinam Indiginam*, Lugd. 1644. in 8. Zijnde des zelfs

Collectanea in Joh. Fernelium, opus posthumum, als noch ongedrukt.

De Genees-konſte, &c. beſtaande in den Schat der Gezondheyds eerste en tweede Deel.

Den Schat der Ongezondheyds twee Deelen, (daar onder begrepen, Inleydinge to de Hollandze Genees-middelen. Geſprek der Ontleed-kunſt. Bericht van de Peſt, Van de Blaau-Schuyt. Het Steen-ſtuk. Lof de Genees-konſt, &c.) En de Heel-kunſt, in 2. Deelen onderſcheyden. Lof des zelfs, &c. laaſt gedrukt t'Amſterdam, 1664. in 4.

Begin van Holland in Dordrecht, Dordrecht, 1640.

Spaanſche Xerxes, Dordrecht, 1639 in 4.

Uytnemendheyd der Vrouwen, Dordrecht, 1643, in 8.

Hertog van Alva, &c. Dordrecht, 1641 in 12.

Zijn Ed. heeft ook uytgegeven eenige Gedichten in de Griekze, Latijnze, en Neerlandze Talen.

En ſterf den 19. van Louwmaand, Ann. 1647. des zelfs Graf-ſchrift hebben wy aan gewezen fol. 95. in de Grootte-Kerk.

En heeft onder anderen den voortreffelijken Rijmschrijver *Tielemann van Bracht*, to zijn Ed. Gedachteniſſe, deze Pyramide op gericht :

O Artz! die Ridder floeght bekrante Lauwerkoppen :

Die't Leven, voor de Dood, met Toorts en Fakkelf-brand,

In't ſtormen, Schilden gaaft. Hoe! heeft u't Spook vermand,

Dat korts quam, aan uw' Koetz, met harde Schenkkel-kloppen?

Kond gy't niet, als voor heen, ten donkk'ren Afgrond ſchoppen?

O neen! 't Orakel zwijgt. Geen Helden-heir houd ſtand

In't heilloos worſtelperk, op *Lethis*-uytterkant;

Daar't Zielenslottel ontzielt', om't Kerkhofshol te ſtoppen.

Hier ſuſt nu't ſchrandere Hoofd, ja rammeld in't Gebeent';

't Ontzuilde Raadhuis kraakt; de véége krankheyd ſteend;

Angſtvallig; mids de Dood, nu, met bebloede Daggen

Afgrijſlijk dreygd. Schep moet, Aal-oude Stads-Gemeent':

Dien * *Heyland*, ſchoon hy viel, we'er * *Goude-leſſen* leend;

Boekſtaven, uyt zijn Breyn; in trotze Standaard-vlaggen.

* Beſchermer.

* Schatten der Gezondheyd, &c.

Dr. KORNELIS VAN SOMEREN, *Johansz*, zijn Moeder was *Joffr. Lidewy de Bevere*, Heeren *Kornelis dochter*, wierd geboren tot Dordrecht 1593. in zijn Jonkheyd leerde hy de Latijnsche Tale, onder de Doorluchtigen Man, *Gerardus Johannes Voſſius*.

ius, en wierd in de Genees-konst op de Hooge Schole te Leyden onderwezen door en Beroemde Hoog-Leeraar *Elius Everardus Orfius*. Reyfde van daar na Vrankrijk, en oltrok zijn Leer-Oeffeningen onder den oyt volpreze Heere *Iakob Cahagneze*, Hoog-leeraar in de Genees-konst tot Caan, alwaar y zig onthiel by de Heer *Matthieu Columelle*, Ouderling der hervormde Godsdienst, het wien hy namaals groote gemeenzaameyd onderhiel, uytwyzende verscheyde riefen, en wierd ter zelve Plaatzē *post Publicam Disputationem de Prognosi seu Praecognitione Acutorum Morborum*, Leeraar in de Genees-konst verklaard, den 16. van Wijnmaand 1615. was Medicijn Ordinaris dezer tede, Schepen 1628. Raad 1626. Veertig en 17. van Herfstmaand 1627. Water-Scheep, 1638. Voorzitter (President) der zelve, 645. School-verzorger, 1637. Trezorier op't root Comptoir, 1647. Van de Reparatie en 1643. Gecommitteerde Raad wegens de Provincie van Holland ter Admiraliteyt in Zeeland tot Middelburg, 1649. Heeft Druk uytgegeven, *Orationem Funebrem in Obitu Viri Clarissimi Eminentiissimi D. D. Guilielmi de Bevere, D. Corn. Fil. Coni. Avunculi Sui quam Dorothei excudebat Henricus Essæus* 1636. *Epistolam Responsoriam de Vitæ Termino*, geschreven den 29. May 1635. op den Brief van d'Heer Dr. *Iohan van Beverwyk*, van den 7. der zelve Maand en Jaar, verhaald in *Epistolâ Quæstionibus Iohannis Beverovicii de Vitæ Termino*, Lugd. Batav. ex Offic. Ioan. Maire. 1636. *De Unitate Librum singularem ad S. P. Q. D. ord. excudente Essæo*. 1639. *Tractatum de Variolis & Morbillis*, ibid. namaals vertaald by *Martijn Huygens*, en gedrukt alhier by *Abr. Andriesz. Cui accessit Methodus de Renum & Vesicæ Calculo Epistola*, van den 13. van Louwmaand 1641. welke mede gezien is in *Iob. Beverovicii, Exercitationibus in Hippocratis Aphorismum de Calculo, ex offic. Elzevir*. 1641. Mede door den zelve vertaald, te zien in het Aanhangzel van

Brieven aan de Genees en Heelkonstige Werken van d'Heer *Iohan van Beverwyk*, no. 52. Gedrukt t' Amsterdam by J. J. Schipper, 1664. Waar in mede te zien is een Brief van den voornoemden Heere *Kornelis van Someren*, geschreven den 13. van Slagtmaand, 1637. aan den voornoemden Heer *Beverwyk*, over de genezinge der Steen in de Vrouwen, als voren Vertaald, en aldaar verhaald no. 55. *Epistolam Responsoriam de Curatione Iterati Abortus*, quam dabat v. Kal. Febr. 1644. Gedrukt in *Epistol. Quæst. Iob. Beverov. Impress. Rotterod. sumpt. Arn. Leers*, 1644. En naderhand, Vertaald zijnde door *Martijn Huygens*, gedrukt in het Voorz. Aanhangzel van Brieven aan de Genees en Heelkonstige Werken van d'Heer *Iohan van Beverwyk*, no. vij. t' Amsterdam, by J. J. Schipper, 1664. En zijn onder des zelfs Oudste Zoon d'Heer Mr. *Iohan van Someren*, Greffier van de Chambre Mi-partie, als noch ongedrukt, *Ejusdem Authoris Consilia & Observationes Medicinales. Liber singularis Consiliorum de Morbis Mulierum. Observationes Chirurgicæ. Methodus Curandarum Februm. Ejusdem Epistolæ cum Doctorum Virorum Responsis.* Was een zeer goed Latijns Poët, uytwyzende verscheyde Gedigten in de voorz. Tractaten verhaald, en meer andere die my vertoond zijn, en zeer ervaren in de Griekze, Latijnze, Franze en Engelze Talen; Werdende in het Opfschrift van zekere Brief by *Iacobus Crucius*, lib. 5. Epistol. Gedrukt t' Amsterdam. apud Æg. Valkenier, 1661. genoemd, *Vir sine Ambitione Eruditissimus*. Hy sterf binnen Dordrecht 1649. op een Saterdag, den xi. van Wintermaand, oud zijnde 57. Jaren. En heeft, tot zijn Edis. Gedagtenisse, de Hr. Mr. *Kornelis Boey*, Rechts-geleerde, en namaals Advocaat Fiscaal van Holland, Zeeland en Vriesland, dit volgende Grafscrift gemaakt:

*Qui Medicas variis decoravit Honoribus Artes,
Fus Valachris tandem dicere jussus Aquis,
SOMERUS, ipse suo & BEVERORUM Stemmata Clarus,*

*Hoc ventura redox clauditur umbra loco,
Aeternumque diem & felices computat horas,
Nec quem dilexit cessat amare Deum.
Discite Mortales, rebus distare creatis:
Ista Creatorem respicit Urna suum.*

Waar van de Vertalinge gedaan door de voorz. Heere Mr. Iohan van Someren, Heeren Heer Mr. Iakob van Someren, Zone van den Kornelis. Rechts-geleerde, aldus luyd:

Die de Geneez-konst met verscheide Weerdigheden Vereerde, en Zee-Raad was op 't laaft ter Zeeuw Kust, Door Eyge, en Moeders Stam vermaard, legt hier beneden, Tot dat in Hem verrijft de Geest noyt uytgebluft, Hy teld dien Eeuw'ge Dag en die Gelukkige Uyren, En zijn Beminde God komt hy noyt af te gaan. Leer Wereld, leer, hoe kort geschape dingen duyren: Deez' Lijk-bus ziet alleen haar Grooten Schepper aan.

Dr. SEBASTIAAN HOOGEN-Primarius, *Andreas Argolus, Primi ac SecundyK, Kornelis. van Dordrecht, wierd dorum Mobilium, nec non Ephemericum Compi-* in 't jaar 1636. in de vii. Indictie, Woens- lator, in Patavino Lyceo Mathematices Professor. dags, zijnde den xvii. van Bloeymaand, by *Ostavius Ferrarius, Mediolanensis, & Angelus* de Doorluchtige Hooge Schole van Padua, *Montagnana*. Getuygende dat Hy tot de voorz. met alle Plegtlijkkeyd Leeraar der Wijs-be- Eeren is gevorderd, *Unanimitè & Concordi-* geerte en Genees-konst (der Philosophie en *ter, Cunctisque Suffragiis, ac nemine penitus* Medicine Doctör) verklaard, en daar toe *atque penitus discrepante aut dissentiente nec* ingewijd by de Beroemde Heeren Hoog- *hastante quidem*, en verders met groote Leeraren in de Wijs-begeerte en Genees-konst *Lof-redenen zijne Geleerdheyd uytbreyden-* de, uytwijzende de Opene Brieven daar van *my vertoond. Hy Oeffende de Genees-konst* binnen zijne Vaderlijke Stad, en was een voortreffelijk Poet in de Griekze Tale, ge- *voortreffelijk Poet in de Griekze Tale, ge-* lijck eenige des zelfs gedrukte Gedigten ten *genoege vertoonden, onder anderen dienende* Cottunius, *Eques, & in Pat. Unte. Philos.*

Ad Clarissimum & Amplissimum Virum,

D. CORNELIUM à SOMEREN,

Scabinum & Medicum Excellentissimum Tractatum suum de Variolis & Morbillis edentem.

Α σκηταῖς σελίδεσσι διχόσασίην ἀλεγεινὴν
 Ημετέρης πρώην πατριδῶ ἐξελάσας
 Ειρήνης ὑποφῆτα, ἀκεσορῆς μέγα φέγγω,
 Νῦν πάλιν ὑγείης ἰρά μετερχομεῖω,
 Φάρμακα ποικῶ δαείς & ἀλεξιήρεια, πάνυσι
 Δυσμενέων δορυβας ἐνδοθεν ὀρρυμένων.

Het welk naderhand uyt de voorz. Tale Heeren Kornelis. Regts-geleerde, aldus is by de Heer Mr. Kornelis van Someren, Oudste vertolkt, Zone van de Heer Mr. Iohan van Someren,

Gy die noch onlangs door U wel bedreve Blad'ren
 De droeve Twisten hebt van Onze Stad verjaagd,
 De Vreë verkondigden, in wien men ziet vergad'ren
 De groote glans die Onz Genees-konst met zig draagd,
 Gy dwingd dan niet alleen die door ontstelde Zinnen
 De Tweedragt Zaayen, maar bied overvloedig aan
 Opregte Midd'len om Gezondhejd weer te winnen,
 En wijst de weg om tot haar Heyligdom te gaan.

IN
 O B I T U M

Amplissimi, Clarissimi Doctissimi

V I R I

D. CORNELII à SOMEREN,

Senatoris & Medici Dordrechtani.

Καὶ σὺ, ψίλλῃ Κεφαλῇ τὸν χάλκεον ὕπνον ἰαύεις,
 Ἰσάπὸν σε γεραιότερον λάβε μοῖρα Κραταίῃ
 Ἰατρῶν, νῆσος ἀπαλαλκίμενάι γε δαέντων
 Λυγρῶς, ἀργαλέως. αἱ νῦν Φαιτῶσαι ἐπ' αἴαν
 Πολλὰς ἀνδρῶπων ψυχὰς αἰδοὶ παρέδωκαν,
 Ἡδ' ἐπ' παρδωσσι, θεῶν μέγα μνήσαντο.
 Τένεκα δὲ σε Κακοῖσιν ἀλεξέμεναι θρεροῖσιν
 Μῆνον ἐπισάμενον, πολλοῖς τ' ἀπὸ λοιπῶν ἀμύναι
 Μοῖρ' ὀλοή' ἔλε, πᾶσι γόον ἐ πῆμα τεκχασα.
 Καίρε μοι ἔρανίωσι συνέσει, καίρε τὸ σῶμα
 Ψυχῆς σημα λιπῶν, πό δέ τοι Κλέε' ἔπολ' ὀλεῖται.
 Σῆς δ' αρετῆς υἱοὶ ἐ λιμῆς ἔμμοροί εἰσι.

SEB. HOOGENDYK,

Phil. & Med. D.

Van welk laatste de Vertalinge gedaan is by de voornoemde Heer Mr. *Jakob van Someren*, Regts-geleerde,

En Gy Geliefdzaam Hoofd, slaapt gy die vaste rust,
 Heeft 't magtig Lot dan u der Artzen Voogd geluft
 Te vellen, die gewis de zwaarste Ziekten leerde
 Te heelen; zag men niet hoe hier de Dood verheerde
 Zoo vele menschen, moest dan voor Gods Grimmighejd

E e 2

U weer-

U weerde Leven ook te neder zijn geleyd.
 Waarom moest U die wist alleenlijk te genezen
 Bedroefde Qualen, en 't Verderf hebt afgewezen,
 Weg rukken 't woedend' Lot, tot yeders schade en smert.
 Juych gy hier Boven, Juych gy Lichaam dat hier werd
 In 't Graf gedompeld; maar U Roem zal nimmer sterven,
 Dijn Eer en uwe Deugd zal in dijn Zonen erven.

Voorts waren by hem Geschreven eenige dwenen. Hy sturf van eene langdurige ziekte
 uytstekende Aanteykeningen tot de Genees- opten 21. van Bloeymaand 1653. binnen
 konst, geschikt tot bezondere onderrich- Dordrecht. Dienende tot eene Getuygenis
 tinge van zijn Zoon, die hy mogte komen zijner Geleerdheyd, deze volgende Klagten
 na te laten, tog zijn door het ongelijk en ge- op zijn Overlyden gemaakt,
 weld des Tijds de voorfz Schriften ver-

*Occidit Heu! nimium mature maximus, & quem
 Non potuit Mundus claudere, Terra potest.*

Terra tegit Docti, vitâ cedente, cadaver,

At pia mens Cælo reddita, Fama manet.

*Heu fatum! sic triste mihi! Quam flebilis, omni
 Eripitur! lacrimans desino plura loqui.*

*Sic placuit Summo. Non est Sors altera nobis,
 Omnis ad interitum, cum venit hora, cadit.*

Vita cadit cum vitâ venit, dum Spiritus altum

Poscit & ad superos igneus ardor agit.

Quid gemimus miseri? Cæli nunc incolâ latus.

Ridet & ex voto rite beatus orat.

Vita nihil mortalis habet nisi triste. Cadente

Luce meâ, leto da mihi Christe mori.

Ex tempore cum jactu effudit.

JUSTUS VAN WYK, M. D.

De voornoemde Heer Mr. *Kornelis van Someren*, Regts-geleerde, my bezoekende,
 Vertaalde het voorfz Vers aldus;

Hy sterft helaas! te vroeg, wiens Roem niet kon omtrekken

De Wereld, dien besluyt nu de Aarde in hare Schoot.

Het Leven wijkende, quam de Aard zijn Lijk bedekken,

Maar zijn Godvrugte Ziel vloog daarze eerst 't Ligt genoot.

En liet zijn Lof by ons. O Nood-Lot zoo beschoren!

Zoo zwaar aan my! hoe werd Hy yeder een ontruk!

Beschreyende zijn Dood moet ik mijn woor den finoren.

't Heeft God alzoo beliefd. Dat Lot een yeder drukt.

Heer Overstege hier: die om Kort-scherpe taal,
in Holland werdt benaamt den tweden Martiaal.

A. 1661.

G. G. Fena sculpsit

A. V. Nispen. I. C.

Die Dood-Uur slaande, moet elk voor haar pylen zwigten.

Het Leven valt als 't komt, terwijl de Ziele tracht
Na Boven, en zig neygd by Gode te verligten.

Waaromne zugten wy? Want Hy vol vreugde lacht.

By d'Hemel-lien; alwaar Hy Zalig komt te zingen

Na wensch. Het Leven niet als enkle rou beflaat

Op de Aarde; 't geen de Mensch de Dood niet kan ontwingen.

Geef God Ik blyde sterf wanneer mijn Ligt uytgaat.

Dr. DANIEL JONGTYS, *Ewoutsz.* / dam, 1634. Heeft uitgegeven zijn Gedig-
Leeraar in de Genees-konst (Medicinæ- / ren (*Pœmata*) genoemd Tijd-Snipperingen,
Doctor,) na Rotterdam vertrokken zijnde, / (*Horæ Succisvæ*) sterf den 20. van Zo-
wierd aldaar Schepen in Wetten, heeft ge- / mer-maand 1654. op een Zaterdag. Oud 80.
schreven en uytgegeven, / Jaren.

Verhandeling der Toover-ziekte. Geschil
van de Schoot- en Steek-vrye. Geschil van
de Wapen-zalve. Paracelsi Vrye-konst, by
den zelven uyt verscheyde Latijnze Boeken
Dan. Sennerti Vertaald, en by een geschikt,
Gedrukt tot Dordrecht, by Henrik van
Esch, 1638.

Rozelijns Oogjes, Gedrukt tot Dordrecht
voor Jasper Goris, by Henrik van Esch,
1639.

Pijnbank wederproken en bematigd, tot
Rotterd. by Joh. Naranus, 1651.
Hedendaagze Venus en Minerva, of
Twist-gesprek tuffen die zelve. Gedrukt tot
Dordrecht, by Henrik van Esch, 1641.

Apologie, of Gedrongen Onschuld,
roerende zijn misduyde Hedendaagze Venus
en Minerva, 1642.

Mannen Opper-Waardigheyd, beweerd
tegen de Vrouwelijke Lof-redenen van
Dr. *Ioh. van Beverwijk*. Gedrukt tot Rotter-
dam by Thomas Dirksz. Cel Born, 1646.

Toneel der jalouzyen 1. en 2. Deel. Ge-
drukt tot Rotterdam by Johannes Naranus,
1666. sterf in 't Jaer clo, loc. LIV.

Mr. SYMON VAN BEAUMOND,
Rechts-geleerde, Zone van *Herbert van*
Beaumont, was Loon-trekkende Raad van
Middelburg. 1606 of 1607. Afgezonden ter
Vergaderingen van de Algemeene Staten
1625. Ongewoonlijk Afgezant (Ambassa-
deur Extraordinaris) aan de Kroonen Polen,
Zweden, Denemarcken, enz. 1627. en 1628.
daar na Loon-trekkende Raad van Rotter-

MATTHÆUS VOSSIUS, Zone
van den voornoemden *Gerardus Iohannes*
Vossius, heeft in 't Latijn geschreven Geleer-
delijk en net, de Geschiedten der Graven van
Holland, onder den naam van *Annales Hollan-*
diæ, Zelandicæque, in 4. partes. Amstel. Apud
Guil. Blæu, 1635. & Ioh. Ianzonium, 1641.
1644. 1646.

ISAACUS VOSSIUS, Zone van
den voorfz *Gerardus Iohannes Vossius*, was
Boekverzorger (Bibliothecarius) van de
Koninginne van Zweden, ervaren in Oud-
heden en Talen, heeft geschreven het Leven
van Vrouwe *Iacoba*, Gravinne van Holland,
in 't Latijn.

E-Græco Latine reddidit *Periplus Scylaciæ*
Caryandenfis, additis Castigationibus. Acce-
dit *Periplus Ponti Euxini*, eum eisdem ver-
sione ac Notis. Amstelodami, 1639. in 4.

In Iustini Historiarum ex Trogo Pompeio libros
XLIV. *Notas* edidit. Leydæ, 1640. in 12.

KORNELIS VAN OVERSTE-
GE, Heeren *Willensz.* Wylen Wel-Ge-
boorn, of Mans-Man van den Hove ende
Hooge Vierfschaar van Zuyd-Holland,
Water-Graaf in den Neder-waard, Dijk-
Graaf op den Grond van de Myle ende
Crabbe in den Zuyd-Polder van Dubbeldam,
Heem-raad van Qud Dubbeldam ende de
Merwede-Polder, Hoog-Dijk-Heem Raad
van Mijns-Heeren Land van Moerkerken, &c.
was een scherp-zinnig Rijmschrijver,
(Poët) heeft gemaakt en uytgegeven zijn

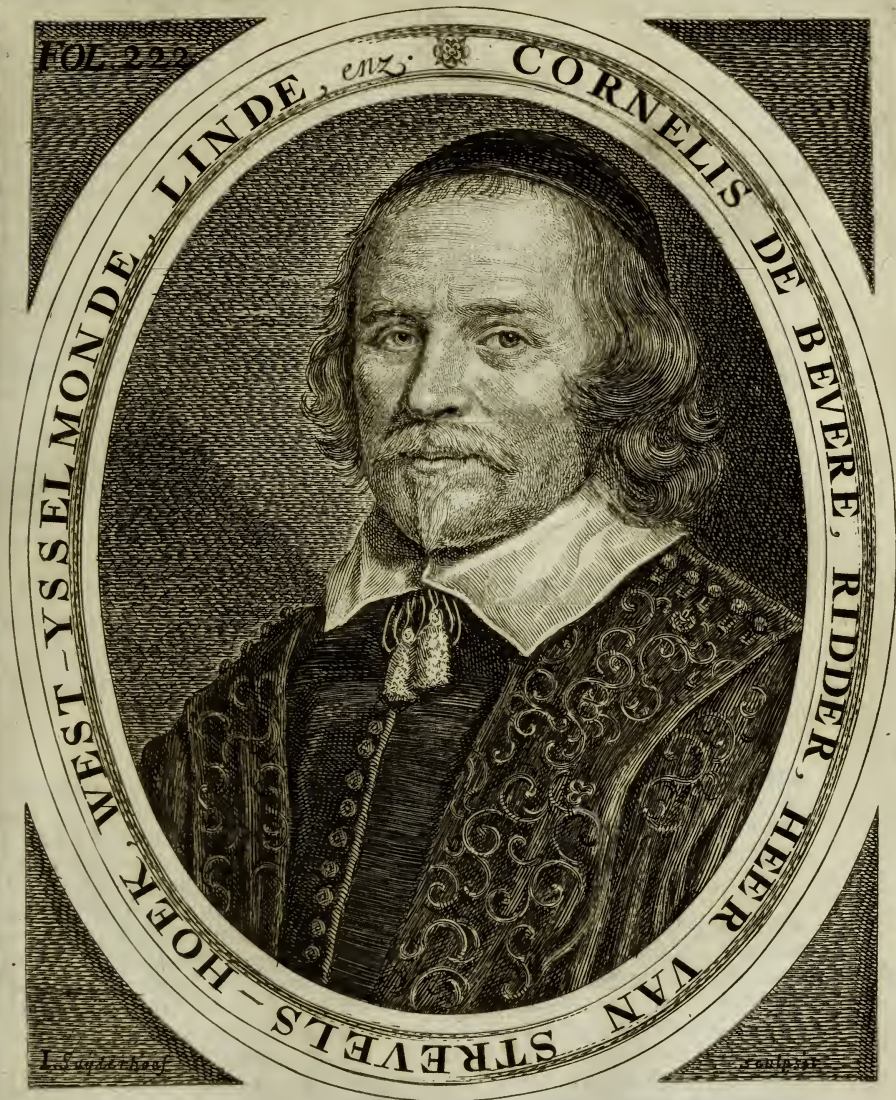
Geestelijke en Wereldlijke Poëzy. Gedrukt des zelfs met een Schild van *Azuur*, Beladen tot Dordrecht by Gillis Nering, in 't Jaar met een *Lely* van Goud. Was Wylen Heere van 1661. Op zijn Atbeeldinge heeft de Heer *Strevels-houk*, *West-Yffelmonde* en de *Lind*, *Mr. Adriaan van Nispen*, Regts-geleerde, *Burgermeester* van Dordrecht, *Raad* en *Algemeen-Rent-meester* van Zuyd-Holland, *Verzorger* (Curator) van de *Hooge Schole* van *Leyden*, *midsgaders* van de *Schole* van Dordrecht en des zelfs *Stads Boekkerije*. Is geweest verscheyde Reyzen Ongewoonlijk *Afgezand* (*Ambassadeur Extraordinair*) aan de *Kroonen* van *Engeland* en *Denemerken*, 1637. en 1631.

Heer Overstege hier, die om *Kort-scherpe Taal*,
In Holland werd benaamd den *Tweden Martiaal*.

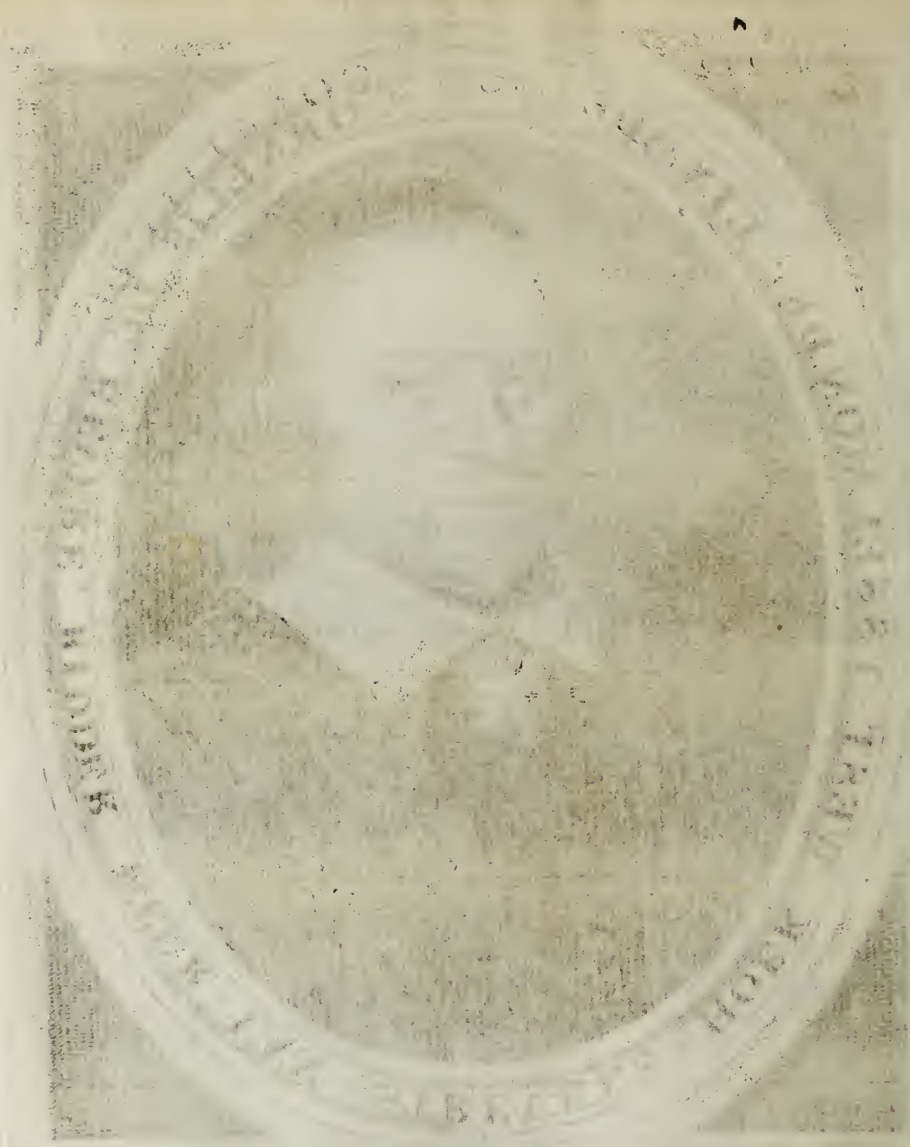
Sterf den 19. van Wijnmaand, 1662.

Heer KORNELIS DE BEVERE, Heeren *Willemsz.* Ridder van d'Orde van *S. Michiel*, *dit Chevalier de l'Orde de la Colade*, daar toe Verheven by *Louijs den XIII. Koning* van *Frankrijk*, in Slagmaand, des Jaars der *Genade* 1635. te *S. Germain en laye*, in erkentnisse van eenige voorname diensten, door zijn Ed. aan die Kroon gedaan: met zoodanige byzondere Voor-rechten dat neffens zijn Ed. alle des zelfs *Afkomelingen* werden verklaard *Edelen*, enz. En heeft daar-en-boven zijn *Cpper-Mogendbeyd* (*Majesteyt*) van *Frankrijk*, zijn Edts. gewoonlijk *Wapen* [tot onderscheyd van de andere uyten *Geslachte* van *Bevere*] verrijkt in 't *Hoofd* van *Somerens*, Heeren *Kornelisz.* Synd. Neom, dit volgende Lijk-digt heeft gemaakt:

Den Burger-Heer van daag ten Hemel is gestegen,
Naar dat Hy 't groote Rad van 't Statelijk gebied
Had helpen voeren, en daar door de Naam gekregen
Die 't Wereldlijk Gezag haar grootste Vaders bied.
Hy zag zijn Vaderland in volle Vryheyd bloeyen,
Zijn Stad in Rust en Vree, zijn Huys vol Hayl geplant,
Zijn Naam Ge-eeuwigd, door den Welstand en het Groeyen
Dat Hollands Eerite Stad in hare Voorspoed vand.
Hy zag den Staat Bevreed met alle zijn Gebuuren,
Meeft Vorsten daar Hy als Gezandt te wezen plag:
En zey, Wat is het Aardsch? Wat is het Werelds duuren?
Mijn Leven is gegaan en schijnt maar eenen dag!
De Wereld heeft het haar, den Hemel eyscht het zyne,
Ik voel my afgesloofd in Stads en Staats Bewind,
En schoon Ik beyd's bezat, zoo is 't maar een Gordyne!
Waar agter niet en schuyld dan ydelheyd en wind.
De Wereld kon niet meer Hem aan zijn Eerkroon schenken:
Nu komt den Hemel, en die Reykt Hem meerder Lot.
Den Hemel die op Aard was stadig zijn bedenken,
Die voerd Hem van Ons weg, en geeft Hem aan zijn God.

*Aenschouwing het Beelt van een Doorluchte Burger-Vader,
 Bij't Vaderland bemint, en Koningen geagt,
 Die Oorlog heeft geweeert, en Vrede toe-gebragt;
 7 Pinxcel verbeelde noit de ware Deigden nader.*
 G. v. S.

Faint, illegible text located below the circular seal, possibly a signature or a date.

TIELMAN VAN BRACHT, *Ianszoon*, geboren te Dordrecht, den 29. van Loumaand, in 't Jaar 1625. Leeraar der Doops-gezinden binnen deze Stad; Verftond, zoo veel Hem vereyfte tot verftand van de H. Schrift, de *Hebreeuwfche, Griekfche* en *Latijnfche Talen*; Inzonderheyd de *Griekfche*: Verftond ook de *Fransche* en *Hoogduytsche*. Heeft uytgegeven: *Het Bloedig Toncel der Doops-gezinde en Weerlooze Christenen*, zijnde een *Vergrootinge van den Spiegel der Martelaren*; by Hem neerftig opgezocht, beschreven en t'famen gefeld: *Gedrukt te Dordrecht voor Jakob Savry, by Jakob Braat*, 1660. in folio. Noch zyne *Schole der Zedelyke Deugd*, mede gedrukt te Dordrecht: By Symon de Vries, Jakob Braat, en Gillis Nering, in de Jaren 1657. 1658. enz. Daar-en-boven zijn 51. *Predikationen*, na zyn Dood uytgegeven, by Hem, in 't beginzel zijnes Dienfts, gedaan. Gedrukt t'Amsterdam, voor Jan Rieuwertsz. en Pieter Arends. 1669. in 4. Zijn van Hem noch

voor handen 348. *Ongedrukte Preek-Stellingen*, tot verfterking van zyn Geheugenis by Hem Beworpen, Ontleed en Verdeeld, en met Noodige en daar toe dienende aanwyzingen, zoo uytte H. Schrift, *Oud-Vaderen*, als andere *Aanmerkingen* verzien. Toch; vertrouwende op God en zyne Onthoudinge, maar kort aangeroerd, om de zelve onder 't Preken breeder uyt te breyden: Was een uytstekend *Rijmschryver*, gelijk zyne *Gewiekte Kruiwagen*, tot *Oprvoering der Stad Dordrecht*, zyn *Pyramyd opte Dood van Iohan van Beverwyk*, zyn *Zwanen-gezang*, en andere *Zinryke Gedigten*, door Hem gemaakt en in 't licht gebracht, overvloedig getuygen. Hy begreep de *Waarneming van den Hemel-loop*, de *Kennis der Wijs-begeerte*, (Philosophie) Waar van eenige Stukken onder My beruften, Ging den weg aller Wereld den 7. van Wijnmaand, 1664. omtrent *Moord opten Yffel*. En is begraven in de Groote Kerk te Dordrecht. Op welkers Dood dit volgende *Graf-fchrift* My uytte Pen viel:

Hy die aan 't *Weerloos-Volk*, een Zuyl was in haer Kerk:
Na dat Hy zestien Jaar had 't *Leer-Ambt* waar genomen,
Is Hy die Kudde ontrukkt; Besloten in dees Zerk:
En wacht d'Opftandinge der Dooden, metten Vromen.

M. B.

JEREMIAS DE DEKKER, *Vader* was ook een neerftig en ervaren *Man* *Abrabamsz.* geboren te Dordrecht, Leerde in grondig in zyne Jonglingschap de *Latijnze*, en naderhand de *Franze, Italiaanze* en *Engelze Talen*, zonder yemands hulpe of onderwijs, alleen uyt de Boeken door zig zelve, was een treffelijk *Rijmschryver*, (Poët) getuygen zyne *Rijm-Oeffeningen*, verdeeld in dry Boeken, vervattende *Gedigten* van verscheyde stijl en stoffe, en zyne *Lof der Geld-zucht*, ofte vervolg der *Rijm-Oeffeningen*, verdeeld in twee Boeken, meer-malen gedrukt t'Amsterdam, was oprecht van omgang, zedig en nederig, in zynen zelve, 1637. *Zegen-Vlag* op de *Overwinhandel* en *wandel Godvruchtig*: (zijn *Vaderinge van den Ed. Zee-Held Marten Heren Moeder Maria van Bredem* vierden hare *perisz*, *Tromp*, 1639. *Lijk-Klagt* over de *Gulde Bruyloft*, of vijftig *Jarigen Troudag*, *Dood van Henrik Kasmier*, *Graaf van Nassau*, op den 3. van *Grasmaand* 1657. beyde oud *Stadholder van Friesland*, 1640. *Lof* op de zijnde vijf en tzeventig Jaren; Zijnen voorz.

Vader was ook een neerftig en ervaren *Man* *Abrabamsz.* geboren te Dordrecht, Leerde in grondig in zyne Jonglingschap de *Latijnze*, en naderhand de *Franze, Italiaanze* en *Engelmaand* 1658.) Hy Overleed t'Amsterdam, in 't Jaar 1666. in *Wintermaand*.

PIETER VAN GODEWYK, *Go-vardsz.* geboren te Dordrecht, was een in Zoet-vloeyend *Rijmschryver* (Poët,) wien my de volgende gedrukte *Gedichten* zijn ter hand gekomen, namentlijk:
Zegen-Krans op de *Overwinninge* (Vic-torie) van *Breda*, en *Dankzegging* over de *Overwinninge van den Ed. Zee-Held Marten Heren Moeder Maria van Bredem* vierden hare *perisz*, *Tromp*, 1639. *Lijk-Klagt* over de *Gulde Bruyloft*, of vijftig *Jarigen Troudag*, *Dood van Henrik Kasmier*, *Graaf van Nassau*, op den 3. van *Grasmaand* 1657. beyde oud *Stadholder van Friesland*, 1640. *Lof* op de zijnde vijf en tzeventig Jaren; Zijnen voorz.

Witte-

Witte-Broods Kinderen, of Bedorve Jongelingen, Bly-eynde-spel, 1641. Hollandze Mars aan zijn Doorluchtige Hoogheyd *Fredrik Henrik*, Prince van Orange, enz. op het Veroveren van 't Sas van Gent, 1644. Oorlogs-Reden opte Dood van zijn Doorluchtige Hoogheyd, *Fredrik Henrik*, Prince van Orange, enz. 1647. Olijf-Tak opte Eeuwige Vrede, enz. 1648. En meer andere Gedigten van verscheyde stoffe. Heeft mede begonnen op te stellen eenige Aanteykeningen, dienende tot een Beschryvinge van Dordrecht, niet voltoyt. Sterf den xi. van Oogstmaand, 1669. Oud 76. Jaren 6. Maanden, en 6. Dagen.

Mr. ROELAND DE CARPENTIER, Heeren *Pietersz.* Wylen Oud-Raad, Schepen van Dordrecht, enz. School-Boekery-Verzorger, Eerste Deken der S. Pieters Heeren, gezeyd de Broederschap der Romeynen, Bewindhebber der West-Indische Maatschappij. Heeft vertaald en uytgegeven. Verhaal-boeken van den Car- oinaal *Bentivoglio*, nopende de Vereenigde Nederlanden, Gedrukt tot Rotterdam, by Johannes Næranus, 1648. Was een goed Latijoz Poët, en Rijmschrijver, blykende by verscheyde Gedigten daar van in druk zijnde. Sterf den 26. van Grasmaand 1670. Ter welkers Gedagtenisse Hem dit volgende Graf-Spits by My is opperigt:

Dees' Graf-Zark dekt het *Ijk*, Heers *Roelands*, die, te *Romen*,
Was over twintigh jaer, en ses, aan 't * *Paauaan*;
Als d'Achtste *Urbanus* sterf, (de *Kroon* weër was gekomen,
Aan 't *Cardinaal* Gezag,) den *Stoel* zag open staan;
En *Innocentius* den *Mijter-hoed* opdragen.

Wat is sunt, *CARPENTIER*, al over 't hoofd gewaayd?
Terwijl Hy Vruchten Teeld, gevold Hy bitt're slagen,
De, nooyt verzetb're, Dood twee Sijner Vrouwen maayd.
Als, voor de derde-maal, Hem *S O N N E - M A A N S* verlichte,
En gaf'em jeugdigh Kroost, zoo kwam die bleeke Feex,
Heer Pieters een'ge *Zoon*, te vellen door'er Schichten;
Hecht dien *Romeyn*, aant 't snoer der Dooden nare Reex.
Helaas! wat baat gesnik? de Wangen staagh te droogen?

Heer Roeland is niet meer, een *Zuyl* van 't * *Capitoel*,
Hy is de *Wees* ontvremd, de *Boekery* onttoegen,
Niet meer *Verzorger*, van ons zoo *Doorluchte School*.
G O D leyde Hem in sijn *Rijk* vol kosteljkke *Zalen*,
Om daar met *J E S U S*, voort en voort te *Zegen-pralen*.

M. B.

ABRAHAM VANDE KORN-PUT, *Henriks zone*, geboren den 7. van Louwmaand, in 't Jaar 1601. Is geweest Leeraar des Goddelijken Woords te Gieffen-Nieukerk. Heeft beschreven en uytgegeven, de Goddelijke Vierschare: bestaander in Eerste, Tweede, Derde en Vierde Deel. Tot Utrecht, by Johan van Waasberge, in de Jaren 1659. 1662. Tot Amsterdam, by

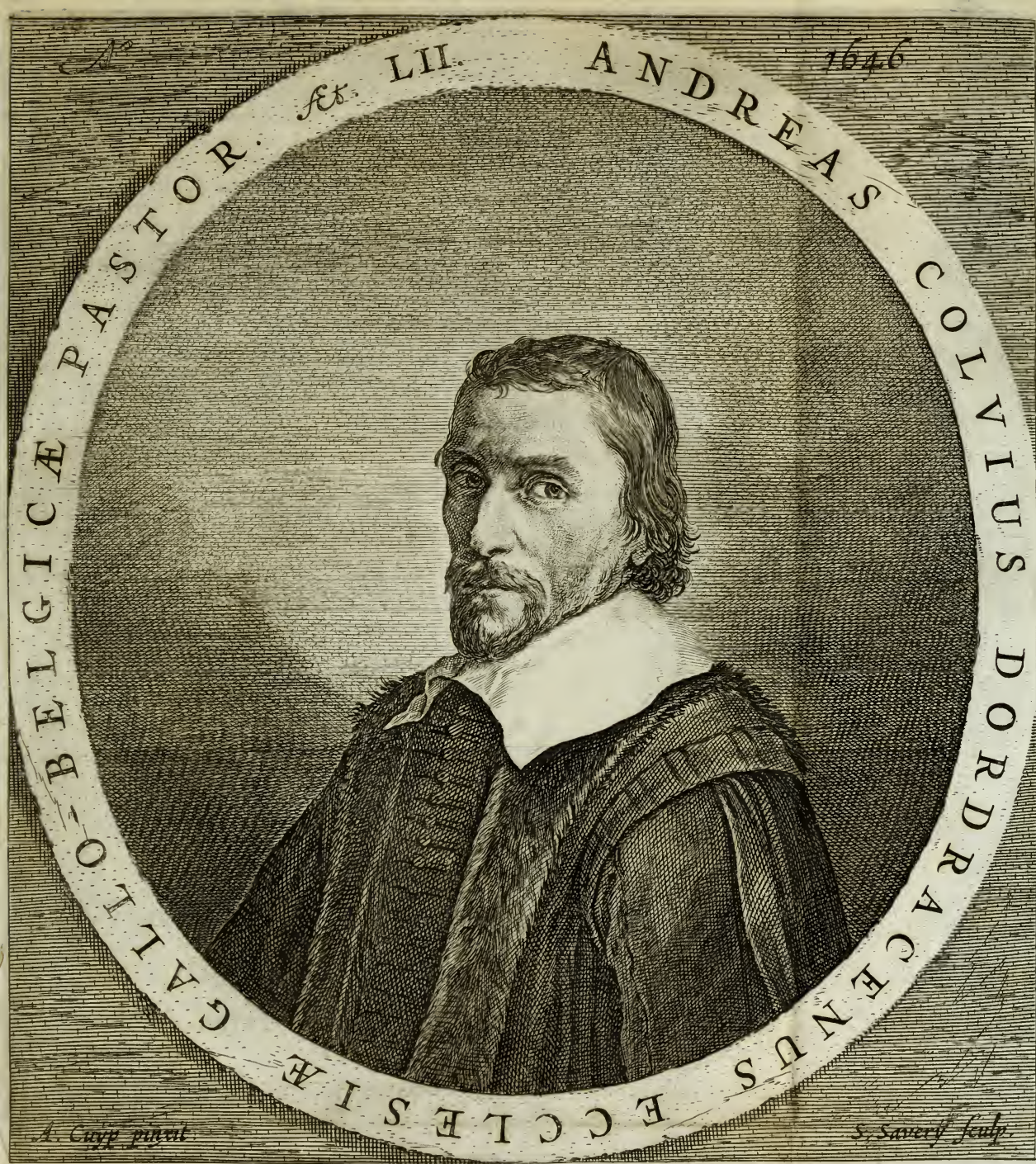
Jan Jansz. van Waasberge, en Elizeé Weyerstraat, 1665. en Tot Amsterdam, by Joannes Janszonius van Waasberge, en de Weduwe van Elizeé Weyerstraat, 1670.

't Leven en de Dood van *Filips Melantbon*. Amsterdam, by Abraham Wolfgank, 1662. Historie der Turken, en van 't Turkze Hof.

Verhandeling of Petrus oyt te *Romen* is geweest,

* 's Paus
Hof.

* Raad-
Huys.

Si pietas, si pura fides, si candor et illa
Quæ facit ars doctos, nec sinit esse malos,
Totq; aliæ dotes si possent ære referri,
Hæc simul has omnes vna tabella daret.
Quale potest, præstat: quæ præfert COLVIUS ora
Exprimit, ingenij dona animiq; premit.

Cl. Salmasius.

geweest. Welke Twee laatste zijn noch Ondrukt.

Hy overleed den 18. van Wijn-maand 1670. Oud 69. Jaren, negen-Maanden, en 21. Dagen.

ANDREAS COLVIUS, Wylen Prediker de l'Eglise Wallonne, gezeyd de France Kerk, School- en Boekery-Verzorger (*Curator & Bibliothecarius*) te Dordrecht. Verftond grondig de Waarneming van den Hemel-loop en Wijs-konfte (*Astronomiæ & Philosophiæ*): was ook een Latijns en Duyts Rijmschrijver (*Poëet*), en in zijne Jonkheyd Hof-Prediker van den Wel-Edelen en Vermaarden Heere *Iohan Berk*, Ridder, Afgezant wegens haar Hoog-Mog: aan den Staat van Venetien; heeft in de Latijnsche en Nederlandse Tale Verrolkt, de Historie van de Inquisitie, en in 't byzonder hoe de zelve in het Gebied van Venetien word onderhouden; by een gesteld door den Eerwaardigen Vader *Paolo Servita*, Opgedragen aan den Heere *Antonio Viviani*, Heere van *Bevigny*, enz. Heeft mede geschreven een Brief in den Jare 1633. aan d'Heer *Iohan van Beverwijk*, over het geschil de *Vitæ Termino*, Gedrukt in *Ioh. Beverov. Epist. Quæst. de Vitæ Termino, Fatali an Mobili*: Zeer geacht by de Geleerde Mannen onzer Eeuw. Hebbende onder andere de Heer *Des Cartes* aan hem gezonden, zekere Antwoord-Brief, onder My beruftende, hier volgende:

Monseur,

Vous m'avez obligé de m'avertir du passage de S. Augustin, avec le quel mon je pense donc je suis a quelque raport. Je l'ay esté lire aujourd'hui en la Bibliothèque de cette Ville, & je trouve quil s'en est servi pour prouver la certitude de nostre estre, & en suite monstrer qu'il y a en nous quelque Image de la Trinité en ce que, nous Sommes, nous scavons que nous sommes, & nous ayons cet estre & cette science qui est en nous; Au lieu que je m'en sers pour faire connoistre que

*Si Pietas, si pura Fides, si Candor & illa
Quæ facit Ars doctos, nec sinit esse malos,
Totque alia dotes si possent esse referrî,
Hæc simul Has omnes una tabella daret.
Quæle potest, præstat: quæ præfert COLVIUS Ora
Exprimit, ingenii dona animique premit.*

Sterf den Eersten van Hoy-maand 1671. Oud zijnde omtrent 77. Jaren.

ce Moy qui pense est une substance immatérielle, & qui n'a rien de corporelle, Et pour cela seul d'inférer qu'on est de ce qu'on pense c'est une chose si claire & si naturelle quelle auroit pu aisément tomber sous la plume de qui que ce soit, mais je ne laisse pas d'estre bien aise d'avoir rencontré en cecy avec un si grand Personnage, quand ce ne seroit que pour fermer la bouche aux petits esprits qui ont tache de regrabeler sur ce que j'ay escrit en cet endroit la. Mon petit Traité de Métaphysique est desta en chemin pour aller a Paris ou je croy qu'on le fera imprimer, & il ne m'en est reste icy qu'un brouillon si plein de ratures que j'aurois Moy mesme de la peine a le lire, ce qui est cause que je ne Vous le puis offrir, mais si tost qu'il sera imprimé j'auray soin de Vous en envoyer des premiers, puis qu'il vous plait me faire la faveur de le vouloir lire & je seray fort aise d'en apprendre vostre jugement.

Je suis Monsieur

*De Leyde ce
14. Nov.
1640.*

*Vostre Tres humble &
ires acquis serviteur*

DES CARTES.

Heeft mede den Wijd-beroemden Heer *Claudius Salmasius* aan hem geschreven, *Epistolam super Cap. xj. Primæ ad Corinth. Epist. de Casarie Virorum & Mulierum Coma. Lugd. Batar. ex Offic. Elzevir. 1644.* Na maals in de Nederlandse Tale, onder de Naam van, Brief van *Claudius Salmasius* aan *Andream Colvium*, over het xj. Cap. van den Eersten Brief tot den Corinthen, Belangende het lang hayr der Mannen, en de lokken der Vrouwen, overgezet door *Ioannes Michaëlius Hornamus*, Gedrukt tot Dordrecht, voor *Ian Ambrullaard*, 1645. op zijne Beeltenis, in 't Koper gesneden, door de Konstige Hand van *Salomon Savry*, 1646. heeft den voornoemden Heer *Claudius Salmasius* dit volgende Gedicht geschreven:

Mr. JOHAN DE WITT, Heeren *Iakobsz.*, (Zone van Mr. *Iakob de Witt*, Heeren *Kornelisz.*, en van *Anna* van de *Corput*, *Iohans dochter.*) geboren den 24. September 1625. Wylen Heere van Zuyd- en Noord-Linſchoten, Snelreuarde, Heeckendorp, en Yiſelvere: Eerſt Raad-Penſionaris van Dordrecht; Naderhand van de Heeren Staten van Holland, en Welt-Vrieſland; Stadhouder, en Register-meester van de Leenen, Groot-Zegel-bewaarder van den voornoemden Lande, &c. Vermaard door zijne Geleerdheyd, Welſprekentheyd, Staatskunde, Ervarentheyd, enz. Heeft uytgegeven *ELEMENTA CURVARUM LINEARUM; Edita Opera FRANCISCI à SCHOOTEN, in Academia Lugduno-Batava Matheſeos Profeſſoris.* AMSTELÆDAMI, Apud *Ludovicum & Danielem Elzevirios*, clō. loc. LIX. Wierd in den Hage, als bekend is, opten 20. Auguſti 1672. Omgebracht.

Mr. JAKOB DE WITT, Heeren *Kornelisz.*, (Derden Zone van *Kornelis de Witt*, *Franſz.*, en van *Iohanna Heymans*, *Andries dochter.*) geboren opten 7. van Sprokkelmaand 1589. Wylen Borgermeester, Schole- en Boekery-Verzorger, (*Curator & Bibliothecarius*) in Dordrecht. Ongewoonlijk Afgezant (*Extraordinair-Ambassadeur*) 1644. van hare Hoog-Mogende, de Heeren Staten der Vereenigde Nederlanden, aan de Kroonen van Zweden, en Denemarken, tot Bylegging van de Onluſten tuſſen die Kroonen ontſtaan. 1653. Na Lubek, tot Bevrediging van de Kroonen Polen, en Zweden, 1657. enz. Raad, en Meester van de Rekeningen der Heerlijkyen (*Domeynen*) van Holland, enz. Hy ſterff binnen Dordrecht, opten 10. van Loumaand 1674. Oud Vier-en-Tachtig Jaren, Elf Maanden, en drie Dagen. Na zijn dood zijn uytgegeven eenige zijner Gedichten, en Rijmen: Beſtaande in Stichtelijke Gebeden, Zedige Tweelingen; Geestelijke Loſzangen; En laaſtelijk, Korte Zuchtingen tot God, Tot Dordrecht, by de Weduwe van Jasper Goris, M. DC. LXXIV.

Mr. JOHAN VAN SOMEREN, Heeren *Kornelisz.*; geboren tot Dordrecht

den 3. Julij 1622. Leerde de gronden der Latijne Tale in zijne Jonkheyd binnen zijne Vaderlijke Stad; Hy hoorde op de Hooge Schole tot Leyden de voortreffelijke Hoog-Leeraars der Rechtsgeleerdheyd, d'Heeren *Bernhardus Schotanus*, *Nicolaus Dedel*, *Arnoldus Vinnius*, en *Iacobus Mastervius*, *Subcujus Praesidio*, Hy Diſputeerde de *Iurejurando, ſive Voluntario, ſive Neceſſario, ſive Iudiciali*, 16. Octobr. 1641. En de *Retraſta Gentilitio*, 30. Novembris 1641. voorſz; En voltrok zijne Studie wel voornamelijk onder den ſelven, en den gemelten Heere *Bernhardus Schotanus*. Hy wierde *Poſt habitum publicam Diſputationem Inauguralem, Continentem, nonnullas Illuſtriores ex Teſtati & Inteſtati cauſa queſtiones, die 17. Martii, ac Orationem de Antiquitate Legum, earumque Dignitate, die ſequenti*, 1643. met alle Plechtelijkhed der beyden Rechten Doctör Verklaard, *Accidentibus Amicorum Voris*, en onder de ſelve voornamentlijk de Heer *Nicolaus Heimſus*, *Dan. F.* waar van ſie des zelfs *Poemata*, Gedrukt te Parijs 1646. fol. 84. Hy was zeer ervaren in de Griekſe, Latijne, en Franſe Tale, en oeffende met een bezondere Welſprekentheyd de Rechtsgeleerdheyd, eerſt voor beyde Hoven van Juſtitie in den Hage, en namaels binnen zijne Geboorte-Stad, alwaar hy Veertig wierde den 21. September 1650. en Water-Schepen, den 5. Januarij 1647. Waar na hy op den 7. Januarij 1655. wierde Syndicus, ofte Raad-Penſionaris der Stad Nymegen, en den 12. November 1666. Greffier van de *Chambre Mi-partie*; Hy was mede een voortreffelijk Onderzoeker, en Kender der Oudheyd, en een Vermaard Poëet; Heeft in 't Nederduyts vertaald, en uytgegeven,

Johan Gerards Haylige Overdenkingen, en yeder der zelve met Verſen verciert, Gedrukt tot Dordrecht by Jakob Braat, 1647.

En wijders geſchreven en uytgegeven, Herſtelde Oudheyd, ofte Beſchrijving van BATAVIA, wezende een gedeelte van 't Hertogdom GELRE, en Graaffchap HOLLAND, Gedrukt tot Nymegen, by Andries van Hoogenhuyzen, 1657. Doorgaans gepreſen by *Philippus Ceſſus à Lexen*, in zijn Boek, genaamd *Leo Belgicus*, Gedrukt t'Amſterdam, Apud *Lud. & Dan. Elzevi-*

Mr. Johan de Witt Raetpensionaris van **Holland**. etc.
Zoo oyt de Konst, verlicht van Hemel-glans, en Stralen,
De Wysheit, en 't Gedult, na 't leven Zocht te malen,
In 't schetsen van dit Beeld trofse haer volmaakte Witt;
Of zoo hier iets gebreekt, en datse meer kon geven,
Liggen in het Beeld de kracht der Godlijke uitspraak-leven,
Die in het Voorbeeld leefde op 't niet verbeelde lidt.
J. Oridaan.

1844
1845
1846
1847
1848
1849
1850
1851
1852
1853
1854
1855
1856
1857
1858
1859
1860
1861
1862
1863
1864
1865
1866
1867
1868
1869
1870
1871
1872
1873
1874
1875
1876
1877
1878
1879
1880
1881
1882
1883
1884
1885
1886
1887
1888
1889
1890
1891
1892
1893
1894
1895
1896
1897
1898
1899
1900

Portrait of a man in a dark suit, white shirt, and dark cravat. The man has a mustache and is looking slightly to the right. The image is faded and lacks detail.

Elzevirios, 1660. pag. 24, 25, 28, & seqq.

Uytspanning der Vernuftten, bestaande in Geestelijke, en Wereldlijke Poëzy, mede Gedrukt tot Nymegen, ter Drukkerye van Nikolaas van Herveld, 1660.

Cajus Iulius Caesar, ofte Wraak van Vermande Vryheyd, Treurspel. Gedrukt tot Dordrecht by Petrus de Vlieger, 1670.

Ende beruften noch Ongedrukt onder zijne twee Zonen, Mrs. *Kornelis*, en *Iakob van Someren*, Advocaten voor den Hove van Holland,

Verscheyde Consultation, Advisen, Deductien, en Advertiffementen van Rechten, in Gelderze, en Hollandze zaken, by hem Geschreven, en tot den Druk bequaam gemaakt;

Als mede zijne Vertalinge van *Iohan Gerards* dagelijkse Oeffeninge der Godzaligheid, by hem voor yeder Hoofdstuk mede met Versen verciert;

Ende verscheyde merkelijke Vermeerderingen dienende tot de voorgemelte zijne Beschrijving van BATAVIA;

En noch zijne verscheyde Latijnse, Franse, en Nederduytsche, zoo Geestelijke als Wereldlijke Gedichten (waar van eenige in *Plano* zijn Gedrukt) by hem bereyd tot een Tweede Deel van zijne voorsz Uytspanning der Vernuftten;

Midsgaders des zelfs *Cleopatra*, Koninginne van *Aegypten*,

En *Mithridates*, Koning van *Pontus*, *Nederduytsche Treurspelen*;

Zie van hem wyders *Ioannis Michaëli Hornani Poëmatia*, en doorgaans *Iakob van Oudenhorven* in zijne Beschrijving van *Zuyd-Holland*, en aldaar onder anderen fol. 185. en 423. en hebben de Heeren *Iakob Cats*, *Constantijn Huygens*, zijn Voorzaat *Theodorus Grafwinkel*, *Iakob Westerbeaan*, en meer anderen verscheyde van zijne voorsz Werken met haar Lof-dichten geroemd. Hy sterff binnen Dordrecht den 22. December 1676. En heeft d'Heer *Franciscus Plante*, S. S. *Theol. Doctor*, *Professor* & *Pastor Breda*, des zelfs overlijden gelieven te vereeren met de navolgende

N Æ N I A

In Obitum genere & scientia Nobilissimi Viri

D. D. JOH. à SOMEREN, J. U. D. Syndici

Neomagensis. Commercii bipartitiæ Graphiarum, &c.

In Domino piè defuncti, xxij. Decembris M. D. C. LXXVI.

AH quoties vitæque tuæ mortisque SOMERE,
Post obitum rediit tristis imago mihi!
Tunc etiam moreris SOMERE, heroica virtus,
Et vigor in tuto quem jubet esse loco?
Tu moreris? quæ fata mori te posse probarint,
Ni cupias læso funere sponte mori?
Quid deerat SOMERE tibi? Natura favebat,
Favit & Ingenio lingua disertæ Tuæ:
Ingenium, non ex terra, non pulvere ab atro,
Ast à caelesti Numine Numen habens.
Ingenium plusquam felix. regere undique doctum,
Dumque regit, poterat mens ea doctæ regi.
Si quid candor habet, si quid Prudentia, totum
Concessit pleno sturnine Suada Tibi.
Non deerat certe, quam speres, copia Lucri,

Non quas exoptes pectore divitias;
Has dederat Natura potens: hæc dona Parentis
In te præclaro munere cuncta fluunt.
Quid tribuat Natura ulli, quod forte negatum
Sit tibi? participem te facit inde Deus:
Sique animum tollam ulterius: Si gratia Cæli,
Si Patris æterni mente resurgat opus;
Si Christi excellens meritum, fusumque cruorem,
Vel magnam Intuear, magne SOMERE, fidem,
Cur credam te velle mori? dum gratia terras
Exsuperat, dum sunt pectora plena Deo?
Non poterat illis satiari in tempore fatis?
Æternis etiam fas erat esse locis?
O Pietas! o rara fides, quæ despicit omne
Terrenum, cæli quæ modo spirat opus!

Quæ Christum celsumque Patrem super omnia laudat!

Et Cæli Angelicos conspicit ore thronos!
Vade procul SOMERE, altas surrepte sub auras,
Et nostri semper, quod facis, esto memor.
Nos memores sumus usque Tui; nostrique (quid obset?)

Ast vestri nunquam, sic decet, immemores.
Laudamus tua scripta, melos, & carmina Vatis,
Hec facient Vatem, qui tua scripta legat,

Turba Poëtarum testata est, testor anhelos
Carmine, post obitum quod tibi mitto tuum.
O utinam Laudes referam, meritumque Sodalis;
Quas unnc cum refero. Musa referre negat.
Cur ita? jam postus cunctas super æthera laudes,
Non eget indignis laudibus, hisce locis.
In Domino laus una tuo; laus sufficit illa,
Non laudabilior laus erit ulla Viro.
Sique mihi posthac laudes felicior optem,
In Domino tecum laus erit una mori.

Gemitus Filiorum duorum,
 mortem Patris deplorantium.

Fide Pater, ter fide Pater, ter corde fidelis,
Cur binos uno funere, dure, necas?
Quàm nos fide Pater (sic testabaris) amasti!
Quàm nos hoc uno funere, dure, premis!
Nos miseri in terris densa recubamus in umbra,
Tu nos à terræ pulvere, fide, leva.
Vivere da, non adde mori. Dum funera vestra
Conspicimus, nobis funera sponte paras.
Et nisi de summo redeas, Pater optime, cælo,
Iam binos uno funere funus habet.

Gemitus Filix unicæ.

JAm Pater aufugit fugiunt simul ordine Fratres:
Unica cum premerent funera, trina premunt,
Exanimem video Patrem, fratresque subinde
Exanimis, animus jam mihi sponte cadit,
Nec vis est, nec vita mihi. mors nunc mihi vita est:
O utinam liceat cum Patre morte mori!
Sic semel emorerer, nec mors foret illa perennis.
Nunc mihi quæ mors est atra, perennis erit.
Defunctum video Patrem, video ordine fratres,
Et me defunctam non minus hic video.
Summe Deus, trahè defunctos prope funere fratres,
Et me defunctam funere, sume, trahè.

FRANCISCUS PLANTE,
 SS. Th. Doct. Prof. & Past. Bredæ.

Boven, by de Geleerde Mannen van Dordrecht, te voegen,

ERASMUS VAN HOUWELINGEN; welke Beschreven, en door den Druk gemeen gemaakt heeft, Penninck-Boeck, inhoudende alle Figuren van Silvere, en Goude Penningen, geslagen by de Graven van Holland, van *Dierick* den VII. van dien Naam, tot *Philippus* van Bourgondien toe, met het leven in 't korte van de zelve Graven, in 4. Tot Leyden by Francoys van Ravelengien, M. D. XCVII. Naderhand zijnde 't Chronijkje Vergroot, en Verrijkt totten 19. van Slacht-maand 1625. is weder onder de Pers gebracht; en by Hem uytgegeven den 6. van Lou-maand 1627.

Dr. ISAAC BEBBER, *Ians zoon,*

geboren den 8. van Oogst-maand, in 't Jaar ons Heeren 1636. Wierd met volle Plechtelijkheid 1656. by de Hooge Schole van Utrecht Ingewijd. en Verklaard Leeraar in de Genees-konst, enz. (*Doflor Medicinæ, &c.*) Welke Konst Hy ook gevolglijk in zijn Geboorte-Stad Dordrecht oeffende: Heeft uytgegeven, Ware en Vaste Gronden van de Heel-konst, in 8. Gedrukt by Symon Onder de Linde 1668. Ging den weg aller Wereld den 3. van Herfts-maand 1668.

Aangaande de Voortreffelijke Mannen; Waar mede Onze Stad als nu is verciert, wy willen hopen dat in lange Jaren geene gelegenheid zal voorvallen, om de zelve in zoodanigetal, als wy tegenwoordig vertoond hebben, op te tellen, maar

Wy bidden dat Elk spaa ten Hemel keer,
 Lang met zijn Glanz het Dordse Volk verceer,
 Om onze schuld geen snelder Wind haar te eer
 Kom weg te rukken,

MATTHYS BALENS

Beschrijving van

DORDRECHT,

DERDE BOECK.

Bevattende

's Stads Bestieringe, Voor-Rechten, (Privilegien) Hand-Vesten, Oude Herkomen, Keuren, Gemeyne-Gebouwen, enz.

MATTHYS BALLEN

Bestirring van

BORDRECHT

DE KONE BOECK

Stroom

3 Stede Bestirring, Voor-Rechten, Privi-

legent, Plaat-Ven, Oude-Handen, Kone, De

Wegge-Overwegen, enz.

B E S C H R Y V I N G

Der Stad

D O R D R E C H T.

D E R D E B O E C K.

Eerste HOOFD-STUK.

Inleydinge tot Stads Bestieringe, Voor-Rechten; (Privilegien,) Hand-vesten, Oude-Herkomen, Keuren, Gemeyne-Gebouwen, enz.

DE Orde van Onze Beschryvinge leyd ons tegenwoordig tot 's Stads Bestieringe, voortreffelijke Voor-Rechten en Hand-Vesten, waar mede de zelve komt uyt te munten, midsgaders de loffelijke Oude-Herkomen, en Keuren, alhier onderhouden; en mitsdien om tot het verhaal der zelve gevoegelijk over te gaan, zoo hebben Wy hier ondientlig geoordeeld, alvorens de Trappen van het *Stad-Huys* op te treden, alhier des zelfs Bouwinge en gelegendheid te vertoonen.

't S T A D - H U Y S,

ZYnde wel eer de *Halle*; welkers Neder-gestelle begonnen is in 't Jaar 1383. des Dinxendages na *S. Odulfs*-dach, en dat was *Sinte-Alexis*-dach te Middelerzomer, als *Burgermeesters* en *Tresoriers* waren,

Heinric Zas.
Jacob Lisse.

| Oude Willem van den Tympel, Florens zoen.
| Heinric van Aerffen.

En wierd doen onder den Eersten Steen geleyd, by deze *Tresoriers*, twee Gulden, doen xlvj. Schellingen iiij. groot. Gelijk My zulks uyt de Rekening der voorz *Tresoriers*, zijnde bewaard in Stads Kantoor, (nu *Burgermeesters Kamer*) is gebleken.

De oorzake van deze Stichtinge werd verhaald by d'Heer *Matth. Vosius*, *Annal. lib. 12. fol. 46. en 47.* op 't Jaer 1382. Namelijk, datter oorzake van den Oorloge van *Lodewijck van Malen*, Grave van *Vlaanderen* en zijne hulpers, zijn Schoon-zoon *Flips den Stouten*, en *Karel*, Koning van *Vrankryjk*, tegens de Stede van *Gent*, en de opgevolgde nederlage der *Gentenaers*, de meeste Steden van *Vlaanderen*, aan *Karel* zijnde Overgevallen, eyndelijk de *Bruggelingen* zig mede hebben Overgeven, waar van de meeste alles de zamen pakkende, *Vlaanderen* haar *Vaderland* verlatende, hebben tot de *Hollanders* en *Zeeuwen* hare *Wooningen* genomen, en voor 'et meerendeel hem tot *Dordrecht* begeven, alwaer, haer en de *Koopmanschap* ten gevalle, een Heerlijk *Huys* uyt der Gemeene Stede *Schat-kist* is opgerecht, (gelijk zulx by *My* reeds is aangewezen.) Dese volgende zijn *Vosiu* eygen woorden: *Inter hæc Ludovicus Comes, per Generum Philippum Audacem, Regem Francorum Carolum in Gandavensibus armavit. Nec timuit advenientes Artevelde; verum educto Exercitu Millium Sexaginta, relicto ad Aldenardam quadraginta Millibus, in Regem ex adverso direxit aciem. Rosebecum prope concursum, Cecidit Artevelde, & cum illo Gandavensium millia novem, ac Sociorum sex & decem. Inventus adhuc spirans Artevelde, deque arbore suspensus. Hinc cunctarum fere Civitatum ad Carolum defectio. Ipsi etiam Brugenses se tradidere; quorum plurimi, qui contaminassent manus, vasti conclamatis, relicta Patria, Solum verterunt, & ad Hollandos, Zelandosque, habitatum concessere. Plurimi Dordrechtum perfugerunt; ubi in gratiam Eorum & Mercatura, Domus magnifica (quæ nunc Curia est) publicis Sumptibus exstructa.*

Dien niet tegenstaande, vinde ik een Voorrecht (*Privelegie*) van *Florens* de *V. Grave* van *Holland*, enz. al van den *Jare* 1284. gegeven op des *Heyligen Kruys-dach*, waer by de *Poorteren* van *Dordrecht* geoorloft wierd eer nieuwe *Halle* te maken, *Luydende* als volgd:

Florentius, Comes Hollandia, &c. Universis presentes Literas inspecturis vel audituris, Salutem. Libertatem & Privilegia, quæ dilecti Oppidani nostri de Dordrecht habent a Carissimo Patre Nostro, Dno. Wilhelmo quondam Romanorum Rege, ac aliis nostris Progenitoribus, Comitibus Hollandia, rata habemus & grata, & ea secundum dictorum tenorem Privilegiorum ipsis permitimus inviolabiliter observare. Et ad hoc propter grata sua Devotionis obsequia, quæ dicti Oppidani totiens Nobis & Nostris grata impenderunt,

Ipsis de speciali Gratia duximus indul-

IC Florens, Grave van *Hollant*, &c. Doen kond alle den ghenen die dese Lettere sullen sien of hooren *Lesen* *Alfulke Vriheit* en *Privilegien*, die *Onse Lieve Poorteren* van *Dordrecht* hebben van *Onsen Lieven Vader Willem*, *Coninc* van *Romen* was, en van anders *Onsen Voorfaten*, *Graven* van *Hollant*, die willen *Wi* hem vast en *gestad* houden.

Zo hebben *Wi* hem wt *sonderlingen Gracien* ghegeven, dat *Wy* of *Onse Rechter*, die te *Dordrecht* bi *tider gheset* sal worden, *onse Beteringe* die *Ons* bi *misdact* van *yemanden* vallet gendur

endum, quod Nos sive Iudex Noster, cuiusvis apud Dordracum pro tempore fuerit constitutus, Emendam Nostram quæ Nobis per excessus alicujus acciderit intra Libertatem dictæ Villæ de Dordrace, infra decem Libras, & de inferioribus Emendis singulis recipere aut requirere non possumus, nisi per Scabinatum de Dordrecht, vel per compositionem amicabilem a se sive conquerenti fuerit satisfactum.

Præterea concessimus Eisdem, quod quicumque per Nos, sive per Iudicem Nostrum, quem ibidem constituerimus, & per Scabinos, ac alios dictæ Villæ Oppidanos, quod ad hoc requiritur, receptus fuerit in Oppidanum de Dordrecht, & supra Villæ, & alia quæ competant in hoc casu facere, promiserunt observare, idem receptus, prout ceteri ibidem Oppidani, Latini & sine contradictione omnium dictæ Villæ in Dordrecht per Terram Nostram & alias, quamdiu ibidem Oppidanus permanserit, fruatur Libertate.

Item dicti Oppidani de Nostra Bona Licentia & Voluntate novam Hallam fieri facient apud Dordracum, ad Utilitatem Villæ, in Loco in quo credunt Oppido prædicto melius expedire, in qua in Inferiore parte dictæ Domus officium Venditionis Carnium commodè agi possit: & in Superiori parte iisdem, videlicet in Solio, Exercitum lationis & Negotia Scabinorum ac aliorum Oppidanorum, quæ per Conilia fiunt, commodius valeant exerceri.

Et Domini Lapideam firmam juxta dictam Hallam constituent, in qua Capti sui & Obsides, quilibet secun-
um excessum suum, bene & firmiter

mach binnen onser Poorten van Dordrecht, tot x Ponden toe, of daer beneden, van yemenden ontsaen of eyflichen sullen moghen, eer den Gequesten of den Clager bi Scepenen van Dordrecht of bi minnentliker effeninge voldæen waer van den selven twiift.

Oeck hebben Wy hem ghegeven, so wie bi Onsen Rechter, dien Wy daer setten sullen, en bi Scepenen, onsen Poorteren, dient toebehoord, ontsaen wort tot eene Poorter, in Dordrecht, en dat recht der Poorten, en anders dat daer toe behoord, völdoet, die daer alsoo ontsaen wort, sal althans en sonder eenigh wederseggen daren teinden gebruiken alle der voorseider Vriheden onsen Poorten van Dordrecht voorsz en alle Onsen Lande deurs, also lange als hi daer Poorter bliuen sal.

Voort so moghen dese Poorters bi Onsen goeden Oorlove een nieuwe Halle doen maken binnen Dordrecht, ter Poorten Orbaer, in eene Stede daer 't Orbaerlichste wesen sal, aldaer men beneden dat Ambocht van Vleisch vercopen sal doen, en boven in der selver Halle der Scepenen Camer te hantieren, die men in den Raedt te hantieren pleecht.

Noch daer toe zullen zi een vast Steen-Huus bi deser voorsz Halle doen maken, daer si hare Ghevangen inleggen, en hare Ghiselschap in hantieren, en eenen yegheliken na zyne misdæet wel en vast behouden moghen: en in dit selve Huus mogen Wy oeck Onse Ghevangen, die binnen der Vriheit van Dordrecht misdøen, daer in sluten en vast bonden.

detineantur. Et in eadem Domo possumus Captos Nostros, qui intra Libertatem dictæ Villæ deliquerunt, concludere & in ea facere detinere.

Et omne jus quod Nos contingebat in Domo Macelli, & in fundo in quo Domus sita existit, dictis Scabinis & Oppidanis libere duximus conferendum, & propriis usibus applicare.

In cujus Rei Testimonium præsens Scriptum fecimus Sigillo Nostro communitari. Datum Anno Domini Millesimo Ducentesimo Octogesimo Quarto, in Festo Exaltationis Sanctæ Crucis.

Voort alle Recht dat aen Ons geboert in den Huse der Vleysen-bancken, en in den Bodem daar dat Huus geset is, hebben Wy den Scepenen en den Poorters Vrilich gegeven tot haren Vryen wil te gebruiken behoudeliken eenen yegeliken zyns Rechts

En inghetughenissen der Waerheit so hebben Wi desen Brief met Onser Zegelen ghegheven in 't Jaer Ons Heeren M. Twee hondert vier en tachtig, al op des Heilichs Cruisdach Exaltatio.

Maar of dit Voorrecht moet verstaan en gepast werden op die Halle, waar in Wy strax zijn getreden, dan of 'et van een Andere, die, over eenige hondere Jaren geleden, onder 't Oude Stad-huys zoude kunnen geweest zijn, te verstaan zy, is onzeker; Wy gedragen ons aan beter, verziender en schrandere Oordeel: aan welke Wy mede overgeven om te Oordeelen, of in kracht van de woorden, *Nova Halla*, of *Nieuwe Halle*, in 't voorz Voorrecht vermeld, niet te denken zy, dat voor de Stichtinge van de Halle, in 't zelve Voorrecht geroerd, voor henen noch een Ouder Halle aldaar, of op een andere plaats geweest zy?

Deze Halle is omtrent den Jare 1544. Veranderd in het tegenwoordig Stad-huys. Zijde binnen Dordrecht voor dezen geweest een Oud Stad-huys gelegen opten Nicuwen Dijk aan de Poort-zyde, (hebbende een Houten Gevel van achteren vast zijnde aan Tollebrugs-Toren, staande opten Ouden Dijk gezeyd de Land-zyde; zo dat men over de Brug door den zelve Toren ging en staande over het Tollebrug-Straatje aan de Poort-zyde, en verder Oost waarts op: en door vreze dat het voorz Oude Stad-huys metten Toren van Ouderdom mochte komen om te vallen, zijn in den voorz Jare beyde afgebroken tytwijzende de Verkondinge metter Klokke dien aangaande gedaan;

Actum per Campanam, xviiij. Decembris, 1544.

ALzoe die G. L. vander Stede mitten Treforiers besteed hebben of te breken, dat Out Stadt-huys metten Tollebrugs-Thoren, in 't welck te doen gescapen was enich inconvenient te mogen gesien, overmits dat vele Kinderen, en andere Mans en Vrous Personen, hem niet en wachten ter voorz plaetse

fen te comen. Soe ist, dat die G. L. om dair in te voersien, waerfcouwen een yegelijcken, Jonck en Out, wye zy zijn, dat zy hem nyet en vervorderen te coemen soe doon onder den Torn ende Zale voersz; want in geval hem yet misquame, hy en soude dair van geen verhael mogen eyscen van de Werkluden voersz. Voerts waerfcouwen die G. L. een yegelijck, nyemant hem en vervordere yet wech te dragen van 't Stad-huys en Toren voersz, op soe scarpelijcken gecorrigteert te werden, dats hem te zwaer en een ander ten exempel wesen sal.

Toen zijnde *Burgermeester* en *Tresoriers* :

Aernt [van der Myle.] Heeren Kornelisz.
Huych Cool, Pietersz. [Heyman van Blyenborch [Heeren] Adriaansz.

En om nu de gelegendheyd en gestaltenis van het tegenwoordige *Stad huys* te vertoonen, zoo ziet men, Voor op komende, de Vier-Schaar; ter Slinker hand het Oude Wacht-huys der Burgery, dat deur gaande, is 't Waakvertrek der Hoplyuden en Bevelhebbers, nielijks gemaakt. Volgd 't Vertrek der Geheym-Schryvers, en de Secretarje, Voorhoofds is de Raad-Kamer van den Oud-Raad en 't Gerecht, alwaar den Bailljou van Zuyd-Holland ook zijn Gerecht-bank en Vier-Schaar spand. Boven 't Poortaal hangt de Belegeringe van D O R D R E C H T, door Jan den IV. Hertog van Braband, en Vrou Jakoba, Gravinne van Holland, zijn Gemalin, met dit Jaar getal :

*Anno M. cccc. xvij. ontrent S. Laurens dach,
Was dat men het Beleg voor Dordrecht,
Van Hertog Jan van Braband opbreken zach.*

Daar nevens ziet men de Stad Dordrecht, Afgemaald door A. Willarrs, 1629. Waar onder is een Gaande Werk, aanwyzende der Heeren Overheden gewoonlijke Waarneming, rakende deze Stad, mede vertoonende het Wassen en Afnemen der Mane, de Maanden des Jaars, en der zelve Dagen, mitsgaders de Uren van dien.

Waar tegens over, achter Burgermeesters Zetel, hangt een Avondmaal des Heeren, getroffen en gehandeld; door 't Penceel en Konstige hand van Anthoni van Montfoort, gezeyd Blokland.

Voor de Schoorsteen een Uytbeelding van de Algemeene Kerk-Samening, (*Synodus Nationalis*) alhier te Dordrecht, 1618. en 1619. gehouden.

Boven de achter-deure der Raad-Zale is een afbeelding van Simson, daar Dalila zijn Hair-lokken affnijdt.

En werd tegenwoordig de voorfz Raad-Kamer verciert met aangename Pronk-kleden, (Tapisserien,) nieuwe Zitkuffens; (*Balustre*) enz.

Achter welke Raad-Zale, aan de Rechterhand is Stads Kantoir (nu Bur-

germeesters Kamer. Daar achter volgt de Wees-Kamer, met Tapyten en eenige Schilderyen verciert. Daar tegen over is der Heeren Vertrek, mitsgaders 't Verblif des Kamer-bewaarders der Heeren Borgemeesteren, en Weesmeesteren ter Wees-Kamer.

Tweede HOOFD-STUK.

Van de Regeeringe.

DE Regeeringe van *Dordrecht* is geheel verscheyde van andere Steden. Bestaat by den *Burgermeesteren*, *Schepenen* (onder welke *Schepenen*, de *Graaffelykheids Schout* is de laatste, maar heeft inden Oud-Raad Stemme op zijn Buerte, volgens de Tijd dat Hy daar inne is gekomen.) *Oud Raden*, en de *Goede Luyden* van den *Achten*.

D E S C H O U T.

DE *Schout* (eertijds genoemd *Rechter*) als komende van wegen de *Graaffelykheid* van *Holland*, heeft d'eerste plaats. Zijn *Ambt*, als *Schout*, is, de *Misdadigen*, door *Stads Dienaars* te doen vangen, die voor *Borgermeester* en *Schepenen* te *Recht* te stellen, en volgens 't *Gewijs*, by Haar gestreken, te doen *Uytvoeren*.

Voor het aanvangen van zijn *Ambt*, word hem den volgenden *Eed* gestaafd door den Heere *Borgermeester* inder tijd.

Eed van den Schout der Stad Dordrecht.

IK belove ende zwere de *Staten* van *Holland* en *West-Vriesland*, zijnde onze *Hooge* ende *Souveraine Overheyd*, midsgaders den Heere *Prince* van *Orange*, als *Stadhouder* dezer *Provincie*, in dier *Qualiteit* gehouwen getrouw te wezen, als mede onder der zelve *Regering*, de *Kerke Christi* naar *Godes Heylig Woord*, te helpen hand-houden, de *Stad Dordrecht*, en alle de *Inwoonderen* van dien in hare *Privilegien* te helpen *maintineren*, *Recht* ende *Justitie* te doen t'allen tyden, *Rechtveerdige Vonnissen* te vermanen, en *Rechtveerdige scheidningen* te helpen geven tusschen twee *Manthalen*; niet uytter *Stede* te zullen verreyzen, zonder alvorens een bequaam *Substituut* of *Stedehouder* te hebben gesteld, zoodanig dat men met hem van wegen *Hoog-gemelte Heeren Staten* van *Holland* en *West-Vriesland* *Recht* doen, ende

Vonnis

Vonnis wyzen mag; de Roede van 't Schout-Ambt niet te zullen laten leggen, en zy dat een ander Schout tot Dordrecht gesteld is, daar men Recht inede doen mach; ook My te zullen houden en reguleren na de Keure en de Statute dezer Stede, in 't reguard van den Schout-Ambte op den iij. January 1631. zemaakt; en voorts alles te doen dat een goed en getrouw Schout tot Dordrecht toestaat ende schuldig is te doen.

Zoo waerlyk moet mijn God Almachtig helpen.

Als des *Schouts* plaatze ledig is, zoo werd by den *Stadhouder* van *Holland*, een ander *Gekozen*, uyt *Drie Voorname Burgers* van *Dordrecht*, by den *Oud-Raad* voorgesteld; die den *Eed* eerst word *Gestaafd* in de *Kamer* van *Rekeninge*, en daar na (alswe hebben gezeyd) den zelven *Afleyd* in handen van den *Burgermeester* van *Dordrecht*. En op dat de voorz *Stad* noyt zonder *Rechter* zy, mach by gebrek van *Schout*, *Zelfs* en 't *Gerecht*, dat *Ambocht* yemande, die Hem genoeg, *Bevelen*, tot datter anders in werde verzien. Volgens *Hand-Veste* van Hertog *Jan* van *Beyeren*: haar gegeven in 't Jaar 1418.

Het *Schout-Ambt* (eertijds by *Verpachtinge* vergund, en nut'zeder lange Jaren voor het leven den *Schouten* toegestaan.) Bevinden Wy, uytwijzende de *Lijsfen* van *Wouter* van *Gond-hoeven*, en *Dr. Johan* van *Beverwijk*, als ook in de *Tijd-Boeken*, *Hand-Vesten*, *Openbare Handelingen* en *Brieven* by My opgezogt en uytgevonden, bediend te zijn by de *Navolgende*

HEEREN:

1243. Gerard Boot, vermeld, met Dirk van Minnegem, Bailljou van Zuyd-Holland, in een Brief van Nikolaes, Heere van Putten, in 't laer 1243.
 1309. Ghisebrecht Haren, Jacopsz.
 1323. Willem Butgens.
 1325. Kleys Oem, Kleysz Ridder, werde verslagen van de Oost-Vriezen, in den Veld-slag by Staveren, met Graaf Willem de IV. 1345.
 1345. Jan die Verwer. (Allardsz.
 1379. Wormbout van den Wijngaarden,
 1383. 1386. 1393. Kleys Scoutate.
 1404. Jan van Arkel, die omtrent deze tijd na den Hage tot den Grave reyzzende, onderweeg t' Overschie van Jan Schoenhout en zijn Aanhangers werd dood geslagen.
 1404. Willem van Brakel, Knap.
 1405. Aernd van Riede, Knap.
 1406. Jacop die Guede, Jacopsz.
 1407. Aernd van Gheemont.
 1407. 1408. Willem van Brakel, Goid-

scalcz. Knap, die opten elfden van Bloeymaand, tusschen Rotterdam en Ouderschiede, door Jacop van Kuuvre en zijn Hulpers, wierd dood geslagen. Waar over Hertog Willem van Beyeren, Grave van Henegouwen, van Hollant en van Zeelant, aan Scout, Borgemeesters, Scepenen en Raden van Dordrecht aldus schreef:

Lieve en Getruwe, Wi hebben verstaen dat Willem van Brakel, Onse Scout, doot geslegen soude wesen tusschen Rotterdam en Ouderschiede, daer Ons van gueder herten leet toe is, en hebben daerom gescreven aen Onse Baelyu van Delfland, en aen anders allen Onsen Dienaren, over al in Onsen Lande, dat Si die sonder vortrec aentasten en vangen, en vanden Kerchove nemen, daer si die beviinden konden in den Onsen, en willen daer alsoe over doen Rechten waer wise geviinden konnen, dats hem ewelic een ander hoeden sal,

begherende daerom aen U vriendelic, dat ghi U en der Ghemeinte hier mede te vreden setten wilt; want waer Wi vernemen datter yemant racts of daets aen schuldich wesen mach, daer willen Wi Ons alse in bewisen, dat ghi vernemen suld datter Ons van Gueder herten leet is. God si met U. Ghefereven in den Hage, xj. daghen in Meye.

Hier was by-gevoegd, desen Brief quam den xijsten Dach in Meye in 't Jaar Achte, foe Willem van Brakel, dien God genadich si, 's dages te voren gesiegen was van Iacop van Kuuvre en sijne Hulpers.

1408. Goidscalc van Brakel, Goidscalcxz. Knap.

1408. Iacop Bartoutsz.

1411. Heer Ian van Rozendaal, Ridder.

1411. 1413. Everdey van Ghenderen, Heeren Woutersz.

1415. Ionckhr. Adriaen die Bastert Hertoghe Aelbertsz. van Beyeren.

Die 1418. op S. Laurens dach, in een Block-huys op Papendrecht, by die van Dordrecht ingenomen, wierd dood geslagen.

1419. Aernd Zarisz.

1421. 1422. Ian Graman.

1423. Willem Boemgaerd, Willemsz.

1424. Willem vander Duffen.

1424. 1427. 1428. 1431. Florens vander Duffen.

1432. 1433. 1436. Adriaen van Malburch.

1437. Willem vander Tympel, Gheraetszoen van Nesse, Knap.

1437. 1438. Ian Otte Oem, Heeren Tielmansz. Knap.

1438. 1449. Willem vander Tympel, Gheraetszoen van Nesse, Knap.

1439. 1441. Florens vander Duffen, Knap.

Is 1440. toegestaan zijn Scout-Ambt t'Ordrecht te bewaren, en zijn Casteleynscap van Lovesteyn te mogen behouden, mits dat Hy 't Scoutscap zelve, en 't Casteleynscap door een ander bediene. Sterf 1457.

1443. Gheryt Oem.

1444. Gheraet Boemgaert, Willemsz.

1445. Joris van Eemskercke, Knap.

1445. 1446. Iacop Tonisz.

1446. 1447. Dirck vander Does, Knap.

1451. Jorys van Heemskercke, Knap.

1452. 1456. Niklaes Loydinc, die 1470. Burgermeester wierd.

1456. Florens van der Tympel, Knap.

1456. Ioris van Eemskerck, Knap.

1457. 1458. Iacop Pot, Pietersz.

1459. Willem die Pryker.

1460. 1461. 1462. 1463. Iacop Pot, Pietersz.

1463. 1466. Iacop Damacsz. doe den Scout Iacop Pot, Pietersz. in de Stad niet en mocht komen.

1468. Iacop Pot, Pietersz. weder aengenomen voer den tijd van tien jaren, omme 't Scout Ambocht te bedienen, en heeft den Eed gedaen in handen van mynen Here Pieter, Here van Goux en Wedergrate, Ridder, en Cancellier van mynen genadigen Here den Hertoech van Burgoendien ende van Brabant, &c. (toch hoe lang hy 't Scout Ambocht, in die gevaerlike tijd van Hoeks en Kabeljaus, heeft bediend, kan gezien werden uyt 't volgende.)

1471. 1473. Niklaes Loydinc. Doe hy wierde afgezet.

1474. Florys Oem, Here van Wyngaerde, Knap.

1477. Iacop Pot, Pietersz. In welck Iaer de Houcse, de Stad hebbende vermeerderd, weeck na Antwerpen, sterf 1479.

1477. Adriaen [Westvalinc,] Iansz. werde Scout, na dat d'Oude Regeerders uyt de Stad waren geweken. Maer na dat opten 6. April 1480. die Stad, onder 't beleyd Heren Ians van Egmond, uyt 's Graven last, door de Kappeljausche, met twee Rijs-Scepen was ingenomen, Burgermeester Gillis Adriaensz. en den Onder-Scout, onder 't woeden, op Straat dood geslagen, en gemelte Scout Adriaen Iansz. neffens Dirck van Beaumont, Govertsz. Oud-Burgermeester, na den Haghe, in hechtenis, waren gevoerd, is Scout geworden,

1481. den lesten Aprilis, Iacop Ian Weensz.

1481. 1482. 1483. 1484. 1486. 1487. 1489.

1492. 1493. 1494. 1495. 1498. Sarys

van Slingeland, Sarysz. die in 't Iaar 1480. mede in 't eene Rijs-Schip was geweest.

1499. Mr. Thomas Buckelaer, Symonsz. Knap.

Knape, Stichter van S. Jacobs die Meere Kappelle, ter Grooter Kerk, 1487.
 00. 1504. 1506. 1507. 1509. 1513. 1515.
 Jan Oem, [Heeren] Dirckx. Knape, had veel onrust en oneenigheid met de Overheyd, verliet 1515. zijn Ambt en de Stad, storf te Mechelen, 1523. daer hy woonde.
 15. 1518. 1521. 1525. 1526. 1528. 1530. 1532. 1534. 1535. 1537. 1539. 1541. 1542. 1544. 1546. 1547. 1549. Jan van Drenkwaert, Willemsz.
 49. Adriaen van Blienburg, Adriaensz. die niet meer gezind zijnde 's Koninks Bloed-Plakkaten te helpen uytvoeren, zijn Ambt verliet 1571. sterf 1573, den 8. Augusti.
 71. Jan van Drenkwaert, Bouwensz. Oud 29. Jaren, vertrok in Zomermaand 1572. na dat de Geusen de Stad in hadden, na Utrecht, en is, zijnde Algemeen Ontfanger van 's Koninks Inkomsten, en Raad van Staten, te Brussel, Oud 63. Jaren, zonder Kinderen Overleden, 1606.
 72. Jakob Muys van Holy, Heeren Pietersz.
 73. 1574. Jonkhr. Willem van Zuylen van Nieuvelt, Heer van Berg-Ambacht, (Bailljou van Zuyd-Holland, 1574.)
 81. Ian Wentfen, Adriaansz.
 83. tot 1592. Mr. Jakob Muys van Holy, Heeren Pietersz. (Bailljou van Zuyd-Holland.)
 92. Den 12. van Herfftmaand, Dr. Aernoud Muys van Holy, Heeren Jakobsz. by voorziening, op de Verkiezing van de Stad, in plaats van zijn Vader, tot dat anders daar in zoude wezen verzien.
 92. Den 21. van Slagtmaand, Heer Adriaan van Blienborg, Heeren Adriaansz. Heere van Schobbelands-Ambacht,

Waardeyn der Munte van Holland, Overleden den 23. van Sprokkelmaand, 1599.
 1599. Heer Hugo Muys van Holy, Heeren Jakobsz. Ridder, verliet dat Ambt 1620. en werd 1624. Burgermeester.
 1620. Heer Pompejus de Rovere, Jakobsz. verliet dat Ambt 1626.
 1626. Heer Adriaan van Blyenborg, Heeren Jakobsz. Ridder van S. Michiel, Heere van Naaldwijck, Waardeyn der Munte van Holland.
 1631. Heer Mr. Abraham van Beveren, Heeren Kornelisz. Heere van Barendrecht. Afleggende het Schout-Ambt 1643. werde Burgermeester den 16. van Grasmaand.
 1643. Heer Mr. Jakob van Beveren, Heeren Kornelisz. Heere van Zwindrecht. Afleggende het Schout-Ambt 1662. werde Burgermeester den 18. van Lentemaand.
 1662. Heer Kornelis Pompen van Meerdervoort, Heeren Michielsz. Ridder van S. Michiel, Heere van Henrik-Yden-en Schildmans - Kinderen - Ambachten, Meerdervoort en Kort-Ambacht,

BURGERMEESTERS.

¶ Het Ambt van den *Burgermeester inder Tijd*, is, de *Stad van Dordrecht*, in alle haar Voor-rechten, Hand-Vesten, Oude-Herkomen en Kueren te handhaven. De Borgery voor te staan, en Eenigheid onder de Gemeente te bewa-

bewaren. 't Gerecht Viermaal 's Weeks t'samen te doen roepen, om rechtvaardige Scheydinge te helpen geven tusschen twee Manthalen. De Jaar-of Poorters- en Pleyt-Gedingen, na Ouder gewoonte, te laten bezitten. De Daag-Brieven te Bezegelen. Den Oudraad of Vroedschap, als 't Oirbaar is, t'samen te Roepen, en doen Vergaderen; alle Voorvallen van Stads- en Lands-zaken, aan die zelve voor te dragen. De Stemmen te Verzamelen. Tot Hand-oplegginge: En tot het Dagen der Borgeren Verlof te geven. Die't Poort-recht verzoekt, den Eed te Staven, of onder Hand-taltinge van getrouwigheyd, als den Borgeren betaamd, aan te nemen. De Noeming van de Achten en 't Kiezen der Treforiers, by den Dekenen en Gilden te bezorgen. Met de Paying (neffens den Schout en 't Gerecht tot slechting den Buur-geschillen, Saterdages voor Palmen,) om te gaan. Opten vijfde van Zomermaand, als *Heer Daniels Mart* zal ingaan, de *Gerechts-Roede*, uyt handen van den *Schout der Staten van Holland*, enz. te Ontfangen, en wegen de *Stad Dordrecht*, als *Heere van de Merwede*, aan den *Schout* der zelve voor *Acht dagen* over te Leveren en te Bevelen, om binnen die Tijd 't Gebied als *Rechter* over de Heele Stad waar te nemen. En na 't eynde van dien, die weder uyt des zelfs handen aan te nemen, en aan den *Schout* van hare *Ed. Groot-Mogende* te Behanden. En, uytten *Hoofde* van 't *Burgermeesterschap*, is * *Stad-Voogd* van *Dordrecht*: *Bewaarder der sluetelen*, en Bevoegd tot 'et geven der *Luce* en 'et *Wacht-Woord*. By * *Verbeelding* * *Vry-Heer* van de *Merwede*. *Kerk-meester*. * *Bend-Overste*. * *Geschut-meester*. *Leproos-meester*. En van de *Gevangenen* en *Krank-zinnigen*. *Vader der Cellebroederen* en *Tuchtelingen goederen*. Voor het aanvangen van zijn *Ambt*, werd hem den volgenden Eed gestaafd door den Heere Schout in der tijd.

* Gouverneur.

* Représentatie.

* Baron.

* Collonel.

* Artillery-Mr.

Eed van den Burgermeester der Gemeynthe, der Stad Dordrecht.

IK Zwere dat Ik, omme tot Burgermeester te geraken, niet en hebbe gefolliciteert, zulx Belove ende Zwere de Staten van Holland ende West-Vriesland, zijnde Onse Hooge ende Souveraine Overheyt, mitsgaders den Heere Prince van Orange, als Stadhouder dezer Provincie, in dier Qualiteit gehouwer getrouw te wezen, als mede onder der selver Regeringe ende Bescherminge der Kerke Christi, Gereformeert na Godes Heylig Woord, voor te staan ende te helpen Hand-houden; die Stede van Dordrecht, ende alle Inwoonders van dien, in hare Privilegien te maintineren; de Keuren ende Statuten der zelve Stede, in Reguarde van den Schout-Ambte, op den vierden January 1631. gemaakt, te hand-haven, en gene Inbreuke daar van te zullen lyden, ofte toestaan; ook naar Mijn uytterste Vermogen te zullen naarkomen, ende zonder Infractie Practiseren, ende doen Practiseren, de Resolutie ende

Artijke

Artijkelen op den xiiij. July 1666. by Myne Heeren van den Oud-Rade, op het Subject van Mesnage, ende tegens het verleenen ofte geven van Acten van Survivance ende Resignatien genomen en Gearresteert; Weduwen ende Weezen te helpen beschermen; dagelijx ter Zale te laten Luyden op behoerlijke tyden; en dat Jaar-Geding te laten bezitten al zoo menig-werf als dat d'Mynen tijde komt; Rechtveerdige Vonnissen en Rechtveerdige Scheydingen te helpen geven tusschen twee Manthalen, ende dat niet te laten om Giften noch om Gaven, noch om eenigerhande Zaken; ook nimmermeer, directelijc ofte indirectelijc te zullen tragen de tegenwoordige forme van 's Lands Regeringe te veranderen, en voorts alles te doen, dat een Goed en Getrouw Burgermeester van de Gemeynthe schuldig is en behoort te doen.

Zoo waarlijk moet my God Almachtig helpen.

Vande *Burgermeesteren* zijn My, zoo uytte *Lijste* by d'Heer *Johan van Beverwijk* gesteld, en door naarder Opzoeking, uytte *Rekeningen* der *Burgermeesters*, als anders ter hand gekomen de navolgende

Heeren Burgermeysters.

351. Willem vander Tympel, Florenzone.

354. Jan vander Halle.

354. Roelof, Heeren Bendijn Putox zone.

365. Gheeraed vanden Steenhuse,

366. Heinric van Waes.

367. Wormbout van Rathingen, Heeren Tielmansz.

368. Iacop Duyc.

369. Aernt Boot, Heren Cornelis zoen.

370. Alairt vanden Wijngaerden.

372. Hughe Boeyen zoen.

374. Cleys Oem [Heren] Cleysz. [Knape.]

374. Hugheman Adaems zoen.

374. Wormbout vanden Wijngaerden.

375. Wormbout vanden Wijngaerden.

375. Hugeman Cleysz.

376. Hugeman Cleysz.

377. Heinric van Naerffen, Iansz,

378. Cleys Oem.

379. Cleys Oem.

379. Hugheman Adaems zoen.

380. Hugheman Adaems zoen.

380. Heinric van Aerffen.

381. Heinric van Aerffen.

382. Heinric van Aerffen.

Iacop vander Tympel.

Hughe Dukinx zoen.

Sarys Clawaertsz.

Herman Vincken van Rathingen.

Hughe Boeye, Heren Gillys Oemsz,

Hugheman Clais zone.

Wormbout vanden Wijngaerden,

Heine But.

Cleys Oem.

Cleys Oem. En

Ian die Witte.

Gheraed vanden Steenhuse, Iansz,

Gheraed vanden Steenhuse, Iansz,

Alairt vanden Wijngaerden,

Heinric van Aerffen.

Henric van Aerffen,

Cleys Buweel.

Cleys Buweel,

Heinric Sas.

Heine But.

Heine But,

1382. Cleys Fafout.	Iacop Lisse.
1383. Cleys Fafout.	Iacop Lisse.
1383. Heinric Saffe.	Cleys Oem.
1384. Cleys Oem.	
1385. Willem Boemgaerd, Willemsz.	Ghijbrecht van Cuuvre.
	Iacop Lisse.
1385. Gheraed vanden Steenhufe.	Alaerd vanden Wijngaerden.
1386. Gheraed vanden Steenhufe.	Alaerd vanden Wijngaerden,
1387. Ghifebrecht van Kuuvre.	Tielman Haec.
1388. Ghifebrecht van Kuuvre.	Willem Boemghaerd.
1388. Cleys Buweel.	Cleys Scoutaet, Heeren Heynricxz.
1389. Cleys Buweel.	Cleys Scoutaet, Heeren Heynricxz.
1389. Alaerd vanden Wijngaerden.	Heinric van Naerffen.
1389. Willem vander Tympel, Heeren Florensz.	Sarys Clawaerdsz.
	Heinric Sas.
1390. Willem vander Tympel, Heeren Florensz.	Sarys Clawaertsz.
1390. Ian van Brakel.	Cleys Moelnaer, Iansz.
1391. Ian van Slingeland, Heeren Iansz. vander Tympel.	Ian Maleghijs, Heeren Willem Dukinxz.
1392. Ian van Slingeland, Heeren Iansz. vander Tympel.	Ian Maleghijs, Heeren Willem Dukinxz.
1393. Willem Boemgaerd, Willemsz.	Cleys de Moelenaer.
1393. Sarys Clawaerts zoen.	Cleys Vafoutsz.
1394. Sifaris Clawaertsz.	Cleys Fafout.
1394. Ian Maleghijs, Heeren Willem Du- kinx zoen.	Ian van Slingeland, Heeren Ians zoen va- der Tympel.
1395. Ian Maleghijs, Heeren Willem Du- kinx zoen.	Ian van Slingeland, Heeren Ians zoen va- der Tympel.
1395. Tielman Haec, Ricoutsz.	Iacop Lisse, Hermans zoen.
1396. Tielman Haec, Ricoutsz.	Iacop Lisse; Hermanszoen. En Henric Sas.
	Wiggheer Baerntszoen.
1396. Ian van Slingeland.	Ian Maleghijs, Heeren Willem Dukinxz.
1396. Wiggheer Baerntszoen.	Ian Maleghijs, Heeren Willem Dukinxz.
1397. Wiggheer Baerntszoen.	
1397. Cornelis Boot van Barendrecht, Heeren Aertsz.	
1397. Aernt Vincken.	Wiggheer Baerntszoen. Omtrent den Jar 1400. (met Gijsbert van Kuuvre) Door geslegen.
	Pieter Hoddemont.
1398. Wormbout vanden Wijngaerden.	
1398. Ian van Slingeland, Heeren Florens- zone vander Tympel.	
1399. Cleys de Moelnaer.	Ian van Slingeland.
1399. Wormbout vanden wijngaerden, Heeren Tielmansz.	Ian Maleghijs, Heeren willem Dukinxz.
1400. Wormbout vanden wijngaerden, Heeren Tielmansz.	Ian Maleghijs, Heeren willem Dukinxz.

Burgermeysters der Gemeente.

400. Wormboud But, Heeren Henricksz.
 1. Willem Duyc.
 2. Willem Duyc.
 3. Ian van Naerffen.
 4. Ian van Naerffen.
 5. Willem Duuc, Heeren Claes Oemsz.
 6.
 7. Cleys Fazout.
 8. Cornelis Boot, Heeren Aertsz.
 9.
 10. Thomas Pieter Kijntsz.
 11. Snellaert Duyck.
 Wormboud vanden Wijngaerden,
 12. Pieter Hoddemont.
 Wormboud vanden Wijngaerden.
 13. Tielman Humansz, van Rathingen.
 Thomas Pieter Kijntsz.
 Pieter Hoddemont, 30. Ianuary.
 14. Pieter Hoddemont totten 9. Iuny.
 Ian van Naerffen.
 15. Tielman Oem, Heeren Iacopsz.
 Willem Graman, Hughemansz.
 16. Willem Graman, Hughemansz.
 Ian Hugens.
 17. Ian Fazout, Heeren Cleysz.
 18.
 19. Snellaert Duyc.
 Ian Fazout, Heeren Cleysz.
 20. Ian Fazout, Heeren Cleysz.
 Willem van Muylwijck, Jansz.
 Godscalck Oem.
 21. Noeyde van Amerongen, Heeren
 Meeusz.
 Wouter van Genderen, Heeren Wou-
 tersz,
 Ian Fazout, Heeren Cleysz.
 22. Snellaert Duyc, Gijsbrechtsz.
 Wouter van Genderen, Heeren Wou-
 tersz.
 Willem van Muylwijck, Jansz.
 23. Willem van Muylwijck, Jansz.
 Willem Aerntsz.
 Thomas Pieter Kijntsz.
 24. Thomas Pieter Kijntsz.
 Sander Jansz.

Burgermeysters van 's Heeren Weghen.

1400.
 1.
 2. Wouter van Ghenderen.
 3.
 4.
 5. Iacop Marre, Ianszoen.
 6. Godscalck, Heeren Gillysz.
 7.
 8. Godscalck, Heeren Gillysz.
 9.
 10.
 11.
 12.
 13.
 Wormboud vanden Wijngaerden,
 30. Ianuary.
 14. Wormboud vanden Wijngaerden,
 totten 9. Iuny,
 15.
 16.
 17.
 18.
 19.
 20.
 21.
 22.
 23. Noyde Meeusz.
 24.
 H h
 25. Hey-

25.	Heyman van Blyenborch , Heeren Cornelisz.	25.	
26.	Snellart Duyck, Ghijsbrechtsz. Ghijsbrecht Quekel, Baerntsz.	26.	
27.	Ghijsbrecht Quekel, 5 December.	27.	Noyde van Amerongen.
28.	Ghijsbrecht Quekel, totten 13. April. Noyde van Amerongen, Gheryt van Muylwijck, Iansz. Wouter van Ghenderen , Woutersz.	28.	Noyde van Amerongen.
29.	Wouter van Ghenderen , Woutersz.	29.	
30.	Wouter van Ghenderen , Woutersz. Henrick Vinck , van Brandenburg. Dierck vander Eyck,	30.	
31.	Dirck vander Eycke, den 5. April , totten 4. Augusti.	31.	Noyde van Amerongen , 5. April , totten 4. Augusti.
32.	Dirck vander Eycke.	32.	
33.	Dirck vander Eycke. Gheryt Iansz. 12. Augusti, Ian Graman.	33.	
34.	Ian Graman. Wouter Humansz.	34.	
35.	Wouter Humansz. Alaerd Suys, Mattheusz.	35.	
36.	Snellart Duyck, 15. February. Snellaert Duyck totten 19. Iuny. Abel Pietersz. 26. February.	36.	Willem van Aerffen, 15. February. Willem van Aerffen, totten 19. Iuny. Aernt Zamencoper, 26. February.
37.	Abel Pietersz. Dirc van Slingeland, Ottenszoen , 3 Iuly. Abel Pietersz. 6. Maert.	37.	Aernt Zamencoper. Willem van Naerffen , Heeren Cleys- zoen, 5. November.
38.	Abel Pietersz. Snellert Duyck, 8. Iuly.	38.	Willem van Naerffen, Heren Cleysz, Otte Bartoutsz. 13. November. Willem van Naerffen , Heeren Claes- zoen, 17. Maert.
39.	Snellert Duyck, Abel Pietersz. 21. Iuly.	39.	Willem van Naerffen , Heeren Claes- zoen. Aernt Zamecoper, Gerytsz. 26. No- vember.
40.	Abel Pietersz. Dirc van Slingeland , Ottenz. Iefte Maert. Godfcalc Oem, Heeren Godfcalcxz. 8 Augusti. Dirc van Slingeland , Ottenz. 11. April.	40.	Aernt Zamecoper, Gherytsz,
41.	Dirc van Slingeland, Ottenz, Snellart Duyck, 14. Augusti. Abel Pietersz. 15. December.		Willem Duyck, Aerntsz. 11. April.
42.	Abel Pietersz. Iacop Fraet, Iansz. 2. January.	41.	Willem Duyck, Aerntz. Cornelis Boot, Aerntz. 15. Decemb.
		42.	Cornelis Boot, Aerntz. Willem Duyck, Aerntsz. Alaert Zuus, Matheusz. 2. January. 43. Iacop

43. Iacop Fraet, Iansz.
Abel Pietersz. 13. September.
Adriaen Haec, Hermansz. 18. Januar.
44. Adriaen Haec, Hermansz.
Reyner die Tonghe, Willems zoen,
15. October.
45. Reyner die Tonghe, Willems zoen.
Iacop Fraet, Iansz. 25. February.
46. Iacop Fraet, Iansz.
Abel Pietersz. 27. Iuny.
Willem van Aerffen, 26. October.
Abel Pietersz. leste February.
47. Abel Pietersz.
Dirck van Slingeland, Ottensz.
9. November.
48. Dirck van Slingeland, Ottensz.
Iacop Fraet, Iansz. 22. Maert.
49. Iacop Fraet, Iansz.
Godscalc Oem, Godscalcxz. 30. Iuly.
Damaes Iansz. 27. November.
50. Damaes Iansz.
Dirck van Slingeland, Ottenszoen,
17. April.
Abel Pietersz. 22. December. Sterf
na Middag, 7. Dagen in April.
Alaert Suuys, Matheusz. 13. April.
51. Alaert Swys, Matheusz.
Cornelis Boot, Aertsz. 21. Augusti.
52. Cornelis Boot, Aertsz.
Alaert Zuuys, Matheusz. 29. April.
Dirck van Slingeland, Ottensz.
30. Augusti.
Iacop Fraet, Iansz. 17. February.
53. Iacop Fraet, Iansz.
Cornelis Boot, Aertsz. 25. October.
54. Cornelis Boot, Aertsz.
55. Cornelis Boot, Aertsz.
56. Cornelis Boot, Aertsz.
57. Cornelis Boot, Aertsz.
Reyner die Iongh, Heeren Willemsz.
11. Augusti.
58. Reyner die Iongh, Heeren Willemsz.
Iacop Fraet, Iansz. 22. April.
43. Alaert Zuus, Matheusz.
Cornelis Boot, Aerntsz. 13. Septemb.
44. Cornelis Boot, Aerntsz.
45. Cornelis Boot, Aerntsz.
Ian Oem, Heeren Tielmansz.
19. October.
46. Ian Oem, Heeren Tielmansz.
Adriaen Haeck, Hermansz. leste Feb.
47. Adriaen Haeck, Hermansz.
Ian Oem, Heeren Tielmansz.
3. Iuly.
48. Ian Oem, Heeren Tielmansz.
Adriaen Haeck, Hermansz. 15. Iuly.
Ian Oem, Heeren Tielmansz.
16. November.
49. Ian Oem, Heeren Tielmansz.
50. Ian Oem, Heeren Tielmansz.
51. Ian Oem, Heeren Tielmansz.
52. Ian Oem, Heeren Tielmansz.
53. Ian Oem, Heeren Tielmansz.
54. Ian Oem, Heeren Tielmansz.
Dirck Pietersz. 3. Iuly.
55. Dirck Pietersz.
Iacop Fraet, Iansz. 10. Iuly.
Ian Buys, Willemsz. 8. November.
Reiner die Iongh, Heeren Willemsz.
11. Maert.
56. Reyner die Iongh, Heeren Willemsz.
Iacop Fraet, Iansz. 20. Iuly.
57. Iacop Fraet, Iansz.
Aert van Goir, Aertsz. 11. Augusti.
58. Aert van Goir, Aertsz.
Cleys Loydinc, 22. April.

- Reyner die Iongh, Heeren Willemsz.
21. Augusti.
- Cornelis Boot, Aertsz, 22. Decemb.
59. Cornelis Boot, Aertsz,
Reyner die Iongh, Heeren Willemsz.
5. Mey.
- Aernt van Goir, 15. January.
60. Aernt van Goir.
- Cornelis Boot, Aertsz. 22. Mey.
Reyner die Iongh, Heeren Willemsz.
5. February.
61. Reyner die Iong, Heeren Willemsz.
62. Reyner die Iong, Heeren Willemsz.
Iacop, Heeren Damaesz. 15. Iuny.
Ian van Riebeeck, Dircxz, 10. Febr.
63. Ian van Riebeeck, Dircxz.
Ian Oem, Heeren Tielmansz. 11. Iuny.
64. Ian Oem, Heeren Tielmansz.
Floris Oem, Heer van Wijngaerden,
14. February.
65. Floris Oem, Heer van Wijngaerden.
Ian Oem, Heeren Tielmanszoen,
17. October.
- Alaert Zuus, Matheusz. 15. Febr.
66. Alaert Zuus, Matheusz.
Iacop, Heeren Damaesz. 16. Iuny.
- Florens Oem, Heer van Wijngaerden,
23. Maert.
67. Florens Oem, Heere van Wijngaerden,
Giellis van Rathinghen, Heeren
Tielmansz. 28. Iuly.
68. Giellis van Rathinghen, Heeren
Tielmansz.
69. Giellis van Rathinghen, Heeren
Tielmansz.
Ionghe Adriaen van Oversteghe,
Heeren Iacopsz. 26. Iuly.
70. Ionghe Adriaen van Oversteghe,
Heeren Iacopsz.
59. Cleys Loydinc.
Adriaen van Oversteghe, Heeren Iacopsz, 5. Mey.
60. Adriaen van Oversteghe, Heeren Iacopsz.
Clais Symonsz, 22. Mey.
Ian van Swindrecht, 5. February.
61. Ian van Swindrecht.
Ian van Diemen, 8. Iuny.
Alaert Zuus, Matheusz. 8. October.
62. Alaert Zuus, Matheusz.
Iacop Iansz. 15. Iuny.
Heynrick Pijpken, wenemairs zoen,
10. February.
63. Heynrick Pijpken, wenemairs zoen.
64. Heynrick Pijpken, wenemairs zoen,
Tielman van Amerongen, Heeren
Noydensz. 14. February.
65. Tielman van Amerongen, Heeren
Noydensz.
- Aernt van Goir, 15. February.
66. Aernt van Goir.
Tielman van Amerongen, Heeren
Noydensz, 16. Iuny.
67. Tielman van Amerongen, Heeren
Noydensz.
Ian van Diemen, 28. Iuly.
- Ian Doe, Gheritsz, 26. November.
Adriaen, Heeren Gheritsz. 26. Maert.
68. Adriaen, Heeren Gheritsz.
- Ian Doe, Gheritsz. 27. Iuly.
Adriaen, Heeren Gheritsz. 26. Maert.
69. Adriaen, Heeren Gheritsz.
- Ian Doë, Gheritsz. 29. Maert.
70. Ian Doe, Gheritsz.
- Cornelis Adriaensz, 28. Iuly.

- Claes Loynck. 27. November.
Giellis van Rathingen , Heeren
Tielmansz. 30. Maert.
71. Giellis van Rathingen , Heeren
Tielmansz.
72. Giellis van Rathingen , Heeren
Tielmansz.
Adriaen Boy, Hugensz. 3. Augusti.
73. Adriaen Boy, Hugensz.
Jonghe Adriaen van Oversteghe,
3. April. Die twee werff buten
Oirloff uter Stede was getogen,
opten 13te mette Klock wierd in-
gedaegd.

Adriaen, Heeren Gheritsz. 27. Nov.

71. Adriaen, Heeren Gheritsz.
72. Adriaen, Heeren Gheritsz.

Adriaen van Oversteghe, Heeren Ja-
copsz. 3. December.
[Aernt Boot van Barendrecht.]

73.
Barthout Loenisz. 22, April.

*Actum per Campanam, 13. Apri-
lis 1473.*

Alfoe die Stede sonder Burgermeyster van
der Ghemeente wegen nyet en behoert
van Rechts wegen te staen, noch te wesen:
Ende Jonge Adriaen van Oversteghe, Heeren
Jacopsz. onlanxx Burgermeyster ghecoren,
wee werff wter Stede ghetogen is buyten
Oirloff: Soe ist van noede hier op te voir-
ien: Ende laten den selven Burgermeyster
voirnoemt hier op van 's Heeren ende van
der Stede wegghen [weten] om alhier
binnen der Stede te comen, tusschen dit ende
den Woensdage naestcomende, ende sinen
Dienst te hantieren, alst behoert, ghelijck
als hy gheloift ende ghesworen heeft, op
dat gheen noet en zy hier op vorder te voir-
ien.

Waar op is gevolgd, na dat Hy 19. dagen
Burgermeesters Naam had gedragen; in
sijn plaats wierd gesteld,

1473. Jacop, Heeren Damas. 22. April.
Florens Oem, Heer van Wijngaer-
den, 18. December.
74. Florens Oem, Heer van Wijngaer-
den.
Jacop, Heeren Damas. 18. Augusti.
75. Jacop, Heeren Damas.
Willem Bouwensz. 12. Augusti,
Jacop, Heeren Damas. 9, April,

1473. Barthout Loenisz. 22. April.
Pieter van Slingeland, Heeren Dirx-
zoen, 18. December.
74. Pieter van Slingeland, Heeren Dirx-
zoen.
Willem Bouwensz. 18. December.
75. Willem Bouwensz.
Pieter Tack, Jacopsz. 14. April in 't
Voor-jaer.
Tielman van Amerongen, 9. April
in 't Na-jaer.

76. Jacop, Heeren Damasz.
Willem Bouwensz. 9. December,
77. Willem Bouwensz.
Cornelis Adriaensz. 10. April.

Cornelis Adriaensz. 9. Augusti,
xij. Augusti.

Item, soe Cornelis Adriaensz, die Borgermeester gecoren was den ix. dach in Augusti, na 't Verdrach van de Gemeente, geen Borgermeester wesen en mach, want Hy binnen twee Jaren Geregeert heeft, Soe hebben Koeren totter Borgermeesterfchap van de Gemeente wegen,

- Dirck van Beaumont, [Govertsz.]
78. Dirck van Beaumont, [Govertsz.]
Cornelis Adriaensz. 9. April,
Giellis Adriaensz. 8. December.

79. Giellis Adriaensz.
Giellis Adriaensz.

80. Giellis Adriaensz, tot opten 6. April in 't Na-jaer, als wanneer die Stede door de Kabbeljaufche was Verrast en Ingenomen, Hy, metten Onder-Schout, op Straat, wierd Dood geslagen. En is opten 7. in zijn plaats Gekofen,
Iacop [van Minnebeke] Heeren Damasz. Die sederd het jaer 1477. toen de Hoeksche boven drevén, Balling was geweest te Huefden.

81. Iacop [van Minnebeke] Heeren Damasz. 28. April.

82. Iacop [van Minnebeke] Heeren Damasz.
Ian Oem, [Heeren] Dirxz. 28. November.

83. Claes van Bakel, Dirxz. 26. Novemb.

76. Tielman van Amerongen.
Bartout Loenisz. 7. Augusti.

77. Bartout Loenisz.
Cornelis Heynrice, Cornelis zoen,
10. April totten 9. Augusti,

Vanden 12. Augusti totten 9. December.

Alsoe binnen dier Bourghermeesterfchap geen Scepenen geweest en hebben, so en heeft geen Bourghermeester van 's Heeren wegen geweest. Maar opten 9. December is weder Gekoren tot Burgermeester van 's Heeren wegen,

77. Lambrecht Gerytsz.

78. Lambrecht Gerytsz.
Ian Ottensz. 9. April.
Gering van Veldwijck, Hubrechtsz.
8. December.

79. Gering van Veldwijck, Hubrechtsz.
Engel Willemsz. 7. Augusti.
Cleys Vaftraetsz. 7. December.

80. Willem van Neck, Lambrechtsz.
den 6. April in 't Voor-jaer,
Ionge Adriaen van Oversteghe,
Heeren Iacopsz. 7. December tot
opten 6. Aprilis in 't Na-jaer, toen de Kabbeljaufche Meefer waren, afgezet.

Anno Lxxx. Septimo Aprilis.

Hebben Koeren tottet Borgermeesterschap van den Gerechts wegen; *Per absentiam Scabinorum,*

80. Symon Gout.

Item, soe mynen Genadigen Heere by provisie ende sonder prejudicie van onse Privilegien, sijn Wet vernieut heeft opten vij. Aprilis, soe is de Borgermeester van 's Gerechts wegen, *ut supra* Gekoren.

81. Ian Oem, Dirxz. 28. April.

82. Ian Oem, Dirxz.

Geerlof van Diemen, Roelofsz.
laatsten Iuly.

83. Geerlof van Diemen, Roelofsz.
Pieter van Slingeland, Heeren Dirxz.
29. Iuly.

Willem Willem Zegersz, 29 Maert.
84. Claes

84. Claes van Bakel, Dirxz.
Ian Oem, Dirxz. 28. Iuly.
Gheerlof van Diemen, Roelofsz.
85. Gheerlof van Diemen, Roelofsz.
Ian Oem, Dirxz. 27. Iuly.
Willem Bouwensz. 23. Maert.
86. Claes van Bakel, Dirxz. 20. Novemb.
87. Claes van Bakel, Dirxz.
Ian Oem, Dirxz. 21. Iuly.
88. Ian Oem, Dirxz.
Geerlof van Diemen, Roelofsz.
19. Iuly.
Mr. Ian Duyck, Heeren Willemsz.
19. Maert.
89. Mr. Ian Duyck, Heeren Willemsz.
Claes van Bakel, Dirxz. 19. Novemb.
90. Claes van Bakel, Dircxz.
Cornelis [vander Myle] Damasz.
22. November.
91. Cornelis [vander Myle] Damasz.
Ian Oem, Dircxz. 19. Iuly.
Claes van Baeckel, Dircxz. 17. Nov.
Cornelis [vander Myle] Damasz.
20. Maert.
92. Cornelis [vander Myle] Damasz.
Adriaen Ockersz. [Ambachts-Heer
van Alblafferdam] 16. November.
93. Adriaen Ockersz.
Cornelis [vander Myle] Damasz.
16. Iuly.
94. Willem [van Alblas] Ian Reyners
zoenszoen, [Ambachts Heer van
de Myle en Dubbeldam] 15. Iuly.
Adriaen Ockersz. 12. Maert.
95. Adriaen Ockersz.
96. Adriaen Ockersz.
Cornelis [vander Myle] Damasz.
8. November.
84. Willem Willem Zegersz.
Iacop Oem, Tielmansz. 23. Nov.
85. Iacop Oem, Tielmansz.
Geerlof van Diemen, Roelofsz.
22. November.
86. Geerlof van Diemen, Roelofsz.
87. Geerlof van Diemen, Roelofsz.
Willem, Willem Zegersz. 21. Iuly.
88. Willem, Willem Zegersz.
Claes van Bakel, Dircxz. 19. Iuly.
89. Claes van Bakel, Dircxz.
Thomas Boekelaer, Symonszoen,
19. November.
Cornelis [vander Myle] Damasz.
22. Maert.
90. Thomas Boekelaer, Symonszoen,
21. Iuly.
Willem, Willem Zegersz. 22. Nov.
91. Willem, Willem Zegersz.
Adriaen Ockersz. 17. November.
92. Adriaen Ockersz.
Reyner de Jonge, Heeren Reynersz,
16. November.
93. Reyner de Jonge, Heeren Reynersz.
94. Reyner de Jonge, Heeren Reynersz.
Willem, Willem Zegersz. 13. Nov.
95. Willem, Willem Zegersz.
Willem [van Alblas, Heeren] Ian
Reyners zoenszoen, [Ambochts-
Heer vander Myle en Dubbeldam]
10. Maert.
96. Willem [van Alblas, Heeren] Ian
Reyners zoenszoen, [Ambochts-
Heer vander Myle en Dubbeldam.]
Mr. Ian Duyck, Heeren Willemsz.
8. November. Sterf, kwam in
plaats, 11. May 1497.
Reyner de Jonge, Heeren Willemsz.
97. Cor-

97. Cornelis [vander Myle] Damasz.
Adriaen Ockersz. 10. November.
98. Adriaen Ockersz.
Willem [van Alblas] Ian Reyners
zoenszoen, 9. Maert.
99. Willem [van Alblas,] Jan. Rey-
ners zoenszoen.
Cornelis [vander Myle] Damasz,
9. Maert.
1500. Cornelis [vander Myle] Damasz,
Adriaen Ockersz. 8. Maert.
1. Adriaen Ockersz.
Willem [van Alblas,] Jan Rey-
ners zoenszoen, 4. November.
2. Adriaen Ockersz. 5. Iuly.
3. Adriaen Ockersz.
4. Adriaen Ockersz.
Adriaen die Joede, Aertsz. 2. Nov.
5. Adriaen die Joede, Aertsz.
Pieter [vander Myle] Damasz.
lesten October.
6. Pieter [vander Myle] Damasz.
Cornelis [vander Myle] Damasz.
2. Maert.
7. Cornelis [vander Myle] Damasz.
8. Cornelis [vander Myle] Damasz.
Floris van Thol, Florisz, lesten Juny.
9. Floris van Thol, Florisz.
Barthout Dircxz, 26. October.
10. Barthout Dircxz.
Pieter [vander Myle] Damasz.
25. February.
11. Pieter [vander Myle] Damasz.
Barthout Dircxz. 23. Juny.
12. Barthout Dircxz.
13. Pieter [vander Myle] Damasz.
22. Juny.
14. Pieter [vander Myle] Damasz.
Barthout Dircxz. 21. October.
97. Reyner de Ionge, Heeren Willemsz,
11. Iuly.
98. Reyner de Ionge, Heeren Willemsz,
Jan Oem, Dircxz. 8. November.
99. Jan Oem, Dircxz.
1500. Jan Oem, Dircxz.
Willem [van Alblas, Heeren] Ian
Reyners zoenszoen, 7. Iuly.
kwam in zijn plaets 30. October.
Reyner de Ionge, Heeren Reynersz.
Reyner de Ionge, Heeren Reynersz.
1. Reyner de Ionge, Heeren Reynersz.
Cornelis [vander Myle] Damasz.
5. Maert.
2. Cornelis [vander Myle] Damasz.
3. Cornelis [vander Myle] Damasz.
Pieter [vander Myle] Damasz.
4. November.
- Iacop Bol, Heeren Iansz. 4. Maert.
4. Iacop Bol, Heeren Iansz.
5. Iacop Bol, Heeren Iansz.
Floris van Thol, Florisz. 25. Octob.
6. Floris van Thol, Florisz.
Barthout Dircxz, 2. October.
7. Barthout Dircxz.
Mr. Heynrick Tack, 19. October.
8. Mr. Heynrick Tack.
9. Mr. Heynrick Tack,
Ian Ockersz, 28. Iuny.
Cornelis [vander Myle] Damasz.
26. October.
10. Cornelis [vander Myle] Damasz.
Iacop Oem, [Heeren] Iacopsz.
25. February.
11. Iacop Oem, [Heeren] Iacopsz.
Aert Ionge, Adriaensz. 13. October.
12. Aert Ionge, Adriaensz.
13. Aert Ionge, Adriaensz.
- Iacop Oem, Heeren Iacopsz. 3. Octob.
14. Iacop Oem, Heeren Iacopsz.

1515. Barthout Dircxz.
Pieter [vander Myle] Damaszc.
18. February.
16. Pieter vander Myle] Damaszc.
17. Pieter [vander Myle] Damaszc.
18. Pieter [vander Myle] Damaszc.
Barthout Dircxz, 26. October.
19. Barthout Dircxz,
20. Pieter [vander Myle] Damaszc.
27. Iuly.
21. Pieter [vander Myle] Damaszc.
Cornelis [vander Myle] Heeren Cornelis Damaszc.
22. Cornelis [vander Myle] Heeren Cornelis Damaszc.
Pieter [vander Myle] Damaszc.
2. Maert.
23. Pieter [vander Myle] Damaszc.
Iacop Oem , Heeren Iacopsz, lesten Iuny.
24. Iacop Oem, Heeren Iacopsz,

1515. Iacop Oem, Heeren Iacopsz.
Aert Jonge, Adriaensz, 15. October.
16. Aert Jonge, Adriaensz.
17. Aert Jonge, Adriaensz.
Ian van Driel, Pietersz. 9. October.
18. Ian van Driel, Pietersz.
19. Ian van Driel, Pietersz.
Aert Jonge, Adriaensz, 13. October.
20. Aert Jonge, Adriaensz.
21. Aert Jonge, Adriaensz.
Ian Hallincg, Ockersz. 7. October.
- Ian Vranckensz, 29. October.
Ian Hallincg, Ockersz. 1. Maert.
22. Ian Hallincg, Ockersz.
- Mr. Gherit Boegaert, Heeren Cornelisz, [Ambochts-Heer van Scobbeland] 29. October.
23. Mr. Gherit Boegaert, Heeren Cornelisz. [Heere van Schobbelands-Ambocht.]
24. Mr. Gherit Boegaert, Heeren Cornelisz. [Heere van Schobbelands-Ambocht.]

N O T A.

In 't Iaer xvc. Vier en Twintig, opten Achtiensten dag van April nae Paesschen, 's avonts ten Negen uren, is deser Werelt Overleden, *Iacop Oem*, Heeren *Iacopsz.*, Ons *Borgermeester* van der *Gemeente wegen*, wiens ziele moet rusten inder Eeuwigheyt, by Godt Almachtigh. En opten Een-en Twintichsten dach der Maent voorfsz, wert by den *Schout*, *Schepenen*, *Raeden*, *Out-Raeden*, ende de *Goede Luyden* van den *Achten Collegialiter Vergader* wesende, inde Camere van Dordrecht, eendrachtelijck geacordeert ende gesloten, dat *Mr. Gheeraet Boegaert*, Heeren *Cornelisz.* doen ter tijt *Borgermeester* van 't *Gerecht* wesende: Bewaeren en Exerceren soude 't *Borgermeesterschap* van der *Gemeente wegen*, totter tijt toe dat men een ander *Borgermeester* van der *Gemeente wegen* Kiezen zoude, in Behoorlijcken tijd en naer Ouder gewoonte.

Burgermeysters der Gemeente.

24. Mr. Gheraet Boegaert, Heeren Cornelisz. [Heere van Schobbelants-Ambocht,]
24. Ian [van Alblas] Heeren Willemsz. [Ambochts-Heer van der Myle en Dubbeldam,] lesten Iuny.

Burgermeysters van 's Heeren Wegen.

24. Aert Jonge, Adriaens zoen, als Eerfte Schepen,
24. Mr. Gheraet Boegaert, Heeren Cornelisz, [Heere van Schobbelants-Ambocht,] lesten Iuny.

1525. Ian [van Alblas] Heeren Willemsz.
[Ambochts Heer vander Myle en
Dubbeldam.]
Jan Vranckensz, 30. October.
26. Jan Vranckensz.
Ian [van Alblas] Heeren Willemsz.
29. October.
27. Ian [van Alblas] Heeren Willemsz.
28. Ian [van Alblas] Heeren Willemsz.
Floris vander Coulster, Ysbrantsz.
27. Iuny.
29. Floris vander Coulster, Ysbrantsz.
Ian [van Alblas] Heeren Willemsz.
3. Maert.
30. Ian [van Alblas] Heeren Willemsz.
31. Ian [van Alblas] Heeren Willemsz.
Florens vanden Coulster, Ysbrantsz.
30. October.
32. Florens vanden Coulster, Ysbrantsz.
Ian [van Alblas] Heeren Willemsz.
4. Maert.
33. Ian [van Alblas] Heeren Willemsz.
Florens vanden Coulster, Ysbrantsz.
lesten February.
34. Florens vanden Coulster, Ysbrantsz.
Mr. Willem Stoop, Adriaens zoen,
Doct. Medicin. 29. October.
35. Mr. Willem Stoop, Adriaens zoen.
Ian [van Alblas] Heeren Willemsz.
29. October.
36. Ian [van Alblas] Heeren Willemsz.
Willem van Drenckwaert, Bou-
wens zoen, 1. Maert.
37. Willem van Drenckwaert, Bou-
wens zoen.
38. Willem van Drenckwaert, Bou-
wens zoen.
Ian [van Alblas] Heeren Willemsz.
29. October.
39. Ian [van Alblas] Heeren Willemsz.
40. Ian [van Alblas] Heeren Willemsz.

- Mr. Willem Stoop, Adriaens zoen,
[Doct. Medicin.]
1525. Mr. Willem Stoop, Adriaens zoen,
[Doct. Medicin.]
- Floris vanden Coulster, Ysbrantsz.
26. Floris vanden Coulster, Ysbrantsz.
Reyner de Jonge, Heeren Reynersz.
29. October.
27. Reyner de Jonge, Heeren Reynersz.
28. Reyner de Jonge, Heeren Reynersz.
Mr. Willem Stoop, Adriaens zoen,
[Doct. Medicin.] 27. Iuny.
29. Mr. Willem Stoop, Adriaens zoen,
[Doct. Medicin.]
Frans van Thol, Floris zoen,
29. October.
30. Frans van Thol, Floris zoen.
Ian Hallingz, Ockersz, 29. October.
31. Ian Hallingz, Ockersz zoen,
Mr. Willem Stoop, Adriaens zoen,
[Doct. Medicin.] 30. October.
32. Mr. Willem Stoop, Adriaens zoen,
[Doct. Medicin.]
33. Mr. Willem Stoop, Adriaens zoen,
[Doct. Medicin.]
Aert Heynricxz, 30. October.
34. Aert Heynricxz.
Iacop Willemsz. 29. October.
35. Iacop Willemsz. zoen.
Staes [vander Lee] Goverts zoen,
29. October.
36. Staes [vander Lee] Goverts zoen.
37. Staes [vander Lee] Govertsz.
Frans van Thol, Floris zoen,
29. October.
38. Frans van Thol, Floris zoen.
Iacop Willemsz. 29. October.
39. Iacop Willemsz. zoen.
Damas Philips zoen, 29. October.
- 40.

In 't Jaer Ons Heeren xvc. Veertich, opten Tweeden Dach van April, naer Schrivens
's Hoofs van Hollandt, voor Paeffchen, is dezer Wereld Overleden, Ian, Heeren Willemsz.
Onse

Onse *Borgermeester* vander *Gemeente* wegen; wiens Ziele Onsen Heere genadich zy. En opten Dordendach van April, daer aen volgende, wert by den Schout, Schepenen, Raeden, Oudt-Raeden, ende de Goede Luyden vanden Achten; eendrachtelijck geacordeert ende gesloten, dat *Frans van Thol, Florisz.* doen ter tijt *Borgermeester* van 't *Gerechts wegen* wefende: Bewaeren ende Excereren soude 't *Borgermeesterschap* van der *Gemeente wegen*, totter tijt toe, dat men een ander *Borgermeester* vander *Gemeente wegen* kiesen soude, in behoorlijke tyden, naer ouder gewoonten.

Burgermeesters der Gemeente.

Frans van Thol, Floris zoen,

1541. Aernt [vander Myle] Heeren Cornelis zoen, 27. Iuny.
42. Aernt [vander Myle] Heeren Cornelis zoen.
43. Aernt [vander Myle] Heeren Cornelis zoen.

Willem van Drenckwaert, Bouwens zoen, Heere van Gyffenburg, in tegenwoordicheyt vande Wet, 27. Iuny.

44. Willem van Drenckwaert, Bouwens zoen, Heere van Gyffenburg, Aernt [vander Myle] Heeren Cornelis zoen, 25. Iuny.

Zoe geringe die Rekeninghe [van beyde Borgemeesters] geloest is, ende den Ouden *Borgermeester* zijn Excusen gedaen heeft, gaet die Schout, met die *Borgermeester* van 't *Gerechts wegen*, achter op 't *Vertreck-Kamerken*, en Kiezen [den *Borgermeester* van 't *Gerecht*] in *Presentia Antiq.* En den *Borgermeester* vande *Gemeente* werd Gekozen inde *Zale*, alleen door den *Ouden Raedt* ende de *Achten*, (De Schout en Schepenen voor *Sittende*) in *Presentia* vande *Wet*.

Burgermeesters der Gemeente.

45. Aernt [vander Myle] Heeren Cornelis zoen,
46. Aernt [vander Myle] Heeren Cornelis zoen.
Willem van Drenckwaert, Bouwens zoen, lesten Iuny,
47. Willem van Drenckwaert, Bouwens zoen,

Burgermeesters van 's Heeren Wegen.

Cornelis Willem Clements zoens-
zoen, als eerste Schepen,
Frans van Thol, Florisz. 29. Octob.
1541. Frans van Thol, Floris zoen.

42. Frans van Thol, Floris zoen.

Willem vander Bies, Ians zoen,
30. October.

43. Cornelis Croefwijck, Ians zoen,
in tegenwoordigheyt vanden Oud-
Raedt, 27. Iuny.
Cornelis Willem Clements zoen,
29. October.

44. Cornelis Willem Clements zoen.

Burgermeesters van 's Heeren Wegen.

45. Cornelis Willem, Clements zoen.

Cornelis Croefwijck, Ians zoen,
19. October.

46. Cornelis Croefwijck, Ians zoen.

47. Cornelis Croefwijck, Ians zoen.

- Aernt [vander Myle] Heeren Cornelis zoen, 1. Maert.
1548. Aernt [vander Myle] Heeren Cornelis zoen.
49. Aernt [vander Myle] Heeren Cornelis zoen.
- Willem van Drenckwaert , Bouwens zoen, 26. October.
50. Willem van Drenckwaert , Bouwens zoen.
- Hugo Koel, Pietersz. 26. October.
51. Hugo Koel, Pieters zoen.
- Aernt [vander Myle] Heeren Cornelis zoen, 27. Juny.
52. Aernt [vander Myle] Heeren Cornelis zoen.
- Willem van Drenckwaert , Bouwens zoen, 27. February.
53. Willem van Drenckwaert , Bouwens zoen.
54. Willem van Drenckwaert , Bouwens zoen.
- Aernt [vander Myle] Heeren Cornelis zoen, 25. Juny.
55. Aernt [vander Myle] Heeren Cornelis zoen.
56. Aernt [vander Myle] Heeren Cornelis zoen.
- Iacop Oem, Heeren Iacops zoen, 30. October.
57. Iacop Oem, Heeren Iacops zoen.
- Aernt [vander Myle] Heeren Cornelis zoen, 1. Maert. *Stilo Curie Hollandiæ.*
58. Aernt [vander Myle] Heeren Cornelis zoen.
59. Aernt [vander Myle] Heeren Cornelis zoen.
60. Aernt [vander Myle] Heeren Cornelis zoen.
- Boudewijn van Drenckwaert , Heeren Willems zoen, 29. October.
61. Boudewijn van Drenckwaert , Heeren Willems zoen.
- Cornelis , Willem Clements zoen, 29. October.
1548. Cornelis, Willem Clements zoen.
49. Cornelis, Willem Clements zoen.
- Heyman van Blyenborch, [Heeren] Adriaens zoen, 26. October.
50. Heyman van Blyenborch, [Heeren] Adriaens zoen.
51. Heyman van Blyenborch, [Heeren] Adriaens zoen.
- Pieter van Beveren, [Mr.] Willemsz. 29. October.
52. Pieter van Beveren, [Mr.] Willemsz.
53. Pieter van Beveren, [Mr.] Willemsz.
54. Pieter van Beveren, [Mr.] Willemsz.
- Heyman van Blyenborch, [Heeren] Adriaens zoen, 29. October.
55. Heyman van Blyenborch, [Heeren] Adriaens zoen.
- Iacop Oem, Heeren Iacops zoen, 29. October.
56. Iacop Oem, Heeren Iacops zoen.
- Cornelis Croeswijck, Ians zoen.
57. Cornelis Croeswijck, Ians zoen.
58. Cornelis Croeswijck, Ians zoen.
- Heyman van Blyenborch, [Heeren] Adriaens zoen, 24. October.
59. Heyman van Blyenborch, [Heeren] Adriaens zoen.
- Philips [van Beverwijck] Ogiersz. 27. October.
60. Philips [van Beverwijck] Ogiersz.
- Cornelis Croeswijck, Ians zoen, 29. October.
61. Cornelis Croeswijck, Ians zoen.

562. Boudewijn van Drenckwaert, Heeren Willems zoen.
Aernt [vander Myle] Heeren Cornelis zoen, 17. Juny.
63. Aernt [vander Myle] Heeren Cornelis zoen.
64. Aernt [vander Myle] Heeren Cornelis zoen.
Boudewijn van Drenckwaert, Heeren Willems zoen, 24. October.
65. Boudewijn van Drenckwaert, Heeren Willems zoen.
Aernt [vander Myle] Heeren Cornelis zoen, lesten February.
66. Aernt [vander Myle] Heeren Cornelis zoen.
67. Aernt [vander Myle] Heeren Cornelis zoen.
Boudewijn van Drenckwaert, Heeren Willems zoen, 29. October.
68. Boudewijn van Drenckwaert, Heeren Willems zoen.
Aernt [vander Myle] Heeren Cornelis zoen; lesten February.
69. Aernt [vander Myle] Heeren Cornelis zoen.
70. Aernt [vander Myle] Heeren Cornelis zoen.
Boudewijn van Drenckwaert, Heeren Willems zoen.
71. Boudewijn van Drenckwaert, Heeren Willems zoen.
Aernt [vander Myle] Heeren Cornelis zoen, Ambochts-Heere vander Myle, Dubbeldam, S. Anthonis Polder, enz. 6. November.
72. Aernt [vander Myle] Heeren Cornelis zoen, Ambochts-Heere vander Myle, enz.

1562. Cornelis Croefwijck, Ians zoen.

- Philips [van Beverwijck] Ogiersz. 30. October.
63. Philips [van Beverwijck] Ogiersz.
64. Philips [van Beverwijck] Ogiersz.
Willem Bucket, Blasiusz. 24. Octob.
65. Willem Bucket, Blasius zoen.
66. Willem Bucket, Blasius zoen.
Philips [van Beverwijck] Ogiersz. 29. October.
67. Philips [van Beverwijck] Ogiersz.
68. Philips [van Beverwijck] Ogiersz.
Willem Boucquet, Blasius zoen. 29. October.
69. Willem Boucquet, Blasius zoen.
70. Willem Boucquet, Blasius zoen.
Ian van Slingeland, Heeren Ottensz. 30. October.
71. Ian van Slingeland, Ottensz.
Adriaen van Moefienbroick, Heeren Govards zoen, 6. November.
72. Adriaen van Moefienbroick, Heeren Govards zoen.

Onder welkers Burgermeesterfchap, naat Verdrag gemaakt met Bartholt Entens, pten 25. van Zomermaand, de Water-Geufen te Dordrecht wierden ingelaten, en zijn pten eerften van Hoymaand weder Gekoren tot.

Burgermeesters der Gemeente:

572. Aernt [vander Myle] Heeren Cornelis zoen, enz.

Burgermeesters van 's Heeren Wegen.

1572. Adriaen van Moefienbroick, Heeren Govards zoen, zijnde in 't zelve Jaar een vande Glippers,

Cornelis van Beveren, Heeren Pieters zoen, 15. November. 1573. Cornelis van Beveren, Heeren Pieters zoen. 74. Cornelis van Beveren, Heeren Pieters zoen. Michiel van Beveren, Heeren Pieters zoen, 2. Maert. 75. Michiel van Beveren, Heeren Pieters zoen. Cornelis, Heeren Henricx zoen, 18. July. 76. Cornelis, Heeren Heynricx zoen. 77. Cornelis, Heeren Heynricx zoen. Jacop Muys [van Holy] Heeren Pieters zoen, 8. July.	Cornelis, Heeren Henricx zoen, 15. November. 1573. Cornelis, Heeren Henricx zoen. 74. Cornelis, Heeren Henricx zoen. Cornelis van Diemen, Jacops zoen, 2. Maert. 75. Cornelis van Diemen, Jacops zoen. Balthasar Fransz. en Jan Tomasz. van Wefel. Hebbende elck 6. Koeren, is met gemeene advyen van die van den Gerechte genomen, Balthasar Frans zoen tot Burgermeester vanden Gerechtswegen, 14. November. 76. Balthasar Frans zoen. Jan Adriaens zoen, 16. November. 77. Jan Adriaens zoen. Dirck [van Beverwijck] Heeren Philips zoen, 8. July. Willem Stoep, Dircxz. 14. Novemb

Den Lezer wete dat in dit voorſz Jaar, den Stijl van 't Hof, die metten *Goeden Vrydag* het NIEU-JAAR begon, is afgeſchaft; en dat men het voortaan heeft begonnen optet eerſten van *Louwmaand*, hebbende 't Jaar 1577. maar gehad Twee Teelten tottet Borger meesterschap.

Burgermeesters der Gemeente.

1578. Jacop Muys [van Holy] Heeren Pieters zoen.
- Cornelis van Beveren, Heeren Pieters zoen, 8. July.
79. Cornelis van Beveren, Heeren Pieters zoen.
80. Cornelis van Beveren, Heeren Pieters zoen.
- Willem Stoep, Dircxz. 29. February.
81. Willem Stoep, Dircx zoon.
- Cornelis van Beveren, Heeren Pieters zoen, 18. November.
82. Cornelis van Beveren, Heeren Pieters zoen.
83. Cornelis van Beveren, Heeren Pieters zoen.
- Willem Stoep, Dircxs zoen.

Burgermeesters van 's Heeren Wegen

1578. Willem Stoep, Dircxs zoen.
- Cornelis van Diemen, Jacops zoen 8. July.
79. Cornelis van Diemen, Jacops zoen.
- Balthasar Fransz. 18. November.
80. Balthasar Frans zoen.
- Huybrecht Iong, Adriaens zoen 29. February.
81. Huybrecht Iong, Adriaens zoen.
- Mr. Adriaen van Blyenburch, [Heren] Adriaensz. 18. November.
82. Mr. Adriaen van Blyenburch, [Heren] Adriaens zoen.
- Willem Ian Wittensz. 10. July.
83. Willem Ian Wittens zoen.
- Balthasar Fransz. 19. November.
84. Willem

584. Willem Stoop, Dircks zoen.

85. Willem Stoop, Dircks zoen.
Cornelis van Beveren, Heeren Pieters zoen, 8. July.

86. Cornelis van Beveren, Heeren Pieters zoen.

1584. Balthasar Frans zoen.

Iacop Coel, [Mr.] Adriaens zoen,
24. November.

85. Iacop Coel, [Mr.] Adriaensz.

86. Iacop Coel, [Mr.] Adriaens zoen.

Opten 27. January 1586. *Stilo Comuni*, is *Cornelis van Beveren*, Heeren *Pietersz.* Onsen *Borgermeester* vander *Gemeente* en *wegen*, des nae Middachs ten drie Uren, achter op 't Stadthuys inde Wees-Kamer Subytelyck gestorven, tot Onser allen grooten Leetwesen ende bedroeftheyt. Ende is *Iacop Coel*, *Adriaensz.* Doen ter tijt *Borgermeester* van 't *Gerechts* *wegen*; Opten 28. der selver Maent, by mijn Heeren de *Schout*, *Schepenen*, *Raeden*, *Oudraeden*, en de *Goede Luyden* vanden *Achten* deser Stede, eendrachtlijcken bevolen, de bedieninge en de Administratie van den *Borgermeesterschap* van der *Gemeente* *wegen*, totter tijt toe, dat men een *Borgermeester* van der *Gemeente* Kiesen soude, in behoorlijcke tyden, aer Ouder Gewoonte.

Desen *Borgermeester* was subject van Oude tyden, *Sufelinge* in 't Hooft ende *Flauwic*eyt, die hem dickmaels, goets moets sijnde, overvielen, aende *Taefel* sittende, ende oock over *Straet* gaende; welcke sieckte hem inde Wees Kamer overviel, ende is alzoo den *Heere* Ontslapen, gelijk hy dickmael hadde vermaent, dat hem dochte hy noch te Sterven soude.

Van welkers *Quale* en Dood Wy gevonden hebben in 't *Geslacht-Boek* van Beveren, bl. 198. Dat kortz naat *Overgaan* vanden *Briel*, in den Iare 1572. Den *Grave* vander *Marck* te *Dordrecht* zijnde aangekomen, hem ontgaende met *Vangen*, *Spannen*, en ualijck *Tracteren* van eenige *Pastoor*s en *Papen* ten *Platten Lande*, en hem mede bezoeledd hebbende onder andere aan [Hr. *Andreas Waltheri*] *Pastoor* van *Heynen-Oord*, en voorsz *Kornelis* van *Beveren* wel bekend, en eenige van zijn *Vrienden* aangaende, heeft den zelven *Heere* den gemelten *Grave* vander *Marck*, daar over bezocht in de *Huyng*e van *Drenckwaart*, en niet weynig daar over berispt: Hem onder andere aan zeggende, dat men om de *Conscientie* dwang, en *Tirannye* te ontgaan, Hem hadde ingeten, en niet om andere in de *Conscientie* te dwingen, of omme de *Religie* wille yemand overlast en *Geweld* aan te doen: En voorts tegen den gemelten *Grave* hem zoo ontstellende, dat Hy in *Onmacht* ter *Aerden* viel. Waar over by den voorsz *Grave* van der *Aarden* opgenomen zijnde, Hem heeft geantwoord, *Her ich Schenck ihr den Pass*. En is derd die tijd somtijds met gelijke *Flaute* gequeld geweest, dewelcke men houd uytte voorsz ontstellinge zijn *Oorsprong* genomen te hebben, waar van Hy daar na in den Iare 1586. [als gezeyd is,] *Schielijk* is *Dood* gebleven.

Burgermeesters der Gemeente.

1586. Iacop Coel, Adriaens zoen.

Willem, Ian Wittensz. 13. Maert.
Cornelis, Frans Wittensz. 2. Decemb.

87. Cornelis, Frans Wittens zoen.

88. Cornelis, Frans Wittens zoen.
Iacop Coel, Adriaensz, 24. Novemb.

Burgermeesters van 's Heeren Wegen.

1586. Adriaen Dircks zoen, als Eerst
Schepen.

Iacop Coel, Adriaensz. 13. Maert.
Adriaen [van Teresteyn] Iobs zoen,
2. December.

87. Adriaen [van Teresteyn] Iobs zoen.
Ian Adriaensz. Cruyenier, 21. Nov.

88. Ian Adriaens zoen, Cruyenier.

89. Iacop

1589. Iacop Coel, Adriaens zoen. Willem, Ian Wittensz. 13. July. 90. Willem Jans zoen de Wit. Cornelis, Frans Wittensz. 9. July. 91. Cornelis, Frans Wittensz zoen. 92. Cornelis, Frans Wittens zoen. Willem de Jonge, Willemsz. 4. July. 93. Willem de Jonge, Willems zoen. 94. Willem de Jonge, Willems zoen, 95. Willem de Jonge, Willems zoen, Willem van Beveren, Heeren Cornelisz. Raidt ende Rentmeester Generael van Zuydt-Hollandt, 1. July. 96. Willem van Beveren, Heeren Cornelis zoen, enz. 97. Willem van Beveren, Heeren Cornelis zoen. Cornelis, Frans Wittensz, 7. Maert. Willem van Beveren, Heeren Cornelis zoen, Raidt en Rentmeester Generael van Zuydt-Hollandt, 5. July. 98. Willem van Beveren, Heeren Cornelis zoen. Willem de Jonge, Willemsz. 11. July. 99. Willem de Jonge, Willems zoen.	1589. Ian Adriaens zoen, Cruyenier. Willem de Jonge, [Willemszoen,] 23. November. 90. Willem de Jonge, Willems zoen. 91. Willem de Jonge, Willems zoen. Ian Adriaensz. Cruyenier, 25. Nov. 92. Ian Adriaens zoen, Cruyenier. 93. Ian Adriaens zoen, Cruyenier. Dirck [van Beverwijck] Heeren Philips zoen. 94. Dirck [van Beverwijck] Heeren Philips zoen. Adriaen [van Terefstejn] Iobs zoen, 26. November. 95. Adriaen [van Terefstejn] Iobs zoen. 96. Adriaen [van Terefstejn] Iobs zoen. Dirck [van Beverwijck] Heeren Philips zoen, 26. November. 97. Dirck [van Beverwijck] Heeren Philips zoen. 98. Dirck [van Beverwijck] Heeren Philips zoen. Cornelis de Vries, willemszoen 28. November. 99. Cornelis de Vries, willems zoen.

Opten 28. Martii 1599. voor het Procederen tot Verkiefinge van de *Borgermeester* van den *Gemeenten wegen*, den *Schout Adriaen* van *Blyenborch*, Overleden zijnde, ende *Baarthou. van Aeckerlaecken* het *Schout- Ambt* door last van mijn Heeren van der *Stad Bedienende*, in naer deliberatie eendrachtelijcken verstaen ende geresolveert, dat van nu Voortaan, ende Altijds, de *Loose* ofte het woort vande wachte, gegeven sal worden by den *Borgermeester* vander *Gemeente* wegen in der *Tijd*, Actum als boven: Ende was geteyckent, In kennisse van My,

J. BERCK.

<p>Burgermeester der Gemeente.</p> <p>1600. Willem de Jonge, Willems zoen.</p>	<p>Burgermeester van's Heeren Wegen.</p> <p>1600. Cornelis de Vries, Willems zoen.</p>
--	--

Op den Veerthienden Martii, Anno Seftien hondert, voor het Verkiefen van den Heere *Borgemeester* van der *Gemeenten wegen*, mijn Heeren *Borgemeester*, *Schepenen* ende

nde Raeden , Oud-Raeden , en de Goede Luyden vanden Achten defter Stede , Vergaert zijnde , heeft den Heere Schout , Hugo Muys van Holy , geproponeert , dat Wylen D. Adriaen van Blyenborch , zijn Voorfaet in Officie , gehad hadde de eere van te geven de Loofse ofte het Woort voor de Wachten , 't welck naer zijn Overlyden , het Officie zijnde Vacant , hadde geweest by den Heere Borgemeester , volgens seeckere resolutie an mijn Heeren voorfz , ende soo hy gesuccedeert was , inde plaatsche vanden voorfz Blyenborch , met alle de eere , Preminentien en Prerogativen tot 't voorfz Officie staende , at daeromme de redenen vereyften ; ende hy versocht van nu voortaan het Woord by hem egeven mochte werden , als hy niet min daer toe gequalificeert zijnde , als andere Schouen inder tijt geweest waren .

Waer op by mijn Heeren voorfz ryplelijk gelet zijnde , is naer rype deliberatie verstaen ende gefolveert , ende den voorfz Heere Schout aengeseyt , dat de Bewaringe van de stad , waer van 't geven van 't Woort is een Condependent , Competeert ende Bevolen is Borgemeester ende Regierders deser Stede , sonder dat den Heere Schout daer inne seggen eeft , meer als eenich ander Lidmaet vande Vergaderinge , ende dat men daeromme in 't minste niet en soude mogen toestaen , noch toestaet , dat de Schout inder tijt , in qualiteyt an Schout , ofte als een Condependent van sijn Officie oyt gehad heeft , of eenich hebben soude , 't geven van 't Woord , daer van wel Expresselijk Protesteren . Dan dat hare E. m andere goede respecten , en 't goed vertrouwen dat sy hebben vanden jegenwoordigen Heere Schout , by hare Resolutie Verklaren , dat by Provissie , en dat anders sal wesen geresolveert , 't Woord van Hem sal worden gehaelt , als Hy in de Stad is , ende by sijn besentie aende Borgemeester van der Gemeente wegen inder tijt , Aldus gedaen ter voorfz Vergaderinge : Ende was geteykend , In Kennisse van My

JAN vanden EYNDE.

Burgermeesters der Gemeente.

600. Willem de Jong, Willems zoen.

1. Willem de Jong, Willemsz. 14. Maert.

2. Willem de Jong, Willems zoen.
Willem van Beveren, Heeren Cornelis zoen, enz. 6. July.

3. Willem van Beveren , Heeren Cornelis zoen.

Burgermeesters van 's Heeren Wegen.

1600. Dirck [van Beverwijck] Heeren Philips zoen, 14. Maert.

1. Dirck [van Beverwijck] Heeren Philips zoen.

Adriaen [van Teresteyn] Jobs zoen, 11. Iuly.

Thomas de Witt, Heeren Willemsz, 1. December. Sterf ten zelven Dage , en werd in zijn plaatsē gesurrogeerd , de Heer Theaurier , Iacop, Frans Wittens zoon.

2. Iacop, Frans Wittensz, 16. Maert.

Cornelis de Vries, Willems zoon, en Adriaen , Heeren Iansz. Ontfanger vande Gemeene Middelen, 2. Dec.

Ende alsoo de Stemmen hebben gesteken , is in deliberatie geleit in wat voegen die gescheyden behoorden te worden : ende is eenparelijk verstaen , 't selve te doen by blinde Lotinge, & *Cecidit Sors* op

Cornelis de Vries, Willems zoen.

3. Cornelis de Vries, Willems zoen.

1604. Willem van Beveren, Heeren Cornelis zoen, enz.
Adriaen, Heeren Jans zoen, Ontfanger vande Gemeene Middelen, 27. November.
5. Adriaen, Heeren Jans zoen, enz.
6. Adriaen, Heeren Jans zoen, enz.
Cornelis, Frans Wittens zoen, 25. November.
7. Cornelis, Frans Wittens zoen.
8. Cornelis, Frans Wittens zoen.
- Willem van Beveren, Heeren Cornelis zoen, Heere van Strevelshoek, Raed en Rentmeester, enz. 22. November.
9. Willem van Beveren, Heeren Cornelisz. Heere van Strevelshoek, enz.
10. Willem van Beveren, Heeren Cornelisz. Heere van Strevelshoek, enz.
Adriaen, Heeren Jans zoen, Ontfanger, enz. 24. November.
11. Adriaen, Heeren Jans zoen, Ontfanger, enz.
12. Adriaen, Heeren Jans zoen, Ontfanger, enz.
Cornelis, Frans Wittensz. 24. Nov.
13. Cornelis, Frans Wittens zoen.
14. Cornelis, Frans Wittens zoen.
[Mr.] Wouter van Crayesteyn, Boudewijns zoen, Heere in Wolven, 22. November.
15. [Mr.] Wouter van Crayesteyn, Boudewijnsz. Heere van Wolven.
16. [Mr.] Wouter van Crayesteyn, Boudewijns zoen, enz.
Willem van Beveren, Heeren Cornelis zoen, Heere van Strevelshoek, Raed en Rentmeester, enz. 26. November.
1604. Adriaen [van Terefeyn] Iobs zoen, [Sterf in Februario.]
Jacop van Diemen, Heeren Cornelis zoen, 30. Maert.
5. Jacop van Diemen, Heeren Cornelis zoen.
Cornelis Moelen, Adriaens zoen. 26. November.
6. Cornelis Moelen, Adriaens zoen.
[Mr.] Wouter van Crayesteyn, [Boudewijns zoen] Heere van Wolven, 25. November.
7. [Mr.] Wouter van Crayesteyn, [Boudewijnz.] Heere van Wolven.
8. [Mr.] Wouter van Crayesteyn, [Boudewijnsz.] Heere van Wolven.
Cornelis Moelen, Adriaens zoen 22. November.
9. Cornelis Moelen, Adriaens zoen.
10. Cornelis Moelen, Adriaens zoen.
[Mr.] Wouter van Crayesteyn, [Boudewijns zoen] Heere van Wolven 24. November.
11. [Mr.] Wouter van Crayesteyn, [Boudewijnsz.] Heere van Wolven.
12. Mr. Pouwels van Asperen, Heeren Matthijs zoen, 24. November.
13. Mr. Pouwels van Asperen, Heeren Matthijs zoen.
Cornelis Back, Jacopsz. 13. Maert.
Nicolaes Jans zoen, Cruydenier 23. November.
14. Nicolaes Jansz. Cruydenier.
15. Nicolaes Jans zoen, Cruydenier.
Jacop, Frans Wittensz. 28. Maert.
16. Jacop, Frans Wittens zoen.
Cornelis Back, Jacopsz. 26. Nov.

- 17. Willem van Beveren , Heeren Cornelisz. Heere van Strevelshock , Raed en Rentmeester, enz.
- 18. Willem van Beveren , Heeren Cornelis zoen , Heere van Strevelshock, enz.
Cornelis, Frans Wittensz. 13. Nov.
- 19. Cornelis, Frans Wittens zoen,
- 20. Cornelis, Frans Wittens zoen,
[Mr.] Wouter van Crayesteyn , Boudewijns zoen , Heere van Wulven , 21. November.
- 21. [Mr.] Wouter van Crayesteyn , Boudewijnsz. Heere van Wulven.
Cornelis van Terefeyn , Heeren Adriaens zoen, 21. November.
- 22. Cornelis van Terefeyn , Heeren Adriaens zoen,
- 23. Cornelis van Terefeyn , Heeren Adriaens zoen,
- 24. Cornelis van Terefeyn , Heeren Adriaens zoen.
Hr. Hugo Muys van Holy , [Heeren Jakobs zoen] Ridder [der Orde van Zweden ,] enz. Heere van de Ketel , [Woude] en Spaland , 23. November.
- 25. Hr. Hugo Muys van Holy , [Heeren Jakobs zoen] Ridder, enz.
- 26. Hr. Hugo Muys van Holy , [Heeren Jakobs zoen] Ridder, enz.
d'Heer Mr. Kornelis van Beveren , Heeren Willemszoon , Raad en Rentmeester Generaal van Zuyd-Holland, 21. Maart.
- 27. d'Heer Mr. Kornelis van Beveren , Heeren Willemszoon , Raad en Rentmeester, enz.
- 28. d'Heer Mr. Kornelis van Beveren , Heeren Willemszoon , Raad en Rentmeester, enz.

- 1617. Cornelis Back, Jacops zoen.
Adriaen Repelaer , Anthonis zoen , 16. November.
- 18. Adriaen Repelaer, Anthonis zoen.
- 19. Adriaen Repelaer, Anthonis zoen.
Jacop, Frans Wittensz. 23. Novemb.
- 20. Jacop, Frans Wittens zoen.
Dr. Aernt Muys van Holy , [Heeren Jacops zoon] 21. November.
- 21. Dr. Aernt Muys van Holy , [Heeren Iacops zoon.]
- 22. Dr. Aernt Muys van Holy , [Heeren Iacops zoon.]
Adriaen Repelaer , Anthonis zoen , 8. Iuly.
Mr. François vander Burch , [Iohans zoon] 19. November.
- 23. Mr. François vander Burch , [Iohans zoon.]
Kornelis Back, Iacopsz. 18. Nov.
- 24. Kornelis Back, Iacops zoen.
- 25. Kornelis Back, Iacops zoen.
Kornelis van Beveren , Heeren Iacops zoon, 29. November.
- 26. Kornelis van Beveren , Heeren Iacopszoon.
Melchior vanden Broeck , Anthonis zoon, 21. November.
- 27. Melchior vanden Broeck , Anthonis zoon.
- 28. Melchior vanden Broeck , Anthonis zoon.

Symon van Beaumont, Heeren Gouvards zoon, 1. April. 1629. Symon van Beaumont, Heeren Gouvards zoon. 30. Symon van Beaumont, Heeren Gouvards zoon, [d'Heer] Kornelis van Beveren, Heeren Iakobs zoon, Ambachts-Heere van Barendrecht, 9. Maert. 31. [d'Heer] Kornelis van Beveren, Heeren Iakobs zoon, Ambachts-Heere, enz. 32. [d'Heer] Kornelis van Beveren, Heeren Iakobs zoon, Ambachts-Heere, enz. Symon van Beaumont, Heeren Gouvards zoon, 20. Maart. 33. Symon van Beaumont, Heeren Gouvards zoon. 34. Symon van Beaumont, Heeren Gouvards zoon. Kornelis van Terefstejn, Heeren Adriaans zoon, 25. Maart. 35. Kornelis van Terefstejn, Heeren Adriaans zoon. 36. Kornelis van Terefstejn, Heeren Adriaans zoon. Symon van Beaumont, Heeren Gouvards zoon, 21. Maart. 37. Symon van Beaumont, Heeren Gouvards zoon.	[Mr.] Herman Hallingc, [Heerer Iohans zoon] 18. November. 1629. [Mr.] Herman Hallingc, [Heerer Iohans zoon.] 30. [Mr.] Herman Hallingc, [Heeren Iohans zoon.] Philips van Beverwijck, Heerer Apers zoon, 23. November. 31. Philips van Beverwijck, Heerer Apers zoon. Roelof Francken, Dircxs zoon 22. Maart. 32. Roelof Francken, Dircxs zoon, 33. Roelof Francken, Dircxs zoon, Mr. Herman Hallingc, Heeren Iohans zoon, 19. November. 34. Mr. Herman Hallingc, Heeren Iohans zoon. Philips van Beverwijk, Apers zoon 18. November. 35. Philips van Beverwijk, Apers zoon Roelof Francken, Dircxs zoon 19. November. 36. Roelof Francken, Dircxs zoon, 37. Roelof Francken, Dircxs zoon,

d'Heere Symon van Beaumont, Heeren Govers zoon, Borgermeester vande Gemeent indertijd, Sterf den xj. November 1637. van een langfame uytteerende Ziekte, wier Begraven opten xv. daar aan volgende inde Groote Kerk, gaande alle de Gilden op hare Orde, elk met hare Schilden, gebonden aan Zwarte Stokken, voor uyt. [Werde 't Lijk gedragen by den Schout, en die vanden Gerechte, gevolgd by den Oud-Raad, en de Goede Luyden vanden Achten. Mitsgaders de Schutteryen en den Krijgs-Raad, all in den Rouwe, waar na dan waren volgende, de Vrienden en andere in Orde. [O] welkers Begraffenisse waren over de Zestien Honderd Menschen,]

Gedurende d'Indispositie vanden voornoemden Borgermeester, ook tot opte Ordinari tyde der Verkiezinge van een ander Borgermeester geschied was, welk gebeurde op Sater dag voor S. Katharijn, is de plaatze van 't Burgermeesterfchap bewaard by

Burgermeesters der Gemeente.

1637. Mr. Herman Hallingc, [Heeren Iohansz.] als Oudste en President Schepen,

Burgermeesters van 's Heeren Wegen

1637. Mr. Iakob de Witt, by Repre sentatie.

1637. d'Heer Kornelis van Beveren, Heeren Willems zoon, Ridder, *dit Chevallier de l'Ordre de l'Accolade*. Heere van Strevelshoek, West-Yffelmonde, enz. 21. November.
38. Heer Kornelis van Beveren, Heeren Willems zoon, Ridder, enz.
39. Heer Kornelis van Beveren, Heeren Willems zoon, Ridder, enz.
d'Heer Mr. Iakob de Witt, Heeren Kornelis zoon, 24. November.
40. d'Heer Mr. Iakob de Witt, Heeren Kornelis zoon.
41. d'Heer Mr. Iakob de Witt, Heeren Kornelis zoon.
Heer Kornelis van Beveren, Heeren Willems zoon, Ridder, *dit Chevallier de l'Ordre de l'Accolade*, enz. 23. November.
42. Heer Kornelis van Beveren, Heeren Willems zoon, Ridder, enz.
43. Heer Kornelis van Beveren, Heeren Willems zoon, Ridder, enz.
Kornelis van Terefteyn, Heeren Adriaans zoon, 14. Maart. En den 22. Overleden: wierd het Burgermeesterfchap Bewaard by Anthony Repelaar, Heeren Hugens zoon.
1637. Mr. Herman Halling, Heeren Iohans zoon, 21. November.
38. Mr. Herman Halling, Heeren Iohans zoon.
Kornelis, Heeren Nikolaas zoon, 20. November.
39. Kornelis, Heeren Nikolaas zoon.
d'Heer Pieter Brandwijck, Aertsz. Vry-Heere van Blokland, 2. April. Thomas de Witt, Heeren Nikolaasz. 2. July.
Philips van Beverwijck, Apers zoon, 24. November.
40. Philips van Beverwijk, Apersz.
41. Philips van Beverwijk, Apersz.
Abraham Koopman, Ians zoon, 23. November.
42. Abraham Koopman, Ians zoon.
Anthony Repelaar, Heeren Hugensz. 20. November.
43. Anthony Repelaar, Heeren Hugensz.
Heer Hubert Berk, Heeren Iohans zoon; Ridder [van S, Marcus.] By Representatie.

Opten xxij. Martii xvjc. Drie en Veertig, Sterf d' Heere *Kornelis van Terefteyn*, Heeren *Adriaans zoon*, *Borgemeester* van de *Gemeente*. Gesturven en Begraven zijnde; is opten vij. Aprilis daar aan volgende, by d'Heere *Anthonis Repelaar*, Heeren *Hugens zoon*, *Borgemeester* van 't *Gerechte wegen*, *Vergaderinge* doen leggen van *Schepenen*, *Raden*, en de *Goede Luyden* van den *Achten*, en aldaar by den gemelte *Borgemeester* van 't *Gerechte* geproponoord, off mijn *Heeren* niet goed en mochte vinden, eenen dag totte *Verkiezinge* van den *Borgemeester* van de *Gemeente* te leggen, en daar toe voorgeslagen den Dag van *Donderdag* den xvj. daar aan volgende, Hem excuserende by alle gevougljike middelen, en verklaarde dat zijne gelegentheyd niet langer toe en liet het *Borgemeesterfchap* van de *Gemeente* te *Bewaren*, is den voorfz *Dag* opten xvj. gearresteert, en zijn Ed. verzocht en Geauthoriseerd het voorfz *Borgemeesterfchap* van de *Gemeente* tot die tijd toe, [gelijk *Hy* reeds gedaan hadde] te *Exerceren* en te *Bewaren*, En wierd ter bestemde tijd Gekoren tot

Burgermeesters der Gemeente.

- d'Heer Mr. Abraham van Beveren, Heeren Kornelisz, Heere van Barendrecht, hebbende zijn Schout-Ambt Afgeleyd, 16. Aprilis.
1644. d'Heer Mr. Abraham van Beveren, Heeren Cornelis zoon, Heere van Barendrecht,
45. d'Heer Mr. Abraham van Beveren, Heeren Kornelis zoon, enz. Heer Kornelis van Beveren, Heeren Willems zoon, Ridder, *diff Chevallier de l'Ordre de l'Accolade*, Heere van Strevelshouk, West-Yffelmonde.
46. Heer Kornelis van Beveren, Heeren Willems zoon, Ridder, enz. Mr. Iacob de Witt, Heeren Kornelis zoon, 10. Maart.
47. Mr. Iacob de Witt, Heeren Kornelis zoon.
48. Mr. Iacob de Witt, Heeren Kornelis zoon. Heer Kornelis van Beveren, Heeren Willems zoon, Ridder, *diff Chevallier de l'Ordre de l'Accolade*, Heere van Strevelshoek, West-Yffelmonde, enz. 21. Maart.
49. Heere Kornelis de Beveren, Heeren Willems zoon, Ridder, *diff Chevallier de l'Ordre de l'Accolade*, Heere van Strevelshoek, West-Yffelmonde, en Linde.
50. Heer Kornelis van Beveren, Heeren Willems zoon, Ridder, enz. Iohan Berk, Dirksz. 26. Maart.
51. Iohan Berk, Dirks zoon.
52. Iohan Berk, Dirks zoon. Heer Mr. Koenraad Ruyfch, Nikolaas zoon, Ridder, 9. Maart.
53. Heer Mr. Koenraad Ruyfch, Nikolaas zoon, Ridder.

Burgermeesters van 's Heeren Wegen.

- Anthoni Repelaar, Heeren Hugensz. 16. Aprilis.
1644. Anthoni Repelaar, Heeren Hugensz.
- Iacob vande Cornput, Henricxsz. 19. November.
45. Iacob vande Cornput, Henricxsz.
46. Iacob vande Cornput, Henricxsz.
- Iohan Dionys zoon, 24. November.
47. Iohan Dionys zoon.
- Dirk Dammert, Heeren Aarntsz. 23. November.
48. Dirk Dammert, Heeren Aarntsz.
- Abraham Koopman, Ians zoon, 21. November.
49. Abraham Koopman, Ians zoon.
- Michiel Feltrum, [Michiels zoon] 21. November.
50. Michiel Feltrum, [Michiels zoon.]
- Kornelis Schouw, Roelands zoon.
51. Kornelis Schouw, Roelands zoon.
52. Kornelis Schouw, Roelands zoon. Mr. Dirk Berk, Heeren Iohans zoon, 23. November.
53. Mr. Dirk Berk, Heeren Iohans zoon.
- Dirk Dammert, Heeren Aarntsz. 16. November.

- 1654 Heer Mr. Koenraad Ruyfch , Niko-
laas zoon, Ridder.
d'Heer Mr. Iacob de Witt, Heeren
Kornelis zoon, 14. Maart.
55. d'Heer Mr. Iacob de Witt, Heeren
Kornelis zoon.
56. d'Heer Mr. Iacob de Witt, Heeren
Kornelis zoon.
d'Heer Mr. Adriaan van Blyenburg,
Heeren Adriaans zoon, Heere van
Naaldwijk, 1. Iuly.
57. d'Heer Mr. Adriaan van Blyenburg,
Heeren Adriaans zoon, enz.
58. d'Heer Mr. Adriaan van Blyenburg,
Heeren Adriaans zoon, enz.
d'Heer Iohan van Mewen, &c. Hee-
ren Jacobs zoon, 30. Maart.
59. d'Heer Iohan van Mewen, &c. Hee-
ren Jacobs zoon.
60. d'Heer Iohan van Mewen, &c. Hee-
ren Jacobs zoon.
d'Heer Mr. Abraham van Beveren,
Heeren Kornelis zoon, Heere van
Ooft- en West- Barendrecht,
6. Maart.
61. d'Heer Mr. Abraham van Beveren,
Heeren Kornelis zoon, enz.
62. d'Heer Mr. Abraham van Beveren,
Heeren Kornelis zoon, enz.
d'Heer Mr. Iakob van Beveren, Hee-
ren Kornelis zoon, Heere van
Zwindrecht: na dat hy zijn
Schout- Ambt hadde afgeleyd,
18. Maart.
63. d'Heer Mr. Iakob van Beveren, Hee-
ren Kornelis zoon, enz.
64. d'Heer Iohan Halling, Heeren
Hermans zoon, 22. Maart.
65. d'Heer Iohan Halling, Heeren
Hermans zoon.
66. d'Heer Iohan Halling, Heeren
Hermans zoon,

1654. Dirk Dammert, Heeren Aarntsz,
55. Dirk Dammert, Heeren Aarntsz.
Michiel Feltrum, [Michiels zoon]
20. November.
56. Michiel Feltrum, [Michiels zoon.]
Iohan Halling, Heeren Hermansz.
23. November.
57. Iohan Halling, Heeren Hermansz.
Christiaan Koopman, Heeren Abra-
hams zoon, 24. November.
58. Christiaan Koopman, Heeren Abra-
hams zoon,
Oude Gerit Noy, Geritsz. 23. Nov.
59. Oude Gerit Noy, Gerits zoon.
60. Oude Gerit Noy, Gerits zoon.
Alewijn van Halewijn, Heeren Fran-
coys zoon, 20. November.
61. Alewijn van Halewijn, Heeren Fran-
coys zoon.
Iakob Stoop, Dirksz. . . November.
62. Iakob Stoop, Dirks zoon.
Mr. Willem Halling, Heeren Her-
mans zoon, 18. November.
63. Mr. Willem Halling, Heeren Her-
mans zoon.
64. Mr. Willem Halling, Heeren Her-
mans zoon.
Dirck Dammert, Heeren Aarntsz.
22. November.
65. Dirk Dammert, Heeren Aarntsz,
66. Dirk Dammert, Heeren Aarntsz,

d'Heer Mr. Kornelis de Witt, Heeren
Iakobs zoon, Ruwaard van Put-
ten, 3. April.

1667. d'Heer Mr. Kornelis de Witt, Heeren
Iakobs zoon, enz.

Hugo Repelaar, Heeren Anthonisz.
20. November.

1667. Hugo Repelaar, Heeren Anthonisz.

Sondag den xxij^{sten} Mey 1667.

Is ter Vergaderinge vanden Oud-Rade gelezen zekere *Miffive* vande Ed. Groot-Mog. Heeren Staten van Holland en West-Vriesland; in date den 20. dezer lopende Maand, houdende Avertentie, dat hare Ed. Groot-Mog. reflectie gemaakt hebbende, opte goede qualiteyten vande Heer Kornelis de Witt, Regerende Borgermeester dezer Stad; den zelven Heer hadden Geëligeerd, omme op de Presentatie van deze Provincie, voor de aanstaande *Expeditie*, ter Zee mette *Vloot* van den Staat, als *Gecommitteerde* te werden gebruykt, met verzoek, dat haar Ed. *Achth*, onbeswaard zoude gelieven te wezen, den Gemelten Heer de vereyichte Permissie en Dispensatie ten voorz eynde te verleenen, breder blykende uytte *Miffive* hier naar volgende, van Woorde te Woorde geinfereerd.

De Staten van Holland ende West-Vriesland.

Erenfeste, Wijze, Voorzienige, Discrete, Lieve, Getrouwe. Op Huyden by Ons wezende Gedelibereerd over den Persoon die van Onzent wegen Geëligeerd, en ter Generaliteyt voorgesteld zoude werden, omme voor de aanstaande *Expeditie* ter Zee met de *Vloote* van den Staat, als *Gecommitteerd* te werden gebruykt, hebben Wy Reflectie gemaakt op de goede qualiteyten van den Heere Kornelis de Witte, jegenwoordig Borgermeester der Stad Dordrecht, niet twijffelende ofte de zelve zal hem ten Dienste van den Lande, onweygerlijk tot het voorz Employ laten disponeren. Maar dewyle Ons by de Heeren U. L. *Gecommitteerden*, op Onze Vergaderinge te gemoete gevoerd is, dat achtervolgende de Statuten van de voornoemde Stad, een Regerende Borgermeester in geen Employ buyten de Stad vermag gebruykt te werden, zonder voorgaande Dispensatie van den Oud-Rade der voorz Stad: Zoo verzoeken Wy dat U. L. de zake daar henen Dirigeren willen, dat tot de Gerequireerde Dispensatie dienthalven ten spoedigsten Geresolveerd, en Ons daar van Advertentie gegeven mogen werden, op dat de Onze voorts ter Generaliteyt ingebracht, ende ten Dienste van den Lande moge werden gevorderd. Ende Ons daar toe verlatende; bevelen Wy U. L. onder de Bescherminge Godes. Geschreven in den Hage den xxijsten Mey 1667. Onderstond, Ter Ordonnantie vande Staten; Geteykend

HERBERT. VAN BEAUMONT.

Waar op alvorens gehoord zijnde de Resolute en de Cordate Verklaringe vanden Gemelte Heere Borgermeester, en gezien des zelfs bereydwillichghed, om zijn Persoon ten Dienste van Onze Lieve Vaderland, in deze Importantante Occasie te laten Employeren; is
Goed

goed Gevonden en Verstaan, dat aan den Gemelten Heer *Borgermeester* Permissie zal werven gegeven, gelijk gedaan werd by Dezen, omme de aanstaande Expeditie inde voorz. qualiteyt by te woonen, en zulks dat de zelve gedurende den voorz. Tijd vande Actuele functie van het *Borgermeester-Ambt* zal werden Gedispenseerd, zijnde den Gemelten Heer ook te gelijk, alle Heyl en Voorspoet, mitsgaders een Glorieuze wederkomst Toewenscht:

Is naar voorgaande Deliberatie Goed Gevonden en Verstaan, dat de Heer *Hugo Repelaar*, *Borgermeester* van 's Heeren wegen, zal werden Verzocht en Geauthoriseerd, gelijk de zelve Verzocht en Geauthoriseerd werd by Dezen, omme gedurende de Absentie van den Heer *Kornelis de Witt*, *Borgermeester* van de Gemeente, de zelve Functie te Bekleden, en lomme waar te nemen, ten meesten Dienste van de Stad.

Burgermeesters der Gemeente.

667. d'Heer Hugo Repelaar, Heeren Anthonisz. totten 17. September.
67. d'Heer Mr. Kornelis de Witt, Heeren Jakobs zoon, Ruwaard van Putten, 18. September.
68. d'Heer Mr. Kornelis de Witt, Heeren Jakobs zoon, enz
d'Heer Iohan Hallincg, Heeren Hermans zoon, 10. Maart.
69. d'Heer Iohan Hallincg, Heeren Hermans zoon,
70. d'Heer Iohan Hallincg, Heeren Hermans zoon.
d'Heer Mr. Iakob van Beveren, Heeren Kornelis zoon, Heere van Zwindrecht, 15. Maart.
71. d'Heer Mr. Iakob van Beveren, Heeren Kornelis zoon, enz,
72. d'Heer Mr. Iakob van Beveren, Heeren Kornelis zoon.
d'Heer Mr. Adriaan van Blyenburg, Heeren Adriaans zoon, Heere van Naaldwijk, 24. Maart,
d'Heer Mr. Iohan vander Burg, Heeren François zoon, Heere van Niemand's-Vriend, 19. September.
73. d'Heer Mr. Iohan vander Burg, Heeren Françoisz. enz, 19. September.

Burgermeesters van 's Heeren Wegen.

1667. Mr. Roeland de Carpentier, Heeren Pieters zoon, by Representatie.
67. Hugo Repelaar, Heeren Anthonisz. 18. September.
Mr. Nikolaas Stoop, Heeren Iakopsz. 19. November.
1668. Mr. Nikolaas Stoop, Heeren Iakobsz.
69. Mr. Nikolaas Stoop, Heeren Iakobsz.
Adriaan vande Graaf, Sebastiaansz. 23. November.
70. Adriaan vande Graaf, Sebastiaansz.
François Rees, Mattheus zoon, 22. November.
71. François Rees, Mattheus zoon.
Mr. Gerard Brandwijk, Okkers zoon, 21. November.
72. Mr. Gerard Brandwijk, Okkersz. totten 16. September.

N O T A.

Geene Verkiezinge van den *Borgermeester* van 's Heeren wegen gedaan, en Gestateerd totte naaste Teelt van den *Borgermeester* vande Gemeente wegen, Memorie.
d'Heer Mr. Willem Brandwijk van Blokland, Heeren Pieters zoon, Vry-Heer van Blokland, 19. Nov.

73. d'Heer Mr. Willem Brandwijk van Blokland, Heeren Pietersz. enz.
d'Heer Iohan van Neurenberg, Willems zoon, 25. November.

Borgemeesteren van de Gemeente, zoo door den Oud-Raad en Goede Luyden van den Achten: Als ook by zijn Doorluchtige Hoogheyd den Heere Prince van Orange, enz. uyt voorgaande Noeminatie van een dubbel getal, door den voorsz Oud-Raad en Goede Luyden van den Achten, aan zijn Hoog-gemelte Hoogheyd voorgesteld, Verkoren: Volgens 't Oôtrooy vande Staten van Holland en West-Vriessland, verleend opten 24. Martii 1674.

Burgermeesters der Gemeente.

De Heeren,

1674. Mr. Iohan vander Burch, Heeren Françoiszoon, Heere van Niemand's Vriend, Gekozen door den Oud raad, en de Goede Luyden vanden Achten, 31. Maart,

Iohan van Neurenberg, Willemsz. Verkoren door zijn Hoogheyd, enz. uyt een dubbel getal, omme te Dienen voor een Jaar, 2. April.

Mr. Nikolaas Stoop, Heeren Iakobsz. uyt een dubbel getal, omme te Dienen voor twee aanstaande Iaren.

Mr. Willem Brandwijk van Blokland, Heeren Pieterszoon, Vry-Heer van Blokland, mede uyt een dubbel getal, omme te Dienen voor twee Iaren.

Burgermeesters der Gemeente.

De Heeren,

1675. Mr. Nikolaas Stoop, Heeren Iakobsz. 1674. Verkoren door zijn Hoogheyd, enz.

Mr. Willem Brandwijk van Blokland, Heeren Pieterszoon, Vry-Heer van Blokland. mede 1674. door sijn Hoogheyd, enz. Verkoren. Samuel Everwijn, Samuelszoon, Verkoren door zijn Hoogheyd, enz. 1675, 29. Maart,

Burgermeesters van 's Heeren Wegen

De Heeren,

1674. Iohan van Neurenberg, Willemsz totten 31. Maart.

Adriaan vande Graaf, Sebastiaansz 30. Iuny.

N O T A.

September geene Verkiezinge vander Borgermeester van 's Heeren wegen gedaan en Gestateerd totte naaste Teelte van de Verkiezinge van den Burgermeester van de Gemeente wegen.

Burgermeesters van 's Heeren Wegen

De Heeren :

1675. Arend Muys van Holy, Symonsz 3. Ianuary.

Adriaan vande Graaf, Sebastiaansz 24. Maart,

Arend Muys van Holy, Symonz.
Gekozen door den Oud-Raad , en
de Goede Luyden van den Achten ,
1675, den 24. Maart.

Mr. Pieter Brandwijk van Blokland,
Heeren Pieterfz, 1675, den 31. Dec-
cemb.

Burgermeesters der Gemeente.

Burgermeesters van 's Heeren wegen.

De Heeren ,

De Heeren ;

1676. Mr. Adriaan van Blyenburg, Heeren
Adriaansz, Ridders, Heere van
Naaldwijk , Gekozen by zijn
Hoogheyd , enz, den 28. Maart
1676.

Mr. Samuel Everwijn, Samuelfz,
Gekozen door zijn Hoogheyd ,
enz. 1675.

Arend Muys van Holy, Symonz ,
Gekozen door den Oud-Raad , en
Goede Luyden van den Achten ,
1675.

Johan van der Hulk , Gillifz, Ge-
kozen door zijn Hoogheyd, enz.
den 28. Maart 1676. Overleed den
Eerften Augusti 1676, Kwam in
plaats, by Surrogatie van Hoog-
gemelte Hoogheyd, den 21. Sep-
temb. 1676.

Mr. Pompejus Berk, Heeren Mat-
thijfz.

Mr. Jakob van Mewen, &c. Heeren
Johanfz, den eerften Octob, 1676.

Burgermeesters der Gemeente.

De Heeren ,

1677. Mr. Adriaan van Blyenburg, Heeren
Adriaansz, Ridders, Heere van
Naaldwijk , Gekozen by zijn
Hoogheyd, enz. 1676.

Mr. Pompejus Berk, Heeren Mat-
thijfz, Aangesteld by zijn Hoog-
heyd, enz. 1676.

Mr. Pieter Brandwijk van Blokland,
Heeren Pieterfz, Gekozen door
den Oud-Raad, en Goede Luyden
van den Achten, den 27. Maart
1677.

Mattheus van den Brouk, Mattheufz,
Gekozen by zijn Hoogheyd, enz.
den 20, April 1677.

Mr. Meynart van Segwaard, Heeren
Bartholomeufz, den 31, Decemb:
1677.

[Faint, illegible text, likely bleed-through from the reverse side of the page]

De *Borgermeysters* werden gedacht, in een *Handveste*, gegeven by *Ian van Avennes*, in 't Jaar Ons Heeren 1296. op *S. Michiels dag*, omme te Kiezen *Negen Scepenen*, en *Twee Burgermeesters*, tot *Ian Grave* van *Holland* te Lande komt. In een *Verdrag*, nopende *Stads Rekeningen*, enz. 1345. op *S. Vitoers dag*. In de *Tresoriers Rekeningen*, 1354. In *Burgermeysters Rekeningen*, 1365. In een *Handveste* van *Hertog Aelbert*, aangaande 't *Gerecht*, *Achten*, *Land-Poorters*, enz. 1395. 's *Woensdages* na *S. Marcus dag* *Euangelist*. In een *Verdrag*, belangende den *Ban*, *Bevaerden*, enz. 1400. op *Onzer Vrouwen Avond*, *Conceptio*. In een *Verdrag*, rakende 't *Kuer-Boek*, enz. op *S. Michiels Avond*, *Archangeli*. In een *Brieff* der *Gemeen-Stede* van *Dordrecht*, *Bezegeld* met *Zes* en *Negentig* *Zegelen*, 1406. opten *Elfsten* *January*. In een *Handvest* van *Hertog Willem*, roerende van den *Scour*, *Scepenen*, *Raide*, *Achten*, *Dekenen*, enz. 1409. opten 15. *Meye*. In een *Brieff* van *Burgermeesters*, *Scepenen*, *Raide*, den *Ouden-Raide*, *Achten*, *Twaanlven*, enz. 1433. opten 20. in *Julio*. In een *Ordonnantie*, rakende 't *Eeden* der *Poorteren*, 't maken der *Kueren* voor de *Gilden*, 1445. opten 13. dag in *Meye*, en den *vijsften* dag *Juny*. In een *Verdrag* uytte *Handvest* vande *Zee*, nopende *Geleyde* den *Kooplyden* aangaande, 1447. den 7. dag in *Meye*. In een *Verdrag*, rakende de *Maag-taal* in 't *Gerecht*, 1455. opten *vijsften* dag in *Julio*. In een *Handveste* van *Hertog Flips*, vande *Veertigen*, 1456. den 23. *Juny*. In een *Kuere*, daar mede de vooriz *Maag taal* *Vernietigd*, en de *Veertigen* afgerocht zijn, 1462. opten 25. dag in *Meye*. In een *Handveste* van *Hertogen Maximiliaen* en *Maria*, daar by de *Veertigen* ende *Graden* van *Maag-taal* weder *aangesteld* werden, 1478. inde *Maend* van *Ougst*. Noch van *Maximiliaen* en *Maria*, als voren, 1481. den 18. dag van *September*. Insgelijks van *Koning Maximiliaen*, en *Eerst-Hertoge Flips* van *Oostenrijk*, 1494. den 21. dag in *December*, enz.

Alle *Teelten*, (wel eer *Drie-maal*, nu *Vier-maal* 's *Jaars*) werde in den *Oud-Raad*, al ter men tot *Verkiezinge* komt, de *Rekeningen* der *Borgermeesteren* van de *Gemeente*- en van 's *Heeren wegen*, met open *Kamer*, gelezen: en gedaan zijnde, gaan daar op uyt, werdende by den *Schout* omgevraagd, en by den *Oud-Raad* *geloofd*, verschijnen weder in de *Zale*, nemende *Haar* gewoonlyke plaats. En dan werde inde *Vertrek-Kamer*, door 't *Gerecht*, den *Borgermeester* van 's *Heeren wegen*; en by den *Oud-Raad*, en de *Goede Luyden* van den *Achten* inde *Zale*, den *Borgermeester* van de *Gemeente*, (opte wyze als *Wy* gezeyd hebben,) *Verkoren*. Den *Borgermeester* van 't *Gerecht* is gemeenlik de *Oudste* en *Voorzittende* *Schepen*, zijn *Ambt* is in 't *Gerecht* d'eerste *Stem* te geven: in 't *afwezen* van *Voorzittende* *Borgermeester*, het *toetsaan* van *Hand-opleggingen*, *Dagingen*, enz. Den *Borgermeester* vande *Gemeente* moet zijn een *Lid* van den *Oud-Raad*, *Geboren* te *Dordrecht*, of binnen de *Vrybeyd* van dien, bereykende *Zes-en-dertig* *Jaren*. En aangaande de *Geboort-plaats*, van den *Borgermeester* van 't *Gerecht*, zijne *Jaren*, enz. zal by de *Schepenen* in 't *Oftroy* van haar *Ed. Groot-Mog.* gezeyd werden.

't Gerechte van Dordrecht,

BEstond wel eer uyt *Negen Scepenen* en *Vijf Raden*, (bygevoegd den *Scout*.) Zijn *Scepenen* en *Raden* bekend in een *Handvest* *Koning Willems*, Gegeven te *Brunswich*, opten *Vijfde Kalende van Februario*, dat is, den 28. van *Louwenmaand*, in 't Jaer Ons Heeren 1252. Onder deze woorden: *Quamcunque Electionem Juris Justitiarius, Scabini & Consiliarii Salvo jure Nostro fecerint, ratam observabimus*. Dat is, Wat voor Verkiezinge van *Recht den Rechter*, (te weten den *Scout*) *Scepenen* en *Raden* zoude mogen doen, zullen Wy voor goed kueren. In een *Verdrag*, nopende hoedanige *Tollen* die van *Dordrecht* te *Huesden* geven zoude, door *Florus van Holland*, *Koning Willems* Broeder. Gedaan te *Dordrecht*, inden *Reventer der Minrebroederen*, 's *Dingsdages* na den *Zondach* als men inder *Kercken* zinget *Jubilate*, boven fol. 118. aangewezen. In een *Handvest* vande *Halle* en *Boeten*, Gegeven by *Grave Florens*, 1283. op des *Heylig Cruysdag*, *Exaltatio*, fol. 230. aangewezen. In een *Handveste* van *Tolle-vry* te varen, mede Gegeven van *Florens de V. en XIX. Grave*, inden *Hage* 1384. des *Woensdages* na *Pinxsteren*; Onder deze volgende woorden: Voert foe geloven Wy Onsen voerlz *Poirteren*, dat Wy hem *Scepenen* ende *Raets-Mannen* maken en zetten zullen in aller manieren, dat Onse *Vader*, *Scepenen* ende *Raets-Mannen* plach te fetten, ende het by zynen tyden in *Dordrecht* plach te wezen. In een *Hand-vest* vande *Quadyen* hier volgende:

Florens, *Grave* van *Holland*, &c. *Maecten* *Cond* ende *Kenlijck* allen *Luden*, die desen *Brieff* sullen sien of hoeren *Lezen*, dat Wy Gegeven hebben, ende Geven Onsen *Lieven Poirteren* van *Dordrecht*, dat *Scepenen* en *Raets-Mannen*, *Waerheden* van *Quadyen* besitten moegen, ende die te *Corrigeren* nae hoeren goet dencken. In *Oirconden* desen *Brieff* *Befegelt* met Onsen *Zegel*. Gegeven in den *Haeg*, opten dorden dag in *Aprille*, in 't Jaer Ons Heeren *M. CC. ende Lxxxix*. In een *Handvest* van *Pandinge*, dat Onse *Poirteren* door eenige *Heren* *Aengehaeld* of *huer Goed* genomen zijnde, die weder mogen *Houden* en haer *Goed* *Beslaen*. Gegeven te *Middelburg*, 's *Dingsdages* voer *Paesschen*, 1292. In een *Handvest* der *Wees-Kinderen*, Gegeven by *Grave Ian* van *Henegouwen*, inden *Hage* 1303. des *Maendages* na *S. Martijn* inden *Somer*. In een *Handveste* van den *Jaer-Gedingen*, Gegeven by *Grave Willem* van *Henegouwen* 1315. upten eersten dach in *Aprille*. In een *Handvest* van den *Zelven* dat men de *Gebannen*, die 'er *toevlugt* tot 'er *Kercken* nemen, van den *Gewid* mach halen. Gegeven te *Dordrecht* 1323. 's *Vrydages* na *Dortien dag*. Noch in een *Handvest* op 't voorgaande, mede Gegeven te *Dordrecht* 1324. op *S. Victoers dag*. In een *Handvest* van 't *Beggijn Hof*, Gegeven te *Sente Gheerden Berge* 1326. up *Sente Jans dach* te *Midde-Zomer*. Fol. 154. aangewezen. In een *Handveste* van geen *Knyven* noch *Messen* te *dragen*, Gegeven in den *Hage* 1332

op S. Pieters dach, ingaende Oogst. In een Handvest van de Jaer-Mercken, enz. 1343. In een Handvest van Arrest, enz. Gegeven by Margriet, Gravinne van Henegouwen, te Sinte Geertruden-Berge, op S. Pieters Avond, ingaende Oogst. in een Handvest van Hertog Willem van Beyeren, van Arresteren, Fanden, enz. Gegeven in den Hage 1335. den 15. Meye. In een Handvest van Hertog Aelbert van Beyeren, van geen Weezen te Ontvoeren, opte Verbuerte van Lijf en Goed, Gegeven inden Hage 1359. op Onzer Vrouwen Avond, Conceptio. In een Handvest van Hertog Aelbert van Beyeren, tot Berestinge der Gilden, Gegeven inden Hage 1367. op S. Lucien dach. In een Handvest van Willem van Beyeren, van den Spoeye binnen Dordrecht, Gegeven inden Haege 1367. nae Onzer Vrouwen dach, Conceptio. In een Handvest, dat geen Achten noch Dekenen hem den Gerechte en zullen onderwinde, Gegeven inden Hage 1409. den 15. September. In een Handvest van Land-Poorters, Gegeven inden Haege 1414. opten derden dach in September. In een Handvest van Hertog Jan van Beyeren, vande Tollen, Munte, 't Baillijscap, Rentmeesterscap, 't Scoutscap, 't Gerecht, enz. Gegeven te Dordrecht, 1418. opten 20. Juny. In een Handvest van Hertog Flips van Bourgongien, vande Veertigen, Achten, Borgermeester, enz. in den Hage 1456. opten 23. Juny. In een Handveste ten eynde als voren, van Maximiliaen en Maria, Hertogen van Oostenrijk, Gegeven te Gent 1478. in Oogstmaand. In een Handvest, door de zelve, en als voren, Gegeven in den Hage 1481. opten 18. September. Noch in een Handveste van Koning Maximiliaen, en Eerst Hertoge Flips van Oostenrijk, rakende de Veertigen, enz. Gegeven op 't Slot te Tuernhout, in 't Jaer 1494. den 21. December, enz.

De Raden en wierden niet Gemagtigd in zaken 't Gerecht aangaande, noch tot Overzien van Stukken, noch en Zegelden ook geen Brieven, gelijk de Schepenen, dan waren de zelve tot Raden by gevoegd. Toch hebben op Michaëlis in 't Jaer 1652. opgehouden.

En werden de Schepenen wel eer by de Graven, des zelfs Gemachtigden, of den Stad Houder van Holland: Voor een Tijd by haar Ed. Groot-Mog. Onlangs by den Oud-Raad of Vroedschap van Dordrecht: En nu weder by den Stadhouder van Holland, nyt een Dubbel Getal, door de Veertigen aan zijn Dooruchtige HOOGHEYD, den Heere PRINCE van ORANGE, enz. Voorgefeld, Gekozen.

Haar Ambt is, de Staten van Holland en West Vriesland; Mitsgaders den Heere PRINCE van ORANGE, als Stad-Houder dezès Landscaps, in liën aanzien, Gehouw en Getrouw te zijn, enz.

En werd Haar voor het Aanvangen van 'er Ambt, door den Heere Schout nder Tijd, den volgenden Eed Gestaaft:

Eed

Eed vande Schepenen der Stad Dordrecht.

WY Zweren dat Wy, omme tot Schepenen te geraken, niet en hebben Gefolliciteerd, fulks Beloven en Zweren Wy, de Staten van Holland en West-Vrieland, zijnde Onze Hooge en Souveraine Overheyd; Mitsgaders den Heere Prince van Orangie, als Stadhouder dezer Provintie, Gehouw en Getrouw te wezen: als mede onder der zelve Regeringe en Bescherminge der Kerkke Christi, Gereformeerd naar Godes Heylig Woord, voor te staan, en te helpen Hand-houden. Die Stede van Dordrecht, en alle Inwoonderen van dien, in hare Privilegien te Maintineren. De Keuren en Statuten der zelve Stede, in 't reguarde van den Schout-Ambte op den iij. January 1631. gemaakt, te Hand-haven, en geene Inbrueken daar van te zullen lyden, ofte toestaan. Weduwen en Weezen te helpen Beschermen. Rechtvaardige Vonnissen en Rechtvaardige Scheydinge te helpen geven tusschen twee Manthalen: En dat niet te laten om Giften noch om Gaven: Om Maagschap noch om Zwagerfchap, noch om eenigerhande Zaken: Ook nimmermeer, Directelijk ofte Indirectelijk te zullen trachten de jegenwoordige Forme van 's Lands Regeeringe te veranderen: En voorts alles te doen dat Goede en Getrouwe Schepenen schuldig zijn en behooren te doen.

Zoo waarlyk moet Ons God Almachtig helpen.

W A A R S C H O U W I N G E.

ALzoo ons in eenige volgende Jaren, meer Schepenen, als 't gewoonlijk getal vereyfte, waren ter hand gekomen, en Wy niet net den dach haerder Verkiezinge en Ofgaan, konden uytvinden, nadien de Teelte toen op zoo een vaste tijd, als nu wel, niet en geschiede, en derhalven onkundig; welke telkens in dien onzekeren tijd, molten afgaan of aanblyven, hebben daarom goed gevonden tot voorkoming van Blame en Missinge, alle die Wy hadden in elk rond Jaar (dat metten Goeden Vrydag plag te beginnen, volgens Stijl 's Hoofs van Holland, en ook dezer Stede) te stellen; en na onze naaste kennis, Plaats of Rang te geven, 't zy datze ter voller Teelte, of by Plaatsvervulling, daar in mochte gekomen zijn. Toch wanneer d'Heer *Johan van Beverwyk* de zelve op zekere dagen, wanneerze Be-eedigd zijn, Beschrijft, en Wy in zoodanige Teelten en Jaren, eenige meerder, 't zy voor of naar, mochten gevonden hebben, die zullen Wy met een ander Letter uytdrukken.

Vande Schepenen en Raeden, zoo uytte *Lijste* by d'Heer *Johan van Beverwijk* eesteld: Door naarder Opzoekingen van *Schepenen-Brieven*, Het Doorladen in de *Handelingen of Aften-Boeken*, en der *Ambten van Dordrecht*, enz. My bekeken, en anders bekomen de Navolgende

Heeren Scepene en Raeden.

1294.
Scepene.
Ieyman Suus.
1310.
Scepene.
Cornelis Boot, Heren Geraets zoen.
1312.
Scepene.
Godscalc Oem, Cleys zoen.
1313.
Scepene.
Jan Oem, Cleys zoen.
1314.
Scepene.
Jan Vere Diedewien sone,
Jan die Meister,
Ghisef Dukinc.
1325.
Scepene.
Jan die Ketelaer,
Jan vanden Sloete,
Jan van Dornick,
Godscalc, Wissen sone,
Thomas die Leuter.
1328.
Scepene.
Ghisef Dukinc, Haren Willaems sone,
Ghisefbrecht Maleghijs, Haren Ghisefbrechts
sone,
Jan Veren Yden sone,
Coenraed VerNeesen sone.
1329.
Scepene.
Ghisef Dukinc, Haren Willaems sone,
Jan Veren Yden sone,
Joelof Betten sone.
- Pieter, Haren Pieters sone,
Coenraed VerNeesen sone,
Jan Maleghijs, Ians sone.
1331.
Scepene.
Ghisef Dukinc, Haren Willaems sone,
Florens, Haren Florens sone, vanden
Zwaerde,
Aernoud Onderwater,
Jan van Nimaghen, Haren Gherads sone.
1335.
Scepene.
Godscalc, Heeren Heinrix sone,
Jan Maleghijs, Jans sone,
Ghisefbrecht Maleghijs, Heren Ians sone,
Jacob Blankert, Jakobs sone.
1339.
Scepene.
Jan die Vriese, Haren Diderix sone,
Gillys de Munter,
Alaerd, Haren Tielmans sone.
1340.
Scepene.
Mr. Tielman, Heren Jans zone,
Allaird Vlamingh,
Willem Draeck,
Gielijs Oem, Heren Jans zone,
Jan vanden Sloete,
Heynric Scoutate, Heren Clays sone,
Alaert, Heren Tielmans sone.
1341.
Scepene.
Tielman van Striene, Haren Pouwels
zone,
Jan die Vrieze, Haren Diderix sone,
Heinric Scoutaet, Haren Cleys sone,
Alaerd Haren, Tielmans sone,
Hughe Boeye, Haren Tielman Oems sone.
M m

1342.

Scepenen.

Tielman van Striene, Haren Pouwels soen.
Robbert vander Helle.

1344.

Scepenen.

Robbert vander Helle.
Vrederic, Haren Jacobs soen van der
Tempel.
Willaeum Dukinc, Haren Ghisen soen.
Ian, Symons soene van Bysanten.
Jacop vander Haye.
Alaerd, Haren Tielmans soene,
Laurens Elants soene.

1345.

Scepenen.

Ghisebrecht Maleghijns, Heren Jans soene,
Jacob vander Haye.
Laurens Elants soene.

1348.

Scepenen.

Ian Maleghijns, Jans zone.
Everaet Meeus soene.
Ian die Vriefe, Heren Didericx soen,
Hughe, wouter Kocx soene.
Ian vander Halle,
Heynric Scoutaet, Heren Cleys soene.

1350.

Scepenen.

Everaet, Meeus soene.
Jan Suus, Heinric Suus soene,
Ghisebrecht, Haren Ghisebrechts soene.
Heinric, Jan Vryden soens soene,
Arnoud Suus, Gheerolfs soene.
Roelof Dukinc, Haren Gheraeds soene,
Hughe Dukinc, Haren Gheraeds soene,
Florens vander Tympel, Splinters soene.

1351.

Scepenen.

Aert Boot, Heeren Cornelis soen,
Gherit van Orsfoeyen.
Roelof Dukinc, Heeren Gheraets zone,
Tielman Houck, Heeren Florens soen,
Vrederik van Ameronghen,

1352.

Scepenen.

Everaet Meeus zone,
Gheeraet Hamard, Hughen zone.
Abel van Bysanten, Ghisebrechts zone,

Jan Suus, Heinric Suus soene.

Heinric, Heeren Jan Vryden soens soene.

1353.

Scepenen.

Roelof, Heeren Boydijn Puttox soene.
Jan vander Helle, Marcelis soen.
Boudijn, Jan Boudijns soens zone.
Gheraet Hamert, [Hughen soene.]
Abel van Bifanten, Ghisebrechts soen.
Gheeraet van Orsfoeyen,
Gheeraet vanden Steenhuse, Jans soen,
Jacob vander Tympel, Jans soen,
Jan Maddijn, Alaerds soen.
Wouter vander Tympel, Haren Jacobs soene

1354.

Scepenen.

Reymboud Zeebaers soen.
Roelof, Heeren Boydijn Puttox soene,
Gheeraet vanden Steenhuse, Jans soen,
Ian vander Halle,
Abel van Bifanten, Ghisebrechts soen.
Boudijn, Ian Boudijns soens zone.
Gheraet van Orsfoeyen, Hermans soen.
Thielman Oem, Heeren Gillys soen.
Heynric, Heeren Ian Vrydens soens zone,
Roelof Dukinc, Heeren Gheraets zone,
Hughe Boey, Heeren Gillis soen,
Oude Ian Beyn, Herman Beyns soen.

1355.

Scepenen.

Roelof, Heeren Boydijn Puttox soene.
Tielman van Steenberghen, Jans soene.
Tielman die Hont, Heeren Florens soene, van
den Zwaerde.
Boudijn, Ian Boudijns soens soene.
Ghisebrecht, Heeren Ghisebrechts soene,
Gheeraet van Orsfoeyen, Hermans soen.
Gheraet Hamard, Hughen soene.
Abel van Bifanten, Ghisebrechts soene,
Roelof Dukinc, Heeren Gheraets soene,
Ian Maddijn, Alaerds soene.
Gheeraet vanden Steenhuse, Jans soen.

1356.

Scepenen.

Ian Maleghijns Jans soene.
Ian die Vriefe, Heeren Didericx soene,
Everaet Meeus soene,
Ian vander Halle,
Heynric Scoutate, Heeren Claeys soene.
Tielman van Steenberghe, Jans soene,
Ian Maddijn, Alaerds soen,

Vrederik

Vrederik van Amerongen, Vrederix soen.

1357.

Scepenen.

Boudijn, Ian Boudijns soens soene.
Ghifebreht, Heeren Ghifebrehts soene.
Gheeraerd Hamard, Hughen soene.
Wouter vander Tympel, Heeren Iacops soen.
Roelof Dukinc, Heeren Gheeraeds soene.
Tielman vanden Wijngaerden, Wormbouds zone.

1358.

Scepenen.

Boudijn, Ian Boudijns soens soen.
Gheeraed van Orfroyen, Hermans soen.
Gheeraed Hamard, Hughen soen.
Gheeraed van den Steenhufe, Ians soene.
Heinric van Waes, Heeren Herman Vincen soen.

1359.

Scepenen.

Ian vander Halle.
Boudijn, Ian Boudijn soens soene.
Gheeraed van Orfroyen, Hermans soene.
Roelof Dukinc, Heeren Gheeraets soen.
Oude Ian Beyn, Herman Beyns soene.
Iacop vander Tympel, Ians soene.
Gheeraed vanden Steenhufe, Ians soen.
Heinric van Waes, Heeren Herman Vincen soen.

1360.

Scepenen.

Herman Vinck, van Venlo.
Ian vander Halle.
Gheeraed van Orfroyen, Hermans soen.
Roelof Dukinc, Heeren Gheeraeds soen.
Gheeraed vanden Steenhufe, Ians soen.
Iacop vander Tympel, Ians soen.
Oude Ian Beyn, Herman Beyns soen.
Heinric van Waes, Heeren Herman Vincen soen.

1361.

Scepenen.

Gheeraed van Orfroyen, Hermans soen.
Ian vander Halle.
Iacop vander Tympel, Ians soen.
Gheeraet vanden Steenhufe, Ians soen.
Roelof Dukinc, Heeren Gheeraets soen.

Heinric van Waes, Heeren Herman Vincen soen.

1362.

Scepenen.

Heinric die Vriese, Heeren Heinricx Vriese soene.
Godscalc die Hont, Heeren Clays Meystersz.
Gheeraet van Orfroyen, Hermans soene.
Ghifebreht, Heeren Ghifebrehts soen.
Ionghe Heinrick Scoutaet, Heeren Claesz.
Tielman vanden Wijngaerden, Wormbouds soene.

1363.

Scepenen.

Gheeraed van Orfroyen, Hermans soene.
Gheeraed van den Steenhufe, Ians soene.
Iacop vander Tympel, Ians soene.
Heinric van Waes, Heeren Herman Vincen soene.
Cleys Oem, Ian Maleghijs soene.

1364.

Scepenen.

Gheeraed van Orfroyen, Hermans soen.
Vrederik van Amerongen, Vrederiks soen.
Ionghe Henric Scoutate, Cleys soen.
Tielman vanden Wijngaerden, Wormbouds soene.
Henrick van Waes, Heeren Herman Vincen soen.
Iacop vander Tympel, Ians soen.

Heinric die Vriese, Heeren Heinric Vriese soene.

1365.

Scepenen.

Gheeraed van Orfroyen, Hermans soen.
Iacop vander Tympel, Ians soene.
Henric Scoutaet, Heeren Clais soene.
Ian Maddijn, Allerts soen.
Clais Oem, Ian Maleghijs soene.

1366.

Scepenen.

Ionghe Ian Beyn, Herman Beyns soen.
Willem van Brederoede, Heeren Willemsz.
Tielman Oem, Heeren Ian Oems soene.
Aper Scoutate, Heeren Cleys soene.
Godscalc die Hont, Heeren Cleys Meysters soene.

1367.

Scepenen.

Jan die Witte, Godscalcx soen.
 Jan Maddijn, Allerts soen.
 Reynboud, Jan Minne-boden soene.
 Gerard van Orsfoyen, Hermans soen.
 Willem, Heeren Reynboud Zeebaers soen.
 Aernt Suys.
 Ian Draeck.
 Herman Vinck, van Waes.

1368.

Scepenen.

Ian vanden Sloete, Heeren Ians zone.
 Cleys Oem, Ian Maleghijs soen.
 Coenraed, Heeren Coenraeds soen.
 Gheraet van Orsfoyen, Hermans soen.
 Hugheman, Clays soene.
 Ian die Witte, Godscalcx soene.
 Matheus Heinricx soen.
 Jan Westvalinc.
 Willem, Reynboud Zebars soen.
 Aernt Suus.
 Ian Draeck.
 Herman Vinck, van Waes.

1369.

Scepenen.

Gerard van Orsfoyen, Hermans soen.
 Mattheus Henricks soen.
 Wormboud van Ratingen, Heeren Tiel-
 mans soen.
 Ian Westvalinc.
 Meeus Meeus soen.
 Gheraet vanden Steenhuse, Ians soen.
 Vrederick van Amerongen, Vredericksz.
 Henrick Haeck, Herman Haex soen.
 Hugeman Adaems soen.
 Ricout, Willem Tolners soen.

1370.

Scepenen.

Gheeraet vanden Steenhuse, Ians soene.
 Vrederic van Amerongen, Vrederix soene.
 Hugo Graman.
 Meeus Meeus soen.
 Herman Haec, Herman Haex soen.
 Hugeman Adaems soen.
 Herbaren van Brakel, Heeren Ricolds soen.

1371.

Scepenen.

Ian Maddijn, Alaerts soen.

Godscalc die Hont, Heeren Cleys Meystersz
 Ricoud, Willem Moelners soen.
 Heinric Suus.
 Wouter Zasse, Ghiselbrechts soen.

1372.

Scepenen.

Everaet Meeus soen.
 Gerit Hamert, Hugens soen.
 Ionge Heinric Scoutaet, Heeren Cleys soen.

1373.

Scepenen.

Geraet vanden Steenhuse, Ians soen.
 Ricout, Willem Tolners soen.
 Willem, Heeren Reymbout Zeebars soen.
 Pieter Marfant, Ians soen.
 Heinric Sasse, Ghiselbrechts soen.

1374.

Scepenen.

Gheraet vanden Steenhuse, Ians soene.
 Ricout, Willem Tolners soene.
 Pieter Marfant, Ians soene.
 Willem, Heeren Reymbout Zeebars soen.
 Ian die Witte, Godscalcx zone.
 Heinric Zasse, Ghisbrechts soene.
 Martijn, Haren Boudens soene.
 Heinric van Dinslaken, Vrederix soen.
 Clays Oem, Ian Maleghijs soene.

1375.

Scepenen.

Gheraet vanden Steenhuse, Ians soen.
 Pieter Marfant, Ians soen.
 Human, Clays soene.
 Henric Zas, Gijsbrechts soene.
 Everdey, Heeren Everdeys soene.
 Clays Oem, Ian Maleghijs soene.
 Clays Buweel, Heeren Wormbouts soene.

1376.

Scepenen.

Gheraet vanden Steenhuse, Ians soene.
 Ionge Heinric Scoutate, Heeren Clays soene.
 Ricout, Willaem Tolnaers soene.
 Hugeman, Clays soene.
 Everdey, Heeren Everdeys soene.
 Clays Buweel, Heeren Wormbouts soene.
 Hugeman, Adaems soene.
 Heinric But, Didericx soene.

1377.

Scepenen.

Gheraet vanden Steenhufe, Ians soene.
 Ian die Witte, Goidfcalcx soen.
 Jonge Heinric Scoutate, Heeren Claey's soen.
 Ricout, Willaem Tolnaers soene.
 Ian vander Tympel, Ians soen, Scildknapē.
 Ian Dukinck, Heeren Gheraets soen.
 Cleys Buweel, Heeren Wormbouts soen.
 Reynboud, Ian Minneboden soene.
 Heinric But, Didericx soen.
 Wouter die Grave, Dirck soen,
 Goidfcalcx, Ian Fraets soen.

1378.

Scepenen.

Heinric Zasse, Ghijsbrechts soen:
 Wormboud van Wijngaerden, Heeren
 Alairts soen.
 Everdey, Heeren Everdeys soen.

1379.

Scepenen.

Ian die Witte, Goidfcalcx soene.
 Wouter die Grave, Dirck soene.
 Heinric Zas, Ghijsbrechts soene.
 Gleis Buweel, Heeren Wormbouts soene.

1380.

Scepenen.

Roelof Dukinc, Heeren Gheraets soene.
 Vrederick van Amerongen, Vredericx soen.
 Ian die Witte, Goidfcalcx soene.
 Herman Vinck van Rathingen, Heeren
 Tielmans soen.
 Hugeman, Adaems soen.
 Martijn, Heeren Boudijns soen.
 Willaem, die Moelnaer van Stryen.
 Cleys Buweel, Heeren Wormbouts soen.
 Pieter van Maldegem.
 Cornelis Boot, Heeren Aerts soen.

1381.

Scepenen.

Heinric Zas, Ghijsbrechts soene.
 Cleys Buweel, Heeren Wormbouts soene.
 Heynric van Aerssen, Ians soene.
 Alaert vanden Wijngherden, Heeren Tiel-
 mans soene.

1382.

Scepenen.

Everdey, Heeren Everdeys soen.

Oude Willem vander Tympel, Florensz.
 Willem Boeghaert, Willems soen.
 Willem, die Moelnaer van Akerflote, Scilt-
 knape.

Gerit vanden Steenhufe, Ians soene.
 Roelof Dukinc, Heeren Gheraets soen.
 Hugo Feytop, Heynricx soene.
 Ian die Witte, Goidfcalcx soene.
 Henrick Zas, Ghijsbrechts soene.

1383.

*Deze swoeren ten Gerechte, voor Heer Aelbert
 van Beyeren, Ruwaert van Henegouwen,
 van Holland, van Zeeland, ende van
 Vriesland: En voor zynen Raed inden Ha-
 ge, opten 22. dach in Aprille.*

Scepenen.

Roelof Duyck, Heeren Gerits soen.
 Jonge Heynrick Scoutate, Heeren Claysz.
 Henrick Zas, Ghijsbrechts soen.
 Oude Willem vander Tympel, Florensz.
 Heer Ian van Rosendale, Ridder.
 Godfcalcx van Brakel, Heeren Ricoutsz.
 Cleys Bouweel, Heeren Wormbouts soen.
 Wouter vanden Wale.
 Iacop Yfereel, Heeren Tielman Oems soen.
 Raiden.
 Wouter van Genderen.
 Willem Boemgaerd.
 Aernt van Maldegem, Heymans soen.
 Gillys, Heeren Hugemans soen.
 Gysebert van Kuuvre.

1384.

*Deze swoeren ten Gerechte, inden Hage, opten
 lesten dach van Aprille.*

Scepenen.

Roelof Dukinc, Heeren Gheraets soen.
 Heinric Scoutate, Hugen soene.
 Clais Oem, Ian Maleghijs soen.
 Henrick Hugensz.
 Henrick Sas, Gysebrechts soen:
 Willaem Moelenaer.
 Oude Willaem vander Tympel, Floris soen,
 Willaem Boemgaerd, Willems soen.
 Wouter Fraet, Stevens soen.
 Raiden.
 Gijfbert van Kuuvre.
 Steven Ians soen.
 Aernt van Maldegem.

M m 3

Wouter

Wouter vanden Wale.
Iacop Yfereel.

1385.

Dese swoeren ten Gerechte, voer Heer Aelbert van Beyeren, onsen genadichste Here, ende voer onzer Vronwen, tot Dordrecht, in Reynouts Huyse, opten 23. dach van Meye.

Scepenen.

Roelof Duuc, Heeren Geraetsz.
Cleys Oem, Ian Malegijs soen.
Henrick, Gerit Wicken soen.
Henrick van Waes, Heeren Herman Vinc-
ken zoon.
Henrick Zas, in zijn plaets,
Cleys Buweel, Heeren Wormboutsz.
Oude Willem vander Tynpel, Florens soen.
Aernt van Maldegem.
Willem Boemghert, Willems soen.
Alaird vanden Wijngaerden, Heeren Tiel-
mans soen.

Raiden.

Gyfebert van Kuuvre.
Wouter vanden Wale.
Ghyse Duyck.
Saris Clawaerts soen.
Ian van Slingeland.

1386.

Dese swoeren ten Gerechte, voor onsen Lieven Heere van Holland, binnen Dordrecht, Sondages na beloken Sinxen, dat was den 17. dach in Junio.

Scepenen.

Ian Maddijn, Alaerts soen,
Cleys Oem, Ian Maleghijs soen.
Willaem Boemgaerd, Willems soen.
Aernd van Maldegem.
Willem vander Tynpel, Heeren Florensz,
Tielman Haec, Ricouts soen.
Saris Clawaerts soen.
Ian van Slingeland,
Iacop [Oem, gezeyd] Yfereel, [Heeren
Tielmans soen.]

Raiden.

Ionge Henrick Scoutaet, Heeren Cleys soen.
Cleys Buweel.
Wouter vanden Wale.
Ian Vinck, van Steenberghen,
Godevert van Steenberghen.

1387.

Sondages na S. Ians dach te Mid-Somer, dat was de leste dach in Junio, swoeren inden Hage, voor onsen Lieven Heere van Holland, ten Gerechte, dese Personen, hier na beschreven:

Scepenen.

Cleys Oem, Ian Malegijs soen.
Henrick Zas, Ghijsbrechts soen.
Willem die Moelner, van Ackerfloet.
Godeverd van Steenberghen.
Gheraet vander Haeye.
Tielman Haeck, Ricouts soen.
Saris Clawaerts soen,
Cleys Buweel.
Henric Ottens soen.

Raiden.

Wouter vanden Wale.
Ian Vinck, van Steenberghen.
Ian Iacops soen.
Goidfcalc, Heeren Gillis soen.
Wormboud vanden Wijngaerden.

1388.

Dese swoeren ten Gerechte, in den Hage, Woensdages na S. Martijns dach, [inden Zomer] opten 8. dach in Julio.

Scepenen.

Ionge Henrick Scoutaet, Heeren Cleys soen.
Cleys Buweel.
Willem Boemgaerd, Willems soen.
Willem Moelner, van Ackerfloet.
Aernd van Maldeghem, Heinricx soen.
Ian Vinck van Zevenbergen, Iacops soen.
Godeverd van Steenberghen, Heeren Tiel-
mans soen.
Willem vander Tynpel, Heeren Florensz,
Ridder.
Tielman Haeck, Ricouts soen.

Raiden.

Wouter vanden wale.
Ian Malegijs soen.
Meeus Noydens soen.
Cleys vanden Wijngaerden, Heeren Tiel-
mans soen.
Henrick Ottens soen.

1389.

*Dese swoeren ten Gerechte, inden Haghe, Sa-
teedags na S. Margrieten dag, den 16. in
Julio.*

Scepe-

Scepenen.

Henrick Zas, Ghijsbrechts zoen.
 Cleys Bouweel.
 Willaem die Molenaer, van Ackerfloet.
 Geraed vander Haye, Heeren Iacobs soen.
 Godevaerd van Seenenbergen.
 Tielman Haec, Ricoudsz.
 Henrick, Ottens zoen van Malborgh.
 Godscalck, Heeren Giellis soen.
 Zarys Clawaerts zoen,
 Raden.

Godschalck van Brakel.
 Henrick van Naerffen.
 Ian Vinck.
 Wouter vanden Wale.
 Cleys Molenaer.

1390.

*Deſe ſwoeren ten Gerechte, inden Hage, des
 Sondags op S. Pieters avont ad Vincula, dat
 was die leſte dag in Iulio.*

Scepenen.

Oude Willem vander Tympel, Floris zoen.
 Willaem Boemgaerd, Willems zoen.
 Cleys Bouweel.
 Henrick van Naerffen, Ians zoen.
 Cleys Molenaer, Ians zoen.
 Ian Mal-gys, Heeren Willem Dukinx zoen.
 Alaerd vanden Wijngaerden.
 Godschalck, Heeren Gillis zoen,
 Zarys Clawaerds zoen.
 Raden.

Cleys Ockers zoen.
 Symon van Byzante.
 Geraed vander Haye.
 Henrick Ottens zoen.
 Ian, Heeren Martijns zoen.

1391.

*Deſe ſwoeren ten Gerechte, inden Hage, des
 Dingsdags, in Octavia assumptionis, dat
 was den 22, dagh der Maent van Auguſto.*

Scepenen.

Henrick Zaſſe, Gysberts zoen.
 Iacop Liſſe, Hermans soen, van Colen.
 Oude Willaem van der Tympel, Florensz.
 Cleys Buweel, Heeren Wormbouts soen.
 Ghijsbrecht van Kuuvre, Gijsbrechts soen.
 Cleys Moelnaer, Ians zoen.
 Ian Malegijs, Heeren Willem Dukinx soen.

Geraet vander Haye, Heeren Iacops soen.
 Ionge Willem vander Tympel, Heeren Flo-
 rens soen, ſterf, en werde in zijn plaets
 Gekozen den 14. April,
 Tielman Haec, Ricouts soen.
 Raden.

Cleys Ockers soen.
 Arend van Maldegem.
 Meeus Noydens soen.
 Henrick vanden Wercke,
 Wormbout vanden wijngaerden,

1392.

*Deſe ſwoeren ten Gerechte, in den Hage,
 's Maendags na S. Bartholomeus dagh, in
 Auguſto.*

Scepenen.

Henrick Zas, Ghijsbrechts soen.
 Iacop Liſſe, Hermans soen, van Colen.
 Oude willem vander Tympel, Florens soen.
 Gijsbert van Kuuvre, Ghijsbrechts soen.
 Cleys Molenaer, Ians soen.
 Arent wenemaer, willems soen.
 Meeus, Heeren Noydens soen,
 Zaris Clawards soen.
 Henrick vanden wercke, Ians soen,
 Raden.

Wouter vanden wale,
 Arent van Maldegem.
 Herman Vinck, van Brandenburgh.
 Geraerd vander Haye,
 Huych Barends soen.

1393.

*Deſe ſwoeren ten Gerechte, in den Hage, Sa-
 terdaghs na S. Gillis dagh, op den 6. Sep-
 tember.*

Scepenen.

Cleys Ockers soen.
 Wouter van Genderen, Heeren wouterssoen.
 Oude Willem vander Tympel, Florens soen.
 Willem Boemgaerd.
 Henrick van Naerffen.
 Ian Vinck, van Steenbergem.
 Ian Zamekoper, Iacops soen,
 Henrick vanden wercke, Ians soen.
 Arend van Haren,
 Raden,
 willem Maes.
 Herman Vinck, Ians soen,

Lude

Lude Henricks soen,
Iacop Melre.
Herman Vinck, van Brandenburgh.

1394.

*Deſe ſwoeren ten Gerechte, inden Hage, des
Donderdaghs na S. Calixts dagh, op den
15. October.*

Scepenen.

Wouter van Genderen, Heeren woutersz.
Oude willem vander Tympel, Florens soen.
Cleys Molenaer, Ians soen.
Ian Vinck, van Steenberg, Iacobs soen.
Ian Malegijs, Heeren willem Dukings soen.
Tielman Haec, Ricouds soen.
Zaris Clawaerds soen.
Henrick vande wercke, Ians soen.
Ian, Heeren Martijns soen.
Raden.

Henrick van Naerſſen.
Meeus, Heeren Noydens soen.
Vrederick Tack.
Ian Zamekoper, Iakobs soen.
Tielman van Ratingen, Hugemans soen.

1395.

*Deſe ſwoeren ten Gerechte, des Woensdaghs
na S. Barven dagh, die 6. dagh in October.*

Scepenen.

Henrick Zaſſe, Gijsberts soen.
Oude Willem vander Tympel, Florens soen.
Willem Boemgaerd.
Cleys Moelnaer, Ians soen.
Tielman Haec, Ricouts soen.
Ian van Slingelant, Heeren Ians soen.
Zaris Clawaerds soen.
Wormbout vanden wijngaerden, Heeren
Tielmans soen.
Ian, Heeren Martijns soen.
Raden.

Wouter vanden Wale.
Ian Vinck.
Lambert Cock.
Iacob Melre.

1396.

*Deſe ſwoeren ten Gerechte, inden Hage, Son-
daghs op den 8. dagh in October.*

Scepenen.

Henrick Zaſſe, Ghijsbrechts soen.
Wouter van Genderen, wouters soen.
Willem Boemgaerd, willems soen.
Cleys Moelnaer, Ians soen.
Ian Malegijs, Heeren willem Dukinx soen,
Pieter Hoddemont.
Zaris Clawaerds soen.
Wormbout vanden wijngaerden.
Willaem Dukinc, Heeren Cleys Oems soene,
Raden.
Henrick vande wercke.
Ian, Heeren Martijns soen.
Pieter B. . . . .
Arend Vinck.
Cleys Bouweel, Heeren Cleis soen.

1397.

*Deſe ſwoeren ten Gerechte, inden Hage, des
Vrydaghs, opten 22. dach in October.*

Scepenen.

Henrick Zaſſe, Ghijsbrechts soen.
Willem Boemgaerd, willems soen.
Goidſchalck van Brakel.
Cleys Scoutaet, Heeren Henricx soen.
Goidſchalck, Heeren Gillis soen.
Sarys Clawaerts soen.
Ian van Slingelant, Heeren Ians soen, vander
Tympel.
Wormbout vanden wijngaerden, Heeren
Tielmans soen.
Ian, Heeren Martijns soen.
Raden.
Henrick Ians soen.
Reynier Ians soen.
Gillis vander Halle.
Arend Vinck.
Cleys Bouweel.

1398.

*Deſe ſwoeren ten Gerechte, inden Hage, des
Saterdaghs na S. Margrieten dagh, den 16.
in Iulio.*

Scepenen.

Henrick Zaſſe, Ghijsbrechts soen: hy ſter-
vende, kwam in ſijn plaets,
Ian van Naerſſen.
Wouter van Genderen, wouters soen.
Pieter Pieters soen.
Henrick van Malburgh, Otten soene.

Goid-

Godschalck, Heeren Gillis soen.
 Laris Clawaerds soen,
 an van Slingeland, Heeren Ians soen, van
 der Tympel.
 an, Heeren Martijns soen.
 Willaem Duyck, Heeren Cleys Oemsz,
 Raden,
 Damas die Hont,
 Vormbout Tack,
 Pieter Voerkoop.
 ander Vinck.
 Licoud Haeck.

1399.

*Dese swoeren ten Gerechte, tot Schoonhoven,
 des anderen daegs na S. Vitoers dag, den 11.
 dag in October.*

Scepenen.

Wouter van Genderen, Wouters soen.
 Willaem Boemgaerd, Willems soen.
 Gysbert Molenaer, Ians soen.
 Gysbert Vrankens soen.
 Cleys Schoutaet, Henricx soen.
 Henrick van Malburch, Ottens soen.
 Laris Clawaerds soen.
 Vormboud vanden Wijngaerde, Heeren
 Tielmans soen.
 Gillis vander Halle, Ians soen:
 Raden,
 Frederick Tack.
 Hend van Maldegem,
 Pieter Hoddemont,
 Cop die Hoeghe.
 ander Vinck,

Vinde in 't Jaar 1400. geweest te zijn,
 Scepenen.

Bartout Hamert, Ians soen.

1400.

*Dese swoeren ten Gerechte, tot Teylingen, op
 den 7. dach in October.*

Scepenen.

Wouter van Genderen,
 Hend van Maldegem, Henricks soen.
 Gysbert Vranckens soen.
 Ian Malegijs, Heeren willem Dukinx soen.
 Henrick Ottens soen.
 Vormboud vanden wijngaerden, Heeren
 Tielmans soen.

Iacop die Guede, Iacops soen.
 Willaem Dukinc, Heeren Cleys Oems soen.
 Ian van Naerffen, Henricx soen.
 Raden.

Human, Adams soen.
 Borwout, Heeren Meeus soen.
 Claes Scoutaet, Heeren Henricks soen.
 Geraert Wick, Heeren Henricks soen.
 Gillis vander Halle, Ians soen.

1401.

*Dese swoeren ten Gerechte, inden Hage, op
 den 9. dach in October.*

Scepenen.

Wouter van Genderen, wouters soen.
 Gijsbrecht Vrankens soen.
 Ian Malegijs, Heeren willem Dukingsz.
 Vrederick Tack, Brunus soen.
 Baertout Hamaert, Ians soen.
 Wormbout vanden wijngaerden, Heeren
 Tielmans soen.
 Iacob Marre, [Ians soen.]
 Iacob die Hoeghe, Hughe Zassen soen.
 Iacob die Guede, Iacops soen.
 Raden,
 Costijn willems soen.
 Henrick Ottens soen.
 Tielman Humans soen.
 Iacob van Kuuvre.
 Godschalck van Brakel.

1402.

*Dese swoeren ten Gerechte, inden Hage, op
 den 9. dach in October.*

Scepenen.

Gijsbert Vranckens soen.
 Ian Malegijs Heeren Willem Dukincx soen.
 Iacob, Bartout Iacops soens zone.
 Henrick Ottens soen.
 Pieter Suys, Vrederix soen.
 Iacob die Guede, Iacops soen.
 Heer Ian van Rosendael, Ridder,
 Sander Vinck.
 Iacob van Kuuvre, Heeren Gijsbrechts soen,
 Raden.
 Willem Gijsbrechts soen,
 Ian Pieters soen,
 Jakob Mat.
 Iakob die Hooghe.
 Ian Schoenhout.

N n

1403.

1403.
Dese swoeren inden , 's Woensdags na Lam-
berii.

Scepenen.

Wouter van Gendere, Wouters zoen.
Iacob Lisse, Hermans zoen, van Colen.
Tielman Oem, Heeren Hugens Boeyensz.
Godschalck, Heeren Gillis soen.
Wormbout vanden Wijngaerde, Heeren
Tielmans zoen.
Tielman van Ratinge, Heeren Humansz.
Gillis vander Halle, Heeren Ians soen.
Thomas, Pieter Kynts zone.
Godschalck van Brakel, Heeren Goid-
schalcks zoen.
Raden.
Oude Pieter Schaert.
Willem Gijsberts zoen.
Willem Graman, Hugens soen.
Huge Boeye.
Reynout Zaris zoen.

Vinde int Jaer 1403. geweest te zijn,
Scepenen,
Sander Vinc.
Ian Fasout.

1404.

Dese swoeren inden Hage, Sannendags in die
Barnis mart.

Scepenen.

Jan Maleghijs, Heeren Willem Dukingsz.
Godschalck, Heeren Gillis zoen.
Pieter Schaert, Dircks zoen.
Wormbout vanden Wijngaerde, Heeren
Tielmans zoen.
Heer Arent van Giessen, Ridder.
Jan van Naersfen, Heeren Henricks zoen.
Robbert van Drongelen, Arents zoen.
Thomas, Pieter Kynts zone.
Reynout Zarissen.
Raden.
Jan Pieters zone.
Jacob Bierenbroe.
Willem Leen.
Jacob Marre.
Tielman, Jakob Rodens zoen.

In 't selve Jaer starf Hertoge Aelbert, omtrent
Kers avent, ende daer na, doe Hertog Wil-

lem hier binnen Gehult wart, sijn Soen,
doen swoeren dese hier binnen Scepenen en Ra-
den te wesen in 't selve laer, op S. Pieters
avent in Zille.

1404.

Scepenen.

Jan Maleghijs, Heeren Willem Dukincxz,
Goidschalck, Heeren Gillijs soen,
Aernt van Haren,
Pieter Suus, Vredericx soen.
Jacop die Guede, Jacops soen.
Sander Vinck, Heeren Herman Vincken
zoen van Venle.
Jacop van Kuuvre, Heeren Gijsbrechts soen.
Otte van Malburgh, Heeren Henricx soen.
Goidscalc van Brakel, Heeren Goidscalcxz,
Raiden.
Jan Pieters zoen.
Jacop Bierenbroet.
Willem Leen.
Jacop Marre.
Tielman die Roede, Jacops zoen.

1405.

De selve Schepenen en Raden lest voorsz wor-
den alle Vernieut ende Ver-eedt, 's laers daer
na, in 't laer 5. in den Hage: 't welck
voortijts nye gezien en was, dat sy alle
daer aen blewen, anders dan op dese tijt,
gelijcken dat die Ouders vander Stede alle
seggen.

1406.

Scepenen.

Jan Maleghijs, Heeren Willem Dukinx zoen.
Goidschalck, Heeren Gillis zoen.
Arent van Haren,
Pieter Suys, Vredericks zoen.
Jacop die Guede, Jacops zoen.
Sander Vinck, Heeren Herman Vincken
zoen, van Venle.
Jacop van Kuuvre, Heeren Ghjsbrechtsz.
Otte van Malburgh, Heeren Henricx zoen.
Goidscalc van Brakel, Heeren Goidscalcxz.
Raden.
Costijn Willems zoen.
Borchgaert die Groote.
Jan Pieters zoen.
Jacop Bartouts zoen.
Jacop Marre.

1407.

1407.

Vanden 22. April totten 25. September des zelve Jaers, stond die Stede zonder Scout ende Scepenen, en werde Bericht, door den

Burgermeesters, en de Guede Luden,

die'er bygevoecht waren, van der Stede wegen, dagelick te Rade te comen,

En vinde, neffens den Burgermeesters, onder die Raden, geweeft te zijn:

Ghijsbrecht Vranckens zoen.

Jan Jacobs zoen.

Borwout Meeus zoen.

Willem Graman, Heeren Humans zoen.

1407.

Dese swoeren op den Huysse te Gorinchem, den 25. dach in September.

Scepenen.

Wouter van Genderen, wouters zoen.

Arent Heymans zoen.

Tielman Oem, Heeren Huygen Boeyensz.

Willem Gijsberts zoen.

Willem Graman, Heeren Hugemans zoen.

Gillys Snellaert, Heeren Humans zoen.

Wormbout vanden Wijngaerde, Heeren Tielmans zoen.

Tielman van Ratingen, Heeren Herman Vincken zoen.

Jan Fasout, Heeren Cleys zoen,

Raden.

Jacob Bartouts zoen.

Juge Boeyen, Andries zoen.

Gerit van Nes, Willemsz. vanden Tympel.

Henrick Cornelis zoen, van Heysterbach,

Noeyde, Heeren Meeus zoen.

1408.

Scepenen.

Wouter van Genderen, wouters zoen.

Aernt Heymans zoen.

Tielman Oem, Heeren Hugen Boeyensz.

Willem Gijsberts zoen,

Willem Graman, Heeren Hugemans zoen.

Gillys Snellaert, Heeren Humans zoen.

Wormbout vanden Wijngaerden, Heeren

Tielmans zoen,

Tielman van Ratingen, Heeren Herman Vincken soen.

Jan Fasout, Heeren Cleys zoen.

Van den 19. van Slachtmaend,

1408.

tot den 17. van Herfftsmaend,

1409.

Stonde die Stede zonder Gewoonlick Gerecht, en daerom vielen binnen Dordrecht meer twisters dan voor en na; maer werde bestuurd door de

Burgermeesteren,

Raden,

Vieren twintigen, ende

Achten.

In alle welcken tijd, geen Scepenen Brieven en werden Gezegeld, noch Gegeven: maer alle Overdrachten, Vertichtingen, Huwelickse Voirwaarden, &c. werden inde Cammer voer den Raed aengegeven, onder verzoock, daer van Wettelyck bescheyd en Scepenen Brieven te mogen hebben, alffer weder Scepenen zoude wezen.

En vinde onder die,

Raeds-luden, neffens de

Burgermeesters,

te zijn geweeft:

Aernd van Maldegem, Heinricx zoen.

Aernt Heymans zoen.

Tielman Oem, Heeren Hugen Boeyensz.

Willem Ghijsbrechts zoen.

Willem Graman, Heeren Hugen zoen.

Gillys Snellaert, Heeren Humans zoen.

Wormbout vanden Wijngaerden, Heeren Tielmans soen.

Jan, Heeren Martijns zoen.

Tielman van Ratingen, Heeren Herman Vincken zoen.

Jan Vazout, Heeren Cleys zoen.

Jan van Nesse, Heeren Heinricx zoen.

1409.

Dese swoeren inden Hage, op S. Lamberts dach.

Scepenen.

Jan Zamecoper Jacobs zoen.

Jacob Bartouts zoen.

Willem Gijsberts zoen.

Borchgaert die Grootte, Dircks zoen.

N n z

Willem

Willem Graman, Heeren Hugens zoen.
 Wormboud vanden wijngaerden, Heeren
 Tielmans zoen.
 Jan Fazout, Cleys zoen.
 Florens vanden Tympel, Heeren Ians zoen.
 Heer Jan van Rosendael, Ridder.
 Raden.
 Gerit Boot van Barendrecht,
 Jan die Jonge.
 Willem die Molenaar,
 Willem, Arent Beckmans zoen.
 Florens vander Duffen.

1410.

Scepenen.

Symon van Byfanten, Ians zoen.
 Damaes die Hont, Heinricx zoen.
 Gheraet Boot, vander Swalu.
 Aernt van Ryer-kerck.
 Ian, Hugen Dirx zoens zoen.
 Godevert die Pottere, Godeverts zoen.
 Ian, Heeren Martijns zoen.
 Pieter van Cleve, Ian Wiffens zoen.
 Willem Aernts zoen.
 Snellert Duyck, Heeren Gys Dukincxz.
 Raiden.
 Ian Pieters zoen.
 Pieter Thonis zoen.

1411.

Scepenen.

Symon van Byfanten, Ians zoen.
 Damaes die Hont, Heynricx zoen.
 Ian, Hugen Dirx zoens zoen.
 Godevert die Pottere, Godeverts zoen.
 Willem Aernts zoen.
 Pieter van Cleve, Ian Wiffens zoen.
 Snellert Duyck, Heeren Ghijsbrechts zoen.

1412.

Scepenen.

Damas die Hont, Heinricx zoen.
 Tielman Oem, Heeren Godschalks zoen.
 Ian, Hugen Dirx zoens zoen.
 Godevert die Pottere, Godeverts zoen.
 Willem Aernts zoen.
 Pieter van Cleve, Ian Wiffens zoen.
 Godevert die Ram.
 Snellert Duuck, Heeren Ghijsbrechts zoen.

1413.

Scepenen.

Damaes die Hont, Heinricx zoen.
 Ian, Hugen Dirx zoens zoen.
 Aernd van Maldegem, Heinricx zoen,
 Thomas, Pieter Kynts zoen.
 Aernt Heymans zoen.
 Ian Zamecooper, Iacops zoen.
 Willem Graman, Heeren Hugemans zoen.
 Wormboud vanden wijngaerden, Heeren
 Tielmans zoen.
 Tielman van Ratingen, Heeren Humar
 Vincken zoen.
 Godeverd die Pottere, Godeverts zoen,
 Willem Aernts zoen.
 Snellert Duyck, Heeren Ghijsbrechts zoen.
 Florens vander Duffen, Aernts zoen.
 Bruun Tack, Heeren Vredericx zoen.
 Geraet van Nefse, willemsz. vander Tympel
 Meeus Tater, Ians zoen.

1414.

Scepenen.

Aernt van Maldegem, Heinricx zoen.
 Aernt Heymans zoen.
 Damaes die Hont, Heinricx zoen,
 Willem Graman, Heeren Hugemans zoen,
 Wormboud vanden wijngaerden, Heeren
 Tielmans zoen.
 Tielman van Ratingen, Heeren Humar
 Vincken zoen.
 Ian van Naerffen, Heeren Heinricx zoen,
 Thomas, Pieter Kynts zoen.
 Borchart die Groote, Dirx zoen.
 Florens vander Duffen, Aernts zoen.
 Bruun Tack, Heeren Vredericx zoen,
 Geraet van Nefse willemsz. vander Tympel
 Meeus Tater, Ians zoen,
 Raden.
 Pieter Hoddemont.
 Gysbrecht Neyffe.
 Reyner, Reynout Sarys zoen.
 Eewout Laurens zoen.
 Adriaen Anffen zoen.

1415.

Scepenen.

Aernd van Maldegem, Heinricxs zoen.
 Aernt Heymans zoen.
 Damaes die Hont, Heinricx zoen,
 Borchart die Groote, Dirx zoen.
 Wormboud vanden wijngaerden, Heeren
 Tielmans zoen.
 Florens vander Duffen, Aernts zoen.

Ian

Ian van Naerffen, Heeren Heinricx zoen,
Geraet van Nefse, Willemsz. vander Tympel.
Bruun Tack, Heeren Vredericx zoen.

Raden.

Pieter Hoddemont.
Sijtsbert Meeus zoen.
Reynout Zaris zoen.
Swout Laurens zoen.
Adriaen Anffens zoen.

1416.

Scepenen.

Aernd van Maldegem, Heinricx zoen,
Aernt Heymans zoen.
Willem die Moelner van Stryen, Heeren
Heinricx zoen.
Pieter Hoddemont, Dircx zoen.
Wormboud vanden wijngaerden, Heeren
Tielmans soen.
Willem van Muylwijck, Ians zoen.
Tielman die Roede, Iacops zoen.
Willem Henricx zoen.
Thomas, Pieter Kynts zoen.
Geraet van Nefse, Willemsz. vander Tympel.
Everdey van Ghenderen, Heeren Woutersz.
Cleys Symons zoen.
Swout Laurens zoen.
Lorens vander Duffen, Aernts soen.
Willem Boemgaerd, Heeren Willems zoen.
Bruun Tack, Heeren Vredericx zoen.

1417.

Scepenen.

Aernt Heymans zoen.
Aernt van Maldegem, Heinricx zoen.
Willem die Moelner van Stryen, Heeren
Heinricx zoen.
Pieter Hoddemont, Dircxz. (Tielmansz.
Wormboud vanden wijngaerden, Heeren
Tielman die Rode, Iacops zoen.
Tielman Oem, Goidscalcx zoen.
Thomas, Pieter Kynts zoen.
Reynout Sarys zoen.
Meeus Tater.
Geraet van Nefse, willemsz. vander Tympel.
Everdey van Ghenderen, Heeren woutersz.
Swout Laurens zoen.
Lorens vander Duffen, Aernts zoen.
Willem Boemgaerd, Heeren willems zoen.
Lambrecht van Woudrichem,

Raet,

Dirck vander Eyck.

1417.

*Dese swoeren, doe Hertogh Ian Gehult wert te
Dordrecht, als Ruwaert.*

Scepenen.

Wormboud vanden Wijngaerden, Heeren
Tielmans zoen.
Gillis Snellaert, Heeren Humans zoen.
Tielman die Roede, Iacops zoen.
Tielman Oem, Godscalcx zoen.
Reynout Zarys zoen.
Huge Elants zoen.
Bruun Tack, Heeren Vredericx soen.
Meeus Tater, Ians soen.
Willem Boemgaerd, Heeren Willems soen.
Raden.

Iacob B. ....
Gherit van Naarffen.
Gherit van Muylwijck.
Cleys Symons zoen.
Ian van Nefse, Bartouts soen.

1418.

*Op S. Iacops dach, wert Hertogh Ian gehult te
Dordrecht, als Heere 's Lants, ende kortz
daer na swoeren te Dordrecht, de Personen
hier na bescreven:*

Scepenen.

Wormboud vanden wijngaerden, Heeren
Tielmans zoen.
Tielman die Roede, Iacops zoen.
Thomas, Pieter Kynts zoen.
Reynout Sarys zoen.
Noeyde van Amerongen, Meeus zoen.
Meeus Tater, Ians zoen.
Gerit van Nefse, willemsz. vander Tympel.
Willem Boemgaerd, Heeren Willems zoen.
Bruun Tack, Heeren Vredericx zoen.

Raden.

Huge Elants zoen.
Wouter van Ghenderen.
Gherit van Naerffen.
Goidscalck Oem, Tielmans zoen.
Abel Voercoper, Pieters zoen.

Vinde in 't zelve Jaer oock geweest te
zijn,

Scepenen.

Willem van Muylwijck, Jans zoen.

N n 3

1419.

1419.

Scepenen.

Wormboud vanden wijngaerden, Heeren
Tielmans zoen.
Willem van Muulwijk, Ians zoen,
Tielman die Roede, Jacobs zoen.
Thomas, Pieter Kynts zoen.
Meeus Tater, Jans zoen.
Gheraet van Nefse, Willems zoen, vander
Tympel,
Cleis Symons zoen.
Willem Boemgaerd, Heeren Willems zoen.
Bruun Tack, Heeren Vredericx zoen,

1420.

Dese swoeren, Ipfodie Gregorii,

Scepenen.

Wormbout vanden Wijngaerden Heeren
Tielmans zoen.
Willem van Muylwijk Ians zoen,
Tielman die Roede, Iacops soen.
Gillis van Mitveld,
Pieter Haeck, Humans soen.
Snellaert Duyck, Heeren, Ghijsbrechtsz.
Aernt Sarys soen.
Cleys Symons zoen.
Abel Voercoper, Pieters soen.
Raden.
Borchart die Grote, Dirx zoen.
Huge Elants soen.
Willem Willems zoen.
Aert Gherits soen.
Goidfchalck Oem, Goidfchalcx zoen,

Vinde noch in 't Iaer 1420, geweest te
zijn

Scepenen.

Borchart die Grote, Dirx soen.
Thomas Pieter, Kynts soen.

1421.

Dese swoeren omtrent, Gregorii.

Scepenen.

Wormboud vanden Wijngaerden, Heeren
Tielmans zoen.
Tielman die Roede, Iacops zoen.
Gillis van Mitvelt,

Wouter van Ghenderen, Heeren Woutersz
Gherit van Nefse, Willems zoen, van de
Tympel.

Peter Haeck, Humans zoen,
Aernt Zarys soen.
Willem Boemgaerd, Heeren Willems soen,
Abel Voercoper, Pieters zoen.
Raden.

Huge Elants zoen,
Sander Ians soen.
Gherit van Naerffen,
Snellaert Duyck.
Daem Gillys zoen.

Vinde noch in 't Iaer 1421, geweest te
zijn

Scepenen.

Willem van Muulwijk, Ians soen,
Snellaert Duyck, Heeren Ghijsbrechts soen.
Cleis Symons zoen.

1422.

Dese swoeren omtrent, Gregorii.

Scepenen.

Willem van Muulwijk, Jans zoen.
Wouter van Genderen.
Pieter Haeck, Humans zoen.
Willem Willems soen.
Ewart Clauwerts soen.
Sander Ians zoen,
Snellaert Duyck, Heeren Ghijsbrechts soen,
Noeyde van Amerongen, Meeus zoen,
Abel, Voercoper, Pieters soen.
Raden.

Gherit, Ians zoen,
Meeus Tater.
Ghijsbrecht Quekel.
Damaes Ians soen.
Willem van Naerffen, Cleis soen.

1423.

Scepenen.

Willem van Muulwijk, Ians soen.
Wouter van Ghenderen.
Pieter Haeck, Humans zoen.
Willem vander Tympel, Willems soen.
Ewout Laurens zoen,
Sander Jans soen.

Snellaert Duuck, Heeren Ghijsbrechts soen,
 Ghijsbrecht Quekel,
 Aernt Zamencoper, Gheraets soen.
 Willem Willems soen.
 Noeyde van Amerongen, Meeus soen.
 Abel Voercoper, Pieters soen.

1424.

Scepenen.

Willem van Muulwyck, Ians soen,
 Ghijsbrecht Neyffe van Ghenderen, Heeren
 Wouters soen.
 Wouter van Ghenderen.
 Pieter Haec, Humans soen.
 Gheraet van Nefse, Willems soen, vander
 Tynpel.
 Willem vander Tynpel, Willems soen,
 Willem Willems.
 Ghijsbrechts Quekel.
 Aernt Zamencoper, Gheraets soen.
 Joyde van Amerongen, Heeren Meeusz.
 Abel Voercoper, Pieters soen,

1425.

Scepenen.

Ghijsbrecht Neyffe, van Genderen, Heeren
 Wouters soen.
 Willem van Muulwyck, Ians soen.
 Jan Vazout, Heeren Cleis soen.
 Pieter Haec, Heeren Humans soen.
 Gheraet van Nefse, Willems soen, vander
 Tynpel.
 Willem vander Tynpel, Willems soen,
 Ghijsbrecht Quekel.
 Cleis Symons soen.
 Joyde van Amerongen, Heeren Meeusz.
 Abel Voercoper, Pieters soen.

1426.

*Deze swoeren ten Gerechte binnen Dordrecht,
 op den 10. dach in Februario.*

Scepenen.

Hugo Elants soen,
 Ghijsbert Neyffe van Ghenderen, Heeren
 Wouters soen.
 Willem vander Tynpel, willems soen.
 Snellaert Duyck, Heeren Ghijsbrechts soen,
 Aernt Zamencoper, Gheraets soen.
 Joyde van Amerongen, Heeren Meeusz.

Godscalck Oem, Godscalcx soen.
 Gheraet Boeghert, Heeren willems soen.
 Dirck van Slingeland, Ottens soen,

Raiden.

Melis van Vecht.

Pieter Haec.

Gerit van Muylwijck.

Vrederick Tack.

Coenraed Ians soen.

1427.

Scepenen.

Hughe Elants soen.
 Ghijselbrecht Neyffe, Heeren woutersz,
 Willem vander Tynpel, willems soen,
 Willem, willems soen.
 Aernt Zamencoper, Gheraets soen.
 Ghijsbrecht Quekel.
 Snellaert Duyck, Heeren Ghijsbrechtsz.
 Cleys Symons soen.
 Noeyde van Ameronghen, Heeren Meeusz.
 Godscalck Oem, Godscalcx soen.
 Gheraet Boeghert, Heeren willems soen,
 Dirck van Slingeland, Ottens soen,
 Damas Ians soen.

1428.

Deze swoeren den 3. dach in Iulio.

Scepenen.

Ghijsbrecht Neyffe van Ghenderen, Heeren
 wouters soen, Sterf, en werd in zijn
 plaats Gekozen,
 Aernt Zamencoper, Gheraets soen.
 Ghijsbrecht Quekel, Barents soen.
 Reynout Zaris soen.
 Snellaert Duyck, Heeren Ghijsbrechts soen,
 Noeyde van Amerongen, Heeren Meeusz.
 Vrederick Tack, Heeren Vredericx soen.
 Gherit Boegaerd, Heeren willems soen.
 Abel Pieters soen,
 Godscalck Oem, Heeren Tielmans soen,

Raden.

Melis van Vecht.

Gherit van Nefse.

Willem vander Tynpel, willems soen.

Gherit Ians soen.

Willem van Naerffen.

1429.

1429.

Scepenen.

Aernt Zamencoper, Gheraets zoen.
 Noyde van Ameronghen, Heeren Meeusz.
 Vrederick Tack, Heeren Vredericks zoen.
 Gheraet Boeghert, Heeren Willems zoen.
 Abel [Voerkoper] Pieters zoen.
 Godfcalc Oem, Heeren Tielmans zoen.
 Thomas, Pieter Kynts zoen.
 Ghijsbrecht Quekel, Baernts zoen.
 Reynout Sarys zoen.
 Snellaert Duyck, Heeren Ghijsbrechts zoen.

1430.

Scepenen.

Thomas, Pieter Kynts zoen.
 Willem vander Tympel, willems zoen.
 Snellaert Duyck, Heeren Ghijsbrechts zoen.
 Aernt Zamencoper, Gheraets zoen.
 Noyde van Ameronghen, Heeren Meeusz.
 Gheraet Bogaert, Heeren willems zoen.
 Abel Voercoper, Pieters zoen.
 Vrederick Tack.
 Otte Bartouts zoen.
 Willem Duyck, Aernts zoen.

1431.

Scepenen.

Wouter van Ghenderen, Heeren woutersz.
 Thomas, Pieter Kynts zoen.
 Reynout Zarys zoen.
 Snellaert Duyck, Heeren Ghijsbrechts zoen.
 Aernt Zamencoper, Gheryts zoen.
 Noyde van Ameronghen, Heeren Meeusz.
 Vrederick Tack, Heeren Vrederick zoen.
 Gheraet Bogaert, Heeren willems zoen.
 Abel Pieters zoen.

1432.

Scepenen.

Wouter van Ghenderen, Heeren woutersz.
 Thomas, Pieter Kynts zoen.
 Reynout Zarys zoen.
 Snellaert Duyck, Heeren Ghijsbrechtsz.
 Aernt Zamencoper, Gheryts zoen.
 Noyde van Ameronghen, Heeren Meeusz.
 Vrederick Tack, Heeren Vrederick zoen.

Gheraet Boeghert, Heeren Willems zoen.
 Abel Pieters zoen.

1433.

Dese swoeren opten 15. dach in April.

Scepenen.

Thomas, Pieter Kynts zoen, Sterf, en
 quam in plaets,
 Iacop Fraet, Jans zoen.
 Willem vander Tympel, willems zoen,
 Sterf, en quam in plaets,
 Willem Duyck, Heeren Aernts zoen.
 Ghijsbrecht van Loen.
 Aernt Zamencoper, Gheryts soen.
 Cleys Symons zoen.
 Gherit Boemgaard, Heeren willems zoen.
 Damaes Jans zoen, werd Rentmeester, en
 quam in plaets,
 Adriaen Haeck, Hermans zoen.
 Willem van Naerffen, Heeren Claes zoen.
 Otte Bartouts zoen, Sterf, quam in plaets.
 Zarys Reynouts zoen.

Raden.

Melis van Vecht, Sterf, en quam in plaets,
 Willem Ians zoen, die oock Sterf, en
 had tot navolger,
 Willem vander Tympel, Gherits zoen,
 van Nesse.
 Gherit van Nesse, Sterf, en quam in plaets,
 Reynout willems zoen,
 Tielman die Rode.
 Wouter van Genderen, Sterf, quam in
 plaets.
 Alaerd Mathecus zoen.
 Pieter Haeck.

1434.

Scepenen.

Thomas, Pieter Kynts zoen.
 Ghijsbrecht van Loen.
 Aernt Zamencoper, Gheryts zoen.
 Claeys Simons zoen.
 Gheraet Bogaert, Heeren willems zoen.
 Damas Ians zoen.
 Willem van Naerffen, Heeren Cleys zoen.
 Otte Bartouts zoen.

1435.

1435.

Scepenen.

Thomas, Pieter Kyntzone.
 Willem vander Tympel, willems zoen.
 Ghijsbrecht van Loen.
 Aernt Zamecoper, Gheryts zoen.
 Clays Symons zoen.
 Gheraet Boeghert, Heeren willems zoen.
 Damas Jans zoen.
 Willem van Naerffen, Heeren Cleis zoen.
 Otte Bartouts zoen.

1436.

Scepenen.

Willem vander Tympel, willems zoen.
 Ghijsbrecht van Loen.
 Aernt Zamecoper, Gheryts zoen.
 Clays Symons zoen.
 Jacop Fraet, Jans zoen.
 Gheraet Boeghert, Heeren willems zoen.
 Damas Jans zoen.
 Willem van Naerffen, Heeren Cleis zoen.
 Otte Bartouts zoen.
 Adriaen Boeghert.
 Adriaen Haec, Hermans zoen.

1437.

Scepenen.

Willem vander Tympel, willems zoen.
 Ghijsbrecht van Loen.
 Aernt Zamecoper, Gheraets zoen.
 Clays Symons zoen.
 Jacop Fraet, Jans zoen.
 Gheraet Bogaert, Heeren willems zoen.
 Willem van Naerffen, Heeren Claes zoen.
 Otte Bartouts zoen.
 Adriaen Haec, Hermans zoen.

Raden.

Pieter Haec, Hermans zoen.
 Adriaen Harbarts zoen.
 Willem van Uythoven, Jans zoen.
 Jaerd Suus, Matheeus zoen.
 Meyner willems zoen.

Achten.

Gheraet van Houten.
 Meynrick van Cuyck, Jans zoen.
 Gheraet Boet.

Willem Daniels zoen.
 Dirck die Goyer.
 Cornelis wiffen zoen.
 Cornelis Gheraets zoen.
 Dirck van Slingelant, Ottens zoen.

1438.

Scepenen.

Willem vander Tympel, willems zoen.
 Aernt Zamecoper, Gheraets zoen.
 Cleis Symons zoen.
 Jacop Fraet, Jans zoen.
 Gheraet Bogaert, Heeren willems zoen.
 Willem van Naerffen, Heeren Claes zoen.
 Otte Bartouts zoen.
 Willem Duyck, Aernts zoen.
 Adriaen Haec, Hermans zoen.

1439.

Scepenen.

Willem vander Tympel, willems zoen.
 Aernt Zamecoper, Gheraets zoen.
 Claes Symons zoen.
 Jacop Fraet, Jans zoen.
 Gheraet Bogaert, Heeren willems zoen.
 Willem van Naerffen, Heeren Claes zoen.
 Adriaen Haec, Hermans zoen.
 Willem Duyck, Aernts zoen.
 Sarys, Heeren Reynouts zoen.

1440.

Scepenen.

Willem vander Tympel, willems zoen.
 Aernt Zamecoper.
 Claes Symons zoen.
 Jacop Fraet, Jans zoen.
 Gheraet Bogaert, Heeren willems zoen.
 Willem van Naerffen, Heeren Claes zoen.
 Adriaen Haec, Hermans zoen.
 Willem Duyck, Aernts zoen.

*In 't Jaer M. CCCC. ende XL. verfette mynen
 genadigen Heere Hertoge van Burgoendien,
 &c. in Middelborch wefende, fijn Gerechte,
 wt begeren der Stede van Dordrecht, ende
 van gracen, foo die Brief wt wijft, die mijn
 Heere dair off der Stede gegeven heeft: ende
 worden ge-eyt inden Hage, by den Heere van
 Lalaing, Regent van Holland, opte Witte*

*Donredach , in 't laer XL. ende quamen
t' huys een Goeden Vrydage, in 't lair XLI.*

Scepenen.

Adryaen Anssen zoen.
Hillebrant Kegelair, Jacops zoen.
Heynric vander Myll, Claes zoen.
Cornelis Boot, Aerts zoen.
Alairt Suys, Matheus zoen.
Jacop van Overstege , voor den zelven voor
een tijd ,

Willem van Brakel, Reynouts zoen.
Lambrecht Splinter, Vrancken zoen.
Willem Duyck, Aertsz. voor den zelven ,
Florys van Dyemen , mits dat hy Scroo-
der wert.
Aert van Loen, Heeren Ghijsbrechts zoen.

Raden.

Claes Lauwen zoen.
Lambrecht van Eck,
Jan Harberens zoen,
Willem van Aersfen, Heeren Claes zoen.
Monne Jans zoen.

Die Acht eod. Anno XLI.

Arnout Heeftinc.
Jan Vredericx zoen.
Bartout Gheryts zoen.
Claes Jans zoen.
Meyster Dirck Rogiers zoen.
Jan Michiels zoen.
Vaftraet Pieters zoen,
Cleys Symoens zoen, inden But.

1442.

Scepenen.

Adriaen Anssen zoen.
Hillebrant Kegelair, Jacops zoen.
Heynric vander Myl, Claes zoen.
Cornelis Boot, Aernts zoen.
Alaird Suys, Matheus zoen.
Jacop van Overstege, Pieters zoen.
Lambrecht Splinter, Vranckens zoen,
Willem Duyck, Aerts zoen,
Aert van Loen, Heeren Ghijsbrechts zoen.
Willem van Brakel, Reynouts zoen,

1443.

Scepenen.

Adriaen Anssen zoen.

Hillebrant Kegelair, Jacops zoen.
Heinric vander Myl, Claes zoen.
Cornelis Boot, Aernts zoen.
Alairt Suys, Matheus zoen.
Lambrecht Splinter, Vrancken zoen.
Willem Duyck, Aerts zoen.
Aernt van Loen, Heeren Ghijsbrechts zoen.
Willem van Brakel, Reynouts zoen.

1444.

Scepenen.

Willem vander Tympel, willems zoen,
Ghijsbrecht van Loen.
Aernt Zamecoper, Gheraets zoen.
Claes Symons zoen.
Hillebrant Kegelair, Jacops zoen.
Florys van Diemen.
Heynric vander Myl, Claes zoen.
Cornelis Boot, Aerts zoen.
Alairt Suys, Matheus zoen.
Aernt van Loen, Heeren Ghijsbrechts zoen

1445. den 26. Mey.

Scepenen.

Jacop van Overstege, Pieters zoen.

1445.

*Often iersten dach in Decembri , swoeren t
Gerechte , van Dordrecht , in presencie v
den Hertoge Philips van Burgundien , Gra
te Holland , &c. inden Hage, dese na bescre
Personen :*

Scepenen.

Snellairt Duyck, Heeren Ghijsbrechts zoen
Aert Zamencoper, Gheryts zoen.
Pieter van Roden.
Adryaen Haeck, Hermans zoen.
Gheryt Jans zoen.
Jorys Splinters zoen.
Willem vander Tympel, Heeren Gheritsz.
Ian Oem, Heeren Tyelmans zoen.
Ian Buys, willems zoen,

Raden.

Damaes willems zoen.
Dirc, Heeren Borchart die Grooten zoen.
Willem Boegaert, Heeren willems zoen.
Ian van Riebeeck, Dircx zoen,
Iacop Damaes zoen,

1446.

Scepenen.

Snellairt Duyck, Heeren Ghijsbrechts zoen.
Aert Zamecoper, Gheryts zoen.
Pieter van Roden.
Adriaen Haeck, Hermans zoen.
Gheraet Ians zoen.
Iorys Splinters zoen.
Willem vander Tympel, Heeren Gherytsz.
Ian Oem, Heeren Tielmans zoen.
Ian Buys, willems zoen.

1447.

Scepenen.

Snellairt Duyck, Heeren Ghijsbrechts zoen.
Aert Zamecoper, Gheryts zoen.
Pieter van Roden.
Adriaen Haeck, Hermans zoen.
Gheryt Ians zoen.
Iorys Splinters zoen.
Willem vander Tympel, Heeren Gherytsz.
Ian Oem, Heeren Tielmans zoen.
Ian Buys, willems zoen.

1448.

Scepenen.

Snellairt Duyck, Heeren Ghijsbrechts zoen.
Aert Zamecoper, Gheryts zoen.
Pieter van Roden.
Adriaen Haec, Hermans zoen.
Gheryt Ians zoen.
Iorys Splinters zoen.
Willem vander Tympel, Heeren Gherytsz.
Ian Oem, Heeren Tielmans zoen.
Ian Buys, willems zoen.

1449.

Scepenen.

Snellairt Duyck, Heeren Ghijsbrechts zoen.
Aert Zamecoper, Gheryts zoen.
Pieter van Roden.
Adriaen Haeck, Hermans zoen.
Gheryt Ians zoen.
Iorys Splinters zoen.
Willem vander Tympel, Heeren Gherytsz.
Ian Oem, Heeren Tielmans zoen.
Reyner die Ionge, Heeren willems zoen.
Ian Buys, willems zoen.

1450.

Scepenen.

Snellairt Duyck, Heeren Ghijsbrechts zoen.
Aert Zamecoper, Gheryts zoen.
Pieter van Roden.
Gheryt Ians zoen.
Iorys Splinter.
Willem vander Tympel, Heeren Gherytsz.
Ian Oem, Heeren Tielmans zoen.
Ian Buys, willems zoen.
Reyner die Ionge, Heeren willems zoen.

1451.

Scepenen.

Ghijsbrecht Neyssen, Heeren wouters zoen
van Ghenderen.
Snellairt Duyck, Heeren Ghijsbrechtsz.
Aert Zamecoper, Gheryts zoen.
Pieter van Roden.
Willem vander Tympel, Heeren Gherytsz.
Gheryt Ians zoen.
Ian Oem, Heeren Tielmans zoen.
Ian Buys, willems zoen.
Florens vander Tympel, Ians zoen.

1452.

Scepenen.

Snellairt Duyck, Heeren Ghijsbrechtsz.
Pieter van Roden.
Heinric Pijpken, wenemers zoen.
Willem vander Tympel, Heeren Gherytsz.
Ian Oem, Heeren Tielmans zoen.
Ian Buys, willems zoen.
Reyner die Ionge, Heeren Reyners zoen.
Iacop Ians zoen.

1453.

Scepenen.

Snellairt Duyck, Heeren Ghijsbrechtsz.
Heinrick Pijpken, wenemers zoen.
Iorys Splinter.
Ian Oem, Heeren Tielmans zoen.
Ian Buys, willems zoen.
Reyner de Ionge, Heeren willems zoen.
Iacop Ians zoen.

1454.

Scepenen.

Adriaen Anffen zoen.
 Heynric vander Myl, Claes zoen.
 Heynric Pijpken, wenemers zoen,
 Iorys Splinter.
 Dirck Pieters zoen.
 Ian Buys, willems zoen.
 Reyner die Jong, Heeren willems zoen.
 Iacop van Overstege,
 Iacop Ians zoen.

1455.

Scepenen.

Iacop Fraet, Ians zoen.
 Henrick Pijpken, wenemers zoen.
 Cleys Symons zoen.
 Dirck Pieters zoen.
 Ian Buys, willems zoen.
 Reyner de Jong, Heeren willems zoen.
 Iacop Ians zoen.

*In't laer 1456. drie dagen in Iulio, en op den
 9. dach in Iulio; wart myns Genadichs Hee-
 ren Gerecht t'Ordrecht verzet, als op elcken
 dach voorsz die een helst, ende worden Ge-
 eedt bi den Schout van myns Heeren wegen,
 optienyeuwe Ordinantie ende Tractate, dat
 tusschen mynen Genadigen Heere ende der
 Stede nu gemaect is.*

Scepenen.

Iacop Fraet, Ians zoen.
 Cleis [Loyinck] Symons zoen.
 Mon, Meister Ian Aeben zoen.
 Aert van Goer, Aerts zoen.
 Ian die Brouwer, Michiels zoen.
 Gillis van Ratingen, Heeren Tielmansz.
 Iacop Ians zoen.
 Iacop Noye, Ians zoen.
 Willem vander Tynpel, Heeren Ians zoen.

Raden.

Jan Doe, Gheryts zoen.
 Willem Boegert, willems zoen.
 Daniel willems zoen.
 Jan van Zwindrecht.
 Herman Haeck, Hermans zoen.

*In't laer 1457. achtervolgende die Ordinnantie
 onlanck in den leffleden laire gemaect.*

Scepenen.

Aryaen Herberts zoen.
 Alert Zuys, Matheus zoen.
 Pieter Iacops zoen, Sterf, quam in zij
 plaets,
 Dirck van Bemont, Goverts zoen.
 Willem Matthijs zoen.
 Cleys Loeync [Symons zoen.]
 Airnt van Goir, Airnts zoen.
 Gillis van Ratingen, Heeren Tielmans zoen
 Iacop Noye, Ians zoen.
 Willem vander Tynpel, Ians zoen.

Raden.

Ian Doe, Gheryts zoen.
 Daniel willems zoen.
 Bernt Quekel, Heeren Ghijbsbrechts zoen.
 Herman Haeck, Hermans zoen.
 Cornelis Buys, Heeren Ians zoen.

Inden Iare 1458. ultim. Iunij, ontfaugen.

Scepenen.

Aryaen Herberts zoen.
 Alert Zuys, Matheus zoen.
 Pieter Iacops zoen.
 Willem Mathijs zoen.
 Cleys Loeync, [Symons zoen.]
 Aernt van Loen, Heeren Ghijbsbrechts zoen
 Cleys Vastracts zoen.
 Willem van Neck, Heeren Lambrechtsz.
 Ariaen van Overstege, Heeren Iacops zoen.

Raden.

Bernt Quekel, Heeren Ghijbsbrechts zoen.
 Ian Vinck.
 Jonge Iacop Fraet, Heeren Iacops zoen.
 Cornelis Buys, Heeren Ians zoen.
 Engel Pekelharinc, Pieters zoen.

1459. 17. Iuny.

Scepen.

Dirick van Bemont, Goverts zoen.

In't laer 1459. ultimo Iunii.

Scepenen.

Cleys Symons zoen.

Willem Boegaert, Heeren willems zoen.
 Airnt van Loen, Heeren Ghijsbrechts zoen,
 Adriaen Goverts zoen.
 Adriaen Boey, Huge zoen,
 Cleys Vaftraets zoen.
 Willem van Eck, Heeren Lambrechts zoen.
 Adriaen van Overftege, Heeren Jacops zoen.
 Gillis Adriaens zoen.

Raden.

Engel Pekelharinc, Pieters zoen, Sterf,
 kwam in zijn plaets,
 Marten Ghijsbrechts zoen.
 Willem Geryts zoen.
 an Vinck.
 Cleys van Almade.
 onge Iacop Fraet, Iacops zoen.

Anno 1460, Juny 28.

Scepenen.

an van Diemen.
 Cleys Symons zoen, Sterf, kwam in plaets,
 Cornelis Boot.
 Willem Boegaert, Heeren willems zoen.
 Adriaen Goverts zoen,
 an van Zwindrecht.
 Adriaen Boey, Hugen zoen.
 Lambert Geryts zoen.
 Gillis Adriaens zoen.
 onge Adriaen van Overftege, Heeren
 Iacops zoen.

Raden.

Adriaen Winter, Iacops zoen.
 Cleys van Almade.
 Willem Geryts zoen.
 an van Beaumont, Goverts zoen.
 Cornelis Heynricx zoen.

In 't Iair 1461.

Scepenen.

Heynric Pijpken, wemmers zoen.
 Airnt Zuys, Matheeus zoen,
 an van Diemen.
 Iacop Ians zoen,
 Airnt van Goirl, Aerts zoen.
 Daniel willems zoen,
 an van Zwindrecht.
 Lambert Gerits zoen.
 Bertout wouters zoen.

onge Adriaen van Overftege, Heeren Iacops zoen.

Raden.

Ian van Herp.
 Adriaen wynter.
 Cornelis Heynricx zoen.
 Ian van Bemont.
 Vaftraet Adriaens zoen.

In 't Iair 1462. opten 22. dage in Junio, soo is dat Gerechte te Dordrecht verfet, by den Heer van Bergen opten Zoom, Heer Adriaen van Bogel, Heer van Breda: Iacop Pot: Meyfter Antonis Michiel: ende mede Meyfter Ian Brant: als des Gemachticht van den Grave van Oeftervant, alsoo sy alle vijf voirsz des Gemachticht waren, van onsen Genadigen Heer van Charlois, die welcke Grave van Charlois des Gemachticht was van onsen Genadigen Heer van Burgonjen sijn Heer Vader, oic mede dat te mogen worden te Committeren, anderen gelijc hy gedaen heeft, als voirsz is, ende dair af die Brieve van Commissien inhouden ende begrypen, ende dit is gesiet wt gratien ende sonder prejudicy vanden Stede Rechten ende Privilegien, ter begeerte vanden Stede, alsoo den Brieff van den Viertich geheel ende al doet ende te niet is gekoert, ende dat onsen Genadigen Heer van Burgonjen belijft ende consenteert heeft, na 't inhoud des Briefs dair of.

Scepenen.

Heynric Pijpken, wemmers zoen.
 Dirck Pieters zoen.
 Jan van Diemen.
 Jacop Ians zoen.
 Airnt van Goirl, Airnts zoen, uytlandich,
 kwam in zijn plaets,
 Adriaen van Overftege, Heeren Jacopsz.
 Airnt van Loen, Heeren Ghijsbrechts zoen.
 Iacop Ians zoen, Sterf, quam in zijn plaets,
 Willem Boemgairt, en weder in zijn
 plaets,
 Adriaen Iacop Ludolfs zoen.
 Bertout Loenis zoen.
 Cornelis Bogairt, Heeren Gerits zoen.
 Tielman van Amerongen, Heeren Noeydens zoen.

O o 3

Raden.

Raden.

Floris Vullinc, Sterf, kwam in zijn plaets,
 Ian Bol, Gerits zoen.
 Dirck Ians zoen, Sterf, kwam in zijn plaets,
 Floris Oem, Sterf, kwam in zijn plaets,
 Pieter van Slingelant.
 Jan van Slingelant, Pieters zoen,
 Iacop die Vrieze, Ians zoen,
 Ian Duyck, Heeren willems zoen.

1463.

Scepenen.

Heinrick Pijpken, wennemaers zoen,
 Heynrick Maech,
 Dirck Pieters zoen.
 Ian van Diemen.
 Aernt van Loen, Heeren Ghijsbrechts zoen,
 Bertout Loenis zoen.
 Iacop Ians zoen.
 Cornelis Boeghert, Heeren Geraets zoen.
 Tielman van Ameronghen, Heeren Noey-
 dens zoen,

1464.

Scepenen.

Heinrick Pijpken, wemmaers zoen.
 Heynrick Maech.
 Ian van Diemen.
 Airt van Goer, Airts zoen.
 Aernt van Loen, Heeren Ghijsbrechts zoen,
 Barthout Loenis zoen,
 Iacop Ians zoen.
 Cornelis Boeghert, Heeren Gheryts zoen.
 Tielman van Ameronghen, Heeren Noey-
 dens zoen,

1465.

Scepenen.

Heinric Pijpken, wennemaers zoen.
 Ian van Diemen.
 Willem Boeghert, Heeren willems zoen.
 Aernt van Goir, [Aernts zoen.]
 Aernt van Loen, Heeren Ghijsbrechts zoen,
 Bertout Loenis zoen.
 Cornelis Boeghert, Heeren Gheryts zoen,
 Tielman van Ameronghen, Heeren Noey-
 dens zoen,

1466.

Scepenen.

Heinric Pijpken, wemmaerts zoen.
 Ian van Diemen.
 Willem Boeghert, Heeren willems zoen.
 Airt van Goir, [Airnts zoen.]
 Aernt van Loen, Heeren Ghijsbrechts zoen,
 Bertout Loenis zoen.
 Iacop Ians zoen.
 Cornelis Boeghert, Heeren Geraets zoen.
 Tielman van Ameronghen, Heeren Noey-
 dens zoen,

*In't Iair 1467. opten eersten dach van Decem-
 bri, is dat Gerecht van Dordrecht verſen
 ende vernyeuwet, by Meyster Willem Klingy,
 Prothonotarius, Meyster Antonis Hancron,
 Proeft van Trycht, Iacop Pot, ende Meyster
 Ioris Baert, als dair toe Gelast ende Gecom-
 mitteert, van onsen Genadigen Heer den
 Hertoge van Burgonjen, &c. wt begeren des
 Stede van Dordrecht voorsz, ende sonder
 Prejudici der Stede Rechten, na't inhoud des
 Brieven dair off gegeven, ende worden ter-
 stont inde Camer Ge-eedt by den Scout.*

Scepenen.

Ian Doe, Gerits zoen.
 Cleys Valtraets zoen.
 Willem Priker, willems zoen, wort 1469,
 Bailju, kwam in zijn plaets,
 Pieter Boel, Pieters zoen.
 Adriaen, Heeren Gerits zoen.
 Ian Stoep, willems zoen.
 Goessen Scrapplinc, Dirck zoen, 1471,
 wtlandich, kwam in zijn plaets,
 Adriaen van Overstege, Heeren Iacopsz.
 Engel willems zoen.
 Cornelis Adriaens zoen.
 Reyner de Jonge, Heeren Reyners zoen.
 werd Dijkgraef, kwam in plaets
 23. April 1471.
 Ian Vinck.

Raden.

Ian Schoir, willems zoen.
 Wouter Voppen zoen.
 Reymbout Ians zoen, Sterf, kwam in
 plaets 13. Augusti 1472.
 Aernt Boot, Heeren Cornelis zoen,

Gerit

Gerit Iacops zoen.
Zarys, Heeren Martens zoen, Sterf, kwam
in zijn plaets;
Gerynck van Veldwijck, Hubrechts zoen.

1468.

Scepenen.

Ian Doe, Gerits zoen.
Cleys Vaftraets zoen.
Willem Priker, willems zoen.
Adriaen, Heeren Gerits zoen.
Ian Stoep, willems zoen.
Goessen Scrapplinc, Dirx zoen,
Engel willems zoen,
Cornelis Adriaens zoen.
Reyner die Jonge, Heeren Reyners zoen.

1469.

Scepenen.

Ian Doe, Gerits zoen.
Cleys Vaftraets zoen.
Willem die Pryker, word Bailju, kwam in
plaets,
Pieter Boel, Pieters zoen.
Adriaen, Heeren Geryts zoen,
Ian Stoep, Willems zoen.
Goessen Scrapplinc, Dirx zoen,
Engel Willems zoen.
Cornelis Adriaens zoen,
Reyner die Jonge, Heeren Reyners zoen,

1470.

Scepenen.

Ian Doe, Gerits zoen.
Claes Vaftraets zoen.
Pieter Boel, Pieters zoen,
Adriaen, Heeren Geryts zoen,
Ian Stoep, willems zoen.
Goessen Scrapplinc, Dirx zoen,
Engel willems zoen.
Cornelis Adriaens zoen,
Reyner die Jonge, Heeren Reyners zoen,

1471.

Scepenen.

Ian Doe, Gerits zoen.
Claes Vaftraets zoen.
Pieter Boel, Pieters zoen,

Adriaen, Heeren Geryts zoen.
Ian Stoep, willems zoen.
Goessen Scrapplinc, Dirx zoen, wtlan-
dig; kwam in plaets,
Adriaen van Overftege, Heeren Iacopsz,
Engel willems zoen.
Cornelis Adriaens zoen,
Reyner die Jonge, Heeren Reyners zoen,
werd Dijckgraef, kwam in plaets,
23. April,
Ian Vinck, Ians zoen.

Raden.

Ian Scoer, willems zoen.

*In 't Iair 1472. opten 10. dach in April, wort
dat Gerecht t'Ordrecht werzet ende Vernyeu-
wet, by mynen Genadigen Heer, den Hertog-
ge van Bourgoujen, &c. als Grave van
Hollant, optie tijt wesende in zynre Stede van
Sinte Geertruyden-Berge in Hollant, ende
worden die Scepenen ende Raiden aldaer Ge-
eedt in Presencie van mynen genadigen Heer
voirsz.*

Scepenen.

Barthout Loenis zoen.
Adriaen Jacop Ludolfs zoen, kwam in
plaets,
Willem Bouwens soen.
Adriaen Aelbrechts soen, kwam in zijn
plaets,
Cornelis, Heeren Damas zoen,
Pieter Tack,
Cornelis Bogaert, Heeren Gerits soen,
kwam in plaets,
Rutger vander Haer, Sanders soen,
Meeffer Jan Boem,
Pieter, Heeren Abels soen.
Pieter Slingeland, Heeren Dirxsz zoen,

Raden.

Ian Tater, Heeren Meeus zoen, Sterf, kwam
in zijn plaets,
Adriaen Fyck.
Lambert Mol, Aerts zoen: wtlandig, kwam
in zijn plaets,
Gerinck van Veldwijck, Hubrechtsz.

Damas

Damas Jacops zoen, kwam in zyn plaets,
 Gerit Cornelis zoen.
 Jonge willem Zegers zoen.
 Cornelis Haeck: kwam in zyn plaets,
 Iacop Oem, Tielmans zoen: kwam in
 zyn Plaets.
 Hugo Quckel, kwam in zyn plaets,
 Ian Otten zoen.

1473.

Scepenen.
 Bertout Loenis zoen.
 Willem Bouwens soen.
 Rutger vander Haer Sanders zoen.
 Cornelis, Heeren Damas soen.
 Pieter Tack Iacops zoen.
 Meester Ian Boem, Hugens zoen.
 Pieter, Heeren Abels zoen.
 Pieter van Slingeland, Heeren Dirx's soen.
 Tielman Oem, Heeren Goidfcalcx zoen.

1474.

Scepenen.
 Rutger vander Haer, Sanders zoen.
 Cornelis, Heeren Damas zoen.
 Bartout Loenis zoen.
 Willem Bouwens zoen.
 Tielman Oem, Heeren Goidfcalcx's zoen.
 Pieter van Slingelant, Heeren Dirx zoen.
 Pieter van Slingelant, Heeren Dirx zoen.

1475.

Scepenen.
 Rutger vander Haer, Sanders zoen.
 Bartout Loenis zoen.
 Cornelis, Heeren Damas soen.
 Pieter Tack, Iacops zoen.
 Brien Cornelis soen.
 Mr. Ian Boem, Hugens soen.
 Pieter, Heren Abels soen.
 Pieter van Slingelant, Heeren Dirx soen.
 Tielman Oem, Heeren Goidfcalcx soen.
 Tielman van Amerongen Heeren Noy-
 dens zoen.
 Raden.
 Damas Iacops zoen.

1476.

Scepenen.
 Rutger vander Haer, Sanders zoen.
 Brien Cornelis zoen.
 Cornelis, Heeren Damas zoen.
 Bartout Loenis soen.
 Pieter, Heeren Abels soen.
 Adriaen, Ian Pieter Neven zoens zoen.
 Adriaen, Iacop Ludolfs soen,
 Ian Stoop, Willems soen.
 Pieter van Slingelant, Heeren Dirx zoen.
 Tielman Oem, Heeren Goidfcalcxz.

1477.

Scepenen.
 Bartout Loenis zoen.
 Brien Cornelis zoen.
 Ian Stoop, willems zoen.
 Pieter, Heeren Abels zoen.
 Ian Bol, Gerits zoen.
 Cornelis Henrice, Cornelis zoen.
 Adriaen, Ian Pieter Nevens zoens zoen.
 Lambrecht Gerits zoen.
 Willem Samen coper Iacops zoen.
 Pieter Nan, Pieters soen.
 Iacop, Heeren Cleys soen.

In 't lair 1477. opten 17. daech in Ianuario, is dat Gerecht van Dordrecht werfet ende vernyeut by myn Heer van Ravesteyn, mijn Heere van den Gruythuse, ende Meester Ian Carondolet, Ridder, ende President van Bourgoenjen, als dair toe gelaft ende Gecommitteert, van onse Genadigen Heer ende Vrouw, die Hertoech ende Hertoechinne van Oesten-rijck, ende van Bourgoenjen &c. ende wt begeren der goeder gemeente van Dordrecht, sonder Prejudicie der Stede rechten ende Privilegien, na inhoud der Brieven, die de voirsz. Heeren dair off gegeven hebben. Ende worden ge-eedt by den Schout.

Scepenen.

Adriaen Goverts zoen.
 Lambrecht Gerijts soen.
 Willem Zamencoper, Iacops zoen, kwam in zyn plaets, 12. October 1478.
 Gerijt Iacops soen.
 Pieter Nan, Pieters soen.
 Iacop van Steenbergem, Tielmans zoen.
 Ian van Naerffen, Heeren Willems zoen.

Geryt

Geryt Cornelis zoen.
 an Ottens zoen.
 acop Heeren Claes zoen.
 Raden.
 yman Gout Iacops zoen.
 Willem Geryts zoen.
 ocker Goverts zoen.
 Vouter Maes zoen.
 an Meeus zoen.

Scepenen die vernyeut worden.
Anno 1478. opten 28. dach van Octobrii, doe sommige off gingen ende sommige bleven sitten, na inhoud der nieuwer Privilegien.

Scepenen.
 an Stoep, Willems zoen.
 acop van Steenbergen, Tielmans zoen.
 an van Naerffen, Heeren Willems zoen.
 Geryt Iacops zoen.
 ngel Willems zoen.
 an Ottens zoen.

leefster Anthonis, Ians zoen.
 erinck van Veldwijck, Hubrechts zoen.
 cop, Heeren Claes zoen.

Raden opten selven tyde.

Willem Geryts zoen.
 ubbrecht Ghijsbrechts zoen.
 ieter Iacops zoen.
 ieter Humans zoen.
 Vouter Maes zoen.

Anno 1479. den 28. dach in Octobri, worde half 't Gerechte vernieut, na inhoud der Privilegien van den Viertigen, als Scepenen ende Raiden, die horen behoerlycken Eedt deden aen handen des Schoutets van Dordrecht: Ende die Goede Luyden van den Achten deden horen behoerlycken Eedt ten Broeders voir der Gemeenten, na der ouder Costuymen.

Scepenen.
 laes Vaftraets zoen.
 Dirck van Bemont, Goverts zoen.
 Willem van Eck, Heeren Lambrechts zoen.
 an Stoep, willems zoen.
 ornelis Adriaens zoen.
 ngel willems zoen.
 an van Overstege, Vaftraets zoen, en is uytgegaen mitter Officie vander Wairdeynscap van der Munte, ende den 11. dach van April, Anno 80, wordt Meester Willem vander Schoer, willemsz, voir Ian Vaftraets zoen voirsz, Scepen

gecoren, ende dede sinen behoirlijcken Eedt na gewoente.

Gering van Veldtwijck, Hubrechts zoen.
 Meester Anthonis Ians zoen.
 Raden.

Lubbrecht Gijsbrechts zoen.
 Adriaen, Heynric Geryts zoen.
 Ian van Steenbergen, Tielmans zoen.
 Pieter Iacops zoen.
 Pieter Huymans zoen.

Achten.
 Aert Wouters zoen.
 Adriaen Heymens zoen.
 Anthonis Cleis zoen.
 Adriaen Andries zoen.
 Pieter, Adriaen Gybens zoens zoen.
 Ian van Barendrecht, Adriaens zoen.
 Sarys Fraet, Iacops zoen.
 Willem Aerts zoen.

Anno 1480. den 28. dach in Octobri, worde half 't Gerecht vernyeut, na volgende die Privilegien vanden Viertich, als Scepenen, ende Raet, ende Achten, deden Eedt, na gewoente.

Scepenen.
 Symon Gout, Jacobs zoen.
 Cleys Vaftraets zoen.
 Dirck van Beamont, Goverts zoen.
 Lambrecht Geryts zoen.
 Cornelis Henrice, Cornelis zoen.
 Willem van Eck, Heeren Lambrechts zoen.
 Meester Willem vander Schoor, Willemsz.
 Cornelis Adriaens zoen.
 Jonge Adriaen van Overstege, Heeren Iacops zoen.

Raden,
 Cleys van Alcmade, Ians zoen.
 Adriaen, Heynric Geryts zoen.
 Ian van Steenbergen, Tielmans zoen.
 Ocker Goverts zoen.
 Ian Meeus zoen.

Anno 1481. opten 28. dach in April, beest mijn Genadige Heer, die Hertoge van Oestemyck ende Bourgoenje, wesende in synre Stede van Dordrecht, wt synre Princeliker mogentheit, by Provisie en sonder Prejudicie, van onse Privilegien, ende Rechten dat Gerecht, en die Wet t'oordrecht vernyeuwet,

Scepenen.
 Barthout Loenis zoen,

Willem Zamencoper, Jacops zoen.
 Gherit Cornelis soen.
 Cornelis Buys, Gerits soen.
 Tielman Oem, Heeren Goodscalx zoen.
 Adriaen Pallaes, Ians soen.
 Ioest van Muylwijck, Gerits soen.
 Ian Oem, Dirx soen.
 Ott van Slingelant, Heeren Ottens soen.

Raiden.

Claes Baen, Ians soen.
 Damas, Pieter Kegelaers soen.
 Willem Buffer, Ians soen.
 Cornelis Damas soen.
 Laurens Ians zoen.

Item 1481. opten 28. dach in Septembri, wort half dat Gerecht vernyeuwet, na den inhoud des nyeuwen Privilegie vanden Viertigen, en deden haren behoirliken Eedt, opten 29. dach in Septembri.

Scepenen.

Geerloff van Diemen, Roelofs zoen.
 Brien Cornelis zoen.
 Pieter, Heeren Abels zoen,
 Gherit Cornelis zoen.
 Claes van Bakel, Dirx zoen.
 Adriaen Pallaes, Ians zoen.
 Jacop van Slingelant, Jans zoen.
 Jan Oem, Dirx zoen.
 Ot van Slingelant, Heeren Ottens zoen.

Raden.

Claes Baen, Jans zoen.
 Adriaen Dirx zoen.
 Aert die Joede, Dirx zoen, soe hy wtlandig, wordt,
 Cornelis Oem, Jacops zoen.
 Cornelis Damas zoen.
 Laurens Jans zoen.

In't Iaer 1482. opten 28. dach in Septembri, wordt die een helft van den Gerechte vernyeuwet, navolgende dat Privilegie van den Viertigen, ende deden haren behoirliken Eedt.

Scepenen.

Geerloff van Diemen, Roelofs zoen.
 Brien Cornelis zoen.
 Willem, willem Zegers zoens zoen.

Pieter, Heeren Abels zoen.
 Pieter van Slingelant, Heeren Dirx zoen.
 Claes van Bakel, Dirx zoen.
 Adriaen Heynricx zoen.
 Adriaen Jans zoen.
 Jacop van Slingelant, Jans zoen.

Raden.

Adriaen Dirx zoen.
 Ambrosius Jans zoen.
 Adriaen Ockers zoen.
 Pieter van Raephorst, Jacops zoen.
 Cornelis Oem, Jacops zoen.

In't Iaer 1483. opten 28. dach in Septembri wordt die een helft vanden Gerecht vernyeuwet, navolgende dat Privilegie van de Viertigen, ende deden haren behoirliken Eedt alst gewoonlick is.

Scepenen.

Willem, willem Zegers zoens zoen.
 Pieter van Slingelant, Heeren Dirx zoen.
 Tielman Oem, Heeren Goodscalx zoen.
 Adriaen Heynricx zoen.
 Reyner Jonge, Heeren Reyners zoen.
 Gherbrant vander Coulfster, willems zoen.
 Adriaen, Jan Martijns zoen.
 Willem Buffer, Ians zoen.
 Willem, Ian Reyners zoens zoen.

Raden.

Ian Vaftraets zoen.
 Ambrosius Ians zoen.
 Adriaen Ockers zoen.
 Pieter van Raephorst, Jacops zoen.
 Pieter Schaert, Kerftiaens zoen.

In't Iaer 1484. opten 28. dach in Septembri. wordt die een helft vanden Gerecht vernyeuwet, navolgende den Privilegie van de Viertigen, ende deden haren behoirlike Eedt.

Scepenen.

Jacop Oem, Tielmans zoen.
 Tielman Oem, Heeren Goodscalx zoen.
 Adriaen Pallaes, Ians zoen.
 Reyner Jonge, [Heeren] Reyners zoen.
 Gherbrant vanden Coulfster, willems zoen.
 Willem Buffer, Ians zoen.
 Willem, Ian Reyners zoens zoen.

Cornelis Damas zoen.
Laurens Ians zoen.

Raden.

an Vaftraets zoen.
Adriaen Iacops zoen.
Vormboud vanden wijngaerd, willemsz.
Joenraet Florens zoen.
Pieter Schaert, Kerftiaens zoen.

*In't Jaer 1485. opten 28. dach in Septembri,
wordt die een helft van den Gerecht vernyeuwet,
navolgende den Privilegie vanden
Viertigen, ende deden horen Eedt alst
behoirt.*

Scepenen.

Gheerloff van Diemen.
Iacop Tielmans zoen, sterf, kwam in zijn
plaets,
Cornelis Buys, Gerits zoen.
Willem Zamencoper, Iacops zoen, sterf,
kwam in zijn plaets,
Meeftcr Ian Damas zoen.
Ghijsbrecht van Diemen, Vranckens zoen,
Pieter, Heeren Abels zoen.
Adriaen Pallaes, Ians zoen.
Cornelis [vander Myle] Damas zoen.
Laurens Ians zoen, sterf, kwam in zijn
plaets,
Cornelis Oem, Heeren Iacops zoen.
Cornelis Gerits zoen.

Raden.

Adriaen Dircx zoen.
Iacop vanden Poel.
Adriaen Iacops zoen.
Damas Kegelaer, Pieters zoen, sterf, kwam
in zijn plaets,
Wouter Heymans zoen.
Joenraet Florens zoen.

*In't Jaer 1486. opten 28. dach in Septembri,
wordt die een helft van den Gerechte ver-
nyeuwet, navolgende den Privilegie van
den Viertigen, ende deden hoir behoirliken
Eedt.*

Scepenen.

Gheerloff van Diemen, Roelofs zoen,
Ghijsbrecht van Diemen, Vranckens zoen,

Willem, willem Zegers zoens zoen.
Pieter, Heeren Abels zoen.
Pieter van Slingelant, Heeren Dircx zoen,
Adriaen Ockers zoen.
Adriaen Heynricx zoen.
Cornelis Gerits zoen.
Meeftcr Ian Damas zoen.

Raden.

Adriaen Dircx zoen.
Iacop vanden Poell.
Pieter van Raephorft, Iacops zoen.
Iacop Bol, Ians zoen.
Bouwen Willems zoen.

*In't Jaer 1487. opten 28. dach in Septembri,
wordt die een helft van den Gerecht ver-
nyeuwet, navolgende den Privilegie vanden
Viertigen, ende hebben horen behoirliken
Eedt gedaen.*

Scepenen.

Willem, willem Zegers zoens zoen.
Pieter van Slingelant, Heeren Dircx zoen.
Claes van Bakel, Dircx zoen.
Adriaen Ockers zoen.
Adriaen Heynricx zoen.
Reyner de Iouge, Heeren Reyners zoen.
Gherbrant vanden Coulfter, willems zoen.
Willem Buffer, Ians zoen.
Willem, Ian Reyners zoens zoen.

Raden.

Pieter van Raephorft, Iacops zoen.
Iacop, Ian weents zoen.
Mr. Ian Brouwer, Heeren Ians zoen.
Iacop Bol, Ians zoen.
Bouwen willems zoen.

*In't Jaer 1488. opten 28. dach in Septembri,
wordt die een helft van den Gerecht ver-
nyeuwet, navolgende 't Privilegie van den
Viertigen, ende hebben horen behoirliken
Eedt gedaen.*

Scepenen.

Claes van Bakel, Dircx zoen.
Reyner [de] Iouge, Heeren Reyners zoen.
Gherbrant vander Coulfter, willems zoen.
Adriaen, Ian Martijns zoen.
Willem Buffer, Ians zoen.

Willem [van Alblas, Heeren] Ian Reyners zoens zoen.

Cornelis [vander Myle] Damas zoen.
Adriaen die loede, Aerts zoen.
Ian van Slingelant, Ians zoen.

Raden.

Iacop, Ian weents zoen.
Mr. Ian Brouwer, Heeren Ians zoen.
Coenraet Florens zoen.
Wouwerick Cornelis zoen.
Meets van Amerongen, Heeren Tielmansz.

Int Jaer 1489. opten 28. dach in September, wort die een helft van den Gerechte vernyeuwet, na Inhout des Privilegie van den Vier-tigen, Ende deden haren behoerliken Eedt.

Scepenen.

Gheerlof van Diemen, Roelofs soen, kwam in zijn plaets,
Adriaen de Groot, Jacobs soen.
Cornelis Buys, Gerits soen.
Ian van Overstege, Vaftraets soen.
Adriaen, Ian Martijns soen.
Thomas Boekelaer, Symons zoen.
Cornelis [vander Myle] Damas zoen.
Cornelis Gerits soen.
Adriaen die loede, Aerts soen.
Ian van Slingeland, Ians soen.

Raden.

Adriaen Dirx zoen.
Coenraet Florens zoen.
Huge van Overstege, Pieters zoen.
Wourick Cornelis soen.
Meets van Amerongen, Heeren Tielmansz.

Int Jaer 1490. opten 28. dach in Septembri wort die een helft vanden Gerechte vernyeuwet, na Inhout des Privilegie vanden Viertigen, ende deden haren behoerliken Eedt.

Scepenen.

Willem, willem Zegers zoens zoen.
Adriaen die Groot, Jacobs zoen.
Cornelis Buys, Gerits soen.
Ian van Overstege, Vaftraets zoen.
Adriaen Ockers zoen.
Adriaen Heynrix zoen.
Thomas Boekelaer, Symons zoen.

Cornelis Gerits zoen.
Jacob Bol, Heeren Jans zoen.

Raden.

Adriaen Dirx zoen.
Huge van Overstege, Pieters soen, Sterf kwam in zijn plaets.
Iacop Oem, van Wijngerden.
Pieter [vander Myle] Damas soen.
Willem Oem, Heeren Jacops soen.
Gherit, Heeren Jacops soen.

In't Jaer 1491. opten 28. dach in Septembri wort die een helft van den Gerechte vernyeuwet, na Inhout des Privilegien vanden Viertigen, ende deden haren behoerliken Eedt.

Scepenen.

Ghijsbrecht van Diemen Franckens zoen.
Willem, Willem Zegers zoens zoen.
Adriaen Heynrix zoen.
Pieter van Raephorst Iacops zoen.
Willem [van Alblas, Heeren] Ian Reyners zoens zoen.
Pieter Hugens zoen.
Iacop Bol, Heeren Ians soen.
Godschalck Oem, Heeren Tielmans soen.

Raden.

Iacop, Ian Weents soen.
Pieter [vander Myle] Damas soen.
Willem Oem, Heeren Iacops soen.
Gherit, Heeren Iacops zoen.
Noyde van Amerongen, Heeren Tielmansz.

In't Jaer 1492. opten 28. dach in Septembe wort die een helft van den Gerechte vernyeuwet, na Inhouden van den Privilegie van den Viertigen, ende deden haren behoerlike Eedt, aen handen vanden Schout' Oordrecht als gewoentlick is.

Scepenen.

Ghijsbrecht van Diemen, Frankens soen.
Reyner de Jonge, Heeren Reyners soen.
Pieter van Raephorst, Iacops soen.
Willem [van Alblas, Heeren] Ian Reyners zoens zoen.
Pieter Hugcn zoen.
Ian van Slingelant, Ians soen.
Adriaen die loede, Aerts soen.

Good.

Goodſcalck Oem, Heeren Tielmans ſoen.
Wouwerick Cornelis ſoen.

Rade.

Adriaen Koell, Adriaens zoen, Sterf, quam
in zijn plaets, in Septembri 1493.
Iacop Meeus ſoen.
Iacop, Ian Weents zoen.
Coenraet Florens ſoen.
Cornelis Heynrix ſoen.
Noyde van Amerongen, Heeren Tielmansz.

*In 't Iaer 1493. opten 28. dach in Septembri,
wart die een helft vanden Gerechte vernyeu-
wet. na Inhouden vanden Previlogie van
Veertigen. En deden haren behoirliken Eed
inder camer, an handen vanden Scout 't Or-
drecht, als gewoontlick is.*

Scepenen.

Adriaen die Groot, Iacops zoen.
Reyner die Jonge, Heeren Reyners ſoen.
Willem Buffer, Ians zoen.
Wouter Heymans ſoen.
Barthout Dirx zoen.
Adriaen die Ioede, Aerts ſoen.
Ian van Slingelant, Ians zoen.
Wourick Cornelis zoen.
Meeus van Amerongen, Tielmans ſoen.

Raden.

Iacop Meeus zoen.
Witte Ians ſoen.
Coenraet Florens ſoen.
Cornelis Heynrix ſoen.
Aert van Diemen Henrix ſoen.

*In 't Iaer 1494. op ten 28. dach in Septembri,
wort die een helft vanden Gerechte vernyeu-
wet, navolgende 't Previlogie vanden Vier-
tigen, &c. Ende hebben haren behoerliken
Eedt gedaen.*

Scepenen.

Willem, Willem Zegers foens ſoen.
Adriaen die Groot, Iacops ſoen.
Adriaen Heynrix zoen.
Willem Buffer, Ians ſoen.
Wouter Heymans ſoen.
Barthout Dirx zoen.
Iacop Bol, Heeren Ians ſoen.
Pieter [van der Myle] Damaes ſoen.

Meeus van Amerongen, Heeren Tiel-
mans zoen.

Raden.

Witte Ians ſoen.
Gherit, Heynrix zoen.
Aert van Diemen, Heynrix ſoen.
Herberen [de] Jonge, Reyners ſoen.
Clais Adriaens ſoen.

*In 't Iaer 1495. opten 28. dach in Septembri,
wort die een helft vanden Gerechte vernyeu-
wet, navolgende 't Previlogie vanden Vier-
tigen, als gewoonlick is, Ende hebben haren
behoerliken Eedt gedaen: Ende zijn dese na
geſcreven Perſonen.*

Scepenen.

Willem, willem Zegers zoens ſoen.
Adriaen Heynrix zoen.
Adriaen, Ian Martijns zoen.
Willem [van Alblas, Heeren] Ian Reynersz.
Pieter Hugen zoen.
Aert Jonge Adriaens zoen.
Pieter [van der Myle] Damas zoen.

Rade.

Cornelis Deu, Ghijsbrechts zoen.
Gherit Heynrix ſoen.
Ian van Driel, Pieters ſoen.
Clais Adriaens zoen.

*In 't Iaer 1496. opten 28. dach in Septembri,
wort die een helft vanden Gerechte vernyeu-
wet, navolgende dat Previlogie vanden Vier-
tigen, als gewoonlick is, ende deden hare
behoirliken Eedt. Ende zijn dese na geſcreven
Perſonen.*

Scepenen.

Ian Duyck, Heeren Willems zoen, Sterf,
kwam in zijn plaets, 15. Meye 1497.
Reyner Jonge, Heeren Reyners zoen.
Adriaen, Ian Martijns zoen.
Willem [van Alblas] Ian Reyners zoen.
Pieter Hugens zoen.
Aert Jonge, Adriaens zoen.
Ian Ockers zoen.
Adriaen die Ioede, Aerts zoen.
Goodſcalck Oem, Heeren Tielmans zoen.
Wourick Cornelis zoen.

Raiden.

Cornelis Deu , Gijsbreechts zoen.
 Ian van Driel , Pieters zoen.
 Cornelis Heymans soen.
 Florens Florens zoen.
 Noyde van Amerongen , Tielmans.

*In 't Iaer 1497. opten 28. dach in Septembri,
 wort die een helft vanden Gerecht vernyeuwet,
 na inhoud des Privilegien vanden
 Viertigen, als gewoontlick is, ende deden
 haren behoirtliken Eedt an handen van den
 Schout. Ende zyn die na geschreven Per-
 sonen.*

Scepenen.

Adriaen de Groot , Iacops zoen.
 Ian van Overstege, Vaftraets zoen.
 Reyner de Jonge, Heeren Reyners soen.
 Pieter Schaert, Kerstiaens soen.
 Barthout Dirx soen.
 Ian Ockers zoen.
 Adriaen die Ioede, Aerts soen.
 Dirck Oem, van Wijngaerden.
 Wourick Cornelis soen.

Raden.

Witte Ians soen.
 Cornelis Heymans soen.
 Florens Florens zoen.
 Noyde van Amerongen, Heeren Tielmansz.
 zoen.
 Florens vander Coulfster, Ysbrants zoen.

*In 't Iaer 1498. opten 29. dach in Septembri,
 wordt die een helft vanden Gerecht vernyeu-
 wet, na inhoud des Privilegie vanden Vier-
 tigen, als haer comen is ende deden haren be-
 hoirtliken Eedt an handen vanden Schout.
 Ende zyn dese nageschreven Personen,*

Scepenen.

Willem, willem Zegers zoens zoen.
 Adriaen die Groot, Iacops soen.
 Ian van Overstege, Vaftraets soen.
 Adriaen Heynrix soen.
 Ian Oem, Dirx soen.
 Wouter Heymans soen.
 Pieter Schaert, Kerstiaens soen.
 Barthout Dirx soen.
 Dirck Oem, van Wijngaerden.

Raden.

Witte Ians soen.
 Gherit Heynrix zoen.
 Herberen Jonge, Heeren Reyners soen.
 Clais Adriaens soen.
 Florens vander Coulfster, [Ysbrants zoen.]

*In 't Iaer 1499. opten 28. in Septembri, wort
 die een helft vanden Gerecht vernyeuwet,
 navolgende den Privilegie vanden Viertigen,
 als haer comen is ende deden haren be-
 hoirtliken Eedt, an handen vanden Schout.
 Ende zyn dese nageschreven Personen,*

Scepenen.

Willem willem, Zegers zoens soen, Sterf,
 kwam in zijn plaets, op S. Odulphi 1500.
 Adriaen Ockers soen.
 Adriaen Heynrix zoen, Sterf, kwam in
 zijn plaets, eod. Die ut Sup.
 Willem [van Abblas Heeren] Ian Reyners
 zoens zoen.
 Ian Oem, Dirx soen.
 Pieter Hugens soen.
 Wouter Heymans soen.
 Aert Jonge, Adriaens soen.
 Pieter [vander Myle] Damas soen.
 Iacop Bol, Heeren Ians zoen.
 Pieter Schoock willems zoen.

Raden.

Cornelis Deeu, Gijsbreechts zoen.
 Gherit Heynrix soen.
 Ian van Driel, Pieters soen.
 Herberen Jonge, [Heeren] Reyners soen.
 Clais Adriaens zoen.

*In 't Iaer 1500. opten 29. dach in Septembri,
 word die een helft vanden Gerecht t' Ordrecht
 vernyeuwet, na inhouden des Privilegie
 vanden Viertigen; Ende deden haren gewoent-
 liken Eedt, aen handen vanden Schout, als
 haer comen is, ende zyn dese nageschreven
 Personen.*

Scepenen.

Reyner Jonge, Heeren Reyners soen.
 Pieter Hugen zoen.
 Aert Jonge, Adriaens soen.
 Ian Ockers soen.
 Pieter [vander Myle] Damas zoen.

Iacob Bol, Heeren Ians soen.
Wourick Cornelis soen.
Florens van Tol, Florens soen.
Pieter Schoock, willems soen.

Raden.

Cornelis Deu, Gysbrechts soen.
Ian Pieters soen, van Driell.
Cornelis Heymans soen.
Gherit Iacops soen.
Iacob Heerman.

*In 't Jaer 1501. opten 28. dach in Septembri,
wordt die een helft van den Gerecht t'Or-
drecht vernyeut na inhoud des Privilegien
vanden Viertigen. Ende dede haren behoir-
liken Eed aen handen vanden Schout, als ge-
woontlick is, en 't zijn dese nageschreven
Personen.*

Scepenen.

Reyner die Jonge, Heeren Reyners soen.
Cornelis [vander Myle] Damas soen.
Pieter Schaert, Kerstiaens soen.
Bartout Dirx soen.
Jan [Halling] Ockers soen.
Adriaen die Ioede, Aerts soen.
Wourick Cornelis soen.
Florens van Tol, Florens soen.
Florens vander Coulfster,

Raden.

Witte Ians soen.
Jan Vranckens soen.
Cornelis Heymans soen.
Gherit Iacops soen.
Iacob Heerman.

*In 't Jaer 1502. opten 28. dach in Septembri,
wordt die een helft vanden Gerecht t'Or-
drecht vernieuwet, na inhoud vanden Pri-
vilegie vanden Viertigen, Ende deden haren
behoirliken Eed als gewoontlick is, an han-
den vanden Schout, ende 't zijn dese nage-
geschreven Personen.*

Scepenen.

Cornelis [vander Myle] Damas soen.
Wouter Heymans soen.
Pieter Schaert, Kerstiaens soen.
Barthout Dirx soen.
Adriaen die Ioede, Aerts soen.
Adriaen van Eemskerck, Tielmans soen.
Herberen die Jonge, Heeren Reyners soen.

Florens vander Koulfster.
Clais, Heeren Adriaens soen,

Raden.

Witte Ians soen.
Gherit Heynricx soen.
Jan Vranckens soen.
Damas Iacops soen.
Screvel Boegaert, [Cornelis soen.]

*In 't Jaer 1503. opten 28. dach in Septembri,
wordt die een helft vanden Gerechte t'Or-
drecht vernieuwet, Ende deden haren be-
hoirliken Eed, an handen vanden Schout.
als gewoontlick is, Ende zijn dese nageschre-
ven Personen,*

Scepenen.

Adriaen die Groot, Jacops soen, sterf, kwam
in zijn plaets, (1504.
Jan van Overstege, Vastractsz. 29, Iuly
Pieter Hugens soen,
Wouter Heymans soen.
Aert Jonge, Adriaens soen.
Pieter [vander Myle] Damas soen.
Iacob Bol, Heeren Ians soen.
Adriaen van Eemskerck, Tielmans soen.
Herbaren die Jonge, Heeren Reyners soen.
Clais, Heeren Adriaens soen,

Raden.

Cornelis Deeu, Ghijsbrechts soen.
Gherit Heynricx soen.
Goidscalck Brienens soen.
Damas Jacops soen.
Screvel Bogert, Cornelis soen.

*In 't Jaer 1504. opten 28. dach in Septembri,
wordt die een helft van den Gerechte t'Or-
drecht vernieuwet, na inhoud des Privile-
gie vanden Viertigen, ende deden haren be-
hoirliken Eed, aen handen vanden Schout,
als gewoentlic is, En zijn dese na geschreven
Personen.*

Scepenen.

Jan van Overstege, Vastracts soen,
Pieter Hugens soen,
Aert Jonge, Adriaens soen,
Jan Ockers soen.
Pieter Damas soen.
Iacob Bol, Heeren Ians soen,

Cornelis

Cornelis Heymans zoen,
Wourick Cornelis zoen.
Florens van Toll, Floeris zoen.

Raden.

Cornelis Deeu, Ghijsbrechts zoen.
Pieter Heynricx zoen,
Jan van Driell, Pieters zoen.
Goirdscalck Brienens zoen.
Gherit Jacops zoen.

*In 't Iair 1505. opten 28. dach in Septembri,
wordt die een helft vanden Gerecht t'Or-
drecht vernieuwet, na inhoudt des Privile-
gie vanden Viertigen: Ende deden haren
behoirliken Eedt aen handen vanden Schout,
als gewoentlick is: Ende zijn dese na gescre-
wen Personen.*

Scepenen.

Barthout Dirx zoen.
Jan [Halling] Ockers zoen.
Jan Vranckens zoen.
Cornelis [van Blyenborg] Heymans zoen.
Wourick Cornelis zoen.
Florens van Tholl, Florens zoen.
Jacop Oem, Heeren Jacops zoen.
Pieter Schoeck, willems zoen.
Jacop Heerman, Ghijsbrechts zoen.

Raden.

Jan van Driell, Pieters zoen.
Joest, Jan weyns zoen.
Cornelis Heynricx zoen.
Gherit Jacops zoen.
Cornelis Cornelis zoen.

*In 't Iair 1506. opten 28. dach in Septembri,
wordt die helft vanden Gerechte t'Dordrecht
vernieuwet, na inhoudt des Privilegie van
den Viertigen: Ende deden haren behoirliken
Eedt aen handen vanden Schout, als ge-
woenlic is: Ende zijn dese na gescrewen Per-
sonen.*

Scepenen.

Wouter Heymans zoen, sterf, en kwam in
zijn plaets,
Mr. Willem Stoop, Adriaensz, 11. Sep-
tember 1507.
Barthout Dirx zoen.
Jan Vranken zoen.

Damaes Jacops zoen.
Jacop Oem, Heeren Jacops zoen.
Herbair die Jonge, Heeren Reynaers zoen,
Pieter Schoeck, willems zoen.
Screvel Bogairt, Heeren Cornelis zoen.
Jacop Heerman, Ghijsbrechts zoen.

Raden.

Gherit Heynricx zoen.
Heynrick Gherits zoen.
Joest, Jan weyns zoen.
Franfch van Tholl, Floris zoen.
Cornelis [vander Myle, Heeren] Cornelisz.

*In 't Iair 1507. opten 28. dach in Septembri,
wordt die een helft vanden Gerechte t'Dor-
drecht vernieuwet, nae inhoudt des Privile-
gie vanden Veertigen, ende deden haren be-
hoirliken Eedt aen handen vanden Schout,
als gewoentlic is, ende zijn dese na gescre-
wen Personen.*

Scepenen.

Jan van Overstege, Vastracts zoen.
Pieter Hugens zoen.
Aert Jonge, Adriaens zoen.
Mr. Heynrick Tack, Coenraets zoen.
Iacop Boll, Heeren Ians zoen, sterf, kwam
in zijn plaets,
Pieter [vander Myle] Damas zoen.
Damas Jacops zoen.
Mr. Willem Stoop, Adriaens zoen,
Herbair die Jonge, Heeren Reynairs zoen,
Screvel Bogairt, Heeren Cornelis zoen.

Raden.

Cornelis Deu, Ghijsbrechts zoen.
Gherit Heynricx zoen.
Heynrick Gerits zoen.
Goirdscalck Brienens zoen.
Franfch van Toll, Floris zoen.

*In 't Iair 1508, opten 28. dach in Septembri,
wordt die een helft vanden Gerechte t'Or-
drecht vernieuwet, na inhoudt des Privilegie
vanden Veertigen, ende deden haren behoir-
liken Eedt aen handen vanden Schout, als
als gewoentlic is, Ende zijn dese na gescre-
wen Personen.*

Scepenen.

Ian van Overstege, Vastracts zoen.

an van Driel, Pieters zoen.
Pieter Hugens zoen.

Aert Ionge, Adriaens zoen.
Aert Heynrick Tack, Coenraets zoen.
an [Hallincg] Ockers zoen.
Pieter [vander Myle] Damas zoen.
Cornelis [van Blyenborg] Heymans zoen.
Michiel Brouwer, Michiels zoen.

Raden.

Cornelis Deu, Ghijsbrechts zoen, sterf,
kwam in zijn plaets,
Ian van Slingelant, Ottens zoen.
Goedscalck Brienens zoen.
Claes Scriver, Heeren Adriaens zoen.
Gherit Iacops zoen.
an [van Alblas, Heeren] willem Jans
zoens zoen.

*In 't Iair 1509. opten 28. dach in Septembri,
word die een helft vanden Gerechte t' Dor-
drecht vernieuwet, na inhoud des Privile-
gie vanden Veertigen, ende deden haren be-
hoirliken Eedt aen handen vanden Schout,
als gewoentlick is, ende zijn dese na gescre-
ven Personen.*

Scepenen.

Cornelis [vander Myle] Damas zoen.
an van Driell, Pieters zoen.
Joest, Ian weyns zoen.
an [Hallincg] Ockers zoen.
an Vranckens zoen.
Cornelis [van Blyenborg] Heymans zoen.
Iacop Oem, Heeren Iacops zoen.
Dirck Kar, Ians zoen.
Michiel Brouwer, Michiels zoen.

Raden.

Adriaen Kant, Ghijsbrechts zoen.
Claes Scriver, Heeren Adriaens zoen.
Gherit Iacops zoen.
Aert Heynricks zoen.
an [van Alblas, Heeren] Willem Ians
zoens zoen.

*In 't Iair 1510. opten 28. dach in Septembri,
word die een helft vanden Gerechte t' Dor-
drecht vernieuwet, na inhoud des Privilegie
vanden Veertigen, ende deden haren behoir-
liken Eedt aen handen vanden Schout, als ge-*

*woentlic is ende zijn dese na gescreven Perso-
nen.*

Scepenen.

Cornelis [vander Myle] Damas zoen.
Gheerit Heynrick zoen.
Ioest, Ian Weyns zoen.
Ian Vranckens zoen.
Floeris van Toll, Floeris zoen.
Iacop Oem, Heeren Iacops zoen.
Heynrick de Veer, Claes zoen.
Dirck Kar, Ians zoen.
Screvel Boegaert, Heeren Cornelis zoen.

Raden.

Adriaen Kant, Ghijsbrechts zoen.
Aert Heynrick zoen.
Ian Gherits zoen.
Pieter Koell, Adriaens zoen.
Ian Ogiers zoen.

*In 't Iair 1511. opten 28. dach in Septembri,
word die een helft vanden Gerechte t' Dor-
drecht vernieuwet, na inhoud des Privile-
gie vanden Veertigen, ende deden haren be-
hoirliken Eedt aen handen vanden Schout,
als gewoentlick is, ende zijn dese na gescreven
Personen.*

Scepenen.

Gerit Heynrick zoen.
Pieter Hugen zoen.
Aert Ionge, Adriaens zoen.
Floeris van Toll, Floeris zoen.
Daniel Oem, Heeren Iacops zoen.
Heynrick die Veer, Claes zoen.
Floerens vander Koulster, Ysbrants zoen.
Cornelis [vander Myle] Heeren Cornelisz,
Screvel Boegaert, Heeren Cornelis zoen.

Raden.

Schiltman Iacops zoen.
Ian Gerits zoen.
Pieter Koell, Adriaens zoen.
Heynrick, Cornelis Heynrick zoens zoen.
Ian Ogiers zoen.

*In 't Iair 1512. opten 28. dach in Septembri,
word die een helft vanden Gerechte t' Dor-
drecht vernieuwet, na inhoud des Privile-
gie vanden Veertigen, ende deden haren be-
hoirliken*

hoirliken Eedt aen handen vanden Schout, als gewoonlic is, ende zyn dese na gescreven Personen.

Scepenen.

Ian van Driel, Pieters soen.
 Pieter Hugen soen.
 Aert, Jonge Adriaens soen.
 Jan Ockers soen.
 Cornelis Heymans soen.
 Daniel Oem, Heeren Iacops soen.
 Pieter Schoeck, Willems soen.
 Floeris vander Koulster, Ysbrants soen.
 Cornelis [vander Myle] Heeren Cornelisz.

Raden.

Mr. Pieter van Foreest, Doctor Medicinar.
 Schiltman Iacops soen.
 Gherit Iacops soen.
 Heynrick, Cornelis Heynrick zoens soen.
 Ian, Willem Ians zoens soen.

In 't Iair 1513. opten 28. dach in Septembri, word die een helft vanden Gerechte 't Dordrecht vernieuwet, na inhoud des Privilegie vanden Veertigen, ende deden haren behoirlicken Eedt aen handen vanden Schout, als gewoonlic is, ende zyn dese na gescreven Personen.

Scepenen.

Ian van Driel, Pieters soen.
 Joest, Jan Weynts soen.
 Jan Ockers soen.
 Ian Vranckens soen.
 Cornelis Heymans soen.
 Jacop Oem, Heeren Iacops soen.
 Adriaen van Eemskerck, Tielmans soen.
 Pieter Schoeck, willems soen.
 Michiel Brouwer, Michiels soen.

Raden.

Mr. Pieter Foreest, Doctor Medicinarum.
 Adriaen Kant, Ghijsbrechts soen.
 Gherit Iacops soen.
 Aert Heynrick soen.
 Ian, Willem Ians zoens soen.

In 't Iair 1514. opten 28. dach in Septembri, word die een helft van den Gerechte 't Dordrecht vernieuwet, na inhoud des Privilegie

vanden Veertigen, Ende deden haren behoirliken Eed aen handen vanden Schout, als gewoonlick is, ende zyn dese na gescreven Personen.

Scepenen.

Gherit Heynrick soen.
 Cornelis [vander Myle] Damas soen.
 Joest, Ian Weynts soen.
 Pieter Schaert, Kerstiaens soen.
 Ian Vranckens soen.
 Iacop Oem, Heeren Iacops soen.
 Adriaen van Eemskerck, Tielmans soen.
 Heynrick de Veer, Claes soen.
 Michiel Brouwer, Michiels soen, stert kwam in zyn plaets, 7. September 1515
 Claes van Beveren, Willems soen.

Raden.

Adriaen Kant, Ghijsbrechts soen.
 Aert Heynrick soen.
 Ian Gherits soen.
 Pieter Koel, Adriaens soen.
 Ian Ogiers soen.

In 't Iair 1515. opten 28. dach in Septembri wordt die een helft vanden Gerechte 't Dordrecht vernieuwet, na inhoud des Privilegie vanden Veertigen, ende deden haren behoirliken Eedt an handen vanden Schout, a gewoonlic is, Ende zyn dese na gescreven Personen.

Scepenen.

Gherit Heynrick soen.
 Cornelis [vander Myle] Damas soen.
 Schiltman Iacops soen.
 Pieter Schaert, Kerstiaens soen.
 Aert Jonge, Adriaens soen, [Doctor].
 Mr. Willem Stoep, Adriaens soen.
 Daniel Oem, Heeren Iacops soen.
 Heynrick de Veer, Claes soen.
 Heynrick, Cornelis Heynrick zoens soen.

Raden.

Adriaen Heynrick soen.
 Ian Gherits soen.
 Pieter Koel, Adriaens soen.
 Ian Ogiers soen.
 Cornelis, Adriaen Ockers zoens soen.

In 't laer 1516. opten 28. dach in Septembri, wordt die een helft vanden Gerechte t' Dordrecht vernieuwet, na inhoud vanden Privilegie vanden Viertigen, Ende deden haren behoirliken Eedt an handen vanden Schout, als gewoontlick is, ende 't zijn dese nageschreven Personen.

Scepenen.

Schiltman Iacops soen.
Aert Jonge, Adriaens soen.
Jan Ockers soen.
Cornelis Heymans soen.
Mr. Willem Stoep, Adriaens soen, Doctor.
Daniel Oem, Heeren Iacops soen.
Floris vander Koulster, Ysbrants soen.
Heynrick, Cornelis Heynrick zoens soen.
Jan [van Alblas] Heeren Willems zoensz.

Raden.

Adriaen Heynrick zoen.
Mr. Pieter van Foreest, Doctor.
Gherit Iacops soen, sterf, pro eo
Jan Barthouts soen, 13. Augusti 1517.
Willem die Jonge, Heeren Reyners soen.
Cornelis, Adriaen Ockers soens soen.

In 't laer 1517. opten 28. dach in Septembri, wordt die een helft vanden Gerechte t' Dordrecht vernieuwet, na inhoud des Privilegie van den Veertigen, Ende deden haren behoirliken Eedt aen handen vanden Schout als gewoontlick is, Ende zijn dese nageschreven Personen.

Scepenen.

Jan van Driel, Pieters soen.
Jan Ockers soen.
Jan Vranckens soen.
Cornelis Heymans soen.
Aert Heynrick soen.
Floris vanden Koulster, Ysbrants soen.
Cornelis [vander Myle] Heeren Cornelisz.
Jan [van Alblas] Heeren Willems soen.
Willem van Drenckwaert, Bouwens soen.

Raden.

Mr. Pieter van Foreest, Doctor.
Ghijsbrecht Ewouts soen.
Jan, Pieter Heynricks zoens zoen.
Willem die Jonge, Reyners zoen.
Jan Bartouts zoen.

In 't laer 1518. opten 28. dach in Septembri, wordt die een helft van den Gerechte t' Dordrecht vernieuwet, na inhoud des Privilegie vanden Viertigen, ende deden haren behoirliken Eedt aen handen vanden Schout, als gewoontlick is, En zijn dese na geschreven Personen.

Scepenen.

Gherit Heynrick soen.
Jan van Driel, Pieters soen.
Jan Vranckens soen.
Aert Heynrick soen.
Heynrick de Veer, Claes soen.
Cornelis [vander Myle] Heeren Cornelisz.
Reyer die Jonge, Heeren Reyers zoen.
Willem van Drenckwaerde, Bouwens soen.
Claes van Beveren, Willems zoen.

Raiden.

Heynrick Snoeck, Gerits zoen.
Ghijsbrecht Ewouts zoen.
Jan Gherits soen.
Pieter Koel, Adriaens soen.
Jan, Pieter Heynrick zoens zoen.

In 't laer 1519. opten 28. dach in Septembri, wort die een helft vanden Gerechte t' Dordrecht vernieuwet, na inhoud des Privilegie vanden Viertigen, ende deden haren behoirliken Eedt aen handen vanden Scout, als gewoontlick is, Ende zijn dese na geschreven Personen.

Scepenen.

Gherit Heynrick zoen.
Schiltman Iacops soen.
Aert Jonge, Adriaens soen.
Mr. Willem Stoep, Adriaens zoen, [Doctor.]
Daniel Oem, Heeren Iacops soen.
Heynrick de Veer, Claes soen.
Reyer die Jonge, Heeren Reyers soen.
Heynrick, Cornelis Heynrick zoens zoen.
Claes van Beveren, Willems soen.

Raden.

Adriaen Heynrick zoen.
Heynrick Snoeck, Gerits zoen.
Wouter Moerman, Aerts soen.
Jan Gerits soen.
Pieter Koel, Adriaens soen.

In 't Jaer 1520. opten 28. dach in Septembri, wordt die een helft vanden Gerechte t' Dorrecht vernyeuwet, na in houdt des Privilegie vanden Veertigen; Ende deden haren beboirliken Eedt, aen handen vanden Scout, als gewoonlic is, ende zijn dese nagescreven Personen.

Scepenen.

Cornelis [vander Myle] Damas zoen.
Schiltman Iacops zoen.
Aert Ionge, Adriaens zoen.
Mr. Willem Stoep, Adriaens zoen, [Doctor.]
Daniel Oem, Heeren Iacops zoen.
Pieter Schoeck, Willems zoen.
Floris vanden Koulster, Ysbrants zoen.
Heynrick, Cornelis Heynricx zoens zoen.
Ian [van Alblas] Heeren Willems zoen.

Raden.

Adriaen Heynricx zoen.
Wouter Moerman, Aerts zoen.
Floris van Tol, Floris zoen.
Willem de Ionge, Heeren Reyers zoen.
Ian Ogiers zoen.

In 't Jaer 1521. opten 28. dach in Septembri, wordt die een helft vanden Gerechte t' Dorrecht vernyeuwet, na inhoud des Privilegie vanden Veertigen, ende deden haren beboirliken Eedt aen handen vanden Schout, als gewoonlick is, Ende zijn dese na gescreven Personen.

Scepenen.

Cornelis [vander Myle] Damas zoen.
Ian van Driel, Pieters zoen.
Ian [Hallincg] Ockers zoen.
Ian Vranckens zoen.
Aert Heynricx zoen.
Pieter Schoeck, Willems zoen.
Floris vanden Koulster, Ysbrants zoen.
Ian, Pieter Heynricx zoens zoen.
Ian [van Alblas] Heeren Willems zoen.

Raden.

Ghijsbrecht Ewouts zoen, sterf, kwam in plaets, 23. Augusti 1522.
Willem vander Bies, Ians zoen.
Fransch van Tol, Floris zoen.
Ott van Slingelant, Heeren Ottens zoen.

Willem die Ionge, Heeren Reyers zoen.
Ian Ogyers zoen.

In 't Jaer 1522. opten 28. dach in Septembri wordt die een helft van den Gerechte t' Dorrecht vernyeuwet, na inhoud des Privilegie vanden Veertigen, ende deden haren beboirlick Eedt aen handen vanden Schout, als gewoonlic is, Ende zijn dese nagescreven Personen.

Scepenen.

Mr. Gherit Boegaert, Heeren Cornelis zoen.
Ian van Driel, Pieters zoen.
Ian [Hallincg] Ockers zoen.
Ian Vranckens zoen.
Aert, Heynricx zoen.
Heynrick die Veer, Claes zoen.
Ian, Pieter Heynricx zoens zoen.
Reyer die Jonge, Heeren Reyers zoen.
Willem van Drenckwaerde, Bouwens zoen.

Raden.

Cornelis, Willem Clements zoens zoen.
Otto van Slingelant.
Jan van Hairlem, Dircx zoen.
Willem vander Bies, Jans zoen.
Damas Philips zoen.

In 't Jaer 1523. opten 28. dach in Septembri, wordt die een helft van den Gerechte t' Dorrecht vernyeuwet, na inhoud des Privilegie vanden Veertigen, ende deden haren beboirliken Eedt aen handen vanden Schout, als gewoonlick is, ende zijn dese na gescreven Personen.

Scepenen.

Mr. Gherit Boegaert, Heeren Cornelis zoen.
Aert Jonge, Adriaens zoen.
Mr. Willem Stoep, Adriaens zoen, [Doctor.]
Daniel Oem, Heeren Jacops zoen.
Heynrick de Veer, Claes zoen.
Reyer die Jonge, Heeren Reyers zoen.
Heynrick, Cornelis Heynricx zoens zoen.
Willem van Drenckwaerde, Bouwens zoen.
Claes van Beveren, Willems zoen.

Raden.

Adriaen Heynricx zoen.
Cornelis, Willem Clements zoens zoen,
Staes Govaerts zoen.

an van Haerlem.
Damas Philips zoen.

In't Jaer 1524. opten 28. dach in Septembri, wordt die een helft van den Gerechte t' Dordrecht vernyeuwet, na inhoud des Privilegie vanden Viertigen, ende deden haren behoirliken Eedt aen handen vanden Schout, als gewoonlick is, Ende zijn dese na gescreven Personen.

Scepenen.

Aert Jonge, Adriaens zoen.
I. Willem Stoop, Adriaens zoen. [Doctor.]
Daniel Oem, Heeren Jacobs zoen.
Floris vanden Koulster, Ysbrants zoen.
Jans van Tol, Floris zoen.
Heynrick, Cornelis Heynricx zoens zoen.
Jan Ogyers zoen.
Jans van Beveren, Willems zoen.
Johanncker, Heeren Jans zoen.

Raden.

Adriaen Heynricx zoen, sterf, kwam in zijn plaets, 6. April voer Paesschen 1524.
Vastraet willems zoen,
Jans Goverts zoen.
Pieter Koel, Adriaens zoen.
Aert Moerman, Wouters zoen.
Michiel Brouwer, Michiels zoen.

In't Jaer 1525. opten 28. dach in Septembri, wordt die een helft vanden Gerechte t' Dordrecht vernyeuwet, na inhoud des Privilegie vanden Viertigen, ende deden haren behoirliken Eedt aen handen vanden Schout, als gewoonlick is, Ende zijn dese na gescreven Personen.

Scepenen.

Aert Heynricx zoen.
Floris van Koulster, Ysbrants zoen.
Jans van Tol, Floris zoen.
Jan, Pieter Heynricx zoens zoen.
Willem vander Bies, Jans zoen.
Aert, Heeren Pieters zoen.
Jan Ogyers zoen.
Cornelis van Alblas, Heeren Adriaens zoen.
Johanncker, Heeren Jans zoen.

Raiden.

Gherit Willems zoen, sterf, kwam in zijn plaets,
Willem Clemens zoen.
Pieter Koel, Adriaens zoen.
Aert Moerman, wouters zoen.
Cornelis Wouricx zoen.
Michiel Brouwer, Michiels zoen.

In't Jaer 1526. opten 28. dach in Septembri, wordt die een helft vanden Gerechte t' Dordrecht vernyeuwet, na inhoud des Privilegie vanden Viertigen, ende deden haren behoirliken Eedt aen handen vanden Schout, als gewoonlick is, Ende zijn dese na gescreven Personen.

Scepenen.

Ian [Hallincg] Ockers zoen.
Aert Heynricx zoen.
Ian, Pieter Heynricx zoens zoen.
Reyer die Jonge, Heeren Reyers zoen.
Willem vander Bies, Jans zoen.
Aert, Heeren Pieters zoen.
Damas Philips zoen.
Willem van Drenckwaerde, Bouwens zoen.
Cornelis van Alblas, Heeren Adriaens zoen.

Raden.

Cornelis, Willem Clemens zoens zoen.
Ian van Naeltwijck, Gherits zoen.
Cornelis Witte zoen.
Ian Wouters zoen.
Cornelis Wouricx zoen.

In't Jaer 1527. opten 28. dach in Septembri, wordt die een helft vanden Gerechte t' Dordrecht vernyeuwet, na inhoud des Privilegie vanden Viertigen, ende deden haren behoirliken Eedt, aen handen vanden Schout, als gewoonlick is, ende zijn dese na gescreven Personen.

Scepenen.

Aert Jonge, Adriaens zoen, sterf, kwam in plaets, 16. September 1529.
Ian Vranckens zoen.
Ian Ockers zoen.
Mr. Wiliem Stoop, Adriaensz. [Doctor.]
Staes Goverts zoen.
Reyer die Jonge, Heeren Reyers zoen.

Heynrick, Cornelis Heynricx zoens zoen.
 Damaes Philips zoen.
 Willem van Drenckwaerde, Bouwens zoen.
 Claes van Beveren, Willems zoen.

Raden.

Ian van Naeltwijck, Gherits zoen.
 Ott van Slingelant, Heeren Ottens zoen.
 Cornelis Wittens zoen.
 Ian, Wouter Heymans zoens zoen.
 Vaftraet willems zoen.

*In 't Iaer 1528. opten 28. dach in Septembri,
 wordt die een helft van den Gerechte t' Dor-
 drecht vernieuwet, na inhoud des Privile-
 gie vanden Viertigen, en deden haren behoir-
 liken Eedt, aen handen vanden Schout, als
 gewoonlick is, ende zijn dese uagescreven
 Personen.*

Scepenen.

Ian Vranckens zoen.
 Mr. Willem Stoop, Adriaens zoen, [Doc-
 tor &c.]
 Staes, Goverts zoen,
 Frans van Tol, Floris zoen.
 Willem die Jonge, Heeren Reyners zoen.
 Heynrick, Cornelis Heynricx zoens zoen.
 Jan Ogyers zoen,
 Claes van Beveren, willems zoen.
 Ocker, Heeren Ians zoen.

Raden.

Bouwen Oem, Heeren Tielmans zoen.
 Ott van Slingelant, Heeren Ottens zoen.
 Meynert Meeus zoen.
 Vaftraet Willems zoen.
 Ian Oem, Heeren Iacops zoen.

*In 't Iaer 1529. opten 28. dach in Septembri,
 word die een helft vanden Gerechte t' Or-
 drecht vernieuwet, na inhoud des Privilegie
 vanden Veertigen, ende deden haren behoir-
 licken Eedt aen handen vanden Schout,
 als gewoonlick is, Ende zijn dese uagescre-
 ven Personen.*

Scepenen.

Aert Heynricx zoen,
 Frans van Tol, Floris zoen.
 Ian, Pieter Heynricx zoens zoen.

Willem die Jonge, Heeren Reyners zoen.
 Willem vander Bies, Ians zoen.
 Aert, Heeren Pieters soen,
 Ian Ogiers zoen.
 Ocker, Heeren Ians zoen.
 Cornelis, Heeren Wouricx zoen, sterf
 kwam in plaets, 31. Mey 1530.
 Pieter Koel, Adriaens zoen.

Raden.

Cornelis, Willem Clemens zoens zoen.
 Bouwen Oem, Heeren Tielmans zoen.
 Meynert Meeus zoen.
 Martijn Bol, Heeren Iacops zoen, sterf
 kwam in plaets, 28. September 1530.
 Willem willems zoen.
 Ian Oem, Heeren Iacops zoen.

*In 't Iaer 1530. opten 28. dach in Septembri
 wordt die een helft vanden Gerechte t' Dor-
 drecht vernieuwet, nae inhoud des Privile-
 gie vanden Veertigen, ende deden haren be-
 hoirliken Eedt aen handen vanden Schout
 als gewoonlic is, ende zijn dese na gescre-
 ven Personen.*

Scepenen.

Ian Ockers zoen.
 Aert Heynricx zoen.
 Ian van Naeldtwijck, Gherits zoen.
 Pieter Koel, Adriaens zoen.
 Ian, Pieter Heynricx zoens zoen.
 Willem vander Bies, Ians zoen.
 Aert, Heeren Pieters zoen.
 Damaes Philips zoen.
 Willem van Drenckwaerd, Bouwens zoen

Raden.

Cornelis, Willem Clemens zoens zoen.
 Aert Moerman, Wouters zoen.
 Ian, Wouter Heymans zoens zoen.
 Cornelis Oem, Cornelis zoen.
 Willem Willems zoen.

*In 't Iaer 1531. opten 28. dach in Septembri
 wordt die helft vanden Gerechte t' Dordrech
 vernieuwet, na inhoud des Privilegie va-
 den Viertigen: Ende deden haren behoirlike
 Eedt aen handen vanden Schout, als ge-
 woentlic is: Ende zijn dese na gescreven Per-
 sonen.*

Scepenen.

Ian Ockers zoen,
 Ian Vranckens zoen.
 Mr. Willem Stoop, Adriaensz. [Doctor,]
 Staes Goverts zoen,
 Ian van Naeldtwijck, Gherits zoen.
 Damas Philips zoen.
 Cornelis Witt, Ians zoens zoen.
 Willem van Drenckwaerde, Bouwens zoen.
 Jastract willems zoen.

Raden.

Govert Adriaens zoen.
 Aert Moerman, Wouters zoen,
 Ian, Wouter Heymans soen,
 Cornelis Oem, Cornelis zoen.
 Ar. Gherit van Bladeghem, Tielmans zoen.

*In 't Iaer 1532. opten 28. dach in Septembri,
 wordt die een helft vanden Gerechte t' Dor-
 drecht vernieuwet, na inhoudt des Preuille-
 gie vanden Viertigen: Ende deden haren
 behoirliken Eedt aen handen vanden Schout,
 als gewoentlick is: Ende zijn dese na gescre-
 ven Personen.*

Scepenen.

Ian Vranken zoen.
 Ir. Willem Stoop, Adriaensz. [Doctor,]
 Staes Goverts zoen,
 Frans van Toll, Floris zoen.
 Willem die Jonge, Heeren Reyers zoen.
 Ian Ogyers zoen,
 Cornelis witt, Ians zoens zoen.
 Jastract willems zoen,
 Ocker, Heeren Ians zoen.

Raden.

Govert Adriaens zoen.
 Bouwen Oem, Tielmans zoen.
 Meynert Meus zoen.
 Ir. Gherit van Bladeghem, Tielmans zoen.
 Ian Oem, Iacops zoen.

*In 't Iaer 1533. opten 28. dach in Septembri,
 wordt die een helft vanden Gerechte t' Dor-
 drecht vernieuwet, na inhoudt des Preuille-
 gie vanden Veertigen. Ende deden haren behoir-
 liken Eed an handen vanden Schout, als ge-
 woontlick is, ende zijn dese na gescreven
 Personen,*

Scepenen.

Aert Heynricx zoen, sterf, kwam in plaets,
 28. September 1534.
 Willem van Drenckwaerde, Bouwensz,
 Frans van Tol, Floris zoen.
 Iacop willems zoen.
 Ian, Pieter Heynricx zoens zoen.
 Willem die Jonge, Heeren Reyers zoen.
 Willem vander Bies, Ians zoen,
 Aert, Heeren Pieters zoen.
 Ian Ogyers zoen.
 Ocker, Heeren Ians zoen.

Raden.

Cornelis, willem Clemens zoens zoen.
 Bouwen Oem, Tyelmans zoen.
 Meynert Meus zoen.
 Ian Oem, Iacops zoen.
 Aernt [vander Myle, Heeren] Cornelis
 Cornelis zoens zoen.

*In 't Iaer 1534. opten 28. dach in Septembri,
 wordt die een helft vanden Gerechte t' Dor-
 drecht vernieuwet, na inhoudt des Preuille-
 gie vanden Viertigen, Ende deden haren be-
 hoirliken Eedt aen handen vanden Schout,
 als gewoentlick is, ende zijn dese na gescreven
 Personen.*

Scepenen.

Mr. Gherit Boegaert, Heeren Cornelis zoen.
 Ian van Naeldtwijck, Gherits zoen.
 Iacop willems zoen.
 Ian, Pieter Heynricx zoens zoen.
 Willem vander Bies, Ians zoen.
 Aert, Heeren Pieters zoen.
 Damas Philips zoen.
 Cornelis Oem, Heeren Cornelis zoen,
 Willem van Drenckwaert, Bouwens zoen.

Raden.

Cornelis, willem Clemens zoens zoen.
 Aert Moerman, wouters zoen.
 Ian, Wouter Heymans zoens zoen.
 Aernt [vander Myle, Heeren] Cornelis Cor-
 nelis zoens zoen.
 Willem willems zoen.

*In 't Iaer 1535. opten 28. dach in Septembri,
 wordt die een helft vanden Gerechte t' Dor-
 drecht vernieuwet, na inhoudt des Preuille-
 gie vanden Viertigen, ende deden haren be-
 hoirliken*

hoirlicken Eedt aen handen vanden Schout , als gewoonlic is , ende zijn dese na gescreven Personen.

Scepenen.

Mr. Gherit Bogeaert, Heeren Cornelis zoen,
Staes Goverts soen.
Govert Adriaens soen.
Jan van Naeldtwijck, Gherits zoen.
Damas Philips zoen.
Cornelis, Wit Jans zoens zoen.
Cornelis Oem, Heeren Cornelis zoen.
Vaftraet Willems zoen.
Jan Bol, Heeren Jacops soen.

Raden.

Ott van Slingelant, Ottens zoen.
Aert Moerman, wouters zoen.
Jan, Wouter Heymans zoens zoen.
Willem, Willem Jans zoens zoen.
Mr. Adriaen Koel, Gherits zoen.

In't Jaer 1536. opten 28. dach in Septembri , wordt die een helft vanden Gerechte t' Dor drecht vernyeuwet , na inhoud des Privilegie vanden Viertigen , ende deden baren behoirliken Eedt aen handen vanden Schout , als gewoonlic is , Ende zijn dese na gescreven Personen.

Scepenen.

Staes Goverts soen.
Govert Adriaens soen , sterf 16. Augusti 1537. kwam in plaets, 30. July , Cornelis Snoeck, Heynricx zoen.
Frans van Tol, Floris zoen.
Willem die Jonge, Heeren Reyers zoen.
Cornelis, Wit Jans zoens zoen, sterf, kwam in plaets, 16. Augusti 1537.
Heynrick Pots.
Meynert van Zegwaert, Bartholomeusz.
Ocker [Hallincg] Heeren Ians zoen.
Vaftraet Willems zoen , sterf na Paeffche 5. Aprilis, kwam in plaets, 19. Juny 1537.
Ian Ogiers zoen.
Ian Bol, Heeren Iacops zoen.

Raden.

Pieter Symoens zoen.
Bouwen Oem , Tyelmans zoen , Heere van Papendrecht.
Ott van Slingelant, Ottens zoen.

Mr. Adriaen Koel , Gherits zoen , sterf 10. September 1537.
Huygh Koel, Pieters zoen.

In't Jaer 1537. opten 28. dach in Septembri , wordt die een helft van den Gerechte t' Dor drecht vernyeuwet , na Inhoud des Privilegi van den Viertigen , Ende deden baren behoirliken Eedt aen handen vanden Schout , al gewoonlic is , ende zijn dese na gescreven Personen.

Scepenen.

Frans van Tol, Floris soen.
Iacop Willems soen.
Ian. Pieter Heynricx zoens soen.
Willem die Jonge, Heeren Reyers zoen.
Willem vander Bies, Ians zoen.
Meynert van Zegwaert, Bartholomeusz.
Cornelis Croeswijck, Ians soen.
Ocker [Hallincg] Heeren Ians soen.
Aernt [vander Myle] Heeren Cornelis zoen

Raden.

Pieter Symons soen.
Bouwen Oem , Tielmans zoen , Heere van Papendrecht.
Huych Koel, Pieters zoen.
Heyman van Blyenborch, Heeren Adriaensz.
Aelbert Pijs zoen.

In't Jaer 1538. opten 28. dach in Septembri , wordt die een helft van den Gerechte t' Dor drecht vernyeuwet , na Inhoud des Privilegi vanden Viertigen , ende deden baren behoirliken Eedt aen handen vanden Schout , al gewoonlick is , ende zijn dese na gescreven Personen.

Scepenen.

Pieter Schoock, Willems zoen.
Iacop Willems zoen.
Ian, Pieter Heynricx zoens zoen.
Willem vander Bies, Ians zoen.
Damaes Philips zoen.
Cornelis Oem, Heeren Cornelis zoen , sterf kwam in plaets , Cornelis van Driel, Claes zoen.
Cornelis Croeswijck, Ians soen.
Aernt [vander Myle] Heeren Cornelis zoen.
Mr. Aert, Heeren Staes zoen,

Raden.

Raden.

Adriaen Scriver, Claes soen.
 Aert, Ian Ockers foens soen.
 Jacop Oem, Iacops soen.
 Heyman van Blyenborch, [Heeren]
 Adriaens soen.
 Albert Pijnssen soen.

*In 't Jaer 1539. opten 28. dach in Septembri,
 wordt die een helft van den Gerechte t' Dor-
 drecht vernyeuwet, na inhoudt de Privilegie
 vanden Viertigen, ende deden haren be-
 hoorliken Eed aen handen vanden Schout, als
 gewoonlick is, ende zijn dese na gescreven
 Personen.*

Scepenen.

Cornelis, willem Clements zoens soen.
 Pieter Schoeck, willems soen.
 Jammaes Philips soen
 Cornelis van Driel, Claes soen.
 Ian, Heeren wouters soen.
 Ian Bol, Heeren Iacops soen.
 Ir. Aert, Heeren Staes soen.
 Bouwen van Drenckwaert, Heeren wil-
 lems soen.
 Pieter Muys, Iacops soen.

Raden.

Willem wouters soen,
 Adriaen Scriver, Claes soen.
 Aert die Koninck, Ians soen.
 Jacop Oem, Iacops soen.
 Adriaen van Blyenborch, [Heeren]
 Adriaens soen.

*In 't Jaer 1540. opten 28. dach in Septembri,
 wordt die een Helft vanden Gerechte t' Dor-
 drecht vernyeuwet na inhoudt des Privilegie
 vanden Veertigen, ende deden haren be-
 hoorliken Eedt aen handen vanden Schout, als
 gewoonlick is, ende zijn dese na geschreven
 Personen.*

Scepenen.

Cornelis, Willem Clemens zoens soen.
 Frans van Tol, Floris soen.
 Bouwen Oem, Heeren Tielmans soen,
 Sterf, kwam in zijn plaets,
 Ian Halling, Ockers soen.
 Meynart van Segwaert, Bartholomeusz.

Ian, Heeren Wouters soen.
 Ocker, Heeren Ians soen.
 Ian Bol, Heeren Iacops soen.
 Bouwen van Drenckwaert, Heeren wil-
 lems soen.
 Pieter Muys, Iacops soen.

Raden.

Willem wouter soen,
 Otto van Slingelant, Otten soen.
 Willem willems soen.
 Huych Koel, Pieters soen.
 Adriaen van Blyenborch, [Heeren]
 Adriaens soen.

*In 't Jaer 1541. opten 28. dach in Septembri,
 wordt die een Helft vanden Gerechte t' Dor-
 drecht vernyeuwet, na inhoud des Privilegie
 vanden Veertigen, ende deden haren be-
 hoorliken Eedt aen handen vanden Schout, als
 gewoonlick is, ende zijn dese na gescreven
 Personen.*

Scepenen.

Frans van Tol, Floris soen.
 Ian Halling, Ockers soen.
 Willem vander Byes, Ians soen.
 Ian Ogyers soen.
 Meynart van Segwaert, Bartholomeus soen.
 Gherit Everts soen.
 Cornelis Croeswijck, Ians soen.
 Ocker, Heeren Ians soen.
 Heyman van Blyenborch, [Heeren]
 Adriaens soen.

Raden.

Otto van Slingelant, Otten soen.
 Willem willems soen.
 Huych Koel, Pieters soen.
 Herman Oem, Daniels soen.
 Willem die Jonge, willems soen.

*In 't Jaer 1542. opten 28. dach in Septembri,
 wordt die een helft vanden Gerechte t' Dor-
 drecht vernyeuwet, na inhoud des Privilegie
 vanden Veertigen, ende deden haren be-
 hoorliken Eedt aen handen vanden Schout, als
 gewoonlic is, ende zijn dese na gescreven
 Personen.*

Scepenen.

Willem vander Bies, Ians soen, Sterf,
 kwam in zijn plaets, 6. Iuny : 543.

R r

Corne-

Cornelis Snoeck.
Aert, Heeren Pieters zoen, Sterf, kwam
in zijn plaets, 6. Juny 1543.
Jacop Oem, Heeren Jacops zoen.
Ian Ogyers zoen.
Gherit Everts zoen.
Cornelis Croeswijck, Ians soen.
Aert, Heeren Ians zoen.
Marten, Screvel Dircx zoen.
Mr. Aert, Heeren Staes soen.
Heyman van Blyenborch, [Heeren]
Adriaens zoen.

Raden.

Jacop Adriaens soen.
Pieter Govaerts zoen.
Herman Oem, Daniels zoen.
Willem de Jonge, willems soen,
Screvel Ockers soen.

*In 't Iaer 1543. opten 28. dach in Septembri,
wordt die een helft van den Gerechte t' Dor-
drecht vernieuwet, na inhoud des Privilegie
vanden Veertigen, Ende deden haren beboir-
liken Eed aen handen vanden Schout, als ge-
woenlick is, ende zijn dese na gescreven
Personen.*

Scepenen.

Cornelis, willem Clements soen,
Cornelis van Dryel, Clais soen.
Jan Bol, Heeren Jacops soen.
Aert, Heeren Jans soen.
Marten, Screvel Dircx soen.
Jacop Oem, Heeren Jacops soen.
Mr. Aert, Heeren Staes soen.
Adriaen van Blyenborch, [Heeren]
Adriaens soen,
Pieter Muys, Iacops soen,

Raden.

Jacop Adriaens soen.
Pieter Govarts soen.
Wouter Schiltmans soen,
Screvel Ockers soen.
Abel vanden Coulster, Floris soen,

*In 't Iaer 1544. opten 28. dach in Septembri,
wordt die een helft vanden Gerechte t' Dor-
recht vernieuwet, na inhoudt des Privilegie
vanden Veertigen, Ende deden haren beboir-
liken Eed an handen vanden Schout, als ge-*

*woenlick is, ende zijn dese na gescreven
Personen.*

Scepenen.

Cornelis, willem Clements soen.
Ian Halling, Ockers soen.
Ian, Heeren wouters soen.
Cornelis van Driel, Clais soen.
Ian Bol, Heeren Iacops soen.
Willem, Heeren willems soen.
Huych Koel, Pieters soen.
Adriaen van Blyenborch, [Heeren]
Adriaens soen.
Pieter Muys, Iacops soen.

Raden.

Willem wouters soen.
Otte van Slingelant, Ottens soen.
Wouter Schiltmans soen.
Tielman Oem, Iacops soen.
Abel vanden Coulster, Floris soen.

*In 't Iaer 1545. opten 28. dach in Septemb
wordt die een helft vanden Gerechte t' Do-
drecht vernieuwet, na inhoud des Privi-
gie vanden Veertigen, ende deden haren b
hoirliken Eedt an handen vanden Schout,
gewoenlic is, Ende zijn dese na gescrev
Personen.*

Scepenen.

Ian Halling, Ockers soen.
Ian wouters soen, sterf, kwam in plaet
28. Juny 1545.
Adriaen van Nispen, Gherits soen.
Jan Ogiers soen.
Gherit Everts soen.
Cornelis Croeswijck, Ians soen.
Willem, Heeren willems soen.
Huych Koel, Heeren Pieters soen.
Herman Oem, Heeren Daniels soen.
Heyman van Blyenborch, [Heeren]
Adriaens soen,

Raden.

Willem wouters soen, sterf, kwam
plaets, 10. December 1545.
Mr. Jaques de Vries.
Ott van Slingelant.
Arie Goverts soen.
Tielman Oem, Iacops soen.
Dirck van Nuysenborch, Heeren Ians soe

Anno 1546. opten 28. dach van Septembri, werd d'een helft vande Wet vernyeuwet, naervolgende het Privilegie vanden Veertigen, en deden heuren behoirliken Eed in handen vanden Schout Drenckwaert, en zijn dese naervolgende Personen.

Scepenen.

an Ogyers zoen.
Gerit Everts soen.
Cornelis Croefwijck, Ians zoen.
Aernt, Heeren Ians zoen.
Maerten, Screvel Dircx zoen.
Herman Oem, Heeren Daniels zoen.
Jacop Oem, Heeren Iacops zoen.
Mr. Aernt, Heeren Staes zoen.
Herman van Blyenburgh, [Heeren]
Adriaens zoen.

Raden.

Jacop Adriaens zoen.
Philips Ogiers zoen.
Adriaen Goverts zoen.
Screvel Ockers zoen.
Dirck [van] Nuyfenburgh, Ians zoen.

Anno 1547. opten 28. dach in September, werd d'een helft vande Wet vernyeuwet, achtervolgende 't Privilegie vanden Veertigen, te weten voor dit laer vijf in State van Scepenen ende twee Personen in State van Raiden ende deden haren behoirliken Eed.

Scepenen.

Cornelis, Willem Clemens zoen.
Cornelis van Driel, Claes zoen.
Aert, Heeren Ians zoen, sterf, kwam in plaets, 25. Juny 1548.
Pieter van Beveren, willems zoen.
Maerten, Screvel Dircx zoen.
Jacop Oem, Heeren Iacops zoen.
Mr. Aert, Heeren Staes zoen.
Adriaen van Blyenburgh, [Heeren]
Adriaens zoen.
Pieter Muys, Iacops zoen.
Abel vanden Colfter, Heeren Floris zoen.

Raden.

Jacop Adriaens zoen.
Pieter Goverts zoen.
Philips Ogiers zoen.

Wouter Schiltmans zoen.
Screvel Ockers zoen.

Anno 1548. opten dach in September, wert d'een helft vande Wet vernyeuwet, achtervolgende 't Privilegie vanden Veertigen, te weten, voer dit laer vier in State van Scepenen, en twee in Staten van Raiden, Ende deden haren behoirliken Eedt aen handen Ians van Drenckwaert. Willems zoen. Schout als gewoenlick is ende zijn dese nageschreue Personen.

Scepenen.

Cornelis, Willem Clemens zoen.
Ian Halling, Ockers zoen.
Oth van Slingelant, Heeren Ottens zoen.
Willem, Heeren willems zoen.
Cornelis van Dryel, Claes zoen.
Hugo Koel, Heeren Pieters zoen.
Adriaen van Blyenburgh, [Heeren]
Adriaens zoen.
Pieter Muys, Iacops zoen.
Abel vanden Colfter, Heeren Florens zoen.

Raden.

Revert Lubberts zoen.
Pieter Goverts zoen.
Wouter Schiltmans zoen.
Tielman Oem, Iacops zoen.
Wouter Oem, Bouwens zoen.

Anno 1549. opten 28. dach van Septembri, is d'een helft vande Wet vernieuwt, narvolgende het Privilegie vanden Veertigen, te weten voor dit jegenwoordige laere, vijf in State van Scepenen, ende twee in State van Rade, en hebben heuren behoirliken Eedt gedaen aen handen Adriaens van Blyenburgh, Schout deser Stede, ende zijn dese na gescreven Personen.

Scepenen.

Ian Halling, Ockers zoen, *Obiit & Sepultus, & loco ejus electus,*
Cornelis Croefwijck, Ians zoen.
Oth van Slingelandt, Heeren Ottens zoen.
Gerit Everts zoen.
Willem, Heeren willems zoen, *Obiit & Sepultus est Die Veneris post Dominicam Letare & loco ejus electus,*
Cornelis van Beveren, Heeren Claes zoen.
Hugo Coil, Heeren Pieters zoen.

Herman Oem, Heeren Daniels zoen.
 Adriaen van Nispen, Gerits zoen.
 Heyman van Blyenburch, [Heeren]
 Adriaens zoen.
 Gerit Tack, Hubrechts zoen.

Raden.

Revert Lubberts zoen.
 Frans Adriaens zoen.
 Tielman Oem, Iacops zoen.
 Dirck van Nuyfenborch, Ians zoen.
 Wouter Oem, Boudewijns zoen.

Anno 1550. opten 28. dach in Septembri, es d'een helft vande Wet vernieuwet, volgende t' Previlogie vanden Veertigen, te weten voor dit jegenwoirdige Iaere, vier in State Schepenen, ende drie in State van Raide, ende hebben heuren behoirliken Eedgedaen, aen handen Adriaens van Blyenburch, Adriaens zoen, als Schout der selven Stede.

Scepenen.

Ian Oegiers zoen.
 Gerit Everts zoen.
 Maerten Screvel Dirck zoen.
 Herman Oem, Heeren Daniels zoen.
 Iacop Oem, Heeren Iacops zoen.
 Mr. Aert vander Lede, Heeren Staes zoen.
 Adriaen van Nispen, Gerits zoen.
 Heyman van Blyenburgh, [Heeren]
 Adriaens zoen.
 Grit Tack, Hubrechts zoen.

Raden.

Iacop Adriaens zoen.
 Philips Ogiers zoen.
 Frans Adriaens zoen.
 Aernt Henricx zoen.
 Dirck van Nuyfenborch, Ians zoen.

Anno 1551. opten 28. dach in September, es d'een helft vande Wet vernieuwet, navolgende t' Previlogie der Veertigen, te weten voor dit jegenwoirdige Iaere vyf in State van Schepenen, ende twee in State van Raide, ende hebben haerluyden Eedgedaen, aen handen Adriaens van Blyenburch, als Schout deser Stede.

Scepenen.

Ian Oegiers zoen.

Cornelis van Driel, Claes zoen.
 Peter van Beveren, willems zoen.
 Maerten Screvel Dirck zoen.
 Iacop Oem, Heeren Iacops zoen.
 Mr. Aert vander Lede, Heeren Staes zoen.
 Pieter Muys, Iacops zoen.
 Screvel, Heeren Ockers zoen.
 Abel vanden Coulfster, Heeren Floris zoen.

Raden.

Iacop Adriaens zoen.
 Peter Goverts zoen.
 Philips Oegiers zoen.
 Aernt Henricx zoen.
 Wouter Barthouts zoen.

Anno 1552. opten 28. dach van September, es d'een helft vande Wet vernieuwet, volgende t' Previlogie vanden Viertigen, te weten voor dit jegenwoirdige Iaere, vier in State van Schepenen, ende drie in State van Raide, en hebben heurluyden behoirliken Eedgedaen, ende afgenomen by Adriaen van Blyenburch, als Schout deser Stede.

Scepenen.

Cornelis van Driel, Claes zoen.
 Cornelis Croeswijck, Ians zoen.
 Peter van Beveren, willems zoen.
 Willem Bucquet, Blafius zoen.
 Mon [van Eyffel] Bartholomeus zoen.
 Pieter Muys, Iacops zoen.
 Tielman Oem, Heeren Iacops zoen.
 Screvel, Heeren Ockers zoen.
 Abel vanden Colster, Heeren Floris zoen.
 Nota, ab 28. Iulii 1553, heeft Mon van Eyffel, Bartholomeus zoen, begonst te zegelen met dat Nieuw Zegel.

Raden.

Revert Lubberts zoen.
 Peter Goverts zoen.
 Frans Anthonis zoen.
 Wouter Barthouts zoen.
 Simon van Capel, Ians zoen.

Anno 1553. opten 28. dach van September, es d'een helft vande Wet vernieuwet, volgende t' Previlogie vanden Veertigen, te weten voor dit jegenwoirdige Iaere, vyf in State van Schepenen, ende twee in State van Rai

de, ende hebben haerluyden behoirlicken Eed gedaen, in handen Adriaens van Blyenburch, Schout deser Stede.

Scepenen.

Mr. Thielman Schoick, Heeren Pietersz.
Cornelis Croefwijck, Jans zoen.
Herman Oem, Heeren Daniels zoen.
Willem Bucquet, Blasius zoen.
Adriaen van Nispen, Gerits zoen.
Frans Adriaens zoen.
Mon van Eyffel, Bartholomeus zoen.
Heyman van Blyenburg, Adriaens zoen.
Thielman Oem, Heeren Jacops zoen.

Raden.

Revert Lubbrechts zoen.
Frans Anthonis zoen.
Frans Moelen.
Bartholomeus van Zegwaert, Meynartsz.
Simon van Capelle, Ians zoen.

Anno 1554. opten 28. dach van September, es d'een helft vande Wette vernyeuwet, volgende't Previllegie vanden Veertigen, te weten, voor dit jegenwoirdige Iaere, vier in State van Schepenen, en drie inne State van Raide, ende hebben heurluyden behoirlicken Eedt gedaen, in handen Adriaens van Blyenburg, Schout deser Stede.

Scepenen.

Mr. Thielman Schoock, Heeren Pietersz.
Iacop Adriaens zoen.
Philips Ogiers zoen.
Herman Oem, Heeren Daniels zoen.
Iacop Oem, Heeren Iacops zoen.
Adriaen van Nispen, Gerits zoen.
Frans Adriaens zoen.
Heyman van Blyenburgh, [Heeren]
Adriaens zoen.
Cornelis van Beveren, Heeren Clais zoen.

Raiden.

Frans Moelen.
Adriaen van Moefyenbroeck, [Heeren]
Goverts soen.
Gijsbrecht van Haerlem, Ians zoen.
Bartholomeus van Zegwaert, Meynertsz.
Ian, Ian Elants zoen.

Anno 1555. opten 28 dach van September, es d'een helft vander Wette vernyeuwet, volgende't Previllegie vanden Veertigen, te weten voor dit jegenwoirdige Iaere vijf in State van Schepenen ende twee in State van Raide ende hebben heurluyden behoirlicken Eed gedaen, in handen Adriaens van Blyenburch, Schout deser Stede, ende zijner Stadhouder.

Scepenen.

Iacop Adriaens zoen.
Philips Ogiers zoen.
Marten Screvel Dirckx zoen.
Iacop Oem, Heeren Iacops zoen.
Peter Muys, Iacops zoen.
Screvel, Heeren Ockers zoen.
Wouter Barthouts zoen.
Cornelis van Beveren, Heeren Claes zoen.
Wouwerick van Drenckwaert, Heeren willems zoen.

Raden.

Adriaen van Moefienbroeck, Goverts zoen.
Gijsbrecht van Haerlem, Ians zoen.
Adriaen Hertman.
Wouter Oem, Boudewijns zoen.
Ian, Ian Elants zoen.

Anno 1556. opten 28. dach van September, es d'een helft vander Wette vernyeuwet, te weten, vier in State van Schepenen, ende drie in State van Raide, volgende't Previllegie vanden Veertigen, ende hebben heurluyden behoirlicken Eed gedaen in handen Adriaens van Blyenburch, Schout deser Stede, en zijnen Stadhouder.

Scepenen.

Cornelis Croefwijck, Ians zoen.
Frans Anthonis zoen.
Maerten Screvel Dirckx zoen.
Mr. Aert vander Lede, Heeren Staes zoen.
Willem Bucket, Blasius zoen.
Peter Muys, Iacops zoen.
Screvel, Heeren Ockers zoen.
Wouter Barthouts zoen.
Wouwerick van Drenckwaert, Heeren willems zoen.

Raiden.

Peter Goverts zoen,
 Adriaen Hertman.
 Jacop Cornelis zoen.
 Simon van Cappelle, Jans zoen.
 Wouter, Heeren Boudewijns zoen.

Anno 1557. opten 28. dach van September, es d' een helft vander Wette vernieuwet, te weten, vijf in State van Schepenen, en twee in State van Raide, volgende 't Privilegie vanden Veertigen, ende hebben heurluyden behoirliken Eed gedaen, in handen Adriaens van Blyenburch, Schoudt deser Stede, ende zynen Stadhouder.

Scepenen.

Mr. Thielman Schoeck, Heeren Pietersz,
 Cornelis Croefwijck, Jans zoen.
 Frans Anthonis zoen.
 Mr. Aert vander Lee, Heeren Staes zoen.
 Willem Bucket, Blafius zoen.
 Adriaen van Nispen, Gerits zoen.
 Frans Adriaens zoen.
 Heyman van Blyenburgh, [Heeren]
 Adriaens zoen.
 Gerit Tack, Hubrechts zoen.

Raden.

Peter Goverts zoen.
 Iacop Cornelis zoen.
 Simon van Capelle, Jans zoen.
 Cornelis van Diemen.
 Daniel Oem, Hermans zoen.

Anno 1558. opten 28. dach van September, es d' eene helft vander Wette vernieuwet, te weten vier in State van Schepenen, en drie in State van Raide, volgende 't Privilegie den Veertigen, ende hebben heurluden behoirliken Eed gedaen, in handen Adriaens van Blyenburch, Schoudt deser Stede, ende zynder Stadhouder.

Scepenen.

Mr. Tielman Schoock, Heeren Pietersz,
 Philips Ogiers zoen.
 Adriaen van Nispen, Gerits zoen.
 Frans Adriaens zoen.
 Heyman van Blyenburgh, [Heeren]
 Adriaens zoen.

Ghijbsbrecht van Haerlem, Jans zoen.
 Boudewijn van Drenckwaert, Heeren wilems zoen.
 Dirck van Nuysenburgh, Jans zoen.
 Jan, Jan Elants zoen.

Raden.

Frans Moelen.
 Adriaen van Thol, Floris zoen.
 Cornelis van Diemen.
 Adriaen de Vet.
 Daniel Oem, Hermans zoen.

Anno 1559. opten 28. dach van September, es d'eene helft vander Wette vernieuwet, te weten. vijf in State van Schepenen, ende twee in State van Raide, volgende 't Privilegie vanden Veertigen, ende hebben heurluden behoirliken Eed gedaen, in handen Adriaens van Blyenburch, Schoudt deser Stede, ende zyn Stadhouder.

Scepenen.

Pieter Ogiers zoen.
 Adriaen van Moesfenbroeck, [Heeren]
 Goverts zoen.
 Peter Muys, Jacops zoen.
 Boudewijn van Drenckwaert, Heeren wilems zoen.
 Tielman Oem, Heeren Jacops zoen.
 Gijsbrecht van Haerlem, Jans zoen.
 Wouter Barthouts zoen.
 Dirck van Nuysenburgh, Jans zoen.
 Mr. Adriaen van Blyenburgh, Heeren
 Adriaens zoen.

Raden.

Frans Moelen.
 Adriaen van Tol, Floris zoen.
 Cornelis Henricx zoen.
 Adriaen de Vet.
 Wouter Oem, Boudewijns zoen.

Anno 1560. opten 28. dach van September, es d'eene helft vander Wette vernieuwet, te weten, vier in State van Schepenen, en drie in State van Raide, volgende 't Privilegie vanden Veertigen, ende hebben bueren behoerliken Eed gedaen in handen Adriaens van Blyenburch, Schout deser Stede, ende zynen Stadhouder.

Scepenen.

Cornelis Croefwijck, Ians zoen.
 Iacop Adriaens zoen.
 Frans Anthonis zoen.
 Willem Bucket, Blafius zoen.
 Adriaen van Moefienbroeck, Heeren Goverts zoen.
 Pieter Muys, Iacops zoen.
 Thielman Oem, Heeren Iacops zoen.
 Wouter Barthouts zoen.
 Mr. Adriaen van Blyenburgh, Heeren Adriaens zoen.

Raden.

Henrick Adriaens zoen.
 Cornelis Henricx zoen.
 Iacop Cornelis zoen.
 Wouter Oem, Boudewijns zoen.
 Symon van Cappel, Ians zoen.

Anno 1561. opten 28. dach van September, es d'een helft vande Wet vernieuwet, te weten, vijf in State van Schepenen, en twee in State van Raide, volgende 't Privilegie vanden Veertigen, ende hebben haeren behoerliken Eed gedaen, in handen Adriaens van Blyenburgh, Schout deser Stede, ende zynen Stadhouder.

Scepenen.

Mr. Tielman Schoeck, Heeren Pieters zoen.
 Cornelis Croefwijck, Ians zoen.
 Iacop Adriaens zoen.
 Frans Anthonis zoen.
 Willem Bucket, Blafius zoen.
 Adriaen van Nispen, Gerits zoen.
 Frans Adriaens zoen.
 Cornelis van Diemen, Iacops zoen.
 Ido Coel, Heeren Huygens zoen.

Raden.

Henrick Adriaens zoen.
 Huybrecht Adriaens zoen.
 Iacop Cornelis zoen.
 Cornelis Everts zoen.
 Symon van Cappelle, Ians zoen.

Anno 1562. opten 28. dach in Septembris, is d'een helft vanden Gerechte vernieuwet, te weten, vier in State van Schepenen, en drie in State van Raide, volgende 't Privilegie

vanden Veertigen, ende hebben haeren behoerliken Eed gedaen, in handen vanden Schout, ende zyn Stadhouder.

Scepenen.

Mr. Tielman Schoeck, Heeren Pieters zoen, sterf, kwam in plaets,
 Gijsbrecht van Haerlem, Ians zoen.
 Philips Ogiers zoen.
 Adriaen van Nispen, Gerits zoen.
 Frans Adriaens zoen.
 Cornelis van Diemen, Iacops zoen.
 Dirck van Nuyfenburg, Ians zoen.
 Wouwrick van Drenckwaert, Heeren willems zoen.
 Ian, Ian Elants zoen.
 Ido Coel, Heeren Huygens zoen.

Raden.

Frans Moelen.
 Adriaen van Tol, Floris zoen.
 Huybrecht Adriaens zoen.
 Cornelis Everts zoen.
 Adriaen de Vet, Pieters zoen.

Anno 1563. opten 28. dach van Septembris, is de helft vande Wet vernieuwet, te weten, vijf in State van Schepenen, en twee in State van Raden, volgende 't Privilegie vanden Veertigen, en hebben hare behoerliken Eed gedaen, in hande Adriaens van Blyenburgh, Schout deser Stede, en synen Stadhouder.

Scepenen.

Philips Ogiers zoen.
 Adriaen van Moesfyenbroeck, Heeren Goverts zoen.
 Arendt Heyndricx zoen.
 Pieter Muys, Iacops zoen.
 Wouter Barthouts zoen.
 Dirck van Nuyfenborch, Ians zoen.
 Wourick van Drenckwaert, Heeren Willems zoen.
 Ian, Ian Elants zoen.
 Mr. Adriaen van Blyenburgh, Heeren Adriaens zoen.

Raden.

Frans Moelen.
 Adriaen van Tol, Frans zoen.

Cornelis

Cornelis Claes zoen.
Gijsbrecht Ians zoen.
Adriaen de Vet, Pieters zoen.

Anno 1564. opten 28. dach van September, is d'eene helft vande Weth vernieuwet, te weten vier in State van Schepenen, ende drie in State van Raide, volgende 't Privilegie van Viertigen ende hebben haren behoirliken Eed gedaen, in handen Adriaens van Blyenburch, Schout deser Stede, ende zynen Stedehouder.

Scepenen.

Jacob Adriaens zoen.
Frans Anthonis zoen.
Willem Bucket, Blafius zoen.
Adriaen van Moefyenbroeck, Heeren Goverts zoen.

Cornelis, Heeren Heynricx zoen.

Aernt Heynricx zoen.
Pieter Muys, Jacobs zoen.
Wouter Barthouts zoen.

Mr. Adriaen van Blyenborch, Heeren Adriaens zoen.

Raden.

Henrick Adriaens zoen.
Gijsbert Jans zoen.
Jacob Cornelis zoen.
Cornelis Claes zoen.
Simon van Capelle, Ians zoen.

Anno 1565. opten 28. dach van Septembre, is d'eene helfte vander Collegie inne Wetten vernieuwet, te weten vijf in State van Schepenen, ende twee in State van Raide, volgende 't Privilegie vanden Veertigen, ende hebben heurluden behoirliken Eed gedaen, in handen Adriaens van Blyenborch, Schout deser Stede.

Scepenen.

Jacob Adriaens zoen.
Frans Anthonis zoen.
Willem Bucket, Blafius zoen.
Frans Adriaens zoen.
Cornelis, Heeren Henricx zoen.
Gijsbrecht van Haerlem, Jans zoen.
Cornelis van Diemen, Jacobs zoen.
Jan van Slingelant, Heeren Ottens zoen.

Ido Coil, Heeren Huygensz. sterf, kwam in zyn plaets, 21, Iuny 1566.
Huybrecht Adriaens zoen.

Raden.

Henrick Adriaens zoen.
Iacob Gijselaer, Cornelis zoen.
Claes de Lange, Cornelis zoen.
Cornelis Everts zoen.
Symon van Cappelle.

Anno 1566. opten 28. dach in Septembris, is d'een helft vander Collegie vander Wette vernieuwet, te weten vier in State van Schepenen, en Drie in State van Raiden, volgende 't Privilegie vanden Viertigen, ende hebben horen beboerliken Eed gedaen, in handen Adriaens van Blyenburch, Schout deser Stede.

Scepenen.

Pieter Ogiers zoen.
Frans Adriaens zoen.
Gijsbrecht van Haerlem Ians zoen.
Cornelis van Diemen, Iacops zoen.
Huybrecht Iong, Adriaens zoen.
Ian van Slingelant, Heeren Otten zoen.
Ian, Ian Elants zoen.
Adriaen de Vet, Pieters zoen.
Wourick van Drenckwaert, Heeren Willems zoen.

Raden.

Frans Moelen.
Claes de Lange, Cornelis zoen.
Cornelis Everts zoen.
Cornelis von Beveren, [Heeren] Pietersz.
Boudewyn Heerman.

Anno 1567. opten 28. dach in September, is d'een helft vanden Collegie vander Wette vernieuwt, te weten vijf in State van Schepenen, ende twee in State van Raeden, volgende 't Privilegie vanden Veertigen, ende hebben heurluyden Eed gedaen, in handen Adriaens van Blyenburch, Schout deser Stede.

Scepenen.

Philips Ogiers zoen.
Adriaen van Moefyenbroeck, Heeren Goverts zoen.

Aernt Henricx zoen.
 Pieter Muys, Iacops zoen.
 Gijsbrecht Ians zoen.
 Wouter Barthouts zoen.
 Adriaen de Vet, Pieters zoen.
 Wourick van Drenckwaert, Heeren Wil-
 lems zoen.
 an, Ian Elands zoen.

Raden.

Frans Moelen.
 Cornelis Claes zoen.
 Adriaen Koninck, Dirckx zoen.
 Cornelis van Beveren, Heeren Iacops zoen.
 Boudewijn Heerman.

*Anno 1568. opten 28. dach van Septembris, is
 d'een helft vande Collegie vander Wette ver-
 nieuwt, te weten, vier in State van Sche-
 penen, en drie in State van Raden, volgen-
 de 't Privilegie vanden Veertigen, ende heb-
 ben haer luyden Eedgedaen, in handen Adri-
 aens van Blyenburgh, Schout deser Stede.*

Schepenen.

Willem Bucket, Blasius zoen.
 Adriaen van Moefyenbroeck, Heeren Go-
 verts zoen.
 Cornelis, Heeren Henricx zoen.
 Aernt Henricx zoen.
 Pieter Muys, Iacops zoen.
 Gijsbrecht Ians zoen.
 Wouter Barthouts zoen.
 Wourick van Steenhuyfen, Heeren Corne-
 lis zoen.
 an van Drenckwaert, Heeren Boudewijns
 zoen.

Raden.

Cornelis Claes zoen.
 Adriaen de Koninck, Dirckx zoen.
 Wouter Oem, Heer van Papendrecht.
 an Philips zoen.
 Pieter Cool, Huygens zoen.

*Anno 1569. opten 28. dach in September, is d'een
 helft vande Collegie vander Wet vernieuwt,
 te weten, vijf in State van Scepenen, en twee
 in Staten van Raiden, volgende 't Privile-
 gie vanden Veertigen, ende hebben haer luyder
 Eed gedaen in handen Adriaens van Blyen-
 burgh, Schout deser Stede.*

Schepenen.

Willem Boucquet, Blasius zoen.
 Cornelis Heeren, Henricx zoen.
 Gijsbrecht van Haerlem, Ians zoen.
 Cornelis van Diemen, Iacops zoen.
 Huybrecht Jonge, Adriaens zoen.
 Jan van Slingelant, Heeren Otten zoen.
 Wouwrick van Steenhuyfen, Heeren Cor-
 nelis zoen.
 Cornelis van Moefyenbroeck, Heeren Cor-
 nelis zoen.
 Jan van Drenckwaert, Heeren Boudewijnsz.

Raden.

Claes de Lange, Cornelis zoen.
 Cornelis Everts zoen.
 Wouter Oem, Heer van Papendrecht, sterf;
 kwam in plaets, 23. Juny 1570.
 Willem Oem, Tielmans zoen, Heer van
 Papendrecht.
 Jan Philips zoen.
 Pieter Cool, Huygens zoen.

*Anno 1570. opten 28. dach van September, is
 d'een helft vander Collegie vander Wette
 vernieuwt, te weten, vier in State van
 Schepenen, ende drie in State van Raden, vol-
 gende het Privilegie vanden Veertigen, en
 hebben haer luyder Eedt gedaen, in handen
 Adriaens van Blyenburgh, Schout deser
 Stede.*

Scepenen.

Gijsbrecht van Haerlem, Jans zoen.
 Cornelis van Diemen, Jacobs zoen.
 Huybrecht Jonge, Adriaens zoen.
 Jan van Slingelant, Heeren Otten zoen.
 Wouwrick van Drenckwaert, Heeren wil-
 lems zoen.
 Jan, Jan Elants zoen.
 Boudewijn Heerman, Gijsbrechts zoen.
 Dirck [van Beverwijk] Heeren Philipsz.
 Cornelis van Moefyenbroeck, Heeren Cor-
 nelis zoen.

Raden.

Claes de Lange, Cornelis zoen.
 Steven Adriaens zoen.
 Cornelis Everts zoen.
 Cornelis van Beveren, [Heeren] Pietersz.
 Willem Oem, Hermans zoen.

Anno 1571. opten 28. dach van September, is d' eene helft vander Collegie vander Wette vernyeuwt, te weten, vijf in State van Schepenen, ende twee in State van Raden, volgende het Privilegie vanden Veertigen, ende hebben haren Eed gedaen, in handen Iohans van Drenckwaert, Schout der Stede van Dordrecht.

Schepenen.

Adriaen van Moesfenbroeck, Heeren Goverts zoen.

Adriaen de Koninck, Dircx zoen.

Aernt Henricx zoen.

Gijsbrecht Jans zoen, Treforier.

Wouwrick van Drenckwaert, Heeren willems zoen.

Jan, Jan Elants zoen.

Boudewijn Heerman, Gijsbrechts zoen.

Dirck [van Beverwijck] Heeren Philipsz.

Damas, Heeren Wouters zoen.

Raden.

Steven Adriaens zoen.

Cornelis Claes zoen.

Cornelis van Beveren, [Heeren] Pietersz.

Willem Oem, Hermans zoen.

Iacob Muys, Pieters zoen.

Anno 1572. den 28. September, is d' een helft vander Collegie vander Wette vernyeuwt, te weten, vier in State van Schepenen, en drie in State van Raden, volgende 't Privilegie vanden Veertigen, ende hebben haren Eed gedaen, in handen Iacobs Muys, Schout der Stede van Dordrecht.

[Schepenen.]

Ao. Primo. Cornelis, Heeren Henricx zoen.

2. Adriaen van Moisenbroeck, Heeren Goverts zoen.

2. Adriaen Dircx zoen Coeninck.

2. Aernt Henricx zoen, [Obit] hujus loco is gefurrogeerd,

Ian Adriaens zoen.

2. Gijsbrecht Ians zoen, Treforier.

1. Michiel van Beveren, Heeren Pietersz.

1. Mr. Ian van Muylwijck, Heeren Fransz.

1. Pieter Cool, Heeren Huygens zoen.

[Obit] hujus loco is gefurrogeerd,

Ian Adriaens zoen, voorfsz.

2. Damas [van Gouthoeven] Heeren wouters zoen.

Raiden.

2. Cornelis Claes zoen.

1. Adriaen Pieters zoen Nan.

1. Willem Stoop, Dircx zoen.

2. Iacob Muys, Pieters zoen.

1. Thomas [vanden Honerd] Rochusz.

NOTA.

Opten 16. December 1572. zijn in de plaetse van [Schepenen.]

Adriaen van Moesfenbroeck.

Mr. Ian van Muylwijck, en

Damas Wouters zoen, Absenten ofte Fugitiven, [gezeyd Glippers,]

Gefurrogeert,

Adriaen van Blicnburch, Heeren Adriaens

Iacob Cool, Adriaens zoen, en

Henrick Hoinck, Ottens zoen.

Ende in de plaetse [van de Raiden.]

Cornelis Claes zoen, en

Iacob Muys,

Zijn Gefurrogeert,

Adriaen Thonis zoen, Loetering.

Govart Aerts zoen.

Anno 1573. opten 28. Septembris, is d' e helft vander Collegie vander Wette vernieuet, als vijf in State van Schepenen, twee in State van Rade, volgende 't Privilegie vanden Veertigen.

Schepenen.

Ao. Secundo. Cornelis, Heeren Henricxz,

1. Cornelis van Diemen, Iacobs zoen,

2. Ian Adriaens zoen.

1. Cornelis Everts zoen.

2. Iacob Cool, Adriaens zoen.

1. Willem, Jan wittens zoen.

1. Mr. Adriaen van Blicnburch, [Heeren Adriaens zoen.

2. Michiel van Beveren, Heeren Pieters zoen.

1. Blafius Brouwer, Aernts zoen,

Rade.

Raden.

secund, Adriaen Leutering, Tonis zoen,
 Adriaen Nan, Pieters zoen,
 Willem Stoep, Dircx zoen,
 Adriaen [van Terefteyn] Iobs zoen.
 Thomas [vanden Honerd] Rochusz.

Anno 1574. den naer lesten Septembris, is
 d' een helft vander Collegie vander Wette
 vernieuwet, te weten, vier in State van
 Schepenen, ende drie in State van Raide,
 volgende 't Privilegie vanden Veertigen.

Schepenen.

Cornelis van Diemen, Jacobs zoen,
 Jan van Wezel, Thomas zoen,
 Cornelis Everts zoen,
 Willem, Ian wittens zoen.
 Balthasar Frans zoen.
 Mr. Adriaen van Blyenburg, Heeren Adriaens
 zoen.
 onckhr. Pieter, Heeren Aerts zoen, Am-
 bachts-Heer van Heer-Ians-Dam,
 Blasius Brouwer, Aernds zoen.
 Cornelis van Schaerlaken, Gijsbrechtsz,

Raden,

Adriaen Henricx zoen de Vlaming.
 Gerard van Nispen, Adriaens zoen.
 Adriaen [van Terefteyn] Iobs zoen.
 Cornelis Molen, Adriaens zoen,
 Steven Dionys zoen,

Anno 1575.

Schepenen,

Jan van Wefel, Thomas zoen,
 Balthasar Frans zoen,
 Dirck [van Beverwijck] Heeren Philipsz.
 onckhr. Pieter, Heeren Aernts zoen, Am-
 bochts-Heer van Heer-Jans-Dam.
 Jan [Hallincg] Pouwels zoen.
 Cornelis van Schaerlaken, Gijsbrechts zoen.
 Cornelis, Frans Wittens zoen,
 Willem de Jonge, willems zoen.
 Jan Brouwer, Aernts zoen,

Raden.

Adriaen Leutering, Anthonis zoen,
 Adriaen de Vlamincq, Heynricx zoen,
 Govert van Beamont, Jans zoen.

Cornelis Moelen, Adriaens zoen,
 Steven Dionys zoen,

Anno 1576.

Schepenen.

Jan Croefwijck, Heeren Cornelis zoen,
 Dirck [van Beverwijck] Heeren Philipsz.
 Jacob Coel, Adriaens zoen.
 Willem Stolck, [moet Stoep zijn] Dircxz.
 Jan [Hallincg] Pouwels zoen.
 Cornelis Frans Wittens zoen.
 Gerit van Nispen, Heeren Adriaens zoen.
 Willem de Jonge, willems zoen.
 Jan Brouwer, Arends zoen.

Raden,

Adriaen Leutering, Anthonis zoen,
 Govert van Beamont, Jans zoen.
 Willem Dionys zoen.
 Pieter Jans zoen.
 Thomas [vanden Honerd] Rochus zoen.

Anno 1577.

Schepenen.

Cornelis van Diemen, Jacobs zoen,
 Cornelis Everts zoen.
 Willem, Jan Wittens zoen.
 Gerit van Nispen, Heeren Adriaens zoen;
 kwam in plaats,
 Ian Adriaens Cruyenier.
 Ian Croefwijck, Heeren Cornelis zoen.
 Mr. Adriaen van Blyenburch, Heeren Adriaens
 zoen.
 Jacob Coel, Adriaens zoen.
 Willem Stolck, Dircks zoen.
 Ian Adriaens zoen, Lakenkoper, sterf, kwam
 in plaats, 16. January 1578.
 Blasius Brouwer, Arents zoen.

Raden.

Adriaen [van Terenfteyn] Iobs zoen.
 Willem Dionys zoen.
 Jacob van Beveren.
 Thomas [vanden Honerd] Rochusz.
 Pieter Ians zoen.

Anno 1578.

Schepenen,

Cornelis van Diemen, Jacobs zoen.
 Cornelis Everts zoen.

Willem, Ian wittes zoen.
 Balthasar Frans zoen.
 Ian Adriaensz. Cruyenier, *Subrogati in locum
 Gerardi à Nispen defuncti.*
 Mr. Adriaen van Blienborch, Heeren Adriaens zoen.
 Ionckhr. Pieter van Heer-Ians-Dam, Heeren Aernts zoen.
 Cornelis van Schaerlaken, Gijsbrechtsz.
 Ian Wenffen, Adriaens zoen.

Raden.

Adriaen de Vlaming, Henricx zoen.
 Iacob van Beveren.
 Adriaen [van Terensteyn,] Iobs zoen.
 Cornelis Mole, Adriaens zoen.
 Adriaen Ians zoen, Lakenkoper.

Anno 1579.

Schepenen.

Huybert Iong, Adriaens soen.
 Balthasar Frans soen.
 Ionckhr. Pieter van Heer Ians-Dam, Heeren Aernts soen.
 Dirck [van Beverwijck] Heeren Flipsz.
 Ian [Halling] Pouwels soen.
 Cornelis van Schaerlaken, Gijsberts soen.
 Ian Brouwer, Aernts soen.
 Ian Wenffen, Adriaens soen.
 Cornelis, Frans wittes soen.

Raden.

Adriaen de Vlaminck, Henricx zoen.
 Adriaen Leutering, Thonis soen.
 Cornelis Mole, Adriaens soen.
 Adriaen Ians soen, Lakenkoper.
 Wouter van Crayesteyn.

Anno 1580.

Schepenen.

Huybert Iong, Adriaens soen.
 Ian Croeswijck, Heeren Cornelis soen.
 Iacob Koel, Adriaens soen.
 Dirck [van Beverwijck] Heeren Philipsz.
 Henrick, Heeren Cornelis soen.
 Ian [Halling] Pouwels soen.
 Cornelis, Frans Wittes soen.
 Willem de Ionge, Willems soen.
 Ian Brouwer, Arents zoen.

Raden.

Adriaen de Leutering, Anthonis soen.
 Claes Ians soen, Cruyenier.
 Pieter Ians soen, Lakenkoper.
 Meynart van Segwaert, Bartholomeus soen.
 Wouter van Crayesteyn.

Anno 1581.

Schepenen.

Willem, Ian wittens soen.
 Ian Adriaens Cruyenier.
 Ian Croeswijck, Heeren Cornelis soen.
 Iacob Coel, Adriaens soen.
 Mr. Adriaen van Blyenburg, Heeren Adriaens soen, sterf, kwam in plaets, 28. Me 1582.
 Cornelis van Blyenburg, [Heeren] Adriaens soen.

Govert van Beaumont, Ians soen.
 Adriaen [van Terensteyn] Iobs soen.
 Henrick, Heeren Cornelis soen.
 Willem de Ionge, Willems soen.

Raden.

Adriaen Ians soen, Backer.
 Claes Ians soen, Cruyenier.
 Pieter Ians soen, Laeckencooper.
 Henrick van Nispen.
 Meynaert van Segwaert.

Anno 1582.

Schepenen.

Willem, Ian Wittens soen.
 Ian Adriaens zoen, Cruyenier.
 Balthasar Frans soen.
 Cornelis van Blyenburg, Heeren Adriaensz.
 Iacob van Beveren, Heeren Pieters soen.
 Govert van Beaumont, Ians soen.
 Cornelis van Schaerlaken, Gijsbrechtsz.
 Adriaen [van Terensteyn] Iobs soen.
 Ionckhr. Iohan vander Myle, Heeren Arents soen.

Raden.

Adriaen Ians zoen, Corencooper.
 Henrick van Nispen, Adriaens soen.
 Cornelis Moelen, Adriaens zoen.
 Cornelis de Vries, Willems soen.
 Adriaen Ians soen, Lakenkoper.

Anno

Anno 1583.

Schepenen.

Hubrecht Jong, Adriaens soen, sterf, kwam in plaets,

Nicolaes van Wezel, [Heeren] Jans soen. Salt hafar Frans soen.

Dirck [van Beverwijck] Heeren Philipsz. acob van Beveren, Heeren Pieters soen. an [Hallincg] Pouwels soen.

onckhr. Jan van der Myle, Heeren Arentsz. Cornelis van Schaerlaken, Gijsbrechtsz.

Thomas vanden Hoenaert, Rochus soen, an Brouwer, Arents soen.

Raden.

Adriaen de Vlaminck, Henricx soen.

Cornelis Moelen, Adriaens soen.

Cornelis de Vries, Willems soen, Haddeman Joostens soen.

Adriaen Ians soen, Laeckecooper.

Anno 1584.

Schepenen.

Adriaen Dirck soen.

acob Coel, Adriaens soen.

Dirck [van Beverwijck] Heeren Philipsz. onckhr. Pieter van Heer-Ians-Dam, Heeren Arents soen.

an [Hallincg] Pouwels soen.

Cornelis, Frans Wittens soen.

Thomas vanden Hoenaert, Rochus soen.

Nicolaes van Wesel, Heeren Ians soen.

an Brouwer, Arents soen.

Raden.

Adriaen de Leutering, Anthonis soen.

Adriaen de Vlaminck, Henricx soen.

Cornelis Brouwer, Gijsberts soen.

Haddeman Joostens soen.

Meynart van Segwaert.

Anno 1585.

Schepenen.

Adriaen Dirck soen.

an Croeswijck, Heeren Cornelis soen.

acob Coel, Adriaens soen.

onckhr. Pieter van Heer-Ians-Dam, Heeren Arents soen

Govert van Beaumont, Ians soen.

Adriaen [van Terefsteyn] Iobs soen,

Cornelis, Frans Wittens soen.

Willem de Jonge, Willems soen.

Henrick van Nispen, Heeren Adriaenz.

Raden.

Adriaen Leutering, Anthonis soen.

Cornelis Syberts soen.

Adriaen Repelaer, Thonis soen.

Wouter van Crayesteyn.

Meynert van Segwaert.

Schepenen des Jaers 1586.

Ian Croofwijck, Heeren Cornelisz.

Govert van Beaumont, Ians soen.

Cornelis van Blyenburg, Heeren Adriaenz.

Cornelis van Schaerlaken, Gijsbrechts soen.

Adriaen [van Terefsteyn] Iobs soen.

Willem de Jonge, willems soen.

Adriaen Adriaens soen, Laken koper.

Henrick van Nispen, Heeren Adriaens soen.

Cornelis de Vries, willems soen.

Raden.

Adriaen Ians soen, Coren koper.

Cornelis Jacobs soen, Boghemaker.

Jacob, Frans Wittens soen.

Wouter van Crayesteyn.

Adriaen Repelaer, Thonis soen.

Schepenen, ingaende Michaelis Anno 1587.

Ian Adriaens soen, Cruyenier.

Cornelis van Blyenburch, Heeren Adriaenz.

Dirck [van Beverwijck] Heeren Philipsz.

Ian [Hallincg] Pouwels soen.

Cornelis van Schaerlaken, Gijsbrechts soen.

Aeriaen, Heeren Ians soen, Laken koper.

Cornelis de Vries, Willems soen. Treforier.

Ian Brouwer Arent soen.

Thomas de Wit, Heeren willems soen.

Raden.

Adriaen Ians soen, Corencoper.

Cornelis Iacobs soen, Boghemaker.

Adriaen Cornelis soen.

Iacob, Frans Wittens soen.

Willem van Beveren, Heeren Cornelis soen,

Rentmeester van Zuyd-Holland,

Schepenen, *ingaeude Michaelis, Anno 1588.*

Ian Adriaens zoen, Cruyenier.
Dirck [van Beverwijck] Heeren Philipsz.
Cornelis Syberts foen.
Cornelis Moele, Adriaens foen.
Ian [Hallincg] Pouwels foen.
Thomas vanden Hoonart, Rochus foen,
Ontfanger.
Adriaen Brands, Ians foen, sterf, kwam in
zijn plaets,
Dr. Adriaen 't Iong.
Ian Brouwer, Arents zoen.
Thomas de Wit, Heeren Willems zoen.

Raden.

Cornelis Aerts foen, Vleyshouwer.
Meynaert van Segwaert, Bartholomeusz.
Adriaen Cornelis foen.
Willem van Beveren, Heeren Cornelis foen,
Rentmeester van Zuyd-Holland.
Pieter Cool, Heeren Jacobs foen.

Schepenen en Raden, *beginnende a die
Michaelis, in 't zelue Iaer, de Anno 1589.*

Ian Krooswijck, Heeren Cornelis foen.
Govert van Beamont, Ians foen.
Adriaen de Leutering, Anthonis zoen, sterf
in April 1590. kwam in plaets.
Adriaen [van Teresteyn] Iobs foen.
Cornelis Molen, Adriaens foen.
Thomas vanden Hoonart, Rochus foen.
Willem de Iong, Willems foen.
Wouter van Crajesteyn, Boudewijns foen.
Cornelis Brouwer, Syberts foen.
Dr. Adriaen 't Iong, *in loco post de
Brandis Iansse, defuncti.*

Raden.

Cornelis Aerts foen, Vleyshouder.
Meynard van Zegwaerd, Bartholomeusz.
Ian Boudewijns foen, Glaesmaker.
Adriaen Repelaer, Anthonis foen.
Pieter Kool, [Heeren] Jacobs foen.

Schepenen en Raden, *beginnende van
Michaelis aff, Anno 1590.*

Ian Krooswijck, Heeren Cornelis zoen.
Govert van Beamont, Ians foen.
Adriaen [van Teresteyn] Iobs foen.
Adriaen, Heeren Ians foen, Lakenkooper.

Willem de Ionge, Willems foen, *Idem p.
Consul.*

Henrick van Nispen, Heeren Adriaens foen,
Cornelis de Vries, willems foen.
Iacob, Frans wittens foen.
Wouter van Kraeyesteyn, Boudewijns foen.

Raden.

Adriaen Ians foen, Corenkooper.
Ian Boudewijns foen, Glazemaker.
Matthijs Gerits foen, Zeylmaker.
Adriaen Repelaer, Anthonis foen.
Arent Dammert.

Schepenen, *ingaeude Michaelis 1591.*

Ian Adriaens zoen, Cruydenier.
Adriaen, Heeren Ians foen.
Henrick van Nispen, Heeren Adriaens foen,
Cornelis de Vries, willems foen.
Adriaen Cornelis foen, Thesaurier.
Ian Brouwer, Arents foen.
Thomas de Wit, Heeren Willems foen.
Iacob, Frans wittens foen.
Willem van Beveren, Heeren Cornelis foen.

Raden.

Adriaen Ians foen, Corencoper.
Cornelis Jacobs foen, Boogmaker.
Cornelis Aerts zoen, Pontgaerder.
Mathijs Gerits foen, Zeylmaker.
Arent Dammert.

Schepenen, *ingaeude Michaelis, Anno 1592.*

Ian Adriaens foen, Cruydenier.
Cornelis Molen, Adriaens foen.
Thomas vanden Hoenart, Rochus foen,
Ontfanger.
Adriaen Cornelis foen, Thesaurier.
Nicolaes van Wesel, Heeren Ians foen.
Ian Brouwer, Arents foen.
Thomas de Wit, Heeren willems foen.
Willem van Beveren, Heeren Cornelis foen,
Rentmeester.
Dr. Adriaen van Blyenburg, Heeren Adriaens
foen, sterf, kwam in plaets, 22. December
1592.
Dirck [van Beverwijck] Heeren Philipsz.

Raden.

Cornelis Jacobs foen, Boogmaker.
Adriaen van Duynen, Ians foen.

Cornelis Aerts soen, Pontgaerder.
Pieter Cool, Jacobs soen.
Willem de Jonge, Cornelis soen.

Schepenen, *ingaende Anno 1593.*

Nicolaes Ians soen, Cruydenier.
Dirck [van Beverwijck] Heeren Philipsz.
Govert van Beaumont, Ians soen.
Cornelis Molen, Adriaens soen.
Thomas vanden Hoonard, Rochus soen.
Nicolaes van Wezel, Heeren Ians soen.
Meynard van Zegwaert, Bartholomeusz.
Adriaen Repelaer, Anthonis soen.
Wouter, Heere van Crayesteyn, en Wulven.

Raden.

Ian Schoonhout, Boudewijns soen.
Adriaen van Duynen, Ians soen.
Cornelis Ians soen, Capiteyn.
Pieter Kool, Jacobs soen.
Willem de Jonge, Cornelis soen.

Anno 1594.

Schepenen.

Govert van Beaumont, Ians soen.
Adriaen [van Teresteyn] Iobs soen.
Adriaen, Heeren Ians soen, Lakenkoper.
Cornelis de Vries, Willems soen.
Wouter, Heere van Crayesteyn, en Wulven.
Nicolaes Ians soen, Cruydenier.
Meynard van Segwaert, Bartholomeusz.
Adriaen Repelaer, Anthonis soen.
Adriaen Ians soen, Corencoper.

Raden.

Ian Schoonhout, Boudewijns soen.
Mathijs van Asperen, Gerits soen.
Arent Dammert.
Cornelis Ians soen, Capiteyn.
Willem van Liesveld.

Schepenen, *ingaende Michaelis 1595.*

Adriaen [van Teresteyn] Iobs soen, Bur-
germeester van 't Gerecht,
Ian Brouwer, Arents soen.
Adriaen, Heeren Ians soen, Ontfanger.
Cornelis de Vries, willems soen.
Thomas de Wit, Heeren willems soen.
Iacob, Frans wittens soen,

Adriaen Cornelis soen, Treforier.
Cornelis Jacobs soen, Boogmaker.

Raden.

Mathijs van Asperen, Gerits soen.
Arend Dammert.
Willem van Liesveld.
Cornelis Backer, Jacobs soen.
Gerard van Blyenburg, Adriaens soen.

Schepenen, *ingaende Michaelis 1596.*

Dirck [van Beverwijck] Heeren Philipsz.
Ian Brouwer, Aernts soen.
Nicolaes van Wezel, Heeren Ians soen.
Thomas de Wit, Heeren Willems soen.
Cornelis Moelen, Adriaens soen.
Iacob, Frans Wittens soen.
Adriaen Cornelis soen, Treforier.
Cornelis Jacobs soen, Boogmaker, sterf den
26. September, by Schepenen en Raedt
opten 5. October 1596. Gekoren
Iacob van Diemen, Heeren Cornelis soen.
Willem de Jonge, Cornelis soen, Treforier.

Raden.

Cornelis Aerts soen, Vleyshouwer.
Adriaen van Duynen, Ians soen.
Cornelis Back, Jacobs soen.
Gerit van Blienborch, Adriaens soen.
Adriaen Roerom, Cornelis soen.

Achten.

*Gecoren by sijne Excellentie, den eersten No-
vembris 1596.*

Goris Maertens soen.
Pieter Nan, Aerts soen.
Iacob Anthonis soen.
Ian Iooftens soen.
Pieter van Beveren, Cornelis soen.
Iacob van Blienborch, Adriaens soen.
Huych Repelaer, Anthonis soen.
Leonardt Siberts soen.

Schepenen, *ingaende Michaelis Anno 1597.*

Dirck [van Beverwijck] Heeren Philipsz.
Balthasar Frans soen.
Govert van Beaumont, Ians soen.
Niklaes van Wesel, Heeren Ians soen.
Cornelis Moelen, Adriaens soen.
Niklaes Ians soen, Cruydenier,

Meynard

Meynard van Segwaerd, Bartholomeusz.
 Adriaen Repelaer, Anthonis zoen.
 Willem de Ionge, Cornelis zoen, Treforier
 Sterf, kwam in plaets,
 Mr. Rochus van den Hoonart, Heeren
 Thomas zoen.

Raden,

Cornelis Aerts zoen, Vleysbouder.
 Adriaen van Duynen, Ians zoen.
 Adriaen Roerom, Cornelis zoen.
 Goris Maertens zoen.
 Jacop Anthonis zoen.

Schepenen, *ingaeude Ipsò die Michaelis,*
Anno 1598.

Cornelis de Vries, Willems zoen, Burger-
 meester vant Gerecht.
 Balthasar Frans zoen.
 Govert van Beaumont, Ians zoen, kwam
 in plaets,
 Cornelis Syberts zoen Brouwer.
 Wouter, Heere van Crayesteyn en Wulven.
 Niklaes Ians zoen, Cruydenier.
 Meynert van Segwaert, Bartholomeusz soen.
 Adriaen Repelaer, Anthonis zoen.
 Adriaen Ians zoen, Corencoper, sterf, in
 plaets by mijn Heeren van den Gerechte
 Gefurrogeerd,
 Adriaen, Heeren Ians zoen, Ontfanger
 van de Gemeene Middelen.
 Willem van Liesveld, Aerts zoen.

Raden,

Aernt Dammert.
 Cornelis Aerts soen, Pondgaerder.
 Cornelis Both, Ians zoen, Capiteyn.
 Goris Martens zoen.
 Iacob Anthonis soen.

Schepenen, *ingaeude Ipsò die Michaelis,*
Anno 1599.

Cornelis de Vries, willems zoen, Burge-
 meester van 's Heeren wegen.
 Adriaen [van Teresteyn] [Jacobs zoen.
 Adriaen, Heeren Ians zoen.
 Wouter van Crayesteyn [Heere van Wulven]
 Adriaen Cornelis zoen, Treforier.
 Iacob van Diemen, Heeren Cornelis zoen.
 Willem van Liesveld, Aerts zoen.
 Matthijs van Asperen, Gerits zoen,

Gerard van Blyenburg Heeren Adriaensz.
 Raden.

Ian Schoonhout, Bouwens zoen.
 Arend Dammert.
 Cornelis Aerts zoen, Pontgaerder.
 Cornelis Bot, Ians zoen.
 Cornelis Back, Jacobs zoen.

Schepenen, *Anno 1600. ingaeude ipsò die*
Michaelis.

Dirck [van Beverwyck] Heeren Philipsz.
 Adriaen [van Teresteyn] Iobs zoen.
 Cornelis Meulen, Adriaens zoen.
 Iacob Frans Wittens zoen, Treforier.
 Adriaen Cornelis zoen.
 Iacob van Diemen, Heeren Cornelis zoen.
 Matthijs van Asperen, Gerits zoen.
 Gerard van Blyenburg, Heeren Adriaensz.
 Mr. Rochus vanden Honert, Heeren Tho-
 mas zoen.

Raden,

Ian Schoonhout, Bouwens zoen.
 Cornelis Back, Jacobs zoen.
 Adriaen Roerom, Cornelis zoen.
 Boudewijn Koninck.
 Cornelis van Beveren.

Schepenen, *Anno 1601. ingaeude Ipsò die*
Michaelis.

Dirck [van Beverwyck] Heeren Philipsz.
 Thomas de Wit, Sterf, in zijn plaets,
 Gefurrogeerd,
 Cornelis Zyberts zoen.
 Cornelis Moelen, Adriaens zoen.
 Iacob Frans Wittens, Treforier.
 Niklaes Ians zoen, Cruydenier.
 Adriaen Repelaer, Anthonis zoen.
 Meynert van Segwaert, Heeren Bartholo-
 meusz zoen.
 Mr. Rochus vanden Honert Heeren Tho-
 mas zoen.

Raden,

Adriaen Roerom, Cornelis zoen.
 Iacob Anthonis zoen.
 Boudewyn Koninck.
 Cornelis van Beveren.
 Cornelis Bot, Adriaens zoen.

Anno 1602.

Schepenen, *ingaeude Ipfo die Michaelis.*

Adriaen, Heeren Ians zoon.
 Cornelis de Vries, willems zoon, sterf,
 kwam in plaets, by Surrogatie van Schepenen en Raden, den 11. Augusti 1603.
 Willem van Liesveld, [Aerts zoon.]
 Wouter van Crayesteyn.
 Cornelis Syberts zoon.
 Nicolaes Jans zoon, Cruydenier.
 Meynart van Zegwaert, Heeren Bartholomeus zoon.
 Adriaen Repelaer, Anthonis zoon.
 Goris Maertens zoon, Treforier.
 Mr. Pouwels van Asperen,

Raden.

André Dammert, [Arends zoon.]
 Cornelis Bot, Jans zoon.
 Jacob Anthonis zoon.
 Cornelis Bot, Adriaens zoon.
 Pieter Nan, Aerts zoon.

Anno 1603.

Schepenen, *ingaeude Ipfo die Michaelis.*

Adriaen [van Terefteyn] Jobs zoon, sterf,
 kwam in plaets, by Surrogatie,
 Huygh Repelaer, Anthonis zoon.
 Adriaen, Heeren Jans zoon, Ontfanger.
 Wouter van Crayesteyn.
 Nicolaes van Wesel, Heeren Ians zoon,
 Jacob van Diemen, Heeren Cornelis zoon.
 Willem van Liesveld, Aerts zoon.
 Gerard van Blyenburg, Heeren Adriaensz.
 Mr. Pouwels van Asperen, Heeren Mathijsz.
 Cornelis Back, Jacobs zoon.

Raden.

André Dammert, [Arends zoon.]
 Cornelis Bot, Ians zoon, Treforier van de
 Reparation.
 Pieter Nan, Aerts zoon.
 Jacob van Blyenburg, Penningmeester van
 den Abblafferwaert.
 Meynart [vanden Hatert] Syberts zoon.

Anno 1604.

Schepenen, *ingaeude Ipfo die Michaelis.*

Jacob van Diemen, Heeren Cornelis zoon,
 Cornelis Moelen, Adriaens zoon.

Niclaes van Wezel, Heeren Ians zoon.

Jacob, Frans Wittens zoon.

Matthijs van Asperen, Gerits zoon.

Gerard van Blyenburg, Heeren Adriaensz.
 sterf 31. Iuly, kwam in plaets, by Surrogatie, 8. Augusti 1605.

Mr. François vander Burch, [Iohansz.]

Cornelis Back, Jacobs zoon.

Huyg Repelaer, Anthonis zoon.

Boudewijn Koninck.

Raden.

Cornelis van Beveren, [Heeren Jacobsz.]

Jacob van Blyenburg.

Lenard [vanden Hatert] Zyberts zoon.

Niclaes de Wit, Willems zoon.

Pouwels Adriaens zoon.

Anno 1605.

Schepenen, *ingaeude ipfo die Michaelis.*

Cornelis Moelen, Adriaens zoon.

Jacob, Frans Wittens zoon.

Cornelis Zyberts zoon.

Claes Ians zoon, Cruydenier.

Meynard van Zegwaerd, Bartholomeusz.

Adriaen Repelaer, Anthonis zoon.

Matthijs van Asperen, Gerits zoon.

Goris Maertens zoon, Treforier.

Boudewijn Koninck.

Raden.

Cornelis van Beveren, [Heeren Jacobsz.]

Jacob Anthonis zoon.

Cornelis Bot, Adriaens zoon.

Niclaes de Wit, Willems zoon.

Pouwels Adriaens zoon.

*In 't Jaer 1606. Ipfo die Michaelis, is de helft
 van 't Gerecht vernyeuw't, volgende 't Pri-
 vilegie vanden Veertigen, ende zijn dese
 naervolgende Personen.*

Schepenen.

Cornelis Syberts zoon.

Wouter van Crayesteyn, Heere tot Wulven.

Niclaes Ians zoon, Cruydenier.

Meynert van Segwaert, Bartholomeusz.

Adriaen Repelaer, Anthonis zoon.

Willem van Liesveld, Aerts zoon.

Goris Maertens zoon.

T t

Mr. Pou-

Mr. Pouwels van Asperen, Heeren Matthijs zoon.

Cornelis Bot, Ians zoon, Treforier.

Raden.

Arend Dammert, [Arends zoon.]

Iacob Anthonis zoon.

Cornelis Bot, Adriaenszoon.

Pompejus de Roovere.

Cornelis van Terefteyn, Heeren Adriaensz.

Anno 1607.

Schepenen en Raden, *ingaende ipso die Michaelis.*

Wouter van Crayesteyn, Heere tot Vulven.

Willem van Liesveld, Aerts zoon.

Mr. Pouwels van Asperen, Heeren Matthijs zoon.

Cornelis Back, Iacobs zoon.

Hugo Repelaer, Anthonis zoon.

Cornelis Bot, Ians zoon, Treforier.

Iacob van Blyenburg, Heeren Adriaensz.

Lenart [vanden Hatert] Sybertsz. Treforier.

Mr. Bartholomeus van Segwaert, Heeren Meynarts zoen.

Raden.

Arent Dammert, [Arends zoon.]

Pompejus de Roovere, [Iacobs zoon.]

Cornelis van Terefteyn, Heeren Adriaensz.

Cornelis van Beaumont, [Goverts zoon.]

Thomas vanden Honert.

Anno 1608.

Schepenen ende Raden, *aengaende ipso die Michaelis.*

Cornelis Moelen, Adriaens zoon.

Matthijs van Asperen, Dijck-graef vanden Alblafferwaerd.

Cornelis Back, Iacobs zoon.

Boudewijn Koninck,

Huyg Repelaer, Anthonis zoon.

Iacob van Blyenburg, Heeren Adriaensz.

Lenard vanden Hatert, Zyberts zoon.

Mr. Bartholomeus van Zegwaerd, Heeren Meynarts zoon.

Cornelis van Beveren, [Heeren Iakobsz.]

Raden.

Niclaes de Wit, Willems zoon.

Pouwels Adriaens zoon.

Cornelis van Beaumont, Goverts zoon.

Thomas vanden Honert.

Symon van Gefel, Cornelis zoon.

Anno 1609.

Schepenen ende Raden, *aengaende ipso die Michaelis.*

Cornelis Muelen, Adriaens zoen.

Matthijs van Asperen, Dijck-graef vander

Alblaffer waerd, sterf, kwam in plaets,

by Surrogatie van Schepenen en Raden,

Cornelis Zyberts zoon.

Niclaes Ians zoon, Cruydenier.

Meynert van Segwaert, Bartholomeusz.

Henrick van Nispen, Heeren Adriaens zoon

Adriaen Repelaer, Anthonis zoon.

Boudewijn Koninck.

Cornelis van Beveren, Heeren Iacobs zoon.

Anthoenis Elinck, Anthoenis zoon.

Raden.

Niclaes de Wit, Willems zoon.

Pouwels Adriaens zoon.

Simon van Gefel, Adriaens zoon.

Cornelis Mesjan, Ians zoon.

Dirck Clootwijck, Iacobs zoon.

Anno 1610.

Schepenen ende Raden, *ingaende ipso die Michaelis.*

Wouter van Crayesteyn.

Iohan Brouwer.

Henrick van Nispen.

Iacob, Frans Wittens zoon.

Nicolaes Ians zoon, Kruydenier.

Meynart van Zegwaert, Bartholomeusz.

Adriaen Repelaer, Anthonis zoon.

Goris Maertens zoon.

Anthoenis Elinck, Anthoenis zoon.

Raden.

Iacob Anthonis zoon.

Cornelis van Terefteyn, Heeren Adriaensz.

Cornelis Mesjan, Ians zoon.

Dirck Clootwijck, Iacobs zoon, kwam in plaets,

Arent Dammert, [Arents zoon.]

Aert Koil, sterf, kwam in plaets,

Pompeius de Roovere, [Iacobs zoon.]

Ann.

Anno 1611.

Schepenen ende Raden, ingaende ipso die
Michaelis.

Wouter van Crayesteyn, [Wouters zoon.]
Iohan Brouwer, sterf 31. October 1611.
kwam in plaets,
Ian de Wit, Willems zoon.
Jacob, Frans Wittens zoon,
Goris Maertens zoon.
Cornelis Back, Jacobs zoon.
Cornelis Bot, Ians zoon,
Hugo Repelaer, [Anthonis zoon.]
Leonart vanden Hatert, Zyberts zoon.
Mr. Iohan vander Wolde, [Hermans zoon.]

Raden,

Jacob Anthonis zoon.
Pompejus de Roovere, [Jacobs zoon.]
Cornelis van Terefsteyn, [Heeren] Adriaens zoon.
Roelof Francken.
Ian Adriaens zoon.

Anno 1612.

Schepenen ende Raden, ingegaen die *Michaelis.*

Mr. Pouwels van Asperen, Heeren Matthijs zoon, door de beroepinge deszelfs tot Raad inden Hoogen Rade in Hollant, is in zijn plaetse Gefurrogeerd,
Mr. Bartholomeus van Zegwaert, Heeren Meynerts zoon, 1613. Martii 16.
Cornelis Back, Jacobs zoon,
Cornelis Bot, Ians zoon, Oud Treforier.
Hugo Repelaer, Anthonis zoon.
Lenard vanden Hatert, Zyberts zoon, Treforier.
Cornelis van Beveren, Heeren Jacobs zoon.
Mr. Iohan vanden Wolde, [Hermans zoon.]
Nicolaes de Wit, Heeren Willems zoon.
Willem van Kroofwijck, Heeren Ians zoon.

Raden.

Cornelis van Beaumont, Heeren Govertsz,
Thomas vanden Honert, Pieters zoon,
Roelof Francken.
Jan Adriaens zoon, Corencooper.
Cornelis Banen, Cornelis zoon,

Anno 1613.

Schepenen, ingegaen die *Michaelis.*

Nicolaes Jans zoon, Cruydenier.
Henrick van Nispen, Heeren Adriaensz.
Adriaen Repelaer, Anthonis zoon.
Mr. Françoys vander Burch, Jans zoon.
Mr. Bartholomeus van Zegwaert, Heeren Meynerts zoon.
Cornelis van Beveren, Heeren Jacobs zoon.
Nicolaes de Wit, Heeren Willems zoon.
Willem van Croofwijck, Heeren Jansz.
Arend Dammert, Aernds zoon.

Raden.

Pouwels Adriaens zoon, Backer.
Cornelis van Beaumont, Heeren Govertsz.
Thomas vanden Honert, Pieters zoon.
Cornelis Mesjan, Jans zoon.
Cornelis Banen, Cornelis zoon.

Anno 1614.

Schepenen, ingaende die *Michaelis.*

Nicolaes Jans zoon, Cruydenier.
Henrick van Nispen, Heeren Adriaensz.
Jacob, Frans Wittens zoon, Oud Treforier,
Adriaen Repelaer, Anthonis zoon.
Goris Maertens zoon, Oud Treforier.
Jan de Wit, Heeren Willemsz. Treforier.
Mr. Françoys vander Burch, Jans zoon.
Arend Dammert, Arends zoon.
Mr. Herman Halling, Heeren Jans zoon.

Raden.

Jacob Anthonis zoon, Wijncooper.
Paulus Adriaens zoon, Backer.
Cornelis van Terefsteyn, Heeren Adriaensz.
Cornelis Ians zoon Mes.
Mr. Coenraed Ruys, Nicolaes zoon.

Anno 1615.

Schepenen, ingegaen die *Michaelis.*

Jacob, Frans Wittenszoon, Oud Treforier.
Cornelis Back, Jacobs zoon.
Cornelis Bot, Ians zoon, Dijk-graef van den Alblafferwaert.
Hugo Repelaer, Anthonis zoon, Brouwer.
Ian de Wit, Heeren Willems zoon, Treforier.
Mr. Iohan vander Wolde, Hermans zoon.

T t 2

Mr. Her-

Mr. Herman Halling, Heeren Ians zoon.
 Pompejus de Roovere, [Jacobs zoon.]
 Mr. Michiel van Crayesteyn, Heeren Wou-
 ters zoon.

Raden.

Jacob Anthonis zoon, Wiincooper.
 Cornelis van Terefeyn, Heeren Adriaensz.
 Ian Adriaens zoon, Corencooper.
 Mr. Coenraed Ruys Nicolaes zoon.
 Aelwijn Pieters zoon, Ontfanger.

Anno 1616.

Schepenen, *ingegaen die Michaelis.*

Cornelis Back, Jacobs zoon.
 Cornelis Bot, Ians zoon, Dijck-graef van
 den Ablafferwaerd.
 Hugo Repelaer, Anthonis zoon.
 Mr. Bartholomeus van Segwaert, [Heeren]
 Meynerts zoon.
 Cornelis van Beveren, Heeren Jacobs zoon.
 Mr. Iohan van der Wolde, [Hermans zoon.]
 Nicolaes de Wit, Heeren Willems zoon.
 Willem van Kroofwijck, Heeren Ians zoon.
 Mr. Michiel van Krayesteyn, Heeren Wou-
 ters zoon.

Raden.

Thomas vanden Honerd, Pieters zoon.
 Ian Adriaens zoon, Corencooper.
 Aelwijn Pieters zoon, Ontfanger.
 Willem vander Loo, [Iooftens zoon.]
 Mr. Adriaen van Blyenburg, Waerdeyn van
 de Munte.

Anno 1617.

Schepenen, *ingegaen die Michaelis.*

Adriaen Repelaer, Anthonis zoon, Ontfan-
 ger van de Licenten.
 Mr. François vander Burch, Ians zoon.
 Mr. Bartholomeus van Zegwaert, Heeren
 Meynerts zoon.
 Cornelis van Beveren, Heeren Jacobs zoon.
 Nicolaes de Wit, Heeren Willems zoon.
 Willem van Kroofwijck, Heeren Ians zoon.
 Paulus Adriaens zoon.
 Maerten de Bouffkens, Cornelis zoon.
 Melchior vanden Brouck, Anthonis zoon.

Raden.

Thomas vanden Honerd, Pieters zoon.
 Cornelis Mes, Ians zoon.
 Cornelis Banen, Cornelis zoon.
 Willem vander Loo, [Iooftens zoon.]
 Mr. Adriaen van Blyenburg, Waerdeyn
 van de Munte.

Anno 1618.

Schepenen, *ingegaen die Michaelis.*

Adriaen Repelaer, Anthonis zoon.
 Jacob, Frans Wittens zoon.
 Mr. Francoys vander Burch, Ians zoon.
 Iohan de Wit, Willems zoon, Treforier.
 Mr. Herman Halling, Heeren Ians zoon.
 Pompejus de Roovere, Jacobs zoon.
 Paulus Adriaens zoon, Backer.
 Maerten de Bouffkens, Cornelis zoon.
 Melchior vanden Brouck, Lakenkoper.

Raden.

Jacob Anthonis zoon, Wijncooper.
 Cornelis Mes, Ians zoon.
 Roelof Francken, Dircx zoon.
 Cornelis Banen, Cornelis zoon.
 Iohan van Beaumont, Heeren Govertsz.

Anno 1619.

Schepenen, *ingegaen die Michaelis.*

Jacob, Frans Wittens zoon.
 Cornelis Back, Jacobs zoon.
 Hugo Repelaer, Anthonis zoon.
 Iohan de Wit, Heeren Willems zoon.
 Mr. Herman Halling, Heeren Ians zoon.
 Pompejus de Roovere, [Jacobs zoon.]
 Mr. Michiel van Crayesteyn, Heeren Wou-
 ters zoon.
 Cornelis van Terefeyn, Heeren Adriaensz.
 Aelwijn Pieters zoon, Ontfanger.

Raden.

Jacob Anthonis zoon, Wijncooper.
 Roelof Francken, Dircx zoon, Wijncooper.
 Ian Adriaens zoon, Corencooper.
 Ian van Beaumont, Heeren Goverts zoon.
 Dirck vanden Honerd, Pieters zoon.

Anno 1620.

Schepenen, *ingegaen Michaelis.*

Dr. Arend Muys van Holy, Heeren Jacobsz.
Cornelis Back, Iakobszoon.
Hugo Repelaer, Anthonis zoon.
Cornelis van Beveren, Heeren Jakobs soon.
Nicolaes de Wit, Heeren willems zoon.
Dr. Michiel van Crayesteyn, Heeren Wouters zoon.

Cornelis van Teresteyn, Heeren Adriaensz.
Alewyn Pieters zoon.

Mr. Jacob de Wit, Heeren Cornelis,

Raden.

an Adriaens soon, Corencooper.
Willem vander Loo, Iooftens zoon.
Dirck vanden Hoonert, Pieters zoon.
ybert van Slingeland.

Dr. Dingman de Vries, [Heeren Kornelisz.]

Anno 1621.

Schepenen, *ingaeude Michaelis.*

Dr. Arend Muys van Holy, Heeren Jacobsz.
driaen Repelaer, Anthonis zoon.

Mr. Francoys vander Burch, Iohans soon.

Mr. Bartholomeus van Segwaerd, Heeren
Meynerts zoon.

Cornelis van Beveren, Heeren Iacobs soon.

Nicolaes de Wit, Heeren Willems zoon.

Pouwels, Heeren Adriaens zoon.

Mr. Jacob de Wit, Heeren Cornelis soen.

Mr. Matthijs Berck, Heeren Iohans soen.

Raden.

Thomas vanden Honerd, Pieters soen.

Willem vander Loo, Iooftens zoon,

ybert van Slingeland.

Dr. Dingman de Vries, [Heeren Kornelisz.]

Francoys [van Halewyn] Alewyns zoon.

Anno 1622.

Schepenen, *ingaeude Michaelis.*

driaen Repelaer, Anthonis zoon, Sterf,
kwam in plaets,

Cornelis van Beveren, Heeren Willemsz.

Mr. Francoys vander Burch, Iohans zoon.

Mr. Bartholomeus van Segwaert, Heeren

Meynerts soon.

Mr. Herman Hallincg, Heeren Ians zoon,

Pouwels, Heeren Adriaens zoon,
Maerten de Bouffkens, Cornelis soon.
Melchior vanden Brouck, Anthonis zoon.
Mr. Matthijs Berck, Heeren Iohans soon.
werd Secretaris, kwam in plaets, by Surrogatie van Schepenen en Raden,
Johan Berck, Dirx zoon.
Roelof Francken, Dirx zoon.

Raden.

Thomas vanden Honaert, Pieters zoon.

Cornelis Banen, Cornelis soon.

Francoys [van Halewyn] Alewyns zoon.

Thomas Cornelis soen.

Pieter Brandwijck Aerts zoon, [Vry-Heer van Block-Land]

Anno 1623.

Schepenen, *ingegaen Michaelis.*

Cornelis Back Jacobs zoon.

Mr. Herman Hallincg, Heeren Ians zoon.

Maerten de Bouffkens, Cornelis zoon.

Melchior vanden Brouck, Anthonis zoon.

Alewyn Pieters zoon, Ontfanger vande Gemeene Middelen.

Roelof Francken, Dircks zoon.

Mr. Adriaen van Blyenburg, Heeren Iacobs zoon, Waerdyen van de Gravelijckheyt
Munte.

Hr. Johan Berck, Ridder, en Ambassadeur &c.

Michiel Pompe, Pieters zoon, Treforier van Fabrique.

Raden.

Cornelis banen, Cornelis zoon, Sterf,

kwam in plaets, by Surrogatie,

Jacob vanden Cornput, [Henricks soon,

Dirck vanden Honerd, Pieters zoon.

Thomas Cornelis zoon.

Pieter Brandwijck, Aerts zoon, [Vry-Heer van Block-Land.]

Jacob van Mewen, [&c. Iohans zoon.]

Anno 1624.

Schepenen, *ingaeude Michaelis.*

Cornelis Back, Jacobs zoon.

Cornelis van Beveren, Heeren Jacobs zoon.

Mr. Johan vander Wolde, Sterf kwam in plaets, by Surrogatie,

Kornelis, Heeren Nicolaes zoon.

T t 3

Dr. Mi-

Dr. Michiel van Crayesteyn, Heeren Wouters zoon.

Aelwyn Pieterszoon, Ontfanger.

Mr. Jacob de Wit, Heeren Cornelis zoon.

Mr. Adriaen van Blyenburg, Heeren Jakobsz. Waerdeyn van de Gravelijckheys Munte.

Hr. Johan Berck, Ridder, Ambassadeur. in Venetien, vermits sijn Absentie, kwam in zijn plaets, by Surrogatie den Martii 1625.

Mr. Coenraet Ruys, Nicolaes zoon.

Michiel Pompe, Pieters zoon, Tresorier vande Fabrique, Sterf, kwam in plaets, by Surrogatie 30. Augusti 1625.

Mr. Dingman de Vries, [Heeren Cornelis zoon.

Raden.

Mr. Coenraet Ruys, Schepen geworden kwam in plaets,

Symon van Beaumont, Heeren Goverds zoon.

Dirck vanden Honert, Pieters zoon, sterf, kwam in plaets 13. July 1625.

Adriaen van Hoogeveen.

Sybert van Slingeland.

Mr. Dingman de Vries, Heeren Cornelisz. geworden Schepen, kwam in plaets, 6. September 1625.

Adriaen Repelaer, Adriaens zoon.

Jacob van Mewen, [8c. Iohans zoon,] Sterf, kwam in plaets,

Arend Walen, 3. September 1625.

Anno 1625.

Schepenen, ingaende Michaelis.

Cornelis van Beveren, Heeren Jakobs zoon.

Pouwels, Heeren Adriaens zoon, Sterf, kwam in plaets, den 28. September 1625.

Pieter van Beveren, Heeren Jakobs zoon.

Dr. Michiel van Crayesteyn, Heeren Wouters zoon.

Mr. Jacob de Wit, Heeren Cornelis zoon.

Cornelis, Heeren Nicolaes zoon.

Johan Pijl, Johans zoon.

Johan vander Mast, Hermans zoon.

Philips van Beverwijck, Aerts zoon.

Abraham Koopman, Ians zoon.

Raden.

Sybert van Slingeland, Sterf, kwam in

Plaets, 30. July 1626. by Surrogatie van 't Gerecht.

Abraham Palm, Ians zoon.

Symon van Beaumont, [Heeren Goverdsz.]

Adriaen Repelaer, Adriaens zoon.

Johan Dionijs zoon.

Jacob Coenen.

Anno 1626.

Schepenen, ingaende Michaelis.

Melchior vanden Brouck, Anthonis zoon.

Roelofs Francken, Dirck zoon.

Johan Pijl, Iohans zoon.

Iohan vander Mast, Hermans zoon.

Philips van Beverwijck, Apers zoon.

Abraham Koopman, Ians zoon.

Thomas vanden Honert, Pieters zoon.

Arend Maertens zoon, Ambachts-Heer van Barendrecht ende Schobbeland.

Pieter van Beveren, Heeren Jacobs zoon.

Raden.

Iohan Dionis zoon.

Jacob Coenen.

Dirck Dammert, [Heeren Aernts zoon.]

Dingman Pauli [Halling, Ians zoon.]

Dr. Cornelis van Someren, Iohans zoon.

Anno 1627.

Schepenen, ingaende Michaelis.

Melchior vanden Brouck, Anthonis zoon.

Roelof Francken, Dirck zoon.

Mr. Dingman de Vries, Heeren Cornelisz.

Thomas vanden Honert, Pieters zoon.

Arend Maertens zoon, Ambachts-Heer van Barendrecht en Schobbeland.

Pieter van Brandwijck, Aerts zoon, [Vry-Heer van Blok Land.

Jacob vanden Cornput, Henricks zoon.

Adriaen van Hoogeveen, Gerits zoon.

Mr. Gerard Schaepe, Pieters zoon.

Raden.

Dierck Dammert, Heeren Arends zoon.

Dingman Pauli [Halling, Ians zoon.]

Dr. Cornelis van Someren, [Iohans zoon.

Henrick Starrenburch, Pieters zoon.

Dr. Iohan van Beverwijck, Bartholomeu zoon.

Schepenen en Raden, *ingaeude*

Anno 1628.

Mr. Herman Hallincg, Heeren Ians zoon,
Baillju vande Merwede.
Mr. Michiel van Crayesteyn, Heeren Wou-
ters zoon.
Mr. Iacob de Wit, Heeren Cornelis zoon,
Ontfanger vande Gemeene Middelen.
Johan Berck, Dircks zoon.
Mr. Dingman de Vries, Heeren Cornelisz.
Hr. Pieter van Brandwijck, Aerts zoon,
Vry-Heer van Blok-Land.
Iacob vande Cornput, Henricks zoon.
Adriaen van Hoogveen.
Mr. Gerard Schaepe, Pieters zoon, vertroc-
ken na Amsterdam, Gefurrogeerd.
Dr. Iohan van Beverwijck, Bartholomeus
zoon.

Raden.

Abraham Palm, Ians zoon.
Henrick Starrenburch, Pieters zoon.
Dr. Iohan van Beverwijck, Bartholomeus
zoon, geworden Schepen, kwam in
plaets,
Iacob van Clootwijck, Dircx zoon, uyt-
ten Achten.
Iob van Slingeland, Damas zoon.
Mr. Pieter de Roovere, [Heeren Pompe-
ius zoon.]

Schepenen en Raden, *ingaeude*

Anno 1629.

Mr. Herman Hallincg, Heeren Ians zoon.
Mr. Michiel van Crayesteyn, Heeren Wou-
ters zoon.
Mr. Iacob de Wit, Heeren Cornelis zoon,
Johan Berck, Dircks zoon,
Philips van Beverwijck, Apers zoon.
Abraham Koopman, Ians zoon.
Pieter van Beveren, Heeren Jacobs zoon,
Johan Dionys zoon,
Michiel Feltrum.

Raden.

Adriaen Repelaer.
Iacob Coenen.
Abraham Palm, Jans zoon.
Iob van Slingeland, Damas zoon.
Anthonis Repelaer, [Heeren] Huygensz.

Anno 1630.

Schepenen ende Raden, *innegegaen Mi-
chaelis.*

Johan Pijl, Johans zoon, sterf den 28. No-
vember, ende op den 13. December 1630,
is Gefurrogeerd,
Thomas de Witt, Heeren Nicolaes zoon.
Philips van Beverwijck, Aperts zoon.
Abraham Koopman, Jans zoon.
Thomas vanden Honerd, Pieters zoon.
Pieter van Beveren, Heeren Jacobs zoon.
Johan Dionijs zoen.
Michiel Feltrum, Michiels zoen.
Dirck Dammert, Heeren Arends zoon.
Mr. Abraham van Beveren, Heeren Corne-
lis zoon.

Raden.

Francoys [van Halewyn] Aelwyns zoon.
Iacob Coenen.
Dingman Pauli [Hallincg, Ians zoon.]
Pieter de Wit, Cornelis zoon,
Johan Cools.

Schepenen en Raden, *innegegaen Michaelis,
des laers 1631.*

Roelof Francken, Dircx zoon.
Cornelis, Heeren Nicolaes zoon.
Mr. Coenraed Ruysch, Nicolaes zoon.
Mr. Dingman de Vries, Heeren Cornelisz.
Thomas vanden Honerd, Pieters zoon.
Dr. Johan Beverwijck, Bartholomeusz.
Dirck Dammert, Heeren Aernts zoon.
Thomas de Wit, Heeren Nicolaes zoon.
Francoys [van Halewijn] Aelwijns zoon.

Raden.

Thomas Cornelis zoon.
Dingman Pauli [Hallincg, Ians zoon.]
Pieter de Wit, Cornelis zoon, vertrocken
uytter Stad, ende is in plaets Gefurro-
geerd, 7. September 1632.
Dierck Absouw, Jacobs zoon,
Abraham Struys.
Francoys vande Velden.

Schepenen en Raden, *innegegaen Michaelis,
des laers 1631.*

Roelof Francken, Dircks zoon.
Mr. Herman Hallincg, Heeren Jans zoon.

Mr. Iacob

Mr. Jacob de Wit, Heeren Cornelis zoon.
 Mr. Coenraed Ruyfch, Nicolaes zoon.
 Cornelis, Heeren Nicolaes zoon.
 Mr. Dingman de Vries, Heeren Cornelisz.
 Pieter Brandwijck, Aerts zoon, [Vry-Heer van Block-land.]
 Dr. Iohan van Beverwijck, Bartholomeusz,
 Barthout van Slingeland, Damas zoon.

Raden.

Thomas Cornelis zoon.
 Henrick Starrenburg, Pieters zoon.
 Francoys vande Velden,
 Mr. Iohan de Roovere, [Heeren Pompejus zoon.]
 Mr. Dirck vander Burg.

Schepenen en Raden, *ingaende Michaelis, des laers 1633.*

Mr. Herman Halling, Heeren Ians zoon.
 Mr. Jacob de Wit, Heeren Cornelis zoon.
 Philips van Beverwijck, Apers zoon.
 Abraham Koopman, Ians zoon.
 Hr. Pieter Brandwijck, Aerts zoon, [Vry-Heer van Block-land.]

Michiel Feltrum, Michiels zoon.
 Barthout van Slingeland, Damas zoon.
 Mr. Sebastiaen Francken, Heeren Roelofsz.
 Mr. Cornelis vander Loo, Heeren willemsz.

Raden.

Henrick Starrenburg, Pieters zoon.
 Jacob van Cloodwijck.
 Mr. Iohan de Roovere.
 Mr. Dirck vander Burg.
 Cornelis Dionys zoon.

Schepenen en Raden, *ingegeaen Michaelis des laers 1634.*

Philips van Beverwijck, Apers zoon.
 Abraham Koopman, Ians zoon.
 Pieter van Beveren, Heeren Jacobs zoon.
 Michiel Feltrum, Michiels zoon.
 Mr. Sebastiaen Francken, Heeren Roelofsz.
 Mr. Cornelis vander Loo, Heeren Willemsz.
 Anthonis Repelaer, Heeren Huygens zoon.
 Hr. Huybert Berck, Heeren Iohans zoon,
 Ridder [van S. Marco.]
 Aelwijn van Haelwijn, Heeren Francoys zoon.

Raden.

Abraham Palm, Ians zoon.
 Dingman Pauli [Halling, Ians zoon.]
 Jacob van Kloodwijck.
 Dirck Absouw, Jacobs zoon.
 Cornelis Dionys zoon, sterf, kwam in plaets by Surrogat, opten 28. Martii 1635.
 Cornelis Schouw, Roelands zoon, Treforier vande Reparation.

Schepenen en Raden, *innegaende Michaelis, Anno 1635.*

Roeland Francken Diericx zoon.
 Thomas vanden Honaert, Pieters zoon.
 Pieter van Beveren, Heeren Iakobs zoon.
 Jacob van de Cornput, Henrycks zoon.
 Dr. Iohan van Beverwijck, [Bartholomeusz zoon.]
 Iohan Dionijs zoon.
 Anthonis Repelaer, Heeren Huggens zoon.
 [Hr.] Hubert Berck, Heeren Iohans zoon,
 Ridder [van S. Marco.]
 Aelwijn [van] Haelwijn, [Heeren Francoys zoon.]

Raden.

Thomas Cornelis zoon.
 Abraham Palm, Ians zoon.
 Dingman Pauli [Halling, Ians zoon.]
 Dierck Absouw, Jacobs zoon.
 Ocker Baenen.

Schepenen en Raden, *innegegaen Michaelis, 1636.*

Roeland Francken, Diercx zoon.
 Mr. Herman Halling, Heeren Iohansz.
 Mr. Jacob de Wit, Heeren Cornelis zoon.
 Mr. Dingman de Vries, Heeren Cornelisz.
 Thomas vanden Honaert, Pieters zoon.
 Jacob vanden Cornput, Henrycks zoon.
 Dr. Iohan van Beverwijck, Bartholomeusz.
 Iohan Dionys zoon.
 Dierck Dammert, Heeren Aernts zoon.

Raden.

Thomas Cornelis zoon.
 Iohan Coels.
 Ocker Baenen.
 Sebastiaen Manternach.
 Mr. Iohan Walen, [Heeren Arends zoon.]

Anno 1637.

Schepenen en Raden, *ingaeude Michaelis.*

Mr. Herman Halling, Heeren Ians zoon.
 Mr. Jacob de Witt, Heeren Cornelis zoon.
 Cornelis, Heeren Nicolaes zoon,
 Mr. Dingman de Vries, Heeren Cornelisz.
 Mr. Pieter van Brandwijck, Aerts zoon,
 [Vry-] Heer van Blockland,
 Dirck Dammert, Heeren Arends zoon.
 Thomas de Witt, Heeren Nicolaes zoon.
 Mr. Sebastiaan Francken, Heeren Roelofs z.
 Mr. Cornelis vanderLoo, [Heren] Willemsz.

Raden.

Iohan Coels,
 Sebastiaan Manternach.
 Mr. Johan Walen, [Heeren Aernts zoon.]
 Mr. Dirck Berck, [Heeren Ians zoon.]
 Iohan van Mewen, [&c. Heeren] Jacobsz.]

Anno 1638.

Schepenen en Raden, *innegegaen Michaelis.*

Cornelis, Heeren Nicolaes zoon, *Obiit*, Gefurrogeerd 7. Juny 1639.
 Jan van Haerlem, [Rochus zoon,] uytten Achten,
 Pieter van Brandwijck, Aerts zoon, [Vry-] Heer van Blokland, *Obiit*, Gefurrogeerd, ten dage als voren.
 Mr. Abraham van Beaumont, uytten Achten.
 Thomas de Wit, Heeren Nicolaes zoon.
 Mr. Cornelis vander Loo, [Heeren] Willems zoon.
 Mr. Michiel Pompe van Meerdervoort, Heeren Michiels zoon, [Schild-knape,] Heere van Meerdervoort, &c.
 Mr. Kornelis van Someren, Johans zoon.
 Mr. Nicolaes Ruysch, Heeren Coenraeds zoon.
 Mr. Jacob van Beveren, Heeren Cornelisz.

Raden.

Henrick Starrenburg, Pieters zoon.
 Mr. Dirck Berck, Heeren Ians zoon.
 Iohan van Mewen, [&c. Heeren] Jacobsz.,
 Jacob Stoop, [Dirck zoon.]
 Willem van Overstege.

Anno 1639.

Schepenen, *innegegaen Michaelis.*

Philips van Beverwijck, Apers zoon.
 Dr. Johan van Beverwijck, Bartholomeusz,
 Aelwijn [van] Haelwijn, Heeren Francoys zoon.
 Dr. Cornelis van Someren, Ians zoon.
 Mr. Nicolaes Ruys, Heeren Coenraets zoon, geworden Raed-Pensfionaris, op ten 1. Mey 1640. en in des zelfs plaets Gefurrog.
 Jacob Stoop, [Dircks zoon.]
 Mr. Jacob van Beveren, Heeren Cornelisz.
 Dingman Halling, Heeren Ians zoon,
 Iob van Slingeland, Damas zoon.
 Mr. Iohan vanden Cornput, Heeren Jacobsz.

Raden.

Henrick Starrenburg, Pieters zoon, sterf, in plaets Gefurrogeerd, 21. Aprilis 1640.
 Iohan de Wit, Ians zoon.
 Willem van Overstege.
 Jacob Stoop, geworden Schepen, kwam in plaets, by Surrogatie. (ten.
 Cornelis deLong, Pieters zoon, uytten Achten.
 Gerit Noy.
 Cornelis van Esch, [Samuels zoon.]

Anno 1640.

Schepenen en Raden, *innegegaen Michaelis.*

Philips van Beverwijck, Apers zoon.
 Abraham Koopman, Ians zoon.
 Dr. Iohan van Beverwijck, Bartholomeusz.
 Dirck Dammert, Heeren Aernts zoon.
 Dingman Halling, Heeren Ians zoon.
 Iob van Slingeland, Damas zoon.
 Mr. Iohan vande Cornput, Heeren Jacobsz.
 Cornelis Schouw, Roelands zoon.
 Cornelis van Hoogeveen, Amelis zoon.

Raden.

Gerit Noy.
 Cornelis van Esch, [Samuels zoon.]
 Iohan Halling, [Heeren] Hermans zoon.
 Pieter vanden Honerd, [Heeren] Thomasz.
 Mr. Dirck Berck, Gerits zoon.

Anno 1641.

Schepenen ende Raden, *innegegaen Michaelis.*

Abraham Koopman, Ians zoon.

V v

Dierck

Dierck Dammert, Heeren Arents zoon.
 Hr. Hubert Berck, Heeren Johans zoon,
 Ridder [van S. Marco.]
 Cornelis Schouw, Roelands zoon.
 Kornelis van Hoogeveen, Amelis zoon.
 Dierck Abfouw, Jacobs zoon.
 Johan van Mewen, [8cc. Heeren] Iakobsz.
 Mr. Diederich Hoeufft, Diedericks zoon.
 Mr. Iakob Pijl, Heeren Iohans zoon.

Raden.

Johan Halling, [Heeren] Hermans zoon.
 Pieter vanden Honert, [Heeren Thomasz.]
 Mr. Diderick Berck, Gerits zoon.
 Pieter de Carpentier, [Roelands zoon,
 Mr. Johan vanden Honert.

Anno 1642.

Schepenen en Raden, *ingegeuen Michaelis.*
 Anthoni Repelaar, Heeren Huygens zoon.
 Hr. Hubert Berck, Heeren Iohans zoon,
 Ridder [van S. Marco.]
 Alewyn [van] Haelwyn, Heeren Fran-
 coys zoon.
 Dirck Abfouw, Jacobs zoon.
 Mr. Diderich Hoeufft, Dideriks zoon.
 Mr. Iakob Pijl, Heeren Iohans zoon.
 Mr. Adriaan van Blyenburg, Heeren Adriaans zoon, Heere van Naaldwijk.
 Mr. Matthijs Pompe, Heeren Michiels zoon.

Raden.

Arend Walen, [Symons zoon.]
 Pieter de Carpentier, [Roelands zoon.]
 Mr. Iohan vanden Honert.
 Blasius van Haarlem, [Blasius zoon.]
 Mr. Iohan vander Burch, [Heeren Fran-
 coys zoon.]

Anno 1643.

Schepenen en Raden, *ingegeuen Michaelis.*

Anthoni Repelaar, Heeren Hugens zoon.
 Mr. Kornelis vander Loo, [Heeren] Wil-
 lems zoon.
 Aalwijn [van] Haalwijn, Heeren Francoysz.
 Iohan van Haarlem, Rochus zoon.
 Mr. Adriaan van Blienburg, Heeren Adriaans zoon, Heere van Naaldwijk.
 Mr. Matthijs Pompe, Heeren Michielsz.

Mr. Dirk Berk, Heeren Iohans zoon.
 Gerard Noye, Gerits zoon.
 Kornelis van Esch, Samuels zoon.

Raden.

Arend Walen, [Symons zoon.]
 Iohan Kools.
 Blasius van Haarlem, [Blasius zoon.]
 Mr. Iohan vander Burch, [Heeren Fran-
 coys zoon.]
 Gosuinus Houfflager.

Anno 1644.

Schepenen en Raden, *ingegeuen Michaelis.*

Iakob vanden Kornput, Henricx zoon.
 Dr. Iohan van Beverwijk, [Bartholomeusz
 Michiel Feltrum, Michiels zoon.
 Mr. Kornelis vander Loo, [Heeren] W
 lems zoon.
 Iohan van Haarlem, Rochus zoon.
 Mr. Dierck Berk, Heeren Iohans zoon.
 Gerit Noye, Gerits zoon.
 Kornelis van Esch, Samuels zoon.
 Iohan de Witt, Heeren Iohans zoon.

Raden.

Thomas Kornelis zoon, *Obit*, Gesur-
 geerd, 27. September 1645.
 Anthoni de Zont, [Pieters zoon.]
 Iohan Kools.
 Kornelis t'ong, Pieters zoon.
 Gosuinus Hoeflager.
 Henrik de Boufkens, Martens zoon.

Anno 1645.

Schepenen en Raden, *ingegeuen Michaelis.*

Iakob vande Kornput, Henriks zoon.
 Dr. Iohan van Beverwijk, [Bartholomeusz
 Iohan Dionijs zoon.
 Michiel Feltrum, Michiels zoon.
 Dr. Kornelis van Someren, Iohans zoon,
 Kornelis van Hogeveen, Amelis zoon,
 Iohan de Witt, [Heeren] Ians zoon.
 Pieter de Carpentier, Roelands zoon.
 Mr. Willem Halling, Heeren Hermansz.

Raden.

Willem van Overstege.
 Kornelis t'ong, Pieters zoon.
 Henrik de Boufkens, Maertens zoon.

Antho

Anthonis de Zont, [Pieters zoon]
Christiaan Koopman, [Heeren Abrahams zoon.]

Anno 1646.

Schepenen en Raden, *ingegaende Michaelis.*
Johan Dionys zoon, Thesaurier.
Dierck Dammert, Heeren Aernts zoon.
Dr. Cornelis van Someren, [Johans zoon.]
Thesaurier.

Jakob Stoop, Diederix zoon.
Cornelis van Hogeveen, Amelis zoon.
Mr. Diederich Hoeufft, Diederics zoon.
Mr. Matthijs Pompen, Heeren Michielsz,
Pieter de Carpentier, Roelands zoon.
Mr. Willem Halling, Heeren Hermansz.

Raden.

Dcker Baen.
Sebastiaan Manternach.
Villem van Overstege.
Blasius van Haarlem, [Blasius zoon.]
Christiaan Koopman, [Heeren Abrahams zoon.]

Anno 1647.

Schepenen en Raden, *ingegaende Michaelis.*
Dierck Dammert, Heeren Aernts zoon.
Mr. Cornelis vander Loo, [Heeren] Willems zoon.
Johan van Haerlem, Rochus zoon.
Jakob Stoop, Diercks zoon.
Dierck Abfouw, Jakobs zoon.
Mr. Diederich Hoeufft, Dierks zoon.
Mr. Matthijs Pompe, Heeren Michielsz.
Mr. Johan vanden Honaert, Heeren Rochus zoon.
Mr. Johan vander Burch, Heeren Francoysz.

Raden.

Dcker Baenen.
Sebastiaan Manternach.
Blasius van Haerlem, [Blasius zoon.]
Mr. Johan Repelaar, [Heeren Anthonisz.]
Mr. Johan de Wit, [Heeren] Jans zoon.

Anno 1648.

Schepenen en Raden, *ingegaen Michaelis.*
Abraham Koopman, Jans zoon, sterf, Gefurrogeerd op den 28, September 1649.

Aernt Walen, Symons zoon.
Michiel Feltrum, Michiels zoon.
Mr. Cornelis vander Loo, Heeren Willemsz.
Aelwijn [van] Haelwijn, Heeren Francoys zoon.

Johan van Haarlem, Rochus zoon.
Dirck Abfouw, Jakobs zoon.
Mr. Johan vanden Honaert, Heeren Rochus zoon.
Mr. Johan vander Burg, Heeren Francoysz.
Mr. Cornelis de Witt, Heeren Jakobs zoon.

Raden.

Aernt Walen, Gefurrogeerd tot Schepen, ende in des selfs plaetse wederom Gefurrogeert, 28, September 1649.
Huyg Repelaar, Heeren Anthonis zoon.
Mr. Ian Repelaar, [Heeren Anthonisz.]
Mr. Jan de Wit, [Heeren] Jans zoon.
Boudewijn Onderwater, [Johans zoon.]
Dr. Adam Dibbets, [Jans zoon.]

Anno 1649.

Schepenen en Raden, *ingegaen Michaelis.*

Michiel Feltrum, Michiels zoon.
Aelwijn van Haelwijn, Heeren Francoysz zoon.
Cornelis van Hogeveen, Amelis zoon, *Abijt*, in des selfs plaets Gefurrogeert, Adriaan van Dorsten, 't Gerechte daar op speciaaljk gedagvaart, op den 20, September 1650.
Johan van Mewen, [&c. Heeren] Jakobsz.
Cornelis van Esch, Samuels zoon.
Johan de Witt, Heeren Jans zoon.
Mr. Cornelis de Witt, [Heeren] Jakobsz.
Aernt Walen, Symons zoon.
Cornelis de Jong, Pieters zoon.

Raden.

Boudewijn Onderwater, [Johans zoon.]
Adam Debets, [Jans zoon] *Obijt* opten 13, April 1650, Gefurrogeert,
Jonckhr. Willem van Beveren, 't Gerechte op den Eedt special, vergaderd zijnde.
Henrick Abfouw, [Heeren Jakobs zoon.]
Gerrit Noye
Hugo Repelaar, [Heeren Anthonis zoon.]

Anno 1650.

Schepenen en Raden, *ingegeaen Michaelis.*

Kornelis Schouw, Roelants zoon.
 Johan van Mewen, [&c. Heeren] Jakobsz.
 Kornelis van Esch, Samuels zoon.
 Johan de Wit, Heeren Jans zoon.
 Kornelis de Jonge, Pieters zoon.
 Adriaan van Dorsten, Kornelis zoon.
 Anthonis de Sont, Pieters zoon.
 Kornelis Vaans, Iohans zoon, Thefaurier.
 Mr. Iohan Berck, [Heeren] Matthijs zoon.

Raden.

Henrik Absouw, [Heeren] Dirx zoon.
 Gerrart Noye.
 Iohan van Neurenberg, [Willems zoon.]
 Mr. Iohan Halling, [Pouwels zoon.]
 Mr. Roeland de Carpentier, [Heeren Pieters zoon.]

Anno 1651.

Schepenen en Raden, *ingegeaen Michaelis.*

Cornelis Schouw, Roelants zoon.
 Anthonis Repelaer, Heeren Hugens zoon.
 Mr. Diederich Hoeffft, Diederix zoon.
 Mr. Jacob Pijl, Heeren Jhans zoon.
 Mr. Adriaan van Blyenburg, Heeren Adriaens zoon, Heere van Naeldwijk.
 Gerit Noye, Gerrits zoon.
 Anthonis de Zont, Pieters zoon.
 Cornelis Vaans, Iohans zoon, Thefaurier.
 Mr. Iohan Berck, [Heeren] Matthijs zoon.

Raden.

Willem van Overftege, [Willems zoon.]
 Christiaan Koopman, [Heeren Abrahamsz.]
 Iohan Neurenberg, [Willems zoon.]
 Mr. Iohan Halling, [Pouwels zoon.]
 Mr. Roeland de Carpentier, [Heeren Pieters zoon.]

Anno 1652.

Schepenen, *Gekoren by mijn [Ed.] Heeren van den Oud-Raad, innegaende Michaelis.*

Anthonis Repelaer, Heeren Hugens zoon,
Obit, in des zelfs plaatse Gefurrogeerd,
 den 14. November 1652.
 Mr. Dierck Berck, Heeren Iohans zoon,
 Willem van Overftege, Willems zoon.

Geraard Noye, Geraards zoon.

Mr. Diderich Hoeffft, Diderichs zoon.
 Mr. Iakob Pijl, Heeren Iohans zoon.
 Pieter de Carpentier, Roelands zoon.
 Mr. Iohan vanden Honerd, Heeren Rochus zoon.

Mr. Adriaan van Blyenburg, Heeren Adriaans zoon, Heere van Naeldwijk.
 Christiaan Koopman, Heeren Abrahamsz.

Achten, *Gekoren by mijn [Ed.] Heeren van den Oud-Raad, op den 2. Novembris 1652.*

1. *Quartier.*

Kornelis van Mewen, [&c. Heeren Iakobs zoon.]
 Mr. Iohan de Vries, [Aarnouds zoon.]

2. *Quartier.*

Mr. Thomas Sasburch.
 Iohan Weller.

3. *Quartier.*

Damas van Slingeland, [Heeren] Barthouts zoon.
 Adriaan Koenen, [Heeren Iakobs zoon.]

4. *Quartier.*

Mr. Adriaan, vander Mast, [Heeren Iohans zoon.]
 Kornelis van Eysfel, [Everds zoon.]

Anno 1653.

Schepenen, *Gekoren by mijn Ed. Heeren van den Oud-Raad, innegaende Michaelis.*

Dierck Dammert, Heeren Aernts zoon.
 Aelwijn [van] Haelwijn, Heeren Francoysz.
 Willem van Overftege, Willems zoon.
 Iohan van Haerlem, Rochus zoon.
 Pieter de Carpentier, Roelands zoon.
 Mr. Iohan vanden Honaert, Heeren Rochus zoon.

Mr. Iohan vander Burg, Heeren Francoysz.
 Christiaan Coopman, Heeren Abrahamsz.
 Boudewijn Onderwater, Iohans zoon.

Anno 1654.

Schepenen, *Gekoren by mijn Ed. Heeren van den Oud-Raad, innegaende Michaelis.*

Dirck Dammert, Heeren Aernts zoon.
 Michiel

Michiel Feltrum, Michiels zoon.
Aelwijn [van] Haelwijn, Heeren Francoysz.
Iohan van Mewen, [Heeren Jacobs zoon.]
Iohan van Haerlem, Rochus zoon.
Mr. Iohan vander Burch, Heeren Francoysz zoon.

Anthonis de Zont, Pieters zoon.
Boudewijn Onderwater, Iohans zoon.
Iohan van Neurenberg, [Willems zoon.]

Schepenen, *Gekoren by mijn [Ed.] Heeren vanden Oud-Rade, inngaende Michaelis, 1655.*

Michiel Feltrum, Michiels zoon.
Iohan van Mewen, [&c. Heeren Jacobsz.]
Iohan Halling, Heeren Hermans zoon.
Mr. Diederich Hocufft, Diederix zoon.
Anthonis de Zont, Pieters zoon.
Henrick Absouw, Heeren Dirx zoon.
Gerard Noey, Heeren Gerards zoon.
Iohan van Neurenberg, Willems zoon.
Mr. Roeland de Carpentier, Heeren Pieters zoon.

Schepenen, *Gekoren by mijn Ed. Heeren vanden Oud-Rade, inngaende Michaelis, 1656.*

Iohan Halling, Heeren Hermans zoon.
Mr. Diederich Hocufft, Diederix zoon.
Christiaan Coopman, Heeren Abrahamsz.
Mr. Iohan de Witt, Heeren Iohans zoon.
Henrik Absouw, Heeren Dirx zoon.
Gerard Noey, Heeren Gerards zoon.
Mr. Iohan Halling, Pauwels zoon.
Mr. Roeland de Carpentier, Heeren Pietersz.
Mr. Henrik vanden Corpput, Heeren Jacobs zoon. sterf, kwam in zijn plaets,
Mr. Pompeius Berk, Heeren Mathijsz.

Schepenen, *Gekoren by mijn Ed. Heeren vanden Oud-Rade, op den 28. Septembris, inngaende Michaelis, 1657.*

Christiaan Coopman, Heeren Abrahamsz.
Mr. Iohan de Witt, Heeren Iohans zoon.
Boudewijn Onderwater, Iohans zoon.
Hugo Repelaer, Heeren Anthonis zoon.
Mr. Iohan Halling, Pauwels zoon.
Mr. Pompeius Berk, Heeren Mathijsz zoon.
Arent Sonnemaens, Iakobs zoon, Heere van Rijsoort.

Mr. Nicolaes Stoop, Heeren Jacobs zoon,
Cornelis de Vries, Heeren Dingemansz.

Schepenen, *Gekoren by mijn Ed. Heeren vanden Oud-Rade, inngaende Michaelis, 1658.*

Gerard Noey, Gerards zoon.
Mr. Cornelis de Witt, Heeren Jacobs zoon.
Boudewijn Onderwater, Iohans zoon.
Hugo Repelaer, Heeren Anthonis zoon.
Cornelis Vaans, Iohans zoon.
Arent Sonnemaans, Jacobs zoon, Heer van Rijsoort.
Mr. Nicolaes Stoop, Heeren Jacobs zoon.
Cornelis de Vries, Heeren Dingmans zoon.
Mr. Adriaen vander Mast, Heeren Iohansz.

Schepenen, *Gekoren by mijn Ed. Heeren vanden Oud-Rade, op den 25. September, inngaende Michaelis, 1659.*

Gerard Noey, Gerards zoon.
Aelwijn van Halewijn, Heeren Francoysz.
Mr. Cornelis de Witt, Heeren Jacobs zoon.
Mr. Willem de Beveren, Heeren Corneliszoon, Raed ende Rentmeester Generael van Zuyd-Holland.
Cornelis Vaens, Iohans zoon.
Mr. Roelant de Carpentier, Heeren Pietersz.
Mr. Adriaen vander Mast, Heeren Iohansz.
Adriaen Coenen, Jacobs zoon.
Samuel Trip, Iakobs zoon.

Schepenen, *Gekoren by mijn Ed. Heeren vanden Oud-Rade, op den 23. September, inngaende Michaelis, 1660.*

Aelwijn van Halewijn, Heeren Francoysz.
Iacob Stoop, Dirx zoon.
Iohan Halling, Heeren Hermans zoon.
Gerard Noey, Heeren Gerards zoon.
Mr. Willem de Beveren, Heeren Corneliszoon, Raed ende Rentmeester Generael van Zuyd-Holland.
Mr. Roeland de Carpentier, Heeren Pietersz.
Mr. Pompeius Berk, Heeren Mathijsz zoon.
Adriaen Coenen, Heeren Jacobs zoon.
Samuel Trip, Iakobs zoon.

Schepenen, *inngaende Michaelis, 1661.*

Iacob Stoop, Dirx zoon.
Cornelis de Iong, Pieters zoon.

Iohan Halling, Heeren Hermans zoon.
 Gerard Noey, Heeren Gerards zoon.
 Hugo Repelaer, Heeren Anthonis zoon.
 Mr. Iohan Halling, Pauwels zoon, *Obiit*,
 by Surrogatie [van 't Gerecht, 1662.
 January 18]
 Mr. Samuel Everwijn, Samuels zoon.
 Mr. Pompeius Berk, Heeren Mathijs zoon.
 Damas van Slingeland, Heeren Barthoutsz.
 Mr. Willem Brandwijk, Heeren Pietersz.
 [Vry-]Heer van Blockland.

Anno 1662.

Schepenen, *ingegaen Michaelis*.
 Kornelis de Jong, Pieters zoon.
 Mr. Willem Halling, Heeren Hermansz.
 Boudewijn Onderwater, Iohans zoon.
 Hugo Repelaer, Heeren Anthonis zoon.
 Iohan van Neurenberg, Willems zoon.
 Mr. Nicolaes Stoop, Heeren Iacobs zoon.
 Damas van Slingeland, Heeren Barthoutsz.
 Ontfanger vande Gemeene middelen.
 Mr. Willem Brandwijk, Heeren Pietersz.
 [Vry-Heer] van Blockland.
 Mr. Samuel Everwijn, Samuels zoon.

Anno 1663.

Schepenen, *ingegaen Michaelis*.
 Mr. Willem Halling, Heeren Hermansz.
 Boudewijn Onderwater, Iohans zoon.
 Iohan van Neurenberg, Willems zoon.
 Mr. Nikolaas Stoop, Heeren Iakobs zoon.
 Kornelis de Vries, Heeren Dingmans zoon.
 Adriaan Koenen, Heeren Iakobs zoon.
 Kornelis van Mewen, &c. Heeren Iakobsz.
 Dr. Willem Langly, Gillis zoon.
 Arend Muys van Holy, Symons zoon.

Anno 1664.

Schepenen, *ingegaen Michaelis*.
 Mr. Dirck Dammert, Heeren Arends zoon.
 Iohan van Haarlem. Rochus zoon.
 Mr. Dirck Berk, Heeren Iohans zoon, *Obiit*,
pro hoc (a)
 Gerard Noey Geraardsz. *Obiit*, *pro hoc* (b)
 Kornelis de Vries, Heeren Dingmans zoon.
 Adriaan Koenen, Heeren Iakobs zoon.
 Kornelis van Mewen, &c. Heeren Iakobsz.
 Dr. Willem Langly, Gillis zoon.
 Arend Muys van Holy, Symons zoon.
 (a) Adriaan vande Graaf, Sebastiaansz.
 (b) Govard vander Velden, Heeren Francoysz.
 zoon.

Anno 1665.

Schepenen, *ingegaen Michaelis*.
 Mr. Dirk Dammert, Heeren Arends zoon.
 Iohan van Haarlem, Rochus zoon.
 Hugo Repelaer, Heeren Anthonis zoon.
 Mr. Roeland de Carpentier, Heeren Pietersz
 Samuel Trip, Iakobs zoon.
 Damas van Slingeland, Heeren Barthoutsz
 Ontfanger van de Gemeene middelen.
 Mr. Willem Brandwijk van Blokland, Hee-
 ren Pieters zoon, Vry-Heer van Blokland.
 Adriaan vande Graaf, Sebastiaans zoon,
 Govard vander Velden, Heeren Francoysz.

Anno 1666.

Schepenen, *ingegaen Michaelis*.
 Hugo Repelaer, Heeren Anthonis zoon.
 Mr. Roeland de Carpentier, Heeren Pie-
 ters zoon.
 Samuel Trip, Iakobs zoon.
 Damas van Slingeland, Heeren Barthoutsz,
 Ontfanger van de Gemeene middelen.
 Mr. Willem Brandwijk van Blokland, Hee-
 ren Pieters zoon Vry-Heer van Blokland.
 Pouwels Halling, Heeren Hermans zoon.
 Mr. Geerard Brandwijk, Okkers zoon.
 Mr. Iohan de Valleé, Heeren Arnouds zoon,
 Willem de Witt, Heeren Iohans zoon.

Anno 1667.

Schepenen, *ingegaen Michaelis*.
 Mr. Nikolaas Stoop, Heeren Iakobs zoon.
 Kornelis de Vries, Heeren Dingmans zoon.
 Mr. Samuel Everwijn, Samuels zoon.
 Kornelis van Mewen, &c. Heeren Iakobsz.
 Arend Muys van Holy, Symons zoon.
 Pouwels Halling, Heeren Hermans zoon.
 Mr. Geerard Brandwijk, Okkers zoon.
 Mr. Iohan de Valleé, Heeren Arnouds zoon,
 Willem de Witt, Heeren Iohans zoon.

Anno 1668.

Schepenen, *ingegaen Michaelis*.
 Mr. Nikolaas Stoop, Heeren Iakobs zoon.
 Kornelis de Vries, Heeren Dingmans zoon.
 Mr. Samuel Everwijn, Samuels zoon.
 Kornelis van Mewen, &c. Heeren Iakobsz.
 Adriaan vande Graaf, Sebastiaans zoon.
 Govard vander Velden, Heeren Francoysz.
 Henrik vanden Santheuvel, Bartholomeusz,
 Mr. An-

Mr. Anthoni vander Mast, Heeren Johansz.
Dr. Johan de Jong, Heeren Kornelis zoon.

Anno 1669.

Schepenen, *ingående Michaelis.*

Adriaan vande Graaff, Sebastiaans zoon.
Govard vander Velden, Heeren Francoysz.
Mr. Anthoni vander Mast, Heeren Johansz.
Dr. Johan de Jong, Heeren Kornelis zoon.
Francoy's Rees, Mattheus zoon.
Justus Coxius, Johans zoon.
Abraham Stoop, Heeren Jakobs zoon.
Mr. Henrik Onderwater, Heeren Boude-
wijns zoon.
Mr. Meynard van Segwaard, Heeren Bar-
tholomeus zoon.

Anno 1670.

Schepenen, *ingående Michaelis.*

Francoy's Rees, Mattheus zoon.
Justus Coxius, Johans zoon.
Abraham Stoop, Heeren Jakobs zoon.
Mr. Henrik Onderwater, Heeren Boude-
wijns zoon.
Mr. Meynard van Segwaard, Heeren Bar-
tholomeus zoon.
Mr. Nikolaas vander Duffen, Heeren
Ewouts zoon.
Gerard van Duynen, Symons zoon, sterf,
en kwam in plaats, by plaats-vervulling
van 't Gerecht, den 18. van Grasmaand
1671. (a)
Mr. Pieter Brandwijk van Blokland, Hee-
ren Pieters zoon.
Mr. Herman vanden Honert, Heeren Io-
hans zoon.
(a) Pompejus de Roovere, Heeren Pie-
ters zoon, Heere van Hardinx-
veld.

Anno 1671.

Schepenen, *ingående Michaelis.*

Mr. Gerard Brandwijk, Okkers zoon.
Willem de Witt, Heeren Iohans zoon.
Henrik vanden Sandheuvel, Bartholomeusz.
Mr. Nikolaas vander Duffen, Heeren
Ewouts zoon.
Mr. Pieter Brandwijk van Blokland, Heeren
Pieters zoon.
Mr. Herman vanden Honert, Heeren Io-
hans zoon.
Mr. Pompejus de Roovere, Heeren Pieterfz,
Heere van Hardinxveld.

Mr. Iakob van Mewen, &c. Heeren Io-
hans zoon.

Mr. Pompejus Berk, Heeren Dirks zoon.

Schepenen, *Ge-eligend by zijn Doorluchtrige
Hoogheyd, den Heere PRINCE van ORAN-
GE, &c. als Stadhouder van HOLLAND,
&c. den 6. September Be-eedigd, en ingaande
den 8. des zelve Maands, 1672.*

De HEEREN,

Mr. Johan vander Burch, Heeren Fran-
coys zoon, Heere van Niemands-Vriend,
opten 19. van Herfstmaand 1672. Geko-
zen Burgermeester van de Gemeente,
kwam in plaats, by plaats vervulling
van 't Gerecht, den eersten van Wijn-
maand des zelve Jaars (a)

Mr. Willem Brandwijk van Blokland, Hee-
ren Pieters zoon, Vry-Heer van Blok-
land.

Mr. Gerard Brandwijk, Okkers zoon,
overleden den 3. van Loumaand 1673.
kwam in plaats, by plaats-vervulling
van 't Gerecht, den 10. des zelve
Maands (b)

Mr. Iakob van Mewen, &c. Heeren Jo-
hans zoon.

Mr. Pompejus Berk, Heeren Dirks zoon.

Mr. Kornelis de Beveren, Heeren Korne-
lis zoon, Heere van West Yffelmonde,
de Linde, &c. Bailliu en Dijk-graaff van
de Merwede, en Schout van Acht dagen
dezer Stede.

Johan-Nikolai van Malapert, Louys zoon,
Heere van Krayesteyn.

Mr. Pieter Belaart, Gerards zoon.

Pieter van Regenmorter, Pieters zoon.

(a) Mattheus vanden Brouk, Mattheufz.

(b) Mr. Francoys vander Burch, Heeren
Johans zoon.

Schepenen, *Gekozen by zijn Hoogheyd, &c.
den 10. October ingaande, en Be-eedigd den
14. des zelve Maands, 1673.*

De HEEREN,

Mr. Willem Brandwijk van Blokland, Hee-
ren Pieters zoon, Vry-Heer van Blok-
land, Geworden Burgermeester van 't
Gerecht,

Gerecht, den 18. Novembris 1672. Gekozen Burgermeester van de Gemeente, by zijn Hoogheyd, &c. den 2. Aprilis 1674. *pro eo*, by Surrogatie van 't Gerecht, den 19. des zelven Maands, (b)
 Johan van Neurenberg, Willems zoon, Gekozen Burgermeester van 't Gerecht, den 25. Novembris 1673. Ge-eligeerd tot Burgermeester van de Gemeente, by zijn Hoogheyd, &c. den 2. Aprilis, 1674. *pro eo*, by Surrogatie van 't Gerecht, den 19. des zelven Maands, (a)
 Adriaan vande Graaff, Sebastiaans zoon, geworden Burgermeester van 't Gerecht, den 30. Junij 1674.
 (a) Johan vander Hulk, Gillis zoon.
 Kornelis Belljaart, Kornelis zoon.
 Johan-Nikolai van Malapert, Louys zoon, Heere van Krayesteyn.
 (b) Johan van Beaumont, Heeren Symons zoon.
 Pieter van Regenmorter, Pieters zoon, Mattheus vanden Brouk, Mattheus zoon.
 Balthasar Walen, Heeren Arends zoon.
 Henrik Herinx, Gijsbrechts zoon.

Schepenen, *ingaaude Michaelis* 1674.

De HEEREN,

Arnd Muys van Holy, Symons zoon, doende afstand van 't Secretarisfchap, Geworden Burgermeester van 't Gerecht, den 3. Januarij 1675. Gekozen Burgermeester vande Gemeente, by den Oud-Raad, den 24. Maart 1675. Is in des zelfs plaats tot Schepen Gefurrogeerd, den 10. April 1675. (a)
 Adriaan vande Graaf, Sebastiaans zoon, Geworden Burgermeester van 't Gerecht, den 24. Maart 1675.
 Mr. Pieter Brandwijk van Blokland, Heeren Pieters zoon.
 Mr. Herman van den Honert, Heeren Johans zoon, Geworden Secretaris, opten 17. October 1674. In zijn plaats tot Schepen Gefurrogeerd, 20. November 1674. (b)
 Johan vander Hulk, Gillis zoon.
 Kornelis Belljaart, Kornelis zoon.
 (a) Jakob van Hoogstraten, Jakobsz.
 (b) Dr. Johan Becius, Karels zoon.
 Dirk Bressi, Rafaels zoon.
 Balthasar Walen, Heeren Arends zoon.
 Henrik Herinx, Gijsbrechts zoon.

Schepenen, *ingaaude Michaelis*, 1675.

De HEEREN,

Mr. Pieter Brandwijk van Blokland, Heeren Pieters zoon.
 Mr. Jakob van Mewen, &c. Heeren Johans zoon.
 Mr. Pompejus Berk, Heeren Dirksz.
 Symon Rottermond, Adriaans zoon.
 Johan Bax, Matthijs zoon.
 Francoys vande Graaff, Sebastiaans zoon.
 Jakob van Hoogstraten, Jakobs zoon.
 Dr. Johan Becius, Karels zoon.
 Dirk Bressi, Rafaels zoon.

Schepenen, *ingaaude Michaelis*, 1676.

De HEEREN,

Mr. Jakob van Mewen, &c. Heeren Johans zoon.
 Mr. Pompejus Berk, Heeren Dideriks zoon.
 Symon Rottermond, Adriaans zoon.
 Johan Bax, Matthijs zoon.
 Francoys vande Graaff, Sebastiaans zoon.
 Elias vanden Brouk, Mattheus zoon.
 Hubert vande Graaff, Nikolaas zoon.
 Mr. Michiel Pompe van Slingeland, Heeren Matthijs zoon.
 Pieter de Carpentier, Heeren Roelands zoon.

Schepenen, *ingaaude Michaelis*, 1677.

De HEEREN,

Mr. Meynard van Segwaard, Heeren Bartholomeus zoon.
 Korstiaan Gijfen, Hermans zoon.
 Gerard Franken, Genefaas zoon.
 Elias vanden Brouk, Mattheus zoon.
 Hubert vande Graaff, Nikolaas zoon.
 Mr. Michiel Pompe van Slingeland, Heeren Matthijs zoon.
 Pieter de Carpentier, Heeren Roelands zoon.
 Willem Boffchert, Lodewijks zoon.
 Izaak vanden Biesheuvel, Anthonis zoon.

De Schepenen moften wel eer 30. Iaren bereyken, toch moeten nu ten minften volle 20. Iaren oud zijn, voor en al eer dat zy mochten of mogen tottet Schependom toegelaten worden: zijnde al van Ouds de Duer om in den Oud-Raad te geraken: Maar of den Oud-Raad mettet Schependom te gelijk (dat waarfchijnlijk is) heeft begonnen, kan My, zoo klaar, als Ik wel wenfte, niet getoond worden.

Dat den Oud-Raad of de Vroedschap zeer Oud is, is klaar en zeker: In den Verdrag, beraamd op S. Victoers dage 1345. is de zelve al bekend. In 't Verdrag, gemaakt op S. Valentijns Dag 1385. nopende de Achten, werd de zelve gemeld. In een Verdrag, belangende den Ban, Bevaarden, enz. 1400. op onzer Vrouwen Avond *Conceptio*. In een Verdrag, rakende 't Keur-Boek, z. 1401. op S. Michiels Avond *Archangeli*. In een Brief der Gemeen-Stede in Dordrecht 1406. opten Elfsten January. In een Brieff van 't Uytgeven in Erven 1433. opten 20. in Julio. In een Ordonnantie, rakende 't Eeden der Poorteren, maken der Kueren voor de Gilden 1445. opten 13. Dag in Meye, en den Vijfften Dag in Junio. In een Verdrag uytte Handvest, nopende 't Geleyde der Kooplyuden 1447. den 7. Dag in Meye. In een Verdrag, rakende de Maag-taal in 't Gerecht 1455. opten Vijfften Dag in Julio: en meer andere.

Nopende het zitten in den Oud-Raad, is de volgende Orde, beraamd 1594.

In de Vergaderinge van mijn Heeren Schout, Burgemeester, Schepenen, Raden, Oud-Raden, en Luyden van den Achten der Stede Dordrecht, gehouden op den 28. September in den Jare 1594. voor het openen van de Missive in den Hove van Holland, inhoudende de Veranderinge ofte Verkiezinge in Schepenen en Raden, voor den aenstaenden Jare, in deliberatie geleyd inde, of het niet betamelicken zoude zijn inde Ordinaris Vergaderinge van Schepenen en Raden om Recht te doen, ende oock in andere Vergaderinge inde Magistraet, in 't Adviferen ende oock Zegelen te gebruycken, die Orde, dat Voorzitten, Adviferen en Zegelen zullen, niet die Oudste van Jaren, gelijk tot noch toe gebruyckt is geweest, maer die de Oudste zijn in officie, gelijk in alle wel geformeerde Collegien geuseert wert.

Is eendrachtelick geresolveert en gearresteert, dat van nu voortaan de Cellen vande Magistraet gesteld ende gedresseert zal werden in vougen en maniere hier naer volgende: Te weten, dat d'eerste plaetsche genomen zal werden by den Schout, doch gevraeght werden, ende Adviferen in vougen ende manieren gelijk van Ouds gebruyckt is, daer na den Burgemeester vande Gemeente wegen, daer aen den Burgemeester van 't Gerecht ofte 's Heeren wegen, als President vande Schepenen; dan d'ander Schepenen, na dat zy

eerst in qualite als Schepenen hebben gediend. De Raden daer aen, na dat z Oudste zijn in Officie in die qualiteyt. De Oud-Burgemeesters van de Gemeente daer na, oock op d'ordre van den tijt dat zy Burgemeesters gekoren zijn geweest, volgens d'Oud-Raden, zonder distinctie te maken ofte zy Schepenen ofte Raden geweest zijn; ende op 't laetste de Luyden van den Achten naer dat zy de langst hebben gediend. Ende daer de Personen gelijk in Officie gekomen zijn, zal voor zitten die Oudste van Jaren is.

Op welke Orde de Cedulle van de Magistraet hier na werd gesteld :

Schout.

Adriaan van Blyenburg, Heeren Adriaansz.

Borgemeester.

Willem de Jong, Willems zoon.

Schepenen.

Goverd van Beaumont, Ians zoon.
 Adriaan [van Terefeyn] Iobs zoon.
 Adriaan, Heeren Ians zoon, Lakenkoper.
 Kornelis de Vries, Willemszoon.
 Wouter, Heere van Crayesteyn en Wulven.
 Nikolaas Ians zoon, Kruydenier.
 Meynerd van Ségwaard, Bartholomeusz.
 Adriaan Repelaar, Anthonis zoon.
 Adriaan Ians zoon, Korenkooper.

Raden.

Jan Schoonhout, Boudewijns zoon.
 Matthijs van Asperen, Gerits zoon.
 Arend Dammert, [Arends zoon.]
 Kornelis Ians zoon, Kapiteyn.
 Willem van Liesveld.

Oud-Burgemeesters.

Willem, Ians Wittes zoon.
 Kornelis, Frans Wittes zoon.
 Jakob Kool, Heeren Adriaans zoon.

Oud-Raden of Vroedschap.

Dierick [van Beverwijk,] Heren Flips zoon.
 Bathasar Franszoon, Gecommitteerde Raad ter Admiraliteyt.
 Kornelis Moelen, Adriaans zoon.
 Iohan Pauli, Raad van Staten der Vereenigde Nederlanden.

Ians Brouwer, Arends zoon.

Ian van Kroofswijk, Heeren Kornelis zoon.
 Henrik van Nispen, Heeren Adriaans zoon.
 Baillju en Dijk-graaf van Altena.
 Kornelis van Blyenburg, Heeren Adriaansz.
 Nikolaas van Wezel, Heeren Ians zoon.
 Kornelis Zyberts zoon, Brouwer.
 Kornelis Iakobs zoon, Boogmaker.
 Iakob, Frans Wittes zoon.
 Thomas de Witt, Heeren Willems zoon.
 Adriaan Kornelis zoon, Thefaurier vand Reparation.
 Willem van Beveren, Heeren Kornelis zoon.
 Raad en Rentmeester van Zuyd-Holland.
 Pieter Kool, Iakobs zoon.
 Kornelis Aerts zoon, Vleyshouwer.
 Adriaan t Jong, Ians zoon, Doctor ind Rechten.
 Kornelis Aarts zoon, Pondgaerder.
 Adriaan van Duynen, Ians zoon.
 Willem de Jonge, Kornelis zoon.

Achten.

Adriaan Roerom, Kornelis zoon.
 Kornelis de Wit, Willems zoon.
 Kornelis Iakobs zoon Bak.
 Gerard van Blyenburg, [Heeren Adriaansz, Goris Maertens zoon.
 Iakob van Diemen, [Heeren Cornelisz.]
 Pieter Nan, Aarts zoon.
 [Willem van Liesveld, ontbrekende, zijnd geworden Raad.]

Wapenen der E. Groot-Achtvare Heeren, de Heeren Schout,
 Burgermeesteren, Schepenen, Oud-Raden, Secretarissen, Ende Goede
 vrien vanden Achten, der Stadt Dordrecht, den 14. Julij 1676.

H^r Kornelis Pompe van Meer der voort. Ridder & Schout
 Mr Sannuel Everwen Pesi denende Burger meester.
 H^r Adriaan van Blijenburg. Ridder H^r van Naaldw. Burgerm.
 Arend Mays van Hols. Burgermeester.
 Johan van der Hulke. Burgermeester, sterff den eersten Augusti 1676

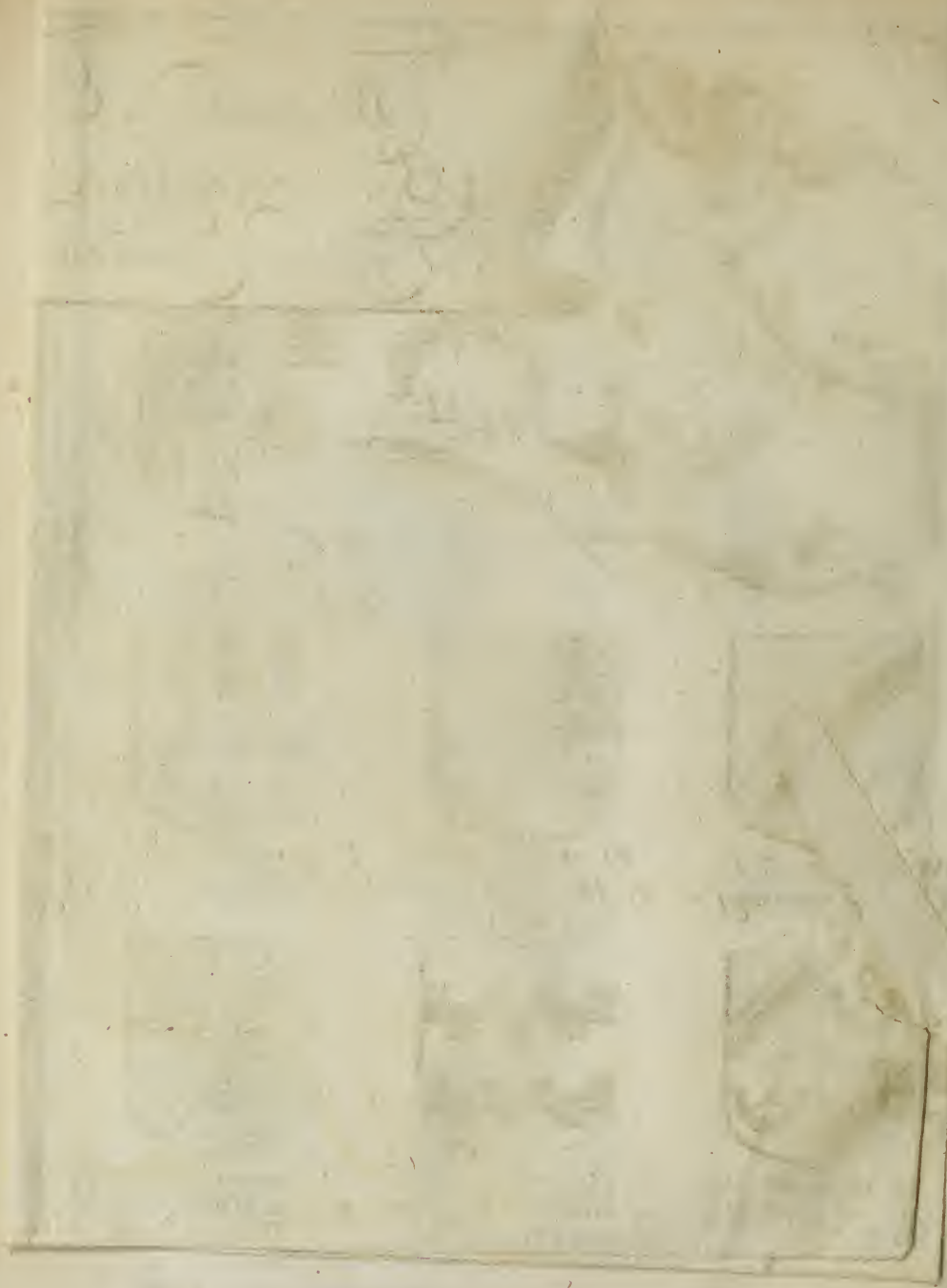
Mr Johan vande-Burch. Oud Burgermeester.
 H^r Mattijs Pompe, vre Heer van Slingsland. Oud. Raad.
 Johan van Neurenberg. Oud. Burgermeester.
 Mr Pompeius Berk. Burgerm. in plaats van Johan van der Hulke.
 Mr Nikolaas Stooop. Oud. Burgermeester
 Cornelis de Vries. Oud. Raad.
 Mr Willem Brandwyck van Blokland. vry Heer van Blokland. Oud. Burgerm.
 Adriaan vande Graaf. Oud. Raad
 Dr Johan de Jong. Oud. Raad sterff den 10. September 1676.

Mejnert van Gwaert. Oud. Raad.
 Mr Pieter Brandwyck van Blokland. Burgerm. den 27. Maart 1677
 Mr Pompeius de Roovere. H^r van Hardinksveld. Oud Raad.
 Mr Jacob van Weenen. Oud. Burgerm. vant Gerecht. 31. September
 Mr Pompeius Berk. Schepen.
 Mr Cornelis Bellwaert. Oud. Raad.
 Mr Cornelis de Heeren. H^r vande Lind. West. vscelmeuler. Oud. Raad
 Mr Pieter Beluarts. Oud. Raad.
 Sijmon Rottermont. Schepen

Corstiaan Gysen. Oud. Raad.
 Johan Bas. Schepen.
 Johan van Beuimont. Oud. Raad. sterff den 28. September 1676.
 Gerard Franken. Oud. Raad.
 Pieter van Regenmorter. Oud. Raad.
 Mattheus vanden Broek. Burgerm. den 20sten. April 1677.
 Francois vande Graaf. Schepen.
 Jakob van Hoogstraten. Schepen.
 Dr Johan. Beicus. Schepen

Gorard van Eyssel. Oud. Raad.
 Mr Dirk Bressi. Schepen.
 Mr Francoijs vander Burch. Oud Raad.
 Balthasar Walen. Oud Raad.
 Henrik Herinx. Oud. Raad.
 Mr Gerard de Boven. H^r van Sirevels Hoek. Oud. Raad.
 Mr Herman Halling. Oud. Raad. ende. Secretaris.
 Mr Herman vanden Honert. Oud Raad. en Secretaris.

Rudolph Broemken. Burgerm. vande Achten.
 Jako vanden Brandeler. Acht.
 Willem Bofschert. Acht.
 Dieter van de Werff. Acht
 Elias vanden Brock. Schepen den 29. September 1676.
 Huybert vande Graaff. Schepen den 29. Septemb. 1676.
 Willem van Blijenberg. Acht. Tresorier den 31. Januarij 1677.
 Jakob Sonne maas. Secretaris vande Achten.

Der Oud-Raden Ambt is, de Staten van Holland en West-Vrieland, Mitsgaders den Heere PRINCE VAN ORANGE, als Stadhouder, Gehouw en Getrouw te zijn, enz. In Stads en Lands zaken ten besten te helpen Beramen en Besluyten: En, opten Eed, daar toe vermaand, wanneer 't vereyft, het zelve dicht te houden.

Toch eer de Oud-Raden in 'er Ambt treden, en Sittinge en Plaats nemen, werd haar den volgenden Eed, door den Heere Schout inder Tijd, Gestaaft.

Eed vande Oud-Raden.

WY Zweren dat Wy, omme tot Oud-Raden te geraken, niet en hebben gefolliciteerd; sulks Beloven en Zweren Wy de Staten van Holland en West-Vrieland, mitsgaders den Heere PRINCE VAN ORANGE, als Stadhouder dezer Provintie, in dier qualiteyt gehouw en getrouw te wezen, als mede onder der zelve Regeeringe de Kerkke Christi, [Gereformeerd] naar Godes Heylig Woord te helpen hand houden; De Stad Dordrecht, en alle de Inwoonders van dien, in hare Privilegien te helpen maintaineren; De Keuren en Statuyten der zelve Stede, in 't regard van 't Schout-Ambt, op den 4. January 1631. gemaakt, te hand-haven, geene Inbreuke daar van te zullen lyden ofte toestaan: Weduwen en Weezen te beschermen: En voorts alles te doen dat goede en getrouwe Vroedschappen, schuldig zijn, en behooren te doen:

Zoo waarlijk moet Ons God Almachtig helpen.

Lijste van den *Oud Raad of Vroedschap*: Hersteld en Gekozen door zijn Doorluchtige Hoogheyd, den Heere PRINCE VAN ORANGE, enz. als Stadhouder van HOLLAND, &c. opten 6. Septembris 1672. En siederd geworden: Met Byvoeging der Jaren, wanneer de zelve d'eerstemaal in dat Ambt-geenootschap zijn getreden.

De HEEREN:

1642. Adriaan van Blyenburg, Heeren Adriaans zoon, Heere van Naaldwijk, Regeerende Burgermeester. 1639. Iohan van Haarlem, Rochus zoon, 2. February 1675. Overleden. 1641. Pieter de Carpentier, Roelands zoon, 17. December 1672. Overleden. 1642. Mr. Matthijs Pompe, Heeren Michiels zoon, Heere van Slingeland. 1642. Mr. Iohan vander Burch, Heeren Francoys zoon, Heere van Niemand-	Vriend, werd Burgermeester 19. September 1672. 1650. Iohan van Neurenberg, Willemsz. werd Burgermeester 2. April 1674. 1656. Mr. Pompeus Berk, Heeren Matthijs zoon. 1657. Mr. Nikolaes Stoop, Heeren Jakobs zoon, werd Burgermeester 2. April 1674. 1657. Kornelis de Vries, Heeren Dingmans zoon. 1661. Mr. Willem Brandwijk van Blokland, Heeren Pieters zoon, Vry-Heer van

- Blokland, werd Burgermeester 2. April 1674.
1662. Mr. Samuel Everwijn, Samuels zoon, werd Burgermeester 29. Maert 1675.
1662. Mr. Kornelis Pompe van Meerdervoort, Heeren Michiels zoon, Ridder, Heere van Henrik Yden-Ambacht, enz. Schout van Dordrecht.
1663. Arend Muys van Holy, Symonsz. (Gesteld tot Geheym-Schryver, uyten Oud-Rade gegaan 1668, en door 'et afstaan van 'et Secretarischap daar weder ingekomen 1674.) werd Burgermeester 24. Maert 1675.
1664. Adriaan vande Graaf, Sebastiaansz.
1664. Goverd vander Velde, Heeren Francoys zoon, Overleden den Eersten Mey 1673.
1666. Mr. Gerard Brandwijk, Okkers zoon, *Obijt* 3. January 1673. *pro eo* by Surrogatie van 't Gerecht, 10. Januario 1673. (a)
1668. Dr. Johan de Jong, Heeren Kornelis zoon.
1669. Francoys Rees, Matheus zoon.
1669. Iustus Coxius, Iohans zoon.
1670. Mr. Meynard van Segwaard, Heeren Bartholomeus zoon.
1670. Mr. Pieter Brandwijk van Blokland, Heeren Pieters zoon.
1670. Mr. Herman vanden Honert, Heeren Iohans zoon.
1671. Mr. Pompeus de Roovere, Heeren Pieters zoon, Heere van Hardinxveld.
1671. Mr. Jakob van Mewen, &c. Heeren Iohans zoon.
1671. Mr. Pompeus Berk, Heeren Dirksz.
1672. Iohan vander Hulk, Gillis zoon.
1672. Kornelis Belliard, Kornelis zoon.
1672. Mr. Kornelis de Beveren, Heeren Kornelis zoon, Heere van West-Yffelmonde, de Linde, &c. Schout van Acht dagen binnen Dordrecht.
1672. Iohan-Nikolai van Malapert, Louys zoon, Heere van Krayesteyn.
1672. Mr. Pieter Belaarts, Geritsz.
1672. Symon Rottermond, Adriaans zoon.
1672. Korstiaan Gyfen, Hermans zoon.
1672. Iohan Bax, Matthijs zoon.
1672. Iohan van Beaumont, Heeren Symons zoon.
1672. Gerard Frankken, Genesfaas zoon.
1672. Pieter van Regenmorter, Pietersz.
1672. Mattheus vanden Brouk, Matheus
1672. Francoys vande Graaf, Sebastiaens
1672. Iakob van Hoogstraten, Iakobs zoon
1671. Dr. Iohan Becius, Karels zoon.
1672. Goverd van Eyffel, Kornelis zoon.
1672. Dirk Bressi, Rafaels zoon.
1673. (a) Mr. Francoys vander Burch, Heeren Iohans zoon.
1673. Balthasar Walen, Heeren Arendsz.
1673. Henrik Herincx, Gijsbrechts zoon
1674. Mr. Rochus van Molefshot, Lowi zoon.
1674. Mr. Herman Halling, Heeren Iohans zoon.
1674. Mr. Gerard de Beveren, Heeren Willems zoon, Heere van Strevelshoek.

Ook zaten als Oud-Raden, in den Iare 1671 uyten Goeden Luyden vanden Achten.

Mr. Gerard de Beveren, Heeren Willems Heere van Strevelshoek, Burgermeester vanden Achten.

Rudolph Bremkens, Heeren Iohans zoon.

Iakob vanden Brandeler, Roelandsz.

Willem Boffchert, Lodewijks zoon.

Mr. Francoys vander Burg, Heeren Iohans Pieter vande Werff, Adriaans zoon.

Leonard vander Hulk, Gillis zoon.

Mr. Iohan Bladegem van Woensel, Iohans

Na de Huydendaagse Bestieringe en Wyze, cyste nute volgen de Goede Luyden van den *achten*. Maar na dien de Goede Luyden van den *Twaalven* eerder hebben geweest, en dienvolgende vroeger in Orde en in Tijd waren, als zijnde, zoo ik houde, opgekomen in 't Jaar Ons Heeren 1371. 's Vrydages na Onzer Vrouwen dag. Die, gelijk de *Achten*, inde *Tweespalt* van *Hoeks* en *Kabeljauws*, somtijds *Aangesteld*, en dan wederom *Ofgeraakt* zijn: zoo zullen wy van de *Twaalven* eenige der zelve *Lysten* en *Namen*, gevonden inde *Rekeningen* der *Treforiers*, opte *Jaren* 1381. en 1382. In de *Gilde-Kist* der *Heeren* van *S. Jan*, gezeyd *Kleermakers*, nopende een *Verdrag* tusschen den *Oude-Cleermackers* en den *voorz Gilde*. Gedaen in 't Jaer Ons Heeren *M. CCC. Drie* ende *Tachtich*, opten *Sonnendach* na *Jaers dach*. Als ook in een *Handeling- of Acte-Boek*, leggende op *Stads Kantoor*, nu *Burgermeesters Kamer*, laten volgen.

1381.

Cleys Oem.
Huge Feitop.
Iacob Lisse. (a)

Cleys Loeync, Hout coper.
Willem Mattheus zoen.
Heyman Vaftraets zoen.
Bouden Ians zoen.
Pieter Iacobs zoen, Snyder.
Pieter Braet, Backer.
Airt Ians zoen, Cuper.
Adriaen Ians zoen.
Ian Geryts zoen, Vyscoper.
Govert Heinrich zoen, Oud-scoemaker.
Iacop Symons zoen, Smyt.

[1457.]

(a) Deze waren in *Geireland* gezonden, om een *Recht*, nopende *Onze Stad*, en werden *derhalven* vermeld inde *Rekeningen* der *Treforiers*.

1383.

Willem Cleys zoen.
Ionge Willem vander *Tympel*, *Florens* sone.
Damas die *Hont*.
Tielman *Haec*.
Ian *Nouden* sone.
Heynrick *Blanckaert*.
Pieter van *Maldegem*.
Willem vanden *Spoeje*.
Ian *Willems* zoon, die *Backer*.
Gheraet *Aerts* zoon die *Viscoper*.
Iakob *Meeffer*, Ians zoon, die *Scalemaker*.
Bartout *Hamert*, Ians zoon.

1457.

Dirc Suus, *Vleyshouwer*.

Gheenken *Luf*, *Heynys* zoen.
Iacop Symons zoen, Hout coper.
Lambert van *Veldwijc*, *Wantfnider*.
Ian *Braet*, *Linneweaver*.
Dirc in die *Kar*, [van] 't *Groote* *Gild*.
Bouden Ians zoen [van] *Dol-dieff*, [een vande zes *Scipluden* *Gilde*.]
Pieter *Braet*, *Backer*.
Willem *Daniels*, *Scrienmaker*.
Roelof *Willems* zoen d' *Appelcoper*.
Ian *Geryts* zoen, *Vyscoper*.
Hughe *Geryts* zoen, *Scoemaker*.
Geryt van *Asperen*, *Metzelaer*.

1462.

Willem vander *Tympel*, *Heeren* Ians zoen.
Ysebrant vanden *Kouster*.
Cleys *Baen*.
Ian *Pieters* zoen *Coman*.
Adriaen *Heinricx* zoen.
Bartout *Loenis* zoen.
Iacop *Wor*, *Aerts* zoen, *Metzelaer*.

X x 3

Iacop.

Iacop Damas zoen.
 Meeus Gillys zoen.
 Pieter van Slingelant, Dirck zoen.
 Pieter Pieters zoen die Cuper.

Anthoenis vanden Hoewel, Ians zoen.

Op welk Jaar dit volgende mette Klok is Afgekundigd.

Actum den lesten dach in Aprill 1462.

Ut begeerte van de Guede Luden vanden Twaelven, waert Gecondicht, waert dat yemant binnen der Stede eenige Guede onder hem hadden, der Stede ende hoire Treforie toebehoerende: dat sy die binnen den Iersten viertien dagen naest comende, brengen sullen onder der Stede Treforiers, of onder de Guede Luden van den Twaelven voifsz. Ende waert dat yemandt namaels bevonden waerde, die des niet gedaen en hadde, mer die Stede Guede onder hem behilde, dat waer op Correxie van Scepenen.

Item, of yemandt eenige faken wift, dair der Stede profijt in gelegen waer, dat sy dat aenbrengen den Gueden Luden van den Twaelven, of enich van hem, binnen den iersten viertien dagen naestcomende.

Dat nyemandt gheen Aerde en neme of wech en drage, after van der Stede Vesten, om die in hoir Hove of anders te voeren, of dair eenich Grippen of Putten en maeck, op die Boet van iij. Pondt, ende Correxie van Scepenen.

Wy vinden de Twaalven al Vermeld, metten Ouden-Rade en Gerechte, in 't Jaar Ons Heeren 1372. Insgelijks in 't Jaar 1380. daar den Heer van Ameyde, in sijn Oude Vriheyd van zynen Wine, by den Rechte, Ouden-Rade en Twaalven, werd gesteld. Vinde de Twaalven in 't Jaar 1477. ook te hebben geweest.

De Goede Luyden van den Achten

De Erfstemaal geworden in 't Jaar Ons Heeren 1385. des Maandaghes na S. Valentijns dag. Zijn, gelijk Wy van den *Twaalven* hebben gezeyd. somtijds Afgeraakt, en dan wederom Opgekomen. Werden alle Jaar, ter vermane van den Heere Burgermeester der Gemeente inder Tijd, by de Deken vande Gilden en Gemeene Neringen, uytte Vier Wyken, en aanzienlikste Borgery der Stad, uyt een getal van Vier en Twintig, voorgesteld. omme daar uyt, by zijne Vorstelijke Hoogheyd, den Heere PRINCE VAN ORANGE, als Stadhouders van HOLLAND, enz. te werder Gekozen.

Der Achten Ambt en Plicht is, de Staten van Holland en West-Vriessland, mitsgaders den Heere PRINCE VAN ORANGE, enz. Gehouwer Getrouw te zijn, de Stad in haren Rechten te helpen houden, hair oirbaer te verde-

vorderen haar schade te schutten: ter Zale ontboden zijnde, te staan over Stads en Lands zaken, en die, als 't vereyft, opten Eed aangemaand, by 'er te houden. Viermaal 's Jaars de Burgermeesters van de Gemeente te helpen Kiezen, of wel, mede tegenwoordig te zijn, t'elker Teelte op 'et doen der Burgermeesters Rekeningen, en als het *Presidium* van 'et Burgermeesterschap der Gemeente, na Orde van den eenen opten anderen valt. Viermaal 's Jaars voor 'et doen der Burgermeesters Rekeningen, inden Oud-Raad voor te stellen zoodanige zaken als zy achten tot Stads Welvaren te behooren: (werdende genoemd, Punten der Burgerlyke Bestieringe,) moerende haar getal vol zijn voor 'et Inbrengen van haar Twaalf Kueren, tottet Borgermeesterschap, of anders, by gebrek van yemande uyt hem luyden, 't zy uytter Stad, of niet tegenwoordig zijnde, werd het getal uytte dienende Schepenen vervuld. En zijn de Achten in de Vierde Wijk, metten Schat-bewaarder (*Tresorier*) van Stads Verbeteringen (*Reparatien*) Grachtmeesters.

En werd Hemluyden voor 'et aanvangen van haar Ambt, door den Heere Schout inder Tijd, den volgenden Eed Gestaaft:

Eed van de Goede Luyden van den Achten.

WY Zweren dat Wy, omme tot Achten te geraken, niet en hebben gefolliciteerd; sulks Beloven en Zweren Wy, de Staten van Holland en West-Vriesland, mitsgaders den Heere PRINCE VAN ORANGE, als Stadhouder dezer Provintie, in dier Qualiteyt Gehouw en Getrouw te wezen, als mede onder der zelve Regeringe de Kerkke Christi, [Gereformeerd] naar Godes Heylig Woord, te helpen hand-houden, de Stede van Dordrecht, en alle Inwoonderen van dien, in hare Privilegien te helpen maintineren; de Kueren en Statuten der zelve Stede, in 't regard van den Schout-Ambte; op den 4. Januarii 1631. gemaakt, te hand-haven, en geene Inbrueke daar van te zullen lyden ofte toe te staan; der voorz Stede proffijt en Oirbaer te helpen doen, en hare schade te schutten: Vier-werven 's Jaars den Borgermeester van de Gemeente te helpen Kiezen [en Nomineren] in behoorlijke Tyden, naar Gewoonte; en voorts alles te doen, dat Goede en Getrouwe Achten van Dordrecht schuldig zijn, en behooren te doen.

Zoo waerlijk moet Ons God Almachtig helpen.

Vinde vande Achten 't volgende Verdrag.

INden Jaere Ons Heeren M. CCC. Vijff' ende Tachtich, des Maendaghes Inae Sinte Valentijns dach: Doe waert over een gedragen met gemeenen Raede

Raede van den Gerechte, den Ouden Raede, ende gemeennen Neeringen inder Stede, om ruste ende goet accoirt mit malcanderen inder Stede te behouden, tot ons Lieffs Heeren eere, ende der Stede ende des gemeenen Coopmans oirbaer ende prouffijt. Ende uyt zeggen van Zestien Mannen, die daer toe uyt gemeenen Consente gevoecht waeren: ende diemen allre saecken geloeffden, hoe sy 't best geordineren konde: Dat soude men vast ende Stade houden, daer off dat sy hoer gescheyt voertbrochten by eenen openen Brieffve, die daer off is onder der Stede groeten Zegel, Achte Mannen te hebben, die de Deeckens vander Neeringen by tyden kiesen, Raed te hebben mitten Gerechte, ende alle saecken ten meesten oirbaer der Stede mit Hemluyden te disponeren vander Stede State, mit andere Poincten, alsoe die Brieff inhoud. Des sullen dese Achte by tyden Koeren hebben, op hoeren Eed, gelyck den Ouden Raede, van Burgemeesterschap, Treseryen, ende Heemraedschap. Ende sullen hebben twaelf Stemmen en Koeren, gelijcke als die twaelfve plagen te hebben inden Voerbrieffven daer op gegeven, ende dit sal sonder stadich bysitten wesen mitten Gerechte inder Kamer. Ende behoudelijk Onsen Lieve Heere ende Vrouwe hoere Heerlickheyte, ende hoer seggen stadich te blyven, dat sy nu leff-werff inden Hage seyden: ende der Stede van Dordrecht alle hoers Rechts ende Hantvesten, ende den Neringen al hoers Rechts ende Brieven in hoere Machte. Alle dinck sonder Archgeliff.

Werden de Achten ook vermeld in een Verdrag, gemaakt opten 24. Mey 1397.

Woensdaechs na S. Marcus dach Evangeliste 1395. gaf Hertogh Aelbert inden Hage een Handvest aen die van Dordrecht, daer in gezeyd wert:

Wanneer Wy of Onsen Naecoemelingen, Graven te Hollant, onsen Gerechte te Dordrecht verfetten sullen, soe sullen die gemeene Neeringen van Dordrecht Ons of Onsen Naecoemelingen voerz in Schrifte overfenden xxiiij. goeder Knapen, dats te weeten, uuyt elcken Quartier vj. Mannen, ende daer sullen Wy of Onsen Naecoemelingen nemen uuyt elcken Quartier twee Mannen, die ons genoegen, die coemen sullen by onsen Gerechte, tot alre tijt als [Sys] vermaent worde van hem, of dat sy van der Neringe wegen daer by te doen hebben, om te helpen raden onsen Gerechte voerz, tot Onser eeren ende Ons ende Onser Stede oirbaer, ende mede tot Onser Stede goet te ziene, &c.

Inde Handvest Willems van Beyeren, gegeven inden Hage den 15. van Herfftsmaand 1409. werd onder andere gezeyd:

Soe wat Scout ende Gerechte wy inder tijt setten, die sullen Recht hantieren na hoeren vijff sinnen, sonder eenige berechtinge van Achten off Deken, off van yemant anders van den Gemeenten, ende waert dat hem daer en boven yemant bewonde, ende men betugede mit Scepen of mit Raede, dat zoude staen up een peyne van thyen Ponden Hollants, ten waer dat die bruecken hoeger liepen, &c. Item, soe en sullen die Achten, die inder tijt weesen sullen, by onsen Gerecht opter Zaele niet sitten, ten sy datse onsen Gerechte by hoer ontbiet, of ten waer dat zy van onser Stads saeken, of der Gemeenten daer te doen hadden, die sullen zy onsen Gerechte toegen, ende weder wech gaen, sonder eenich bewint meer te hebben in eenige saecken die Ons of Onsen Gerechte aengaen, &c. En sal nyemant Achte wesen, hy en zy een ingeboere Poertere, ofte hy en hebbe thyen Iaeren binnen onser Stede gewoent, &c.

Inde Handvest van Hertogh Flips, gegeven te Dordrecht, op Sinte Martijns dach inde Winter

Winter 1425. Werden de Achten ook gedacht in de Handvest van Maximiliaen en Maria, Hertogen, gegeven te Gent, in Oegstmaand, 1478. &c. ende maakt ook gewag van de Kiezinge der Achten. De Handvest van Maximiliaen en Maria, gegeven in den Hage, op den xvij. September 1481. Desgelijks die van Koning Maximiliaen en zijnen Zoon Flips, gegeven op 't Slot van Tuernhout, den 21. van Wintermaand 1494. en in meer andere.

Wy zullen laten volgen de Achten, My ter hand gekomen uytte Gilde-Kist der Schip-Timmerluden, belangende zeker Verdrag, gemaakt door *Wigger Barents zoen*, den Burgermeester vande Gemeente Wegen, in 't Jaar Ons Heeren 1397. opten 24. dag in Mey. En den Alingen Achten, en die gene, welke door zijn Heogheyd, den Heere *Prince van Orange*, enz. in de Jaren 1672. 1673. 1674. 1675. 1676. en 1677. zijn Aangesteld.

Goede Luyden vanden Achten.

1397.

Damas die Hont, Henrix soen.
Keyner, Heinric Vogelaers soen.
Keyner, Heinric Kynts soen.
Keyner Jans soen.
Willem Graman, Hugen soen,
an Fraet, Sanders soen.
Jillys vander Halle, Jans soen.
acop die Goede, Jacops soen,

terkiezinge, gedaan by zijn Hoogheyd, den Heere PRINCE VAN ORANGE, enz. opten 6. van Herffstmaand 1672. uyt Vier-en-twintig Luyden, door de Dekenen van de Gilden en gemeene Neeringen aan zijn Hoog-gemelte Hoogheyd voorgesteld, den 3. der zelver Maand, in 't voorfsz laar, tot

Goede Luyden vanden Achten.

De HEEREN,

Ir. Gerard de Beveren, Heeren Willemsz, Heere van Strevvelshoek, Geworden Burgermeester van 't Ambt-genootschap der Achten, 1672 September 8.
Rudolph Broemken, Johans zoon.
Jakob vanden Brandeler, Roelands zoon,
Willem Boffchert, Lodewijks zoon.
Ir. Francoys vander Burch, Heeren Johanszoon, by plaats-vervulling (Surrogatie) van 't Gerecht 1673. geworden Schepen, kwam in plaats, by Surrogatie

vanden Achten, opten 9. Maart des zelve Jaars, (a)

Pieter vande Werff, Adriaans zoon.

Leonard vander Hulk, Gillis zoon.

Mr. Johan Bladegem van Woensel, Iohansz, Scriba van 't gemelte Collegie.

(a) Elias vanden Brouk, Mattheus zoon, werd Scriba, &c.

Goede Luyden vanden Achten, Gekozen by zijn Hoogheyd, enz. den , November 1673.

De HEEREN,

Mr. Gerard de Beveren, Heeren Willemsz, Heere van Strevvelshoek, Burgermeester van 't Collegie der Achten, gesteld door zijn Hoogheyd, enz. in den Oud-Raad, volgens Aanichrijvens van Hoog-gemelte Hoogheyd, opten 28. van Lentemaand 1674. is, by Surrogatie vande Achten, in des zelfs plaats gekomen, opten 30. des zelve Maands, in 't voorfsz laar, (b)

Rudolph Broemkens, Heeren Iohanszoon,
Jakob vanden Brandeler, Roelands zoon,

Willem Boffchert, Lodewijks zoon.

Pieter vande Werf, Adriaans zoon.

Leonard vander Hulk, Gillis zoon.

Mr. Iohan Bladegem van Woensel, Iohansz.
Elias vanden Brouk, Mattheusz, Scriba, &c.

(b) Huybert vande Graaf, Nikolaas zoon, werd Scriba, &c.

Yy

Goede

Goede Luyden vanden Achten, Gekozen by zyn Hoogheyd, den 28. van Wijumaand, 1674.

De HEEREN,

Rudolph Broemken, Iohans zoon, Burgermeester van 't zelve Collegie.
Iakob vanden Brandeler, Roelands zoon,
Willem Boffchert, Lodewijks zoon,
Pieter vande Werff, Adriaans zoon.
Elias vanden Brouk; Mattheus zoon.
Huybert vande Graaff, Nikolaas zoon.
Willem van Blyenberg, Laurens zoon.
Iakob Zonnemaans, Goverdsz, Scriba, &c.

Goede Luyden vanden Achten, Gekozen by zyn Hoogheyd, enz. 1675.

De HEEREN,

Rudolph Broemken, Iohans zoon, Burgermeester van 't zelve Collegie.
Iakob vanden Brandeler, Roelands zoon.
Willem Boffchert, Lodewijks zoon.
Pieter vande Werff, Adriaans zoon.
Elias vanden Brouk, Mattheus zoon. En
Huybert vande Graaff, Nikolaas zoon.
geworden Schepenen, 1676. Kwamen in
plaats, by Surrogatie van de Achten, (a) (b)
Willem van Blyenberg, Laurens zoon.
Iakob Zonnemaans, Goverdsz, Scriba of
Secretaris, &c.
(a) Leonard vander Hulk, Gillis zoon.
(b) Matthijs van Kapel, Iohans zoon,
werd Scriba, &c.

Goede Luyden vanden Achten, Gekozen by zyn Hoogheyd, enz. 1676.

De HEEREN,

Rudolph Broemken, Iohans zoon, Burgermeester van 't voorz Collegie.
Iakob vanden Brandeler, Roelands zoon.
Willem Boffchert, Lodewijks zoon, werd
Schepen, 1677. Kwam in plaats, by
Surrogatie vande Achten, (a)
Leonard vander Hulk, Gillis zoon.
Iakob Zonnemaans, Goverds zoon.
Willem van Blyenberg, Laurens zoon.
Matthijs van Kapel, Iohans zoon, Scriba
of Secretaris, &c.
(a) Iohan de Witt, Abrahams zoon, werd
Scriba, &c.

Goede Luyden vanden Achten, Gekozen by zyn Hoogheyd, enz. 1677.

De HEEREN,

Rudolph Broemken, Iohans zoon, Burgermeester van 't voorz Collegie.
Iakob vanden Brandeler, Roelands zoon,
Pieter vande Werff, Adriaans zoon.
Leonard vander Hulk, Gillis zoon.
Willem van Blyenberg, Laurens zoon.
Iakob Zonnemaans, Goverds zoon.
Matthijs van Kapel, Iohans zoon,
Iohan de Witt, Abrahams zoon, Scriba
Secretaris, &c.

Loon-trekkende-Raden, (*Raad-Pensio- narii*) van D O R D R E C H T.

My uyt W. van Goudhoevens Byvoegfel opte Hollandfche Kronijk, uyt Schepenen Brieven, Stads Bezendingen, Openbare Handelingen, als anders, er Handen gekomen.

Haar Ambt is, de Staten van Holland en West-Vriesland, mitsgaders den Heere PRINCE VAN ORANGE, enz. Gehouw en Getrouw te zijn, &c.

En werd haar, voor 'et aanvangen van 'er Ambt, door den Heere Schout inder Tijd, den volgenden Eed Geftaafd:

Eedt vanden Pensionaris der Stad

D O R D R E C H T.

DAt Sweert ghy dat ghy Pensionaris der Stadt Dordrecht wesen sult; de Staten van Hollandt ende West-Vrieslandt, mitsgaders den Heere Prince van Orangie, als Stadthouder deser Provincie, in dier Qualiteyt Gehouw ende Getrouw te wesen, alsmede onder deselver Regeeringe de Kerkke Christi [Gereformeerd] naer Godes Heylig Woordt, te helpen handt-houden; de Stede van Dordrecht, ende alle Gilden der selver Stede, sult helpen houden in heuren Rechten; der selver Stede proffijt en oirbaer sult helpen doen, ende haer schade schutten; goede toeficht sult hebben op der Stede Privilegien, Keuren ende Handvesten; na uwen besten wetenschap, alle Secreten, soo vande Camere van Dordrecht, als vande Privilegien ende andere saecken der selver Stede, secretelijck sult houden; Dagelijcx ter Zale sult comen, ten waere ghy inder Stede saecke moste Vaceren; ende tot allen tyden als ghy van den Borgemeesters ende Regeerders der Stede van Dordrecht voorfz. ontboden sult worden, by henlyuden sult comen; Ende voorts alles te doen, dat een Goet ende Getrouw Raed-Pensionaris van Dordrecht schuldich is ende behoort te doen.

Zoo waarlijk moet U God Almachtig helpen.

De HEEREN:

1468. Mr. Adriaen N. wt Dreyfcher,
1476. Mr. Kornelis de Jonge, Heere van
Baardwijk, na Raads-Heer van 't Hof
van Holland; zijnde Rekenmeester van
Holland, sterf 1504.

1505. Mr. Albert van Loon, tot 1511. werd
Raads-Heer van Holland, sterf 1524.

1518. Mr. Floris Oem van Wijngarden,
Heeren Jans zoon, Dr. in beyden Rech-
ten, werde door 't opstoken zijner wan-
gunstigen, by Bevel-Brief van Keyzer

Yy 2

Karel;

- Karel; Geschreven uyt Saragossa, den 6. December 1518. de Stad Ontzeyd. Toch den 4. October 1521. van Stads-wegen weder Gedeputeerd ter dag-vaert. En 7. Maert 1522. neffens Pieter Scoeck, Bailliu van Zuyd-Holland, oock Gezonden ter Dag-vaert, in den Hage. Werd verheven tot Raads-Heer van 't Hof van Holland, 1523.
- 15... Mr. Jakob vanden Eynde.
1520. Mr. Jakob van Teylingen, Overleden 1520.
1520. Mr. Gerit Bogaerd.
1529. Mr. Joos Bets zoen.
1532. Mr. Joost Beeft.
1538. Mr. Nikolaas de Groet, 1553. Overleden.
1550. Mr. Willem Scoeck.
1553. Mr. Nikolaas van Diemen.
1553. Mr. Kornelis van Hooglande.
1563. Mr. Peter Cornet, in Junio 1572. te Dordrecht verzekerd.
1577. Mr. Adriaen Wentfen.
1578. Mr. Jan Bets zoen, werd 1582. Raads-Heer inden Hoogen-Raad.
1580. Mr. Jakob [Halling] Pauwelsz. werd Raads-Heer inden Hove van Holland, den 30. Januarii 1590. sterf den 25. November 1596.
1584. Mr. Ioos van Meenen, gezeyd de Menin, staande beschuldigd tegen den Staat gezondigd te hebben, en zijnde by 't Hof van Holland 1594. gesteld in Reatu, werd door de Overheyd van Dordrecht, om eenige ondiensten, zoo zy verftonden, hare Stad aangedaan, den 15. April 1595. zijn Ambt ontzeyd, sterf 1596.
1591. 10. Januarii, Mr. Iohan Berk, Matthijs zoon. Ongewoonlik (*Extraordinair*) Afgezant (*Ambassadeur*) aan de Kroone van Engeland, in de Iaren 1607. en 1610. alwaar Hy in de tweede Bezending werd Ridder geslagen. Gezant aan de Kroone van Denemarcken in 't Jaar 1618. Aan de Gemeynthe-Staat (*Respublicque*) van Venetien, van den Iare 1622. tot 1627. Binnen Dordrecht den 18. Augusti 1627. Overleden.
1618. Mr. Andries de Witt, Heeren Kornelis zoon. Bekleede voor een tijd, het Advocaatfchap van Holland, na dat Mr. Iohan van Oldenbarneveld, in 't Jaar 1618. in Verzekeringe was genomen. Werd Raads-Heer van 't Hof van Holland 18. December 1620. Overleed de 26. November 1637.
1623. Mr. Iakob Cats, werd Raad-Pensionaris van Holland, 1636. Overleed 1660.
1634. 18. Maart, Mr. Matthijs Berk, Heeren Iohansz. Overleed 18. Decemb. 1667.
1634. 18. Maart, Mr. Herbert van Beaumont, Heeren Symons zoon, werd Secretaris vande Staten van Holland, enz 1640.
1640. 1. Mey, Mr. Nikolaas Ruysch, Heeren Koenraads zoon, werd Hof-Schryver (Griffier) van de Algemeene Staten, 1650. Overleed den 3. November 1670.
1650. 21. December, Mr. Iohan de Witt Heeren Iakobs zoon, werd Raad-Pensionaris van Holland, enz. Be-eedigde den 30. Iuly 1653. Was oock Groot Zegel-Bewaarder en Stadhouder van de Leenen van Holland, enz. Dede daar van Offtand in 't Jaar 1672. den 4. Augusti. En is opten 20. des. zelve Maands in 't voorz. Jaar, (neffens zijn Broeder Mr. Kornelis de Witt,) inden Hage, omgekomen.
1653. 1. September, Mr. Govard van Slingeland, Heeren Barthouts zoon, Afgezant aan de Kroone van Zweden, enz. 1656. werd Secretaris vanden Raad van Staten.
1655. 3. Mey, Mr. Iohan Berk, Heeren Matthijs zoon, Overleed 18. December 1667.
1664. 16. Septemb. Mr. Nikolaas Vивиën, Anthonis zoon. Dede daar van Aftand den 13. September 1672.
1672. 12. October, Mr. Rochus van Molefchot, Lowijs zoon.

Secretariffen van Dordrecht,

My, uyt Schepenen-Brieven, openbare Handelingen, als andre Schriften, ter handen gekomen.

Haar Ambt is, de Staten van Holland; mitsgaders den Heere PRINCE VAN ORANGE, enz. Gehouw en Getrouw te zijn, &c.

En werd haar, voor 'et aanvangen van 'er Ambt, door den Heere Schout onder Tijd, den volgenden Eed Gestaaft:

Eed van den Secretaris.

Ik Zweere, dat ick Secretaris der Stadt Dordrecht wesen sal; ende sulcks beloove ende Zweere ick de Staten van Holland ende West-Vriessland, mitsgaders den Heere PRINCE VAN ORANGE, als Stadthouder dezer Provintie, in dier Qualiteyt Gehouw ende Getrouw te wezen, als mede onder der zelve Regeringe de Kercke Christi, Gereformeerd naar Godes heylig Woord, te helpen hand-houden; Dat ick de Stadt Dordrecht, ende alle de Borgeren ende Ingezetenen van dien, sal trachten te maintaineren ende te conserveren in hare Privilegien ende Gerechtigheden; Dat ick den Heere Borgermeester inder Tijd, ende de Regeerders der voorz Stadt, sal bewijfen ende toedragen behoorlijk Respect ende Reverentie, ende My in alles, soo veel doenlijck, reguleren ende gedragen naer de Instructie voor de Secretariffen deser Stadt, op den 20. February 1668. gearresteert, sonder in den Tax ofte het Salaris, by het selve tot de Besoignes, soo ter Kamere als ter Secretarye gestelt, te excederen ofte te verhoogen; ende dienvolgende niet te allen ontfangen ofte aennemen eenige Giften, Gaven ofte Geschencken, by de geschreven Roomsche Rechten verboden; ende voorts My in alles generajcken te gedragen, foodanigh als een Goed ende Getrouw Secretaris toestaet ende behoort te doen.

Zoo waerlijk moet My God Almachtig helpen.

De HEEREN:

355. I. Theod.
359. 1365. I. Iacob Neve.
377. Siff. Will. Vlaming.
386. Mr. Willem Cau, in 't Jaar 1400.
Overleden.
390. 1391. Hugo Ioffor.
400. Hr. Iacop Hamert, Priester en Knunic, die om verscheyde beschuldigungen,

en om dat Hy eenen valschen Eed had gezworen, daar van Overtuygd zijnde, hoewel hy zeyde, die niet te hebben Gestaaft, Hem opten 16. Januarii 1403. zijnen Dienst, ter Camere, wierde ontzeyd.

1401. 1403. Io. Haesb.
1409. 1415. Io. Tolner.
1436. Ian van Zutphen,

Y y 3

1436. Ael.

1436. Ael. Gherardi.
 1439. N. Boy.
 1443. P. But.
 1444. N. Scoenhout.
 1447. Io. Slingeland.
 1457. 1462. 1463. 1465. Io. Albert. de
 Egmond. [Deken van de Groote Kerk;
 Stichter van S. Pancras Kappelle ter Gro-
 ter Kerk; nu bekend de Diemens Kap-
 pelle.]
 1458. C. de Scoenhoven.
 1470. I. LL. Blaeuw.
 1473. 1482. I. Heyn.
 1477. Corn. Backer.
 1481. H. Boys.
 1484. Mr. Willem van Beveren, sterf den
 19. February 1505. *Stilo Curia.*
 1487. T. Gerardi.
 1489. Ian Brouwer.
 1493. M. Brouwer.
 1497. 1507. Mr. Corn Iacobi.
 1502. Io. Iacobi.
 1511. I. de Vries.
 1513. 1514. 1536. Adr. de Woltre.
 1513. Mr. Tielman, Gerit Monnen zoen.
 1527. Mr. Iac. de Vries.
 1531. Ian die Vries.
 1536. Mr. Ioes Betz.
 1536. Mr. Adriaen Wouters zoen.
 1540. Willebrord Uuytenbrouck.
 1542. 1545. Ioh. de Naerffen, Anthonides.
 1548. Mr. Willem Scoeck, Tielmans zoen.
 1554. Mr. Gerard Michaelis.
 1561. 1572. 1583. Mr. Iacop [Hallincg]
 Pauli.
 1570. 1571. Mr. Willem Merula, Pou-
 wels zoen.
 1591. Mr. Iohan Berk, Matthijs zoen,
 17. September 1627. Overleden.
 1593. H. I. de Naerden, Secretaris Sub-
 fituyt.
 1598. H. Spiegel, Secretaris Subfituyt.
 1607. Ian Berk, Dirks zoen, Secretaris
 Subfituyt.
 1622. Mr. Matthijs Berk, Heeren Iohansz.
 den 23. Iuny 1655. Overleden.
 1655. 3. Iulii, Mr. Iohan Berk, Heeren
 Matthijs zoon, den 18. December 1667.
 Overleden.
 1668. 1. Maart. Arend Muys van Holy,
 Symons zoon.

1668. 1. Maart. Mr. Nikolaas vander Duf-
 fen, Heeren Ewouts zoon.
 1670. 15. September. Mr. Herman Hal-
 lincg, Heeren Iohans zoon.
 1674. 17. October, Mr. Herman vanden
 Honerd, Heeren Iohans zoon.

Clercquen ter Secretarye.

Voor'te aanvangen van haren Dienst, werd haar den volgenden Eed Gestaaft:

Eedt der Clercquen ter Secretarye binnen D O R D R E C H T.

IK Zweere, Dat Ick als Clercq ter Secretarye-wesende; de Secretarissen sal dragen Respect ende Eerbiedigheyt; den Heere Schout, Borgemeesters, ende Regeerders deser Stede bewijfen, in allen plaetsen, Reverentie ende Waerdigheyt; alle secreten van de Kamere secreet houden, ende niet reveleren; de Registers, my bevolen by de Secretarissen, trouwelijcken houden, ende de Besoingens daer uyt Resulterende, verantwoorden; dat ick de Luyden, ter Secretarye te doene hebbende, niet en sal exactioneren, maer ny te vreden houden met het gunt my ter sake van mijn Salaris by de Secretarissen werd toegevoegd, ende 't Salaris ter Secretarye geordonneert, trouwelijcken aen de Secretarissen verantwoorden; de Secretarye trouwelijcken bewaren ende waer nemen; mitsgaders d'Exëcutien van de Vonnissen behoerlijcken assisteren; ende d'Ordonnantie, op 't stuck van de Justitie voor de Kamere Judiçiële deser Stede gemaect, achtervolgen sal:

Zoo waarlijk moet My God Almachtig helpen.

En zijn als nu Gezworen Eerste Klerkken ter Secretarie.

Samuel vander Heyden, Iohans zoon,
Adriaan Baan, Pieters zoon,

De Mannen van Veertigen,

Eerst Ingesteld by Handveste van thien Jaren, door Hertog Flips van Bourgondien, enz. gegeven inden Hage, 23. dagen in Junio, in 't Jaar Ons Heeren Duyfent Vier Honderd Ses en Vijftig. Welken Brieff van den Viertich geheel ende al Doet ende te Niet is Gekoert, door last van den Grave van Charoys, als des Gemachtichd van den Hertoge van Burgongien, zijnen Heer
Vader,

Vader, opten 22. dage in Junio 1462. Toch inde Maend van Ougst, in 't Jaer Ons Heeren Duyzent Vier honderd Acht ende tZeventich, zijn de voorlz Mannen als by onverbreeklijk Privilegie, gegeven te Gent, weder Hersteld. Breder te zien inde Handvesten, onder te volgen.

Der Veertigen Ambt en Plicht is, nu onder anderen de Staten van Holland en West-Vrieland; mitsgaders den Heere PRINCE VAN ORANGE, als Stadhouder, in dier qualiteyt Gehouw en Getrouw te wezen. En voor het Aanvangen van 'er Ambt, werd haar, door den Heere Schout inder Tijd, den volgenden Eed Gestaaft:

Eed vanden Veertigen.

WY Zweren dat Wy, omme tot Veertigen te geraken, niet en hebben gefolliciteerd; sulks Beloven en Zweren Wy de Staten van Holland en West-Vrieland, mitsgaders den Heere PRINCE VAN ORANGE, als Stadhouder dezer Provintie, in dier qualiteyt gehouw en getrouw te wezen, als mede onder der zelve Regeeringe de Kerkke Christi, [Gereformeerd] naar Godes Heylig Woord te helpen hand houden; Jaerlijcks het getal van Veertigh Perfoonen te helpen suppleren, ende sulcks in plaetse van de afliesjige ofte uytlandige, andere Perfoonen te helpen kiesen; oock Jaerlijcks, het een Jaer thien, ende 't ander Jaer acht Perfoonen te helpen Nomineren tot de Vernieuwinge van de Wet deser Stede, omme daer uyt het een Jaer vijf, ende het ander Jaer vier geëiligeert te werden; ende voorts alles te doen dat Goede ende Getrouwe Veertigen schuldig zijn, ende behooren te doen:

Zoo waarlijk moet Ons God Almachtig helpen.

Veertigen, gekoren by de Deken en vande Ambochten en Gilden der Stede van Dordrecht, uyt honderd Perfoonen an de zelve opgegeven, door Heer Gerard, Heere van Assendelft, Schild-knape, ende Claas de Vriese, Rentmeester Generael van Holland, Raden van Hertog Philips, &c. Grave van Holland, den 23. Junii 1456.

DE HEEREN:

Bernt Quekel.
Adryaen Gheryts zoen.
Cornelys Boot.
Jan van Muulwijn.
Jan Costens zoen.
Daniel Willems zoen.
Jan die Brouwer.
Jan van Diemen.

Airt van Goir.
Cleys Symons zoen, *pro eo*,
Adriaen Wynter, Anno LXXI, xvij. Juny.
Jan Doeyens zoen.
Meeus van Ameronghen.
Jan Vinck.
Florens vander Tynpel.
Cleys Looydinc.
Reyner Willems zoen.

acop Tielmans zoen.
 an Schoeren zoen.
 Willem Mathijs zoen, *pro eo*,
 Ocker Pieters zoen.
 acop Fraet, Jans zoen.
 an van Zwindrecht.
 Adriaen Hemberts zoen, *pro eo*,
 Lubbert Gerytsz. Anno LXI xviii. Juny.
 acop van Overstege, Pieters zoen, *pro eo*,
 Goeffen van Malfem, Anno LVII, Febr.
 Adriaen, Hüge Boyens zoen.
 Albert Matheus zoen.
 Adriaen, Iacop Pieters zoens zoen.
 Ion Ians zoen, *pro eo*,
 Iacop Pot, Anno LVIII. xx. Iuny.
 Pieter Iacops zoen, *pro eo*,
 Marten Gijsbertsz. Anno LVIII. xxix. Iuly.
 Lambert Franckens zoen, *pro eo*,
 Adriaen, *ejus Filius*, Anno LVII. xxiii. Iuny.
 Cornelis Heynricz zoen.
 Adriaen Goverts zoen.
 Willem van Neck.
 Ouden Ians zoen, *pro eo*, Lix xxiii. Iuny.
 Jonge Iacop Fraet,
 Willys van Ratinghen.
 Jan Buys, *pro eo*,
 Willem Gheryts zoen.
 Herit, Pieter Hugen zoen,
 Cleys Copperts zoen.
 Cleys Vaftraets zoen.
 Cornelis Buys,
 Willys Adriaens zoen.

 Veertigen van den Iare 1478. volgens het Pri-
 vilegie vanden 16. October des zelven Iaers.
 Outer Maes, in des zelfs plaats,
 Jonge Adriaen van Oversteech, Heeren
 Iacops zoen.
 Heynric Quekel, Baernts zoen.
 Hering van Veldtwijc, Hubrechts zoen.
 Pieter Iacop Verwer,
 Herit Iacops zoen.
 Anthonis Cleis zoen.
 Pieter, Adriaen Gyben zoen.
 Jan die Wynt, Pieters zoen.
 Iacop Fraet, Cleis zoen.
 Lambrecht Gijsbrechts zoen.
 Iacop, Heeren Cleis zoen.
 Willem Aerts zoen,
 Jherck van Bemont, Goverts zoen.
 Jherst van Bemont, Dirck zoen.

Adriaen Heymen zoen.
 Adriaen Ians zoen, Cuper,
 Pieter, Pieter Wouters zoen, in zijn plaats,
 Jan van Steenberg, Tielmans zoen.
 Pieter Boel, Pieters zoen.
 Aernt Wouters zoen, Cordewanier.
 Iacop Blanckert, Iacops zoen.
 Adriaen Heynricz zoen,
 Geryt van Veen, Cornelisz, Cordewanier.
 Jan Stoep, Willems zoen.
 Jan Ottens zoen.
 Ocker Goverts zoen.
 Heynric, Adriaen Goverts zoen.
 Pieter Nan, Pieters zoen.
 Cornelis Adriaens zoen.
 Jan van Nairffchen, Heeren Willems zoen.
 Iacop van Steenberg, Tielmans zoen.
 Meeftcr Anthonis Ians zoen.
 Willem Geryts zoen; in zijn plaats,
 Mr. Jan die Brouwer, Ians zoen.
 Willem van Neck, Lambrechts zoen.
 Lambrecht Geryts zoen.
 Cleis Vaftraets zoen.
 Jan Meeus zoen.
 Pieter Humans zoen.
 Ioest, Adriaen Cleys zoen, in zijn plaats,
 Giellis Adriaens zoen.
 Pieter Braet, Cleis zoen, in zijn plaats,
 Engel Willems zoen.
 Jan Pryker, Willems zoen.

*Veertigen, by de Dekenen vande Gilden enge-
 meene Neeringen, Gekozen uyt Honderd
 Mannen, door zyn Doorlugtige Hoogheyd,
 den Heere PRINCE VAN ORANGE,
 enz. als Stadhouder van Holland en West-
 Vriesland, aan de zelve opten 4. Septembris
 1672. opgegeven.*

De HEEREN:

Kornelis Belljaart, Kornelis zoon, Gesteld
 door zyn Hoogheyd in den Oud-Raad of
 Vroedschap, 1672. September 6. kwam
 in plaats, by Surrogatie, gedaan door
 de voorsz Veertigen, opten 8. Septem-
 bris 1672. Geteykend hier naar mette
 letter (a)
 Symon Rottermond, Adriaans zoon, ge-
 steld, door zyn Hoogheyd, inden Oud-
 Raad, 1672. September 6. Kwam in
 plaats by Surrogatie, enz. (b)

Z z

M. Gerard

Mr. Gerard de Beveren, Heeren Willemsz. Heere van Strevelshoek, geworden President van 't gemelte Collegie opten 2. Septembris 1672. Gesteld inden Oud-Raad, by Missive van zijn Hoogheyd, in date den 28. Maart 1674. Kwam in plaats by Surrogatie opten 17. September 1674. (m)

Mr. Michiel Pompe van Slingeland, Heeren Matthijs zoon, geworden President in plaatze van den voorz Mr. Gerard de Beveren, opten 30. Maart 1674.

Johan van Kapel, Geemans zoon.

Marten vander Pypen, Gillys zoon, Overleden den 5. Juny 1675. Staat in plaats te komen (n)

Gijsbert van Botland, Abrahams zoon.

Iohan de Gelder, Aarts zoon.

Francoys Bruyn, Anthonis zoon.

Gillis van Helmond, Gillis zoon, Overleden den 29. July 1673. Kwam in plaats opten 20. September 1673. (h)

Iacob Turk, Adriaans zoon.

Warnerd vanden Brande, Iakobs zoon.

Rudolph Bremkens, Heeren Iohans zoon.

Balthasar Walen, Heeren Arends zoon, werd Schepen opten 12. October 1673. Kwam in plaats; (k)

Abraham Heyblom, Francoys zoon.

Wouter de Jong, Kornelis zoon.

Elias vanden Brouk, Matheus zoon.

Iakob vanden Brandeler, Roelands zoon.

Korftiaan Gyfen, Hermans zoon, gesteld door zijn Hoogheyd, inden Oud Raad, 1672. September 6. Kwam in plaats (c)

Iohan Bax, Matthijs zoon, gesteld, door zijn Hoogheyd, inden Oud-Raad, 1672. September 6. Kwam in plaats (d)

Alexander de Hoog, Lazarus zoon.

Philips opte Beek, Iohans zoon.

Iohan van Veen, Isaacs zoon.

Iaac vanden Bies-Huevel, Anthonis zoon.

Iohan van Beaumont, Heeren Symons zoon, gesteld, door zijn Hoogheyd, inden Oud-Raad, 1672. September 6. Kwam in plaats, (e)

Iohan Oom, Adriaans zoon.

Gerard Francken, Genefaas zoon, gesteld, door zijn Hoogheyd, inden Oud-Raad, 1672. September 6. Kwam in plaats, (f)

Pieter van Braam, Heeren Abrahams zoon,

Overleden den 5. October 1673. Kwam in plaats, (i)

Henrik vander Bank, Abrahams zoon, Willem Paf, Iohans zoon.

Henrik Herinx, Gijsbrechts zoon, werd Schepen, den 12. October 1673. Kwam in plaats, (l)

Wouter van Oirschot, Iohans zoon,

Iohan Boedonk, Pieters zoon.

Francoys Dolé, Iohans zoon.

Huybrecht vande Graaf, Nikolaas zoon.

Kornelis de Vries, Aarnouds zoon.

Willem Boffchert, Lodowijks zoon.

Pieter van Oudgaarden, Pieters zoon.

Willem vander Thuynen, Gerits zoon.

Mr. Francoys vander Burch, Heeren Iohansz. geworden Schepen by Surrogatie van 't Gerecht, den 10. January 1673. Kwam in plaats, (g)

Veertigen, opten 8. September 1672. vervuld door 't Collegie der voorz Veertigen.

(a) Iakob van Neurenberg, Heeren Iohans zoon.

(b) Wessel de Ruyter, Iohans zoon.

(c) Gijsbrecht Hogerwerff, Iohansz.

(d) Nikolaas Staphorst, Kaspers zoon.

(e) Govard Schoen, Iohans zoon.

(f) Dirk Spruyt, Kornelis zoon, Scriba van 't voorz Collegie.

Veertigen Geresumeerd, en vervuld opten 20 September 1673.

(g) Ian Gijsbrechts zoon, Wijnkooper.

(h) Symon Krom, Pieters zoon.

Veertigen Geresumeerd, en vervuld opten 21 October 1673.

(i) Anthoni Buys, Kristoffels zoon.

(k) Willem van Blyenberg, Laurensz.

(l) Matthijs van Kapel, Iohans zoon.

Veertigen, vervuld en Geresumeerd opten 17 September 1674.

(m) Henrik vander Pypen, Martensz.

(n)

Dirk Spruyt, Kornelis zoon, Secretar van 't voorz Collegie.

't Collegie der Mannen van Veertigen, ingesteld by Handveste van Hertog Flips van Bourgondien, den eersten van dien Naam, Grave van Holland, enz. Gegeven inden Hage opten 23. Juny M. CCCC. LVI. en weder Bevestigd by Hertogen Maximiliaan en Maria, M. CCCC. LXXVIII. en M. CCCC. LXXXI. Respective. En noch by Koning Maximiliaan, en Eerst-Hertog Flips, M. CCCC. XCIV. plachten wel eer, haar getal, na Aflyvigheyd, Vertrek of andersins, van yemand uytten haren, binnen den eersten Vier dagen, des zelve plaats, met een ander te vervullen, volgens Kuere daar van gemaakt opten 23. Juny M. CCCC. LVII. Maar Vergaderen nu opten Stad-Huyze, inde Grootte Raad-Zale, den Tweeden Maandag in September, (volgens Resolutie, by Hemi-luyden genomen, opten 21. October 1673. en den 17. September 1674.) en werden aldaar in Cas van Aflyvigheyd, Vertrek of anders, van eenige harer Mede-broeders, voor de Noeminatie der Schepenen, Geresumeerd, en by Besloten Billjetten vervuld; welke Suppletie ende Noeminatie tot Schepenen nooyt en mag werden gedaan, ten zy de voornoemde Veertigen zelfs aldaar tegenwoordig, en niet minder dan Een en twintigh in getal sterk en zijn.

En na dat de voorfz Veertigen hun Collegie hebben vervuld, beramen dezelve een dag om te Procederen, (ten minsten Acht dagen voor S. Mighiele) in gevolge van de Privilegien, Jaarlijks by Besloten Billjetten totte Noeminatie van een Dubbel getal der Aan te stellen Schepenen, als namentlijk, het eene Jaar Tien en het ander Jaar Acht Personen, die alle moeten wesen uytten Oud-Raad, in gevalle den zelve Oud-Raad, op 'et doen vande voorfz Noeminatie Compleet zoude mogen werden bevonden. Edog, by aldien ten voornoemden tijden, een ofte meer plaatzen vanden Oud-Raad open gevallen zoude mogen wezen, doen de zelve Veertigen alsdan Noeminatie, ten deele uytten Oud-Raad, en wyders tot yeders Vacante plaatze twee Gequalificeerde Personen, het zy van den Getale van den Veertigen, ofte andere uytten Buyk van de voorfz Stede. En daar omtrent precys in achtginge nemende, dat de zelve zijn gekomen tot den vollen Ouderdom van Vijf en twintig Jaren, en ook boven dien, Ingeboren Borgers der Stad Dordrecht: of wel Inboorlingen van de Provintie van Holland en West-Vriesland, Getroud met een Burgers Dochter. (Toch en werde, hier mede, niet uytgesloten, die Mannen van Veertigen, buyten de Provintie van Holland en West-Vriesland geboren, welke in den Iare 1672. zijn Aangesteld, als zijnde dezelve, volgens 't Oefroy vanden Iare 1674. onder andere mede Noeminabel en Eligibel, tot Schepenen.) En doen de Professie vande ware Christelijke Gereformeerde Religie, en Gegoed, ten minsten tot Tien Duyzend guldens. En in cas het mochte komen te gebeuren, dat binnen een Jaar tijds, meer plaatzen inden Oud Raad kwamen te Vaceren, als door 'et aanstellen vande voorfz Vijf ofte Vier Schepenen respectie, konde werden gesuppleerd, zoo werde de verdere plaats, of plaatzen open gelaten, en de Suppletie van dien tottet volgende Jaar gereserveerd.

Acht Dagen voor de Noeminatie der Schepenen werd gemaakt, door den Secretaris van Dordrecht, en in de Grootte Zale Opgehangen, een Lijste van alle de Oud-Raden, die Noeminabel zijn tot Schepenen, ten eynde by Onkunde, ofte In-advertentie egeene Noeminatie en zoude werden gedaan, strydig tegens de Privilegien, ofte ook tegens de verboden Graden van Confanguiniteyt ofte Affiniteyt. Welke voorfz Lijste, eenige dagen voor de gezeyde Noeminatie, aan de Leden der Veertigen tot Hem-luyden na-richtinge, werd behandigd.

De Noeminatie tot Schepenen, by de Veertigen gedaan, Schriftelijk betuygd, en door Gecommitteerden uytten hare, overgebracht zijnde, aan den Burgermeester van de Gemeente inder Tijd, ofte den Gerechte, omme de voorfz Noeminatie, by de zelve na Ouder Gewoonte, Geresumeerd en Ge-examineerd zijnde, met Besloten Missive, overgezonden te worden, aan zijne Hoogheyd den Heere PRINCE VAN ORANGE, als Stadhouder der Provintie van Holland en West-Vriesland, omme daar uyt des zelfs behaagelijke Electie, in een Enkel getal, af te wachten, en t'erlangen.

De Kiezinge en Electie der Schepenen Verreget, en zulks door Schriftelijk Antwoord van zijne Hoog-gemelte Hoogheyd, aan den Heere Schout, Geadresseerd, werd den zelve aanbevolen de Nieuw Gekozen Schepenen den Eed te Staven.

Ende in gevalle dat eenige Mannen uyttet Collegie der Veertigen, door de voorz Nominatie en Electie waren gevorderd tot Schepenen, of dat, federd de laatste gedane Electie mid'lerwyle, door Avancement, Vertrek ofte Overlyden der zelve, een ofte meer plaatzen kwame open te vallen, zoo werden de voorz Vacante plaatzen, in gevolge van de boven genoemde Resolutie by de Veertigen, genomen opten 23. October 1674. weder na den Achtsten dag, na dat d'Electie vande Nieuwe Schepenen is gekomen, ofte we dat de zelve in 'et Gerecht zijn Be- cedigd en Ge- installeerd, door Hemlyuden vervuld.

Of het gebeurde, dat yemand vande Schepenen, (die gewoonlijk twee Iaren dienen,) middelertijd kwame te Overlyden, uytte Stad vertrokken, ofte met een ander Ambt tegen het zelve strydig, werde verzien: is de Wet geautoriseert een ander (uytten Oud-Raad, sonder daar buyten te mogen gaan) in des zelfs plaatze te stellen, en te Surrogeren, die zoo lange diene te vallen, als zijn Voorzaat en Predecesseur zoude hebben gediend.

Wel eer bestond het Collegie der Veertigen, voor 'et meerendeel, uytte Overheyd er Oud-Raad, en 't verdere uytte Aanzienlikste der Borgerye. Welke Combinatie inden Iare 1672. door zijn Hoogheyd den Heere PRINCE VAN ORANGE, als Stadhouder van Holland en West-Vriesland, is afgekeurd, en verstaan dat voortaan geene Veertigen in hare Bedieningen zullen vermogen te Continueren, wanneer de zelve tot Oud-Raad of Schepenen komen Ingekoren te worden. Mede dat geene Ministers, 'tzy Pensionaris of Secretaris, gedurende hare functie, Veertigen zullen mogen zijn.

't Collegie der Gecommitteerden ten Beleyde der Stad DORDRECHTS zaken.

Opgerecht inden Jare 1591. op S. Thomas Avond. Werde wel eer, by den Oud-Rade, en de Goede Luyden van den Achten, alle Jaar op S. Thomas Avond, en somtijds op S. Thomas Dag, en by nader Resolutie, op Drie Koningen Avond, of wel op Drie Koningen Dag, des zelfs Leden Gekozen, Overzien en Geresumeerd.

Maar inden Jare 1674. opten 31. Maart, is by mijn Ed. Heeren van den Oud-Raad der voorz STAD verstaan, dat, in toekomende, 't Collegie der Gecommitteerden ten Beleyde zal wezen Gemortificeerd: en dat alle zaken vande Finantien van deze Stad, Mitsgaders Commerciën en Policien: als mede het Invorderen van alle dezer Stads Middelen en Restanten, niets uytgezonderd ofte gereserveerd, van wat nature dezelve ook zoude mogen wezen.

Van toen af, ter Bezorginge van de Aan te stellen, Vier Heeren Burgermeesters te laten.

Gecommitteerden ten Beleyde.

Gecommitteerde ten Beleyde van Stads zaken.

1591. S. Thomas Avond.

De HEEREN:

Den Burgermeester inder Tijd, [zijnde
Kornelis Frans Wittes zoen.]
Adriaen, [Heeren] Ians zoen.
Kornelis de Vries, Willems zoen, in plaats,
Willem de Jong, Kornelis zoen,
Thom. 92.
Arend Maertens zoen.

Gecommitteerde ten Beleyde vander Stede zaken.

1596.

Willem van Beveren, Heeren Kornelis zoen,
als Burgermeester inder Tijd.
Dirk [van Beverwijk] Heeren Philipsz.
Schepen.
Geerit van Blyenburg, [Heeren Adriaansz.]
Raed in Wette.

Clerk Ordinaris ter Kamere vande Theaurie,
Arend Maertens zoen.

Gecommitteerden ten Beleyde vander Stede zaken.

1597.

Willem van Beveren, Heeren Kornelis zoen,
als Burgermeester inder Tijd.
Dirk [van Beverwijk] Heeren Philipsz.
Schepen.
Geeraet van Blyenburg, [Heeren Adriaansz.]
Oud-Raad.

Gecommitteerde ten Beleyde dezzer Stede zaken.

1598.

Willem de Jong, Willems zoen, als Burger-
meester inder Tijd.
Dirk [van Beverwijk] Heeren Philipsz.
Oud-Raed.
Geeraet van Blyenburg, [Heeren Adriaansz.]
Oud-Raed,

Gecommitteerde ten Beleyde dezzer Stede zaken.

1599.

Kornelis Frans Wittesz. Burgermeester van
de Gemeente inder tijd.
Willem de Jonge, Oud Burgermeester, in
plaats van Willem de Jonge,
Adriaan, Heeren Ians zoen, Ontfanger.
Geeraet van Blyenburg, Heeren Adriaansz.
[Oud-Raad.]
Kornelis Meulen, Adriaansz. Oud-Raad.

Gecommitteerde ten Beleyde dezzer Stede zaken.

1601.

Kornelis Frans Wittesz, Burgermeester inder
tijd.
Adriaan, Heeren Jans zoen, Ontfanger van
de Gemeene Middelen.
Wouter van Krayesteyn.

Gecommitteerde ten Beleyde dezzer Stede zaken.

1602.

Willem van Beveren, Heeren Kornelisz,
Burgermeester inder tijd.
Adriaan, Heeren Jans zoon, Ontfanger.
Wouter van Krayesteyn.

Gecommitteerde ten Beleyde van Stads zaken.

1604.

Willem van Beveren, Heeren Kornelisz.
Burgermeester inder tijd.
Adriaan, Heeren Jans zoon, Ontfanger,
werd Burgermeester, in zijn plaats,
Geeraet van Blyenburg, [Heeren Adria-
aans zoon.]
Arend Dammert, [Arends zoon.]
Kornelis Meulen, Adriaans zoon.
Jakob Frans [Wittesz,]

Gecommitteerde ten Beleyde dezzer Stede zaken.

1607.

Kornelis Frans Wittesz. Burgermeester in-
der tijd.
Jakob Frans Wittesz. Gecommitteerde
Raad der Heeren Staten, Gesurrogeerd,
de Heere

Zz 3

Adriaan.

Adriaan, Heeren Jans zoon, Oud-Borgermeester, ten tyde dat Jakob Frans [Wittesz.] in 't Collegie vande Gecommitteerde Raden is Gecommitteerd geweest.

Gecommitteerde ten Beleyde dezzer Stede zaken, op S. Thomas Avond den 20. Decemb. 1608.

Kornelis Frans Wittesz. Borgermeester inder tijd.

Adriaan, Heeren Jansz. Oud-Borgermeester.
Arend Dammert, [Arends zoon.]
Mr. Pauwels van Asperen.

Gecommitteerde ten Beleyde dezzer Stede zaken, op S. Thomas Avond den 20. Decemb. 1609.

Willem van Beveren, [Heeren Kornelisz.] den Burgermeester inder tijd.

Adriaan, Heeren Iansz. Oud-Borgermeester.
Mr. Pauwels van Asperen.
Goris Maartens zoon.

Gecommitteerde ten Beleyde dezzer Stede zaken, op S. Thomas Avond den 20. Decemb. 1610.

Adriaan, Heeren Ians zoon, den Borgermeester inder tijd.

Goris Maartens zoon, Oud-Treforier.
Mr. Pauwels van Asperen.
Arend Dammert, [Arends zoon.]
Kornelis Bak, Iakobs zoon.

Gecommitteerde ten Beleyde dezzer Stede zaken, op S. Thomas Avond den 20. Decemb. 1611.

Den Borgermeester inder tijd, [zijnde toen Adriaan, Heeren Ians zoon, Ontfanger.]
Wouter van Krayesteyn, Heere tot Wulven.
Arend Dammert, [Arends zoon.]
Kornelis Bak, Iakobs zoon.

Gecommitteerde ten Beleyde van Stads zaken. op S. Thomas Avond den 20. Decemb. 1613.

Den Burgermeester inder tijd, [zijnde Kornelis Frans Wittesz.]
Wouter van Krayesteyn, Heere tot Wulven, *pro eo*, 20. December 1614.
Goris Maartens zoon, Oud-Thefaurier.
Arend Dammert, Arends zoon.

Gecommitteerden ten Beleyde van Stads zaken op S. Thomas dag, om dat S. Thomas Avond kwam op een Zondag 1615.

De Heer Burgermeester inder tijd, [zijnd Wouter van Krayesteyn, Heere tot Wulven, Arend Dammert, Arends zoon, Kornelis Bak, Iakobs zoon.

Gecommitteerden ten Beleyde van Stads zaken op S. Thomas Avond 1617.

De Heer Burgermeester inder tijd, [zijnd Willem van Beveren.]

Wouter van Krayesteyn, Oud-Borgermeester, *pro eo*, 20. December 1619.

Ian de Witt, [Heeren Willems zoon, Kornelis Bak, Iakobs zoon, *pro eo*, den 20. December, 1619.
Willem van Beveren, Oud-Borgermeester

Gecommitteerde ten Beleyde van de Stads zaken, op S. Thomas Avond 1619.

Den Borgermeester inder tijd, [zijnde Kornelis Frans Wittesz.]

Willem van Beveren, Heeren Kornelis zoon, Oud-Borgermeester, in plaatze 1620.

Dr. Arend Muys van Holy, [Heeren Iakobs zoon.]

Iohan de Witt, Heeren Willems zoon, Oud-Treforier.

Gecommitteerde ten Beleyde van Stads zaken op S. Thomas Avond 1621.

Den Borgermeester inder tijd, [zijnde Wouter van Krayesteyn, Heere van Wulven.

Dr. Arend Muys van Holy, [Heeren Iakobs zoon.]

Thomas vanden Honerd, Pieters zoon.

Gecommitteerde ten Beleyde van Stads zaken op S. Thomas Avond 1622.

Den Borgermeester inder tijd, [zijnde Kornelis van Terefteyn, Heeren Adriaansz.

Thomas vanden Honerd, Pieters zoon,
Johan Berk, Diercx zoon.

Gecommitteerde ten Beleyde dezzer Stede zaken,
op S. Thomas Avond 1623.

Den Borgermeester inder tijd, [zijnde
Kornelis van Terefteyn, Heeren Adriaansz,]
Thomas vanden Honerd, Pieters zoon,
Johan Berk, Diercx zoon.

Gecommitteerde ten Beleyde dezzer Stede zaken.
den 15. February 1625.

*d'Oorzake waarom deze Officien niet en zijn
Geresumeerd geweest op den gewoonlijken
dag van S. Thomas-Avond, is geweest
de noodige Absentie ten dienste van de ge-
meene zaken, van den Heer Borgermeester,
die verstaan werd, deze Resumptie noodig
by te moeten wezen.*

Den Borgermeester inder tijd, [zijnde
Ir. Hugo Muys van Holy, Heeren Iakobsz,
Ridder, Heere van de Ketel, Woude en
Spaland,]
Johan de Witt, Heeren Willems zoon,
Jakob van Mewen, [&c. Iohans zoon.]

Gecommitteerde ten Beleyde dezzer Stede zaken.
opten 15. January 1626.

*d'Oorzake van 'et verstellen van den voorsz
dag, is geschied, vermits de noodige Ab-
sentie vanden Heer Borgermeester.*

Den Borgermeester inder tijd, [zijnde
Ir. Hugo Muys van Holy, Heeren Iakobsz,
Ridder, Heere vande Ketel, Woude en
Spaland,]

Ir. Kornelis van Beveren, [Heeren Wil-
lems zoon,] Rentmeester van Zuyd-
Holland, d'Heer Rentmeester Beveren is
Gecontinueerd voor een Jaar. Gekoren
Burgermeester, en als Gecommitteerde by
provisie Gefurrogeerd by den Oud-Raad,
Jakob vanden Korput, [Henriks zoon,]
uytten Oud Raad.
Arend Maartens zoon, Ambachts-Heer van
Oost-Barendrecht.

Gecommitteerde ten Beleyde van Stads zaken,
op Drye Koningen-Avond 1627.

Den Borgermeester inder tijd, [zijnde
Ir. Kornelis van Beveren, Heeren Wil-

lems zoon, Rentmeester van Zuyd-Hol-
land.]

Arend Maartens zoon, Ambachts-Heer van
Oost-Barendrecht.

Jakob vande Korput, [Henriks zoon.]

Gecommitteerde ten Beleyde van Stads zaken,
op Drye Koningen Avond, Anno 1628.

Den Borgermeester inder tijd, [zijnde
Mr. Kornelis van Beveren, Heeren Wil-
lems zoon, Rentmeester van Zuyd-Hol-
land.]

Arend Maartens zoon, Ambachts-Heere van
Oost-Barendrecht.

Jakob vanden Korput, [Henriks zoon] Ge-
continueerd Extraordinaris voor den tijd
van een Jaar.

Gecommitteerde ten Beleyde van Stads zaken,
op Drye Koningen Avond, Anno 1629.

Den Borgermeester inder tijd, [zijnde
Mr. Kornelis van Beveren, Heeren Willemsz,
Rentmeester van Zuyd-Holland,]

Arend Maartens zoon, Ambachts-Heere van
Barendrecht, Obijt.

Johan Berk, Diercx's zoon,

Gecommitteerde ten Beleyde van Stads zaken,
op Drye Koningen Avond 1630.

Den Burgermeester inder tijd, [zijnde
Symon van Beaumont, Heeren Goverdsz,]
Pompeus de Roovere, Heere van Hardinx-
veld.

Johan Berk, Diercx's zoon.

Gecommitteerde ten Beleyde dezzer Stede zaken,
op Drye Koningen Avond, Anno 1631.

Den Borgermeester inder tijd, [zijnde
Kornelis van Beveren, Heeren Jakobs zoon,]
Symon van Beaumont, Heeren Goverdsz,
Oud-Borgermeester.

Pompeus de Rooveré, Heere van Hardinx-
veld.

Gecommitteerde ten Beleyde van Stads zaken,
op Drye Koningen Avond, Anno 1632.

Den Borgermeester inder tijd, [zijnde
Kornelis van Beveren, Heeren Jakobs zoon,
Ambachts-Heer van Barendrecht.]

Symon

Symon van Beaumont, Heeren Goverdsz.
Oud-Borgermeester.
Philips van Beverwijk, Apers zoon.

*Gecommitteerde ten Beleyde van Stads zaken,
op Drye Koningen Avond 1633.*

Den Borgermeester inder tijd, [zijnde
Symon van Beaumont, Heeren Goverdsz.]
Kornelis van Beveren, Heeren Jakobs zoon,
Oud-Borgermeester.
Philips van Beverwijk, Apers zoon.
Thomas vanden Honerd, Pieters zoon.

*Gecommitteerde ten Beleyde van Stads zaken,
op Drye Koningen Avond 1634.*

Den Borgermeester inder tijd, [zijnde
Kornelis van Terefteyn, Heeren Adriaansz.]
Kornelis van Beveren, Heeren Jakobs zoon,
Oud-Borgermeester. In plaatze van
d'Heer Symon van Beaumont, Heeren
Goverdsz. laatst afgegaan Borgermeester,
Thomas vanden Honerd, Pieters zoon.

*Gecommitteerde ten Beleyde van Stads zaken,
op Drye Koningen Avond, Anno 1635.*

Den Borgermeester inder tijd, [zijnde
Kornelis van Terefteyn, Heeren Adriaansz.]
Symon van Beaumont, Heeren Govardsz. en
[Kornelis van Beveren,] Heere van Baren-
drecht, zijn Gecontinueerd uyt verfchey-
de Infichten, en eenige Besoingnes zijn
aangevangen, en by hemluyden, als
kenniffe van zaken hebbende, moeten
werden afgedaan.
Thomas vanden Honerd, Pieters zoon.

*Gecommitteerde ten Beleyde van Stads zaken,
op Drye Koningen Avond, Anno 1636.*

Den Borgermeester inder tijd, [zijnde
Kornelis van Terefteyn, Heeren Adriaansz.]
Symon van Beaumont, Heeren Govardsz. en
Kornelis van Beveren, Heeren Jakobs zoon,
Heere van Barendrecht, Oud-Burgermee-
sters, werden Gecontinueerd.
Thomas vanden Honerd, Pietersz. *pro eo*,
Kornelis, Heeren Nikolai,

*Gecommitteerde ten Beleyde van Stads zaken,
op Drye Koningen Avond 1637.*

Den Borgermeester inder tijd, [zijnde
Symon van Beaumont, Heeren Govardsz.]
Kornelis van Beveren, Heeren Jakobs zoon,
[Pompeus de Roovere, Heere van] Har-
dinxveld.
Kornelis, Heeren Nikolaas zoon.

*Gecommitteerde ten Beleyde van Stads zaken,
op Drye Koningen Avond, Anno 1638.*

Den Borgermeester inder tijd, [zijnde
d'Heer Kornelis van Beveren, Heeren Wil-
lems zoon, Ridder, Heere van Strevels-
hoek, enz.]
Pompeus de Roovere, [Heere van Hardinx-
veld, Obiit den 23. October 1638.
Kornelis, Heeren Nikolaas zoon.

*Gecommitteerde ten Beleyde van Stads zaken,
op Drye Koningen Avond, Anno 1639.*

[Den Burgermeester inder tijd, zijnde
d'Heer Kornelis van Beveren, Heeren Wil-
lems zoon, Ridder, Heere van Strevels-
hoek, enz.]
Johan Berk, [Dirks zoon.]
Philips van Beverwijk, [Apers zoon.]
Job van Slingeland, [Damas zoon.]
Jakob Stoop, [Dirks zoon.]

*Gecommitteerde ten Beleyde van Stads zaken,
op Drye Koningen Avond, Anno 1640.*

[Den Burgermeester inder tijd, zijnde
Mr. Jakob de Witt, Heeren Kornelis zoon.]
Johan Berk, [Dirks zoon,] *pro eo*,
Jakob vande Korput, [Henriks zoon.]
Philips van Beverwijk, [Apers zoon.]
Job van Slingeland, [Damas zoon,] *pro eo*,
Dierck Dammert, [Heeren Arends z.]
Iakob Stoop, [Dirks zoon,]

*Gecommitteerde ten Beleyde van Stads zaken,
op Drye Koningen Avond, Anno 1641.*

[Den Borgermeester inder tijd, zijnde
Mr. Iacob de Witt, Heeren Kornelis zoon.]
Iakob vande Korput, [Henriks zoon.]
Philips van Beverwijk, [Apers zoon.]
Iakob Stoop, [Dirks zoon.]
Dirk Dammert, [Heeren Arends zoon.]

Gecommitteerde ten Beleyde van Stads zaken,
op Drye Koningen Dag, Anno 1642.

[Den Borgermeester inder tijd, zijnde
d'Heer Kornelis van Beveren, Heeren Wil-
lems zoon, Ridder, enz.]
Mr. Iakob de Witt, [Heeren Kornelis zoon.]
Oud-Borgermeester.

Iakob vande Korput, [Henriks zoon.]
Dierck Dammert, [Heeren Arends zoon.]
Thomas de Witt, [Heeren Nikolaas zoon.]

Gecommitteerde ten Beleyde van Stads zaken,
op Drye Koningen Avond, Anno 1643.

[Den Borgermeester inder tijd, zijnde
d'Heer Kornelis van Beveren, Heeren Wil-
lems zoon, Ridder, enz.]
Thomas vanden Honerd, Pieters zoon,
Iohan Berk, Dirks zoon.
Thomas de Witt, [Heeren Nikolaas zoon.]
Mr. Koenraad Ruysch, [Nikolaas zoon.]

Gecommitteerde ten Beleyde dez er Stede zaken,
op Drye Koningen Avond, Anno 1644.

[Den Borgermeester inder tijd, zijnde
Mr. Abraham van Beveren, Heeren Korne-
lis zoon, Heere van Barendrecht.]
Thomas vanden Honerd, Pieters zoon, Obijt,
Gefurrogeerd,
Abraham Koopman, [Ians zoon.]
Iohan Berk, [Dirks zoon.]
Mr. Koenraad Ruysch, [Nikolaas zoon.]
Dkker Baan.

Gecommitteerde ten Beleyde dez er Stede zaken,
op Drye Koningen Avond, Anno 1645.

[Den Burgermeester inder tijd, zijnde
Mr. Abraham van Beveren, Heeren Korne-
lis zoon.]
Mr. Herman Hallincg, [Heeren Iohansz.]
Dkker Baan.
Abraham Koopman, [Ians zoon.]
Dirk Absouw, [Iakobs zoon.]

Gecommitteerde ten Beleyde dez er Stede zaken,
op Drye Koningen Avond, Anno 1646.

[Den Burgermeester inder tijd, zijnde
d'Heer Kornelis van Beveren, Heeren Wil-
lems zoon, Ridder, enz.]
Mr. Abraham van Beveren, [Heeren Korne-
lis zoon.] Oud-Burgermeester.

Mr. Herman Hallincg, [Heeren Iohansz.]
Dirk Dammert, [Heeren Arends zoon.]
Dirk Absouw, [Iakobs zoon.]

Gecommitteerde ten Beleyde dez er Stede zaken,
op Drye Koningen Avond, Anno 1647.

[Den Borgermeester inder tijd, zijnde
d'Heer Kornelis van Beveren, Heeren Wil-
lems zoon, Ridder, enz.]
[Mr.] Abraham van Beveren, [Heeren Kor-
nelis zoon.] Heere van Barendrecht, Oud-
Burgermeester.
Iohan Berk, [Dirks zoon.]
Dirk Dammert, [Heeren Arends zoon.]
Iakob Stoop, [Dirks zoon.]

Gecommitteerde ten Beleyde dez er Stede zaken,
op Drye Koningen Avond, Anno 1648.

[Den Burgermeester inder tijd, zijnde
Mr. Iakob de Witt, Heeren Iakobs zoon.]
Iohan Berk, [Dirks zoon.]
Iakob vande Korput, [Henriks zoon.]
Iakob Stoop, [Dirks zoon.]
Iohan Dionijs zoon.

Gecommitteerde ten Beleyde dez er Stede zaken,
op Drie Koningen Avond, Anno 1649.

[Den Borgermeester inder tijd, zijnde
d'Heer Kornelis van Beveren, Heeren Wil-
lems zoon, Ridder, &c.]
Iakob vanden Corput, [Henriks zoon.]
Abraham Koopman, [Ians zoon.]
Iohan Dionijs zoon.
Iohan van Mewen, [&c. Heeren Iakobsz.]

Gecommitteerde ten Beleyde van Stads zaken,
op Drye Koningen Avond 1650.

[Den Borgermeester inder tijd, zijnde
Heer Kornelis van Beveren, Heeren Wil-
lems zoon, Ridder, enz.]
Mr. Koenraad Ruysch, [Nikolaas zoon.]
Anthony Repelaar, [Heeren Hugens zoon.]
Iohan van Mewen, [&c. Heeren Iakobsz.]
pro eo,
Gerit Noye.
Mr. Diederich Hoeufft, [Diederichs zoon.]

*Gecommitteerde ten Beleyde van Stads zaken,
op Drye Koningen Avond, Anno 1651.*

[Den Borgermeester inder tijd, zijnde
Iohan Berk, Dirks zoon.]
Mr. Koenraad Ruysch, [Nikolaas zoon.]
Anthoñy Repelaar, [Heeren Hugens zoon.]
Mr. Diederich Hoefft, [Diederichs zoon.]
Gerit Noye.

*Gecommitteerde ten Beleyde dezzer Stede zaken,
op Drye Koningen Avond, Anno 1652.*

[Den Borgermeester inder tijd, zijnde
Iohan Berk, Dirks zoon.]
Iakob vanden Korput, [Henriks zoon.]
Iakob Stoop, [Dirks zoon.]
Gerard Noey.
Alewijn [van] Haalwijn, [Heeren Fran-
coys zoon.]

*Gecommitteerde ten Beleyde van Stads zaken,
op Drye Koningen Avond 1653.*

[Den Burgermeester inder tijd, zijnde
Mr. Koenraad Ruysch, Nikolaas zoon.]
Iakob vande Korput, Henriks zoon.]
Dirk Dammert, [Heeren Arends zoon.]
Iakob Stoop, [Dirks zoon.]
Pieter de Carpentier, [Roelands zoon.]

*Gecommitteerde ten Beleyde dezzer Stede zaken,
op Drye Koningen Avond, Anno 1654.*

[Den Borgermeester inder tijd, zijnde
Mr. Koenraad Ruysch, Nikolaas zoon.]
Iakob vanden Korput, [Henriks zoon.]
Dirk Dammert, [Heeren Arends zoon.]
Iakob Stoop, [Dirks zoon.]
Pieter de Carpentier, [Roelands zoon.]
Iohan Hallingc, [Heeren Hermans zoon.]

*Gecommitteerde ten Beleyde dezzer Stede zaken,
op Drye Koningen Avond, Anno 1655.*

[Den Borgermeester inder tijd, zijnde
Mr. Iakob de Witt, Heeren Kornelis zoon.]
Iohan de Witt, [Heeren Willems zoon.]
Ontfanger van 's Graaffelikheyds Tolle,
Iohan Hallingc, [Heeren Hermans zoon.]
Mr. Iohan vanden Honerd, [Heeren Ro-
chus zoon.]

*Gecommitteerde ten Beleyde dezzer Stede zaken
op Drye Koningen Avond 1656.*

[Den Borgermeester inder tijd, zijnde
Mr. Iakob de Witt, Heeren Kornelis zoon.]
Mr. Iohan vanden Honerd, [Heeren Ro-
chus zoon.]
Mr. Iohan vander Burch, [Heeren Fran-
coys zoon.]
Anthoni de Sont, [Pieters zoon.]
Iohan van Neurenberg, [Willems zoon.]

*Gecommitteerde ten Beleyde dezzer Stede zaken,
op Drie Koningen Avond 1657.*

[Den Borgermeester inder tijd, zijnde
Mr. Adriaan van Blyenburg, Heeren Adriaans
zoon, Heere van Naaldwijk.]
Dierik Dammert, [Heeren Arends zoon.]
Pieter de Carpentier, [Roelands zoon.]
Mr. Iohan vander Burch, [Heeren Fran-
coys zoon.]
Iohan van Neurenberg, [Willems zoon.]

*Gecommitteerde ten Beleyde van de Stad Dor-
drechts zaken, op Drie Koningen Avond
Anno 1658.*

[Den Borgermeester inder tijd, zijnde
Mr. Adriaan van Blyenburg, Heeren Adriaans
zoon.]
Dirk Dammert, [Heeren Arends zoon.]
Pieter de Carpentier, [Roelands zoon.]
Christiaan Koopman, [Heeren Abrahamsz.
[Mr.] Willem de Beveren, [Heeren Korne-
lis zoon,] Raad en Rentmeester Generaal
van Zuyd-Holland.

*Gecommitteerde ten Beleyde van de Stad Dor-
drechts zaken, op Drie Koningen Dag
Anno 1659.*

[Den Borgermeester inder tijd, zijnde
Iohan van Mewen, &c. Heeren Jakobsz.]
Alewijn van Halewijn, [Heeren Francoysz.]
Iohan Hallingc, [Heeren Hermans zoon.]
Kristiaan Koopman, [Heeren Abrahamsz.
[Mr.] Willem de Beveren, [Heeren Korne-
lis zoon,] Raad en Rentmeester Generaal
van Zuyd-Holland.

Gecommitteerde ten Beleyde van de Stad Dordrechts zaken, op Drie Koningen Avond, Anno 1660.

[Den Burgermeester inder tijd, zijnde Johan van Mewen, &c. Heeren Jakobsz.] Alewyn van Halewyn, [Heeren Francys zoon.]

Iohan van Haarlem, [Rochus zoon.] Iohan Hallincg, [Heeren Hermans zoon.] Boudewijn Onderwater, [Iohans zoon.]

Gecommitteerde ten Beleyde van de Stad Dordrechts zaken, op Drie Koningen Avond, Anno 1661.

[Den Burgermeester inder tijd, zijnde Mr. Abraham van Beveren, Heeren Kornelis zoon, Heere van Oost-en West-Barendrecht.]

Mr. Adriaan van Blyenburg, [Heeren Adriaans zoon,] Heere van Naaldwijk, Oud-Burgermeester,

Iohan van Haarlem, [Rochus zoon.] Boudewijn Onderwater, [Iohans zoon.] Mr. Roeland de Carpentier, [Heeren Pieters zoon.]

Gecommitteerde ten Beleyde van de Stad Dordrechts zaken, op Drie Koningen Avond, 1662.

[Den Burgermeester inder tijd, zijnde Abraham van Beveren, Heeren Kornelis zoon, enz.]

Mr. Adriaan van Blyenburg, Heeren Adriaans zoon, enz. Oud-Burgermeester.

Mr. Diederich Hoeufft, [Diederichs zoon.] Anthoni de Sont, [Pieters zoon,] *pro eo*, by Surrogatie,

Iohan van Neurenberg, [Willems zoon.] Mr. Roeland de Carpentier, [Heeren Pieters zoon.]

Gecommitteerde ten Beleyde der Stad Dordrechts zaken, op Drie Koningen Avond, Anno 1663.

[Den Burgermeester inder tijd, zijnde Mr. Iakob van Beveren, Heeren Kornelisz, Heere van Zwindrecht.]

Iohan van Mewen, [8c. Heeren Iakobsz.] Dirk Dammert, [Heeren Arends zoon.]

Mr. Diederich Hoeufft, [Diederichs zoon.] Iohan van Neurenberg, [Willems zoon.]

Gecommitteerde ten Beleyde van de Stad Dordrechts zaken, op Drie Koningen Avond, Anno 1664.

[Den Burgermeester inder tijd, zijnde Mr. Iakob van Beveren, Heeren Kornelis zoon, enz.]

Iohan van Mewen, &c. Heeren Iacobsz. Oud-Burgermeester.

Dirk Dammert, [Heeren Arends zoon.] Geerard Noey, [Heeren Gerards zoon.]

Mr. Adriaan vander Maft, [Heeren Iohansz.]

Gecommitteerde ten Beleyde van de Stad Dordrechts zaken, op Drie Koningen Avond, Anno 1665.

[Den Burgermeester inder tijd, zijnde Iohan Hallincg, Heeren Hermans zoon.]

Pieter de Carpentier, [Roelands zoon.] Hugo Repelaar, [Heeren Anthonis zoon.]

Gerard Noey, [Heeren Gerards zoon.] Mr. Adriaan vander Maft, Heeren Iohansz.

Gecommitteerde ten Beleyde van de Stad Dordrechts zaken, op Drie Koningen Avond, Anno 1666.

[Den Burgermeester inder tijd, zijnde Iohan Hallincg, Heeren Hermans zoon.]

Mr. Adriaan van Blyenburg, Heeren Adriaans zoon, Heere van Naaldwijk, Oud-Burgermeester.

Iohan van Mewen, [8c. Heeren Iakobsz.] Oud-Burgermeester, *pro eo*,

Iohan Hallincg, [Heeren Hermans zoon.] Pieter de Carpentier, [Roelands zoon.]

Hugo Repelaar, [Heeren Anthonis zoon.]

Gecommitteerde ten Beleyde van de Stad Dordrechts zaken, op Drie Koningen Dag, Anno 1667.

[Den Burgermeester inder tijd, zijnde Mr. Kornelis de Witt, Heeren Iakobs zoon, Ruwaard van Putten.]

Mr. Adriaan van Blyenburg, [Heeren Adriaans zoon, enz.] Oud-Burgermeester.

Iohan Hallincg, [Heeren Hermans zoon.] Oud-Burgermeester,

Dirk Dammert, [Heeren Arends zoon.]

Mr. Nikolaas Stoop, [Heeren Iakobs zoon.]

Gecommitteerde ten Beleyde van de Stad Dordrechts zaken, op Drie Koningen Avond, Anno 1668.

[Den Burgermeester inder tijd, zijnde
Mr. Kornelis de Witt, Heeren Iakobsz. enz.]
Dirk Dammert, [Heeren Arends zoon.]
Alewyn van Halewyn, [Heeren Francoysz.]
Pompeus Berk, [Heeren Matthijs zoon.]
Mr. Nikolaas Stoop, [Heeren Iakobs zoon.]

Gecommitteerde ten Beleyde van de Stad Dordrechts zaken, op Drie Koningen Avond, 1669.

[Den Burgermeester inder tijd, zijnde
Iohan Hallincg, Heeren Hermans zoon.]
Alewyn van Halewyn, [Heeren Francoysz.]
Mr. Diederich Hoeufft, [Diederichs zoon.]
Mr. Roeland de Carpentier, [Heeren Pieters zoon.]
Mr. Pompeus Berk, [Heeren Matthijs zoon.]

Gecommitteerde ten Beleyde van de Stad Dordrechts zaken, op Drie Koningen Dag, 1670.

[Den Burgermeester inder tijd, zijnde
Iohan Hallincg, [Heeren Hermans zoon.]
Mr. Diederich Hoeufft, [Diederichs zoon.]
Boudewijn Onderwater, [Iohans zoon.]
Mr. Roeland de Carpentier, [Heeren Pieters zoon, Obijt 26. April 1670.]
Mr. Samuel Everwijn, [Samuels zoon.]

Gecommitteerde ten Beleyde van de Stad Dordrechts zaken, op Drie Koningen Avond, 1671.

[Den Burgermeester inder tijd, zijnde
Mr. Iakob van Beveren, Heere van Zwindrecht.]
Iohan Hallincg, Heeren Hermans zoon,]
Oud-Burgermeester.
Iohan van Haarlem, [Rochus zoon.]
Boudewijn Onderwater, [Iohans zoon.]
Mr. Samuel Everwijn, [Samuels zoon.]

Gecommitteerde ten Beleyde van de Stad Dordrechts zaken, op Drie Koningen Avond, 1672.

[Den Burgermeester inder tijd, zijnde
Mr. Iakob van Beveren, Heeren Kornelis zoon, enz.]

Johan Hallincg, [Heeren Hermans zoon,]
Oud-Burgermeester.
Iohan van Haarlem, [Rochus zoon.]
Mr. Iohan de Witt, [Heeren Iohans zoon.]
Mr. Nikolaas Stoop, [Heeren Iakobs zoon.]

Gecommitteerde ten Beleyde van de Stad Dordrechts zaken, op Drie Koningen Avond, 1673.

Den Burgermeester inder tijd, [zijnde
Mr. Iohan vander Burch, Heeren Francoysz.
Heere van Niemands-Vriend.]
Kornelis de Vries, Heeren Dingmans zoon.
Mr. Willem Brandwijk van Blokland, Heeren Pietersz. Vry-Heere van Blokland,
Francoys Rees, Mattheus zoon.
Iohan-Nikolai van Malapert, Louys zoon,
Heere van Krayesteyn.

Gecommitteerde ten Beleyde van de Stad Dordrechts zaken, op Drie Koningen Avond, Anno 1674.

Den Burgermeester inder tijd, [zijnde
Mr. Iohan vander Burch, Heeren Francoysz.]
Kornelis de Vries, Heeren Dingmans zoon.
Mr. Willem Brandwijk van Blokland, Heeren Pietersz. Vry-Heer van Blokland.
Francoys Rees, Mattheus zoon.
Iohan-Nikolai van Malapert, Louys zoon,
Heere van Krayesteyn.

Het Collegie van de Gecommitteerden ten Beleyde dezer Stads zaken, zijnde, gelijk Wy hebben gezeyd, komen te Cesseren, met de Aankomste van de Vier Heeren Burgermeesteren, zoo zijn alle zaken, te voren behorende aan 't wel gemelte Collegie, gebracht ter Besoingnes van de voornoemde Heeren Burgermeesteren, en hebben Sessie genomen op den 5. April 1674.

De Ed. Groot-Achtbre Heeren,

De HEEREN:

Mr. Iohan vander Burch, Heeren Francoysz.
Heere van Niemands-Vriend.
Iohan van Neurenberg, Willems zoon.
Mr. Nikolaas Stoop, Heeren Iakobs zoon.
Mr. Willem Brandwijk van Blokland, Heeren Pietersz. Vry-Heer van Blokland.

1675. den 5. April.

De Ed. Groot-Achtbre Heeren,

De HEEREN,

Mr. Nikolaas Stoop, Heeren Iakobs zoon.
 Mr. Willem Brandwijk van Blokland, Heeren Pieterfz, Vry-Heer van Blokland,
 Mr. Samuel Everwijn, Samuels zoon,
 Arend Muys van Holy, Symons zoon.

1676. den 2. Mey.

De Ed. Groot-Achtbre Heeren,

De HEEREN,

Heer Adriaan van Blyenburg, Heeren Adriaans zoon, Ridder, Heere van Naaldwijk,
 Mr. Samuel Everwijn, Samuels zoon.
 Arend Muys van Holy, Symons zoon.
 Johan vander Hulk, Gillis zoon, *Obiit primo Augusti 1676. pro eo,*
 Mr. Pompejus Berk, Heeren Matthijs zoon.

1677. den 28. Aprilis.

De Ed. Groot-Achtbre Heeren,

De HEEREN,

Heer Adriaan van Blyenburg, Heeren Adriaans zoon, Ridder, Heere van Naaldwijk.
 Mr. Pompejus Berk, Heeren Matthijs zoon.
 Mr. Pieter Brandwijk van Blokland, Heeren Pieters zoon.
 Mattheus vanden Brouk, Mattheus zoon,

Klerkken en Secretariffen Ordinaris

Ten Kantoire vande Thesaurie; (in Burgermeesters Kamer) mitsgaders der Ontfangers van de Penningen, Gedestineerd ten Oorloge, geweest, of noch zijnde, sederd den Jare 1596.

De HEEREN:

Arend Maartens zoen, 1596. 1597. 1598.
1599. 1601. 1602. 1604. 1605. 1607.
1608. 1610. 1611. 1613. 1615. 1617.
1619. 1621. 1622. 1623. 1625. Overle-
den 1629.

Mr. Sebastiaan Frankken, [Heeren Roelofs zoon,] van 1625. tot 1638. als de zelve Raads-Heer in den Hove van Holland werd, Overleden den 3. December 1651, *pro eo*,

Kornelis van Esch,
Kornelis van Esch, Samuels zoon, van

1638. tot 1656, Overleden 29. September 1656.

Abraham Stoop, [Heeren Jakobs zoon,] Secretaris van den 11. November 1656. tot 1675.

Eed vanden Secretaris ter Kamere van de Thesaurie, en Ontfanger van de Stads-Penningen, Gedestineerd ten Oorloge.

DAt Zweer Ik, dat Ik Secretaris ter Kamere van de Thesaurie der Stad Dordrecht; Mitsgaders Ontfanger der zelve Stede Penningen, Gedestineerd totten Oorloge, wezen zal. En dat Ik ordinaris, op alle de dagen daar toe geordonneerd, des morgens, en naarnoens en extraordinaris, zoo dikwils den Borgermeesteren inder tijd, goed vinden zullen, ter voorz Kamere verschijnen, om alle Missiven, Depetichen en Befoignes, aldaar vallende, te stellen by Geschripte, en goed Register, Bouk en Notulen te houden, van alle t gene aldaar Gehandeld, Getraecteerd, en Geresolveerd zal worden: en te Verzorgen dat alle Particuliere en Generale Rekeningen, de Stad aangaande, op haren behoerlijken en gewoonlijken tijd, gehoord en gesloten zullen worden, de Penningen, Gedestineerd ten Oorloge, met alle neerstigheyd in te vorderen, en de zelve wel en getrouwelijk te Administreren, en ter Ordonnantie van de Borgermeesteren te Distribueren, als naar behooren, goed en getrouw Boek en Register daar van te houden; en alles Secret te houden, dat den dienst van de Stad zal vereyschen, en de Borgermeesters dienvolgens zullen bevelen, en ook behoord Secret gehouden te worden. En dat Ik My

voort.

voort zal reguleren naar myne Commissie ende Instructie, de voorsz Ambt-
aangaande: en zoo de zelve Instructie noch naarder Ge-amplieerd zal worden
en alles te doen wat een goed en getrouw Secretaris van de Kamere van
Theaurie, en Ontfanger van de Middelen, Gedestineerd totten Oorlog-
schuldig is en behoord te doen.

Zoo waarlijk moet My God [Almachtig] helpen.

T R E S O R I E R S.

Wanneer de Ontfangers, naderhand Tresoriers genoemd, opgekomen
en welke van Tijd tot Tijd geweest zijn, en heb Ik niet net kunnen uytvinde
Dezen volgenden Brieff is My in Stads Kantoir, (nu Burgermeesters Kame-
ter handen gekomen.

Lettre der Poorteren van Dordrecht
daer zy mede ghecoren hadden hem Vieren, der Poo-
ten oirbaer te doene, te radene, en alle stucken
wie nu doet is.

WI Rechtere, Scepenen ende Raed van den Stede van Dordrecht, groete
alle die ghene die dese letteren sien sullen off horen lesen: ende make
hem dat cond ende kenleck; dat wi duer 's beters wille, omme der Stede nu-
scap van Dordrecht, by ghemeenen Rade met gheswoorne Eede, ende daer
toe gecoren hebben Haren *Pietren Ver-Dybborghen Sone*; Haren *Thielman
Ver-Machtilden Sone*; *Ghilise Ver-Hadewighen Sone*: ende *Wolbrande den Vriese*
die houder sijn van desen Brieue, tusschen hier en Mey-daghe, die alrenae
toecommende is, dat si hier en binnen der ghemeenre Stede van Dordrecht
gheraden sullen by horen Eede, na hoere macht, in allen saken zo waers di
Stede te doene hevet, ende den Stede Renten te Verhuerne ende te Vercopene
ende die Penninghen daer off te Ontfane ende in te nemene, ende die wede
uit te Ghevene, in der Stede oirbare, zoe waer dats te doene ware; ende daer
off ghoede Rekeninghe ende wettafteghe te doen, alle Zonnendaghe, opp
dier Zale: ende voert van allen saken, die binnen dier Weken gheschiedt waren.
Voert soe zullen zy daer toe helpen ende wijsen met alle hoere Macht ende b
hoeren Eede, dat alle twist ende pijnlichede die ghevallen mach binnen di
Stede van Dordrecht, verbeterd worden: ende omme dat zake dat wi dit vast
end

nde gestade willen houden, zoe hebbe Wi hem desen Brieff ghegheven, Be-
 eghelt met Onser Stede Zeghel; die waert ghegheven in 't Jaer ons Heeren
 1. CC. Drie ende negentich; op Sinte *Symon* en *Juden dach*, der *Apostelen*.

lijste der Treforiers, by My uyt hare Rekeningen, als andere Bewyzen, opgesteld.

De HEEREN:

93. Haren Pietren, Ver-Dyborghen
 Sone.
 Haren Tielmanne, Ver-Machtilden
 Sone.
 Ghilise, Ver-Hadewighen Sone. En
 Wolbrande den Vriese.
- 94.
- 95.
- 96.
- 97.
- 98.
- 99.
- 100.
- 1.
- 2.
3. Haren Pieter Oudekyn, en
 Haren Tielman die Vriese.
3. Ghise Dukinc, en
 Jan, Haren Gillys soen.
4. Heeren Wouter vander Tympel, en
 Heeren Boudijn, Ver-Ave-Soeten soene.
4. Haren Hugeman, en
 Heynric die Vriese.
- 5.
- 6.
7. Haren Pieter Oudekyn, en
 Haren Gheeraet, Haren Gheeraetsz,

1308. Haren Pieter Oudekyn, en
 Haren Gheeraet, Haren Gheeraetsz.
9. Haren Pieter Oudekyn, en
 Haren Gheeraet, Haren Gheeraetsz.
9. Haren Geeraet, Haren Gheeraetsz. en
 Ghise Dukinc.
9. Lammekyn Pellen, en
 Mr. Jan van Rathingen.
9. Symon van Bysante,
 Clais Onderwater, en
 Jan vanden Sloete.
- 10.
11. Clais Onderwater, en
 Jan vanden Sloete.
12. Heinric Vriese, en
 Tielman Oem.
12. Abel, Haren Giellis soen, en
 Tielman Oem.
12. Clais Onderwater, en
 Jan vanden Sloete.
- 13.
- 14.
- 15.
- 16.
- 17.
- 18.
- 19.
- 20.
- 21.

1322.	Heeren Gillys, [Heeren Gillysz.] en Jan Malegijs.	1346.
23.	Heeren Ghisebrecht, Heeren Ja- cops soen, en Gillys, Heeren Gillys soen.	47.
23.	Heeren Ghise Dukinc, en Herman Vincken.	48.
25.	Heeren Anthonis, Heeren Ghise- brechts soen, en Heeren Pieter, Heeren Pieters soen.	49.
25.	Heeren Ghise Dukinc, en Heeren Ghisebrecht Maleghijs.	50.
26.	Heeren Ghise Dukinc, en Heeren Ghisebrecht Maleghijs.	51.
27.	Heeren Ghise Dukinc, en Laurens Vincken.	52.
28.		53.
29.		54.
30.		55.
31.		56.
32.		57.
33.		58.
34.		59.
35.		60.
36.		61.
37.		62.
38.		63.
39.		64.
40.		65.
41.		66.
42.		67.
43.		68.
44.		69.
45.		70.
		71.

- 1372. Gheraed van den Steenhufe.
Hughe Cleys soen.
Heyn Bod, en
Heinric van Dinslaken.
- 73. Gheeraed van den Steenhufe.
Hughe Cleys soen.
Heine Bot, en
Heinric van Dinslaken.
- 74. Rycout Tolner, en
Herman Jans soen.
- 75.
- 76.
- 77.
- 78.
- 79.
- 80. Jan van Ytren.
- 81. Heynrick Saffen, en
Jan van Ytren.
Heynric But.
- 82. Heinric Saffe, en
Jan van Ytren.
- 83. Oude Willem vander Tympel, Flo-
rens soen, en
Heinric van Aerffen.
- 84. Oude Willem vander Tympel, Flo-
rens soen, en
Heinric van Aerffen.
- 85. Oude Willem vander Tympel, Flo-
rens soen, en
Jan van Ytren.
- 86.
- 87.
- 88.
- 89.
- 90.
- 91. Oude Willem vander Tympel, Flo-
rens soen, en
Heynrick van Naerffen, Jans soen.
- 92. Oude Willem vander Tympel, Flo-
rens soen, en

- Heynrick van Naerffen, Jans soen.
- 1393. Oude Willem vander Tympel, Flo-
rens soen, en
Henric van Naerffen.
- 94. Oude Willem vander Tympel, Flo-
rens soen, en
Henric van Naerffen.
- 95.
- 96. Willem Duuc, en
Meeus Noyden soen.
- 97. Borwout Meeus soen, en
Jan . . . . .
- 98.
- 99. Jan van Naerffen, en
Gillis Humans soen.
- 1400. Gijsbert Vranckens soen.
Willem Duyc.
Jan van Naerffen.
Bartout Wouters soen.
- 1. Gillys van Rosendael.
Willaem Graman, Hugens soen,
Willaem Quaetvoet.
Bafelys Pouwels soen.
- 2. Pieter Blanckart.
Jan Jordaens soen,
Aernt Meeus soen,
Symen Gherits soen.
- 3.
- 4.
- 5. Jan Michiels soen,
Adriaen Blec.
Ian van Dam.
Jan die Grave.
- 6. Thielman Humans soen.
Wouter van Genderen.
- 7. Willem Graman, Heeren Hugensz.
- 8. Jan die Jonghe.
Bouwen Arthus soen,
Wouter Negelaer.
Ewout Laurens soen.
- 8. Thielman Humans soen,
Wouter van Genderen.
- 9.
- 10.

1411.

- 12.
13. Gheraet van Houten.
Jan Willems zoen.
Dirc Smit.
Adriaen Anffen soen.
- 14.
15. Willem Langeraec.
Willem Boeghaert.
Dirck van Ryebeec.
Jan Gherencx zoen.
16. Jan van Naerffen.
Willem Graman.
17. Willem Graman.
Heinric Hugemans zoen.
18. Hüge Elants zoen.
Henrick Taters.
Henrick van Kuuvre.
Jan die Kock.
18. Willem Boeghert.
Ghijsbrecht Neyffe.
18. Symon Pieters zoen.
Cleis Daniels zoen.
Dirck Pieters zoen.
Jan Lambrechts zoen.
19. Pieter Iacops zoen.
Ioest Aernts zoen.
Willem Ians zoen.
Ian Heinrich zoen.
20. Goidscalc Oem, Goidscalc zoen.
Willem Willems zoen.
Heyne But.
Symon Martijns zoen.
20. Willem van Muylwijc.
Ghijsbrecht Neyffe.
Ewout Laurens zoen.
Heinric Feytop, Hugen soen.
21. Willem van Muylwijc.
Ewout Laurens zoen.
22. Ewout Laurens zoen.
Geraet Jans zoen.
23. Ewout Laurens zoen.
Geraet Ians zoen.
24. Otte Bartouts soen.
Ewout Laurens zoen.
25. Ghijsbrecht Neyffe.
Otto Bartouts zoen.
26. Ghijsbrecht Neyffe.

Gheraet van Muylwijc.

1427. Gheraet van Muylwijc.

Gheraet Ians zoen.

28. Wouter van Genderen.
Otto Bartouts zoen.29. Wouter van Genderen.
Otto Bartouts zoen.

30.

31. Wouter van Genderen.
Otte Bartouts zoen.32. Willem van Naerffen, Claes zoen.
Gheraet van Muilwijc, Ians zoen.

33.

34.

35.

36. Otto Bartouts zoen.
Reyner Willems zoen.37. Otto Bartouts zoen.
Reyner Willems zoen.

38.

39. Dirck van Slingelant, Ottens zoen.
Iacop van Overstege, Pieters zoen.

40. Adriaen Haec, Hermans zoen.

Iacop van Overstege, Pieters zoen.

41. Adriaen Haec, Hermans zoen.

Iacop van Overstege, Pieters zoen.

42. Damas Philips zoen.

Ocker, Heeren Ians zoen.

43. Iacop van Overstege, Pieters zoen.
Adriaen Haec, Hermans zoen.

44. Dirck van Slingelant, Ottens zoen.

Ian van Muylwijck, Gheraets zoen.

45. Dirck van Slingelant, Ottens zoen.

Ian van Muylwijck, Gheraets zoen.

46. Dirck van Slingelant, Ottens zoen.

Ian van Muylwijck, Gheraets zoen.

47. Dirck van Slingelant, Ottens zoen.

Ian van Muylwijck, Gheraets zoen.

48. Willem vander Tympel, Heeren
Gheraets zoen.Reyner die Iongh, Heeren Wil-
lemszoen.49. Willem vander Tympel, Heeren
Gheraets zoen.Reyner die Iongh, Heeren Wil-
lemszoen.

1450. Dirck van Slingelant, Ottens zoen.
Ian van Riebeeck, Dircx zoen.
51. Dirck van Slingelant, Ottens zoen.
Ian van Riebeeck, Dircx zoen.
52. Dirck van Slingelant, Ottens zoen.
Ian van Riebeeck, Dircx zoen.
53. Ian van Riebeeck, Dircx zoen.
Reyner de Iongh, Heeren Willemsz.
54. Ian van Riebeeck, Dircx zoen.
Reyner de Iongh, Heeren Willemsz.
55. Jan van Diemen.
Clays Symons zoen.
Ian die Brouwer, Michiels zoen.
Ian van Muylwijck, Heeren Geritsz.
Floris vander Tympel, Heeren Iansz.
56. Ian van Muylwijck, Heeren Geritsz.
Ian die Brouwer, Michiels zoen.
Claes Symons zoen.
Ian van Diemen.
Floris vander Tympel, Heeren Iansz.
57. Ian van Diemen.
Cornelis Boot, Aerts zoen.
58. Ian van Diemen.
Cornelis Boot, Aerts zoen.
59. Ian van Diemen.
Cornelis Boot, Aerts zoen.
60. Ian van Muylwijck.
Ian van Diemen.
61. Cornelis Boot, Aerts zoen.
Cleys Loeyncx.
62. Ian van Diemen.
Iacop Ians zoen.
62. Ian van Muylwijck.
Iacop Ians zoen.
63. Ian Oem.
Pieter van Slingelant.
Willem Geryts zoen, Schoenmaker.
Claes Baen, Ians zoen.
Egbert van Vollenhoeff.
63. Iacop Ians zoen.
Ian van Diemen.
64. Iacop Ians zoen.
Ian van Riebeeck.
65. Iacop Fraet, die Ionge.
Iacop Ians zoen.
66. Ian van Muylwijck, Heeren Geritsz.
Willem Boegert, Heeren Willemsz.
67. Ian van Muylwijck, Heeren Geritsz.
Oude Adriaen van Overstege, Heeren Iacops zoen.
68. Willem Pryker, Willems zoen.

- Iacop Fraet, Heeren Iacops zoen.
- 1469.
70. Gillis van Ratingen, Heeren Tielmans zoen.
Willem Pryker, Willems zoen.
71. Gillis van Ratingen, Heeren Tielmans zoen.
Ionge Adriaen van Overstege, Heeren Iacops zoen.
72. Gillis van Ratingen, Heeren Tielmans zoen.
Ionge Adriaen van Overstege, Heeren Iacops zoen.
73. Ian die Brouwer, Michiels zoen.
Cornelis Heinrice, Cornelis zoen.
73. Willem Bogert.
74. Iacop, Heeren Damis zoen.
Ian Duyck, Willems zoen.
75. Cornelis Henrici, Cornelis zoen.
Ian Duyck, Willems zoen.
76. Pieter Tack, Iacops zoen.
Cornelis Henrice, Cornelis zoen.
77. Cornelis Henrice, Cornelis zoen.
Ysbrant vanden Coulster, Willemsz.
[Schildknappe.]
Corstiaen Dircx zoen.
Cornelis Ian Schoerens zoen.
78. Cornelis Heinrice, Cornelis zoen.
Willem van Neck, Heeren Lambrechts zoen.
Korsgen Dircx zoen.
Cornelis Schoer, Ians zoen.
79. Cornelis Heinrice, Cornelis zoen.
Willem van Neck, Heeren Lambrechts zoen.
Iacop, Heeren Claes zoen.
Cornelis Schoer, Ians zoen.
80. Cornelis Henrice, Cornelis zoen.
Geryt Iacops zoen.
Ian Ottens zoen.
Iooft van Beaumont, Dircx zoen.
81. Cornelis Henrice, Cornelis zoen.
Ian Ottens zoen.
82. Thomas Bokelair, Symons zoen.
Rentmeester van Zuyd-Holland.
Tielman, Heeren Goidcalcx zoen.
Otto van Slingelant, Heeren Ottens zoen.
Ian Duydijn, Hardijns zoen.

1483. Tielman Oem , Heeren Goedschalz.
Ott van Slingelant , Heeren Ottensz.
84. Mr. Ian Duyck, Heeren Willemsz,
Tielman Oem , Heeren Goidfcalcxz.
Otto van Slingelant, Heeren Ottensz.
85. Tielman Oem , Heeren Goidfcalcx.
Cornelis Oem , Heeren Iacops zoën.
86. Ian Oem, Dircx zoën.
Reyner die Ionge, Heeren Reynersz.
87. Mr. Ian Duyck, Heeren Willemsz.
Reyner de Ionge , Heeren Reynersz.
88. Mr. Ian Duyck, Heeren Willemsz.
Reyner de Ionge, Heeren Reynersz.
89. Mr. Jan Duyck, Heeren Willemsz.
Reyner de Ionge, Heeren Reynersz.
90. Adriaen Heynricxzoen,
Coenraet Floris zoën.
91. Adriaen Heynricx zoën.
Reyner die Ionge, Heeren Reynersz.
92. Adriaen Heynricx zoën.
Reyner de Ionge , Heeren Reynersz.
93. Mr. Ian Duyck, [Heeren] Willemsz,
Pieter Damis zoën.
94. Mr. Ian Duyck, [Heeren] Willemsz.
Pieter Damis zoën.
95. Ian Ockerszoen.
Pieter Damis zoën.
96. Ian Ockerszoen.
Pieter Damis zoën.
97. Ian Ockerszoen.
Adriaen die Ioede, Aertszoen.
98. Jan Ockerszoen.
Adriaen die Ioede, Aertszoen.
99. Ian Ockerszoen.
Adriaen die Ioede, Aertszoën.
1500. Ian Ockerszoen.
Adriaen die Ioede, Aertszoen.
1. Pieter Damaszoen.
Adriaen die Ioede, Aertszoen.
  2. Pieter Damaszoen.
Adriaen die Ioede, Aertsz.
  3. Pieter Damaszoen.
Adriaen die Ioede, Aertszoen.
  4. Pieter Damaszoen.
Adriaen die Ioede, Aertszoen.
  5. Pieter Damaszoen.
Adriaen die Ioede, Aertszoen.
  6. Florens van Thol, Florënszoen.
Ian [Hallincg] Ockerszoen.
  7. Florens van Thol, Florënszoen.
Ian [Hallincg] Ockerszoen.
1508. Florens van Thol, Florenszoën.
9. Harbaren die Ionge, [Heeren] Reynerszoen.
Ian [Hallincg] Ockerszoen.
  10. Harbaren de Ionge, [Heeren] Reynerszoen.
Ian [Hallincg] Ockerszoen.
  11. Iacop Oem, [Heeren] Iacopszoen.
Cornelis, Heeren Corneliszoen.
  12. Iacop Oem, [Heeren] Iacopszoen.
Cornelis, Cornelis Damaszoen.
  13. Iacop Oem, Heeren Iacopszoen.
Cornelis, Heeren Corneliszoen.
  14. Iacop Oem, [Heeren] Iacopszoen.
Cornelis, Cornelis Damaszoen.
  15. Iacop Oem, [Heeren] Iacopszoen.
Cornelis, Cornelis Damaszoen.
  16. Iacop Oem, [Heeren] Iacopszoen.
Cornelis, Cornelis Damaszoen.
  17. Iacop Oem, [Heeren] Iacopszoen.
Cornelis, Cornelis Damaszoen.
  18. Iacop Oem, [Heeren] Iacopszoen.
Cornelis, Cornelis Damaszoen.
  19. Iacop Oem, [Heeren] Iacopszoen.
Cornelis, Cornelis Damaszoen.
  20. Iacop Oem, [Heeren] Iacopszoen.
Cornelis, Cornelis Damaszoen.
  21. Iacop Oem, [Heeren] Iacopszoen.
Cornelis, Cornelis Damaszoen.
  22. Iacop Oem, [Heeren] Iacopszoen.
Cornelis, Cornelis [vander Myle] Damaszoen.
  23. Daniel Oem, [Heeren] Iacopszoen.
Aert Henricxzoen.
  24. Daniel Oem, [Heeren] Iacopszoen.
Aert Henricxzoen.
  25. Daniel Oem, [Heeren] Iacopszoen.
Aert Henricxzoen.
  26. Daniel Oem, [Heeren] Iacopszoen.
Willem [van Drenckwaerd] Bouwenszoen.
  27. Reyer de Ionge, [Heeren] Reyersz.
Willem van Drenckwaerd, Bouwenszoen.
  28. Reyer de Ionge, [Heeren] Reyersz.
Willem van Drenckwaerd, Bouwenszoen.
  29. Reyer de Ionge, [Heeren] Reyersz.
Willem van Drenckwaerd, Bouwensz.
  30. Willem van Drenckwaerd, Bouwensz.
Damas Philipszoen.

31. Willem van Drenckwaerd, Bouwens zoen.
Damas Philips zoen.
32. Willem van Drenckwaerd, Bouwens zoen.
Damas Philips zoen.
33. Willem van Drenckwaerd, Bouwens zoen.
Damas Philips zoen.
34. Willem van Drenckwaerd, Bouwens zoen.
Damas Philips zoen.
35. Willem van Drenckwaerd, Bouwens zoen.
Damas Philips zoen.
36. Willem van Drenckwaerd, Bouwens zoen.
Damas Philips zoen.
37. Willem van Drenckwaerd, Bouwens zoen.
Damas Philips zoen.
38. Willem van Drenckwaerd, Bouwens zoen.
Damas Philips zoen.
39. Damas Philips zoen.
Ocker [Halling] Heeren Ians zoen.
40. Damas Philips zoen.
Ocker [Halling] Heeren Ians zoen.
41. Damas Philips zoen.
Ocker [Halling] Heeren Ians zoen.
42. Damas Philips zoen.
Ocker [Halling] Heeren Ians zoen.
43. Huych Coel, Heeren Pieters zoen.
Heyman van Blyenburg, [Heeren] Adriaens zoen.
44. Huych Coel, Heeren Pieters zoen.
Heyman van Blyenburg, [Heeren] Adriaens zoen.
45. Huych Coel, Heeren Pieters zoen.
Heyman van Blyenburg, [Heeren] Adriaens zoen.
46. Huych Coel, Heeren Pieters zoen.
Heyman van Blyenburg, [Heeren] Adriaens zoen.
47. Huych Coel, Heeren Pieters zoen.
Heyman van Blyenburg, [Heeren] Adriaens zoen.
48. Huych Coel, Heeren Pieters zoen.
Heyman van Blyenburg, [Heeren] Adriaens zoen.
49. Huych Coel, Heeren Pieters zoen.
- Heyman van Blyenburg, [Heeren] Adriaens zoen.
1550. Huych Coel, Heeren Pieters zoen.
Heyman van Blyenburg, [Heeren] Adriaens zoen.
51. Huych Coel, Heeren Pieters zoen.
Heyman van Blyenburg, [Heeren] Adriaens zoen.
52. Huych Coel, Heeren Pieters zoen.
Heyman van Blyenburg, [Heeren] Adriaens zoen.
53. Huych Coel, Heeren Pieters zoen.
Heyman van Blyenburg, [Heeren] Adriaens zoen.
54. Heyman van Blyenburg, [Heeren] Adriaens zoen.
Screvel, [Heeren] Ockers zoen.
55. Heyman van Blyenburg, [Heeren] Adriaens zoen.
Screvel, [Heeren] Ockers zoen.
56. Heyman van Blyenburg, [Heeren] Adriaens zoen.
Screvel, [Heeren] Ockers zoen.
57. Heyman van Blyenburg, [Heeren] Adriaens zoen.
Screvel, [Heeren] Ockers zoen.
58. Heyman van Blyenburg, [Heeren] Adriaens zoen.
Screvel, [Heeren] Ockers zoen.
59. Heyman van Blyenburg, [Heeren] Adriaens zoen.
Dirck van Nuyffenborg, Ians zoen.
60. Dirck van Nuyffenborg, [Ians soen.]
Cornelis Henricks zoen.
61. Dirck van Nuyffenborg, [Ians soen.]
Cornelis Henrics zoen.
62. Dirck van Nuyffenborg, [Ians soen.]
Cornelis Henrics zoen.
63. Dirck van Nuyffenborg, [Ians soen.]
Cornelis Henrics zoen.
64. Dirck van Nuyffenborg, [Ians soen.]
Cornelis enrics zoen.
65. Dirck van Nuyffenborg, [Ians soen.]
Cornelis Henrics zoen.
66. Direk van Nuyffenborg, [Ians soen.]
Gijsbert Ians zoen.
67. Gijsbert Ians zoen.
68. Gijsbert Ians zoen.

1569. Gijsbert Ians zoen. 70. Gijsbert Ians zoen. 71. Gijsbert Ians zoen. 72. Gijsbert Ians zoen. Pieter Coel, [Heeren] Huygens zoen. 73. Gijsbert Ians zoen. Cornelis van Blyenburg, [Heeren] Adriaens zoen. 74. Gijsbert Ians zoen. Iacop Coel, Adriaens zoen. 75. Gijsbert Ians zoen. Iacop Coel, Adriaens zoen. 76. Cornelis van Diemen, Iacops zoen. Iacop Coel, Adriaens zoen. 77. Cornelis van Diemen, Iacops zoen. Iacop Coel, Adriaens zoen. 78. Cornelis van Diemen, Iacops zoen. Iacop Coel, Adriaens zoen. 79. Cornelis van Diemen, Iacops zoen. Iacop Coel, Adriaens zoen. 80. Cornelis van Diemen, Iacops zoen. Iacop Coel, Adriaens zoen. 81. Iacop Coel, Adriaens zoen. Cornelis van Blyenburg, [Heeren] Adriaens zoen. 82. Iacop Coel, Adriaens zoen.	Cornelis van Blyenburg, [Heeren] Adriaens zoen. 83. Iacop Coel, Adriaens zoen. Cornelis van Blyenburg, [Heeren] Adriaens zoen. 84. Iacop Coel, Adriaens zoen. Cornelis van Blyenburg, [Heeren] Adriaens zoen. 85. Iacop Coel, Adriaens zoen. Cornelis de Vries, Willems zoen. 86. Iacop Coel, Adriaens zoen. Cornelis de Vries, Willems zoen. 87. Iacop Coel, Adriaens zoen. Cornelis de Vries, Willems zoen. 88. Iacop Coel, Adriaens zoen. Cornelis de Vries, Willems zoen. 89. Cornelis de Vries, Willems zoen. Adriaen Cornelis zoen. 90. Iacop Coel, Adriaens zoen. Adriaen Cornelis zoen. 91. Iacop Coel, Adriaens zoen. Adriaen Cornelis zoen. 92. Iacop Coel, Adriaens zoen. Adriaen Cornelis zoen. 93. Iacop Coel, Adriaens zoen. Adriaen Cornelis zoen. 94. Iacop Coel, Adriaens zoen. Adriaen Cornelis zoen.

Resolutie en Confirmatie.

1595. **I**N de Vergaderinge van mijn Heeren Schout, Borgermeesters, Schepenen, Raden, Oud-Raden, en de Luyden van den Achten der Stede van Dordrecht; Gezien, Gevisiteerd ende Ge-examineerd zijnde, hare voorgaende Resolutie op de Remonstrantie, zoo van de Gecommitteerden ten Beleyde van de Stede zaken, als op de Rekeningen van de Thefauriers, van den Jare xvc. Drie ende tNegentig, naer voorgaende Communicatie met den Thefauriers, ende advys van de zelve, op den xxij. January Anno xvc. Vijf ende tNegentig genomen, by de welke, onder andere is verstaen, dat tot beter Beleyd van de Stads-zaken, ende Inninge vande Restanten, de Thefauriers in een Comptoir niet langer en zoude mogen dienen als Drie Jaren aen malckanderen: ende Affgaende, in 'tzelve Comptoir niet wederomme Innegecoren werden, ten zy dat die Twee Jaren hebben stille gestaen; ende in Deliberatie geleyt, wat dies aengaende, ten meesten dienste vande Stad Oirbaerlickste gedaen soude werden, ende Geconfidereerd zijnde, dat de gekoren Thefauriers te verdrietig valt, zoo vele Jaren aen malckanderen zonder Rust, met soo swaren Ambten, onder kleyn profsijt, belast te blyven, tot groot Interest van haer particulier, ende principaelyck, dat niet mogelijk en is, de Stads Restanten bequamelick te Innen, ten zy datter somtijds Veranderinge valt in de Comptoiren. Is by myne voorz Heeren vrendrachtelick Geresolveerd, dat men in Keure zoude leggen, ende werd overfulcx in

Keure

Keure geleyt mits desen, omme altijts sulcx geobserveerd te werden: Dat van nu voortaan geene Thesauriers, in een Comptoir, langer aen een fullen mogen Dienen, dan Vier Iaren; ende Affgaende, niet wederom Innegekoren werden in 't selve Comptoir, ten zy die eerst twee Iaren hebben stille gestaan. Wel verstaende, dat by desen den Gilden niet becomen en werd hare vrye Electie, omme den Thesauriers t'allen tyde, al en hebben die geene Vier Iaren aen een Gediend, te mogen Verkiezen, zulcx als zy ten meesten Oirboir ende Dienste van de Stad bevinden zullen te behooren. Aldus gedaen ter voorz Vergaderinge; op den vij. January Anno xvc, Zes ende tNegentig.

Ende was onderteykend

J. BERCK.

De voorz Keure Gecommuniceerd zijnde inde Vergaderinge van de Dekens vande geene Gilden, en de Neringen der Stede Dordrecht, is by den zelve Dekens oock Goedvonden ende Geconfirmeerd, op den xxj, January 1596.

Onderstond:

In Kennisse van My, [zijnde geteykend]

J. BERCK.

95. Iacop Coel, Adriaens zoen.
Adriaen Cornelis zoen.
96. Adriaen Cornelis zoen.
Willem de Iong, Cornelis zoen.
97. Adriaen Cornelis zoen.
Willem de Iong, Cornelis zoen.
98. Adriaen Cornelis zoen.
Willem de Iong, Cornelis zoen.
99. Adriaen Cornelis zoen.
Willem de Iong, Cornelis zoen.
100. Iakob, Frans Wittens zoon.
Goris Maertens zoon.
1. Iakob, Frans Wittens zoon.
Goris Maertens zoon.
2. Iakob, Frans Wittens zoon.
Goris Maertens zoon.
3. Goris Maertens zoon.
Kornelis Bot, Ians zoon.
4. Goris Maertens zoon.
Kornelis Bot, Ians zoon.
5. Goris Maertens zoon.
Kornelis Bot, Ians zoon.
6. Goris Maertens zoon.
Kornelis Bot, Ians zoon.
7. Kornelis Bot, Ians zoon.
Leenderd [vanden Hatert] Sybrechts zoon.

8. Kornelis Bot, Ians zoon.
Leenderd [vanden Hatert] Sybrechts zoon.
9. Kornelis Bot, Ians zoon.
Leenderd [vanden Hatert] Sybrechts zoon.
10. Kornelis Bot, Ians zoon.
Lenard [vanden Hatert] Sybrechtsz.
11. Lenard [vanden Hatert] Sybrechtsz.
Ian de Witt, Willems zoon.
12. Lenard [vanden Hatert] Sybrechtsz.
Ian de Witt, Willems zoon.
13. Lenard [vanden Hatert] Sybrechtsz.
Ian de Witt, Willems zoon.
14. Lenard [vanden Hatert] Sybrechtsz.
Ian de Witt, Willems zoon.
15. Ian de Witt, Willems zoon.
Kornelis van Terensteyn, [Heeren]
Adriaans zoon.
16. Ian de Witt, Willems zoon.
Kornelis van Terensteyn, [Heeren]
Adriaans zoon.
17. Ian de Witt, Willems zoon.
Kornelis van Terensteyn, [Heeren]
Adriaans zoon.
18. Ian de Witt, Willems zoon.

Ccc

-Kornelis

- Kornelis van Terensteyn, [Heeren] Adriaans zoon.
1619. Kornelis van Terensteyn, [Heeren] Adriaans zoon.
Kornelis Bak, Iakobs zoon.
20. Kornelis van Terensteyn, [Heeren] Adriaans zoon.
Kornelis Bak, Iakobs zoon.
21. Kornelis van Terensteyn, [Heeren] Adriaans zoon.
Kornelis Bak, Iakobs zoon.
22. Kornelis van Terensteyn, [Heeren] Adriaans zoon.
Kornelis Bak, Iakobs zoon.
23. Kornelis Bak, Iakobs zoon.
Michiel Pompe, Pieters zoon.
24. Kornelis Bak, Iakobs zoon.
Michiel Pompe, Pieters zoon.
25. Kornelis Bak, Iakobs zoon.
Michiel Pompe, Pieters zoon, Overleden 30. Augusti 1625.
26. Kornelis Bak, Iakobs zoon.
Kornelis Nicolai.
27. Kornelis van Terensteyn, [Heeren] Adriaans zoon.
Kornelis Nicolai.
28. Kornelis van Terensteyn, [Heeren] Adriaans zoon.
Kornelis Nicolai.
29. Kornelis van Terensteyn, [Heeren] Adriaans zoon.
Kornelis Nicolai.
30. Kornelis van Terensteyn, [Heeren] Adriaans zoon.
Kornelis Nicolai.
31. Kornelis Nicolai.
Ian Berk, Dirks zoon.
32. Kornelis Nicolai.
Ian Berk, Dirks zoon.
33. Kornelis Nicolai.
Ian Berk, Dirks zoon.
34. Kornelis Nicolai.
Ian Berk, Dirks zoon.
35. Iohan Berk, Dirks zoon.
Kornelis Schouw, Roelands zoon.
36. Iohan Berk, Dirks zoon.
Kornelis Schouw, Roelands zoon.
37. Iohan Berk, Dirks zoon.
Kornelis Schouw, Roelands zoon.
38. Iohan Berk, Dirks zoon.
Kornelis Schouw, Roelands zoon.
1639. Kornelis Schouw, Roelands zoon.
Iohan Dionys zoon.
40. Kornelis Schouw, Roelands zoon.
Iohan Dionys zoon.
41. Kornelis Schouw, Roelands zoon.
Iohan Dionys zoon.
42. Kornelis Schouw, Roelands zoon.
Iohan Dionys zoon.
43. Iohan Dionys zoon.
Dr. Kornelis van Someren, Iohansz.
44. Iohan Dionys zoon.
Dr. Kornelis van Someren, Iohansz.
45. Iohan Dionys zoon.
Dr. Kornelis van Someren, Iohansz.
46. Iohan Dionys zoon.
Dr. Kornelis van Someren, Iohansz.
47. Dr. Kornelis van Someren, Iohansz.
Mr. Iohan vander Burch, Heeren Francoys zoon.
48. Dr. Kornelis van Someren, Iohansz.
Mr. Iohan vander Burch, Heeren Francoys zoon.
49. Mr. Iohan vander Burch, Heeren Francoys zoon.
Kornelis Vaans, Iohans zoon.
50. Mr. Iohan vander Burch, Heeren Francoys zoon.
Kornelis Vaans, Iohans zoon.
51. Mr. Iohan vander Burch, Heeren Francoys zoon.
Kornelis Vaans, Iohans zoon.
52. Mr. Iohan vander Burch, Heeren Francoys zoon.
Kornelis Vaans, Iohans zoon.
53. Kornelis Vaans, Iohans zoon.
Francoys Rees, Mattheus zoon.
54. Kornelis Vaans, Iohans zoon.
Francoys Rees, Mattheus zoon.
55. Kornelis Vaans, Iohans zoon.
Francoys Rees, Mattheus zoon.
56. Kornelis Vaans, Iohans zoon.
Francoys Rees, Mattheus zoon.
57. Francoys Rees, Mattheus zoon.
Kornelis van Eyffel, Everds zoon.
58. Francoys Rees, Mattheus zoon.
Kornelis van Eyffel, Everds zoon.
59. Francoys Rees, Mattheus zoon.
Kornelis van Eyffel, Everds zoon.
60. Francoys Rees, Mattheus zoon.
Kornelis van Eyffel, Everds zoon.

1661. Kornelis van Eyffel, Everds zoon.
Mr. Iohan de Vries, Aarnouds zoon.
62. Kornelis van Eyffel, Everds zoon.
Mr. Iohan de Vries, Aarnouds zoon.
63. Kornelis van Eyffel, Everds zoon.
Mr. Iohan de Vries, Aarnouds zoon.
64. Kornelis van Eyffel, Everds zoon.
Iohan vander Hulck, Gillis zoon.
65. Iohan vander Hulck, Gillis zoon.
Mr. Anthoni vander Mast, Heeren
Iohans zoon.
66. Iohan vander Hulck, Gillis zoon.
Mr. Anthoni vander Mast, Heeren
Iohans zoon.
67. Iohan vander Hulck, Gillis zoon.
Mr. Anthoni vander Mast, Heeren
Iohans zoon.
68. Iohan vander Hulck, Gillis zoon.
Mr. Anthoni vander Mast, Heeren
Iohans zoon.
69. Mr. Anthoni vander Mast, Heeren
Iohans zoon.
Mr. Hugo Baan, Heeren Okkersz.
70. Mr. Anthoni vander Mast, Heeren
Iohans zoon.
Mr. Hugo Baan, Heeren Okkersz.
71. Mr. Anthoni vander Mast, Heeren
Iohans zoon.
Mr. Hugo Baan, Heeren Okkersz.
72. Mr. Anthoni vander Mast, Heeren
Iohans zoon.
Mr. Hugo Baan, Heeren Okkersz.
73. Dionys Gyfen, Hermans zoon.
Kornelis vanden Hogenboom, Pie-
ters zoon.
74. Dionys Gyfen, Hermans zoon.
Kornelis vanden Hogenboom, Pie-
ters zoon.
75. Dionys Gyfen, Hermans zoon.
Kornelis vanden Hogenboom, Pie-
ters zoon.

[Faint, illegible text in a vertical column on the right side of the page, separated by a vertical line.]

Sederd het oprichten van 'et Collegie ten Beleyde dezer Stad Dordrechts zaken; Hebben de Heeren Treforiers Toegang en Sessie gehad ten zelven Comptoire: En zijn haar Ed. Consideratien gevraagd, op alle zaken de Finantie en Reparatie der voorfz Stede rakende: En ook byzonderlijk, aan den Treforier vande Reparatie d'Opzigt en Directie van de zelve aanbevolen, en zijnen Name daar omtrent, allomme gebruykt: En hebben beyde de Treforiers 't Bewind der Middelen, tot hare respectieve Kantoiren behoorende: Mits, buyten hare ordinaris lasten, niets betalende, als op Ordonnantien van Welgemelte Heeren ten Beleyde, of nu de Heeren Burgermeesteren: Behalven dat alle voorvallende Kleynigheden, by den Thesaurier der Reparation, betaald, en by Hem op Maand-Staaten gebragt werden.

Voor 'et Aanvangen der Ambten van Beyde de Treforiers, werden haar nu door den Heere Schout inder tijd, de volgende Eeden Gestaaft.

Eed vanden Thesaurier der Stad Dordrecht.

DAt Zweer Ick, dat Ick de Stadt Dordrecht getrouwelijck als Thesaurier dienen sal, aenschouw nemende, ten meesten oirbaer ende welvaert der selver Stede Goederen, na mijn beste wetenschap, Goede toeficht hebbende op der selver Stede Inkompten, de Maeckelardien ende andere Inkompten saerlijcks, by advys ende goetduncken vande Heeren Borgermeesteren, ten neefften Pryse helpen Verhuuren; die Renten, Beden ende Subventien, ende anderen der Stede Schulden, vande Stede wegen te betalen, daer van nemende goede ende suffisante Quittantien, tot bewaernisse der selver Stede, soo verre 't Inkomen sai mogen strecken. Rechtveerdigh Boeck te houden, als een goet Thesaurier toebehoort ende schuldich is te doen.

Zoo waerlyk moet My God Almachtig helpen.

Eed vande Thesaurier vande Reparation.

DAt Zweere Ick, dat Ick de Stede van Dordrecht getrouwelijck als Thesaurier dienen sal, aenschouw nemen ter welvaert ende meesten oirbaer der selver Stede Goeden, na mijne beste wetenschap, goede toeficht hebbende op de Reparatie, die by tyde te doen sal wezen: Oock mede geene Nieuwe Timmeringe ofte Wercken te doen maecken, 't zy buyten ofte binnen der tede, noch oock aan geen Gaten vande Revieren van de Merwede, ofte elders, an by advys ende consent vanden Oud-Raed: Rechtveerdigh Boeck te houden, als een goet Thesaurier schuldigh is ende behoort te doen. Ende My

voorts reguleren naer Myne Instructie, ende naerdre Ampliatie ende Resolutie vanden Oud-Raed, in 't Reguar van het Bestede vande Wercken ende andere genomen ende noch te nemen, ende in Mynen Blaffert gedaen, Registreren.

Zoo waarlijk moet My God Almachtig helpen.

Tredende uyt BURGERMEESTER SALET in de WEES-KAMER.

ALwaar boven de Schoorsteen-Mantel, geschreven in Gulde Letteren, de Ed. Heere J. Cats, wylen Raad-Pensionaris van DORDRECHT, c Wees-Kamer aldus doet zingen:

*Vaders, als het ydel leven,
U, op Aarden, zal begeven,
Siet dan dat u herte peyst,
Dat de tijdt van u vereyft:
Wild niet angstigh leggen vreezen,
Voor uw' na te laten Weezen;
Hier zyn VADERS voor een Kind,
Dat geen Vader meer en vind.*

Zijnde, sederd d'Oprichtinge der voorsz Kanere, aldaar geweest, of noch in Bedieninge,

Wees-Meesters ter Wees-Kamer.

De HEEREN:

Anno 1591. December 21.

Cornelis, Frans Wittensz. Burgermeester.
Dirck van Beverwijck, Heeren Philipsz.
Adriaen van Terefeyn, Jobs zoen.
Adriaen, Heeren Jans zoen.

Anno 1592. December 21.

Cornelis, Frans Wittens zoen, Oudt-Burgermeester.
Adriaen, Heeren Jans zoen.
Cornelis Moelen, Adriaens zoen.
Cornelis de Vries, Willems zoen, Oudt-Thefaurier,

Anno 1593. December 21.

Dirck van Beverwijck, Heeren Philipsz.
Adriaen van Terefeyn, Jobs zoen.
Cornelis Moelen, Adriaens zoen.
Cornelis de Vries, Willems zoen, Oudt-Thefaurier,

Anno 1594. December 21.

Willem de Jonge, Willemsz. Burgermeester.
Dirck van Beverwijck, Heeren Philipsz.
Adriaen van Terefeyn, Jobs zoen.
Govert van Beaumont, Johans zoen.

Anno 1595.

Willem de Jonge, Willems zoen, Oudt-Burgermeester.

Gove

Govert van Beaumont, Johans zoen.
Adriaen 't Jong, Cornelis zoen, Thefaurier.
Johan Brouwer, Arents zoen.

Anno 1596. December 21.

Adriaen, Heeren Jans zoen, Ontfanger van
de Gemeene Middelen binnen Dordrecht.
Cornelis Moelen, Adriaens zoen.
Adriaen 't Jong, Cornelis zoen, Thefaurier.
Johan Brouwer, Arents zoen.

Anno 1597. December 20.

Dirck van Beverwijck, Heeren Philipsz.
Adriaen, Heeren Jans zoen, Ontfanger van
de Gemeene Middelen binnen Dordrecht.
Cornelis Moelen, Adriaens zoen.
Cornelis de Vries, Willems zoen, Oudt-
Thefaurier.

Anno 1598. December 19.

Dirck van Beverwijck, Heeren Philipsz.
Adriaen van Teresteyn, Iobs zoen.
Cornelis de Vries, Willems zoen, Burger-
meester van 's Heeren-wegen.
Jacob, Frans Wittens zoen.

Anno 1599. December 20.

Adriaen van Teresteyn, Iobs zoen,
Jacob, Frans Wittens zoen,
Nicolaes Jans zoen.
Adriaen Repelaer, Anthonis zoen.

Anno 1600. December 20. S. Thomas Avondt.

Cornelis, Frans Wittensz, Burgermeester.
Willem de Jonge, Willems zoon, Oudt-Bur-
germeester. Ende vermits zijn vertreck
in den Hage, op den 1. Mey 1601. wierdt
in des selfs plaetse Gefurrogeert,
Adriaen 't Jong, Cornelis zoon, Oudt-
Thefaurier.
Nicolaes Ians zoon.
Adriaen Repelaer, Anthonis zoon.

Anno 1601. December 20.

Cornelis, Frans Wittensz, Burgermeester.
Cornelis Moelen, Adriaens zoon,
Cornelis de Vries, Willems zoon, Oudt-
Thefaurier.
Adriaen 't Jong, Cornelis zoon, Oudt-The-
faurier, tot zijn Sterf-dagh den 30. Octo-
ber 1602.

Anno 1602. December 20.

Adriaen van Teresteyn, Iobs zoon.
Kornelis Moelen, Adriaens zoon.
Kornelis de Vries, Willems zoon, Oudt-
Thefaurier, tot zijn Sterf-dagh den der-
den Augusti 1603.
Jacob, Frans Wittens zoon, Thefaurier.

Anno 1603. December 20.

Adriaen van Teresteyn, Iobs zoon, tot zijn
Sterf-dagh den 23. February 1604. Ende
is in des selfs plaetse Gefurrogeert,
Goris Maertens zoon, Thefaurier.
Jacob, Frans Wittensz. Oudt-Thefaurier.
Adriaen Repelaer, Anthonis zoon.
Mr. Pauwels van Asperen, Heeren Matthijsz.

Anno 1604. December 20.

Willem van Beveren, Heeren Kornelis zoon,
Heere van Strevelshoeck, Burgermeester,
vermits zijn vertreck na den Hage, 1605.
den 1. Mey, is in zijn plaetse Gefurrogeert,
Goris Maertens zoon, Thefaurier.
Adriaen Repelaer, Anthonis zoon.
Mr. Pauwels van Asperen, Heeren Matthijsz.
Jacob van Diemen, Heeren Kornelis zoon.

Anno 1605.

Kornelis Moelen, Adriaens zoon.
Goris Maertens zoon, Thefaurier.
Jacob van Diemen, Heeren Cornelis zoon,
tot zijn Sterf-dagh den 2. April, 1606.
Ende op den 10. dito in zijn plaetse Gefur-
rogeert,
Hugo Repelaer, Anthonis zoon.
Matthijs van Asperen, Geerits zoon.

Anno 1606. December 20.

Adriaen, Heeren Ians zoon, Oudt-Burger-
meester, ende Ontfanger.
Kornelis Moelen, Adriaens zoon.
Matthijs van Asperen, Geerits zoon,
Arent Dammert, Arents zoon.

Anno 1607. December 20.

Adriaen, Heeren Ians zoon, Oudt-Burger-
meester, ende Ontfanger.
Adriaen Repelaer, Anthonis zoon.
Mr. Pauwels van Asperen, Heeren Matthijsz.
Arent Dammert, Arents zoon,

Anno

Anno 1608. December 20.

Adriaen Repelaer, Anthonis zoon.
Mr. Pauwels van Asperen, Heeren Matthijsz.
Goris Maertens zoon, Oudt-Thesaurier,
Kornelis Back, Jacobs zoon.

Anno 1609. December 20.

Goris Maertens zoon, Oudt-Thesaurier.
Hugo Repelaer, Anthonis zoon.
Kornelis Back, Jacobs zoon.
Mr. Bartholomeus van Segwaert, Heeren
Meynderts zoon.

Anno 1610. December 20.

Willem van Beveren, Heeren Kornelis zoon,
Heere van Strevelshoeck, Oudt-Burger-
meester.
Jacob, Frans Wittensz. Oudt-Thesaurier,
Hugo Repelaer, Anthonis zoon.
Mr. Bartholomeus van Segwaert, Heeren
Meynderts zoon.

Anno 1611. December 20.

Willem van Beveren, Heeren Kornelis zoon,
Heere van Strevelshoeck, Oudt-Burger-
meester.
Jacob, Frans Wittensz. Oudt-Thesaurier.
Adriaen Repelaer, Anthonis zoon.
Arent Dammert, Arents zoon.

Anno 1612. December 20.

Adriaen, Heeren Jans zoon, Oudt-Burger-
meester, en Ontfanger tot zijn Sterf-dagh,
den 2. December 1613.
Adriaen Repelaer, Anthonis zoon.
Kornelis Back, Jacobs zoon.
Arent Dammert, Arents zoon.

Anno 1613. December 20.

Kornelis, Frans Wittensz, Burgermeester,
in plaets van zalr.
Adriaen, Heeren Jans zoon.
Goris Maertens zoon, Oudt-Thesaurier,
Commis Stapelier van 's Generaliteyts
Magazijnen.
Kornelis Back, Jakobs zoon.
Mr. Bartholomeus van Segwaert, Heeren
Meynderts zoon.

Anno 1614. December 20.

Goris Maertens zoon, Commis Stapelier
van 's Generaliteyts Magazijnen, end
Oudt-Thesaurier, tot zijn Sterf-dagh, den
thienden Martii 1615. *pro eo.*
Hugo Repelaer, Anthonis zoon, den
12. Mey, *A. eod.*
Jacob, Frans Wittensz. Oudt-Thesaurier.
Mr. Bartholomeus van Segwaert, Heeren
Meynderts zoon.
Kornelis van Terefsteyn, Heeren Adriaensz

*Anno 1615. December 21. op S. Thomas Dagb
vermits S. Thomas Avondt quam op Sondagb*

Jacob, Frans Wittensz. Oudt-Thesaurier.
Adriaen Repelaer, Anthonis zoon.
Arent Dammert, Arents zoon, tot zijn Sterf
dagh, den 23. Juny 1616. Ende op den
4. July, *A. eod.* Gefurrogeert,
Pompejus de Roovere, Jacobs zoon
Equipage-meester van 's Lands Schips
brugge alhier.
Kornelis van Terefsteyn, Heeren Adriaensz
Thesaurier.

Anno 1616. December 20.

Adriaen Repelaer, Anthonis zoon.
Kornelis Back, Jacobs zoon.
Pompejus de Roovere, Jacobs zoon, Equi-
page-meester van 's Lands Schips-brugge
Thomas vanden Honert, Pieters zoon
Commis Stapelier van 's Generaliteyt
Magazijnen, van de Vivres, ende van de
Schepen binnen Dordrecht.

Anno 1617. December 20.

Kornelis Back, Jacobs zoon.
Mr. Bartholomeus van Segwaert, Heeren
Meynderts zoon.
Thomas vanden Honert, Pieters zoon
Commis Stapelier van 's Generaliteyts
Magazijnen, van de Vivres, ende van de
Schepen.
Mr. Koenraed Ruysch, Nicolaes zoon.

Anno 1618. December 20.

Jacob, Frans Wittensz. Oud-Thesaurier.
Hugo Repelaer, Anthonis zoon,
Mr. Bartholomeus van Segwaert, Heeren
Meynderts zoon.

Mr. Koen-

Mr. Koenraed Ruysch, Nicolaes zoon.

Anno 1619. December 20.

Jacob, Frans Wittensz. Oud-Thesaurier.
 Hugo Repelaer, Anthonis zoon.
 Pompejus de Roovere, Jacobs zoon, Equi-
 page-meester van 's Lands Schips-brugge,
 tot den 25. Iuly 1620, als hy wierd be-
 eedigd Schout van Dordrecht, ende
 Bailliuw van Zuyd-Holland, ende op den
 26. Iuly 1620, in sijn plaets Gefurrogeert,
 Mr. Michiel van Krayesteyn, Heeren
 Wouters zoon.
 Cornelis van Beveren, Heeren Jacobsz.

Anno 1620. December 21.

Adriaen Repelaer, Anthonis zoon.
 Cornelis van Teresteyn, Heeren Adriaens
 zoon, Thesaurier.
 Cornelis van Beveren, Heeren Jacobs zoon,
 Mr. Michiel van Krayesteyn, Heeren Wou-
 ters zoon.

Anno 1621. December 20.

Cornelis van Teresteyn, Heeren Adriaens
 zoon, Borgemeester.
 Adriaen Repelaer, Anthonis zoon.
 Cornelis Back, Jakobs zoon, Thesaurier,
 Thomas vanden Honert, Pieters zoon, Com-
 mis Stapelier van 's Generaliteyts Maga-
 zijnen van de Vivres, ende van de Sche-
 pen.

Anno 1622. December 20.

Cornelis Back, Jakobs zoon, Thesaurier,
 Thomas vanden Honert, Pieters zoon, Com-
 mis Stapelier van 's Generaliteyts Maga-
 zijnen, van de Vivres, ende van de
 Schepen.
 Mr. Koenraed Ruysch, Nikolaes zoon.
 Herman Hallincg, Heeren Johans zoon,
 Bailliuw der Merwede, ende Schout van
 Acht-dagen.

Anno 1623. December 20.

Mr. Koenraed Ruysch, Nicolaes zoon.
 Mr. Michiel van Krayesteyn, Heeren Wou-
 ters zoon.
 Herman Hallincg, Heeren Johans zoon.

Bailliuw der Merwede, ende Schout van
 Acht-dagen.

Pieter van Brandwijck, Aerts zoon, Vry-
 Heer van Blockland.

Anno 1625. February 15. (in plaetse van
 St. Thomas-Avondt, 1624) vermits de
 noodige absentie van d' Heer Borgemeester.

Kornelis van Beveren, Heeren Jacobs zoon.
 Mr. Michiel van Krayesteyn, Heeren Wou-
 ters zoon.

Pieter van Brandwijck, Aerts zoon, Vry-
 Heer van Blockland.

Mr. Jakob de Witt, Heeren Kornelis zoon.

Anno 1626. January 15. (in plaetse van St.
 Thomas-Avondt, 1625.) vermits de noo-
 dige absentie van d' Heer Borgemeester; Ten
 selven dage is by mijn Ed. Heeren van den Ge-
 rechte, Oudt-Raedt, ende Goede Luyden van
 den Achte geresolveert, Dat hier namaels de
 Officien sullen werden vergewen op Drie-Ko-
 ningen-Avondt.

Kornelis Back, Jakobs zoon, Thesaurier.

Cornelis van Beveren, Heeren Jakobszoon.

Mr. Jakob de Witt, Heeren Kornelis zoon,
 Ontfanger van de Gemeene Middelen.

Mr. Dingeman de Vries, Heeren Kornelisz.

Anno 1627. Drie-Koningen Avondt, volgens
 de Resolutie in dato den 15. January, Anno
 1626.

Kornelis Back, Jakobs zoon, Oud-The-
 saurier, tot sijn Sterf-dag, den 27. Martii,
 1627, pro eo be-eedigd,

Pieter van Beveren, Heeren Iakobs zoon,
 den 13. September, Anno eod.

Thomas vanden Honert, Pieters zoon, Com-
 mis Stapelier van 's Generaliteyts Maga-
 zijnen, van de Vivres, ende van de
 Schepen.

Mr. Dingman de Vries, Heeren Kornelisz.
 Iakob vanden Corput, Henriks zoon.

Anno 1628. Drie Koningen Avondt.

Thomas vanden Honert, Pieters zoon, Com-
 mis Stapelier van 's Generaliteyts Maga-
 zijnen, van de Vivres, ende van de
 Schepen,

D d d

Mr. Mi-

Mr. Michiel van Krayesteyn, Heeren Wouters zoon.

Pieter van Brandwijk, Aarts zoon, Vry-Heere van Blockland.

Iakob vanden Corput, Henriks zoon.

Anno 1619. Drie Koningen Avond.

Symon van Beaumont, Heeren Goverdsz. Burgermeester.

Kornelis van Teresteyn, Heeren Adriaansz. Oud-Burgermeester.

Mr. Michiel van Krayesteyn, Heeren Wouters zoon.

Pieter van Brandwijk, Aarts zoon, Vry-Heer van Blokland.

Anno 1630. Drie Koningen Avond.

Symon van Beaumont, Heeren Goverdsz. Burgermeester.

Kornelis van Teresteyn, Heeren Adriaansz. Oud-Burgermeester.

Mr. Dingman de Vries, Heeren Kornelisz. Roelof Franken, Dirks zoon.

Anno 1631. Drie Koningen Dag.

Thomas Pieters zoon vanden Honert, Commis Stapelier van 's Generaliteyts Magazijnen, van de Vivres, ende van de Schepen.

Mr. Dingman de Vries, Heeren Kornelisz. Roelof Franken, Dirks zoon.

Melchior vanden Brouk, Anthonis zoon.

Anno 1632. Drie Koningen Avond.

Thomas Pieters zoon vanden Honert, Commis Stapelier van 's Generaliteyts Magazijnen, van de Vivres, ende van de Schepen.

Mr. Herman Halling, Heeren Iohans zoon, Bailliuw van de Merwede, ende Schout van Acht-dagen.

Mr. Iakob de Witt, Heeren Kornelis zoon, Ontfanger van de Gemeene Middelen.

Melchior vanden Brouk, Anthonis zoon, tot sijn Sterf-dag, den 7. Augusti, 1632.

pro eo,

Kornelis, Heeren Nikolaas zoon, Thesaurier, den 11. September daar aan.

Anno 1633. Drie Koningen Avond.

Symon van Beaumont, Heeren Goverdsz. Burgermeester.

Mr. Herman Halling, Heeren Iohans zoon Bailliuw van de Merwede, ende Schout van Acht-dagen.

Pieter van Brandwijk, Aarts zoon, Vry-Heer van Blokland.

Mr. Iakob de Witt, Heeren Kornelis zoon Ontfanger van de Gemeene Middelen.

Anno 1634. Drie Koningen Avond.

Symon van Beaumont, Heeren Goverdsz. Burgermeester.

Pieter van Brandwijk, Aarts zoon, Vry-Heer van Blokland.

Mr. Dingman de Vries, Heeren Kornelisz. Philips van Beverwijk, Apers zoon.

Anno 1635. Drie Koningen Avond.

Kornelis van Teresteyn, Heeren Adriaansz. Burgermeester.

Mr. Dingman de Vries, Heeren Kornelisz. Kornelis, Heeren Nikolaasz. Thesaurier.

Philips van Beverwijk, Apers zoon.

Anno 1636. Drie Koningen Avond.

Kornelis van Teresteyn, Heeren Adriaansz. Burgermeester.

Thomas Pieters zoon vanden Honert, Commis Stapelier van 's Generaliteyts Magazijnen, van de Vivres, ende van de Schepen.

Kornelis, Heeren Nikolaas zoon, Oud Thesaurier.

Iohan Berk, Dirks zoon, Thesaurier.

Anno 1637. Drie Koningen Avond.

Thomas Pieters zoon vanden Honert, Commis Stapelier van 's Generaliteyts Magazijnen, van de Vivres, ende van de Schepen.

Pieter van Brandwijk, Aerts zoon, Vry-Heer van Blokland.

Iohan Berk, Dirks zoon, Thesaurier.

Dr. Iohan van Beverwijk, Bartholomeusz.

Anno 1638. Drie Koningen Avond.

Mr. Kornelis van Beveren, Heeren Willemsz. Ridder

Ridder, Heere van Strevelshoek, West-Yffelmonde, enz, Burgermeester.

Pieter van Brandwijk, Aarts zoon, Vry-Heer van Blokland.

Mr. Dingeman de Vries, Heeren Kornelisz. Dr. Iohan van Beverwijk, Bartholomeusz.

Anno 1639. Drie Koningen Avond.

Mr. Kornelis van Beveren, Heeren Willems zoon, Ridder, Heere van Strevelshoek, West-Yffelmonde, enz. Burgermeester.

Mr. Dingeman de Vries, Heeren Kornelisz. Jakob vanden Korput, Henriks zoon. Dirk Dammert, Heeren Arends zoon.

Anno 1640. Drie Koningen Avond, January 5.

Jakob vanden Korput, Henriks zoon. Dirk Dammert, Heeren Arends zoon, geworden Schepen, Anno eod. September 28. pro eo,

Kornelis van Beveren, Heeren Jakobsz. Heere van Barendrecht, Oud-Burgermeester.

Anthonis Repelaar, Heeren Huygens zoon. Michiel Feltrum, Michiels zoon, Gecommitteert in d'Admiraliteyt tot Rotterdam, Anno eod. May 1. ende in sijn plaats Gefurrogeert,

Dr. Kornelis van Someren, Jans zoon, Anno 1640, December 6.

Anno 1641. Drie Koningen Avond, January 5.

Thomas Pieters zoon vanden Honert, Commis Stapelier van's Generaliteyts Magazijnen, van de Vivres, ende van de Schepen.

Iohan Berk, Dirks zoon. Anthonis Repelaar, Heeren Huygens zoon. Dr. Kornelis van Someren, Iohans zoon.

Anno 1642. Drie Koningen Dag, January 6.

Thomas Pieters zoon vanden Honert, Commis Stapelier van's Generaliteyts Magazijnen, van de Vivres, ende van de Schepen.

Mr. Herman Hallincg, Heeren Iohans zoon,

Bailliuw vande Merwede, ende Schout van Acht-dagen.

Iohan Berk, Dirks zoon, Oud-Thesaurier. Dr. Iohan van Beverwijk, Bartholomeusz.

Anno 1643. Drie Koningen Avond, January 5.

Mr. Herman Hallincg, Heeren Iohans zoon, Bailliuw vande Merwede, ende Schout van Acht-dagen.

Philips van Beverwijk, Apers zoon.

Dr. Iohan van Beverwijk, Bartholomeusz. Iohan Dionys zoon, Thesaurier.

Anno 1644. Drie Koningen Avond, January 5.

Philips van Beverwijk, Apers zoon.

Dirk Dammert, Heeren Arends zoon.

Iohan Dionys zoon, Thesaurier.

Iakob Stoop, Dirks zoon.

Anno 1645. Drie Koningen Avond, January 5.

Dirk Dammert, Heeren Arends zoon.

Iakob Stoop, Dirks zoon.

Mr. Iohan vanden Korput, Heeren Iakobsz.

M^r. Iakob Pijl, Heeren Iohans zoon.

Anno 1646. Drie Koningen Avond, January 5.

Mr. Iohan vanden Korput, Heeren Iakobsz.

M^r. Iakob Pijll, Heeren Iohans zoon, Commis Stapelier van's Generaliteyts Magazijnen, van de Vivres, ende van de Schepen.

Iohan van Mewen, &c. Iakobs zoon.

Iohan Hallincg, Heeren Hermans zoon, Bailliuw vande Merwede, ende Schout van Acht-dagen.

Anno 1647. Drie Koningen Avond, January 5.

Iohan van Mewen, &c. Iakobs zoon.

Iohan Hallincg, Heeren Hermans zoon, Bailliuw vande Merwede, ende Schout van Acht-dagen.

Abraham Koopmans, Ians zoon.

Gerard Noey, Gerards zoon.

D d d 2

Anno

Anno 1648. Drie Koningen Dag,
January 6.

Dr. Kornelis van Someren, Iohans zoon,
Thesaurier.
Abraham Koopman, Jans zoon.
Gerard Noey, Gerards zoon.
Pieter de Carpentier, Roelands zoon.

Anno 1649. Drie Koningen Avond,
January 5.

Dr. Kornelis van Someren, Johansz. The-
saurier, *pro eo*, (vermits sijne Commissie
ter Admiraliteyt in Zeeland) Gefurro-
geert den 30. Martii 1649.
Anthonis de Sont, Pieters zoon.
Pieter de Carpentier, Roelands zoon.
Kornelis Schouw, Roelands zoon, Oud-
Thesaurier.
Blasius van Haarlem, Blasius zoon.

Anno 1650. Drie Koningen Avond,
January 5.

Mr. Iakob Pijl, Heeren Iohans zoon, Com-
mis Stapelier van 's Generaliteyts Maga-
zijnen, van de Vivres, ende van de
Schepen.
Kornelis Schouw, Roelands zoon, Oud-
Thesaurier.
Blasius van Haarlem, Blasius zoon.
Mr. Iohan de Witt, Heeren Iohans zoon.

(Nota) Ten voorsz dage, 1650. is by mijn
Ed. Heeren van den Gerechte, Oud-Raad,
ende Goede Luyden van den Achten geresol-
veert, Dat voortaan de Bedieninge van de
Heeren Wees-Meesters ter Wees-Kamere, zal
inne- ende uyt-gaan met de Bedieninge van
mijn Ed. Heeren van den Gerechte, (dat is)
in September, Michaëlis,

Anno 1650. October 11.

Mr. Iakob Pijl, Heeren Iohans zoon, Com-
mis Stapelier van 's Generaliteyts Maga-
zijnen, van de Vivres, ende van de
Schepen.
Mr. Iohan de Witt, Heeren Iohans zoon.
Dirck Abfouw, Jacobs zoon.
Mr. Kornelis vander Loo, Heeren Willemsz.

Anno 1651. September 30.

Dirk Abfouw, Iakobs zoon, *pro eo* den 5.
October, Anno eod. (vermits sijne Sieckte

en hoogen Ouderdom) Gefurrogeert in
plaats,
Henrik Abfouw, Heeren Dirks zoon.
Mr. Kornelis vander Loo, Heeren Willemsz
Mr. Dirk Berk, Heeren Iohans zoon.
Iohan van Haarlem, Rochus zoon.

Anno 1652. September.

Mr. Dirk Berk, Heeren Iohans zoon.
Iohan van Mewen, &c. Heeren Iakobsz.
Iohan van Haarlem, Rochus zoon.
Mr. Iohan vander Burch, Heeren Francoysz
Thesaurier.

Anno 1653. September.

Iohan van Mewen, &c. Heeren Iakobsz.
Iakob Stoop, Dirks zoon.
Mr. Iohan vander Burch, Heeren Francoysz
Mr. Willem Halling, Heeren Hermansz.

Anno 1654. September.

Iakob Stoop, Dirks zoon.
Mr. Willem Halling, Heeren Hermansz.
Korfiaan Koopman, Heeren Abrahamsz.
Mr. Iohan de Witt, Heeren Iohans zoon.

Anno 1655. September.

Korfiaan Koopman, Heeren Abrahamsz.
Mr. Iohan de Witt, Heeren Iohans zoon.
Boudewijn Onderwater, Iohans zoon,
Hugo Repelaar, Heeren Anthonis zoon.

Anno 1656. September.

Boudewijn Onderwater, Iohans zoon.
Hugo Repelaar, Heeren Anthonis zoon.
Iohan van Mewen, &c. Heeren Iakobsz.
Mr. Willem van Beveren, Heeren Kornelisz.
Heere van Strevelshoek, 1663. Raad ende
Rentmeester Generaal van Zuyd-Hol-
land, 1652.

Anno 1657.

Iohan van Mewen, &c. Heeren Iakobsz.
Boudewijn Onderwater, Iohans zoon.
Hugo Repelaar, Heeren Anthonis zoon.
Mr. Willem de Beveren, Heeren Kornelisz, &c.

Anno 1658.

Iohan van Mewen, &c. Heeren Iakobsz.
Burgermeester.
Iakob Stoop, Dirks zoon.
Mr. Willem Halling, Heeren Hermansz.
Adriaan van Dorsten, Kornelis zoon,

Anno 1659.

Jacob Stoop, Dirks zoon.
 Adriaan van Dorsten, Kornelis zoon.
 Herrik Abfouw, Heeren Dirks zoon.
 Gerard Noey, Heeren Gerards zoon.

Anno 1660.

Dirk Dammert, Heeren Arends zoon.
 Johan van Haarlem, Rochus zoon.
 Gerard Noey, Gerards zoon.
 Anthonis de Sont, Pieters zoon.

Anno 1661.

Dirk Dammert, Heeren Arends zoon.
 Gerard Noey, Gerards zoon.
 Pieter de Carpentier, Roelands zoon.
 Mr. Johan vanden Honert, Heeren Rochusz.

Anno 1662.

Jacob Stoop, Dirks zoon.
 Pieter de Carpentier, Roelands zoon.
 Mr. Johan vanden Honert, Heeren Rochusz.
 Mr. Pompeus Berk, Heeren Matthijs zoon.

Anno 1663.

Jacob Stoop, Dirks zoon.
 Mr. Diderich Hoeffft, Diderichs zoon.
 Mr. Roeland de Carpentier, Heeren Pietersz.
 Mr. Pompeus Berk, Heeren Matthijs zoon.

Anno 1664. en 1665.

Mr. Diderich Hoeffft, Diderichs zoon.
 Mr. Roeland de Carpentier, Heeren Pietersz.
 Mr. Johan vander Burch, Heeren Francoysz.
 Mr. Nikolaas Stoop, Heeren Jakobs zoon.

Anno 1666.

Mr. Johan vander Burch, Heeren Francoysz.
 Mr. Nikolaas Stoop, Heeren Jakobs zoon.
 Mr. Adriaan vander Maft, Heeren Johansz.
 Hendr. Muys van Holy, Symons zoon.

Anno 1667.

Johan van Neurenberg, Willems zoon.
 Mr. Adriaan van der Maft, Heeren Johansz.
 Hendr. Muys van Holy, Symons zoon.
 Adriaan van de Graaff, Sebastiaans zoon.

Anno 1667. October 21. 1668.

Johan van Neurenberg, Willems zoon.
 Adriaan Koenen, Heeren Jakobs zoon.
 Adriaan vande Graaff, Sebastiaans zoon.
 Dr. Willem Langle, Gillis zoon.

Anno 1668. October 23.

Adriaan Koenen, Heeren Jakobs zoon.
 Dr. Willem Langle, Gillis zoon.
 Samuel Trip, Jakobs zoon.
 Mr. Gerard Brandwijk, Okkers zoon.

(Nota) d'Heeren Willem Langle, ende Samuel Trip, November Anno eod. beyde dezzer wereld Overleden zijnde, zoo is op den 19. December daar aan volgende, in plaatze van d'Heer Dr. Langle, die tot September 1669. noch een Jaar als Wees-Meester, met d'Heer Koenen zoude hebben gediend, Gesurrogeert.

d'Heer Mr. Willem Brandwijk van Blokland, Heeren Pieters zoon, Vry-Heere van Blokland.

Ende in plaatze van d'Heer Samuel Trip, dienende met d'Heer Mr. Gerard Brandwijk, tot September 1670.

d'Heer Pauwels Halling, Heeren Hermans zoon.

Anno 1669

Adriaan Koenen, Heeren Jakobs zoon.
 Mr. Willem Brandwijk van Blokland, Heeren Pieters zoon, Vry-Heer van Blokland.
 Pauwels Halling, Heeren Hermans zoon.
 Mr. Gerard Brandwijk, Okkers zoon.

Anno 1670.

Kornelis de Vries, Heeren Dingmans zoon.
 Pauwels Halling, Heeren Hermans zoon.
 Mr. Gerard Brandwijk, Okkers zoon.
 Mr. Johan de Vallé, Heeren Aarnouds zoon.

Anno 1671.

Kornelis de Vries, Heeren Dingmans zoon.
 Mr. Johan de Vallé, Heeren Aarnouds zoon.
 Govard vander Velden, Heeren Francoysz.
 Henrik vanden Santheuvel, Bartholomeusz.

Geworden Schepen, September 22. (die anders tot Michaëlis 1772. zoud e hebben
 D d d 3 kon-

konnen dienen) *pro eo*, by Surrogatie van 't Gerecht,
Iohan van Neurenberg, Willems zoon,

Iustus Coxius, Iohans zoon.
Francoys vande Graaf, Sebastiaans zoon.
Mr. Francoys vander Burch, Heeren Iohans zoon,

Anno 1672.

Mr. Iohan vander Burch, Heeren Francoysz.
Heere van Niemands-Vriend, Gekoren Burgermeester den 19. September, (welke anders tot Michaelis 1673. zoude hebben konnen dienen) *pro eo*, by Surrogatie van 't Gerecht opten Eerften October 1672. (a)

Iohan van Neurenberg, Willems zoon, (Afgaande Michaelis 1672.) *pro eo*, by Electie vanden Oud-Rade, opten 12. November 1672. (c)

Govard vander Velden, Heeren Francoysz. (Afgaande Michaelis 1672.) *pro eo*, by Electie vanden Oud-Rade, opten 12. November 1672. (d)

Mr. Henrik Onderwater, Heeren Boudewijns zoon, (die neffens d Heer Mr. Iohan vander Burch, &c. tot Michaelis 1673. zoude hebben konnen dienen) *pro eo*, by Surrogatie van 't Gerecht, opten Eerften October 1672. (b)

(a) Mr. Meynard van Zegwaard, Heeren Bartholomeus zoon,

(b) Mr. Herman vanden Honert, Heeren Iohans zoon.

(c) Iohan vander Hulk, Gillis zoon,

(d) Iohan Bax, Matthijs zoon,

Anno 1673. November 11.

Iustus Coxius, Iohans zoon.

Mr. Pieter Brandwijk van Blokland, Heeren Pieters zoon, geworden Schepen Michaelis 1674. *pro eo*, by Surrogatie van 't Gerecht opten , October 1674. (b)

Iohan vander Hulk, Gillis zoon, werd Schepen by Surrogatie van 't Gerecht, den 19. Aprilis 1674. *pro eo*, mede by Surrogatie van den zelve Gerechte, opten 13. Augusti 1674. (a)

(a) Dr. Iohan de Jong, Heeren Kornelisz.

(b) Francoys vande Graaf, Sebastiaansz.

Anno 1674. November 5.

Kornelis de Vries, Heeren Dingmans zoon.

Secretariffen ter voorfz Wees-Kamere binnen Dordrecht , zijn gekoren geweest de navolgende.

Anno 1591. op S. Thomas Avondt.

Damas van Slingelandt, Iobs zoen, tot fijn Sterf-dag den 10. Martii 1606.

Anno 1606. den 10. Aprilis.

Mr. Andries de Witt, Heeren Kornelis zoon, tot den 15. Augufti 1613.

Anno 1613. Augufti 15.

Dr. François de Witt, Heeren Kornelisz, tot fijn Sterf-dag den 29. Martii 1615.

Anno 1615. December 21.

Mr. Iohan vander Wolden, Hermans zoon, tot fijn sterf-dag den 6. November 1624.

Anno 1625. February 15.

Iohan Berk, Dirks zoon, tot den 26. September 1635.

Anno 1635. September 26.

Mr. Dirk Berk, Heeren Iohans zoon, tot den 30. November 1650.

Anno 1650. November 30.

Blafius van Haarlem, Blafius zoon, tot fijn Sterf-dag den 13. Martii 1666.

Anno 1666. Martii 31.

Dirk van Haarlem, Heeren Blafius zoon.

De Eeden, zoo van de Heeren Wees-Meefters, Secretaris, Klerk, Bode- of Kamerbewaarder, zullen Wy mette Ordonnantie vande Wees-Kamer laten volgen.

WY hebben boven Fol. 7. aangewezen, zoo uytte Handvefte Hertog Jans van Beyerens, als Keyzer Karels, gegeven 1418. en 1533. dattet Hof en de Recht-Bank van Zuyd-Holland, nergens anders dan te Dordrecht mag gehouden noch gefpannen werden. In welken gevolge, aldaar opten Stad-Huyze, gewoon-

gewoonlijk Tweemaal 's Weeks , te weten , 's Maandags en 's Vrydages werd gehouden de

Hooge - Vyerschaar van Zuyd - Holland.

Hoedanig de zelve moet werden Gehouden , en met hoe veel , en wat voor Welgeboren- of Mans-Mannen , die werd Bezeten , kan men zien uytte Brieven der Heeren PRINCEN VAN ORANGE , enz. hier volgende :

Den PRINCE VAN ORANGE , &c Marquis vander Veer , &c.

Entfeste , Discrete , Lieve , Bysondere : Wy senden U hier by gevoegt in seeckere Billette , by Ons Onderteykent , de Namen en Toe-namen , vande Personen by Ons gecoren en gestelt , uyt de Nominatie by U aen Ons overgesonden , om dit jegenwoordigh Jaer , met U volgende den Privilegie van den selven Landen , de Hooge-vierschare van 't Bailliuschap aldaer te Besitten , en de Partyen Recht , en de Justitie te helpen Administreren , U versoeckende , en des niet te min bevelende de selve in Officie te stellen , ende den gewoonlijcken Eedt af te nemen Ontslaende van heuren Eedt , den genen die het voorleden Jaer gediend hebben , ende den selven van hunnen goeden Dienst bedanckende , alle soo na gewoonlijcke Wyse ende Maniere van doen behoort te geschieden.
Hier mede ,

Eersame , Discrete , Lieve , Bysondere , sijt Godt Bevolen , uyt Antwerpen de
5. May 1583.

En was geteyckent ,

d'Opschrift was ,
Den Eersamen , Discrete , Onsen Lieven , Bysonderen ,
Mr. *Iacob Muis* , Bailliu van Zuyt-Hollant.

U Goede Vrient ,

GUILLAME DE NASSAU.

Namen en de Toe-namen van de Elf Personen , by sijne Exellentie gecoren en gestelt , om dit jegenwoordigh Jaer 1583. de Hooge-Vierschaer van het Bailliu-

Bailliuschap van Zuyt-Hollant, met den Bailliu van den selven Lande, te Be-
 itten, de Hoogheit en de Graefflicheit van Hollant te bewaren, en de Par-
 yen Recht ende Justitie te helpen Administreren, te weten, Acht uyte Bor-
 gery van Dordrecht, ende Dry uyten Platten Lande.

Uyt de Borgerye.

Huybrecht Iongh, Adriaens zoen.
 an Crooswijck, [Heeren Cornelis zoen.]
 iacob van Beveren, [Heeren Pieters zoon.]
 Salthasar Frans zoon.
 Willem de Iong, [Willems zoen.]
 Adriaen Pieters zoen van Beaumont.

Cornelis Jacobs zoen.
 Ian [Hallincg] Pauwels zoen.

Uyt den Platten Lande van Zuyt-
Hollant.

Iacob Aerts zoen, van Rijs-oort.
 Aert Ians zoen, uyt Mijs-Heeren-Landt.
 Iacob Meus zoen, van Zwindrecht.

Aldus gedaen by sijn Exellentie tot Antwerpen den 5. Mey Anno xvc. Dry en Tachtigh.

En was Geteyckent,

GUILLAME DE NASSAU.

[Rentfeste, Voorfienige, Discrete, Lieve, Besondere. Uyt de Per-
 sonen by U E. voorgeslagen, tot de Bedieninge van Mannen van
 Zuyd-Holland, voor den Fare ingaande den 1. Mey aanstaande, heb-
 en Wy naar Deliberatie, Verkoren, soodanige, als inde nevens-gaande
 lijst met Namen staan ge-expressseerd, lastende U E. derhalven de selve
 y Stavinge van den Gewoonlijcken Eed, te stellen in Possessie van hare
 oornoemde Ambten, en bevelen U E. hier mede

*Erentfeste, Voorfienige, Discrete, Lieve, Bysondere, inde Protectie Godes,
 in s Graven-Hage, den 26. April, 1675.*

d'Opschrift was,
 rentfeste, Voorfienige,
 iscrete, Lieve, Byson-
 ere,
 OMPEUS DE ROOVERE,
 eere van Hardinxveld,
 illiu van Zuyd-Hol-
 nd.

Was geteykend,

G. H. PRINCE D'ORANGE.

Lijste vande Namen der Personen by sijn Hoogheyd Ge-
eligeerd tot Mans-Mannen van Zuyd-Holland, voor den
Jare 1675.

Uyt de Stad.

[De HEEREN:]

Adriaan vande Graaf, Sebastiaans zoon,
[President.]

[Mr.] Pieter Belaarts, [Gerards zoon.]

[Mr.] Iohan Bladegem van Woensel, [Io-
hans zoon.]

Philips van Mewen, &c. [Heeren Iohansz.]

[Mr.] Roelof Eelbo, [Daniels zoon.]

Pieter de Carpentier, [Heeren Roelandsz.]

Willem Boffchert, [Lodewijks zoon.]

Wouter de Gelder, [Abrahams zoon.]

Uyt het Platte Land.

Kornelis van Herwijnen, Dirks zoon.

Ioost Boon, [Kornelis zoon.]

Adriaan Schildman.

Aldus by sijn Hoogheyd gedaan in sGraven-Hage, den 26. April 1675.

En was Geteykend,

G. H. PRINCE D'ORANGE.

Lager Stond,

Ter Ordonnansie van sijn Hoogheyd,

En was Geteykend,

C. HUYGENS.

Staande ter zyden opte Kant, het Wapen van zyn Hoogheyd, Gedrukt in een Rooder
Ouwel, Overdekt met een Pampiere Ruyte.

Zijnde in 't Opschrift des Bevel-Brieffs van zyn Doorlugtige Hoogheyd, G. H. PRIN-
CE D'ORANGE, den Heere Bailliu (als Opperste van die voorfz Recht-Bank) aange-
wezen: te zien Fol. 401.

Hebbende tot Secretaris.

Mr. Francoys vander Burch, Heeren Iohanszoon.

Voor 'et Aanvangen van 'et Bailljuws-Ambt, na dat den Heere Bailliu den Eed heeft Afgeleyd in handen van haar Ed. Groot-Mogende, en inde Reken-Kamer van Holland, zoo werd zijn Ed^t. die ook Gestaaft door den Heer Burgermeester van Dordrecht, in der Tijd.

De Welgeboren- of anders Mans-Mannen, doen Eed, alvoren in haar Offitie te treden, aan handen vanden gemelte Heere Bailliu.

Belangende de Procureurs, by de Heeren Bailliu en Mannen aangefteld, die werd den Eed Gestaaft, door den voorz Heere Bailliu, eerze in Dienft mogen treden.

Eed vanden Bailliu van Zuyd-Holland.

DAt Zwaard gy, dat gy Bailliu van Zuyd-Holland wezen zult.

De Heylige Kerkke, Gereformeerd, naar Godes Woord, voor zult staan, en helpen hand-houden.

De STATEN VAN HOLLAND EN WEST-VRIESLAND; Mitsgaders den Heere PRINCE VAN ORANGE, als Stadhouder van de zelve Provincie, in dier qualiteyt, te helpen houden in hare Overheyd en Heerlijkheyd.

De Stad Dordrecht in hare Privilegien en Handvesten.

Dat gy uwe Gevangenen alhier Sluyten zult, en nergens anders.

Die Affleydinge van de Stad Dordrecht Obedieren.

En al doen dat een goed Bailliuw van Zuyd-Holland schuldig is te doen.

Zoo waerlijk moet U God Almachtig helpen.

Eed vande Mans - Mannen, vanden Hove en Hooge-Vierschare van Zuyd-Holland.

DAt Zwaard ghy, dat ghy Baillious-Mannen wezen zult.

Dat ghy de Heylige Kerkke, Gereformeerd, naar Gods Woord, voor zult staan, en helpen hand-houden.

De Hooge Overigheyd, en Graaffelijkheyd van Holland te helpen houden in hare Overheyd en Heerlijkheyd.

Dat ghy tot allen tyden ter Hooger Vyerfchare zult komen, als ghy van den Bailljou van Zuyd-Holland ontboden werd.

Dat ghy Partyen goed kort Recht ende Justitie zult Administreren, en 't zelve niet laten om Maagschap, Zwagerschap, Gunste of Ongunste, Giften ofte Gaven, ofte om geneerhande zaken.

Dat ghy voorts alles zult doen , dat een goed Baillious-Man toestaat en behoort te doen.

Zoo waarlijk moet U God Almachtig helpen.

Eed vande Procureurs voor gemelte Vierschaar.

Dat Zweert ghy, dat ghy mijn Heere den Bailliu, en de Mannen van den Hove en Hooge-Vierschare van Zuyd-Holland, in allen plaatzen zult bewijzen eer en reverentie.

Dat ghy niet dienen en zult in eenige zaken die ghy weet Onrechtveerdig te zijn, het zy dat vande voorz Onrechtvaardigheyd blyke in't beginsel, van den Processse, ofte daar naar.

Dat ghy naarstelijk en ghetrouwelijk zult dienen uwe Meesters.

Dat ghy te vreden zult zijn metten tax van mijn Heeren voornoemd.

Dat ghy zoeken, nochte gebruyken en zult, eenige onbehoorlijke uytwegen ofte dilayen.

Dat ghy geen overkomst maken en zult om deel of part inde zake te hebben.

En generalijken, dat ghy U in, en over al dragen zult, gelijk een goed en getrouwt Procureur schuldig is te doen.

Zoo waarlijk moet U God Almachtig helpen.

Namen der Heeren Gemachtigde ,

Die sederd den Jare 1586. wegens de Stad Dordrecht, in de volgende ^aAmbt-genootschappen zijn ^bGemachtigd.

^a Collegie.
^b Gecommitteerde.

In 't a *Ambt-genootschap van b d' Algemeyne Staten der Vereenigde Nederlanden:*
a Collegie, *b* Generale.

De HEEREN:

1602. 1603. 1604.

Willem de Jong, Willems zoon, Oud-Burgermeester.

1619. 1620. 1621.

Huygo Muys van Holy, Heeren Jakobsz. Heere van Woude, werd by Koope 1624, Heere vande Kethel en Spaland;

1628. 1629. 1630.

Willem van Beveren, Heeren Kornelis zoon, Heere van Strevelshoek, Raad en *c* Algemeen Rent-meester van Zuyd-Holland, *c* Generaal.

1637. 1638. 1639.

Kornelis van Teresteyn, Heeren Adriaansz, Oud-Burgermeester.

1646. 1647.

Mr. Kornelis van Beveren, Heeren Willems zoon, Ridder, Heere van Strevelshoek, West-

West-Yffelmonde, enz. Raad, en Algemeyn Rentmeester van Zuyd-Holland, Oud-Burgermeester.

1648.

Mr. Iakob de Witt, Heeren Kornelis zoon, Oud-Burgermeester.

1655. 1656. 1657.

Mr. Abraham van Beveren, Heeren Kornelis zoon, Heere van Oost- en West-Barendrecht, Oud-Burgermeester.

1664. 1665. 1666.

Mr. Johan de Witt, Heeren Johans zoon, uytten Oud-Rade.

1673. 1674. 1675.

Mr. Matthijs Pompe, Heeren Michiels zoon, Heere van Slingeland, enz. uytten Oud-Rade der Stad Dordrecht.

Zijnde geweest a Hof-Schrijver van 't voorsz.
b Ambi-genootschap.
a Griffier. b Collegie.

De HEERE:

Van 1650. tot 1670.

Mr. Nikolaas Ruysch, Heeren Koenraadsz,

In 't a *Ambt-genootschap van den Raad van Staten der Vereenigde Nederlanden.*
a Collegie.

De HEEREN:

1593. 1594. 1595. 1596.

Jan Halling, Pouwels zoon, uyttē Oud-Rade.

1598. 1599. 1600.

Willem van Beveren, Heeren Kornelis zoon, Raad en Algemeyn Rentmeester van Zuyd-Holland, Oud-Burgermeester.

1604. 1605. 1606.

Willem van Beveren, Heeren Kornelis zoon, Heere van Strevelshoek, Raad en Algemeyn Rentmeester van Zuyd-Holland, Oud-Burgermeester.

1626. 1627. 1628.

Pompejus de Roovere, Jakobs zoon, Heere van Hardinxveld, uyttē Oud-Rade,

1647. 1648. 1649. 1650.

Mr. Abraham van Beveren, Heeren Kornelis zoon, Heere van Oost- en West-Barendrecht, Oud-Burgermeester,

1668. 1669. 1670.

Mr. Adriaan van Blyenburg, Heeren Adriaans zoon, Heere van Naaldwijk, Oud-Burgermeester,

De a Zee-Voogdyschappen, door de Staten der Vereenigde Nederlandsche
 b Landschappen, reeds opgericht: (maar in zulken Orde en Gevolg noch
 niet gebracht, als wel naderhand, en nu, werde onderhouden en waargeno-
 men.) Heeft Robert Dudley, Grave van Leycester, enz. c Algemeyn
 d Land-Voogd, en e Bend-Overste der gemelte Nederlanden; neffens ande-
 ren, Verleend op Balthazar Frans zoon, uyttten Oud-Rade der Stad Dor-
 drecht, de volgende

a Admira-
 lityten.
 b Provin-
 cien.
 c Generale.
 d Gouver-
 neur.
 e Capiteyn.

f M A C H T - B R I E F.

f Commis-
 sic.

Robert, Grave van Leycester, Banderheere van Denbigh, &c. Lieutenant van haere
 Majesteyt van Engelandt, Gouverneur ende Capiteyn General der Vereenigde Nederlant-
 sche Provinciën, Allen den ghenen die desen jegenwoirdighen zullen zien ofte hoiren lesen,
 salut: Alsoe wy, om behoorlick te versien, soe wel op 't stuck vander Admiraliteyt, als mede op 't
 eleyt vande Convooyen, mitsgaders op de toe-rustinghe vande Schepen van Oorloghe, kennisse van
 de Beuyten ende Prinsen, die by den selven Inneghebrocht sullen worden, ende des dien aencleest,
 ants noodich ende den Lande dienstelick hebben bevonden. In sommighe Quartieren deser Veree-
 ichde Nederlanden op te richten eenighe Collegien, die de kennisse, opsicht ende sorghe van
 onsen weghen, ende onder onze ghesach daer over souden hebben, Ende dat de selve Collegien
 vootelick versien moeten worden van bequame, erwarene ende vertrouwe Personen, tot Raden
 ende Officiers der selver. Doent te weten, Dat om 't goet rapport, ons ghedaen van den Per-
 son van Balthazar Frans zoon, ende vande goede diensten by hem, tot noch toe, den Lande ge-
 laen, ons 't sijnder cloeckheyt, ghetrouwicheyt ende erwaretheyt betrouwende, Wy, by advyse
 van onze Lieve ende Ghetrouwe, den Luyden vanden Rade van State ende Financien, neffens
 ons weseude, den zelven Onthouden Ghestelt ende Ghecommitteert hebben, Onthouden, Stellen
 ende Committeren mits desen, totten Staet van Raedt der Admiraliteyt, over den Quartieren van
 soort-Hollandt, Amstelredam, Guelderlandt, Vtrecht, Vrieslandt ende Over-yssele. Ghevende
 en voornomden Balthazar Frans zoon volcomen Macht, Authoriteyt ende sonderlinghe Bevel
 en zelven Staet t' Aenveerden, Exerceren ende Bedienen, ende dien volghende hem in alle Ver-
 aderinghen vanden Collegie, metten anderen Raden der Admiraliteyt voornommt, te laten vin-
 den, ende aldaer met sijnen goeden Raet ende Advoy, op alle voirvallende saken, soe wel aen-
 haende der voirnoemde Admiraliteyt, als op 't beleyt vanden Convooyen, Equipage ende Toe-
 rustinghe vanden Schepen van Oorloghe, kennisse van Buyten ende Prinsen, die by den zelven
 Inneghebrocht zullen worden, ende des dien aencleest, te helpen Delibereren ende Resolveren, des
 voirderinghe van 's Lants dienst ende der gemeene zaecke, nae recht ende redene zal bevon-
 den worden te behoiren: Ende voirts alles te doene des eengoet ende ghetrouw Raedt der Admi-
 ralityt voirnoemt schuldich is ende behoirt te doene, volghende de Instructie by ons daer op ghe-
 vaect, oft alnoch te maken: Totten Gagien, by ons daer toe gheordonneert, oft alnoch te ordon-
 deren: Ende voirts totten Eeren, Baten, Vryheden, Prouffijten ende Verwallen daer toe staende.
 Vaer op, ende van hem wel ende deuchdelick in desen te quytten, de voirnoemde Balthazar Fransz.
 behouder wordt den behoirlycken Eedt te doene aen onsen handen, oft aen den ghenen by ons daer
 toe te committeren: soe hy oock schuldich zal wesen dese teghenwoirdighe te presenteren ende
 amere vande Financie, om aldaer Gheregistreert ende Gheverificeert te worden na behoiren.
 Ambieden daerom, ende bevelen den Staten 's Lants ende Forstendoms Gueldre, 's Lants ende
 vavelichheit van Hollandt, Vtrecht ende Over-yssele, heure Ghecommitteerde Raden, mits-
 gaders allen Officiieren, Magistraten ende Onderstaeten vanden zelven Lande. In gelick den Ad-
 mirael, Vice-Admirael aldaer: mitsgaders allen Capiteynen, Schips ende Krijchs volcke, te Water
 ende

ende te Lande, ende allen anderen die 't zal moghen angaen, den voornoemden Balthasar te houden ende kennen voir onsen Raedt der Admiralityt voirnoemt, ende een yghelick soo 't hem angaet alle eere, ghehoorsamheyt, hulpe ende bystant, in 't gene desen zynen last ende Commissie aengaet te bethoonen: ende wordt ons zulcx aengbenasm. Des t'Orconden, hebben onzen Zeghele in Roden Wasche hier an doen hanghen, Ghegheven in sGraven-Haeghe den xxvij. Iuly, Anno xxvj. zessentachtentich.

Geteykend,

R. LEYCESTER.

En ter zijde, J. REINGOUT, VI.

Opte ploye stond,

By mynen Heer den Grave,

Was Geteykend,

D. BURCH-GRAVE.

Hebbende onder uythangende aan een dubbelde Francynen Staart, het Wapen van d'Algemeene Staten, en dat vanden Grave van Leycester tot een Tegen-Zegel, in Rode Wassche.

Opten Rugge Stond,

Op Huyden heeft Balthasar Frans zoen gedaen den behoorlyken Eedt, in handen van zijne Exellentie, volgende den Inhoudt vande Commissie, staende in 't Witte van dese Actum ten daghe als inde Commissie.

Onder,

My present, Geteykend,

D. BURCH-GRAVE.

En lager,

Die Hoofden, Tresorier Generael en Commisen vande Finantien, Confenteren voer zoe veel in hen is, dat den Inhouden in 't Witte van dese, werde volbracht, ende ge effectueert, nae heure forme ende Inhouden. Gedaen in 'sGraven-Hage, ten Burele vande Finantien, opten xiiij. Augusti xvc. Sessentachtich.

Geteykend,

H. KYLLYGREN, J. REINGOUT. en J. DOUBLET.

Staande voorhoofds van 't laetste, Registrata, fol. lxxxvij.

In 't a Ambt-genoetschap ter b Zee-Voogdye inde Gewesten van Noord-Holland, Amsterdam, Gelderland, Vtrecht, Vriesland en Over-Yssel.

De HEER.

1586. enz.

Balthasar Frans zoen, uytten Oud-Rade der Stad Dordrecht,

De ^a Algemeene Staten, na genomen Affcheyd vanden Grave van Leicester (hebbende gefeld by ^b Voorfiening tot ^c Algemeen Land-Voogd; MAURITS; geboren PRINCE VAN ORANGE, enz.) Vonden goed, ter Verkiezinge vande Staten van Holland, ondertuffchen als Raad in 't ^d Ambt-genoofchap ter ^e Zee-Voogdy, befhikt tot Rotterdam, te ^f Macthigen, Balthafar Frans zoen, uytten Oud-Rade der Stad Dordrecht, blykende uytten volgende

^a Generale.
^b Provific.
^c Gouverneur Ge-
neraal.
^d Collegie.
^e Admirali-
teyt.
^f Commit-
teren.

g M A C H T - B R I E F.

^g Commif-
fic.

Die Generale Staten der Vereenichde Nederlanden. Allen den ghenen die dese jegenwoirdige zullen zien ofte hooren lezen, Saluyt: Doen te weten, Alzoo tot goet beleydt vande zaecken der Admiraliteyt, ende het Oorlooge te Water vande voersz Landen, noodich is te voorzien die Collegien vander Admiraliteyt, van bequaeme ende gequalificeerde Perfoonen, als Raeden: Soo Ist, Dat wy ter Verkiefinge vande Staten van Hollandt Gecommitteert hebben, ende Committeren by desen, Balthafar Frans zoen, tot Raedt vander Admiraliteyt, in 't Col- legie, by Provific Geordonneert, inde Stede van Rotterdamme: Gewende hem volcomen Macht, Bewel ende Authoriteyt, omme den zelven Staet te Exerceren ende Bedienen, op gelijcke Eer en Gagien, ende Emolumenten, als tot noch toe genoten zyn; ende op alzulcke Last ende Instructien als alreede daer op gemaectt zyn, ende noch voordergemaectt zullen worden, ende dit voor acht Maenden eerscommende: Beginnende den eersten Aprilis voorleden. Waer op, ende omme hem vel ende behoorlijk inden voersz Staet te quijten, den voersz Baltazar Frans zoen aen ons gedaen heeft den behoorlycken Eedt. Ordonneven daeromme eenen yegelyck, des noot zijnde, dat zy- uydten den voerscreven Baltazar Frans zoen, laten gewyeten ende gebruycken Rustelijck ende Fredelijck het Effect van dese onze Commissie. Doende Cefferen alle Contradictien ende Ersep- chementen ter contrarien. Gegeven in sGraven-Hage, onder onsen Zegel ende Signatüre van onsen Griffier, den twee-en-twintigsten Aprilis wvc. Negen-en-tachtenich.

Geteykend,

HEERMALE, v^r.

Opte Ploye,

Ter Ordonnancie vande voernoemde Heeren Staten,

En Geteykend,

C. AERSSENZ.

Hebbende onder uyt hangen, aan dubbelde Francyne Staarten, een Zegel in Rooden Vassche, Verbeeldende een Hand, komende door de Wolken, houdende gebonden in en gestrikt Snoer, 17. Pylen, over dwars aan den anderen gebonden, met dit Omschrift: SIGILLUM ORDINUM BELGII ADVERSUM.

In't a *Ambt-genootschap ter b Zee-Voogdy opte*
Maze, tot Rotterdam.
 a Collegie. b Admiraliteyt,

De HEEREN:

1589. enz.

Balthasar Frans zoen, uyten Oud-Rade,

1597. &c.

Jan Brouwer, Arends zoen, uyten Oud-Rade,

1612. &c.

Johan van Beaumont, Heeren Govertsz.
uyten Achten.

1621. &c.

Mr. Bartholomeus van Zegwaard, Heeren
Meynerts zoen, uyten Schepenen.

1626. &c.

Mr. Koenraad Ruysch, Nicolaas zoen,
uyten Oud-Rade.

1630. &c.

Jakob vanden Korput, Henriks zoen, uyt-
ten Oud-Rade.

1634. 1635. 1636.

Michiel Feltrum, Michiels zoen, uyten
Oud-Rade.

1637. 1638. 1639.

Thomas vanden Honert, Pieters zoen, uyt-
ten Oud-Rade.

1640. 1641. 1642.

Michiel Feltrum, Michiels zoen, uyten
Oud-Rade.

1643. 1644. 1645.

Mr. Johan vanden Honert, Heeren Rochusz.
uyten Oud-Rade.

1646.

Jakob vanden Korput, Henriks zoen, Bur-
germeester van 's Heeren-wegen, Sche-
pen, &c.

1647. 1648.

Mr. Johan vanden Korput, Heeren Jakobsz.
uyten Oud-Rade.

1649. 1650. 1651.

Michiel Feltrum, Michiels zoen, Scheper
in Wette, Burgermeester van 's Heeren-
wegen, en uyten Oud-Rade.

1652. 1653. 1654.

Mr. Kornelis de Witt, Heeren Jakobs zoen
uyten Oud-Rade.

1655. 1656. 1657.

Mr. Willem Hallincg, Heeren Hermansz.
uyten Oud-Rade.

1658. 1659. 1660.

Mr. Diderich Hoeufft, Diderichs zoen
Heere van Fontaine Peureuse, uyten
Oud-Rade.

1661. 1662. 1663.

Adriaan van Dorsten, Kornelis zoen, uytte
Oud-Rade.

1664. 1665. 1666.

Mr. Samuel Everwijn, Samuels zoen, uyt-
ten Oud-Rade.

1667. 1668. 1669.

Mr. Willem Hallincg, Heeren Hermansz
uyten Oud-Rade.

1670. 1671. 1672.

Mr. Diderich Hoeufft, Diderichs zoen
Heere van Fontaine Peureuse, uytten
Oud-Rade.

1672. den 19. van Herfstmaand.

1673. 1674. 1675.

Mr. Pompejus Berk, Heeren Matthijs zoen
uyten Oud-Rade of Vroedschappe de
Stad Dordrecht.

*In 't a Ambt-genootschap ter b Zee-Voogdy in
Zeeland, tot Middelburg.
a Collegie. b A dimiraliteyt.*

De HEEREN:

1596.&c.

Kornelis, Frans Wittes zoon, Oud-Burgermeester. (zijnde ook mede aldaar Raats-Heer in den Rade van Vlaanderen) van den 4de van Bloey-maand, 1596. totten 2de van Winter-maand 1600. toe; als wanneer Hy weder tot Burgermeester inghekoren, uyt dit Ambt-genootschap scheyde. Overleden den 3. van Gras-maend 1622.

1638.

Mr. Michiel Pompe van Meerderevoort, Heeren Michiels zoon, Schildknap, Heere van Meerderevoort, enz. uytten Oud-Rade; Overleden den 9. van Wintermaand 1639.

1649.

Dr. Kornelis van Someren, Iohans zoon, uytten Oud-Rade. Overleden den 11. van Wintermaand 1649.

1650.

Mr. Johan vanden Korput, Heeren Jakobsz. uytten Oud-Rade. Overleden den Eersten van Wijnmaand 1650.

1650. 1651. 1652. 1653. 1654. 1655. 1656.

Mr. Willem de Beveren, Heeren Kornelisz. uytten Oud-Rade, Raad en Algemeen Rentmeester van Zuyd-Holland, Overleden den 31. van Bloeymaand 1672.

1670. 1671. 1672.

Mr. Willem Hallincg, Heeren Hermansz. uytten Oud-Rade.

1672. 1673. 1674. 1675.

Mr. Gerard de Beveren, Heeren Willemsz. Heere van Strevelshoek, uytten Achten en Oud-Rade der Stad Dordrecht.

In 't a *Ambt-genootschap ter Reken-kamer van*
de b *Algemeyne Staten.*

a Collegie. b Generale.

De HEEREN :

1607. 1608. 1609. 1610.

Mr. Francoys vander Burch, Johans zoon,
uytten Oud-Rade. Overleden 1624.

1638. 1639. 1640.

Mr. Herman Halling, Heeren Johans zoon,
Bailliu vande Merwede, en Schout van
Acht dagen, over 't Schoutendom in
Dordrecht : uytten Oud-Rade. Over-
leden den 19. van Oogstmaand 1647.

1665. 1666. 1667.

Mr. Diderich Hoeffft, Diderichs zoon,
Heere van Fontaine Peureuse, uyt-
ten Oud-Rade der Stad Dordrecht.

In 't a Ambt-geenootschap ter Vergadering der
b Gemagtigde Raden van Holland en
West-Vrieland.
a Collegie. b Gecommitteerde.

De HEEREN:

van 1586. tot 1589.

Jan Halling, Pouwels zoon, uyten Oud-
Rade, en Schepenen.

van 1590. tot 1594.

Wouter van Krayesteyn, Wouters zoon, uyt-
ten Oud-Rade en Schepenen.

van 1595. tot 1597.

Willem de Jonge, Willemszoon, Oud-
Burgermeester.

Van 1598. tot 1600.

Thomas de Witt, Heeren Willems zoon,
uyten Oud-Rade.

Van 1601. tot 1605.

Kornelis, Frans Wittes zoon, Oud-Burger-
meester.

Van 1607. tot 1613.

Jakob, Frans Wittes zoon, uytten Oud-Rade
en Schepenen.

1614. 1615.

Willem van Beveren, Heeren Kornelis zoon,
Oud-Burgermeester.

1616. 1617.

Kornelis, Frans Wittes zoon, Oud-Burger-
meester.

Van 1618. tot 1621.

Mr. Francoys vander Burch, Johans zoon,
uytte Schepenen en Oud-Rade.

Van 1622. tot 1624.

Jugo Muys van Holy, Heeren Jakobs zoon,
Ridder, Heere van Woude, Kethel en
Spaland, Hebbende 1620. Afsand gedaen
van zijn Schout-Ambt,

Van 1625. tot 1627.

Willem van Beveren, Heeren Kornelis zoon,
Oud-Burgermeester.

Van 1628. tot 1630.

Mr. Kornelis van Beveren, Heeren Wil-
lems zoon, Oud-Burgermeester.

Van 1631. tot 1633.

Kornelis van Terefeyn, Heeren Adriaansz.
Oud-Burgermeester.

Van 1634. tot 1636.

Symon van Beaumont, Heeren Goverdsz.
Oud-Burgermeester.

Van 1637. tot 1639.

Mr. Jakob de Witt, Heeren Kornelis zoon,
uyten Oud-Rade.

Van 1640. tot 1642.

Kornelis van Terenfeyn, Heeren Adriaansz.
Oud-Burgermeester.

1643. 1644.

Mr. Kornelis van Beveren, Heeren Wil-
lems zoon, Ridder, Heere van Strevels-
hoek, West-Yffelmonde, enz, Oud-
Burgermeester.

Van 1645. tot 1648.

Mr. Koenraad Ruysch, Nikolaas zoon, uyt-
ten Oud-Rade.

1649.

Mr. Jakob de Witt, Heeren Kornelis zoon,
Oud-Burgermeester.

Van 1650. tot 1653.

Mr. Abraham van Beveren, Heeren Kor-
nelis zoon, Heere van Barendrecht, Oud-
Burgermeester.

Van 1654. tot 1656.

Kornelis van Beveren, Heeren Willemsz.
Heere van Strevelshoek, enz, Oud-Bur-
germeester:

Eff. 3.

Van

Van 1657. tot 1659.

Mr. Johan vanden Honert, Heeren Rochusz.
uytten Oud-Rade.

Van 1660. tot 1662.

Mr. Johan de Witt, Heeren Johans zoon,
uytten Oud-Rade.

1663.

Mr. Abraham van Beveren, Heeren Korne-
lis zoon, Heere van Oost- en West-Baren-
drecht, Oud-Burgermeester.

Van 1663. tot 1665.

Mr. Kornelis de Witt, Heeren Jakobs zoon,
uytten Oud-Rade.

Van 1666. tot 1668.

Mr. Jakob van Beveren, Heeren Kornelisz.
Heere van Swindrecht, Oud-Burger-
meester.

Van 1669. tot 1671.

Mr. Kornelis de Witt, Heeren Jakobs zoon,
Oud-Burgermeester.

1672.

Mr. Jakob van Beveren, Heeren Kornelisz.
Heere van Swindrecht, Oud-Burger-
meester.

Van 1672. tot 1675.

Mr. Adriaan van Blyenburg, Heeren Adri-
aans zoon, Heere van Naaldwijk, Oud-
Burgermeester.

In 't a Ambt-geenootschap, ter b Aanhooring, inde Reken-Kamer van Holland, a Collegie. b Audientie.

De HEEREN:

1590. 1591.

Geerit van Blyenburg, Heeren Adriaansz.

1598. 1599.

Mr. Rochus vanden Honert, Heeren Thomas zoon.

Van 1602. tot 1605.

Mr. Francoys vander Burch, Johans zoon.

Van 1612. tot 1614.

Mr. Francoys vander Burch, Johans zoon.

Van 1626. tot 1628.

Mr. Herman Halling, Heeren Johans zoon.

Van 1643. tot 1645.

Mr. Jakob de Witt, Heeren Kornelis zoon.

Van 1659. tot 1661.

Mr. Johan vander Burch, Heeren Francoysz. Heere van Niemands-Vriend.

a Gemachtigde, van wegen dezer Stede, als Eewindbebbers, vande Oost-Indische b Maatschappye, ter Kamere in Amsterdam. a Gecommitteerde. b Compagnie.

De HEEREN:

1635.

Elias Trip.

1637.

Thomas de Witt, Heeren Nikolaas zoon.

1645.

Mr. Matthijs Pompe, Heeren Michiels zoon, Heere van Slingeland.

1671.

Mattheus vanden Broek, Mattheus zoon.

^a Gemachtigde van wegen dezzer Stede, als Be-
windhebbers van de Oost-Indische ^b Maat-
schappye, ter Kamere in Rotterdam.
a Gecommitteerde. b Compagnie.

De HEERE:

1647.

Mr. Johan vander Burch, Heeren Francoysz.
Heere van Niemands-Vriend.

Namen der Heeren, Oorspronkelijk van Dordrecht
die inde volgende ^a Ambt-geenootschappen hebben Geze-
ten, of noch de zelve helpen Bekleden.

^a colle-
gien.

In ^a Ambt-geenootschap van den Hoogen
Rade in Holland,
a Collegie.

De HEEREN:

1582.

Mr. Gheerit van Wijngaerden,

1592.

Mr. Adriaan Wentfen, 1592. Overleden.

1603.

Mr. Rochus vanden Honert, Heeren Tho-
mas zoon, den 30. van Louwmaand 1638,
Overleden.

1613.

Mr. Pauwels van Asperen, Heeren Mat-
thijs zoon, Overleden 16...

a Ambt-geenootschap van den Hove van
Holland, Zeeland en West-Vriesland.
a Collegie.

b Voorzitters in 'et zelve,
b Presidenten.

De HEEREN:

1559.

r. Cornelis Suys, Heere van Rijswijk,
uytten Aal-Ouden Stamme Suys: wiens
Voorvaderen, al over Vier honderd Jaren,
onder de Bestieters van Dordrecht wier-
den geteld. Overleden den 19. van
Herftsmaand 1580. Oud zijnde Vier en
Sestig Jaren.

1584.

r. Adriaan vander Myle, Overleden den
26. van Zomermaand 1590.
Oud zijnde 52. Jaren.

1591.

r. Geerit van Wijngaarden, Heere van
Benthuyfen, uytten Aal-Ouden Tronk
Oem, die mede al over Vier honderd
Jaren, te Dordrecht op 'et Kuffen zaten.
Overleden 1598.

Raads-Heeren inden voorsz. Hove.

De HEEREN:

1434.

r. Godschalck Oem, natmaals Heere van
Wijngaarden.

1469.

Mr. Willem van Brakel.

Mr. Henrik Oem van Wijngaarden.

1477.

Mr. Tielman Oem van Wijngaarden.

1501.

Mr. Reyer de Jonge, Heere van Baardwijk,
Overleden 1515.

1504.

Mr. Kornelis de Jonge, Heere van Baard-
wijk, Overleden 1594.

Mr. Ian Oem van Wijngaarden.

1512.

Mr. Thomas Beukelaar, Symons zoon,
Knappe, Overleden omtrent den Iare 1515.

1523.

Mr. Floris Oem van Wijngaarden.

1524.

Mr. Aelbert van Loo, Overleden 1524.

Mr. Francoys Snouk.

1525.

Mr. Abel vanden Coulfster, Overleden 1584.
Oud zijnde 70. Iaren.

1528.

Mr. Arend van Sandelijm.

1550.

Mr. Kornelis Suys, Heere van Rijswijk.

Mr. Dominicus Boot, Mr. Franks zoon,
t'Utrecht Overleden 1573. zijnde aldaar
inden Iare 1572. vermits de Nederland-
sche Beroerten, geweken.

1559.

Mr. Boudewijn van Kranendonk, Iakobsz.
te Mechelen Overleden 1601. Oud zijnde
83. Iaren.

1561.

Mr. Dierk van Loo.

1566.

Mr. Adriaan vander Myle.

Mr. Govard van Moesfynbrouk, week 1572.
na Utrecht, 1605. te Brussel Overleden.

Mr. Gerard van Wijngaarden.

Mr. Kornelis Oem, Hermans zoon, wiens
Voor-Oudren al voor Vier honderd Iaren
onder de Overheyd van Dordrecht wier-
den gevonden, t' Utrecht Overleden 1599.

1576.

Mr. Kornelis de Jonge, Heere van Baard-
wijk; te Yffelsteyn Overleden 1614.
Oud zijnde 73. Iaren.

Mr. Arend van Zandelij, Mr. Adriaansz.

1590.

Mr. Iakob Hallincg, Pauwels zoon, 1596.
Overleden.

1596.

Mr. Adriaan 't Iong, gezeyd *Iunius*.

1620.

Mr. Andries de Witt, Heeren Kornelis zoon,
Overleden den 26. van Slagtmaand 1637.

1638.

Mr. Sebastiaan Frankken, Heeren Roelofsz.
Overleden den 3. van Wintermaand 1651.

1663.

Mr. Iohan vanden Honert, Heeren Rochusz.
Overleden den 14. van Grasmaand 1667.

1670.

Mr. Kornelis Teresteyn van Halewijn,
Heeren Alewijns zoon.

1670.

Mr. Kornelis Baan, Heeren Okkers zoon.

a Hof-Schrijvers vanden zelven Hove,
a Griffieren.

De HEEREN:

1482. tot 1502.

Mr. Floris Oem, van Wijngaarden, namaals
b Loontrekkende-Raad van Dordrecht,
en eyndeling, 1523. geworden Raads-
Heer in 't Hof van Holland.
b Pensionaris.

1506.

Mr. Aelbert van Loo.

1515.

Mr. Arend van Zandelij.

1529.

Mr. Ian de Jonge, Overleden 1543.

Mr. Anthonis Duyk, uyttet Aal-Oud Ge-
flagt Duyk, wiens Voorzaten al over
Vier honderd Iaren, te Dordrecht het
Overheids-Ambt Bekleede.

In 't a Ambt-genootschap der Raden en Mee-
sters vande Rekeninge der b Heerlijken,
Inkomste en Goederen des Graaflijckheyds,
nu der Heeren Staten van Holland en West-
Vrieland.

a Collegie. b Domeynen.

De HEEREN:

1480.

Tielman Oem van Wijngaarden, God-
schalks zoon.

1504.

Mr. Kornelis de Jonge, Heere van Baard-
wijk, Overleden 1504.

1509.

Mr. Tielman van Dullekum, Wouters zoon,
Overleden te Dordrecht 1524.

1526.

Mr. Iakob de Jonge, Heere van Baardwijk,
Overleden 1554.

1538.

Pieter Bol, Iakobs zoon, sterf Knunnik te
Souburg 1550.

1578.

Mr. Kornelis de Jonge, Heere van Baard-
wijk, Overleden 1578.

1596. tot 1605. als hy storf.

Ian Hallincg, Pauwels zoon.

1657.

Mr. Iakob de Witt, Heeren Kornelis zoon,
dede daar van Aftand 1672. Overleden
den 10. van Loumaand 1674.

Derde HOOFD-STUK.

Inhoudende

's Stads Voor-Rechten, Handvesten,
Oude Herkomen, Kueren, enz.

a Privile-
gien.
b Costu-
men.
c Ordon-
nantien.

GEkomen aan de ^aVoor-Rechten, Handvesten, ^bOude Herkomen, ^cInzettingen, Kueren, enz. van *Dordrecht* en *Zuyd-Holland*, als in een Lichaam begrepen: Hebben Wy gevoeglikt geoordeeld, alle de zelve (om de Verficheyde zaken daar in bevat) te laten volgen, na de Jaren, in welke die zijn verleend. Toch aangaande die vanden *Stapel*, als zijnde van een Nature, gevolglik te brengen na de Eerste *Handvest*, Ons bekend, daar van gegeven des Vrydages na Alre-Heylighen dach, in 't Jaar Ons Heeren 1299. En dan zullen Wy voorts d'Overige, als boven, na Orde der Jaren, stellen.

1252. Handvest van Koning Willem, Grave van Holland, enz.
Waar by de Poorteren van Dordrecht werden Vry ver-
klaard van alle Heerwaarden en Beden; Macht gegeven aan
den Rechter, Schepenen en Raden, om Kueren te maken:
En voorts beroerende Boeten, Betering, enz.

Handvest
Koning
Willems.

*W*ilhelmus Dei Gratia Romanorum
Rex, & semper Augustus universis
Sacri Imperii fidelibus presentes literas in-
specturis, suam gratiam & omne bonum.
Ad notitiam universorum volumus per-
venire, quod nos ob fidem & devotionem,
quam ad nostram Celsitudinem habent.
Dilecti Fideles nostri Opidani de Dor-
drecht, ipsos ad instar clara memoria Wil-
helmi Comitis Hollandia Praedecessoris no-
stri ab omni expeditione, & petitione nisi
cum uno pleno Cogbone liberos & absolu-
tos dimissimus, & Pontem qui sub Banno
lacebat, quitum similiter reclamamus.

^aHeervaart
en Beden.

Willem, bij der ghenaden Goids,
Coninck des Roomfichen Riicks,
en altoes meerderende, allen ghe-
trouwen des Heilighen Riicks, die
dezen tegenwoirdige fellen zien, zii-
nen ghenade en alle guet. Doen kond
ende kenlic allen Luden, hoe dat Wü
overmits trouwe en ghehoirsaemheit,
die t'onfer Hoecheit hebben onsen
gheminden, ghetrouwen Poiters van
Dordrecht, hemluden in navolgingh
Hoochloffelicker ghedenckenis Wil-
lems 's Graven van Hollant, onsen
Voorvorder, van alle ^aHeerwaarden
ende van allen Beeden quit ende vrii-

Praterca.

ghelaten hebben , zonder alleen mit eender volder Cogghe , en tie Brugge die onder den Ban gelegen was , hebben wii hem mede quijt gelaten.

Præterea quancunque Electionem Juris Jusitarius , Scabini , & Consilarii , salvo Jure nostro fecerint , ratam observabimus : nec nos , nec aliquis Judex noster amplius judicabit , quam Scabini sententia verint .

Si quis aliquem gravi vulnere vulneraverit , vel aliquem percusserit tale vulnus , quod Achtbaer dicitur , & hoc Scabinis notum fuerit , perdet manum suam , vel decem libras Hollandiæ .

Insuper quicunque pugnaverit infra Opidi libertatem , & tamenevaserit , in libertatem reducetur , & emendabit secundum Privilegium & Judicium Scabinorum .

Quicunque homicidium fecerit , illi vena Capitis inferetur . Si quis aliquem leserit ad sanguinis effusionem , viginti solidos Hollandiæ persolvat Judici , nec non esse satisfactionem secundum Scabinorum sententiam exhibebit .

Si quis violenter ad terram aliquem ejecerit , viginti solidos Hollandiæ persolvat Judici , & violentiam dejectionem esse dejecto per sententiam Scabinorum emendabit .

Qui maxillatam alii dederit , quinque solidos persolvat Judici , & laso per Scabinorum .

Voirt , zoe wat Rechts-Kueren den Rechter , Scepenen en Raden , behoudens ons Recht , maken , fullen wii van waerden houden. Noch Wii , noch eenich Rechter , van Ons sal vorder wüsen , dan Scepenen gewiift hebben.

s Rechters
Scepenen
en Raden ,
Kueren en
Wijsdom ,
van waerden
te houden.

Soe iement eenen andere met eene swaere Wonde quetste , of eenen andere sloech , alfulcken Wonde , die men Achtbaer noemt , ende dat den Scepenen kenlic worde , zal verliesen zijn Hant , of tien Ponden Hollants.

Achtbaar
Wonde.

En soe wie Vocht binnen der Vriheit van der Stede , en nochtans voorvluchtich wort , sal wederom binnen der Vriheit gebracht werden , en boeten na Voor-recht en Vonnisse van Scepenen.

Vechten.

Soe wie een Doodslach deede , die sal men 't Hooft of slaen. Is yment die enen andere Quetst , tot wstortinge zijns Bloets , die sal betalen den Rechter twintich Scellingeng Hollants , en nochtans den Ghequetste voldoen , na Scepenen Vonnisse .

Doodslag.
Bloedstortinge.

Soe wie enen Geweldelic ter Aerden worpt , sel den Rechter gelden Twintich Scellingeng Hollants , ende den Nedergeworpene , by Wijsdom van Scepenen , die Geweldelijke Nederwerping , beteren .

Geweldige
Nederwerpinge.

Is oick iement die den anderen gevet een Kennebak smeete , hii sal den

Kinnebak
smeete.

linorum sententiam emendabit.

Huys-stootinge.

Quicumque alicujus domum impugnaverit, & hoc notum fuerit Scabinis, decem libras Hollandia Judici persolvat, & satisfactionem per Scabinatum prius sibi, quem impugnaverit, exhibebit.

't Dorden-deel der Boeten, ten Voordele der Poorteren, enz.

De omni forefacto tertia pars quaestus in usum cedit Burgensium; dua vero reliqua partes nobis.

Goeden Rechter te stellen,

Si aliquem Judicem eis praefecerimus, qui eis & Hospitibus inutilis dignoscatur, debemus bonum illis & utilem assignare.

Den Schuldenaar, niet kunnende voldoen, den Schuld-eysser over te geven.

Si quis Burgensium Hospiti, vel Hospes Burgensi bona sua per Scabinatum creditur, & suos denarios ad certum terminum, solutioni praefixum, habere non potuerit, ad persolvendum compellemus pignore vel denariis debitorem, qui si non habuerit, unde solvere valeat, ejus personam creditori praesentare debemus.

Onderthorige aan iemand, Jaar en Dag hier gewoond hebbende, is Vry.

Si quis alicujus conditionis, per diem & annum ab impetitione Domini sui man- sionem quietam infra hanc libertatem de Dordrecht fecerit, illum a Jugo Domini deinceps liberum observabimus, atque quitum.

Rechter geven Vijf Scellinck Hollants, en den geene die geslegen wort, genouch doen na Wijlinge van Scepenen.

Soe wie eens anders Huys Aen- stoot, en dat Scepenen kenlic wort, sal den Rechter geven Thien Pont Hollants, en eerst genoech doen, na Scepenen Wijlinge, den gene dien hii den aenstoot gedaen heeft.

Van alle Misfaden, sal het Derde deel van de Boeten, komen ten Voordele van de Poirteren, en de Twee overige Deelen aen Ons.

Soe Wii Hem eenen Rechter stelen, die hemluden of hoeren Gaster On-oirbairlic ware, zijn Wii verplich hem eenen guede en oirbaerlicke te be- wiizen.

Soe enich Poirter eenen Gast, o enich Gast eenen Poirter sijn Guet by Scepenen kennisse ghelovede, en sijn Penningen tot sekere termine ter be- talinge gestelt, niet ghecrigen en konde, soe sullen Wii den Sculdenaar be- dwingen met Pand of met Geld; en waers dat hy 's niet en hadde, wae of hi betalen mocht, soe sijn Wii ge houden den Persoon den Schult-eysse over te geven.

Soe wie eens anders Onderthorig jair en dach, buiten aentael van ziiner Heere, ziine Woeninge gerusteli binnen deser Vriheit van Dordrecht gehadt heeft, dien zellen Wii voortae van 't Jock ziins Heers Vrii en Ontfla gen houden.

Præterea nec Burgensis Burgensem, nec Hospes Hospitem, nec aliquis ad Duellum alium provocabit, nec aliquis alium de lite vel de pugna reum probare poterit, nisi Scabini vel Consilarii vel in Dordrecht aliquis Hæreditatus. Judex vero neminem pandabit, nisi cum Scabinis.

Quicumque Burgensium Justitiam habere voluerit, tenetur eis, ipsius Jure salvo, eandem Justitiam exhibere.

Scabini in eo Jure quo Antecessores eorum esse solebant permanebunt.

Quandocunque nos Dordrecht accesserimus, & opus habuerimus victualibus vobis credendis ad quatuordecim dies absque contradictione vobis credetur, ita quod securum faciamus creditorem.

Pro hac autem libertate perpetuo, & invariabiliter observanda iidem Burgenses aut Opidani Sexaginta libras Hollandia, unam medietatem in Pascha, & aliam medietatem in Feste beati Remigii, vobis persolvent communiter annuatim.

Hanc autem libertatem eisdem Burgensibus, vel Opidanis firmiter promissimus observare.

Si quis autem contra hujusmodi libertatis & Privilegii nostri tenorem ausu tenerario venire presumpserit, gravem Celsitudinis nostræ offensam se noverit inursurum: & in reatus sui pœnam pro hujusmodi temeritate Centum marcas Cononenses Camera nostræ componat.

Voerts soe sal geen Poirter den Poirters, geen Gast den Gast, noch iement den andere ten a Twee-camp uytdagen, nochte sal den eene den andere van Kijf of van Vechten schul-dich betuigen, dan Scepenen of Raden, of iement in Dordrecht ge-erft. En die Rechter sal oick niement Panden dan met Scepenen.

Wat Poirter Recht begeert, is Hii (Rechter) gehouden, behoudens zijns Recht, 't selve Recht te doen.

Scepenen sullen in dat Recht verblijven, dair hoere Voirsaten plegen in te zii.

Wanneer wii tot Dordrecht komen, en van noden hebben leef-tochten, sel men ons die tot Veertien dagen borgen, sonder tegen-seggen, des dat wii, die ons gelooft, verslekeren.

En om dese Vriheit ewelic en onverbrekelic te onderhouden, soe sellen de zelve Poirters en Ingefetenen aen ons betalen t'Sestich Ponden Hollants, de eene helfte te Paesschen, en de andere helft op 't Feest van S. Remigius, gemeeynderhant Jairlijx.

Ende dese Vriheit hebben Wii de selve Poirters of Ingefetenen vastelic belooft te onderhouden.

Soe wie tegens den Inhouden van dese Vriheit en onse vergunninge, door een ruekeloes bestaen, voernam te doen, Hii wete dat Hii die swaere bol-genschap onser Hoeghey, op hem gehaelt heeft, en in Boete ziiner misdaet, soe sel Hii voer dusdaenighe ruecke-

Uytdagen.

a Duelle.

Kijf en Vechten.

Zonder Scepenen en zal den Rechter niemand Panden.

Poirter Recht begerende, moet de Schout sulks doen.

Scepenen blyven in 't Recht van haar Voorszaten.

Leef-tocht voor den Grave.

Erkenntnis aan den Grave.

Vryheyde Belofte Stadigen.

Boete tegen d'Over-treders.

Getuygen
over dees
Handveft.

Testes qui interfuerunt sunt hii Venerabilis H. Spirensis Electus Cancellarius noster. Wilhelmus Abbas Sancti Trudonis, Cappellanus noster. E. Praepositus de Humvelt, Notarius noster. Nobilis Vir A. Comes de Waldegge, Advocatus Aquensis. Familiares nostri, & alii quam plures. Datum Brunswich quinto Kalend. Februarii Indictione decima, Anno Domini M. CC. L. Secundo, Regni vero nostri Anno quarto.

loesheit Hondert marck Coelsche
t'onfer Camere geven.

De Ghetugen die hier over geweest zijn, waren dese: den Eerweerdige H. Elect van Spiers, onsen Canseler; Willem abt van S. Truyen, onsen Cappellaen; E. Prooft van Humvelt, onsen Notaris; den Edele man A. Grave van Waldegge, Advocaet van Akens; Die van onzen Ghezinde, en seer veel andere. Gegeven te Brunswijck de tiende Indictie in't Jair des Heeren, M. CC. Twee en Vijftich, en van onsen Rijke het Vierde.

1252. Handveft vanden Tolle van Huelden, gegeven te Dordrecht ten Minrebroeders, des Dijnsdaghes na den Sondagh van Jubilate, uytten Latyne. Vide supra fol. 118.

1270. Hantvesten van Graef Florens de V. die van Dordrecht in Zuyt-Hollant niet Arrestabel.

Florens de
V. van niet
te Arreste-
ren in
Zuyd-Hol-
land,

*F*Lorentius, Comes Hollandia, universis presentes literas inspecturis, Salutem: Diversis inspectis obsequiis, quam dilecti Oppidani nostri de Dordrecht nostris sapius Antecessoribus, & nobis favorabiliter impenderunt ipsis tenore presentium duximus concedendum: Quod Iidem infra Suyt-Hollandiam, nulla causa vel ratione precedentibus, salva semper libertate Villa nostra de Monte Sancta Gertrudis, & Jure nostri Theloni, impeti Arrestari, vel detineri possunt in Personis, vel in Bonis suis, nisi pro suis debitis, qua promissa, seu recognita existunt coram vero Judice ad hac

*F*Lorens, Grave van Holland, &c. Alle die gene die dese teghenwoordige Brieve sullen sien, Salut: Aengesehen hebbende de verscheide dienste, die onse Lieve Poorteren van Dordrecht, dikwils onse Voorfaten ende Ons gunstelijck getoont hebben, soo hebben Wy geoordeelt, met den Inhouden van desen, haer te verlenen, dat sy in Zuyd-Hollant; om geene voorgaende oorfaek of rede, behoudens altijs de Vryheyd van onse Stad van Sinte Geertruyden Berge, ende ons Recht van Tollen mogen werden belett, Gearresteert ofte Aengehouden,

negotia,

negotia, & consilia deputato, qui Gewaert Rechter, vulgariter dicitur, & sex testibus, vel pluribus, qui dictam promissionem, seu recognitionem debitum praeceptorum ratione prima recognoscunt. Volentes si aliqui, vel aliquis, extra dictam Villam de Dordrecht, infra dictam terram Suet-Hollandiam manentes, aliquos Opidanos dictae Villae ex debito, vel ex alia causa quacumque impetere voluerunt, quod ipsi veniant infra dictam Villam de Dordrecht, jus suum secundum legem Villae supra sua impetitione habundantius recepturi. In cujus rei testimonium, praesens Scriptum Sigillo nostro fecimus communiri. Datum apud Haerlem, Anno Domini Millesimo Ducentesimo Septuagesimo in die Beati Thome Aprili.

den te werden, in Perfoon of in hare Goeden, ten zy voor sodanige hare schulden, weicke verleden ende bekent zijn, voor den waere Rechter, tot sodanige ende diergelijcke zaken Gemachticht, welke gemeenelijck Gewaert Rechter geseyd werd, ende Ses of meerder Getuygen, die de voornoemde verlijdenisse of bekentenisse van de voorseyde schulden, om de vorige redene erkenne. Willende indien yemand, of yemanden uyt de voorseyde Stad van Dordrecht, in 't voorz Land van Zoot-Hollandt wonende, eenige Poorters van de voornoemde Stad, uyt schult, of uyt andere eenighderhande oorsaek ter Recht wil trecken, dat sy komen in de voornoemde Stad van Dordrecht, sullen haer Recht, na de Wet van de voornoemde Stad, op haren Eys, overvloedelijck ontfangen. In welckers getuygenisse wy dese tegenwoordige Brief met onsen Zegel hebben doen bevestigen, Gegeven by Haerlem, in 't Jaer des Heeren Duyfent Twee Hondert en Seventich, op Sint Thomas Dach, in Aprile.

Hantvest vanden Driif-Diick, die niet te brenghen op ter Poorteren Lant.

Florentius, Comes Hollandiae, universis praesentes literas inspecturis, salutem: Dilectis Opidanis nostris de Dordrecht, tenore praesentium duximus indulgendum: quod nullus ager adducit testis supra aliquem Oppidanum de Dordrecht, nec eidem imponi, nisi Heine-

FLorens, Grave van Holland; Doen kond allen Luden, die desen Brief zullen zien: Dat wy ghegheven hebben met desen Brieve, onsen Lieve Poorteren van Dordrecht, als dat ghenen Diick op eenighen Poorter aenghebrocht of aengeset sal mogen

Hhh raden

Hantvest
vanden
Dr. j^o dijk.
IV.

raden ita vera declaratione, seu intimatione declarare potuit Scabinis dictæ Villæ de Dordrecht, quod dicti Scabini ipsis credant in hoc casu.

Quod si forte præfati Heemraden dictos Scabinos supra impositionem dicti aggeris certiores reddere non potuerint ad credendum.

Extunc Balliuus noster Suyt-Hollandiæ, quicumque pro tempore fuerit, duos Viros idoneos, & discretos, extra dictam Villam manentes, & duos, infra dictam Villam idoneos, & discretos Opidanos assumere debet, ad dictum casum, seu negotium tractandum.

Qui jurare debeant vero modo, & iusto secundum ipsorum notitiam, & opinionem rationis veriore, in causa præcedente memorata.

Et quidquid dicti quatuor, seu tres ipsorum, si quatuor prædicti non concordaverint, in dicto casu pronunciaverunt concordantes, illud ab omni parte observabitur, & ratum erit.

Verum si contingat, quod dicti assumpti quatuor, vel tres ipsorum concordare non potuerint, ad proferendum dictum suum in præmissis.

Balliuus noster Suyt-Hollandiæ ipsos compellere potest, & debet ut infra xv. dies, dictum suum proferant sub iuramento præfrito, ad quem dictus agger de

worden, ten ware den Heemrader of den Scepenen van Dordrecht me warachtige verclaringe aengebrocht also dattet hem die Scepenen voor gheloofden in dien ghevalle.

Voort waert sake dat tie vorf Heemraders den vorfz Scepenen gheen zeker betooch van den vorf Diick te leggen, aenghebrengen en consten, dat sius gheloofden.

So sal dan onse Baeliu van Zuut-Hollant, die bi tyden wesen sal, daer toe nemen twee bescheide Knapen, die buten der Stede wonachtich ziin, ende twee van binnen der voorfz Stede, daer goede bescheide Knapen ziin, die dese voorfz sake einden zullen.

Ende dese voorgenoemde vier Mannen zullen sweren, dat si in dese voorfeider zaken, nader bester reden, ende na haren besten weten ende na haren besten verstandnisse met deser zake einden, ende voort gaen sellen.

Ende so wat dat dese vorfz vier Mannen, of die drie, waert dat die vier niet over een en droeghen, inder voornoemder zaken met eendracht voort brochten, dat sal men aen aller ziiden vaste houden.

Ende waert dat dese voornoemde vier of drie Mannen niet over een en droeghen, hare seggen te uten als van den voorfz zaken.

So false ende so machse onse Baeliu van Zuut-Hollant, die dan wesen sal, daer toe dwingen, dat si binnen xv. daghen haer seggen uten zullen bi

quo vertitur questio pertineat, secundum opinionem ipsorum, justiori titulo notiorum, quorum dictum volumus & in hoc casu precipimus observari.

In cujus rei Testimonium, prasens Scriptum Sigillo nostro fecimus communitari. Datum apud Haerlem, Anno Domini Millesimo Ducentesimo Septuagesimo, in die Beati Thomae, Aprili.

haren Eede, die zy ghedaen hebben, so wie den Diick toebehoren sal, als die dadinge om is, na haerder bester wetenheit ende wijsdom ende haer zeggen, ghebieden, ende willen wy vast en van waerden ghehouden hebben.

Tot welckers ghetugenisse wii deze teghenwoordighe Brieve met onsen Seghele hebben doen bevestighen. Gegeven by Haerlem, in 't Jaer des Heren Dufent Twee Hondert Seventich, op Sint Thomas Dagh in Apricle.

Hantvest, dienende tot Sterkinge ende Verweringe van de Stad Dordrecht. 1271.

FLorentius, Comes Hollandia, universis presentes literas inspecturis, salutem: Cupientes dilectos Opidanos nostros de Dordrecht, in omnibus hys que utilitati, & defentioni sua expediunt, favore prosequi gratioso, ipsis tenore presentium, duximus concedendum: quod idem Opidani, ad munitionem Oppidani, & defentionem ipsorum, fossatum circa Villam suam praedictam fodiant, & transitum detineant, per Terras, Officia, Domos, seu Molendinum, cujuscunque ea fuerint, dum in medio consistant, per quod medium, fossatum fodi possit, & debebeat secundum quod, ad munitionem Villa suae praedictam melius, & utilius vident expedire, ita quod dicta terra, quae ob fossatum fodendum effodiatur, & domum sine Molendinum, quod ob hanc fossam, removeri oporteat, secundum ordinationem Balliui nostri Suet-Hollan-

FLorens, Grave van Holland, Alle die gene die desen tegenwoordighe fullen sien: Saluyt. Begerende Onse Lieve Stedelingen van Dordrecht, in alle het gene, welke tot haren Vordeel ende Bescherminge dient, met Onse genadige gunste te voorsien, hebben geoordeelt, haer by den Inhouden deses te verlenen: Dat de selve Poorterren, tot Versterkinge van hare Stad, ende Verweringe van haar-luden, mogen graven een Grachte om haar voorseide Stad, en een door-tocht behouden, door de Landen, Ambochten, Huysen of Molens, aen wie die oock soude mogen toecomen, soo die haer maer inden weegh staen, door welke wegh de Gracht magh en behoort gegraven te werden, na dat sy sien 't selfde tot de voorseide Versterkinge van

Florens,
tot Versterkinge van
Dordrecht

die, quicumque pro tempore fuerit, Scabinorum dicta Villa, & Hemeraden Terra Suet-Hollandia, iusto titulo si concordaverint persolvatur, si vero non concordaverint Hemeraden, Scabini, & Balliuus predicti quod iidem sub juramento suo sive bona fide, in hoc casu duxerint proferendum. Et volumus quod agger, qui contingit terram, qua effodiur, remaneat penes illum qui ante fossatum dictum aggerem sibi applicuit, & juxta unum mandamus vobis singulis, ac unversis quatenus ordinationi Scabinorum dicti loci, & illorum, quos ad hoc secum habeant, favorabiliter inpendatur, & acquiescatis eisdem, ipsis in hac parte nullatenus resistentes. Si quis vero contra fecerit, & ipsos in praemissis seu aliqua praemissarum molestari impedire vel resistere praesumpserit, contra nos agere expresse, & procedi, & factum ipsius seu ipsorum nobis assumemus, loco, & tempore poena debita puniendum, & ut vero propositum nostra intentionis, circa hoc opus promovendum voluntarium, manifeste accomodatur, ipsis quatuor jugera terrarum, quod Lobersius Lant appellatur, jacentia circa dictam Villam per qua fodere potuerint, si placet prout ea nos contingunt duximus, conferenda, & aggerem qui contingit dicta quatuor Jugera terrarum, nobis prout resumamus. In cujus rei Testimonium, praesens Scriptum Sigillo nostro fecimus communiri. Datum apud Dordrecht, Anno Domini Millesimo Ducentesimo Septuagesimo Primo, in Octavo Beatorum Apostolorum Petri & Pauli.

hare Stad bequaemst en voordeljkst te behoren: soo nochtans, dat de voornoemde Landen, die, om de te gravene Grachte, uytgegraven worden, en 't Huys ofte Molen, welke om dese Grachten verplaatst moet werden, sullen na 't goedvinden van onsen Bailliu van Zuyt-Holland, die inder tijd wesen sal, en van Schepenen der voorgemelde Stad, mitsgaders Heemraden van den Lande van Zuyd-Holland, na de rechte waarde, soo sy over-een-komen, betaalt werden. Maer indien de voorseide Heemraden, Schepenen, en Bailliu niet over een dragen, het gene sy onder haar Eed, ter goeder trouwe, na goedvinden alhier, sullen uytspreken. En willen wy dat het Land, 't gene raekt aen 't Land, 't welke uytgedolve werd, blyve aen die gene, welke voor de uytgravinge het voorgefeide Land heeft toebehoort. En daer benevens bevelen wy U alle ende een ygelijk, voor soo veel als de bevelinge van Schepenen der voornoemde plaetse, en die gene, die sy hier omme by haar hebbe, aengaet, U gunste daar toe werde bygebracht, en u omtrent haar te vreden houdt, en haar in desen dele geensins tegensteld. Indien yemand hier tegen kome te doen, ende haar in 't voorgeroerde, ofte in eenich deel van dien voorneemt te moeyen, beletten ofte tegen te staan, die wete dat hy uytdukkelijc tegen ons doet en aangaat. En dat wy sijn, of hare daad ons sullen aantrekken, om de selve, t' sijner plaetse en tijd, met behoorlijcke straffe te doen boeten, en op dat dan 't voornemen van onse meyninge, omtrent het volbrengen van dit werk, na Onse wille, opeent-

lick beschikt werde: Soo hebben wy goed gevonden, haar vier Bunderen Land, genoemd Lobers Land, gelegen omtrent de gemelde Stad, door de welke sy graven konnen, soo 't haar gevalt, gelijk die ons aankomen te vereeren; ende 't Land, gelegen naast de voornoemde Vier Bunderen, nemen wy, gelijk dat is, wederom aan Ons. In welkers getugenisse wy desen tegenwoordigen Brieve, met Onsen Segel hebbe gedaen bevestigen. Gegeven by Dordrecht, in 't Jaar des Heeren, Dufend Twee Honderd een en Seventich, in d'Octave van de Apostelen S. Pieter en Pauls.

Uytsprake van Florens de V. tusschen die Poirteren van Dordrecht ter eenre, en die Wijn-schroeders, en Soutmeters, ter andere zyde.

1273.

F Lorentius, Comes Hollandia, universis & singulis, quibus presens scriptum videre, vel audire, contigerit, salutem: Noverit Universitas vestra, quod nos inter dilectos nostros Oppidanos de Dordrecht, ex una parte, Vinitores vestros, Wijn-schroeders dictos, & salis mensuratores, Soutmeters dictos vulgariter, ex altera, super discordia & querela, qua vertebatur inter eosdem de operatione Vini & mensura salis. Duximus arbitrando, quod presati Vinitores & salis Mensuratores deinceps de quolibet vase Vini, quod de navi exponunt, & novent, ac reponunt, non plus accipient, quam Octodecim Denarios Hollandia, & de Laguna Vini novem Denarios usdem monetæ. De quolibet vero vase vini, quod a Windaze ad proximam

WY Florens, Graeve van Holland, &c. Allen den gheenen, en een ygelic die dese tegenwoordige Schrifte zyen zullen off hooren, Saluyt: Kennelijck sy u allen, dat wy ge-effent hebben dat gescille ende den twist, die geweest heeft tusschen onselieve Poorters te Dordrecht, op die een zijde, ende onsen Wijn-werkers, gemeenlick, geseyt Wijn-schroeders, en Sout-meeters aen die andere zyde, als vanden Wijn te wercken, ende der Sout-maten, soe dat die voorz Wijn-schroeders, ende Sout-meeters voortaan van elcken Vate Wijns datse uuyt den Scepe doen, verarbeyden, en indoen, niet meer en zullen nemen dan achtien Deniers Hollants, ende van eenen Lagelen Wijns, negen Deniers der

H h h 3

operant:

operant domum, quæ juxta Windaze sita est, non magis habebunt quam duodecim Denarios Hollandiæ. Item de Vino quod Wijnscroeders ydem per plateam trahunt, & operant ad domos Oppidi de Dordrecht, recipient secundum quod labor eorum gravis cognoscitur, aut levis, de dicto Vino operato; Verum si contingat quod dicti Wijnscroeders, & ille cujus Vinum fuit, quod operatur, concordare non possent, nec velint supra mercede laboris eorum & operationis per amicitiam: In hoc casu Judex noster, quicumque pro tempore fuerit in Dordrecht, duos viros legitimos & fide dignos Oppidanos loci predicti, ad hoc assumet, qui mercedem laboris eorum memorati taxent, & ordinent in hac parte; & secundum quod predicti duo taxaverunt ordinando inter eosdem, hoc ratum utrique erit & firmum observabitur. Item dicti Wijnscroeders & salis mensuratores de quolibet Centum salis quod mensuraverint, non magis accipient quam quinque solidos Hollandiæ, aut requirent: Et Vas, quod te lope dicitur, & mensuram recte ponent, & plane dicti Wijnscroeders in mensurando, Item Coggones & magna Naves, quæ de partibus veniunt marinis, Vina sua licite per malos suæ Navis & instrumenta, si voluerint, possunt operari, & nihil predictis Wijnscroeders inde dare tenetur, aut exhibere. Insuper promissimus dictis Oppidanis nostris de Dordrecht, quod nos mensuram salis predictam usquam ponere debeamus, aut ponamus, quam in domo nostri Thelonei infra libertatem Villæ de Dordrecht memorata. Si vero præfati Wijnscroeders magis receperint, aut requisiverint, de Vino operato, ac sale mensurato, quam ut superius diximus & ordinavimus, & inde per

selver Munte, ende van elcke Vat Wijn die sy ten naesten huys by de Craen wercken, daer en fullense niet meer off hebben dan xij. Deniers Hollants. Item van Wijn, die de selffde Wijnscroeders by der Straten trecken ende wercken, totter Poorters huysen, daer zullen zy off nemen nae dat huere arbeyt licht off zwaer bekent zal wesen van den voorz Wijn te wercken. Voort waert zaecke dat die voorz Wijnscroeders, ende die gheene, wiers Wijne 't waer die men wrochte, met vrientscappen niet over een dragen en costen noch en woude, opten loon haers arbeys, ende werckens, soe zal in dat geval onsen Rechter, die by tyden wesen zal in Dordrecht, daer toe neemen twee Mannen Wettachtich ende gelooffelijcken Poorters in der selver Stede, die dat loon huers arbeys voorz grooten ende ordineren zullen in dien sticken, ende nae dat die twee taxeeren ende setten tusschen hem, dat zal men aen beyde zyden vast ende sterck houden. Dese Wijnscroeders ende Soutmeeters en sullen niet meer neemen off eyschen van elcke hondert Souts dat sy meeten, dan vijf Scellinghen Hollants: ende als sy meeten, soe sullen sy dat Vat setten dattet loop heeft, ende die Mate recht ende eften setten. Item Coggen ende groote Schepen die uuyter Zee coemen, die moegen vryelijck haer Wynen wercken met haere Getouwe by huere Mast, ende der voorseyde Wijnscroeders en sijn zy niet sculdich daer off te geven off te vrede te stelle. Voert hebben wy gelooft den voorz Poorters, dat wy die Sout-Maten nergens anders en sullen

duos Viros fide dignos & legitimos Oppidanos de Dordrecht convicti fuerint, hoc Judex noster de Dordrecht Judicabit per sententiam Scabinorum nostrorum de Dordrecht. Deinde nostram ordinacionem prescriptam predictis Oppidanis nostris perpetuo inviolabiliter observabimus, & a dictis Wijnscroeders firmiter faciemus observari. Datum Anno Domini Millesimo Ducentesimo Septuagesimo tertio, feria quarta, octavo post Pentecosten, apud Arnescore. In cujus rei Testimonium, presentem literam Sigillo nostro, una cum Sigillo venerabilis Amicitiae Dominae, Aleyd de Hayn, predictis Oppidanis dedimus roboratam. Datum Anno & feria quarta predicta.

doen setten dan in onsen Tolhuys, binnen der Vryheyt der voorz Poor- ten van Dordrecht; ende waert saecke dat die voorz Wijnscroeders meer namen ende eyften van den gewrochten Wijn, off vande gemete Soute, dan wy hier boven geseyt ende geordineert hebben, ende dat sy daer off by twee Wettachtige Knapen in Dordrecht verwonnen worden, dat zal onsen Rechter van Dordrecht rechten, nae Scepenen Vonnis van Dordrecht. Voorts sullen wy de voorz Ordinantie den voorz Poorteren eeuwelijcken vast houden, ende van de voornoemde Scroeders van den Wynen vaste doen houden. Gegeven in 't Jaar des Heeren Dufent Twee Hondert drie en Seventich, op die Vierde Vierdagh na d'Octave van Pinxteren, by *Arnescore* In welkers getugenisse wy den voornoemden Borgeren dese tegenwoordige Brieve met Onsen Segel, en die van Onse Eerwaardige Moeye, Vrouwe Aleyd van Hayn bevesticht, gegeven hebben. Gedaen opten Jare en Vierde Vierdagh voornoemt.

landveste Hertog Jans van Lotteringen en Braband, 1274.
wat die van Dordrecht, nopende de Tollen te Lit, schuldig zijn. Gegeven in 't Jaar Ons Heeren M. CC. lxxiv. opten naasten Saterdag, nader Octave van Sinxen. Stond in lib. Privil. fol. 121. verso.

landveste van Floris de Vijfde, dat die van Dordrecht 1280.
geen Brood- noch Wijn-geld te Strienmonde schuldig en zijn.

Lorentius, Comes Hollandiae, &c. Dilecto Fidelissimo Wilhelmo de Stryen, Salutem: Floris, van Broodgeld, enz. Cum nos veraciter intellexerimus, quod Solutio illa de Vino, & de denariis Vini, de pane, & de

Et de denariis panis, quam Oppidani Nostri de Dordracō, cum bonis suis Thelonium Strienmonde transeuntes vobis exhibere consueverint, hactenus sit injusta, mandamus Authorita praesentium, & striete precipientes, quatenus ab hinc deinceps, a dictis Oppidanis Nostri hujusmodi panis, vel Vini, vel denariorum pro utroque solutionem minime exigatis, vel per vos vel per vestros, apud Strienmonde, vel alias in Districtu vestro requiri faciatis, scientes certissime vos Nostram indignationem, vel offensam si contrariam feceritis incururos. Datum Ann Domini M. CC. LXXX. In festo Nativitatis Beatae Mariae Virginis.

Dat is:

FLorens, Grave van Holland, Onsen Lieven Getrouwen Willem van Strien, Ridder, Saluyt: Want wy waerlijcke verstaen hebben, dat die betaling van Wijn, en van Wijn-geld, van Brood, ende van Broot-geld, dat Onse Poorters van Dordrecht, die de Tollen van Strienmonde met huere Goeden voorb Lyden gegeven hebben, t'onrecht gegeven is: Daerom ontbieden wy U met desen Brieve, ende gebieden, dat ghy voort meer van onsen voorfs Poorteren, al sulcke betaeling van Wynen, van Broode of van Gelde, daer of niet eyschet noch van U, noch van uwent weghe en laet eyschen, tot Strienmonde, celders binnen uwen Bedrive; ende weet seeckerlijck dat ghy in onse onwaerd vallen sult, ist dat ghy hier teghens doet. Gegeven in 't Jaer Ons Heere M. CC. ende Lxxx. op Onser Vrouwen dachs Geboorte.

1280. Een Effeninge tusschen die Stede, en -die Scroeders.

WY Florens, Graeve van Hollant, van Zeelant, ende Heere van Vriesland, Maken cond allen den gheenen die deesen Brieff fullen zien off hoeren leesen, dat wy tusschen den Poorters van Dordrecht, ende tusschen de Scroeders gesproecken en gemaect hebben een Gevouch en een Effeninge inder maniere als hier na bescreven staet:

Inden eersten, als dat die Scroeders hebben zullen, van elcks Hondert Sout dat sy meeten van desen daeghe voort, maer Ses Scelling Hollants, ende nie meer, ende waert faecke, dat sy meer naemen dan hier bescreven staet, endes wel betuycht worden met twee Wittachtige Poorteren, die gheene di meer genoemen hadden dan hier voorfs is, die soude onsen Bailju van Zuyd Hollant off doen, als van dien Ambocht eeuwelijcke te blyven, ende des Voorwarde ende Effeninge hebben wy gemaect, behoudelijcke den Poorters ende elck Man zijn rechts in anderen sticken. Alle dinck zonder arch ende list Gegeven in 't Jaer ons Heeren, als men schreeff, Duysent Twee Hondert end Tachtich.

Hantvest van Tyeslijns Waert.

1282.

[C Florens, Grave van Hollant, &c. doen cond allen Luden, die wonachtich zijn, of wesen zulllen in Tyeslijns Waert. Hebben ghegheven vrilicken te beruften, te weten, van allen ghemeenen Wercke, ende van allen Diickinge des ghemeens Lants, ende nameliken ghenen Diick te verwaren noch te Diicken, dan haren ghesetten Hoofdick.

Voort so zulllen si wateren mitten ghemeenen Lande, sonder haren cost, van Slusen, of van Watergangen, ende waert sake, dattie vorz Luden van Tyeslijns Waert, niet beholpen en waer mitten Watergange des ghemeene Lants, so mochten si, bi haren Heemraders Rade, leggen eene Sluse daer't hem goet docht, ende daer't den gemeene Lande niet en schade.

Voort so en sullen si gheene Reyse doen, noch ter Heervaert varen, sonderamelic alleen ter rechter Lantweringe, als mense daer toe roept.

In orconde, desen Brieve ghegheven, in't Jaer Ons Heeren Duyseñtwee Hondert Twee en Tachtich, des anderen daghes na Sinte Bertholomeeus dach.

Die Effeninge van Graaf Floris, tusschen die Stede en die Scroeders, sie daar van't Latijn en Duytz, op den Jare 1273. *feria quarta post Octavo Pentecosten*, fol. 429. 1284.

Hantveste, aangaande de Tollen te Ammers, Moordrecht, Niemands-Vriend, en te Almsvoet. Gegeven by Koning Willem, in't Jaer Ons Heeren 1249. By Grave Florens Gezien, Bevestigd en Vermeerderd, in den Jare 1284. 1284.

F Lorentius, Comes Hollandie, universis literas presentes inspecturis seu auditoris, Salutem: Noverit vestra universitas ad nos literas dilecti Patria nostri Vidimus in ec verba: Wilhelmus, Dei Gratia, Romanorum Rex, & semper Augustus, universis Christi fidelibus Gratiam suam, & omnem, Ex liberalitate Serenitatis Regie precamur fidelibus nostris adesse gratia speciali,

F Lorens, Grave van Holland, Alle die gene die desen tegenwoordige sullen sien ofte horen, Saluyt: U alle zy bekennt, dat wy gesien hebben den Brieve van onsen Lieven Vader, luydende aldus: Willem, by de genade Gods, Rooms Coningh, ende altijt vermeerder des Rijkx, Alle getoovige Christenen sijne gunste, ende alle goed: Alsoo wy werden gevordert uyt

Vidimus van Koning Willem, by Graaf Floris Bevestigd, enz.

ut eo fortius aimentur , ad obsequium , quo liberalitas fuerint honorati a nobis : sane igitur ad noticiam uniuersorum volumus peruenire , quod nos liberalitatis Paternae vestigiis inherere volentes , Burgensibus nostris de Dordrecht gratiam fecimus specialem , pro eo , quod Florentio Comiti Hollandiae , Nobili Viro Charissimo Patri nostro clarae memoriae , obsequiosi multipliciter extiterunt , & nobis existunt debita seruitute fideles , quod per Thelonea nostra Ammers , Moerdrecht , Niemands-Vrient , & Almsvoete , de Vino , Pannis , Calibe & Ferro , integrum dantes Theloneum , & Sale , & Aunona , dimidium , de ceteris Mercaturis uniuersis liberi pertransiant & securi , Vt igitur hujus gratiae dubietas , ab omnibus auferatur , praesens Scriptum Sigillo nostro fecimus roborari . Datum apud Dordrecht , Anno Domini Millesimo , Ducentesimo , Quadragesimo Nono , indictione Octava , xiiij . Kalendarum Martii .

Nos igitur gratiam , & factum dicti Patris nostri , in hoc casu ratum habentes , & gratiam , promittimus dictis Burgensibus nostris de Dordrecht , dictum factum , & gratiam secundum tenorem praedictum inuolubiliter observare : ad haec insuper ipsos gratia supportare volentes pleniori usdem concessimus , quod nulla Navis , seu bona cuiuscunque ea fuerint , licet dicta Navis & bona ad exactionem Theloni obligantur , possint & debeant bona Burgensium nostrorum de Dordrecht praedictorum , quae in dicta Navi , & cum dictis bonis , simul ante dicta loca deferuntur , ad maiorem exactionem Theloni , aliquatenus obligari , quam superius , in literis dicti Patris nostri est expressum , dummodo bona Opidanorum nostrorum praedicta , ita expresse sunt distincta a communitate aliorum bonorum in eadem navi contentorum , quod ea , sine aliquo communitatis dubio distincte poterunt demonstrare ; praeterea ipsi concessimus , quod quaecunque bona dicti Opidani nostri emerint , extra Comitatum nostrum Hollandiae , & ea deduxerint ad dicta Thelonea , iidem Opidani , de dictis bonis ad nullam exactionem Theloni maiorem ibidem obligantur , quam superius in literis dicti Patris nostri expresse continetur . In cuius rei Testimonium , praesens Scriptum Sigillo nostro fecimus communiri . Datum in Festo exaltationis Sanctae Crucis , Anno Domini Millesimo Ducentesimo Octuagesimo Quarto .

de mildheyd van onse Koninklijke Waardigheyd, onse Getrouwe, met onse bifondere genegentheyd behulpzaam te zijn, op dat, hoe sy deste meer tot gehoorsaamheyd werden aangemoedigt, hoe sy mildelijker van ons vereert zijn gewest: Soo hebben wy gewilt, tot kennisse van eeryder te komen, dat Wy willende volgen de voetstappen van ons Vaders mildadigheyd, aan de Burgeren van Dordrecht, gedaan hebben dese bysondere gunste, om dat sy den Edelen Man Florens, Grave van Holland, onsen seer Waarden Vader, Hoogloffeliker Gedagtenisse, verscheyden maalcerbiedig hebben getoont, en ons noch met behoorlijke pligte getrouw zijn, dat sy aan onse Tollen t' Ammers, te Moerdrecht, Niemands-Vriend en Almsvoete, van Wijn, Lakenen, Staal en Yser, den vollen Tol, en van Sout en Mondkost, de helfte geuende, met alle andere Coopmansliappen, vry en onbelast sullen voorby varen: En op dat hier niemand aan twijfele; Soo hebben wy desen tegenwoordige Brieue met onsen Segel gedaen bevestigen. Gegeuen by Dordrecht, in 't Jaar des Heeren Dufent Twee Hondert Negen en Veertig, de Achtste Indichte, den 17. February.

Wy in desen deele onse voorgedachte Vaders gunste van Waarden ende aangenaam houdende; beloven de voornoemde onse Borgeren van Dordrecht, het voorseyde gedaene ende verleende, volgens den meergemelden Inhoud, onverbrekelyck te onderhouden. En daar en boven haar noch meerder willende begunstigen, hebben de selve toegestaan, dat geen Schip noch Goeden, wien die soude mogen zijn, alhoewel 't voorseyde Schip en Goeden aan den Tolle schuldich zijn; of moeten geuen, dat nochtans geen van de selve Goeden van onse voorseyde Borgeren van Dordrecht, de welke in 't voornoemde Schip, en met de voornoemde Goeden, te gelijck voor de voornoemde Plaatzten komen, eenig meerder Tol-recht sullen schuldich zijn, of afgenome werde, als hier boven in den Brieue ons voorgedachte Vaders is uytgedruckt. Soo nochtans dat de voorseyde Goeden van onse Borgeren, soo klaarlijk zijn onderscheyden van de gemeinschap

van andere Goeden in 't selve Schip geladen, dat sy die sonder eenige twijffeling van gemeenschap, onderscheydentlijk können toonen. Daar-en-boven hebben wy def. lve verleent, dat wat Goede de gem. lde onse Borgeren kom n te kopen buyten ons Graaffchap van Holland, ende die brengen tot de voornoemde Tolle, dat de selve Borgeren van de voornoemde Goeden geen meerder Tol recht aldaar fullen betalen, als boven in de Brieve van onsen Gedachten Vader, uytdrukkelijk is ges. it. In welkers getuygenisse wy desen tegenwoordige met onsen Segel hebben doen bekrachtigen. Gegeven op den Vierdagh der Verheffinge des H Kruys, in 't Jaar des Heeren Duysent Twee Hondert Vier en Tachtich.

Hantvest van geen Broot-gelt, noch Wijn-gelt, die van Dordrecht te Geervliet te geven.

1284.

F Lorentius, Comes Hollandie, &c. Nicolao heredi de Putte, ac Tutori ejusdem. Salutem. Cum nos veraciter intellexerimus, quod Solutio illa de Vino, & de denariis Vini, de Panibus, & de denariis eorundem advenus Vobis ab Oppidanis nostris de Dordrac, coloneum nostrum in Geervliet cum bonis suis anseuntibus, facta & exhibita sit injusta, mandamus vobis Auctoritate presentium & riße precipientes, quatenus ab hinc deinceps dißis nostris Oppidanis, hujusmodi Exactionem sive solutionem Vini & Panis, aut denariorum pro utroque indebitam & iniquam non exigatis, vel per vos, vel per vestros nullatenus requiri faciatis apud Geervliet, aut alias in Dominio vestro, aut Districu. Si conarium feceritis, nostram Indignationem & fensam vos noveritis incururos. Datum Anno omni M. CC LXXXIV. In Festo Nativitatis Beatæ Mariæ.

W Y Florens, Grave van Hollandt, aen Claes, Erffgename van Putte, ende Ruwaert daer off, Saluyt. Want wy in 't waer verstaen hebben, dat die betalinge van Wijnen, ende van Wijn-gelt, van Brooden ende van Broot-gelt, tot huden toe, by onsen Poorters van Dordrecht, die onsen Tolle van Geervliet met hueren Goeden, voorby lyden, ten onrechte gegeven is: Daeromme ontbieden wy U met desen tegenwoerdige, ende gebieden strengelijck, dat ghy voortaan niet meer van onsen voorz. Poorters, alsulcke Schattingen off Beraelngen van Wynen, off van Brode, off van den Penningen daer voor, die u voor beyden niet verschuldigd, en onbehoorlijck sijn, tot geenen tyde en eysschet, noch van U, off van uwent wegen en laet eysschen, tot Geervliet off elders binnen uwer Heerschappyn ioff Bedrijve, waert dat ghy hier tegens doet, soe Weet dat ghy in onser onwaerde ende gramschap sult vallen. Gegeven in 't Jaer ons Heeren Duysent Twee Hondert Vier en Tachtich, op onser Vrouwen dach harer Geboorte.

1284. Handvest van Tol-vry vaeren , Make-
laerdie, Samencope, Scepenen te zetten, enz.

Florens,
van

WY Florens, Grave van Hollant, maecken cond ende kennelick allen den genen die desen Breyff zullen zien, ioff hoeren lesen: Dat Wy by Onsen vryen wille, ende by raede Ons Raeds, onsen lieven getrouwen Poorters van Dordrecht, om mennichfouden trouwen Dienst, die zy dicke vlitelicke ende trouwelicke aen Onsen Voirderen ende Ons gedaen hebben, ende altoes gereet zijn te doene, tot alle die andere Vryheden ende Privilegien, die sy wittelicke ende redelicke aen onsen Voirderen ende aen ons verworven hebben, aldusdaneghe Vriheden hebben gegeven, dat zy ewelicken ende altoes van alrehande Guede ende van alre Coepmanscappe, in wat Scepe ioff op wat Bodeme, zy zijn vry ioff Tolnebaere; hoer Guet leget tot Geervliet ende tote Striemonde ende over al anders waer, in onsen Gravecappe, ende in all onsen Lande, Tolle-vry vaeren sullen, ende quyte, sonder dat sy te Ammers, te Moordrecht, te Niemants-Vrient ende te Almsvoete Tolne geven zullen: als huere Hantvesten houden, die zy van onsen Voirvorderen ende van Ons daer off hebben. Ende van Broede ende van Broet-gelde, van Wyne ende van Wijn-gelde, dat die Here van Striene, ende dat Kint van Putten van onsen voirsz Poirteren plach te nemen ende te doen nemen, van Baken-gelde ioff van Geleede, als zy zeggen, daer off zullen wyse ewelicke vry houden ende quite. Voirt zoe ne sullen wy noch nyement van onse wegen, ons nemmermeer onderwinden van geenrehande Makelaerdyen, noch van Samencope binnen Dordrecht, wech te geven, noch te vercopene, noch te verhuren, noch te verleenen, ne ware dat elck Man die guet Man ende Poerter es, hem daer aen generen fall, alsoe Scepenen ende Raedt, mit onsen Baillju ioff mit onsen Rêchter Koeren, Visieren, ende over een draegen. Ende daer toe geloven wy onsen voirsz Poerters, dat wy hem Scepenen ende Raets-mannen maecken ende zetten sullen, in alre maniere dat onse Here onse Vadere Scepenen ende Raets-mannen plach te zetten, ende het by zijnen tyde in Dordrecht plach te wesen. Voirt zoe wat Mannen te Landewaert binnen Zuyt-Hollandt eeneghe Poerters van Dordrecht eenegerhande Sculde sculdich is, die voir vier Scepenen ioff voir meer van Dordrecht gemaect es, ende de Scult niet en betaelde tot zulcken daege als besproken es, die Scult zal onse Baillju van Zuyt-Hollant, wie dat hy by tyden es, Inpanden, van zijnen gereetste Gueden, gelijcke ioff binnen der Vryheyte van Dordrecht ware. Omme dat alle dese voirsz Vriheden ende Pointen vast ende gestade blyve, ende wyse onse voirsz Poerters cuvelicken houden willen, zonder enegerhande argelist; Zoe hebben wy desen Breyff hem gegeven, Bezegelt mit onsen Zegele. Die oirconden die hier over waeren, dat waeren Haer Geract van Wateringe, ende

Tol-vry.

Makelaer-
dyen, Sa-
menkope,
enz.

Scepenen
en Raden
te zetten.

Bailliu Pan-
dinge te
doen.

Haer

Haer Wolffaert van Borselen, Ridderen, Meester Geraet van Leiden, onsen Clerck. Defen Brieff was gegeven inden Haeghe, in 't Jaer ons Heren Duyfent Twee Hondert Vier en Tachtich Jaer, des Woensdaechs na achte daghen na Pinxsteren.

- Grave Florens Handveste, tot Versterkinge der Voor- 1284.
 Rechten van voorgaande Graven van Holland, die Stede van Dordrecht gegeven. En voorts van Boeten niet te zullen ontfaan, zonder toewyzinge van Scepenen, of minnelik Verdrag, eer den Eyfcher of Klager voldaan ware. Van de Vryheyd der Thollen voor een Poorter, zoo haast hy tot Burger is aangenomen. Oorlof tottet Stichten van een Nieuwe Halle, Gevanknisse, Raad-Kamer, enz. *Vide supra*, fol. 230.
- Handveste van Grave Florens, in *Festo Exaltationis Sanctæ Crucis* 1284. Inhoudende, dat geen Poorter van Dordrecht is Arrestabel in Zuyd-Holland, *Vide supra* fol. 424. *Datum in die Beati Thomæ Aprili 1270.* 1284.
- Handvest van Graaf Florens, aangaande den Drijf-Dijk niet brengen opter Poorteren Land. Gegeven op H. Cruys-Verheffing, in 't Jaer 1284. *vide supra*, fol. 425. *in die Beati Thomæ Aprili 1270.* 1284.
- Handvest van Grave Florens, dat Scepenen ende Raets- 1289.
 Mannen, Waerheden van Quadyen bezitten moegen. Gegeven inden Haeghe, opten dorden dach in Aprille, in 't Jaer Ons Heeren M. CC. LXXXIX. Zie boven, fol. 270. linea 20.

1290. Hantvest van Sout- en Coren-Mate

Scole en Costeryen, Quittinge van 't Recht opten Steen-Torn tegen 't Kerk-Hof, Bevestinge der Voor Rechten, enz.

Florens,
van

WY Florens, Grave van Hollant, maken cond ende kennelijck, allen den ghenen die desen Brief sullen sien ende hoiren; Dat wy om menige trouwen Dienst, die onse lieve getrouwe Poirteren van Dordrecht, onse Vorderen ende Ons dick en menichwerf vlitelijck hebben ghedaen, ende altoe bereet zijn te doene: So hebben wy hem verdragen ende quyte gelaten, dat men gheen en Poirteren Sout van Dordrecht sal vermeten, ende dat wy de vermetens van Soute, noch der Core-Mate, nemmenmeer begeren en zullen hebben, noch dat wy es ons dies niet zullen aentrecken noch onderwonden.

Zout-en
Koren Ma-
ten.

Scole-en
Kosterien.

Voert, so hebben wy onse voorsz Poirteren ghehengat ende ghegeven, dat si ewelijcke voor waert meer die gifte van der Scole t'Ordrecht, ende van der Costerien aldaer, selve gheven mogen, daer si willen, ende dien zij onnen.

Den Steen-
Torn.

Ende al dat recht dat wy hadden inden Steenen Torn tegen dat Kerk-Hof dat schelden wy, tot onsen voorsz Poirteren behoef, vri ende quyte.

Erven te
Betimmer-
ien.

Voert so oirloven wy onsen voorsz Poirteren van Dordrecht, so waer sy Erv liggende hebben binnen hoeren Vryheden, het zij opten Havene, iof after ic voeren, dat zij dat Betimmeren mogen, ende huere oirber daer mede doen sonder onse schade. Ende alle die Vryheden, ende Privilegien of Hantvesten die onse voorsz Poirteren van Dordrecht, aen onsen Vorderen ende aen Ons wittelick ende redelijcken hebben vercregen ende ghewonnen, ende zij des be tuygen mogen, die geloven wy hem ewelicke vast ende gestade te houden sonder argelift; ende voer onsen Raidt, Die daer over waeren, ende Onse hoger Mannen een deel, Jan, Heer van Erckel, Heer Willem van Egmonde Heer Dienick van Wassenaer, Ridderen, ende voert vele andere goede Luden so hebben wy hem desen Brief doen Befeghelen mit onsen Zeghele. Gegeven in Dordrecht, in 't Jaer Ons Heeren Dufent Twee Hondert en tNegentich, te half Aprille.

1292. Hantvest van Grave Florens, nopende Pandinge en Arresten.

Florens,
van

WY Florens, Grave van Hollant, van Zeelant, ende Heere van Vrieslant, maken cond ende kennelijck, allen den ghenen die desen Brief zullen zien of hoi-

shoiren lesen: Dat wy Oirlof gheven, onsen lieven Poirteren van Dordrecht gemeenlijcken, dat, zoe wanneer dat eenich van hoeren Poirteren Gepant, Gearresteert, of hoer Goed genomen worde, in eenich 's Heeren Lande uyten onse Graeffcappe, dat zy dan sonder merren weder mogen Panden, by onsen Bailliu of onsen Rechter, ende Scepenen van Dordrecht, des gheens Heeren Luden, die onse Poirters Gearresteert, of hoer Goed genomen hebben, ende dat Goed ende Luden houden in gewaerder hant, by Raide ons baillius, ons Rechters, ende onser Scepenen van Dordrecht, totten male, at zy van hueren verliese, by ons of by onsen gewaerden Bode berecht zijn. In oirconde van desen Brief, die sal gedueren tot onsen ontzeggen. Gegeven es Dijnsdaechs voer Paeschchen, in 't Jaer ons Heeren Dufent Twee Hondert Twee en Negentich, tot Middelborch.

Panding
en A rrest.

Handvest van Grave Florens, dat alle 1292. Kenningen van Drie of meer Scepenen, ewelicke vaste blive, &c.

WY Florens, Grave van Hollant, van Zeelant, ende Heere van Vrieslant, maecken cond, alle den genen die desen Brieff sullen sien ioff horen lesen; at wy, omme gemeene orbare onser Port van Dordrecht, over een gedraen hebben, mitten Scepenen van Dordrecht, dat alle Kenningen, die drie scepenen ioff meer, kennen mit haeren Segelen, ewelicke geduyre van desen ege voerd, dat dese Brieff was gegeven. Omme dat wy willen dat dese stucn ewelicke vast blive gehouden, ende gestade, hebben wy desen Brieff bezgelt, uythangende mit onsen Segel, ende bidde onsen Scepenen, onsen aedt, ende die Gemeente van Dordrecht, dat sy haeren Segel, omme gerichtede van desen sticken, hangen an desen Brieff gemene mit ons. Gegeven Middelburgh, des Woensdaeghs voor Paeschchen, in 't Jaer ons Heeren Dufent Twee Hondert Twee ende tNegentich.

Florens,
van Ken-
ningen met
drie Scepe-
nen, &c.

Faint, illegible text at the top of the page, possibly bleed-through from the reverse side.

Handwritten title or header text, possibly including the name of the institution or document type.

Main body of faint, illegible text, likely the primary content of the document.

Handwritten text at the bottom of the page, possibly a signature or date.

Handvesten van den Stapele, enz.

1299.

WY *Jan*, *Grave van Hollant*, van *Zeelant*, ende *Heere van Vrieslant*. Ende *Wy Jan van Avenes*, *Grave van Henegouwe*, maecten cond allen Luden, die desen *Brieff* fullen sien jof hoeren lesen, Dat *Wy*, om nenighen trouwen dienst, die *Ons Onse lieve Poerteren van Dordrecht* gedaen hebben, ende noch doen fullen, ende om den ghemeenen oirbaer alle der *Coopmannen* die after *Onse Landen* vaeren. Ende om *Ons gemeens Landts* oirbaer, zoe hebben *Wy* wel voerpeynst, ende mit raede veelde goeder Luden, die *Marckt* van alle *Coopwaerighe Goeden*, dat die *Marwede* off die *Lecke* neder compt, te *Dordrecht* hebben geleyt, aen wat *Guede* dat het gelegen zy, ist in *Wyne*, ist in *Koeren*, ist in *Houte*, ofte in wat *Goede* dat het gelegen es, sy wyen dat het neder compt, ist by *Personen Exempt*, ist by *Personen nyet Exempt*, ist by *Begeven Luden*, ist by *Onbegeven Luden*, ende leggen laer die *Marckt* te *Vercoopen* ende te *Coopen*: Ende *Wy* ontbieden allen *Onsen Tollenaers van Geervliet* ende van *Stremonde*, die nu zijn, oft naemaels wesen fullen, dat zy nyemant en *Verthollen*, ioff verby en laten varen, zy en bringhen *Litteycken uuytter Wisel van Dordrecht*, dat zy dat *Guet* te *Dordrecht* gekoft hebben. Voort zoe hebben *Wy* geseet, ende willen, Dat alle *Coopmannen*, van waen dat zy zijn, vryelijck *Coopen* en *Vercoopen* moghen sonder eenighe *Pandinghen*, alzo dat die *vremde Coopman* alzo rustelick *Coopen* mach, als die *Coopman* van binnen, behouden der *Stede van Dordrecht* mere *Vryheden*. Voort zoo gheven *Wy* hier op alle *Coopmannen*, waen dat zy zijn, een zeker *Geleyde* op alle, after allen *Onsen Lande* te varen, ende te varen mit huere *Coopmanscap*, ende om huer *Coopmanscap*, uuyt geseet die tegens *Ons* misdaen hebben; ende waer dat zaecke dat *Wy* op yemandt yet hadden te zeggen, dat zoude *Wy Veerthien nachte* te voeren laeten weten; ende dan zal hy wesen buyten *Onsen Geleyde*. Ende dese *Vryheden* willen *Wy* lat geduyre sonder *Onsen* weder zeggen, die *Wy Onse Poirte van Dordrecht* gegeven hebben. In oirconden desen *Brieve* gegeven des *Vrydages* nae alre *Heylighen dach*, in 't Jaer ons *Hceren* duysent twee hondert negen ende negentich.

Hand-
vesten der
Stapele van
Grave Jan,
enz.

Willem, *Grave van Henegouwen*, van *Hollant*, van *Zeelant*, ende *Heere van Vrieslant*, maicken cond ende kennelick allen Luden, dat *Wy* wel voirsien, ende by *Raede* *Ons Ghemeens Raets*, om oirbaer *Ons zels*, *Ons Landts*, ende *Onser Stede van Dordrecht*, gegeven hebben, ende geven *Onsen Ghemeenen Luden* van *Onser Stede van Dordrecht*, *Hem*, ende huere *Naecomelinghen* *Euwelicken* duyrende, om meenigen trouwen dienst, die sy *Ons*, ende *Onsen Vorders* gedaen hebben, ende altyts bereet ziiin te doene,

1344.
Grave
Willem

K k k

ende

Ende om *Handvesten*, ende *Recht* dat zy hebben, ende van Ons ende van Onsen Vorders vercregen hebben, Dat alle *Coggen*, *Evers* ende *Hulcken*, ende alle *Scepen* die mit *Coopmans Goeden* geladen zijn, dat van der Zee coompt die *Maeze* in comende, op comen zullen mit huere *Volre Last*, tot *Dordrecht* voor Onse *Stede*, ende aldair *Omlaeden* ende *Wederlaeden*. Ten wair dat eenic Scip dat die *Maeze* in qwaeme, binnen doer wilde vaeren tot *Vlaenderen* waert mit zijne *Volre Last*: Ende waert dat yemant waere die hier jegens dade, alsoe dat hy tot *Dordrecht* voor Onse *Stede* nyet op en qwaeme mit zijne *Volre Last* als hier voirsz staet: Soe gebieden Wy, ende bevelen Onser *Baillju*, Onser *Rentmeester* van *Zuyt-Hollant*, die nu zijn joff hier naemaels wesen fullen allen *Wel-geboren Luden*, *Steden* ende *Gemeenten* van Onsen *Landen*, sonde eenich Gebot joff Beveelnisse van Ons off van Onsen *Naecomelinghen* mee daer off te hebbene, dat zy des van Onsen wegghen altoes bereet zijn te helpen houden, ende te doen houden, soe welcken tijt ende hoe dicke dat zijts vermaent worden van Onsen *Goeden Luden* van Onser *Stede* van *Dordrecht* voirsz. Ende zoe wat cost joff scaeden dat Onse *Baillju*, Onse *Rentmeester*, Onse *Stede*, joff Onse *Luden* daerom daden, dyen willen Wy dat men houde ande gheentre *Guede* daer dyen cost ende dyen arbeyt om gedaen worde. End waert, dat Onse *Guede Luden* van Onser *Stede* van *Dordrecht* voirsz hier eenic gebreck off stoer in hadden, alsoe dat hem de voirsz zaicken niet gehouden worden als hier voirsz staet: Soe hebben Wy hem gelooft, ende ghelove voer Ons en voer Onse *Naecomelinghen*, dat wijt hem ende hoire *Naecomelinghen*, met Onser *Mogenthey*t, fullen houden ende doen houden tot ewelicken daeghen. In kennisse hier off, want Wy willen dat Onse *Guede Luden* van Onser *Stede* van *Dordrecht* dese voirsz zaicken ewelicken vaste, zeker, end gheftaede bliven, ende wel gehouden worden van Ons, ende van Onse *Naecomelingen*: Soe hebben Wy hem desen *Brief*, wthangende Bezegelt mit Onsen Zegele. Ende om die meerder kennisse ende zekerheden, soe hebben Wy gebeden, Onsen Lieven Oem, *Here Janne* van *Henegouwen*, *Here van Beaumont*; *Here Willem* van *Duvenvoerde*, *Here van Oisterhout*; *Here Heynrick* *Here van Brederoede*; *Here Daniel*, *Here vander Merwede*; *Here Jan*, *Here van Egmonde*; *Here Jan* van *Pallanen*, *Here vander Lecke*; *Here Diederick* van *Brederoede*; *Here Herberen* van *Riede*, ende *Here Tielman* die *Moelnaer*, da zy desen *Brieff* mit Ons Bezegelen willen, mit hoeren Zegelen. Ende Wy *Jan* van *Henegouwen*, *Here van Beaumont*; *Willem* van *Duvenvoerde*, *Here van Oisterhout*; *Heynrick*, *Here van Brederoede*; *Daniel*, *Here vander Merwede* *Jan*, *Here van Egmont*; *Jan* van *Pallanen*, *Here vander Lecke*; *Diederick* van *Brederoede*, *Herberen* van *Riede*, ende *Tielman* die *Moelnaer* voir genoemt hebben om Bede willen Ons Liefs *Heren sGraven* van *Henegouwen*, ende *Hollant* voirsz, desen *Brieff* mit hem, in kennisse, uuythangende Bezegelt mit Onse Zegelen. Gegeven tot *Dordrecht*, des Saterdaghes na Onser *Vrouwen* dag *Nativityatis*, in't Jaer ons Heren duysent drie hondert vier ende veertich.

Hertoge Willem van Beyeren, Grave van Hollant, van Zeelant, Heer van Vrieslant, ende Verbeyder der Graeffcap van Henegouwen, doen cond allen Luden, Dat Wy, om menigen trouwen dienst, die onse *Guede Luden* van onser *Stede* van *Dordrecht*, ons, ende onsen Voorvorders tot menigen stonden gedaen hebben, ende ons ende onse Nacomelinghen noch doen sullen, ende om goede jonste die Wy tot hemwaert hebben, wel beraden ende voorsien gegeven hebben, voor Ons ende voor onse Nacomelinghen, *Graven* van *Hollant*, onsen *Gueden Luden Ghemeenlijc* van onser *Stede* van *Dordrecht* voirsz, die nu zijn, ende naemaels wesen sullen, euwelicken duyrende, dat alle *Goed* dat den *Rijn*, de *Macze*, den *Wael*, d'*Yessle*, die *Lecke*, ende die *Marwede* weder coemen sal, joff opwaert vaeren wil, van waen dat het compt, joff zien dat het toebehoert, binnen onse *Stede* van *Dordrecht* voerseft, comen al, ende rechten *Stapel* aldaer houden, alse *Coorn* ende *Zout*, ende dat sal men aldaer Vercoopen ende Vermeten up eenen anderen *Bodem*, sonder argeft, ende alle ander *Goed*' desgelijcx dat den *Stapel* toebehoert, uuytgeset onsen *Gueden Luden* van onser *Stede* van *Middelburch*, ende van onser *Stede* van *Ziercxzee*, die sullen mit hoeren vollen *Last* opwaert vaeren ter Hooghster *Marckt* mit *Zoute*, dats te *Colne* off te *Venle*; Ende weder nederwaert mit *voorne* off mit anderen *Goeden* daer zy willen: Ende desgelijcx sullen doen onse *Guede Luden* van onser *Stede* van *Dordrecht* voirsz: Ende waer dat zaecke dat emant mit sijne *Goeden* verby onse *Stede* van *Dordrecht* voirnoemt voere, ende *Stapel-Recht* daer mede niet en hielde als voirsz is: Soe *Consenteren* Wy, ende eloven onsen *Gueden Luden* van onser *Stede* van *Dordrecht*, zoe wes dat zy aer toe doen sullen, dat sullen Wy hem volstaen, ende vaste ende gestade houden, gelijk off wijt zelve gedaen hadden. Ende om dat Wy willen dat alle dese voirsz *Pointen* ende *Voirwaarden*, onsen *Gueden Luden* van onser *Stede* van *Dordrecht* voirnoemt, die nu zijn, off naemaels wesen sullen, van ons ende onse naecomelinghen vaste ende ghestaede gehouden worden euwelicken: Soe hebben Wy desen *Brieff* open Bezegt mit onsen *Zegele*. Gegeven in den *Haeghe*, upten vijftienden dagh van *Meye*, in 't Jaer ons Heeren duysent drie hondert vijf ende vijftich. Aldus onderscreven opte *Plijcke*, *Jussu Domini* *emittis*; *Presentibus*, *Domini Joh. de Dronghelen. Jo. de Bruel. Militib. H. opponis Presbytero, Do. de Merwede.*

1355.
Hertog
Willem.

Ende onderteyckent,

JOH. DE BUEREN.

Noch stont opte *Plijcke* aen d'ander ende laeghe zijde van den *Zegel*, *S. Dominus de Yffelsteyn.*

Aldus onderscreven upten xxijen dach van *November*, Anno xvc. ende xl. dese *Copie gecollationeert* jegens die *Originale Brieff*, rustende up den *Thol*-
K k k 2 brugge

brugge Thoern, binnen der Stede van Dordrecht, by ons Geerit, Heere van Assendelft, van Eemskerck, &c. Ridder, eerste Raedt presiderende in Hollandt ende Pieter du Breul, Raedt ende Meester van den Requesten ordinaris, ende Advocaet Fiscael's Keyfers in den Grooten Rade te Mechelen, Commissarissen te de Keyserlike Majesteyt geordonneert, uuyt crachte van zijnder Majesteyts Sentencie binnen de Stadt van Bruyssel, gepronuncieert den xviijen October laetf leden, ende hebben den selven Brieff bevonden gans en gave, ende ongerseert, zoe wel in Geschrifte als in 't Zegel, 't welck was van groenen Waffe uuythangende in dubbelen staerte, gewapent ende gekartelleert mitter Wapen van Beyeren ende van Hollandt; ende in de circumferencie van dien, stont S. Guillielm, Ducis Bavaria Comitis Hollandia, Zeelandia, ac Domini Frisia ende is 't zelve Zegel binnent Geschrifte vander groote van eenen Rosennob van Engelandt, soe Wy by der experientie ende inspectie van dyen bevonde hebben. Onder stont geteykent, G. d'Assendelft. My oyck present, P. du Breul, ende van S. Pieters.

Den Tolbrugs-Toorn, wel eer gehecht aan 't Oude Stad-Huys, en mett zelve in den Jare 1544. ofgebroken, gelijk wy boven fol. 232. hebben aangewezen: zijn nu de Principalen van de Bovenstaande te vinden in d'yzere Kasten Comptoire van de Thefaurie dezer Stede, volgens de Lijste daar van gemaakt in 't Jaar 1649.

Gewijs, of Sententie van den Keyzer roerende het Stapel-Recht der Stede van

D O R D R E C H T.

Gewijs van
Keyser
Karel, enz.

KAerle, bi der gracie Goods, Roomsche Keyser, altijt vermeerderd's Rijcx. Connck van Germanien, van Castillien, van Leon, van Grenaden, van Arragon van Navarre, van Napels, van Secillien, van Mailloque, van Sardane, van den Eylanden van Indyen, ende vasten Landen vander Zee Occene, &c. Eerts-Hertoge van Oostenrijck, Hertoge van Bourgogien, van Lothrijc, van Brabant, van Limburch, van Luxembourg ende van Geldegrave van Vlaendren, van Artois, van Bourgoingien Palsgrave, ende van Henegouwe, van Hollant, van Zeelant, van Ferrette, van Hagenault, van Neumien ende van Zuytphen. Prince van Zwaven, Marc-Grave des Heylichs Rijcs. Heere van Vrieslant, van Salins, van Mechelen, van der Stadt, Steden ende Landen van Wirecht, Over-Iffel, ende van Groeninghen: Ende Dominateur van Azyen ende in Affrycke.

Alle

Allen den ghenen die dese onse Letteren sullen sien oft hooren lesen, *Saluyt*:
 Doen te wetene, dat onse lieve ende wel beminde, Die *Burgmeesters* ende
Regierders onser Steden van *Delft*, *Amsterdam*, *Rotterdam*, *Gorchum*, *Schie-*
dau, *Alcmaer*, *Hoorn*, *Enchuyse*, *Eedam*, *Geeriruyberge*, *Briel*, *Medem-*
bljck, *Monickendam*, *Woerden* ende *Naerden*; mitsgaders de *Regierders* van
 onsen *Dorpen* van *Wormer*, *Uuytgeest* ende *Ackersloot*, by huere supplicatie,
 ons ghepresenteert opten festen dach van *Julio* lest-leden; In dit Jaer xvc. veer-
 tich, hebben ons te kennen ghegeven, hoe dat nae dispositie van ghemeeenen
 Rechte, ende ingheboeren natuerlijck, vrydom, een yeghelijcken gheoorloft
 is te hanteren met alreley *Negotiatie*, allen *Rivieren*, *Stroomen*, *Wateren*
 ende *Havenen*, als wesende een yegelijcken ghemeeen, sonder bedwongen te
 sijne, tot sekere plaetfen mit *Schepen* ende *Goeden* te moeten arriveren,
 ende die selve *Goeden* aldaer te *Verbodemen* ende *Verstapelen*, overmits dat
 't selve een *servijl* Recht wesen soude, contrarie der voorschreven natuerlijke
Vrydomme: Dat navolgende die voorschreven *Vrydomme* ende oock
exemptie, sy *Supplianten* altijts huere *Negotiatie* gheexercereert hebben, ha-
 lende dye selve wt de *Landen Gulyck*, *Cleve*, *Gheldre*, *Brabant*, *Vlaendren*
 ende elders, omme te brenghen lanxcs den *Rijn*, *Maese*, *Lecke*, ende
 anderen *Rivieren* in onsen Lande van *Hollant*, sonder aen die *Stede* van *Dor-*
trecht te houden eenighe *Recht* van *Stapel*. Ende al ist soe, dat die voorschre-
 ven van *Dordrecht* niet en behooren te soecken eenighe *nieuwicheit*, contrarie
 huere voorschreven *Vrydom*, desen al niet tegenstaende, 't heeft den selven
 belieft te vervolghene ende te vercrijghene (so si seggen) van onsen *Voor-*
roerders, *Graven* van *Hollant*, *Zeclant* ende *Vrieslant*, eenige gepretendeerde
Privilegien, *Inhoudende*, Dat al 't *Goet* dat den *Rijn*, *Yssel*, *Maese*,
Wael, *Lecke*, ende *Meruwede* neder compt, oft opwaerts varen wil, ghe-
 houden zijn binnen *Dordrecht* *Stapel-Recht* te houdene: Ende hebben die van
Dordrecht voorschreven ghepoocht, 't voorschreven gepretendeerde *subrepijff*
Octroy ter executie te willen doen legghen aen der *Supplianten* *Goeden* ende
Schepen, so dat si 't selve hebben, wijlen *Hertoge Aelbrecht* in *Beyeren*, *Grave*
 van *Hollant*, ons *Voorfaet* verthoont, die den selven van *Dordrecht* doen roe-
 ven heeft, om de sake te verantwoorden, ende te verthoonen van huere pretens
Recht vanden *Stapel*: In welke sake, also die van *Dordrecht* niet gecompa-
 eert en zijn, so heeft die voorschreven *Hertoghe Aelbrecht* met zijnen *Rade*,
 oor eenighe *decisie*, eerst ghevisiteert die *Registeren* ende *Brieven* van den
 elven van *Dordrecht*, mitsgaders 't bescheyt vanden *Supplianten*: Ende 't selve
 't langhe ghevisiteert zijnde, heeft wt rechte wetentheyte, by advyse van
 enen *Rade*, ghewesen, dat die *Supplianten* ende huere *Poorteren*, ten
 ewigen dage vry ende quijt wesen sullen van *Stapele*, ende alle *Ongelden* van
 sien, als die de beste ende outste *Brieven* hebbende waren; Belovende sulcx
 en *Supplianten* inde voorschreven *Vryheyde* te stijven ende te stercken,
 oende also 't voorschreven *subrepijff* *Octroy* te nieuten, so dit al breeder

ken mach bi den voorschreven Sententie; welcke Sententie by Hertoge Willem in Beyeren specialijck geconfirmeert is geweest. Ende dat hoewel die van *Dordrecht*, bi tyden van Oorloge ende Divisien, den Schepen hebben willen dwingen tot huere gepretenteerde Stapel, die Supplianten daer af geadverteert hebben daer tegens met Justicie wederstaen gehadt, daer van noch eenige Processen hangen ongedecideert, ende sonderlinge tusschen den voorschreven van *Dordrecht*, ende die van *Rotterdam*: Ende dat die van *Dordrecht* van dage te dage pooghen meer ende meer te overvallen den Supplianten, willende niet alleen dat die Schippers Verstapelen souden sekere forte van Coopmanschepe die de vreemde gewoonlijk zijn te Verstapelen, mer oock 't guene dat yemant tot zijns selfs behoefte gekocht heeft, ende ooc Loot, Kennip, Caese Huepen, Clap-hout, alle Hout daer die Byle ofte Saghe doer gheweest is Appelen ende diergelijcken: Ende boven al desen pooghen hem die voorschreven van *Dordrecht*, alle daghe meerder ende meerder Loon ende andere onkosten in 't Stapel-Recht op te stellen, mits welcken die Cooplyuden die wile schuwen onse Landen, ende vertrecken eenighe Burgeren wt die Plecke daer die Supplianten residieren, tot anderen plaetsen, die vry zijn vande voorschreven Stapel-Recht. Ende dat noch arger is, soe wanneer eenigh Schippers, overmits onghewaerden van ghevangen, ende huer Schepen ende Goeden benomen te worden, gedrongen worden tot *Dordrecht* aen te leggen, om 't pretense Recht van Stapele te houden; so wort der Cooplude Goet, wt haer eyghen oft andere goede ende dichte Schepen, Verbodent in ondichte Schepen, den Schippers van *Dordrecht* toebehorende. Doe 't welke niet alleen hoer Goet verargert en wort, maer ooc somtijden verdrenct mit 't voorschreven ondichte Schip, ende moeten die Cooplyuden de Schippers van *Dordrecht* so veel Loon gheven alst hem-lieden belieft t'eyssche. Ende boven al desen en willen die selve Schippers van *Dordrecht* niet in Cooplyuden Goede afvaren, sonder te vollen bevracht te zijne, hoewel d Coopman overloon presenteert. Pooghen oock die voorschreven van *Dordrecht*, 't voorschreven pretens Stapel-Recht te extenderen op die Schepen ende Goeden, die op een myle oft meer, der voorschreven Stede van *Dordrecht* niet en genaken, ende oock dye ter Zoute-Zee inne commen, willende ter maelstede vanden Supplianten wesen, sonder der Stede van *Dordrecht* t ghenaken: soe dat, al ware 't voorschreven pretens Privilegie van Stapel Recht bi den voorschreven van *Dordrecht* duechdeliken vercreghen, ende opten Supplianten, onsegoetwillighe Onderfaten gheëxtendeert mochte worden. Niet te min omme 't voorschreven onghebruyc, ende omme 't grootwiste, ende onminne te schuwen, wel behoort den voorschreven van *Dordrecht* 't pretens Privilegie benomen oft gerevoceert te sine, tot vorderinge van de Coopmanscepe, ende midtsdien ooc augmentacien van onser Thol-Rech Verfoeckende daeromme de voorschreven Supplianten in effect, dat hemlyuden, ende anderen van onsen voorschreven Lande van *Holland* toeghelate soude

soude zijn, vry, vranck, ende onbelet te moghen varen nederwaerts ende
 opwaerts, duer die Rivieren vanden Rijn, Wael, Maese, Lecke, Yffel
 ende Merwede, sonder gehouden te sijne eenichsins te Verstapelen binnen der
 voorschreven Stede van *Dordrecht*, achtervolghende der voorschreven Sen-
 encie van *Hartoghe Aelbrecht*, ghegeven in den Jaere xiiij. drie ende tnegent-
 ich, ende dat die voorschreven Sentencie bi ons soude gheconfirmeert zijn:
 Welcke Requeeste ende Supplicatie is bi ons ghesonden gheweest, aen onsen
 Heeren ende ghetrouwen, eersten ende anderen, onsen *Raden in Hollant*, om
 Partien daer op ghehoort, ons rappoort te doen. Ende dien achtervolgende,
 hebben die van *Dordrecht* voorschreven geantwoort voor onsen voorschreven
Rade in Hollant, seggende, Dat de voorschreven Stadt van *Dordrecht* onder
 anderen Previliegen verchiert is van een Previlogie, haer verleent ende ge-
 controyeert bi wijlen hooger memorie *Jan, Grave van Hollant, Zeelant, ende*
Vrieslant, daer by hemlieden een eewighe en continuëlle Marct van alle Coop-
 vaerrighe Goeden, inde Merwede ende Lecke commende, ghegunt is, son-
 der wedersegghen van yemanden, ende is 't selve verleent in remuneracie van
 allen weldaden ende grooten diensten, hoeren *Princen* bewesen, ende oock om
 allen ghemeen oorbaer, niet alleen vanden ghemeenen Coopman, maer mede
 vanden ghemeenen Lande, als den Text van 't selve Privilegie claerlijck in-
 houdt. Interdicerende den Tollenaren van *Geervliet* ende *Striemonde*, geen
 Goeden te laten passeren sonder Lit-teyken wter wissele van *Dordrecht*, daer bi
 alle deselve Goeden aldaer ghecocht te wesen, dat wt Concessie vande
 voorschreven Privilegie zijn oock onse Domeynen vermeerderd, ende sonder-
 inghe onse Tollen aldaer. Segghen noch te hebben een ander Privilegie,
 gegunt inden Jare xiiij. xliiij. by wijlen *Willem, Grave van Henegouwe, van*
Hollant, Zeelant, ende Heere van Vrieslant, daer bi hemluyden verleent wort,
 dat alle Cogghen, Evers ende Hulcken, ende alle Schepen, die mit Coop-
 mans Goeden gheladen zijn, vander Zee commende inder *Mase*, op commen
 allen mit hueren volre Last tot *Dordrecht*, aldaer ontladen ende weder laden.
 In welke Privilegie ons Voorfate bekent heeft, 't selve te wesen tot zijn pro-
 jete, ende oorbaer van 't gemeene Lant, ende oock van onser voorschreven
 Stede van *Dordrecht*: Daer mede men verstaen mach dat de voorschreven
 Stapel, boven memorie van allen menschen, profitelijcken ende oerbaerlij-
 cken geweest te hebben, ende van desen wort die van *Dordrecht* niet alleen ge-
 gunt d'Exëcutie, maer mede gheboden ende bevolen den *Bailliu* ende *Rent-*
meester van Zuyl-Hollant, doen wesende, ende toecomende, mit alle Wel-
 geboren Luyden, Steden ende Ghemeenten, dat si luyden, sonder ander bevel te
 verwachtene, altoes bereet souden wesen te helpen houden, ende te doen
 vouden, 't Inhoudt van der voorschreven Privilegie, ende aen der onwilligen
 Goeden mitter daet te verhaelene de costen, schaden ende interesten, die si
 luyden ende de Stadt van *Dordrecht*, wt saecke van der onwillicheyt, gehad
 vouden hebben. 't Selve Privilegie is ooc naer dien verbreet ende geamplieert,
 bi

bi wijlen hooger memorie, Hertoghe *Willem* van *Beyeren*, Grave van *Hollant* die den voorschreven Stapel van *Dordrecht* niet alleen geleyt en heeft van Coopwarige Goeden in der voorschreven drie Rivieren, maer mede die in der Rijn, Wael ende Yffele arriveren souden, ende dat om menigen getrouwet dienften die si luyden van *Dordrecht* hembewefen hadden, alst blijkt bi de voorschreven Privilegie, inhoudende, Dat alle 't Goet dat den Rijn, de Maese de Wael, d' Yffel, Lecke ende Merwede neder commen sal, oft opwaert varer wilt, van waen dat comt, oft wien dat toebehoort, tot *Dordrecht* commen sal, ende rechten Stapel aldaer houden, sal Vercocht ende Vermeten worden op eenen anderen Bodem: In welke Privilegie alleenlijc wt gefondert zijn onder sekere restrinctie, de Poerters van *Middelburch*, *Siercxzee* ende *Dordrecht*, doer welke exceptie alle andere, van waen si luyden oock wesen mogen, onder 't selve Privilegie geconprehendeert zijn, ende sculdich, hem daer nate reguleren, ende achtervolgende den voerschreven Privilegien, zijn si luyden van *Dordrecht* geweest in possessie van dien, ende dit van so lange tijt, dat men ter contrare bi memorie van menschen niet en gedenct, sulcx al si luyden noch zijn tegens alle de voorschreven Requiranten, niemant wt gefondert; seggende, Dat huere voorschreven Privilegien by verscheyden Vonnessen ende Executie, ten diverschen tyden gheconfirmert zijn, so in onser *Groten Rade*, als in ons *Hoff* van *Hollant*. Ende aengaende die Sententie, gegeven (so de Supplianten seggen) by wijlen Hertoghe *Aelbrecht*, antwoordende seggen die voorschreven van *Dordrecht*, de selve te wesen nul ende van gheender waerden, gemerct dat si luyden maer eens geropen en hadden geweest, ende dat die dach beteykent was op eenen Sondach; ooc dat hemluyden van Rechts wegen niet geraden en was alsoen te compareren inde presentie van der voorschreven Hertoghe *Aelbrecht*, in wiens ongenaede si luyden ten aenbringer van huere vianden ende quaetwillige waren; sulcx dat die plaetse, daer si gedaecht waren, voor hemluyden niet sekere en was, en hadde ooc 't voerschreven pretens Sententie noyt effect geforteert: want dier niet tegenstaende hadden si luyden altoos gebleven in possessie ende gebruyck vanden voerschreven Stapel, 't gene dat veel vanden Supplianten wel wetende, ende kennende 't Recht, toebehoorende der voerschreven Stede van *Dordrecht*, hadde ter diverschen stonden huere besloten Brieven gheschreven aen die van *Dordrecht* begerende gratie van sommige Persoonen ende Goeden vanden voerschreven Stapel-Recht: Concluderende die voerschreven van *Dordrecht*, dat de Supplianten souden verclaert worden in huere versoeck ende conclusien niet ontfancbaer; ende in gevalle van ontfancbaerheit, dat 't selve versouck hemluyden soude ontfeyt zijn, ende si luyden daer af gheabsolveert: daer op die Supplianten gherepliciert hebben, allegherende veel redenen ende motijven persisterende in huere voerschreven Supplicatie: Ende hanghende dye Proceduren voerschreven, so zijn ghevoecht mitten Supplianten, dye *Burgmeester* ende *Regierders* van den Steden van *Hertoghenbosse*, Grave, *Reymer* swael

Tholen ende andere, tenderende ten selven sijnen als de *Supplianten*, employerende die redenen ende middelen by den *Supplianten* gheallegeert, ende noch ander die si luyden bi gheschripte overghegheven hebben. Ende na dat wi sekere *Commissarissen* gheordonneert hadden, om *Partien* voor hemluyden te roepen, ende die vereenighen, waer't doenlijk, so zijn de voorschreven *Partien* voer hem ghecompareert, mer en hebben niet connen over commen; ende daeromme hebben wi bi ons ontboden ende doen commen, alle die *Stucken* aen beyden siden overgegeven, ende ooc sekere *Proces*, mit *Informatie* ordinarijs, tusschen dien van *Rotterdam* ende *Dordrecht*, dat hangende was in onsen voorschreven *Raet* van *Hollant*, ende hebben alle de voerschreven *Stucken*, *Brieven*, ende *Besceit* vanden voerschreven *Partien*, wel ende rijpelijcken gelaen visiteren, rapporteren, ende in onsen *Rade*, neffens ons wesende, delibereren, ende geconsidereert, dat te considereren stont. Wi met rijpe deliberacie van *Raede* hebben gewesen, ende wijzen mits desen onse *Sentencie* liffinitijf, ende voor *Recht*, den *Supplianten* ende gevouchden niet onfanckbaer, noch gefondeert in huere *Requeste*, *Sijnen* ende *Conclusien*, in der voegen ende manieren so si luden die ghenomen hebben. Verclaren ende ordonneren, dat de voerschreven van *Dordrecht* sullen behouden den *Stapel* ende *Recht* van sijn, ter plaetsen, tegens *Personen*, op de *Goeden*, ende mit sulcke limitacien, ordonnancien, restrinctien ende modificacien, als Wi dat verclaren ende ordonneren sullen; Ende om daer toe te commen, ordonneren, dat de voerschreven *partien* hoeren *Gedeputeerden* seynden ende schicken sullen met bouffissant bevel ende instructie binnen der plaetsen van den *Haege*, opten iiii. lach van *Novembrij* naestcomende, ende aldaer te compareren voer Heere *Gerard*, Heere van *Affendelf*, *Riddere*, eerste *Raet*, presiderende in *Hollant*, ende *Meester Pieter du Breul*, *Raet* ordinarijs, ende ons *Advocaet* *Fiscael*, sijn welcken wy committeren, om in hueren handen te nemene, alle die *stucken* bijden *partijen* opt voerschreven different gediend, deselve *partijen* te dooren op de limitacien, ordonnancien, restrinctien ende modificacien van sijn, goeden, persoonen, ende plaetsen boven gementionneert, ende opten abuyen ende inconvenienten die ter causen van den voerschreven *Stapel* souden mogen ghebueren, de selve *partijen* te verlijckene ende by hueren consente die ordonnancie by geschripte te stellen; indient doenlijk is, indien niet, verbael van als te makene, ende ons oft onse lieve ende seere beminde sultere, dye *Coninghinne* *Douagiere* van *Hongarien*, van *Bobemen*, *Regente*, &c. rapporte doene, om als dan sulcx te versien, dat elck sal weten hoe dat hi des aengaende hem sal moeten reguleren, mit inthimacie dat indien de voerschreven *partien* commen oft niet, mit instructie oft sonder instructie, die voerschreven *Commissarissen* sullen voerts procederen als behooren sal, ende si bevinden sullen van doene, Ende hier mede doen wi te nyeten alle die processen tusschen den voerschreven *partien* oft eenighe van dien, als noch onghedecideert hangende, ter causen van den voerschreven *Stapel*, soe voer onsen *Grooten*

Rade, onsen Raede in *Hollant*, als elders: Des t'oirconden hebben wi onse zegel hier aen doen hangen. Ghegeven in onser stadt van *Bruysel*, den xvi dach van *Octobre*, Int Jaer ons Heeren duyfent vijf hondert veertigh, Van onsen Keyserijcke t'xxi. Ende van onsen Rijcken van *Castillien*, ende andere t'xxv. Onder stont ghescreven ende gheteykent,

Bi den Keyser, in sinen Raede,

V E R E Y K E N .

KAerle, bi der gracie Gods, Roomsche Keyser, altijd vermeerderd's Rijcx. Coninck van *Germanien*, van *Castilien*, van *Leon*, van *Grenaden*, van *Arragon*, van *Navarre*, van *Napels*, van *Cecillien*, van *Maillorcque*, van *Sardainne*, van den Eylanden van *Indyen*, ende vasten Land vander Zee *Oceane*, &c. Eerts-Hertoge van *Oostrijcken*, Hertoge van *Bourgoignien*, van *Lotrijck*, van *Brabant*, van *Lembourg*, van *Luxembourg* ende van *Gelbgrave* van *Vlaendren*, van *Artois*, van *Bourgoingien Palsgrave*, ende van *Henegouwe*, van *Hollant*, van *Zeebant*, van *Ferrette*, van *Hagenault*, van *Namen* ende van *Zuytphen*. Prince van *Zwaven*, Marc-Grave des Heylichs Rijcx Heere van *Vrieslant*, van *Salins*, van *Mechelen*, van der Stadt, Steden ende Landen van *Wrecht*, *Over-Issel*, ende van *Groeninghen*: Ende *Dominateur* *Afien* ende in *Affrycke*.

Allen den ghenen die desen onsen Brief sullen sien, *Saluyt*: Also Wi in o'maent van *Octobry* lactleden, op 't different, gheresen tusschen den *Burgmeesters* ende *Regierders* van onsen Steden van *Delft*, *Amsterdam*, *Rotterdam*, *Gorchum*, *Schiedam*, *Alcmaer*, *Horn*, *Enchuyfen*, *Eedam*, *Sint Geertruyeberge*, *Briel*, *Medemblijck*, *Monickendam*, *Woerden*, *Naerden* ende huer conforten, *Supplianten* ende *Heeffchers*, *Burgmeesters* ende *Regierders* van onse Steden van *Hertogenbosche*, *Grave*, *Reymerswaele*, *Tholen*, ende andere, hemlyuden voeghende mitten voorschreven *Supplianten* ter eene siede, ende den *Burgmeesters*, *Schepenen* ende *Regeerders* onser Stede van *Dordrecht*, *Verweerders* ter andere siede, ter causen ende wt oorsake vanden *Stapelrecht*, bi der selver onser Stede van *Dordrecht* ghepretendeert, hebben onden anderen bi onse *Sentencie* diffinitijve verclaert ende gheordonneert, dat voorschreven van *Dordrecht* sullen behouden den *Stapel*, en de *Rechten* vanden dien, ter plaetsen, tegens de *Perfoonen*, op de *Goeden*, ende mit sulck *Limitacien*, *Ordonnancien*, *Restrictien* ende *Modificacien*, als Wy d' verclaren ende ordonneren souden: Te dien eynde committerende onsen lieven ende getrouwen *Ridder*, ende eerste *Raede*, presiderende in onsen *Raede* van *Hollant*, *Heere Geryt*, *Heere van Assendelft*, ende *Meester Pieter du Breuil* onsen *Raede* *ordinaris*; ende *Advocac*: *Fiscael* in onsen *Grooten Raede* te *Mechelen*.

om in huere handen te nemene alle die Stucken bi de Partien op 't voorschreven
 differēt ghedient, de selve Partien te hooren op de Limitacie, Ordonnancie,
 Restrictie ende Modificatie vanden Goeden, Persoonen ende Plaetsen, boven
 hemencionneert, ende op de abuyfen ende inconuenienten die ter cause van
 den voorschreven Stapel souden moghen ghebueren, de selve Partien te ver-
 rijckene, ende bi huerlyuden consente de Ordonnancie bi geschrifte te stellene,
 oec verre doenlick ware: ingevalle niet, van als Verbael te makene, ende
 ons oft onser lieve ende beminde Sustere, die *Coninghinne Douagiere* van *Hon-
 rryen*, van *Bohemen*, &c. voor ons *Regente* ende *Ghouvernante* in onsen Lan-
 den van Herwaerts-over, rappoort te doene, om voerts daer inne gheordon-
 neert te wordene alsoo 't behooren soude: Ende het si dat onse voorschreven
Commissarissen huere voorschreven besognye ende Verbael, duer Ordonnancien
 van onse voerschreven Sustere de *Coninghinne*, ghecommuniceert hebben den
 uyden van onsen *Rayde* in *Hollant*, de welcke hun Advijs, op al Schrifteelick
 ghestelt, ende bi den voerschreven *Commissarissen* der selver onser Sustere, mit
 alle de Stucken, bi Partien ghedient, overgesonden hebben: Doen te wetene,
 dat al 't selve in onsen *secreten Raede* wel, ende in 't langhe doorsien, ende ghe-
 isiteert, ende gheconfidereert 't ghene des in dese behoorde gheconfidereert
 ewesene. Ende na dien onse voerschreven Sustere, de *Coninghinne Regente*,
 van als rapport ghedaen is gheweest, willende ordene stellen op 't stuck vanden
 stapel onser voerschreven Stede van *Dordrecht*: Hebben by rijpen advyfe ende
 liberacie der selver onser Sustere, die *Coninghinne*, van den *Ridderen* van
 onser *Ordene*, ende die *Hoofden* ende *Luyden* van onsen *Raeden* van *State*, *Se-
 reten* ende *Fijnancien*, neffens haer wesende, gheordonneert ende ghesta-
 ueert, ordonneren ende statueren by desen, de *Puncten* ende *Articulen* hier
 na volghende:

I.

IN den eersten, dat van nu voortan ge-
 houden sullen worden voor Stapel-Goeden,
 alle Coopmanschappen van Coorn,
 Hart oft weecke, Arweeten, Boonen,
 Wicken, ende alle saet datter mate toebe-
 hoort, Wijnen, Weet, Sout, Hout, Oefft,
 Calck, Koelen, Molensteenen, Stael,
 Yser, Schalien, Hoppe, Harst ende Run,
 ende gheen andere.

II.

Dat alle Cooplyuden, commende van
 boven, Wtheemsche, oft ons Onderfaten
 met eenighe vanden voorschreven Coop-
 manschappen inde Rivieren vander Meru-
 vedē oft Lecke, varende nederwaerts,
 gehouden sullen wesen, tot Dordrecht dye

selve Coopmanschappen te Verstapelen, te
 Vercoopene; te Verbodemen, ende die
 Rechten, hier naer verclaert, daer af te
 betaelen.

III.

Welverstaende dat die Steden, ghelegen
 op die Rivieren boven de Stadt van Dor-
 drecht, sullen moeghen coopen ende doen
 ontladen, in oft voor huere Haven, alle
 Stapel-Goeden, nederwaerts commende,
 ende lijdende voorby de voerschreven Ste-
 den, alsoe veele als si luyden behoeven sul-
 len voor 't ghebruyck vander voerschreven
 Steden ende Inwoonders alleenlick, son-
 der de selve Goeden te mogen anderen luy-
 den vercoopen, vermanghelen, oft trans-
 porteren.

IV.

Welverstaende, ooc dat Karfen, Criccken, Peerficken, Pruymen, Druyven ende dierghelijcke weeck Oestf, gestorte Runne ende Mout, alleenlijcke sullen tot Dordrecht Marct houden ofte blyven legghen een dach ghetiede, ende dat ghedaen, sullen die ICoopluyden, sonder Verbodemen, daer mede moeghen reysen ende vertrecken daer 't hemluyden goetduncken ende believen sal, sonder yet te betalen. Maer worden alsulcke Waeren binnen Dordrecht vercocht, sullen daer af betaelt warden de naervolgende Rechten.

V.

Item, dat onder Stapel-hout niet begrepen en sal wesen Barninc-hout, Houpen, Speecken, Vellighen, Waeghen-Afsehen, het si dat die Riviere vander Lecke ofte Meruwede opwaerts oft nederwaerts gevoert wort.

VI.

Item, van gelijcken en sal niet schuldich zijn te Verstapelen, alle Hout dat Poorters van Gorchem, tot commoditeyt vanden Inwoonders aldaer, ende vanden Inghesetenen 's Lants van Arckel, verwerken sullen.

VII.

Item, ende onder 't Cooren en sal niet begrepen wesen het Ghewas, ghevallen beneden Vianen, oft in den Lande van Huesden, Altenae ende daer beneden, dat een Lant-man van zijn eyghen Ghewas in sacken te Gorchem, oft in een andere Stede ter marct wilt voeren, sonder voorbi Dordrecht te passeren, al sonder fraude oft arghelift.

VIII.

Item, dat Coorn ghewassen in 't Lant van Arckel, dat binnen Gorchem te marct compt, ende daer gheladen wort op Schepen van Gorchem, ende toebehooren de Poorters oft Inwoonders van Gorchem voorschreven, willende passeren voerby der Stede van Dordrecht westwaerts, sal gehouden wesen eenen dach lange marct te houden binnen der Stede oft Havene van

Dordrecht, ende 't selve Coorn ter vente tstellene, tot redelicken prijse, na den marct ganck, ende te betalen de rechten van Makelardie ende van de Meters, ende indier dattet aldaer niet vercocht en wort, sal moeghen passeren daer 't hem believen sal, sonder te Verbodemen oft Volgher te nemen mits brenghende certificatie, ende affirmierende 't selve Coorn te wesen vanden Ghewas van Arckel, en de Poorters oft Inwoonders van Gorchem toe te behoorene verbiedende den selven van Gorchem onder 't decxel van desen eenich Coorn buyten den Lande van Arckel ghewassen voorby de Stede van Dordrecht te voeren sonder Verstapelen, op de verbuerte van 't selve Coorn ende Schip, dat vercocht sa worden, d'een helft tot onsen profijte ende d'ander helft tot profijte van der Stede van Dordrecht; ende boven dien sullen die ghene die in alsulcke fraude bevonden worden, tot eewighen daghen gheprijveer wesen van dese Vryheyt. Ende om all fraude te verhuedene, sullen die van Dordrecht de Schepen van Gorchem, me Cooren gheladen, moeghen visiteren, onte besuekene oft daer onder gheen ander Comenscappen verborghen en zijn.

IX.

Item, dat alle Stapel-Ghoeden, Coopmanscapen wesende, comende van boven te Dordrecht, sullen aldaer vercocht worden, het si t'eenemale oft bi parcheelen so wel den ghenen van buyten als van binnen der voorschreven Stede.

X.

Die Goeden commende wten Noorden als van Amsterdam ende daer omtrent, due de Stede van der Ghoude in de Riviere van der Yssel, nederwaerts passerende voorby Rotterdam, en sullen niet gehouden wesen te Dordrecht aen te varen noch aldaer te Verstapelen, wtghenomen Canthout Cromhout ende Eycken Plancken, die gehouden sullen wesen tot Dordrecht Vercocht, Verbodemt ende Verstapelt te worden, ghelijck anderen Stapel Goeden.

XI.

Des so en fullen de Onderfaten van den Steden ende Dorpen van Noort-Hollant ende West-Vrieslant, Amsterlant, Waterlant ende andere Steden ende Dorpen daer omtrent gelegen, gheen Rijnsche Wijnen van boven commende, slijten noch vercoopen, ten si dat die selve Wijnen eerst tot Dordrecht te Stapel gheweest hebben, op de peyne van confiscatie van den voorschreven Wijnen, ende daeren boven twee Karolus guldens van elcke Aeme Dordrechts; applicieren de voorschreven Confiscatie ende Peynen, een derdendeel tot onsen profijte, het tweede derdendeel tot profijte van onser voorschreven Stede van Dordrecht, ende 't derde derdendeel tot profijte van den Officier van der Plecke, aldaer die Wijnen ghevonden ende gheappreheendeert fullen worden, die d'Executie doen sal.

XII.

Item, insgelijcx alle Coopmanschappen, Stapel-Goeden, commende van beneden huer Bernisse, willende wesen te Schiedam, Delfshaven, Rotterdam oft opwaerts duer d'Yffel, ter Goude, oft passerende door der selver Stede van der Goude, en fullen niet ghehouden zijn te Dordrecht aen te vaerene noch te Verstapelen.

XIII.

Welverstaende dat alle Stapel-Goeden, commende duer d'Yffele in de Merwede, ende willende passeren voorby de Stede van Dordrecht westwaerts, ende oock de selve Goeden willende die Lecke ofte Merwede opwaerts, fullen ghehouden wesen te Dordrecht te Verstapelen, betaelende de naerfolgende Rechten, ende oock te Verbodenen, dan fullen onghhouden wesen vercocht te wordene.

XIV.

Item, dat alle onse Onderfaten van herwaerts over, fullen moghen opwaerts voeren tot huere Maelstede, achtalve Mudde Souts ofte daer onder, sonder te Dordrecht te Verstapelen; behoudelijck, dat men de selve achtalve Mudde Souts sal vercoopen

metter cleyne Maeten bi den Oevre, sonder dat te Schepen oft in 't Gros te vercoopen, sonder arghelist, ende daer af Certificatie te bringhen, als si des verfocht fullen wesen van der Stede van Dordrechts wegghen.

XV.

Dat alle die ghene die ter Stapel commen tot Dordrecht, ende niet en weten tot huere gherieve te vercoopen, fullen moeghen tot huere Maelstede keeren, hebbende huere Goeden op huere Bodem, sonder yet te betalen, mits brenghende Certificatie, dat si tot huere Maelstede gekeert zijn, als si des bi die van Dordrecht verfocht fullen worden.

XVI.

Alle Schepen ende Goeden ter Stapel gheeweest hebbende tot Dordrecht, van boven oft van beneden commende, ende diemen niet en heeft moeghen vercoopen aen de marckt daer die selve gheweest zijn, fullen moghen passeren voorby Dordrecht, sonder andermael te Verstapelen, indien die selve op huere Bodem ghebleven zijn, ende die Coopman 't selve wilt affirmeren.

XVII.

Dat een vreemde Coopman, brenghende Wijnen tot Dordrecht, sal die selve Wijnen mitter Canne moeghen vercoopen als een Burgere, sonder yet meer te ghevene dan die voorschreven Burgher.

XVIII.

Desghelijcx die ghene die binnen Dordrecht Wit Sout ghebrocht fullen hebben, ende 't selve aldaer in 't Gros niet en weten te vercoopen, fullen dat moghen wt-Penninck waerden metter cleyne Mate, sonder yet daer van te betalen, dan den Meters huere loon.

XIX.

Een Coopman die tot Dordrecht zijn Goet Verstapelt, Verbodemt ofte ontladen heeft, van nu voortaan sal moeghen kiesen alsuicken Schip als hem ghelieven sal, van wat plaerse 't selve sal mogen wesen, sonder dat die Schippers daeromme fullen

moghen lothen ofte cavelen, des foe sal, een Schipere van Dordrecht willende varen om den selven prijse ende loon daer't een vreemde Schipere om verlaet, sonder fraude, hebbende een Schip so goet als de vreemde Schipere, den selven wttheemsche ofte vreemde Schipere gheprefereert zijn; behoudelijck nochtans dat gheen vreemde Schipere binnen Dordrecht sal moghen laden, dan wesende van sulcke Stede ende Haven, daer die Schippers van Dordrecht mede toeghelaten wort te laden, ende als rer cause van desen oft van eenighe anderen faken den Stapel aengaende, eenighe clachten fullen mogen commen, fullen die van den Gherechte van Dordrecht daer af die kennisse nemen, sonder die sake te mogen renvoyeren voor den Dekens van den Schippers Ghilde, oft voor eenighe andere Dekens, van wat Ghilden dattet zy.

XX.

Een Schipere ontfanghen hebbende eenighe Coopmanschappen te voeren, sal ghehouden wesen t'Zeyl te gaen met dat eerste Ghetiede, na dat hi gheladen sal wesen, by de ghene die hem ghehuert heeft, sonder langher te moeghen verwachten, ten waere hy des belet worde bi merckelijke Wint ofte Onweder: Ende indien sulcke Schipere dies in ghebreke bevonden wort, sal van elcke Ghetijde dat hi vertouft, verbueren ses Karolus guldenen, voor die een helft tot onsen profijte, ende die andere helft tot profijte van den Officier, daer aen die Executie verfocht sal worden, ende daer en boven sal ghehouden wesen den Coopman te betalen zijn schaden ende interesten.

XXI.

Item, een Schipere ontfanghen hebbende eenighe Coopmans Goet bi Ghe-wichte oft bi de Mate, sal ghehouden wesen 't selve over te leveren in sulcke Ghe-wichte ende Mate, als hi dat ontfanghen sal hebben; behoudelijck, dat men in 't overleveren aenschouwen nemen sal opte ghewoonlijke lakaygie, vallende in 't verschieten van den Greynen: Ende fullen dye Schippers van Dordrecht in 't overleveren

moghen volstaen, daer ander Schipper medemoghen voldoen.

XXII.

Die van Dordrecht fullen goeden toeficht hebben op huere Officiers, omme der Coopman te gherieven, ende indien bevonden worde dat eenich van dien dies in ghebreke ware, sulcx dat die Coopman ofte Schipere redene hadden omme te claghen, fullen 't selve straffen ende corrigeren bi privatie van Officien, ende by condemnatie van schaden ende interesten; ende tot dier eynde fullen oock toeficht hebben, dat die Officiers in sulcken ghetaele ghestelt worden, dat die Coopman ofte Schipere terstont gherieft mach werden.

XXIII.

Dat die Meters, Telders, ende andere Officiers, van den Coopman oft Schipere niet meer en fullen moghen exigeren noch ooc nemen, dan den taux hier na verclaert op peyne van privatie van huere Officie al vooren, ende daeren boven arbitralijcket gecorrigeert te worden.

XXIV.

Ende ten eynde, dat die vreemde Coopman, ende oock onse Onderfaten niet gheexactinneert en worden met onbehoerlijcken Imposien oft Arbeys-loon, foe fullen die voorschreven van Dordrecht, voor 't Recht van 't Verstapelen, dat Excijs of Makelardye gheheten wort, ende huere Officiers van den Goeden, die ten Stapel commen, fullen ontfanghen als hier na volcht, ende niet meer.

XXV.

Eerst, van Teruwe, Raepfaet, Coel-faet, Erweten blau, ende wit, commende van boven, ende niet van Westen, van elck Hoet twee stuyvers.

XXVI.

Van Rogghe, Mesteluyen ofte Rogghe-meel, van die drie Hoet vier stuyvers, ende van min naer advenant,

XXVII.

Van Gaerste, Spelt, Boonen, graue
erweten, Wicken, Bouckweyt, Lijnfaet,
mout oft Kennepfaet, van elcke Hoet eenen
stuver.

XXVIII.

Item, vander Haver, van den drie Hoet
twee stuvers.

XXIX.

Welcke Excijfen betaelt sullen worden bi
den Coopere ende Vercoopere, elcx half
de half.

XXX.

So wanneer eenige vanden voorschreven
oeden binnen der Stede van Dordrecht
dermael vercocht sullen worden, so sal
de Copere ghehouden wesen 't selve Recht
betalen, ende die Vercoopere sal vry zijn.

XXXI.

Ende van den voorschreven Goeden,
ommende van Westen, als van Antwer-
pen, Zeelant, Vlaenderen ofte van elders,
betaelt worden als hier na volcht.

XXXII.

Van Terwe, Rogge, Raepfaet, Cool-
et, Lijnfaet, Erweten blaeu, endewit,
van 't Hoet eenen stuver.

XXXIII.

Van Gaerste, Mout, Spelt, Kennep-
faet, graeuwe Erweten, Boonen, Havere
de andere specie van Graenen, van 't
Hoet eenen halven stuver.

XXXIV.

Die Meters ende Arbeyts-luyden sullen
ontfangen als hier na volcht.

XXXV.

Item, van Terwe, Rogghe-meel,
raepfaet, Kennepfaet, Lijnfaet, Cool-
et, Spelt, Garst ende Mout, van elck
Hoet een half blancke, die een helft tot laste
in den Coopere, ende die andere helft tot
laste vanden Vercoopere,

XXXVI.

Van Boonen, Wicken, Erweten, van
den drie Hoet twee stuvers, tot laste als
vooren.

XXXVII.

Item, vander Haver, van 't Hoet een
oortgen.

XXXVIII.

So wanneer die Terwe, Rogge, Rogge-
meel, Raepfaet, Coolfaet, Kennepfaet,
Spelt, Garst oft Mout, tot Dordrecht on-
vercocht opgheleyt wort, oft dattet onver-
cocht van daen vervoert wort, sullen de
Meters voor huere Rechte hebben, voor
elcke Hoet een oortgen; ten waere die
Schipppers dat wederomme voerde tot zijne
Maelstede, dat houdende op sinen Bodem,
in welcken ghevalle die Meters daer niet af
hebben en sullen, als vooren verclaert is.

XXXIX.

Van 't Meten van Erweten, Boonen,
Wicken, Bouckweyt oft Lijnfaet, dat op-
geleyt ofte vervoert wort, als vooren, van
elck Hoet een halve blancke.

XL.

Item, van 't Meten van der Haver, die
opgeleyt oft vervoert sal worden, als vooren,
vanden drie Hoet eenen halven stuver.

XLI.

Die van Dordrecht sullen hebben voor
den Coop van drie Roeden Rijnsche Wij-
nen ende daer beneden, van elcke Roede,
houdende thien Dortsche Aemen, dertich
stuvers, die de Vercoopere alleen betae-
len sal.

XLII.

Ende so wat Wijnen in eenen Coop ver-
cocht worden boven die drie Roeden, te
weten, boven die twee-en-veertich Aemen
Brabants, daer af sal betaelt worden vier-
en-twintich stuvers voor die Roede, tot
laste vanden Coopere ende Vercoopere,
half ende half, ende daeren boven die Ex-
cijfenaer een flesche Wijns van twee stoo-
pen, nae ouder ghewoonte,

XLIII.

Van een Quartier wit Souts, dat tot Dordrecht te Stapel vercocht wort, sal die Coopere betalen, voor 't Recht vanden Excijs oft Makelardye, een half blancke, ende die Vercoopere een blancke.

XLIV.

Van vier Quartiers Sweens, die maken vijf Quartier Dordrechts, die Verstapelt sullen worden, sal betaelt worden voor elck Quartier Dordrechts, negen deuts.

XLV.

Van 't Meten sullen die Arbeyders hebben, 't zy dat tot Dordrecht vercocht ende Vermeten wort dan niet, van elck Quartier eenen braspeninck.

XLVI.

Item, van grof Sout, sal de Stadt voor huere Recht van Excijs oft Makelaerdye hebben, van 't hondert neghen stuyvers, ende die Meters vanden hondert acht stuyvers.

XLVII.

Van elcke Cuype Weets, sullen die van Dordrecht voor hun Recht ontfangen twee blancken, tot laste vanden Coopere ende Vercoopere, half ende half.

XLVIII.

Die Meters sullen hebben van elcke Cuype Weets, tot laste als vooren, eenen stuyver, wtgescheyden van Weet van Westen in Baelen commende, daer en sal men niet af betalen.

XLIX.

Van alle Wefels Hout, ghetimmert oft onghetimmert, Eycken Plancken, ende andere Wefels Hout, dat ter Stapel behoort, sullen die van Dordrecht ghenieten, vanden Pont groote twee stuyvers, tot laste van den Coopere ende Vercoopere, half ende half.

L.

Die Arbeyders sullen hebben van 't Slijck, oft buyten 't Water 't Hout te Schepen te

doen, van elcke Rijs-guldene een blancke ende van 't guene dat si luyden sullen schorten aen de Schepen ofte Schuyten, sullen hebben van den Rijs-guldenen eenen halven stuyver.

LI.

Als eenich Hout soe swaer sal zijn, da die Arbeyder mit zijn Takel 't selve nie Schepen en mach, maer metten Craen in den Schepen gheset moet worden, soe sal betaelt worden voor 't Craen-ghelt ende Arbeyden, van 't Pont groote vier stuyvers.

LII.

Indien die Coopman dat Hout van onder begeert te besien, ende dat doet canten omme te weten oft onder soo goet is als boven, sal van een Straendaert betalen van arbeyden vijf stuyvers, van een Aich oft van een Steen-balek eenen stooter; ende van een Molen-roede eenen braspeninck, end van alle andere Hout naer advenant, 't welke die Coopere alleen betalen sal.

LIII.

Van 't Meten van Plancken, sal van 't duysent betaelt worden eenen stuyver, tot laste van den Coopere ende Vercoopere half ende half, ende die reste van den arbeydies aengaende, sal een yegelijck moghet besteden naer sine goet duncken.

LIV.

Van Drach-hout, 't si wten corten oft lāngen bosch, sal men betaelen voor 't Recht van den Excijsen ofte Makelaerdye van 't duysent vijfthien stuyvers, daer van die Vercoopere, die 't van boven abbrenght die thien stuyvers, ende die Coopers vijf stuyvers betaelen sullen, ende indien 't selve Drach-hout min ghecocht wordt dan bi de duysent, daer af sal betaelt worden naer advenant.

LV.

Noch sal die vreedde Coopman, die voorschreven Hout abbrenght, tot onder houdnisse ende makinge van der plaetf, daer 't voorschreven Hout inne gheberch wort, by tijden van storm ende onweder betaelen

betaelen een vierendeel van een Hout, t welcke men noempt een Keper Hout.

LVI.

Die gesworen Kervers, die dit Hout leveren, sullen hebben van elck duysent Drach-houts thien stuyvers, tot laste van den Vercoopere, ende indien 't min is, naer aevenant.

LVII.

Indien de Coopluyden, die 't voorschreven Hout van boven af brenghen, eenige voerdere bewaernisse begheeren te hebben van 't voorschreven Drach-hout, moeghen si besteden aen den Arbeyders, omme toelicht tot huere Houten te hebben, 't si oft si in der Stadt Eedt ghedaen hebben oft niet, so moet coop als si kunnen.

LVIII.

Van die Lubicx Sparren, cort ende lange, oft Sommers, die tot Dordrecht tot Balcken ghereducert worden, sullen die Coopere ende Vercoopere van elcken Balck betalen een deut.

LIX.

Tot makinge van der plaetse daer 't Hout aen ghebercht wort, sal die vreemde Coopman betalen van 't hondert Balcken een payementgen, 't welck beloopt optie hondert, een thiede deel van eenen Balck.

LX.

Als die vreemde Coopman zijn Balcken vercocht sal hebben, so sal hi den gesworen Leveraers betalen, van de hondert Balcken thien stuyvers, ende van minder getalle naer aevenant.

LXI.

Indien de vreemde Coopman zijn Hout niet en vercoopen, ende begheert bewaernisse van den ghesworen Leveraers, ende zijn Balcken ghestapelt oft op malcaneren geset te hebben, voor storm ende onzeder, sal betaelen voor elcken Balck een lancke, ten ware si tot minder prijs conen accorderen: Ende sullen die van Dordrecht den Coopluyden, met Hout aldaer

commende, wijfen eene gherieffelijke ende bequame plaetse, daer si huere voorschreven Hout bergen ende leggen moegen.

LXII.

Alle Oest dat tot Dordrecht ter Marck compt, als Appelen, Peeren, Pruymen, Groene Ocker-nooten, ende andere Oest, van waen 't selfde comt, en aldaer vercocht wort, sal betaelen van der Tonne onderhalf penninck Dordrechts, daer van die Coopere betalen sal een halve penninck, ende die Vercoopere een gheheele penninck.

LXIII.

Die voorschreven Karsten sullen betalen Waech-gelt, als die tot Dordrecht vercocht worden: te wetene, van 't hondert Wegens een oort, tot laste van den Coopere ende Vercoopere, half ende half.

LXIV.

Die droeghe Noeten die tot Dordrecht vercocht ende Verbodert sullen worden, daer af sal betaelt worden, van de hondert duysent, 't welck genoemt wort een groot hondert, twee stuyvers, ende daeren boven der Kercke, totter Fabriecque behouf, eenen halven stuyver, al 't welke sal staen tot laste van den Vercoopere alleene.

LXV.

Voor dat Tel-ghelt van den voorschreven Noeten, sal men voor 't groot hondert betalen drie grooten, tot laste van den Coopere alleene.

LXVI.

Item, van Smee-colen oft Calck, sal de Stadt betaelt worden, voor 't Recht van der Excijse ofte Makellardie, van elck Hoet eenen halven braspeninck, die de Coopere betalen sal, ende die Meters van huere arbeits-loon, voer elck Hoet eenen halven stuyver, die den Vercooper betaelen sal.

LXVII.

Van Hout-colen ende Steen-colen, en sal niet betaelt worden dan den arbeyt.

LXVIII.

Van Molensteen en sal men betaalen van 't Pont groote drie stuyvers, tot profijte van der Stadt, tot laste van den Coopere ende Vercoopere, half ende half.

LXIX.

Van Scalien, van Couverdack, ende dat daer aen cleeft, sal men betaalen van 't Pont groote drie stuyvers, tot laste van den Coopere ende Vercoopere, half ende half: Ende aengaende het Tel-gelt, sal betaelt worden van 't duyfent eenen stuyver, tot laste als vooren: ende midtsdien sullen die Telders ooc gehouden wesen die Schalien 't Scepte te leveren, indien dat verfocht wort.

LXX.

Van Yfer oft Stael dat tot Dordrecht ter Wage compt, sal men betaalen van 't hondert Wegghen een oort, tot laste van den Coopere ende Vercoopere, half ende half.

LXXI.

Van der Hoppe, van 't hondert Pont Wegghen sal betaelt worden eenen stuyvere, bi den ghenen die de selve Hoppe vercoopt.

LXXII.

Van Runne, die tot Dordrecht vercocht sal werden, en sal niet betaelt worden dan 't Meten ghelt.

LXXIII.

Item, van Harst, van 't hondert Wegghen een oort, tot laste van den Coopere ende Vercoopere, half ende half.

LXXIV.

Ende omme dit onverbrekelijcken te onderhouden, ende te doen forteren effect tot ewighen daghen, soo sal die Schout van Dordrecht, (in den tijt wesende) als onse Officier, als Grave van Hollant, tot allen tyden, als hi dies bi den Burgmeesteren van wegen der Stadt van Dordrecht verfocht sal zijn, zijn Dienaers ofte anderen Wtleggers moeghen seynden, ende houden op eenige van de voorschreven Rivieren, omme den ghenen die teghens dese Ordonnancien doen ofte attempteren sullen, oft daer tegens

ghedaen oft gheattempteert hadden, aen moeghen halen mit huere Schepen ende Goeden, ende die binnen der Stede van Dordrecht te doen brengghen, omme aldaer Justitie ghefelt van huere delicten ende mesusen, pugnitie ende correctie ghedaen te worden; te wetene, voor die eerste reys dat, die teghens dese Ordonnancien bevoerden sullen worden ghedaen te hebben, eer ende al voren gehouden sullen wesen op legghene ende te betalene, boven 't Recht van 't Verfstapelen, de costen vanden Schout ende sinen Dienaers gedaen, omme hen luyden aen te halen, ende daer en boven noch bi den voorschreven Gherechte ghedcondempneert te wordene in de Boete van tseftich Karolus guldens, by den voorschreven Schout te verhalene aen 't voorschreven Schip, ende ooc aen de Coopmanschap Stapel-goeden daer inne wesende: ende voor de tweede reyse, op peynen (boven 't Recht van 't Verfstapelen) in de voorschreven onkosten ende verbuerte van hondert ende twintich Karolus guldens, te verhalene als vooren: ende voor die derde reyse op peyne van Confiscatie van 't Schip ende Goet, Ende so dicke ende menichwerf aen na de derde reyse een Schippere oft Coopman bevonden ende geconvinceert sal worden tegens 't inhouden van desen ghedaen hebbene, sal daer aen tot elke reyse verbueren zijn Schip ende Goeden, als vooren Welcke pecuniele Boete ende Confiscatie wesen sullen, voer d'een helft tot onse profijte, ende d'ander helft tot profijte van der voorschreven Stede van Dordrecht. Ende sal dat ghewijsde van dien, ghedaen in conformite van desen, bi den voorschreven van Dordrecht Executie hebben, niet tegensaende oppositie ofte appellatie, en sonder prejudicie van dier.

LXXV.

Ende oft ghebuerte dat die Burgmeesteren van Dordrecht, den Schout aldaer verfochte omme eenighe Wtlegghers op Stroemen te legghen, ende bi den selven bevonden worde niemant tegens dese Ordonnancien ghedaen te hebben, so sullen de costen van dien ghedragen worden tot laste van den voorschreven Stede alleene,

LXXVI.

Ende omme dat elck weten mach 't inhouden van onse tegenwoordige Ordonnancie, ende daer af gheen ignorantie preenderen, soo sullen die van Dordrecht schuldich zijn dese Ordonnancien te doen schrijven in een Taeffereel oft Berdt, ende t selve hanghen binnen der Poorte van den Grooten Hoofde der voorschreven Stede, ende 't selve Taeffereel te doen onderhouden tot allen tyden, aldaer gheschreven sullen wesen d' Artijckelen van deser Ordonnancie, ende desghelijcx een andere Taeffereel op 't Stadt-huys aldaer.

LXXVII.

Reserverende niet min aen Ons ende onsen Naecomelingen, Graven van Hollant, l'interpretatie ende verclaringhen van de luyfsterij die naemaels soude moeghen

ghebueren, by verlopen van Stroomen, bi veranderinghe van den Coopmanschappen, oft anderfins, bi wat maniere dat wesen mochte; ende te moeghen meerderen ende minderen, naer de ghelegenthey van den tijdt ende exigentie van onsen saecken. Des t'oirkonden hebben Wi onsen Zeghel hier aen doen hanghen. Ghegeven in onse Stadt van Bruessele, den iiiij. dach van Junio, in 't Jaer ons Heeren duysent vijf hondert eenen-veertich: Van onsen Keyser-Rijcke den xxij. Ende van onsen Rijcke van Spaenguen ende anderen, 't xxvj.

Onder stont gheschreven,

Bi den Keiser, in sinen Rade,

Ende geteykent,

VEREYKEN.

Naarder Verklaringe, belangende de Limiten den S T A P E L subject.

K Aerle, by der gracie Gods, Roomsche Keyzer, &c. Allen den ghenen die dese jegenwoirdighe sullen sien, Saluyt. Alzoo van weghen die Burgermeesteren ende Regierders Onser Steden van Delft, Amsterdamme, Rotterdamme, Schiedam, Briele mit huere consorten, mitgaders die Regierders van onse Steden van Antwerpen ende Remmerfwale, ons up den tweestften dach van deser jegenwoirdighe maent van Augusto xvc. xlij. zekere *supplicatie* overgegeven es geweest, inhoudende hoe dat geleden es omtrent een jaer, die voorscreven *Supplianten* ons zekere Clachten gedaen hadden, over en jegens den Regierders onser Stede van Dordrecht, roerende 't gebruyck van den Stapele: In welcke zaecke by ons op den xviiij. Octobris laetst-leden verclaert zoude zijn, dat die Regeerders van Dordrecht behouden soude den Stapele, ende Rechte van dyen, ter Plaetsen, jegens de Persoenen, op die Goeden, mit sulcke Limitacien, Ordonnancien, Restrinctien ende Modificacien, als wy verclaren ende ordonneren soude; naer-volgende welcker verclaringe zoude by ons, up den vierden in Junio oick laetst-leden, geordonneert zijn, Dat alle Coop-luyden, comende van Boven mit eenige Coopmanschappen, totter Stapele verbonden, in de Riviere vander Merwede ofte Lecke, varende Nederwaerts, gehouden souden wesen deselve Coopmanschappen tot Dordrecht te verstackelen, te vercoopen, ende de Rechten, daer toe staende, te betalen.

Naerder Verklarings, enz.

Mmm z

Ende

Ende al waert zoo dat de voorscreven van Dordrecht, nyet schuldich en waren hem contrarie de voorsz. Ordonnancie te draghen, alsof by der Sentencie verclaert zijn soude, hem alleene Stapel-Recht te *competeren*, mit nae-volgende restrinctien, ende oermits die Beveelen, van onsen wegen Pertyen gedaen hem te reguleren achtervolgende onse voorscreve Ordonnancie. Oick gemerckt dat nae *dispositie* van Rechten, 't gunt *specialicken* nyet verboden en wordt, blijft in vrydomme des ghemeens Rechts, daer by een yegelick geoorloft es allen Stroomen sonder eenighe lasten te gebruyckene; dese nochtans a nyet jegenstaende, 't hadden den Regierders der voorscreven Stede van Dordrecht geliefte mitter daet aen te haelen, sonder eerst van ons te hebben expressie Ordonnantie ende Verclaringen, ende den *supplianten* daer van *geadvertieert* te hebbene, diverse Scepen, comende uuyt Zeelant, van Antwerpen, ende andersins, zeylende die Oude Maeze af, willende naer Rotterdamme, Schiedam, Delfs-haven, ofte duer die Yslele, ende eenighe van die Schippers af te nemen de somme van tseftigh Ponden, mit diverse andere onkosten houdende andere Scepen ende Goeden, tot dat sy gelijcke somme op-gebrocht soude hebben, nyet jegenstaende dat van zoo langhen tijde als memorie van Menschen wesen mach, alle Scippers, comende van Westen, geseylt soude hebben duer die Oude Maeze, oick by weten van den Regierders ende Scippers van Dordrecht, sonder eenichsins tot Dordrecht Stapel-Recht gehoude te hebbene, sonder oick dat die voorschreven van Dordrecht Recht daer toe gepretendeert, off eenighe Uuytleggers a daer gehad hebben: Emmers soude de voorscreve Regierders, ende die Deeckens van den Scippers, ende veel van de Ghemeenen Scippers van Dordrecht selve dickwils bekent hebben, die Oude Maeze vry te zijn, oick ten tijde dat zy luyden pretendeerde 't Recht van Stapel te hebben up die Sesse Rivieren, als den Rijn, Maeze, Merwede, Lecke, Yslele, ende Waele; ende dat indien men anders gebruycken zoude willen, zoe souden Onse voorsz. Ordonnancie ende Restrinctien, up 't Gebruyck van der Stapel, nyet alleene in eenige pointen bliven illufoer, maer oick den *supplianten* die souden schijnen by dyen een weynich gevordert te zijne, aen-bringen groot achterdeel, alzo by der selve geordonneert soude zijn, dat alle Coopmanscappen Stapel-goeden, comende van Benede duer Bernisse, willende wesen tot Schiedam, Rotterdam, oft Delfs-haven, oft oock Opwaerts duer d'Yslele, en soude nyet gehouden zijn tot Dordrecht aen te vaeren, noch te Verstapelen: Ende nu is by veel Tijden ende Winden nyet mogelicken duer Bernisse te zeylen, ende hebben altijs die Scipperz, sonder eenich letsel, *optie* gehadt, tot hueren goet duncken te zeylen duer Bernisse, off duer de Oude Maeze; ende 't voornemen van dyen van Dordrecht blijvende, soude die Coop-luyden ende Scippers geconstringeert worden Scepen te doen maecken om buyten omme in de Zee te vaeren, tot groote achterdeele van onse Tol-Rechte; hadden daeromme de voorsz *supplianten* verfocht van ons te hebben Opene-brieven van *Mandementen*; uuyt crachte der welcker den voorscre-

ven Regierders, ende oick Scippers van Dordrecht bevolen soude zijn, op groote peyne jegens ons te verbueren, de voorscreve aengehaelde Scepen ende Goeden, onder hem-luyden wesende, costeloos ende schaedeloos te ontslaene; ende hem *supplianten*, zoe zy procederen, deselve te laeten volgen, ende oick te restituëren die Penninghen ende oncosten, die zy van d'andere ontfangen ende genomen mogen hebben; ende dat verboden soude zijn den voorscreven van Dordrecht, in 't gebruyck der voorscreven Oude Maeze, den *supplianten* eenich letsel aen te doene, ofte eenighe nyeuwigheden in 't Stapel-Recht te zoucken, daer van zy, voor daete van der Clachte, in possessie nyet geweest en zijn: Alles nyet jegenstaende eenighe *Appellatie* ofte *Oppositie* ter contrarie, ende altijs by provisie die voorscrevene Scepen ende Goeden van den *supplianten*, onder den voorz. van Dordrecht noch wesende, up souffisante *Cautie* ontsleggen soude warden, ende tot anders geordonneert waere, den selven verboden soude worden eenighe nyeuwicheyden, buyten oude *possessie* te plegen: Up welcke *Requeste* en *Supplicatie*, na dat by Ordonnantie van den *President*, ende Luyden van onsen *Secreten Raede*, den voorscreven van Dordrecht gethoent es geweest, zy huere antwoorde by geschrift overgegeven hebben, seggende, Dat die *supplianten* mit ongelijck, ende zonder zaecken, hem zelven beclaechden over de Regierders der Stede van Dordrecht: want men bevijsden soude dat zy van Dordrecht, in conformité van de Ordonnancie, den vierden Juny laetstleden *gepronunchieert*, geweest hebben over Scepen ende Goeden, by den Schout der voorz. Stede, gecomen wesende in 't Riviere van der Merwede; by zijnen Uuyt-leggers aen te doen haelen; daer af de Gedeputeerde der voorscreven Stede, als hier *supplianten*, voer den Commissarissen, ten verzoucke van der selver Stede, by den Hove van Hollandt, geordonneert ter contrarie, souden hebben willen sustineren den thiensten dach der maent July, versouckende provisie jegens 't Gewijsde der voorscreven Stede van Dordrecht; ende nyet wetende 't selve te gecrijgen, zoudén hebben alleenlicken up den Naeme van eenen *Pieter Heyndricxz.* Schipper van Purniereynde, by den voorz. Hove van Hollandt doen *expediëren* Opene-brieven, in cas van Reformatie, ende den Schout ende Regierders onser voorscreven Stede van Dordrecht doen roupen voor den selfden Hove, den xvij. der selver maent, aldaer de *supplianten conclusie* genomen hebben na hun goet duncken, verzouckende provisie, waer tegens de Schout der voorscreven Stede van Dordrecht sustineerde ter contrarie, docerende dat 't Gerecht van Dordrecht nyet anders dan in conformité van de voorscreven Ordonnantie, hun Vonnisse gegeven soudén hebben, ende dat mits dyen daer jegens geen provisie gegeven en mochte worden, 't welck oick by den Hove van Hollandt sulcx soude verstaen geweest hebben, die 't zelve by huere *appointement geinterloqueert* hebben, ende de principale materie gewesen in feyte, waer by die voorscreven van Dordrecht sustineren dat dese zaecke aldaer genouch *Litigieulx*, ende dat daeromme t'onrecht in de voorscreven *Requeste* gegeven,

ende Ons geprefenteert was: Ende voerts omme by oerdene t'antwoirden, ten principale van defer materie, hebben gefeyt, ende geallegeert waerachtich te wefene: Dat by der voorfcreven onfe Ordonnancie, die Riviere van der Merwede, van de Stapel-goeden daer inne comende, blijven in fulcken ftaet ende fubject den Stapele der voorfcreven Stede, als de zelve geweeft zijn volgende huere Privilegien, fonder dat de voorfcreven Stede, oft eenige huer-luyder Conforten, eenige Vrydom daer inne vercregen hebben, als men fonder eenige fwaricheyt, by 't in-houden van Tweefte, Thienfte, Twaelffte, ende Derthienfte Articulen van der voorfcreven Ordonnancie t'famen gevoucht, mochte verfaen; ende daeromme fouden *evident* zijn, dat de gene die de voorfcreve Riviere van der Merwede mit eenige Stapel-goeden willen gebruycken, dat zy-luyden daer mede gehouden zijn, volgende de voorfcreven Ordonnancie, tot Dordrecht te Stapel te comen, ende dat de gene die 't zelve nyet gedaen en hebben, by den Schout der voorfcreven Stede aengehaelt mogen warden; ende dat nyemant hem mach beclaegen fulcx aen-gehaelt te wefene van der *Mulde* daer inne hy conforme de voorfcreven Ordonnancie, by 't Gerechte van Dordrecht gecondempneert es, ende daeromme de voorfcreve Requefte t'ongelijke geprefenteert: want 't gunt dat gebuert was, en es in de Oude Maeze nyet gebuert, maer in de Merwede: Om van den welcken claerder verftant te gheven, hebben de voorfcreven van Dordrecht doen zeggen ende *propneren*, dat de Riviere van der Merwede van allen ouden tijden cours gehadt heeft tuffchen twee Dijcken, nederwaerts loopende van Gorchem, beneden oft omtrent het Huys ter Merwede, laetende 't felve Huys aen de Zuyt-zijde, ende die Kercke van Papendrecht aen de Noort-zijde, ende zoo voorts verby de Stede van Dordrecht, laetende de zelve Stede aen de Zuyt-zijde, ende dat landt van Zwindrecht aen de Noort-West-zijde, ende voorts nederwaerts verby de Hambochts Heerlicheyt van den Dubbeldam, ende de Mijle, laetende de felve Hambochts Heerlicheneden aen de Zuydt-zijde, loopende voorts verby het Dorp van der Linde, laetende 't felve Dorp aen de Noordelicke-zijde, ende voorts noch nederwaerts naer 't Dorp van Putters-hoeck, laetende 't felve Dorpe aen de Zuyt-zuyt-west-zijde, loepende zoe voorts neder naer het Dorp van Heer Jans-dam, laetende 't felve Dorp aen de Noort-noort-oest-zijde, ende zoe voorts nederwaerts loopende verby het Dorp van Heynen-oort, laetende 't felve Dorp aen de Zuyt-zijde, ende dat Dorp van Roen aen de Noort-zijde, en zoe voorts Nederwaerts; loopende tot omtrent half wegen tuffchen dat Dorp van Putten ende Heynen-Oort, daer de felve Merwede eerft vallet, ende comt in de Oude Maeze: Zeyde oick, dat men bevijnden foudede by veele ende diversche Autentijcke Brieven, de voorfcreve Dorpen ende Ambochts Heerlickheyden huere Bepalingen en *Limiten* aen de voorfcreven Riviere van der Merwede te hebbene; ende oick dat de Heere van der Merwede foudede de Viffcheryen in der Merwede, onder de voorfcreven Bepaelinge uuyt-gegeven hebben: Ende om noch te bewijfen dat de Oude Maeze onder

onder de voorscreven Limiten noyt huere cours gehad en hadde, ende dat men 't selve noch tegenwoirdelicken by den Ouden Vestigien mochte onder-tasten, zeyden de voorscreven van Dordrecht, dat de zelve Oude Maeze een Arm es uuyt de principale Maeze, comende duer Mazieres ende 't Landt van Luyck, ende heeft den selven Erm ofte Oude Maeze, huer cours oft loop gehad duer de Duffen en 't Landt van den Verdroncken Waert, Zuytwaerts van Dordrecht, ende van 't voorscreven Dorp van Putters-houck, ende oick Zuytwaerts van 't Dorp van Maes-dam, aldaer de zelve Oude Maeze jegenwoerdichlicken binnen Bedijckt legget, als men 't selve by *Oculaere inspectie* mochte bevijnden: Zeyden noch, dat de Geestelicke *Jurisdicctie*, by de selve Oude Maeze, van malcanderen gescheyden worden, ende fulcx forteren de ghene die Zuytwaerts van der Ouder Maeze gelegen waeren, onder de *Jurisdicctie* van Luyck; ende die Noortwaerts daer aff gelegen waeren, als Maes-dam, Putters-houck, des Heeren Landt van Moerkercken, waeren onder de Bisdom van Utrecht; dat by den Oude Maeze oick gescheyden was Zuyt-Hollandt van der Heerlicheyt van Putten ende Strien: Zeggende voorts kennelick ende *notoer* te wesen, dat Maes-dam, Putters-hoeck, Heynen-oert, forteerde onder 't Bisdom van Utrecht, ende onder de Graefflicheyt van Hollandt, als gelegen Noortwaerts van der Oude Maeze; ende midts desen ende daeromme en mochte de Riviere van der Merwede, loopende Noortwaerts van den Dorpe, vast aen Putters-houck nyet geseyt zijn d'Oude Maeze: Zeggende onwaerachtich te zijne, dat de *supplianten* de selve Reviere over lange jaren, sonder te Verstapelen, gebruyckt zoude hebben, immers soude men vijnden dat veele ende diversche Scepen daer inne gecoemen wesende mit Stapel-goeden, tot Dordrecht Verstapelt hadden in sulcken schijn, dat men 't getal van dyen nyet en mochte weten; daer toe vougende, dat verre binnen memorie van menschen het Diep by Dordrecht, waer doer de Scepen comen, duer de voorscreven Riviere passeren moeten, nyet bruycwaer en was, maer binnen corten aeren herrewaerts op gecomen; maer was Bernisse de gemeen passaege aldaer de Scippers van Dordrecht, comende van West, noch onlanx gepasseert hebben. Zeggende voorts, dat de *supplianten* behoiren te attenteren waer toe zy-luyden voor de Commissarijssen, by ons geordonneert in de Sentencie, daer by wy verclaert hebben, dat die van Dordrecht zoude behouden de Stapele, en de Rechten van dyen gecontendeert hebben, ende wat zy-luyden aldaer voor die voorscreven Commissarijssen begeert hebben, ende wes hem-luyden op huere *comentie* ende begeerte, by der voorscreven Ordonnancie toegelaezen word: want men bevijnden soude, dat zy-luyden gecontendeert hadden om der Vrydom van der Yssle, ende oick om de Vrydomme in de Canalen ende Wateren die mitter tijdt in de plaetse van d'Yssle *gefrequemeert* zoude worden, ende voorts om een vry passaege naer Zeelandt, Brabant, Vlaenderen, derwaerts reyfende, ende wederkeerende, zoc wel duer de Maeze, 't Velt

't Velt by Dordrecht, de Merwede, Bernisse, ende anders: Up welke *conclusie* ende begeerte gevolcht is de *moderatie*, by ons gedaen in't Thienste Article, verclaerende, dat de voorscreven Steden, de Riviere van Yslele zoude mogen ghebruycken, van Noorden nederwaerts passerende de Stede van Rotterdamme, sonder tot Dordrecht te Verstaepelen, uuyt-genomen Cant-hout, Cromp-hout, ende Eycken-Plancken: Ende beroerende de verder *Petitie*, was de voerscreven *supplianten* toegelaten, alleenlickende te passerer Bernisse, willende wesen te Schiedam, Delfs-haven, Rotterdamme, ofte Opwaerts duer d'Yslele ter Goude, sonder oick gehouden te wesen tot Dordrecht te Verstaepelen. By allen welcken, ende veel meer redenen van Huerer twegen *geallegeert*, zy *geconcludeert* hebben, dat de *supplianten* oft *requirante* souden verclaert worden tot Huere verfoeck, ende provisie nyet Ontfangelick ende dat het selve Hem-luyden, ingevalle van Ontfangbaerheyt, Ontsey soude worden; maeckende heefsch van Costen, Scaeden ende Interesten welcke antwoirde geordonneert es geweest, getoocht te zijne: Den *supplianten*, om daer up te *repliqueren*, zoe zy-luyden oick by gefcriste gedaen hebben; ende die van Dordrecht *geduplicateert* elck van de voorscreven Pertyen *allegerende diverse* Redenen ende Middelen, *persistierende* in Hueren voerscreven *sijnen* ende *conclusyen*, overleggende oick elke verscheyde Brieven, *Certificatien* ende *Munimenten*, tot Huere *intemie* dienende, versouckende beyd Pertyen Hem-luyden Recht ende Justicie *geadministreert* te wordene: Doen t wetene, Dat ghesien in Onsen voorsz Secreten Raede de Requeste, Antwoirde, Replijcken, Duplijcken van de voorsz Pertyen, en de *productie* dae mede overgegeven ende gedient aen beyde zijden, ende *geconsideert* al't gen datter behoirde *geconsideert* te zijne: Ende nae dyen onsen zeer Lieve en Beminde *Sustere* de *Coninginne* ende *Douaigiere* van *Henegouwe*, van *Bohemen*, *Et* voor ons *Regente* en *Gouvernante* in onsen Landen van Herwaerts overe, dae aff rapport es gedaen: Wy, by de *Deliberatie* van onser voorsz *Sustere*, ter Advijse van den Ridders van onser Oerdene, ende den Hoofden ende Luyden van Onsen Raede van Staete, *Secreten* ende *Financien*, neffens Haer wesende om *Proces* tusschen den voorscreven Pertyen te scuwen; Hebben by onse Sentencie diffinitive, verclaerende de Tweeste, Thienste, Twaelfste, end Derthienste Articulen van onser voorsz Ordonnancie van der Stapele in questien, Gezeyt ende Gewesen, Zeggen ende Wijsen, *Dat de Goeden en Coopmanscappen van Stapele, passerende duer de Riviere, tusschen Putters-houck end 't Landt van Zwijndrecht, zullen subject wesen ten Stapele, van onsen voorsz Sted van Dordrecht, te wetene, te Verstaepelen, van Scepen te veranderen, ende d Stapel-Rechten te betaelene, zonder nochtans gehouden te wesen te Vercoopen* alsoo 't by de voorsz Derthienste Article gedisponeert es. Des t'oirconde, Zoe hebben Wy onsen Seghel hier aen doen hanghen. Gegeven in onse Stadt van Brusslele, den twee-en-twintichsten dach van Augusto

in 't Jaer ons Heeren Duyfent vijf hondert een-en-veertich: Van onsen Keyzer-Rijcke 't twee-en-twintichste. Ende van onsen Rijcke van Castillien ende anderen, 't ses-en-twintichste.

Upde Ploye stont gescreven,

By den Keyser, in sijnen Rade,

Ende onder-geteykent,

VEREYCKEN.

Verklaringe van Keyzer Karel, nopende het Verbodemen en Verstapelen van Rijs, werdende gevoerd voorby de *Stede* van *Dordrecht*, of binnen de Limiten van den zelven STAPELE.

ALzoe onlanx die *Burgermeesters* ende *Regierders* der *Stede* van *Rotterdam*, voir hem zelven, ende uuyt den naeme van de *Poerters* ende *Inwoenders* van yere, den *Keyzer* huer-luyder *supplicatie* overgegeven ende *gepresenteert* hadden, by der selver te kennen ghevende, Hoe al est zoe dat zy over langhe tijt an Jaeren, yminers zoe langhe dat gheen *memorie* en ware ter *contrarie*, in astighe en vreedsamighe *possessie* hadden geweest, omme mit huere *Rijs* te geruycken alle die *Rivieren* des *Keyzers*, mitsgaders te mogen *passeren* die *Stadt* an *Dordrecht*, soe wel hangende die *Processen* die zy *supplianten*, tegens de selve an *Dordrecht* *gesustineert*, hebben gehadt, als oick naeder *pronunciatie* van en *Sentencie* van *Zijne Majesteyt*, tusschen den *Pertyen* gegeven, den *iiij.* duy laetstleden, sonder eenich hinder of belet ter *contrarie*. Dese nyet jenenstaende die *Burgermeesters* ende *Regeerders* der voorscreven *Stede* van *Dordrecht*, hadden de *Facme* laeten gaen onder den *Scippers*, dat nyemandt, mit *rijs* geladen, hem vervorderen soude te Vaeren voorby *Dordrecht*, sonder aen te sprecken ende te *Verstapelen*, *contrarie* de *possessie* van den voirscreven van *Rotterdam*, die zy nae daete van der voersz *Sentencie* gebruyckt hadden, mits dat daer af in geenen van den *Processen* *menctie* gemaickt es geweest: Ende alzoe enighe *Poerters* van *Rotterdam* mit hueren *Rijs-Scepen* *gearriveert* hadden tot *Dordrecht*, die voirsz van *Dordrecht* *pretenderende* 't selve *Rijs Stapel-Goedt* te wesen, hebben hem verboden te *Zeylen*; mits welcken die *Scippers* huer *Scepen* aldaer hebben moeten laeten blyven, tot huere groote scaede en achterdeel, ingesien dattet verderffelick *Goedt*, ende van zeere cleynen ende vijlen prijse, immers minder dan *Affchen*, *Vellighen*, *Barninchout*, ende *Houpen*, die by

't Verbode-
men en
Verstapelen
van Rijs.

de voirscreven *Sentencie* verclaert zijn *Stapel-vry* te wesen, ende en soude nye draeghen d'oncoften van 't *Verstapelen*, gemerckt inede dat de voirscreven *Rij* nyet geoorbaert en wordt dan tot *commoditeyt* van den *Landen*, als tot *prefer vacie* ende onderhoudenisse van *Dijcken* ende *Dammen*, ende oick ten oirbae van den *Visscheryen*, om *Vuycken*, *Schuttinghen*, ende anderen nootzaeckelicke *Korven* daer af te maecken voir den *Visschers*: *Verfouckende* daer omme om den voirsz redenen, ende anderen in hueren voirsz *supplicatie* ge roert, dat hem *geaccordeert* warden *Openen-brieve*; uuyt crachte van de welken den voirsz van *Dordrecht* bevolen worde, op grooten *Peyne*, de voirsz *Scopen* mit *Rijs* costeloes en scaedeloes te ontslaen, ende gedoghen de zelve t laeten *Vaeren vry* ende *Vranck*, sonder belet, maeckende eysch van costen scaeden ende interesten. De welcke *supplicatie* gethoent es geweest den *Gedeputeerde* der voirsz *Stede* van *Dordrecht*, omme daer up te antwoirdene, di huere antwoirde in gescrifte overgegeven hebben, hem-luyden *funderende* u hueren *Rechten*, *Privilegien*, *Sentencien* ende *Ordonnancien* der voirscreve *Keyzerlycke Majestejt*, nae der welcke de *Partyen* schuldich zijn hem selven voer den toe-comende tijt te reguleren, sonder te *disponeren* wes voertijts *geuseel* es geweest: Ende was te vervreemden, dat die voirsz van *Rotterdam* mitte voersz oude *usancie*, *contrarie* de voirscreven *Ordonnancie*, hem selven wilde behelpen, aengesien dat zy, *conform* de selve *Ordonnancie*, de *Reviere* van de *Yssle* vry gebruycken, die boven *memorie* van menschen de *Stapele* *subject* es geweest, als de selve ter date van der voirscreven *Ordonnancie* was; die oick *expresselick* in 't *Privilegie* van der *Stapele* *genommeert* staet: Oick waeren di voirscreven van *Rotterdam*, *supplianten*, nyet *gesundeert* te *exipiëren* *Rijs*, onde 't deckfel dat by den voirscreven *Ordonnancie* *Houpen* *geexcipieert* zijn: want b der *exceptie* van d'eene *specie*, wardt al andere onder d'*Ordonnancie* *gecomprehendeert*, ende wordt de selve *Coopmanscappe* van *Rijs* in groote menichte van boven, uuyten *Lande* van *Gelre* en *Cleve* neder gebracht, ende es mede te *Dordrecht* *Verstapelt* ende *Vercocht* van allen ouden tyeden: *Verfouckende*, om de voirscreven redenen ende andere, in huere antwoirde begrepen, dat *Zijn Majestejt* believde dese saecke te *decideren*, 't zy by gevouch, oft anders, sonder groote treyn van *Proces*, omme de voirscreven *Stede* eensdeels te verlichten van lasten ende oncoften: Ende *concludeerde*, dat de voirscreven van *Rotterdam* soudent verclaert worden in hueren *verfouck*, ymmers als zy 't selv doen, nyet ontfangelick, als daer toe te vouch up zijnde: Ende in gevall van ontfancbaerheyt, dat het selve hemluyden ontfeyt soude worden, maeckende eysch van costen. Waer op na *Replycke* en *Duplycke* scriffelick overgegeven, mitsgaders alle 't gunt wes de voirsz *Pertyen* aen beyde zijden hebben willen *exhiberen* tot *justificatie* van huere *intentie*, ende op al ghelet. Die *Keyzer* mit goede en rijpe *deliberatie* van *Raide*, zeyt, ende verclaert by desen, De alle 't *Rijs*, dat die voirscreven van *Rotterdam* *gecocht* sullen hebben, staend tot huere *pericule* ende *fortune*, ende willen *Vouren* verby de voirscreven *Stad*

van *Dordrecht*, oft binnen den *Limiten* van der *Stapele*, sullen sy moeten *Verbodemen*, ende betaalen die *Rechten* daer toe staende, sonder schuldich te zijn te *Verstapelen*; maer van *Rijs*, den *Poerters* van *Rotterdam* nyet toebehoerende, dat de *Coopman* verby de *Stadt* van *Dordrecht*, oft binnen den *Limiten* van der *Stapele*, sal willen doen *Vouren*, dat sal men schuldich zijn te *Verstapelen* ende te *Verbodemen* gelijk andere *Stapel-Goeden*. Aldus gedaen en geordonneert in de *Stadt* van *Bins*, den iij. dach van *Januarij*, xvc. een-en-veertich. Aldus onder-geteyckent,

L. de Z O E T E.

V E R D R A G H,

Overkomen, geaccordeert ende gesloten tusschen de *Stadt Dordrecht*, ende de *Stadt Gorchum*, aengaende den *STAPEL*, in 't Jaer 1541.

Alfoo apparent was diversche *Questien* ende *Processen* te rijzen, tusschen den *Borgermeester*, ende *Regeerders* der *Stadt* van *Dordrecht* ter eender, ende den *Borgermeesteren* ende *Regeerders* der *Stadt* van *Gorchum* ter ander zijden, apten verstande ende meyninge van eenige *Artikelen* in der *Ordonnantie*, van wegen der *Keyserlijcke Majesteyt* gedivulgeert ende uytgegeven, op 't stuck van den *Stapel* tot *Dordrecht*, in *Junio* 1541. Iestleden: Die van *Gorchum* voorsz justinerende dat by den seften *Artikel* der selver *Ordonnantie*, hemlyuden geoorloft ende toegelaten soude wesen van *Noorden* ende *Westen* voorby de *Stadt Dordrecht* tot *Gorchum*, sonder *Verstapelen*, *Verkoopen* oft *Verbodemen*, te mogen voeren alle manieren van *Houten* dat sy in der *Stadt*, ende in den *Lande* van *Arckel* souden behouven: Insgelijcks, dat onder 't *Landt* van *Arckel*, gementioneert in den achtsten *Artikel* der voorsz *Ordonnantie*, begrepen soude wesen de *Steden*, *Dorpen*, ende *Landen* van *Dalem*, *Spijck*, *Hoekelom*, *Lcerdam*, *Asperen*, *Ackoy*, *Hagesteyn*, *Vueren*, ende andere, als voortijds aen de *Heerlijckhey*t ende *Lande* van *Arckel* behoort hebben, ende daer van gesneden ende gescheyden wesende. Dat oock uyt crachte van den *Negenthienden* *Artikele* der *Ordonnantie*, haere *Schippers* van *Gorchum*, binnen de *Stadt Dordrecht* soude mogen aennemene alle *Vrachten*, ende met den selven van daer varen op alle *Havenen*, sonder bekroon van den *Schippers* van *Dordrecht*, anders dan van haer *Voorlaedinge*, soo verde sy 't om het selve *Loon* doen wilden, mit meer andere diergelijcke voorstellen, ende die van *Dordrecht* ter contrarien. Eerst, aengaende 't sefte *Article*, dat 't selve nyet te verstaen was, dan van *Hout*, comende van boven den *Rijn* aff; maer nyet van

Verdrag
tusschen
Dordrecht
en Ger-
chum.

den Houte, dat zy van Noorden ende Westen soude mogen haelen. Dat oick onder 't Landt van Arckle, noch in den Arckelschen Gewassen, in den Achtsten Article geroert, nyet begrepen en moghen worden andere Steden en Dorpen, ofte Landen, dan die jegenwoirdelicken, ende over hondert Jaeren, ende den Drost-Ampte van Arcl Gecomprehendeert, Bedreven, ende Berech zijn gheweest, als die Stadt Gorcom mit Zes ofte Seven Dorpen: Voort aengaende 't Negentiende Article, ghemerct den Scippers van Dordrecht voor date van der voorz Ordonnantie, noyt toegelaeten en is gheweest, tot Gorcom te laeden: ende al waere hemlyuden 't selve toegelaeten; zy haere Laedinghe, tot Dordrecht comende, souden moeten Verstapelen ende Verbodemen. Dat daeromme dyen van Gorcum, by den selven Negentiender Article anders nyet toegelaten en is, &c. mit meer andere redenen ende middelen, jegens 't voorstel van dyen van Gorcum geallegeert: Ende omme vrientscap tusschen desen Tween Steden te maecten ende t'onderhouden ende alle processen, moeyten ende onverstant, die daer uuyt soude mogher spruyten, te verhoeden: Soo zijn de selve *Borgermeesteren* ende *Regeerders* van beyde Steden voorz, door tusschen-spreken van ons *Peter du Bruel, Raed* ende *Advocet Fiscael* van den *Grootten Raedt* tot *Mechelen*, ende *Geraerdt Rennoy Raedt* ende *Meeft* van sijne *Majesteyts Rekeninge* in *Hollandt*, getreden in vriendelijcke communicatien: ende naer lange ende diverse propooften, disputatien, vertreckinge ende deliberatien, oock eyndelijcken in vrientschapper overkomen, gefloten ende geaccordeert, in der manieren hier naer volgende:

I.

Erstelijck, dat die van Gorcum alle haer Haver, Tarwe, Boonen, Erweten ende Garste, van haer selfs Gewasch, ende andere die tot Gorcum in Sacken of Schuyten ter Merckt gebracht, ende by hem-luyden gekocht sal werden (sonder eenighsins te roeren de Stapel-Goeden, van boven komende) in haer selfs, of harer Medepoorteren Schepen sullen mogen Laden, ende op den selven Bodem voorby de Stadt Dordrecht voeren, sonder Verschepen of Verbodemen, mits brengende Certificatie van de menighden, die sy luyden geladen sullen hebben.

II.

Ende tot die selve Granen tot Gorcum als vooren, in Schuyten of Sacken ter Merckt gekomen ende gekocht zijn geweest, of van haer selfs Gewasche is, betalende van de drie Hoedt Gorchums, soo

voor Makelaerdye tot der Stadt Dordrechte behoef, als van Meet-gelde, te samen drie grooten Vlaems, sonder meer: Ende nemende eenen Volger, Schip of Schuyte van Dordrecht wesende, hebbende eer Schip niet wraeckbaer, ende groot naeden eyfch van de quantiteyt van de Graner dien die van Gorcum geladen sullen hebben; welverstaende, dat de selve Volger gehouden sal wesen over te nemen, ende te Laden in sijn Schip, 'tzy tot Dordrecht oft onderwegen, soo veel als de Schipper of Koopman believen sal, oft van doen sal hebben: Ende ten eynde, dat geen gebreck valle aen den Volgers, sullen de Regeerders van Dordrecht daer toe stellen sulcke Peynen als hemlyuden inder tijdt noodlijck sal duncken.

III.

Ende alle andere Granen, hier boven niet gespecificeert, sullen die van Gorcum gehouden

houden wesen tot Dordrecht te Verftapelen, Verkoopen, Verbodemen, ende alle Rechten van dien te betalen, 'ten ware dat fy in haer eygen oft Mede-poorteren Schepen geladen hadden eenigh Kennipzaet, Mollert-zaet, oft Boeckweyt, tot zenen Laſte ende daer onder: In dien gevalle fal den Borgermeester der Stadt Dordrecht hemluyden 't ſelve voorby laten Voeren, mits hem aenſprekende, ende oorlof biddende, ſonder Verkoopen oft Verbodemen, mits betalende half Makelaerdye, ende 't Meet-gelt als voren, ſonder meer,

IV.

Item, ſullen oock in haer ſelfs, oft Mede-poorteren Schepen, van Weſten mogen halen, ende ſonder Verkoopen oft Verbodemen, voorby Dordrecht Voeren alle maniere van Soute, mits nemende eenen Volger als vooren, ende betalende ten Excijs oft Makelaerdye, ende 't Meet-gelt daer toe ſtaende, behouden ende onvermindert der ſelver van Gorchum haer Vryneydt van de vijf $\frac{1}{2}$ Mudden, daer van fy ongehouden ſullen wesen yet te geven, ſoewel als die Schepen meer Souts geladen ſullen hebben, als dat fy anders geen dan vijf $\frac{1}{2}$ Mudden geladen hebben, als in de Ordonnantie.

V.

Van gelijcken ſullen fy van Noorden ende Weſten mogen halen, ende voorby Dordrecht tot Gorchum Voeren, alle hout, Wageſchot, Sparren, ende diergelijke, hemluyden tot haren ſtete ende beoeften dienende, ſonder Volger of yet laer van te betalen; maer geen Krom-hout, Kant-hout, noch Eycke Plancken, dan mits nemende eenen Volger, ende betalen alle Rechten, naer-volgende d'Ordonnantie.

VI.

Item, ſullen oock in Gorchumſe, of ander vremde Schepen, voorby Dordrecht mogen Voeren, ſonder Verkoopen, Verbodemen of Verftapelen, generalijcken alle Stapel goeden die fy Weſtwaerts ende Noortwaerts, als tot Antwerpen, in Zee-landt, tot Amſterdam, of elders in die

Quartieren ende Geweſten ſullen koopen, ende tot Gorchum willen brengen, omme aldaer geſleten ende gedistribueert te werden; mits betalende alleenlijk de helft van de Makelaerdyen met het Meet-gelt ende Waegh-gelt daer toe ſtaende, ende nemende eenen Volger, 't zy Schip of Schuyte, na der quantiteyt van de Goeden; behaltelijck dat de Koopman in perſoon, oft by geſchrifte onder ſijn Handt-teycken affirmieren fal, dat 't Goedt hem toebehoort, die quantiteyt van ſijn Ladinge, ende dat hy 't ſelve Goedt nergens elders dan tot Gorchum Voeren fal, 'ten ware nochtans dat fy van de ſelve Goeden meer dan halve Laſt geladen hadden, in welcken gevalle fy gehouden ſullen wesen eenen Volger te nemen, ende te betalen die volle Makelaerdye, ende andere Rechten daer toe ſtaende, naer de ſelve Ordonnantie.

VII.

Ende of yemandt van Gorchum by Vry Goedt, ongehouden te Verftapelen, vijf of ſes Sacken Meels geladen hadde, ende vijf hondert Yfers, ſonder meer, komende van Weſten, 't ſelve fal hy oock voorby de Stadt Dordrecht tot Gorchum mogen Voeren, ſonder Volger, Verftapelen of Verkoopen, mits betalende alleenlijk van vijf hondert Yfers, tot behoef van de Ses Gilden, eenen ſtuyver, ende van de ſes Sacken Meels eenen halven ſtuyver; des als fy by nacht paſſeren, ſullen dat mogen te kennen geven den Tollenaer.

VIII.

Van gelijcken ſullen fy voorby Dordrecht, ſonder Verftapelen, Verbodemen, Verkoopen, of eenige Impoſitie te betalen, tot Gorchum mogen brengen alle Weſterſche Wijnen, die tot hare ſlijtinge ende nootdruft behoeven ſullen,

IX.

Item, als die van Gorchum geladen ſullen hebben een knye Klap-houts, met een duyſent Bodems, of vijftigh ſtuck Ribben, ende daer onder, ſonder eenigh ander Stapel-goedt, 't ſelve ſullen fy oock voorby Dordrecht mogen Voeren ſonder Verkoopen,

pen, Verftapelen, Verbodemen, oft eenigen onkoff, mits alleenlijck den Borgermeester aenfprekende, ende oorlof biddende; maer niet daerover, sonder oorlof of confent van den Borgermeesteren te hebben: Ende als fy dat met ander Stapel-goeden geladen hebben, fullen gehouden wesen te nemen eenen Volger, naer d'Ordonnantie.

X.

Als oock die van Gorchum in twee Schepen niet meer Stapel-goedts (gehouden wefende eenen Volger te nemen) geladen fullen hebben, dan een Schip van Dordrecht soude mogen voeren t'eenemael, foo fullen fy mogen volftaen, mits nemende alleen eenen fulcken Volger voor beyde die Schepen.

XI.

Van gelijcken fullen fy voorby Dordrecht mogen Voeren eenigh kleyn getal, oft menighte van Schoof-hout, Boighhout, Schoppen-hout, Klompen ende Blaesbalcken-hout, tot discretie van den Borgermeesteren van Dordrecht, mits betalende behoorlicke Impositie, indien by der Ordonnantie eenige daer toe gefelt zy.

XII.

Infgelijcks fullen fy voorby Dordrecht mogen Voeren, feven, acht, negen, of thien Tonnen Oefts, van den Arkelfchen Gewaffche, ende dat tot Gorchum in Schuyten ende Sacken ter Merckt gebracht werdt, sonder Verftapelen, Verbodemen ofte Verkoopen, mits alleenlijcken den Borgermeester aenfprekende, ende oorlof biddende, ofte ten uytterften niet meer dan twaelf Tonnen, maer dat tot discretie van den Borgermeesteren, mits betalende, tot profsijte van de Kercke, van elke Tonne vijfthien penningen, volgende d'Ordonnantie.

XIII.

Item, fullen oock voorby Dordrecht mogen Voeren, ende opgehouden zyn van allen Stapel-Rechte ende Impositien, Tonnen, Horden, Rijs, Teenen, ende diergelijcke fpecyen van Houte:

XIV.

Ende foo wanneer tot Dordrecht geen Schepen ofte Schuyten gevonden fulle worden, naer eysch van den Laft of Lafting van den Stapel-goeden, of dat nie mandt om redelijcken Loon volgen en wil foo fal den Borgermeester van Dordrecht in der tijdt daer inne voorfien: te weten, mit taxerende 't Loon van den Volger, of den Schippers van Gorchum confenterende te mogen voort varen, sonder Volger oft Verbodemen: Welverftaende, dat als dien van Gorchum geoorloft fal werden voort te varen sonder Volger, fy als dan betalen fullen dubbelt van fulcker Makelaerdye, al hier vooren in desen Accoorde op elke Partye of fpecyen van Goeden gefelt is.

XV.

Ende hier mede fullen die van Gorchum hem verdragen ende te buyten gaen, verdragen ende gaen te buyten mits desen, d'Vryheyt ende Exemptien die fy fustinere willen hemlyuden gegeven te wesen by de seften, achtften, ende negentienden Artijckele van de voorfz Ordonnantie.

XVI.

Ende dit al onvermindert de voorfz Ordonnantie in allen anderen Poincten end Artijckelen, by Accoorde ende Appointement verandert wefende; welcke Ordonnantie tuffchen den felven van Dordrecht ende Gorchum, anders in hare vigeur end kracht blyven fal: Ende en fullen die van Gorchum geen faueur doen, yemande, wi hy zy, omme die van Dordrecht in haren Stapel-Recht te defrauderen of verkorten noch de voorfz Ordonnantie eenighfins te breken.

XVII.

Item, of tot eeniger tijdt bevonden war dat eenich Koopman of Schipper dit voorfz Accoord ende Appointement gebroken, o daer jegens gedaen hadden, die fullen daer aen verbeuren de felve Peyne, begrepen in de voorfz Ordonnantie: te weten, voo d'eerfte reyfe dat yemandt bevonden fal wesen jegens eenigh Poinct van desen Accoorde

le, of van de Ordonnantie gedaen te hebben, te betalen de somme van tseftigh Carolus guldens eens, ende boven dien de koten van den Officier ende sijnen Dienaers, e verhalen aen de Schepen ende Stapel-goedt daer inne wefende; de tweede reyse ondert twintigh Carolus guldens, te verhalen als vooren; de derde reyse te verbeuren 't geheel Schip en Stapel-goeden daer inne wefende, als boven, ende onvermijntert de voorfz koten van den Schout ende sijnen Dienaers: ende voorts soo dickwils ende menighmael als na de derde reyse een fchipper of Koopman bevonden fal werden tegens 't inhouden van desen Accoorde gedaen te hebben, fal daer aen verbeuren elcke reyse fijn Schip ende Goedt, als vooren; welcke voorfz Boeten ende Confiscatien wesen fullen, d'een helft tot profijte van de Keyferlijcke Majesteyt, ende d'ander helft tot profijte der Stadt Dordrecht: Ende fal dat gewijfde by die van Dordrecht daer op, conformitè van desen Accoorde gedaen, executie hebben, niet tegenstaende oppositie of appellatie, ende sonder præjuditie an dien.

XVIII.

Ende ten eynde dit voorfz Accoordt vast ende gestade blyve ten eeuwigen dage, allen de voorfeyde Partyen te samen daer aen de Keyferlijcke Majesteyt volgen Ratificatie ende Approbatie, ende hemlyuden

elcks befonder, tot onderhoudt van den selven laten condemneren.

XIX.

Aldus overkomen, geaccordeert ende gefloten, oock mede by beyde Partyen geaccepteert ende gelaudeert binnen der Stadt Dordrecht: Ende tot kennisse van allen desen, hier van gemaeckt twee Charteren, van woorde te woorde alleens luydende.

By ons *Peeter du Bruel*, Raedt ende *Advocael Fiscael*, ende *Geerard Rennoy*, *Meeftier van de Rekeninghe* voorfeydt; onderteekent; ende met beyde der voorfz Steden van Dordrecht ende Gorchums groote Zegelen bezegelt, op den twee-entwintighften November, wefende St. Cecilien-dagh, in 't Jaer onfes Heeren vijftien hondert een-en-veertigh. Onder de Ploye stont Gefcreven en Onderteykent aen de rechter fijde, *P. du Bruel*, ende *G. Rennoy*. Ende was desen Brieff Befeghelt mit Twee groene uuythangende Segelen, d'eeene ter rechter hant, was van groenen Waffche, ende der Stede van Dordrecht; ende d'ander oock uuythangende in groenen Waffche, stont in, de Hoogh-Arckel-Poort, mit Twee ronde Toren; ende om die Circumferentie stont gefcreven; SIGGILLUM OPPIDANORUM DE GORCHUM.

Naarder Verklaringe, op 'et voorgaande VERDRAGH.

Alzoo by den Accoorde gemaeckt, by Tuffchen-fpreecken van Ons *Peter du Bruel*, Raedt ende *Advocael Fiscael* van den Grooten Raidt des Keyzers tot Lechelen, ende *Geraerd Rennoy*, Raidt ende *Meeftier* van den Rekeninghe des Keyzers in Hollant, tuffchen den *Burgermeesteren* ende *Regierders* der Stadt van Dordrecht ter eenre, ende den *Burgermeesteren* ende *Regierders* der Stadt van Gornichem ter andere zijde, onder andere gezeyt is, Dat die van Gornichem, offerende voorby de Stadt van Dordrecht mit zeeckere Stapel-goeden, gehouden zoude wesen eenen Volger te nemen, sonder te seggen hoe verre die Volger gehouden zoude wesen te Volgen, ende voorts dat die van Gornichem nyemande,

wie

Naarder Verklaringe op 'et voorgaande Verdrag.

wie hy waere, soude eenigh *Faveur* doen, omme dien van *Dordrecht* in haer *Stapel-Recht* te *Defrauderen* oft *Vercorten*, noch die *Ordonnancie* van de *Keserlycke Majesteyt*, dyen aengaende, te breecken, sonder te verclaeren d' meeninge van de selve *Faveure*; ende dat *Pertyen* aen *bejde zijden*, verduchtende dat daer nuyt eenich *Behael* ofte *Onverstant* soude moghen comen aen *Ons Peter du Bruel*, ende *Geraerdt Rennoy* voirscreven verzocht hebben *Hemlyuden* daer up *Onze meyninge* ende *verstant* by geschrifte te willen geven *Soe* ist, dat *Wy Peter du Bruel*, ende *Geraerdt Rennoy* voirsz, omme te verhoeden toecomende *Onverstant* ende *Behael*, *Attesteren* ende *Certificeren* b' dese, *Onse meyninge* en *verstant* te wesen: *Eerst*, roerende den *Volgers*, d' als dyen van *Gorchum* gehouden zijn eenen *Volgher* te nemen, zy dyen *Huyre* sullen op *Berghen*, indien zy zonder *fraude* ofte *bedroch* vercoopen, ofte leveren willen, oft *t'Antwerpen*, ende voorts daer mede te moghen *Vaeren* te *Plaetsen* toe, daer zy meynen dat *Stapel-Goedt* eerst ter *Venten* te steller ende *Vercoopen* willen, ende oft zy die tot *Antwerpen* oft tot *Mechelen*, daer zy die eerst op gesceept hebben gehad, niet vercoopen moghen, sullen a dan ende in dien gevalle, andere *Merckten* ende *Steden*, mitten selven *Goede* moghen besoucken, al sonder *Becroon* van der *Stadt*, oft *Scippers* van *Dordrecht*, ofte yet te verbueren. Ende aengaende van gheen *faveur* te doe yemande, in *Prejudicien* van den *Stapel-Rechte*, oft van den *Ordonnancie*, d' oick *Onse meyninghe* ende *verstant* dien aengaende es, Dat dyen van *Gorchum* *Directelicken* noch *Indirectelicken*, nyemant en sullen behulpelick wesen, o bewegen, omme dyen van *Dordrecht* in haeren *Stapel-Rechte* te *Vercorten* o *Verachteren*: Ende tot *verzekertheyt* van dyen hemlyuden *verdraegher* eenighe *Stapel-goeden* van boven aen te nemen, van *Poorters* van *Middelbourch* oft *Zierx-zee*, omme voirsz *Dordrecht* aldaer te *Voeren*: Behatelicken d' die van *Gornichem* *generalicken* alle *Vracht*, soe van *Stapel-goeden* als anders sullen moghen aennemen ende bringhen tot *Dordrecht*, ende vorder nyet ende wederomme van *Dordrecht* op *Gornichem*, zoewanneer zyllyuden tot *Dordrecht* mit halver *Last*, oft daer boven ghelaeden, gecomen sullen wesen. Ende oft zy oick tot *Dordrecht* eenighe *Stapel-goeden*, ofte andere *Goede* cochten, die zullen zy in haers selfs *Scepen* moghen *Laeden* ende *Voeren* daer t'hemlyuden gelieven sal, sonder misdoen, oft verbueren, soe verde z willen *Affirmeren* ende *Zweeren*, dat het *Scip* ende *Goet* hemlyuden toebehoert ende nyemant anders daer aene deel, al sonder *bedroch* oft *list*. In teycken de waerheyte, zoew hebben *Wy Peter du Bruel* ende *Geraerdt Rennoy*, desen jeger woirdighen *Brief* van *Certificacie* *Ondergeteykent* mit ons gewoenlick *Hanc* teycken, up ten drie-en-twintichsten dach in de maent van *Novembri*, in Jaer ons Heeren duysent vijf hondert een-ende-veertich. Ende hier af zijn twee *Brieven*, daer aff elck van de voorsz *Steden* een heeft. *Onder slont geteykent* P. du BRUEL, en G. RENNOY.

OM't voorscreven *Appointement* te Vestighen, hebben de *Gedeputeerde van Dordrecht* ende *Gornichem* aen de *Keyzerlycke Majestejt* verfocht, 't selve te willen *Confirmeren*; ende hebben de selve *Confirmatie* verworven, die hier naer oick *geinfereert* wardt.

K Aerle, by der gracie *Goods*, *Roomsch Keyzer*, &c. Allen den ghenen die desen onsen *Brief* zullen zien, *Saluyt*: Van weghen onsen beminden *Schout*, *Burgermeesters*, *Scepenen*, ende *Raedt* onser *Steden van Dordrecht* ende *Gorchum* es ons verthoent, ende te kennen gegeven geweest, hoe lat zyluyden, om te *Eviteren* alle *Querellen*, *Questien*, *Processen*, *Costen* ende *Moeyten* die hemlyuden, in wat manieren dat het waere, soude mogen op comen door den *Stapele* onser voirsz *Stede van Dordrecht*, ende om te voeden tusschen beyde de voirsz *Steden Eendracht* ende *Vrede*, zoe zy luyden te zae nen een verstandt hebbende, te bat soude mogen *Defenderen* onse *Steden* tegens onse *Vianden*, als beyde op de *Frontieren* van den *Landen van Gelre* en *Cleve* gelegen zijnde: Hebben mit malkanderen, by tusschen-spreecken van onsen *Lieven* ende *Getrouwen Raedt*, *Mrs. Peter du Bruel*, *Raedt* ende *Advocaes* *Wiscael* in onsen *Grooten Raede van Mechelen*; ende *Gerit Rennoy*, *Rekenmeester van Hollandt*, mit *Vrundtscappe* genaict ende gesloeten, zekere *Accoordt*, welck zy t'famen den xxij. *Novembris*, Anno vijftihien hondert een-en-veerich, mit de *Zegelen* der voirsz *Steden* hebben doen *Bezegelen*. Ende tot meerler *Vesticheyt Geaccordeert*, Dat zyluyden van ons daer up verwerven souden onse *Brieven van Confirmatie* ende *Approbatie*, als al 't selve vorder blijcken nach by de *Brieven van Accorde*, daer van 't inhouden hier naer volcht; van voorde aldus beginnende:

Confirma-
tie van 't
Verdrag
door Key-
zer Karel.

A Lzoe *apparent was*, &c. Ende was eyndende, *G. Rennoy*. Daer nae volgende, ons seer oitmoedelick versouckende, tot meerder *Vesticheyt* van esen, hem hier op te willen *Verleenen*, ende doen *Expediëren*, onse *Openen* *Brieven*, in behoorlicker vormen; ende voirt by hoere *Gedeputeerden*, tot onderhoudt van den zelven *Appointementen*, hem, ende elcken van hem *respective*, te *Condempneren*: Soc eyft, Dat Wy die zaecken voirsz overgeerckt, begerende *Eendracht*; Ende Twist te scuwene tusschen onsen *Onderreuten*, besonder van den ghenen die up de *Frontieren* geseten zijn; genegen vesende tot *Huer-luyder Bede* ende *Supplicatie*, hebben 't voirsz minnelick *Accoordt* ende *Appointementen* gemaeckt tusschen onse voirsz *Steden van Dordrecht* ende *Gorchum* *Supplianten*, mitsgaders alle de *Punten* ende *Articlen* hier inne gegrepen, ende hier boven *Geinfereert*, *Geconfirmeert*, *Geapprobeert*, *Geatificeert*, *Belieft* ende *Gevesticht*: *Confirmeren*, *Ratificeren*, *Approberen*, *Bevelen* ende *Vestigen*, uuyt sonderlinge *gracie*, by dese onsen *Brieven*, naer sijne *Vorme* ende *Inhouden*. *Condempnerende* voorts mitten selven die voirscreven *Contrahenten* *Supplianten*, ende elcken van hem *respectivelick* tot *Onderhoudt* ende *Volcoeminge* van den inhouden van dyen, ende de *Punten* ende

Articlen, daer inne begrepen, als boven: Want ons alsoe gelieft. Ende de t'oirconden, zoë hebben Wy onzen *Zegel* hier aen doen hanghen. Gegeven in onse *Stadt* van *Bruessel*, den xvj. dach in *Januario*, in 't Jaer ons Heeren duyzent vijf hondert een-en-veertich. Van onsen *Keyzer-Rijcke* 't xxij. Ende van *Spaengen*, beyden den *Cicilien*, ende andere, het xxvj. *Onder stont gescreven*,

By den *Keyzer*, in zijnen *Raede*,

Ende onder-*geteykent*,

DESPLEGHEM,

U Y T - S P R A K E,

Gedaen tusschen de *Borgermeesters*, *Schepenen*, ende *Raedt* der *Stadt* *Schoonhoven*, soo sy *Procederen* *Supplianten* ter eenre, ende den *Schout*, *Borgermeester* *Schepenen*, ende *Raedt* der *Stadt* *Dordrecht*, *Supplieerde* ter andere zijden.

Uytsprake
tusschen
Schoonho-
ven en
Dordrecht.

GEsien ende rijpelijk overgelesen by den *Heere van Beveren*, *Ridder* van den *Gulden Vlies*, *Gouverneur* van *Hollandt*, *Zeelandt*, *Vrieslandt*; *Admirael* van der *Zee*: *Heere Viglius van Swijchem*, *Ridder*, *President* van den *Senatoren Rade*, ende *Philips Nigri*, *Cancelier* van der voorz *Ordre* van den *Gulden Vlies*, alle de *Stucken* ende *Munimenten*, overgelevert by den *Borgermeesters*, *Schepenen*, ende *Raedt* der *Stede* van *Schoonhoven*, *intervenierende* van *Jan Adriaensz*, *Govert Evertsz*, *Adriaen Claesz*, ende andere *Poorters* van *Schoonhoven*, *Supplianten* ter eenre zijden, ende de *Schout*, *Borgermeesters* *Schepenen*, ende *Raedt* der *Stede* van *Dordrecht*, *supplieerde* ter andere zijden aengaende sekere *geschillen* ende *differenten*, tusschen de voorz *Partyen* uytstaende, roerende het *Recht* van den *Stapel*, die van *Dordrecht* voortijdt aengewesen; de voorz *Heeren*, naer-volgende de *submittie* op hemlyden gedaen, seggen ende uytsprecken als hier naer volgt:

I.

TEn eersten, dat de *Limiten* van die van *Schoonhoven*, *Supplianten*, dewelcke in den *Vonnisse* van den *Jare* vijftien hondert seven-en-veertigh, den *erden* van de maent *Decembris*, maer hem *extendeerden* tot *Lopijck*, ende ter *Amey-*

den, *verbreedt* sullen worden tot den *Dopen* van der *Capellen*, ende *Lexmonde* *inclusive*.

II.

Item, indien yemandt van *Schoonhoven* bevonden ware den *Stapel* van *Dordrecht* hier naermaels *gefraudeert* te hebben, b

ven de Breucke dien hy betalen sal, navolgende d'Ordonnantie ende Vonnisse voorz, sulcken Fraudateur of Bedrieger sal oock by die van Schoonhoven gestraft zijn, andere enexempele.

III.

Item, wat Stapel-Goeden van Westen by die van Schoonhoven gebracht sal zijn, t zy in Schoonhoeffsche Schepen, ofte vremde, dat sal moeten Verstapelen, ende alle Rechten, daer toe staende, betalen, sonder nochtans te Verkoopen, Verbodenen, of Volger te nemen.

IV.

Item, de voorz van Schoonhoven fullen mogen Laden, sonder Verstapelen, een half hondert Zout, Zeeuwfche Mate, in de plaetse van achthalve Mudde, ende wat Zout sy meer Laden, dat fullen sy moeten Verstapelen.

V.

Ende wat betaelt is van contrarie den Vonnisse voorz gedaen te hebben, in dit stuck van die van Schoonhoven, dat sal betaelt blyven, ende alle Processen daeromnegeresen, tusschen Partyen voorz, zijn te niete gedaen.

VI.

Item, de Supplianten van Schoonhoven fullen oock des Jaers mogen hebben vijftich Vaten Westersche Wijnen, (mits aensprekende) om daer af tot haren wille te gebruycken; maer indien sy meer brachten, dat sal Stapele moeten houden.

VII.

Aengaende de Teycken en van 't Vry Goedt, dat die van Schoonhoven fullen mogen voeren sonder te Verstapelen, die fullen sy moeten, op haer-lieder kosten, tot Dordrecht brengen of senden, 't en ware nochtans dat sy consenteren wilden datter een goedt ende eerlijck Perfoon te Krimpen, by de voorz Partyen, gesaemder hand gekoren ende gestelt ware, ten koste van den Supplianten; welcke Perfoon schuldigh soude zijn den Eedt te doene die

van Dordrecht, van wel ende te rechte de voorz Teecken en t'ontfangen, ende de selve tot Dordrecht over te senden.

VIII.

Item, aengaende 't Stapel-Recht ende Breucken, dat die van Dordrecht begeeren te hebben, van alle't gene dat de Poorters of Inwoonders van Schoonhoven gevoert hebben, sonder tot Dordrecht te Verstapelen, t'sedert de Vonnissen van den achtenden Novembris, vijftien hondert veertigh, ende den vierden Juny, vijftien hondert een-en-veertigh sonderlinge, waer van Borgh-tocht gegeven is geweest: Is geseydt ende verklaert, dat die van Dordrecht wel gefondeert zijn, om 't geheele Stapel-Recht te verhalen van Stapel-goedt, dat Dirck Pieterz in sijn Schip ofte Schuyte, ende Jan van Dam doe ter tijdt toebehoorende, die in 't Jaer vijftien hondert veertigh aengehaelt was, voorby Dordrecht gevoert heeft, sonder te Verstapelen, maer nochtans sonder Breucke oft Amende.

IX.

Ende voorts, aengaende alle andere Stapel-Rechten, Borgh-tochten ende Breucken, die de voorz van Schoonhoven mochten schuldigh zijn, oft verbeurt hebben, ten proffijte van die van Dordrecht, tot den derden dach Decembris, vijftien hondert seven-en-veertigh, sy fullen eens voor al de voorz van Dordrecht betalen de somme van ses hondert Carolus guldens, tot twintigh stuyvers, Vlaemsche Munte, den gulden, hemlieden absolverende van 't surplus van den Heefsche, dat die van Dordrecht, aengaende dit Artikel, gedaen hebben.

X.

Wel verstaende nochtans, dat de voorz Vonnissen van de Jaren vijftien hondert veertigh, vijftien hondert een-en-veertigh, ende vijftien hondert seven-en-veertigh, in alle andere hare Poincten ende Artikelen onverbrekelijcken by de voorz Partyen onderhouden wesen fullen, ende in hare kracht ende vigeur blyven, uytgefondert d'Artikelen, in desen Uytsprake geroert

ende gespecificceert, compenferende de kosten van beyde zijden, in dit different gedaen, om sekere merckelijcke redenen, ons daer toe porrende. Gedaen tot Brussel, onder de voorz. Heeren Handt-teykenen ende Zegelen, den laetsten dagh van No-

vembris, vijftchien hondert negen-en-veertigh. Onder de Ploye stontd geschreven, *M. de Bourgoingne, Viglius van Swijchem, P. Nigri.* Ende Bezegelt met drie Zegelen van rooden Wasche, uythangende met dubbele Staerten.

Formulier van de Certificatien van 't Gewas van Schoonhoven.

Formulier der Certificatien van 't Gewas van Schoonhoven.

WY Burgermeesters, Schepenen ende Raedt der Stede van Schoonhoven, Certificeren, dat op hyuden date van desen, voor ons gecomen ende gecompareert is, Claes onsen Mede-Poorter, ende heeft by sijnen Eedt verwangen, verstaen te hebben, van Pieter, woonende in de Prochie van N. dat alfulcke Thien Hoedt Haver, die hy van hem gecoft heeft, ende in 't Schip van N. mede onsen Poorter, gelaeden, ende opgescheept sijn, alleenlick gecomen sijn van 't Gewas, onder die Limiten gespecificceert, inde Sententie vande K. Majesteyt, van date den ij. Decembris Anno vijftchien hondert seven-en-veertigh. Ende inder Uytspreecke van date den naest-lesten Novembris, Anno vijftchien hondert negen-en-weertigh geëxtendeert, 't welck Pieter voorz. op sijn Trouwe ende Mannen-waerheyt, Claes onsen Poorter voornoemt, geseyt ende geaffirmeert heeft, sonder dat sijns weetens daer onder gemengelt is eenich Stapel-goet, van boven gecomen, ofte buyten die voorz. Limiten Gewassen, ende dat die Haver voorz. hem affirmant onsen Poorter, ofte sijne Mede-inwoonende Poorters alleene toebehoort, sonder dat yemant anders daer inne paert off deel heeft. Soo waerlick moet hem Godt helpen, ende allen sijnen Heyligen, In kennisse, &c. Ghedaen te Brussel den xiiij. Martii 1549. Onderteykent,

VIGLIUS. NIGRI.

Accord, nopende 't Ontfanghen van de Teykenen in de Lecke.

Accord, van 't Ontfanghen der Teykenen inde Lecke.

OM kosten ende verloeren moeyten te schouwen, die gebueren mochten in 't seynden, oft draeghen tot Dordrecht de Teecken en van 't Vry Goet, ende oock om geen Tijt, ende Getijden te verliezen van de Scepen, ende 't voorz. Vry Goet, dat de Lecke uytvaeren sal, naer Rotterdam, der Goude ende elders, sonder werby die Stede van Dordrecht te waeren; Soo hebben gesamenlicherhandt geconsenteert, Burgermeesters ende Schepenen van Dordrecht: ende Burgermeesters ende Schepenen van Schoonhoven, soo voor hem selven, als uuyten Naem ende voor hemlyden Poorters, dat ten costen van de voorz. van Schoonhoven, Adriaen Iansz, Schoudt in Crimpen, sal last hebben, ende sijnen Eedt ten Heyligen doen, in handen van de Burgermeesters van Dordrecht: van wel ende rechtelick die voorz. Teecken en gemaect, in der formen alst selve geaccordeert is, 't Ontfangen, ende keeren, soo verre alst hem mogelick sal sijn, datter gheen bedrog off fraude by den Poorters van Schoonhoven gecommiteert sy: ende als hy eenige suspitie hebben sal van fraude, dat hy in 't Schip sal mogen treden ende ondersoucken, off onder 't Vry Goet, eenige Onvry gemengelt soude worden, 't welck die van Schoonhoven sullen moeten lijden, sonder van daer te verrecken, totter tijt toe die voornoemde Visitatie geschiet sy; boven dien sal oock Sweeren, dat hy de voorz. Teecken en tot Dordrecht metten eersten Boede schicken sal, in handen van den Burgermeester aldaer, off die hy daer toe Committeren sal, ofte anders soo geringe het doenlack sal sijn: Des sullen die voorz. van Dordrecht, den voorz. Adriaen mogen desitueren, in soo

verre Sy-luyden hem in eenige faulte ofte fraude, in't gundt wes voorsz is te exerceren, sullen bevinden, en sullen alsdan de voorsz van Schoonhoven gehouden wesen, by consent van dien van Dordrecht, eenen anderen eerlicken Persoon te becofsigen, tot't gundt wes voorsz is; die welcke die van Dordrecht sullen gehouden sijn aen te nemen binnen drie daghen naer de presentatie, ten sy dat symerckelicke cause hebben van die te refuseren. Ende 't selve sal onderhouden worden, doo wanneer die voorsz Adriaen, ofte ander Persoon gelijke last hebbende, afflijvich worde, affgezezt sijn sal, oft sijnen dienst opseggen. Actum te Brussel, den xix. dach Aprilis, Anno vijftihien hondert vijftich, naer Paesschen. Onder geteyckent,

VIGLIUS. NIGRI.

Forme van den Eedt voor den Ontfangher van de Teykenen tot Crimpen.

Dat Sweer ick, dat ick wel ende te rechte Ontfanghen sal, van de Poorters van Schoonhoven, alle alsulcke Teeckenken, als Sy-luyden moeten hebben ende in Crimpen moeten overgeven, omz die Lecke uuyt te voeren, eenighe Vrye Goeden, naer Rotterdam, der Goude ende elders, sonder verby Dordrecht te vaeren, Gewasschen ende Gevallen onder die Limiten inder Sententie wande Keyserlicke Majesteyt, gegeven den Derden Decembris, Anno vijftihien hondert seven-en-veertich, ende die Uuytspraeck uuytgesproecken, den naest-lesten Novembris, Anno vijftihien hondert negen-en-veertich geëxprimeert, ende dat Ik die Schepen ende Schuyten, ende die Goeden daer inne wesende, van de voorsz Poorters van Schoonhoven, sal Visiteren, soo wanneer Ick eenige Veruoeden ofte Suspitie mach hebben, datter eenich Onwry Goet, onder 't andere Vry Goet gemengelt nochte wesen; ende oock keeren, voor soo veel my mogelick sal sijn, datter geen bedroch ofte fraude by den Poorters van Schoonhoven gecommiteert en sy, ende dat ick die voorsz Teeckenken doo geringe, alst doenelicken sal wesen, tot Dordrecht sal brenghen ofte seynden, aldaer in handen van den Burgermeester ofte van sijne Gecommitteerde. [Soo waerlick moet My Godt helpen.]

Eed des
Ontfangers
tot Krim-
pen, enz.

Sententie, nopende 't Verfstapelen van 't Sout, boven 't Half-honderd, de Anno 1551. tegens die van Schoonhoven.

GEzien in den Secreten Raede des Keyzers, 't Different ende Gefchil, geresen op seeckere Supplicatie, aldaer gepresenteert, tusschen de Burgermeesters, Schepenen, ende Raedt der Stede van Schoonhoven, Supplianten eerrenre, ende die Burgermeesters ende Regierders der Stede van Dordrecht, wederleggende die voorz Supplicatie ende Opposanten ter andere sijden, ter cause, dat die voornemde van Schoonhoven mainteneerden, ende seyden, dat huere Poorteren mochten voeren ende brengen alle Coopmanschappen, comende uuytten Westen, mits betaelende die Rechten van den Stapel alleenlick, sonder gehouden te wesen te Ontlaeden, Lossen, Vercoopen, off Volger te nemen, gelijk 't zelve begrepen is in 't Derde Article vander Uuytspraecke,

Sententie
des Key-
zers van 't
Verfstapelen
van 't Sout
boven 't
Half-hon-
derd.

spraecke off Laudum, gegeven tusschen den voorz Perthyen, den naest-lester
 November vijftien hondert negen-en-veertigh. Ende dat (boven een Half-
 hondert Souts, d'welck sy vryelick mochten laeden, ende tot huere Maelste-
 den voeren) Hemlyden geoorloft waerenoch te voeren, alsoo veele Maelste-
 den alst Hemlyden belieffde, mits betaelende 't Recht van den Stapele alleenlick,
 aengesien dattet voorz Sout uuytten Westen quam: Ende hoewel nyemant
 Hemlyden hier inne behoorde belet ofte hinder te doen, niet te min de voorz
 van Dordrecht hadden gearresteert 't Schip, toebehoorende Govert Potter,
 Poorter van Schoonhoven voorz, willende hembedwyngen te Verstapelen:
 Ontlaeden, Vercoopen, ende alle Rechten betaelen, van al 't Sout dat hy
 gelaen hadde in sijn voorz Schip, comende van Westen, boven dat Half-
 hondert Souts, 't welck hy mochte vryelick tot sijnder Maelstede voeren,
 naer inhoud van 't xiiij. Article vande Vonnisse, op 't Stuck van de voorz Sta-
 pele, in den Jare vijftien hondert een-en-veertigh gegeven: Waer inne sy
 Supplianten seyden seere beswaert te sijn; ende dat selve te wesen contrarie de
 voorz Uuytspraecke, d'welck anders verstaen wese dan sy verstaen, sou-
 den contraryeteyt inhouden, en soude oock sijn tegen de Welvaert ende Vry-
 heyt van de Neringhen ende Coopmanschappen, Concluderen daerom, dat
 sijne Majesteit soude die voorz Uuytspraecke ofte Laudum verclaeren ende
 interpreteren, voor alsoo veele als 't iij. ende iiij. Articlen van de voorz Uuyt-
 spraecke aengaet, die de swaricheyt in dese materie maecken: Die voornoem-
 de van Dordrecht sustineren ter contrarie, dattet Sout federt 't Beginfel vande
 Privilegie vande voorz Stapel, Hemlyden verleent, altijs es geweest eene
 Specie subjeet der voorz Stapele, te weten, Ontladen, Vercocht te sijn:
 ende dattet Betaelen moet alle Rechten, gelijk 't selve by de voorz Privile-
 gien, ende den Vonnissen van den Jaere vijftien hondert een-en-veertigh
 notoirlick blijcken mach, waer aff niet verandert en is, dan voor een Half-
 hondert alleenlick, 't welck die voorz Supplianten, ende andere, vryelick
 mogen voeren naer huere Maelstede, 't selve vercoepende metter Cleyne
 Maeten, bi den Oever, ende niet in 't Gros, mits betaelende alleenlick die
 Rechten, gelijk verclaert is in 't xiiij. Article van der voorz Vonnisse, son-
 der dat 't iij. Article van de voorz Uuytspraecke eenighsins daer jegens is re-
 pugnerende; gemerckt, dattet woort Verstapelen, gestelt in 't selve Article.
 uuyt sijn eygen nature inhoudt, van te Ontlaeden, Vercoopen, ende Betaeler
 die Rechten van de Waere, die Verstapelt wort: Gemerckt oock dat in de
 Uuytspraecke eenige Clausule geinsereert is, te weten, dat de voorgaende
 Vonnissen, vercregen by den voorz van Dordrecht, aengaende den Stapel in
 huere cracht ende waerde, in allen hueren Articlen niet verandert ofte ge-
 altereert sijnde, by der voorz Uuytspraecke blijven sullen, 't welck in cas
 subjeet niet gebuert en is: Daer by gevought, dat 't voorz iij. Article van de
 Uuytspraecke daer inne niet geinsereert en is, noch gestelt geweest, om te
 verclaeren hoe 't voorz Sout soude behooren Verstapelt te wesen, gelijk in
 seeckere

seeckere Gescrifte, overgegeven by den voorz Supplianten, in handen van den Arbiters, de selve Supplianten verfochten 't welck geonitteert was. Maer was alleenlick gestelt om te verclaren, dat inde plaetse van Achtalve Mudden Souts, sy vryelick soude mogen tot huere Mael-stede voeren een Halff-hondert, ende tot geen ander effecte. Boven dien seyden, dat andersins userende van 't voorz Sout, 't selfde comen soude tot grooten achterdeele in de Thollen van sijne Majesteit, ende van der Negociatie; Concluserende daeromme dat in den voorz Article geen duysterheyten en was, ende mits dien, datter geen interpretatie en viel, ende alsoo en waren de Supplianten niet gefondeert in huere versoucken, die voorz Parthyen by diverse redenen en middelen, begrepen in huere Antwoorde, Replique, Duplijcque, Triplique ende Quadriplicque, persisterende in huere Sijnen ende Conclusien. Gesien oock de Stucken ende Munimenten *hinc inde* overgeleyt, ende geproduceert by den voorz Perthyen. De Keyser Secht ende Verclaert by desen, dat die voorz Supplianten niet gefondeert en sijn in huere voornemde Requeste ende Versouck: Ende dat sy gehouden sijn te Verstapelen, Ontlaeden, Vercoopen, ende Betaelen alle die Rechten van der Stapel van 't Sout, dat sy brenghen sullen boven het Halff-hondert Souts, 't welck Hemluyden gegundt is als boven. Aldus ghedaen ende gewesen in den voorz Jaere tot Brussel, den vij. dach van Julio, Anno vijftien hondert een-en-vijftich. Vt. *Onderteyckent*,

De SOETE.

Uytlegginge en Interpretatie, gedaen by Koningh Philips, in den Jare xvc. lxxv. nopende den STAPEL.

Philips, by der gracie Gods, Coninck van Castillien, van Leon, van Aragon, van Navarre, van Napels, van Cicilien, van Majorque, van Sardaine, van de Eylanden Indyen, ende Vaste Lande van der Zee Oceane, Eerst Hertoge van Oostenryck, Hertoge van Bourgoingien, van Lotryck, van Brabant, van Limborch, van Luxemborch, van Gelre, ende van Milanen, Grave van Habsborch, van Vlaenderen, van Arthoys, van Bourgoingien Pals-grave, ende van Henegouwen, van Hollant, van Zeelant, van Namen, ende van Zutphen, Prince van Swaven, Marck-grave des Heylichs Rijcx, Heere van Vrieslant, van Salins, van Mechelen, van der Stadt, Steden, ende Landen van Utrecht, Over-Iffel, ende Groeninghen, ende Dominateur in Asie, ende Afrycque. Allen den genen die dese jegenwoordighen sullen sien, *Salut*: Van wegen der Burgermeesteren ende Regierders onser Stede van Dordrecht, es ons vertoont ende te kennen gegeven geweest, hoe dat in den Jaere een-ende-yeertich lestleden,

Koning
Flips Inter-
pretatie en
Confirma-
tie, nopende
de de Sta-
pel,

leden, opten vierden dach van Junio, wijlen *Hoogh-loffelicker memorie*, d' *Keyser*, onsen Heere ende Vader, gestatueert ende geordonneert heeft, in 'tweede Artijcle van der Ordonnantie van den Stapel-Recht onser voorfz Stede dat alle Coop-luyden, comende van Boven, Uuytheemfche, ofte onf Onderfaten, mit eenige van de Coopmanschappen, in 't eerste Artijcle de voorfz Ordonnantie verclaert ende gespecificeert, in der Rievieren van de Merwede ofte Lecke, varende Nederwaerts, gehouden zullen wesen to Dordrecht voorfz die selve Coopmanschappen te Verftapelen, te Vercoopen te Verbodemen, ende die Rechten, in de voorfz Ordonnantie verclaert daer aff te Betalen. Achtervolgende welcke Ordonnantie, die voornoemd Thoonderen, van dyen tijt aff, hebben hem gereguleert, alzoey oock al noch doen, *Exëcuerende* de selve by onse Authoriteyt naer haere forme end inhouden: Maer alsoe notoir es, dat vele, van den genen die uuyt cracht van de voorfz Ordonnantie gehouden zijn mit haere Goeden ter Stapelen te coemen, alle naerflicheyt doen omme de zelve te ontgaene, souckende de dectelicke omwegen, ten eynde fy by den voornoemden Thoonderen niet en fouden achterhaelt worden: Soe es tot kennisse van de selve Thoonderen dat eenighe hem beginnen te vervorderen, naer dien dat fy mit eenige specye van Stapel-goede gecomen zijn in de Riviere van de Merwede ofte Lecke, te verlaten de voorfz Rivieren ende Stroomen, ende duer andere Binne-watere te nemen hueren cours, duer de Vaert in onser Stad Utrecht, ende van daer op onse Stad van Amsterdam, ende andere omleggende Plaetsen, omme va daer te comen duer onse Stede van der Goude, de Riviere van der Yffele aff ende alsoe Nederwaerts te coemen naer onse Landen van Brabant, Vlaenderen ende andere, *Frauderende* mit sulcke *sinistre practiquen*, onse voorfz Stede van Dordrecht, van haer Oude, ende altijts gecontinueerde Stapel-Recht, nemende Fondament op het thienste Article van der voorfz Ordonnantie, due dien dat in 't selve gefeyt es, Dat die Goeden, coemende uuyt den Noorden als van onse voorfz Stede van Amsterdam, ende daer omtrent, duer onf voorfz Stede van der Goude, in de Riviere van de Yffel Nederwaerts paffende, en sullen niet gehouden wesen te Dordrecht voorfz aen te Vaeren noch aldaer te Verftapelen, uuytgenomen Cant-hout, Crom-hout, end Eycken Plancken, die gehouden sullen wesen, tot Dordrecht voorfz, Vercocht, Verbodempt, ende Verftapelt te worden, gelijk anderen Stapel Goeden. Ende al ist soo dat de voornoemde Thoonderen wel fouden verhoopen te mogen *sustineren* (oyck in *Juditio Contradictorio*) dat d'intentic ende meeninge van de voorfz *Keyserlicke Majesteyt* nyet en is geweest, door 't voort thienste Article van der Ordonnantie, te bevryen ende ontlasten van der *subjectione* van den Stapel-Rechte onser voorfz Stede van Dordrecht, andere Goeden, dan die geene die uuyten Noorden, als van Amsterdam voorfz, ende daer omtrent comende zijn, sonder Fraude, ende niet die gheene die eens gecomen zijnde in der Rivieren van der Merwede ofte Lecke, om Nederwaerts te Vaer

e Vaeren, fouden verlaten die voorfz Stroomen , ende Vaeren naer onse voorfz Stad van Amsterdam, ofte daer omtrent, om alfoe te coemen in de Riviere van der Yffele; ende overmits die Vrydomme ende Exemptie van de Yffel voorfz *confequentelick* Nederwaert te Vaeren, sonder tot Dordrecht voorfz ter Stapel te coeme, contrarie 't voorfz Tweede Artickel, alfoe 't felve *irectelicken* wesen foude in fraude van de voorfz Ordonnantie, ende *Illufoir* naecken foude 't geheele Stapel-Recht, ende die Previlegien van de voorfz Thoonders, mitfgaders onse Thollen van Gorchum ende Schoonhoven, conrarie onse meeninghen ende intentie, ende oyck alle Ordonnantie van onse Thollen, by den welcken *geinterdiceert* word gelijcke omweghen te foucken, ende die gemeene Stroomen te verlaten: Nochtans om nyet te verwachten latter hier duere meerder *inconvenienten* fouden moghen comen; ende regulende hem die voorfz Thoonders nae inhouden van 't lefte Article der voorfz Ordonnantie van den Stapel-Rechte, daer inne de voorfz K. *Majesteyt* gerefereert heeft aen Hem, ende aen fijne *Majesteyts* Naecomelinghen, Graven van Hollant, *d' Interpretatie* ende verclaringe van de duysterniffen die namaels fouden moegen gebueren; foe hebben die voorfz Thoonderen ons zeer ootmoelicken gebeden, dat ons foude believen hem te verleenen goedertieren *Interpretatie* op de voorfz swaricheyt ende difficulteyt: Verclarende dat achtervolgende 't voorfz Tweede Article der voorfz Ordonnantie, alle Coop-luyden, omende van boven, Uuytheemsche, ofte onse Onderfaten, mit eenige van de Coopmanschappen, in 't Eerfte Article gefpecificceert, in der Rivieren an de Merwede ofte Lecke Nederwaerts varende, nyet en fullen moegen, in *prejuditie* van den Stapel-Rechte onfer voorfz Stede van Dordrecht, naer onse oornoemde Stede van Amsterdam ofte elders, Noordwaerts vaeren, noch verlaten de voorfz Stroomen, om, door alfulcke *indirecte* middelen, te ommen genieten *d' Exemptie* van de voorfz Riviere van der Yffele, in 't voorfz Thienfte Article begrepen: Ende ordonnerende onfen lieven getrouwen, den *resident*, ende Luyden van onfen Grooten Raede, ende Provincialen Raede an Hollant, hem te reguleren, des verfocht zijnde, naer *d' Interpretatie* onfer voorfz, in allen schijn, oft die in de voorfz Ordonnantie *geincorporeert*, ende begrepen waere, &c. Soe est, dat Wy de zaecke voorfz overgemerct, geneen wefende totte Bede van de voorfz Supplianten, ende *Interpreterende* de voorfz Ordonnantie, *Hebben Geordonneert, ende Ordonneren by desen, Dat* achtervolgende 't voorfz Tweede Article der voorfz Ordonnantie, *allen* Coop-luyden, omende van Boven, Uuytheemsche, ofte onse Onderfaeten, mit eenige van de Coopmanschappen, in 't Eerfte Artickel gefpecificceert, in de Riviere van de Merwede ofte Lecke, Nederwaerts varende, nyet fullen moeghen in fraude ende *prejuditie* an den Stapel-Rechte, onse voorfz Stede van Dordrecht *competerende*, verlaten de voorfz Stroomen, ende trecken naer onse Stede van Amsterdam, ofte andere Plaeten daer omtrent gelegen, omme door alfulcke *indirecte* middelen te coemen genieten *d' Exemptien* van de voorfz Riviere van der Yffele, in 't voorfz x. Article

begrepen; maer fullen, des nyet tegenstaende, de selve Goeden gehouden wesen, te Dordrecht voorz, all evenwel te Verstapelen, Verbodemen; Vercoopen, ende 't Recht, daer toe staende, te betaelen. Ontbieden daeromme, ende bevelen onsen lieven getrouwen, den Hoofde, *President*, ende Luyden van onsen Secreten Raeden, den voornoemden *Presidenten* ende Luyden van onsen Grooten Raede, ende Provincialen Raede in Hollant, dat sy des verfocht zijnde, hem reguleren naer dese onse *Interpretatie*, in allen schijn; oft die in de voorz Ordonnantie *geincorporeert* ende *geexpresseert* waere, ende van de selve *Interpretatie* ende Ordonnantie doen, laten, ende gedoogen, der voornoemden *Supplianten* rustelick ende vredelick genieten ende gebruycken. sonder hem te doene, ofte laten geschien eenich hinder, letsel, oft moyenisse ter contrarien: want ons alsoe gelieft. Des t'oirconden, soe hebben Wy onser Zegel hyer aen doen hangen. Gegeven in onse Stad van Brussel, den vijfder dach in November, in 't Jaer ons Heeren xvc. lxxv. Van onsen Rijcken, te weten van Spaingien, Cicilien, &c. Thienste, ende van Napels, Twaelfste *Opte Plijcke stond gescreven*, By den Coninck, in zijnen Raede: *Ende was geicyckent*, V L I E R D E N. Hebbende onder uythangende een groot Zege in Rooden Waffche.

Besluyt en Resolutie van de *Staten* van *Holland* en *West-Vriesland*, waar by het Hof van *Holland* werd *geauctoriseerd*, tot het verleenen van *Exë-* *cutorie* op de Sententie van den STAPELE.

Besluyt der
Staten van
Holland,
tot het ver-
leenen van
Executorie,
enz.

OP 't point van de Beschrijvinge aen de Eedelen ende Steden van Holland ende West-Vriesland gedaen, nopende de Clachten van den Schout, Burgemeesteren, Schepenen ende Raiden der Stad Dordrecht, van dat de Sententie by hemluyden van *Keyzer Kaerle*, in den Jaere xvc. een-en-veertich, op 't stuck van den Stapele vercregen, daer op voor de jegenwoordige Oorlogher alle Jaers, op haer verzouck by den Secreten Raide, op den naeme van der Prince deser Landen, plach verleent te worden *Exëcutorie*, ende in crachte van dien *ge-executeert*, hemluyden duer de veranderinge van den Staet van der Lande, mits den Oorloge blijft. *Infructueus*, is naer rijpe *diliberatie*, ende verstaen zijnde het *different*, dat ter oorzaecke van de *Exëcutie* van de voorz Sententie, tusschen de Steden van Dordrecht ende Amsterdam uuytstaende: by den Eedelen, ende andere Steden eendrachtelick verstaen ende *geresolveert*: dat omme alle Eenicheyt ende goede *Correspondentie* onder den Leeden ende Steden van Hollant te houden, ende eenen yegelijck in zijne Privilegie ende Gerechtheden, mitsgaders de wettelijcke *Defensie* te *conserveren*: Het Ho

Provin

Provinciael van Holland, Zeeland, ende Vriesland, by provisie, ende tot anders by gemeene advijs van de Eedelen ende Steden in de voorsz. zaecke sal wesen geordonneert, op den Name ende van wegen de Hooge Overicheyt van Holland, op de voorsz. Sententie sal mogen verleenen gelijcke Exëcutorie, als voor den Oorloge, van wegen den Grave van Holland, by den Secreten Raed plachte gedaen te worden. Welcke Exëcutorie oock ge-effectueert sal mogen worden by de Exëcuteurs van den voorsz. Hove, sulcks als by den Deurwaarders oft Sergeanten van Wapenen, van de Princen deser Landen plach te geschieden: Welverstaende, dat de ghene die hem by de selve sullen vinden beswaert, van haere beswaernisse hem aen 't voorsz. Hoff sullen moegen adresseren, ende beclagen, gelijk als zy voor den Oorloge aen den Secreten Raede hebben mogen doen. Ende sal 't selfde Hoff, op de clachten ende questien, die daer op soude mogen rijzen, met gelijcke autoriteyt procederen, als by den Secreten Raed plach te geschieden; daer toe de Eedelen en de Steden, des verfocht zijnde, hare autoriteyt sullen gebruycken, sulcx als den Prince van desen Lande voor den Oorloge soude hebben gedaen. Ghedaen in den Haghe, onder 't Zegel van de Staten voornoemt, hier op gedruet den xxvij. January, vijftien hondert acht-en-tachtich. Onder stond gescreven, Ter Ordonnantie van de Staten: Ende was onderteygent, C. de RECHTERE. Hebbende, onder uythangende, een groot Zegel in Rooden Waffche.

Panding-Brief, of Exëcutoriael, by het Hoff Provinciael van Holland, opte voorgaende Resolutie verleent.

M*Auritz, geboren Prince van Oraengen, Grave van Nassau, Catzenelleboge, Vianden, Dietz, &c. Marquis van der Veere en Vlissingen, Heere van S. Vijt, Daesborch, de Stad Grave, ende van den Lande van Cuyck, &c. Gouverneur, Capiteyn Generael ende Admirael, mitsgaders die President ende Raide over Holland, Zeeland, ende Vriesland, den Eersten gesworen Exploictier hier op verfocht; Alsoe Burgemeesteren, Schepenen, ende Raide der Stede van Dordrecht, soe voor hem selven, als in den Naem van de Poorteren ende Inwoonders der selver Stede, ons te kennen gegeven hebben, hoe dat Hoogl. Memorie de Keyzerlycke Majesteit Carolus Quintus, stellende Ordre op 't Recht van den Staple, de voorsz. Stede competerende, vermogens de Sententie onlanx te voren in sijne Majesteits Secreten Raede gewesen, in den Jaere xvc. xlj. gemaect heeft seckere Ordonnantie, nac den welcken een yegelicken gehouden soude zijn hem selven te reguleren: Ende onder anderen mede in 't stuck van de Rijnsche Wijnen, die binnen Holland vertierd ende Gesteten*

*Executo-
riaal, ver-
leend by
den Gour-
verneur,
President,
en de Ra-
den van
Holland,
Zeeland en
Vriesland.*

fouden worden. Op welke Sententie ende Ordonnantie de *Supplianten* nae date van dien, ende totten aenyanck deser Oorloge altyts vercregen hebben letteren *Exëcutoriael*, in *forma*, ende hebben uuyt crachte van dien, de voorfs. Sententie ende Ordonnantie realijcken gedaen *Exëcuteren*, voor foe veel al noot was tegens veel ende diverse Coop-luyden, ende andere, zoe Uuyt heemsche als Onderfaeten van de voorfs Landen, die syluyden bevonden wederstandich ende onwillich te zijn in 't onderhouden van de voorfs Sententie ende Ordonnantie, beroerende foe 't poinct van de voorfs Wijnen, als andere Coopmanschappen, Stapel-Goeden wesende, ende alsoe die leste Brieven *Exëcutoriael*, vercregen in den Jaere xvc. lxxj., deur 't verloop van de tijder crachteloos geworden, ende de *Supplianten* van vordere Contraventien beducht waeren, foe hadden sy-luyden in den Jaere lxxxiiij., van desen *Hove* gesien hebbende de voorfs Sententien, Ordonnantien, ende voorgaende *Exëcutorialen*, vercregen gelijcke lettren *Executoriael*, als by den *Coninck* in zijnen Secreten Raede plach verleent te worden, ende de *Supplianten* pogende uuyt crachte van dien binnen Amsterdam, tegens de *Contraventeurs* van de voorfs Sententie ende Ordonnantie te *Procederen* by *Executie*, volgende de selve lettren *Executoriael*, hadden den Burgemeesters ende Regeerders van Amsterdam belieft hem te *constitueren*, *Appellanten*, van de *Concessie* van de selve *Executoriael*, ende van 't gunt daer uuyt gesproken ende gevolcht was ende hadde huere Grieven onder den *Hove* geleverd, dan en hebben die niet vervolcht, in voughen dat op den selve niet *gedisponceert* en is; middelre-tij hebben de *Supplianten* de raede geworden, van de *Concessie* ende *expeditie* van de voorfs *Executoriale*, by den voorfs *Hove* *extraordinaria potestate* verleent ende van 't gunt uuyt crachte van dien gedaen was te wijcken, ende te *renunciëren*, naerder blijkende by de *Acte* dieshalven in de greffie gepasseert, ende die *Procureur* van de voorfs Burgermeesters ende Regeerders van Amsterdam *ge-insinueert*. 't Is nu foe, dat 't voorfs *Hoff*, onlanx geleden, by den *Heeren Staten* *geauthoriseert* es, omme opten Naem ende van weghen die *Hoog Overicheyt* van Hollant, op de voorfs Sententie te moegen verleenen gelijcke *Executorie* als voor den Oirloghe, van wege de *Grave* van Hollant, by den Secreten Raede plach gedaen te worden, met Ordonnantie, dat de selve *Executorie* oock *ge-effectueert* soude werden by de *Executeurs* van den zelve *Hove* sulcx als by den Deurwaerders oft Sergeanten van Wapenen, van den *Princeder* Landen plach te geschieden: Welverstaende, dat die ghene die hem by de selve *executie* soude bevinden beswaert, van haere beswaernisse hun aen 't voorfs *Hoff* soude mogen adresseren ende beclagen, gelijck als zyluyden voor den Oorloge aen den Secreten Raede hebben mogen doen; ende dat selve *Hoff* op de clachten ende questien, die daer op zouden moegen rijfen, met gelijcke *autoriteyt* soude *Procederen*, als by den Secreten Raede plach te geschieden; ende dat die *Staten* van Hollant, des verfocht zijnde, haer *authoriteyt* daer toe oock fouden gebruycken, sulcx als de *Prince* van desen Landen voor den Oirloghe

loge soude hebben gedaen, als claerlicken bleeck by de voorfz *Akte* van *Authorisatie* ende *Ordonnantie*, by de *Heeren Staten* daer van *gedepescheert*. Ende alsoe die van *Dordrecht* alle *Lasten* van den *Oirloge*, neffens d'andere heure *Bontgenoten* helpen dragen, ende deur het sluyten van de *Rievieren* ende *Stroomen*, ende andersints, meer beschadicht zijn dan eenige andere *Steden*: Ende mits dien redelick ende billick is, dat zy soe wel als andere *Geconserveert* ende *Gemainteneert* werden in heuren *Rechten* ende *Privilegien*, by de *Sententie* van de *Keyzerlicke Majesteyt* geconfermeert, zulcx zy geconfermeert ende gemainteneert werden onder den *Prince, Souverain* van desen *Landen*, jae onder den *Hertoghe* van *Alve* selven, alsoe zy *Supplianten* zeggen: Verzouckende dienvolgende gelijcke *Executorie*: Soe ist, dat Wy, als *specialicken* tot desen, oy *Akte* van de *Staten* van *Hollant*, gedateert den xxvij. *January* voorleden, oy *provisie geauthoriseert*, U ontbieden ende bevelen, daer toe *Committerende* mits desen, dat ghy van wegen der *Hooger Overicheyt*, ten verzoucke van de voorfz *Supplianten*, stelt tot behoorlicke *Executie* de voorfz *Sententie* ende *Ordonnantie*, op 't stuk van den *Stapel-Rechte* der *Stede* van *Dordrecht*, oy *aentastinge* ende *Confiscatie* van de *Rinsche Wijnen*, ende andere *Stapelgoeden* daer inne begrepen, mitgaders by *Executie* van *Peene*, op den *Coopuyden* van de *Wijnen*, ende andere *Stapelgoeden*, die men van nu voortaan in *Holland*, *West-Vrieſland*, *Waterland*, *Amsterland*, en de omleggende *Steden* ende *Quartieren* voeren ende bringhen sal, sonder te *Dordrecht* *Verſtaptelt* te hebbene, nae vermoegen van de voorfz *Sententie* ende *Ordonnantie* van den vierden *Juny* een-en-veertich, alles realijck, ende by feyten, niet tegenstaende *Oppositie* ofte *Appellatie* gedaen ofte te doene, ende zonder *prejudicium* van dien, des te doene met dieſer aendeelt, geven Wy U volcomen *Macht*, *Authoriteyt*, ende zonderlinge *Bevel*, by desen ontbieden ende bevelen alle onsen *Rechteren*, *Officieren* ende *Onderſaten*, dat sy U 't zelve loende ernstelicke verſtaen ende obedieren. Ghegeven in den *Haghe*, onder 't *Zegel* van *Justitien* hyer aen gehangen, den ſes-en-twintichſten *February*, Anno vijſthien hondert acht-en-tachtich.

Onder ſtont,

By mijne Heeren den *Gouverneur*, *President* ende *Raeden* over *Holland*, *Zeeland*, ende *Vrieſland*.

Onderteeckent,

HANNEMAN.

Ende Bezegelt met des voornoemden *Zegele*, in *Rooden Waſſche uuythangende*.

Noch eenige

H A N D - V E S T E N ,

Aangaande den S T A P E L .

1346.

Handvest, dat geen Coggen uytter Zee
komende, ten Briel mogen Verkopen en Ontladen:
Dat men geen Zout ten Briel en mag Voeren, ten zy
eerst te Dordrecht Opgekomen, aldaar Verkoft en
Vermeten.

Margriet,
dat geen
Coggen
uytter Zee
komende,
ten Briel
mogen
Ontladen:
Dat men
geen Zout
aldaar en
Voere, ten
zy te Dor-
drecht Ver-
koft en Ver-
meten.

Ick Margriet, by der genaede Gods Keyserinne van Roomen, Doen condt:
en laet U weten onsen Rentmeester van Zuydt-Hollandt, die nu es, off ten
tijt Rentmeester aldaer wesen sal; want wy verstaen hebben ter waerheyt, dat
zonnige Coggen die uytter Zee coemen, dat zy Vercoopen ende Ontlaeder
ten Briel, dat zeer uuyterlijck tegens dat Recht gaet van onser Stede van Dor-
drecht, dat onse Voorvaders, ende Wy, onser liever Stede van Dordrecht
gegeven hebben, om meenigen trouwen Dienst, die sy Ons ende onsen
Ouderen dickwils gedaen hebben, ende Ons noch doen moegen, ende onsen
Naecoemelingen, en altoes bereyt zijn te doen, en zoe willen Wy dattet hen
immers gehouden sy.

Voort zoe gebieden Wy, en ontbieden seer naerstelijcken allen onsen Tol-
lenaers, dat ghy hem beveelt van onsent wegen; dat zy niemant geen Zout
laten Voeren ten Briel, het en sy eerst op gecoemen tot Dordrecht, en aldaer
Verkoft ende Vermeten.

Voort gebieden Wy, dat ghy dit alsoe bewaert, dat oock gheen Zout ge-
voert, noch geladen en wert in gheenne Coggen, die ten Briel Ontlaedef
en Verkoft hebben; en dit soe en laet in gheenne manieren, alsoe lieff als
Wy u zijn; alle dinghen sonder arch off list. Gegeven te Sinte Geertru-
denberge, des Maendages na Sinte Bartholomeus dagh, in 't Jaer ons Heeren
duysent drie hondert zes ende veertigh.

Hantveft , van den Stapel van alle Goede.

1350.

IC *Margriet, Graevinne* van Henegouwen, van Hollant, van Zeelant, ende *Margriet van den Stapel van alle Goede.*
 Vrouwe van Vrieland: Doen cond allen Luden, Dat Wy om meenighen
 trouwen Dienst, die Onse Goede Luden van onse Stede van Dordrecht, Ons
 ende onsen Voorvaderen tot meenighen stonden gedaen hebben, ende Ons,
 ende onsen Nacomelingen noch doen zullen; overmits Jonste ende liefde die
 Wii tot hemwaerts hebben, wel beraden ende voorfien gegeven hebben, ende
 zheven voor Ons, ende voor onsen Nacomelingen, Graven van Hollant, onsen
 Goeden Luden, ghemeenlic van onser Stede van Dordrecht, die nu zijn,
 ende namaels wesen zullen, Hem ende huere Naecomelinghen, eweliken
 lürende, als hier nabescreven staet: te weten, Dat alle Goed, dat den
 Rijn, die Maze, die Waele, die Yffele, die Lecke, en die Merwede neder
 omen sal, of opwaerts varen wil, van waenen dattet comt, of wien dattet
 be behoort, binnen onser Stede van Dordrecht comen sal, ende rechten
 tapel aldaer houden, als Coeren ende Zout, ende dat sal men aldaer Verco-
 en, ende Vermeten op eenen anderen Bodem, sonder arch of list, ende
 oort alle ander Goet, datten Stapel toe behoort, desgelijcx: wtgheseit onsen
 Goeden Luden van Middelborch, ende van onser Stede van Ziericzee, die
 ullen met haerder volre Last opwaerts varen, ter hoochster Marct, met
 out, dats te Coelne of te Venle, ende weder nederwaerts met Coerne of
 et anderen Goede, daer si willen, ende desgheliicx zullen doen onse Goede
 luden van onse Stede van Dordrecht voorfz, ende waer dat zaecke, dat
 emant met sine Goede voerbi onse Stede voere, ende zijn Stapel-Recht aldaer
 et en hilde, als voorfz staet: Soe consenteren Wii, en gheoerloven onsen
 goede Luden van onser Stede van Dordrecht, so wes dat sy daer toe doen
 llen, dat sellen wy hem volstaen en ghestade houden, ghelijc of wyt selver
 nedaen hadden: Ende om dat wi willen dat alle dese pointen ende voorwaer-
 en, onsen Goeden Luden van onser Stede van Dordrecht voornoemt, die
 a zijn of namaels wesen zullen, van Ons, en van onsen Nacomelingen vast
 nde gestade gehouden worde, tot eeuwigen daegen, soe hebben Wy hem
 esen Brief open Bezegelt met onsen wthangende Zegel: Ende die hier over
 aren onse trouwe Ridderen, Heer *Jan van Pollanen*, Heere van der Lecke;
 heer *Diederic van Brederoeden*, Heer van Voshole; Heer *Aerent*, Heer van
 runingen; Heer *Herbaren van Ryede*, Heere van Peindrecht; Heer *Philips*
 n *Pol*; Heer *Herbaren van den Binchorst*; Heer *Jan van Drongelen*, Heere
 n Meeuwen, Ridderen, ende *Jan*, Heere van Haemstede, Knape.
 Voort om die meerder zekerheit ende vestenisse, soe hebben Wy gebeden
 eeren *Lodewijc van Romen*, *Merc-grave te Brandenborch*, *Palens grave van*
 den

den *Rijn*, ende *Hertoge van Beyeren*, Onsen Lieven Oufften Erf-zone, dat hi alle dese voorfz Pointen ende Voorwaerden, onsen Goeden Luden van onfer Stede van Dordrecht voorfz, vast ende gheftade ghelove te houden, voert hem ende voor zijnen Nacomelingen, ende dat hi desen Brief met Ons Befegelen wille.

Ende *Wy Lodewijck* voorfz, om beden wil onfer Liever Vrouwen ende Moeder voorfz, hebben gheloeft ende gheloven voor Ons en voor onsen Nacomelingen, onsen Lieven ende ghetrouwen Vrienden, den Goeden Luden van onfer Stede van Dordrecht voorfz, alle Pointen ende Voorwaerden voorfz vast ende gheftade te houden, ende hem daer in te helpen tegens eenen yegheliken, die hem daer in hinderen, letten ofte veronrechten wilden. Ende des tot eenen oirconden, soe hebben *Wy* met onfer Liever Vrouwe ende Moeder, de Graefinne voorfz, desen jeghenwoerdighe Brief open Befegelt, met onfer Zeghele. Ghegeven te Dordrecht, op Sinte Gheertruden dach, die doen was den Zeventienften dach in Maerte, in 't Jaer ons Heeren M. CCC. L.

3355. Belastinge aen die van Dordrecht, roerende den S T A P E L.

Hertoge
Willems
Belastinge,
aan die van
Dordrecht,
roerende
den Stapel.

Hertoghe *Willem van Beyeren*, Grave van *Hollant*, van *Zeelant*, Heere van *Vrieslant*, ende *Verbeyder der Graeffcappe van Henegouwen*; Ontbieden naerfelicken onsen Lieven ende Ghetrouwen *Scout*, *Scepenen* ende *Raden*, onfer Stede van *Dordrecht*, dat ghi condight openbaerlicken. Ende ghebiet van onsen wegen, dat niemand, wie hi sy, opwaert en vare voerby onse Stede van *Dordrecht* mit *Soute*, hi en heeft aldaer *Verftapelt*, *Vercocht* ende *Vermeten*, als recht is: wtgefeyt onsen *Vryen Steden* van onsen Lande die 't ons claelicken betoghen moghen, dat zy recht daer toe hebben, die moghen voerby varen met hoere volre *Last* ter hoechster *Marct*, te *Coelen* ofte *Venloe*, ende warachtich betoech van daen brenghen, onsen *Rentmeester* van *Zuyt-Hollant* oft onzen *Tollenaeren*, dat zy hoere *Soute Vercocht* hebben rechtelijck ende redelijck ter hoechster *Mercte*, als voorfz is. Voert allrehande knapen, die men heet *Potyaers*, die moghen voerbi *Varen* met eenen vierendeel *Souts*, oft daer beneden, ende dat *Vercoepen* als zede ende ghewoente is. Ende waer yemant die dit niet houden en wilde, soo wes ghi daer toe doet: dat trecken *Wiaen* Ons, ende sullen *U* volstaen: *Behouden* Ons ende onfer *Vryen Steden* hoers *Rechts*, ende onsen *Ouderen Hantvesten*, ende der *Onsen*. Ende omme dat *Wy* dit wel willen hebben gehouden, zoehabben *Wy* desen onsen openen *Brieff* *Bezegeld*. Ghegeven in den *Haghe*, op *Sinte Peter* ende *Pauwels* avont, in den *Jare* ons Heeren *Duyfent drie hondert vijf* ende *vijftigh*.

Hantvest vanden Stapel, roerende de Steden Middelburch en Zierickzee.

1379.

AElbrecht, by Godts genaeden Pals-grave by den Rijn, Hertoge in Beyeren, Ruwaert van Henegouwen, van Hollant, van Zeelant, en Heere van Vriesslant; Doen cond allen Luden: Dat Wy van alsulcken geschil, ende wy, alsoe geweest heeft tusschen onse Lieven ende Getrouwen Steden, alsoe der Stede van Dordrecht aen die een zijde, ende der Stede van Zierickzee aen die ander zyde, roerende van de Stapel-Rechten, die onse Stede van Dordrecht neynde te hebben, met rechte alsoe hem dochte, nae Brieven die sy daer off hebben van onsen lieven Broedere Hertoge *Willem*, ende nae Ouden Haercoemen die sy ons thoenden, tot welcken Stapel-Rechte onse Stede van Zierickzee noer verinat, dat zy daer toe nyet verbonden en waeren, nae Ouder Kueren, Hantvesten ende Poincten, die sy ons daer toe toechden, alsoe als dat sy des voor Ons, ende onsen Raede gecoomen waeren, om recht, redenen ende goet bescheyt daer off te hebben, Soe hebben Wy by Raede ons Hoegen Raeds van Henegouwen, van Hollant ende van Zeelant, die Wy daer toe te Raede hadden, ende die alle met Ons, en Wymet hem des eendrachtich waeren, *Onse seggen geseyt nae den besten Rechte ende redenen, dat onse Stede van Zierickzee van dien Stapel-Rechte nyet belast noch becommert en sal wesen, tot geender tijt toecouende: maer sullen mit huere Coopmanscappe vryelijck vaeren, ende keeren, geijckerwijs dat sy voortijts plagen te doene.* Ende want hier alrehande arresteringen van Luyden, Scepen ende Goeden om geweest heeft. Soe es ons seggen, ende gesceyt omme Rechte, Ruste, ende minnelicheyt onder onsen Stede voorsz e maecken, dat elck van hem quyte schelden sal, los, en vry alle Luyden, Scepen ende Goet, die elck opten anderen gearresteert hebben, om deze saecke wille, sonder yet daer aff te heeffchen off te nemen, ende andere kost, heringhe ende scaede, die sy aen beyde zijden daer omme geleden hebben, seggen Wy, aen beyde sijden quijt; en willen dat zy dat aen beyde zijden lijken, omme die lieve van Ons: voort omme te verhueden Discoert, die van onse Stede van Middelburch roeren mochte van den selven Stapel-Rechte. Want ons wel cond is, dat sy die selve Poincten ende Recht hebben, gelijk onse Stede van Zierickzee. *Soe is onse seggen, ende willen, dat onse Poorteren van Middelburch vry vaeren sullen in allen Rechte, alsoe van onse Stede van Zierickzee voorszeyt is.* In oirconde desen Brief Bezegelt met onsen Zegel: Gheseyt ende gedaen in den Haeghe, des Dincxdaechs nae Derthien dach, in 't Jaer ons Heren Dusent Drie hondert Negen ende tseventich. Aldus ondergescreven: *Jussu Domini Ducis Alberti, Presentibus Comite Blesen. D. de Moreanes, D. de Gombengh; D. de Montingi, & D. Aegidio de Stanssz. Consilii Harmonie; D. de Breeroede; D. de Lecke & Breda; D. Burchg. Leidensi; D. de Asperen; D. de Zevenberghen;*

Albert van den Stapel, rakende Middelburg en Zierickzee.

berghen; D. Giselberto de Nieuwenrode; D. Geth. de Poel-geest, M. & Decan Sancte Maria Hagensis, Consilii Hollandia. Item, D. de Veer, D. de Sinte Martinsdycke; D. Raesoende Borsalea; D. W. Vriese; D. de Oost-eynde, M. & Reynght Willemani Consilii Zeelandia. Geteykent, D. Prapositus Monsensis G. Pottre.

1299. **Handvest van Ian, Grave van Henegouwen, van Holland, van Zeeland, en Here van Vrieslant, nopende Vry Geleyde.**

Grave Jan,
van Vry
Geleyde.

WY Jan, Grave van Henegouwen, van Hollant, van Zeelant, end Heer van Vryeslant; maecten cond allen Luyden, dat Wy Vry Geleyde ende vast, hebben gegeven, ende gheven mits desen tegenwoerdighe Bryeff, allen Coopmannen, zijn zy van Engeland, zijn zy van Brabant, zij zy van Vlaenderen, zijn zy van Duytsche Landen, off uuyt wat Landen off uuyt wat Stede dat zy zijn, allen onsen Land doer, tot onser Poirteren van Dordrecht te comen, ende Coepmanschappe aldaer te hantieren, te doen, te coepen, ende te vercoepen, ende daer te Marren, ende weder te keeren sonder letten van yemande, in allen onsen Lande woenende, uuytgenomen die berucht sijn van Raide, off van Vangenisse, off van der doot ons lyeffs Neven Heeren *Floris*, die wijle Grave was van Hollant, van Zeelant, ende Heer van Vrieslant, daer God die zyele off hebben moet. Ende waer dat zaecke dat Wy dit Geleyde yemande woude breecken, dat zouden Wy een Maent te voeren laeten weten, alzo dat hy daer en binnen zijn Lijff en zijn Goet zeecker zoude moegen brenghen, ende voeren daer hy wilde uuyten Lande. End dit Geleyde geloven Wy vaste ende gestade te houden allen Coopmannen uuytgenomen den genen die vooren uuytgenomen zijn, ende dat nyet te breecken, om geenen twist off Oirloge, dat geresen is, off rijfen mochte tusschen Oren aen die een sijde, ende der Coopmannen Heeren aen die ander sijde, die onser Poorteren van Dordrecht zoeken zullen omme huere Coemanschap. In onsen condenden desen Bryeff Bezegelt mit onsen Zegel. Gegeven in 't Jaer ons Heere Duyfent CC. XCIX. des Vrydaechs nae Dorthyten dach.

1303. **Handveste van Verweefde Kinderen, enz.**

Grave Jan,
van de
Weezen.

WY Jan, Grave van Henegouwen, van Hollant, van Zeelant, end Heer van Vryeslant, maecten cond allen Luyden, die desen Bryeff zu

len sien off hoeren lesen; dat Wy aengesien hebben nutschap ende oirbaer onser
 lyever Poirteren van Dordrecht, ende hebben over een gedragen by Raide ons
 Raids, mit Scepenen ende mitten Raide onser Stede ende Poirteren voorseyt,
 dat Wy gelegget hebben, ende leggen sulcke Rechten als hyer nae geschreven
 staen, blyvende bynnen onsen Poirte van Dordrecht voernoemt. In den eer-
 sten, dat gheen Verweefet Kind off Verweefde Kynderen huer dage mogen
 hebben, noch Mondich mogen wesen voor zy vijftien Jaren Oudt zijn, ende
 dan soe zijn zy Mundich, ende hebben haer dagen. Ende dat gheen Voecht van
 Onmundighe Kinderen, off die Verweefet zijn van Vaeder off van Moeder,
 zijn hant slaen en zal aen die Kinderen Goet, noch dat gebruycken, op tye boete
 van x. Pont, alsoe dicke alser den Rechter ende Scepenen croeninge off quame,
 het en waer dat hy alder-eerst den Kinde off den Kinderen huer Goet verzeec-
 kert hadde, alsoe Scepenen redelijck dochte ende moegelijck. Ende die
 Voecht sal die voorfz Kinderen doen houden, na hueren betamen, op dat zy'er toe-
 geghuet zijn: ende daer off zal hy alsoe veel hebben, als hem Scepenen toege-
 ghiert hebben. Ende hebben zy meer Gûets off Renten dan die Schieringe dra-
 gen mach, die zal hy hem voirwaerts keren ende uuyte reycken, als zy tot
 naeren daeghen coemen, ende dat te verzeekeren gelijcke anders haere Goede.
 Ende wairt dat enich Voicht enich Verweeft Kynt off Verweefde Kinderen
 onnutte waer, dan die Scepenen dochte by aenbrenghen der Vrienden, zoe
 zoude die Scepenen, metten recht, den voirgenoemde Weesen eenen anderen
 Voicht setten, die hem dochte dat hem nutte ende oirbaerlick waere. Ende
 waer daer yemant die enich Verweeft Kint, ofte Verweefde Kinderen houden
 woude om nyet, ende haer Guet voirwaerts keeren, ende dat verzeekeren wilde,
 alsoe Scepenen redelick dochte, die zoude dat Kint ofte Kinderen Vermonden;
 ende wyldese de Voicht Vermonden ende houden, zoe zal hy doen desgelijcke.
 Ende zoe wat scaede die Verweefde Kinderen tot noch toe geleeden hebben,
 die blive alzoe. Voert zijn Wy over een gedragen metten Scepenen, ende mit-
 ten Raide van onsen Poirten voirnoemt, dat Wy geleyt hebben ende leggen
 een Recht, blyvende bynnen onse Poerte van Dordrecht. Soe wat Man die
 Scult vergiede enen anderen voir Scepenen, dat hy hem dat verzekert aen zulcke
 guede, als hy dan te tyden heeft ofte naemaels hebben zal, ende aen hem zel-
 ven: ende dat hem daer aen hinderen en zal noch en mach, in geenrehande
 Coep noch Wil-coere, dyem hynder daer nae up maecken mochte. Voirt
 hebben Wy by Raeden ons Raets, ende ombeede ende verzouck onser lieve
 Scepenen ende Raits-Mannen, ende oick om oirbaer onser Poirteren van Dor-
 drecht, een Recht gelegget ende legge, blyvende bynnen onse Poirte voir-
 noemt. Soe wye dat een Kynt ontvoerde dat vijftien Jaer hadde, off daer be-
 neden, het wacre Verweeft of Onverweeft, ende Ondertrouwe dede met
 yemanden, buyten oorlove van Vrienden of van Magen, die verbuerde zijn
 Hooft ende zijn Goet; werde hy begrepe ergent in onse Landen, ende niet te
 Verdingen noch Geleyde te vercrygen, ende wyet der toe brochte ende hyer

Weezen
 zijn Mon-
 dig tot 'er
 15. Jaren.

Voegdien,

Scult ver-
 gieden.

Geen Wee-
 zen ont-
 voeren.

toe ryedde, die verbuerde zijn Lijff ende zijn Guet, mocht men hem daer of betughen. Voort soe sal men weten, dat alle alfulck Guet, als aldusdanighe Weeskinderen hebben, of aencomen mochte, ende aldus Ondertrouwe dede, of Ontvoert worde buyten Vrienden ende Magen, al alfulcke Goet ende Hare sal dan aencomen die voorz Erfgenamen, als of die Weeskinderen verstorven waere. Ende omme dat wy wyllen dat dese voirz dynghen vaste ende gestade blyve gehouden van Ons, ende van onsen Naccoemelinghen, tot eenen ewelicke Rechte onser liever Poerte dicke voirz. Soe hebben Wy deze Letteren Bezegelt met onsen Zegele whangende, ende hebbense doen Zegelen, om die meerder zekerheit onser liever Poirteren van Dordrecht voirgenoemt, gemeene met Ons, ende mit haere Stede Zegele. Gegeven in 't Jaer ons Heeren, Duyfent drie hondert ende drye, up Synte Maertijns dach in de Wynter, in den Haaghe.

1303. Handvest van Jan, Grave van Henegouwen, enz. van Zuyd-Holland. Zie boven fol. II.

1304. **Confirmatie aller Privilegien ende Hantvesten, &c.**

WY Willem, Grave van Henegouwen, van Hollant, van Zeelant, ende Heere van Vrieslant; Maken cond allen Luden, Dat Wy onsen lieven getrouwen Scepenen, Raidt, ende Gemeene Poirteren van Dordrecht, om menigen trouwen dienst, die sy dicke onsen Ouders ende Ons hebben gedaen, Beloest hebben ende Geswoeren, allen hueren Hantvesten, Koeren ende Recht, die sy van onsen Ouderen betogen mogen, ende bescreven hebben, in wat manieren syse bescreven hebben, te houden vast ende gestade, voer Ons ende onsen Nacomelingen: om dat wye hem dit vaste, zeker ende gestade houden willen, Soe hebben Wy desen Brieff Bezegelt mit onsen Zegele. Gegeven te Dordrecht, in 't Jaer ons Heeren Duyfent dry hondert ende vier, des Woendages nae Sinte Victoers dach.

1307. **Ver-erffeninge en Verdrag, Heeren Daniels van der Merwede, nopende chiering, enz, mette Stad Dordrecht aangegaan, zie boven fol. 43.**

1307.
Jan, Hertog van
Brabands
Vry Ge-
leyde.

Een Geleyde in Braband.

WY Jan, bii der ghenaden Gods Hertoge van Lotthringhen, van Brabant, ende van Limborch; Maken cond ende kenlijck allen den geenen die dezen Brief zullen zien
off

off hoeren lesen; Dat Wy den Poorteren van Dordrecht ende huer Ghoet, geven seecker Geleyde ende Stade, in allen onsen Landen te Coemen, te Vaeren, ende te keeren, ende in vryen Heer-Scepen in onsen Landen, dat men van ons houdt met hoeren Goeden, ende met huer Comenscappen, duerende Ses weecken na onser wedersegghen, behoudelijck dien van allen schulden, die sy in 't Landt schuldich zijn, ende men hem Perfoennelijcken in onsen Landen heyschende is, dat sy daer op Recht doen zullen, nae den Recht van den Landen. Om dat Wy willen dat hem dit vaste ende wel gehouden worde, als voorzis, zonder alle argelift. Soe hebben Wy hem dezen Brief Bezegelt. Gegeven tot Sinte Geertruydenberge, des Donderdaechs na Sinte Bonifacs dach, in 't Jaer ons Heeren, Duyfent drie hondert en Zeven.

Handveste van Grave Willem, van Represalien. Gegeven te Middelborch, des Dijnxendaegs voor Paassen, als men zinget Resurrectio, in 't Jaer 1312. Zie hier van boven fol. 439. 1312.

Consent-Brieff tot een Besloten Vrouwen-Klooster binnen Dordrecht, van Grave Willem van Henegouwen, enz. Zie boven fol. 146. 1313.

Hantvest, gegeven den Oosterlingen, om Tol-vry haer Goed binnen Dordrecht te brengen. 1313.

Willem, Graeve van Henegouwen, van Hollant, van Zeelant, ende Heere van Vriesslant; Maken condt ende kennelike hem alle, die desen eghenwoordige Brieff sien sullen, ofte hoeren lesen: Dat Wy gegeven hebben, ende geven allen den Coepluden van Oest-lande, die met hoere Comencepe, die sy by der Zee in onsen Lande brengen, ende mit geheelre Last opoemen tot onsen Poorte van Dordrecht, dat sy Tolle-vry wesen sullen van allen Goeden dat sy daer brengen: Ende waer dat saecke, dat sy, nae der tijdt lat sy in onsen Lande gecoemen waeren, hoeren Last braecken eer sy te Dordrecht quamen, soe souden sy geven Tollen, alfulcke als sy tot noch toe gegeven hebben: Ende van alfulcken Goeden als sy weder coopen binnen onsen Landen, dat sal blyven staen totte alfulcke Rechten alset tot noch gestaen eest: ende dit sal gedueren vier Maenden nae onsen wederseggen. In onrconde esen Brieve Befegelt met onsen Zegel. Gegeven tot Dordrecht, des Maenages nae Meydach, in 't Jaer ons Heeren Duyfent drie hondert ende Dorthien.

Willem
van den
Oosterlin-
gen.

1314. Handveste Grave Willems van de Groten Waard.
Zie boven fol. 17.

1315. Handvest van den Jaer- off Poirters-Gedinge , dat Scepenen een Vonnis uyten moeten nae dye Veertien nachten, na dat zy 't gevaet hebben.

Grave Willem, van

Jaar-Gedingen.

Scepenen moeten binnen die Veertien nachten Vonnis uyten, enz.

WY Willem, Grave van Henegouwe, van Hollant, van Zeelant, ende Heere van Vrieland; Maecten cond alle luden, dat wy by Raede ons Raeds, onsen lieven getrouwen Poirteren van Dordrecht, om menege vrouwen dienst die zy dickwijlle, vlitelicke ende getrouwelicke onsen Vorderen ende Ons gedaen hebben, ende altoes bereyt zijn te doene, aldusdaneghe Vryheden, als in desen Brieve gescreven staen, gegeven hebben, ende geven mits desen jegenwoerdige Brieve, eeuwelicke blyvende bynnen onse voirsz Poerte van Dordrecht. Dat men alle Jaere, des Dijnxsdaechs, des Woensdaechs, ende des Donredaechs na beloecken Paesschen, en na beloecken Pinxteren, ende nae verswoeren Maendaeghe van Korsdaeghe, Gedynghe houden zal; dat men heeten sal Poerteren Gedynghen. Ende zoe wye bynnen Dordrecht ende bynnen anders, dat der Vryheyt van Dordrecht toebehoert, aen Erve off aen Huysen coemt mit Coepe, mit Huwelijcke, off dattet hem gegeven word, off anecoemt mit Besterfte of mit Pandingen, nae den Rechten van der Stede voirsz: ende dat betoeghet in 't Poirter Gedynghe, ende nae der tijt dat hy 't enewerve in den Poirter-Gedynghe betoecht hevet, besit een Jaer ende eenen dach Ongecalengiart, dat hem nae die tijt geenrehande aentaele, noch geenrehande Calengierynge deeren en zal, aen sulcke Guede van ymants wegen, des dat Guet voermaels geweest hadde. Ten waere dan zaecke dat ymant, die up zulcken Guet te seggen hadde, alle die tijt buyten onsen Lande geweest hadde, ende dat kenlicke waere, die mochte bynnen den eersten Zes Weecken van dien dat hy bynnen Dordrecht quame, zulck Guet aenthaelen, ende Recht daer op vorderen, van dat hy'er up te zeggene hadde. Ende alle deese voirsz dynghen zijn gedaen behoudelicke Verweefde Kynderen haers Rechts; nae den Rechte dat van Outs bynnen Dordrecht geweest hevet: dat es te wetene, dat men geene Weeskynderen Guet vervremden mach noch ont-erven, van Guede daer zy in verstorven sijn, en voor Oegen is; ten zy by hoeren gekoeren Voecht, ende by hoeren gemeenen Vrienden, ende oir haeren oirbaer, ende voir Scepenen.

Voirt, zoe wye van den Scepenen bynnen Dordrecht van onsen Rechten eens Vonnisse vermaent word, ende dat vaet, dat hy bynnen dyen Veertien nachten naest-coemende van dat hy 't gevaet hadde, dat voert brenghen moet, ende

ende uuyten, ende die geene die dat gevaet hadde des niet en dede, ende t'sijnen uuytersten daeghe bynnen Banne nyet en waere, ofte nyet voertcomen en mochte dat Vonnis te uuyten, zoe moet onsen Rechter, zoe wye dat hy zy by tyden, dat Vonnisse aen eenen anderen van den Scepenen die daer voer oegen sijn vraeghen, ende die moet dat Vonnis bynnen dien zelven daeghe voert brenghen ende uuyten, ende es des faecke, dat dat Vonnis des zelven daeges nyet gewijst en worde, zoe moet onsen Rechter Scepenen gemeenlicke dye dan bynnens Banne zijn, manen te gaen leggen up haer selfs Coste, en nyet up ter Stede Coste van die van Dordrecht voirsz, in een Herberge daer hysc in wijst, by guetduncken des meesten hoops van de Scepenen ende van den Raed, ende nyet uuyten huysc te sceyden eer dat Vonnis gewijst es, up die boete van sestich Pont: dats te wetene, zoe wie dat uuyten huysc van Hemluden eer sceyde dan t' Vonnis gewijst zy, dat hy dye boete verbuerde, ende die gene die leggen blyven, niet: Ende zoe wye van dien Raetsmannen haeren Gefellen, t'haren Raede, als tot zulcken Vonnisse van Scepenen off van haeren gewaerde Boede totte hem ontboede waere, ende daer toe nyet en quame, up dat hy bynne banne waere, dye moet die Rechter maenen mitten Scepenen te coemen leggen up zijn selfs Coste in die zelve Herberge, ende nyet daer uuyt te sceyden, eer hy up sijn Eed, die hy swoer als hy Raetsman worde, zijn guetduncken gezeyt hadde van dien Vonnisse, den Scepenen dien ontboeden hadde, ende dat up te boete van t'sestich Ponde. Voert, tot welcke tyde dat dye gene dye buyten Banne zijn, zijn zy Scepenen off Raet, bynnen Banne coemen: soe moetsc onse Rechter manen in die Herberge, mit den anderen te coemen leggen, in der zelve manere ende up tie zelve Peyne als voersz es. Ende waer dat zaecke dat onze voersz Rechter, tot welcken tyde dattet te doene waere van Vonnisse dat gevaet waere, ende andere te vragen, ende nyet vragen en wylde, oft van Scepenen ende Raet te maenen te leggene, nyet maenen en wylde, zoe en zoude Scepenen te geenen Rechte mit hem zitten, eer hy daer toe gedaen hadde dat hem daer toe behoirt te doene, en hier voirsz staet: Ende alle dese voirsz dyngghen zullen wesen zonder eenegherhande arghelist. Ende omme dat wy wylle dat alle dese voirsz dingen eeuwelicke vaste en gestade blyve, zoe hebben wy deesen tegenwoerdighe Bryeff doen Bezegele mit onsen Zegele, ende mit onsen voergenoemde Stede Zegele van Dordrecht, die gegeven was in t' Jaer ons Heeren M. CCC. ende vijftiene, up ten eersten dach in Aprillis.

Verli-Brieff van dat Ambocht ten Dubbeldam, op
Clays Oem, Clays zoon.

1318.

WY Willem, Grave van Henegouwen, &c. Maecken condt allen Luyden, Dat voor Ons quamen Jan, Heeren Genemans soone, uytten Polre, ende Geneman sijnen doone, ende droegen Ons op, met zamender hant, t' Ambocht ten Dubbeldam, leggende

Grave Willem's Verli-Brief van t' Ambocht ten Dubbeldam.

gende tuffchen Apers-Ambocht Uteroide, en Segers Ambocht van der Tolne, ftreckend an 't Poort-Recht van onfer Poirte van Dordrecht, dat fy van Ons te houden plagen Welck Ambocht voorfz, alfoe alft voergenoempt is, ende alfoo groot als fy 't van Ons te houdene plagen: Wy voort Verleent hebben Clays Oem, Clays Oems foone, onfen getrouwe Man ende Poirter van Dordrecht, van Ons in rechte Leene te houden. In oircondefen Brieve Bezegelt met onfen Zegele, Gegeven in den Haege, des Maenendages voo S. Ambrosius dach, in 't Jaer ons Heeren Duyfent Drie hondert en Achtiene.

1318. Verli-Brieff van het Ambocht van de Nefse, op Zeger van der Tolne.

Grave Willem, van 't Ambocht van den Nefse, enz.

WY Willem, Graeve van Henegouwen, van Hollant, van Zeelant, ende Heere van Vrieland, &c. Maecken condt allen Luyden, dat alsulcke Recht, alse Hugeman Heeren Ghenemans sone uuyten Polre hadde, aen 't Ambocht dat men heet de Nefse dat leget in Thieffelins-Waert, van Wollebrants Kercke opwaert, thot Heeren Ghenemans-Polre, ende aen die Visscheryen, die totten Ambochte voorfeyt, toebehoren, die gelegen sijn van Heeren Ghenemans Polre Westwaerts, tot der Heeren Visscheryen van S. Pieters t'Utrecht, inden Dubbel; dat Zeger van der Tolne, jegens Hugheman, Heeren Ghenemans soone, wten Polre gecocht heeft, den voorfeyden Zeger van der Tolne ende Heyneken sijnen soone; Verlijt hebben ende Verlijen, van Ons te houdene in al der selven Rechten, alfoe Hugheman, Heeren Ghenemans soone uuyten Polre voornoemt van Ons plachte houden, sonder arch ofte list. In oirconde desen Brieff Bezegelt me onfen Zegele, Gegeven in den Haege, des Saterdaghes op onfer Vrouwen Avont in Martij in 't Jaer ons Heeren M. CCC. ende Achtiene.

1319.

Hantvest van der Leystinge.

Willem van Leystinge.

Willem; Graeve van Henegouwen, van Hollant, van Zeelant, ende Heere van Vrieland: Maken condt allen Luden, Dat Wy ghebieden allen onsen Luden, die binnen onsen Landen woenen, waer 't zaecke dat yemant van hemluden enige schult makende, van deesen daeghe, heden, voorwaert op die Leystinge, dat die gheene die de schult makede, of daer fy tegens gemaickt waer, off die daer op Leyften dede, off die de Leysters in haer huys ontfingen, dat elck soude verbueren veertich Pond Hollants..

Voort zal men weten, dat Wy hier omme ontbieden alle onse Bailjuwen, ende Rechters van onsen Landen, die nu zijn off naemaels wesen zullen, dat zy dit houden, ende die boete scerpelick nemen van de gheenen die hier breuckich bevonden worden. Gedae in 't Jaer ons Heeren, Duyfent drie hondert ende Neghentien.

Hand-

Handveft, dat de Poorters van Dordrecht Tolle-vry varen.

1322.

WY Willem, Grave van Henegouwen, van Hollant, van Zeelant, ende Heer van Vrieflant; Doen condt allen Luden, die defen Brief fullen sien of hoeren lefen: Dat Wy gegeven hebben, ende geven onfen lieven ende gerouwen Poorteren van Dordrecht, alfulcken Recht als hier nae befcreven taet; ende dat om menigen trouwen dienst, die fy Ons ende onfen Voirfaten hebben gedaen, ende Ons noch doen moegen, ende altoes fijn bereyt te doen: Voert foe fal men weten in den eerften, dat fy Tolle-vry vaeren ende keeren noegen doer al Ons Lant, met allen hoeren Goeden, dat fy brengen of voeten fullen, eeuwelijcken geduerende, sonder eenich wederfeggen: Ende dit hebben Wy gedaen by Rade ons Raets, ende die 'er over waeren; Dats te weten, Heer *Pieter vander Lecke*; Heer *Symon van Benthem*; Heer *Daniel vander Merwede*; *Ridders: Matthijs Rengenfoon*; *Jan van Polanen*, ende *Willem ons Camerlinx*, *Knapen*. Ende om dat Wy willen dat alle dese voorfz Pointen vast ende geftrade blijven fullen tot eeuwigen daegen, ende wel geouwen worden van Ons ende van onfen Nacomelingen, So hebben Wy hem defen Brief Bezegelt mit onfen Grooten Zegel. Gedaen in 't Jaer ons Heeren, M. CCC. ende XXII. des Vrydaechs nae Sinte Bartholomeus dach.

Willem,
van Tolle-
vry.

Hantveft van der Gruyte voor drie Jaren.

1323.

WY Willem, Grave van Henegouwen, van Hollant, van Zeelant, ende Heere van Vrieflant; Maken condt allen Luden, Dat Wi onse lieve ende etrouwe Stede van Dordrecht te Pachte gegeven hebben, onfen Gruyte van Dordrecht, van Baefmiffe naeft komende, drie Jaer daer naer durende, des aers om Drie en dartich Ponden grooten Coninx, correct te betalen alle aren, op onfer Vrouwen dach Lichtmiffe; ende hier binnen fullen fy hebben, ende besegen defen termijn voorfz onfen Gruythuyfe, ende de Waren die daer toe behoren; maer fy fullen de Hoff-ftede hure van den huyfe gelden voort eder, ende fullen dat Gruyt-huys ende de vate voorfz, also goed op leveren ls fyfe ontfaen, fy en ergen van oude, sonder argelift.

Willem
van de
Gruyte.

Voort fo en fal men geene Gruyte maken binnen Zuyd-Hollant anders, dan aer van rechts de Gruyt-Stede leggen, ende daer van Ons af versien. Voort, o wat Koeren onse Stede voorfz op die Gruyte maect binnen defen termijn voorfz, ende weefelijck sien, die fullen Wy geftrade houden Ons onfer Heer-

R r r

lick-

lickheden, ende Ons Rechts van onsen Gruyte maken ende geven, in alfulcker manieren als sy voormaels gegeven is. In oirconde desen Brieve Befegelt. Gegeven des Vrydaghes naer Sinte Lamberts dach, in 't Jaer ons Heeren, Dufent drie hondert drie en twintigh.

1323.

Handvest, nopende de Vry-plaats of Afylum der Kerkke.

Willem
van 't Afy-
lum der
Kerkke.

WY Willaem; Grave, &c. Maken condit, dat &c. Dat Wy vaste ende gestade houden alfulcke Koere alse Scepenen ende Raet van onser Poerte van Dordrecht, by onsen Rechter, van onser voorfz Stede gemaect hebben, ende hier nae gefcreven staet; dats te wetene, Zoe wat Perfoen die misdaet dede in wat maniere dat ware, binnen onser voorfz Stede, jof daer uuyte geset, jof Gebannen worde, en hy daer of Bescuddenisse der Heyliger Kercken begeerde ende hire in quame, soe soude hem onse voorfz Rechter ene tijt setten by Scepenen ende Raden, voor onser voerfz Stede, ute dien voorfz Kercken te gaene, joff selve daer uuyt te geleyden, wat dat hys begeerde, op sijn seecke beruym, ende woude hy dat niet doen, jof dat gevielde, dat hy in eenige manieren op sijn ruym quame, uuyter voorfz Kercken, soe ne soude hem 't Gebot van der Heyliger Kercke niet helpen moegen: Ende hier om bieden wy ende bevelen onsen Rechter van onser voorfz Stede, soe wie hy es by tijden dat hy alfulcke Perfoenen uuyt dier voorfeyde Kercke nemen, ende dat hy hen doe Recht, als toit onser voorfz Stede gelegen es, ende geviel, dat die voorfz Kercke daer omme beslegen worde, die geloven Wy weder op te doen wienn op onsen cost, ende vort daer of comen mochte, sonder alrehande archclift dit sal gedueren tot onsen wederseggen. In oirconde &c. Gegeven te Dordrecht des Vrydages nae Derthien dach, in 't Jaer M. CCC. ende drie ende twintich

Enis 't zelve weder van 'em Bevestigd up Synte Victoers dach, M. CCC ende XXIV.

1325.

Uytsprake van den Stapele, by Brieven Jans Bisschop van Utrecht.

Uytsprake
van den
Stapele.

WY Jan, by der genaden Gods, Bisschop van Utrecht; Jacob, by der selver genade Bisschop van Zuden, Nyclaes, by der selver genade, Abt van Middelborch; Gherit Heere van Voerne, Borch-grave van Zeelant, Ghwy van Vlaendren, Heer van Putten Pieter, Heer van der Lecke; Ghijsbrecht, Heere van Yffelsteyn; Jan van Kruyningen Hugeman van Zevenbergen; Steven van Nieuwenvelde; Aernt van Yffelsteyn; Jan van de

der Duffen; Daniel van der Merwede; Otto van Asperen; Willem van Wijffliet; Cleys van der Merwede; Herbaren van Ryeden; Costijn van Rijnesse; Claes van Cats; Cleys Kervinck van Reymerfwale; Dirck Boekell; Jacob van Moerdrecht, ende Jacob van Scobben; Ridderen: Maken kondt allen Luden, Dat Wy daer over waren, dair die Scepenen van den Stede van Dordrecht op tie een zijde, ende die Scepenen van Holland wt die Steden; als Delft, Leyden, Hairlem, Alcmaer, Gonde, Schoenhoven, Akerflood, Wtgheeft ende Wormer, op tie ander zijde, hoer Hantvesten togende voor myne Edelen, Mogende Man, onsen lieven Heere, Heer Willem, Grave van Henegouwen, van Holland, van Zeelant, ende Heere van Vrieslant, als om den twyft die zy onderlinge hadden om den Stapel t' Dordrecht te houden; Ende op die Hantvesten hoirden Wy Hemre beyder woirden ende weder woirden voor den Grave: Ende want ons die Grave bat, ende vermaende by der Trouwe, die wy Goede ende hem schuldich waren, dat wy hem rieden 't beste, ende wat hy na hoerre beyder Hantvesten, ende na hoerre beyder woirden ende weder woirde schuldich waren te doene; So hebben Wy ons mit goede voirfienicheyt besproken, mit alle des Graven trouwen Mannen voorfz, Ridderen, Knapen, gemeenlic, die daer waren, Ende mit hem over een gedragen, dat Wy den Grave voorfz geraden hebben, na onser bester Wetentheyte ende Raden, dat hy emmers die outste Hantvesten houde, die Koeren van sijne Ouders en van Hem, ende houde die elc in sinen Haircomen, alsoe sy spreecken na hoeren daten, ende na dier Maninge voorfz; zoe houden Wy dit voir goet Recht: In oirconde desen Brieve Bezegelt mit onsen Zegelen, Gegeven in den Hage, des Donredachs, op Sinte Lucas Avont, in 't Jaer ons Heeren, Dufent drie hondert vijf en twintich.

Brieve Grave Willems, van den Beggijnen. Zie
bovenfol. 155.

1326.

Hantvest, die van Dordrecht geen Roeder-gelt te Niewervaert te geven.

1326.

Willem, Grave van Henegouwen, &c. Maken condt, dat Heeren Ghwy van Vlaenderen, Heere van Putten ende van Stryen, onse Neve, eyschende was onse Poorteren van Dordrecht, dat sy hem sculdich waren van hoeren Scepen Roeder-gelt, in den Heerscippe van Stryen, dat daer toe alrehande Stede voormaels genomen was, ende men nu nemet ter Niewervaert, dat onse Stede van Dordrecht wederfeggende, des sy van beyder sijden aen ons bleven, die waer rede daer of te besoecken, ende mit waer rede te scheyden, waer of Wy de waer rede besocht hebben an die van Dordrecht van de Niewervaert, an die van Zevenbergen, an die van Ziericzee ende andere Luden, die langhe daer of gehoegen mach, Ende hebben gevonden, dat onse Poorteren van Dordrecht voorfz van ullen tijt, die men gehoegen mach, daer Roeder-gelt gegeven, ende schuldich waren te geven, al antwoorden sy te sommige tyden, Waer over Wyse scheyden, ende seggen, dat onse Poorteren van Dordrecht, voor wert niet meer dat Roeder-gelt geven sullen, gelijk andere Luden, Gegeven in den Hage, Sondages na Sinte Jacobs daghe, in 't Jaer ons Heeren, Dufent drie hondert ende Ses ende Twintich.

Willem,
dat die van
Dordrecht
geen Roeder-
geld te
Niewer-
vaert zul-
len geven;

1328. Hantvest, roerende den Cloesteren ende Gheestelijke Luyden in Hollant, alse dat sy geen Land coepen moeten.

Willem, datte Gheestelijken geen Land mogen koopen in Holland.

WY Willem, Grave, &c. Maeken cond, dat groete Croene voer ons comet, alsoe dat die Cloesters, ende Gheestelicken Luden binnen onsen Landen, ende oock somme van buyten onsen Lande, Ambochte, Thienden, ende Land coepen binnen onsen Lande, ende alse sijt gecoeft hebben, soe willen sijt trecken ter Gheestelicker hant, ende en willen onsen Luden geen Lants Recht of doen, daer sy onse Heerlickhede ende Recht mede verminderen willen, des Ons niet en staet te gedoghen. Waeromme Wy ontbieden allen onsen goede Luden van onser Graeffschap van Hollant, van Zeelant, ende van Vrieslant, Welgeboeren Poirteren ende Gemeente, dat hem nyement geen Goet, alse voorz es, en vercoepe in onsen Lande, op een boete van thien Ponden, ende op dat Goet dat sy hem vercoepen, tegens Ons te verboeren. Voort gebieden Wy allen Rechteren, Scepenen ende Gheburen van onsen Lande, elcke by eenre boete van thien Ponden, dat daer niemant over en stae, daer men hem eenighe Ghifte gevet, of daer sy enighen eygendom ontfaen, van eenighen Erve. Ende omme dat Wy willen dat dit vaste ende gestade werde gehouden, soe hebben Wy desen Brief Bezegelt, &c. Gegeven te Sinte Geertenberge, des Sonnendages voer Sinte Domaes dach, in 't Jaer 1328.

1330. Belastinge aen den Rentmeester van Zuyd-Holland, ende aen allen Tollenaren, geen Wijnen voorby te laten varen, of moeten eerst te Dordrecht geroeyt worden.

Willem, geen Wijnen verby de Tollen te laten voere, ten zy te Dordrecht Geroeyd.

WY Willem, Grave van Henegouwen, van Hollant, van Zeelant, ende Heer van Vrieslant, ontbieden onsen Rentmeester van Zuyt-Holland, ende allen onsen Tollenaren, dat ghy gheenen Wijnen voorby onsen Tolne varen laet, sijne worden gheroeyt te Dordrecht, als sy hier voormaels geroeyd geweest hebben, van ouden tiden herwairts.

Ende waert dat zake, dat eenich voorby voer ongeroeyd, so ontbieden Wi onsen Bailljouwen, overal in onse Landen, dat zy de Wijnen op houden, alsoe verre als men 't hem te wete doet, ter tijd toe dat zy 't ghebetert hebben, &c. Gegeven tot Dordrecht, op Alrezielen dach, in 't Jaer ons Heeren, M, CCC, XXX.

1332. Hantvest van geen Knyven te dragen binnen Dordrecht.

Willem, Gebod van geen Knyven te dragen.

WY Willem, Grave, &c. Maken cond, Dat Wy geoorloven onsen lieven ende getrouwen Scoute, Scepenen, ende Raed van onser Stede van Dordrecht, te verbieden by eenre boete, alsoe groet als 't hem goet duncken sal, dat nyemant eenige Knyve drage binnen huere Stede, uuytghenomen onse Ridders, ende onse Knapen, ende onser Gefinde van onser Herberge, ende onsen Baillju van Zuyt-Holland, ende onsen Scoute van Dordrecht, ende hoeren gewaerde Boeden, ende Heer Daniels Scout, die sijn Scoute is binnen der Stede: Ende ontbieden allen onsen goeden Luyden van onser Landen, ende anders, dat sy huere Knyven off leggen binnen Dordrecht: Ende sulck Gebod als onsen Scoute, Scepenen, ende Raedt van Dordrecht daer off gebieden zullen, van onsent wegen, joff zulcke boeten gelde, als sy daer op setten: Ende waer onsen Scoute, Scepenen, ende Raedt voorz daer toe doen fullen, dat fullen Wy gestaede houden; en dit sal gedueren tot onsen wederzegghen. In oirconde desen Brief, &c. Gegeven in den Hage, op Sinte Rieters dach, ingaende Oost, in 't Jaer ons Heeren, M, CCC, XXXII.

Grave Willems Vernieuwing der Handvest, nopende d' Oosterlingen. Gegeven te Dordrecht, 's Woensdages na S. Valentijns dach, 1338. Zie boven fol. 493. 1338.

Vernieuwing der Handveste van Tolle-vry varen: Gegeven te Bergen in Henegouwen, den 22. dag in den Oogst, 1338. Zie boven fol. 497. 1338.

Hantvest om die Stalen op te trekken.

1341.

Willems, Grave van Henegouwen, van Hollant, van Zeelant, ende Heere van Vriesslant; Maken condt allen Luden, dat Wy bevolen hebben, ende bevelen onsen goeden Luden, ende getrouwen, gemeenliken van onser Stede van Dordrecht, van onser Poirte van Rotterdam, ende van onser Poirte van Schiedam; waer dat zaecke dat yemant onse Stalen stake, zoe wye hy waer, dat sy die optrekken, en wt doen, want Wy des nit onsen Stede gemeenelicken over een ghedragen hebben, ende mit anderen onsen Luden, dattet ons gemeenes Landes oorbaer is: want Wy ter waerheyt vernomen hebben, dat onse Stroem ende onse Wateren alle Vyscheloes woerden, overmits die Stalen, ende die Coopmannen, die onsen Stroem lijden, verby onse Tolle, die in anxte hoirs lijffs ende hoirs Goets, nacht ende dach daer voirby varende lijden moeten, dat Wy schuldich onse Stroem te opene, ende te vryen sijn: Ende waer dat zake dat hem yemant ff te bekronen heeft mit redene, die wilt an Ons wijfen, Wy fullen hem daer goet bescheyt ff doen hebben, dat hem billic wel genoeghe mach; want Wy dese voirsz zaken neerstelicken gedaen willen hebben, en om niemants wille gelaten; [hebben] Wy geloeft, ende gheloven voir Ons, ende voir onse Nacomelingen onser Stede van Dordrecht, onser Poirteren van Rotterdam, ende van Schiedam. daer off wt te draghen te volstaen, ende chadeloos te houden, jegen alle die gene, dien sy hoir Stalen wt gedaen hebben, off wt doen fullen, van onsen weggen, wie dat zy sijn, die die Stalen toebehoren, sijn zy groot, sijn zy cleyne. In oirconde desen Brief Bezegelt mit onsen Zegele. Ghegeven in Liddelborch, des Maendaghes na Oculi, in 't Jaer ons Heeren Dufent drie hondert een- en veertich.

Willems
van de Sta-
pelen, enz.

Handvest van de Jaer-mercten.

1342.

Willaem, Grave van Henegouwen, van Holland, van Zeeland, ende Heere van Vriesslant; Maken condt allen Luden, Dat [Wy] by goeden bersefene, ende wel beraede mit onsen lieven Oem, Heere Janne van Henegouwen, Heere van Beaumont, ende anders, mit onsen gemeenen Raede ver een gedraghen sijn, om nutscap ende oirbair Ons zelfs, ende onser Stede in Dordrecht, gegheven hebben, ende gheven, voir Ons ende onsen Na-

Willems
van de
Jaer Mar-
ten.

coemelingen, onsen lieven ende getrouwe Poerteren gemeenlicken, van onse Stede voifz, ende huere Nacoemelingen, om menegen trouwen dienst, die zy Ons ende onsen Vorderen gedaen hebben, ende altoes bereyt zijn, te doen; In den eersten Twee Jaer-mercten 's Jaers, daer off die Eene inne gaen zal, ende beginnen upten xxvj. dach na Paesschen, als men zinghet *Resurrectio Domini*, ende zal duren Viertien daeghen daer nae, ende die ander Merct zal ingaen, ende beginnen upten x. dach na Sinte Baven dach, ende zal duren Viertien daeghen daer nae. Ende alle die gene die tot enege van dese Mercten, oft tot beyde coemen zullen, die zullen Folle-vry vaeren ende keeren, doer onse Lande, ende Onbeset, ende alle die daer Guet coepen, die zullen Ons daer Merct-Tolle off geven, in dier manieren als hier na bescreven staet: Dat es te wetene, van den Lakenen die daer coemen zullen, ende daer vercoft wordden, van elcken Scaerlaken, Acht Deniers Hollants: van elcken Gemengede off Gevervede Lakene, Ses Deniers Hollants: van enen Strijpte Lakene, Vier Deniers Hollants: van elcken Witten off Graeuwe Lakene, Twee Deniers Hollants: van elcken Paerde, Vier Deniers Hollants: van elcken Runde, Twee Deniers Hollants: van elcken Vercke, Een Denier Hollants: van elcken Scape, enen halven Denier Hollants: Voirt van allen anderen Gueden die daer vercoft worde, sel men Ons geven van elcker Marck, te Tolle enen Penninck Hollants, ende te Wissel enen Penninck Hollants: ende elcke Merck voer xxiiij. Deniers Hollants gerekent: ende dat beneden eenre Marck waerdich waere, ende vercoft worde, dat en zal niet geven. Ende in dezer Mercten zetten Wy uuyt, dat gheen Merct-Recht plegen en zal, Wijn, Hout Coern ende Zout; oeck alle ander Guet, dat vander Zee comen zal, als Wolle Vlas, Werck, Yser, Stael, ende Harinck; ende alle dat zal zijn rechte Tolle geven, als men daer off plach te geven, buten der Marct: Ende dit is behouden alle Vryheyt ende Rechte van onsen Vrye Steden, ende behouden alfulc Recht, als die Heere van der Merweden heeft binnen onse Stede van Dordrecht, ende zijne Vorders daer toe gehad hebben, ende gebruyckt: Ende alle zaecken voifz zonder argelift. Gegeven in den Haege, des Dincxdaech nae Sinte Katherine dach, in 't Jaer ons Heeren M. CCC. ende XLII.

1346. Margriet, Bevestiging der Handvesten, Privilegien, Rechten, enz. aan die van Dordrecht. Gegeven op Mey-
Avond, M. CCC. XLVI.

1346. De Groote Handvest van Zuyd-Holland, Gravinne
Margriets. Zie boven fol. 18.

Hantvest dat die van Dordrecht alfulke 1346.

Recht en Vryheden hebben, als die van Zuyd-Holland.

IC Margriet, bii der ghenaden Goeds Keyferinne van Romē, altoes meerfende Gravinne van Heynegouwen, van Hollant, van Zeelant, en Vrouwe van Vrieflant; Maken kondt allen Luden, Dat Wii ghegeven hebben, ende gheven onfen lieve en ghetrouwe Poorteren gemeenlike van onfer Stede van Dordrecht, die nu zijn, of namaels daer Poorters wesen zullen, om menigen trouwen dienst die sy Ons en onfen Ouders gedaen hebben, en Ons en onfen Nacomelinghen noch doen moghen; alfulck Recht en Vryheden, als Wy onfen goede Luden van Zuut-Hollant ghegeven hebben, behoudelicken onfer Stede voirsz hoers Rechts, en allen hoeren Hantvesten, die si van Ons ende van onfen Voirvaderen vercregen hebben; Behoudelicken eenen yeghelijcken zijns Rechts, dat hi van Ons of van onfen Voirvaderen vercregen heeft. En om dat Wi willen dat dit vast en gestade zy, en wel gehouden worde van Ons en van onfen Nacomelinghen, Hem en haren Nacomelingen, die nu zijn of namaels wesen zullen tot ewighen daghen; Soe hebben Wy hem desen Brieff Besegelt mit onfen Zegele. Gegeven in 't Jaer ons Heeren M. CCC. Zesse ende Viertich.

Margriet, dat Dordrecht alfulcken Recht en Vryheyd heeft, als Zuyd-Holland.

Hantvest van den Zeent. 1346.

IC Margriet, by der Goids ghenaden, Keyferinne van Romē, altoes merende des Ryckes, Gravinne van Henegouwen, van Hollant, van Zeelant, ende Vrouwe van Vrieflant; Maken kondt allen Luden, die desen Brief zullen sien of horen lesen; Want Ons onse goede Luden van onse Stede van Dordrecht getoent hebben, dat sy seere beswaert zijn van den Zeent, die men in onfer Stede voirsz te besitten pleegt. Soo is, dat Wy hem hebben geloof, ende gheloven, dat Wy hem daer inne te hulpe coemen zullen in alder manieren, als zyt selver insetten willen, ende alsoe verre als zyt met redenen doen moeghen, op 'dat dies niet meer en geschye. Ende want wy willen, dat dese voirsz sake aldus blijven en wesen zal, so hebben Wy hem desen Brief Besegelt met onsen Seghel. Gegeven tot Sinte Geertrudenberge, op Sinte Pieters Avont, ingaende Oest, in 't Jaer ons Heeren, Dusent drie hondert Ses ende weertich.

Margriet, van den Zeent.

Handvest, wat Oude Privilegien de 1346.

Stad van Dordrecht quam te gebreken, die altijd wederom te vernieuwen.

MArgriet, bi der Goids ghenaden, Keyferinne van Romē, Graevinne van Henegouwen, van Hollant, van Zeelant, ende Vrouwe van Vrieflant;

Margriet, van Handvesten vernieuwen, enz.

Vrielandt, &c. Maecken kond alle Luden, Dat Wy ghegeven hebben, ende gheven onsen lieve ende ghetrouwen Poorteren van onser Stede van Dordrecht, die nu aldaer Poorters zijn, of hier namaels Poorters wesen sullen, om meenighen trouwen dienst, die zy Ons ende onsen Ouders dickwils hebben ghedaen, ende Ons ende onsen Nacomelingen noch doen moegen, ende altoes sijn bereet te doen: Sal men weeten in den eersten, waert saecke dat si eenich gebreck hadden, of namaels hebben mochten, an eenighen van hueren Hantvesten, die zi van Ons of van onsen Ouders hebben, of noch namaels van Ons ende van onsen Nacomelingen vercrigen moegen, ist an Ghescrift of an Zegelen, dat Wy hem die vernieuwen zellen tot allen tijden, alssi gebreck daer an hebben, ende aen Ons begheren zullen in allen manieren, als hare Hantvesten inhouden, die zy vernieuwet willen hebben, sonder haren cost.

Voort waer dat zake, dat onse Poorters van onser Stede voernoemt, in eenighen zaken hier voortijts in veronrecht gheweest hadden, van Ons, of van onsen Voorvaden, daer of willen Wy dat si verdraghén zijn, ende dat hem niet meer en geschie, ende dat si voorten alle haers Rechts ende Vriheden rusteliken gebruyken zellen.

Van Arresten.

Voort sal men weeten, want Wy onse Poorters voorz Recht ende Vriheden hebben, binnen der Vriheit van onser Stede voorz, van onsen Voorvaderen, als si segghen, soe waer eenige van onsen Poorteren voernoemt, in eenich's Heeren Lande haer Lijf of haer Goet, Ghearresteert of ghehouden worde, dat sy dan sonder vertreck optien Heere, op sijne Luyden, ende op haer Goet, daer't hem waer ghenomen ende op ghehouden is, off op gehouden wort; Soe is te weeten, dat dan onse voorz Poorters weder Panden, ende op houden moghen, bi onsen Rechter, Scepenen, totter tijt toe, dat onse Poorters voorseyt, begroot zijn van huere schaden, die zi daer off geleder hebben.

Noch hier toe, soe hebben Wy hem ghegeven, ende gheven, ende willer dat onsen Bailliu van Zuut-Hollant, die nu is, of hier namaels wesen sal, daer hi tot allen tijden, als hys van onser Stede wegen verfocht ende vermaent sa worden, sonder eenich ander Gebot daer of van Ons meer te hebben, terstont ophoude ende Arrestere alfulcke Heeren Luden ende Goet, daer si der schade of geleden hebben, of hadden; soe waer men se binnen onsen Lande van Zuut-Hollant vinden mach, alsoe varre als't Wtheemse Luyden zijn, ende buten onsen Lande geseten zijn, geliken dat onse Rechter ende onse Scepenen binnen onser Stede voorz daer of schuldich zijn te doen, na haren Privilegien, Rechten, ende Hantvesten.

Verzetten der Galge.

Voort soe gheloven Wy, ende willen oick mede dat men die Galge onse Gherechts van onser Stede voorz, daer sy nu staet, versetten sal opten naester Noort, die ghelegen is tusschen Papendrecht ende Zwijndrecht, overmits dat si onser Stede van Dordrecht al te na staet.

Voort, om dat Wy willen, dat alle dese voorz punten, ende elcx bi hem selyen,

selven, wel gehouden worden in alre manieren als hier voorscreven staet, van Ons ende onsen Nacomelingen, onsen goeden Luyden van onser Stede van Dordrecht, die nu aldaer Poorters zijn, of hier naemaels Poorters wesen sullen, alle dese voorz. poincten vast ende gestade te houden, tot eeuwigen daegen, ende des soe hebben Wy hem desen Brief open Besegeld met onsen Zegel. Gegeven te Sinte Gheertrudenberghe, op Sinte Pieters Avont, ingaende Oest, in 't Jaer ons Heeren, Dusent drie hondert ses ende veertich.

Hantvest van Lant te copen binnen 1348.

Zuut-Hollant van Poorters, en quijscheldinge, enz.

Willem, Hertoghe van Beyeren, Palens-grave opten Riin, en Verbeyder der Graeffheden van Henegouwen, van Hollant, van Zeelant, en ten Heerlichen van Vriesslant; Doen kond allen Luden, Want Ons onse goede Luden van onser Stede van Dordrecht gheemeenlic, aen Ons ghebleven zijn, van alfulcker broecke ende misdaet, als si tegens Ons ende onser Heerlichen misdaen moeghen hebben, inne wat manieren dattet zi, totten daghe van huden toe. Soe hebben Wii ons wel ende voorsienliken beraden met onsen Rade, en met onsen goeden Luden van onsen Steden van Hollant gheemeenlic, en hebben aenghesien menige trouwen dienst, die onse goede Luden van onser Stede van Dordrecht onsen Voorvaders; ende Ons gedaen hebben, ende Ons ende onsen Nacomelingen noch doen moegen.

Willem,
van Land
te kopen in
Zuyd-Hol-
land:
Poorters:
Quijscheld-
dinge, enz.

Soe is Ons seggen in den eersten, waert zake dat eenich Poorter, van onser Poorten van Dordrecht, nu voortaan enich Lant costen binnen den Hove van Zuut-Hollant, die soude een Ghift ontfangen van dien Lande, in den Ambocht laer 't Lant ghelegen waer, voor den Rechter ende voor den Heemraet, also verre als si daer over staen wouden; en waer 't sake dat si daer niet over staen en vouden, so sullen onse Poorters voorz. onghelaft bliven, en Brieven nemen an Scepenen, als haercomen is.

Voort soe is Ons zeggen, dat onse goede Luden van Dordrecht, nu voortaan gheen Poorters ontfangen en zullen, sy en sellen met haerder woenede binnen der Vriheit van Dordrecht comen woenen, wtgheset vj. weken Oest, ende vj. weken Lenten, behoudelicken onsen goede Luden van Dordrecht haers Rechts, en alle hare Hantvesten, wtgheset dese punten voorz., onder arch of list.

Voort soe is Ons zeggen, dat onse goede Luden van onser Stede van Dordrecht, Ons gheven zullen xiiijc. Pont Hollants, en welcke xiiijc. Pont Hollants voorz. Wy hem quijschelden, en quijschhouden hebben, voor sulcke scult, als onse lieve Heere ende Oem, die Grave van Henegouwen, van Hollant, &c. daer God die ziel of hebben moet, hem schuldich bleeff,

van dienst in die Reife optie Vryesen, die zy haren Poorters of gheleent hadden, ende hem daer of ghenocch doen zullen, ende overmits desen voorfs punten, so hebben Wy onsen goeden Luden ghemeenlic, quijt gheschouden, en scheldense quijt van allen broecken, die si teghens Ons ende onser Heerlicheit misdacn moeghen hebben, tot desen daghe van huden toe.

Ende om dat Wy willen dat alle dese voorfs Privilegien ende punten voorfs, en elcx bi hem, wel ende getrouwelijck, vast ende gestade gehouden worde, onsen goeden Luden voorfs, Soe hebben Wy hem, des tot eenen oirconden, desen Brief open en wthangende Besegelt met onsen Zeghel. Ghegeven in den Haghe, op Sinte Marie Magdalenen dach, in 't Jaer ons Heeren M. CCC. Acht ende viertich.

1348. **Hantvest, dat die van Dordrecht sul-**
len vry gehouden worden van der Gravene schuld, soo
sy over de selve bekomert worden.

Willem,
 Dordrecht
 ontheffen
 van 's Gra-
 ven schuld.

Willem, Hertoge van Beyeren, Palans-grave vanden Rijn, Verbeyder der Graeffcappen van Henegouwen, van Hollant, van Zeclant, ende der Heerlickheyt van Vrieslant; Maken condt allen Luden, Dat Wy geloest hebben, ende geloven onse lieve ende getrouwe Poorters gemeenelijcken van Dordrecht, voor Ons ende onsen Nacomelingen, so waer Zy, of haer Goet, gehouden sijn, of gehouden worde voor onse Scult, die kennelijcken is, of voor onser Voorfaten Schult, dat Wyse daer of quijte ende ontheffen zullen. Ende om dat Wy willen, dat dese puncte vast ende gestade zy, ende wel gehouden worde van Ons, ende van onsen Nacomelingen, soe hebben Wy desen Brief open Bezegelt met onsen Zegele. Ghegeven tot Dordrecht, in 't Jaer ons Heeren Dufent drie hondert Acht ende veertich, opten Vrydach na half Vasten, die doen was den seven en twintichsten Dach in Maerte.

1348.

Confirmatie op allen Hantvesten.

willems
 Bevestinge
 der Hand-
 vesten.

Willem, Hertoghe van Beyeren, &c. Doen condt allen Luyden, Dat Wy onsen lieven ende getrouwen Scepenen, ende Raedt der gemeene Poorteren van Dordrecht, be- loest hebben, ende geswoeren, allen hoere Hantvesten, Privilegien, ende Haercomen, Kueren, ende alle Rechten, die sy van onsen Ouderen gecregen hebben, die Heeren van Hollant geweest hebben, ende sy kennelijcken betuygen moegen, met hueren openen Besegelde Brieven; alle dese voorfs Kueren ende Hantvesten, Oude Rechten voorfs, ge- loven Wy hem vast ende gestade te houden, voor Ons, ende voor onse Nacomelingen, Hem, ende haere Nacomelingen, eeuwelijck duerende. Gedaen in 't Jaer ons Heeren M. CCC. en XLVIII, opten Saterdag nae half Vasten, dat was die xxvij. dach in Maerte.

Hant-

Hantveft van de Huldinge van Hertogh Willem, waer by hy die van Dordrecht ontflaet van haeren Eed, die fy gedaen hadden fijne Moeder, Vrouwe Margriete.

1351.

Willem, Hartoghe van Beyeren, Grave van Hollant, van Zeelant, ende Heere van Vrieslant; Maken kondt ende kenlic allen Luden, die desen Brief fullen sien of hoeren lesen, Dat onse goede Luden van Dordrecht, Ons ontfangen, ghehult, ende ghesworen hebben, in alre manieren als hier na bescreven staet: In den eersten, Dat Wy geloeft hebben, ende geloven onser liever Vrouwe ende Moeder, die Keyserinne, wel ende trouwelick te voldoen van sulcken Duwarien ende Voirwaerden, als Wy haer ghelooft hebben; ende wairt, dat Wy yet te corte daer aen ghedaen hadde, dat fullen Wy verbeteren in gelijcke zake, by onser goede Luden van onser Stede van Dordrecht, ende by anders onsen Steden, ende goede Luden van onsen Landen.

Willems
Huldinge:
Ontlan-
ge van den
Eed, ge-
daen aen
sijn Moeder.

Voirt geloven Wy onsen goeden Luden van onse Stede voirsz, t' ontheffen van alfulcke Eede, als sy onser liever Vrouwen ende Moeder gedaen hebben, ende des vryelick t'ontsien van haer, ende van yemande die hem daerom deren willen.

Voirt geloven Wy, dat men in onse Stede van Dordrecht, noch in Zuyt-Hollant, nyemant Verontrechten, noch Scatten en sal, noch Vangen en sal, ende elc Man ter antwoorde laten coemen, op fulcke Recht, als in der Stede ende in den Lande gelegen es; ende wes yemant mit Recht of mit Vonnisse verbuert heeft, dat die tot onser genaede staen sal, als Wy hem mit Recht ende mit Vonnisse verwonnen hebben.

Voirt geloven Wy onse goede Luden van onse Stede van Dordrecht, waer dat zake, dat hem enich last of commer an quame, van sulcker Eede ende Manschap, als zy Ons gedaen hebben, dat Wy hem daer inne te hulpe comen fullen, ende ontheffen, als Wy schuldich zijn te doene.

Voirt alle Ambt-luden, die onse lieve Vrouwe ende Moeder geset heeft, die geloven Wy, dat Wyse niet of doen noch ontfetten en fullen, eer Wy hem betaelt of voldoen hebben, van sulcken scult, als sy bewijfen moeghen dat men hem schuldich es.

Voirt waert zake, dat yemant van onse Poirteren enich gebreck of scade geleden hadde, off leede, van eenighe scult die roerde van de Graeffelijckheden, dien geloven Wy daer of te ontheffen, ende quijten. In kennisse hier of, want Wy willen dat alle dese voirsz punten wel ende trouwelick ghehouden worden, zonder verbreken, soe hebben Wy onsen Zegel ghehangen aen desen Brief. Ghegeven [te Dordrecht] in 't Jaer ons Heeren M. CCC. een ende vijftich, opten Paessch-avent, die doen was den xvj. Dach in Apriele.

1352.

Hantvest van den Ballingen ende Casteelen.

Willem,
van Ballin-
gen: geen
Veste noch
Borge ma-
ken, dan
van ander-
halveSteen.

Willem van Beyeren, Grave van Hollant, van Zeelant, ende Heere van Vrieland, Verbeider der Graefflichen van Henegouwen; Doen kond allen Luden, Dat Wy onser liever ende ghetrouwer Stede van Dordrecht, om menighen trouwen dienst die si Ons, en onsen Vorders voortijts te menighen tijt gedaen heeft, en Ons ende onsen Nacomelingen noch doen mach, ghegeven hebben, ende gheven mit desen openen Brieve alsfulcke Previlegien, Vriheden, eweliken duerende, als hier na gescreven staen:

In den eersten, so gheloven Wy onser liever ende ghetrouwer Stede van Dordrecht voorfz, dat Wyse van allen zaken, die zy gedaen hebben ten scade jof ten verliese, opten ghenen die onse openbare Vianden zijn, ende Ballingen onser Landen en Steden, of die zy noch doen zullen, of namaels doen moghen, geheellijc ende al ontheffen zullen, ende daer of scadeloos, vii ende quijt houden, ende aen Ons trecken, gheliken jof wy 't selver gedaen hadden, sonder eenighe Calengieringe daer of, van Ons; of van onser Heerlicheit te hebben: zonder dat wys dies Bans der Heyligher Kercken toebehoorende, of toehoeren mach, quijt willen wesen, maer nochtans willen Wi hem te hulpe comen, waer dat Wi moeghen.

Voirt so hebben Wy onser ghetrouwer Stede van Dordrecht voorfz, in Vriheden ghegeven, en gheven, dat niemant, die binnen derdalf mijl na onser voorfz Stede gheseten is, Veste noch Borge maken en mach, noch doen maken, vorder dan anderhalven Steen dicke, ten waere alleen bi Ons selven, van Ons, ende t'Onser behoef. Oick sal men weten, want Wy willen, dat dese Previlegien ende Vriheden onser liever Stede van Dordrecht voorfz, vast en ghestade ghehouden worde van Ons, ende van onsen Nacomelingen, Hem en haren Nacomelingen, tot ewighen daghen; Soe hebben Wi hem desen openen Brief beseghelt mit onsen Zegel. Ghegeven in den Haege, des Donnedachs voor Bamisc, in 't Jaer ons Heeren M. CCC. twee en vijftich.

1358.

Hantvest, van Tol-vry voerby Hoefden te varen.

Aelbrecht,
Tolle-vry
voerby
Hueiden te
varen.

Aelbrecht, by Godts genaden, &c. Doen cond allen Luden, Want onse guede Lude van Dordrecht Privilegien en Hantvesten hebben, als Wy verstaen hebben, van onse Voir-ouders vercregen, dat zy doer alle Ons lieffs Broeders Landen van Hollant ende van Zeelant, datter Graefflicheit toebehoert,

hoert, Tolle-vry varen zullen mit hoeren Geude. Soe ist, dat Wi ontbieden ende gebieden onsen Tollenaren tot Hoefden, die nu zijn of namaels wesen zullen, dat zi onse guede Lude, die Poorters zijn binnen Dordrecht, van deesen daege voirt Tollen-vrij laten varen mit hoeren Guede, te Lande ende te Water, gelijc zi doen voir andere Tollen van Hollant ende van Zeelant; ende dit sal dueren tot onsen wederseggen toe. In oirconde, gegeven tot Scie-lamme, des Vridaechs na groete Vastelavont; in 't Jaer ons Heeren Duyzent drie hondert acht en vijftich.

Hantvest van geen Zoene, of Dadinge, aen te gaen met 1359.
den Heere van Arckel, voor en al eer Hy die Schade, die van Dordrecht aengedaen, heeft gebetert; en van geen Stapel tot Gorinchem.

Aelbrecht, bi Goeds ghenaden Palens-grave bi den Rijn, Hertoghe in Beyeren, Ruwert van Heynegouwe, van Hollant, van Zeelant, ende van Vrieslant, Maken cond allen luden, dat Wy, omme dien trouwen ende grote helpe, ende cost, die Ons onse lieve ghetrouwe Stede van Dordrecht doen in onsen Oorloghe, dat Wi hebben jeghens den Heere van Arkel, ende sine hulperen, ende noch doen sellen dit Oerloghe wt; Soe hebben Wy hem geloest, ende gheloven met desen Brieff, dat Wyt en geenrehande Zuene noch Dadinge aengaen en sellen mitten Heere van Arckel, hi en hebbe hem ghebeterd hon cost, ende horen scade, dien onse lieve ende getrouwen Steden liden, ende doen in desen Oerloghe jeghens den Heere van Arckel.

Voert soe ghelove Wi onse lieven ende ghetrouwe Stede voerscreve, dat Wy alle onse macht ver toe doen zellen, dat men gheenrehande Stapel van Goede te Gorichom hantieren noch houden sel, dat jeghens onser Stede van Dordrecht draghen mach, in eeniger manieren. In Oerkonde onsen Brieve Bezeghelt mit onsen Zeghele. Gegeven in onser Thente voer Delf, des Saterdaechs Paesdach, in 't laer ons Heeren, Duyzent drie hondert ende negen en vijftich.

Onderstont,

Jussu Dñi Ducis Alberti, Præsentibus Dñis de Lec & Breda, Castell, de Leyden, Dñis de Egmonde, & Heinric. Moelnaer,

En lager,

J. HEERMAN, vt.

Doms, P, Camer de Hayft.

lantvest, dat men geen Weduwen, Weesen, inheems 1359.
Kind, Mondich of Onmondich, ontvoere, op Lijff ende Goed.

Elbrecht, by Gods genaede, Palens-graewe upten Rijnne, Hertoghe in Beyeren, Ruwaert van Henegouwen, van Hollant, Zeelant, ende van Vrieslant; Doen cond allen

Weefen te
ontvoeren,
enz.

allen Luyden, want Wy aengefien hebben, ende aenfien den grooten onraet, die in der Lande gevallen is, ende noch vallen mochte, als vander goeder Luyden Kindere te ontvoeren met crachte, als Weduwen, Weefen, inheems Kinderen, Mondich of Onmondich, daer veel onruste tot noch thoe by geweest heeft, ende Ons veel cröninghen ende clage off te voeren gecoomen es; Soe ist, dat Wy met goede voorfiene, ende by Raed. Ons Raedts, om ghemeen oirbair, ruste ende profijte, ende allen onraede daer off te verhoeden, gegeven hebben, ende geven tot eenne eewyghen Rechten blivende, onser lieven en getrouwen Poorteren tot Dordrecht, die nu zijn of namaels wesen zullen: Soe wat Persoen die van desen daege voort eenige van Poorteren van Dordrecht, Weduwen, Weefen, inheems Kind, Mondich of Onmondich ontvoerde, dat Scepenen ende Raet van Dordrecht, binnen Jaer en binnen daegen daer na, met kennelijken waerheit geproeven off gevonden condon, dattet huers onwille waere ende met crachte geschiet, die gene diese ontvoert waren: Die Persoen daer't ontvoere by geschiet waere, ende aller die gene die met hem aenvaerden in de Velde waren, verbuerden huer Lijff ende Goet waer menfe begreep ergens binnen onsen Lande, niet te Verdinge noch Geleye te vercrige. Ende vonden Scepenen ende Raet, dattet tot eenigher tijt huers ondancks ende onwille geweest hadde, en zy nochtans by den Man blyven of ane hem lyden, zoe waer huer Guet verbeurt, ende van den Goeden dat sy hadden, daer off soude Wy hebben die eenne helft, ende die Erffgenamen soudon die ander helft deelen, gelijc of zy ware verstorven.

Ende ontbieden Wy en bevelen naerstelijken onsen Schout van Dordrecht, die nu is, of namaels wesen sal, zoe waer hy dusdanighe seyten vernemen zal, die onsen Poorteren voorz aengaan, dat hy die by onsen voorz Scepenen en Raets-luyden van Dordrecht, sonder vertreck, als voorz is. In oirconde deesen Brieff Bezegelt met onsen Zegele. Gegeven in den Haege, des Saterdaechs, op onser Vrouwen Avont *Conceptionis* in 't Jaer ons Heeren Duyfent drie hondert negen ende vijftich, *Iussu Domini Ducis Albert Per Dominum de Leck, &c.*

1363. Hantvest, gegeven Meester Abel, Meester Jans zoen van Bladegem; en zijne Nacomelingen, dat zy, woonende binnen of buyten Dordrecht, gelijke Vryheden gebruyken sullen, als andere Poorters daer binnen geseten, enz.

Aelbrecht,
van 't Poir-
terschap
Meester
Abels,
Meester
Jans zoon
van Blade-
gem, enz.

Aelbrecht, by Gods genade, Palans-graerve opten Rijn, Hartoge in Beyeren, Ruwaert van Henegouwen, van Hollant, Zeelant ende Vrieslant; Doen condt allen Luden, Dat Wy in onser bescermenisse ontfangen hebben Meester Abel, Meester Jans zoen van Bladegem, en zijn Nacomelingen, en oirloven hem met desen opene Brieff, dat zy, woonende binnen der Stede van Dordrecht, off daer buyten, waerts hem genoecht, moegen bruycken alsulcke Vryheden, en alsulcks Rechts, als andere Poorters van Dordrecht, daer binnen geseten, toebehoort te gebruyken, tot eeuwige daegen. In oirconde deese Brieff Bezegelt met onsen Zegele. Gegeven tot Sint-Geertrudenberge, des Vrydaechs na Sinte Odulphus dach, in 't Jaer ons Heeren Duyfent drie hondert drie ende sestig.

1366. Aelbrechts Stichting-Brief van 't Capittel in de Grooten Kerk: d'Anno 1366. En Extract uytte Confirmatie Jans Bisschop t'Utrecht: d'Anno 1367. Zie boven fol. 88. 89.

Verdrag

Verdrag der Stede van Dordrecht met den Gilden, ende
Consent van Hertoch Aelbert daar op gevolgd. 1367.

Aelbrecht, bi Gods ghenaden, Palens-grave bi den Rijn, Hertoghe in Beyeren, Ruwaert van Henegouwen; van Hollant, van Zeelant, ende van Vrieflant; Doen condt allen Luden, Dat wt dien, dat onse goede Lude van Dordrecht, hebben gheordineert ende gemaect, in onser Stede vorseit, gheselscep van Ghilden, ende daer toe allerande punten om te helpen, ende te brenghen onse Stede vorseit in meere rusten, ende in betren state ende Neringhen, ende daer in te houden, van welker Ordinancie ende punten, die vorme hier na van worde te worde ghescreven staen: Wi Scepenen ende Raet, ende die ghemeen Stede van Dordrecht; Doen condt allen Luden, dat Wi, metgaders den ghemeenen Ambochten onser Poirteren in Dordrecht, van den Neringhen die hier na ghescreven staen: Dats te verstante, allen Ambochten ende Neringhen, die nu ter tijt binnen onser Stede van Dordrecht in Ghilden begrepen zijn: omme ghemeenen noot, vrbbaer, ende nutscap, ende om ghebrec, dat die Stede voortijts in allerande belcede ghevadt heeft, ende om te scuwen Onraet in der Stede, ende die meeste ruste ende profijit voort te zetten, tot Ons Gherechts Lants Heeren behoef, ende der Stede van Dordrecht in betren punten te brenghen, van Neringhen ende van Rechte, met mallicandren over een ghedraghen sijn; dat Wi hem in gracion hebben ghegheven, ende in Koeren geleit, alulke punten als hier na gescreven staen: In den eersten, dat nyemant, wye hi si, die vrbbaer Porter t'Ordrecht, noch in hoer Ghilde niet en es, werken en mach binnen der Stede Vriheit van Dordrecht, als Meesterie van eenich desen vornoemden Ambochten te antieren, hi en si Porter in Dordrecht, en hine hebben 't s' Ghilden gemoede daer 't werc of roert; noch oec in Knaepsceppen, hine hadde des Ghilden ghemoede daer 't werc of oert; ende wye daer over dede, dats op een pene ende boete van Tyen Ponden, ende sijn vrbbaer Recht. Voert, dat nyement in eenich deser Ghilden of Ambochten, en sal worden ontfangen; hine si Wercman van dien Ambochte, ende hine sal dat Ambocht stadelic antieren, optie selve voirscreven boete, ende alle saken sonder archliff. Ende waer dat sake dat der ghemeenre Stede, of onser eenich om dese zake last of swaernisse op quame, es zullen Wi troulic bi mallicanderen bliven, dien onraet te wederstante, behoudelic toes onsen lieven Heere sijne Heerlicheit sijns Rechts, ende der Stede van Dordrecht aers Rechts. Ende om dat Wi dit wel ende troulic willen hebben gehouden, ende meeren te houden, so hebben Wi onser Stede Zegel van Dordrecht an desen Brieve ghehantien; In Vestenissen deser dinghen, in 't Jaer ons Heeren M. CCC. seven ende tseftich, op S. Gillys dach. Wi dic goede wille hebben, ende meeninghe, onse Stede vorseit te helpen, ende te raden in allen redeliken saken ende punten, daer ruste, pays, ende goede leringhe mede comen, ende gehouden mach worden in onser Stede vorfscreven, hebben hier toe ghedaen onse consent, in alsulker manieren alst vorfscreven es, durende een Jaer na der date des Brieses, ende vort tot onsen wederfeggen, dat daer toe ghedaen, dat van onsen boeten die daer of verscinen zullen, binnen der tijt dattet staen sel, zullen gaen daer anders boeten gaen, die binnen onser Stede verscinen; ende oec dat een yegelic sijn Goed sach besteden te voeren dien hi wille, ende hem genoecht, ende behoudelic Ons, anders onser Heerlicheit ende Recht. In orconde desen Brieve Befeghelt met onsen Zegele. Ghecreven in die Haghe, op S. Lucien dach, in 't Jaer ons Heeren M. CCC. seven ende tseftich. *Inu Domini Ducis Alberti; presemibus Domino de Breedemode. Domino de Egmond & Yvelsteyn. Aroni. Theodoro Loef de Heurne. Florentio de Bisante. Danyele de Marwede. Henrico de Binte. Arn. de Cruvinghen. Philippo de Pollanen. Io. de Wateringen, Militib, W. Naeldw., Theodor. Voppon. & Coenrado Presbyteris, I. G. Potbacker. S. S. ex coff.*

Aelbert,
Confirma-
tie opte
Handveft
der Gildeu.

1369.

Hantvest van de Gilden ende Neringen binnen Dordrecht.

Aelbert,
van de Gil-
den, Am-
bochten,
en Nering-
gen.

AElbrecht, bij der Goids ghenaden, Palens-grave opten Rijn, Ruwaert van Henegouwen, van Hollant, van Zeelant, ende van Vryesslant; Doen kond, alle Luden, Da Wy onsen goede Luden van Dordrecht, die in Ambochten, of in Neringen, ende of in Ghilden zijn op desen tijt, gheconsenteert hebben, dat elc Ambocht, by hem selven Ghilden hebben, hantieren mach, in alsulcken schijne ende manieren als men die Ghilden in ouden tijden in Dordrecht te hantieren plach, ende niet anders. Ende hebben onsen goede Luden van den Ambochten en Neringen voirsz sulcke gracie ghedaen, te weeten, dat niemant Ambocht of Neringe doen en sal moghen binnen Dordrecht, hien zy Poirter in Dordrecht, en hi en hebbe des Ambochts joff Neringhe gemoede.

Ende wouden die Ambochten dair in voert varen boven reden, so souden sy daer in doen, na des Scouten, Scepenen, ende Raeds Ordinantie van Dordrecht, also hem bescheydelyc dencken fall. Ende want onse goede Luden voirsz alle punten van Ghilde, die zi opgheheven hadden, boven dien dat men van outs te hantieren plach, quijt ghesconden hebben, die niet meer te hantieren: Soe hebben Wy 't vergeven ende quijt ghesconden, vergeven ende quijt schelden alle dat voirtijts ghebroect off misdaen mach wesen van den Ghilden wegghen, dat by den Hooft-mans of bi Dekens gheschiet is. Ende ware yemant die daer naemaels enich recht, wrake off verhaell off zochte, off yemant daerom misdede of dede misdoen, dat kenlic wair, dat zouden wy houden an zinn Liif ende an zinn Goet, als aen den gene die zelve tegens ons selven dat dede. Ende daer mede nemen Wy alle onse goede Luden voirsz tot onser volcomenre ghenaden, zoene, ende vrientscap. Ende alle dese poynten voirsz fullen wesen sonder argelift. In oirkonder desen Brieff Bezegelt mit onsen Zegele. Ghegheven in den Haghe, op onser Vrouwer dach *Conceptio*, in 't Jaer ons Heeren M. CCC. neghen ende tseftich, by Ons Vre-edt in die teghenwoordicheit Heeren *Philips van Pollanen*, *Mr. Dirck Voppensz.* ende Hr. *Coenraet van Zieloe*, Priesters.

1377. Aelbert, aangaande 't Capittel in de Groote Kerk: d'Anno 1377. Zie boven fol. 89.

1379. Hantvest van 't Inluden van de vrye Jaer-markt van Bamisse, op dat die Coopman die Toon-dage waer neme.

Aelbert,
van 't In-
luden der
Bamisse-
markt.

AElbrecht, by Gods ghenaden Palens-grave by den Rijn, Hertoghe in Beyeren, Grave van Henegouwen, van Hollant, van Zeelant, ende Heere van Vrieslant; Doen kond allen Luden, Want onse getrouwe Stede van Dordrecht, Hantvesten ende Vryheden heeft, van onsen lieven Oem, Grave Willem, die God sy genadich: alsoe van Twee Jaer-mercken, elcx Jaers daer te houden, die eene na Paescichen, die ander na Bamisse, daer Ons of ghethoent is, dat wat stoets in is van der Merck na Bamisse inne te luden, dair die Coopman by ghehindert worde van sinen rechte Toge-dagen te gebruycken. Hierom hebben Wy (in een goede verclaring op dat poynt, om onse Stede ende den Coopman, te vorderen, ende dat elck zinn rechte Toge-dagen tijdelijc weten mach, ende die Markt hantie-

hantieren, nae Ons lieffs Oems Brieffs, als hy schuldich is te doene) gegeven, ende geven, ende willen dat men die Meret, die te Bamisse coemt, dat men die altoes Inluden sal opten iersten Vrydach na Sinte Victoers dach, op dat die Toge-dagen dair na hem te rechte fullen vervolghen. Ende wair dat zake dat Sinte Victoers dach quame op eene Vrydach, soe soude men nochtans die voirsz Meret op dien selven Vrydach Inluden, op dat immer die Coopman weten sal, hem totter Meret op sijn rechten tijt te stellen; dit sal wesen behoudelijck Ons lieffs Oems Brieffs, in sijnre machte volcoemelijck van allen punten, wtgeset dit verclaren van desen ene punte voirsz. Des hebben Wy in kennisse onsen Zegel hier an gehangen, op dat men dit pointe altoes aldus houden sal. Gegeven in den Hage, in 't jaer ons Heeren Dusent drie hondert neghen ende seventich, op Sinte Lucas dach.

Een Confirmatie op alle Hantvesten voirsz.

1390.

AElbrecht, by Gods genade, Palans-grave opten Rijn, Hertoge in Beyeren, Grave van Hengouwen, van Hollant, van Zeelant, en Heere van Vrieslant; Doen condt allen Luyden, dat Wy onsen lieven en getrouwen Scepenen en Raedt, ende die gemeene Stede van Dordrecht, in meenige trouwe dienst, die zy dicke onsen Ouders ende Ons hebben gedaen, beloofst hebben ende eswoeren, allen huer Hantvesten, ende Privilegien, Haercomen, Kueren ende Rechten, die sy hebben van Ons, off van onsen Voirvorders besegelt, Graven van Hollant, te houden vast ende estade, voor Ons en voor onsen Naecomelingen, eewelijck duerende. Ende om dat Wy hem dit vast, zeker ende gestade houden willen, soe hebben Wy desen Brieff open Bezegelt mit onsen Zegele. Gegeven in den Hage, opten xij. dach in Meye, in 't laer ons Heeren Dusent drie hondert neghen ende seventich. Onder stont geschreven, Justu Domini Ducis Alberti, Praesentibus de Consilio, Domino Theodorico Vopponis, Decano Hagensi; Domino Guilhelmo, Praeposito, Ecclesiae Montensis Hannoniae: & Guilhelmo de Naeldwijck, Maerchalcko Noirt-hollandiae.

Aelbrechts
Confirma-
tie op alle
Handve-
sten voirsz

Verdrag van de Achten. Zie boven fol. 351.

1385.

Vanden Achten, Land-Poorters, &c.

1395.

AElbrecht, bi der Gods genade, Palans-grave opten Rijn, Hertoge in Beyeren, Grave van Hengouwen, van Hollant, van Zeelant, ende Heere van Vrieslant: Doen condt allen Luyden, al ist dat onse goede Stede van Dordrecht tegen Ons ende tegens Ons Heerlicheyt in sommige Pointen ende Artikelen in tyden voirleden, misdaen ende gebroect heeft, daer Wy een vijl tijts jegens der zelve Stede ende hoeren Mede-poirteren misnoedichomme geweest hebben. Soe hebben wy nochtans aengesyn mennighen trouwen dienst, die onse Stede voirsz onsen Voervoirderen ende Ons tot mennighen tyden gedaen heeft, ende Ons ende onsen Naecomelinghen, of God wil noch doen zall. Ende hebben daerom, ende omme oetmoedige versineects

Aelbert,
Zoene,
Achen,
Land-
Poorters,
&c.

ende vervolghs wille onser Stede voirsz, genoemen ende ontfaen, onze Stede van Dordrecht voirsz, en alle hoeren Mede-poirteren tot onsen Zuene ende volcoemene vrientscap ende genaede; ende kennense jegens Ons wittelijcke ende wel Versoent, ende sceldense quijte van allen broecken ende misdaden die zy ende hoeren Mede-poirteren jegens Ons, ende onse Heerlicheyt misdaer hebben, tot desen daege toe, dat onser gemeender Stede voirsz aenroert. Ende daer voir zal Ons onse Stede voirsz geven ende betalen Vier duisent ende Vier hondert Dordrechtse Guldens, voir desen dage geslegen, die een helfte tot Bamisse naestcoemende, ende d'ander helfte op den Meydach daer naest volgende; ende oick mede zullen mit onse Stede voirsz Versoent ende Ver-effent wesen alle onse Dicnaers, ende andere Luden, het zy onsen Baillju Tollenaers, Scoutten, Boeden ende Rechters, wye zy zijn, die om onsen wille jegens onse voirsz Stede yet gedaen hebben. Voirt hebben Wy noch onse Stede van Dordrecht voirsz, om hoeren trouwen dienst wille, ende om ruste om vrede, ende omme beter thoefiene te hebben, tot onser voirsz Stede ge-oirloft ende geconsenteert, oirloven ende consenteren mit desen Bryeve, da wannen Wy, off onsen Nacoemelingen, Graven van Hollant, onsen Ge-rechte te Dordrecht verzetten zullen, zoe zullen die gemeene Neringe van Dordrecht, Ons off onse Naecomelingen voirsz in Scrifte over zenden Vier ende Twintich goeder Knapen; dats te weten, uuyt elcken quartier Zesf Mannen, ende daer zullen Wy off onze Naecoemelinge nemen uuyt elcken quartier Twee Mannen, die Ons genoeghen zullen, die coemen zullen b onsen Gerechte tot alre tijt als zy's vermaent worden van hem, off dat sy van der Neringe wegen voirsz daer by te doene hebben, omme te helpen raede onsen Gerechte voirsz tot onsen eere, ende Ons ende onsen Stede oirbaer ende mede tot onser Stede goet te zyene. Ende dese Achte sal onsen Scout van Dordrecht, die by tijden weesen sal, Eeden van onser weege optie manyer ende vorme voirsz, ende als men die Raede van onser Stede pleech te Eeden dit zal gedueren tot eeuwigen daege. Item, want onse Stede van Dordrecht voirsz een wijl tijts in crancker Nerynge gestaen heeft, ende noch staet, ende die Groete Waert van Zuyt-Hollant, by ongevalle ende Vloeden besout es alsoe datter onse Stede van Dordrecht, ende Lant voirsz zeere by verarint es oick mede omme dat men Ons luttel off nyet van onsen Bailljuscap van Zuyt Hollant reket, dat in onsen profijt ende oirbaer coemt. Soe hebben Wy onse Stede van Dordrecht voirsz zulcke gracye gedaen, ende geoirloft ende gecon-senteert dat zy Lant-poirteren zullen moege hebben, houden, ende ontfaen binnen onsen Lande van Zuyt-Hollant geseeten, ende niet vorder, die zulck Vriheden hebben ende gebruycke zullen voir onse Tollen, ende in andere zaeken, als onse Onderfaeten ende Lant-luden van Zuyt-Hollant pleghen te gebruycken. Ende van elcken Lant-Poirtere zullen Wy hebbe alle Jaere up Sint-Martijns dach in de Wynter, Twee Dordrechtse Guldens, voir deese tijt geslegghen, ende onse Stede eenen Gulden. Ende van desen gelde en sal geen

Achten.

Land-
Poorters.

Poorte

Poirter van Dordrecht vry wesen, noch Tolle-vry vaeren voir onse Tollen, ten zy dat hy mit zijn alinger Woensat stadelick woenachtich zy, binnen onse Stede voirsz. Voirt, worde eenich Lant-poirtere besaect van den Baillju van Zuyt-Hollant, soe sal die Baillju, nae dien dat hy den Lant-poirtere aengesproecken heeft, daer nae over veerthyen daeghen upten Woensdach, zijn hulpe brenghen voir die Scepenen van Dordrecht, ende dan zal die Ballju dien moegen verwinnen met drye wittachtige getugen, na der Steede Rechte voirsz.

Voirt zullen die Burgemeesters van Dordrecht binnen Twee Maenden nae den datum des Bryeffs, Ons, off dien Wy dat bevelen zullen, in Scrifte overgeven, allen die geene die zy nu ter tijt voir hoir Lant-poirteren verantwoerden willen, omme die te zetten in onsen Boucke. En voit alle Jaer, up Sinte Martijns Avont in den Wynter, alle die geene die zy binnen dien Jaere te Lant-poirteren ontsaen hebben, op dat die gene, die Wy dat bevelen, zullen weten moegen, onse gelt voersz inne te manen opten termijn voirsz. Ende dit laetste pointe zal gedueren Twintich Jaer lanck, nae den datum des Bryeffs. Ende daer en tende Twee Jaer nae onsen off onse Naecoemelingen wederseggen, mit openen Brieve. Ende want Wy dese Zuene ende punten voirsz onse goede Stede van Dordrecht geloest hebben, voir Ons ende voir onsen Naecoemelingen, onverbreecken te houden, ende te doen houden, den tijt uuyt als voersz es; Soe hebben Wy desen Bryeff doen Bezegelen mit onzen wthangenden Zegele, ende gebeden, omme die meerre zeeckerheys wille, onsen lieven Zoen, Heeren Willem van Beyeren, Graeve van Oestervant, alle dese voirsz pointe te Vestigen ende Confirmeren, ende desen Bryeff mit Ons te Bezegelen.

Ende Wy Willem van Beyeren, Graeve van Oestervant, om bede wille Ons genadichs liefs Heere en Vaeder voirsz: hebben wy Gevesticht ende Geconfirmeert, Vestigen en Confirmeren mit deesen Brieve die Zuene ende pointe voirsz, in alre manyere als die voirsz staen, ende geloeven voir Ons, ende voir onsen Naecoemelingen der gueder Stede van Dordrecht voirsz, wanneer dat aen Ons coemt die Zoene, ende punten voirsz te houden vaste ende stade, ende te doen houden den tijt uuyt als voirsz es; ende hebben in getuygenisse daer off dezen Brieff doen Bezegelen nae onsen lieven Heer ende Vaeder voirsz, mit onzen Zegele hier aen gehangen. Gegeven in den Haeghe, des Woensdaechs nae Sinte Marcus dach Euangeliste, in 't Jaer ons Heeren Duzent drye hondert vijff ende tnegentich.

Hantvest, roerende de Lijff-tuchte, by den Grave vercoft. Tolle te Dordrecht, enz, 1405.

Willem, by der genaden Gods, Palens-grave opten Rijn, Hertoghe in Beyeren, &c. Doen kond allen Luden, Want onse getrouwe Stede van Dordrecht, om onsen begherte en beden wille, mit Ons Bezegelt hebben die Brieve van Lijff-tuchten, die Wy in onsen

Willem,
roerende
Lijff tuch-
te: Tolle
te Dor-
drecht.

onsen Besitte voir Haegenstein op onse Goede ende Heerlicheit vercofft hebben: Soe hebben Wy voir Ons en voir onse Nacoemelingen, hem ende allen horen Onderfaten, die nu zijn off namaels wesen fullen, om sonderlinge gunsten die Wy tot hem hebben, geloefft, ende geloeven mit desen Brieve, van der Lijffpenie voirsz, scaedeloos te houden ende wel te quijten. Ende wair dat tot eniger tijt, eenich van onser voirsz getrouwer Stede Poirteren off Onderfaten, voir onse Lijff tucht voirsz gearresteert, off opgehouden woirde, wi eeniger Stede, an Liive off an Goede, ende Wyse recht voirt niet en losseden, endeen quijtede, buten horen scaede, soe setten Wy hem dan dair voer in handen, onsen Tollen t'Dordrecht.

Ende hebben hem geconsenteert, ende consenteren voir Ons ende voir onse Nacoemelingen, dat si dan recht voirt die Tollen t'Dordrecht voirsz aen moegen tasten, ende van onsen wegen bedriven, ende die nutschap dair off opbueren, ter tijt toe, en tot zulcker Sommen toe, als enich van hoere Poirteren off Onderfaten, dan voir onse Lijff-tuchte voirsz in gebreken waere, het waere van Hoefft-gelde off van Costen.

Ende oick geloeven Wy onser getrouwer Stede van Dordrecht, voir Ons en voir onse Nacoemelingen, onse Tollen t'Dordrecht nergens te verleggen, tot geene Stede, dan sy t'Dordrecht fall bliven leggen in alre manieren als Haircomen is, sonder argelift, duerende ter tijt toe dat onse getrawe Stede voirgenoeemt van der voirsz Lijff-tuchten ontslegen ende al gequijt sijn.

Ende geloeven Wy onser getrouwer Stede voirsz, dat Wy in geenrewijs hier tegens coemen noch doen en fullen mit geenen Rechte, mit geenne vonden, noch zaken die gevonden sijn of gevonden fullen woirden, Wy en fullen onser voirsz Stede getrouwer Poirteren en Onderfaten hyer off wel quyt en scadeloes houden, als voirsz staet; alle dinger sonder argelift. In oirconde desen Brieff Bezegelt mit onsen Zegele. Gegeven in onser Besitte voir Hagenstein en Everstein, upten eerste dach in September, in 't Jair ons Heerer M, Vier hondert ende Vive.

1409. Hantvest, dat men mitten ouden Schepenen Recht sal moegen doen, by gebreecke van anderen.

Willem,
met Oude
Scepenen
Recht
doen.

Willem, by der genaden Gods, Palens-grave upten Riin, Hertoghe in Beyeren, &c. Doen cond allen Luden, Dat Wy omme vele trouwer dienften wille, die Ons onse Stede van Dordrecht tot menigen tyden gedaen heeft, en off God will noch doen zal; en sonderlinge om dat Wy onse guede Stede in eeren, in zalicheyden, ende in ruste houden willen, ende nyet en willen, dat onse goede Stede tot eniger tijt zonder Recht staet, der selver onser voirnoemde Stede, zulcke gracye van Rechten gedaen en gegunt hebben, als hier na bescreven staet: dats te weten, waer dat Wy tot eniger tijt die ghene, die onsen Gerechte aldaer wesen fullen, by Ons ontboeden, oir die te Vernieuwen, en eenich Recht, binnen den tijt dat zy wt waeren, of by hoeren ontwaeringe vervallen zoude, Soe soude dan onse Oude-Gerechte, die lest geweest hadden, op hoeren ouden Eedt Recht moegen doen, ter tijt toe dat Wy een Gerechte aldaer gheset fullen hebben, sonder argelift. In

kennisk

kennisse hyer off, ende om dat Wy voir Ons ende voir onsen Nacomelingen, onsen getrouwe Stede voirnoemt, en alle hoir Poirteren, die nu zijn of na-maels wesen zullen, in desen voirsz Rechte houden willen tot zewigen daegen onverbroecken, Soe hebben Wy desen Brieff Bezegeit mit onsen Zegele hyer aen gehangen. Gegeven in den Hage, upton xv. dach in Septembri, in 't Jair ons Heeren M. CCCC. ende IX. *Prasentibus de Concilio, Domino Vicecomite Leydensi; D. P. de Heemstede; D. Gyselberto de Diepenbroec, Militibus: nec non Foyckino, Thesaurario Holland. & Jabanne Heerman, Scutifero.*

Van Scout, Burgermeysteren, Scepenen, Raiden, Achten, Dekenen en Land-Poorters. 1409.

WIllem, by der genaden Gods, Palens-grave opten Rijn, Hertoge in Beyeren, &c. Doen cond allen Luden, Dat Wy een wylt tijts up onse goede Stede van Dordrecht misnoedich geweest hebben, overmits sonderlinge broecken, die zy tegens Ons in alrehande poynten gebroect hebben: ende want zy tot veel tijden, mit grooter oetmoedicheyt, aen Ons, ende onsen Raede versocht ende vervolcht hebben, om tot onse vrientscap ende hulde te coemen, soe hebben Wy daerom, ende om mennige trouwen dienst, die onse Poirteren ende goede Luden van onser Stede voirsz, onse Voirvaderen zaliger gedachten, ende Ons in onser Oirloge van Arkel, ende anders tot veel tijden bewijst, en tot hoeren groten coste gedaen hebben, ende noch, off God will, doen zullen; ende sonderlinge, om dat zy Ons overgegeven ende verdraeghe hebben, zulke Bryeven als zy laest tot Woudrichem van Ons vercregen hebben, ende Wy Ons mit zommige poynten in verbonden hadden; dat zy onze begerte alsoe guetlijck in vervolcht hebben, dat Wy hem des volcomelicke Dancken, onse genaede tot hem gekeert, ende onsen wedermoet laeten zyncken: zoe dat Wy onse getruwer Stede van Dordrecht, ende alle hoeren Poirteren quijt gescouden en vergeven hebben, quijt scelden ende vergeven mit desen Brieve alfulcke brueken, ongehoirsaemhede ende misdaden, als zy tot desen daegen toe, tegens Ons, ende onse Heerlicheyt misdaen ende gebroect moegen hebben in eniger wijs, ende nemense voirtaen in onse bescermenisse ende hoede, up zulcke poynte ende voirwaerden, alse onse getrouwe Stede voorz met Ons overdraghen es: Dats te verstaen, Soe wat *Scout* ende *Gerechte* Wy in der tijt zetten, die zullen recht hantieren ende wijzen nae hoeren vijf zinnen, zonder enige berichtinge off bewint van den *Achten* off *Dekenen*, off van ymande anders vanden Gemeente, ende waert dats hem daeren boven yemant bevonde, ende men betugen konde, mit *Scepenen* off mit *Raede*, dat zoude staen up een peyne van thyen Ponden Hollants: ten waer dat die broecten hoger liepen, dat zoude staen ter *Scepenen* grotinge, behoudelicke onse

Willem,
van Scout,
Burger-
meysteren,
Scepenen,
Raden,
Achten,
Dekenen,
Land Poor-
ters, enz.

Stede hoeren Rechten, in der *Scepenen* wijsinge. Des en zal geen *Borgermeyster* wesen, noch coemen by den *Gerechte* te raede, hy en zy *Ge-eed*; gelijcken *Scepenen* ende *Raed* van onsen *Scout* van *Dordrecht*.

Item, zoe en zullen die *Achten*, die in der tijt wesen zullen, by onsen *Gerechte* opter *Zaelen* nyet sitten, ten zy datse onsen *Gerechte* by hem ontbiet, off ten waere dat zy van onser *Stad* zaecken, off der *Gemeyn*te te doen hadden, die zullen zy onsen *Gerechte* togen, ende weder wech gaen, zonder eenich bewynt meer te hebben, in enigen zaecke, die *Ons* off onse *Gerechte* aengaen: Item, zoe en zal niemant in onsen *Gerechte* wesen, hy en zy *Ingeboeren Poirter*, off hy en hebbe vijf Jaeren binnen onse *Stede* gewoent stadelicken, zonder argelift, ende gegoed tot Twee hondert Nobelen toe, ende desgelijcx en zal nyemant *Achte* wesen, hy en zy een *Ingeboeren Poertere*, off hy en hebbe thyen Jaer lanck binnen onser *Stede* gewoent, en gegoet tot Hondert Nobelen toe, oick zoe en zal nyemant *Deecken* wesen, hy en zy een *Ingeboeren Poirtere*, off hy en hebbe thien Jaeren lanck binnen onse *Stede* gewoent. Item, zoe en zal onse *Stede* *Ons*, off den genen die wy 't bevelen zullen, die *Lant-poirteren* overleveren: Ende dat men voirt geen meer *Lant-poirtere* ontsaen en zal, dan by den *Borgermeysteren*, ende by dat meestendeel van onsen *Gerechte*, ende doen *Ons*, off die *Wy* 't bevelen zullen, in *Gescrifte* overleveren binnen den *Dorden* dage daer nae, off hem en zoude zijn *Poirterscap* nyet te stade coemen. Item, zoe wye enige *Vergaderinge* off *Wapenyng*e maecte tegens *Ons*, onsen *Scepenen* off *Raede*, off tegens onse *Stede*, om *Rechts* wille, die verbuerde zijn *Lijff*. Item, zoe wanneer die *Lant-poirteren* ingeboeden wordden, om *Ons* met onse gueder *Stede* te dienen, zoe wye dan nyet in en quame, daer zoude onse *Baillju* van *Zuyt-Hollant* mede begaen moeger gelijck off hy geen *Poirtere* en waere, ende zonder dien te verantwoerden van onse *Stede*. In kennisse hyer off, ende om dat *Wy* voir *Ons*, ende voir onse *Naeoemelingen* alle dese voircreve pointen vaste ende gestade houden willen: tot ewigen daegen onverbroecken; Soe hebben *Wy* onsen *Zegell* aen deser *Bryeff* doen hangen. Gegeven in den *Haeg*e, upten vijftiensten daege in *Septembri*, in 't Jaer ons Heeren M. CCCC. ende Negen. *Prasentibus de Consilio ut Supra*.

1414. Hantvest van der Merct-Tolle tot Hoefden, Gornichen en Woudrichem.

Willem,
van de
Merct-tol-
le tot Hoef-
den, Gor-
nichen, en
Woudri-
chem.

Willem, by der genaden Gods, Palens-grave opten *Rijn*, Hertoge in *Beyeren*, Grav van *Hollant*, van *Zeelant*, ende Heere van *Vrieslant*; Doen cond allen *Luden* Want *Wy* onser getrouwer *Stede* van *Dordrecht*, ende hueren gemeynen *Poirteren*, to onsen gunste ende vrientschappen genomen hebben van zulker mismoet, als *Wy* up hen hadden van zulcken broecken ende aentichten, als zy tegens *Ons* gebroeckt mochten hebben: ende zy *Ons* gethoont hebben, dat huer *Poirteren* tot veel tyden van onsen *Dic* nare

naren toegesproocken, ende gemoeyt werden, omme sonderlinge Marct-Tollen, die men hem van onsent wegen eyschende es, in onsen Stede van Hoefden, Gorchum en Woudrichum; Soe hebben Wy daeromme, ende omme menigen trouwen dienst wille, die sy onse Voirvaderen zaliger gedachten, ende Ons, tot veel tijden gedaen hebben; en Ons, off God wil, noch doen fullen, onser getrouwer Stede van Dordrecht voirnoemt, zulcke gratie gedaen te geven, doen ende geven mit desen Bryeff, dat alle hoir Medepoiteren, die nu zijn of namaels wesen zullen, voirtaen over al in onsen Lande, vry ende onbelast zullen bliven vander Marct-Tollen voirsz, alsoe dat sy dair thoe onghouden zullen wesen tot eewigen dagen. Ende om dat Wy voir Ons ende voir onse Nacoemelingen der zelver Stede, dit volcomentlic houden willen zonder verbreken, in alre manieren voirsz, soe hebben Wy in kennisse hier off, onsen Zegel aen desen Brieff doen hangen. Gegeven in den Hage, opten Dorden dach in Septembri, in 't Jair ons Heren Duyfent Vier hondert en Veertien.

Hantvest vanden Groten Waard in Zuyt-Hollandt.

1417.

Jacob, by der genaden Goeds, Hertoginne in Beyeren, Dolphine van Vyennen, Gravinne van Henegouwen, van Hollant, van Zeelant, ende Vrouwe van Vrieslant; Want alle tijtelijcke dingen, by vergetelheyd der menschen, mitter tijt verganckelick sijn; Soe ist wail noit, ende ymmer behoerlick, datmese in Gescrifte eeuwich maecke, op dat zy 't allen tijden, in den menschelicken gedachten tegenwoerdich schijnen, ende overmits Outheyt des tijts, niet en vergangen: Soe ist dat Wy te kennen geven, ende kondt maecken, mit desen Brieve allen Luden, dat Wy overdenckende ende merckende, mit onsen gemeenen Raide, menige Laste, Swaernisse, Onrecht, ende Onredelicke saecken, die in onsen Landen van Zuyt-Hollandt voortijts geschiet sijn, ende dagelick geschien, ende men mit sulcken Lant-rechte, als onse goede Luyden aldaer gehadt hebben, tot desen dach toe, nyet en heeft moegen Rechten, noch Berechten, den selven onsen goeden Luyden gemeenlijck, gefeten in den Grooten Waerde van Zuyt-Hollandt, die nu zijn ende namaels wesen fullen; gegeven hebben, ende gheven mits desen onsen Brieve, tot den Ouden Hantvesten ende Rechten, die sy tot hair toe gehadt hebben, al sulcke nieuwe puncten van Privilegien ende Rechten, als hier naer beschreven staen:

In den eersten, soe sullen alle onbesproocken Schild-boirdige Mannen, die tot Hondert Nobelen toe Gegoet zijn, in den Hove van Zuyt-Hollandt, aen goeder Erfelickheyd, of aen Thienden, of aen Renten, in onser Hooger Vierschaer van Zuyt-Hollandt, moegen sitten ende Recht wijsen, ende volgen by hoiren Eede, ende anders nyet, ende onse Verleende Mannen, die Schildboirdich ende onbesproocken sijn, die sullen Wijsen ende volgen by haeren Eede die sy Ons gedaen hebben: ende quaem yemanden in onse Vierschaer voirsz sitten, die niet Gegoet, noch Geboeren en waer als voirsz es, die verbuerde Thien Pont, alsoe dick als hy Wijsde, of Volchde, of Kueren gawe, tot eenighe Vonnisse.

Item, soe sal men Dootslaegen, ende alle ander saecke die aen 't Lijff gaen, betuygen met drie Wittachtigen Mannen, ende van die getuygen en sal men nyemant affweeren, dan Viande van [die] Dootslage, off die gene die Onwittachtich zijn, off die onse Mannen redelick dunckt, dat men billick weeren sal, ende des soe sullen die Wailgeboeren Luyden moegen tuygen over die Huys-luyde, ende die Huys-luyde nyet over die Wailgeboere Luyden.

Item, soe fallen Moort, ende Moort-brant, Vrouwen-cracht, Reede-roof, Transfeninge, Diefte, ende alle doncker saecken, staen totten Getuygen voirsz, off tot ondervyndn der Mannen.

Vrou Jacob, van de Groten Waard in Zuyd-Holland.

Wie ter Vierschaer zitten mogen.

Van Dootslage.

Moort, Moortbrand, Vrouwen-cracht, Reede-roof, Transfeninge, Diefte, enz.

Item,

Vrede-
braak.

Item, soe wie eenen Vrede wetende breket, die sal verbueren sijn Lijff, alsoe verre als hy betuycht werde met drie Getuygen, als recht is, ende soe wie eenen onwetende Vrede breket, die sal verbueren Twintich Pont, ende worde eenich Man aengesocht, ende bestreden over Vrede, ende hy sijn Lijff van noede verweren moeste, dat kennelick waer, die en sal daer aen geen Vrede breke, ende soe wie een Vrede weygert, een warven, ende ander warve, verbuert elck maele Thien Pont, ende weygert hys derde werven, soe verbuert hy vijftich Pont, alsoe verre alst beset ende betuycht wordt, met drie Getuygen, als recht is; ende soe sal men hem die Vrede gebieden te houden, op sijn Lijff ende Goet, ende Vocht yemande over die Vrede, die verbuerden alsoe veel, of die Vrede aen beyde sijden Gegeven, ende Gefceyt waeren, met recht.

Pynigen,
enz.

Item, soe en sal onse Bailliu, noch niemant van sijnent wegen, yemant Pijnen off Prueven mogen, ten sy by Ses Mannen, ofte meer sulcker Mannen, als tot onser Vierschaer sitten mogen, ende wie hem belyet met sijnen Vryen wille, Ongebonden, Ongepijnt, voor den Bailliu, ende voor Ses Mannen, off voor meer, dat sal van machter blijven, ende dat en sal hy daer nae niet wederseggen moegen.

Vangen,
enz.

Item, soe en sal onsen Bailliu, noch nyemant van sijnent wegen, yemant Vangen ofte yemants Goet aenvaerden, die in Zuyt-Hollant woenachtich is, hy en fallen laeter Verborgen, op dat hy Borge heeft, ende des begeert mit Vier Mannen, die alsoe Gegoe sijn in Zuyt-Hollant, dat Wy daer aen gehouden sijn, by goetduncken des Ambochts-Heeren, off sijn's Rechters, mit Ses gedeilder Mannen, ende en duncket die Ses Manner nyet redelijke wesen, soe en sal men 's niet Verborgen, ende soe sal hem onse Bailliu eerdach van Recht leggen ter naester Vierschaer, alsoe verre als hy't geert, off yemant van sijnent wegen.

Huys-
stotinge.

Item, soe wie Huys-stotinge doet by daege, sal verbueren Thien Pont, ende by nachte Dertich Pont, ende dat sal men getuygen niet Drie Getuygen als voorz is.

Wille-koer-
ren.

Item, soe sal men alle Wille kueren van Scoude, ende van Erve, doen binnen Ambochts, voir den Heemraet, ende daer en sal men geen Vonnisse tegen mogen beroupen mogen, ende des soe en sal geen Wille-koer langer staen dan Ses Weecken, hy en sal [zijn] bescreven ende besegelt met des Ambochts Heeren, ofte mit des Rechters Segel.

Item, ten fullen geen Poorters wesen, sy en sullen met hoire alinger Woen-Stadt woenen binnen der Stede, daer sy Poorters Recht genieten willen.

Arresten.

Item, off yemant in onsen Lande van Zuyt-Hollant coempt van buyten, ende daer nye in ge-erveten is, die moegen onse goede Luyden Besetten ende Recht daer off nemen ende begeert hy Wech-veerdich Recht, dat sal hy hebben, alsoe verre alst by schijnen Sonne is, ende ist daer nae, soe sal hy des anderen daeges, voor den Noenen, Rech hebben, ende des soe fallen die Rechter houden, totter tijt toe dat hy hem Ontrecht heeft mit sijnen Eede, als recht is, of Borge gefet; daer Wy aen gehouden sijn, ten ware da Wy hem mit onsen Brieve Geleide gegeven hadden.

Rechters
de Hand te
moeten
bieden, die
Bruekvalli-
ge willen
houden, en
niet magtig
konden
worden.

Item, waert dat yemant quaem in eenigen Ambocht van Zuyt-Hollant, die brueckich waer, off brueckich worde, tegen Ons; off onser Heerlickheyt, soe moegen die Rechters van den Ambochten die Man houden, ende toeven; ende off die Rechter nyet starck genouch en waer, soe wie hy daer toe gebiet van onsen wegen, die sal hem die Man, die misdadich is, helpen houden ende weldigen; ende waer dat daer yemande overhorich is worde, ende dat men dat betuygen mocht met Twee Getuygen als recht waer, die sal verbueren Thien Pont, alsoe dicke als hy daer overhorich in waer, ende betuyget word als recht is.

Dreygen
en slaan,
enz.

Item, waert saecke dat yemanden den anderen Dreygade, om dat hy over hem Getuycht hadde in den Rechte, off om Rechts wille, dat men't betuygen mach met Drie Getuygen, als voorz is, die sal verbueren alsoe dick als hy dat dede, Thien Pont; end waer yemant die den anderen om getuyghs wille in Rechte, off om Rechts wille slouge off misdede, dat men betuygen mochte met Drie getuygen, dat sal men Berichten als met craft schuldich is te Berechten.

Item

Item, wanneer dat onse Wailgeboren Luyden uuyt Zuyt-Hollant, tot het Heervairt geboden worde, soe fullen Wy hem doen leveren binnen den eersten atmael, off sy mogen t' huys trecken sonder verbuernis, alsoe verre als sy mit hueren vollen Getuygen ten Velde comen.

Heervuert.

Item, waer dat yemant quam daer hy eenen mensch Verdrenckt, ofte in noode vonde, die sal hy uuyt moegen trecken op 't Lant, ende 't beste daer mede doen, sonder verbueren, behoudelijck dat hys niet ter aerde en sal brengen, buyten consente van onser Heerickheyt.

Drencklinge, enz.

Item, soe en sal niemant den anderen sijn Goet ombruyckt maecken, tegen sijne wille, mit bidden, ofte mit dreygen; ende soe wie dat dede, dat men betuygen mochte met drie Getuygen, als recht is, dat sal onsen Bailliu Berechten mit Vonnisse der Mannen, als men cracht schuldich is te Berechten.

Goed onbruyk maeken.

Item, soe wie een Messe treckt, off den anderen mit Kannen werpt, off anders Quetst, off Bloet-rijst, sonder Hooft-wonde, die sal verbueren Twintich Schellinge, ende dat sal die Ambochts-Heer Berechten binnen Ambochts, gelijk sijne anderen Zecht-boeten, nae inhouden der Ouder Hantvesten.

Messe trekken, Kanne werping, Quetsen, Bloet-rijst, enz.

Item, soe en sal geen Voorspraek, die woerden om gelt plecht te houden, ter Mannen Vonnisse gaen, off ter Vier schaer sitten moegen, om Recht te wijsen of te volgen.

Geen Voorspraak ter Vier schaer te zitten.

Item, soe sal onse Bailliu sijne Gevangenen Sloten tot Dordrecht, ende anders nergens, ende des sal onse Bailliu, off den gheenen die hy dat bevelen sal van sijne wegen, die Gevangen op 't Vangnisse, ende daer aff leyde, alsoe dick als hem des genougen al, onwederseyt van yemanden: ende waert dat onsen Bailliu, off sijnen Boode, hier enich gebreck in viele van yemanden, in 't opleyden ofte in 't afleyden, dat hy betuygen mochte, als onse Mannen duncken souder, dat redelick is, soe mach hy daer en teynden die Gevangenen Sloten binnen den Hove van Zuyt-Hollant, daer 't hem genoegen sal.

Gevangenen te Dordrecht te moeten Sloten, enz.

Item, soe en sal men onse Vierschaer van Zuyt-Hollant niet Nederdingen tot gener tijt, m eenigerhande schult, dan om cracht, off om sulck onrecht, als onse Mannen uncken sal dat redelick is. Ende waert saecke dat onse Vierschaere Nedergedingt worde, m eenich craft ofte ander onrecht, dat onse goeden Luyden gesciede van Ons, ofte van onsen Dieners, ofte van anders yemant; soe soude Wy, noch nyemant van onsen wegen, yemant Vangen nochte Roeven, noch geenrehande forseyten noch boeten heffen, noch verbueren; ten waer dat Wy onse goeden Luyden die craft, ende dat onrechte affgedaen hadden, ende onse Vierschare wedergeopent, buyten onse goede Luyden coste voorz, ende wair dat yemant hier en binnen Bruecste, die mach onse Bailliu aentasten, ende onder orge bringen, ter tijt toe, dat hy hem Recht doen mach: sonder argelift.

De Vierschaer niet Nederdingen.

Item, soe sal onsen Bailliu ende sijnen Stede-houder aen den Heyligen sweren, alle dese voorz puncten te houden, ende te doen houden, ende eenen ygelicken Recht ende Vonnisse te doen, naer huere vijff sinnen.

Item, soe wes in dese voorz puncten principalick niet verclaert en staet, dat sal men berechten nae inhouden der Ouder Hantvesten, ende na den Oude Hercomen van Zuyt-Hollant, die onsen Bailliu ende sijn Stede-houder mede sweren fullen te houden, gelijk en puncten voorz.

Voert soe hebben Wy onsen goeden Luyden voorz, vorder sulcke gratie gedaen, alsoe dat geen Man, dien een getrouwet Wijff heeft, meer verbueren sal moegen dan sijn Lijff, ende half sijn Goet; ende een ygelick Wijff desgelick: ende niemant en sal des anders Lijff noch Goet verbueren, dan een ygelick selve mitt' hant.

Dat noch Man noch Vrou, des anders Lijf of Goed en verbueren.

Ende want Wy onse goede Luyden voorz gemeenlick, alle dese puncten voornoemt, ende elck bisonder, vaste, gestade, ende onverbroocken houden willen, ende gehouden willen hebben, voor Ons, ende voor onse Nacomelingen, tot eeuwigen daegen, Soe hebben Wy in kennisse hier aff, desen Brieue Befegelt mit onsen Segel, hier aen gehangen, tegeven in den Hage, opten xvj, dach in Julio, in 't Jaer ons Heeren M. CCCC. ende XVII.

Wefende Befegelt met een uythangend Zegel, van Roode Waffche, aen dubbell Staerte. Onder ftont, Naer Collatie gedaen jegens fijn Origineel, gefcreven in Franschijn, ende Befegelt als boven, es dese daer mede accorderende bevonden, op den vij. Juny 1612. by my Notaris, refiderende in sGraven-Hage, en was onderteckent, J. P. van GROENEWEGEN, Notaris Publicq: Nae Collatie gedaen jegens gelijke Copie, gefcreven op Papier; Onderteykent als boven, is dese daer mede accorderende bevonden, op den vij. Septembri Anno 1612. by my ondergefcreven Notaris Publicq, by der Hove van Hollant geadmitteert, binnen der Stede Dordrecht accorderende, H. J. de NAERDEN, Not. Publ.

1418.

Handveft van veel Voor-Rechten.

Johan van
Beyeren,
van veel
Voor-rech-
ten.

Van overle-
vering der
Tolle boe-
ken.

Onrechte
Tolle te
Woudri-
chem.

de Hooge
Vierfchaar
van Zuyd-
Holland te
Dordrecht
leggen.

Gevange-
nen Sloten.

Iohan, by der genaden Goidts, Palens-grave by den Rijn, Hertoge in Beyeren, Greve van Henegouwen, van Hollant, ende van Zeelant; Doer cond allen Luden, Dat Wy van rechter lieffde, ende funderlinge gunften willen, die Wy dragen tot onfer liever getrouwer Stede van Dordrecht, aen fiende meenighe trouwen dienften, die fi Ons tot veele tiden gedaen heeft fonderlinge op dese tijt dagelijcx doet, ende noch van haer ummers hopen te hebben; der felver onfer Stede voorgenoemt geloeft hebben, ende geloeve mit defen Brieve, dat Wy hoer zullen doen overleveren, alle onse Tollen boecken ende Uuytschriften, hoe, ende in wat manieren die vrende Coop luden onse Lande zullen moegen verfoucken, ende op hoe veele Tolle-gelts ende dat Wy van dien Coopluden nyet meer en zullen doen nemen, in geenr wijs, dan onse boecken, die Wy onfer Stede voorfz, tot hoeren vermanen fullen doen overgeven, inhouden ende begripen zullen. Ende foe wat Goet ende van waen dattet coemt, dat t'Dordrecht aencomen fal, ende aldaer vercoft wort, daer off en fal die Coeper noch die Vercoeper geene Tolle geven Item, dat Wy die onrechte Tollen tot Woudrichem of doen zullen: ende da wy die rechte Tollen aldaer nyet befwaren, noch vorder daer off nemen en zullen, dan van Outs Haercomen is. Oick dat wy geen ander Nieuwe Tollen, boven noch beneden, in onsen Lande leggen, noch doen leggen en zullen, die onse Stede van Dordrecht hinderen mochten; behoudelick die andere Marct-Tollen, die aldaer van Outs geweest is, by des Oude Heerretyden van Hoirne. Item, dat wy niet gehenghen en zullen, dat men die Hoeghe-Vierfcaer van der Baillyfchap van Zuyt-Hollant, ende die Vierfcaer van de Dijckgraefffchap van de Grooten Waert, aldaer, nerghent leggen noch houden en fal, dan alleen binnen onfer Stede van Dordrecht: foe die daer van Rechts weegen, ende van Outs altoes gelegen hebben, ende fchuldich fijn te leggen; ende dat die Baellyu ende die Dijck-greve voirfz, hoer Gevangen nergent Sloten en zullen dan t'Dordrecht, want 'et altoes Recht ende Haercomen heeft geweest. Item, dat nyemant binnen onsen Lande van Zuyt-Hollant, binnen steden joff daer buten, geen dienften is, te weten, die Baellyu fcap.

scap, die Dijkgraeffscap, die Rentmeesterscap aldaer, off 't Scoutscap, off onse Tollen, t' Dordrecht voeren en zal, hi en zy Poerter t' Dordrecht, ende woenachtich mit sijnre alinger Woonstat, ende hi en zy Wittelick Geboren, ende van eenen Getrouweden Bedde. Item, dat Wi geenen Casteleyn op onsen Huyse tot Sinte Geerdenberge zetten, noch die Casteleynscap aldaer nyement bevelen en zullen, hi en sal van Wittachtiger Geboorte wesen, en hi sal voer Ons, in tegenwoordicheyt van onsen Gerechte t' Dordrecht, die Wy dair by ontbieden zullen, eenen Eed doen, dat hi niet doen en sal tegens eenige Rechten van onser Stede van Dordrecht, noch onsen Gemeenen Lande van Z uut-Hollant. Item, dat onse Baelyu, onse Dijk-greve in Z uut-Hollant, ende onsen Scout van Dordrecht, die Wy bi tiden zullen zetten, Zweeren zullen aen des Borgemeesters hant, van onser Stede van Dordrecht, dat zi eenen yegelijcken, dies begeert, Recht ende Vonnes doen zullen, ende doen doen op hoeren dienst. Item, dat onse Stede van Dordrecht, ontfangen ende houden sal moegen, Lant-poerteren die hem genoeghen, geseten binnen Zuyt-Hollant, buyten Steden, op enen halven Nobel t' sjaers, van elcke Lant-poerter te nemen, tot onser Stede Vestinge, en Oerbaer behoeff; behoudelick Ons onse Tollen te hebben van hoere Goeden, die die Lant-poerteren voor onse Tollen voeren zullen, wtgeset zulcke Goeden, die zi op hoeren Acker Telen, Voeden en Houden sullen als Haercomen is; ende dat nyement anders in Z uut-Hollant, in eeniger manieren, namaels Lant-poerteren hebben off houden sal, dan onse Stede van Dordrecht voorfsz. Item, waert dat yement namaels tegens onse Stede van Dordrecht, off tegens hoeren Rechten dede, of dede doen, off dat dair eenige Quadien hem onthielden binnen Z uut-Hollant, dat dan onse Stede van Dordrecht voorfsz, optie Misdadigen over al in den onsen binnen Z uut-Hollant, ten Watere ende te Lande, wtrecken ende wtleggen zullen moegen, om die te Vanghen, ende t' Dordrecht te brenghen, hem 't Recht te doene van der Stede: ende waert dat Hem eenige wederstoet geveile, bi yemande mitter hant, ende si dien dan roeckeloes Quette of Doot sloegen, daer aen en zouden si tegens Ons, onse Heerlicheit, noch tegens nyement broecken noch misdoen. Item, want Wi niet en willen dat onse Stede van Dordrecht namaels, tot eeniger tijt, sonder Recht staen fall; Soe hebben Wi hem vorder Geconsenteert ende Geoorloft, Consenteren ende Cirloven, waert saecke dat onse Scout t' Dordrecht tot eniger tijt Ruimde, Wtlandich off Offlich worde, sonder enen Stede-houder aldaer teloten, daer men Recht mede doen mochte, dat dan onse Gerechte, ende onse Stede van Dordrecht, enen anderen Scouten sullen moghen setten, die hem genoeghe, totter tijt toe, dat Wi hem enen anderen Scout geset zullen hebben, tot onser Stede behoef; daer zy Recht mede doen zullen moeghen. Item, dat men tot Werckendam, noch binnen Twee Mylen, boven noch beneden, geen Overflach van Bier maecten noch houden en fall, mer die Overflach van Biere daer en binnen, sal wesen alleent' Dordrecht, op 't Bier

Bailliu,
Dijkgraaf,
Rentmee-
ster ende
Tollenaar,
moeten al-
daer Poor-
ters zljn,
enz.

Bailliu,
Dijkgrave
en Schout,
moeten
Eed doen
aen handen
des Burger-
meesters.

Land-
poorters.

Quadien.

Dordrecht
mag, by ge-
breck van
Schout, tot
datter in
verzien zy,
een andere
Stellen.

Overflag
van Bier.

Wijnen
nogens ha-
len dan ter
Hoogfter
Març, of te
Dordrecht.

Munte van
Holland te
Dordrecht.

Niemand
in den Ge-
rechte zit-
ten dan in-
geboren
Poorter,
enz.

Holland en
Zeeand
Vergade-
ring ma-
ken.

verboert, ende die boete van drie Pont Hollants, alsoe mennich werve al men daer over dede. Item, dat Wy nyet gehengen en zullen dat yement, gefeten in onsen Lande van Hollant, off van Zeelant, enige Wijnen halen zullen, off doen halen ergent dan ter Hoochster Març, off binnen onser Stede van Dordrecht. Item, dat die Nieuwe Hantveste van Zwt-Hollant, die laetste gemaect was, buyten consente van onser Stede van Dordrecht, ende den gemeenen Lande aldaer, te nyete, ende van genre waerde wesen zal ende dat Wy die Rechten van Zwt-Hollant nyet Vernyeuwen, noch andere Rechten aldaer maken en zullen, dan hoe ^{er} ^{oud} Rechten ende Hantvesten begripen ende inhouden, ten ware bi Consente van onser Stede van Dordrecht. Item, dat Wi onse Munte van Hollant, tot gheenem tiden Openen noch Ordineren en zullen, dan bi onsen Raide, ende bi onse Hoofst-Steden, als Dordrecht, Haerlem, Delft, Leyden, ende by Consente ende Ordinancie van Hemluden, ende die t' Dordrecht leggen, ende nergent anders. Item, dat Wy namaels nyement in onser Gerechte t' Dordrecht setten en zullen, hi en zi een Ingeboren Poorter van Dordrecht, off hi en hebbe sijn Poert-Recht Wittlicken Behilict, off hier hebbe thien Jaer lange Poorter t' Dordrecht geweest. Item, dat onse Steden van Hollant, ende van Zeelant, na desen Vrede, als zy Ons Gehult hebben, zullen moegen Raden, ende Vergadering mit malcanderen maecken, tot onser eeren, ende onsen Lande onbaer, sonder daer aen tegens Ons off onse Heerlicheit te broecken off te misdoen, alsoe verre als dat tegens Ons, onser Lande, ende Heerlicheneden niet en draecht. Ende om dat Wi alle dese voorfs. punten, ende elcx bifonder, voer Ons, ende voer onse Erfven ende Nacomelingen, vaste, gestade, ende onverbreken houden willen, ende geloef hebben te houden, sonder eenich argelist dair in te trecken off te vinden; Soe hebben Wi, van onser rechter wetenheit, onse Zegel an desen Brieue doen hangen, in kennisse en getuyge der dingen voorfs. Gegeven in der selver onser Stede van Dordrecht voergenoemt, opten Twintichsten dach in Junio, in 't Jaer ons Heeren, Duyfent Vier hondert ende Achtien.

1418. Quijtscheldinge en Confirmatie, nopende de Stad Dordrecht, en 't Baillijscap van Zuyd-Holland.

Hertoge
Jan van
Brabant,
en Vrou
Jacop,
Quijtschel-
dinge, Con-
firmatie,
enz.

Jan, by der genaeden Goets, Hertoge van Lothringen, van Brabant, ende van Limborck; Marckgraeff des Heylichs Rijcx; Grave van Henegouwen, van Hollant, van Zeelant, ende Heere van Vrieslant. Ende Iacob, by der selver graciën, Hertoginne, Marckgravinne, ende Vrouwe der selver Landen: Doen condt allen Luyden, Dat Wy om vervolchs, ende versoucks wille, van onsen Vrienden, ende om Landen, Luyden, en Steden, ende oick onse Vrienden, onderlingen te houden in Rechten ende in Rusten, quijt gesehouden hebben, ende schelden quijte, voor Ons ende onse Nacomelingen, met desen Brieue, der Stede van Dordrecht, ende allen bueren Poorteren, van alle Broecken, Misdadën, ende Aentichte, die sy tegens Ons gebroect of misdaden moegen hebben, of die Wy hem rijende mochten wesen, ende oick quijt schelden van alsulcken Schulden

chulden ende Eyschen, die Wy, off yemant van onsen wegen, der Stede van Dordrecht eyschen mochten, tot desen daege toe, of dat van onsen wegen roeren of coemen mochte, sonder argelift, by alsoe, is de woorsz Stede Ons yet schuldig, dat sy dat betaelen sullen onsen lieven Oem, Hartoghe Iohan van Beyeren, soe Wy Hem die Schulden opgedragen ende overgegeven hebben. Voort soe hebben Wy, met goeden rijpen Raede onser Raeden, ende Vrienden, ende met goeder gedachter voorfienicheyt, Geconfirmert, ende Confirmeren mit desen Brieue, der Stede van Dordrecht, ende der gemeenre Baillinscap van Zuyd-Hollant, alle hoer Rechten, Privilegien, Haercomen, ende Kueren, die sy van Hertoch Willem, die leste Grave van Hollant was, zaliger gedachten, ende van sijnen Ouderen, vercregen ende Besegelt hebben: die wase, gestade, ende onverbreke-lick te houden tot eeuwigen daegen. Gegeuen tot Woudrichem, den xiiij. dach in Februario, in 't Jaer ons Heeren, M. CCCC. ende xvij. na den loop van onsen Houe.

Quijtscedinge van Hulde.

1418.

An, by der genaden Gods, Hertoge van Lothringen, van Brabant, ende van Limborch; Marckgrave des Heylichs Rijcx; Grave van Henegouwen; van Hollant, ende van Zeelant; ende Heere van Vrieslant: Ende Jacop, by der selver graciën, Hartoginne, Marckgravinne, ende Vrouwe der selver Landen: Laeten weeten, allen den genen die geseten, ende Inwoenende Poorters sijn, binnen der Stede van Dordrecht ende van Rotterdam, ende anders allen den genen, die inde Dorpen, van den Baillijnschap van Nuyt-Hollant, geseten sijn, dat Wy U, ende een yegelicken van U, verdragen ende quijtschelden met desen Brieue, voor Ons ende onsen Erven, sulcker Hulde ende Eede, als by Ons gedaen hebt, of schndlich waert te doene; ende voorten onsen lieven Oem, Hertoge Jan van Beyeren, ende sijnen Erven coemet, ende houdt voor uwen rechten leere, als ghy schuldich zijt te doene, nae uuytwijfinge des Zoenen, dier tusschen Hem ende Ons uuytgesproken is. In oirconde desen Brieff Besegelt met onsen Zegel. Gegeuen opten eersten dach van April, in 't Jaer ons Heeren M. CCCC. ende xvij. nae den loop ons loofs van Holland.

Hertoge
Jan van
Brabant,
en Vrou Ja-
kob, quijts-
cheldinge
van Hulde.

Jonck-Vrouwen Klooster. Zie boven fol. 151.

1420.

Casteleyen en Drossart te Gorichem.

1423.

Ohan, Hertoge van Beyeren, &c. Doen condt allen Luyden, Dat Wy geloeft hebben, ende gelooven mit desen Brieue, onser goeder Stede van Dordrecht, dat Wy tot geenre tijt, Caste-lyen noch Drossaers setten en sullen in onsen Slate tot Gorichem, nochte in den Lande van Arkel, van Hollander of Zeelander, die wel onder Ons Gegoet sijn, ende Ge-erst, ende die Ons oick ickke wisheit ende geloeft doen zullen, mit goeden zekeren Borgen, dair Wy angehouden sullen esen, ende onse goede Stede, en gemeyn Land mede bewaert, alle argelift wtgesceiden. In rconde, &c. Gegeuen opten xxxij. dach in Aprille, Anno M. CCCC. ende xxxij.

Johan van
Beyeren
van Caste-
leyen en
Drossart te
Gorichem.

Confirmatie van de voorgaande Privilegien:

1425.

Phillips, Hertoge van Bourgongien, Grave van Vlaenderen, van Arthoys, Palatijn, Heervan Salinis ende van Machelen, Ruwaert, ende Oir der Landen van Holland,

Phillips
Confirma-
tie der Pri-
vilegien,
van

van Zeeland; ende van Vryeslant; Doen cond allen Luyden, Want onse getrouwe Stede van Dordrecht, Ons voir hueren rechten Erff-Heer ontfangen ende Gehuld hebben, soe sy van Rechts wegghen schuldich sijn te doene, Soe hebben Wy der zelve onser getrouwer Stede, ende der gemeene Baillijscap van Suyt-Hollant, Geloest, Geconfermeert, ende Gefworen, Geloven, Confirmeren, ende Sweren mit desen Bryeve, alle huere Rechten, Privilegien, Hantvesten, Haircomen ende Kueren, vaste, van wairden, ende onverbroecken te houden, die deselve onse getrouwe Stede, ende die gemeyne Baillijscap van Zuyt-Hollant, van onsen lieven Oom, Hertoge Johan van Beyeren zaliger gedachten; ende van sijnen Voirvaderen, Graven ende Gravinnen te Hollant, vercregen moghen hebben; ende hem daer toe geloest ende gefworen, off hem om deser Huldigen wille, tot enige tijt, Last off Beswaernisse thoe quame, off aen worde gedaen, 't sy van den Roemschen Coninc, van den Hertoge van Cloucestre, off van yemende anders, wye dat hy waer, dat Wy hem mit onse Mogentheyt daer inne bestandich zullen wesen, ende hem daer off ontheffen ende ontlasten.

Ende want Wy voer Ons, onse Oir, Erven, ende Nacomelingen, onser getrouwer Stede van Dordrecht, ende der Baillijscap van Zuyt-Hollant, Hem, hueren Poirteren Onderfaten, ende Nacomelingen, dit houden willen, ende gehouden willen hebben, eeuwelijck duyrende; Soe hebben Wy des t'oirconden, desen Bryeff open Bezegelt uuythangende mit onsen Zegel. Gegeven in onser Stede van Dordrecht, up Sinte Maertens dach in den Winter, in 't Jaer ons Heeren Duyfent Vier hondert Vijff en Twintich,

1425. Handveste van verscheyde Voor- Rechten.

Phillips
van ver-
scheyde
Voor-
Rechten.

Phillips, Hertoge van Bourgondien, Grave van Vlaenderen, van Arthoys ende van Bourgondien, Palatijn, ende Heer van Salinis, ende van Machelen, Ruwaert ende Momboir van den Landen van Hollant, van Zeelant ende van Vrieslant; Doen cond allen Luden, Dat Wy om vele trouwer dienst wille, die onser getrouwer Stede van Dordrecht, tot mennigen tijden, de Graeffcap van Hollant gedaen heeft, ende altijt bereet heeft geweest te doene ende Ons ende onsen Nacomelingen, of God wil, noch doen fullen; Soe hebben Wy daer omme, ende uyt sonderlinge gunsten, die Wy tot onser getrouwer Stede ende Poirteren hebben, hem gegeven ende Gracie gedaen, van sulcken Rechten ende Poincten als hier nae gescreven staen:

Ontheffing
van Lijff-
pensien,

Eerst, dat Wy onser getrouwer Stede van Dordrecht, ende alle huere Poirteren, Ontheffen, Quijten ende scaedeloes houden fullen, van sulcken Jaerlicken Lijff-pensien, als daer die Stede van Dordrecht, mitten anderen Steden van Hollant, ende van Zeelant, voer geloest ende Besegelt hebben, die van der Graeffcap van Holland betaelt sijn geweest, en schuldich es te betalen, soe onse lieve Oom, Hertoge Willem van Beyeren, zalr. gedachten, dat mit sijnen openen Bryeve, der Stede van Dordrecht, en hueren Poirteren, geloest en Bezegelt heeft

Poirteren
in'er Goe-
den niet
laten ver-
corten.

Item, off men die Ingesetenen Poirteren, van onsen Stede van Dordrecht ergent vercorten woude, off veronrechten, van hueren Goeden, dat Wyse
dae

daer inne houden ende starcken sullen, als in hueren goeden, ter tijt toe, dat sy daer uuyt mit Rechten worden gewonnen, na den Rechten's Lands, off der Stede, daer die Goeden ghelegen sijn.

Voirt, dat Wy gheen Landen, Steden noch Sloten, in Hollant, noch in Zeelant, yemande en zullen overgeven, noch in handen geven, noch versetten; ende sonderlinge dat die Stede van Gorichem, mitten Huysf aldaer, dat Slot van Loevensteyn, de Steden van Hoefden, ende van Sinte Geertrudenberg, mittlen Slooten, ende anders allen hoeren toebehoren, niet en sullen verscheyden noch vervrent worden, tot geenre tijt, van Zuyt-Hollant, noch van de Stede van Dordrecht.

Voirt, dat Wy uypen Huysen ende Sloten, van Gorichem, Loevensteyn, Huelden, ende S. Geertrudenberg, geen Casteleynen en sullen setten, noch die yemande overgheven, hy en sal Ons eerst aen onsen Handen goede belofte ende zeeckerheyt doen, daer Wy, en onse gemeyne Stede ende Landen, mede bewaerd sijn; dat uuyten Slooten, onsen Landen, ende Onderfaten, gheenen schaden en worde gedaen.

Voirt hebben Wy onser Stede Geconsenteert, dat zy hoir Vryheden van onser Steden uuytsetten ende verlenghen moghen, ende houden, dats te weten, totten Landen van Swijndrecht ende Papendrecht toe, te Waterwaerts, ende den Dijk langes te Lant-werts, totten Wit-boemthoe.

Voirt hebben Wy onser Stede, ende hueren Poirteren voorfz geloest, ende geloven, dat Wy hem in sulcken Rechten, als sy uptèr Maesen hebben, by brengen ende bethonen moegen, bystandich sullen wesen, dat hem die nae hoeren Bryeve, ende bethoone, gehouden worde onverbroecken.

Voirt hebben Wy onsen Stede Geconsenteert, ende Consenteren, dat sy die Achten binnen onsen Stede sullen moghen kiesē, nae Haircomen, Twee Jaer langh duyrende, nae die tijt dat onse lieve Oom, Hertoge Johan van Beyerē zaliger gedachten, onsen Stede gegeven heeft, ende dair en teynden duyrende tot onser wederseggen.

Item, wairt dat tot eenigen tijt, yemande uuyt onsen Gerechte, binnen onsen Stede van Dordrecht, Uuytlandich off Offlijvich worde, ende dat Wy lan ter tijt in onsen Landen van Holland nyet en waeren, Soe hebben Wy Geconsenteert ende gegeven, Consenteren ende geven mit desen zelve Bryeve, dat onsen Scout, mitten goeden Luyden uuyt onsen Gerechte, dan sullen in des genen Stede, dyere Offlijvich off Uuytlandich ware geworden, moghen enen anderen kiesē, die onsen Scout dan Eeden zal, omme daer mede Recht te moghen doen, gelijk als mitten anderen, ter tijt thoe, dat Wy een ander Gerecht geset zullen hebben. Endē om dat wy onser goeder Stede voorfz, ende allen hoeren Poirteren voir Ons ende onsen Erven, in allen pointen geloest hebben te starcken, ende te houden onverbroecken, Soe hebben Wy des te getuyge, onsen Zegel hier aen doen hangen. Gegeven in onsen Stede van Dordrecht, op S. Maertens dach inde Winter, in 't Jaer ons Heeren M. CCCC. XXV.

Hand-

Geen Lande, Steden noch Sloten, overgeven noch versetzen.

Gorichem, Loevesteyn Huelden, Geertrudenberg, van Zuyd-Holland niet vervreinden.

Casteleynen zeeckerheyt doen.

Uuytsetten der Stad.

Recht opte Maze.

Achten,

't Gerecht.

1456. Handvesten van 't Vermaken des Gerechts, van de Mannen der Veertigen, Scepenen, Raden, Achten, en Burgermeester.

Flips, van 't vernieuwen der Wet, van de Veertigen, Scepenen, Raden, Achten, en Burgermeester.

Vernieuwing van 't Gerecht.

Veertigen.

Scepenen en Raden.

Philips, by der gratie Godts, Hertoch van Bourgondien, van Lotharingen, van Brabant, ende van Lymburgh; Grave van Vlaenderen, van Artoys, van Bourgondien-Palatini, van Henegouwe, van Hollandt, van Zeelandt, ende van Namen: Mercgrave des Heylichs Rijcx: Heere van Vrieslandt, van Salines, en van Mechelen: Doen cond allen Luyden; Hoe Wy ter ootmoedige bede, ende versoucke van den goeden Luyden, Poerteren, ende Inwoenende van onser Stadt van Dordrecht, ende om die welvaert van hem, ende van onser voorsz Stede, alsoe zy seyden Geappoincteert ende Geordineert te hebben, aengaende 't Vermaecken en Vernieuwen van onse Gerechte van onsen voorsz Stede van Dordrecht, om den tijdt en Termijn van Thien Jaeren naestcoemende, ende d'een den anderen navolgende, te beginnen ten daege van datum dees Brieffs; alsoe, ende in der voegen ende manieren, als hier na volget: Te weten, dat tegenwoerdelijck Wy sullen doen Kiesen ende Uytsoecken by onsen Gecommitteerden, als onsen lieven ende getrouwen Raeden, Gerard, Heere van Assendelft, Schildt-knape; ende Claes die Vriese, onse Rentmeester Generael van Hollant, Hondert Persoenen, Poirters ende Inwoenende der selver Stede, elck van hem rijck wesende van Drie Hondert Nobelen, ende daer boven; daer off zy gehouden zullen wesen den Eedt te doen, alsoe dicke en menichwerff als zy's verfocht zullen worden, sonder argelift. Van den welcken Hondert Persoenen, die Deeckens van die Ambochten, en Gilden der selver Stede, Kyesen sullen Veertich Persoenen, in state van Huwelicke wesende, off die Gehylickt hebben geweest, rijck elck van Drie Hondert Nobelen, als voorsz es, de welke Veertich Persoenen, die voorsz Commissarissen gehouden zullen zijn terstondt den Eedt te doen; van te Kiesen acht dagen voir den eersten dach van Julio naestcoemende, Vijff Scepenen, en Twee Raeden, van den Gerechte te hans wesende, dewelcke by hoeren Eedt hem duncken sullen die nutste daer toe wesende, ende sal den Schout van Dordrecht den selven noch den Eedt doen doen in 't Gerechte, en sullen blijven die voorsz Scepenen en Raeden alsoo Ge-eedt in 't selve Gerechte, een Jaer lanck geduerende, ende daer toe sullen Kiesen die voirschreve Veertich Persoenen, Viertyen Persoenen, elck rijck van de voorsz Drie Hondert Nobelen, het zy van den getaele van de voorsz Veertich Persoenen, off andere van de voorsz Stede, die welke hem by hoeren Eedt duncken sullen, daer toe die oerbaerlickste, en de nutste wesende, die welke zy der voorsz Stede presenteren ende overgeven zullen, acht dagen voer den eersten dach van Julio naestcoemende, als voorsz es, die welke

welcke Stede ons terstont senden sal Besloeten ende Besegelt, die voorsz Vier-
 tiene Persoenen, alsoe gekoeren, off in onser absentie, onsen lieven getrou-
 wen Stadthouder, ende Raets-luyden hier in den Haege, ons Certificeren-
 le, dat syse alsoe gekoeren hebben, ende danne Wy, ofte onse voorsz Stadt-
 houdere ende Raets-luyden, in onser absentie, zullen nemen ofte kiezen uyt
 en voorsz Veertiene Persoenen, Seven Persoenen, te weten, Vier Schepe-
 nen, ende Drie Raeden, van de voorsz Stede, die welcke zy wederom seyn-
 len zullen onsen Schout van Dordrecht voorsz, binnen den voorsz eersten
 lage van Julio naestcoemende; ende den voorsz Scout sal den selven Seven
 Persoenen, ten voorsz dage, doen doen den behoerlicken Eedt, om in 't
 Gerechte te wesen, mitten anderen Vijff Scepenen ende Twee Raeden, alsoe
 n den voorsz Gerecht gebleven, als voorsz es; maer die voorsz Vier Scepenen
 n Drie Raets-luyden, sullen bliven in dat voorsz Gerechte Twee Jaeren lang
 geduerende, ende alsoe voirt binnen drie Acht-dagen voir den eersten dach van
 ulio, in 't naevolgende Jaer: die voorsz Veertich Persoenen sullen wederom
 iefen Veertien Persoenen, en sullen Ons die wederomme alsoe seynden in
 Gescripte, Wy wesende in onsen voorsz Lande van Hollant, ende in onser
 bsentie, den voorsz Stadthouder, ende Raets-luyden der zelve Lande, als
 oorsz es; omme uyt dyen te nemen ende kiezen, Vijff Scepenen ende Twee
 Raets-luyden der voorsz Stede, om in dat Gerechte te zijn, geduyrende den
 tijdt van Twee Jaeren naestcoemende, ende daer nae volgende, mitten ande-
 en Seven Persoenen, lest gebleven in 't voorsz Gerechte, ende alsoo voirt,
 volgende van Jaer tot Jaer, die voorsz Thien Jaeren geduerende alsoe ende in
 ter voegen voorsz, behoudelick dat van de voorsz Viertien Persoenen alsoe ge-
 koeren, men sal kiezen in een van den Jaere Vier Scepenen en Drie Raets-luy-
 den, en in d'ander Jaer Vijff Scepenen en Twee Raets-luyden, ende soe wie
 at alsoe in den voorsz Gerechte Twee geheele Jaeren gestelt sal worden, die
 al uuytten voorsz Gerecht blijven, den tijdt van Twee Jaeren daer nae vol-
 ende. Ende daer toe en zullen in 't voorsz Gerechte moegen wesen niet meer
 an Twee Persoenen van eenen Geslachte, die welcke niet naeder en zullen
 noegen bestaen in Maegscappe off Swagercappe, dan ten Derden, te wee-
 en after Sisters Kinderen. Ende off 't gebuerde dat Wy, off onsen voorsz
 tadthouder ende Raets-luyden van Hollant, nae die presentatie van de
 oorsz Electie, alsoe gedaen, niet en koeren uuyt de voorsz Veertien Persoe-
 en, die selve Seven Persoenen, als boven verclaert es, dat als dan in gebreecke
 an dyen, die voorsz Veertich Persoenen, selve mogen kiezen uyt den voorsz
 Veertien Persoenen, Seven nutte Persoenen, om Scepenen of Raden te
 wesen, gelijk ofte Wy, off 't onsen voorsz Stadthouder, en Raets-luyden, in
 nser absentie, die selve gekoeren hadden, om mitten seven daer gebleven,
 gestelt te worden in 't voorsz Gerechte, van de welcke onsen voorsz Scout ge-
 houden sal wesen den Eedt te ontfaen, alsoe hier boven verclaert staet. Ende
 off 't gevele dat eenige van de voorsz Veertich Persoenen van leven ter doot

Maegstalc.

Suppletie
of Surro-
gatie der
Veertigen.

gingen, ofte uuytlandigh worde, in dien gevalle die gene die blyven zullen, by hoeren Eede fullen een, off soo veel alhier gebreecken sal, kiesen, op tie Conditie voirsz, totter tijt toe dattet getal van de voirsz Veertich Perfoenen vol zy: Behoudelijck dat die gene, die alsoe gekoeren wordt, off worden, rijcke zijn van Drie Hondert Nobelen, als voirsz gefeyt es; den welcke den voirsz Scout sal doen doen den Eedt, alsoe die andere gedaen hadde. Item, dat die Deecken en van de Gemeente kiesen zullen alle Jaer binnen den Vijffsten dach van Julio, Vier en Twyntich Perfoenen, als gewoonlijck es, elck rijck van Hondert Vijftich Nobelen, die welcke zy den Gerechte van de voirsz Stadt overgeven ende presenteren zullen, en dat selve Gerechte sellen die terstondt Ons, ofte den voirsz onsen Stadhouder ende Raets-luyden van Hollant, in onser absentie, over seynden, om uyt dien te kiesen Acht Perfoenen, die welcke Achte kiesen fullen den Burgemeester van de Gemeente, van onse voirsz Stadt; ende off Wy, off onsen Stadthouder ende Raets-luyden in Hollant voirsz binnen den Acht daegen, naer dat Ons off Hem, die Vier en Twintich Perfoenen alsoe gefonden, ende overgegeven fullen worden, niet en coeren, noch wederom en fonden den voirsz Gerechte van Dordrecht, die voirsz Acht Perfoenen, om den Borgemeester van de Gemeente te kiesen als voirsz es; in dien gevalle zullen dat voirsz Gerechte selve moegen, uytter voirsz Vier en Twyntich Perfoenen, kiesen Acht Perfoenen, die den voirsz Borgemeester kiesen fullen: ende in den voirsz gevalle, sal die voirsz koer alsoe gedaen, alsoe guet ende van waerde wesen, off Wy off onsen voirsz Stadthouder, ende Raets-luyden in Hollant dien selven gedaen hadden, ende als van den Borgemeester aldaer van onsen wegen gestelt, die sal gekoeret worden, als men gewoonlick heeft geweest van Outs, niet jegenstaende d'Ordinantie van der Maescap voirsz: Behoudelijck ommer, dat nyemant ge-coeren en sal moegen wesen tot Burgermeester, hy en zy rijck van Drie Hondert Nobelen als voirsz es; ende ten eynde van de voirsz Thien Jaeren, sal geheelijck en al Cefferen dese tegenwoerdige Ordinantie. Ende sal dat voirsz Gerechte te Dordrecht vernieuwet en verstelt worden, alsoe men hier voertijt ende tot nu toe gewoonlick es geweest te doen; ende dit al sonder prejudicium van onser Hoehcyeit, ende oick van de Rechten, Privilegien, ende Vryheden van onser voirsz Stadt van Dordrecht. Soe ist, Dat Wy begerende die welvaert en onderhoudt van onser voirsz Stede, ende van onsen Onderfaeter en Inwoenende der selver, dewelcke tegenwoerdelijck gekeert zijn, ende hem gegeven hebben tot onser warachtiger Onderdaenicheit; ontbieden ende seer ernstelijcke bevelen, onsen lieven ende getrouwen Ridder ende Cancellier, den Heere van Authune, ende den anderen Luyden van onsen Grootten Rade, by Ons wesende, den Heere van Lanoy, onsen Stedehouder, ende de Raets-luyden, by Ons gestelt, then saecken van onse voirsz Landen van Hollandt, Zeelandt ende Vrieslandt, onsen voirsz Scout van Dordrecht ende allen anderen, onsen Justicieren, Officieren ende Onderfaeten, dien da

aengaet

Achten.
Burger-
meester.

aengaet, ende aengaen sal moegen, hueren Stedehouderen, die nu zijn, off namaels wesen fullen, ende elcke van hem bysondere, ende alsoe hem dat toebehoeren sal, dat onse tegenwoerdige Ordinantie, en al 't Inhouden van desen onsen Brieue, den voirsz tijt van thien Jaeren geduerende, ende alsoe, en in der maniere voirsz, zy bewaren ende onderhouden, en sonder eenige Inbreecken doen bewaeren ende onderhouden van poincte tot poincte, sonder daer jegens te doen, off gaen, noch gedoegen, noch doen gaen noch gedoegen, in eniger manieren. Ende up dat s' elck te bat binnen moegen wesen in onse voirsz Stadt van Dordrecht, Wy willen ende ontbieden onsen voirsz Scout dier Stede, dat Inhoude van desen onsen voirsz Brieue, hy uytroepe en openbaerlick kundige, want Ons alsoe gelieft, en willen dat gedaen zy. In oirconde desen onsen Brieue gegeven, ende onsen Zegel daer aen gehangen; in onsen Huyfe in den Hage in Hollant, Drie en Twintich Dagen in Junio, in 't Jaer ons Heeren Duyfent Vier hondert Ses ende Vijftich.

Van de Mannen der Veertigen, enz. 1478.

Maximiliaen ende Maria, by der gratien Godts, Hertogen van Oostenrijk, van Bourgondien; van Lotharingen, van Brabant, van Stiere, van Carinte, van Carniole, van Limborgh, van Lutsenborgh, ende van Gelre; Graven van Vlaenderen, van Thirol, van Arthoys, van Bourgondien, van Vlaenderen, van Henegouwen, van Hollandt, van Zeelandt, van Namen, ende van Zutphen; Marckgraven des Heyligs Rijcx; Heere ende Vrouwe van Vrieslandt, van Salinis ende van Mechelen; Doen cond allen Luyden, tegenwoordige ende toecomende, dat Wy, ter ootmoediger Bede ende versoucke van onse wel geminde ende getrouwe Stede van Dordrecht, ende der goeder Luyden, Poorteren, ende Inwonende der selver, aengaende 't Vermaecken ende Vernieuwen van den Gerechte aldaer, doegdelijck ende minnelijck ge-informeert zijn, hoe in voorledentijden, veel en diverse twisten ende geschillen opgeresen ende gevallen zijn, ter cause van der selver Vernieuwinge ende Vermaekingē des voirsz Gerechts, als Schepenen, Raden, ende andere Acht Personen, die onse Stede van Dordrecht gewoonlijck zijn te regeren, ende omme dese twisten ende geschillen duegdelijck te annulleren, ende te niete te doen, hebben die selve van onser voirsz Stede van Dordrecht, seer doechdelijck vorder aen Ons doen versoucken, omme hier inne van Ons voorsien ende geprovideert te wesen, by seeckere onse opene Brieue van Privilegie, in behoerlijcke formen daer toe dienende; **S O O I S T**, Dat Wy, die altijt genadelijck geneygt zijn tetten gemeenen oirbaer, welvaen, ende proffijt van onser voirsz Stede van Dordrecht, ende Inwonende der selver, begerende in desen ende allen anderen saecken, alle Rust,

Maximiliaan en Maria, van

Vernieuwing des Gerechts.

Vrede, ende Eendracht te maecten, ende die te doen onderhouden, ende oock altyt willende hantieren ende gebruycken, als wel redene is, goedergetrouwicheyt tot onser voorz Stede van Dordrecht, wel bekennende die goede ende volmaecte minne ende gonste, die de selve onse Stede, ende Inwonende der selver tot Ons gedragen heeft, ende noch draecht; ende oock mede, om menigen goeden ende getrouwen dienst, die deselve Stede ende Inwoonende der selver, in voorleden tijden onsen Vorderen, Graven ende Gravinnen van Hollandt, bewesen ende gedaen hebben, ende Ons ende onse Nacomelingen, in toecomende tijden van gelijcken hopen te geschien; Hebben Wy, om desen ende meer andere inrekelijcke redenen will, Ons daer toe porrende, by rijper deliberatie van onsen Rade, ende uyt onse seeckere wetenheyt ende speciale gracie der voorz onse Stede van Dordrecht, ende Inwoonende der selver, om die Vernieuwinge ende Vermaeckinge des Gerechte ende Wets aldaer, tot eenen eeuwigen Privilegie voor Ons, ende voor onser Erven ende Nacomelingen, Graven ende Gravinnen van Hollandt, gegont ende gegeven, gonnen, ende geven mits desen jegenwoordigen Brieve, dat zy nu ende jegenwoordelijck kiesen sullen mogen Veertich Persoonen, Poorteren ende Inwoonende der selver onser Stede, elck van hem rijck wesende, tot Anderhalf hondert Nobelen toe, ende daer boven, daer off zy gehouden zullen wesen den Eedt te doen, alsoe dicke ende menichweren als zy 't verfocht zullen werden, in state van Hylick wesende, off die Gehylickt hebben geweest, den welcken Veertich Persoonen onsen Stedehouder Generael van Hollandt, Zeelandt, ende Vrielandt, jegenwoordelich wesende, gehouden sal zijn terstondt den Eedt te doen doen, om van acht dagen voor Sinte Michiels dagh naestcomende, te kiesen Vijff Schepenen ende Twee Raden, van den Gerechte te hans wesende, dewelcke, by hoeren Eedthem duncken zullen die nutste daer toe wesende; ende sal onsen Schout van Dordrecht den selven noch den Eedt doen doen, in 't Gerechte te wesen ende zullen blijven die voorz Schepenen ende Raden alsoe Ge-eedt in 't selve Gerecht een Jaer lanck geduyrende: ende daer toe zullen kiesen die voorz Veertich Persoonen, Veertien Persoonen, elck rijck van Twee hondert Nobelen, het zy van den getale van de voorz Veertich Persoonen, ofte andere uytten buyck van de voorz Stede, die welcke hem, by hoeren Eedt, duncker zullen daer toe die oitbaerlijckste ende nutste wesende, die welcke zy den voorz Stede presenteren ende overgeven zullen, acht dagen voor den dach van Sinte Michiels naestcomende, alsoo voorz is, die welcke die Stede Ons terstondt senden sal, besloten ende Besegelt, die voorz Veertien Persoonen alsoe gekoeren; off in onser absentie, onsen lieven ende getrouwen Stedehouder ende Rade in den Hage, Ons Certificerende, dat zyse alsoo gecoren hebben, ende danne zullen Wy, off onse voorz Stedehouder ende Raets-luyden in onser absentie, nemen ende kiesen uytten voorz Veertien Persoonen, Seven Persoonen, te weten, Vier Schepenen ende Drie Raden.

Veertigen
se mogen
kiesen ende
eligeren,
&c.

Vijff Sche-
penen en
Twee Ra-
den te kie-
zen.

Uytten
veertien
Persoonen
te kiesen
Seven Per-
soonen, te
weten,
Vier Sche-
penen ende
Drie Ra-
den.

die welke sy wederomme seynden zullen onsen Schout van Dordrecht voorz, op Sinte Michiels dagh naestcomende; ende die voorz Schout sal die voorz Seven Personen ten voorz dage doen doen den behoorlijcken Eedt, om in 't Gerechte te wesen, mitten anderen Vijff Schepenen ende Twee Raden, alsoe in den Gerechte gebleven, als voorz is; maer die voorz Vier Schepenen en Drie Raden, sullen blijven in dat voorz Gerechte Twee Jaeren lanck geduyrende, ende alsoo voort binnen die Acht dagen voor Sinte Michiels dagh in 't navolgende Jaer, zullen die voorz Veertich Personen wederom kiesen Veertien Personen, ende sullen Ons die wederom seynden in Geschrifte, Wy wesende in onsen Lande van Hollant, ende in onser absentie, den voorz Stedehouder ende Raets-luyden der selver Landen, als voorz is, om uyt die te nemen ende te kiesen Vijff Schepenen ende Twee Raden der voorz Stede, om in dat Gerechte te zijne, geduyrende den tijdt van Twee Jaeren daer na volgende, mitten anderen Personen leest gebleven in 't Gerechte, ende alsoe voert volgende van Jaere tot Jaere, eeuwelijck duyrende, behoudelijck dat van den Veertien Personen voorz, alsoe gekoeren, men sal kiesen in een van den Jaere Vier Schepenen ende Drie Raden, ende in 't ander Jaer Vijff Schepenen en Twee Raden: ende soe wie dat alsoe in den Gerechte Twee geheel Jaer gestelt sal worden, die sal uytten voorz Gerechte blijven den tijdt van Twee Jaeren daer nae volgende: Ende daer toe en sullen, in den voorz Gerechte, niet meer mogen wesen dan Twee Personen van eenen Geslachte, die welke niet nader en zullen mogen bestaen in der Maegschapp off wagerschapp, dan en derden, te weten, after Sufters Kinderen. Ende off 't gebuerde dat Wy, off onse voorz Stedehouder ende Raets-luyden van Hollant, nader presentatie van de voorz Electie alsoe gedaen, binnen den Achtsten dagh niet en coeren, uytten voorz Veertien Personen, die selve Seven Personen, als boven verclaert is, dat als dan die eerste Seven uytten Veertien, die de selve onse Stede van Dordrecht onsen Stedehouder ende Raets-luyden in den Hage overgesent hebben, sullen gecoren ende gestelt zijn, om Schepenen ende Raden te wesen, gelijk off Wy 't, off onsen Stedehouder ende Raets-luyden, in onser absentie die selve gecoren hadden, omme mitten Seven daer gebleven, gestelt te worden in 't voorz Gerechte, van den welcken onsen voorz Schout gehouden sal wesen den Eedt te ontfangen, als hier boven verclaert staet: Ende off gebeurde dat eenige van de voorz Veertich Personen van Lijve ter Doodt gingen, off Uytlandigh worden, in dien geval zullen die gene die blijven, ende binnen der Stede wesen zullen, by hoeren Eede wederomme kieses, Een, oft alsoe veel alser gebreecken sal, op die conditie voorz, otter tijdt toe, dattet Getal van de voorz Veertich Personen vol zy, behoudelijck dat die gene, die alsoe gekoeren wordt, off worden, rijck zijn van Anderhalf hondert Nobelen, alsoe voorz is, die welke onse voorz Schout al doen doen den Eedt, alsoe die andere gedaen hadden. Voort soe sullen die Deeckenen van de gemeene Neringen, van onser voorz Stede van Dordrecht,

Scepenen
en Raden
afzijnde,
Twe Jaeren
stil staen.

Graden der
Maagschap.

Electie,
binnen
Acht da-
gen niet
gedaen;
zijn d'eer-
ste Zeven
Scepenen
en Raden.

Suppletie
der Veerti-
gen.

Nominatie
en Kiezing
der Achten

by tijden wefende, alle Jaer op Sinte Michiels dach voornoemt, Ordineren ende kiefen Vier en Twintich Perfoenen, uytter geheele Gemeente, te weten, uyt elcken Quartiere van de Stede Ses Perfoenen, ende zullen die voornoemde Deeckens terftont, sonder eenich verreck; die selve Vier en Twintich Perfoenen alfoe gecoeren wefende, in Gefcrifte overleveren, in handen van den Gerechte van onfer voorfz Stede van Dordrecht, om die terftontd in Gefcrifte over te feynden, Ons, ende in onfen abfentie, onfen voornoemden Stedehoudere ende Raets-luyden in den Hage, die daer uyt kiefen fullen Acht bequame Mannen, uyt elcken Quartiere vander Stede Twee, dewelcke Achte alfoe gekoeren, onse Stedehoudere ende Raets-luyden voren genoemt, wederomme in Gefcrifte fenden fullen, den voorfz van den Gerechte, van onfer voorfz Stede van Dordrecht, binnen Acht dagen daer naer, alfoe voren gefchreven is, ende zullen die voorfz Acht Perfoenen, alfoe gekoeren wefende, gehouden wesen den behoorlijcken Eedt te doen in handen van onfen Schout van Dordrecht, by tijden wefende, die welcke Acht Perfoenen, op hoeren Eede, kiefen fullen den Borgemeester van de Gemeynthe, van onfer voorfz Stede van Dordrecht, naer der Ouder gewoente; behoudelijck, dat zy geenen Borgemeester kiefen en zullen, t en zy dat die gene, die zy tot Borgemeester kiefen willen, eerst ende alvoren Schepen ofte Raedt van onfer voorfz Stede van Dordrecht geweest is: Item, dat al te gefchien sonder prejudicie off achterdeel van de Rechten, Privilegien ende Vryheden van onfer voorfz Stede van Dordrecht, ende behoudelijck Ons, ende onse Hoëcheyt en Heerlijckheyt in allen anderen faecken, in hoere macht, ende van waerde te blijven. Ontbieden hierom, ende bevelen onfen lieven ende getrouwen Stedehouder ende Luyden van onfen Rade van Hollandt, Zeelandt, ende Vrielandt, onfen Schout van Dordrecht, ende voort allen anderen, onfen Dienaren, Officieren ende Onderfaten, nu ter tijdt wefende off namaels comende, ende elcken van hem bysondere, dien dese faecke aengaen ofte annopen moegen, dat zy onse voorfz Stede van Dordrecht, en den Inwoonende der felver, van den Innehouden van desen onfen Brieve, rustelijck, vredelijck, ende volcomelijck doen gedoogen, ende laeten gebruycken ende genieten, sonder hemluyden daer inne te doen ofte laten gefchien, heymelijck off openbaer eenigen hinder off letfel ter contrarie. Ende om dat Wy uyt onfen vryen wil ende gerechte wetenheyt, die van onfer voorfz Stede van Dordrecht ende den Inwoonende der felver, geloofd hebben, ende noch geloven, voor Ons, onfen Erven ende Nacomelingen, Graven ende Gravinnen van Hollandt, onse voorfz Stede van Dordrecht dese tegenwoordige Privilegie, ende alle poincten ende voorwaerder daer inne begrepen, te famen, ende elcken van dien bysondere, wel ende volcomelijck te houden, ende te doen onderhouden onverbreckelijck, tot eeuwigen dagen, ende sonder eenigh gebreck daer inne te laeten gefchien: Ende ten dien eynde, dat dese faecke valt ende geftradigh blijven, ende gehouden mogen werden tot eeuwigen dagen; zoo hebben Wy onsen Zegele hier

Borger-
meester.

Dat men
geenen Bor-
germeester
en mach
kiefen, hy
en zy eerst
Schepen of
Raedt bin-
nen Dor-
drecht ge-
weest.

aen doen hangen, behoudelijck in allen anderen dingen ons Recht, ende eenen yegelijcx in dien. Gegeven in onse Stede van Gent, in de Maent van Ougst, in't Jaer ons Heeren Duyfent Vier hondert Acht en tZeventich. Op de Ploye stont geschreven, by mijn Heeren den Hertoge, ende mijner Vrouwe de Hertoginne. Onder stont geteyckent, De SAULDEBAULT. Hebbende den voorz Brieve een uythangende Zegel inne Groenen Waffche, geannexeert en geaffixeert met Roede en Groene Sijde Steerten.

Van de Mannen der Veertigen, enz. Daar van het Vidimus te zien is in de volgende. 1481.

Van de Mannen der Veertigen, enz. 1494.

Maximiliaen, by der gratie Gods, Roomsche Coninck, alijts vermeerder 's Rijcx, van Hongarie, van Dalmatie, van Croatien, &c. Ende Philips, by der selver gracie, Eerst-Hertoge van Oostenrijck, Hertoge van Bourgongien, van Lothrijck, van Brabant, van Limborg, van Luxemborg, en van Gelse, Grave van Vlaenderen, van Tirol, van Arthoys, van Bourgongien Palatini, van Henegouwen, van Hollant, van Zeelant, van Namen, ende van Zutphen; Marquis *du Saint Empire*, *Seigneur, de Vruse, de Salins, & de Malines*; Allen den genen die desen onsen Brieff sullen sien off hooren lesen, Saluyt: Alfoo Wy Coninck, ende Wylen onse lieve Gesellinne Vrouwe, ende Moeder van Ons Eerst-Hertoge, die Hertoginne Maria zaliger gedachten; met onsen openen Besegelde Brieven, gegeven in den Hage, opten Achienden dach van Septemberi, in't Jaer Veertien hondert een ende Tachtich, ende om die redenen daer inne begrepen, gonden ende wille-kuerden den Burgemeesteren, Schepenen, ende Raet onser Stede van Dordrecht, die doe aldaer in den Gerechte waeren, ende de Gemeenen Pooreren, ende Inwoonende van dier, ende hoere Nacomelingen, eeuwichlijck geduerende, te gebruycken van de Privilegien van de Veertigen, roerende t Regiment ende Administratie van der selver Stede, in de vormen ende maniere, in't lange begrepen, ende verclaert in de voorz Brieven; gegeven in't voorz Jaer Een ende Tachtich, van de welcke 't Inhouden hier nae volgt:

Maximiliaen en Philips van de Mannen van Veertigen, enz.

Maximiliaen ende Mariae, by der gracie Godts, Hertogen van Oostenrijck, van Bourgondien, Lotrijck, van Brabant, van Limborgh, van Luxemburch, ende van Gelse; Graven van Vlaenderen, van Arthoys, van Bourgondien Palatijnen, van Henegouwen, van Hollant, van Zeelant,

1481.
Vidimus van Maximiliaen en Maria, enz.

van:

van Namen, ende van Zutphen; Merckgraven des Heyligs Rijcks; Heeren ende Vrouwe van Vriesslant, van Salinis, ende van Mechelen: Allen den genen die desen onsen jegenwoordigen Brieff zullen sien, Saluyt: Doen te weten, Wy ontfangen hebbende die oitmoedige Supplicacien van onsen welgeminden Borgemeesteren, Scepenen ende Raedt onser Stede van Dordrecht, over, ende in den Naem van hemlyuden, ende van al den Gemeynen der selver onser Stede; Inhoudende, hoe dat in 't Jaer Duysent Vier hondert Acht en tZeventich leestleden, ten versoucke van den Voorfaten van den voorz Supplianten, te dier tijden wesende in den Gerechte aldaer, ende hebbende 't Regiment ende Administratie onser voorz Stede, Wy, by anderen onsen openen Letteren van Mandamente, ende mits den redenen daer in begrepen, hadden by voirmen van Privilegien t'euwigheden, gewille-coert ende geconsenteert hoerlyuden voorz Voorfaten, dat zy in onse voorz Steden soude mogen van dier tijt voort kiezen, ende noemen van de notabelste Poirteren, ende Inwoenende onser voorz Stede, totten getaele van Veertich Persoenen, die welcke Macht, Faculteyt ende Mogentheyt hebben soudene te noemene ende te kiesene alle Jaeren, Acht dagen voor die Vernieuwinge van den voorz Gerecht, tot der menichte van Veertien Personen, ende die overseyndende in Gescrifte Ons, off in onser absentie, onsen geminden ende getrouwen die Stadthouderende Luyden van onsen Rade in den Hage, om uyt den voorz Veertien Personen, by Ons oft Hemlyuden, in den name van Ons, te Noemene Sever Persoenen, ende die wederom overseynden onsen cout van Dordrecht, die van hemlyuden den behoerlijcken Eedt ontsaen soude, naer der gewoente om hemlyuden in de voorz Wet te voegen met den getaele van de Persoener van der Ouder Wet, die naer der Costumen, in gelijcke saecken, geintroduceert in onse voorz Stede, daer inne behoorde te blijuene, te weten, Vijff in State van Scepenen, ende Twee in State van Raets-luyden, om een Jaer ende omme 't Jaer naestvolgende, Vier Scepenen ende Drie Raets-luyden ende alsoe voert van Jaere tot Jaeren. Voort dat elck Jaer die Deeckenen van den Ambochten, ende van de Gemeynthe onser voorz Stede, soude mogen kiezen onder hemlyuden, tot Vier en Twintich Persoenen, te weten, se uyt elck Quartier, uytten welcken Wy, off onsen Stadthouder, ende Luyden van onsen Raden, in onsen Name, ende in onser absentie soude mogen Noemen Acht Persoenen, te weten, Twee uyt elck Quartier, om metter gene van den voorz Gerechte, laste ende oogemerck te hebbene op 't Regiment onser voorz Stede: Ende noch boven dien, dat die voorz Acht Persoenen kiezen soudene mogen elck Jaer den Burgemeester van der Gemeynthen onser voorz Stede, naer Ouder Costumen, in gelijcken onderhouden. Ende indier dat een, off diversche vande voorz Scepenen off Raets-luyden, binnen der tijdt van haerlyuder Jaer-scharen gingen, off gingen van Lijve ter dood: dat die andere van den Gerechte overblijvende, soude mogen uyt hemlyuder selven, andere Scepenen off Raets-luyden kiezen ende Noemen, naer dat noot wesen

Kiezing en
Noeming
der Veerti-
gen.

Nominatie
en Kiezing
van Sche-
penen en
Raden.

Vijff Sche-
penen en
Twee Ra-
den.
Vier Sche-
penen en
Drie Ra-
den.

Nominatie
en Kiezing
der Ach-
ten.

Kiezing der
Burger-
meester.

Surrogatie
van Sche-
penen en
Raden.

wesen soude: Ende off 't gevielse dat eenige van de Veertich Persoenen gingen van Lijve ter doot, off uytlandich bedegen, de andere soude mogen nieuwe in hoerluyden stede nemen; behoudelijcken, dat elck van de voorz Veertich Persoenen rijk ende gegoedt waer, tot Hondert ende Vijftich Nobels om een werff, ende die van den Gerechte voorz, te weten, Scepenen off Raetsluyden, tot Tweehondert Nobelen, ende elck van den Achten, tot Hondert Nobelen: Ende oock, dat in den voorz Gerechte niet meer wesen moeste, dan Twee Persoenen van eenen Geslachte, noch nader bestaende, dan in den dorden Grade; alsoo als dat onse voorz andere openen Letteren van Mandament dat breeder Inhouden. Nu is't soe, dat vele van den genen, die by hoerluyder voorz Voorfaten, in den Gerechte vercoeren ende genomen hadden geweest, tot den voorz Veertich Persoenen, ende andere, die't Regiment van onser voorz Stede hadde, by crachte van de voorz Privilegie, laer hier voren mentie affgemaect is, zijn als nu, te wetene, eenich Offlijch, bedegene, ende andere Gebannen, Vluchtich off Uytlandich onser voorz Stede, in sulcker wijs, datter tegenwoordelijck gene, off emmer seer luttel woenende zijn binnen onser voorz Stede, by den welcken men soetlijcx niet en soude mogen procederen ter naester Kiefinge off Vernieuvinge van den selven Gerechte, dat men geplogen is omtrent Sinte Michiels dage te doen, 't welck Ons ende onser voorz Stede keeren soude tot grooten vinder ende achterdeele, ende den voornoemden Supplianten tot grooten last, ende confusie; 't en ware dat by Ons daer inne in tyden voorsien worde, om welke gemerct 't geen dat voorz is, ende dat Sinte Michiels dach seer raeckende is, zy Ons oitmoedelijcken hebben gedaen bidden, waerom Wy en gesien, ende geconfidereert, 't geen dat voren verhaelt is, geneygt wesende ter Bede van den voorz Supplianten, sonderlinge om die goede getrouwe vrienden, die de selve Supplianten ende haer Voorfaten gedaen hebben, alsoo wel Wijlen onsen Voorfaten, Graven ende Gravingen van Hollant, (wiens liele Godt genadich zy,) als Ons den voorgenoemden Supplianten, mits dese redenen en anderen, Ons daer toe porrende, hebben Gewillecoert, geant ende geconsenteert, ende by desen tegenwoordigen, ende uyt gratien Willecoeren, gunnen ende Consenteren, dat in de Stede van den genen van de voorz Veertich Personen, hier voortijts gecoeren by hoerluyder voorz Voorfaten in den Gerechte, die als nu Overleden, Gebannen, Vluchtich off Uytlandigh zijn, soo vooren geseyt is, zy kiesden ende nemen mogen andere personen, sulcke als hemluyden goet duncken sal, van den notabelen Poortelen der selver onser Stede, tot der volcominge van den voorz getale van Veertich Personen; die welcke Personen, by den voorz Supplianten alsoe genomen ende gecoeren, naer dat zy den behoorlijcken Eedt gedaen sullen hebben in handen van Ons, off onsen voorz Stadthouder van Hollant, off andere, te Wy daer toe schicken sullen mogen, Wy gestelt ende gesubrogeert hebben, stellen ende subrogeren in stede ende plaetsen van de voorz Dooden,

Der Veertich-

Rijckdom
der Veertich-
gen:
Scepenen
en Raden:
Achten.

Maagtale,

Gebannen, Vluchtich, off Uytlandich onfer voorfz Stede, die Wy by defen Gedestitueert, Ontlaft ende Verdragen hebben, Destitueren, Ontlasten, ende Verdragen van den getaele, ende Collegien van den voorfz Veertigen, ende van fulcke Rechten, als zy, ter cause van dien, pretenderen mochten in die selve onse Stede, ende by defen onsen voorfz Letteren hebben gegunt ende gegeven, gnnen ende geven, den genen die alsoe gecoen ende genomen zullen wesen, by den voorfz Supplianten, volle Macht, Faculteyt, ende Mogentheyte te doene, alle een ygelijcke faecken, die de voorfz Doode, Gebannen, Vluchtich, off Uytlandich onfer voorfz Stede, mochten, hadden, mogen, ende behoorden te doen, voor den tijt van hoerluyder jegenwoordige destitutie, by crachte van den voorfz Previlegie, en andersints, Behoudelijck, dat elck van den genen, die alsoe genomen ende gecoen sullen wesen in 't getal van den voorfz Veertigen, sullen ten minsten om eens, Rijck ende Gegoedt wesen, tot Duyfent gulden toe, tot veertich grooten onse Vlaemscher Munten elcken gulden; die gene die Scepenen off Raden wesen sullen, tot Acht hondert gulden, off daer boven. Ende voort, dat in den selfden Gerechte niet meer dan Twee Persoonen van eenen Geslachte zijn en sullen mogen, noch naerder bestaende, dan in den Anderen off Tweeden Grade, naer der Costume van den Rechte, geheeten Canon, gelijk Broeder ende Susters kinderen; niet jegenstaende, dat 't Inhouden van de voorfz Letteren van Previlegie niet en heyschet, noch en begrijpt dat zy soe grooten Rijckdom hebben, ten welcken Letteren van Previlegie, om alsoe veele, al aengaet den selven Rijckdomme ende Geslachte, Wy Gederogeert hebben ende Derogeren by defen, blijvende niet min die voorfz Letteren van Previlegie in alle andere poincten, in huere kracht ende vermogen, om daer aff te gebruyckene by den voorfz Supplianten, in der manieren voorfz, ende gelijk als hadden mogen doen, ende doen mochten haerluyder voorfz Voorfaten in den Gerechte. Ontbieden daerom, ende bevelen onsen geminden ende getrouwen Stadthoudere, ende Luyden van onsen Rade, geordineert in onse voorfz Lande van Hollant, Zeelant ende Vrieslant, nu residerende alhier in den Haege, onsen voorschreven Schout van Dordrecht, en allen anderen onsen Rechteren, Justicieren, Officieren ende Onderfaten, jegenwoordic ende toecomende, ende elcken bysondere, dien dit aengaen mach, dat z van defen onsen Consent ende Octroye, ende van allen den Inhoudene van dien, gelijk, ende in der manieren dat vooren geschreven staet, doen gedegen, ende laten den voorfz Supplianten, hoere Nacomers, ende elcken van den genen die 't aengaen sal mogen, t'eeuwicheden, rustelijck ende vredelijcken useren ende gebruycken, sonder hemluyden te doene, te gedoogene, off laeten geschieden eenich letsel, hinder, off moeyenisse ter contrarien, war ons alsoe belieft. In oirconde van defen, hebben Wy onsen Zegel hier onder aen doen hangen. Gegeven in onsen Huyse in den Haege voorfz, den Achtien den dach van Septembre, in 't Jaer ons Heeren, Duyfent Vier honde.

Rijckdom
der Veerti-
gen.
Scepenen
en Raden.

Maer Twee
Personen
van een
Geslachte
in 't Ge-
rechte te
wesen.

Een en Tachtentich. Onderftondt gefchreven aldus, By mijnen Heeren den Hertoge, in zijnen Rade, daer die Heere van Wyerte, ende andere waeren tegenwoerdich.

Ende want Wy ten vollen geïnformeert ende onderrecht zijn, dat voorfz Privilegie feer nutteliĳck ende oirbaerlijck es, om de welvaert van onfen voorfz Stede van Dordrecht, ende van de goede Luyden, ende Ingefetenen van diere; Soo eft, Dat Wy defe faecken overmerckende, ende oock die goede, getrouwe, aengename, en menichvuldige dienften, die de voorfz van onfen voorfz Stede van Dordrecht onfen Voorfaten, ende oock Ons gedaen hebben, ende om hem eenichſints te verbinden ende oorfaecke te geven, ſoe lang ſoe meer hoer getrouwicheyt t'onswaerts, te achtervolgen; Wy Eerft-Hertoge, hebben den Burgemeesteren, Schepenen, ende Raet onfer voorfz Stede van Dordrecht, voor hem, ende alle die gemeyne Poorteren ende Ingefetenen der ſelver, gegonnen ende geconſenteert, gewillecoert; gonnen, conſentēren, ende willecoeren uuyt onfer ſonderlinge gratic, mits defe onſe Brieve, dat zy, gedurende den tijt en termijn van Vijff ende Twintich Jaeren naeftcomende, ende achter een volgende, beginnende ende ingaende op den dach van heden, datum van defen onſen Brieve van de voorfz Privilegie van de Veertigen, boven Ingeſchreven, gebruycken fullen, gelijk, ende in alder vougen ende manieren, als zy daer van gebruyckt hebben, totten dage toe van heden, uuyt crachte van den voorfz Brieve, hier boven geïnſereert; welcke Privilegie, mitsgaders alle 't Inhouden van dien, Wy Eerft-Hertoge voor den voorfz tijdt van Vijff en Twintich Jaeren, geconſirmeert, belieft ende geveſticht hebben, conſirmeren, believen ende veſtigen mits defen onſen voorfz Brieve, ende op dat noot zy, hebben de voorfz van Dordrecht 't ſelve Privilegie van nieuſ gegonnen en gewillecoert, gunnen ende willecoeren mits defen onſen Brieve, by den welcken Wy hem geconſenteert hebben, ende conſentēren, dat ſoo wanneer binnen de voorfz Vijff en Twintich Jaeren, eenige van de gene van den Gerechte van onſe voorfz Stede van Dordrecht, offlijvich worde, hem abſentēren, off hoerluyder woenſtat elders nemen fullen, ander notabele Mannen in hoer ſtede van de afflijvigen, abſentēren, ende vluchtigen fullen mogen vernieuwen, ende andere in hoer ſtede ſtellen, in 't getal van de Veertigen voorgenoemt, welcke Veertigen, Macht en Faculteyt hebben fullen, te Noemene, ende te kieſene alle Jaer Acht dagen voor des Vernieuwinge van de voorfz Gerechte, totter menichte van Veertien Perſonen, ende die overſenden in Gefcriſte Ons, off in onſe abſentie, onſen lieven ende getrouwe, die Stedehouder, ende Luyden van onſen Raede in Holland, om uuyten ſelven Veertien Perſonen, by Ons off Hemluyden, in onſen Name, te nemen Seven Perſonen, ende die wederom over te ſeynden onſen Scout van Dordrecht, die in der tijt weſen ſal, die van Hemluyden den behoerlijcken Eedt ontfaen ſal, naer der gewoente, om hem in de Wet te vougen

Getal van
Scepenen
en Raden.

Achten.

Kiezing der
Burger-
meester.

Vervulling
der Veerti-
gen.

Rijckdom
der Veerti-
gen.
Scepenen,
Raden, en
Achten.

mitten getalle van de Personen van der Ouder Wet, die na der Costuyme in gelijcke faecke geintroduceert in onsen voorz Stede behooren daerinnē te blijven, te weten, Vijve in State van Scepenen, ende Twee in State van Raetsluyden, voor een Jaer, ende om't Jaer naest daer aen volgende, Vier Scepenen ende Drie Raets-luyden, ende alsoe voert van Jaere te Jaere. Voort, dat elck Jaer die Deecken van de Ambochte, ende van de Gemeente onser voorz Stede, sullen mogen kiesen onder hemluyden, tot Vier en Twintich Personen, te weten, Ses uyt elcken Quartiere, uyt den welcken Wy, off onsen voorz Stedehouder ende Raets-luyden in onsen Name, ende in onsen absentie, sullen mogen noemen Acht Personen, te weten, Twee uyt elcken Quartiere, om met dien van den voorz Gerechte, last ende gemerck te hebben op 't Regiment onser voorz Stede, ende noch boven dien, dat die voorz Acht Personen sullen mogen kiesen elck Jaer den Burgermeester van der Gemeente onser voorz Stede, nae der Ouder Costuymen, in gelijcke onderhouden: ende off 't gevele, dat eenige van de voorz Veertigh Persoenen ginge van Lijve ter Doodt, off Uuytlandigh bedegen, die andere sullen moegen Nieuwein de Stede van de Offlijvigen off Uytlandigen, stellen ende setten; behoudelijck, dat elck van de gene, die alsoe genomen ende gekoeren sullen wesen in 't getale van de voorz Veertigen, sullen ten minsten om eens Rijck, ende Gegoet wesen tot Duyfent gulden toe, die gene die Scepenen off Raet wesen sullen, tot Acht hondert gelijcke gulden, ende die Acht-Mannen tot Vier hondert gulden, ende daer boven. Ende voort, dat in den selven Gerechte niet meer dan Twee Personen van eenē Geslachte en zullen mogen zijn, noch naerder bestaende, dan in den Anderen off Tweeden Grade, nae der Costuyme van den Rechte, geheeten Canon, gelijk Broeder en Susters Kinderen, niet jegenstaende, dat 't Inhouden van de voorz Brieven van Privilegien niet en heylt, noch en begeert, dat zy soo grooten Rijckdom hebben, ten welcken Brieve van Privilegie, om alsoe veele alst aengaet de selve Rijckdomme en Geslachte, Wy gederogiert hebben, en derogieren mits desen, blijvende niet min die voorz Brieve van Privilegie in allen andere Poincten in huere cracht en waerde, om daer off te gebruycken by de voorz van onsen Stede van Dordrecht in der maniere voorz, de voorz tijdt van Vijff en Twintich Jaeren geduerende, gelijk als zy hadden mogen doen voor't Octroy van de voorz laetste Brieve, by hem hier op verworven, ende hier boven ginfereert; behoudelijck, ende welverstaende, dat ten eynde, ende uuytgangen van de voorz Vijff en Twintich Jaeren Wy, ende die voorz van onse Stede van Dordrecht, mette selve Privilegie op Ons, ende hoir Recht blijven sulle. Ontbieden daeromme ende bevelen onsen voorz Stedehouder, ende Luyden van onsen voorz Raden in Hollant, onsen voorz Schout van Dordrecht, ende alle andere onsen Rechteren, Justicieren, Officieren, ende Onderfaeten, jegenwoordich ende toecomende, ende elcken in 't bysonder, die dit aengaen unach, dat zy van desen onsen Consent en Octroye, ende van allen den

Inhou-

Inhoudene van dien, gelijk, ende in der manieren dat vooren geschreven staet, doe gedoogen, ende laeten de voorz Supplianten, hare Naecomers, ende elck van den genen, die 't aengaen sal moge, den voorz tijt geduerende, rustelijcke, ende vredelijcke uferen ende gebruycken, sonder hemlyuden te doene, te gedoogene ofte laeten geschien eenich letsel, hinder, off moeyenisse ter Contrarien, want Ons alsoo gelieft. In kennisse van desen, soo hebben Wy onsen Zegel hier aen doen hangen. Gegeven in onsen Slotte van Turnhout, den Een en Twintichsten dach in December, in 't Jaer ons Heeren, Duysent Vier hondert Vier en tNegentich: ende de Rijcke van Ons Coninck, te wetene, des Roomsche 't Negenste; ende van de voorz van Hongrye, &c. 't Vijfste. Op de Ploye stontd geschreven, By den Coninck, ende mijnen Heere den Eerst-Hertoge, den Heere van Bergen, eerste Camerlinck mijns voorz Heere, de Prooist van Tricht, ende andere van den Rade jegenwoordich: Onder stont geteykent, NUMAN. Gecollationeert ende geautenticceert jegens de Originale, Bezegelt met een groot uythangende Zegele, inne Groene Wassche; ende is bevonden te accorderen, by My, ende was onderteykent, UUYTTENBROUCK.

Appoinctement, tusschen den Procureur Generaal van 1520. den Koning, en die van Dordrecht, enz.

KAerle, by der gratie Godts, gekoren Roomsch Koninck, toekomende Keyser, altijds Vermeerder des Rijcks, &c. Allen den genen die desen onsen Brieff sullen sien, Saluyt: Alsoo sekere Questien, ende Geschillengeweeft zijn, tusschen onsen Procureur Generaal van Hollandt, ter eenre, ende onse Stede van Dordrecht, ter andere zijden, roerende diversche saken onse Hoocheydt ende Heerlijckheydt aengaende, daer byt diversche Processen geresen zijn, soo voor onsen Rade van Hollandt, als voor onsen grooten Rade te Mechelen, om de welcke met gevoege, sonder strengheydt van Rechte, te neder te leggen. de selve onse Stede van Dordrecht ons ootmoedelijcken gebeden hebben, de selve Questien te willen verstaen, ende hemlyuden daer op te hooren, van geijcken op de Doleantien, die sy wederomme tegen onsen voorz Procureur van onsent vegen hadden, sy wilden hem in allen saken voegen na alle redelijckheydt, als goede ende trouwe Onderfaten, gelijk sy tot desen dage toe, Ons, ende onsen Voorfaten gedaen ende altijdt bewesen hadden, ende noch hopen, ende in goeden wil ende meyninge waren na toekomende tijden te doene, ende bewijfen. Achtervolgende welcke huere Bede ende geerte Wy geordonneert hebben gehad sekere Commissarissen, die, van onsent wegen, en voorz onsen Procureur, ende die Gedeputeerden van onser voorz Stede van Dordrecht, op tie Geschillen, die sy d' een tegen den anderen hadden, in 't lange gehoort hebben; Eerst by Geschrifte, by maniere van Eysch, Antwoorde, Replijcque ende Duplijcque, ende daer na ghesien de Munimenten en de Brieven daer hem elcks mede heeft willen behelpen, ende daer na diversche Communicatien, by monde hier op geouden, van welcke Geschillen in 't korte de Verklaringe hier na volght:

In den eersten, soo heeft hem onse voorz Procureur beklaght, van diversche Geboden ende Verboden, die de selve van onser Stede van Dordrecht, sonder onsen consente fte Authoriteyt, op peynen deden, ende Executeerden, in onsen Lande van Zuydt-

Appoinctement, tusschen den Procureur Generaal van den Koning, en die van Dordrecht enz.

Eysch ofte klachte van de Procureur Generaal,

Eerste
Point.

Hollandt, buyten der Stede Vryheydt: Te weten, dat sy in onsen Quartieren van Zuyd-Hollandt Verboden, dat niemant met zijn Kooren ende Gewas, noch met sijn Beeften, Kafes, Butter, Hoenderen ende andere voetsel, elders ter Merckt en mochte varen dan t' Dordrecht, ende dat sy in Zuyd-Hollandt malkanderen huer Goeden niet verkoopen en mochten, maer moesten dat al t' Dordrecht te Merckt bringen.

Item, dat sy Geboden dat van Baefmisse tot Sint Martins-dage toe, de Turf-Schepen van Zuyd-Hollandt, t' Dordrecht aen leggen, ende met hueren Turf aldaer aen de Merckt komen moeten, om die daer te Verkoopen, ofte Drie dagen aldaer aen de Merckt te moeten blijven leggen, eer sy die weder vervoeren mochten, uytgefondert die gene, die met haren Turven Westwaert wilden wesen. Item, dat sy onlanghs Verboden hadden geen Vuycken te steecken in de Meruwede, binnen die oude Dijcken, die, by staender Landen, in den verdroncken Waert stonden, op sekere peynen ende comminatie. Al 't welck den voorz onsen Procureur sustineerden, dat de voorz van onser Stede van Dordrecht, niet machtigh genoegh en waren te doen, gemerckt dat sy in onsen Lande van Zuyd-Hollandt, geen Jurisdictie en hadden, daerom sy niet machtigh en waren de selve of diergelijke Geboden of Verboden te doene, grootelijcks tegens Ons, ende onse Hoogheydt, ende Heerlijckheydt misdaen, ende misbruyckt hadden.

Daer tegens de voorz van onse Stede van Dordrecht seyden, Als dat sy in dese Geboder ende Verboden anders niet gedaen en hadden, dan huer Voorfaten over Twintich, Veertich, Sestich Jaren, na den ouden haerkomen, aldaer gedaen ende geuseert, welck oud haerkomen hem by Ons, ende onse Voorfaten, soo in onse Huldinge als anders geconfirmeert hadde geweest, ende indien sy daer mede niet genoegh gefundeert en waren, de selve Geboden, ende Verboden aldus te mogen doen, gemerckt dat die welvaert van de Stede roerden, Soo baden sy ootmoedelijcken, dat Wy hem van nieuws generalijck Oostroyeren, Consenteren, ende Toelaten wilden, 't selve van onsent wegen te mogen doen, ende laten genieten ende gebruycken, alsulcke Geboden, ende Verboden, als s' tot noch toe gedaen, ende geuseert hadden.

Tweede
Point.

Ten tweeden, beklaegden hem onsen voorz Procureur, dat de voorz van onse Stede van Dordrecht useerden ende gebruykten in onsen voorz Lande van Zuyd-Hollandt van huere Brieven van Afleydinge, Vangh-Brieven, Schepen-Brieven ende Ontbiedt Brieven, ende dat sy de gene, die de selve niet en Obedieerden, daden uyt huer selfs Autoriteyt Inhalen, ende Corrigeren.

Daer op de voorz van onse Stede van Dordrecht seyden, Dat aengaende de Afleydinge dat sy daer aff gebruykten uyt krachte van 't Privilegie, hem gegeven by Wylen Hertog Jan van Beyerens, in den Jaere Veertien Hondert ende Achtien. Ende aengaende de Vangh Brieven, Schepen- ende Ontbiedt Brieven, dat sy daer aff geuseert ende gebruyckt hadden, van soo lange tijden, dat geen Memorie van Menschen contrarie en was. Niet-te min, indien sy niet genoegh Geprivilegieert en waren, begeerden ende versochten dat toe Geoostroyeert ende Geauthoriseert te wesen, alsoo die principale welvaert van de Stede hier op stont: Want indien sy huer Schuldenaers in Zuyd-Hollandt niet binnen ontboden, ende tegens hem Procederen en mochten met Vangh-Brieven, Schepen-Brieven ofte Ontbiedt-Brieven, ende huere Poorters doen Afleyden, soo wanneer sy te Lande waert aengesproken werden, de Poorterye soude te seer ontvrijt wesen, ende qualijck konnen komen tot Inninge van huere Renten ende Schulden.

Derde
Point.

Ten derden, van dat die van onser voorz Stede van Dordrecht sustineerden, dat sy, i tijden van Oorlogen, onse Onderfaten van Zuyd-Hollandt mochten gebieden, dat sy luyden huer Harnasch ende Geweer gereet hebben, ende houden souden. Item, dat sy sustineerden, te mogen nemen Wapen-schouwinge van de selve onse Onderfaten van Zuyd-Hollandt. Item, dat sy den selven van Zuyd-Hollandt, Hooft-luyden uyt onse Stede stellen, ende ordonneren mochten, ter plaetsen daer men sorgt voor inbreck ende dat sy in generael Heyrvaert, den voorz onsen Onderfaten van Zuyd-Hollandt mochten

mochten ontbieden binnen onser voorfz Stede van Dordrecht te komen, om met hem-luyden uyt te varen.

Daer op die voorfz van onse Stede van Dordrecht feyden, dattet een oudt haerkomen was, van allen tijden geobferveert, dienende ter Defensie van den Lande. Ende dat die Princen van desen Lande dickwils verde gefeten waren. Niet te min mitsdien en pretendeerden fy geen Jurisdictie in Zuyd-Hollandt, dan alleenlijk daer in te doen als huere Voorfaten, ende waren te vreden daer in te achtervolgen onse Ordonnantie.

Ten Vierden, van dat de voorfz van onse Stede van Dordrecht hem vervorderen, da- Vierde Point. gelijkcs in onse voorfz Lande van Zuyd-Hollandt, groote menighte van Landt-Poorteren te houden, de welcke onder 't dexfel van de felve hare Landt-Poorterye, fy Defenderen ende Verantwoorden wilden, befundere van Delicten, gefchiedt ende gevallen eer fy Landt-PoorTERS geworden waren, ende dat de felve Landt-PoorTERS, onder 't dexfel van de felve Landt-Poorterye, geen Tol betalen en wilden van huer Voetsfel ende Gewasch.

Daer op de felve van onse Stede van Dordrecht feyden, als dat, aengaende Landt-PoorTERS te mogen houden, ende dat die Tol-vry waren, dat fy daer toe Geprivilegieert waren by den voorfz Hertoge *Ian van Beyeren*, Anno Veertien Honderd Achtien, welck hem namaels Geconfirmeert is geweest by fijne Nafaten, ende dat fy daer off in dueghdelijcke Poffessie waren. Ende en wilden huere Landt-PoorTERS niet vorder Verantwoorden, dan voor de Exactien ofte Oppreffien van den Bailliu van Zuyd-Hollandt, ende tot dat fy wiften off 't Faiet voor ofte na gefchiedt ware geweest, als fy de felve PoorTERS gemaect hadden.

Ten Vijfden, dat die voorfz van onse Stede van Dordrecht, pooghden in onsen Lande van Zuyd-Hollandt, Quaetdoenders ende andere, die fy seggen tegen onser Stede Rechten misdaen te hebben, in te halen, te Vangen, ende te Corrigeren, daer toe fy oock niet Geprivilegieert en waren. Vijfde Point.

Daer op fy feyden, van gelijcken Geprivilegieert te wesen by 't voorfz Privilegie van Hertoge *Ian van Beyeren*, welck Privilegie onder anderen onse voorfz Procureur Generael feer Debateerden, midts dat die voorfz Hertoge *Ian* 't felve gegeven hadde als Grave van Hollandt, dat hy noyt en was. Daer tegens de voorfz van onse Stede van Dordrecht Repliecerden, dat hem 't felve niet en roerden, mits dat fy feyden, 't felve hem naderhandt Geconfirmeert te wesen, by Wylen zaliger Memorie, d' Oude Hertoge Philips van Bourgongien.

Ten Seften, dat de voorfz van onse Stede van Dordrecht, onse Dorpen, in onse Quar- Seste Point. tieren van Zuyd-Hollandt, hadden gefommeert, ende wilden bedwingen, met hem-luyden te Contribueren in huere Haven-diepinge, sonder onsen Consent ofte Oetroy, dat fy niet machtigh en waren geweest te doene.

Daer op die voorfz van onse Stede van Dordrecht feyden, dat, overmits dat de felve Dorpen aldaer dagelijcks te Merckt komen, fy de felve huere Haven aldaer dagelijcks mede gebruycken, ende dat de felve Dorpen hier voortijds altijd tot de felve Haven-diepinge mede Gecontribueert hadden; Soo dochte hem dat fy als noch fchuldigh waren daer inne te Contribueren.

Ten Sevenden, feyde onse voorfz Procureur, dat die van onse voorfz Stede van Dordrecht metter daedt beletten, dat onse Onderfaten van Zuyd-Hollandt, nergens Bier halen en mochten dan t' Dordrecht. Sevende Point.

Daer op de felve van onser Stede feyden, als dat fy by den voorfz Hertoge *Ian van Beyeren* Geprivilegieert waren, dat men tot Werckendamme, noch binnen Twee Mylen, boven, noch beneden, geen Overflagh van Bier houden, noch maken en foud, dan t' Dordrecht, op feeckere boeten, ende die ter contrarie gedaen hadden, waren by hem-luyden Gecorrigeert, navolgende 't felve Privilegie.

Ten Achtften, soo hadde de voorfz onsen Procureur, den felven van onser Stede van Dordrecht, doen Roepen, ende Cauferen voor onsen Hove van Hollandt, van dat fy in Achtste Point. den.

den Jare Vijftien hondert Vijftien, in Contemptie van seeckere onsen Placcate, die Wy aldaer hadden doen Publiceren, van Bier ende Kooren, sy wederom de contrarie hadden doen Publiceren met seeckere huere Brieven, by forme van Contre-Placcaten. Ende dat sy onsen Procureur Generael van Hollandt, aldaer onlanghs gefonden met eenige Brieven van Credentie van onsen Hove van Hollandt, om te spreken van een Executie die sy aldaer doen wilden, daeromme Questie was tusschen onsen Schout van Dordrecht, ende onsen Bailliu van Zuyd-Hollandt, den selven onsen Procureur buyten der Poorten hadden houden staende, sonder hem inne te willen laten, ofte sijne Brieven t'ontfangene, ter tijdt toe, dat de selve Executie by hem volbracht was. Daeromme onse Schoute van Dordrecht, *Ian van Drenckwaert, Willemsz. Pieter Damisz.* Borgemeester, ende andere van den Rade van der voorz Stede van Dordrecht mede Gecaufeert waren, ende daerom in Rechte stonden tegens onsen voorz Procureur.

Daer op de selve van onser Stede van Dordrecht metten anderen seyden voor huer Ex-cuse, dat sy niet geweten en hadden, dat sy daer inne tegens Ons misdeden, maer meenden alleenlijck huer Recht voor te staen, ende de Justitie te vorderen, ende indien sy geweten hadden, dat sy daer mede tegens Ons misdaen hadden, sy en souden het selve niet gedaen hebben, begeerende ootmoedelijcken dat Wy hem vergeven wilden, 't gund dat sy, desen aengaende, tegens Ons misdaen mochten hebben.

Negende
Poinct.

Ten Negende, beklaeghden hem die voorz onsen Procureur, dat die voorz van onser Stede van Dordrecht, hem onderwonden, kennisse te nemen van onsen Thol t' Dordrecht, die Luyden die klachtigh waren, op huer te kennen geven, oorlof gevende, ende andersins in diversche manieren, dat alsoo niet en behoorde, gemerckt dat sy geen Rechters daer inne en waren, noch schuldigh en zijn daer aff eenige kennisse te nemen.

Daer op de voorz van onser Stede van Dordrecht seyden, dat sy niet en Pretendeerden, ofte en Sustineerden Gerechtight te wesen, enige kennisse van onse Tol-Rechten aldaer te nemen, maer alsser Klachten quamen van de Koopluyden, alsoo onse Stede van Dordrecht een Stapel-Stede is, soo hadden sy gaerne den Koopman gevordert, ende voorgestaen, ten eynde hy niet te vergeefs gemoeyt ende getravaillieert en werde.

Thiende
Poinct.

Ten Thienden, soo hadde Ons onse Bailliu van Zuyd-Hollandt geklaeght, als dat die voorz van onser Stede van Dordrecht niet gedoogen en wilden, dat hy sijn Gevangens uyt Zuyd-Hollandt, die hy aldaer gevangen gebracht hadde, weder ontslaen mochte uytter Vanckenisse, sonder eerst, ende alvooren daer op te hebben Consent van den Borgemeester, dat grootelijcks was tegens onse Hoogheydt.

Daer op de selve van onser Stede van Dordrecht seyden, dattet selve alleenlijck gedaen was, omme te schouwen de Exactien van den Bailliuwen, ende ten eynde, dat sy soo dickwils de goede Luyden niet Vangen, ende laten loopen en souden als sy wilden.

Elfste
Poinct.

Ende ten Elfsten, soo Doleerden hem onsen Schout van Dordrecht, *Ian van Drenckwaert, Willemsz.* als dat die van onser voorz Stede van Dordrecht, hem niet en laten de bewaernisse van de Sloten van eenige Poorten der selver Stede, gelijk sy sijne Voorfaten in Officio gedaen, ende toegelaten hadden. Item, beklaeghde hem noch, alsser besloten Brieven quamen aen onsen Schout, Borgemeester, Schepenen, ende Raidt van onser voorz Stede, Dat onsen Borgemeester, ende die Wet, die selve Brieven op deden, ende Delibereerden daer op, sonder die den voorz Schout eerst te Presenteren, ofte daer over te roepen, dat sy by sijne Voorfaten tijden niet gerne gedaen en soude hebben. Item, beklaeghde hem de selve onse Schout noch, als dat de selve van der Wet onser voorz Stede dagelijcks privé ende heymelijcken Raedt hielden in der Kercken aldaer, ofte elders op hem selven, sonder den selven onsen Schout daer over te Roupen, ende dat die voorz van onser Stede, dagelijcks Correctie deden van Steen, Roede Mueren, ende anders, totter Stede prouffijit, sonder in eenen wege te grooten ende te wijfsen de Peynen ende Bruecken, daer de Delinquanten tegens Ons in vervallen waren, dat de selve onsen Schout seyde, grootelijcks te wesen t'onfen achterdeele, ende in verminderinge van Ons, onse Hoogheydt, ende Heerlijck heydt aldaer.

Daer

Daer op die voorfz van onse Stede feyden, als dat fy in als, onfen Schout gaern wilden doen ende laten volgen, dat t'fijnder Officie behoorden, ende en ontfangen oock geen Brieven, noch en hielden geen privé, ofte heymelijcken Raedt, sonder hem die te Communiceren. Ende aengaende die correctie van der Stede, fy feyden, dat onfen Schout hem daer inne behoorden te contenteren, gelijk sijne Voorfaten in Officie altydt gedaen hadden, met meer andere redenen, ende middelen aen beyde zijden Geallegeert.

Item, als aengaende de Doleantien die de voorfz onfer Stede van Dordrecht hadden tegens onfen Procureur Generael, zijn dese :

Erst, beklagghden hem de voorfz van onse Stede van Dordrecht, van 'Twee Processen, die sy hangende hadden in onfen Grooten Raede, by Appellatie van sekere Vonniffen, gegeven by onfen Hove van Hollandt, uyt faecke van de Executie, met den sweerden gedaen by den felven van onfen Hove, in den Persoon van eenen *Neelleman Danen*, Landt-Poorter 'Dordrecht, 't een nopende de Evocatie, ende 't ander de selve Executie, alsoo sy 't Renvoy begeert hadden, daer by sy feyden, in huer Rechten, ende Privilegien grootelijcks geinteresseert, ende verkort te wesen.

Antwoorde der Stad Dordrecht tegens de Procureur Generael. Eerste Point.

Ende onse Procureur sustineerden, dat de selve van onse Stede van Dordrecht geen redenen gehadt en hadden om te Appelleren, alsoo die van onfen' voorfz Hove niet anders daer in gedaen en hadde dan Recht.

Ten Tweeden, beklagghden hem die voorfz van onse Stede van Dordrecht, van dat Wy in den Jare Vijftien Hundert Vijftien lef-leden, aff gestelt hadden, den felven van onfer Stede van Dordrecht hem ongehoort, den Exchijs, die de selve onse Stede in onfen Landen van Zuyd-Hollandt, tot onfer Stede prouffijt, heffende was; daerom sy Proces hangende hadden in onfen voorfz Grooten Raedt te Mechelen, noch ongedecideert tegens den Ambochts-Heeren van Zuyd-Hollandt, ende onfen voorfz Procureur met hemlyuden gevoeght, in welcken Exchijs fy begerden gerestitueert te wesen.

Tweede Point.

Daer op de voorfz onse Procureur feyde ende sustineerde, als dat de voorfz van onse Stede van Dordrecht, den voorfz Exchijs niet genoten, ofte ontfanen en hadden, dan by onfen Otfroye ende Consente, 't welck t'onfer Emancipatie Expireerde, ende dat Wy daeromme met goede redenen den felven Exchijs afgestelt hadden, ende niet en behoorden te gedogen die weder opgestelt te werden.

Ten Derden, beklagghden hem die voorfz van onse Stede van Dordrecht van 't Proces, dat sy in onfen voorfz Grooten Rade te Mechelen hadden hangende, tegens den Heere van Hardincksvelt, roerende eenige van den Gerechte van Hardincksvelt, die sy van Dordrecht, innegehaelt ende gecorrigeert hadden, om dat sy huer Bevelen niet geobedieert en hadden, daer inne onse Procureur Generael hem gevoeght hadde als Partye, dat sy feyden niet te behooren, mits dat Ons de sake niet en roerde.

Derde Point.

Daer op onse voorfz Procureur Generael feyde, dat hy hem behoorde in de selve sake van onfen wegen te voegen, want die roerde alsoo wel de Jurisdictie van Ons, als van onse Vassalen, die Wy behoorden voor te staen, ende in huer Recht te defenderen.

Ten Vierden, soo Doleerden hem die selve van onfer Stede van Dordrecht, van de Taxatien van Twee Civile Beteringen ende Amenden van Twee huere Poorters, d'een genaemt *Ian Cant*, *Adriaens zoon*, ende d'ander *Symon Cornelis zoon*, van Twee Doodtslagen by hem gedaen, daer van sy Remissie van Ons verworven hadden, gelast van Civile Beteringe ter Taxatie van onfen Rade van Hollandt, die de selve Amenden ende Civile Beteringen Getaxeert hadden, te weten, *Ian Cant* op t'Sestigh Philips guldens, ende *Symon Cornelis zoon* op Vijf en Twintigh Philips guldens, daer off sy aen onfen voorfz Grooten Rade Geappelleert hadden, mits dat sy sustineerden, dat den selven Taxeederden huer Oude Privilegien ende Haerkomen, daer aff sy seggen, tot noch toe in Possessie geweest te hebben; te weten, dat eenen Poorter, die eenen Doodtslagh gedaen

Vierde Point.

heeft, Partyen verfoent hebbende, onsen Officier schuldigh is den selven huere Poorter sijne Landt-winninge te geven, om Tweemaal Thien Ponden, tot Twintich Grooten onser Vlaemscher Munte 't Pont. Te weten, Thien Pont voor 't Faict, ende Thien Ponden voor zijne Landtwinninge, daer sy in versochten gemeincteneert te wesen.

Daer tegens onse voorsz Procureur seyde, Dattet geen Privilegie en was, maer een groote Corruptele, die saecke gaff om te lichtelijcker te misdoen, om soo kleynen prijs Landtwinninge te moeten geven, ende dat het grootelijks was tegens onse Hoogheydt, dat Wy een Doodslager, die daer aen naer Rechte 't Lijff verbuert hadde, soude moeten lijden ende gedoogen in onse Stede ende Lande te laten gaen, mits alleenlijck nederleggende de voorsz Twintigh Pondt, sonder andere Brieven van Remissie, Abolitie ofte Pardoen van Ons te dorven halen.

Vijfde
Point.

Ende ten Vijfden, soo beklaghde hem die voorsz van onser Stede van Dordrecht, dat onse Rentmeester van Zuyd-Hollandt hem wilde doen betalen van een Rente van tSestigh Pondt Hollandts, die sy Ons Jaerlijcx uytreycken moeten, voor een Privilegie by hemlyden hier voortijds verworven, van eenen Koninck *Willem*, Grave van Hollandt, en die sy altijds betaelt hadden met Twintigh Grooten Vlaems voor 't Pondt, dat de selve onse Rentmeester, t'sedert den tijdt dat de selve Rente aen Ons vervallen ende gekomen was, hebben wilde Dertigh Grooten voor 't Pondt, onder 't dexfel dat de zelve huer Brieven hielden, Ponden Hollandts, hoe wel men van den Boeten ende Bruecken, (daer aff 't selve Privilegie van Koninck *Willem* spreckt, ende daer dese Rente uyt spruyt) niet meer en ontfanght dan gelijcke Twintigh Grooten voor 't Pondt, begeerende daeromme te volstaene, mits betalende Twintigh Grooten voor 't Pondt, gelijck sy tot noch toe gedaen hadden.

Daer op onse voorsz Procureur seyde, dat al ons Landt van Hollandt duer, een Pondt Hollandts ge-estimeert ende betaelt werden met Dertigh Grooten, ende indien sy van Dordrecht maer Twintigh Grooten betaelt en hadden, den genen die de selve Rente hier voortijds ten rechte Leene van Ons gehouden hadden, 't selve en mochte Ons niet prejudicieren; want de selve onse Procureur seyde, dat hy wel by Reekeningen bewijser soude, dat over de Hondert jaren ende meer als de selve Rente by onse Voorlaten ontfangen werde, dat sy als doen betaelt waren geweest in Ponden Hollandts, tot Dertigh Grooten 't Pondt, ende al en ontfinck onse Schout off Bailliu maer Twintigh Grooten, dat en was niet gefondeert, gelijck hy seyde, dat de selve van Dordrecht hier voortijds in gelijcke Communicatie gehouden, beket hadden, met meer andere woorden ende redenen aen beyden zijden over ende weder over Geallegeert.

Ende na dat Ons, van al 't gundt dat voorsz is, in 't lange rapport gedaen is geweest, ende midts veel ende diverse groote zwarigheden daer inne behouden: Soo hebben by onsen weten ende Ordonnantie, diverse Communicatien daer op van onsen wegen gehouden geweest, soo in presentie van onsen lieven ende getrouwen die Hoofden ende Luyden van onsen secreten Raide ende Finantie neffens Ons wesende, als by onsen liever ende getrouwen Neve, die Stadthouder van onsen Landen van Hollandt, Zeelandt ende Vrielandt, die Grave van Nassauw, ende eyndelijck is metten selven van onse Stede van Dordrecht, op de voorsz Questien ende Geschillen, by goede advijse ende met rijpe deliberation van Rade geappointeert, geaccordeert, over-komen ende verdragen geweest Appointeren, Accorderen, Over-komen ende Verdragen mits desen onsen Brieve in de voegen ende manieren hier na verklaert:

Eerste
Point van
de Sententie,
tussen den
Procureur
Generaal,
en de Stadt.

Erst op de Doleancien van onsen voorsz Procureur, te weten, op 't Eerste Point, aengaende de voorsz Geboden ende Verboden, die zelve van onser Stede van Dordrecht in onsen Quartiere van Zuyd-Hollandt gedaen hebben, ende sustineren te mogen doen, Wy hebben Geordonneert ende Geaccordeert, Ordonneren ende Accorderen, dat die voorsz van onser Stede van Dordrecht, die voorsz Geboden ende Verboden van nu voortaan sullen

moger

mogen doen van onsen wegen, ende in onsen Name, sulcks als sy die tot noch toe gedaen hebben, daer toe Wy hem Geauſthorifeert hebben, ende Authoriferen mits desen, ende dat sy oock de Executie daer aff fullen doen in den Name van Ons, ende onder onse handt, by een van onse Kolfdragers aldaer; ende die boete, ende de Bruecken daer aff komende, fullen gaen ende gedeelt werden in dryen, te weten, een Derdendeel tot onsen prouffijte, een ander Derdendeel tot prouffijte van onse voorz Stede van Dordrecht, ende het derde Derdendeel tot prouffijte van den Aenbrenger; welverstaende, dat indien yemandt daeromme klachtigh viele, de selve Stede gehouden sal wesen 't selve in Rechten te verantwoorden.

Ten Tweeden, roerende de Affleydinge, Vangh-Brieven, Schepen-Brieven, ende Ontbiedt-Brieven, daer aff zy over onse Onderſaten van Zuyd-Hollandt geuſeert ende gebruyckt hebben. Wy hebben de voorz van onser Stede van Dordrecht van gelijcke Geauthoriſeert, ende Authoriferen deselve Affleydinge, Vangh-Brieven, Schepenen-Brieven, ende Ontbiedt-Brieven, te mogen uſeren ende gebruycken, ende dat sy huer Brieven by onser Stede Boden, daerom uytſeynden fullen mogen, als gewoonlijk is. Maer d'Executie sal daer aff geschien in onsen Name, ende onder onse handt, by een van onse voorz Kolfdragers. Ende de boeten ende bruecken daer aff komende, fullen gaen d'een helft t'onſen prouffijte, ende d'ander helft tot prouffijte van onser voorz Stede. Ende indien daerom yemandt klachtigh viele, van dat die van onse voorz Stede daer in anders Procedeerden dan 't behoort, dat fullen sy oock gehouden wesen te verantwoorden als vooren. Item, in materie van Dijkstraetsen ofte Actien Reel fullen de selve van onser Stede van Dordrecht, laten Berechten by den genen die de kenniſſe daer aff toebehoort, ende fullen hem Verdragen in huer Brieven van Affleydingen, ofte in der Miſſiven, die sy in onsen Lande van Zuyd-Hollandt willen ſeynden, meer te uſeren, in 't Hooft van de selve Brieven te ſchrijven. Maer fullen achtervolgen de Authoriſatie ende Consent, hem-luyden als nu by Ons gedaen: Begerende, ende indien 't de ſake eyſchte, ſoo sal men 't Bevelen van onſent wegen, ende Verſoucken van onser Stede wegen.

Ten Derden, roerende de Geboden der Oorloge aengaende, die voorz van onser Stede van Dordrecht fullen hem Verdragen van dien, ende diergelijcken Geboden van Oorloge aengaende meer te doen, maer fullen Ons daer mede laten begaen, ofte onsen Stedehouder, ofte Capiteyn Generael in dertijt wefende, ten ware in haestige oploopen van onse Vyanden, in welcken gevalle onse voorz Stede van Dordrecht, in abſentie van onsen Stedehouder ende Capiteyn Generael, fullen mogen verſien, ter Defenſie van onsen Lande, die een yegelijcken geoorloft is, na dat den noodt eyſchen sal, ter tijdt toe, dat van onſent wegen anders daer in verſien sal wesen.

Op 't Vierde, roerende de Landt-Poorters, die de voorz onser Stede van Dordrecht tot noch toe gehouden hebben: Wy hebben de selve van onse Stede Geauſthorifeert, ende Authoriferen, Landt-Poorters te mogen houden, in onsen Quartiere ende Lande van Zuyd-Hollandt, die Jaerlijcks betalen fullen t'elcken Baefmiſſe Twee Philips guldens, daer aff de een wesen sal t'onſen prouffijte, ende sal ontfangen worden by onsen Rentmeester van Zuyd-Hollandt, in dier tijdt wefende, ende den anderen tot prouffijte van onse voorz Stede van Dordrecht. Ende om te weten wie de selve Landt-Poorterye voortaan sal willen gebruycken, ſoo sal men Publiceren dat sy hem voor Sinte Martins-Miſſe naestkomende, laten inſchrijven. Ende die gene die binnen der ſelver tijdt niet en komen, en fullen van der ſelver Landt-Poorterye niet gebruycken, tertijt toe dat sy hem fullen hebben laten inſchrijven als vooren.

Ende de Landt-Poorters alſoo ingeſchreven zijnde, fullen alleenlijk gebruycken Vryheyd van Tollen van huer Gewaſch, ende van 't gundt sy op huren Acker Teelen, Vooeden, ende houden fullen. Ende van onse ſaecken ofte Delicten geſchiedt eer sy Landt-Poorters werden, daer aff sal onsen Bailliu metten Mannen van Zuyd-Hollandt, de kenniſſe ende Judicature hebben. Ende indien de selve onse Stede van Dordrecht die Affleyden

Admiſſie van de Geboden en Verboden.

Tweede Point. van Affleydinge, Vang-Brieven, Schepenen- en andere Ontbiedt-Brieven. Kolfdragers.

Dijkelagien Actien Reel.

Derde Point. Geboden der Oorloge.

Land-Poorters.

Vryheyd der Land-Poorters.

willen, mits by onsen Bailliu, den selven van onse Stede van Dordrecht, toonende dat 't selve Delict, ofte Delicten te vooren geschiedt waren, soo sullen sy van Dordrecht van vorder Kennisse cesserem.

Vijfde
Point.
Quaetdoen-
ders inha-
len. Wie
Quadyen?

Op 't Vijfde, roerende de Quaetdoenders, die sy inhalen, ende andere, die sy seggen tegen huere Recht gedaen te hebben. Die voorz van onse Stede van Dordrecht sullen van onsen wegen mogen inhalen Quadyen, ende die voor Quadyen sullen geacht ende gereekent wesen, die sedition ofte conspiration gemaect sullen hebben tegens Ons, ende onse voorz Stede, ofte die gene, die alsulcken Faicten gedaen ende gepetpetreert sullen hebben, daerom dat sy na Rechte van 't Gewijde gehaelt mogen werden, ende daer aff onse Bailliu van Zuyd-Hollandt geen preventie en sal hebben.

Seste
Point.
Haven-die-
pinge.

Op 't Seste, aengaende huere Haven-diepinge. Als die van onse Stede van Dordrecht huere Haven sullen moeten Diepen, soo sullen sy Ons, off onsen Stedehouder van Hollandt, in der tijdt wesende, dat mogen te kennen geven, ende Wy, off onsen voorz Stedehouder, sullen onse Onderfaten van Zuyd-Hollandt daer op Beschrijven ende hoo-ren, ende indien sy van Zuyd-Hollandt niet willighlijcken consenteren en willen te con-tribueren, totter selver Haven-diepinge, naer advenant dat sy geplogen hebben; Soe sul-len Wy, ofte onsen voorz Stadthouder, de selve van onse Stede van Dordrecht, sulcke Provisie daer op verleenen, dat sy reden sullen hebben des te vreden te wesen, regard hebbende op 't gunt, dat die selve onse Onderfaten van Zuyd-Hollandt, in de voorz Haven-diepinge hier voortijds geplogen hebbende daer in te geldene.

Sevende
Point.
Overflagh
van Bier.

Op 't Sewende, roerende den Overflagh van de Bieren: Hebben Verklaert, ende Verklaren, dat men tot Werckendamme, noch binnen Twee Mijlen boven ofte beneden onser Stede van Dordrecht, geen Overflagh van Bieren in onsen Lande van Zuyd-Hol-landt maken, noch houden en sal, dan 't Dordrecht alleenlijck, aldaer onse Onderfaten van onse Stede van Delft, Goude, ende alle ander met Bieren ommegeande, hare Bieren sullen mogen brengen, ende onse Dorpen in Zuyd-Hollandt, ende alle andere sullen 't daer mogen halen, ende Overflaen, mits betalende 't Recht van den Overflagh aldaer alleenlijck, welck is eenen halven sluyver van den Vate, navolgende onse Stede Privile-gien, op de verbuerte van 't Bier, ende de Boeten van Drie Pondt Hollandts, welcke Boeten gaen, ende gedeelt sullen werden in drien, in der manieren als van de Boeten van de Geboden, ende Verboden op 't eerste Artijckel hier vooren.

Achtste
Point.
Abolitie.

Op 't Achtste, roerende de Conter-Placcaten, ende Buyten-sluyttinge van onsen Procureur Generael van Hollandt. 't Gundt dat by onsen voorz Stede-Schoutet, *Pieter Damis zoon*, off yemandt anders in dat doende tegen Ons gedelinqueert mach zijn, hebben Wy hem vergeven, ende vergeven mits desen, Abolerende alle Processen daerom gese-ten, ende Imponerende daer op *silentium* onsen voorz Procureur Generael, ende allen anderen, consideratie hebbende op 't gunt dat sy, in presentie van onsen voorz Stadt-houder van Hollandt, den Grave van Nassouw, hebben doen Verklaren desen aengaende. Dat, indien sy geweten hadden, dat sy daer aen misdaen hadden, sy en souden 't selve in geenderhande manieren gedaen hebben, ende gebeden ootmoedlijcken, dat Wy hem 't selve uyt onse sonderlinge gratie vergeven wilden.

Negenste
Point.
Van de
Tholle.

Op 't Negenste, aengaende onse Thollet 't Dordrecht. Die voorz van onse Steden sullen hem voortaan Verdragen eenige kennisse te nemen van onsen voorz Thol, ofte Rechten van dien aengaende. Niet te min, om dattet Recht van den selven onsen Thol seer ver-gaen ende ongeregelt is, soo sullen Wy 't selve Recht doen Verklaren, ende ordene daer inne stellen, ende na dat Wy bevinden sullen dattet selve geuseert is geweest, ende van Rechts wegen behoort ontfangen te werden, daer na de selve van onse Stede van Dor-drecht, ende de Koopluyden hem sullen weten te reguleren.

Thiende
Point.
Gevangens
van Zuyd-
Hollandt.

Op 't Thiende, roerende de Gevangens van onsen Bailliu van Zuyd-Hollandt. De selve onse Bailliu sal sijn Gevangens, daer aff die van onse Stede van Dordrecht geen Rechters en zijn, mogen Ontsluyten, sonder daer van Consent te moeten vragen onsen Borgmee-ster aldaer. Ende

Ende ten Elfsten, aengaende de Doleantie van onsen Schout van Dordrecht: hebben Wy verklaert, dat die van onse voorz Stede van Dordrecht, fullen onsen Schout tegenwoordigh, ende sijne Nalaten in Officie, laten alsulcken Auſthoriteyt ende proe-minentie, als totter ſelver Officie ende Schout-Ambocht aldaer toebehoort, ende fullen de voorz van onse Stede van Dordrecht voortaan (doende eenige correctie) in eenen wege mede wijſen, ende grooten de Boeten ende Amenden, daer de Delinquanten inne vervallen soude mogen weſen tegen Ons.

Elfste
Poinct,
Authori-
teyt des
Schouts.

Item, op de Doleantie van de zijde van onse voorz Stede van Dordrecht, hebben Wy Geappointeert ende Geordonneert, Appointeren ende Ordonneren:

Eerst, aengaende de Twee Proceſſen van Wylen *Neelleman Danen*, 't ſelfde dat daer inne gedaen is, ſal weſen ende blijven tot conſervatie ende ſonder prejuditie, ſoo wel van onsen Rechte, als van de Privilegie van onse voorz Stede van Dordrecht, in toekomenden tijden.

Eerste
Poinct opte
Doleantie
vande Stad.

Op 't Tweede, aengaende 't Proces, dat die van onse voorz Stede noch hebben hangende ongedecideert in onsen Grooten Raede, tegen de Ambochts-Heeren in Zuyd-Hollandt, ende onsen voorz Procureur Generael met hemlyuden gevoeght, om den Axchijs aldaer, Wy aenſiende de groote laſten ende onkoſten, die onse voorz Stede van Dordrecht te dragen heeft, ende de Rente die ſy ſeggen voortijds op de ſelve Stede verkocht te hebben, voor de ſelve van Zuyd-Hollandt, hebben der ſelver onser Stede Gegonnen, Geoctroyeert, ende Geaccordeert, Gonnen, Octroyeren, ende Accorderen by deſen den Exchijs in onsen Lande van Zuyd-Hollandt, ſoo ſy die hadden voor den Jaere Vijftien hondert Vijfthien, dat Wy die aſtelden, te weten, op elck Vat Biers ſtuyvers. De welke Exchijs gebuert ende ge-innet, ofte verhuert ſal werden, d'een helft tot prouffijte van Ons, ende d'ander helft tot prouffijte van onse voorz Stede van Dordrecht.

Tweede
Poinct.
Dordrecht
in Zuyd-
Holland
Driefstuy-
vers op een
Tonne
Biers.

Op 't Derde, roerende 't Proces dat ſy hebben tegen den Heere van Hardincksvelt, daer onse Procureur Generael mede gevoeght is, mits de Verklaringe by Ons hier vooren gedaen, op de Aſſeydinge, en de andere Geboden ende Verboden in Zuyd-Hollandt: Soo Ordonneren Wy by deſen onsen voorz Procureur, niet vorder van onsent wegen daer inne te Procederen, ende dit onvermindert den Heere van Hardincksvelt in ſijn Recht.

Derde
Poinct, no-
pende 't
Proces te-
gens den
Heer van
Hardinck-
veld.

Op 't Vierde, aengaende de Appellatie on de Taxatie van Twee Civile Beteringen, overmits dat de voorz van onse Stede ſuſtineerden huere Privilegien ende Oudt Haerkoemen, ende dat (navolgende dien) een Doodtſlager Partye verſoent hebbende, ſijn Landtwinninge behoort te hebben om Twintigh Pondt ten prijſe voorz, te weten, Thien Pondt voor 't Faiet, ende Thien Pondt voor de Landtwinninge. Ende dat onsen Procureur Generael het ſelve ſeer Debatteerde, gelijk hier voor geſeyt is. Niet te min om te ſchouwen die Proceſſen hier om gerefen, ende die noch rijſen mochten; Soo hebben Wy 't ſelfde Gemodereert ende Verklaert, dat dit voortaan te verſtaen ſal weſen van ſimpel Doodtſlagen, die binnen onse voorz Stede van Dordrecht, off den Hove van Zuyd-Hollandt geſchieden fullen by yemand, Poorter van de ſelve Stede weſende, de welke Partye verſoent hebbende, ſijn Landtwinninge van Ons, ofte onsen Schout aldaer hebben ſal, nits betalende t'onſen prouffijte Vijfthien Pont Pariſiſe voor 't Faiet, ende Vijfthien Pondt voor de Landtwinninge, alſoo verde de ſelve Poorter om 't Faiet niet Gevangen, off in Hechteniſſe en ware, eer Partye verſoent ware, in welcken gevalle 't voorz Oudt Haerkoemen (aengaende de voorz Landtwinninge) geen effect forteren en ſal, noch in Gequalificeerde Doodtſlagen, als de gene die yemandt met opgeſetter lage, verradelijck, ofte eerst invaderende Doodtſloege, ofte den Soon den Vader, ofte d'een Broeder den nderen, off die onse Officiieren, Wethouders, ofte Dienaers onverſocht, ofte om Recht te wijſen, Doodtſloege, ende diergelijcke, daer aff onse Schout Juſtitie gehouden al weſen te doen, ten ware dat Wy om merckelijcke redenen 't ſelfde vergaven.

Vierde
Poinct, van
een ſimpel
Doodtſlag.

Gequalifi-
ceerde
Doodtſla-
gen.

Vijfſte
Poinct, no-
pende ver-
klaring der
LX. Pond
Hollandts.

Ende ten Vijffden, roerende den prijs van de tſestigh Pondt Hollandts: Wy hebben Geordonneert, ende Ordonneren by deſen, dat onse Rentmeester van Zuyd-Hollandt,

in der tijdt wefende, fal onfe voorfz Stede van Dordrecht laten volftaen, mits betalende Twintigh Grooten onfer Vlaemfcher Munte voor 't Pont.

Mits welck Appoinctement alle Proceffen, gerefen aen beyde zijden, tuffchen onfen voorfz Procureur Generael ende onfe Stede van Dordrecht Geboleert, Doodt, ende te Niete wefen fullen. Welverftaende, dat dit Appoinctement, gemaect in der manieren voorfz, fal dueren den tijdt van Twaelf Jaren naeftkomende, ingaende ter Date van defen, ende dat het felve fal wefen fonder prejuditie, ende onvermindert Ons Rechts, ende de Privilegien, Coftuymen, ende Haerkomen van onfe voorfz Stede van Dordrecht, na de Expiratie van de voorfz Twaelf Jaren. Ende dat Wy, ofte onfe Erven off Nakomelingen, ende onfe voorfz Stede van Dordrecht, ende een yegelijck anders, als dan ftaien, wefen, ende blijven fullen, elcks in alfulcken Recht, als Wy ende Zy waren voor de conclusie van defen tegenwoordigen Appoinctemente.

Ornbieden daeromme, ende bevelen onfen lieven getrouwen Prefident, ende Luyden van onfen Grooten Rade, Stedehouder, Prefident, ende Luyden van onfen Rade in Hollandt, Bailliu ende Rentmeester in Zuyd-Hollandt, Schout van Dordrecht, ende allen anderen onfen Rechteren, Justicieren, Officieren, Dienaren ende Onderfaten, wien dit aengaen off aenroeren magh, hare Stedehouderen, ende elcken van hem byfunder, foch hem toebehooren fal, dat fy dese Ordonnantie, Declaratie, Authorifatie, Oetroy ende Consent, mitsgaders al 't Inhoudt van defen (duerende den tijdt, ende in der vouger ende manieren vooren verhaelt) onderhouden, volkomen, ende achtervolgen, doen, ende laten onderhouden, volkomen, ende achtervolgen, ende die Publiceren, op dat noot zy, van Poincte te Poincte, naer hare Vormen ende Inhouden. En die voornoemde van onfe Stede van Dordrecht, foch verre als 't hem aengaet, van der felver Ordonnantie Declaratie, Appoinctement, Abolitie, Remiffie, Oetroy ende Consent, doen, ende laten ruftelijcken, vredelijcken, ende volkomelijcken genieten ende gebruycken, ende totter Executien van dien hem doen, ende geven hulpe, raedt, ende byftandigheydt, ojdats noot zy, ende fy van hem verfocht werden, Cefferende alle Beletten ende wederfeggen ter contrarie. Ende want men van defen onfen Brieve, off van eenige Articulen van dien, te doen mocht hebben in diversche plaetsen: Soe willen ende Ordonneren Wy, da in 't *Vidimus* van dien, gemaect onder 't Zegel Autentijck, off aen de Cotype, ofte Extraet van dien, Gecollationeert ende Geteyckent by een van onfe Secretariffen ordonnaris, oft in de Camere van onfe Rekeninge in den Hage, volkomen geloove gegeven zy, gelijk tot defen Originalen Brief: want Ons alsoo gelieft. Des t'oirconden, foch hebben Wy onfen Zegel hieraen doen hangen. Gegeven in onfe Stadt van Brueffel, den Vierden dag van Septembri, in 't Jaer Ons Heeren Duyfent Vijff hondert ende Twintigh: ende van onfen Rijke, tewetene, van den Roomsche, het Tweede: ende van Castilien, &c 't Vijffde. Ende opte Ploye stont gefchreven, By den Coninck in fijnen Rade. Onder geteyckent, H A N E T O N. Ende opten Rugge staet gefchreven aldus: 't Hooft ende Thefaurier Generael, van de Domeynen ende Finantien der Konincklijcke Majesteit van Romen ende van Spangnien, Confenteren alsoe verre als 't in hem is, dat 't Inhouden in 't Witte van defen, volkomen ende volbracht zy, gelijk ende in der Vorme ende manieren als de Konincklijcke Majesteit dat wilt ende beveelt gedaen te zijn by defen. Gefchreven onder 't Handt-teycken van voorfz Hooft ende Thefaurier Generael, den Sevenden dag van Septembri, Anno xvc. Twintigh. Ende Geteyckent, A. de L A L A N G. R U F F A U L T. Onder stont gefchreven, Ge-extraheert in de Reecken kamer van Hollant uuytter Witte Ruyghe Registre, beginnende prima Octobris xvc. xvj. foliis LXXXV. & ultra, aldaer berustende, ende daer mede bevonden t'Accorderen; ter Ordonnantie van de Luyden der felver Camere: By my, ende was Onderteyckent, S C H O U T E N.

Verklaringe van den Costumen , geuseert binnen der 1570.
 Stede van Dordrecht , overgesonden by den Regeerders der
 selver Stede , den Hove van Holland , achtervolgende ze-
 kere Missiven, ende bevel den zelve Regeerders, overgezonden
 ende gedaen van wegen , ende uuytten name vande
 Excellentie van den Hertoge van Alve, Stadhouder, Gouverneur,
 ende Capiteyn Generael des Coninckx, over zijn
 Majesteyts Landen van Herwaerts-over.

1. **I**N den Eersten staet te attenderen, dat binnen de voirsz Stede meest Recht, ende Justitie, ende Geadministreert werd, ende reguleren oock de Regeerders, ende Inwoonders der selver Stede, hem zelve, ofte naer huer Privilegien, Kueren ende Statuten, ofte naer Beschreven Rechten.
2. Dan in Criminele saeken, daer inne eenige Delinquanten gecondemneert werden, in hare Lichaeme gecorrigeert te werden, ofte daer de Gecauseerde geabsolveert mogen werden, werd geuseert, dat men geene Appellatie en admitteert, ofte d'Executie, uuyt saecke van de Appellatie Surcheert, ofte Suspendeert.
3. Ende als aengaende die Successien werd geobserveert, ende onderhouden, 't Recht dat men nomineert het Zuyd-Hollands Recht; wesende van sulcker nature, dat de Representatie altydts plaets heeft, *etiam post quartum, & quintum gradum, etiam in Infinitum, tam in directa, quam in Collaterali linea*, en dat in *Stirpes, & non in Capita*.
4. Item, beroerende die Coopmanschappen, zoe die Stadt van Dordrecht een Coopstadtes, werd aldaer geuseert, ende oock zoe lange onderhouden is, dat geen Memorie van Menschen ter contrarie en is, zoe wanneer ij. ij. iij. ofte meer, hem zelve verbinden voer Schepenen, onder huer Handschrijfte, ofte goet Autentijck bescheyt, elck een voor al, ende als principael, dat alsdan die Crediteur optie heeft te mogen roupen den geenen die 't hem belieft, een ofte meer, ofte allegader, zoe 't hem best gelegen ende geraden denckt, zonder dat de zelve Crediteur gehouden werd te Excuseren, den geenen die men mocht bewijzen tot wyens profijte die Geleende Penningen mochten gecomen wesen, ende doer wyens versouck d'andere de voirseide Obligatie mede gepasseert, ende ondergeteyckent mochten hebben: Ende dit al niet tegenstaende, off die Crediteur eensdeels van de voirsz Penningen van d'een, oft van meer ontfangen mocht hebben, zulckx dat hy t'allen tijden zoude mogen die reste eyschen van den geenen die 't hem believen soude, die hem zulcks als voren, geobligiert zouden hebben.
5. In de zelve Stede is mede van allen ouden tijden onderhouden, dat die geene die aldaer eenige Goeden brengen, ende de zelve Vercoopen ende Leveren, dat de zelve Coop zijn volcomen effect sortere, oft oock zoe mochte wesen, dat yemande, naer de Vercoopinge ende Leveringe, in de selse Stad quame, ende mochte bewijzen dat de Vercochte Goeden hem toebehoirden, ende niet den Vercoopere; Maer soude die geene, die de zelve Goeden toe mochten behoiren, alleenlijck sijn Regres mogen nemen, tegens den geenen die 't voirsz Goedt aldair gebrocht ende Vercocht hadde, sonder daeromme den Coopere te mogen molestere.
6. Item, die eenige bewaernisse van Kelders heeft met Wijnen geoccupeert, ende de Sloten van de zelve Kelders, mach de zelve Wijnen Vercoopen, ende moet den Eygenaer den Coop van waerden houden.
7. Oock mede werd in de voirsz Stede onderhouden ende geuseert, dat alle Huys-vrouwen van openbare Coopluyden, mogen Coopen ende Vercoopen: in Rechte Compareren, Ageren,

Justitie.

Criminele
zaecken.

Successien.

Obligatie,
een voor al
verliedende.Vervreemde
Goeden.Factoors
van Wijnen
Magt.Koopluyden
Vrouwen
mogen
Kopen en
Verkopen.

NB

Ageren, Defenderen, ende oock Borge worden, sonder haer selven te mogen behelpen; mit het Privilegie, in zaken Coopmanschap aengaende, den Vrouwen naer Rechten Competerende.

Contracten
buiten de
Srad ge-
maakt.

8. Binnen de voorsz Stede is mede geuseert, ende onverbrekelyk onderhouden, dat men aldair geen kennisse en neemt tusschen Luyden van buyten, van alle alfulcke Questien ende Querellen, die zyluyden malkanderen mogen moveren, van Contracten die binnen de voorsz Stede niet gemaectt en zijn; 't en waere nochtans dat in de Contracten bevoerwaert waere, dat die Goeden tot Dordrecht geleverd soude werden, ende aldaer geleverd wesende: In welcken gevalle aldaer van de zelve Contracten kenriffte genomen werd: Ende als oock die Goeden, daer uuyt die Questie spruyt, aldaer present zijn, altijs regard nemende op 't Geley ende Vrydomme, den Coopluynen Competerende, binnen de voorsz Stede, mit Stapel-goeden ter Stapele coemende, volgende die Privilegien der zelve Stede.

Contracten
op Vier-
dagen.

9. Alle Contracten, die binnen de voorsz Stede gemaectt zijn op eenige Vierdagen, werden gehouden Machteloos, ende van geene waerden.

Leverantie
van Hout.

10. Soe wanneer eenige Coopmanschap geschiet van eenige Vaerte, ofte Vlotte Houts, werd verstaen de Leveringe van dien gedaen te wesen: Te weten, van Weefels Hout, als 't selve Hout, ofte stucken van dien den Cooper, by den Vercooper, ofte die gene die 't selve Hout tot Dordrecht brengen, aengeteld zijn, ende als 't zelve geteld is, houd men de selve Leveringe gedaen te wesen, al est zoe dat die Cooper daer nae 't zelve Hout teyckent, oft niet en teyckent: Ten zy dat ter contrarie expresselijcken bevoerwaert es: als 't wel gebeurt door Tempeest ende Onweder, dat men by 't Hout niet comen en mach. Ende werd die Leveringe van 't Luyckx Hout, verstaen voldaan, als die gewooren Kerwers 't selve gekorven hebben.

Naestinge.

11. Item, aengaende die Naestinge, vallende alleen op die Huysen die aldair werden Vercocht, werd geuseert, ende onderhouden, dat zoe wye op eenich Huys staende binnen Dordrecht, heeft het oudste Pand-pond, ende 't selve Jaer en Dach beseten, de zelve comende naer Date van de Vercoopinge van alfulcken Huys, binnen de eerste Ses Weecken, mach die Coop Naesten, ende oock in sulcken cas die Coop hem toegewesen werd, jegens alle Vercoopers, hoedanich die mogen zijn.

Possessie.

12. Item, beroerende Acten van Possessie, uuyt welcke nae Rechten yemand spruyten, ofte geboeren mocht werden Actie, oft Recht van Praescriptie, ende door dien eenige Servituyt, ofte Vrydom soude meynen vercregen te hebben, soe werd in de voorsyde Stede geuseert, ende is sulckx van Ouden Haerkoemen onderhouden, dat zoe wye op yemands Erff opgaende heeft eenich Veinster oft ander Uuytsien, ofte oock zijn Water ofte Regendrop loopende heeft op sijn Nabuyrs Erff off Grond, ende van zulckx te doen in Possessie es geweest over de I. X, XX, XXX. XL. L. ende langer Jaeren, oock excederende alle Memorie van Menschen, soe en werd den zelve geen Recht vercregen, van eenige Servituyt ofte Vrydom, ten zy hy docere, ende doe blijcken boven zijn voorsz Possessie, eenige Schijn ofte Tytel den Rechten genouch zijnde.

Hage, Hey-
ningen,
enz. niet en
ont-erven.

13. Voerder werd in de voorsz Stede onderhouden, noepende eenige Haege, Heyninge, Staketten, ofte andere Beschuttingen, tusschen d' Erven ende Gronden van Burgeren aldus: Dat zoe wie oock in 'taensien, ende wel weten van sijn Nabuyr maeckt, oft stelt eenige Beschuttinge oft Heyninge van Hout, Plancken, Groene Haegen, ofte diergelijke materie, op sijn Nabuyr ofte anders Grond, ende zulckx staende, ende onderhouden heeft, ende van dien in Possessie geweest es, over de I. X. XX. XXX. XL. L. Jaeren, ende voorts zoe lange tijt, dat nyemand ter contrarie en gedenckt, en werd nochtans zulcke Persoonen geen Recht geboeren, doer de voersz lange Possessie, om te mogen houden alfulcke Heyninge, Groene Haege, ofte Beschuttinge, ten zy, als voorsz es, hy boven die Possessie bethoene eenich Schijn, ofte ander Rechtelijck bescheydt; welverstaende nochtans, dat in Steenen Beschuttingen ofte Muyren, op een anders Grond geleyt,

zeleyt, ende recht op in 't Loot staende, soe niet geuseert en werd, ende de geschreven Rechten daer inne onderhouden worden.

14. Word mede geuseert, dat in Muiyren, die niet recht op in 't Loot en staen, maer over hangen, die Buyrman, op wiens Lrff die Muyer over hanght, zijn Balcken mach eggen in de zelve Muiyere, zoe verre die over sijn Grond hanght.

Muren die
over han-
gen.

15. Beroerende die civile saccken: In den eersten werden geuseert, Drye ordinaris Gedingen van den Poorters, ende Ingesetenen van Zuyd-Holland, &c. Den eersten Son-
slagh in de Vasten 't Eerste, Sondaechs naer Sint Jan in de Zomer het Tweede, ende het
Derde, Sondaechs na Sinte Maerten in de Winter. In welcke Gedingen men mach rou-
pen, zoo wel in Personale, als in Hypothecare Actien. De Citatien clagen, &c. *More*
alito, Pand te verbeuren, Chyring te winnen, &c. Van Huys-huyr Drye weeten, maer
en claege.

Gedingen.

16. Voorts alle Proceduren van den Gedinge, &c. Vang-Brieven, binnens Daegs Son-
ne-schijn.

Vreemde
mogen

17. Is in de Costumen gestelt, dat zoe wye sijn Brieven niet aen en brengt, &c, als in de
Proclamatie-Cedulle, word daer off versteecken, daer by gevoucht.

Poorters
t'allen tij-
den roc-
pen.

18. Ende van dese peine zijn nochtans Ge-excipieert Wees-kinderen, ende die gene die
uytlandig zijn.

19. Indien van de Condemnacie uuyten Gedinge, Schult-Brieven, ende geen Vang-
brieven gemaeckt en werden, soe mach die Crediteur gaen ter woonstede van den Deb-
iteur, ofte daer hy 't Goed heeft, ende verthoenen den Schout, en de Geswoorens zijn
uygen Schult-Brieve, die welcke alsdan Procederen tot Executie van dien, na de Ordon-
nancie, by de Konincklijke Majesteyt gemaeckt, upte Proceduren van Zuyd-Holland.

20. Van Huys-huyren, ofte Arbeyds-loon, en mach men geen Pand wijsen, maer moet
den betaelen, ofte in de Gevangenisfe gaen.

21. Dat een vreemt Man, ofte Uuytheems, tot allen tijden een Poorter van Dordrecht
mach roupen.

22. De welcke Verwonnen zijnde, mach Pand wijsen.

23. Van Obligatien houdende als een vreemt Man, Backers Cedulle, ende verteerde
kosten binnen d'eerste xiiij. Dagen, mach een Poorter den anderen altijs roupen, zonder
land daer op te mogen wijsen.

24. Executie op Acten Condemnatoire, by ij. en iije. bevel, werd daer nae geconfen-
seert ende gedecerneert, Acte van Gijsselinge, uuyt crachte van welcke die Gecon-
emneerde geïnfinuert, ende gesommeert werd, Partye te voldoen, binnen zekeren
eprefiguerden daege, ofte sijn Gijsselinge te houden binnen zekere Herberge, die hem
beteyckent werd, ende aldac te blijven ter tijt toe, hy Partye gecontenteert heeft.

25. De zelve Sommatie gedaen, ende den tijdt overstreeken zijnde, indien de Gecon-
emneerde als noch niet en Obedieert, werd jegens hem gedecerneert, Gijsselinge up
utocx Toren.

Gijsselinge
op Putoc.

26. Binnen de voirsz Stede werd noch geuseert, een ander Jurisdictie, ende Recht,
gedaen by Water-Schepenen: Welcke geordonneert word by den Burgemeesteren ende
gegeerders, ende doen haren Eed in handen van den Schout. By welcke Water-Schep-
en Kennisse genomen, ende Recht gedaen word, van alle zaecken, spruytende ter
aufe van Coope van Scheepen, mit haren toebehoeren, ende van Peck, Ter, Zeylen,
ende andere Waeren an den zelve Schepenen verbesicht; midtsgaders van alle andere
questien, die ter cause van Zeylagye, ofte Zee-Neeringe, ende Vrachten, eenighins
mogen spruyten.

Water-
Recht.

27. Dat in alle Ordonnantie Condemnatie, die Gedacchde gecondemneert word te
etalen binnen den Derden dach, opte boete van X. Pond.

28. Dat die gene die hem bevoelt beswaert, mach 't zelve betrecken by Reformatie,
en de Camer van Dordrecht, &c.

29. Indien yemand Gecondemneert zijnde in Personale Actie, 't zelve Vonnisse acquiesceert, zonder daer van te Provoceren, ofte Reformerer, ende hy zijn Schultcyfcher niet en betaelt, zoe licht Partye Tryumphant Acte van 't Vonnisse, ende levert de zelve Acte den Officier, die, uuyt crachte van de zelve Acte, den Gecondemneerden Appræhendeert, ende in Vangenisfe doet brengen, niet tegenstaende dat Vonnisse van geen Apprehensie en vermaend.

30. Item, zoe wanneer yemande ageert *actioe Hypotecaria*, op zijn Onderpand van 't Schip ofte Schuyte, zoe doet hy zijn Onderpand Arresteren, ende doet een Rechtelijcke Weet den Eygenaer, indien hy present is.

31. Indien niet, werd de Weet gedaen, by den Dienaer van de Water-Schepenen, tot sijne Woonstede, om 't zelve Schip te comen verantwoorden, op zekere dagen, daer toe geprefigeert.

32. Ende indien den Eygenaer fugitijf is, oft lateert, werd een Wete gedaen mitter Clocke.

33. Ende ten daege dienende, word by Water-Schepenen verclaert, dat men 't Schip vercoopen zal, mits hebbende uuytstel van Acht Werke-dagen, om zijn Crediteurer middeler tijdt te voldoen.

34. Indien hy 't zelve niet en doet, werd 't Schip openbaerlijck vercoft, 't zelve vercoft zijnde, werden de Penningen gebracht onder Recht, tot profijite van den geenen die by Preferencie daer toe bevonden werden Gerechtigd te zijn. Ende indien die gene, die 't zelve *Hypothec* heeft doen vercoopen, te cort comt aen zijn Achter weesen, werd hem zijn Actie ofte Regres gereserveert opte Persoon, oft andere Goeden van den Schuldnaer die de Water-Brieven gepasseert heeft.

Land-Poorters.

35. Item, dat alsoe die Stad van Dordrecht heeft Land-Poorters, uuyt crachte van huere Privilegien, al Zuyd-Holland doer, zoe werd aldaer geuseert, ende is van aller ouden tijden geobserveert, dat alfulcke Land-Poorters, betrocken zijnde in Rechter voor de Subalterne, oft Hooge-Vierschare van Zuyd-Holland, Geestelijck en Waerlijck soe wel in Civile, als Criminele zaeken, mogen lichten Brieven van Hand-sluytunge, ende Afleydinge, alwaer zy voorts met Recht aengesproken worden.

Brieven van Hand-sluytung, enz.

36. Dat, als eenige van de Vierscharen die Affchrijvinge niet en Obedieren, maer hem vervorderen voorts te Procederen tegen alfulcke Land-Poorters, verleent de Camere Partye Bevel-Brieven, uuytten name van de Konincklijcke Majesteyt, met Cominatie van poene.

Statuten, Keuren, enz. der Policien en Gilden,

37. Item, dat die van den Gerechte, oft Camere van Dordrecht, volgende huer Privilegien der zelve Stede, nae gelegentheyt van alle tijden, ende occurentie van zaeken maken ende doen Publiceren, Statuten, Keuren ende Ordonnantien, aengaende die Policien, ende onderhoudenisse der voorsz Stede, stellende, tot onderhoudenisse van dien mulckten ende poenen, naer exigentie van zaken.

38. Gelijk zy oock doet, ende geeft Ordonnancie allen Gilden, Ambochten ende Neeringen deser Stede, waer nae elck hem mach reguleren, opte poene daer toe staende.

Geen Poorter citeren zonder oorlof van den Borgemeester. Recht op Obligatien.

39. Wird mede geuseert, dat geen Poorter en mach voor de Camere geciteert worden zonder oorlof van den Borgemeester.

40. Dat men Partye aldaer Recht doet, op Obligatien houdende thoender's Brieffs hoewel zijn naem daer in niet bekent en staet, noch oock Procuratie ofte Transport en exhibeert.

Poorter niet Arrestabel in Zuyd-Holland.

41. Dat men tegens alle Schuldnaers Procèdeert by Arreste, op haer Persoon en Goeden, onder de moderatie in 't voorsz concept begrepen; als is te weeten, zoe verre die Coop oft Contract binnen deser Stede geschiet is, ofte die Leveringe ende Voldoeninge van 't Contract binnen deser Stede besproken is, ende is den Gearresterde gehouden, den Arrestant een Weet te doen, om te weten die oorzaeck van 't zelve Arrest.

42. Dat men een Poorter, noch zijn Goeden, in Zuyd-Holland niet en mach Arresteren.

steren, volgende die Privilegien der zelve Stede, ten waere dat hy Latiteerde, Voorvluchtich, oft suspect van Vluchte ware, 't welck in zulcken gevalle, by consent, ende mit kennisse van den Borgemeester zoude mogen geschien.

43. Item, dat die geene, die begeert Poorter te worden van Dordrecht, vercrijgende aldaer sijn Poorterye, Zweeren moet, Thien Jaren lanck aldaer Poorter te blyven, ende mits dien van den eersten Dach geniet hy alle Vryheyt, den Poorters Competerende, achtervolgende huer Privilegien.

44. Item, zoe wat Poorter by hem zelve uuyter Poorten der Stede van Dordrecht voere te woonen, mit alinger zijne Woonstede, buyten die Baillijfchap van Zuyd-Holland, die verbuerde sijn Poort-Recht, ten ware hy Eenlopen ware.

45. Item, zoe wye uuyter Poorten voere van Schulden, oft yemande sijn Goet uuytvoerde buyten zijnen wille, 'ende dat hy nochtans zijnen Huysraet achter liet binnen dezer Steden, dat die Persoon, t'eynde die Zes Weeken daer nae, sijn Poort-Recht niet en zal genieten in Tollen, noch in geenen zaken, ter tijd toe, dat hy daer of genoeg gedaen heeft, uuytgefeyt Zes Weecken Oegst, ende Zes Weecken Lenten.

46. Item, zoe wat Persoon of Poorter Gebannen word om eenige quade feyten, als van Diefte, Moort, Vrouwen-cracht, oft andere quade feyten, en zal hem sijn Poort-Recht, achter die tijt geen stade doen, tot geene steden.

47. Item, dat die geene, die sijn Huys, oft Grond van Erve, met eenige Renthen beswaert, moet Verclaren, alle die lasten van Renthen die daer up staen, ende met zijnen Eede Zweeren, dat daer niet meer uuyt en gaet.

48. Item, alle die geene, die eenige Renthen sprekende hebben op Huysen, binnen Dordrecht, moeten voor de betalinge van haer verloopen Renthen spreekende *actione Hypothecaria*, op haer Hypotheek, ende niet *actione Personali*, tegen den Constituant van de Renthen.

49. Item, dat geene Borgers, die Gerespondeert, ofte Beloofd hebben voor eenige Schulden van eenen Derden, als voor de zelfde Schulde oock eenich Onderpant oft Hypotheek gestelt zal sijn, en zullen mogen aengesproken ofte ge-executeert worden, voor en al-eer de zelve Hypotheke zal weesen ge-excuseert, en 't zelve Hypotheek bevonden zijnde niet te weesen souffisant, sullen geconvenieert werden voor 't gunt alsdan te cort zal comen, ende dit al niet tegenstaende, dat zulcken Hypotheek in een Derde hand zoude mogen weesen gecomen.

50. Dat tusschen Gehoude Personen gemeenschap van Goeden is, volgende de generale Costume van Holland, ten waere by Huwelijcxen Voorwarden anders geceveert waere.

51. Dat die Man belasten ende veralienieren mach, oick die onroerende Goeden, die de Vrouwe heeft gebracht ten Huwelijcke, sonder haer Consent oft by weesen, mitsgaders oock die geconquesteerde Goeden, staende Huwelijcke vercregen. Ende dat off alfulcke Personen Coopmanschap doen oft niet, Ende dital, ten waere by Huwelijcxen Voorwarden anders geceveert waere.

52. Dat in zaecken van Dootslagen, oft andere Delicten, de Man niet en mach verbeuren de Goeden van sijn Huysvrouwe, noch oick in der zelve manieren de Huysvrouwe de Goeden van haer Man.

53. Item, dat 't Bedde gescheyden zijnde, de langst-levende moet overgeven Inventaris, gesterckt by Eede, van de geheele Goeden van den Sterf-huysse, ende de zelve deelt half ende half, mit de Kinderen oft Erfgenamen van den eersten Overleden.

54. Sulckx dat alfulcke Scheydinge en Deylinge gedaen zijnde, oft geviele dat die Kinderen quamen te sverven, de langst-levende, 'tzy Vader oft Moeder, en succedeert sijn Kind niet, noch en treckt oock geen Bladinge oft Tochte, gedurende 't leven van de Kinderen.

55. Maer indien beyde die Ouders in 't leven sijn, zoe Succederen die Ouders haer Kinderen.

Moet thien Jaren Poorter blyven. Zijn Vryheyt.

Poort-Recht verbueren,

Huys Belastende, de Renthen daer uyt gaende, opgeven.

Borgen, hoe te Excuteren.

Gemeenschap van Goeden der Gehouden.

De Man verbuerd niet de Goeden van de Vrou, enz.

't Bedde gescheyden, hoe te Deelen.

Ouders beyde in 't leven, sijn Erfgenamen der Kinderen.

Desolate
Boedels,

56. Item, zoe wanneer eenich Debiteur fugitijf is, ofte yemande sterft zonder eenige Erfgenamen, zoe werden haerlyuden achtergelaten Goeden, by den Schout ofte zynen Stadhouder, ende den Secretaris, opgeschreven, ende Geinventariseert, tot profijte van zyn Crediteuren.

57. De zelve Geinventariseert zijnde, werden by den gesworen Offlager vercoft, ende de Penningen van dien onder Recht gebracht.

58. Dat daer naer werd openbaerlijck metter Clocken gelept, ende by den Secretaris offgelesen, dat alle die geene, die aen den voirsz Fugitijf oft Overleden, ten achtere zijn, dat zy binnen zekeren tijden haer Schulden aen brengen, ende in der Secretarye laeten teykenen, om by die van den Gerechte, ofte Praferentie gedisponeert te werden.

59. Dat in materie van Preferentie, die Oultse Rente-Brieven de Jongste, ende allen anderen loopende Schulden geprefereert werden.

60. Dat een Schepenen Schuld-Brieff oft Custing-Brieff, spruytende ter cause van de Coop van eenich Huys, allen anderen Rente-Brieven, weefende *Posterioris date*, geprefereert werd, niet tegenstaende dat voirsz Huys in de voirsz Schult-Brieff niet specialijcken verbonden en is.

61. Van gelijcke werden geprefereert, alle Chyring-Brieven, oft Pant-wifingen op eenich Huys, alle Rente-Brieven oft Schult-Brieven, weefende *Posterioris date*.

62. Item, dat alle Schulden, spruytende ter cause van der Stede Exchijns, oft Make-laerdyn, ofte andere Schulden, alle andere voergaende Schulden *etiam anterioris date* geprefereert werden.

Erf-Schey-
dinge.

63. Item, werd mede geuseert, dat in de Deelinge van eenige Goeden, die Kinderen moeten Inbrengen en Confereren, 't geene dat zy van te vooren, ofte te Huwelijcke, ofte *ex Donatione*, ofte *Causa Studiorum* hebben gehad.

64. Item, dat zoo wanneer eenich Sterf-huys valt, daer de naeste Vrienden zijn, d' eene van eenen Vollen Bedde, en d' ander van eenen Halven Bedde, werd 't zelve Sterf-huys Geschift en Gedeeld, te weten, by de naeste Vrienden van den Vollen Bedde, voor d' een Helft, en daer na noch met d' andere van den Halven Bedde, t' samen voor d' ander Helft.

65. Item, soo wanneer yemanden Overleden is, moeten zijne Kinderen, ofte andere Erfgenamen *ab intestato*, die hem die Guede niet en begeeren te onderwinden, komen voor den Rechter ende Schepenen, en Vertyen Guets ende Quaets, binnen die tijt dat de Doode boven de Aerde is, ofte by gebreke van dien, werden sy gehouden al simpele Erfgenamen.

Vertyen
Guets en
Quaets.

66. 't En ware dat eenich Erfgenaem, die tijt buyten de Stede ware, die welcke Vertyen mach binnen den Derden Dage, dat hy binnen der Stede coomt.

Voogden
der Wees-
kinderen.

67. Aengaende de Goeden van de Wees-kinderen, es de Oudste en de Nacste van de Bloede Voogt, ende de Burgemeester, en de Camer Oppervoogt, ende moet die Voogdie verborgen, rekeninge ende bewijs doen, &c.

Cessien.

68. Item, dat die van den Gerechte admitteren ende toelaten, Cessie van arme gemeene Borgeren, sonder te hebben openbare Brieven van den Prince, mids daer op hoorende die Crediteuren.

Resciffien.

69. De zelve nemen oock kennisse van Resciffien van Contracten.

Executien.

70. Item, dat men in Executien van Sententien, soe wel tegens Geestelijcke Persoonen Procedert, als tegens die Waerlijcke.

Borgemeester
uytte
Stad niet
vernachten

71. Werd mede geuseert, ende is altijs onderhouden, dat een Burgemeester van der Gemeente van Dordrecht, gedurende zyn Burgemeesterschap, niet en mach vernachten buyten der zelve Stede.

Moeder
maeckt
geen Ba-
taerd.

72. Werd mede aldaer geuseert, dat een Moeder geen Bastaert en maeckt, maer Succederen die Kinderen haer Moeder, *ex quocumque Coita procreanti*.

Keuren en Statuten, nopende den Schout-Ambte, enz. 1631.

Al zoo den Schout-Ambte, dezer Stad Dordrecht, jegenwoordig is Vacerende, door Dood en Overlijden van den Heere Adriaan van Blyenburg, hebben mijn Heeren van den Gerechte, Oud-rade, ende goede Luyden van den Achten, voor 't toekomende, onverbreekelijke Gekewrd, ende Gestatueerd, Keuren, ende Statueren by dezen:

Keuren en Statuten, nopende den Schout Ambte, enz.

Eersfelijke, dat de Bewaringe, ende Regeringe van de Stad, niemand anders en Competeerd als haar Ed. ende den Schout daar op niets en heeft, noch te vermogen, daar op te pretenderen, ende specialijcke niet op 't geven van de Looze, ofte 't Woord voor de Wachte, stellende, ende latende het zelve absolutelijcke aan den Heere Borgermeester van de Gemeente wegen, daar 't tegenwoordig is; Ende in zijn absentie, aan den Borgermeester van 't Gerechts wegen; ende van gelijcke mede de Directie van alle Stads zaken, omme de zelve in deliberatie te leggen, ende daar op te Concluderen.

't Bewaren en Regeren der Stad, Competeerd den Oud-raad, 't geven der Leuze den Heer Borgermeester.

Item, dat de Jurisdicctie, de Stad Competerende, over de Stad, voor den tijd van Acht dagen, als Heere van de Merwede, zal bewaard werden, sulx als jegenwoordig geschied, by een Persoon apart, voor den tijd van Acht dagen over de Stad, ende geduriglijk over de woornoemde Heerlijkheid Merwede.

Jurisdicctie van de Merwede.

Item, dat den Schout van het Derde part in de Boeten, de Stad Competerende, gehouden is te rekenen: Edog, dat men hem provisionelijke, des verzoekende, ende begerende, zal laten voor een Civile Pacht.

Schouts Rekening wegens 't Derde van de Boeten. Wedden.

Item, dat men niet schuldig nochte gehouden en is, den Schout, ofte zijnen Stadhouder, van Stads wegen te Gagieren, ofte eenige Weddens te geven; dat ook haar Ed. vermoegen, zulke orde te stellen, ende Forme te gebruyken, op 't Immen, ende Executeren van de Verpondinge, ende andere haar Ed. Middelen, ook d'Ordonnantien op 't weren van de Bedelarie, ende andere haar Ed. Keuren en Ordonnantien, als bewinden zullen te behooren: dan dat men niet te min den Schout provisionelijk, ende tot wederzeggens, zal laten volgen, Twee honderd Ponden, ende zijnen Stadhouder (met haar Ed. Advys ende Correspondentie gesfeld werdende) Honderd ende Vijftig Ponden, tot Veertig Grooten 't Pond Iaarlyks; mits staande haar Ed. in alles ten dienste, ende specialijcken te volgen haar Ed. bevelen, in 't Executeren van de Verpondinge, ende van der Stads Middelen, Keuren ende Ordonnantien, als voren.

Item, dat den Schout in egeene Politique ofte Commissien, buyten de Stad, hoedanig die soude mogen wesen, en zal mogen gebruykt werden.

In geen Commissien buyten de Stad te gekruyken, enz.

Item, dat oft gewiele dat den Schout, by den Oud-rade binnen de Stad, over eenige particuliere Besoignes, newens andere specialijke wierde Gecommitteerd, dat in sulken gevalle geene Prefeance en zal hebben, ofte mogen pretenderen, nemaar sijne Sessie nemen, ende op sijn Rang adviseren, als een Mede-lid van den Oud-rade.

En op dattet geene woorsx onverbreekelijke werde geobserveerd, nochte eenige Infractie t'eeniger tijd [daar] van en geschiede, werd mede Gekewrd, ende Gestatueerd by desen, dat den Eed van de Heeren Borgermeester, Schepenen, Raden, ende Goede Luyden van den Achten, als mede van den Heere Schout, die by schuldig is aan de Stad te doen, hier mede zal werden Gemplieerd, ende datelijke Gerenoveerd. Ende dat die van den Oud-rade beloven zullen, by den Eed, waar mede zy aan de Stad zijn verbonden, dat zy, 't gene woorsx, zullen helpen handhaven, ende niet liyden, nochte toestaan en zullen, dat daar van eenige Inbreuke, ofte Infractie geschiede.

Ampliatie van den Eed des Burgermeesters, Schepenen, enz.

Aldus Gedaan, Gearresteerd, ende Gestatueerd, ende by Eede beloofd, 't zelvige te zullen handhaven, op den iij. January xvjc, een ende Dartig.

Ende was Geteykend,

My tegenwoordig,

M. BERCK, 1631.

1647.

Poincten, ende Articulen, by mijn Ed. Heeren den Burgemeester, Schepenen, Raden, Oud-raden, ende Goede Luyden van den Achten, van nieuw Toegestaen ende Geacordeert, aen de Dekens van de Ambachten, en van de gemeene Neringe, deser Stede Dordrecht, op den 14. October 1647. (waer van het vrye gebruyck haer noyt tegen gesproken en is geweest.)

Concor-
daat, no-
pende
d'Achten.

Eerstelijck, dat de Dekens van de Ambachten, ende gemeene Neringen voorz, (ten overstaen, ende onder het beleyt van de Burgemeester van de Gemeente, ende op des zelfs Propositie, die oock vermoghen zal neffens hem te affumeren, de Heeren Treforiers, ende Secretaris, behoudens nochtans de voornoemde Dekens haer Recht ende Vryhey in 't Stemmen;) Kiesen, ende Nomineren zullen, 't zy met Brieffkens, ofte andersins, zulcx de respective Dekens van elck Gilt, zullen goet vinden, Vier ende Twintigh Personen, te weten, uyt elck Quartier Zes, ende die aen den Gerechte overleveren, omme daer uyt, by den Stadhouder, ende den Rade van Hollant, gekoren te worden, Achten, te weten, uyt elck Quartier Twee. Ende op de te doene Nominatie van de Vier ende Twintigh Personen, zullen werden gehouden in goede achtginge ende Recommendatie, de Oude Achten, die voor dit Jaer hebben gediend; welke Achten, alsoo gekoren zijnde, fullen met die van den Gerechte, Acht ende oogemerck hebben, op het Regiment der voorz Stede, ende alle Vier Maenden, metten Out-raed deser Stede, na Ouder gewoonte, Kiesen den Burgermeester van de Gemeente. Dat oock de selvige Acht Mannen, tot Verkiesinge van den voorz Burgermeester, fullen hebben en uyt brengen, Twaelf Stemmen: fullen oock komen by den Gerechte, als zy by de zelve des vermaend zullen werden, of als zy, van wegen de gemeene Neringen, daer by te doen hebben, alles in Conformité van den Accorde van den Jare xiiijc. Vijf ende Tachtich, ende de Privilegien van Hertog *Aelbrecht*, van den Jare xiiijc. Vijff ende tNegentich, ende van *Maximiliaen* ende *Marin*, van den Jare xiiijc. Acht ende tSeventigh, ende xiiijc. Een ende Tachtich, respective.

Ten Tweeden, dat in den Gerechte voortaan niet meer en zullen zitten als Twee van eenen Geslachte, den anderen noch naerder bestaende als in den Tweeden Grade, na den Costume van Rechten, geheeten Canon; even gelijk als Broeders ende Susters Kinderen.

Ende dat fulcx mede zal werden geobserveert in gelijke Graden van Affiniteyt ofte Swagerfchap, in conformité van het voorz Privilegie, van den Jare xiiijc. Lxxxj. ende het gemeene gebruyck van andere Steden in Hollant, voor zo veel de voorz Graden van Affiniteyt concernert.

Ten Derden, dat van nu voortaan egeene Consenten zullen gedragen, ofte ingewilicht werden, in eenige Lasten, die uyt het gemeene Corpus der voorz Stede gecollecteert zoude mogen werden, zonder daer op gehoort te hebben de voorz Dekens van de Gilden, ende de gemeene Neringen, ende dat niet gemeen Consent, ofte de meeste Stemmen van hun allen, daer inne Geconsenteert zal wesen, in Conformité van het Accord van den Jare xvc. ende Lxxx, mits dat het zelve geen plaets en zal hebben in 't regard van de Gemeene Lants lasten, gedurende den Oorloge, also het zelve in den Jare xvjc. ende Een, zo verre is overgegeven.

Zijne *Hooghey*, mitsgaders de President, en Raden van den Hove van Holland, gehoort hebbende het Rapport van de Heeren ende Meesters, *Johan Dedel*, ende *Gerard Cromon*, Raden ordinaris van den voorz Hove, als Commissarissen in desen geordonneert: ende gesien de voorz Poincten, by de Heeren Burgemeester, Sche-

Schepenen, Raden, Out-raden, ende Goede Luyden van den Achten, der Stad Dordrecht, aen de Dekens van de gemeene Gilden, aldaer toegefaen, hebben de zelve Geleudeert, ende Geapprobeert, gelijk zy de zelve Lauderen ende Approberen mits desen, zulcx als hier voren is ingestelt. Ende op dat de Nominatie van de Vieren Twintigh, in het Eerste Poinct gemelt, in allen oprechtigheyt, zonder Difordre, ende ten meesten Dienste van de voorfz Stede mach gedaen werden; Hebben zijne hoogh-gemelte *Hoogheyt*, mitsgaders den *President*, ende *Raden*, om gewichtige Consideratien, de zelve daer toe moverende, Geinterdiceert ende Verboden, Interdiceren ende Verbieden mits desen, aen allen ende een yeder, die Gequalificeert ende Gerechtigcht zijn, tot de voorfeyde Nominatie, onder malkanderen, directelijck off indirectelijck, te gebruyken eenige Complotterien, Inductien, ofte oock te admitteren eenighe Sollicitatien van anderen: Maer lasten de zelve alleen oogenmerck te nemen, op den meesten dienst, ende gemeene ruste der voorfz Stede, ende mits dien te Nomineren zoodanige Persoonen, die by een yeder gehouden worden voor de Bequaamste, ende Gequalificeerste, op peyne jegens die gene die bevonden zullen werden contrarie het voorfz Verbod gedaen te hebben, als Aucteurs van difordre ende onruste, arbitralijck daer over gecorrigeert te werden. Lastende ende Bevelende den Officier van de voorfz Stede, ende by gebreke van de zelve, den Procureur Generael van desen Hove, jegens de Contraventeurs van dese Ordonnantie, zonder eenig Uytstel, Conniventie ofte Dissimulatie te Procederen; alles by provisie, ende ter tijd toe, jegens de Complotterie, Cuyperien, Sollicitatien van Ambten, ende Officieren der voorfz Stede, met volcomen kennissen van zaecken, by nader ordre zal wesen voorsien.

Gedaen in sGraven-Have, den xvij. October, Anno 1647.

Onder stont,

In kennisse van My,

Ende was Onderteykent,

ADR. POTS.

Oftroy, ende Reglement, tot Bestellinge van de Magi- 1674. strature binnen de Stadt D O R D R E C H T.

DE Staten van Hollandt ende West-Vrieslandt doen te weten, Alzoo Ons verthoont is by Burgermeester ende Regeerders der Stadt Dordrecht, dat vermits de voorgaende Oftroyen, by Ons als een Reglement voor de Regeringe van de zelve Stad, tzedert den Iare Zesthienhondert Vijftigh verleent, ende de successive Ampliatien van dien, door de geluckige Herstellinge van den tegenwoordigen Staat van deze Provincie, eenige noodzakelijcke veranderingen quamen te vereytschen, Sy Verthoonders, met ernstige ende Serieuse opmerckinge, hare gedachten hadden laten gaen, op den voet ende ordre, waer naer de gemelte Stad, ende de goede Burgers ende Ingezetenen van dien, in alle rust, welstand, ende tranquilliteyt, best ende bequaemst zoude konnen ende behooren te werden gehouden, ende geregeert, ende waer naer vervolgens de Regeringe van de zelve Stad behoorden te werden Bestelt, ende gereguleert, op't voorgenoemde subject geformeert, ende op gestelt hadden de Poincten ende Artikelen hier naer volgende:

Oftroy, ende Reglement, tot bestellinge van de Magistrature binnen de Stad Dordrecht, eiz.

Ordre:

Ordre, ende Reglement, by Burgermeester ende Regeerders der Stadt D O R D R E C H T gearresteert, tot Bestellinge van de Magistrature binnen de voorz Stadt.

I. **D**E Dienende ende Oude *Magistraten*, ofte den *Oud Raad*, sal blijven ende gelaten werden op het getal van *Veertigh Persoonen*, boven den *Officier*; met dien verstande nochtans, Dat als wanneer den jegenwoordigen *Officier* soude komen te Overlijden, ofte des sels *Ambt* te verlaten, sijne *Successeurs* niet meer in den *Oud-Rade Sessie*, ofte *Stemmen* sullen hebben, ende sulcks dat als dan de voorz *Officiers* dien aengaende, sullen zijn ende blijven gefecludeert.

II. Uyt welcke voorz *Magistraten* in *Martio*, desis Jaers Sesthien hondert Vier en tSeventigh, gekoren sullen werden *Vier Burgermeesteren*, voor een geheel Jaer, daer van den Oudsten in Rangh, naer ordre van de *Regeeringe*, voor den tijdt van Drie Maenden, ende sulcks tot den laetsten Juny eerst-komende incluyt, sal wesen *Burgermeester* van de *Gemeente*, met alle soodanige *Digniteyten* ende *Waerdigheden*, als alle *Burgermeesters* van de *Gemeente* hier bevoorens gehadt, mitsgaders in alle *Collegien* ende *Vergaderingen* binnen dese *Stadt*, ende specialijcken oock van den *Krijghs-Raad*, geobserveert hebben.

III. De voorz *Verkiefsinge* van de meer-gemeldte *Heeren Burgermeesters* sal geschieden als volght, namentlijk, Dat een *Nominatie* van *Ses Persoonen* sal werden gemaect by den *Oud-Raad*, neffens de *Goede Luyden* van den *Achte*; welcke *Goede Luyden* van den *Achte* daer toe hebben sullen *Twaelf Keuren*, te praesenteren ter ordre ende op den *Name* van *Burgermeesters* ende *Regeerders*, aen *Sijn Hoogheydt*, den *Heere Prince* van *Orange*, omme by de selve, als *Stadhouder* van de *Provincie* van *Hollandt* ende *West-Vrielandt*, daer uyt te Kiesen *Drie Burgermeesters*; blijvende de *Electie* van den *Vierden Burgermeester* aen den meer-genoemden *Oud-Raad*, en de *Goede Luyden* van den *Achte*; welcke *Goede Luyden* van den *Achte* daer toe oock hebben ende uyt brengen sullen *Twaelf Keuren*.

IV. Mits welcke met *prima Julij*, deses voorz Jaers Sesthien hondert Vier en tSeventigh, uyt de *Drie volgende Burgermeesters*, als *Prasident* ofte *Burgermeester* van de *Gemeente*, voor gelijcke *Drie Maenden* succederen sal, den *Oudsten* naer den geseyden Rang van den *Oud-Raad*; ende alsoo vervolgens den *Derden* ende *Vierden Burgermeester* in gelijcker voegen, yeder *Drie Maenden* daer aen volgende, als wanneer het geheele Jaer, met de voorz *Vier Teelten*, omme gekomen ende ge-expireert wesende, voor de eerste reyse *Twee* van de gemeldte *Vier Burgermeesters* noch voor een geheel Jaer sullen blijven gecontinueert, als te weten, *Twee* van de *Drie*, die *Sijne* hooght-gemelte *Hoogheydt* sal hebben Ge-eligeert, omme neffens den genen die by den voorz *Oud-Raad*, en de *Goede Luyden* van den *Achte*, als dan *Ingekoren* sal werden, de voorz *Functie*, met den *Burgermeester*, die als dan, in plaetse van den afgeganen, by *Nominatie* van een *dubbelt Getal*, door *Sijne* meer hooght-gemelte *Hoogheydt* sal werden ge-eligeert, te samen te konnen bedienen, ambulerende ende succederende van *Drie Maenden* tot *Drie Maenden*, gelijck voorz staet; ende sulcks dat de voorz *Burgermeesters-plaetsen* alle Jaren daer henen sullen werden gedirigeert, dat de selve *Twee* Jaren aen den anderen konnen waer genomen werden, ende dat altoos onder de voorz *Vier Burgermeesters* sullen moeten wesen *Drie Persoonen*, die daer toe, by meer hoogh-gemeldte *Sijne Hoogheydt* zijn ge-eligeert, ende niet meer als *Eenen* die by den voorz *Oud-Raad*, neffens de *Goede Luyden* van den *Achte*, in voegen voorz, ingekoren is.

V. Ende sal den *Prasident* van de voorz *Vier Burgermeesters* gehouden zijn, alle *Drie Maenden*, ter *Expiratie* van sijne *Teelt*, als *Burgermeester* van de *Gemeente*, te doen soodanige *Rekeninge*, als jegenwoordigh alle *Vier Maenden* by den *Burgermeester* van de *Gemeente* gedaen werdt; op welcken tijdt men de voorz *Rekeninge* sal sluyten, den *Burgermeester*

meeſter van 's Heeren wegen maken naer oudergewoonte, miſſgaders den ſuccederenden *Burgermeeſter* van de *Gemeente* Be-eedigen, ende op de overgeleverde Artikelen van de *Goede Luyden* van den *Achte*, in alſulcken maniere diſponeren, als men bevinden ſal te behooren.

V I. Ende in cas Een van de voorſz *Vier Burgermeeſters* binnens tijds, ende gedurende ſijne *Functie*, quam te Overlijden, dat als dan de *Surrogatie*, in plaetſe van den Overledenen, voor den reſterenden tijdt ſijnes afgestorvens *Bedieninge*, ſal geſchieden, even ende alſoo gelijk de *Electie*, in voegen als vooren, geſchiedt is.

V I I. De voorſz *Vier Burgermeeſters* ſullen, gedurende hare *Functie*, in de *Vergaderinge* van den *Oud-Raad* zitten, ende Rangh hebben voor alle andere *Oud-Raden* ende *Magiſtraten*; edoch ſoo dra de voorſz hare *Functie*, t'eynde de voorſz *Twee Jaren*, ge-expireert ſal weſen, dat als dan de ſelve wederomme zitten ſullen in hare oude *Plaetſen*, naer ordre van den *Oud-Raad*, ſonder eenige preceancé; des dat daer in ne niet verſtaen ſullen werden gecomprehendeert te weſen, de *Heeren*, die albereyds het *Burgermeeſterſchap* van de *Gemeente* hebben bekleedt, enſe in dier voegen den Rangh voor andere *Oud Raden* alreede bekomen hebben.

V I I I. Dat tot de voorſz *Burgermeeſters-plaetſen* admiſſibel ſullen weſen, alle *Magiſtraten* ofte *Oud-Raden*, die *Sijne Hoogheyt*, den *Heere Prince van Orange*, als *Stadhouder* van de *Provintie van Hollandt* ende *West-Vrieſlandt*, aengeſteldt heeft, ende die oock jegenwoordigh in den *Oud-Raad* zijn; gelijk oock de *Goede Luyden* van den *Achte*, die by *Sijne* hooghſt-gemelde *Hoogheyt* geintroduceert, ende op de laetſte *Verkieſinge* zijn gecontinuert, in cas de ſelve tot *Schepenen*, ende anders niet, ſoude mogen werden verkoren; met dien verſtande nochtans, dat niemandt tot *Burgermeeſter* ſal mogen werden ge-eligeert, als die bereyckt heeft den vollen *Ouderdom* van *Dertigh Jaren*, ende getreden is in ſijn *Een-en-dertighſte Jaer*.

I X. Dat voorts in toekomende, egeene *Burgermeeſters* ſullen werden ge-eligeert, dan die gene die *Geboren* zijn binnen de *Stadt Dordrecht*, ofte de *Vryheyt* van dien, ende hebben bereyckt den *Ouderdom* van *Ses en Dertigh Jaren*.

X. Dat de voorſz *Burgermeeſters* ſoo wel ſullen mogen werden ge-eligeert uyt de *Schepen-Banck*, als den *Oud-Raad* ofte *Magiſtraten*, ſonder eenige diſtinctie; des dat de ſelve ſullen hebben de voorgaende *Qualiteyten*, ende malkanderen niet naerder en beſtaan als *Broeders*- ende *Suſters-Kinderen*, ſoo in conſanguiniteyt als affiniteyt.

X I. Het *Gerechte*, ofte de *Banck* van *Iuſtitie*, ſal beſtaan uyt *Negen Schepenen*, ende ſullen de ſelve *Schepenen* op alle *Vergaderingen* van den *Oud-Rade* mede werden geconvocert, ende naer haren Rangh *Stemmen* hebben: Van welcke *Schepenen* het eene *Jaer Vijf*, ende het andere *Jaer Vier* ſullen afgaen, ende in der ſelver *plaetſen*, eenige dagen voor *Sint Michiele*, wederomme gelijcken getal, by *Sijn Hoogheyt*, den *Heere Prince van Orange*, als *Stadhouder* van de *Provintie van Hollandt* ende *West-Vrieſlandt*, naer voorgaende *Nominatie*, aengeſteldt ende ge-eligeert werden; ten welcken eynde de *Veertigen*, in gevolge van de *Privilegien*, *Jaerlijcks*, by beſlote *Billetten*, ſullen formeren een *Nominatie* van een *dubbelt Getal*, als namentlijk, het eene *Jaer Thien*, ende het ander *Jaer Acht Perſoenen*, die alle ſullen moeten weſen uyt den *Oud-Raad*, in gevalle den ſelven *Oud-Raad*, op het doen van de voorſz *Nominatie*, compleet ſoude mogen werden bevonden: Edoch by aldien ten voornoemden tijde een, ofte meer *plaetſen* van den *Oud-Raad* open gevallen ſoude mogen weſen, ſullen de ſelve *Veertigen* als dan de *Nominatie*, ten deelen uyt den *Oud-Rade*, als vooren, moeten doen, ende wijders tot yder *Vacante plaetſe Twee Gequalificeerde Perſoenen* uyt de *Borgerye* *Nomineren*; ende daer ontrent præciſſe, ende met de meeste *Exactitude*, in ſonderlinge achtinge hebben te nemen, dat de ſelve ſullen moeten weſen gekomen tot den vollen *Ouderdom* van *Vijf en Twintigh Jaren*, ende ſulcks in haer *Ses en Twintighſte Jaer* getreden; ende boven dien oock *Ingeborene Burgers* der *Stadt Dordrecht*, ofte wel *Inboorlingen* van de *Provintie van Hollandt* ende *West-Vrieſlandt*, ende

Getrouwt met een *Burgers Dochter*, als mede dat de selve fullen moeten doen *Professie* van de ware *Christelijcke Gereformeerde Religie*, ende laetstelijcke, dat oock de voorsz Perfoonen ten minsten *Ge goed* fullen moeten zijn tot Thien Duysent guldens, ende daer vooren op de *Taxatie*, ofte *Quohieren* van den Twee-hondertsten Penningh, aengeslagen fullen moeten werden: Ende in cas het mochte komen te gebeuren, dat binnen een Jaer tijds meer Plaetsen in den *Oud Raed* quamen te Vaceren, als door het aenstellen van de voorsz Vijf ofte Vier *Schepenen* respectie konden werden gesuppleert, soo fullen de verdere Plaets, of Plaetsen open gelaten, ende de suppletie van dien tot het volgende Jaer gereferveert werden; ende fal de voorsz *Nominatie*, in voegen als vooren gedaen, ende geformeert zijnde, by de *Veertigen* overgebracht werden aen den *Burgermeester* van de *Gemeente*, ofte den *Gerechte*, omme de selve *Nominatie* aldaer, naer ouder gewoonte, gerefumeert ende ge-examineert zijnde, by beslote *Missive*, ter ordre van den gemelten *Gerechte*, overgefonden te werden aen *Sijne* meer hooght-gemelte *Hoogheyd*, omme van de selve, als *Stadhouder* van de *Provintie* van *Hollandt* ende *West-Vrielandt*, daer uyt des selfs behagelijcke *Electie* van een enckel *Getal*, als te weten, het ene Jaer *Vijf*, ende het andere van *Vier Schepenen*, de welcke Twee achter-een-volgende Jaren *Dienen* fullen, te erlangen: Ende ten eynde by onkunde ofte inadvertentie, egeene *Nominatie* soude mogen werden gedaen, strijdigh jens de *Privilegien*, ofte oock tegens de *Verboden Graden* van *Consanguiniteyt* ofte *Affiniteyt*, ende sulcks dat in den *Gerechte* niet meer en fullen mogen zitten, als *Twee* van eenen *Geslachte*, den anderen niet naerder bestaende als in den *Tweeden* *Grade*, naer den costume van *Rechten*, geheeten *Canon*, ende gelijk als *Broeders-* ende *Susters-Kinderen*; ende dat sulcks mede sal werden geobserveert in gelijken *grade* van *Affiniteyt* ofte *Swagerschap*, in conformiteyt van het *Privilegie* van den *Jare 1481*, ende het gemeene gebruyck van andere *Steden* in *Hollandt*, voor soo veel de voorsz *graden* van *Affiniteyt* concerneert, soo sal elckens, *Acht* dagen voor het doen van de voorsz *Nominatie*, by de *Secretarissen* een *Lijste* geformeert, ende in de *grootte Zale* opgehangen werden, houdende de *Namen* van den *Oud-Raad*, die als dan *Nominabel* ende *Eligibel* fullen wesen.

XII. Welverstaende nochtans, dat tot de voorsz *Regeeringe*, als te weten, alleen tot *Goede Luyden* van den *Achte*, *Thesauriers*, *Schepenen*, ende *Oud-Raden*, mede *Nominabel* ende *Eligibel* fullen zijn, soodanige *Mannen* van *Veertigen*, als buyten de *Provintie* van *Hollandt* ende *West-Vrielandt* Geboren zijn, voor soo veel de selve in den *Jare* *Sesthien* *hondert* *Twee* en *seventigh*, tot *Mannen* van *Veertigen* aengesteld soude mogen wesen, ende anders ofte verders niet, sonder dat sulcks in toekomstende meer sal mogen geschieden, ofte in eenige consequentie sal werden getrocken. De *Goede Luyden* van den *Achte* fullen *Genomineert* werden by de *Dekens* van de *gemeene Neringen* ofte *Gilden*, in gevolge van den *Accorde*, in den *Jare* *Sesthien* *hondert* *Twee* en *Veertigh*, dienthalven opperecht, ende gesloten; ende sal de *Electie*, uyt een *Tripel getal*, naer dat de selve *Nominatie* sal wesen gerefumeert ende overgefonden als vooren, insgelijcks werden gedaen by meer hooght-gedachte *Sijne Hoogheyd*: Des fullen den genen die tot *Achten* werden genomineert ende ge-eligeert, mede in alles soodanigh moeten wesen *Gequalificeert*, als in het voorgaende *Artikel*, ten opsichte van de *Schepenen*, breeder uytgedrukt staet.

XIII. De *Veertigen* fullen, in conformiteyt van de *Privilegien*, de *Afgestorven* ende *Vacante Plaetsen*, by beslote *Billetten* suppleren, al voorens tot het doen van de *Nominatie* van *Schepenen* te treden.

XIV. De *Burgermeesters*, *Schepenen*, *Goede Luyden* van den *Achte*, ende *Veertigen*, in voegen als vooren ge-eligeert wesende, fullen tot geene *Actuële Bedieninge* werden geadmitteert, voor ende al-eer de selve met solemnelen *Eede* fullen hebben verklaert, Dat sy naer de voorsz *Ambten* respectie niet hebben gesolliciteert.

XV. Die van den *Oud-Raad*, en de *Goede Luyden* van den *Achte*, fullen in hare *Collegie* respectie *Rangh* ende *Sessie* hebben, na den *tijdt* ende *Jaren* dat de selve fullen wesen ge-eligeert;

eligiert; ende de Heeren van den *Oud Raed* fullen insgelijcks de selve *Rangh* ende *Sessie* hebben in alle andere *Collegien* binnen de *Stadt*; edoch sal den *Burgervmeester* van de *Gemeente* in der *tijdt*, in alle *Collegien* *Præfideren*, ende voort alomme, sonder onderscheyt, de *Præfance* ende eerste *Rangh* hebben.

XVI. De *Thesauriers* fullen gekoren werden, naer het oude gebruyck, by de gemeene *Neringen*, en de *Goede Luyden* van den *Achte*, ende in alles moeten wesen gequalificeert, foodanigh als hier vooren, ten oplichte van de *Schepenen*, ge-expreffeert staet: Ende fullen de selve *Thesauriers* mede gehouden wesen alvoorens tot de *Actuële Bedieninge* te werden geadmittleert, te stellen *suffisante Cautien*; ende met solemnelen Eede te verklaren, Dat sy naer de voorz *Bedieninge* niet hebben gesolliciteert.

XVII. De *Ministers* van den *Oud-Rade*, ende het *Gerechte*, als namentlijck, den *Pensjonaris* ende *Secretarissen*, fullen tot *Schepenen* *Nominabel* ende *Eligibel* zijn, foodanigh nochtans, dat de selve door de favorabele *Gonste* van *Sijne* hooght-gemelte *Hoogheyt* geeligiert werdende, ende in *Functie* als *Schepenen* willende treden, gehouden fullen wesen hare *Bedieninge* af te staen, ende sonder eenige reserve te stellen ter *Dispositie* ende ter *Collatie* van den voorz *Oud-Rade*; nemaer in gevalle de selve genegen waren in hare *Bedieninge* te blijven continueren, dat in foodanigen cas de selve verstaen fullen werden onder het getal van den *Oud-Rade* te zijn, sonder nochtans daer inne te mogen zitten ofte *Stemmen*, gedurende der selver *Bedieninge*, als tot *Verkiefsinge* ende *Nominatie* van de voorz *Burgervmeesters*: Doch soo wanneer sy luyden hare *Bedieninge* soude komen neder te leggen, ende effective af te staen, dat de selve als dan in den voorz *Oud-Rade-Rangh* ende *Sessie* fullen nemen, sonder eenige formaliteyten meerder van nooden te hebben, naer den *tijdt* haerder *Electie*; mits welcke de voorz *Ministers* tot *Schepenen*, in voegen voorz, *Geeligiert* werdende, ende niet genegen zijnde aenstonds in die *Qualiteyt* te fungeren, dat als dan de selve alleenlijcken Eedt fullen doen als *Oud-Raden*, ende niet als *Schepenen*, ende dat in foodanigen geval hare plaetsen als *Schepensn*, by den *Gerechte*, fullen vervult werden by *Surrogatie*, uyt de *Leden* van den *Oud-Raed*, ende anders niet.

XVIII. Dat den dagh van *Drie Koningen-Avond* sal blijven geaffecteert tot *Bestellinge* ende *Begevinge* van de *Ambten* die men van ouds gewoon is te *Bestellen*; ende fullen dienvolgende die van wegen dese *Stadt* ter *Vergaderinge* van de Heeren *Staten Generael*, mitfgaders in de *Collegien* van den *Raed van Staten*, *Gecommitteerde Raden* van *Hollandt*, ende ter *Admiraliteyt*, als mede in de *Reken-kamers* van de *Generaliteyt*, ende van *Hollandt* fullen compareren, by de Heeren van den *Oud Rade*, met beslote *Billetten* werden gekoren; ende fullen de selve gehouden wesen; alvoorens tot de voorz *Chargies*, aen de Heeren *Staten van Hollandt* ende *West-Vrieslant* te werden gepresenteert, met solemnelen Eede te verklaren, Dat sy naer de voorz *Bedieningen* niet hebben gesolliciteert; Maer alle *Ambten*, binnen de voorz *Stadt* bedient werdende, ter *Wees-kamere*, ende over *Gods-huyfen*, *Collonelschappen*, *Schutmeesterschappen*, ende het *Schout-Ambt* van *Acht-dagen*, mitfgaders *Heemraedschappen*, ende de *Bewindhebbers plaetsen* van de *Oost-ende West-Indische Compagnien*, fullen met open *Stemmen* vergeven werden, ende dat by *Voorstellinge* ofte *Nominatie*, ofte wel by absolute *Electie*, soo als ten regarde van de selve respectivelijck van ouds in gebruyck is geweest: Edoch by aldien het mochte komen te gebeuren, dat yemandt tusschen *tijde* quame afflijvigh te werden, welckers *Ambt* ter *Collatie* van de Heeren van den *Oud-Rade* staende, sonder ondiensf niet *Vacant* soude konnen blijven tot den voorz dagh van *Drie Koningen-Avond*, soo sal daer inne by de Heeren van den *Oud-Rade* werden voorsien, in voegen ende manieren als vooren, ende sulcks het voorz *Ambt* ofte *Bedieninge*, by forme van *Surrogatie*, op een ander *Perfoon* werden geconferreert.

XIX. Ende fullen, gelijk voor desen altijdt gebruyckelijck is geweest, geene afgane *Burgervmeesters* ofte *Schepenen* *Genomineert* ofte *Ingekoren* mogen werden, ten zy de selve *Twee volle jaren* in hare respective *Qualiteyten* stil gezeten hebben.

XX. Gelijck oock in den *Oud-Raed* niet meer wesen sal, als *Vader* met eenen *Soon*, mitgaders *Twee* *Gebroeders*, ende niet meer.

XXI. Sal voorts alle 't gene de *Regeeringe* van de voorsz *Stadt* concerneert, ende hier bevoorens niet specifice uytgedrukt staet, op den ouden voet gelaten, ende dien conform gepraftificeert werden.

XXII. Ende ten eynde de bovenstaende *Pointen* ende *Artikelen* te vaster mogen werden gehouden, sonder eenige *Veranderinge*, buyten evidente noodsakelijckheyt subject te wesen, soo is by de *Heeren* van den *Oud-Rade* goet gevonden, bewillight, ende overgegeven, gelijck by de selve goet gevonden, bewillight, ende overgegeven werdt by desen, Dat geen *deliberatie* sal mogen werden aengefelt, veel min eenige *alteratie* ofte *Veranderinge* in de vooren-staende *Pointen* ende *Artikelen* werden gemaect, voor ende al eer den *Oud Rade* daer op *Acht* dagen te vooren specialijck sal wesen geconvoceert, ende alle absente *Heeren* ten selven eynde mede by *Missive* sullen wesen beschreven, ende dat als dan niet anders als met *Ses* en *Dertigh* *consonante Advijfen* ofte *Stemmen* tot eenige *Veranderinge*, *Ampliatie*, ofte *Restrictie*, in de vooren-staende *Artikelen*, ofte eenigh *Point* van de selve geconcludeert, ende vervolgens eenigh *verfoeck* aen de *Heeren Staten* van *Hollandt* ende *West-Vrieslandt* gedaen sal mogen werden.

Ende op dat 't gunt voorsz is, by alle ende eenen yegelijcken in het toekomende geobserveert, naer gekomen, ende onderhouden machte werden, zoo waren de voorsz *Verhoonders* te rade geworden, haer tot dien eynde te adresseren aen *Ons*, ootmoedelijck verzoekende, dat het *Onse* goede gelliefte mochte zijn, alle het zelve met *Onse* *Souveraine* *Macht* te bekrachtigen, ende daer toe te verleenen *Onse* gewoonlijcke *Brieven* van *Oftroy*: Soo ist, Dat *Wy* de zake ende het verzoek voorsz overgemerckt hebbende, ende de *Verhoonders* willende gelieven, yt *Onse* rechte *Wetenschap*, *Souveraine* *Macht*, ende *Auſtoriteyt*, de voorverhaelde *Ordre*, ende *Reglement*, in allen deelen, *Pointen* en *Artikelen*, daer inne vervat, hebben goet gevonden, geaprobeert, ende geratificeert, vinden goet, approberen, ende ratificeren de zelve mits dezen, ten effekte omme als een *Ordre* ende *Reglement*, ten aensien van het *Bessellen* van de *Regeeringe* ende *Magistrature* binnen de voorsz *Stadt* *Dordrecht*, met het gene daer van dependeert, geobserveert, naer gekomen, ende onderhouden te werden: *Lastende* allen ende eenen yegelijcken, dien het aengaen mach, hem daer naer te reguleren, zonder daer zegens te doen, ofte te machineren, ofte te gedoogen gedaen, ofte gemachineert te werden, directelijck, ofte indirectelijck, in eeniger manieren; want *Wy* het zelve voor den dienst, enruste der voorsz *Stadt*, alzoo bevinden te behooren. Gedaen in den *Hage*, onder *Onsen* grooten *Zegel*, hier aen doen hangen den 24. *Martii*, in 't Jaer ons *Heeren* en *Salighmakers*, *Duyzent* *Zes* *hondert* *Vier* *ent* *Zeventigh*. *Geparapheert*, A: Bn. WASSENAER. vt. *Onder* *stondt*, *Ter* *Ordonnantie* van de *Staten*: *Geteykent*, HERBT. VAN BEAUMONT. Zijnde geschreven op *Francijn*, ende uyt hangende *Bezegel* met een *Zegel* in *Rooden* *Wassche*, aen een *dubbeld* *Francijnen* *staert*.

Tot *Elucidatie* van 't *Vierde* *Artikel* van het vooren-staende *Oftroy*, volght hier naer de *Coppe* van de *Missive* van *Sijn* *Hoogheyt*, den *Heere* *Prince* van *Orange*, over de *Electie* van de *Drie* *Heeren* *Burgermeesters* gedaen.

Erentseste, *Voorzienige*, *zeer* *Discrete*, *Lieve*, *Byzondere*,

Uyt de *Personen*, *Ons* by *schriftelijcke* *Nominatie* van den *Oud-Raad*, en de *Goede* *Luyden* van den *Achte* der *Stad* *Dordrecht*, by *dobbelt* *getal* voorgestelt, omme daer yt *Drie* te werden *Verkoren*, tot *Bekleedinge* van het *Burgermeester-Ambt* aldaer, hebben *Wy* naer *deliberatie* verkoren,

De HEEREN:

JOHAN VAN NEURENBERCH, omme te dienen voor het aenstaende Jaer.

NICOLAES STOOP, omme te dienen voor de Twee aenstaende Jaren.

WILLEM BRANDWYCK, *Heer van Blockland*, mede om te dienen voor de voorz Jaren.

Waer van Wy U: E: mits dezen hebben willen Notificatie doen, ende met eenen te gelaften, de zelve, by afneminge van den behoorlijcken *Eedt*, te stellen in de voorz hunne *Bedieninge*: Bevelende U: E: hier mede,

Erentfeste, Voorfenige, zeer Discrete, Lieve, Bezondere, in de protexie van Godt Almachtigh, in *sGraven-Hage*, den 2. April, 1674.

U: E: *Goedwillige Vriendt*,

Ende was geteekent,

G: H: Prince d'Orange.

De superscriptie was, *Den Ed: Erentfeste, Vromen, onsen Lieven, Bezonderen, Cornelis Pompen, Heere van Hendrick-Iden Ambacht, Schout der Stadt Dordrecht.*

Recht van Exue.

Onze Stad Dordrecht heeft al over Twee Honderd Jaren Gevorderd, gelijk zy noch doet, Exue-Pond- of Besterft-Geld, van allen Luyden die van Buyten komen, om daer eenige Goeden, hun Aanbestorven, te Heffen, of te Bueren: te weten, den tienden Penning, van welk Exue-geld nochtans Vry zijn, en Wy wederom by Haar volgens Opene Brieven reciproce, malkanderen verleend) de navolgende Steden:

Haarlem, by Verdrag van den 20. January,	1475.
Delft,	
Leyden, van den 12. Maart,	1598.
Amsterdam, van den 26. October,	1543.
Rotterdam, van den 10. November,	1454.
Gornichem, van den 17. Juny,	1547.
Briel, van den 3. February,	1552.
Schoonhoven, van den 7. October,	1525.

Bbbb 3

Hage.

Hage, van den 8. Juny,
Middelburg, van den 7. September,
Zirikzee, van den 10. November,
Utrecht, van den 14. October,

1546.
1541.
1582.
1541.

Op volgende Wijs luyden de Verdrag-Brieven, mette respectieve Steden gemaakt, zie hier ten Voorbeeld 't Contract met Amstelredamme aangegaen.

WY Borgemeesteren, Scepenen, ende Raed der Stede van Dordrecht, ter eenre; ende Wy Borgemeesteren, Scepenen, ende Raed der Stede van Amstelredamme, ter andere zijde, Maken cond allen Luden, die deesen Onsen tegenwoirdigen openen Brieue gethoont sullen worde, dat Wy gesamentlijcken metter minnen, ende wuyt gunstiger affectie Gheaccordeert ende Overgecoemen sijn, dat van nu ten eeuwighe dagen, den Burgeren die wuyter Stede van Dordrecht scheyden, ende binnen der Stede van Amstelredamme mitter woene trecken zullen, ende oeck den Burgeren van Amstelredamme, wuyter selver Stede tot Dordrecht mitter woene coemende, van hooren Goeden geen Exu- oft Pond-geldt, den voorsz Steden geven en zullen. Dat insgelijcx van nu ten ewighen daghe die Borgeren der Stad van Dordrecht, die tot Amstelredamme eenich Goed ancomen mach, by Sterffenisse, Huwelijcke, Testamente, oft anders, zullen 't selve moegen Besitten, nae hem neemen, oft verwueren, daer 't hem sal believen te wueren, zonder eenich Exu- ofte Pond-geldt der van te geven: Ende van gelijcken zoe sullen die Burgeren der Stede van Amstelredamme, die tot Dordrecht eenige Goeden ancomen moghen, by Besterffenisse, Huwelijcke, Testamente, oft anders vercregen, de selve moghen bezitten, nae hem nemen, oft verwueren daer 't hem gelieven zal, zonder eenich Exu- ofte Pond-geldt daer van te geven. Ende omme dit selve Accord vast ende gestade te blijven, nu ende ten ewighen daghen, zonder fraude ofte argelijst; Soe hebben Wy Borgemeesteren, Scepenen, ende Raedt der Stede van Dordrecht voornoemt, der selver Stede Zegel ten Saicken hier beneden aen doen hanghen. Ende Wy Borgemeesteren, Scepenen, ende Raed der Stede van Amstelredamme voorsz, hebben daer selve Stede Zegels ten Zaicken hier beneden oick aen doen hangen. Ende deeser Brieuen zijnder Twee alleens van worde, te worde, houdende; daer van Wy elx eenen Brieff aff hebben. Gegeven in 't Iaer Ons Heeren Duyfend Vijffhonderd Drie ende Veertich, opten Zes ende Twintichsten Dach van October.

Welck Recht van Exue in den Jare 1576. by onze Ed. Overheyd is gegeven an 't Erme-Wees-Huys.

1545.

Octroy, nopende 't Exu-geld van Delff.

Delfs
Octroy-
Vernieu-
wing van 't
Exu-geld,

KAerle, by der gratie Godts, Roomsche Keyzer, altijt vermeerder 's Rijcx, &c. Allen den gheenen die desen onsen Brief sullen sien, Saluyt. Wy hebben ontfangen die ootmoedige Supplicatie van onsen welbeminden den Burgermeesteren, en Regierders onser Stede van Delff, Inhoudende, hoe dat over lange Jaeren, der selver Stede, seckere onse Brieuen van Octroy verleent sijn geweest, by de welcken hem onder anderen geconsenteertes, te moegen Heffen, en Ontfangen, van allen Goeden, Succederende, ofte andersins gaende buyten der voorsz Stede Mueren, den Twintigsten Penning, mitsgaders oick generalicken soe vele te moegen Nemen, ende Ontfangen van de Inwoenders, ofte Goeden; wuyt der voorsz Stede gaende in andere Plaerssen, als die Wethouders aldaer Nemen van de Inwoenders, wuyt der selver Plecke vertreckende, commende binnen onsen voorsz Stede van Delff, ofte

zulcx

zulcx d'Inwoenders van Delff moeten betaelen van die Goeden, die hem uuyt andere Plecken op commen, 't sy den Thierenden, Twaliffden, ofte Vijffthienden Penning, 't welck genaemt wordt Exu-gelde: Ende hoewel onffe voorz Brieven van Oötroye, in den vermaerden Brandt, geschyet binnen der selver onser Stede van Delff, in den Jaere Sestendertich leffleden, mede Verbrant sijn; ende dat sy Supplianten altijs sedert gebleven sijn in 't gebruyck van 't Effect van dien, daer by gebleecken es, dat 't voorz Recht van Exu-gelt binnen Delff altijs ontfangen es geweest, nochtans tot Confervarie van huerluyder Recht ende Usantie, ende op dat hemluyden daer inne geene swaricheyt in toecomende tijden gemaect soude worden, hebben Ons ootmoedelicen gebeden, hem hier op te willen Verleenen Nieuwe Brieven van Oötroye, in behoerlijke Vorme. Doen te wetene, dat Wy die saecken voorz overgemerckt, gehadt hier op 't Advijs van onffe Lieven en Getrouwen, die Eerste ende andere Luyden van onffen Raede, en Rekeninge in Hollant, de welcke op de Usantie van 't Heffen van Exu-gelt, boven gementioneert, hebben Informatie doen nemen, daer by gebleecken es, dat 't voorz Recht van Exu binnen Delff altijs ontfangen es geweest: Den voornoomden van Delff, Supplianten genegen wesende tot huere voorz Bede, ende Begheerte, hebben Geoötroyeert, ende Geaccordeert, Oötroyeren ende Accorderen, hem gevende Oorloff ende Consent, uuyt sunderlinghe gratie by desen, dat syluyden voortane, sullen moegen Heffen, Opbueren, ende Ontfangen, 't Recht van Exu-gelt, hier boven geroert; Te wetene, den Twintichsten Penning, van allen Goeden Succederende, ofte andersints gaende buyten onse voorz Stede van Delffs muynen, mitsgaders oock generalicken soe veel te moegen Neemen, ende Ontfangen van den Inwoenders, ofte Goeden uuyt der selve Stede gaende in andere Plaetsen, als die Wethouders aldaer Neemen vande Inwoenders, uuyt der selver Plecke Vertreckende, commende binnen Delff, ofte sulcx d'Inwoenders van Delff moeten Betaelen van de Goeden, die hem uuyt andere Plecken op commen, 't sy den Thierenden, Twaliffden, ofte Vijffthienden Penning, alles in der manieren soe sy tot nu toe Geheven ende Ontfangen hebben; Ende tot Betaelinge van dyen bedwingen alle die geenen die 't behoeren, ende van noede weesen sal; sonder daeromme eenichsints te misbruycken. Ontbieden daeromme, ende Bevelen onsen Lieven ende Getrouwen die Hooft-President, ende Luyden van onsen Secreten en Grooten Raeden, Stadthouder, d' Eerste andere Luyden van onffen voorz Raede en Rekeningen in Hollant, ende allen anderen onffen Rechteren, Officieren, ende Onderlaten, dyen dit aengaen sal; dat sy den voorz Supplianten van dese Oötroy, Gratie, en Consent, in der vougen, ende manieren, boven verclaert, doen, laten, ende gedoeghen, rustelick ende vredelick genieten, ende gebruycken, sonder hem te doene, noch te laten geschyen, eenich hinder, letsel, ofte moeyenisse ter contrarie: Want Ons alsoe gelieft. Des roirconden, soe hebben Wy onsen Zegel hier aen doen hangen. Gegeven in onser Stadt van Bijs, den xxvij. Dach van Meerte, in 't Jaer ons Heeren, Duyssent Vijff hondert Vijff ende Veertich, voor Paesschen; van onsen Keyferrijcke 't xxvij. ende van onsen Coninckrijcke van Castillien, ende Anderen, 't xxx. Opte Ploeye stont geschreven, By den Keyzer in sijnen Raede; Ende was onderteyckent, V E R R E Y K E N. Onder het Extract stont geschreven: Aldus Ge-extraheert uuyt het cleyne Privilegie-Bouck der Stede van Delff, berustende in de Secretarie der selver Stede, staende 't selve Privilegie in 't voorz Register geschreven, fol. Cxli. Verfo: Ende is naer Collatie daer mede bevonden te Accorderen: ende was onderteyckent, G. B I E S E. Onder stont geschreven, Naer Collatie gedaen jegens het Principale Extract; Ondergeschreven ende Onderteykent als boven, Berustende in de

Zack,

Zack, Judicialiter gefurneert ende overgelevert, es dese Copie hyuden den v. Dach in Aprille, Anno xvc. Negen ende Tachtich, daer mede bevonden te Accorderen, By my, ende was Onderteykent, J. GROENHOUT. Naer Collatie gedaen jegens gelijcke Copie, gescreven op Papier, Onderteykent als boven, es daer mede bevonden te Accorderen, opten 12. January, Anno 1603. By my ondergescreven Notaris Publijcq, by den Hove van Hollant geadmitteert, binnen der Stede van Dordrecht Residerende: Ende was Onderteykend,

H. J. de NAERDEN, 1603. *Notar. Public.*

Ordonnantie, ende Reglement, op de maniere van Procederen, voor de Kamere Judiciële der Stadt DORDRECHT.

Inleydinge.

Alfoo men by dagelijckse ervarentheyt nu lange heeft bevonden, dat alle Proceffen ende faken van Geschillen, staende ter Judicature van de Kamere Judiciële der Stadt Dordrecht, door menighvuldige Termijnen, veelderhande Incidenten, ende opgesochte Uytvluchten, buyten alle ordre, werden getraïneert, ende slepende gehouden, tot sonderlinge Incommoditeyt ende tijdt-verlies van de *Ed. Heeren* ter Kamere voorseydt vacerende: mitsgaders tot onlijdelijck Interest van Partyen, de Justitie van doene hebbende; soo ten aensien van de langhdurige Proceduren, daer door veroorsaect, als vermits de exorbitante onkosten, daer uyt resulterende: Ende dat mitsdien ten hooghsten van noode is, in alle 't gene voorschreven is, ten besten te werden voorsien: *SOO IST*, Dat mijn *Ed. Heeren* voornoemt, tot dien eynde goedt hebben gevonden t'Ordonneren ende te Statueren, Ordonneren ende Statueren mits desen, 't gene hier naer volght:

Aenvangen van Besoingnes met den Gebede.

I. Eerstelijck, dat alle Besoingens dagelijcks aengevangen sullen worden met den Gebede tot Godt Almachtigh uyt te spreken; ende dat ten selven eynde het Formulier daer toe gearresteert, t'allen tijde ter Kamere voor handen gehouden sal worden, in der maniere hier naer volgende:

Gebede, te doen voor het aenvangen van de Besoingnes.

HEERE, *Almachtigh Godt*, ghy die de *Wijsheydt*, *Licht*, ende *volheyt* aller dingen zijt, oock een *Regeerder* ende *Rechter* der geheele *Wereldt*, dewijle het *U* belieft heeft *Ons* te beroepen ter *Administratie* ende *Beleydt* van deses *Stadts* *Saken*, ende om *Recht* ende *Iustitie* te doen, tot voorstandt ende *bescherminge* der *goeden*, ende *straffe* der *quaden*, ende dat *Wy* daerom jegenwoordighlijck alhier vergadert zijn: *Wilt* *Ons* heden, ende alle den tijdt onser *Bedieninge*, door uwe *Goddelijcke genade*, met den *Geest* der *Wijsheydt* soo *verlichten* ende *bystaen*, dat *Wy* in ons *Ambt* *Ous* getrouwelijck mogen *quyten*, ende *Rechtveerdigh* oordeel *wissen*, sonder ter *rechter* ofte ter *sincker* handt af te *wijcken*, ofte door *eenigen* *uytterlijcken* *schijn* van *gisten*, *gunsten*, *haet*, ofte *andere* *affectien*, *Ons* te laten *bewegen*, ofte *Ons* *yewers* in by *eenige* *oorfakte* te *vergeten*: alsoo dat *Wy* in allen onsen *handel* *anders* niet voor *oogen* en hebben, *gedencken*, *spreken*, noch *doen*, dan *alleen* dat *recht* is, ende daer mede *Wy* uwen *Vaderlijcken* *wille* mogen *gehoorsaem* zijn; tot uwes *Naems* *eere*, *ruste*, ende *vrede* uwer *Kercke*, ende *dienste* des *Vaderlands*: op dat *Wy* ten *Ionghsten* *dage*, met *goeder* *Consciencien*, voor uwen *Rechter* *stoel*, als *Koningh* der *koningen*, *Heere* der *heeren*, ende *Rechter* der *rechteren*, onbeschaemt, ende sonder

sonder verschrickinge mogen verschijnen, ende uyt genaden van U ontfangen het eynde onses Ge-
loofs, namentlyck, onser zielen Saligheydt: Dat bidden Wy oormoedelyck, om uwes lievens
Soons Jesu Christi wille, in wiens Name Wy Ons Gebedt besluysten, seggende: Onse Vader, &c.

De Koninck JOSAPHAT sprack tot de Rechteren, 2 Chron. 19. vers. 6. 7.

6. Siet toe wat gy doet; want gy en houdtet het Gerichte niet den mensche, maer den HEERE,
ende Hy is by u in de sake van het Gerichte.

7. Nu dan, de verschrickinge des HEEREN zy op u-lieden: Nemet waer, ende doet
het: want by den HEERE onsen Godt en is geen onrecht, nochte aeneminghe van Personen,
nochte ontfanginge van Geschencken.

II. Dat voorts alle Verlyen, Transporten, ende andere Instrumenten, die men
gewoon is by Schepen-kennisse te passeren, tot meerder Expeditie van de selve,
voortaen sullen werden gepasseert des Voormiddaghs, van de klokke Elve tot Twaelf
uren; ende dat ten selven eynde Drie Schepenen, by Wekelijcke Tour-beurten,
met den Secretaris, ofte sijnen Clercq, ten tijde voorsz, ter Kamere sullen Vaceren;
van welcke Drie Schepenen, by absentie van Een uyt hem-luyden, de Twee reste-
rende den selven absentie, ende geen anderen, sullen vervangen, mitsgaders met
de voorvallende Befoingnes mogen voort gaen. Ende sullen de voorsz Schepenen, ten
opfichte van hare Comparitien, genieten voor yder Verly, ofte ander Instrument,
dat de selve Zegelen moeten, elck twee stuyvers, ende den Secretaris gelijcke twee
stuyvers, tot Partyen kosten half ende half. Ende omme de voorgeroerde Commis-
sarijssen van yder Weke te weten, dat tot dien eynde een Bordeken in de Kamere ge-
hangen sal worden, inhoudende de Namen van de Heeren Schepenen op haren Rangh,
ende dat met Drie Pinnekens daer aen vast zijnde, de meer-gemelte Wekelijcke Com-
missarijssen op hare beurte alle Maendagen sullen worden geteyckent, werdende het
selve aenbevolen den Secretaris, ofte sijnen Clercq.

Her passeren van In-
strumen-
ten, ende
Tour-beur-
ten van
Schepenen.

III. Dat mede alle de voorsz Verlyen, Transporten, ende andere Instrumenten,
des Voormiddaghs, goedt tijdts, ter Secretarye sullen werden gepræpareert, ten
eynde by meergemelte Schepenen Commissarijssen ten Elf uren daer door niet te veel
tijdts geconsumcirt werde, oock vervolgens alle Saterdaghen opgeschreven, omme
by de Registers, by Schepenen Commissarijssen Gezegelt, by den Secretaris onder-
teyckent, ende daer nevens hare Salaris, die geheele Weke gevallen, ontfangen
te werden.

Her prepara-
ren van
de selve In-
strumen-
ten.

IV. Geen Procureurs sullen in eenige Saken vermogen te occuperen, sonder ex-
pressen last, ende dat daer van blijktt ter Secretarye, ten dage dienende, ofte den
Recht-dag daer aen volgende, 't en ware hunne Meesters op de *Litisconstitatie* selve in
judicio compareerden: op Payne van Dertigh stuyvers in yder Sake, daer inne sy-luy-
den contrarie dit jegenwoordigh Artijckel sullen hebben Geoccupeert, te betalen in
de Busse, ende daer en boven te betalen de Termijnen in de selve Sake gevallen.

Geen Proc-
cureurs te
mogen Oc-
cuperen,
dan met
last, blic-
kende ter
Secretarye.

V. De Procureurs sullen gehouden zijn præciselijck ter Sale te compareren, soo
haest de klokke van Luyen op houdt: op Payne van Ses stuyvers te verbeuren, op
yder Sake die van haer sal uyt komen, gedurende haer afwesen, te betalen in de Busse,
al vooren te mogen Occuperen, ende dat vooren dien hare gepresenteerde Saken ter
Rolle sullen worden Geroyeert, 't en ware sy-luyden mochten hebben eenige wettige
excuse, daer van sy de Kamere dede blijcken.

Præcis bo-
ven te ko-
men.

Geen Procureurs af te gaē voor het ſcheyden van de Kamere.

V I. Item, dat geene Procureurs haer vermogen ſullen t'absenteren, ofte van de Rollen af te gaen, voor ende al-eer alle de Rollen ſullen zijn afgehoort, ende de Kamere op gebroken, miſgaders uytgeroepen, Of'er noch yemandt met de Kamere te doen heeft: op een Peyne van Dertigh ſtuyvers, te betalen in de Buſſe als vooren.

Niet te absenteren, dan met conſent, ende geſtelt hebbende een Subſtituyt.

V II. Item, dat geene Procureurs uyt de Stadt ſullen mogen vertrecken, ofte hem van de Rolle absenteren, als met conſent van den Burgermeester, ende mits doende 't ſelve daeghs te voren op de Rolle ter Secretarye aenteyckenen, oock ſtellende een Subſtituyt, behoorlijcken geïnſtrueert by ſchriftelijke Acte van ſubſtitutie, met de handt vanden absenten geteyckent: op Peyne van Drie Caroli guldens in de Buſſe te betalen, alvooren te mogen Occuperen; ſonder oock hare Meesters in Rekeningte te mogen brengen eenige Termijnen, die in hare abſentie ſouden mogen gehouden zijn. Ende ſullen oock mede van nu voortaan geene Procureurs vermogen conſent te verſoecken omme uyt de Stadt te gaen, ofte haer van de Rolle te absenteren, wanneer ſy-luyden weten dat ten ſelven dage, ofte gedurende haerluyder abſentie eenige Saken, daer inne ſy-luyden dienen, Bepleyt ſullen moeten werden, waer toe by de Kamere den præcijsen dagh was gepræfigeert: op Peyne van daer over arbitralijcken gecorrigteert te werden.

Geen Subſtituyt te ſtellen, als by ſieckte.

V III. Item, en ſullen de Procureurs, in de Stadt zijnde, niet vermogen een Subſtituyt te ſtellen, als by ſieckte: op Peyne ende te betalen als vooren.

Geen Atteſtation te ſchrijven.

I X. De Procureurs werdt mits deſen wel expreſſelijcken verboden, voortaan eenige Atteſtation, 't zy Notariael, ofte onder de handt, op te nemen, te minuterē, oock Cotype Authentijcq te maken, ſchoon ſy-luyden Notariſſen zijn, in Saker daer inne ſy dienen als Procureurs, uytgeſondert ſoodanige Copyen, die de Gedaeghdens nevens de Citatie t'huys gefonden, ofte andersints buyten Rechten gebruyckt worden: op peyne (boven dat de ſelven niet aengenomen, nochte daer op eenich Recht gedaen ſal worden) dat ſy-luyden de voorſz Copyen hare Meesters niet in Rekeningte ſullen mogen brengen, ende noch daer en boven voor d'eerſte reyse ſullen verbeuren Vijf en Twintigh Caroli guldens; voor de tweede reyse Vijftigh guldens; ende voor de derde reyse metter daet van haer Offitie worden gepriveteert: ende ſullen de voorſz Mulſten promptelijcken, ende alvooren te mogen Occuperen, in de Buſſe moeten werden betaelt.

Geen litigieuſe Actien te koopen: Nochte te mogen tranſigeren de *Qua litis*:

X. De Procureurs ſullen niet vermogen eenige Actien, litigieus zijnde, te koopen, ofte by eenigh Contract haer eygen te maken, het zy Obligatien, Rente-Briefven, Gedeelten in Sterf-huysen, ofte anderen, hoedanigh die ſouden mogen zijn.

X I. Gelijk de ſelve mede niet en ſullen vermogen, voor, ofte in plaetſe van haer Salaris, te ſtipuleren ofte bedingen eenich gedeelte in het Proces, ofte van't gene dat daer van ſal Proveniēren.

Nochte oock Verdingen te maken in cas van Triumph. Declaratie van Procureurs te viſiteren. Alle Termijnen, gehouden buyten ordre, in deſe te royēken.

X II. Inſgelijcks mede niet eenige Bedingen te maken van Vereeringen, in cas van Triumph; maer ſullen de vergeldinge van ſulcks laten blijven by haer gewoonelijck Salaris, ofte andersints tot vrye diſcretie van de goede Luyden: alles op een peyne van Departement, ofte andere arbitrale correctie.

X III. De Procureurs ſullen niet vermogen, van hare Meesters Betalinge, van haer verdiende Salaris te begeeren, als met overleveringe van Declaratie, de ſelve alvooren Geviſiteert, ende Geparapheert by een van de vooren-geroerde Wekelijcke Commiſſariſſen, miſgaders geteyckent by den Secretaris, ingevalle Partyen ſulcks verſoecken: op peyne van contrarie doende, te verlieſen een gerecht Derde-part van dien, ende niet te min Taxatie ſubject te zijn.

X I V. Alle de Termijnen, gehouden boven de ordre, in deſe Ordonnantie geraemt, ende

ende hier naer volgende, sullen de Procureurs van hare Meesters niet mogen eyschen; sullen oock in geen Taxatie in consideratie komen, maer aldaer werden Geroyeerd, schoon Procureurs den anderen daer inne mochten hebben verstaen ende bewillight.

XV. Indien Parteyen door de nalatigheydt, versuymenisse, ofte wan-debvoiren van hare Procureurs werden beschadight ofte geinteresseert, sullen vermogen jegens de selve Procureurs te Instituëren soodanige Actie, als sy sullen meenen ter sake van dien haer te competeren.

Parteyen beschadight, ofte geinteresseert door den Procureur, wordt hare Actie gereferveert.

Van Daghvaerdinge voor de Kamer-bewaerders,

XVI. Alle die genen de welcke yemandt voor dese Kamere in Rechten sal willen betrecken, sal den selven by een Kamer-bewaerder jegens den naesten Recht-dagh doen Dagen, ende door den selven Kamer-bewaerder, nevens de Daghvaerdinge, doen presenteren Cope Authentijcq, van de Brieven van Verbande, Obligatien, Accoorden, ofte andere Instrumenten, daer op hy gemeynt is, ten dage dienende Namptissement, andere provisie, ofte condemnatie te versoeken; waer van den Kamer-bewaerder in sijne Relatie mentie maken sal; welcke Relatien hy van nu voortaan gehouden werdt te stellen by geschrifte: Sullende tot dien eynde beyde de Kamer-bewaerders, ende elck van hem in 't bysonder, haer moeten besorgen een Boeck, ofte Register, waer inne de voorz Daghvaerdingen ordentelijck, in voegen voorz, sullen werden geannotteert: welck Boeck, ofte Register, by hemlyuden dagelijcks ten Buffette sal werden ter neder geleght, omme t'allen tijde, des van noode wesende, in ende naer gesien te kunnen werden: ende sal de voorz Daghvaerdinge ten minsten drie dagen te vooren moeten geschieden, soo verre tusschen twee Borgers quaëtie is: doch by soo verre een Buyten-gezeten aenlegger is, sal oock de Daghvaerdinge, geschiedt des daeghs voor den gepraëfigeerden Recht-dage, van waerden gehouden worden.

XVII. Ende ten eynde alle Judiciële saken ordentelijck, ende buyten alle confusie, ter Kamere mogen worden beleydt ende gedirigeert, sullen ter Secretarye gehouden worden Ses Distincte Registers, als te weten, een Trouw-Boeck, een Register van de Binnen-saken, een van de Buyten-saken, een van de saken rakende des Gemeene Landts Middelen, ende een van het Stapel-Recht, mitsgaders een Pleyt-Rolle.

Ter Secretarye te houden Ses Rollen.

XVIII. Dat het houden van de voorz Registers, mitsgaders de andere Besoingnes ter Secretarye vallende, voortaan by den Secretaris ordentelijck onder de Clercquen sullen werden verdeeelt, in voegen dat yder Clercq sijn eygen ende particulier Register, met de Besoingnes daer uyt resulterende, sal toe werden gevoeght, met last, 't selve neerstelijck te besorgen, als tot sijnen laste staende.

By den Secretaris de Besoingnes onder de Clercquen te verdeelen.

XIX. Dat voortaan alle Præsentatien, dienende tot de Binnen-Rolle, des daeghs voor den Recht-dage by de Procureurs, ofte hare Clercquen, op een Billet ter Secretarye sullen moeten werden ingebracht, ende daer nevens het Salaris, van yder Sake eenen stuiver voor den Secretaris, omme by de Clercquen van de Secretarye genolleert te werden, met pertinente Aenteyckeninge van het Folium, daer de selve saken laetst hebben gediënt: mitsgaders pertinente Expressie voor de hoe veel de reyse, als oock mede tot wat eynde die werden gepresenteert, omme daer op by de E. Kamere t'elcken gelet te mogen werden: op peyne dat de selve, sonder conniventie, met der daer sullen werden geroyeert: Sullende de laetst genoemde Clercquen, ten dien syne, tot de klokke Vijf uren des avonds aldaer vaceren; ende en sullen naer dien tijdt geene Præsentatien ter Secretarye aengenomen werden.

Præsentatien ter Binnen-Rolle, te stellen ter Secretarye.

XX. Maer in saken tot de Buyten-rolle specterende, als in saken van Arresten, ende Executien, sullen de Præsentatien ten Recht-dage sels mogen werden aengenomen, tot de klokke Acht uren des morgens toe: blijvende voorts de selve saken, in 't

Ter Buyten-Rolle, ende van Geprivilegieerde saken.

regard van 't Enrolleren, in alles onderworpen de Dispositie van het voorenstaende Artijckel. Sullende van nu voortaan geen Procureurs toegelaten worden eenige saken op de Rollen, de selve binnen gebracht zijnde, te doen inklampen, 't en ware nochtans in 't regard van nieuwe saken, die voor d'eerste reyse werden gepresenteert, ende als dan sullen moeten dienen by mijn Ed. Heeren voornoemt, daer toe *ex gratiâ* permiffie mochte werden gegeven.

De Procureurs niet te mogen Taeffelen, ofte Registers te halen uyt de Secretarij.

XXI. De Procureurs, ende hare Clercqven, werdt by desen wel expresselijk verboden, haer te vervorderen eenige saken te Tacffelen, Præsentation, ofte andersints in eeniger maniere in de Registers te schrijven, veel min eenige Registers uyt de Secretarij te halen, omme de selve t'huys ofte elders te gebruycken: op peyne van voor d'eerste reyse te verbeuren Vijf en Twintigh Caroli guldens; voor de tweede reyse Vijftigh gelijcke guldens, beyde promptelijcken te betalen in de Busse, ende voor de derde reyse op privatie van haer Officie.

Den Aenlegger niet comparerende, sal verleent worden comparuut.

XXII. Indien den Aenlegger ten gestelden Recht-dage niet en compareert, nochte Gemachtighde van sijnent wegen, soo sal den Gedaghden verleent worden Comparuut; ende hy, uyt krachte van dien, geabsolveert van der instantie; ende den Aenlegger gecondemneert in de kosten, indien de Gedaghdde het selve rechtelijck verfoeckt; welcke kosten den Aenlegger betalen sal, voor ende al-eer hy van de selve sake van nieus Recht sal mogen verfoecken.

Den Gedaghdde niet comparerende, sal verleent worden 't eerste Default.

XXIII. Indien den Gedaghdde ten gezetten Recht-dage niet en compareert, noch de Procureur Volmachticht van sijnent wegen, ende Gedaghvaert is omme te kennen, ofte ontkennen sijne Obligatie, Constitutie-Brieven, Schuldt-Brieven, ofte andere Brieven, ofte Instrumenten van Verbande, ofte omme eenige andere oorsaken, ende omme op 't Namptiffement, ofte andere Provisie te verantwoorden, soo sal tegens den selven Gedaghdde, ten verfoecke van den Aenlegger, verleent worden 't eerste Default; ende sullen uyt krachte, ende voor 't proffijt van dien, de voorsz Brievengehouden worden voor bekend, ende den Gedaghdde gecondemneert, de ge-eyfchte Penningen, in de Instrumenten obligatoir begrepen, te Namptiferen in handen van den Eyscher; ofte oock andersints den Eyscher soodanige andere provisie, als hy sal hebben verfocht, Geadjudiceert werden onder suffisante Cautie de *resituendo*, ofte alfulcke andere, als na de nature van de sake sal geoordeelt werden gestelt te moeten worden, indien ten principalen bevonden mochte werden sulckste behooren, ende voorts verfteken worden van sijne Exceptie Declinatoir, ende den Eyscher verleent een andere Dagghvaeringe ten naesten Recht-dage.

Andermael niet comparerende, het tweede Default.

XXIV. Ende indien hy andermael by den Kamer-bewaerder Gedaghvaert zijnde, ten naesten Recht-dage als noch niet en compareert, sal jegens hem verleent worden het tweede Default, ende hy uyt krachte van dien, verfteken worden van alle Exceptien Dilatoir, ende sal voorts jegens hem verleent werden een derde Citatie.

Ten derde-mael niet comparerende, het derde Default, ende 't effect van dien.

XXV. Ende compareert hy, Gedaghvaert zijnde, wederomme niet, sal jegens hem verleent worden het derde Default, ende uyt krachte van dien, verfteken worden van alle Exceptien ende Desentien peremptoir, ende sal den Eyscher als dan terstont overleveren sijnen Eysch, met de Verificatien daer toe dienende, omme daer op Recht gedaen te worden.

Toewijfing van Eysch mette kosten, na Bewijs. Na sterking by Eede.

XXVI. Ende by soo verre den Eyscher sijnen Eysch bewijft, den Rechten genoegh zijnde, soo sal hem die by de Kamere toegewesen worden, met Condemnatie van kosten.

XXVII. Ende bewijft hy sijnen Eysch volkomentelijck niet, sal de Kamere letten, of de sake soodanigh is, dat de selve na gelegentheyte van dien, ende de qualiteyt van

van den Perfoon van den Eyffcher, fal mogen toelaten fijnen Eyfch by Eede te ftercken; ende bevindende de fake fulcks gelegen te zijn, fal den Eyffcher eerft ende alvoren den Eedt afnemen, ende alsdan den Gedæghde condemneren als vooren.

XXVII. Ende indien den Eyffcher fijnen Eyfch niet en bewijft, ende de Kamere oock niet en bevindt dat de fake ten Eede van den Eyffcher behoort gefteit te worden, fal den Gedæghde ende Defaillant van den Eyfch abfolveren, ende hem niet te min in de koften condemneren, ter fake van fijne begane contumatie.

XXIX. Egeene Defaulten fullen ter Rolle werden Gedecerneert, voor ende al-eer daer van fal zijn betaelt Drie fuyvers in de Buife, fonder diftinctie ofte onderfcheyt van faken; ofte dat by gebreke van dien, de felve dadelijck fullen werden geroeyert; ende fullen oock daer en boven de Procureurs in geene faken vermogen te Occuperen.

XXX. Item, en fullen egeene Defaulten worden Gepurgeert, dan uyt merckelijcke redenen, ende mits doende prompte refufie van koften, foo den Eyffcher daer op Infißeert: edoch naer het derde Default fal geen purge toegelaaen, nochte verleent worden.

XXXI. Item, dat voortæn in de Rollen, in faken komende uyt den Gedinge, geene Defaulten en fullen mogen werden Gepurgeert, als met prompte refufie van koften, ende mits blijvende het Effect van de geadjudiceerde provifie.

XXXII. In faken daer yemandt Gedaghvaert is, omme eenige Penningen te betalen, daer van by Registers, Schuld-boecken, ofte diergelijcke Befcheyden blijckt, fal op d'eerfte Default d'affirmatie van de Schulden, onder Eede van den Eyffcher, alvoren gehoort zijnde, den Gedæghde gecondemneert worden de geeyfchte Penningen te Namptiferen, ende voorts op de vordere Defaulten worden Geprocedeert, als voren gefeydt is.

XXXIII. Ende als yemandt Gedaghvaert is, omme op Verjaerde Vonniffe, gerechtelijcke Bekenteniffe, ofte willige Condemnatie, Executie te fien decernerer, ende op Uytprake, Accoorden, ofte Tranfactien, over faken daer van Rechtvorderinge is geweest, ende daer van by publicke Inftumenten blijckt condemnatie te hebben, fal, uyt krachte van het eerfte Default, Condemnatie ende Executie refpective verleent ende gedecerneert worden, ende den Gedæghde in de koften gecondemneert.

XXXIV. Gelijk mede, uyt krachte van het eerfte Default, definitivelijck fal worden gedifponteert in faken van Brieven van beneficie van Inventaris, van Ceffie, ende van Inductie.

XXXV. Item, als yemandt Gedaghvaert wordt, om Getuygeniffe der waarheyt te geven, foo verre de Gedæghde Getuyge binnen de Jurifdictie defter Stede present is geweest, ten tijde van de Citatie, fal, uyt krachte van het eerfte, andersints van het tweede Default, andermael alvoren Geciteert zijnde, gecondemneert worden Getuygeniffe der waarheyt te geven, tot fijnen koften, op peyne van Gijfelinghe.

XXXVI. Dat van nu voortæn geen tweede ofte meerder Citatien fullen worden verleent, jegens Gearrefterde niet Comparerende, nemaer in fulcken cas jegens de felve verleent worden Default, ende voor 't proffijt van dien Namptiffement, ofte andere provifionele Adjudicatie, naer gelegentheyt van faken; ende dat 't felve Default niet en fal mogen worden Gepurgeert, als met refufie van koften, ende mits blijvende het Effect van dien.

C c c c 3

Ende

Eyfch niet bewezen, werd den Gedæghden Geabfolveerd; en om Contumatie gecondemneert in de koften.
Te betalen de Defaulten.

Geene Defaulten te purgeren, dan met refufie van koften.

Defaulten uyt den Gedinge niet te purgeren, dan blijvende het effect van het Namptiffement.

't Proffijt van 't eerfte Default, als van de Schuldte blijckt by Register.

Daghvaerdinge, om Executie te fien decernerer.

Een Default in faken van Inventaris, Ceffie, ende van Inductie.

Een ofte twee Defaulten, omme Getuygeniffe der waarheyt te geven.

Geen tweede, ofte meerder

Citatien te verleenen jegens Gearrefterde, ende hoedanigh de Defaulten daer jegens te purgeren.

XXXVII. Ende in alle andere Civile saken, soo Reële als Personele, sal jegens den selven Defaillant, als hier vooren verhaelt is, Geprocedeert worden.

Den Eyscher gehouden, ten dage dienende, Eysch te doen, ende den Gedagghde te Antwoorden op de verfochte provisie.

XXXVIII. Ende indien de Gedagghde ten gestelden Recht-dage compareert, soo sal den Eyscher jegens hem Eysch doen, ende Namptissement ofte andere provisie, na de gelegentheyte ende nature van de sake, versoecken, indien het hem goet dunckt; sonder dat hy sal vermogen te versoecken eenigh Dilay omme Eysch te doen, ende Conclusie te nemen; ofte sal, by gebreke van dien, op 't verfoeck van den Gedagghde, jegens den Eyscher verleent worden Comparuit, ende absolutie van de Instantie, met condemnatie in de kosten; op welke provisie van Namptissement ofte andere, ende oock op het kennen ofte ontkennen van Obligatien ende andere Brieven ofte Instrumenten van Verbande (de Requisiten, hier voren Artijckel Sesthien vermelt, geobserveert zijnde) den Gedagghde gehouden sal wesen promptelijck te antwoorden, sonder daer op eenige Daghe ofte Dilay te mogen versoecken: op peyne dat dies aengaende jegens hem verleent sal worden Default; ende uyt krachte van dien, op de verfochte provisie, ende het kennen ofte ontkennen van de Obligatoire Instrumenten, gedisponeert, na dat de Kamere bevinden sal te behooren.

Ten principale Termijnen te houden van Acht dagen, ofte anders.

XXXIX. Doch sal den tijdt gegeven worden van Acht dagen, soo sulcks werdt verfocht, omme ten principalen te Antwoorden; als mede omme te Repliceren ende Dupliceren, alles peremptoir, ende op verfeken: ende of minder tijdt genomen wierde als Acht dagen, sal den minderen tijdt gehouden werden in plaetse van de Acht dagen; behoudelijck, dat soo wanneer Partyen bereydt zijn hare saken dadelijck ende sonder uytstel te Voldingen, sy-luyden 't selve sullen vermogen te doen, ende promptelijck Recht versoecken, sonder vorder Dilayen, *salvo salario*.

Simpele contrarie conclusie genomen werdende, mitsgaders gepeeststeert voor Replijck, *ilico* te Repliceren ende Dupliceren respectie.

XL. De Gedagghde, ofte gerequireerde simpele contrarie conclusie hebbende genomen in ordinarijs forme, sonder daer by gevoeght te zijn eenige praesentatie, verklaringe, ofte yet anders, daer op eenige nader Deliberatie soude mogen worden gerequireert, sal den Eyscher gehouden zijn *ilico* te Repliceren, sonder eenigh uytstel; ofte dilay te mogen versoecken: gelijk mede indien simpelijck, sonder eenige byvoeging als boven, Gepereststeert wort voor Replijck, *ilico* sal moeten worden Geduplicateert: op peyne dat den gebreken van den voorsz Termijn, in 't voorsz cas respectievelijck *ilico* te voldoen, daer van sal wesen verfeken, ende de sake in des selfs regard gehouden worden voor Voldongen.

Van vordese Dilayen.

XLI. Boven de Dilayen, hier voren gemelt, sal men egeen andere Dilayen nochte Prolongatien van dien vermogen te versoecken, nochte by de Kamere verleent worden, 't en ware omme merckelijcke redenen; ende sullen de Procureurs niet vermogen toe te staen, sonder ordre van de Kamere, aen Partyen eenige Dilayen, ofte Prolongatien van Dilayen, die sy niet en zijn gehouden aen de selve toe te staen, 't en zy dat sulcks geschiede met kennisse ende wille van hare Meesters: op peyne van suspensie voor den tijdt van een Maent.

De saken, ayt den Gedinge komende, te dienen praxijse.

XLII. In saken komende uyt den Gedinge, ende waer inne eenen Recht-dagh is verfocht, sal geen Daghe ofte Dilay by de Kamere werden toegestaen, onder wat praetext het soude mogen wesen, al waer 't schoon soo dat Procureurs den anderen daer inne mochten verstaen; nemaer, dat by gebreke van Antwoorde, verleent sal werden Default, ende voor 't proffijt van dien, Adjudicatie van de verfochte provisie: des sal van wegen den Eyscher, alvoorens de sake ter Rolle te presenteren, Copye van 't gunt waer op den Eysch werdt gefondeert, moeten werden overgelevert, soo sulck in den Gedinge, wegens den Gedagghde, verfocht is geweest. Dat mede 't selve Default niet en sal mogen werden gepurgeert, als met prompte refusie van kosten ende niet te min blijvende het effect van de geadjudiceerde provisie.

XLIII. Soo wanneer by de Procureurs eenige conclusien van Eysfchen, Antwoorden, Replijcque, Duplijcque, ofte eenige Incidentale verfoecken overgedient werden, die te groot vallen om ter Rolle gestelt te worden, sullen de selve Procureurs niet vermogen de voorz Conclusien weder te lichten, ofte naer hem te nemen; nemaer sullen de selve ter Secretarÿe, ten dienste van Partyen, moeten blijven berusten, ende tot dien eynde aldaer voor yder Procureur gehangen wesende een Liasse met een Bort-papier, daer op des selfs Naem is geschreven, sullen de voorz Conclusien aen de selve naer behooren werden Geliassiert, alvorens geteyckent met de eygen handt van den Procureur voornoemt, misgaders in 't net opgeschreven, oock mede Gecharaakteert by den Secretaris, ofte by absentie by des selfs Clercq, met het *Exhibitum*: dat is, met den Dagh, Maendt, ende Jare, wanneer die overgedient zijn.

Conclusie aen een Liasse ter Secretarÿe te hangen.

XLIV. Partyen, ofte hare Procureurs, die eenige Exceptien willen proponeren, ten dage van de Antwoordt, sullen gehouden zijn sulcks te doen t'effens ende t'eenemael, ende niet te min, onvermindert hare Exceptien, ten principalen Antwoorden: uytegefondert soo wanneer sy-luyden proponeren Declinatoir, Litispendentie, ofte Litisfinite; daer onder begrepen de Exceptien van Transactien, ende uytspake, ofte submittie, daer van by publicq Instrument, ofte de eygen handt van Partyen blijcke: welcke Exceptien sy-luyden vermogen sullen te proponeren, ende daer by te persequeren.

Van't proponeren van Exceptien.

XLV. Ende by den Ge-exciperden versocht werdende Copee, van 't gene waer op soodanige Exceptien werden gefondeert, sal de selve hem verleent, ende by den Excipient gereed moeten zijn, omme datelijck overgelevert te werden, ende naer voorgaende Litiscontestatie, den volgenden Pleyt-dagh by de Kamere daer op te werden gedisponeert.

Van Copee, waer op de Exceptie wordt gefondeert.

XLVI. Geen saken sullen voortaan in state gestelt worden, als by Appoinctement van de Kamere.

Geen saken te stellen in state, als by appoinctement.

XLVII. Als de sake is Voldongen, ofte by versteck, nopende de Termijnen van Replijcque ofte Duplijcque, voor Voldongen wordt gehouden, sal de selve, naer voorgaende Appoinctement van de Kamere, worden Bepleyt, ofte Geordonneert Beschreven te worden: Ende sullen de Procureurs niet vermogen onder den anderen eenigh Proces by geschrifte te maken, sonder voorgaende Appoinctement dispositief.

Van't Pleyten, ende beschrijven van saken; ende geen Proces te maken by geschrifte, sonder dispositief.

XLVIII. Ende sullen alle saken, gedisponeert tot de provisie, ofte in de welcke de *plano* recht gedaen kan worden, op een mondelinge Pleydoye af gedaen worden.

XLIX. Des sullen de Procureurs niet Insisteren op eenige provisien, dan in saken de welcke notoirlijck daer toe zijn gedisponeert, ende derhalven niet beginnen te Pleyten, dan alvoreen verstoont, ende de Kamere Ge-exhibeert hebbende 't bescheyt, ofte Instrument waer op sy-luyden de provisie willen fonderen.

Zaken gedisponeert tot provisie opte Pleydoye afte doen.

L. Ingelijcks sullen alle Quæstien, alleen in Rechte bestaende, ende daer toe geen bewijs van Getuygenen sal gerequireert worden, mondelinge by Pleydoye Gededuciert, ende op de selve Getermineert worden, sonder dat die sullen beschreven worden, 't en ware by de Kamere, Partyen behoort, sulcks wierde Geordonneert.

LI. Dies sal Partyen Geordonneert worden Dagh van Veerthien dagen, omme middelerwijle elck anderen, onder behoerlijcken Inventaris, hare respectieve Stucken, Munimenten, ende Documenten te Communiceren, ende daer van onderlinge te wisselen.

De

op die gefondeert werd, Saken, bestaende in Rechten, op een mondelinge Pleydoye te Termineren, Alvoeren van Stucken te wisselen.

Alle faken, zijnde in state om Bepleyt te worden, te stellen op de Pleyt-Rolle.

In wat voegen 't selve by de Procureurs te doen.

Orde te houden, tusschen buyten, binnen, ende Pachters faken.

's Woonsdaeghs te Pleyten:

Uyrgenomen Geprivilegieerde faken.

Dijnghsdaeghs aen de Ed. Heer Borgeeneester over te leveren de vier eerste faken.

Saken niet afgedaen, wanneer te Bepleyten.

Jegens gebrekgete verleencken versteck van Pleydoye.

Procureurs aen de Advocaten tijdelijk de Stucken te behandigen, ende 's Maendaghs te adverteren.

LII. De faken in voegen voorz geïnstrueert, ende op de ordinari respectie Termijn-Rollen gebracht zijnde in state, omme te kunnen werden Bepleyt, sullen, naer voorgaende Appointement als boven, alle worden gestelt op de Pleyt-Rolle, hier vooren, Artijckel Seventhien, gementioneert, de Oudste voor de Jonghste, sonder onderscheyt te maken van buyten, binnen, ofte Pachters faken.

LIII. Ende ten eynde 't gunt voorschreven is sonder confusie, ende ordentelijck magh worden gepractiseert, sullen de Procureurs de voorz faken successivelijck uyt de respectie Rollen Extraheren, ende ter Secretarye leveren, met expressie van den Dagh, Folie ende Rolle, wanneer, waer op, ende waer inne de voorz faken zijn Voldongen, ende gebracht in state, omme te worden Bepleyt, op dat de Jonghste voor de Oudste op de voorz Pleyt-Rolle niet en worde gestelt.

LIV. Ende soo op eenen dagh verscheyde faken, namelijck buyten, binnen, ende Pachters faken, wierden Voldongen, ende gebracht in state, omme te worden Bepleyt, sullen op de voorz Pleyt-Rolle de buyten faken voorgestelt worden, daer na de binnen faken, ende eyndelijck de Pachters faken.

LV. Item, sullen voortaan de faken, die op de voorz Pleyt-Rolle zijn gestelt, des Woonsdaeghs Bepleyt worden, 't en ware het des Woonsdaeghs geen Recht-dagh was, als wanneer daeghs daer aen de Pleydoyen sullen geschieden, sonder dat op den voorz Pleyt-dagh voortaan eenige Termijnen sullen worden gehouden, dan in nieuwe faken.

LVI. Wel verstaende oock, dat Geprivilegieerde faken, als van Arrest, ende daer *periculum in mora* is, niet en sullen behoeven gebracht te worden op de voorz Pleyt-Rolle, nochte gebonden zijn aen den voorz Pleytdagh; alsoo de selve faken tot arbitragie van dese Kamere op alle Recht-dagen sullen mogen werden Bepleyt.

LVII. Sal in 't toekomende den Ed. Heer Borgermeester t'elcken des Dijnghsdaeghs op gegeven, ende in schrift overgelevert werden, de Vier eerste faken, op de voorz Pleyt-Rolle staende; alsoo voortaan de respectie Advocaten ende Procureurs haer t'elckens tegens des Woonsdaeghs, op de Vier voorz eerste faken sullen moeten gereedt maken, op dat Partyen Contendenten, de Justitie van doen hebbende, promptelijck mogen werden ge-expedieert.

LVIII. Ende by soo verre een Pleydoye, vermits de kortheyt dest tijds, ten volle niet konde afsloopen, sal de selve daeghs daer aen, voor 't houden van de Termijn-Rollen, werden afgedaen: Ende soo 't gebeurde dat des Woonsdaeghs de voorz Vier voorstaende faken niet altermael afgedaen konden werden, sullen de overgeblevene faken, ende waer van des Woonsdaeghs de Pleydoyen niet en zijn begonnen, haer beurte 's Woonsdaeghs daer aen voor af hebben, 't en ware by de Kamere, om redenen, anders werde Geordonneert.

LIX. Ende sal tegens Partye, die in gebreke mochte blijven sijne Pleydoye waer te nemen, sonder wettelijcke redenen van Dilaye te kunnen Allegeren, metter daedt worden verleent versteck van Pleydoye, ende proffijt als naer Rechten, soo Partye adwers gereedt zijnde, sulcks versoeckt; ten dien effekte, dat de gereede Partye ge-admitteert sal worden omme hare conclusie ofte versoeck ende sustenue te doen funderen ende Justificeren, ende sijne Stucken over te leveren, sonder dat gewacht sal worden naer de Stucken van de Wederpartye, indien de selven binnen den tijd van drie dagen mede niet en werden overgelevert.

LX. Ende op dat de Advocaten op hare te doene Pleydoyen gereedt souden mogen komen, sullen voortaan de Procureurs hare Advocaten de Stucken van 't Proces tijdelijk ter hant moeten stellen, als mede de selve des Maendags adverteren van de faken waer inne sy d'aenstaende Woonsdag sullen moeten Pleyten.

Naer

LXI. Naer gedane Pleydoye, sullen de Stucken *hinc inde* by de Procureurs werden overgelevert, ende gefurneert in een sack.

LXII. Ende indien d'een of d'ander van Partyen eenige Stucken meerder sal willen overleggen dan de Dingtalen, sullen deselve worden overgeleyt onder Gelibelleerden Inventaris, met korte Applicatie van de vordere overgeleyde Stucken ende aenwysinge, waer toe elcks van de selven worden Ge-exhibeert: op peyne, dat sonder foodanigen Inventaris, ende gefeyde Applicatie, deselve vordere Stucken niet en sullen worden aengenomen, ofte daer op eenigh reguard genomen.

LXIII. Gelijck mede geen reguard genomen sal werden op eenige Documenten, waer van Partyen geen Communicatie is gegeven.

LXIV. De saken Geordonneert wordende omme te Beschrijven, sullen die in Rechten bestaende, Geappoinsteert worden by Memoryen ende Advertiffementen van Rechten, die in feyten by Eysch, Antwoordt, Replijcq ende Duplijcq, ende in materie van Rekeninghe by Debat, Contra-debat, Solutien, ende Super-solutien.

LXV. De Procureurs sullen binnen den tijdt van Veerthien dagen, naer het geven van 't Dispositief, dienen van hare Memoryen, mitsgaders van Aften ende Munimenten, tot Verificatie van de selven, ende hare Stucken overleveren, behoorlijck gefurneert onder eenen pertinenten Inventaris, met specifijcque aenwysinge onder de letteren A, B, C, waer toe deselve worden Geapliceert, ende tot Verificatie van wat Artijckelen de Geproduceerde Stucken dienen; ende sullen *hinc inde* Cotype nemen van elck anders respectieve Memoryen, Aften ende Munimenten, omme daer op te schrijven by Additien.

LXVI. Welcke Additien Partyen ten weder-zijden gehouden sullen zijn tijdelijck over te leveren, sonder op eenige Vermaninge ofte Waerschouwinghe te wachten; ofte sal by gebreke van dien, ende behoorlijcken tijdt, naer de grootheydt van 't Proces, overstreken zijnde, by de Kamere, tot de Decisie van de sake, werden Ge-procedeert, sonder de Uytginge ende Terminatie van dien daeromme eenighsints te differeren.

LXVII. Soo wanneer Partyen Geappoinsteert worden te schrijven in feyten, by Eysch, Antwoordt, Replijcq, ende Duplijcq, sullen de Procureurs gehouden zijn van hunne respectieve Schrifturen te dienen van Veerthien dagen te Veerthien dagen, immers geen langer uytsel nemende als noch voor andere Veerthien dagen respectieve, op Verstecken; ende sonder datter eenige langere Dilayen sullen werden geconsenteert, schoon Partyen Procureurs daer inne accordeerden, 't en ware om merckelijcke redenen ter contrarie, ter discretie van de Kamere.

LXVIII. Ende werdt over sulcks verstaen, Dat van nu voortaan geen tijdt *ex gratia*, *ex super abundantia*, ofte onder eenigh ander praetext, en sal werden vergunt.

LXIX. In saken consistierende in bewijs van Getuygen, sal Partyen tijdt gepræfigeert worden van Veerthien Dagen, ofte drie Weken ten langhsten, omme hare Getuygen gerechtelijck onder Eede te doen hooren; des dat die genen, die de voorsz Getuygen wil doen hooren, sal gehouden zijn sijne Tegen-partye, ofte des selfs Procureur, Vier en Twintigh uren voor de Expiratie van den voorschreven Gepraëfigeerten tijdt, te doen insinueren, ende daer benevens over te leveren de Artijckelen, daer op de Examinatie sal werden gedaen, omme by sijn Weder-partye daer tegens Contra-Interrogatoryen overgelevert te worden, indien het hem goedt dunckt; ende by den Gerechte de voorsz Getuygen daer op mede Ge-examineert te worden.

LXX. Ende de voorsz Getuygen buyten de Jurisdicctie deser Stede woonende, sal binnengelijcken tijdt, ofte langer, by de Kamere, naer gelegentheydt van saken,

D d d d

te pro-

Naer gedane Pleydoye, Stucken over te leveren in een sack:

Onder gelibelleerden Inventaris, ende mer Applicatie.

Geen reguard te nemen op Srucke aen Partye niet Gecommuniceert.

In wat voegen te beschrijven saken bestaende in Rechten, in feyten, ende in materie van rekeninghe.

Binnen wat tijdt te dienen van memorye, aften ende munimenten, onder Inventaris. Van Additien.

De saken in feyten te beschrijven van Veerthien dagen te Veertien dagen.

Sonder vorderen tijt te sullē wordē toegestaen.

Tijdt tot productie van de Getuygen, binnē de Jurisdicctie woonende. Buyten de Jurisdicctie.

te prolongeren by Letteren Requisiteir, aen den Gerechte, van de Plaetse daer sy woonen, de Examinatie verfocht ende gedaen, ende voorts daer ontrent oock geprocedeert worden, als by het naest voorgaende Artijckel is geordonneert, en als dan het voorz gebefoingneerde besloten over-gesonden werden aen de Kamere

Van reprochen ende salvatiën.

LXXI. Het voorz bewijs gedaen, ende den voorz tijd overstreken zijnde, sullen Partyen hare Dingtalen, Informatien, ende andere Stucken, gerechtelijck overleveren by Inventaris, ende Applicatie als boven Artijckel Vijf en tseftigh, binnen Acht dagen; ende daer na binnen Acht dagen ten weder-zijden lichten de Copyen van 't gene Geproduceert is; ende voorts schrijven by Reprochen ende Salvatiën van Veerthien dagen tot Veerthien dagen, ofte andersints employeren Reprochen ende Salvatiën van Rechten, indien het hun goetdunckt; alles preëmptoirlijck ende op verstekten, omme het selve gedaen, Recht ende Justitie Geadministreert te werden als naer behooren.

Naer renunciatie ende conclusie in Rechten, geen vordere productie toe te laten.

Geë Recht te doen, dan op gerecolleerde Attestatië:

LXXII. Egeen van Partyen en sullen naer 't gunt voorz is, toegelaten worden te doen Productie van eenige vordere Getuygen ofte Munimenten, 'ten ware onder beneficie van Requête civile, Partye adverfe daer op gehooft, de selven daer toe by de Kamere wierden geadmitteert.

Als mede niet dan op principale Instrumenten, of Copyen van Secretariffen oft Notariffen.

LXXIII. Daer sal geen Recht gedaen worden op Attestatiën, niet Gerecolleert zijnde, 'ten ware de Getuygen over Zee, ofte overleden waren; in welcken gevalle by den Rechter daer op, na gelegentheyf van saken, sal werden gelet: op peyne van t'elckens in de Bussse te verbeuren Vijf en Twintigh stuyvers, 'ten ware nochtans soo, dat de selve Ongerecolleerde Attestatiën voor Gerecolleert by Partyen gehouden wierden.

De Procureurs gehouden alle Actens authentijcker Secretarier telichten.

LXXIV. Insgelijcks sal mede geen Recht gedaen worden, dan op principale Instrumenten ofte Copyen, by de Secretariffen ofte Notariffen van de Plaetsen daer de selve zijn gepasseert, geauthentijseert, 'ten ware de Kamere naer gelegentheyft van saken, anders souden mogen goet vinden.

Judiciële Acten over televeren.

LXXV. De Procureurs sullen gehouden zijn alle Acten, daer mede sy-luyden hem in schriftelijcke Proceffen sullen willen behelpen, ter Secretarier te lichten, geauthentijseert by den Secretaris ofte sijnen Substituyt.

Extract nevens grote Stucken over televeren, ofte ten minste te subregulerē, 't gunt ter sake is dienende.

LXXVI. De Procureurs sullen voortaan neerstelijck hebben te besorgen (niet alleen in schriftelijcke, maer oock in Verbale Proceffen, daer Partyen gestelt zijn op haer Bewijs, ende waer inne sy-luyden sullen Pleyten) dat de Judiciële Acten, behelfende de conclusie van den Eyscher, ende Verweerder, werden overgelevert, geteyckent by den Secretaris, ofte sijnen Substituyt, beneffens de andere Stucken, die in den Proceffe by de selve Partyen Geproduceert worden; sonder haer te mogen refereren tot de Notulen ter Rolle daer van gehouden, om het selvige aldaer opgesocht te worden: op een peyne van Dertigh stuyvers in de Bussse promptelijck te betalen, alvooren te werden gehooft.

Van 't furren van de Proceffen, en het bewaren der selven.

LXXVII. Soo wanneer eenige groote Geschriften, Stucken ende Munimenten, behelfende verscheide Poinsten, worden Geproduceert, sullen de Producenten van de selven gehouden zijn, by Extract apart, nevens de selve over te leveren 't gunt sy-luyden tot hare Intentie dienende, daer uyt willen Appliceren, ofte ten minsten Subreguleren de regels ende de woorden ter sake dienende, ende op de margine met een Nota sulcks te annoteren.

LXXVIII. De gesurneeerde Proceffen sullen trouwelijck bewaert, ende in een Cassse, daer toe gemaect, opgesloten werden, sonder yemanden daer toe Acces te geven;

geven; ende sal den Secretaris, het Furnissement opgenomen hebbende, den Sleutel der voorschreve Cassen worden bevolen; die misdien voor de Gefurneerde Stucken sal hebben te verantwoorden: ende dat niet voor Gefurneert aengenomen sal mogen werden, als die in sacken wesen sullen, ende buyten op een Francijntjent geteyckent, met den naem van den Advocaet ende Procureur die in de saken dienen, ende daer mede by zy Acte van gedient, dat de selve Gefurneert ende overgelevert zijn.

LXXIX. In cas van Proces Communicatoir, daer by de Kamere op de Requeste van den Aenlegger tijdt gepræfigeert is om te Rescriberen, ofte te Antwoorden, te Repliceren ofte Dupliceren, sal de Requirant ende de Gerequireerde respectieve gehouden zijn van de selve Requeste ende Rescriptien, met d'opgevolghde Apostille, Cotype aen malkanderen te laten volgen, binnen den tijdt van Vier en Twintigh uren; sullende voorts de Rescriptien, Replijcquen ende Duplijcquen, gemaect ende geleverd moeten worden binnen den tijdt by de Kamere, naer gelegentheydt ende meriten van de saken, te præfigeren; ende by gebreke van dien, sal den nalatigen door den Kamer-bewaerder werden geïnfinueert, om 't selvige als noch te doen binnen Vier en Twintigh uren: op peyne, dat andersints op het verfoeck ende Stucken van de Requirant Recht gedaen sal worden.

Van Proces
Communi-
catoir.

LXXX. Des sullen den Requirant ende Rescribent respectieve, gehouden zijn aen de Requesten, Rescriptien, Replijcquen ende Duplijcquen te Annexeren, soodanige Stucken ende Documenten, als sy-lyuden sullen meynen tot fundament van haer verfoeck ende defentie te dienen, om daer op, nevens het inleveren van de Duplijcque, sonder verder uytstel, Gedisponeert ende Recht gedaen te werden, 't en ware by de Kamere, uyt de gelegentheydt der saken, anders verstaen wierdt te behooren.

Bewijs-
stucken an
de Reque-
sten, Re-
scriptien,
enz. te An-
nexeren.

LXXXI. Partyen geappointeert wordende voor Commissarissen te compareren, sal Nominatie van de Commissarissen gedaen, mitsgaders tijdt ende dagh van de Comparitie gepræfigeert worden: Ende sal den Procureur van den Eyscher gehouden wesen 't voorz Appointement Commissoriael aenstonds, naer het scheidten van de Kamere, te doen extraheren, endeten spoedighsten te behandigen aen den genen van de Genomineerde Commissarissen, die d'eerste in Commissie sal wesen: gelijk de selven mede gehouden sal zijn 's daeghs te vooren Commissarissen van den gestelden dagh advertentie te geven, ende te waerschouwen, of de sake geaccommodeert is ofte niet: op peyne van Dertigh stuyvers te verbeuren, soo menighmael de selve daer van in gebreke zijn geweest.

Proceduren
voor Com-
missarissen.

LXXXII. Ende sullen de Procureurs, comparerende voor Commissarissen, gehouden zijn de Notulen, en de Acten Judiciël, die de selve op de Comparitie van nooden sullen hebben, telichten ter Secretarye, ende de Heeren Commissarissen de selve te exhiberen, sonder de Registers in de Vergaderinge te mogen brengen: op peyne dat anders niet en sal werden gebefoingeert: ende sullen Partyen, ofte hare Procureurs, des in gebreken blijvende, de kosten van de Comparitie ende Retardement promptelijck betalen, ende des hare Meesters niet in rekeninge mogen brengen.

De Acten
Judiciël
aen Com-
missarissen
over te
leveren.

LXXXIII. Item, soo wanneer by de Kamere ofte Commissarissen gestelt werdt een præcijfen dagh van Comparitie, op sekere peyne; en de Partyen ten gestelden dage niet en compareren, werden Commissarissen by desen geautoriseert, de Defaillantten te condemneren in de kosten van de Comparitie, ende het Retardement, oock de peyne paratelijck te doen Executeren door den Kamer-bewaerder, mitsgaders eenen anderen dagh van Comparitie te leggen, op gelijcke of swaerder peyne, tot haer discretie.

De Defail-
lantten van
comparitië
by Com-
missarissen
te condem-
neren.

Tot wat Somme de Kamere by Arreste wijst, mitfgaders der selver Sententien onder cautie, zijn executabel.

Wanneer Sententie te pronunciëren.

De Sententien waer te stellen, ende wat de selven moeten inhouden.

Van Executie van Sententien.

Maniere van Procederen by Executien in Actien Personeel, van Meubelen Goederen.

Onroerende Goederen, &c.

LXXXIV. In saken niet meer bedragende als Vijftigh guldens, sal de Kamere wijzen by Arrest, ende sullen mitdien foodanige Vonnissen geenderhande Provocatie onderworpen wesen; behoudelijck dat de selve niet en hebben eenige sequele van infamie, ofte van andere merckelijcke praëjuditie: Ende alle vordere definitive Vonnissen, sullen by provisie, ende onder Cautie Executabel zijn, ter Somme van Drie hondert guldens; niet jegenstaende Oppositie ofte Appellatie, ende oock verleende provisie ende inhibitie van den Hove, ende sonder praëjuditie der selver.

LXXXV. De Kamere sal terstont, naer dat de sake is geïnstrueert, ende 't Proces gefurneert, hare Sententie pronunciëren, sonder de selve te mogen uytstellen meer als eens Veerthien dagen in eene sake.

LXXXVI. De Sententien ende Appoinctementen op de Pleydoyen te geven, sullen gestelt worden niet in de hier boven meer gementioneerde Pleyt-Rolle, maer in de respectieve ordinarij Rollen, yder naer de nature van de saken: Ende sullen generalijck alle Sententien, by de Kamere te geven, inhouden condemnatie, ofte absolutie in 't geheel ofte deel van 't gunt ge-eycht wordt, ende voorts condemnatie ofte compensatie van kosten, sonder dat de Kamere gebruycken sal de Clausule van den Eysch, ende conclusie te ontseggen, sulcks ende in dier voegen als de selve is gedaen, ende genomen, ofte diergelijcke.

LXXXVII. Alle Sententien Interlocutoir ofte Definitive, daer by yemandt Gecondemneert is eenige Penningen te betalen, ofte Namptiseren, sullen naer Thien dagen, soo verre daer van niet is Geappelleert, in saken daer het toegelaten is 't Appelleren, worden Ge-executeert in manieren hier naet volgende:

LXXXVIII. Den Kamer-bewaerder sal hem met het Vonnisse vinden aen den Persoon, ofte ter woon-plaets van den Gecondemneerden; ende den selven, indien het voorsz Vonnis is Definitief, simpelijck; ende indien 't selve is Interlocutoir, ofte Provisioneel (mits alvorens gestelt, ende aen de Gecondemneerden gepresenteert ende overgelevert zijnde sussante Acte van Cautie de *restituendo*, 't gunt in de provisionele Condemnatie is begrepen, met de Interesten van dien, indien ten principalen bevonden mochte worden sulcks te behooren) Sommeren binnen Vier en Twintigh uren te betalen; de Vier en Twintigh uren overstreken zijnde, in gevalle egeene betalinge en wordt gedaen, sal de voorsz Kamer-bewaerder andermael, by Renovatie, voldoeninge van de voorsz Sententie versoeken; ende blijft hy noch in gebreke, sal den Officier in Arreste ofte bewaerder-handen nemen de Meubelen ende Haeflijcke Goederen, voor 't achter-wesen van den Triumphant, 'ten ware de Gecondemneerde eenige Meublen ofte Immeuble Goederen bewese, daer aen hy begeerde de Executie gedaen te hebben: welcke aangewesen Goederen by den Kamer-bewaerder in Arreste genomen sullen worden, ende de Acte van dien by Twee Schepenen onderteykent, mitfgaders den Gecondemneerde daer van geïnfinueert; ende sullen naer de Ses dagen, ende een Merckt-daeghs Gebodt, de voorsz Meublen ten meesten profijte worden verkocht.

LXXXIX. Ende soo verre de betalinge, yut de Penningen van de voorsz Meublen Geprocedeert, niet en mach worden gedaen, sal de voorsz in Arrest stellen, eerst de eygen onroerende Goederen van den Gecondemneerde, ende daer na de Chijs-Goederen ende Erf-Pachten, mitfgaders de Vruchten van den Leene succesvelijck, ende ten laetsten de Leen-Goederen selve, tot het achter-wesen toe, ende de selve openbaerlijck daer na met Vier Merckt-daeghs Geboden Verkoopen, om gereedt Geldt, ofte op foodanige Termijnen als Schepenen, tot de Verkoopinge Gecommitteert, om redenen sullen goedt vinden: Wel verstaende, dat soo wanneer eenige

eenige Huysen , Landen , ofte andere Goederen verkocht worden voor verloope Kustingen , dat alsdan soo vele Penningen gereedt bedongen sullen worden als verlooppen zijn , ende die reste op gelijcke dagen als de resterende Kustingen verschijnen , 't en ware dat Partyen , te weten , den Crediteur met den Debitteur , ofte de gemeene Crediteurs , op langer dagen anders accordeerden ; ende sullen den Kooper , by den Gerechte, Brieven van Decreet geleverd worden.

XC. Ende soo verre alle de voorz Goederen noch niet suffsant en zijn , sullen alsdan in Arreste gestelt werden alsulcke inschulden , als den gecondemneerde heeft , dewelcke naer een Merckt-daeghs Gebodt Verkocht sullen werden , om greeet Gelt , (als vooren) aen de meest daer voor biedende.

XC I. Ende alle de Goederen , Meublen , Immeublen , ende Crediten des gecondemneerdens , in de Jurisdictie deser Stede gelegen , Verkocht zijnde , soo verre de selven als noch niet en mogen strecken , ende den selven gecondemneerden andere Goederen heeft , buyten de Jurisdictie deser Stede , soo sal binnen 's Jaers , naer date van de Sententie , by Letteren *requisitoir* , aen den Rechter , daer onder de Goederen gelegen zijn , versocht worden , omme daer aen , by Executie ende Verkoopinge , 't vorder achter wesen te verhalen , met de kosten daer omme gedaen.

XC II. Ende soo verre alle des gecondemneerdens Goederen , tot voldoeninge van 't achter wesen niet en mogen volstrecken , sal den gecondemneerde verskert ende in Gevangnisse gestelt ende gehouden worden op Ses sluyvers Daeghs , sonder meer , ter tijdt toe hy den Triumphant sal hebben voldaan , ende gecontenteert.

XC III. Alle Vonnissen in Actien reële gewesen , daer by den Aenlegger eenige Huysen , Landen , ofte Goederen toegewesen zijn , ende daer van niet geappelleert en is , sullen insgelijcks , naer de Thien Dagen na de Pronunciatie , in manieren hier naer volgende , worden ge-executeert.

XC IV. Den gecondemneerde , en oock den Occupateur van de toegewesen Goederen , sullen by den Kamer-bewaerder gesommeert worden , binnen Drie Dagen hare handen te trecken , ende ledigh te maken van de toe-gewesen Goeden , ende daer mede den Triumphant te laten bewerden ; ende by soo verre sy het selfde binnen de voorz Drie Dagen niet endoen , soo sal daer na , in presentie van Twee Schepenen , den gecondemneerde , ofte Occupateur , metter daet daer uyt gestelt , ende den Triumphant daer inne gestelt worden.

XC V. Alle Vonnissen , daer by yemant gecondemneert is Rekeninge , Bewijs , ende Reliqua te doen , ofte eenigh ander feyt te presteren , ende daer van niet geappelleert en is , sullen naer Thien Dagen , ende naer voorgaende Sommatie , als vooren , ge-executeert worden als hier naer volght :

XC VI. Den gecondemneerde sal gegijfelt worden in sekere Herberge , op een peyne van Thien guldens ; ende soo verre hy niet en Compareert ten gestelden dage in de Gijfeling , sal hy aldaer by den Officier gesocht worden ; ende den Officier hem niet vindende , sal voorts geapprehendeert , ende geleydt worden op Ses sluyvers Daeghs , tot sijnen kosten ; ter tijdt toe hy voldaan sal hebben 't gunt daer in hy gecondemneert is , ofte den Eyscher gecontenteert.

XC VII. Ende soo verre hy in Gijfeling in der Herberge Compareert , ende Veerthien dagen aldaer geweest zijnde , niet en bewijst van sijne Diligentie , omme te voldoen daeromme hy Gegijfelt is , tot contentement van den Gerechte , sal in Apprehentie ende Hechtenisse gestelt worden , op Ses sluyvers Daeghs , als vooren.

XC VIII. Ende by soo verre den gecondemneerde een Maent in Hechtenisse ge-

Dddd 3

weeft &c.

De Gegijfelde binnen Veerthien dagen niet voldoende , in Hechtenis stellen. Wanneer 't feyt , in de condemnatie begrepen , getaxeert , ende tot een pecuniële Somme geredigeert wort.

Wanneer menSchuld in Arreste neemt.

Hoe men by Executie sal Procederen , op Goederen gelegen buyten de Jurisdictie.

Wanneer de gecondemneerde in Gevangnisse gestelt mach werden.

Manniere van Procederen by Executie , in Actien reële.

Binnen wat tijdt de gecondemneerde gehouden is sijn handen te trecken van de Goederen , den Triumphant toegewesen.

Executie van Sententien , inhoudende condemnatie , om te doen Rekeninge , Bewijs , en Reliqua , of eenigh ander feyt te presteren Gijfeling , &c.

weest zijnde, de Condemnatie niet en voldoet, sal den Triumphant aen de Kamere mogen verfoeckèn, dat het feyt, ofte het werck in de Condemnatie begrepen, getaxeert, ende tot pecuniele Somme geredigeert worden sal; waer toe aen den geaprehendeerde behoorlijcke Declaratie overgelevert, ende den tijdt van Veerthien Dagen gegunt sal worden, omme daer tegens te Debatteren; ende den Triumphant hebbende de Taxatie van de Kamere, sal sijne Executie mogen doen, op de manieren als hier voren, ten aensien van Liquide Condemnatie in gelde bestaende, is geordonneert; blijvende den gecondemneerde evenwel in Hechtenisse, tot dat de Executie gedaen, ende den Triumphant voldaan sal zijn.

Dese Ordonnantie op 't Buffet te leggen,

X C I X. Ende op dat dese Ordonnantie præcisijelijck mach worden onderhouden, sal de selve, tot dien eynde, alle dagen op het Buffet geleght werden, op dat yemant hem daer op sonderende, deselve aenstonds naer gesien mach werden; sullende ten selven eynde, niet alleenlijck den Secretaris, maer oock den Pensionaris præsent zijnde, sorghvuldighlijck hebben te letten, dat by Partyen, der selver Procureurs, of oock yemand anders, niet en werde ondernomen ofte gedaen, 't gunt jegens de selve Ordonnantie strijden, ofte tot Infractie van de selve strecken soude: Ende soo dickmaels sy-luyden yets ter contrarie mochten remarqueren, sullen de selve respectivelijck gehouden wesen mijn Ed. Heeren voornoemt, daer van aenstonds te adverteren, op dat daer inne naer behooren mach worden geremedieert.

d' Interpretatie, Ampliatie van desen, de Kamere gereferveert.

C. Blijvende middelerwijle d' Interpretatie, Verminderinge, ofte Vermeerderinge van desen, aen mijn Ed. Heeren van den Gerechte voorz.

Jaerlijcks dese Ordonnantie te revideren.

C I. Tot meerder verfekertheyt, dat dese jegenwoordige Ordonnantie punctuelijck mach werden achtervolgh, sal de selve alle Jaers, op den eersten Recht-dagh in Octobri, werden geresumeert, omme verbeterd te werden naer gelegentheydt van saken: Ende sullen d'Advocaten, Procureurs, ende alle anderen, ten dienste van de Justitie vacerende, voortaan, op den derden Recht-dage in de selve Maent Octobri, Compareren in de Kamere op de Rolle, ende aengehoort hebbende de Lecture van dien, sullen eerstelijck Schepenen, Pensionarissen, Secretaris, sijnen Substituyt, ende andere Ge-eede Clercquen, by den Ed. Heere Schout gesommeert werden, dese Ordonnantie naer te komen, ende doen achtervolgen, op den Eedt, daer mede sy-luyden aen de Stadt verbonden zijn, ende daer na den Eedt by d'Advocaten ende Procureurs werden gerenoveert, waer van de Formulieren respectivelijck hier na volgen, op den voorz derden Recht-dagh, by soo verre de selve in de Stadt zijn, ofte andersins 's daeghs naer dat sy-luyden in de Stadt gekomen sullen wesen: op peyne van Dertigh stuyvers, te betalen promptelijck in de Busse.

Formulier, van den Eed der Advocaten ende Procureurs.

Dat Sweere Ick, Dat Ick den Schout, Borgermeesteren, Schepenen, ende andere Magistraten, in allen plaetsen, bewijfen sal Eere, Reverentie ende Waerdigheyt; dat Ick niet Dien en sal in eenige Saken die Ick wete onrechtveerdigh te zijn, het zy dat my blycke van de onrechtveerdigheyt van dien, in 't beginnel van den Proceffe, ofte daer na; dat Ick neerstelijck ende getrouwelijck mijne Meesters sal Dien en; dat Ick my te vreden sal houden met den Taxe van mijn Ed. Heeren in 't regard van mijne Salaris, dat Ick niet en sal soecken eenige onbehoorlijcke Uytwegen ofte Dilayen; dat Ick geen overkomste maken en sal om Deel ofte Part in de sake te hebben; dat Ick niet en sal dienen in Saken daer by eenige Privilegien, Handvesten, Oude Herkomen deser Stede Statuyten, ofte Ordonnantien van de Kamere Geimpugneert souden mogen worden;

den; nemaer deselwige Privilegien, Handvesten, Oude Herkomen, ende Ordomantien van de Kamer voor te sullen staen, ende beschermen naer vermogen mijnen Dienst, ende specialijck onderhouden d'Ordomantie op 't stuck van de Iustitie, voor de voorsz Kamere gemaect; Ende woorts dat Ick my in, ende over al dragen sal als een goet, eerlijck, ende getrouw Advocaet, ofte Procureur gehouden is te doen:

Soo waerlijck moet My God Almachtigh helpen.

Formulier, van den Eed der Clercquen ter Secretarye binnen Dordrecht.

IK Zweere, Dat Ik, als Clercq ter Secretarye wesende, de Secretarissen sal dragen Respeet, ende Eerbiedigheyt; Den Heere Schout, Borgermeesters, ende Regeerders dezer Stede bewijzen, in allen plaatsen, Reverentie ende Waardigheyt; alle Secreten, van de Kamere, Secret hou-den, ende niet Reveleren; De Registrers, my bevolen by de Secretarissen, trouwelijcken houden, ende de Besoingnes, daar uyt Resulterende, verantwoorden; Dat Ik de Luyden, ter Secretarye te doen hebbende, niet en sal Exactioneren, maar my te wreden houden, met het gunt my ter sake van mijn Salaris, by de Secretarissen, werd toegevoegd; ende 't Salaris ter Secretarye Geordonneerd, trouwelijcken aan de Secretarissen verantwoorden; De Secretarye trouwelijcken bewa-ren, ende waar nemen; mitgaders d'Executien van de Vonnissen, beoorlijcken Assiseren; ende d'Ordomantie op 't Stuck van de Iustitie, voor de Kamere Iudiciële deser Stede gemaakt, achtervolgen:

Zoo waarlijck moet My God Almachtigh helpen.

Lijste, van het Salaris der Secretarye deser Stede Dordrecht.

Sal betaelt worden,

- V**oor het Tafelen, het zy in de Binnen ofte Buyten-Rolle: Item, in den Binnen-gedinge, mitgaders van alle Præsentatiën, loo dickmael de sake dient, **1** stuyver.
 Voor het teyckenen van een Acte van Cautie, Protest, Eedt, ende diergelijke, **2** stuyvers.
 Voor een Tol-brief, **2** stuyvers.
 Voor aenteyckenen van een Appel ofte Reformatie, **2** stuyvers.
 Voor aenteyckenen van aengebrachte Schulden, **2** stuyvers.
 Voor een Verly van willige Condemnatie, **2** stuyvers.
 Voor een Executorye, **2** stuyvers.
 Voor een Constitutie op een Procureur, *ad lites* aen te teyckenen, **3** stuyvers.
 Voor een Borgermeesters Brief, **3** stuyvers.
 Voor een ordinaris Apostille op een Requeste, **6** stuyvers.
 Ende **4** stuyvers van een Apostil van Borgerfchap, daer inne begrepen het binnen geven van de Requesten.
 Voor Copyen met Artijckelen, voor elck blad **3** stuyvers.
 Voor 't schrijven ende teyckenen van Depositiën der Getuygen, voor elck blade **4** stuyvers.

Voor

- Voor alle Copyen, ende andere Schrifturen, sonder Artijckelen geschreven, voor elck blad 4 stuyvers.
- Voor Aften van Cautie, Eedt, Protest, niet grooter als een blad, 4 stuyvers.
- Voor een Aste van willige Condemnatie, 6 stuyvers.
- Voor een Aste uyt het Gedingh, 6 stuyvers.
- Voor een Aste van Vonnis, daer geen Appel op is geteyckent, 6 stuyvers.
- Voor een Landt. Poorters Brief, 6 stuyvers.
- Voor een Zout Brief, 6 stuyvers.
- Voor een simpele Attestatie, onder 't kleyn Zegel, 6 stuyvers.
- Voor een Brief, ten versoecke van Partyen, onder het Stadts Zegel, buyten Zuyd-Hollandt, binnen den Reforte van Dordrecht, 8 stuyvers.
- Voor een Extract uyt het Register van Erf-Brieven, Rente-Brieven, Kustingh-Brieven, ende diergelijcke, 10 stuyvers.
- Voor een Recolement, 10 stuyvers.
- Voor een Sententie, mette Aste van Appel, t'samen 10 stuyvers.
- Voor een Procuratie in Papier, 't zy weynigh, ofte veel Perfoonen begripende, 12 stuyvers.
- Voor een gemeene Certificatie, 12. stuyvers.
- Voor een *Vidimus*, 12 stuyvers.
- Voor Apostillieren van een ordinaris Rekeninge, 12 stuyvers: maer indien de selve extraordinaris groot mochte bevonden worden, naer gelegentheydt.
- Voor een Certificatie daer op Paspoorte versocht wordt, van elcke Perfoon 14 stuyvers.
- Voor alle Huys- ofte Erf-Brieven, Kustingh-Brieven, Transport-Brieven, (boven het Recht van Schepenen, ende het Zegelen, zijnde 8 stuyvers) 1 gulden 8 stuyvers.
- Voor een Brief van Recommandatie, 15 stuyvers.
- Voor een Brief Requisitoriaal, 15 stuyvers.
- Voor een Publicatie ofte Kleppinge, 16 stuyvers.
- Voor een Decreet-Brief, 2 guldens.
- Voor een Sententie van Praeferentie, 2 guldens.
- Voor alle Penningen, ten Comptoire ofte in de Consignatie komende, het zy van Namptissementen, ofte van Koop-Penningen van Huysen by Decrete, daer onder begrepen Renten op de Huysen staende, den t Sestighsten Penningh.
- Ende sal den Secretaris voortaan gelast zijn, de Curateurs der Desolate Boedels aen te porren, om ter bequamer tijdt hare Rekeningen te moeten doen, tot conservatie van yders gerechtigheydt.
- Van geconsigneerde Obligatien of Rente-Brieven, en diergelijcke, die by forme van Sequetrage ter Secretarije sullen werden gebracht, van elcken Brief van Drie Hondert guldens, ende daer onder, 10 stuyvers: Van boven de Drie Hondert guldens, tot Ses Hondert incluyt, 20 stuyvers: Van Brieven boven de Ses Hondert guldens, van elck 30 stuyvers.
- Des en sullen de Clercqven, onder decksel van Expeditie ofte andere Praetexten, de goede Luyden niet mogen afvorderen boven 't gene hier vooren is gesteldt; alsoo alles wat de Clercqven voor desen plegen te genieten, begrepen is in den Taxe hier vooren geroert: Onder beneficie van de welcken den Secretaris de selve Clercqven gehouden is, tot sijnen kosten, de Stadt af te houden: Maer in cas van eenige oude Registers te moeten doorsoecken, om eenigh Instrument daer uyt te trecken, sullen van

van yder Jaer, boven de Twee Jaren gaende, genieten eenen fluyver, tot Twintigh Jaren incluys, ende voorts tot discretie van den genen des verfoeckende.

Eyndelijck sal den Secretaris voor het Papier, dat ge-employeert werdt tot Instrumenten, voor ende van wegen de Stadt, ende de Godts-huyfen ('t welck hy gehouden sal zijn te leveren :) Item, voor Wekelijck uyt te doen trecken de Partyen, in de selve Weke ter Kamere gediend hebbende, met de Termijnen by de selve gehouden, mitfgaders voor de Besoingnien over het Zetten van den Broode, Wekelijck vallende, genieten t'samen Hondert guldens.

Wat het Salaris van de Advocaten deser Kamere aengaet, het selve wordt gelaten by den Taxe daer van te Hove gemaect ende geüfleert.

Lijste, van het Salaris der Procureurs.

Voor Retenue, van een sake boven de t'Sestigh guldens, 12 fluyvers.

Als 'er Reconventie wordt gedaen, 12 fluyvers.

't Welck oock alfoo sal genoten werden in saken daer realijcken, ofte andersints tot eenige gerechticheydt gecontendeert werdt, daer onder mede begrepen alle saken van Injurien.

In saken van minder Somme voor Retenue, 6 fluyvers.

Alle Termijnen, daer by de saken niet simpelijck werdt gestelt in state, 6 fluyvers,

Ende de sake simpelijck in state gestelt werdende, 3 fluyvers.

Alle ordinaris Comparitien voor Commissarissen, ende van andere Besoingnes, 15 fluyvers.

Voor 't grosseren van alle Schrifturen, van 't blad 2 fluyvers.

Voor 't maken van Schrifturen, van 't blad 4½ fluyver.

Voor 't furneren van de Stucken, 6 fluyvers.

Voor 't maken van Declaratien van kosten, van 't blad 3 fluyvers.

Voor 't Recht van de Sententien definitive, in saken boven de Hondert guldens, 12 fluyvers.

In saken beneden de Hondert guldens, 6 fluyvers.

Van een Pleydoye, in saken van t'Sestigh guldens, ende daer beneden, tot Vijf-en-Twintigh guldens, 12 fluyvers, ende daer beneden niet: ende boven de t'Sestigh guldens, 18 fluyvers.

Reglement, op het houden van de Rolle, van den Heere S C H O U T der Stadt Dordrecht.

I. Eerstelijcken sal by den Heere Schout, ofte Officier, gehouden werden twee Rollen, te weten, eene Criminele, ende eene Civile ofte dagelijcksche Rolle, waer op Getafelt sullen werden alle saken naer der selver nature, waer over d'Heer Officier Actie sal willen Instituëren: dat is, Extraordinaris saken, ofte Criminele, daer tot eenige Lijf-straf, Confiscatie, Bannissement, Infamie, ofte diergelijcke soude mogen werden g'concludeert, op de Criminele; en de Civile ofte Ordinaris

Twee Rollen te houden, eene Criminele, en eene Civile, en wat zaken daar op te Tafelen.

saken, spruytende uyt Ordonnantien, Placcaten, &c. waer uyt tot eenige Breucken, Mesusen, ofte tot Pecuniële correctie geconcludeert werdt, op de Civile, ofte Ordinaris Rolle.

Criminele Rolle vermag alle Recht-dage voor te komen.

II. d'Heer Officier sal vermogen alle Recht-dagen sijne Criminele Rolle te laten voor komen, ende die saken doen dienen Extraordinaris, in dier voegen, ende soo sulcks tot noch toe gebruyckelijck is geweest; ende oock des noodts, daer toe Extraordinaris Recht-dagen te versoeken.

Civile of Ordinaris Rolle alle Dingsdage præcise.

III. Ende sullen alle saken van den Heer Officier, op de Ordinaris Rolle dienen Wekelijck, alle Dingsdagen præcise, voor alle andere Rollen, 't en ware in saken van Arrest, ofte daer andersints, omme redenen, by den Ed. Gerechte goedt gevonden soude mogen werden.

Dagvaerde opte zelve, binnen wat tijde en maniere te doen. Antwoorden, Vol-dingē, enz.

IV. d'Heer Officier, ofte des sels Substituyt, yemandt ter sake van Breucken, ofte Mesusen, als voorz staet, willende doen Dagvaerden op de voorz Ordinaris Rolle, sal gehouden wesen aen den Eyschden, ofte t'sijnder woonstede, nevens de Citatie, te laten Copye van den Eysch, waer af, ten dage dienende, by Relaes van den Kamer-bewaerder sal moeten blijcken: op peyne dat andersints de Citatie gehouden sal werden voor niet gedaen te zijn; ende sal de selve Citatie moeten geschieden ten minsten Drie Dagen voor den gepræfigeerden Recht-dagh, soo verre het Borgers, ofte Ingezetenen deser Stede soude mogen aengaen; Ende Buyten-luyden rakende, by forme van Arrest, minder tijdt naer gelegentheydt van saken: Ende sal den Gedaeghden Comparerende, alhoewel by hem het Feyt soude mogen werden ontkent, gehouden zijn staende Rolle te Antwoorden, ende de sake te Voldingen; ende in cas van de voorz outkentenisse, willende de Negative by Contra-verklaringe bewijfen, mogen tijdt versoeken van Acht, ofte uytterlijck Veerthien dagen, mit-gaders Copye, van 't gene waer op den Heer Officier sijnen Eysch funderende is, omme alsdan afgedaen te werden.

Verleenen van Comparuit.

V. d'Heer Officier, ofte sijnen Gemachtighden, niet Comparerende, sal jegens hem verleent werden Comparuit, ende Absolutie van de Instantie, sonder dat nochtans de Actie daer door sal wesen gemortificeert; ende sulcks de sake wesende van eenige Consideratie, Crime, ofte van quade Consequentie, by den Heer Officier sal moeten werden vervolght, sonder van des te doen te blijven in gebreke.

Officers saken te gaen voor anderen.

VI. Ende sullen laerstelijcken alle saken van den Heer Officier, waer inne men Pleyten moet, voor andere, op de Pleyt-Rolle gestelt werden, 't en ware in cas van Arrest, ofte andere saken, die men omme der selver nature niet gevoegelijck konde uytstellen.

Aldus gedaen ende gearresteert, by mijn Ed. Heeren van den Gerechte, op den Thienden Maert, 1671.

Onderstond,

In kennisse van my,

Ende was geteyckend,

A. MUYS van HOLY.

Ten selven dage gesien het verfoeck van de gemeene Procureurs, ende ge-examineert het 4de Artijckel van de Ordonnantie op 't stuck van de Justitie ge-emaneert, hebben haer Ed. Achtbaerheden 't selve Artijckel geamplieert als volgt:

ENde sal niemant hem voortaan mogen vervorderen, voor welgemelte Kamere, ofte voor Commissarissen uyt de selve gecommiteert, als Procureur te occuperen, Dingtalen te houden, ofte eenige Verfoecken ter Rolle te doen, 't en ware hy by de gemelte Kamere in dier qualiteyt behoorlijk was geadmitteert, ende sijnen Eedt als Procureur hadde gedaen; ende sullen dienvolgende egeene Notarissen, ofte andere Persoonen, tot het waer nemen van yemandts saken voor de gemelte Kamere, ofte Heeren Commissarissen, ingelaten werden.

Niemand
zonder
Admissie
en voor-
gaenden
Eed als
Procureur
te mogen
occuperen.

Actum in supra:

A. MUYS van HOLY.

Ordonnantie, aengaende de Desolate-
en onder Beneficie van Inventaris, ge-aenvaerde Boedels binnen Dordrecht, den Resorte van dien: Mitsgaders in de Baronie, en Jurisdicctie van de Merwede voor vallende.

DE Staten van Hollandt ende West-Vrieslant doen te weten, Alsoo Ons vertoont is by den Borgermeester ende Regeerders der Stadt Dordrecht, dat die van den Gerechte der gemelte Stede in ervaringe gekomen zijnde, dat vele Luyden, dewelcke aldaer, ende in de Jurisdicctie van de Merwede waren komen te Failleren ofte Insolvent te werden, verscheyde Transporten, ende andere Acten passeerden, ten behoeve van soodanige Crediteuren, die sy luyden sulcks tot betalinge, ofte versekeringe van voorige Schulden, vergunden: Als mede dat vele Crediteuren dickmael met haer Capitaal ende verloope Intresten werden gepostponeert, ter oorsake dat ouder Hypoteccuen voor de selve, met dubbele Capitalen aen verloope Intresten, binnen de voorsz Stadt waren, ende noch wierden geprefereert, mitsgaders die eenich legaal Recht hadden, sonder de minstelimitatie van tijdt: Dat wijders oock, in 't regard van de Boedels onder Beneficie van Inventaris werdende aen-vaert, soodanigen praecijfen ordre niet wierde geobserveert, als ten dienste van de goede Ingesetenen was gerequireert; sreckende alle het selve tot merckelijck nadeel van de Crediteuren ende Geintresseerden: waer jegens de Supplianten, soo veel doenlijk was, trachtende te voorsien, te rade waren geworden te Keuren ende Statueren sekere Ordonnantie, ten desen annex, ende Ons reverentelyck te verfoecken, ten eynde het Ons mochte gelieven de voorsz Ordonnantie, door onse Souveraine Auctoriteyt, te approberen ende bekrachtigen, ende ten dien sine te verleenen de gerequireerde Brieven, in de beste forme, houdende de voorsz Ordonnantie als volgt:

E e e e 2

Ordon-

Ordonnantie , aengaende de Desolate , ende onder Beneficie van Inventaris , ge-aenvaerde Boedels binnen Dordrecht , den Resorte van dien , ende de Baronnie de Merwede.

I. **E**rstelijcken , sullen tot directie van de Desolate Boedels gecommiteert werden Drie van de dienende Heeren Schepenen , de welcke in de voorz Commissie continuëren sullen Vier achter een volgende Maenden , als wanneer Drie andere in der selver plaetse sullen succederen , soo dat yder van de Negen Schepenen in 't Jaer een Tour sal hebben van Vier der voorz Maenden , ende sullen over alle de Besoingnès geroepen werden een van de Secretarissen van Dordrecht , ofte een van hare Clercqnen.

II. De voornoemde Heeren Commissarissen sullen vergaderen , soo menighmael als het van noode wesen sal , ende daer toe beramen foodanige uren van den Dagh , dat de selve haer d'Administratie van de Justitie niet en komen t'ontrecken.

III. Over de Desolate Boedels sullen de Curateurs werden gestelt ende gecommiteert by de Ed. Heeren van den Gerechte , als voor desen.

IV. De respectieve Curateurs sullen aenstonds , ende alvoorens dat in eenige Functie treden , gehouden zijn te stellen suffisante Cautie voor haer Administratie , ten contentemente van de voornaemste Crediteuren , ofte Justificatie van de Heeren Commissarissen over de Desolate Boedels.

V. Als yemandt komt tot die ongelegentheydt , dat hy sijn Crediteuren niet en kan voldoen , ofte contentement geven , omme in sijnen Boedel te mogen blijven zitten , ofte als yemandt Insolvent komt te Overlijden , sal niemant van de Crediteuren den selven Boedel , buyten kennisse ende expresse ordre van den Edelen Gerechte , vermogen aen te slaen , ofte t'Administrenen , 't zy uyt krachte van Procuratie , Contract , Overkomste , Cessie , ofte Overgifte , Directelijcken ofte Indirectelijcken , hoe sulcks soude mogen werden gebaptiseert ; ende sullen de Actens ende Contracten van dien gehouden werden voor onwettigh , nul , ende van onwaarden , mitsgaders by de Ed. Heeren van den Gerechte Geprocedeert werden , tot het stellen van een Curateur , ofte Curateurs over foodanigen Boedel , tot nut ende oirbaer van de gesamentlijke Crediteuren.

VI. Edoch by aldien de gesamentlijke Crediteuren van een Insolventen ofte Desolaten Boedel , eenparigh te rade mochten werden , een ofte meer uyt den haren te gebruycken tot het Regeeren ende Beneficiëren van foodanigen Boedel , sal het selve aen haer by de Ed. Heeren van den Gerechte werden gepermitteert , mits dat daer toe van den selven Gerechte alvoorens speciale Auctorisatie ende Acte sullen moeten versoecken ende obtineren ; ende dat de selve daer nevens suffisante Cautie sullen stellen , tot behoef van den genen die in tijden ende wijlen bevonden mochten werden aen den selven Boedel mede ten achteren te wesen.

VII. Ende naer dien meer ende meer ondervonden werdt , dat eenige , met Schulden geinvolveert zijnde , uyt Maeghschap , Gunst , Affectie , ende andere Inclinate , ofte somwijlen oock tot haer particulier voordeel , aen yemandt van hare Crediteuren Verkoopen , Cederen , Transporteren , ofte Affecteren hare Goederen , soo roerende als onroerende , Actien ende andere Effecten , ofte eenigh gedeelte van de selve , blijvende den Transportant oock veel tijds de Getransporteerde Meublen *præcario* possideren ; streckende in frauden , ende tot merckelijcke præjuditie van de andere Crediteuren ; Soo werden verklaert , alle de Verkoopingen , Cessien , Transporten ,
ende

ende Affectatien, voor *invalidé*, indien den Debitour, na dat hy de voorz sijne soo roerende als onroerende Goederen, Actien, ofte andere Effecten, aen sijnen Crediteur sal hebben Verkocht, Gecedeert, Getransporteert, ofte Geaffecteert; ende dat in cas van Transport, de Meublen, buyten de macht ende bezit van den Transportant, in de Dominie van den Getransporteerden sullen zijn geweest, binnen Twee Maenden komt te Failleren, ofte als dan van insuffisantie overtuyght kan werden.

VIII. Soo wanneer eenigh Faillissement, ofte by Afterven Insolventen Boedel valt, ende tot kennisse van de Heeren Commissarissen van de Desolate Boedels komt, sullen de selve datelijck, 't zy datter een Curateur gestelt is ofte niet, door den Secretaris, ofte een van de Opper-Clercquen, (ten overslaen van twee van de voorz Heeren Commissarissen) alle de Goederen pertinentelijck doen Inventariseren, ende de selve, mitsgaders de Boecken ende Papieren, in den Boedel bevonden werdende, wel versekeren, ende in bewaerder handt doen nemen, soo ende gelijk bequaemst, ende ten meesten oirbaer van de Crediteuren, sal konnen geschieden.

IX. De voorz Inventarisatie ende Versekeringe gedaen zijnde, sullen de Heeren Commissarissen daer van aen den Edelen Gerechte kennisse geven, op dat by de selve, tot het stellen van een ofte meer Curateurs, soude mogen werden Geprocedeert: Welcke Curateurs haer uyterste debvoir sullen aenwenden, omme in versekeringe te krijgen alle de Goederen, Effecten, ende uytstaende Schulden, soo binnen als buyten dese Jurisdictie zijnde, den voorz Boedel concernerende.

X. Ende soo wanneer de Heeren Commissarissen oordeelen souden datter eenige appaentie was van Accoordt, tusschen de Crediteuren ende den Insolventen, ofte de vrienden van den Overleden, sal voor eenigen tijdt; ter discretie van de Heeren Commissarissen, gedilayeert werden tot het Verkoopen van de Goederen: Maer sullen middelerwijle de Curateurs alle diligentie aenwenden, omme d' uytstaende Schulden te innen, ende andere voordeelen te betrachten.

XI. Geen der voorz Accoorden sullen mogen werden aengegaen ende voltrocken, dan ten overslaen van de Heeren Commissarissen, ofte ten minsten Twee van de selve.

XII. Ende omme daer toe soo ordentelijcken te komen, sullen de Insolventen, haer Gemachtighde, Vrienden ofte Erfgenamen, tot Accoordt genegen wesende, haer hebben te adresseren aen de Heeren Commissarissen voornoemt, ende aen de selve over te leveren een perfecte Lijste, behelsende de Namen ende Woonplaetsen van alle de Crediteuren; met versoeck, ten eynde de gemelte Heeren Commissarissen gelieven te verleenen Auctorisatie, omme de voorz Crediteuren voor haer te doen convoceren t'eenen bequamen ende præcisjen Dage, het welck veyolgens door Insinuatie, Publicatie, Affixie van Billetten, ofte andere Notificatie, alomme naer gelegentheydt sal geschieden; Ende sal ten tijde van de Comparitie, sincere openinge ende verklaringe moeten werden gedaen van den staet ende gelegentheydt des Boedels, soo ten respecte van de baten als oock van de lasten, op dat met kennisse van saken aengegaen, ende opgericht soude mogen werden soodanigh Accoordt van betalinge van haer-luyder achter wesen, in 't geheel ofte deel, gereedt, ofte op termijnen, ende onder Cautie, als sy-luyden sullen konnen beramen ende eens werden.

XIII. In welke Accoorden 't minderdeel van de Crediteuren gehouden sullen zijn 't meerendeel, uytmakende de Drie Vierde-parten soo van de ongepræferreerde ende onversekerde Crediteuren als Schulden, te volgen, ende hun daer mede te conformeren.

XIV. Maer die Versekeringe, legael Recht, Pandt, ofte Borge hebben, sullen tot geen Accoordt geconstringeert mogen werden, ende de Borgen die alleen

perfonele Actie hebben tot haer Indemnityt, van gelijcke natuer, en Recht zijn als andere mede perfonale Crediteuren.

XV. Alle die hem als Crediteuren van eenigen Insolventen Boedel aen geven, sullen gehouden zijn haer Schuldte ende achter wesen te Justificeren voor de voorz Heeren Commissarissen, dewelcke, in cas van Questie, daer van rapport sullen doen aen de Edele Heeren van den Gerechte, omme by de selve daer over te werden Gesentencieert, 't zy met den Insolventen geaccordeert is, ofte niet.

XVI. Soo wanneer eenigh Accoordt gemaect, geschreven, ende by 't meerendeel der Crediteuren, conform de Requisites Articulo xij. gespecificceert, onderteeckent sal zijn, sullen des geaccordeerdens Boedel, ende Goederen metter daet zijn, ende werden ontslagen, ende de selve gestelt in voorige Vryheydt, omme te mogen handelen, ontfangen, ende uyt geven, in voegen als voor dato van de Insolventie; mits betalende de gevallen kosten, ter discretie van de Heeren Commissarissen.

XVII. In 't maken van de Accoorden sal oprecht moeten werden gehandelt, ende den eenen Crediteur voor den anderen niet mogen werden gegraticceert, ofte by yemant, buyten ende boven het gemaecte Accoordt, directelijcken, of indirectelijcken, yets werden genoten, op peyne van nulliteyt van het gemaecte Accoordt, met den Insolventen aengegaen, indien 't meerendeel van de Crediteuren, als vooren, sulcks goedt vinden, ende anders niet, mitigaders daer en boven arbitrale correctie; ende in 't reguarde van den Crediteur, die 't meerder soude hebben bedongen ofte genoten, van te verliefen sijn geheel Recht ende Actie, ten profijte van de andere Crediteuren; ende sullen de respectieve Crediteuren, des verfocht werdende, gehouden wesen voor de Heeren Commissarissen, haer dien aengaende ter goeder trouwe te suyveren, op peyne als vooren.

XVIII. Als eenigh Accoordt gemaect, ende by 't *necessair* meerendeel der Crediteuren geteeckent sal zijn, sullen den Geaccordeerde, ende sijne Borgen, ten behoeve van de Crediteuren, die den Accoorde noch niet en hebben geteeckent, gehouden zijn op de gestipuleerde tijden, soo veel als naer *rato* van 't achter wesen van de selve Crediteuren behoort, te furneren aen de Heeren Commissarissen, Secretaris, ofte daer de selve anders souden mogen Ordonneren, ten eynde die Crediteuren, soo haest sy den Accoorde mede komen te teekenen, 't selve alsdan sullen kunnen ontfangen.

XIX. Ende indien eenige Insolventen, ofte der selver Erfgenamen, bevonden werden voor, ofte ten aengaen van 't Accoord, ter quader trouwe, ofte bedriegelijck gehandelt te hebben in 't verbergen van Boecken ende Chartres, in 't achterhouden van Goederen, uytstaende Schulden, in 't Transporteren van eenige der selver, in fraude van de gemeene Crediteuren, of andersints, de selve sullen van 't opgerechte Accoordt zijn vervallen, ende daer en boven gestraft werden naer exigentie van saken.

XX. Die hun by *collusie* met den Insolventen, of voorbedachtelijcken, ende tegens hem beter weten, aengeven ende bekent maken als Crediteuren, sonder nochtans Crediteuren te zijn, ofte tot meerder Somme als sy deughdelijcken moeten hebben, omme daer door te soecken het voordeel van den Insolventen; ende het nadeel van de Crediteuren, sullen als bedriegers gestraft, ende boven dien gecondemneert werden, alle de Crediteuren van den Boedel, als eygen Schuldte, te betalen.

XXI. Soo haest de Heeren Commissarissen sullen oordeelen geen apparenie tot Accoordt te zijn, sullen de Curateurs datelijck moeten Procederen tot het Beneficiëren ende Verkoopen van alle de Goederen ende Effecten, doende in 't reguarde van de onroerende sulcks ten overstaen van de Heeren Commissarissen.

XXII. 't Welck gedaen zijnde, fullen de Curateurs der selver Rekeningen moeten vaerdigh maken, niet tegenstaende de Koop-penningen noch niet betaelt souden mogen zijn: Ende fullen de Heeren Commissarissen een dagh vast stellen tot het hoo-ren van de Rekeningen, ende het houden van de Præferentie ende Concurrentie; tegens welcken dagh de Crediteuren, onder dit Resort woonende, by ordinaris Citatie, ende daer buyten woonende by aenschrijvens, ende de onbekende door Publicatie ofte Affixie van Billerten, met behoorlijk interval van tijden, gedagh-vaert fullen werden, omme der selver Namen, Actien, ende Præsentien, tot Præferentie, ofte Concurrentie, aen te geven.

XXIII. Den beraemden dagh gekomen, ende de Rekeninge gesloten zijnde, fullen de Heeren Commissarissen Procederen tot het Examineren van yders Schult ende Recht van Præferentie, ende vervolgens debyoir doen, omme de comparerende Crediteuren te accorderen; ende sulcks niet willende vallen, fullen die gene, dewelcke malkanderen niet en konnen verstaen, geordonneert werden, yder binnen Veerthien dagen een Eysch van Præferentie over te leveren, in handen van de Heeren Commissarissen, met de Stucken ende Munimenten daer toe dienende, onder behoorlijcken Inventaris: op peyne dat die gene, van wiens zijde bevonden sal worden binnen den voorz tijd niet gedient te zijn, verstaen sal worden van sijn sustinne gedefilteert te hebben; ende dat op den Eysch ende Stucken, by de andere Præterendentes overgelevert, alleen Recht gedaen sal worden: Des fullen de gene die d'overgeleverde Eyschen van Præferentie willen Disputeren, binnen Acht dagen daer naer mogen lichten Copey van de voorz Eyschen ende Stucken, omme daer op binnen Veerthien dagen daer aen volgende te schrijven by Debat, sonder dat daer toe verder dagh verleent, ofte Termijn gehouden sal worden; maer sal de sake, met het verloop van de voorz Vijf weken tijds, gehouden werden in state van wijsen gebracht te zijn.

XXIV. De Heeren Commissarissen van de Desolate Boedels, fullen de Stucken van den Processe, in cas van Præferentie, wel Examineren, ende dan ter Kamer Judiciël over brengen, omme op der selver Rapport by de gemelte Kamere gedecideert te worden; ende fullen soodanige Vonnissen by provisie hare Executie hebben, onder suffisante Cautie, ende dat onyvermindert, ende sonder præjuditie van verdere Provocatie.

XXV. Naer de Pronuntiatie van de voorz Vonnissen, in cas van Præferentie, sal by de Heeren Commissarissen Geprocedeert werden tot het maken van den Staet van Præferentie, ende Repartitie tusschen de Crediteuren, sonder dat gewacht sal worden dat alle de Penningen vervallen ofte ingekomen fullen zijn; ende fullen die gene, die gevonden werden voor andere geprefereert te zijn, by ordre geadmittleert werden, haer Actie onder Cautie te mogen lichten, ende sulcks vorderen uyt de eerste ende gereedste Effecten ende Inkomsten: Ende fullen de overschietende Penningen onder de Concurrenten gedistribueert ende uytgereyckt werden Pondts Pondts gelijk, onder gelijcke Cautie. Doch fullen evenwel de Crediteuren, wiens Recht naderhandt eerst op komt, mitgaders die gene, tot welckers kennisse het houden van de voorz Præferentie, ende Concurrentie niet en soude mogen zijn gekomen, naderhandt vry staen eenen nieuwen Dagh van Comparitie te versoecken, omme tot haren kosten als noch op de Præferentie, ofte Concurrentie te mogen werden gehoord.

XXVI. Als eenigh Huyr-man van Huys ofte Wooninge komt te Failleren voor de Vier laetste Maenden van 't loopende Jaer Huyre, sal met de Expiratie van 't selve loopende Jaer, de Huyre gehouden werden te Expireren, ende den Eygenaer van dien 't voorz Huys ofte Wooninge, als uytter Huyre, wederomme aen hem nemen;

maer

maer soo het Faillissement valt binnen de Vier laetste Maenden van 't loopende Jaer, ende dat het contract van Huyre, naer 't eyndigen van 't selve Jaer, noch quame te geduren, sal de voorsz Huyre dan noch continuëren Ses Maenden, naer Expiratie van 't opgemelte loopende Jaer: Ende sullen de Eygenzaer, op de Goederen op haren bodem bevonden, geen verder Recht van Praferentie hebben dan by 't eerste geval, tot het loopende ende een-staende, ofte te vooren verschenen Jaer Huyre; ende by het tweede ofte laetste geval, een half Jaer daer en boven, sonder meer, ende vervolgens met 't gunt de selve dan noch soude mogen te kort komen, met d'andere personele Creditoren moeten concurreren.

XXVII. In toekomende sullen de Renten ende Intresten van Kustingh-Brieven, Schult-Brieven, ende generalijcken van alle andere Gehypotheecqueerde Capitalen, niet verder gepraferereert werden dan tot twee verschenen ende eenloopend Jaer, t'samen makende Drie Jaren Renten ofte Intresten, ende met haer meerder achter wesen alleen maer Recht tot concurrentie hebben: Maer sullen de Verpondingen, Haertstede-gelden, ende andere, soo Ordinaris als Extraordinaris Lasten, by de Ed. Groot-Mogende Heeren Staten van Hollandt ende West-Vrieslant op de vaste Goederen alreede gestelt, ende noch te stellen, werden gepraferereert tot Vijf ende een loopend Jaer, sonder meer.

XXVIII. Ende naer dien dat men veel tijds gewaer werdt, dat eenige die legael Recht hebben, naer verloop van Jaren, ende somwijlen buyten verwachtinge, haer aen geven, ende voor Jongere Gehypotheecqueerde Creditoren trachten te werden gepraferereert: Soo werd by desen Gearresteert, dat geene Actien, die door legael Recht Geprivilegieert zijn, hoedanigh de selve oock soude mogen wesen, sullen werden gepraferereert naer verloop van Vier Jaren, ende vervolgens mede dat geene *pupillen*, naer dat de selve Vier Jaren Getrouwt, ofte Ongetrouwt zijnde, ten Ouderdom van Vijf ende Twintigh Jaren gekomen sullen zijn geweest, ofte in cas van uytlandighydt, naer verloop van Vier Jaren, te rekenen van den Dag van hare wederkomst, eenigh Recht van legael ofte stil-swijgend Hypoteecq behouden sullen, ten laste van haer Ouders, Vooghden, Bezitters ofte Onderwinders der minder-jarige Goederen, ende generalijcken op allen die haer yets souden hebben aangematight, daer door de *pupillen* legael Recht verkregen hadden, mits dat sy-luyden respectivelijck hebben kunnen weten dat haer foodanigh Recht ende Actie was competerende, soo dat naer Vier Jaren van het verkregen Recht, ende den Trouw-dagh, of meerder-jarighydt der *pupillen* respectie, ende in 't regard van uytlandige, naer verloop van Vier Jaren, dat de selve weder binnen dese Landen sullen wesen gekomen, ende sy-luyden respectivelijck hebben kunnen weten dat haer foodanigh Recht ende Actie was competerende, alle de voorsz Actien sullen zijn ende gehouden werden voor personeel, 't en ware de voorsz *pupillen*, ende andere, legael Recht hebbende, binnen den voorsz tijdt van Vier Jaren hare Actien quamen te Intenteren, ende gerechtelijck te vervolgen; in welck geval het voorsz Privilegie, ofte legael Recht; Indistinctelijck sal continuëren, ende by de voorsz Persoonen ge-exerceert werden, ter tijdt ende wijlen toe de questieuse sake uytterlijck getermineert, ende aen de selve dienvolgende satisfactie gedaen sal zijn: Edoch by aldien de voorsz Geprivilegieerde Persoonen de Proceduren van hare zijde niet vervolghden, ende sulcks den tijdt van Drie Jaren *interrupt* lieten loopen, sal het voorsz Privilegie, ofte legael Recht, daer door verstaen werden mede te wesen ge-extingueert.

XXIX. Sal mede na desen niemant werden gepraferereert met eenigh achterstal van geleverde Materialen ende Arbeyds-Loon, beyde tot noodige Reparatie van eenigh Pand,

Pand, 't en zy de selve binnen Twee Jaren, voor date dat het selve Pand by Executie Verkocht, Geabandonneert, ofte andersints ten behoeve van de Crediteuren afgeftaen fal zijn, by uytterlijcke Executie haer Recht fullen hebben vervolght, ende dat de Crediteuren van dien, met haer Ouder Prætenfien gelaten fal worden Recht van Concurrentie.

XXX. Dat oock alle Dienft-boden-Loonen in Concurrentie fullen komen, 't en zy de Debiteurs binnen 's Jaers, naer den verschijn-dagh van dien, daer vooren fullen wesen ge-executeert, als wanneer 't selve Dienft-boden Loon, ende al wat binnen een Jaer verschenen is, voor de Insolventie, Executie, ofte Curatele, hebben fal Recht van Præferentie.

XXXI. Ende alsoo de gemeene Crediteuren daer aen sonderlinge gelegen is, dat de Boedels met den eersten geredt, ende sy-luyden, soo veel als mogelijk is, aen 't hare geholpen mogen werden, soo sal voortaan tusschen de Crediteuren, trachtende haer Schuldt te verifiëren, ofte eenige Goederen, als haer eygen, uyt den Boedel te reclameren, als Eyschers, ende de Curateurs als Verweerders; ende van gelijken tusschen de Curateurs, als Eyschers, ende die gene, dewelcke bevonden werden aen den Boedel schuldigh ofte responsabel te zijn, als Verweerders, der selver Proces sommier, ende in voegen als hier vooren, in cas van Præferentie, is Gearresteert; ende sulcks mede, binnen den tijdt van Vijf Weken, voor de gemelte Heeren Commissarissen werden geïnstrueert, ende in state van wijsen gebracht, omme al mede op der selver rapport, by de Kamere Judiciëel getermineert te werden.

XXXII. Dewijle d'Experientie leert, dat de Curateurs hare Commissien langhsaem uyt voeren, ende de Crediteuren trainerende houden, sal een pertinente Lijste gemaectt worden, daer successivelijck alle de Boedels, onder Curatele komende, op fullen werden gesteldt, met de namen der Curateurs, ende datums van der selver Commissien; waer achter dan oock gevoeght sal worden den Dag, wanneer de selve Rekening van haer bewindt fullen hebben gedaen: Welcke Lijste de Heeren Commissarissen verplicht fullen wesen wel in te sien, ende de Curateurs, die behoorlijcken tijdt tot het redderen des Boedels hebben gehad, ende der selver Rekening niet aen en bieden, voor haer doen roepen, ende de selve tot haer debvoir houden, teneynde op 't kortste de Crediteuren souden mogen genieten dat voor de selve te bekomen sal zijn.

XXXIII. Soo de Crediteuren van eenigen Insolventen Boedel misnoegen hadden, over het doen ofte naerlaten van den Curateur, fullen haer klachten aen de Heeren Commissarissen doen, die den Curateur daer over ontbieden, hooren, ende daer inne behoorlijcke ordre stellen fullen, tot Gijfelinghe incluys; Ende indien de sake soo mochte geschapen zijn, dat den Curateur verlaten, ofte tot het opbrengen van eenige Penningen, ofte het voldoen van schaden ende Intresten geconstringeert soude moeten werden, fullen de Heeren Commissarissen 't selve aen de Edele Heeren van den Gerechte refereren, omme by haer Edele daer op gedisponeert te worden.

XXXIV. De Curateurs fullen t'allen tijde, by de Heeren Commissarissen daer toe ontboden zijnde, openinge moeten doen, ende sommiere kennisse geven, by maniere van Balance, ofte provisionele Rekening, van hare Administratie, ten eynde de Penningen by haer niet vruchteloos blijven leggen, ende dat op het verfoeck by de bestende apparentt Recht hebbende Crediteuren te doen, de selve tot provisionele lichtung van dien, onder sufficiente Cautie, by de Edele Heeren van den Gerechte souden konnen werden geadmiteert.

XXXV. Ende omme, soo veel doenlijck is, te mesnageren de kosten op de

Curatelen, met den gevolge vallende, dewijl men gewaer werdt, Dat twee Perfoonen, yder trachtende tot de Curatele te werden gevordert, by conventie, op hun beyden het Curateurschap verfoecken, ende obtineren, de selve by de Curateurs niet alleen sullen hebben Salaris van hare Administratie, gelijk een, ende als van oudts gebruyckelijck is, maer dat de selve, te samen vacerende, echter maer sullen Vacatie genieten als een, ende dat niet hooger dan Vier gulden Daeghs; 't en ware den Boedel van foodanigen Importantie was, datter geoordeelt wierde twee Curateurs noodtsakeelijck te zijn, dat dan in de Acte van Curatele, specialijcken soude moeten werden geïntereert ende ge-extendeert.

XXXVI. Dat de Curateurs van geringe Besoingnes niet en sullen mogen Declarerer, ende oock niet voor het verfoecken van Schepenen, op eenige Verkoopinge, 't doen van Rekeninghe, ende 't maken van Præferentien, dewijle daer toe als nu Ordinaris Commissarissen sullen zijn.

XXXVII. Dat de selve Curateurs oock niets en sullen mogen brengen voor de Extraordinaris moeyten, Besoingnes, &c. gelijk mede niet voor haer Clercquen.

XXXVIII. Dat de staten van Præferentie niet anders sullen werden gemaect dan over ende van de sloten van Rekeningen, dewelcke onder den Secretaris effectieve sullen moeten werden geconsigneert: Ende sullen de Curateurs geene betalinghe vermogen te doen, als van behoorlijck Salaris, onkosten op de Verkoopingen ende andersints vallende, ende alsoo, sonder speciale ordre van de Heeren Commissarissen, haer uytgeven niet mogen vergrooten met foodanige posten die in de Præferentie behooren te komen; ende dat den Secretaris geen Consignatie-geldt sal ontfangen, dan van 't gene effective onder hem Geconsigneert werdt, ende dat van yder Consignatie maer eens, onaengesien voor de effective lichtinge der Gelden verscheyde ende nieuwe Disputen mochten komen te vallen.

XXXIX. Ende van Renten, Constitutie, Kuffingh, ende andere Brieven, Obligatien, ende generalijcken alles, wes geen Gemunt geldt is, mede effective Geconsigneert werdende, sal den Secretaris, ter Concurrentie van de Somme, daer vooren die sijn Geconsigneert, voor sijne Custodie genieten den halven Lx. Penningh.

XL. Alle verdere Salarissen sullen met discretie ende moderatie werden geleden, maer geensints de presentien van Advocaten ende Procureurs; alsoo yder de sijne, die hy over de Rekeninghe ofte Præferentie gebruycken wil, sal moeten betalen, behalven de kosten van Processen, dewelcke gevonden en gedragen sullen moeten werden naer de decisien van dien.

XLI. De Impetranten van Beneficie van Inventaris, sullen gehouden zijn hun te Informeren op de baten ende lasten van den Boedel, die sy-luyden onder het voorz Beneficie willen aenvaerden, ende in den Inventaris alle de Goederen, baten ende effecten, ende daer jegens oock de lasten die sy eenighsints hebben kunnen ondervinden, te specificeren, ende pertinent uyt te drucken.

XLII. De voorz Impetranten sullen gehouden wesen solemnelijcken te presteren den naervolgenden Boedel-Edt:

DAt den voorz Inventaris is oprecht ende deughdelijck, ende dat daer in alle des Boedels baten, misgaders lasten, die sy hebben komen weten ende ondervinden, zijn gesteldt; ende dat sy-luyden daer inne gehandelt ter goeder vrouwen, sonder willens of wetens yets daer uyt gehouden ofte gelaten te hebben, 't welck tot voordeel of nadeel soude mogen strecken: Met belofte, indien naermaels hem yets foodanighs openbaerde, 't selve getrouwelijck daer op te sullen Amplieren ende bekens maken.

Ende

Ende soo lange den voorsz Eedt niet en is gedaen , en sullen de Brieven van Beneficie van Inventaris niet mogen geinterineert werden.

XLIII. Geen Beneficien van Inventaris sullen werden geinterineert , 't enzy by de Impetranten werden Gecommitteert een of meer Persoonen , tengenoegen van den Edele Gerechte deser Städt , aen dewelcke de voornoemde Impetranten d'Administratie van den Boedel sullen toe vertrouwen , dewelcke gehouden sal of sullen zijn te doen behoorlijke Rekeninge , Bewijs ende Reliqua hunder Administratie , ten overstaen van Heeren Commissarissen van Desolate Boedels ; ende voor de selve ontboden zijnde , t'allen tijde de gelegentheynt van den Boedel moeten opgeven ende bekent maken , omme de provisoniele voldoeninge ofte uyt-reyckinge te kunnen werden gedisponeert.

XLIV. Ende van de Sterf-huysen , onder Beneficie van Inventaris ge-aenvaert ; ende die men naderhandt bevindt notoirlijck te wesen Insolvent , sal Praeferentie moeten gehouden werden , in voegen ende op den voet hier vooren uytgedrukt.

XLV. De Impetranten van Beneficie van Inventaris , noch de Gecommitteerde Administrateurs , sullen geene betalinge aen eenige Crediteuren ofte Legatarissen des Boedels vermogen te doen , dan onder behoorlijke Cautie ende Borgh-tochte , by den Crediteur ofte Legataris te stellen , van in cas yemandt beter Recht hebbende , sich in tijdt ende wijlen mochte openbaren , ofte dat naderhandt uyt de gelegentheynt des Boedels bevonden mochte werden te veel aen haer betaelt te zijn , dat sy-luyden 't selve restituëren.

XLVI. Ende op dat de Crediteuren ende Legatarissen , door het Impetreren van 't voornoemde Beneficie , des te minder werden verkort , sullen de Impetranten van 't selve gehouden zijn Borgen te stellen ; welcke Borgen gehouden sullen wesen hun te verbinden , gelijk de selve by desen verstaen werden verbonden te zijn , soo voor de suffsantheynt der Impetranten , ende gestelde Administrateurs , uyt ofte buyten de selve , als voor de voldoeninge van alle de schade die yemandt van de Schuldt-eyffchers ofte Legatarissen , door de betalinge by de Impetranten , sonder voorgaende Cautie de restituendo gedaen , sal komen te lijden.

Soo is , Dat Wy de sake ende 't versoek voorsz overgemerckt hebbende , ende genegen wesende , ten versoecke van de Vertoonders , naer genomen berichtinge ende advijs van den praesiderende , ende andere Raden van Onsen Hove , uyt Onse rechte wetenschap , Souveraine Macht ende Auctoriteyt , de voorgeselde Ordonnantie in allen Deelen , Poincten , ende Artijckelen hebben goet gevonden , Geapprobeert ende Geratificeert , vinden goet , Approberen ende Ratificeren de selve mits desen. Lastende allen ende een yegelijcken die 't aengaen mach , haer daer naer te reguleren. Gedaen in den Hage , onder Onsen grooten Zegele hier aen doen hangen , den Twintighften December , in 't Jaer ons Heeren en Salighmakers Duyfent Ses Hondert Acht ende tSestigh.

Onderstond ,

A. B R O N C H O R S T . vt.

Ter Ordonnantie van de Staten ,

Ende was geteykent ,

HERBERT van BEAUMONT.

Ordonnantie, roerende de Wees-Kamer, Wees-kinderen, ende andere Perſoonen, toeficht behouvende, tot Bewaringe ende Regeeringe van haren Goeden, met den aenkleve ende toe-behoorten van dien: By mijn Heeren den Schout, Burgermeefter, Schepenen, Raden, Oud-Raden, ende Goede Luyden van den Achte der Stede van Dordrecht gemaect, den 24. November, A^o. 1639. Ende van den Stadt-Huyſe met der Klocke Gepubliceert: En de Ampliatie van dien, gedaen den 27. April, Anno 1651.

Alſoo de Wees-kamere by ſommige, uyt haer eygen particuliere inſichten, t'onrecht na gegeven werdt, even of de Goederen, onder hare Adminiftratie komende ende beruſtende, niet naer behooren wierden Gebenificeert; maer door de menighvuldige onkoſten, ende *ſpecificke* de Pondt-gelden ten deele wierden geabſorbeert: Het ſelve de arme onnooſele Gemeente voordragende als een Extraordinaire beſwaernis, redunderende tot laſte ende ſchade der Wees-kinders Goederen: alles onder prætext van een ſonderlinge ende ſerieuſe Inclinatione tot des voorſz Gemeentens minſte koſten ende ontlaſtinge: daer nochtans oogh-ſchijnlijk in de naervolgende Ordonnantie ſal werden aengewefen, dat de Goederen onder d'Adminiftratie der voorſz Wees-kamere of eerſtelijk komende, of alreede beruſtende, niet alleen met meerder verſekertheyt, ſonder eenige de minſte ſchade, ofte pericule van verlies, (gelijck men onder particuliere Vooghden, Godt betert, tot verderf, ende ſomtijts totale ruine der arme onnooſele Wees-kinderen nu ende dan ſiet gebeuren) maer daer beneffens oock met ongelijck minder koſten ter voorſz Wees-kamere werden gebracht ende gadminiftreert, als by de particuliere Adminiftrateurs: te meerder, alſoo boven de Cautie, by den Adminiftrateur geſtelt, ende ter Wees-kamere geregiftreert, in cas van eenige ſchade, de Stadt aengesproken ſal kunnen werden: *Soo iſt*, Dat, naer reſumptie van de oude Ordonnantie der voorſz Wees-kamere, tot een rechtſinnige openinge van 't gene voorſz is, ende verminderinge van de laſten der Wees-kinderen Goederen, ſoo veel doenlijk is, mijn Ed. Heeren den Schout, Burgermeefter, Schepenen, Raden, Oud-Raden, ende Goede Luyden van den Achte der Stede van Dordrecht, hebben Geordonneert ende Geſtatuert, Ordonneren ende Statuëren mits deſen, Dat voor Ordonnantie van de Wees-kamere binnen deſer Stede onderhouden ende achtervolght ſullen werden de naervolgende Poincten:

Stellen van
Wees-mee-
ſters.

I. IN den eerſten, ſullen by den Schout, Burgermeefter, Schepenen, Raden, Oud-Raden, ende Goede Luyden van den Achte der Stede van Dordrecht, uyt haren midden gekoren werden, Vier goede, bequame, diſcrete Mannen, omme te wesen Wees-Meeſteren, Opper-Vooghden, ende Curateurs: ende die over ſulcks gene-

generale macht ende autoriteyt fullen hebben over alle Weesen, ende onmondige Kinderen, ende andere Kranckfinnige, innocenten, simpele, stomme, ende onmachtige Perfoonen, niet vroet ofte bequaem genoegh zijnde haer selven, ofte hare Goederen te regeeren; die binnen der voorfz Stede ofte Vryheydt van dien woonachtigh zijn, ende om hare Goeden binnen, ende oock buyten der Stede tegelegen, ten meesten oirboor te Regeeren ende Administreren, goedt regard ende toezicht daer op te nemen, ende d'Ordonnantie daer op gemaect, onverbrekelyck t'Executeren, ende doen onderhouden. Uyt welck getal van Wees-meesters alle Jaers, t'eynde 't eerste Jaer, Twee fullen gecontinueert, ende Twee nieuwe gekoren werden, inne ende uyt gaen met de bedieninge van mijn Ed. Heeren van den Gerechte, dat is, in September Michaëlis. Ende middelertijt yemandt van de selve komende t'Overlijden, sal terstondt een ander, in de plaetse van den Overleden, gesurrogeert ofte gekoren werden by de Kamere Judiciële der selver Stede; mits dat by den Wees-meesters aen de selve Kamere dubbelt getal sal worden voorgestelt, waer uyt sy-luyden een fullen kiesen. Insgelijcks in 't afgaen van 't Jaer, fullen de Wees-meesters den Oud-Raedt dubbelt getal Nomineren, in de plaetse van de Twee afgaende, waer uyt sy-luyden Twee fullen kiesen: ende fullen de afgegaen Wees-meesters Twee Jaren stille zitten, al-eer de selve weder tot den voorfz Dienst gekoren fullen mogen werden. Welcke Wees-meesters gehouden fullen zijn te doen den behoorlijcken Eedt, in handen van den Heere Schout, ofte Burgermeester, voor die van den Gerechte der voorfz Stede, van hem getrouwelijck ende oprechtelijck te dragen ende quijten in haer voorfz Ambt ofte Offtie, in der manieren hier naer volgende:

II. **D** At Sweer ick, Wees-meester ende Opper-Vooghd te wesen van de Goeden der Weeskinderen, ende andere Perfoonen, die na d' Ordonnantie der voorfz Stede van Dordrecht in Vooghdye gestelt, ende ter Wees-kamere aengebrocht fullen werden, de selve aengebrachte Goeden getrouwelijcken by den gesworen Clercq van de Wees-kamere ingeschrifte, ende ten Register te doen stellen, het ooge daer op te hebben, te doen bewaren, ende Regieren na mijn beste wetenschap, tot der Weeskinderen ende der voorfz Perfoonen meesten oirboor ende proffijt: den Staet van den selven heymelijck ende secreet te houden, sonder die te openbaren, dan den genen die den selven Staet behooren te weten, van Rechts-wegen, ofte by bedwange van Rechten, ende anders niet: rechtheerdige Appointementen op de Rekeningen ende andere Scheydingen te geven, naer mijn beste wetenschap ende verstant, sonder eenigh proffijt, gifte, geschenck, ofte mye van de selve Perfoonen, hare Vooghden, ofte yemanden van harent wegen, daer af te nemen, oock sonder eenigh Salaris, tot laste der Weeskinderen, te genieten: Ende voorts alles te doen, dat een goet ende getrouwe Wees-meester ende Opper-Vooghd schuldigh is, ende behoort te doen:

Eedt der Wees-meesters.

Soo moet my Godt helpen.

III. Niemandt met eenigh Offtie, ofte Dienst (hoedanigh die soude mogen wesen) gechargeert zijnde, sal tot Wees-meester gekoren mogen werden: als mede in cas yemandt Wees-meester zijnde, tot eenigen anderen Staet ofte Bedieninge wierde gecommiteert, sal men in des selfs plaets, by surrogatie, Procederen tot verkiefsinge van een ander.

Wees-meesters, te sijn buyten alle andere bedieninge.

IV. De Wees-meesters en fullen geene Vooghdye mogen aenveerden ofte bedienen, van den welcken sy hem wettelijcken souden mogen Excuseren; op een Boete van Twaelf Ponden van xl. grooten.

Wees-meesters, geen Voogdye fullen aen nemen.

Wees-meesters, ofte haren Secretaris, niet te injuriëren.

V. Soo wie de Wees-meesters, ofte haren Secretaris, ter cause van haer Offitie, injurieerde oft misdede, met woorden oft met wercken, 't selve sal gekraft werden, in allen schijn of sy den Burgermeester oft Schepenen geinjurieert ofte misdaen hadden.

Schout, Burgermeester, &c. sullen Wees-meesters assisteren.

VI. Den voorz Schout, Burgermeester, ende van den Gerechte, sullen gehouden zijn, ende verbonden blijven, den Wees-meesters, in 't bedienen van haer Offitie, behulpsamigh te wesen, met onderstand van raet ende daet, soo wanneer sy des verfocht werden; bysonder den Burgermeester van der Gemeynen, aen den welcken de Wees-meesters, in allen swarigheden, sullen haer recours mogen hebben.

De Registers, &c. op te sluyten, ende secreet te houden.

VII. De Wees-meesters sullen mede forge dragen, dat de Registers van de Wees-kamer van den Kinderen Goeden, Rekeninghe, Bewijs, ende dieler aenkleeft, secreet gehouden, ende in de Kamere altydts opgesloten worden, eer sy-luyden, ofte den Secretaris, uyt de Kamer scheidyn sullen, sonder yemanden te vertoonen, dan daer sulcks behooren sal; ende wel overleggen die sake ende 't Recht van den genen die daer van openinge ofte Extract daer uyt begerende zijn.

Ordinaris Zit-dagen te houden.

VIII. De Wees-meesters sullen verbonden wesen, te houden twee of drie Zit-dagen ter weke, te weten, des Dijnsdaeghs ende des Donderdaeghs, van twee uren tot vier uren naer den middagh, voor 't eerste, ende oock des Saterdaeghs, als 't noodt zy, tot dat anders hier inne sal wesen gedisponeert, op sulcke Boeten als sy sullen onder malkanderen Ordonneren. Ende sullen de Wees-meesters op Zit-dagen ten minsten twee sterck zijn, om hare Zit-dagen met vruchte te houden.

Stellen van den Secretaris ende Clercq.

IX. De voorz Wees-meesters sullen hebben eenen gesworen Secretaris van de Wees-kamer, daer toe nut ende bequaem wesende, Poorter der voorz Stede, ende onder hem eenen gesworen Clercq, mede Poorter der voorz Stede, die de voorz Wees-meesters, ende den Secretaris sal assisteren, ende schrijven, ende expediëren de saken ende despechen, vallende in de saken van de Weesen, die allegader in de Wees-kamer sullen moeten geschreven worden, ende niet buyten de Wees-kamer: Ende yder der voorz Offitien komende te vaceren, sullen de Wees-meesters in der tijd overgeven vier Persoonen, in een Cedulle, den voorz Oud-Raedt van de Stadt aengenaem, uyt den welcken, ofte uyt andere nutte ende bequame Persoonen, den voorz Oud-Raedt eenen ordineren ende kiesen sullen, die in 't aennemen van 't selve Offitie, aen handen van den Schout, Eedt sal doen, in der manieren hier naer volgende:

Eedt van den Secretaris.

X. **D**At Sweer ick, Secretaris te zijn van de Wees-kamer der Stede van Dordrecht, ende de Vryheydt van dien, dat Secretaris Ambt wel ende getrouwelijck te bedienen, alle Wees-Kinderen Goeden, ende andere, in Vooghdye staende, ende die aengebrocht sullen worden, in Geschrift te nemen, ende ten Register getrouwelijck te stellen: Alle Inventarissen, ende Staten van Goeden, der voorz Persoonen, in Vooghdye staende, getrouwelijck te Registreren; ofte overgelevert zijnde, tot contentement der Wees-meesters, getrouwelijck in de Wees-kamer (ter gedefigneerde plaetse) te doen bewaren: Alle Rekeningen, Appointementen, Apostillen, ende voorts alle 't gene my belast wordt by den Wees-meesters, autentijcquelijck, ende rechtrevedelijck te Schrijven ende te Registreren, op 't Loon ende Salaris daer toe gestameert, volgens de Lijste van den Oud-Raedt deser Stede daer van gemaectt ende gearresteert: Niemandt Coype ofte Uyt-schrift te geven, noch oock Registreren, Rekeningen, Boecken, Inventarissen, ofte Staten van Wees-kinderen Goeden, te laren, ofte te gedoogen te lesen, uytgeven, sien, ofte openbaren, dan by expres goet-duncken ende Ordonnantie van de Wees-meesters: Alle saken, de

de Wees-kamere aengaende, secreet te houden. Ende of ick vername, ofte tot mijnder kennisse quame eenige sake, die de Persoonen, onder de voorsz Vooghdye staende, tegens ginge, ofte haren Goeden, dat ick dat goed tijds den Wees-meesters kondigen ende openbaren sal: Ende voorts alles te doen dat een goet ende getrouwe Secretaris van de Wees-kamer schuldigh is, ende behoort te doen:

Soo moet my Godt Almachtigh helpen.

XI. **D**at Sweer ick, Clercq te zijn van de Wees-kamer der Stede van Dordrecht, ende de Vryheyd van dien, dat Clercqs-Ambr wel ende getrouwelijck te bedienen, alle Wees-kinderen Goeden, ende andere, in Vooghdye staende, ende die aangebrocht sullen werden, in Geschrift te nemen, ende ten Register getrouwelijck te stellen: Alle Inventarissen, ende Staten van Goeden der voorsz Persoonen, in Vooghdye staende, getrouwelijck te Registreren; ofte overgelevert zijnde, tot contentement van de Wees-meesters, getrouwelijck in de Wees-kamer (ter gedesigneerde plaetse) te doen bewaren: Alle Rekeningen, Appointementen, Apostillen, ende voorts alle 't gene my belast wordt by den Wees meesters, autentijcquelijck ende rechtveerdelijck te Schryven, ende te Registreren, op 't Loon ende Salaris daer toe gestatueert, volgens de Lijste van den Oud-Raedt deser Stede daer van gemaectt ende gearrsteert: Niemandt Cope ofte Uyt-schrift te geven, noch oock Registreren, Rekeningen, Boecken, Inventarissen, ofte Staten van Wees-Kinderen Goeden, te laten, ofte te gedoogen te lesen, uytgeven, sien, ofte openbaren, dan by expres goet duncken ende Ordonnantie van de Wees-meesters: Alle saken, de Wees-kamer aengaende, secreet te houden. Ende of ick vername, ofte tot mijnder kennisse quame eenige sake, die de Persoonen, onder de voorsz Vooghdye staende, tegens ginge, ofte hare Goeden, dat ick dat goed tijds den Wees-meesters kondigen ende openbaren sal: Ende voorts alles te doen dat een goet ende getrouwe Clercq van de Wees-kamer schuldigh is ende behoort te doen:

Edt van de Clercq.

Soo moet my Godt Almachtigh helpen.

XII. Den Secretaris, ende sijnen Clercq, en sullen geen Vooghdye van de Wees-kinderen mogen hebben, noch geen Geldt, Brieven, noch andere Goederen, den Wees-kinderen toebehoorende, onder haer mogen nemen, op privatie ofte suspenzie van haer Offitie: Maer sullen in de Wees-kamer hebben, ende bedienen, alleenlijck 't Secretaris ende het Clercqschap, in allen Goeden der Weesen, ende der genen die naer dese Ordonnantie in Vooghdye staen sullen, om sulck Salaris als hem toegeleydt wordt by de Ordonnantie.

Secretaris, en Clercq, geen Vooghdye aen te nemen.

XIII. Den gesworen Secretaris sal gehouden wesen, te houden Register autentijck, van allen Wees-kinderen Goeden ende Brieven, ende der gene die naer uytwijzen der Ordonnantie in Vooghdye staen. Ende sal den gesworen Clercq vlijtigh waernemen, dat het Contre-Staet-Boeck van den Administrateur, sonder eenigh defect, naer behooren werde onderhouden: Alles op de Boete daer toe geordineert, ten eynde de Heeren Wees-meesteren daer van 't allen tyden werden gedient, volgens het Tweede Arijckel in d' Instructie van den Administrateur.

Een Wees-Boeck, Staet ende Contra-Staet-Boeck te houden.

XIV. Welck Register den gesworen Secretaris ende Clercq sullen voor al secreet houden, sonder dat het selve (dan de Wees-meesters) sal vertoont worden, noch daer uyt eenigh Extraet ofte Cope mogen gegeven worden, dan by expres consent ende oorlof der selve Wees-meesters, die overleggen sullen de sake ende 't Recht van den genen die openinge of Extraet begerende zijn, op privatie van haer-luyder Offitie, ende als meyn-cedige gecorrigeert, ende infaem ende inhabil verklaert te worden, om eenigh eerlijck Offitie ofte Staet te mogen bedienen.

Alles secreet te houden.

Sal:

Memoriael
Boeck te
houden.

XV. Sal mede gehouden zijn, een Memoriael-Boeck te houden, van alle Ordonnantien, Citatien, ende andere Proceduren, ende van alle Appointementen, kleyn ende groot, hoedanigh die vallen mogen, daer by stellende de namen der Wees-meesters, daer by ende over geweest zijnde.

Citatie,
&c. te le-
veren aen
den Kamer-
bewaerder.

XVI. Alle de Citatien ende Insinuatien, door Ordonnantie der Wees-meesters gestelt in den Memoriael-Boeck, sullen by den Secretaris ge-extraheert worden, ende geleverd in handen van den Bode oft Kamer-bewaerder van de Wees-kamer, omme de selve by hem gedaen ende ge-exploiteert, ofte ter Executie gestelt te worden, naer hare forme ende inhouden.

Citatie,
&c. sullen
houdenden
Naem,
waerom;
Boecte,ende
Dagh.

XVII. De Citatien ende Insinuatien sullen sommierlijck inhouden de namen der Geciteerde, de sake waer-omme, de Peynen, ende den dagh van de Comparitie: ende de selve te werck geleydt zijnde by den Kamer-bewaerder van de Wees-kamer, die daer achter aen stellen sal sijne Relatie, sullen geleverd worden in handen van den Secretaris, oft in de Wees-kamer, ende sal den Secretaris het Memoriael-Boeck, ende 't gene dien dage aldaer te doen sal zijn, aen den Wees-meesters exhiberen ofte vertoonen, om daer op gedaen te worden naer behooren.

Secretaris
sal d'uren
van Com-
paritie
waer nemē.

XVIII. Den gesworen Secretaris sal voor al gehouden wesen, de uren van alle Vergaderingen ende Comparitien waer te nemen, ende hem tot den lesten toe aldaer te houden, ende Partyen goede expeditie te doen, dat over hem geen klachten en vallen, op private ofte suspentie van sijne Officie.

Dē Clercq
cū Kamer-
bewaerder,
sullen let-
ten, dat de
Graft-ma-
kers ende
Baer-dra-
gers weke-
lijcken aen
haer over-
leveren de
Namen der
Overlede-
nen: mede
de Wees-
meesters,
of Secreta-
ris, hoo-
rende eeni-
ge Weesen
te kort ge-
schiede, sul-
len daer op
informerē,
om naer
behooren
daer inne
te voorsien.

XIX. Den gesworen Clercq sal d'oplicht hebben met den Kamer-bewaerder, op den Afstervenden: Tot welcken eynde de Graft-makers ofte Baer-dragers der respectie Kercken, van Weke tot Weke, des Dijnstaeghs naer den middagh de klokke twee uren, gehouden sullen zijn, by Geschrifte aen den voorz Clercq ofte Kamer-bewaerder aen te brengen de Afgestorven van de voorlede Weke: op peyne van suspentie voor d'eerste-mael, ende private van haer Offitie voor de tweede-mael. Ende indien den Wees-meesters ofte den Secretaris aengedient wordt by den Burger-meester, ofte yemandt van den Gerechte der voorz Stede, van eenige Boelen, Sterf-huyfen, ofte Goeden, daer in eenige Wees-kinderen gerechtight zijn, ende daer inne de selve te kort geschiedt, ofte niet behoorlijck en worden geregeert, 't zy ofte daer van questie is gemoveert geweest hier voren aen den voorz Gerechte, ofte anders hemlyuden daer van kennisse is gedaen, sal den Secretaris hem daer op informeren, ende met Wees-meesters Communiceren, omme voor hemlyuden t'ontbieden den Boelhouder, 't zy Vader ofte Moeder, ofte de Vooghden, oft naeste Vrienden der selve Wees-kinderen, ende Procureren dat daer inne behoorlijck worde voorsien, ten meesten oirbaer ende verskertheyt van de Wees-kinderen.

XX. Den Kamer-bewaerder wordt oock gehouden den behoorlijcken Eedt te doen, van hem getrouwelijck te quijten in sijn voorz Ambt, sulcks als hier na volgt:

Stellen van
Kamer-
bewaerder,
ende des
sels Eedt,

Dat Sweerick, Dat ick Bode ofte Kamer-bewaerder sal wesen van de Wees-kamer der Stede van Dordrecht, ende Vryheydt van dien: Alle Weten, Citatien, Insinuatien, ende andere, tot mijnen dienste staende, als 't my by den Wees-meesters bevolen sal worden, getrouwelijcken sal doen, de Wees-kamer waer nemen, als de Wees-meesters vergaderen sullen, den selven dienstigh ende reverentigh wesen, ende daer van niet gaen, dan met consent der Wees-meesters: Alle Relatien ende Boodschappen rechtveerdelijcken aenbrengen ende te kennen geven, Denunciëren, ende den Wees-meesters aenbrengen sal de Sterf-huyfen, die tot mijnder kennisse komen sullen, mitsgaders oock die my kennelijck sullen wesen: Dat ick sal achtervolgen d' Artickelen van de Ordonnantie van de Wees-kamer, ende alles doen sal, dat tot mijnen dienste staet

in de voorſz Ordonnantie van de Wees-kamer, ende voorts al dat een goed Kamer-bewaerder, ofte Bode van de Wees kamer ſchuldigh is te doen. [Zoo moet my Godt Almachtig helpen.]

XXI. Soo wanneer yemandt van de Borgers, ofte Ingeſetenen der Stede voorſz, ende Vrydomme van dien, aſſijvigh wordt, ende Wees-kinderen, ofte andere, die van haer ſinnen berooft, of anderſints niet machtigh zijn hare Goeden te regeeren, achter laet, ſal de overblijvende Vader, ofte Moeder, komen voor de Wees-kamer, binnen vier Weken, naer dat de Vader ofte Moeder aſſijvigh geworden is, met twee ofte drie van den Magen van der Dooden zijde, indien ſy die krijgen kunnen; ende indien niet, ſullen alleen komen, ende begeeren Vooghden te hebben voor de voorſz Wees-kinderen: welcke voorſz tijd van vier Weken overſtreken zijnde, ende niet comparerende, ſal den ſelven overgebleven Vader ofte Moeder, by den Kamer-bewaerder deſer Kamere, tegens eenen præcijſen dagh werden gedaghvaert, op een Boete van drie Ponden, tot xl. grooten, ende boven de gedane Inſinuatie komende te contumaceren, ſal in de voorſz Boete van drie Ponden werden gecondemneert, ende paratelijk ge-executeert: Ende voorts ſoo menige Weke als ſy over de vier Weken daer van in gebreke blijven, ſoo menige drie Ponden ſullen ſy verbeuren; ende by merckelijcke ongehoorſaemheyte ende verſmadeniſſe, op arbitrale correſtie. Ende waer 't dat Vader ende Moeder beyde aſſijvigh worden, ſoo ſullen dan de naefte Magen, van elcker zijde een ofte twee, komen voor de Wees-meesters binnen vier Weken, na dat de leſte, 't zy Vader ofte Moeder, aſſijvigh geworden is, ende begeeren Vooghden te hebben, elcks op de voorſz Boeten, 'ten ware Vader ofte Moeder, of yemandt van de Familie van dien, geſtorven ware van de heete beſmettelijcke Sieckte, in welcken gevalle ſy ſullen mogen volſtaen binnen acht Weken 't ſelve te doen, op de voorſz Boete. Ende ſoo verre Wees-meesters d'overgeblevene Vader daer toe nut ende bequaem bevinden, ſal de ſelve andere geprefereert mogen worden, tot diſcretie ende goedt-duncken der Wees-meesters, midts ſtellende Cautie als andere.

Vader ofte Moeder langhſt levende, met den Magen der Overledenen, ſullen binnen vier weken verſoecken Vooghden.

XXII. Maer en ſullen geene Vrouwen (alwaer 't oock Moeder ofte Groot-Moeder) eenige Vooghdye mogen hebben: toeftaande niet te min, dat Moeder ofte Groot-Moeder daer toe bequaem ofte gequalificeert zijnde, d'Administratie ſullen mogen hebben (indien 't hem gelieft) van de Goederen harer Kinderen oft Kindts-Kinderen toekomende: 't welck ſy niet vermogen ſullen te doen, als met ſpeciael goedt vinden, ende Ordonnantie der Heeren Wees-meesters, ende der Kinderen Vooghd, ofte Vrienden die Erfgenamen daer van ſouden zijn, ofte eenige ſuccesſie verwachten, ende dit oock met Cautie, ende onder renunciatie van 't *beneficium Senatus-consulta Velleiani*, ende allen anderen beneficien van Rechten, den Vrouwen competentende.

Geen Vrouwen Voogden ſullen zijn, maer Moeder, en Grootmoeder, ſullen mogen Administratie hebben.

XXIII. Welcke voorſz Administratie van Vader, Moeder, ofte Groot-Moeder, geduren ſal tot weder Huwelijcken toe, ende langer niet. Ende gebeurdet, dat eenigh van hem wederomme Huwelijckte, ſonder van haer voorſz Administratie Rekeninge, Bewijs, ende Reliqua gedaen te hebben, ſoo ſullen de Wees-kinderen, boven de Goeden van den Adminiſtrateur, die naer Rechten daer voor verbonden zijn, ende daer voor Gehypotecqueert ende verbonden worden by deſen, haer achterweſen mogen verhalen aen de Goeden der genen die ſulcke Perſoonen Getrouwt ſal hebben, ende overſulcks mogen Concurreren met de voorgaende Creditours geen ſpeciael Hypotecq oft Privilegie hebbende.

Administratie van Vader ofte Moeder, ſulle duren tot weder Huwelijcken, &c.

Geſtelde Vooghden ſullen de Vooghdye aen nemē.

XXIV. Soo wie tot Vooghden ſullen gekoren worden ('t zy een, twee ofte

Gggg

meer,

*Niscansum
habent.*

meer, 't welck sal staen tot discretie der Wees-meesters) over eenige Wees-kinderen ofte andere Persoonen, na dese Ordonnantie in Vooghdye staende, sullen de selve Vooghdye metten eerslen moeten aenvaerden, sonder uyt de selve Vooghdyschap te mogen scheyden, sonder wettelijck verlaten te zijn, op een Boete van drie Ponden, ende by merckelijcke ongehoorsaemheyt, op arbitrale correctie, 't en ware den selven hem wiste naer Rechten te ontschuldigen, welcke onschuldt de genomineerde ofte gesselde Vooghden binnen acht Dagen, naer 't selve tot haer kennisse sal gekomen wesen, gehouden worden te doen, ende daer op verklaringe der Wees-meesters ofte Gerechte te verwachten, die sonder vertreck, de acht Dagen om gekomen zijnde, geschieden sal, ende sal alsulcke verklaringe, als dies aengaende, by den Wees-meesters, ofte Wet-houders gedaen sal worden, by provisie Stadt houden, ende Effect forteren, ende de gesselde Vooghden de selve Vooghdye moeten aenvaerden, ende bedienen, volgens de selve verklaringe; onvermindert ende sonder præjuditie van hare Appellatie ofte Provocatie: ofte sullen by gebreke van dien, ende overmits d'onwilghed der selve Vooghden, die daer uyt scheyden, ende de Vooghdyschap niet langer bedienen willen, andere in de plaetse van hemlyuden mogen worden Geordonneert tot hare kosten ende pericule, tot dat anders by ons daer op sal wesen gedisponeert, ende de voorz verklaringe te niet gedaen, ofte gereformert sal wesen: In welcken gevalle de Wees-meesters als dan een ander daer toe stellen sullen.

Daer geen
Magen en
zijn, sal
den Inven-
taris by de
Secretaris,
en Clercq,
worden
gemaectt.

De Voogd
stervende,
ofte onbe-
quaem
wordende,
sull' Wees-
meesters
een ander
stellen.

De Voogh-
den sullen
Cautie
stellen,
ende Eedt
doen, &c.

Die Pen-
ningen der
Wees kin-
derē onder
haer heb-
ben, ge-
houden
blijven de
selve naer
ses Maen-
den, daer
om aen ge-
sproken, op
te brengen,

XXV. Indien yemanden soo verstorven ware, dat daer geen Magen en waren te bekomen, soo sullen de Wees-meesters senden haren gesworen Secretaris ofte Clercq, ten Sterf-huyse, die, in presentie van de naeste Geburen, ofte van twee geloof-weerdige Poorters der voorschreve Stede, die by den Wees-meesters daer toe genomineert sullen worden, by Geschrifte sal stellen, alle 't gene hy bevinden sal den Sterf-huyse toebehoorende; ende sal daer een der naeste Bloedt-vrienden specialijck tot een particulieren Opsieder (is 't noodt) over gestelt werden, buyten laste ende kosten der Wees-kinderen, soo wel van Bastaerden, als van andere: Ende na de gelegentheydt van de Goeden, sal een Toesieder oft Vooghd daer over gesseldt worden, soo wel van Bastaerden als van andere, daer geen Magen en sullen wesen, omme 't selve Goedt ter Wees-kamer gebracht, ende geregeert te worden, tot des Wees-kindts, ofte Wees-kinderen meesten oirbaer.

XXVI. Tot allen tijde als yemandt der Vooghden sterft, ofte onbequaem wordt, sullen de Wees-meesters *ex officio*, (mits daer over roepende de naeste Magen, indien eenige te krijgen zijn) andere in des selfs plaetse ordonneren.

XXVII. De Vooghd aengenomen ofte geordonneert zijnde, blijft gehouden voor sijn Administratie te stellen, binnen der voorz Stede, ofte Vryheydt van dien, goede suffisante Borge ofte Cautie, ende die te passeren Rechtelijck voor Wees-meesteren deser Stede, de welcke te Boeck gesteldt, ende Geregistreert sal worden by den gesworen Secretaris: ende sullen alle de Vooghden van Wees-kinderen, ende diergelijcke Persoonen, moeten Sweeren, in handen van de Wees-meesters, ende den Wees-kinderen in hare Vooghdye staende, hare Goeden wel ende getrouwelijcken te regeeren, ende te gebruycken ten meesten oirbaer ende proffijt der selve Wees-kinderen; den Staet van de Goeden van dien niet te openbaren, maer secreet te houden, tot der tijdt toe, hem by Wees-meesters geconsenteert sal worden sulcks te mogen doen: Ende voorts alles te doen dat een goedt ende getrouwe Vooghd van een Wees-kindt behoort, ende schuldigh is te doen.

XXVIII. Item, alle de gene die van Wees-kinderen Penningen onder haer hebben, sullen gehouden zijn, binnen den tijdt van ses Maenden, naer dat sy des gemaent sullen

fullen zijn, de selve Penningen weder op te brengen: op peyne van hare gereedste Goeden by Executie daer vooren verkocht te worden voor goedt gereedt Geldt, by den Bode van de Wees-kamer ofte Kamer-bewaerder der voorfsz Stede.

XXIX. Item, als daer by Testamente der Ouders, ofte eenige andere Testateurs, 't zy Vrienden of Magen, die eenige Wees-kinderen hare Goeden in 't geheel ofte deel sullen willen maken, ofte legateren, Vooghden zijn geordonneert, ende daer by expreffelijcken by de Ouders werdt gedisponeert ende gecaveert, dat d'Administratie ende regeeringe van hare Wees-kinderen Goeden soude blijven by de selve Vooghden, sonder dat den Staet ofte Inventaris daer van overgelevert ofte gebracht soude worden ter Wees-kamer: Soo sullen in sulcken gevalle de selve geordonneerde Vooghden, alleenlijk gehouden wesen, binnen acht Dagen naer d'Insinuatie daer toe gedaen, 't selve Testament ter Wees-kamer te vertoonen, omme, soo veel dat aengaet, daer uyt Notule ofte Extract in 't Wees-boeck gestelt te worden, omme by den Wees-meesters oplicht genomen te worden, ende de naeste Vrienden der Wees-kinderen aengesproken, ende vermaent te worden, dat goede Rekeninge Jaerlijcks gedaen, ende de Goeden naer den uyttersten wille der Ouders geregeert worden.

XXX. Item, als daer by Testamente van de Ouders Vooghden werden gestelt, sonder nochtans expresse seclusie van de Wees-kamere, sulcks dat men genoeghaem uyt den voorfsz Testamente kan afnemen, dat haer d'Administratie ende regeeringe der Wees-kinderen Goederen, specialijck werdt bevolen ende toevertrouwt, soo sullen de selve Testamentaire Vooghden die Goeden regeren ende Administreren, sonder gehouden te zijn Cautie te stellen voor hare Administratie; maer sullen efter zijn ende blijven, gedurende hare Administratie, comptabel aen de voorfsz Wees-kamere, om haer Rekeningh aen de Heeren Wees-meesters, ten behoevè der voorfsz Wees-kinderen te doen. Ende sullen mede de selve Testamentaire Vooghden, Executeurs, ofte Testamenteurs, by Testamente geordonneert, schuldigh ende gehouden wesen, binnen acht Dagen naer het Overlijden, ende het Testament gekomen sal zijn tot haerder kennisse, 't selve Testament te brengen op de Wees-kamer, ofte de Wees-meesters daer van de kennisse te doen hebben, ende binnen een Maent daer na de selve Goeden, by pertinent Inventaris, brengen op de Wees-kamer, omme aldaer registreert, ende voorts daer inne gedaen te werden ter ordonnantie ende goetduncen der Wees-meesters: Op een Boete van twaelf Ponden, tot xl. grooten te verbeuren, ende daer en boven gehouden wesen in de schaden ende Intresten by den Kinderen daer door te lijden, tot discretie der Wees-meesters.

XXXI. Ende soo verre de Testamentaire Vooghden, Testamenteurs, ofte Executeurs, den last niet en wilden aen nemen, oft hun die onderwinden, overmits sy 't selve niet en hadden geaccepteert, nochte daer inne geconsenteert, soo sal al sulcken nochtans, binnen den voorfsz tijdt van acht Dagen, gehouden wesen te komen op de Wees-kamer, ende de Wees-meesteren vertoonen het Testament, ende wat daer van is, ende verklaren de reden van sijn weygeringe ofte refuys, omme 't selve gehoort, voorts daer inne voorsien, ende geordonneert te worden naer behooren: Ende indien d'Excusatie van den Testamentaire Vooghd, Executeur, ofte Testamenteur by den Wees-meesteren voor goetd gekent ende aengenomen wordt, sullen andere Vooghden by den Wees-meesters tot het werck gecommitteert mogen worden, omme 't selve Testament by hemlyuden ge-executeert, ofte anders daer inne gedaen te worden, by advijse der Wees-meesteren, soo bevonden sal worden te behooren, ten meesten oirbaer ende proffijt der Kinderen ende Onmondigen.

XXXII. Den Boel-houder, Boel-houdster, ende alle Vooghden respectivelijck,

G g g g 2

sullen

De seclusie van de Wees-kamer te doe registreren, mitgaders de Vooghden, ende Vrienden dan te vermanen.

Testamentaire Vooghden sullen geen Borgh stellen; dog het Testament ende Inventaris over leveren, ende aen de Wees-kamer comptabel zijn.

Vooghden, refererende de Vooghdye aen te nemen, sullen redenen van dien geven, welke sufficient geoordeelt werdende, sullen Wees-meesters andere committeren.

Vooghden alle Jaer eens Rekening doen.

sullen gehouden zijn eens's Jaers van haer-luyder handelingē, ontfangh ende Administratie der Goeden, waer van sy Administratie ofte Vooghdye hebben, onvermaent, deughdelijcke Rekeningē ende Bewijs, met goede Specificatie, by Geschrifte te doen in de Wees-kamer, in presentie der Wees-meesteren, haren gesworen Secretaris, ende der naeste Vrienden ofte Magen, indien eenige te vinden zijn: ende soo sy des in gebreke blijven, sullen daer toe vermaent worden by den Kamer-bewaerder van de Wees-kamer; ende indien sy als dan binnen den tijdt haer-luyden gepraefigeert, niet en komen, sullen verbeuren, t'e'cken dage die daer over passeren sal, drie Ponden van xl. grooten, ende daer vooren worden ge-executeert met Verkoopinge van haer gereedste Goeden, ofte met Inlegginge, oft Giffelingē, ter plaetse daer 't hem by den Wees-meesters geordonneert sal worden, sonder middelertijt te mogen uyt gaen, ofte eenige Neringe doen, soo lange tot dat alle 't gene voorsz is, volkomen sal wesen, op peyne t'elcken dage van ses Carolus guldens.

Salaris van den Administrateur van de Wees-kamer.

XXXIII. Den Administrateur van de Wees-kamer sal voor sijn Salaris hebben, den veertighsten Penningh van sijnen Ontfangh der inkomste: *Namentlijk, als zijn verschene Intresten, Landt-Pachten, Huyre van Huysen, &c. mits die verantwoordende, als in het 39. Artijckel deser Ordonnantiege-expressert is.* Ende van de Hooft-somme der afgelotte Renten, ende verkochte Huysen, Landen, Erven, ofte andere Inmeuble Goederen, den festighsten Penningh: Wel verstaende, *dat geen aflossinge van Capitalen Verkoopingen van Huysen, Landen, of andere Goederen, en sal mogen geschieden, dan op voor-wet en speciale Ordonnantie der Heeren Wees-meesters.* Ende dat de Penningen der afgelotte Capitalen, t'sijnen pericule sullen werden beleyd, boven de Cautie ende Borghtochte by de Stadt, tot verfekertheydt van de Goederen der Wees-kinderen geinteponeert: Het welcke van de Vooghdyschap, Regeringe, ende Administratie der particuliere Vooghden seer veel is verschillende, soo in 't regard van de kosten ter sake van hare Administratie, als mede ten aensien van de mindere verfekertheydt, alsoo den particulieren Vooghd ongelijck meerder voor sijn Salaris is genietende, ende des Wees-kamers Administrateur alleenlijck den festighsten Penningh van 't Capitaal, ende den veertighsten Penningh van 't inkomen, 't welck lange Jaren ter voorsz Wees-kamere staende, een groot verschil soude wesen.

Te maken goeden Inventaris der Wees-kinderen Goederen, die te doen deelen, regeeren, beneficiëren, ende de Penningen beleggen ten meesten proffijte der Wees-kinderen, &c.

XXXIV. Voorts soo sullen den overgebleven Vader ofte Moeder, met de Vooghden die by de Wees-meesters gezer zijn, ofte sullen worden in groote Boelen, daer meest al onroerende ende sekere vaste Goederen bevonden worden, gehouden wesen, terstont, ofte binnen de ses Weken naer het Overlijden des Afgestorven Vader oft Moeder, te maken goeden pertinenten Inventaris van alle de Goeden, weseude in den selven Boel, roerende ende onroerende, Huysen, Erven, Pachten, Renten, Schepen, Geldt, Actien, In-schulden ende Uyt-schulden, Silverwerck, Riemen, Ringen, Kleynoodien, Kleederen, Linnen, Wollen, ende alderhanden Huystraedt, die sy met haren Man oft Wijf gehad, ende tot haer doot toe bezeten hebben, geen altoos uytgefondert; ende daer uyt der kinderen portie ende gedeelte toe leggen, by partage, schiftinge ende deelingē: Ofte als sy anders met den overgeblevenen Vader ofte Moeder, naer-volgende den selven Inventaris, ende daer op regard nemende, by advijs der Wees-meesters, sullen kunnen ofte mogen accorderen, ende daer naer de selve Goeden, by partage den kinderen aengedeelt, ofte anders by accoordt als vooren toegevonden, pertinentelijck stellen by Geschrifte, ende brengen 't selve op de Wees-kamer, omme aldaer geregistreeert te worden soo dat behoort: ende zijnder eenige verdelijckē Goeden, die nutter tot geldt gemaect zijn, dan alsoo gebleven, die sal men, by rade der Wees-meesteren, ende kinde-

kinderen Magen ofte naefte Vrienden, te gelde maken, ende met den selven gelde sal men betalen de schulden die den Boel schuldigh is; ende wat daer over blijft, 't zy Landt, Erve, Huyfinge, ofte yet anders, dat sullen de Vooghden, by rade der Wees-meesteren, Verkoopen oft Verhuynen, ende de Penningen oft Geldt besteden, ende beleggen ten meesten oirbaer ende proffijt van de selve kinderen, soo sy bevinden sullen te behooren; ende de Brieven, oft ander deughdelijck Bescheyt daer van gemaect zijnde, met suffisante Borgen ende Hypoteecque, ter Wees-kamere brengen: op de breucke van drie Ponden, te verbeuren by den genen die in gebreke bevonden sal worden in eenige der voorz Poincten, of op peyne van ingeleydt ofte Geginfelt te worden als vooren.

XXXV. Maer Inboelen, als daer Neringe, In-schulden, Uyt-schulden, ende veel roerende ende onsekere Goeden blijven, daer sal men alleen maken Staet, ende voorts Procederen by Uyt-koop, tot discretie van de Vooghden ende Wees-meesters, regard nemende op de Persoon van den langhst-levendenden, ende nature van de Goeden met diefer aenkleeft, ende sullen als dan de Goeden oft Sommen van de Uyt-koopen, soo groot ende kleyn, die den kinderen toegeschickt ende gevallen zijn, by den langhst-levendenden ende Vooghden voorz ter Register gebracht worden, binnen den tijde als vooren; 't en ware den Boel-houder ofte Boel-houdster hem tot geen reden in den Uyt-koop wilde schicken, in welcken gevalle sal den selven langhst-levendenden gehouden wesen, den Vooghden der kinderen Inventaris te leveren, van alle de Goeden, (indien de Wees-meesters sulcks geraden dunckt) consideratie nemende op de Persoone van den langhst levenden; omme daer naer met der kinderen Goeden sulcks gedaen te worden, als naer redenen ende goedt-duncken der Wees-meesters dienen sal: Op de voorz Boete ende peyne van elck Pondt van Inlegginge, by den genen die by den Bode van de Wees-kamer daer toe vermaent zijnde, in gebreke bevonden sal worden als vooren.

XXVI. Alle Meubele Goeden, als Huyfraedt, Kleederen, Juweelen, Kleynoodyen, ende allen anderen, den kinderen aenbestorven, aengedeelt, oft by Vertichtinge toegevallen, sullen in 't openbaer Opgeveylt, ende Verkocht worden den meest daer vooren biedende, ende dit ter presentie der Vrienden (indien 't hem belijft present te zijn) 't en ware de selve Vrienden ende Vooghden van de kinderen, by advijs der Wees-meesters (om redenen) daer inne anders te doen geraden dochte.

XXXVII. Item, de Vrienden ende Vooghden van de kinderen, met kennisse der Wees-meesters, en sullen geen Wees-kinderen Geldt ofte Penningen op Renten ofte Intrest uytgeven, dan mits daer voor te ontfangen bezegelde Brieven, gepasseert voor Schepenen der voorz Stede, met twee suffisante Borgen, die te samen, ende elck een voor al, met renunciacion van de Beneficien, den Borgen competerende, beloven, ende vast staen sullen voor de betalinge van dien.

XXXVIII. De gene ('t zy Vader ofte Moeder) die hare kinderen bewijfen sal een Somme van Penningen, sal gehouden wesen de selve Penningen terstondt op de Wees-kamer te brengen, omme tot proffijt der selve kinderen be eydt te worden; sonder dat de selve, 't zy Vader ofte Moeder, vermogen sal eenige van de bewesen Penningen onder hem ofte haer te behouden, 't en zy by speciaal goedt vinden van de Heeren Wees meesters; in welcken gevalle sy mede gehouden sullen wesen daer vooren te stellen goede suffisante Hypoteecq, of ten minsten sulcke Borgen, die de Wees-meesters voor goedt ende suffisant sullen kennen: Ende dit tot discretie der Wees-meesters, ende der kinderen naefte Vrienden ende Vooghden.

Sal mede den Administrateur van de Wees-kamer gehouden zijn, van alle de

By Uyt-koop Procederen, ofte andersints naer gelegentheydt der Boelen.

Meubelen, &c. publijckelijck te verkoopen, 't en ware om redenen ter contrarie.

Wees-kinderen Geldt niet uyt te zetten, dan op goede versekertheydt.

Geen bewese Penningen der Wees kinderē onder te mogen houden, 't en ware mer speciaal consent der Wees meesters, op goede versekertheydt.

Op wat maniere der Wees-kinderen Goeden in de Wees-Kamer werden geadminiſtreert, ende gebe-nificeert.

Alle lichtinge van Penninge, ſullen geſchiede ten overſtaen van de Heeren Wees-meesters.

Alle Documenten, ter presentie der Heeren Wees-meesters, in de Wees-kamer over te leveren.

Alle Inventariſten ſullen werden geſterckt met Eede, 't en ware anders, &c. Ende ſal 't verſwegen Goetkomē te proffite der Weesē.

Datter geē Goedte gebleven zy, ſal by Inventariſten moeten blijcken, 't en ware de Vrienden, by conſent der Wees-meesters, 't ſelve accordeerde.

De Vooghden, buyten de Jurif-

Goederen, onder ſijn Administratie, door laſt der Heeren Wees-meesters beruſtende, den Intreſt, ſoodanigh als de ſelve heeft gerandeert, van twee tot twee Jaer te verantwoorden, endete maken tot een Capitaal; met deſe diſtinctie nochtans, te weten, van Obligatie, ende Rente-Brieven, ſprekende op 't gemeene Landt van Hollandt en Weſt-Vrieſlandt, van twee Jaer als voren; maer van Landen, Huysen, ende Rente-Brieven, ſprekende tot laſte der particuliere, *van drie Jaer tot drie Jaer, volgens des ſelvs Administrateurs Inſtructie, Artijckel 8.*

X L. Alle lichtingen van Penningen, onder d' Administratie van onſe voorſz Wees-kamer beruſtende, die eenige meerder-jarige, ofte ten Houwelijcken State gekomen Jonge lieden, ſouden verſoecken te mogen lichten, ſullen geſchieden in presentie ende ten overſtaen van de Heeren Wees-meesters.

X L I. Item, alle Inventariſten, eenige Wees-kinderen, ofte andere Innocente, ende Miſerabele Perſoonen, de Wees-kamer ſubject zijnde, concernerende, niet alle de Beſcheyden ende Documenten daer toe behoorende, ſullen ter Wees-kamere werden overgelevert, in presentie ende ten overſtaen van de voorſz Heeren Wees-meesters als voren.

X L I I. Alle Inventariſten (als daer anders by Teſtamente van de Ouders, als in het 30. Artijckel deſer Ordonnantie, niet is gedisponeert) ſullen geſterckt worden by Eede; die geſtaeft ende ontfangen ſal worden by den Wees-meesters, die daer toe by deſen worden geauthoriſeert, 't en ware de Vrienden ofte Vooghden der nagelatene kinderen, ſonder alſoodanigen Inventaris te leveren, met Vader ofte Moeder overgebleven, met kenniſſe der Wees-meesters accordeerden, oft graden dochte anders daer inne te doen; die daer van, in dien gevalle, voor den Wees-meesters expreſſe verklaringe gehouden ſullen zijn te doen, ende te laten teyckenen in 't Register van de Wees-kamer, in 't by weſen van de overgeblevene, al binnen den voorſz tijd: Maer indien de Vrienden ofte Vooghden Inventaris verſochten te hebben, ſoo ſal den ſelven geleverd moeten worden; ende indien men daer inne bevindt eenige Goeden verſwegen te zijn, ſal 't ſelve verſwegen Goedt, ſonder eenige contradictie, komen ende blijven, tot voordeel ende proffijt der kinderen, 't en ware den overgebleven ofte Vertichter by Eede verklaren wilde, niet willens ende wetens de Goeden verſwegen te hebben.

X L I I I. Ende ſoo verre yemandt hem vermeten oft ſeggen ſoude willen, by den aſlijvigen geen Goeden achter gelaten, ende den Boel meer ten achteren dan te voren te weſen, ſal alſoodanige nochtans daer mede niet mogen volſtaen, noch van bewijſinge vry zijn, voor ende al-eer hy Inventaris (in behoorlijcker forme als voren) met de In-schulden ende Uyt-schulden overgelevert ſal hebben, daer by 't ſelve alſoo te zijne, klaerlijck blijcken ſal mogen; ende dit al binnen den tijd voorſz, 't en ware dat de Vrienden van den aſlijvigen, by conſent der Wees-meesters, accordeerden ende te vreden ware, datter geen Inventaris geleverd en worde.

X L I V. Ende indien de Vrienden woonachtigh waren buyten der voorſz Stede, ende Vryheydt van dien, ſoo ſal de Vertichter gehouden weſen 't ſelve den Wees-meesters aen te geven, ende verſoecken eenen redelijcken bequamen tijd, omme den ſelven te beſchrijven: Ende ſoo ſy niet en komen, ſal men de ſelve daer toe laten doen een Rechtelijcke Wete, by eenengeſworen Bode der voorſz Stede, ofte van de plaetſe daer ſy woonachtigh zijn: Ende ſoo men geen en weet te bekomen, ſal de Wete daer toe gedaen worden by Klock-geſlagh, ende den tijd, daer toe gepræſt-

geert, omme gekomen zijnde; ſal voorts Geprocedeert worden, tot behoorlijcke Schif-

dicte woonende, ſullen geciteert worden.

Schiftinge en Scheydinge; of sullen de Wees-meesters hier inne Procederen ende doen, soo sy in redene ende discretie sullen bevinden te behooren: Doch indien notoir kennelijck is, dat den Boedel van de overledene Insolvent is, sullen de Heeren Wees-meesters, van Weten ende Klock-geslagh te doen, ende andere kosten ende ordren, hier vooren gerequireert, gedechargeert zijn; soo dat het naer-komen ende naer-laten van de voorsz Artijckelen, sal staen tot discretie der Heeren Wees-meesters: Ende in cas van Insolventie, sullen de Heeren Wees-meesters doen teyckenen in het Wees-Boeck, dat de Wees-kinderen ofte Kindt sonder Goedt is, als in andere Steden gebruyckt wordt.

XLV. Ende sullen de Wees-meesteren, in Boelen, daer voor de Wees-kinderen niet soo veel inkomende en blijvet, waer mede sy in kostende kleederen souden mogen onderhouden worden, daer inne doen, soo hemlyden best ende oirbaerlijckst duncken sal, ten meesten profijte der Wees-kinderen.

XLVI. Indien Vader ofte Moeder, ofte eenige van den Boel-houder ofte Boel-houdster begeerden, ofte bereydt waren, binnen den tijdt ende in der manieren voorsz, de nagelatene kinderen te bewijzen, ende de Vrienden ofte Vooghden verfocht zijnde voor de Wees-meesteren te compareren, daer toe niet verstaen en wilden, ende sonder eenige redenen onwilligh bevonden worden, soo sal men den selven onwilligen tot drie diversche reysen, t'elcken op eenen seeckeren præfixen Dagh, by den Kamer-bewaerder doen roepen, omme te aenhooren 't gene dies aengaende gedaen sal worden: Ende de derde-mael niet comparerende, sullen de Wees-meesteren alsoodanigen Bewijs mogen ontfangen, ende sal den Bewijser als dan daer mede volstaen, ende van Breucken vry zijn; ende sullen de Defaillanten, geroepen zijnde als vooren, elke reyse verbeuren ses Stuyvers.

XLVII. Als de kinderen van d'eenen zijde sullen zijn bewesen, te weten, als Vader bewijs gedaen sal hebben van 's Moeders Erffnisse, soo sal, na 's Vaders doot, de oudtste ende naeste van des Vaders zijde, den kinderen voor Wees-meesters bewijs doen van 's Vaders Erve: Ende heeft de Moeder bewijs gedaen van 's Vaders Erve, soo sal, naer 's Moeders doot, de oudtste ende naeste van 's Moeders zijde, den kinderen bewijs doen van 's Moeders Erve, ende dit alle binnen den voorsz tijdt: op de verbeurte van ses Carolus guldens, ende evenwel gehouden te blijven bewijs te doen als vooren.

XLVIII. Ende als het bewijs den Wees-kinderen gedaen sal zijn, 't zy by Vader, Moeder, ofte naeste Vrienden, soo sullen alle de Brieven ofte Schuldt-kennissen, ende andere Goeden, bewesen zijnde, t'erstondt op de Wees-kamer gebracht worden, omme aldaer bewaert te worden, al waer 't oock dat eenige andere part ende deel daer inne hadden. *Tot welcken eynde op de voorsz Wees-kamer een bequame plaets sal werden gemaect, ende gehouden met verscheyden Sloten, om opgestoten te werden, d'Obligatien, Rente-Brieven, ende andere Documenten van consequentie der Wees-kinderen, in de Wees-kamere berustende, sonder dat de selve plaets sal werden geopent, dan ten overstaen van de Heeren Wees-meesters, die de Sleutels sullen bewaren, ende niet gedogen dat eenige Documenten daer uyt gelicht werden, sonder alvorens een Recepisse in de plaets geleydt zijnde, of anders als Wees-meesters sullen bevinden te behooren.*

XLIX. Indien eenige van de Wees-kinderen, tot haren Jaren niet gekomen zijnde, staende in 't Wees Boeck, ofte niet, by Testament ofte Institutie, van yemant Erfgenaem gemaect waren, al was 't oock dat eenige andere (haer selfs Vooghd zijnde) part ofte deel daer inne hadden, soo sal nochtans den Boel-houder, ofte die hem met den Boel is bemoevende, gehouden wesen, binnen ses Weken, naer des

Wees-meesters sullen in sobere Boclen doe, na hun oordeel, het oirbaerlijckste der Weesen.

In cas van onwilligheit der Vrienden, hoe te Procederen tot bewijs te doen.

Als van d'eenen zijde bewijs is gedaen, sal van de ander zijde mede bewijs werdē gedaen.

Wees kinders Goederē sullen werden gebracht, bewaert, ende opgesloten in de Wees-kamer.

Wees kinders, Erfgenamē gemaect zijnde, sal Inventaris werden gelerert, ende de Goederē in de Wees-kamer gebracht.

Testa-

Testateurs Overlijden, over te leveren in handen der Wees-meesters, in presentie van de naeste Vrienden, ofte Vooghden der voorz kinderen, behoorlijcken Inventaris van alle de Goederen, by den Testateur achter gelaten, omme dienvolgende d' Erffnisse, naer vermogen van den Testamente, te Schiften, Scheyden, ende Deelen, ende voorts alsulck part oft deel als den kinderen sal competeren oft toegevallen zijn (al waer 't oock met andere gemeen) terstondt op de Wees-kamer brengen als vooren, op peyne van twaelf Carolus guldens.

Alle Legaten, Donatien, &c. te Boeck te brengen.

L. Sullen insgelijcks alle Legaten, Donatien, Giften ende Voordeelen, ofte andersints, hoe die genoemt mogen zijn, den Wees-kinderen by yemanden besprocken, gemaect ofte gelegateert, by den Erfgenamen oft Testamenteurs, indien daer eenige zijn, op de Wees-kamer te Boeckte, in handen der Wees-meesteren, gebracht worden, al binnen den tijdt, ende op de verbeurte van twaelf guldens, als vooren.

Alle gebrekkige, met de Boete te executeren, ende niet te min voorts Prozederen.

LI. Ende soo wie, 't zy Vader- ofte Moeder, Vooghden, ende allen anderen, hem onwilligh maeckte, ende gebrekkelijck ware te volkomen, al 't gene hier vooren aen de Bewijlinge ende Vertichtinge te doen, ende aenbrenginge der Goeden, Erffnissen, Donatien, ende Legaten, den kinderen gemaect, verklaert staet, sal men Executeren met de Peyne oft Boete daer toe gestelt, ende daer naer met Inlegginge ende Gijselinge als voorz is; ende sullen des niet te min de Wees-meesteren terstont, na d' Expiratie van deses Weken, mogen gaen ter woonstede van de ongehoorsamen, ende aldaer by haren Secretaris, in presentie der Vrienden van den Overleden, ofte indien daer geen Vrienden en zijn, van de naeste Geburen, alle de Goeden, in den huysse wefende, doen Inventariseren, ende den selven onwilligen voorts by Eede doen verklaren, of daer eenige andere Goeden zijn, ofte ten tijde van de afsijghing van den Overleden geweest zijn, boven 't gene alsoo binnen den huysse bevonden sal worden.

De Wees-kinderen by d' Ouders r'alimenteren, op den Intrest van den Uyt-koop, 't en ware anders wierde goedt gevonden.

LII. De Wees-kinderen bewesen zijnde met Uyt-koop, sullen Vader ofte Moeder (in 't leven blijvende) schuldigh wesen, hare kinderen r'onderhouden in kost ende kleederen, mits genietende de vruchten van de bewesen Goederen, tot sulcke Jaren toe, als met hemlyuden, dies aengaende, by Wees-meesters, ende de Vooghden, ende Vrienden der Wees-kinderen verdragen sal zijn, hoe sober ende kleyn de vruchten oock wesen mogen, sonder te mogen genieten eenige inkonisten ofte proffijten van den Goeden, den kinderen by eenige Dispositie-Testamentair, Gifte, Donatie, ofte andersints aengekomen, ofte die hem noch aen komen sullen mogen van des Vaders oft Moeders zijde, ofte van yemandt anders, 't en ware de makinge ofte Gifte, den kinderen alsoo gemaect, expresselijck sulcks verklaerde, ofte by den Wees-meesteren, om redenen, anders verstaen soude mogen worden; daer inne als dan tot discretie van Wees-meesteren, ende by advijse van den Vrienden ofte Vooghden der kinderen gedaen, ofte met de Ouders veraccordeert sal worden: Ende soo verre de vruchten van 't Bewijs merckelijck meer bedragen, dan de Penningen daerom de kinderen bequamelijck souden mogen onderhouden worden, soo sullen de Vrienden, by advijs der Wees-meesteren, den onderhoudt aengaende, met Vader ofte Moeder accorderen, soo naer redenen behooren sal.

Den tijdt van Alimenteratie sal niet sijn ge-expireert, eer die voor Wees-meesters zy bekend gemaect.

LIII. Item, den tijdt van 't onderhoudt, in manieren als vooren ge-expireert zijnde, en sal Vader noch Moeder, bewijs gedaen hebbende, daer van niet vry ofte ontlafst zijn, voor ende al-er sy by den Wees-meesteren komen verklaren, ter presentie van de Vrienden, indien sy begeeren daer tegenwoordigh te zijn, dat sy begeeren van 't onderhoudt ontslagen te wesen; daer inne als dan by den Wees-meesteren gedaen sal worden naer behooven.

Indien

LIV. Indien dat bevonden wordt dat de Wees-kinderen niet onderhouden en worden, sulcks als geconditioneert is geweest, ofte den selven niet oirbaerlijck en ware langer te blijven, daer sy besteedt ofte woonachtigh zijn, 't zy by d' Ouders, naeste Vrienden, ofte andere Perloonen, daer d' Erfgenamen toeficht op nemen fullen, soo sal men tot allen tijde, by advijs der Wees-meesteren, den Wees-kinderen van daer mogen nemen, mits betalende naer beloop des tijds, ende elders oirbaerlijck besteden, tot kollen der genen die de selve aengenomen, ofte schuldigh is te onderhouden: Ende indien de selve Persoon, ofte andere, eenige Goederen onder hem hadde, den selven Wees-kinderen toe komende, fullen gehouden zijn de selve Goederen, binnen een Maent daer na, op te brengen, op de peyne van ses Carolus guldens, te verbeuren by den genen die daer af in gebreken sal wesen, ende evenwel gehouden wesen de selve Goeden over te leveren,

Wees kinders, fullen naer goedt duncken der Wees-meesters mogen elders werden besteedt.

L V. Item, de Goeden, toebehoorende eenige Wees-kinderen, fullen gemeen blijven, tot dat yemandt der Wees-kinderen selfs mondigh sal zijn, 't en ware dat anders by den Ouders gedisponeert ware, ofte oock den Wees-meesters ende Vooghden, overmits sonderlinge redenen, anders dochte goedt te zijn: Ofte dat yemandt der Wees-kinderen eenige merckelijcke schuldts buyten d'ander maeckte, sober regiment hield, ofte ter Scholen ofte andersints merckelijck meer verteerde ende behoefde; alle 't welck de selve gehouden wordt alleen tot sijnen laste te dragen.

Wees kinderē Goedt sal gemeen blijvē, 't en ware, &c. Ende die meeste kosten maeckt, sal 't meeste dragen.

LVI. Alle aanwassen oft proffijten, 't zy by geluck van Koopmanschap, ende anders, hoe 't selve genaemt mach worden, de welcke Vader ofte Moeder aenkomen fullen mogen, naer den voorfs gepræfigeerden tijdt, om Bewijs te doen, sal soo wel wesen ende komen tot proffijt van de kinderen, als van Vader ofte Moeder, sonder dat de kinderen eenige schade (die den Boel eenighsints na de selve tijdt overkomen soude mogen) hebben oft lijden fullen: maer sal de selve schade alleen gedragen ende geleden worden by Vader ofte Moeder, die hem onwilligh gemaect sal hebben Bewijs te doen.

Alle overkomsten, Accoorden, &c. Alle winsten fullen komen in 't gemeen, en de schade aen den gebrekgigen bewijs te doen.

L VII. Inghelijcks sal oock de belastinge van Renten, ofte anders, die by Vader oft Moeder, voor date van de Bewijsinge, in eenige manieren gedaen soude mogen worden, alleen komen tot laste der Ouders Goeden, die alfulcke belastinge gedaen sal hebben, ende der kinderen Goedt sal altijd suyver ende onbeswaert blijven, sonder dat Vader oft Moeder de conditie van de overgebleven kinderen eenighsints bewaren, verkorten, ofte verquaden sal mogen.

Belastingen van Rentē, &c fullen komen tot nadeel des Vaders oft Moeders.

L VIII. Item, en sal van nu voorts aen niemant, 't zy Man ofte Wif, Weesen ofte Onmondige kinderen hebbende, hem mogen begeven tot weder-Houwelijcken, voor ende al-eer de selve, in der manieren als vooren, bewesen, ofte met de Vrienden by accoordt overkomen zijnde, de Goeden der Wees-kinderen by alfulcken accoordt toegevoeght, ofte aenbewesen, ter Wees-kamer in 't Register aengebracht sal hebben: op peyne (indien Man oft Wif, door blijckelijcke versuymenisse ter contrarie dede) van te verbeuren twee Ponden Vlaems, ende indien binnen ses Weken, naer het her-Houwelijcken, het Bewijs als vooren noch niet en worde gedaen, sal verbeuren noch gelijcke twee Ponden Vlaems; ende in cas van verder versuym ofte vertreck, sal tegen den gebrekgigen met Gijfel-recht worden geprocedeert.

Niet te her-Houwelijcken, 't en sy alwoorens bewijs gedaen.

LIX. De Wees-kinderen fullen staen ende blijven onder de Vooghdye ende toeficht van hare Vooghden, tot dat sy Vijf ende Twintigh Jaren oudt fullen zijn, 't en ware dat sy tot Houwelijcken Staet gekomen, ofte by raedt van Burgermeester, Wees-meesteren, ende vier ofte vijf van des selfs Magen ende naeste Vrienden ofte Vooghden ge-emancipeert, ofte haer selfs Meester ende Vooghd gemaect, ende tot de

Wees-kinderen fullē mondigh zijn op de Vijfen Twintigh Jaren, by Houwelijcken oft anders.

Administratie ende bewindt van hare Goeden nut, ende bequaem gekendt ende verklaert worden.

Wees-kinderen oud zijnde 25. Jaren, by de Kamer werdende geoordeelt niet uyt de Vooghdye t'omflaen, noch daer in sullen blijven.

Alle Perfoonen die, door haer ongeſchikt leven, Stads-kind gemaect zijn, mede in Vooghdye sullen blijven.

Die Wees-kinderen Borghden, Leenden, oft anders handelden, ſal niet mogen eyſchen, oft eenigh Recht hebben.

De betalinge aen Weesfengedaen, ſal niet Valideren.

Goederen der Weesfe, die 16 Jare Uytlandigh zijn geweest, te mogen lichten onder Cautie.

LX. Indien nochtans den Burgermeester, Wees-meesteren, met de gemeyne Vrienden ende Magen, om deughdelijcke redenen, hem daer toe porrende, niet geraden en dochte alfulcke Perfoonen, tot de voorſchreve Jaren gekomen, ofte oock Gehouwelijckt zijnde, uyt de Vooghdye te ſtellen, ſoo ſal men de ſelve onder Vooghdye laten, ende uyt den Register ofte Wees-boeck niet doen, oock hoe oudt ſy van Jaren zijn.

LXI. Item, van gelijcken conditien, nature ende recht sullen weſen a'le Perfoonen, 'tzy Mans, Vrouwen, ende Gefellen, ofte Dochters, weſende boven haer Vijf ende Twintigh Jaren, die by kenniſſe van die van den Gerechte der voorſz Stede, ende ten verſoecke van de Vrienden, ende anderſints, ter ſake van haer ongeſchickt ende ongeregelt leven, ende onnuttelijck door-flaen, ofte door-brengen van hare Goeden, geinterdiceert is d'Administratie van de ſelve hare Goeden, ende Stadts-kindt gemaect zijn.

LXII. Ende ſoo lange Wees-kinderen, ofte andere, onder Vooghdye noch zijnde, met hare Goeden in 't Wees-boeck ſtaen, en sullen ſy hare Goeden niet mogen Verkoopen, Verzetten, Beſwaren, noch Vervremden, in eeniger manieren, 't en ware den Wees-meesteren, met de Vrienden ofte Vooghden ſulcks geraden dochte, ende expreſſelijck daer inne conſenteerden. Ende ſoo wie met de voorſz Wees-kinderen, ofte andere Perfoonen, onder Vooghdye ende in 't Wees-boeck noch ſtaende, Contraheerden, Kochten, Verkochten, Leenden, Speelden, ofte Borghden, ofte andere Schulden maecten met Brieven ofte Obligatien, ofte ſonder dien, buyten conſent der Wees-meesters ende Vooghden als vooren, hooger dan Twintigh ſtuivers, de ſelve ſchuldten en ſal geen Stadt grijpen, nochte van weerden gehouden, noch Recht daer over gedaen worden, oock hoe oudt van Jaren ſy zijn, nochte als ſy ontſleggen sullen weſen uyt de Vooghdye ofte Wees-kamer: ende ſal daer en boven, den genen die Penningen, ofte ander Goedt alfulcke Perfoonen Leenden, Borghden, ofte aſwonnen met Spelen, arbitralijcken gecorrigeert worden.

LXIII. Niemandt ſal mogen betalinge doen aen de Weeſen, oft den genen die onder Vooghdye ſtaen, van Schulden die men hem ſchuldigh mochte weſen: op peyne van noch eens te moeten betalen aen de Vooghd ofte Curateur, niet tegenſtaande hy daer af hadde Schepenen Quitantie: Aen welcke tweede betalinge hy niet te min ſal mogen korten ofte inhouden, ſoo vele als de Weeſen door d'eerſte betalinge gelocupleert, ofte rijcker geworden zijn.

LXIV. Ende ſoo wanneer eenigh Wees-kindt buyten 's Landts geweest is, ſeffhien Jaren continueel aen malkanderen, ſonder te weten of 't ſelve Kindt ofte Perfoone noch in levende Lijve is, sullen de naefte Vrienden, die hem vermeten Erfgenamen te weſen, by rade ende conſent van den Wees-meesters, doen vereyſſchen, ter Plaetſe ofte Plecken daer de ſelve Perfoone laetſmael woonachtigh geweest is: ende indien men bevindt de ſelve Overleden te weſen, ofte men niet en kan bevinden waer de ſelve beveren is, ſoo ſal men de voorſz Vrienden, ende Erfgenamen, mits daer van docerende by Certificatien oft Getuygen, mogen conſenteren des ſelvigen Uytlandigen Perfoons Goeden te mogen Deelen; mits eerſt ſtellende daer vooren ſuffiſante Borge, ende verſekertheyt, daer den Wees-meesters aen genoegen ſal, elcks voor ſoo veel dat behoort, omme te reſtituëren, indien het Wees-kindt, ofte ſijn wettige Erfgenamen, weder te Lande quamen, 't gene ſy-luyden opgebeurt, ende ontfangen sullen hebben, met de Intreſten, Renten, Pachten, Huren, ofte Vruchten van dien.

Item;

LXV. Item, soo wie eenige Weesen oft Wees-kinderen betreкке in Houwe-
lijke, daer de selve schade ofte achterdeel inne gelegen ware, ofte den Vrienden oft
Vooghden daer van klachtigh vielen, sal staen tot correctie van Schepenen, na gele-
gentheyt der saken; ende sal 't selve Kindt, alsoo Gehouwelijckt zijnde, tot goetd
duncken der Wees meesters, moeten blijven staen onder de Vooghdye van de Wees-
kamer, sonder eenige handeling van sijn Goederen te mogen hebben.

Wees-
kinderen
in Houwe-
lijcken
treckende
datter
klachte
valt, sal
staen tot
correctie
van Sche-
penen.

LXVI. Ende aengende den Wees-kinderen, ende Administratie, ende Regee-
ring van hare Goederen, voor date van deser Ordonnantie, sullen de Wees-meesters
ontfangen ter Wees-kamere de Goederen van de Wees-kinderen, daer van de Vrienden
oft de Vooghden sulcks sullen versoecken: ende sullen den Burgermeester, ende Ge-
rechte der voorsz Stede van Dordrecht, opzicht ende scherp reguard nemen op alle
saken die haer-luyder gmoveert worden, 't zy dan Questie van Vooghdye, van Wees-
kinderen Goeden, van hare Onderhoudinge, van Commissarissen op de Rekening
te hebben, ofte andere. Ende naer sy-luyden de gesteltenisse der saken, ende Persoonen
bevinden, sullen daer naer de sake senden ter Wees-kamer, ende den Wees-meesters
ordonneren ende auctoriseren, wat hemluyden goet duncken sal in der sake gedaen
te worden.

Wees-
kinderen
Goederen
voor dato
deser Or-
donnantie
ter Wees-
kamere te
ontfangen
ende sullen
Schepenen
de saken
van Weesen
voor Wees-
meesters
renvoyeere,

LXVII. Alle Wees-kinderen Schulden die te Boecke ofte Register verleden zijn,
ofte sullen worden, mitsgaders alle 't gene voor Erffenis by Vader, ofte Moeder, oft
by andere bewesen, ofte tot voordeel der kinderen overgebracht sal worden, sal men
mogen Innen met parate Executie, tegens den genen die de Schuldt bekendt, ofte
't voorsz Bewijs gedaen sal hebben, in allen schijn, oft voor Schepenen gepas-
seert, Verleden, ende Vonnisse ende Condemnatie daer over gegaen ende ge-
streckt ware.

Wees-
kinders
Schulden
te innen
by parate
Executie.

LXVIII. Insgelijcks alle Overkomsten, Accoorden, Beloften, Borgh-toch-
ten, mitsgaders alle andere Astien, die in eenige saken der Wees-kinderen, ofte
andere, wiens Goederen op de Wees-kamer berustende zijn, voor Wees-meesters
gepasseert sullen worden, sullen van gelijke kracht ende vigueur zijn als vooren.

Alle over-
komsten,
Accoorden,
&c voor
Wees-
meesters
gepasseert,
sullen zijn
van gelijke
kracht.

LXIX. Item, alle Brieven, Wees-kinderen toebehoorende, ende in den
Wees-boecke staende, die in macht ende vigueur waren, als de Wees-kinderen daer aen
quamen, die en sullen in geender wijze verjaren, verouden, ofte vergaen, nochte
gepraescribeert mogen worden, soo lange als de selve Persoonen, ende hare Goeden,
onder Vooghdye ende in 't Wees-boeck staen.

Geen praes-
criptie en
sal loopen
tegens
Brieven der
Weesen.

LXX. Men sal geen Processen institueren, ofte Questien van Wees-kinderen
Goeden voor Recht betrecken mogen, dan by voorgaende advijs, ende consent van
den Burgermeester ende Wees-meesteren, op de verbeurte, die anders doet, de
kosten ende schaden die daer uyt souden komen, selfs te gelden tot haren lasten, sonder
de Wees-kinderen te mogen in rekeninge brengen, hem korten, ofte namaels mogen
imputeren.

Geen Pro-
cessen te
institueere,
dant 'sijnen
pericule,
buyten
lasten der
Weesen.

LXXI. Soo wie eenige Weesen, ofte andere Persoonen, te Boeck in de Wees-
kamer staende, wil beklagen van Kost-geldt, ofte andere Schulden, die sal gehouden
wesen 't selve eerst te doen voor de Wees-meesters der voorsz Stede, op de peyne van
ses stuyvers, ende nulliteyt van de Proceduren.

LXXII. Men sal mede in saken den Wees-kinderen aengende, geen Dingtalen
mogen houden, ende de sake Bedingen, anders als met voorgaende ordonnantie, ende
goetd vinden der Heeren Wees-meesters: In welcken gevalle mede alle de Questien
ende Geschillen voor de voorsz Wees-meesteren tusschen Partyen, in saken de voorsz

H h h h 2

Wees-

Weesen
niet te roepen dan voor Wees-meesters. Geen saken der Weesen te Bedingen; ende sal werden Geprocedeert de plano,

Wees-kinderen, ofte andere Perfoonen, in Vooghdye staende, ofte hare Goederen concernerende, sullen beleydt ende geterminceert werden *sommariè* ende de *plano*, sonder Geschrift, ofte andersints.

Feyten te
proberen
voor Wees-
meesters,
binnen
veerthien
Dagen.

LXXIII. Insgelijcks die hem wil vermeten, eenigh Feyt voor Wees-meesteren teproberen, in saken den Wees-kinderen, ende gelijcke Perfoonen aengaende, sullen de Getuygen, binnen den tijdt van veerthien Dagen daer naer, ten langhten moeten beleydt worden, voor den Wees-meesteren, die den selven Eedt sullen stavenende afnemen, daer toe sy geautoriseert worden by desen. Ende indien den Producent deficieert in sijn preuven, ende sijn vermeten niet genoeghaem en bewijst, sal verbeuren voor een peyne, de Somme van drie Ponden van xl. grooten.

Boete der
gene, die,
van Wees-
meesters
ontboden
zijnde, ten
gepraf-
geerden
tijde niet
en compa-
reren.

LXXIV. Item, soo wie in eenige saken by den Wees-meesteren ontboden wordt, omme by hemluuyden op de Wees-kamer te komen, sal gehouden wesen te compareren ten geprafgeerden dage ende ure, op de verbeurte van ses stuyvers, voor de eerste reyse; voor de tweede reyse twaelf stuyvers; ende voor de derde reyse achtien stuyvers, ende daer en boven op arbitrale correctie van Schepenen.

Boete, by
parate
Executie,
t'executerē
ende t'ap-
pliceren.

LXXV. Alle de voorz Boeten sullen met parate Executie Ge-executeert worden, by den Bode ofte Kamer-bewaerder van de Wees-kamer, met assistentie van een Stadts-bode, nemende daer van haer behoorlijk Salaris van den Ge-executeerden: Ende sullen alle de voorz Boeten geapliceert worden, een derde-part tot proffijte van den Officier, die gehouden wordt den Kamer-bewaerder t'assisteren, (indien 't noodt zy) een derde-part tot behoefte der Stede van Dordrecht; ende een derden-deel tot proffijte van den Wees-meesteren, met den gesworen Secretaris der Wees-kamer, hoofv voor hoofv.

Affschaffing
van het
Pont-gelt,
ende Salaris
der Heeren
Wees-
meesters.

LXXVI. Ende belangende de Pondt-gelden, by alle oude Ordonnantien van Wees-kameren de Heeren Wees-meesteren, ende haren Secretaris toegevoeght, sullen efter, tot ontlastinge van de Goederen der Wees-kinderen, in 't regard van de voornoemde Heeren Wees-meesteren voor d'eenen helft, t'eenmael komen te cesserren, als mede ter sake van 't Salaris de voorz Heeren Wees-meesteren, uyt kracht der voorz oude Ordonnantie, over 't hooren ende sluyten van de Rekeninghe, competerende, mitsgaders 't gene de Stadt, tot vervallinge van de onkosten der Wees-kamere, uyt de selve Rekeninghe heeft genoten, sonder dat voortaan de voornoemde Heeren Wees-meesteren yet ter werelt, tot laste der Wees-kinderen, sullen mogen genieten boven haer Tractement, haer by de Stadt toegevoeght: Alleenlijck behoudens den Secretaris sijn gewoonlijck Salaris, hem by dese ende alle oude Ordonnantien van Wees-kameren vergunt; alles breeder ende meerder blijkende by het volgende Artijckel deser Ordonnantie.

Salaris van
den Secretaris
ende Clercq.

Den Secretaris,
Clercq,
Administrateur,
en Kamer-
bewaerder,
sullen op
alle ordi-
naris ende
extraordi-
naris Zit-
dagen bo-
ven komē.

LXXVII. Ende sullen voorts, den gesworen Secretaris ende Clercq, haer hebben te genoegen met foodanigen Tractement, als haer by de Stadt respectivelijck sal werden toegeleydt: Ende dat voorts den voorz Secretaris hem sal hebben te reguleren, in 't regard van sijn Depeschen ende Expeditien, volgens den Lijste by mijn E. E. Heeren van den Oud-Rade deser Stede daer van gemaectt ende gearresteert, sonder yetwes meer te mogen eysschen als in den selven Lijste uytgedruckt sal staen; hangende den voorz Lijste ter Wees-kamere, omme by yder tot sijn genoegen en contentement gesien, ende gelesen te konnen werden; sonder dat den Clercq, tot laste der Wees-kinderen, yetwes sal mogen genieten, anders als den derden Penningh van 't gene den Secretaris hem sal geven, ofte laten Schrijven, Registeren, ende Opmaken, als andersints.

LXXVIII. Den Secretaris, Clercq, Administrateur, ende Kamer-bewaerder, sul-

ten gehouden wesen op de ordinarij Zis-ende Recht-dagen, ten dienste der Heeren Wees-meesters, boven te komen, op de Boete van een Daelder yder reysje te verbeuren, ten behoeve van den Armen s' appliceren; ende sullen de selve niet vermogen af te gaen, dan naer het scheidten van de Heeren Wees-meesters, ofte met der selver speciaal consent ende goet vinden.

LXXIX. De Procureurs ende Notarissen werdt wel expresselijk geinterdiceert, over eenige Vertichtinge ofte Boel-scheydinge te staen, aengaende Wees-kinderen, dese Wees-kamere subject zijnde, nochte oock eenige Vertichtinge ofte Boel-scheydinge, ofte eenige andere Acte, de selve Wees-kinderen concernerende, inne te stellen, veel min eenige Testateuren in eeniger manieren, met eenige redenen te disponeren, ofte persuaderen, dese Kamere te excluderen, ofte uyt te sluyten, ofte yetwes tot praëjudicie van dese Ordonnantie te doen: op peyne van te verbeuren voor d'eerste reyle vijfthigh Ponden, tot xl. grooten 't Poudt, t'appliceren voor d'een helst ten behoeve van den Officier, ende voor d'ander helst tot profijte van den Huys-armen binnen deser Stede; ende voor de tweede reyle op peyne van suspensie; ende voor de derde reyle privatie van haer Officie, ofte andersints naer gelegentheydt van faken.

LXXX. Ende indien namaels op dese Ordonnantie eenige swarigheydt gemaect, ofte duyfsterheydt inne bevonden mochte worden, Soo referveren ende behouden wy aen Ons d'Interpretatie, Ampliatie, ende Moderatie van dien.

De Procureurs ende Notarissen sullen over geen Vertichtinge, &c. staen, veel min de lieden persuaderen dese Wees-kamer te secluderen.

Dat mijn E. Heeren aen hun referveren d'Interpretatie, Ampliatie, en Moderatie deser Ordonnantie.

Boedel-Eedt.

Dat Siveer ick, Dat in den tegenwoordigen Inventaris begrepen ende gespecificeert zijn alle de Goederen, roerende ende onroerende, In- ende Uyt-schulden, geene altoos uytgesondert, by N. mijn Overleden N. mitter doot geruymt ende nagelaten, ende sulcks als sy de selfde in 't leste van haren levende Lijve, met my gemeen bezeten heeft; sonder dat ick eenige der selver Goederen verswegen, verstecken, ofte achter-gehouden hebbe, ofte ter quader trouwe weerloos geworden ben, in eeniger manieren: Ende belove daer en boven, indien eenige andere Goederen namaels tot mijne kennisse mochten komen, die tot desen Boedel mochten behooren, 't zy in bate ofte schade, dat ick alle die selfde gevrouwelijcken sal aenbrengen ende openbaren, omme op den tegenwoordigen Inventaris verhooght te mogen werden:

Soo waerlijck moet my Godt Almachtigh helpen.

Instructie, daer naer den Administra-
teur, van de Goederen ter Wees-kamer binnen D O R D R E C H T berustende, hem sal hebben te reguleren:
By Wees-meesters geconcipieert, en door den Oud-Raedt gearresteert, op den 8. December, 1640.

Hoedanige Administratien d' Administrateur aen nemen sal.

I. IN den eersten sal den voorz Administrateur gehouden zijn, alle alfulcke Administratien ter Wees-kamer vervallende, als hem by d'E. Heeren Wees-meesters

Hhhh 3

alleen

alleen fullen werden opgeleydt, soo wel groote als kleyne, aen te nemen, ende hem daer inne ten uyt-eynde toe van de Administratien, getrouwelijck ende neersfelijck te quijten.

Te houden een Staet-boeck, en de Clercq een Contre Staet-boeck daer tegens:

II. Item, sal hy gehouden zijn een pertinent Register te maken, ende houden van alle sijne saken, beroerende de voorz Administratien, daer inne, gelijk als eenen spiegel, de Middelen der Wees-kinderen particulierlijck ende klaerlijck fullen wesen gesteldt, 't welck hy t'allen tijden, des vermaent zijnde, gehouden sal zijn ter Wees-kamer te exhiberen, om daer tegen ter voorz Wees-kamer een Contre-Register gehouden te werden. Ende sal den Clercq van de E. Wees-kamer, nevens den Administrateur, van Iaer tot Iaer het Staet-Boeck, ter voorz Wees-kamer berustende, gehouden zijn te resumeren, ende de Intresten der Capitalen, onder d' Administratie der voornoemde Wees-kamer in het selve Staet-Boeck staende bekendt, van twee Iaer tot twee Iaer by de respectie Capitalen te stellen, daer mede te begrooten; ende tot allen tijden, des vermaent zijnde, van 't selve visie te doen hebben; op dat, naer voorgaende Collatie jegens het voorz Staet-Boeck van den Administrateur te doen, het voornoemde Contre-Staet Boeck ter Wees-kamer berustende, daer mede conform in alles accorderende magh werden gemaect, ende soo vervolgens van tijdt tot tijdt by den voornoemden Clercq mach werden onderhouden.

Sal gehouden zijn boven te komen.

II. Item, sal hy gehouden zijn ten minsten twee ordinaris Zit-dagen ter Weke voor de Wees-kamer te compareren, ende waer te nemen 't gene hem by d'Heeren Wees-meesters belast sal werden; ende voorts op andere tijden ontboden zijnde, hem willich ende bereydt te laten vinden: daer vooren hy Jaerlijcks van de Stadt Dordrecht sal genieten . . . .

Te Daghvaerden alle gebreke Debiturs.

IV. Den voorz Administrateur sal mede gehouden wesen, te Daghvaerden alle die gene die in gebreken blijven te betalen 't gene sy aen eenige Boedels, ofte Wees-kinderen souden mogen schuldigh wesen, ten eynde hy Administrateur blijve buyten blafmeende opsprake, ende de Heeren Wees-meesters in haer eere, ende reputatie, wegens haer goede forge, in het beneficeren der Wees-kinderen Goederen, mogen werden gemaintineert.

In 't Staet-Boeck te stellen voor hoof, alle de Goederē Fidecommis subjeet.

V. Den voorz Administrateur sal mede gehouden zijn, in sijn Register voor hoof van yder Administratie te stellen, ende pertinente Notulen te houden van alle de Goederen, *Fidecommis* subjeet zijnde, omme de Heeren Wees-meesters tot allen tijden, dies aengaende, te konnen dienen van advijs ende onderrichtinge.

r' Expressen in alle Recepisse, twee Maenden voor d'opsegginge te moeten waerschouwen.

VI. Sal mede den voorz Administrateur gehouden zijn, tot expeditie van de luyden die eenige Penningen, onder d' Administratie deser Ed. Wees-kamere berustende, fullen willen opseggen, vermits haer meerder-jarigheydt, ofte ten Houwelijcken State gekomen zijnde, ten tijde van den Ontfangh van de voorz Penningen, in sijn Recepisse insereren (ten eynde alles met goede ordre mach geschieden) dat de selve Persoonen ende Luyden, in cas van de voorz aflossinge, gehouden fullen zijn hem Administrateur, twee Maenden te vooren te waerschouwen, ende haer Penningen op te seggen, ofte doen opseggen: Ofte in cas de Luyden versoecken, sonder voorgaende opsegginge, datelijck geaccommodeert te mogen werden, fullen de selve in sulcken gevalle, in *conformité* van het eerste lidt van desen Artijckele, laten vallen twee Maenden Intrest.

De Intresten te ver-grooten met het Capitael.

VII. Den Administrateur sal van alle de Penningen, die hy van sijn Voor-zaet sal komen over te nemen, als mede die hem naer desen by d'Heeren Wees-meesters fullen werden geordonneert t'ontfangen, gehouden zijn, uyt de Intresten der voorz Penningen, te maken een Capitael van twee Jaer tot twee Jaer; als mede in gevolge van dien, de Intresten van de voorz nieuwe Capitalen te verantwoorden, als naer behooren.

Van

VIII. Van alle de Penningen, die door ordre der Heeren Wees-meesters den voorz Administrateur fullen werden geordonneert ontfangen te werden, sal den Intrest ingaen een Maent naer date der voorz Ordonnantie: mits dat hy als dan van de selve Penningen betalen sal Intrest jegens vier ende een half van 't hondert, 't en ware den voorz Administrateur de voorz Heeren Wees-meesters tot haer E. contentemente, op yder Recht-dagh kan doen blijcken van debvoiren by hem in 't vorderen van de selve Penningen gedaen, ende om wat redenen de selve niet ontfangen hebben konnen werden, sal in sulcken gevalle alleen Intrest verantwoorden, sedert den ontfangh van de voorz Penningen, jegens vier ende een half van 't hondert als vooren. *Ende sal in toekomende den Administrateur niet hooger verantwoorden de Intresten, als tegens vier van 't hondert in 't laer, te rekenen sedert den tijdt van de Reductie, by de Stadt gedaen van vijf tot vier van 't hondert, doch voor den tijdt der voornoemde Reductie, blijven belast jegens vier ende een half van 't hondert als voorsz is.*

Wanneer den Intrest sal ingaen, en hoe hoogh die te verantwoorden.

IX. Den voorz Administrateur sal van de Penningen onder sijn Administratie, door ordre der Heeren Wees-meesters komende, eens voor al, sonder meer, voor sijn Salaris genieten den sestigsten Penningh van 't Capitaal, ende den veertighsten Penningh van het Inkomen. Wel verstaende, dat van de Capitalen by hem uyt handen van den voorgaenden Administrateur over te nemen, geen sestigsten Penningh sal werden genoten; doch nopende de Intresten, sal des niet tegenstaende gehouden zijn, de selve datelijck, na den ontfangh der voorz Capitalen, te verantwoorden. *Ende dit alles in conformité van den 33. Artijckel van d'Instructie deser Wees-kamer.*

Salaris van den Administrateur.

X. Den voorz Administrateur sal gehouden wesen suffsantelijck, tot contentement der E. E. Heeren van den Oudt-Rade deser Stede, te caveren voor de Administratien van de Penningen ende Goederen, hem by de voorz Heeren Wees-meesters opgeleydt.

Cautie van den Administrateur.

XI. De Heeren Wees-meesters fullen den voorz Administrateur in alles de goede handt bieden, ende met haer-luyder auctoriteyt assisteren tegens allen ende eenen yegeelijck, die hem in de voorz Administratien eenigh hinder, ofte belet, injurie ofte calumnne, met woorden, ofte wercken souden willen doen.

Wees-meesters fullen den Administrateur assisteren.

XII. Den Administrateur sal geen betalinge vermogen te doen, als op speciale Ordonnantie der Heeren Wees-meesteren, ofte by saute van dien, den voorz Administrateur in uytgeef sijner Rekeninge niet werden geleden; Ende sal den voorz Administrateur principelijck sijne betalinge doen op den tijdt in de voorz Ordonnantie ge-expressiert, ende dat binnen de Wees-kamer, ter presentie van d'Heeren Wees-meesteren, 't en ware Wees-meesteren, naer voorgaende kennisse van saken, anders ordonneerden: Ende sal tot dien eynde op de Wees-kamer een bequame plaets, ende sluyten voor den Administrateur, om eenigh Geldt in voor-raedt op te sluyten, werden gemaect.

Betalinge te doen in de Wees-kamer, op ordonnan- tie van Wees-meesters.

XIII. Referverende de E. E. Heeren van den Oudt-Rade d'Interpretatie van dese Instructie aen hare Ed. mitfgaders om de selve te mogen vermeerderen ende verminderen, na de gelegentheydt vereyschen ende goet gevonden sal worden, ten meesten dienste ende oirbaer van de Wees-kinderen, Innocenten, Miserabelen, ende anderen Persoonen, de Wees-kamer alhier subjeet zijnde.

d'Interpretatie, &c. by den Oud-Raed gerefereert.

Lijste van 't Salaris , den Secretaris van de Wees-kamer
deser Stadt D O R D R E C H T toegevoeght , by mijn E. E.
Heeren van den Oudt-Raedt der voorschreve Stede.

DEn Secretaris sal voor sijn Salaris genieten van Goederen , komende onder d'Administratie van dese E. Wees-kamere , van yder Pont Vlaems eenen stuyver , tot hondert der voorz Ponden toe ; ende van hondert Pondt ende daer boven , tot twee hondert Pondt toe , eenen halven stuyver van 't Pondt : ende van alle meerdere Sommen , monterende boven de voorz twee hondert Pondt Vlaems , twee deuyts van 't Pondt , ende dat maer voor eens alleenlijck , ten tijde eenige Goederen van Wees-kinderen , ofte andere Innocente ende Miserabele Perfoonen ter voorz Wees-kamer komen , ende niet van Jare tot Jare , (gelijck by eenige Calumniateurs der voorz Wees-kamere wert voor gegeven) hoe lange Jaren oock de selve Goederen ter Wees-kamer souden mogen blijven , en werden geadministreert.

Den Secretaris sal mede voor sijn Salaris genieten , uyt de Rekeningen die ter voorz Wees-kamere gedaen sullen werden , bedragende in Ontfangh hondert guldens , ende daer beneden , tot vijftigh guldens toe , 5 stuyvers.

Van Rekeningen bedragende in Ontfangh over de hondert guldens , tot twee hondert guldens toe , 10 stuyvers.

Van Rekeningen bedragende twee hondert guldens , ende daer boven , tot drie hondert guldens toe , 15 stuyvers.

Van Rekeningen bedragende drie hondert guldens , ende daer boven , tot ses hondert guldens toe , de somme van eenen gulden.

Van een Rekeningh bedragende over de ses hondert guldens , hoe veel meer dat den voorz Ontfangh oock boven de voorz ses hondert guldens soude mogen komen te monterren , sal den Secretaris niet meer genieten dan de Somme van eenen gulden 5 stuyvers.

Ende voor 't Apostilleren van eenigh dubbel der voorz Rekeningen , 10 stuyvers.

Voor het Registreren van eenige Seclusien uyt Testamenten , 8 stuyvers.

Voor het opmaken van eenige Vertichtingen , met het Zegel , t'samen 12 stuyv. 6 penn.

Voor het Registreren van eenige Verbintenissen , Wees-kinderen concernerende , 12 stuyv.

Voor het Registreren van eenige Quitantien , nopende de Lichtinge van eenige Goederen , onder d'Administratie van de Wees-kamer berustende , ende die eenige Meerder-Jarigen ofte Getrouwden versoeken te mogen lichten , 8 stuyvers.

Voor het Instellen van eenige Conditien ende Voorwaerden , wegens de Verkoopinge van Huysen , Landen , als andersints , ten overstaen van de Heeren Wees-meesters Verkocht werdende , de somme van eenen gulden.

Voor het Presentie-geldt op de selve Verkoopinge , eene gulden.

Voor het opmaken van eenige simpele Verfoecken , met den Appoinstementen der Wees-meesters daer op gevolght , 10 stuyvers.

Voor Acten van Borgh-tocht , 6 stuyvers.

Voor Acten van Auctorisatie op den Administrateur van de Wees-kamer , 6 stuyvers.

Voor 't Apostilleren van eenige Requesten , 4 stuyvers.

Voor Ordonnantien op den Administrateur van de Wees-kamer te depescheren , 4 stuyv.

Voor Acten van approbatien van Koop der Huysen ende Landen , op 't goet vinden ende approbatie der Wees-meesters Verkocht werdende , 6 stuyvers.

Van Procuratie met het Zegel , 18 stuyvers 6 penningen.

Van Protecten met het Zegel , 18 stuyvers 6 penningen.

Voor 't Schrijven van eenige Missiven , 12 stuyvers.

Ende voorts van alle Depeschen en Expeditien , meerder moeyten ende arbeydt vereyschende , hier niet staende gespecificeert , als voor het Instellen ende maken van eenige Staten ende

ende Boedel-Scheydingen, mitfgaders voor het Registreren van dien, als andersints, sal den Secretaris Gefalarieert werden naer gelegenthey van faken, tot discretie der Heeren Wees-meesters.

Den Kamer-bewaerder deser E. Wees-kamere sal voor Salaris van yder Weet, die hy, door last der voornoemde Heeren Wees-meesters, doen sal, genieten 4 stuyvers.

Actum in den Oud-Raedt, den 24. November 1639.

En was Geteykend,
M. B E R C K.

Kort verhael van de Inhouden van elck Artijckel deser Ordonnantie.

1. Stellen van Wees-meesters.
2. Eedt der Wees-meesters.
3. Wees-meesters sonder eenige andere Bedieninge; ten tijde van hare Verkiefsinge, moeten wesen.
4. Wees-meesters geen Vooghdye fullen mogen aen nemen, daer van sy hem wettelijck fullen mogen excuseren.
5. Wees-meesters, ofte haren Secretaris, niet te injuriëren.
6. Wees-meesters fullen geassisteert werden door de Heeren Schout, Burgermeester, &c.
7. Registers op te sluyten, bewaren, ende secreet te houden.
8. Zit-dagen.
9. Stellen van den Secretaris.
10. Eedt der Secretaris.
11. Eedt van den Clercq.
12. Secretaris, ende sijnen Clercq, geen Vooghdyen fullen aen nemen, nochte Brieven ofte Geldt onder hem nemen.
13. Register Auftentijcq van alle Wees-kindere Goederen, ende het Staet- ende Contre-Staet-boeck te houden.
14. 't Voorz Register secreet te houden, geen Copey, noch Extract daer van te geven, ofte 't selve niemant te thoonen, dan by consent der Wees-meesters.
15. Memoriael-Boeck te houden.
16. Citatie, ende Insinuatie, te leveren in handen van den Kamer-bewaerder.
17. Citatien, Insinuatien, fullen houden den Name der Geciteerde, de sake waerom, Peyne, ende Dagh der Comparitie.
18. Secretaris blijft gehouden d'Ure der Comparitie waer te nemen.
19. Clercq ende Kamer-bewaerder fullen opficht hebben op de Af-stervende, ende daer van advertentie doen: Oft mede de Wees-meesters, ofte den Secretaris aengedient worde, dat eenige Wees-kindere te kort geschiede, dat de Secretaris hem daer op sal informeren, om daer inne versien te worden.
20. Stellen van den Kamer-bewaerder, ende sijnen Eedt.
21. Dat de langhst-levende Vader ofte Moeder, binnen vier Weken, naer des eersten afslijvighey, met de Magen der dooder Handt, sal aen de Wees-meesters verfoecken Vooghden, &c. op een Boete van drie Ponden, van xl. grooten.
22. Vrouwen Vooghd fullen mogen zijn; maer wel Moeder oft Groot-moeder de Administratie fullen mogen hebben.
23. d' Administratie van Vader ofte Moeder, sal duren tot weder-Houwelijcken, &c.
24. Gestelde Vooghden, zijn gehouden de Vooghdye aen te nemen: op een Boete van drie Ponden, van xl. grooten, *Nisi causam habeant.*
25. Inventaris sal by den Secretaris ofte Clercq gemaect worden, daer geen Magen zijn.

26. Als den Voogd sterft, ofte onbequaem wort, fullen de Wees-meesters een ander stellē,
27. Vooghden fullen Cautie stellen, ende Eedt doen, &c.
28. Die Penningen der Wees-kinderen onder hem hebben, fullen gehouden zijn, de selve naer ses Maenden, als sy daer van vermaent fullen werden, op te brengen.
29. Testamentaire Vooghden gecommitteert tot d' Administratie der Wees-kinders Goederen, sonder gehouden te zijn, Staet ofte Inventaris te brengen ter Wees-kamer, fullen gehouden zijn binnen acht dagen naer d' Insinuatie, daer toe gedaen, het Testament te vertoonen, &c.
30. Testamentaire Vooghden zijn ongehouden Cautie te stellen; maer fullen gehouden zijn binnen acht Dagen naer 't Overlijden, ende het Testament gekomen sal zijn tot haerliederkennisse, 't selve op de Wees-kamer te brengen, ende een Maent daer naer de Goederen by pertinenten Inventaris: op een Boete van twaelf Ponden, van xl. grooten.
31. Testamentaire Vooghden, die den last niet en begeeren aen te nemen binnen acht dagen voorz, fullen gehouden zijn met het Testament op de Wees-kamer te komen, ende te seggen haer-lieder redenen van weygeringe,
32. Vooghden zijn gehouden alle Jaer eens Rekeninge te doen, op peyne, &c.
33. Salaris van den Administrateur der Wees-kamere.
34. De langhst-levendens, Vader ofte Moeder, met de Vooghden, binnen ses Weken naer des eersten aflijghheit, fullen maken pertinenten Inventaris, ende daer uyt de ander portie toeleggen, by partage, ofte by accoordt, ende daer naer de Goederen, de kinderen toegevonden als boven, pertinentelijck stellen by Geschrift, ende op de Wees-kamer brengen, om aldaer geregistreert te worden, &c.
35. In Boelen daer Neringe, In-schulden, Uyt-schulden, ende veel Roerende ende onseker Goeden blijven, sal men Staet maken, ende Procederen tot Uyt-koop, &c.
36. Meubelen, den Wees-kinderen aenbedeelt, fullē in 't openbaer Verkocht worden, 't en ware de Vrienden, met advijs der Wees-meesters, anders daer in te doen, geraden dochte.
37. Wees-kinders Geldt niet te mogen uyt-zetten, dan op Bezegelde Brieven, met twee suffisante Borgen.
38. Vader oft Moeder fullen gehouden zijn, de Penningen, hare Kinderen bewesen, terstont te brengen op de Wees-kamer; ofte dat sy die selfs fullen mogen onderhouden, mits stellende Hypotecq ofte Cautie, tot contentement der Wees-meesters,
39. Hoe Wees-kinderen Goederen ter Wees-kamere werden geadministreert ende gebeneficeert.
40. Ligtingen van Penningen, fullen geschieden ten overstaen der Heeren Wees-meesters.
41. Inventarissen, met de Bescheyden daer toe behoorende, fullen op de Wees-kamer overgelevert werden, in presentie der Wees-meesters, als vooren.
42. Inventarissen, die ontfangen fullen worden by de Wees-meesters, te verstercken by Eede, 't en ware de Vrienden, met kennisse der Wees-meesters, sonder Inventaris te leveren, anders geraden dochte daer inne te doen; waer van sy-luyden gehouden fullen zijn Verklaringe te geven, om 't selve in 't Register geteyckent te worden: Ende soo de Vrienden Inventaris begeeren, sal die moeten geleverd worden; ende soo daer eenigh Goedt in verfwegen is, sal 't selve komen tot profijte der Wees-kinderen, 't en ware d' overgebleven hem wilde purgeren by Eeden, 't selve niet willens verfwegen te hebben.
43. Die seggen wil, by den aflijghen geen Goederen naergelaten te zijn, en volstaet daer mede niet, voor ende al-eer hy Inventaris daer toe geleverd sal hebben,
44. De Vooghden, buyten de Stadt woonende, sal men op sekere bequame tijd beschrijven, ende soo men geen en Weet, sal de Wete by Klock-geslagh gedaen worden, &c.
45. Wees-meesters, in Boelen daer niet Inkomens genogch blijft tot onderhoudt der Wees-kinderen, fullen doen soo hemluyden best duncken sal.
46. Yemant soeckende Bewijs te doen, ende de Vrienden ofte Vooghden daer toe niet en begeeren te verstaen, sal men de selve driemaal, op verscheyden dagen, daer toe doen roepen; ende de derdemaal niet komende, fullen de Wees-meesters 't Bewijs ontfangen, ende de Defaillante t'elcken verbeuren ses stuyvers.

47. Als van 's Vaders ofte Moeders zijde Bewijs gedaen is, soo sal, naer 't Overlijden van den langht-levende, Bewijs gedaen worden, by de oudste ende naeste der langht-levenden, van des langht-levendens Goederen.

48. Brieven ofte Schuldt-kennisse te moeten brengen op de Wees-kamer, om aldaer bewaert te worden.

49. Wees-kinderen, staende in 't Wees-boeck ofte niet, Erfgenamen gestelt zijnde, al waer 't met andere Bejaerde Perfoonen, sal daer Inventaris geleverd moeten worden binnen ses Weken, ende de Goederen, den Wees-kinderen by partage toegevallen, fullen op de Wees-kamer gebracht worden.

50. Legaten, Donatien, &c. Wees-kinderen gemaect, binnen ses Weken te Boeck gebracht fullen worden.

51. Dat men de gebrekelinge van Bewijs te doen, Vertichtinge, Aenbringinge van Goederen, Erffenisse, Donatien, en Legaten, sal Exécuteren met de Boeten daer toe staende, ende naer met Inlegginge: en fullen Wees-meesters niet te min na de ses Weken, ter woonsteden van de ongehoofsame, door haren Secretaris alle de Goederen by Inventaris doen stellen.

52. Vader ofte Moeder, die haer Kinderen met Uyt-koop bewesen fullen hebben, fullen de selve onderhouden, om de Vruchten der bewesen Goederen, (hoe kleyn die oock zijn) sonder yet te mogen genieten van de Goederen, de Kinderen namaels aanbeitorven, 't en ware by Wees-meesters, met advijs der Vriende, anders om redenen daer inne gedaen worde.

53. Den tijdt van 't Onderhoudt om gekomen zijnde, fullen Vader of Moeder daer van niet vry zijn, al-er sy 't selve komen Verklaren voor Wees-meesters, die daer in doen fullen naer behooren.

54. Wees-kinderen, die niet onderhouden worden als geconditioneert is, sal men mogen op een ander besteden, tot kosten van die schuldigh is de selve te onderhouden, die oock hare Goederen alsdan sal overleveren.

55. Wees-kinders Goederen fullen gemeen blijven, tot dat yemandt van hemlyuden selfs Mondigh is, 't en ware men anders om redenen goedt vonde daer inne te doen, ende die meeste kosten maeckt, sal 't selve alleen dragen.

56. Proffijten, Vader ofte Moeder aenkommende, naer den gepræfigeerten tijdt van Bewijs, fullen soo wel wesen tot proffijt der Wees-kinderen, als van Vader ofte Moeder; ende de schade voor Vader oft Moeder alleen.

57. Dat belastingen van Renten, ofte anders, voor date vsn 't Bewijs gedaen, alleen fullen komen tot laste van Vader ofte Moeder.

58. Niemandt, 't zy Man ofte Wijf, hem ten tweeden Houwelijck sal mogen begeven, voor eerst ende alvooren Bewijs gedaen te hebben: op peyne van 't achtste part van haer Goedt te verbeuren, tot proffijte van hare Wees-kinderen.

59. Wees-kinderen fullen blijven in Vooghdye, tot dat sy vijf ende twintigh Jaren oudt zijn; 't en ware sy eer Houwelijckten, ofte geëmancipeert waren.

60. Wees-kinderen, gekomen zijnde tot hare vijf ende twintigh Jaren, die de Burgermeester, Wees-meesters, ende Vrienden niet geraden vinden, om redenen, uyt de Vooghdye te ontslaen, fullen in Vooghdye blijven.

61. Perfoonen, die, door haer ongeschickt leven, Stadts-kindt gemaect zijn, mede in Vooghdye fullen blijven.

62. Wees-kinderen in Vooghdye zijnde, hare Goederen niet te fullen mogen Bewaren noch Verkoopen, dan by consent: ende dat de schuld met Wees-kinderen gemaect, hooger als twintigh stuyvers, geen Stadt sal grijpen, noch Recht daer over gedaen worden, oock als de Wees-kinderen ontslegen fullen wesen uyt de Vooghdye: dat oock daer en boven die met de Wees-kinderen schult gemaect sal hebben, arbitralijck gecorrigeert sal worden.

63. Niemandt aen Wees-kinderen, in Vooghdye staende, sal mogen betalinge doen, van dat men hem schuldigh is: op peyne van andermael te betalen aen de Vooghd: Aen welke tweede betalinge gekort sal mogen worden, soo veel de Weesen door d'eerste betalinge rijck geworden zijn.

64. d'Erfgenamens van een Wees-kindt dat seftchien Jaren aen malkanderen buyten 's Landts geweest is, fullen de Goederen van dien mogen deelen; mits eerst docerende van sijn Overlijden, ofte dat men niet en weet waer het selve bevaren is, ende stellende Cautie voor 't Capitaal, ende Vruchten van dien.

65. Die Wees-kinderen in Houwelijck betreect, daer klachten van komen, dat selve sal staen tot correctie van Schepenen: Ende sal sulcke Kindt tot goet duncken der Wees-meesters in Vooghdye blijven.

66. Wees-kinders Goederen voor dato deser Ordonnantie ter Wees-kamere te ontfangen: Ende fullen Schepenen de saken der Weesen voor Wees-meesters renvoyeren,

67. Wees-kinders schulden, ende 't gene by Vader ofte Moeder voor Erffenis bewesen sal zijn, te mogen Executeren met parate Executie.

68. Overkomsten, Accoorden, &c. voor Wees-meesters gepasseert, fullen zijn van ge-lijcke kracht ende vigeur,

69. Brieven, Wees-kinderen toebehoorende, ende in macht ende vigeur zijnde, als die den Kinderen aen komen, niet en fullen mogen Verjaren, ofte geprescribeert worden.

70. Geen Processen voor Wees-kinderen te instituëren, dan by consent: op peyne van schade ende koste sels te gelden.

71. Die Wees-kinderen van schult beklagen wil, sal 't selve eerst doen voor Wees-meesters: op peyne van ses stuyvers, ende nulliteyt van de Procedure.

72. In saken der Wees-kinderen geen Dingalen te mogen houden, of de sake Bedingen, als met goet vinden der Wees-meesters, ende voorgaende Ordonnantie; waer voor oock alle Questien ende Geschillen tusschen Partyen, in saken der Wees-kinderen, ofte in Vooghdy-staende Persoonen, oft hare Goederen concernerende, beleydt ende getermineert worden *sommariè*, ende de *plano*, sonder Geschrift, oft anders.

73. Die eenigh Feyt vermeet te proberen, sal 't selve binnen veerthien Dagen ten langsten moeten doen; ende by faute van suffisante preuve, sal verbeuren drie Ponden van xl, grooten.

74. Die ontboden wordt by Wees-meesters, ende niet en compareert, sal verbeuren 6 stuyvers voor d'eerste reyse; voor de tweede reyse 12 stuyvers; ende voor de derde reyse 18 stuyvers, ende op arbitrale correctie.

75. Alle Boeten fullen Ge-executeert worden met parate Executie, een derde-part tot proffijte van den Officier; een derde-part tot proffijte deser Stede; ende een derde part tot proffijte der Wees-meesters ende Secretaris, hoeft voor hoeft.

76. Affchaffinge der Pondt gelden, ende Rekeningen in het reguard van de Heeren Wees-meesters voor d' eene helft.

77. Salaris van den Secretaris ende Clercq.

78. Den Secretaris, Clercq, Administrateur, en de Kamer-bewaerder, fullen boven komen;

79. Procureurs ende Notarissen fullen over geen Vertichtinge, Boel-scheydinge, ofte eenige andere Acte, de Wees-kamer concernerende, mogen staen.

80. 't Laetste Artijckel disponeert, dat mijn Heeren refereren aen hem d' Interpretatie, Ampliatie, ende Moderatie, ofte Restrinctie van dese Ordonnantie.

Inhoudt van des Administrateurs Instructie.

1. Hoedanige Administratien den Administrateur aen nemen sal.

2. Hy te houden een Staet-Boeck, en de Clercq een Contre Staet-Boeck daer tegens.

3. Sal gehouden zijn boven te komen.

4. Te Daghvaerden alle gebrekkige Debiteurs.

5. In 't Staet-Boeck te stellen voor hoofft, alle de Goederen, Fidecommis subject.

6. 't Expresseren in alle Recepissen, twee Maenden voor d' opsegginge te moeten waerschouwen.

7. d' Intresten te vergrooten met het Capitaal.

8. Wanneer den Intrest sal ingaen, en hoe hoogh die te verantwoorden.

9. Salaris van den Administrateur.

10. Cautie van den Administrateur.

11. Wees-meesters fullen den Administrateur assisteren.

12. Betalinge te doen in de Wees-kamer, op ordonnantie van Wees-meesters.

13. d' Interpretatie, &c. by den Oudt-raedt gereserveert.

Dag-Lijste , Gedenk-Boek , of Memo- riaal, der gewoonlike Bezigheden , van d'Ed. Groot- Achtbre Heeren , de Heeren, Schout, Burgermeesteren, Schepenen , en goede Luyden van den Achten der Stad D O R D R E C H T , enz. voor den Jare 1676. en volgende Jaren. Door MATTHYS BALEN , Jansz.

L O U W - M A A N D , Januarius ,

Heeft xxxi Dagen.

JAARS-DAG.	I	a H. <i>JESU</i> Besnidinge. <i>Martina</i> , Maagd en Martelares: En <i>Jaarsdag</i> , die men alhier totten Jare 1577. volgens <i>Stijl des Hof</i> s van <i>Holland</i> , opten <i>Goeden-Vrydag vierde</i> ; maar nu <i>houd</i> opten <i>Eersten January</i> , op welken Dag begint het <i>Presidium</i> voor drie Maanden van den Heere <i>Burgermeester</i> der <i>Gemeente</i> , de <i>Vierde</i> in Orde.
<i>Presidium</i> des <i>Burgermeesters</i> de <i>vierde</i> in Orde.	2	b S. <i>Alard</i> , Abt. Twee <i>Macarii</i> Munnikken. Den <i>Eersten Dingsdag</i> , <i>Woensdag</i> , of <i>Donredag</i> na <i>Jaarsdag</i> is den <i>Eersten Recht-dag</i> na <i>Kors-misse</i> .
<i>Eersten Recht-dag</i> na <i>Kors-misse</i> .	3	c S. <i>Aniherus</i> Paus, Martelaar. <i>Genoveva</i> , en <i>Bertilia</i> , Maagden.
	4	d S. <i>Titus</i> , Bisscop te <i>Creten</i> . <i>Gregorius</i> , Bisschop. <i>Pharaildes</i> , Maagd.
	5	E S. <i>Telesphorus</i> , Paus, Martelaar. <i>Symeon Stilites</i> , Eremit. En <i>Eduardus</i> , Koning van <i>Engeland</i> .
<i>Resolutien</i> , no- pende de <i>Re- sumptie</i> der <i>Heeren Officien</i> .		Volgens <i>Resolutie</i> van den xvde <i>Januarij</i> 1626, is sederd de <i>Resumptie</i> der <i>Heeren Officien</i> geweest op <i>Drie-Koningen-Avond</i> , in plaets van <i>S. Thomas-Avond</i> , ter tijd toe, dat opten xxijsten <i>December</i> 1641. in den <i>Oud-raad</i> of <i>Vroedschap</i> , nader is <i>Besloten</i> ; dat als <i>Drie-Koningen Avond</i> komt op een <i>Zondag</i> , dan die <i>Ordinaris Verkiezinge</i> zal zijn 's anderen daags, op <i>Drie-Koningen-Dag</i> . Toch opte vde <i>Januarij</i> , 1650. is in den <i>Oud-Raad</i> eendragtelik vast gesteld: Dat de <i>Bedieningen</i> van de <i>Heeren Wees-meesteren</i> ter <i>Wees-kamer</i> , niet meer ten zelve Dage, nemaar in <i>Septembri Michaëlis</i> , mette <i>Bedieninge</i> der <i>Ed. Heeren van den Gerechte</i> zal <i>Beginnen</i> en <i>Eyndigen</i> . Wijders, is opten xijde <i>November</i> 1672. by den <i>Oud-Raad</i> <i>Goed</i> gevonden en <i>Verstaan</i> , dat na <i>Drie-Koningen-Avond</i> 1673. voortaan de <i>Vaderschappen</i> van <i>Stads-Arm- of Gods-Huyzen</i> , zullen werden <i>Bediend</i> en <i>Waar-genomen</i> , d' <i>een helfte</i> door de:

Magistraten, en de weder-helfte by de aanzienlikste uytte *Borgery*. Edoch voor zoo veel bevonden zoude mogen werden, dat in eenige Gods- of *Arm-Huyzen*, zoo veel *Vaders* van hare *Magistraturen* niet en waren *Omlast*, dat uytte voorz *Borgerye*, de *Helfte*, tot *Suppletie* van het *Ordinaris Getal* en konde werden *Aangesteld*, dat in dien gevalle, zulks by *Versterf* van de voorz *Vaders*, *Geconstitueerd* uytte *Regeringe*, *successive* geschieden zal, ter tijd en wijle toe, de *Bedieningen* van de voorz *Vaderschappen*, in voegen als boven, *Gecomposeerd* zullen wezen.

- Drie Koningen, 6 f Drie Koningen, of Dertien dag. *Geertruyd* van *Oosten*, *Maagd*, *Begijnne* te *Delft*.
- Burgermeesters en Kerk-meesters Vergadering. Den *Eersten Maandag* in *Januario* Vergaderen de *Ed. Heeren Burgermeesteren* en *Kerk-meesters*, in haarlyder *Kamer*, ter *Grooten Kerk*, ten eynde om yder te hooren, die des zoude mogen aangaan.
- 7 g S. *Cletus*, *Paus*, *Martelaar*. *Isidorus*, *Bisschop*. *Lucianus*, *Martelaar*. *Tyllo*, *Eremijt*.
- 8 a S. *Gudula*, *Maagd*. *Severinus*, *Abt*. *Balduinus*, *Diaken*, *Martelaar*. *Erhardus*, *Bisscop*.
- 9 b S. *Julianus*, *Munnik*, *Martelaar*: en *Basilissa*, zijn *Gehoude*, *Maagd*.
- 10 c S. *Paulus*, eerste *Heremijt*. *Walericus*, *Heremijt*.
- Rekening van de Mijle. De *Rekening* van de *Myle*, werd gedaan den *Eersten Vrydag* na *Drie-Koningen*, binnen *Dordrecht* in S. *Joris Doele*.
- 11 d S. *Hyginus*, *Paus*, *Martelaar*. *Theodosius*, *Abt*.
- Bisschoppen van Luyk en Kuelen verraffen *Dordrecht*; maar komen meest om. Na dat et *Heyr* der *Bisschoppen* van *Kuelen* en *Luyck*, *heymlik* binnen *Dordrecht* gekomen: Door *Graaf Dirk*, en *Heer Geraat* van *Puten*, met *Macht* van *Wapen-tuurs*, meest *gesnuerveld*, en voorts weder ter *Stad* uytgedreven was. *Wierd* *Grave Dirk*, (die toen waande alles boven gekomen te zyn) met een *vergiste Pijl* *Gewond*, daar *Hy* van *Storf*, *Idibus Januarii*, dat is den 13. der *zelve* *Maand*, in 't Jaar *Ons Heeren M. XLVIII*.
- Publicatie tegens den *Verloren* *Maandag*. Omtrent deze *Tijd* werd *Gepubliceerd*, dat men niet en zal houden *Verloren-*, dat is, *Flora-Maandag*. En beginnen de *Ed. Groot-Achtb. Heeren Burgermeesteren*, neffens den *Secretaris* ter *The-saurie*, *Twee* uytten *Gerechte*; *Twee* uytten *Oud-Rade*; en *Twee* uytte *Gemeente*, te *Besoingneren* over de *Rekeningen* der *Tresoriers*.
- Befoingnes over de *Rekeningen* der *Tresoriers*.
- 12 E S. *Archadius*, en *Nicanor*, *Martelaren*. *Paulinus*, *Patriarch*.
- 13 f S. *Hilarius*, *Bisschop*. *Remigijs*, *Belijder*. *Juetta*, *Weduwe*. *Verfwoeren* *Maandag*, komt na den *Dertienden* *Dag* van *Korsmis*.
- Morgen-spraak der *Want-sniders*. 14 g S. *Felix*, *Priester*. *Ponciaan*, *Priester*, *Martelaar*.
- Jaar- of Poorters-Geding. Nu vergaderen de *Want-sniders* opte *Halle*, (welke na het *Jaar 1544*. is geworden het *Stad-Huys*) om *Rekinge* te doen, en *Dekenen* te *Kiezen*: 't en ware het kwam op een *Zondag*. 't *Jaar- of Poorters-Geding*, *Drie* maal 's *Jaars* te houden: te weten,

weten, 's Dingsdags, Woensdags, en Donredages na Beloken Paasschen, na Beloken Pinxsteren, en na Verzworen Maandag van Kors-dage. Gegeven van Willem den III. Grave van Holland, enz. opten Eersten April, in 't Jaar M. C C C. en Vijftien. Dienende tot Bekrachteinge en volle zekerheyd van Recht op Huyzen, Erven, enz. gelegen binnen Dordrecht, of der zelve Vryheyd, 't zy by Koope, Huwelik, Besterfte, of Pandinge, yemand aangekomen: werd als noch, op gemelte Dagen, ter Vier-schare, by Drie Schepenen, den Heere Schout, of zijnen Stad-houder, en den Secretaris Bezeten: Daar de Kamerbewaarders, na dat de Zaal-klok 's Morgens ten Tien Uren heeft geluyd, op passen.

15 a H. Naam JESUS. Macharius, en Maurus, Abten. Bonitus, Bisschop.

16 b S. Marcellus, Paus. Fursus, Abt.

17 c Anthonius, Abt, Belijder.

18 d S. Peters Stoel te Romen. Frisca, Maagd, Martelares.

Nu luyd de Poort-klok 's Morgens ten Zes Uren, en 's Avonds ten Half-vijven.

19 E S. Marius, en Martha, Audifax, en Abacuc, Martelaren.

Indien S. Pauli Bekeeringe komt op een Zondag, zoo Vergaderen ten zelve Dage; Toch zoo die komt op een Werkkendag, Vergaderen Zondags te voren mijn Ed. Heeren Burgermeesteren, de Dekens der Gilden, en van de Gemeene Neringen, metten Goeden Luyden van den Achten, in de Heelhaaks Doele, (welk wel eer ten Minre-Broederen, en omtrent S. Symon en Juden der Apostelen Dag pleeg te geschieden) alwaar men Vermaand van de Tresoriers-Rekeningen, en haar aanstaande Verkiezingen.

20 f S. Fabianus, Paus, en Sebastiaan, Ridder, Martelaren.

21 g S. Agniete, Maagd, Martelares.

22 a S. Fructuosus, Bisschop, Vincentius, Diaken, en Anastasius, Munnik, Martelaren.

Ten zelve Dage, in 't Jaar 1567. na den Stijl van 't Hof, en dezzer Stede, anders na Gemeen Schrijvens 1568. Verbrande de Nieu-Kerk.

23 b S. Johannes, Aalmoesnier, Patriarch van Alexandrien; Klemens, Bisschop van Ancira; en Emerentia, Maagd, Martelaren.

24 c S. Timotheus, en Babylas, Bisschoppen, Martelaren.

25 d S. Pauli-Bekeering. Ananias, Belijder. Prajectus, Bisschop, Martelaar.

26 E S. Policarpus, Martelaar. Paula, Weduwe, Abdisse.

Sondags na S. Pauli-Bekeering (welk is opten Eersten Februarii, indien S. Pauwels komt op een Zondag) Vergaderen de voornoemde Heeren; De Dekens der Gilden, en Gemeene Neringen, metten

S. Pieters Stoel
te Romen.
Luyden der
Poort-klok,

Vermaan der
Rekeningen, en
Verkiezinge der
Tresoriers.

Brand in de
Nieu-Kerk.

Opneming der
Rekeningen
van de Afgaan-
de, en Kuse der
Aanstaande
Tresoriers,

- metten *Goede Luyden* van den *Achten*, weder inde *Heelhaaks Doele*, alwaar de *Gecommitteerden*, die over beyde der *Tresoriers Rekeningen* hebben gestaen, Rapport doen; De *Rekeningen* by de *Gilden*, *Neringen*, en *Achten*, geloofst, en wederom van nieuw *Gecommitteerden* aangesteld zijnde, over het *Hooren* en *Bywoonen* der *Toekomende Rekeningen*: werd daar na gevorderd de *Kueren* en *Stemmen*, gegeven totte *Tresoriers*, omme daar uyt te zien, wie voort aan geschikt zijn tot 'et *Bediene*n van die *Ambten*.
- 27 f S. *Jan Guldemon*d, Bisschop van *Constantinopolen*.
- 28 g S. *Cyrellus*, Bisschop van *Alexandria*. *Karel de Groot*e, Keyzer. en *Margarita*, 's *Konings* Dochter van *Hongaryen*, *Weduwe*, *Belijders*.
- 29 a S. *Valerius*, Bisschop.
- 30 b S. *Julianus*, Bisschop. *Aldegundis*, Jonkvrouw, *Abdisse*. *Lucius*, *Thyrus*, en *Callinicus*, *Martelaren*.
- 31 c S. *Marcella*, *Weduwe*. *Cyrus*, *Abt*, en *Fabianus*, *Martelaren*.

SPROKKEL-M A A N D, Februarius,

Heeft x x i x. Dagen.

- 1 d S. *Ignacius*, *Martelaar*. *Ephrem*, *Diaken*. *Brigitta*, *Maagd*.
Geschied de *Rekening*e van den *Ontfanger*, gesteld tot invordering van de *Restanten* der *Verponding*e, des Jaars 1584. totten Jare 1651. inkluyt.
's *Daags* voor *Vrouwen-Lichtmis*, vergaderen de *Vleys-houwers* op 't *Stad-Huys*, (zijnde wel eer de *Halle*) om *Deken*en te *Kiezen*.
- 2 E H. *Maria Zuyvering*, of *L. Vrouwen-Lichtmis*.
- 3 f S. *Anscharius*, *Eerst-Bisschop*. *Blasius*, *Bisschop*, *Martelaar*. *Hadelinus*, *Belijder*. *Berlindes*, *Maagd*.
Opten *Eersten Maandag* in *Februario* werd *Gepubliceerd*, dat yder zijn *Kannen*, *Maten*, *Ellen*, en *Gewichten*, zal brengen in de *Kloeniers Doele*, omme aldaar, in des zelfs gewezen *Schier-Huys*, *Ge-ykt* en *Gejusteerd* te werden.
- 4 g S. *Rembertus*, *Eerst-Bisschop*. *Aventinus*, *Bisschop*. *Phileus*, en *Philoremus*, *Martelaren*.
- 5 a H. *Aagte*, *Maagd*, *Martelares*. *Bertulphus*, *Belijder*.
- 6 b H. *Dorothea*, *Maagd*, *Martelares*. *Vedastus*, en *Amandus*, *Bisschoppen*.
- 7 c S. *Moyfes*, *Heremijt*, *Bisschop*. *Augulius*, en *Theophilus*, *Martelaren*.
- 8 d S. *Maingoldus*, *Martelaar*. *Helena*, *Koninginne*. *Corintha*, *Martelares*.
Nu luyd de *Poort-klok* 's *morgens* ten *Half-zessen*, en 's *Avonds* ten *Vijf Uren*.

Rekeninge der
Restanten van
de Verpon-
dinge.
Morgen-spraak
der Vlees-hou-
wers.

Publicatie van
't Yken,

Luyden der
Poort-klok.

9 E *Apol-*

- 9 E *S. Apollonia*, en *Nicephorus*, Martelaren. *Ambertus*, Biffchop.
- 10 f *Willem*, Hertog. *Scholastica*, en *Austreberta*, Maagden. *Sura*,
Maagd: (Dieby de *Roofsche*, voor *Patroneffe* van *Dordrecht*,
Stichterfe van de *Groote Kerk*, en een *Martelareffe* werd
gehouden.
- 11 g *Defiderius*, Biffchop. *Severijn*, Abt. *Adelheydis*, Abdiffe.
- 12 a *Eulalia*, Maagd, Martelares.
- 13 b *Steven*, Biffchop, Belijder. *Martinianus*, Heremijt.
- 14 c *Valentijn*, Priefter, Martelaar.
Op *S. Valentijns-dag* gefchied de *Rekening* van de *Zydewij*.
's *Maandags* na *S. Valentijn*, 1385. zijn d' *Achten* eerst aangefield.
- 15 d *Faustinus*, en *Jovita*, Martelaren.
Den *Eerften Werken-dag* na *Valentijn*, is de *Rekening* van 't
Noordfe-Zomerland.
Saterdags voor *Vafien-avond*, werd *Gepubliceerd* de *Ordonnantie*
tegens de *Ongefchikte Zeden* en *Manieren*, die men in die
Dagen plag te *Plegen*!
- 16 E *Juliana*, Maagd, en *Oncsimus*, Martelaren.
- 17 f *Policronius*, en *Silvinus*, Biffchoppen.
- 18 g *Symeon*, Biffchop, Martelaar.
V A S T E N - A V O N D.
- 19 a *Bonifacius*, Biffchop. *Sabinus*, Priefter.
- 20 b *Eucherius*, en *Eleutherius*, Biffchoppen.
- 21 c *Pipinus*, Eerfte Hertog van *Braband*. LXXXI. Martelaren.
- 22 d *S. Pieters-Stool*, te *Antiochien*: waar van 't *Spreek-woord* zeyd,
ten is den *Rechten Pieter* niet, die in de *Vafien* komt.
- 23 E *Tecla*, Maagd, Martelares. *Milburga*, Maagd.
Nu werd gedaan de *Rekening* van *Barendrecht*.
't *Geding* van *S. Pieter*, (waar in de *Poorters* malkanderen
in *Recht* trekken, tot *voldoeninge* van *Schulden*) *Beginnd*
opten *Eerften Zondag* in de *Vafien*, en eyndigd mette *Laafte*
klage, 's *Vrydags* voor *PALMEN*.
- 24 f *S. Matthijs*, *Apoftel*, Martelaar.
Den *Eerften Recht-dag* van 't *Geding*, werd gehouden 's *Maan-*
dags na den *Eerften Zondag* in de *Vafien*, en zitten alsdan
Drie Schepenen, wiens *Tour-beurt* het is, zoo die by der hand
zijn: anders die *Haar* in *Orde* volgen.
Nu luyd de *Poort klok* 's *morgens* en 's *avonds* ten half-zeffen.
- 25 g *Tharafius*, Eerst-Biffchop. *Victorijn*, Martelaar. *Adeliradis*,
Maagd.
Den *Eerften Werken-dag* na *S. Matthijs*, werd gedaan de *Reke-*
ning van *Mijns-Heeren-Land* van *Moerkerkken*.

Rekening van
de *Zydewij*.
Achten *Infte-*
linge.
Rekening van
't *Noordie*
Zomer-land.
Publicatie, no-
pende de *Va-*
ften-Avond.

Vafien-Avond.

Rekening van
Barendrecht.
S. Peters Ge-
ding.

Eerften Recht-
dag van 't *Ge-*
ding.

Luyd der
Poort-klok.

Rekening van
Mijns-Heeren-
Land.

- 26 a *S. Nestor*, Bisschop van *Pergen*, Martelaar.
Den *Tweeden Werken-dag* na *S. Matthijs*, geschied de *Rekening*
van den *Zomer-Dijk*.
- 27 b *Leander*, Eerst-Bisschop.
Op den 27. *Februarij* zijn tegen over 't *Huys Mal-burg*, *Leeuwen-burg*, of
Mijns-Heeren-Herberg, *Vier Zonen*, t'eener *Dragt*, Geboren, in 't
Jaar 1588.
- 28 c *Romanus*, Abt, en *Lupicius*, Belijders.
Den *Tweeden Recht-dag* van 't *Geding*, werd gehouden 's *Vry-*
daags na den *Eersten Zondag* in de *Vasten*, door de *Schepenen* in
Orde
- 29 d

L E N T E - M A A N D , Martius;

Heeft x x x i. Dagen.

- 1 D *S. Albinus*, Belijder. *Switbertus*, Bisschop.
- 2 e *Willeicus*, Knunnik t'*Utrecht*, Belijder. *Karolus*, Grave van
Vlaanderen, Martelaar.
Den *Derden Recht-dag* van 't *Geding*, is 's *Maandags* na den
Tweeden Zondag in de *Vasten*.
- 3 f *Celidonius*, Martelaar. *Winvalocus*, Abt, Belijder. *Kunegundis*,
Keyzerinne.
- 4 g *Lucius*, Paus, en *Adriaan*, Rechter van *Nicomediën*, Martelaren.
- 5 a *Eusebius*, Paus, en *Phocas*, Martelaren.
- 6 b *Fridolinus*, Martelaar. *Colletta*, Maagd.
Den *Vierden Recht-dag* van 't *Geding*, is 's *Vrydaags* na den
Tweeden Zondag in de *Vasten*.
- 7 c *Perpetua*, en *Felicitas*, Martelareffen. *Thomas* van *Aquinen*,
Leeraar. *Fredericus*, Abt.
- 8 D *Pontius*, Diaken. *Philemon*, en *Apollonius*, Martelaren.
- 9 e *Veertig* Martelaren. *Gregorius Nyssenus*, Bisschop.
Den *Vijfden Recht-dag* van 't *Geding*, is 's *Maandags* na den
Derden Zondag in de *Vasten*.
- 10 f *Candidus*, en *Babilas*, Bisschop, Martelaren. *Hymelinus*, Priester.
Nu luyd de *Poort-klok* 's morgens ten *Vijf* en 's avonds ten
Zes Uren.
- 11 g *Vindicianus*, Bisschop. *Willem*, een Kind, in *Engeland*, van de *Jo-*
den Gemarteld.
- 12 a *Gregorius*, Paus.
- 13 b *Leo*, Paus. *Pionius*, Priester. *Euphrasia*, Maagd.

Den *Zefsten* Recht-dag van 't *Geding*, is 's *Vrydaags* na den *Derden* *Zondag* in de *Vasten*.

Zefsten Recht-dag.

14 c S. *Ciriacus*, Martelaar. *Mathildis*, Koninginne.

15 D *Longinus*, Ridder, Martelaar.

16 e *Abraham*, Heremijt. *Maria*, Sonderffe. *Herebertus*, Eerst-Bifschop. *Eusebia*, Abdiffe.

Zevenden Recht-dag.

Den *Zevenden* Recht-dag van 't *Geding*, is 's *Maandags* na den *Vierden* *Zondag* in de *Vasten*.

17 f S. *Geertruyd*, Abdiffe. *Patricius*, Biffchop.

's *Dingsdaags*, of ten langften *Donredags*, na *Half-Vasten*, *Zegeld* den *Ed. Heer Burgermeester* de *Daag-Brieven*.

Zegelen der Daag-Brieven.

18 g *Gabriel*, Eerst-Engel. *Cyrellus*, Biffchop van *Jerufalem*.

19 a *Joseph*, *Maria* Man. *Landoaldus*, Eerst-Priester.

't Burgermeesterschap der Gemeente.

Het *Burgermeesterschap* van de *Gemeente*, heeft federd den *Tweeden* *April*, des *Jaars* 1674. bestaan in *Vier* *Hoofden*, die in dat *Collegie*, elk op 'er *Buerten*, drie *Maanden* *Prasideren*: Te weten, Van den *Eerften* *April*, totten *lesten* *Junij*: Van den *Eerften* *July*, totten *lesten* *Septembris*: Van den *Eerften* *Octobris*, totten *lesten* *Decembris*: En van den *Eerften* *Januarij*, totten *lesten* *Martius* incluys. Binnen *welken* *Tyd* ook by yder *Burgermeester* respectivelijk, het voorfz *Burgermeesterschap*, in het *Gerechte*, als anders, werd *Waargenomen*.

Kiezing en Nominatie der Burgermeesteren.

De *Kiezinge* en *Nominatie* van de *Heeren Burgermeesteren*, die gewoonlik *Twee* *Jaren* *Dienen*, werd gedaan by *Bestote Billjetten*, *Donredaags* of *Saterdages*, ten minften *Acht* *Dagen* voor 't uytgaan van *Maart*, door den *Oud-Raad*, of de *Vroedschappe*: En de *Goede Luyden* van den *Achten*, tot welke *Kiezing* de *Goede Luyden* van den *Achten* hebben *Twaalf* *Kueren*, (gelijk eertijds hadden de *Goede Luyden* van den *Twaalven*, in wiens plaatze zy alder-eerst zijn gekomen, 's *Maandages* na *S. Valentijns-dag*, in 't *Jaar* *Ons HEEREN* 1385.) die *Zy-luyden* eendrachtelik na huer meeste *Stemmen*, moeten inbrengen op een *Perfoon*: *Toch* in *Balans* staande, moet 'et *Lot* den *Evenaer* doen *Overhalen*. Ende in de voorfz *Nominatie*, bestaande uyt een *Dubbel getal*, (daar die van den *Oud-Rade* *Stemmen*, *Hoofd* voor *Hoofd*, gelijk inde *Verkiezinge*,) hebben gemelte *Achten*, tot yder te *Nomineren* *Burgermeester*, ook *Twaalf* *Kueren*: Uyt welke *Genomineerden*, by de *gefamentlijke* *Stemmen*, zoo by den *Oud-Rade*, als by *Hem-luyden*, daar toe gegeven, zijn *H O O G H E Y D*, den *Heere* *PRINCE* van *ORANGE*, als *STAD-HOUDER* van *HOLLAND*, de *Verkiezing* doet, en brengt tot een *Enkel getal*. Indien binnens *Tijds*, iemande,

uytten Burgermeesteren, kwame r'Overlijden, of zijn Ambt te Verlaten, zoo werd in des zelfs plaatze een ander, in voegen als voren, gelijk van de Verkiezinge is gezeyd, Gesteld; die zoo lange die Plicht waarneme, als zijn Voorganger, en Prædecessour zoude hebben gedaan.

Achtsten
Recht-dag van
't Geding.

20 b S. Archippus, Pauli navolger. Cuthbertus, en Wulphranus, Bisscopp. Den Achtsten Recht-dag van 't Geding, is op Vrydag na den Vierden Zondag in de Vasten.

21 c Benedictus, Abt.

22 D Eelko, Abt, Martelaar. Lea, Weduwe, Nonne. Katharina, van Zweden, Dochter des H. Brigitta. Eupragia, Maagd.

23 c Serapion, Abt. Victoriaan, Martelaar. Benedictus, Munnik. Den Negende Recht-dag van 't Geding, is op Maandag na den Vijfden Zondag in de Vasten, of voor PALMEN.

Negende
Recht-dag.

24 f Pigenius, en Agapitus, Martelaren.

25 g Maria Boodschap. Humbertus, Priester.

26 a Ludgerus, Bisschop.

27 b Tichicus, Pauli navolger, Bisschop, Martelaar. Izaak, Belijder of Confessor.

Laatste Klage
van 't Geding.

's Vrydags voor Palmten-Zondag, is de laatste Klachte, of Recht-dag, der Binnen- en Buyten-Gedingen.

28 c Sixtus, Paus, Priscus, Malchus, en Alexander, Martelaren.

Omgang mette
Paying.

Saterdags voor Palmten, gaat men om mette Paying, tot Slechting der Buur-geschillen, ontstaande uyt Osen-drop, Waterloop, Uytzicht, Voort-kramen, en te Ver of Hoog Uyt-zetten opte Vensters, enz. Waar van men de Onderling-geschilhebbende, (die men wel eer onder de Vuyl-Poort plag te Dagen, en aldaar in Openbare-Vyerschaar te Hooren) nu, ter plaatse daar het Voor-valt; op staande Voet Recht doet, of anders op 't Stad-huys laat bescheyden. Welke Plegtelikheyd, en Staci werd gehouden (voor uyt gaande Stads-boden, Kamer-bewaarders, de Secretarissen, en Raad-Pensionaris) by de Ed. Heeren, den Schout, Burgermeester, Schepenen, de Tresorier, en de Goede Luyden van den Achten: gevolgd van den Onder-Schout, en Stads-Bouw meester of Fabryk.

29 D Marcus, Bisschop, Martelaar. Eustachius, Abt.

PALMEN-ZONDAG.

30 e Quirijn, Martelaar. Johannes Clymacus, Belijder.

31 f Balbina, Maagd. Guido, Abt.

Rekening der
Geannoteerde
Goederen.

Den lesten Maart, werd gedaan de Rekening van de Geannoteerde Goederen: van den Onsfang een Jaar vroeger, en den Uytgeef een Jaar later.

GRAS

G R A S - M A A N D , Aprilis.

Heeft x x x. Dagen.

- 1 g S. *Hugo*, Biffchop. *Walaricus*, Abt, Belijder.
Nu begint het *Præfidium* voor *Drie Maanden*, van den Heere
Burgermeester der *Gemeente*, den *Eerften* in Orde.
- 2 a *Nichasius*, Biffchop. *Maria*, van *Egypten*. *Theodofia*, Maagd,
Martelares. *Franciscus de Paula*, Stichter van de *Orde* der
Minimi.
Donredaags voor *Paaffchen* is den *laaften Recht-dag*: begint de
Vacantie, en eyndigd 's *Donredaags* na *Paaffchen*, zijnde dan
wederom den *Eerften Recht-dag*.
- 3 b *Agape*, *Chironia*, en *Irene*, Maagden, en *Pancratius*, *Martelaren*.
G O E D E N - V R Y D A G. Op welken, te weten, *Goeden-*
Vrydag, men na *Stijl* des *Hofs*, en dezer *Stede*, tot 'et Jaar
1577. het *Nieu-Jaar* plag te beginnen.
- 4 c *Isidorus*, *Eerst-Biffchop*. *Ambrosius*, Biffchop.
- 5 D *Vincent*, Belijder, der *Preek-Heeren*. *Theodora*, Maagd, en *Di-*
dimus, *Martelaren*. *Juliana*, Maagd.
- P A A S S C H E N.
- 6 e *Firminus*, *Martelaar*. *Guilielmus*, Abt. *Irenaus*, Biffchop van *Lyons*.
Op den *Zefsten April*, 1480. werd *Dordrecht*, houdende de *zijde* van de
Hoekze, door de *Kabbeljaausche Verraften* en *Ingenomen*.
Den *Eerften Maandag* in *April*, *Vergaderen* wederom de *Ed.*
Heeren Kerk-meesters, gelijk in *Januario* is gezeyd.
- 7 f *Celestinus*, Paus. *Pelucius*, *Priester*. *Lazarus*, den *Herwekte*.
- 8 g *Dionisius*, Biffchop van *Corinten*. *Bademus*, *Martelaar*.
- 9 a *Procorus*, S. *Stevens Neef*. *Waltrudis*, of *Woutruyd*, *Gravinne*.
Donredaags na *Paaffchen*, geschied de *Rekening* van de *Merwede*
of *Noord Polder* binnen *Dordrecht*.
Ten zelve *Dage*, werd gedaan de *Rekening* des *Lands* van *Esch*,
in *Stryen*.
- 10 b *Macharius*, *Patriarch*. *Apollonius*, *Martelaar*.
d'Eerste van de *Vacantie* van de *Hooge-Vierschaar* van *Zuyd-*
Holland, begint 's *Vrydags* na *Paaffchen*; en eyndigd opten
eerften Maandag, of *Vrydag*, ter *Halver Mey*.
's *Vrydags* na *Paaffchen*, geschied de *Rekening* van den *Swindrecht-*
schen-Waard.
- 11 c *Philippus*, Biffchop van *Creten*. *Leo de Groote*, Paus. *Antipas*,
Martelaar.
- 12 D *Julius*, Paus. *Erkembodo*, Biffchop.

K k k k 3

13 c Ju-

Begin des *Præ-*
fidiums van den
Burgermeester,
de *Eerste* in
Orde.

Vacantie van
Paaffchen.

Goeden-Vry-
dag, op welke
't *Nieuw-Jaar*
plag te begin-
nen,

Dordrecht door
de *Kabbeljaau-*
sche Verraft.
Kerk-meesters
Vergadering.

Rekening van
de *Merwede-*
Polder.
Rekening
's *Lands* van
Esch.
Vacantie van de
Hoge-Vier-
schaar.

Rekening van
den *Swin-*
drecht-schen-
Waard.

- 13 c S. *Justinus*, Philosooph, en *Ermegildus*, Prince, Martelaren. *Ida*, Gravinne.
De Rekening van Eendracht's Polder, werd gedaan 's Maandags na Beloken-Paassen, in . . . . .
- 14 f *Tiburtius*, *Valerianus*, en *Maximus*, Martelaren. *Lijdwijt*, Maagd van *Schiedam*.
's Dingsdags na Beloken-Paassen, werd gedaan de Rekening van de Mijl-Polder, en Leer-Ambocht, (gezeyd sGravendeel) by Resolutie van den 21sten Mey, 1629.
Ten zelven Dage geschied de Rekening des Lands van *Althena*, binnen *Woudrichem*.
's Dingsdags; Woensdags, en Donredags, na Beloken-Paassen, Bezinnen weder het Jaar-Geding, in voegen als boven in *Januario* is verhaald.
- 15 g *Olympiades*, en *Maximus*, Perfisfe Martelaren.
Omtrent Half April, 1304. Belegerde Hertog *Ian van Brabant Dordrecht*, en most na Tien Dagen Belegs het selve weder Verlaten.
Nu luyd de Poort-klok 's morgens ten Half-vijven, en 's avonds ten Zeven Uren.
's Woensdags na Beloken-Paassen, is de Rekening van den *Abblaffer-Waard*, binnen *Dordrecht*, in *S. Joris-Doele*.
- 16 a *Onesimus*, Bisschop, Martelaar. *Calixtus*, Paus. *Eugracia*, Maagd. *XVII*. Martelaren.
Donredags na Beloken-Paassen, is de Rekening van *Nieuw-Beyerland*, in *Beyerland*.
- 17 b *Anicetus*, Paus, Martelaar. *Landricus*, Bisschop.
- 18 c *Mappalicus*, en *Eleuterius*, Paus, Martelaren. *Aya*, Gravinne. *Ursmarus*, Bisschop.
Saterdags na Beloken-Paassen, geschied de Rekening van *Oud-Beyerland*.
- 19 D *Anthוניus*, Martelaar. *Johannes* des Doopers Hoofd-Verheffing. *Bernhardus*, penitent.
- 20 e *Sulpitius*, en *Severianus*, Martelaren. *Agnes de Monto Politiano*, Maagd.
Opten xxsten April, maakt den Ed. Heer *Bailliuw* van *Zuyd-Holland*, Nominatie van een Drievoudig getal, bestaande in xxxiiij. Personen, te weten, uytte *Burgery* der *Stad Dordrecht* xxiv; van den *Platten Lande* ix. omme na proportie van yders *Tripel-getal*, daar uyt by zijn HOOGHEYD, den Heere PRINCE van ORANGE, enz. als STAD-
HOUDER van HOLLAND, &c. Elf Wel-geboren, of anders *Mans-Mannen*, Gekozen en Ge-eligeerd te werden:
Die
- Rekening van Eendragt's Polder.
- Rekening van de Mijl-Polder, en sGravendeel.
- Rekening 's Lands van *Althena*.
Jaar-Geding van Beloken Paassen.
- Dordrecht Belegerd en Ontzet.
Luyden der Poort-klok.
Rekening van den *Abblaffer-Waard*.
- Rekening van *Nieuw-Beyerland*.
- Rekening van *Oud-Beyerland*.
- Nominatie en Verkiezing der Wel-geboren-Mannen.

Die metten Wel-gemelte Heere *Bailliuw*, ordinair *Tweemaal* 's *Weeks*, te weten, 's *Maandags*, en 's *Vrydags*, een *Jaar lang*, ten *Hove* en ter *Hooger-Vierschaar* van *Zuyd-Holland*, *Recht* en *Justitie* zoude *Bedienen* en *Administreren*.

- 21 f S. *Ancelmus*, Eerst-Bischof. *Symeon*, Bischof van *Celucia*.
Den *Derden Dingsdag* na *Paassen*, werd binnen *Dordrecht* gedaan de *Rekening* van den *Nieuwen Altenaasen-Polder*.
- 22 g *Sother*, en *Cajus*, Pausen, Martelaren.
- 23 a *Joris*, Ridder van *Capadocien*. *Fortunatus*, en *Achillis*, Diakenen, Martelaren. *Felix*, Priester.
Den *Eersten Donredag* na den xviii. *April*, werd gedaan de *Rekening* van *Oud-Dubbeldam*, binnen *Dordrecht*, in *S. Joris Doele*.
- 24 b *Adelbertus*, en *Alexander*, Biscoppen, Martelaren. *Milletus*, Biscop.
Den *lesten Vrydag* in *April*, is de *Rekening* van 't *Noordse Zomerland*, binnen *Dordrecht*.
- 25 c S. *Marcus*, Euangelist, Martelaar. *Erminus*, Abt.
- 26 D *Cletus*, en *Marcellinus*, Pausen, Martelaren.
- 17 e *Anastafius*, Paus, en *Anthimus*, Martelaren.
- 28 f *Vitalis*, en *Theodora*, Maagd, Martelaren.
- 29 g *Petrus*, van de *Predik-orde*, Martelaar. *Katharina* van *Sicna*, Maagd. *Ava*, Maagd.
- 30 a *Karinus*, *Marianus*, en *Jakobus*, Martelaren.
Nu werd *Gepubliceerd*, dat men geen *Mey-Boomen* en mag planten.

B L O E Y - M A A N D , Majus,

Heeft x x x i. Dagen.

- i b S. *Philippus*, en *Jakobus*, de *Minre*, Apostelen, Martelaren. *Walburg*, Abdis.
Ten *zelven Dage*, geschied de *Rekening* van den *Ontfanger* van *Stads Penningen*, in 't voorleden *Jaar*, *Gedestineerd* totten *Oorlog*.
Insgeelijks de *Rekening* van de *Renten*, die tot *Subsidie* van de *Weduwen* der *Predikanten*, dezer *Stede*, alle *Twee Jaren* zijn *Ge-affecteerd*.
Nu luyd de *Poort-klok* 's *morgens* ten *Vier Uren*, en 's *avonds* ten *Half-achten*.
Den *Eersten Werken-dag* in *Mey*, word gedaan de *Rekening* van *Heynen-Oord*, binnen *Dordrecht*, in *S. Joris Doele*.

Den

Rekening des
Nieuwen Alte-
naas-Polder.

Rekening van
Oud-Dubbeldam.

Van 't Noordze
Zomerland,

Publicatie te-
gens de Mey-
Boomen,

Rekening van
Stads Pennin-
gen totten Oor-
log.

Van de Renten
voor de Wedu-
wen der Predi-
kanten.

Luyden der
Poort-klok.

Rekening van
Heynen-Oord,

Rekening van
de Zuyd-Polder
van Baren-
drecht,
Van Ryer-kerk,
Jaar-Marten,

Den Eersten Vrydag in Mey, geschied de Rekeninge van de Zuyd-
Polder van Barendrecht, en Carnisse, binnen Dordrecht.

Ten zelve Dage van Ryer-kerk, binnen Dordrecht.

De Jaar-Martēn te houden Twee-maal 's Jaars, te weten,
d'een opten xxvjsten Dag na Paasschen, als men zingt *Resur-
rexit D O M I N U S*; d'ander opten xsten Dag na *S. Baven*,
anders den Eersten Vrydag na *S. Victor*, (nu na *S. Lucas*)
durende der zelve Vrydommen (behoudens den Heer van
der Merwede zijn Recht) Veerthien Dagen. Gegeven van
Willem de IV. Grave van Holland, enz. in den Hage,
's Woensdages na *S. Katharinen-dag*, in 't Jaar *Ons Heeren*
M. CCC. en XLII. En van *Aalbert, Hertog in Beyeren*,
Ruwaard van Holland, &c. Gegeven in den Hage, *M. CCC.*
LXXIX. op *S. Lucas.*

In-luyden der
Mey-Mart.
Vacantie, &c.

Den Vierden Vrydag na Goeden Vrydag, werd de Mey-Mart In-
geluyd. Begind de *vacantie* der zelve Mart. En is wederom
den Eersten Recht-dag, opten Eersten Dingsdag na 't eynde van
de voorlz Mart.

Comparitien
tot flechting der
Geschillen,

Indien eenige Geschillen mochte ontstaan in de zelve Mart, (ge-
lijk ook in de Vrydom van de *Bamis-Marc*) doet den *Ed. Heer*
Burgermeester, door een van de *Kamer-bewaarders*, *Twee*,
of *Drie* uyttē Oud-Raad Vergaderen opte *Wijn-koopers Kap-
pelle*, daar voor *Partyen Compareren*, en, ist doenlik, wer-
den *Ver-eenigd.*

2 c *S. Athanasius*, Bisschop van *Alexandrien*. *Anthoninus*, Eerst-
Bisschop van *Florentien*. *Aiberius*, Kluzenaar.

3 D *Kruys-vindinge* door *Helena*. *Alexander*, Paus, Martelaar. *Wal-
therus*, Abt.

Rekening der
Colonellen.

Den Derden Mey, geschied de Rekeninge der Heeren *Colonellen*
dezer Stede, in *S. Joris Doele*.

Linde-Laken-
Mart.

4 e *Monica*, Weduwe, *Augustini Moeder*. *Florianus*, Martelaar.
's Maandags na 't Inluyden der *Mey-Mart*, is de *Linde-Laken-
Mart*, voor en omtrent daar *S. Jakobs Gast-Huys- en Kappelle*
plag te staan.

Rekening van 't
Maase-Nieuw-
Land.

Den Eersten Maandag in Mey, is de Rekening van *Maase-
Nieuw-Land*, in *Klaas-Waal*.

Rekening van
de Wachten,

Den Vierden Mey, geschied de Rekeninge, van 't gene de *Ma-
gisstraten*, *Personen* boven de *tZelfig Jaren*, *Menmoniten*, en
anderen, *Contribuēren* totte *Wachten*.

Rekening des
Oude-Lands
van Stryen,

5 f *Augustini Bekeering*. *Godevart*, Bisschop. *Marombus*, Abt.
Den Eersten Dingsdag in Mey, is de Rekening des *Oude-Lands*
van *Stryen*, in *Stryen*.

Rekening van
Krom-Stryen.

- 6 g S. Ten zelven Dage van Krom-Stryen, in Klaas-Waal.
7 a S. Jan in d'Oly, of voor de Latijnsche-Poort. Johannes Damascenus.
Syriacus, en Domitianus, Bisschoppen. Stanislaus, Bisschop,
Martelaar.

Van de Wiel-
drechtschen
Polder,

- 8 b Den Eersten Donredag in Mey, geschied de Rekeninge van den
Wieldrechtschen Polder, binnen Dordrecht, in S. Joris Doele.
Michael, Eerst-Engel. Wiro, Bisschop.

Toondagen der
Mey-Mart,

- 's Vrydags na 't Inluyden der Mey-Mart, is den Eersten Toon-dag
van alle Koop-warige Goeden, en zoo vervolgens alle, tot
Vrydages daar aan.

Rekening van
Godschalks-
Oord.

- 9 c Gregorius Nazianzenus, Bisschop.
10 D Gordianus, en Epimachus, Martelaren.
11 e Job, Profeet. Mamertus, en Amandus, Bisschoppen.

Van Nieuw-
Bon-Avontura,
Hemel-vaart
Christi,

- 12 f De Rekening van Godschalk-Oord, geschied in Mey.
Nereus, Achileus, en Pancratius, Martelaren.
13 g Servatius, Bisschop van Tongren. Gangolf, Martelaar.
14 a Bonifacius, Martelaar. Ipphianus, Bisschop. Pachomius, Abt.
Den Tweeden Donredag in Mey, is de Rekening van Nieuw-Bon-
Avontura, binnen Dordrecht.

H E M E L - V A A R T C H R I S T I.

Luyden der
Poort-klok,

- 15 b Sophia, Jonk-vrouw, &c. Dimpna, Maagd, Martelares.
16 c Peregrinus, en Domnolus, Martelaren.
17 D Juvinalis en Sirus, Bisschoppen. Torpes, Martelaar.
Nu luyd de Poort-klok 's morgens ten Vieren, en 's avonds ten
Acht Uren.

Recht-dag na
de Mart.

- 18 e Marcus, en Venantius, Martelaren.
19 f Potentiana, Maagd. Ivo, Priester. Dunstanus, Bisschop.
's Dingsdags na de Mey-Mart, is wederom den Eersten Recht-dag.
20 g Babila, Maagd, Martelares. Bernardinus, Munnik.

Rekening van
den Alloysen-
Polder.

- 's Woensdags na Half Mey, is de Rekening van den Alloysen- of
Boven-Polder, binnen Dordrecht, in S. Joris Doele.

Vacantie van
Pinxsteren.

- 21 a Valerius, Bisschop. Itisberga, Maagd.
's Donredags voor Pinxsteren begint de Vacantie, en is wederom
den Eersten Recht-dag, op Woensdag daar aan volgende.

Pinxsteren.

- 22 b Castus, en Aemilius, Martelaren. Martinianus, Eerst-Bisschop.
23 c Desiderius, Bisschop. Guibertus, Belijder.
24 D Johanna Chuse, Vrouwe. Donacian, en Rogatus, Martelaren.

P I N X S T E R E N.

Optrekking
der Burgery.

- 25 e Urbanus, den eersten Paus, Martelaar. Zenobius, Eerst-Bisschop.
26 f Eleutherius, Paus, Martelaar.
's Dingsdags na Pinxsteren, geschied de Algemene Wapen-Schou-
(Monstering) en Optrekking der Burgery.

- 27 g *S. Quadratus*, Disc. Apost. en *Frederik*, Bisschop. *Johannes*, Paus, Martelaren. *Beda*, Priester.
- 28 a *Germanus*, Bisschop te *Parijs*. *Willem*, Hertog van *Aquitaniën*. De Rekening van den *Striensen Polder*, werd gedaan, *Donredags* na *Pinxsteren*, binnen *Dordrecht*, in *S. Joris Doele*.
- 29 b *Sisinius*, en *Alexander*, Martelaren.
- 30 c *Felix*, Paus, *Maximus*, Bisschop, en *Hubertus*, Bisschop, Martelaren.
- 31 D *Petronella*, *S. Peters* Dochter, Maagd. *Hermias*, Martelaar.

Z O M E R - M A A N D, Junius,

Heeft x x x. Dagen.

- 1 e *S. Nicomedes*, en *Pamphilius*, Martelaren.
- 2 f *Photinus*, Bisschop, *Marcellinus*, *Petrus*, en *Erasmus*, Martelaren. Het eerste *Synodus-Nationaal*, gehouden binnen *Dordrecht*, wierd begonnen opten 2. Juny; en vol-eynd den 18. des zelven Maands, in 't Jaar 1578.
- 3 g *Pergentinus*, en *Laurentinus*, Martelaren. 's Maandags na *Beloken-Pinxsteren*, geschied de Rekening van 't *H. Geest- en Pest-Huys* ter *Nieuwer-Kerk*, binnen *Dordrecht*, in 't voorz *Gods-Huys*. Nu luyd de *Poort-klok* 's morgens ten Half-vieren, en 's avonds ten Half-Negen.
- 4 a *Quirinus*, Bisschop, Martelaar. Opten 4. Juny, in 't Jaar 1489. had *Dordrecht* [tegen die van *Rotterdam*] in de *Lek* de *Zegen-praal*. *Donredags* na *Beloken-Pinxsteren*, is de Rekening van de *Heel-Haaks*, ten overstaan van de *Schut-meesters* der zelve *Schutterye*.
- 5 b *Bonifacius*, Eerst-Bisschop, Martelaar. Opten 5. van *Zomer-Maand*, in 't Jaar 1648. wierd *Afgekundigd* den *Eeuwigen Vrede*, tusschen *Flips* de 4. *Koning* van *Kastiliën*, en de *Staten* der *Vrye-Vereenigde Nederlanden*. Opten 5. Juny werd *Gepubliceerd*, *Heer Daniels Mart*; en duurder zelve *Vrydom* Acht dagen, eyndigd 's daags na *S. Odulphi*.

Rekening van den *Striensen Polder*.

Eerste *Synodus-Nationaal*.

Rekening van 't *H. Geest-Huys* ter *Nieuwer-Kerk*. Luyden der *Poort-klok*.

Overwinning in de *Lek*. Rekening der *Heel-Haaks*.

Afkunding van den *Eeuwigen Vrede*.

Heer Daniels Mart.

Formulier, nopen de 't *Schout-schap* van *Achtdagen*.

F O R M U L I E R,

Om te gebruyken in 't Overleveren der *Roede* van *Justitie*, tusschen de *Ed. Heeren*, den *Heere Schout*, wegens de *Staten* van *Holland* en *West-*

West-Vriesland, den Heere Burgermeester der Stad D O R D R E C H T, (als Representerende Baron, en Heere van de Merwede,) en den Heere Bailliuw ter Merwede, zijnde nu gevolglijk, Schout van Acht-dagen over gemelte Stad; Ten Overstaan van den Ed. Gerechte der voornoemde Stede, Adjunct, den Pensionaris, en Secretarissen der zelve: t'elkens alle Jaren, opten 5^{den} Junij, wezende Bonifacii, en opten 13de der zelve Maand, zijnde's daags na Odulphi.

Eerst opten 5^{den} Junij.

Den Heere Schout, van wegen de Staten van Holland, &c. (staande aan de zijde van de Stad, by den Rooden-Thoorn) zal den Heere Burgermeester aanspreken als volgt:

Plegtlikheyd,
t'observeren in
het Beginnen, en
Eyndigen van
Heer Daniels-
Mart.

Heer Burgermeester, Alzoo op Huyden is In-gegaan den Tijd, die men noemd, Heer Daniels-Mart, welke durende de Jurisdictie over de Stad Dordrecht, is cometerende den Heere van de Merwede, die jegenwoordig werd Gerepresenteerd by de zelve Stad: Zoo Levere Ik U Ed^t. in teyken van dien, ten Behoeve van gemelte Stede, als Heere van de Merwede, de Roede van Justitie, gelijk dat Recht en van Ouds Herkomen is: Onder Conditie, en Beloften, dat den voorz tijd Ge-expireerd, en overstreken zijnde, de zelve My, als Schout van wegen de Heeren Staten van Holland en West-Vriesland, wederomme zal werden Geleverd: Gelijk dat mede Recht, en van Ouds Herkomen is.

Den Heere Regerende Burgermeester, staande an de zijde van den Riedijk, zal Antwoorden als volgt:

Heer Schout, Ik Acceptere de Roede van Justitie, van wegen, en ten Behoeve van de Stad Dordrecht, als Heere van de Merwede, en dit volgens Resolutie, en Auctorisatie van den Ed. Gerechte, Oud-Rade, en Goede Luyden van den Achten dezer Stede.

Den Heer Burgermeester, de Roede van Justitie aangenomen, en sig gekeerd hebbende na den Heer Bailliu van de Merwede, zal Hem Aanspreken als volgt:

Heer Bailliu; Ik Committere U Ed^t. als Schout van Dordrecht, omme de Jurisdictie, uytten Name van de voorz Stad, als Heere van de Merwede, durende Heer Daniels-Mart, te Bewaren, en Levere over in Dijnen Hande, de Roede van Justitie, gelijk dat Recht, en van Ouds Herkomen is: En de zelve Tijd Overstreken en Ge-expireerd zijnde, zal U Ed^t. My de voorz Roede wederomme Leveren, omme alfdan aan de Schout van de Heeren Staten van Holland, &c. weder over te Leveren, gelijk dat mede Recht, en van Ouds Herkomen is:

Opten 13^{den} Junij, 's daags na Odulphi.

Den Heere Schout, van wegen de Stad, als Heere van de Merwede, staande voor den Rooden-Thoorn, aan de zijde van den Riedijk, zal spreken tot den Heer Burgermeester't volgende:

Heer Burgermeester, Alzoo den Tijd van Heer Daniels Mart is Ge-expireerd; welke durende, Ik op de Commissie van de Ed. Heeren

van den *Gerechte, Oud-Rade, en Goede Luyden* van den *Achten, der Stad Dordrecht*, als Heere van de *Merwede*, de *Jurisdicctie* over de zelve *Stad* hebbe *Bewaard*, gelijk dat *Recht*, en van *Ouds Herkomen* is: Zoo *Levere* Ik *U Edr.* in *Teyken* van dien wederomme, de *Roede* van *Justitie*, om de zelve by *U Edr.* als *Burgermeester*, en van wegen de *Stad Dordrecht*, aan den Heere *Schout* van de *Staten* van *Holland, &c.* weder *Geleverd* te werden, gelijk dat mede *Recht*, en van *Ouds Herkomen* is.

De vorenstaande Aansprake gedaan en ge-eyndigd zijnde, zal dan over gaan aan de zijde van de Stad, en den Heere Burgermeester, wezende aan de zijde van den Riedijk, spreken, als volgt:

Heer *Schout*, Ik ontfange de *Roede* der *Justitie*, van wegen, en nyttent Name der *Stad Dordrecht*, als Heere van de *Merwede*.

't Zelfde ge-eyndigd zijnde, zal den Heer Burgermeester sich keeren na den Schout van de Heeren Staten van Holland en West-Vriesland, en zeggen als volgt:

Mijn Heer, Ik *Levere* *U Edr.* de *Roede* van *Justitie* wederom, gelijk dat *Recht*, en van *Ouds Herkomen* is: Onder *Expresse Beloften* en *Conditie*, dat, als den *Tijd* van Heer *Daniels-Mart* wederomme gekomen zal zijn, de zelve *Roede*, den Heere *Burgermeester* in der *Tijd*, ten *Behoeve* van de *Stad*, in voegen als voren, zal *Overgeleverd* werden, als dat mede *Recht*, en van *Ouds Herkomen* is.

6 c *S. Benignus*, Ouderling, en *Claudius*, Eerft-Bisschop, Martelaren. *Norbertus*, Stichter der *Premonstreyt*, Eerft-Bisschop.

7 D *Lucianus*, Ouderling, en *Paulus*, Eerft-Bisschop van *Konstantinopolen*, Martelaren.

8 e *Medardus*, Bisschop.

9 f *Primus*, en *Felicianus*, Martelaren.

Vier Kinderen
t'eener Dragt.

Op ten 9. van Zomer-Maand, 1621. zijn binnen Dordrecht, onder de Heerlijkheyd Merwede, Vier Kinderen t'eener Dragt Geboren.

10 g *Getulius*, *Cerialis*, *Amantius*, *Primitivus*, &c. Martelaren.

11 a *Barnabas*, Apostel, Martelaar. *Aleydis* van *Scarenbeek*, Melaadse.

12 b *Odulphus*, Priester. *Cunera*, een van de *Elf duzend Maagden*.
Basilides, *Cyrinus*, *Nabor*, en *Nazarius*, Martelaren.

13 c *Felicula*, Martelares. *Anthonius* van *Padua*, der *Orde S. Francisci*.

Eynde van Heer
Daniels-Mart.

Ten zelve Dage eyndigd Heer *Daniels-Mart*: En *Competeerd* de *Vrydom* der *Heerlijkheyd* en *Baronny* van de *Merwede*, nu de *Stad D O R D R E C H T*, Sederd dat Zy die heeft *Gekocht* in *Februario*, in 't Jaar 1604.

14 D *Basilius*, Bisschop. *Heliseus*, Profeet. *Valerianus*, en *Ruffinus*, Martelaren.

15 e *Vitus*, *Modestus*, en *Crescentia*, Martelaren.

- 16 f S. *Ferutius*, Diaken. *Landelinus*, Abt. *Lutgardis*, Maagd.
 's *Dingsdags* na *Odulphus*, geschied de *Rekening* van den *Krimpenre-Waard*, in . . . . .
- 17 g *Paula*, en *Alena*, Maagden, *Martelareffen*. *Alexius*, *Belijder*.
 Op *S. Alexii dag*, in 't *laar 1383*, is den *Eersten Steen* van de *Halle geleyd*, zijnde na den *laar 1544* geworden, en *sefderd geweest* het *Stad-Huys*.
- 18 a *Marcus*, en *Marcellianus*, *Martelaren*.
- 19 b *Gervasius*, en *Prothasius*, *Martelaren*.
- 20 c *Silverius*, *Paus*. *Helena*, *Maagd*, *Martelares*.
- 21 D *Albanus*, en *Quitiacus*, *Martelaren*. *Ingelmundus*, *Abt*.
- 22 e *Paulinus*, *Bisschop*. *Thien duyzend Martelaren* 't *Alexandrien*.
- 23 f *Ediltrudis*, *Koninginne* van *Engeland*.
- 24 g S. *Jan*, des *Doopers*, *Geboorte*.
- 25 a *Prosper*, *Bisschop*. *Libuinus*, *Belijder*. *Adelbertus*, *Eerst-Diaken* 't *Utrecht*.
Omtrent dezen Dag, in 't *laar 1572*, *werde gedaam* binnen *Dordrecht*, in de *Kloveniers Doele*, onder *enen Linde-Boom*, d'*eerste Predikatie*, door *die van den Herfelden Gods-dienst*.
- 26 b *Johannes*, en *Paulus*, *Martelaren*.
- 27 c *Crescens*, *Pauli Leer-Jonger*.
- 28 D *Samson*, *Gast-weerde*, *Priester* te *Romen*. *Leo*, den *Tweede Paus*. *Ireneus*, *Bisschop*, *Martelaar*.
 't *Geding* van *S. Jan*, begint, indien *S. Jan* komt op een *Zondag*, ten *zelyen Dage*, toch komende op een *Werken-dag*, den *Eersten Zondag* na *S. Jan*: En *eyndigd mette laatste Klage*, op *Maandag*, of *Vrydag* voor *Maria Magdalena*.
 Op *S. Pieters- en Pauwels-nacht*, in 't *laar 1457*, *raakte de Groote Kerk an Brand*: en voorts *by na de Halve Stad*.
- 29 e S. *Pieter* en *Pauwels*, *Apostelen*, *Martelaren*.
 Is de *Fees*t en *Maaltyd* der *Romeynen*, gezeyd *S. Pieters-Heeren*. Den *Eersten Recht-dag* van 't *Geding*, werd gehouden op *Maandag* na *S. Jan*: in voegen als hier voren, van 't *Geding* van *S. Pieter*, in de *Vasten*, is gezeyd.
- 30 f *Lucina*, *Maagd*, *Navolgfster* van *Petrus*. *Martialis*, *Bisschop*. *Secundus*, *Ridder*, *Martelaar*. *Arnulphus*, *Religieux*.

H O Y - M A A N D, *Julius*,

Heeft x x x i. Dagen.

- I g *Theobaldus*, *Bisschop*. *S. Rombout*, *Martelaar*. *Regina*, *Abdiffe*.
 Begind het *Prasidium* van den *Heere Burgermeester* der *Gemeente*, de *Tweede* in *Orde*.
 Nu

Rekening van den Krimpenre-Waard.

Stichting der Halle.

Predicatie onder den Linden-Boom.

Geding van S. Jan.

Groote Kerks Brand.

Fees

t der Romeynen. Eersten Recht-dag van 't Geding.

Prasidium des Burgermeesters, de Tweede in Orde.

Luyden der Poort-klok.		Nu luyd de Poort-klok 's morgens ten Half-vieren, en 's avonds ten Half-Negen.
	2 a	H. <i>Maria Vanding an Elisabet. Processus</i> , en <i>Martinianus</i> , Martelaren.
	3 b	<i>Thomas Verheffing. Guthagonus</i> , Belijder.
Tweeden Recht-dag van 't Geding.		Den <i>Tweeden Recht-dag</i> van 't Geding, werd gehouden, 's <i>Vrydags</i> na den <i>Eersten Maandag</i> na <i>S. Jan</i> .
	4 c	<i>Martinus Verheffing. Berta, Abdissa. Udalricus</i> , Biffchop.
	5 D	<i>Anselmus</i> , Biffchop. <i>Nicomedes</i> , en <i>Zoa</i> , Martelaren.
	6 e	<i>Godeleva</i> , Martelares. <i>Goar</i> , Prieffer.
Kerk-meefters Vergadering.		Den <i>Eersten Maandag</i> in <i>Julio</i> Vergaderen wederom de <i>Ed. Heeren Burgermeesteren</i> , en <i>Kerk meesters</i> , ten eynde als boven, in <i>Januario</i> , en <i>Aprili</i> , gezeyd is.
Derden Recht-dag van 't Geding.		Den <i>Derden Recht-dag</i> van 't Geding, werd gehouden opten <i>Tweeden Maandag</i> na <i>S. Jan</i> .
	7 f	<i>Pantanus</i> , Ouderling. <i>Wilibaldus</i> , Biffchop. <i>Monegunda</i> , Belijderfe.
	8 g	<i>Barbara Verheffing. Procopius</i> , Martelaar. <i>Landrada</i> , Maagd.
	9 a	<i>Anatolia</i> , Maagd. <i>Cyrillus</i> , Biffchop, Martelaar. <i>Zenon</i> , en <i>Kylianus</i> , Martelaren.
	10 b	<i>Zeven Broeders</i> , Martelaren. <i>Ruffina</i> , en <i>Secunda</i> , Maagden. <i>Anelberga</i> , Weduwe en Maagd. <i>Benedictus</i> , en <i>Scolastica</i> , Verheven.
Vierden Recht-dag.		Den <i>Vierden Recht-dag</i> van 't Geding, werd gehouden 's <i>Vrydags</i> na den <i>Tweeden Maandag</i> na <i>S. Jan</i> .
	11 c	<i>Pius</i> , den eersten Paus, Martelaar. <i>Nortbertus</i> , Eerst-Biffchop.
	12 D	<i>Hermogarus</i> , Biffchop, Martelaar. <i>Nabor</i> , en <i>Felix</i> , Martelaren. Opten <i>12. Iuly</i> , in 't <i>Jaar 1667</i> . zijn, tot <i>Overwelving</i> van d' <i>Oude Haven</i> , en <i>Stichting</i> der <i>Nieuwe Beurfe</i> , ten <i>wederzijde</i> d' <i>Eersten Steen</i> geleyd, door JAKOB van BLYENBURG , Heeren ADRIAANSZ. en JAKOB STOOP , Heeren NIKLAASZ.
Stichting der Beurfe,	13 e	<i>Anacletus</i> , Paus, en <i>Margrieta</i> , Maagd, Martelaren.
		Nu houd men <i>Paarde-Mart</i> in <i>Zwindrecht</i> .
		Ten zelve <i>Dage</i> , of een <i>Dag</i> voor, of na, werden de <i>Daag-brieven</i> , door den <i>Ed. Heer Burgermeester</i> Bezegeld.
Swindrechtfe Paarde-Mart. Zegelen der Daag-Brieven. Vijfden Recht-dag van 't Geding.		Den <i>Vijfden Recht dag</i> van 't Geding, werd gehouden opten <i>Derden Maandag</i> na <i>S. Jan</i> .
	14 f	<i>Bonavontura</i> , Cardinaal. <i>Henrik</i> , Keyzer. <i>Ragenusla</i> , Maagd. <i>Fhocas</i> , Biffchop, Martelaar.
	15 g	<i>Scheydinge</i> der <i>Apostelen</i> . <i>Jakobus</i> , Biffchop van <i>Nisibe</i> . Opten <i>15. Iuly</i> , <i>1572</i> . waren de <i>Staten van Holland</i> te <i>Dordrecht</i> <i>Beschreven</i> , die <i>aldaar eenige Dagen Raad</i> pleegden.
Beschrijving der Staten van Holland.	16 a	<i>Hilarius</i> , Biffchop. <i>Reynildus</i> , Maagd, Martelaresfe.
	17 b	<i>Theodosius</i> , Biffchop. <i>Fredegandus</i> , Belijder.

Zeften Recht-
dag van 't Ged-
ding.

Den Zeften Recht-dag van 't Geding, is 's Vrydags na den Derden
Maandag na S. Jan.

- 18 c S. *Maternus*, Biffchop. *Symphorofa*, metter Zeven Zonen, en *Frederik*,
Biffchop, Martelaren. *Aarnoud*, Herpflager.
19 D *Macrina*, Maagd. *Arsenius*, Abt, en Heremijt.
20 e S. *Titus*, Biffchop van Creten. *Sabinus*, Martelaar. *Wolmarus*, Abt,
Willegefortis, Maagd, Martel.

Laatfte Klage
van S. Jans
Geding.

De laatfte Klage, of Recht-dag, van de Binnen en Buyten-Ge-
dingen, is 's Maandags, of 's Vrydags, voor *Maria-Magdalena*:
maar die komende op een Vrydag, zoo is de Klage 's Maan-
dags te voren.

- 21 f *Praxedis*, Maagd. *Arbogastus*, Biffchop.
22 g *Maria-Magdalena*. *Wandregifilus*, Abt.
23 a *Apollinaris*, Biffchop. *Brigitta*, Weduwe.
Donredags na *Maria-Magdalena*, is de Rekening der Schutters van
den *Ed. Voet-boog*, (mede genoemd de *Schutterry* van de
Kruys-boog,) ten overftaan van de *Ed. Heeren Schutmeefters*.
24 b *Chriftina*, Maagd, Martelares. *Chriftina*, de wonderlijke, die
driemaal Sterf.

Rekening van
de Voet-boogs-
Schutterry.

Omtrent deze Tijd, is op 'et *Stad-Huys* de *Verkopinge* der *Tien-*
den, fttaande opte *Grond* van de *Merwede*.

- 25 c S. *Jakob* de *Meerder*, Apostel, *Chriftoffel*, Martelaren.
Ten zelven Dage is 't *Paarde-Mart* tot *Alblafferdam*.
26 D *Anna*, de Moeder *Maria*.
Op ten 26. July 1572. werde d' *Eerfte Predicacie* door de *Gereformeerden*, ten
Auguftinen gedaan.
Sondags na *Maria-Magdalena*, is den *Grooten Omgang*, of *Kermis*.
27 e *Pantaleon*, en de *Zeven Slapers*, Martelaren.
28 f *Victor*, *Paus*, en *Nazarius*, en *Ruffus*, en *Celfus*, Martelaren.
Nu luyd de *Poort-klok* 's morgens ten Half-vieren, en 's avonds
ten Half-Negen.
29 g *Martha*, *J E S U S* Waardinne. *Simplicius*, *Fauftinus*, en *Beatrix*,
Martelaren. *Felix*, de Tweede, *Paus*.
30 a *Abdon*, en *Sennes*, Martelaren.
31 b *Germanus*, Biffchop, Martelaar. *Ignatius* de *Loyala*, Stichter der
Jefuuten.

Verkopinge der
Tienden, &c.

Paarde-Mart te
Alblafferdam.

Predicatie ten
Auguftinen
door de Gere-
formeerden,
Grooten Om-
gang, enz.
Luyden der
Poort-klok.

O O G S T - M A A N D , Auguftus,

Heeft x x x i. Dagen.

- I c S. *Peters Banden*. *Eusebius*, Biffchop, Martelaar. *Zeven Broeders*,
Machabeen. Opten

Groote Va-
cantien.

Opten *Eerften Augusti*, 1613. is in den vollen *Oud-Raad* gerefolveerd, dat men van toen af, voort aan zoude houden de *Groote Vacantie*, gedurende de heele *Oogst-Maand*, even als ten *Hove*. En dat men daar tegens de *Kleyne Vacantien*, zoude te Niet doen, of Verkorten. En Begind dienvolgende op huynen de *Groote Vacantie*: neemt ook Aanvang de *Groote Vacantie* van den *Hove* en *Hooge Vierſchaar* van *Zuyd-Holland*; die wederom eyndigd den laaftſten *Augusti*.

Dordrecht Be-
legerd, en Ont-
zet,

Dordrecht, door laſt van *Grave Ian*, daar toe van *Heer Wolferd van Borſele*, en *Aland*, *Bailliu van Zuyd-Holland*, opgerokkend, Belegerd: *Werde*, na dat *Heer Wolferd* te *Delft* was omgebracht, en *Aland* te *Dordrecht*, in de [*Riedyx-*] *Poort* Dood gefmeten, Ontzet, en Verlaten, opten *Eerften van Oogst-Maand*, in 't *laar* 1299.

- 2 D S. *Stephanus*, Paus, Martelaar.
3 e S. *Stevens*, Martelaar, *Gamalielis*, *Nicodemus*, en *Abibones*, Lichamen Vindinge.

Publicatie van 't
Gewasch.

In 't eerste dezer *Maand*, werd *Gepubliceerd*, d' *Ordonnantie* van 't *Gewas* van *Zuyd Holland*, roerende de *Dorpen*, van *Mijns-Heeren-Land* van *Moerkerken*, *Maas-dam*, *Putters-Hoek*, *Heynen-Oord*, *Reyer-Kerk*, &c. die uyt *Speciaal Contract*, gemaakt mette *Stad Dordrecht*, daar toe zijn verbonden.

- 4 f *Justinus*, Philoſooph, Martelaar. *Dominicus*, Inſteller der *Preek-Heeren*.

5 g *Maria* ten *Sneeuwe*. *Afra*, *Maagd*, *Oswaldus*, *Koning*, *Martelaren*.

6 a *Transfiguratie* J E S U. *Sixtus* de *Tweede*, Paus, Martelaar.

Feeſte van de
Voet-Boog.

Den *Eerſten Donredag* in *Augusto*, is de *Feeſte*, of *Maaltijd* der *Schutters* van den *Ed. Voet-boog*, eertijds ook genoemd *Kruys boog*.

7 b *Donatus*, *Biffchop*, Martelaar. *Albertus*, vande *Karmeliten Orde*.

8 c *Largas*, *Syriacus*, en *Smaragdus*, *Martelaren*.

9 D *Romanus*, *Ridder*, Martelaar.

10 e *Laurentius*, *Diaken*, Martelaar.

Dordrecht, by
ſtaande Lande
Belegerd, en
Ontzet.

Omtrent dezer tijd, in den *laar* 1418. heeft *Ian*, *Hertog van Brabant*, de *Stad Dordrecht* Verlaten, die *Hy* een tijd lang te *Lande Berent* hadde gehouden.

11 f *Tiburtius*, en *Sufanna*, *Maagd*, *Martelaren*. *Gaugericus*, *Biffchop*.

12 g *Klara*, *Maagd*.

13 a *Hyppolitus*, en *Cassianus*, *Martelaren*. *Radegunda*, *Koninginne*.

14 b *Eusebius*, *Prieſter*. *Athanaſia*, *Religieufe*.

15 c *Maria Hemelvaart*. *Arnulphus*, *Biffchop*.

16 D *Theodolus*, *Biffchop*. *Rochus*, *Belijder*. *Simplicianus*, *Eerſt-Biffchop*.

17 e *Mamas*, een *Kind*, en *Jeroen*, *Prieſter*, *Martelaren*. *Clara* de *Monte Falco*.
18 f S. *He-*

Luyden der
Poort-klok.

- 18 f S. *Helena*, Keyzerinne. *Agapitus*, Martelaar.
 19 g *Magnus*, Martelaar. *Ludowijk*, Biffchop van *Tholofa*.
 20 a *Bernhardus*, Abt. *Stephanus*, Koning.
 Nu luyd de *Poort-klok* 's morgens ten Vier-, en 's avonds ten
 Zeven Uren.
 21 b *Anastafius*, en *Privatus*, Biffchop, Martelaren. *Hyacynthus*, Belijder.
 22 c *Timotheus*, Martelaar. *Zacheus*, Biffchop van *Jerufalem*.
 23 D *Symphorianus*, *Claudius*, *Asterius*, en *Neon*, Martelaren.
 24 e S. *Bartholomeus*, Apoftel, Martelaar. *Audoenus*, Eerft-Biffchop.
 25 f *Ludovicus*, Koning van *Vrankrijk*. *Gregorius*, Biffchop van *Utrecht*;
Genefius, Martelaar.
 26 g *Zepherinus*, Paus, Martelaar.
 27 a *Cefarius*, en *Gebhard*, Biffchoppen.
 28 b *Augustinus*, Biffchop. *Hermes*, Martelaar. *Moyfes*, Eremijt.
 29 c S. *Jandes Doopers Onthoofdinge*. *Sabina*, Maagd, Martelaren.
 30 D *Fiacrus*, Abt. *Felix*, en *Adauctus*, Martelaren.
 31 e *Paulinus*, Biffchop van *Trier*. *Samius Samina*.
 Ten zelve *Dage* eyndigen de *Groote Vacantien*, zoo van de *Ka-
 mer Judiciële* van *Dordrecht*, als ook van 'et *Bailliuwſchap* van
Zuyd-Holland.

Eynde van de
Groote Vacan-
tien,

HERFST - M A A N D, September,

Heeft xx x. Dagen.

- i f S. *Gillis*, Abt. *Lupus* - en *Twaalf Broederen*, Martelaren. *Verena*,
 Maagd.
 Gefchied de *Rekening* van den *Ontfanger* der *Verpondinge* dezer
Stede, Vervallen een *Jaar* te voren, op *Mey*.
 Op *S. Gillis Dag*, in 't *Jaar* 1367. hebben *XXIX. Gilden*, met 'er on-
 derhoorige, *Handveſten* gekregen, die op *S. Lucien*, in 't zelve *jaar*, by
Hertog Aalbert zijn *Toegeſtaan*: en op onze *Vrouwen Conceptio*, in 't
Jaar 1369. *Verder Geconfirmerd*.
 Den *Eerſten Dingsdag* in *Septembri*, gefchied de *Rekening* van de
Schuttery der *Kloveniers*, (eertijds genoemd, *Hand-Boogs*-,
S. Sebastiaans-, of *S. Ewouds-Schutterye*) ten overſtaan van
 de *Heeren Schutmeesters*.
 Den *Eerſten Dingsdag*, *Woensdag*, *Donredag*, of *Sater-
 dag*, in *Septembri*, is den *Eerſten Recht-dag* na de *Groote
 Vacantie*.
 2 g *Justus*, Biffchop. *Anthonius*, Martelaar. *Agnera*-Verheffing.
 3 a *Phaba*, Pauli Navolger. *Remactus*, Biffchop van *Maaſricht*.

Rekening der
Verpondinge.
Oprechting der
Gilden.

Rekening der
Kloveniers.

Recht-dag na
de Groote Va-
cantie.

Kleynen Om-
gang, en Feeste
der Kloveniers.

- Den Eersten Donnedag in Septembri, is de Feeste, of Maaltijd der Kloveniers, en werd genoemd, den Kleynen Omgang.
- 4 b S. *Ida*, Weduwe. *Seraphia*, Maagd, en *Marcellus*, Martelaren.
5 c *Bertinus*, Abt. *Herculanus*, en *Victorinus*, Martelaren.
6 D *Magnus*, Belijder. *Eleuterius*, Abt.
7 e *Evorius*, Bisschop van Orleans. *Regina*, Maagd, Martelares.
8 f *Maria* Geboorte.
9 g *Gorgonius*, Martelaar. *Audomarus*, Bisschop.
10 a *Nicolaus Tolentinas*. *Hilarius*, Paus, en *Theodardus*, Bisschop, Martelaren.

Luyden der
Poort-klok.

Lijste, van die
Nominabel zijn
tot Schepenen.

- Nu luyd de Poort-klok 's morgens ten Half-vijven, en 's avonds ten Half-zevenen.
- Acht Dagen voor de Nominatie der Schepenen, werd gemaakt, door den Secretaris, en in de Groote Zale Opgehangen, een Lijste van alle de Oud-Raden, die Nominabel zijn tot Schepenen; ten Eynde d' Electie, in't Reguard der Verboden-Graden van Consanguiniteyt, of Affiniteyt, &c. zy Conform de Privilegie.
- 11 b *Felix*, *Regula*, *Protus*, en *Hyacinthus*, Martelaren. *Theodora*, Sonderliche.
12 c *Guido*, Belijder. *Maximus*, Bisschop.
13 D *Amatus*, Bisschop. *Pamphilius*, Martelaar.
14 e *Kruys-Verheffing*. *Cornelius*, Paus, en *Cyprianus*, Bisschop, Martelaren.

Vergadering tot
Resumptie en
Suppletie der
Veertigen.

't Collegie der Mannen van Veertigen, ingesteld, by Handveste van Hertog Flips van Bourgondien, opten 23sten Junij 1456. En weder Bevestigd by Hertogen Maximiliaan, en Maria, 1478. en 1481. respective. En noch by Koning Maximiliaan, en Eerst-Hertoge Flips, 1494. Plegen wel eer haar getal te Vervullen binnen den eersten vier Dagen, na Afslyvigheyd, Vertrek, ofte Andersins, van yemande uyt Hemluyden, volgens Kuere daar van gemaakt opten 23sten Junij 1457. Maar Vergaderen nu in de Groote Zale, opten Stad-Huyze, den 2den Maandag in Septembri, (volgens Resolutie, by Hemluyden genomen opten 21sten Octob. 1673. en den 17sten Septemb. 1674.) En werden aldaar, in cas van Afslyvigheyd, Vertrek, of Anders, van eenige Harer Medebroederen, voor de Nominatie der Schepenen, Geresumeerd, en by Besloten Billetten Vervuld. Welke Suppletie, gelijk ook de Nominatie, tot Schepenen, nooyt en mag werden gedaan, ten zy de voornoemde Veertigen zelfs aldaar Tegenwoordig, en in Getal niet minder dan Een en Twintig, sterk en zijn.

Nominatie der
Schepenen.

- 15 f s. *Aichardus*, Abt. *Nicomedes*, Priester, Martelaar.
 16 g *Editha*, Maagd. *Euphemia*, Maagd, Martelares.
 De Mannen der Veertigen (na dat Zy hare *Afgestorvene*, *Verrukkene*, of *Anders*, tot *Schepenen* gestelde *Ambt-genoten*, door *Besloten Billietten* hebben *Vervuld*) Noemen dan by *Besloten Billietten* 't eene Jaar *Tien*, en 't ander Jaar *Acht Leden* van den *Oud-Raad*, zoo die *Compleet* is, en voor zoo veel *Defect* staat, andere *Aanzienlike Luyden*, omme daar uyt, de *Helste* tot *Schepenen Gekozen* te worden. Welke *Kiezinge* voortijds by de *Graven*, Hare *Gemagtigden*, of door de *Stad-Houders* van *Holland*, gedaan werde; daar na, volgens *Staats-Gewijs-Besluit*, by de *Staten* van *Holland* en *West-Vrieland*, opten 8ten *Decembriis* 1650. genomen: zelfs by haar *Ed. Groot-Mog*: of in der zelve *Afwezen*, door haar *Ed. Gecommitteerde Raden*, totten Jare 1652. werde ver-richt: En federd die *Tijd* den *Oud-Raad* of de *Vroedschap* der *Stad Dordrecht*, (de *Goede Luyden* van den *Achten* daar onder niet begrepen) wierd *Aanbevolen*. Toch in 'et Jaar 1672. aan Zijn *HOOGHEYD*, den Heere *PRINCE* van *ORANGE*, als *Stad-Houder* van *Holland*, enz. (ge-lijk wel eer aan Zijn *Hoog-gemelte Hoogheyds Voorzaten*) is *Opedragen*.

Miffive aan den
Stad-Houder.

- 17 a *Lambrecht*, Biffchop, Martelaar. *Hildegardis*, Abdiffe.
 18 b *Ferreolus*, Martelaar. *Tyrus*, Biffchop.
 De *Nominatie* tot *Schepenen* door de *Veertigen* zijnde gedaan, werd de zelve by *Beslote Miffive* van mijn *Ed. Heeren* van *Dordrecht*, door den *Oudsten Kamer-bewaarder*, overgezonden aan Zijn *Vorstelike Doorluchtigheyd*, *Stad-Houder* van *Holland*, &c. of in des zelfs *Absentie* aan den *Hove* van de zelve *Pro-ventie*, omme daar uyt de *Schepenen* te *Eligeren*.
 19 c *Januarius*, Biffchop, Martelaar. *Theodorus*, Biffchop.
 20 D *Tobias*, Biffchop van *Jerusalem*. *Eustachius*, zijn *Huys-vrouw* en *Kinderen*, Martelaren.
 21 e S. *Mattheus*, Apostel, Martelaar. *Maura*, Maagd.
 22 f *Mauritius*, en 't *Legioen* der *Theben*, Martelaren.
 23 g *Linus*, Paus, en *Tecla*, Maagd, Martelaren.
 24 a *Johannis* des *Doopers Omfangnis*. *Gerard*, Biffchop, Martelaar.
 25 b *Cleophas*, en *Firminus*, eerste Biffchop van *Amiens*, Martelaren.
 26 c *Cyprianus*, Diaken, en *Justina*, Maagd, Martelaren.
 Nu luyd de *Poort-klok* 's morgens ten *Half-vijven*, en 's avonds ten *Zes Uren*.

Luyden der
Poort-klok,

Missive aan den
Schout, om de
Schepenen den
Eed te Staven.

- De Kiezing en *Electie* der *Schepenen* verricht, en zulks door
Schriftelik Antwoord aan den Heere *Schout* zijnde Geaddres-
seerd, werd verzocht, dat zijn Ed. gelieve de *Nieu-Gekozen*
Schepenen den *Eed* te *Staven*.
- 27 D S. *Cosmas*, en *Damianus*, Martelaren. *Hildetrudis*, Nonne.
- 28 e *Wenselaus*, Hertoge, Martelaar. *Liboa*, Abdissie, en *Eustochium*,
Maagden.
- 29 f S *Migbiel*, Eerst-Engel. *Quiriacus*, Heremijt.
De *Schepenen* den *Eed* Afgeleyd hebbende, Treden in *Dienst*,
nemen *Rang* en *Sessie*.
En of 'et gebuerde dat yemand van de *Schepenen*, (die gewoon-
lik *Twée Jaren* *Dienen*,) middier tijd kwame t'*Overlijden*,
uytte *Stad* *Vertrrokken*, of met een ander *Ambt*, tegen het
zelve *Strýdig*, werde *Verzien*, is de *Wet* *Geauthoriseerd*,
uytten *Oud-Raad* een *Ander* in des zelfs plaatze te *Stellen*, en
te *Surrageren*, die zoo lang *Diene*, als zijn *Voorzaat* en *Præ-*
decesseur zoude hebben *Gediend*.
- 30 g *Hieronimus*, Priester en Leeraar.

Eed, en Sessie
der Schepenen.

Surrogatie, by
de Wet te doen.

W Y N - M A A N D , October,

Heeft x x x i. Dagen.

Præsidium des
Burgermeesters,
de Derde in
Orde.

Luyden der
Poort-klok.

Kerk-meefters
Vergadering.

- 1 a S. *Remigius*, Eerst-Bisschop. *Bavo*, Belijder. *Piatas*, Martelaar.
Opton *Eersten* *October*, *Begint* het *Præsidium* voor *Drie* *Maanden*,
van den *Ed. Heer* *Burgermeester*, de *Derde* in *Orde*.
Nu luyd de *Poort-klok* 's morgens ten *Vijf* *Uren*, en 's avonds
ten *Half-zessen*.
- 2 b *Leodegarius*, Bisschop te *Authun*, Martelaar.
- 3 c *Twée* *Ewouden*, of *Ewalden*, Martelaren. *Gerardus*, Abt.
- 4 D *Crispus*, en *Gajus*, Martelaren. *Franciscus*, Insteller der *Minre-*
Broederen. *Petronius*, Bisschop.
- 5 c *Constantus*, *Palmacius*, en *Placius*, Martelaren.
Den *Eersten* *Maandag* in *Octobri* *Vergaderen* de *Ed. Heeren* *Kerk-*
meefters, ten eynde als voren, zoo, en gelijk in *Januario* en
Aprili gezeyd is.
- 6 f *Fides*, Maagd. *Bruno*, Stichter der *Kathuyzers*.
- 7 g *Marcus*, *Paus*, *Sergius*, *Bachus*, *Marcellus*, en *Apuleius*, Martelaren.
- 8 a *Felagia*, Zonderse, en *Regensledis*, Martelareffe.
- 9 b *Dionisius*, Bisschop van *Parijs*, *Rusticus*, en *Eleutherius*, Martelaar.
- 10 c *Victor*, *Gereon*, en 'er *Gezellen*, en *Venanius*, Martelaren.

- 11 D S. *Gummarus*, Belijder. *Augustini* Verheffing.
 12 e IV^M. IX^C. LXXVI. Martelaren. *Harlindes*, en *Relindes* ;
 Maagden, Abdissen. *Cypriani* Verheffing.
 13 f *Carpus*, *Faustus*, *Januarius*, en *Martialis*, Martelaren.
 14 g *Calixtus*, Paus, Martelaar. *Burchardus*, Bisschop.
 15 a *Aurclia*, Maagd. *Hedwiges*, Hertogin van *Polen*, Moeye van *S. Elisabeth* van *Hongaryen*.
 16 b *Gallus*, Abt.

Schou der
Brand-Em-
mers.

Omtrent 't midden dezer Maand, werden *Geschoud* de *Brand-Emmers*, door den *Tresorier* der *Reparatien*, en *d'Achten*, in elke *Wijk*, Verzeld met den *Onder-Schout*, een der *Klerkken*, *Stads-Boden*, &c.

- 17 c *Heron*. Bisschop. *Andreas*, Munnik, Martelaar.
 18 D S. *Lucas*, Euangelist, *Justus*, een Kind, Martelaren.
 Nu luyd de *Poort-klok* 's morgens en 's avonds ten *Vijf Uren*.
 19 e *Januarius*, en zijn *Gezellen*, Martelaren. *Aquilinus*, Bisschop.
 20 f *Quirijn*, *Irene*, *Caprasius*, en *Fides*, Martelaren.
 21 g *Hilarion*, Abt. *Ursel*, met 'er *Elf duyzend* *Maagden*, Martelareffen.
 22 a *Severus*, Bisschop van *Ravenna*. *Malchus*, Munnik.
 23 b *Severinus*, Bisschop te *Kolen*. *Servandus*, en *Germanus*, Martelaren.

Luyden der
Poort-klok,

Indien *S. Lucas* komt op een *Vrydag*, werd de *Bamis-Mart*, alsdan *Ingeluyd*, en *Begind* de *Mart*, en der zelve *Vacantie* :
 Toch komende op eenen anderen *Dag*, werd de voorfz *Mart*
 Ingeluyd, op *Vrydag* na *S. Lucas*.

Inluyding der
Bamis-Mart.

Verken-Mart,

Is 'et *Voorstaan* mette *Verkens*, omtrent daar *S. Joosten Kappelle* plag te staan : En
 Begind de *Vacantie*.

Vacantie.

- 24 c *Columbaan*, Martelaar. *Evergislus*, Bisschop.
Saterdags voor *Alreheyligen*, Vergaderen de *Ed. Groot-Achtbare Heeren Burgermeesteren* : En de *Kornellen*, in *S. Joris Doele*, tot 'et *Kiezen* en *Maken* der aanstaande *Kapiteynen*, *Lieutenants*, *Vaan dragers*, enz.

Kiezing der
Kapiteynen.

- 25 D *Crispijn*, en *Crispianus*, Martelaren.
Zondags na *S. Lucas*, begind de *Vette-Beeste-Mart*, of wel 's *Vrydags* te voren, in *S. Joris*-, en *Sebastiaans*-, en de *Heel-Haaks-Doelen*.

Vette-Beeste-
Mart.

Nominatie van
de Achten.

Opton *Eerften Zondag* voor *S. Symon* en *Judas*, ('t en ware die kwam op een *Maandag*, als wanneer het zoude zijn opten *Tweeden Zondag* daar te voren, zijnde den *20sten October*) Vergaderen mijn *Ed. Heeren*, den *Burgermeester*, beyde de *Tresoriers*, en de *Secretaris*, mette *Dekens* van de *Gilden*,

Mmmmm 3 en

en Gemeene Neringen, in de Doele van de Heel-Haaks, alwaar, onder het Beleyd van den Heere Burgermeester, en op des zelfs Voorstel, en Propositie, ter zelve tijd-werden Genoemd, door gemelte Dekens (volgens 't Verdrag van den Jare 1385. De Handvesten van Hertog Aalbert, de Anno 1395. Van Hertogen, Maximiliaan en Maria, de Annis 1478. en 1481. respectie, &c. Mitsgaders van Koning Maximiliaan, en Eerst-Hertog Flips, de Anno 1494. als ook volgens 't Concordaat, in den Jare 1647. Opgerecht en Gesloten: By Zijne Vorstelyke HOOGHEYD, den Heere PRINCE van ORANGE, en den President en Raden van Holland Gelaudeerd, en Geapprobeerd) Vier en Twintig Personen, te weten, uyt elke Wijk, de Stad in Vier Quartieren verdeeld, zes Aanzienlike Luyden, omme daar uyt, in elke Wijk, Twee tot Goede Luyden van den Achten, voor een Jaar, telaten Verkiezen. Welke Kiezinge wel eer by de Graven, hare Gemagtigden, of door de Stad-Houders van Holland, &c. totten Jare 1650. gedaan werde. Daar na, volgens Staats-Gewijs Besluit, by de Staten van Holland, enz. opten 8sten van Winter-Maand, des zelve Jaars, genomen, zelfs by hare Ed. Groot-Mog: of in der zelve Afwezen, door hare Ed. Gecommitteerde Raden, tottet Jaar 1652. werde verrecht; en federd die Tijd den Oud-Raad of Vroedschap van Dordrecht, (excepto d'Achten) wierd Aanbevolen. Toch in 't Jaar 1672. weder by gemelte Staten aan Zijn HOOGHEYD, den Heere PRINCE van ORANGE, als Stad-Houder van Holland, is Oppedragen.

26 e S. Evaristus, Paus. Ragatianus, en Plicissimus, Martelaren.

De Nominatie totten Achten, (bestaande in een Drievoudig Getal) door de Dehenen van de Gilden gedaan zijnde, werd de zelve door Beslote Missive, van mijn Ed. Heeren van Dordrecht, overgezonden aan zijn Vorstelyke Doorluchtigheyd, &c. Stad-Houder van Holland; of in des zelfs Absentie, aan den Hove van de voorfz Provincie, door den Knecht van de Goede Luyden van den Achten, omme daar uyt de Goede Luyden van den Achten te Verkiezen, en Eligeren.

's Maandags na S. Lucas, is de Linde-Laken-Mart, voor, en omtrent daar S. Jakobs Gast-Huys en Kappelle plag te staan.

27 f Demetrius, Vincenius, Sabina, en Christeta, Martelaren.

28 g S. Symon, en Judas, Apostelen, Martelaren.

's Woensdags en Donredags na den Ingang der Bamis-Mart, is 'et Voor-staan mette Vette Beesten opte Hoog- of Voor-Straat, an de Land-zy, in 't Steeg-over-Sloot, &c.

28 a Nar-

Missive aan den
Stad-Houder,
&c.

Linde-Laken-
Mart.

Vette Offe-
Mart op Straat.

- 29 a S. *Narcissus*, Bisschop. *Ermelinda*, Maagd.
- 30 b *Serapion*, Bisschop. *Twee Duyzend* en *Twintig-* en *Marcellus* met zijn *Twaalf Zonen*, Martelaren.
- Begind de *Algemeyne Mart* van *Koopwarige Goeden*, zijnde de geheele *Mart* (die *Veertien Dagen* duurd) ingegaan *Acht Dagen* vroeger, en eyndigd *Saterdags* voor, of na, *Alre-heyligen*, om reden boven aangewezen.
- Indien eenige *Geschillen* mochten ontstaan, in de zelve *Mart*, werden *Partyen* vereenigt, is 't doenlik, ter plaatze, en door zulke *Gecommitteerden*, alswe in de *Mey-Mart* hebben beschreven.
- 31 c *Quintijn*, Martelaar. *Wolfgang*, Bisschop.
- De *Rekening* van d'Heer *Arend Martens Hof*, werd gedaan *Saterdags* na de *Beeste-Mart*, binnen *Dordrecht*, in 't voorz *Hof*.

Algemeyne
Mart.

Rekening van
Arend Martens-
Hof.

SLACHT-MAAND, November,

Heeft x x x. Dagen.

- 1 D *Alre-Heyligen*.
- Den *Eersten November* geschied de *Rekening* van de *Leenen* der *Heerlikheyd Merwede*, binnen *Dordrecht*, in . . . . .
- Nuluyd de *Poort-klok* 's Morgens ten Half-zessen, en 's avonds ten *Vijf Uren*.
- De *Kiezing* en *Electie* der *Achten*, door zijn *Hoogheyd*, &c. ver-richt, werd die door *Schriftelik* *Antwoord*, aan den *Heere Schout* geadresseerd, bekend gemaakt, en zijn *Ed.* verzocht, de *Gekoren Achten* den *Eed* an zijnen handen te doen *Afleggen*: Waar op *Sondags* na *S. Symon* en *Judas* (ten ware die kwam op *Zondag*, in welken gevalle het zijn zoude ten zelve *Dage*, of op *Maandag*, als wanneer het is *Daegs* te voren) werd van gemelte *Electie*, an de *Dekenen* der respectieve *Gilden* en *Neringen*, daar toe expres vergaderd, in de voorz *Doel*, *Openinge* gedaan.
- 2 c *Alre-Zielen*.
- De *Goede Luyden* van den *Achten* zijnde *Be-eedigd*, nemen *Rang* en *Sessie* tot *Bekleeding* van haren *Dienst*.
- En of 't gebuerde dat yemand van de *Achten*, (die voor *Een Jaar* zijn *Aangesteld*,) middeler tijd kwame *t'Overlijden*, uytte *Stad* *Vertrokken*, of met een ander *Ambt*, tegen het zelve *Strijdig*, werde *Verzien*; zijn die *Goede Luyden* *Ge-*
autho-

Rekening der
Leenen van de
Merwede.
Luyden der
Poort-klok.
Opening van de
Electie der
Achten.

Eed en Sessie
der Achten.
Surrogatie der
Achten.

- authoriseerd, een *Ander* in des zelfs plaats te *Stellen* en te *Surrogeren*, die zoo lange *Diene*, als zijn *Voorzaat* en *Predecessur* zoude hebben gedaan.
- 3 f S. *Theophilus*, Martelaar. *Hubertus*, en *Malachius*, Bisschoppen. *Carolus*, Eerst-Bisschop.
- Vacantie eynde. Luyden der Zaal-klok.
- 4 g *Modestia*, Jonkv. *Vitalis*, en *Agricola*, Martelaren.
- 5 a *Zacharias*, Propheet. *Galation*, en *Epistemes*, Martelaren.
- 6 b *Leonardus*, en *Winocus*, Abten.
- Rekening van S. Anthonis Polder,
- 's *Vrydags*, mettet *Eyndigen* van de *Baniis-Mart*, geschied de *Rekening* van S. *Anthonis Polder*, binnen *Dordrecht*, in S. *Joris Doele*.
- 7 c *Willebrordus*, Eerst-Bisschop. *Florentius*, Bisschop.
- 8 D *Vier Gekroonde* Martelaren. *Willehades*, Eerste Bissch. van *Bremen*.
- 9 c *Theodorus*, Ridder, Martelaar.
- Den 9den *November* 1620. is by den *Oud-Raad* eenstemmelik *Geresolveerd*, dat men de *Franse-Wijnen*, komende uyt *Zee* (hoewel noch geen S. *Marten* zijnde, zal mogen *Kelderen*).
- 10 f *Tryphon*, *Respicius*, en *Nympha*, Martelaren.
- 's *Daags* voor S. *Marten* werde *Omgegaan* mette *Slegge*, en de *Wijn-kelders* *Bezichtigd*, of 'er geen *Oude Wijnen* in leggen: *Toch* en werd niet *precijns* *onderhouden*.
- Geen *Martensvuren* te stoken,
- Ten zelve *Dage* werd *Gepubliceerd*, dat men geen *Martensvuren* op *Straat* en mag stoken.
- 11 g *Marten*, Bisschop van *Tours*. *Mennas*, Soldaat, Martelaar.
- 12 a *Didacus*, *Minrebroeder*. *Levinus*, Bisschop, Martelaar. *Libuixus*, *Priester*.
- 13 b *Brixius*, Bisschop. *Maxelendis*, *Maagd*, Martelares. *Syhardus*, *Abt*.
- Het Tweede Synodus-Nationaal*, *Begonnen* den 13. *November*, 1618. en *Vol eynd opten* 29. *Mey*, 1619. *Wierd gehouden* opte *Groote Zale* van de *Kloveniers Doele*.
- 14 c *Albricus*, Bisschop. *Aldegunda*, *Abdissc*.
- 15 D *Secundus*, Martelaar. *Eugenius*, Eerst-Bisschop, Martelaar. *Machutus*, Bisschop.
- S. *Martens Geding*.
- 't *Geding* van S. *Marten*, begint *Zondags* na *Martini*.
- 16 e *Eucherius*, Bisschop. *Edmundus*, Eerst-Bisschop.
- Opten Eersten Maandag*, na dat *Zondags* te voren het *Geding* heeft *begonnen*, is den *Eersten Recht-dag*.
- 17 f *Gregorius Thamaturgus*, en *Hugo*, Bisschoppen.

- Ondergang van den Grooten-Waard.
Kind in een Wiege, en Vijf Personen opte Haans-balken van een Huys drijvende, gelukkig Geland. Luyden der Poort-klok.
- Tweeden Recht-dag van 't Geding.
- Derden Recht-dag.
- Vierden Recht-dag.
- Vijfden Recht-dag.
- 18 g S. *Eusebia*, Jonkvrouw. S. *Martens Octave*.
Op S. *Elisabets-nacht*, 1421. *Verdronk den Grooten Waard*, aan en omrent *Dordrecht*, met 72. *Dorpen en Prochy-Kerkken*.
Komende toen aan drijven een Kind in een Wiege, vergeselschapt met een *Kat*:
Van welk Kind veel Aanzienlike Luyden, 't zy *uytte Manlike of Vrouwlike Liny*, haar *Afkomst rekenen*.
En *kramen toen mede opte Haans-balken van een Huys Vijf Personen*, *uyt welke ook vele Aanzienlike Geslagten haar Afkomst optellen*.
- 19 a *Pontiaan*, Paus, Martelaar. *Elisabeth*, Weduwe.
Nu luyd de *Poort-klok* 's morgens ten *Half-zessen*, en 's avonds ten *Vijf Uren*.
- 20 b *Eadmundus*, Koning, Martelaar. *Odorus*, Abt.
Den *Tweeden Recht-dag* van 't *Geding*, is op *Vrydag*, na den *Eersten Zondag* na *Martini*.
- 21 c *Maria presentatie*. *Columbanus*, Abt. *Maurus*, Martelaar.
- 22 D *Cicilia*, Maagd, Martelares.
- 23 c *Clemens*, Paus, en *Felicitas*, Martelaren. *Trudo*, Priester.
Den *Derden Recht-dag* van 't *Geding*, is op *Maandag*, na den *Tweeden Zondag* na *Martini*.
- 24 f *Chryfogonus*, en *Mercurius*, Martelaren.
- 25 g *Katharijn*, Maagd, Martelares.
- 26 a *Linus*, Paus, en *Petrus*, Bisschop van *Alexandria*, Martelaren.
- 27 b *Josaphat*, en *Baarlam*, Belijders.
Vierden *Recht-dag* van 't *Geding*, is op *Vrydag*, na den *Tweeden Zondag* na *Martini*.
- 28 c *Theodulus*, Belijder. *Sostenis*, Pauli Discipel.
- 29 D *Saturninus*, en *Sisinus*, Martelaren. *Radbodus*, Bisschop.
- 30 e S. *Andreas*, Apostel, Martelaar.
Den *Vijfden Recht-dag* van 't *Geding*, is op *Maandag*, van den *Derden Zondag* na *Martini*.

W I N T E R - M A A N D, December,

Heeft x x x i. Dagen.

- 1 f S. *Eloy*, of *Eligius*, Bisschop. *Crisamus*, en *Darius*, Martelaren.
- 2 g *Bibiana*, en *Demetria*, Maagden, Martelareffen. *Petrus Chrysologus*, Eerst-Bisschop.
- 3 a *Eloquius*, Priester. *Walfridus*, en *Radfridus*, Martelaren.
- 4 b *Barbara*, Maagd, Martelares.
Den *Zestén Recht-dag* van 't *Geding*, is op *Vrydag*, na den *Derden Zondag* na *Martini*.

Zestén Recht-dag.

N n n n

Den

Zegelen der
Daag-Brieven.Den Vierden of Vijfden December, werden de Daag-Brieven,
by den Ed. Heer Burgermeester, Bezegeld.

5 c S. Crispina, Maagd, en Julius, Martelaren. Sabbas, Abt.

6 D Nicolaus, Bisschop. Afella, Maagd.

7 c Ambrosius, Eerst-Bisschop. Agathon, Martelaar.

Zevenden
Recht-dag.Den Zevenden Recht-dag van 't Geding, is op Maandag na den
Vierden Zondag na Martini.

8 f Maria Ontfangenis, Feest-dag.

9 g Leocadia, Maagd, Martelares.

10 a Melchiades, Paus, en Eulalia de Merida, Maagd, Martelaren.

Overlevering
der Tresoriers
Rekeningen.Den 10den December, werden de Rekeningen van beyde de Tre-
soriers overgeleverd, in Burgermeesters Kamer, ten Comptoire
ter Thesaurye.

11 b Damasus, Paus. Twee Ida, Maagden.

Laatste Klage
der Daag-
Brieven.De Laatste Klage, en Recht-dag der Daag-Brieven, is, en Diend,
Vrydags of Maandags voor Lucia.

12 c Epimachus, Alexander, en Amoniorum, Martelaren.

Schouw der
Brand-Emme-
ren,Op huysden, of omtrent deze tijd, werden de Brand-Emmers
Geschoud, door d' Heeren Tresorier der Reparatiën, en de
Achten, elk in 'er Wijk, verzeld metten Onder-Schout, &c.
Toch en werd niet precijs onderhouden.13 D Lucia, Maagd, Martelares. Aubertus, Bisschop. Joost, vel Justus,
Priester.

14 e Nicasus, Eerst-Bisschop, Martelaar. Spiridon, Bisschop.

15 f Eusebius, Bisschop, Martelaar.

16 g Everhardus, Belijder. Ananias, Martelaar.

17 a Lazarus, Bisschop, Martelaar. Begga, Weduwe.

18 b Wivina, Abdissc.

Luyden der
Poort-klok.Nu luyd de poort-klok 's morgens ten Zes Uren, en 's avonds
ten Half-vijven.

19 c Quiriacus, Martelaar. Megengosus, Grave.

20 D Anastasius, en Philogonus, Bisschoppen. Aristarchus, Martelaar.

21 e S. Thomas, Apostel, Martelaar.

22 f Didimus, en Schyrion, Martelaren.

23 g Servulus, of Queldryk, Belijder. Victoria, Maagd, Martelares.

24 a Gregorius, Priester, Martelaar.

Vacantie van
Kersmis,De Vacantie van Kersmis, begint Kers-avond: En is wederom
den Eersten Recht-dag opten 2den Januarij, indien 't Nieuwe
Jaar op een Maandag, Dingsdag, of Woensdag, begint.

25 b Anastasio, en Eugenia, Maagden, Martelaresen.

CHRISTI GEBOORTE.

26 c S. Steven, Eerste Martelaar.

- 27 D s. *Jan*, Euangeliste.
 28 e *Onnozele Kinderen*, Martelaren.
 29 f *Thomas*, Eerst-Bisschop van *Kantelberg*, Martelaar.
 30 g *David*, Koning. *Sabinus*, Bisschop, Martelaar.
 Achtervolgende 't *Besluit* en de *Resolutie*, genomen by mijn
Ed. Groot-Achtbare Heeren van den *Oud-Rade*, opten 13ten
Julij, 1666. en den 5^{den} *Januarij*, 1669. is Geordonneerd,
 dat *Jaarliks*, op *Drie-Koningen-Avond*, gedenuciëerd
 zoude moeten werden, tot wat tijd toe de *Rentmeesters* en
Administrateurs, van de respectie Kerken en *Gods-Huysen*,
 binnen dezer *Stede*, hebben *Gerekend*, en dat de zelve by het
 Sluyten van hare *Successive Rekeningen*, noyt meer ofte lan-
 ger ten achteren zullen mogen zijn, als ten reguarde van den
Uytgeef Een, en den *Omsfang Twee Jaren*: Op peyne, dat
 zoo wanneer yemand van de zelve *Rentmeesters*, of *Admini-
 strateurs*, daer inne zoude mogen hebben verfuymd, *Verbeu-
 ren* zullen de *Helfte* van haarluyder *Tractament*: En zulks,
 datte voorz respectie *Rekeningen* zullen moeten werden ge-
 daan voor het *Uytgaan* van 't *Jaar*. Te weten:
 Van de Kerken, en *Capittels-Goederen*.
 't *H. Geest- en Pest-Huys* ter *Grooter-Kerke*; en der *Regulie-
 risse-Nonnen*.
 't *Sacraments-Gast-Huys*, en der *Magdalenen-Zusteren*.
 't *Wees-Huys*, en der *Conventualen-Zusteren*.
 Van de *Leprosen*, *Gevangenen*, *Krankzinnigen* (of *Dulle*) *Tuchte-
 lingen*, en *Cellebroeders*.
 Van 't *Oude-Mannen* en 't *Oude-Vrouwen-Huys*, 't *Beggijn Hof*,
 en der *Braad-Zusteren-Goederen*.
 31 a *Silvester*, Paus. *Columba*, Maagd, Martelares.

Rekeningen
der Kerken en
Gods-Huysen.

Kerken.
H. Geest-Huys.

Gast-Huys.
Wees-Huys.
Leprosen.

Oude Man-
Huys, enz.

Byvoeging, op zijn plaets in te schikken.

Den 8. *Januarij* 1642. hebben *Jan Pietersz.*, ende *Josijntje Davids*,
 Vier Kinderen ten Doop Aangeboden: te weten,

SUSANNEKE, PIETER, LYDIA, DAVID.

T A F E L van de
H O O G - D A G E N, &c.

<i>Jaren.</i>	<i>Guld get.</i>	<i>Epacta.</i>	<i>Sond.let.</i>	<i>Vasten-avond.</i>	<i>Paassen.</i>	<i>Pinxteren.</i>
1676.	5.	15.	E. D.	18. Feb.	5. April.	24. Mey.
1677.	6.	26.	C.	2. Maart.	18. April.	6. Junij.
1678.	7.	7.	B.	22. Feb.	10. April.	29. Mey.
1679.	8.	18.	A.	14. Feb.	2. April.	21. Mey.
1680.	9.	29.	G. F.	5. Maart.	21. April.	9. Junij.
1681.	10.	10.	E.	18. Feb.	6. April.	25. Mey.
1682.	11.	21.	D.	10. Feb.	29. Maart.	17. Mey.
1683.	12.	2.	C.	2. Maart.	18. April.	6. Junij.
1684.	13.	13.	B. A.	15. Feb.	2. April.	21. Mey.
1685.	14.	24.	G.	6. Maart.	22. April.	10. Junij.
1686.	15.	5.	F.	26. Feb.	14. April.	2. Junij.
1687.	16.	16.	E.	11. Feb.	30. Maart.	18. Mey.
1688.	17.	27.	D. C.	2. Maart.	18. April.	6. Junij.
1689.	18.	8.	B.	22. Feb.	10. April.	29. Mey.
1690.	19.	19.	A.	7. Feb.	26. Maart.	14. Mey.
1691.	1.	1.	G.	27. Feb.	15. April.	3. Junij.
1692.	2.	12.	F. E.	19. Feb.	6. April.	25. Mey.
1693.	3.	23.	D.	3. Feb.	22. Maart.	10. Mey.
1694.	4.	4.	C.	23. Feb.	11. April.	30. Mey.
1695.	5.	15.	B.	15. Feb.	3. April.	22. Mey.
1696.	6.	26.	A. G.	6. Maart.	22. April.	10. Junij.
1697.	7.	7.	F.	19. Feb.	7. April.	26. Mey.
1698.	8.	18.	E.	11. Feb.	30. Maart.	18. Mey.
1699.	9.	29.	D.	3. Maart.	19. April.	7. Junij.
1700.	10.	9.	C.	23. Feb.	11. April.	30. Mey.

D E B E U R S.

De Beurs.

SCheydende van 'et *Stad-Huys*, tredenwe ter plaatse daar wel eer 't *Oude-Stad-Huys*, en *Wage* stonden, werdende van achteren bespoeld met 'et *Water*, Stromende uytte *Riviere Merwede*. Toch vermids haren *Bou-val*, en vreeze voor *Ongemak*, in de Jaren 1544. en 1594. weg genomen, alwaar eerst in 't Jaar 1659. De *Nieuwe Beurs*, op *Balken*, reykende tot over d'*Oude Haven*, *Gesticht*; daar na met een *Steen-Gewelf* verzien is. Waar toe ten beyde zijden, den *Eersten Steen* geleyd wierd, door JAKOB van BLYENBURG, Zone van d'Heer Mr. *Adriaan van Blyenburg*, Heeren *Adriaansz. Heere van Naaldwijk*, *Oud-Borgermeester*; en by JAKOB STOOOP, Zone van d'Heer Mr. *Nikolaas Stoop*, Heeren *Jakobsz.* Schepen, opten xij. Julij 1667. hebbende de voorz *Beurs* ten O. N. O. een overdekte, en met *Barderen-Verwelfde-Gaandery- of Trans*, rustende op *Twintig Zuylen*, boven welkers *Kappe* uyt-kijkt, een *Vierhoekig Torentje*, verzien met *Klok geslag*, en *Uur-wijzeren*. Zijnde de voornoemde *Beurs*, ten wederzijden der *Mart-Velden*, Beplant met *Linde-Boomen*, ten dienste en vermaak der *Koop-luyden*, en hebbende ten midden aan elke Zy, beneden de Trappen, een moye *Blaauwe-Steenen-Pomp*, dienende niet alleen tot optooying van meer gemelte *Beurs*; maar ook tot gerief en nut der Buren, die daar omtrent Gelegen, en *Woonachtig* zijn. Als *Borgermeester*, en *Tresoriers* waren,

De HEEREN:

Mr. *Kornelis de Witt*, Heeren *Jakobs zoon*, *Ruard van Putten*.
Johan vander Hulk, *Gillis zoon*. | Mr. *Anthoni van der Maft*, Heeren *Johansz.*

Onder de *Beurs-Trans* is, 's *Vrydags* morgens, tot omtrent *Twaalf Uren*,

D E B O T E R - M A R T.

De Boter-
Mart.

Zijnde de *Beurs*, *Oost-waarts*, met een *Muur*, bezijden de *Wagen-Steyger*, en *West-waarts*, door een *Yfre Luening*, van de *Tolle brug*, *Afgescheyden*.

Zijnde de *Beurs* te voren gehouden in 't *Hof*, of 't *pleyn* ten *Augustijnen*: En opte *Hoog-Straat*, aan de *Poort-zy*, tusschen des *Graven- en Schrijvers-Straat*, omtrent de *Nieu-Brug*.

H E T K U Y P E R S - H U Y S.

't Kuypers-
Huys.

WY Schrijden over, van de *Beurs*, totte *Nachtegaal*, daar, in vroeger *Eeuwe*, was, 't *Kuypers-Gild-Huys*, aan de *Stad* verkocht, in 't Jaar 1581. als van den voorz *Gilde* waren *Dekens*:

Jan *Kornelisz*, van *Gezel*,| *Curiijn van de Graaff*.| Jan *Geritsz.*

Nnnn 3

Onder

Onder voorwaarde, dat 'et *Gild* van de *Kuypers* zijn *Vergadering* zoude mogen houden, Nu en ten *Eeuwigen dage*, in den *Grooten-Reventer* van den *Convente der Augustijnen*, wesende het *Doele-Huys* van de *Heel-Haaks*:

Van welk *Gilde-Huys*, des zelfs *Gedachtenis* ook noch is te zien, in 't *Tolle-Brugs Straatje*, aan de *Poort zy*, uytgehouwen op een harden *Steen*.

Zijnde in 'et *Jaar 1675*, van 'et *Kuypers-Gilde Deken*en :

Kapt, Koenraad van Kuelen, Jakobszoon.
Lukas van Dam, Joris zoon.
d'Heer Warnard van den Brande, Jakobsz.

uytten *Veertigen* der *Stad Dordrecht*,
d'Heer Wouter van Oorfschot, Johans zoon,
uytten *Veertigen* dezer *Stede*,

Stads-
Waag.

S T A D S - W A G E .

't **A**l-oude *Huys Schaarlaken*: vermeld in de *Rekening* der *Treforiers*, in 't *Jaar 1312*, in wiens *Onderste Deel* omtrent het *Jaar 1594*. (als toen zijnde *d'Oude-Wage* *Geflecht*) aldaar *Stads-Wage* wierd *Opgerecht*. Welkers *Boven-Gestelle*, sommige enkel willen, dat 'et *Het Oude-Stad Huys* geweest zy. Toch zonder eenige de minste *waarschijnlijkheid*. *Werdende* in *Scepenen-Brieven*, en andere *Bescheyden*, by my gezien, nooyt het *Stad-Huys*, maar wel; den *Huyze Schaarlaken*, genoemd; ja, zelfs in *Scepenen Brieve*, na dat, al vier *Jaren* geleden, 't *Oude-Stad-Huys*, om verre was *gefineten*.

't *Huys*
Leeuwe-
steyn.

Naest de *Wage*, in 't **HUYS LEEUWE-STEYN**, woond de *Postmeester*,
Henrik *Wester-Hout*.

Wy gaan verder, en komen weder totte

De *Wijn-*
kopers
Kappelle.

W Y N - K O P E R S K A P P E L L E .

Daar we waren *afgescheyden*, te zien boven fol 194. en komen aan

De *Yzer-*
Waag.

D E Y Z E R - W A A G ;

MEde *Gesticht* omtrent 't *Jaar 1594*. Een *Gedeelte* van de gemelte *Wijn-Kopers Kappelle*, daar in ook 't *Ongeld* of *d'Axcijns* van *Wijn*, en *Brandewijn*, werd *Geheven* en *Ontfangen*. *Boven* welke *Waag*, is de *Kamer*, en 't *Vertrek*, van de *Wijnkopers*. *Vinde* van 't *Sacraments-Gilde*, of de *Broederschap* der *Wijnkopers*, *Dekens* te zijn geweest, in 't *Jaar 1541*.

D E H E E R E N :

a*Trefotier*. *Damas Philipszoon*, *Stads a Schat-be-*
waarder.

Willem [van *Drenkwaard*] *Bouwenszoon*,
Rentmeester van *Zuyd-Holland*.

En

En zijn nu *Dekenen* in 't Jaar 1675.

DE HEEREN:

Justus Koxius, Johans zoon, uytten Oud-
Raad. } Alewijn van Halewijn, Heeren Francoysz-
Oud-Raad.

Hier is ook de Kamer, en Zale van 't

W A T E R - G E R E C H T.

ONze *Stad* van Ouds, niet alleen zorg dragende, dat op 'er Raad-Huys, *Gerechtigheyd*, en *Justitie*, omtrent de *Burger-Bestiering*, en *Politie*; mitsgaders dat aldaar het *Hooge Hof* en *Vierschare* van *Zuyd-Holland*, werde gehandhaafd, gepleegd, en onderhouden. Nemaar ook niet willende de *Geschillen*, *Onruften*, en *Questien*, rijfende uit de *Scheepvaart*, en uyt der zelve *Gevolg* voorvallende, *Onbeslecht*, noch zonder *Rechts-gebied* laten; had al in den Jare 1439. als *Flips den Eersten*, uyt den *Huyze* van *Bourgonjen*, *Grave* van *Holland* was, daar toe *Opgerecht* een *Kamer*, bestaande toen uyt *Vijf*, naderhand *Zes*, nu *Zeven Water-Schepenen*. Welke *Schepenen*, by den *Burgermeesters* en *Regeerders*, gesteld, *Eed* doen in handen van den *Rechtier*, of *Schout*, en *Bedienen* dat *Ambt* al'er leven, *quo ad vitam*, ten ware *Zy* daar van zochten bevrijd en ontslagen te zijn. En nemen kennisse van zaken, ontstaande uyt *Koop* van *Schepen*, en der zelve gevolgen, *Geschillen* over *Scheeps vrachten*, *Inzeylingen*, *Bodemerie*, *Avarie*, *Assurantie*, enz. staan over *Bijl-Brieven* van *Schepen* te *Dordrecht* gemaakt. En vorders over alle *Brieven* van *Overdracht*, en *Belastinge* der *Schepen*.

Extract uyt 't *Klep-boek* der *Stad Dordrecht*, Beginnende den 21. Junij 1438. en Eyndigende den 21. Januarij 1474. enz. Waar by verkondigd werd 't *Water-Recht*.

Actum, Anno 1439. Vltimo Augusti.

WArt geboden. Zo wat *Recht*, off *Wtspracck* by den *Water-Schepenen* van den *Water-Recht* *Gewijft*, off mits *Gheblijff* van beyde *Partyen*, wtghe-sproken sal worden, dat dat zal van waerden wesen, ende dat sal men alsoo houden, ende voldoen, bynnen den *Dorden dage*, op die boete van *x. Pond*, ende *Correctie* van *Schepenen*, ende wes die *Water-Schepenen* by tijden *Wijsen*, off mits *geblijff* van beyden *Partyen* *wtspreken*, dat van den *Water-Recht* roert, ende dat draecht an een *Pond* groet, off daer boven, daer off sullen zy hebben

Een

Een *Quartier* van eenen *Enghefschen Nobel*, ende wes daer beneden draecht, daer off fullen zy hebben een *Half Quartier*, den ghenen off te nemen, die in den *Onrecht Bewijft* wordt, en den *Partyen*, mits gebliff, foo dat wtgefpoken fal worden.

Anno 1450. Junij 13.

Soe wie voer den *Water-Recht* een *Weet* gedaen wort, om voer *Recht* te *Scomen*, ende die *Ander Weet* verfit, ende niet en comt, die verbuert *Twee Pond*; en wie die *Dorde Weet* verfit, dat is op die boete van *Drye Pond*, ende *Correxie* van *Scepenen*, nochtans fal men metten *Recht* op hem voert varen, gelijk off hy tegenwoordich waer.

Anno XVC. XXXIII.

Actum per Campanam, xj. October.

OM te Remedieren up te gebreken die gevallen waren in 't *Water-Recht*, in 't *Schieren* ende *Vercopen* van de *Schepen*, dair up *Geprocedeert* worde, uyt crachte van *Water-Brieven*, off *Anderfints*.

Is *Geordonneert*, *Overdragen*, ende in *Kueren* geleyt, by *Schout*, *Borge-meesteren*, *Scepenen*, ende *Raidt*, ende den *Gueden Luyden* van den *Achten*; dat van nu voortaan, de *Schieringe* van de *Schepen*, Off, ende te Niet fal zijn. *Mair* zoe wye *Water-Recht* maken wil, up eenige *Schepen*, Want, of *Groeynge*, 't zy met *Water-Brieven*, off *Andere duechdelick Schijn*, houdende up ten felven *Scepen*, ofte *Groeynge* dair toe behoorende, ther cause van *Coop* van de selve *Scepen*, off eenige *Stoffe*, ofte *Wair*, dair an *Gelevert*, oft *Arbeid* dair an gedaen, nair dat hem, by *Vonnisse* van *Water Scepenen* gewefen is te betalen, binnen den *Dorden Dage*, up te buete van x. *Pond*: En 't zelfde *Gewijfde*, nyet *Voldaen* en wordt binnen den *Dorden Dage* als voorfz is: ende dair van de *clachten* quame aen de selve *Water-Scepenen*, en vorders *Recht* an *Hemluyden* verfochtën; Soe fal men den *Verweerder* eerst, en alvoern dair up doen een *Rechtelijcke Wete* doen, an de *Perfoen* off 't zijnder *Woenfede*, en indyen hy *Fugitijf*, off *Uytlandich* ware, by *Edicte*: ofte een *Weet* mitter *Clocke*, ende dair en t'eynde binnen de eerste *Acht Werke Dagen*, dair naest volgende, 't selve *Schip*, by *Water-Scepenen*, *Vercopen* om *Gereede Penningen*, off *Anders*, als de selve *Water-Scepenen* duncken fal, dair toete behoeren, den meesten dair om byedende, ther *Plaetsen* dair 't selve *Scip*, binnen *Dordrecht*, gelegen is: Ende de *Penningen*, dair omme 't selve *Scip*, Want, off *Groeynge*, vercoft fal zijn, binnen daigs *Zonneschijn*, eer hy 't *Scip* an vairden fal, te verborgen. Zulcx dair *Pertye* wel an gehouden zijn,

en binnen den Dorden Dage gebrocht te worden onder *Water-Scepenen*, up te buete van Thyen Pond, off in gebreken van dyen, sal men 't Scip wederom Uphangen, ende goudet min, de Cooper soude de scade hebben, en goudet meer, hy en soude dair off geen Bate hebben. Des zullen de selve Penningen Gedistribueert worden, den genen dair toe Gerechtigd zijnde. De Oultste Water-Brieven voor al; en de Jongste Water-Brieven hebbende, voir de outste Obligatie, ofte Hant-teycken, upten selven Scepe sprekende; Wel verstaende, dat zoe wye de Penninge lichte wil, sal dair voern Cautie ende Borggen stellen suffisante; om, ofter yemant quame binnen Jairs en Ses Weken, off mit Oudere Brieven, en beter Bescheyt, weder wt te reycken, ende Restitueren. Behouden altijs 't Recht van de Water-Brieven, ende Scepenen-Brieven, anders in alle Macht en Vigoere, en oick de Heere in als zijns Rechts.

Noch is Geordonneert, dat van nu voortaan nyemant en zal up eenich Scip, Want, ofte Groeynge, Recht mogen maken ofte spreken, zoe wanneer 't selve van den Tymmer-werff, ende buyten den Haven is geweest. Dan die ghene die dair op eenige Water-Brieven, Handt-Schrift, ofte andere Obligatie sprekende hebben.

W A T E R - S C H E P E N E N .

DE HEEREN:

1456.

Hubert van Veldwijck,
Aernt Sasz. die Leeftmaker,
Vastract Pieters soen, *Pro eo*,

Damas Jakobs soen,
Bouden Jans soen, *Pro eo*,
Moerman Hugensoen.

Heyman Vastracts soen.

1675.

Adriaan vande Graaff, Sebastiaans zoon,
[president van 't gemelte Collegie.]

Mr. Herman van den Honert, Heeren Johans zoon.

Mr. Michiel Pompe van Slingeland, Heeren Matthijs zoon.

Philips van Mewen, &c. Heeren Johansz.

Mr. Johan Bladegem van Woensel, Johans zoon.

Pieter de Carpentier, Heeren Roelandsz.

Johan van der Mast, Heeren Adriaans zoon,
Supernumerair.

En noch wat Hoger, is

De Gilde-Kamer, Sny- en Ontleed-plaats der Heel-Meesteren.

WElke door de Wijze Bestieringe, en Veerziende zorge onser *Ed. Achtbre Overheyd*, Hemlyuden is Ingeruynd, en Toegefeld, met een *Schanburg*, of *Theatrum*, waar op somtijd Ontleding, *Anatomie*, en *Wekelyke Lessen*, nopende de *Heel- Ontleed- en Sny-Kunst*, door een *Genees Meester*, daar toe van de *Wet* gesteld, sederd het Jaar 1634. voor *Haarlyden*, en der zelve *Kunst-lievers* zijn gedaan, door

O o o o

De

De HEEREN:

Dr. Johan van Beverwijk, Bartholomeusz.
van 1634. tot 1643.

Dr. Willem Langly, Gilliszoon, van 1643.
tot 1664.

Dr. Johan Becius, Karelszoon, van 1664. tot nu 1675. toe.

Welke voorz Schou-plaats Opgefchikt, en Verzien is mette navolgende Ver-
cierfelen, en Ornamenten:

Een Bereyde Menfchen-Huyd.

Zes Groote Dood-Geraamten, of
Sceleta

Een Geraamtje van een Nieu-Gebo-
ren Kind.

Een Geraamte van een Tyger. en
Een Geraamte van een Wind-Hond.

Noch verfcheyde ongemeene Doods-Hoofden, Bekkenelen, en Schinkke-
len: Voorts Geraamten van verfcheyde Dieren: En wat'er dies meer van
Vremdigheden en Rareyten, aldaar noch te zien en te vinden is.

Opte voorz *Gilde-Kamer* hangen uytgefchilderd der Heel-Meefters *Patro-
nen*, *Cofmas* en *Damianus*. Den Vleyfigen Aanwas, wegende 27. Pond, in't
Jaar 1623. door Mr. *Niklaas Scavart*, een Vrouw, woonende in *Saris-gang*,
afgenomen, die we zelfs noch veel Jaren daar na, gezond zijnde, hebben zien
leven. De Afbeelding van een Vryfter die Nues en Mond in een was Gewaf-
fchen, omtrent 1665. in den *Dwars-gang*, aan de Pefte, Overleden.

Noch opte zelve *Gilde-Kamer* te zien, een *Kaffe*; verzien met meest allerley
Gereedschap, dienftig totte *Heel-Konft*: Hebbende boven Voorhoofds in
Goude Letteren:

Hippocr: L. VI. Epidem:

Μηδὲν εἰς ἡ μὲν ὀπαρογαῖν.

Nihil frustra, nihil negligendum.

Consule Abr. de Beveren, Quaestore Cornelio a Someren.

En Onder,

Archivum Chirurgorum a Senatu Dordraceno dono datum 1. Martij 1645.

Een *Boeke-Kas*, bezet met verfcheyde *Boeken*, rakende de *Genees-Heel-* en
Ontleed-Kunſt. Der *Kruyden*, enz. Welke meergemelte Kamer voor een ge-
deelte Nieulijks Opgetooyd en Behangen is met Goud-Leer. Zijnde van't
Gilde der Heel-Meeſteren nu 1675. Overman en Dekenen:

Symon Myneker, Henrikszoon.

d'Hr. Willem vander Thuynen, Geritsz.
uytten Veertigen dezer Stede.

Johan Perks, Geritszoon.

De Kleyne K R A A N, zijnde nu een Steyger.

't Huys en Bank van Leeningen, ofte Lombard,

WAs bekend al voor den Jare 1313. Werd nu gehouden in de *Oude Huysen* Bank van
Roedenborch, en 't *Scaec*, door Leening.

De HEER,

Thomas vander Marck, Vry-Heer van de Leur, Burgermeester tot Schoonhoven :
Volgens Verdrag mette *Stad Dordrecht* gemaakt.

De Groote-Rijnsche Kraan,

IS verzien met een Pleyn, dienstig tot 'et leggen der Wijn- en Voeder-Vaten, Groote
die mette Kraan Uytgehijft, en Afgelaten werden. Kraan.

't Kantoor van 't Convoy.

Werd nu gehouden in 't *Huys*, van ouds genoemd de *Kuelse Kraan*: Vinde 't Convoy.
van de *Convoyen* en *Licenten*, staande onder het *Collegie* ter *Admiraliteyt* van
Rotterdam, *Onsfangers* te zijn geweest, en noch zijn,

De HEEREN:

Omtrent 1589.	1639. Julij 7.
Adriaan Repelaar, Anthonis zoon.	Dirik Stoop, Heeren Jakobs zoon.
Omtrent 1622.	1647. Januarij 22.
Adriaan Repelaar, Heeren Adriaans zoon.	Adriaan van de Graaff, Sebastiaans zoon.
1630. Augusti 27.	1670. Julij 16.
Dirik Dammert, Heeren Arends zoon.	Sebastiaan van de Graaff, Jakobs zoon.

't WEST-INDISCH-HUYS.

DE West-Indische a Maatschappy Oppericht, en verzien zijnde met b Ver-
lof- en Gunst-Brieven van de c Algemeyne Staten; hebben mijn Ed. b Oefroy.
Achtbare Heeren van den Gerechte, Oud-Raden, en de Goede Luyden van c Generale.
den Achten, binnen de *Stad Dordrecht*, (uyt een Drievoudig getal by den
Hoofd- d Deel-genoten, voorgeslagen) opten Derde van Herfts-maand, in
't Jaar 1622. Tot Bewindhebbers van de voorz Maatschappye, ter Kamere
aldaar, Aangesteld,

De HEEREN:

Kornelis van Terensteyn, Heeren Adriaansz.	Mr. Jakob de Witt, Heeren Kornelis zoon,
Burgermeester.	Schepen in Wette.
	O o o o 2

Kor-

Kornelis Nicolai, uytten Achten.

I Wynant Rutgers, uytte Gemeente.

a Com-
pagnie.Boek-houder der zelve a Maatschappye,
Johan van der Maft, Hermans zoon.b Collegie,
c Surro-
gatie.En zijn federd in 't voorz b Ambt-geenootschap, by Verkiezing, en
c Plaats-vervulling, aangesteld,

Omtrent 1625.
 Michiel Pompe, Pieters zoon, Treforiar.
 1626.
 Dirk van der Hagen.
 Johan van der Maft, Hermans zoon, Sche-
 pen in Wette.
 Arend Maartens zoon, Ambachts-Heer van
 Oost-Barendrecht, Schepen, &c.
 1631.
 Kornelis van Beveren, Heeren Jakobs zoon,
 Heere van Barendrecht, Burgermeester.
 Roelof Frankken, Dirksz. uytten Oud-Rade.
 1636.
 Mr. Sebastiaan Frankken, Heeren Roe-
 lands zoon, [Klerk ter Thesaurie] Ge-
 furrogeerd in plaats van Roelof Frank-
 ken, zijn Vader.
 1637.
 Mr. Herman van der Hage, Gefurrogeerd in

plaats van zijn Vader, Dirk van der Hage.
 1638.
 Abraham Koopman, Jans zoon, uytten
 Oud-Rade.
 Alewijn [van] Halewijn, Heeren Fran-
 coys zoon, Schepen in Wette.
 1644.
 Anthoni Repelaar, Heeren Hugens zoon,
 Burgermeester van den Gerechte.
 Mr. Diderich Hoeufft, Diderichs zoon,
 1647.
 Gerard Noye, Gerits zoon, [uytten Oud-
 Raad.]
 1663.
 Gerard Noye, Heeren Gerards zoon, uytten
 Oud-Raad.
 1666.
 Mr. Roeland de Carpentier, Heeren Pietersz.
 Schepen in Wette.

En zijn tegenwoordig Bewind-hebbers,

Alewijn van Halewijn, Heeren Francoys
zoon.Mr. Diderich Hoeufft, Diderichs zoon,
Heere van Fontaine Peureuse.Zijnde federd d'oprechtinge van de voorz Compagnie geweest Boek-
houders,1622.
Johan van der Maft, Hermans zoon.1650.
Johan de Gelder, Aarts zoon.

Henrik Kok.

De Graaffelijkheyds Tolle van Geervliet, nu der Staten
van Holland, en West-Vriesland.

Wert gehouden in 't Huys, van ouds genoemd, *Abrahams Offerhande*. On-
 der welken Tolle, referteren verscheyde *Wachten*: als van *Geervliet*,
 't *Spuy*, *Rotterdam*, *Schiedam*, *Geertruydenberg*, enz. Noch verscheyde
Wachten, begrepen onder de *Baronnye van Breda*, 't *Marquissaat van Bergen op*
ten Zoom, enz. totten voorz Tolle behoorende. Zijnde federd den Jare 1580.
 totten.

totten meergemelte Tolle te Dordrecht, Gemachtigd (volgens Commissien) als *Ontfangers* principaal:

De HEEREN:

1580. den 28. Octob. en 4. Novemb.
Johan van Mewen, &c. Jakobsz. in plaats,
Pieter Artus.

1608. den 29. Mey.
Mr. Pieter van Mewen, &c. Johans zoon.

1613. den 13. Augusti.
Johan de Witt, Heeren Willems zoon.

1625. den 25. Septembris.
Jan de Witt, Heeren Johans zoon.

1655. den 24. Junij.
Willem de Witt, Heeren Johans zoon.

Wy treden verder in *Puttox-Stege*, daar wel eer in stond Heer Bendijn-*Puttox-Torn*, boven fol. 80. aangewezen: waar neffens Gesticht een *Steen*, of *Gevangnisse*, naderhand genoemd, *Uytwijk*.

Dat Recht van Putock, federt dat Ongeval.

ITem, soe wie den anderen doet leggen up *Putocx Torn*, die sal hem geven elcke daghes een *Penningck Broet*, ende soe wanneer hy des niet en dede, ende hem die *Steenwaerder* dies beclachde voer *Scepenen*, soe mach hy den Man laten gaen, sonder verbuernisse, ende soe wie daer op gebrocht word, die sal geven van indoen, ende van uuytdoen, xvj. *Penninghen* Hollants.

Ende soe wie den anderen op *Putock* brengt, van *Schulden*, met eenighe *Brieven*, alwaert dat die *Brief* jonger waer, dan andere *Brieven* die oick opten selven Man bielden, ende dat sy quamen metten ouden *Brieve*, ende dien Man belaste met hoeren *Brieven*, om dat sy ouder waeren, nochtans soe soude die jonge *Brief* voergaen, en sijn gelt aldereerst hebben, want hy voer in't *Recht* was, ende hy in'er handen brocht: mer wat over den jongen *Brief* scote, dat soude den ouden *Brief* met recht moegen aansprecken, als die jonge *Brief* betaelt, ende vernucht waer.

Hierom soe moet die *Steenwaerder*, of *Cippier*, van *Putock* seecker *Borchrochte* doen, elcken Man te leveren, daer hy voer leyt, ende wel te bewaeren. Ende als die *Luden* haer *Gelt* ontfangen, soe is men hem schuldich van elcken *Ponde ij. Deniers*, ende van elcken nacht sonder *Bed* eenen *Denier*, mer levert hi hem een *Bed*, sel hy hebben twee *Penningen*.

Van Vang-Brieven.

ITem, soe wie eenen *Vang-Brief* op eenen anderen heeft, ende by hem met dien *Vang-Brief* op *Putock* brengt, ende dan in die *Gevangnisse*, een *Dadinghe*, of *Accoert* maecte met malcanderen, soe is die *Vang-Brief* doet ende te niet, overmits dach ende stont die zy malcanderen geven, daer sy dat *Recht* van den *Brieve* mede breecken.

Ten waere dat die *Gevangen Man* wille-kerde, voer *Scepenen*, dien *Brief* ende dat *Recht* in sijnre machte te bliuen, alsoe lange als hy 't niet betaelt en hadde.

Opte Groote Brugge, gezeyd den B O O M, is

HEt *Comptoir* van de *Commissen* der *Recherche* van de *Admiraliteyt*.

Het *Klappers- of Klap-Wakers-Huysje*. (Gelijk zy ook haren In- en Uytgang hebben, voor op 't *Stad-Huys*.)

Het Blaauw Bol-Werk,

Verzien met een *Wacht-Huys*. Hier omtrent was wel eer Heer *Daniels Vis-Mart*, en *Mart-Veld*, boven fol. 35. aangewezen.

Den Ammen- of Roden-Toorn,

Scheydfel van den *Riedijk*, boven fol. 35. en 80. gemelt.

Den Pellen-Torn,

Mede an den *Riedijk*, stond opte *Hoeken* van de *Toren- en Riedijks-Straatjes*, fol. 80. te zien.

Heer Daniels Vleys-Hal,

Was opten *Zuyd-Hoek* van de *Kleyne Hal-Steeg*, zie fol. 35. en 48.

In 't *Huys* de *Groote Zwaan*, is 't *Kantoor* van de *Postmeeſter*:

Kap^t. *Adriaan van Slingeland*.

Wy komen weder tottet *Klooster* van *Marien-Born*, daarwe boven fol. 145. waren afgefcheyden, omme aldaar te Befchrijven,

S T A D S - B O E K E R Y.

Stads
Bibliothe-
ca.

a Reputa-
blijck.

DE Schriften der Wijzen zijn Ons een Getuyge, dat'er altoos is geweest onder de Menſchen, een *a Gemeenten-ſtaat* der Kenniffen, welkers proeven zijn hare aftergelatene Werken van zonderlinge Geleerdheyd, die hare Gedachteniffe Eeuwig- en Onſterffelijk maakt; en andre aanprikkeld, om in 'et Spoor van Huere Weet-zucht en Geleerdheyd te treden. Gelijk de redelijke Ziele der Menſchen ver overtreft de onredelijke Ziele der Beeften, zoo overtreft ook de Ziele van Geleerden en Verftandigen, der Ongeletterden en Slecht-Hoofden. Gelijk de Zon de Wereld verlicht, en de Duyſternis, die'er dagelijx overvalt, weg neemt; zoo doet ook in ons Lichaam, de Kleyne Wereld, de Geleerdheyd de Donkerheyd, en Schaduw des begrijs verdwijnen, en maakt een Doorluchtig- en Helder Breyn. Toen de Boeken in achtung kwamen, toen wierden de Gedenkwaardige Gefchiedeniſſen en Konſten, an den Schakel der Onvergangkelijkheyd gehecht; den Oirſprong der *Boekeryen* begonnen, die in de Scholen haar begin hadden genomen. Nu zijn de Scholen mede om dat, de Boeken aldaar geleerd, de Vrye Kunſten en Wetſchappen, daar in begrepen, an 't reedlijk Dier, de Menſch voorgedragen, mede-gedeeld; en zoo doende, de *Boekeryen* wederom vergroot zouden werden.

Het

Het Stichten en Oprechten van *Boek-Kameren* is zeer oud, *Ptolomeus Filadelfus*, Koning van *Egypten*, heeft, 284 Jaren voor de komste van onzen HEYLAND, door den *Opziender* zijner *Boekery*, *Demetrius Falareus*, te *Alexandrien* t'samen gebragt, *Vier Honderd Duysend Boeken*: die Hy meenden tot op 'et Getal van *Vijf Honderd Duysend* te Begrooten. *Pisistratus* heeft t'*Athenen* een *Boek-Zale* toegeruift. *Romen* mag 'et *Afinio Pollioni*, Keyzer *Augusto*, en meer Anderen, dank weten.

Welk Spoor volgende, heeft *Onze Ed. Achibre Overheyd*, ten dienste van de *Geleerde Borgery*, en, na *Wetenschap Strevende*, *Jongkheyd*, in onze *Stad* doen Oprechten, in de

Klooster-Kerk van Marien-Born:

Een *Gemeene Boekery*, bevelende daar van de zorg, totten In-koop der Boeken, opten 17. van *Slagt-maand* 1616.

Dom. Iohanni Becio, Aegidii Filio.

Als blijkt by Slot van des zelfs Rekening, geloof en opgenomen, ten Beleyde, dezer *Stede*, den 5. van *Lente maand* 1622.

Bestaande gemelte *boekerye*, uyt vele *Aanzienlike* en *Uytftekende* Boeken, in verscheyde *Talen*, *Oeffeningen*, en *Wetenschappen*. En zijn sedert d'*Oprechting* van *Stads-Boekery*, daar over *Bezorgers* uytte *Overheyd*,

DE HEEREN:

1616.
Heer Mr. Johan Berk, Ridder, Raad-Pensionaris van Dordrecht.

1626.
Heer Mr. Jakob Cats, Ridder, Raad-Pensionaris, &c.

16...
Dr. Johan van Beverwijk, Bartholomeusz.
1657.

Mr. Adriaan van Blyenburg, Heeren Adriaans zoon, Heere van Naeldwijk Burgermeester.

Heer Kornelis de Beveren, Heeren Willems zoon, Ridder, Heere van Strevels-Hoek, West-Yselmonde, de Linde, Oud-Burgermeester.

Mr. Johan van der Burch, Heeren Francoysz. Heere van Niemands-Vriend, uytten Oud-Rade,

Mr. Kornelis de Witt, Heeren Jakobs zoon, Ruwaard van Putten.

Mr. Govard van Slingeland, Heeren Bart-houts zoon, Raad-Pensionaris, &c,

Mr. Johan Berk, Heeren Matthijs zoon, Raad-Pensionaris, &c.

1668.
Mr. Roeland de Carpentier, Heeren Pieters zoon, uytten Oud-Rade,

1671.
Heer Kornelis Pompe van Meerdervoort, Heeren Michiels zoon, Ridder, Heere van Henrik-Yden- en Schildmans-Kinderen-Ambachten: Meerdervoort, en Kort-Ambacht: Schout der Stad Dordrecht.

1673.
Mr. Samuel Everwijn, Samuels zoon, uytten Oud-Raad.

Van de Boekeryen, zie, F. Josephi Oudheyd der Joden, 12. Boek, 2. Hoofdstuk. S. Franks Kronijk, d'Anno 1588. f. 56. H. Bunting's Reyfboek der H. Schrift, gedr. 1650. fol. 311. J. Beverw. Betschr. van Dordrecht fol. 286.

Uytte Kerkken-Dienaren ,

1616.
Johannes Becius.
1626.
Balthazar Lydius.
1629.
Gofuinus à Buytendijk.
1648.
Andreas Kolvius.

1662.
Henricus Debbetius.
1672.
Johannes de Lanoy.
1673.
Gryphonius à Ravesteyn.
1674.
Johannes Debbetius, Henrici Filius.

En zijn nu 1675. Boekery-Bezorgers ,

De HEEREN :

Mr. Samuel Everwijn, Samuels zoon, Burgermeester.
Mr. Adriaan van Blyenburg, Heeren Adriaans zoon, Heere van Naaldwijk, Oud-Burgermeester.
Mr. Johan van der Burch, Heeren Francys zoon, Heere van Niemands-Vriend, Oud-Burgermeester.

Heer Kornelis Pompe van Meerdervoort, Heeren Michiels zoon, Ridder, Heere van Henrik-Yden- en Schildmans-Kinderen-Ambachten, &c. Schout, &c.
Dom. Gryphonius à Ravesteyn, Fil. Anthonii.
Dom. Johannes Debbetius, Fil. Henrici.

Verftrekkende voort een Gedeelte van gemelte Kappelle, of Klooster-Kerk, tot Berging des Turffs voor den Armen, van de *Walsche Gemeente*.

Schutteryen en Doelen.

Schutter-
yen en
Doelen.

Wanneer de Schutteryen en Doelen, alhier zijn Opgerecht, en hebben Wy niet net kunnen achterhalen. Om de *Burgeren* aah te moedigen tottet leeren van met *Boog* en *Pyl* wel te kunnen omgaan, is 'et *Schieten* na de *Papegay*, 't *Konings-Spel*, en 't *Treffen* van 't *Wit*, al over eenige Eeuwen aangesteld. Wy vinden in de *Rekeningen* der *Treforiers*, Heeren *Ghisen Dukincs*, en *Ghisebrecht Maleghijs*, dat in 't Jaar ons Heeren M. CCC. XXVI. op *S. Ians dach*, doe men *Scoet* na de *Papegaye*, den *Coninc* gezent was, xvj. *Scellingen*, vj. *Kannen Wijs*, xij. *Deniers*. En dat in 't Jaar 1381. om de *Oude Scutten* te *Cleden*, ontfangen was by hoer *Dekens*, *Pieter Blanckaerd*, en *Ghijsbrecht*, Heeren *Ghijsbrechtisz*. xl. *Pond*; als *Treforiers* waren, *Heinric Zassen*, ende *Heine But*. En noch dat 1383. de *Groete* ende *Middel-Scutten* zijn *Vereenigd*. Of toen tusschen die twee *Schutteryen* eenig *Geschil*, onder *Hemluyden* ontstaan, is ter neder geleyd, of dat beyde die *Broederschappen*. op die *Tijd* onder een *Bannier* zijn gebragt, laten wy den *Verstandigen Lezer*, en *Naaukuerigen Onderzoeker Oordeelen*. Wy vinden de *Jonge Scutten*, op 'et Jaar 1383. ook gemelt.

De *Doelen*, der *Ouder S. Joris* van *Kruys- of Voet-Boog*, al vermeldt 1409.

S. Bartho-

S. Bartholomeus, S. Sebastiaans, Handboogs- of Kloveniers, 1426. gedacht. En die van S. Kristoffel of de Heel-Haaks, in 'et Jaar 1550. aangewezen.

Welke Doelen, neffens den anderen gelegen, hadden elk een byzondere Water-gracht; En waren die Grachten ten weder zijden bezet, met verscheyde Schut-muren, t'elkens eenige treden van den anderen begrepen, om alle gevaar, van yemand by ongeval te mogen kwetsen, voor te komen. Hebbende de voorz Grachten, ten Noord-waarts een Schiet-Huys, en Zuyd-waarts een Drie-Hoekige Muur, gevuld met Kley, daar men Wit, of Doel, om na te Schieten, stelde; wanneer de Schutters sich in 't Schiet-Spel zouden Oeffenen. Die van S. Sebastiaan, &c. gebruykten Hand-Bogen, en Klovers. Die van S. Joris, de Kruys- of Voet-Boog. Die van S. Kristoffel, na alle waarschijnlijkheyd, hare Heel-Haaks-Buffen. Het Eerste hebben Wy menigmaal gezien. Het Tweede aangeteykend gevonden, in dier Schutters Rekeningen. En 'et Derde leerd de Reden. De Klovers hadden haar Stekken of Transsen, an de Zy van de Marienborn-Straat. Die van de Voet-Boog, in 't Midden. En de Heel-Haaks, na de Zyde van 't Steeg-over-Sloot. Welkers Stekken of Buysen-Transsen, Beplant met Ipen-Boomen, en 'et Reyger-Bos, geen kleyn cieraad aan de Doelen gaven. Wy zullen, volgens de Ry, eerst Beschrijven,

DE KLOVENIERS-DOELE:

Welke was wel eert'Ende HeerVrederiks-, Marien-Bon-, of Marien-Born-Straat, achter an Bysterveld: Maar is naderhand Verplaatst, voor an Bysterveld, welk nu werd genoemd, Doele-Straat. Wanneer daar Gesticht, en Voltooyd, staat boven de Binne-Poort te Lezen:

*Dit Huys was begonnen in Maert,
Als men Schreef M^{VC}.XXX. geheel,
En 't was voleynd tot Schutters Bogaert,
In Julij A^o. M. VC. XLI. in Dordrechts Priëel.*

Vinde dat'er al in 't Jaar Ons Heeren 1426. zijn geweest Scut-meysters van den Hand-Boge.

En waren 1494.

De HEEREN:

Pieter Hugen zoen, uytten Oud-Rade,

I Cornelis Douw, Ghijsbrechts zoen.

Zijn 1675. Schutmeesters van de Kloveniers :

De HEEREN :

Mr. Jakob van Mewen, &c. Heeren Johansz. / Johan van der Hulk, Gillis zoon, uytten
Schepen. Oud-Raad.

Dekenen :

3. Kavel. Gerard Franken, Genefaas zoon , uytten Oud-Raad.	2. Kavel. Geemen van Kappel , Johansz, uytten Veertigen.
1. Kav. Pouwels van Helmont, Nikolaasz.	4. Kav. Anthoni Repelaar, Heeren Hugensz.

a Plaats-Houders :

1. Philips van Mewen, &c. Heeren Johansz.   3. Alexander de Hoogh , Lazaruffen , uytten Schepen van 't Water-Recht. Veertigen.
2. Dirk de Veer, Alerds zoon.   4. Iohan van Helmont, Gillis zoon.

Wimpel- of Vaan-drager :

Iohan van Haarlem , Rochusz. Overleden | Staat in plaats te komen , (b)
den 2. van Sprokkelmaand, 1675. (b)

Opte *Groote-Boven-Zale* van de *Kloveniers Doele* , Voor-en ter zijden de Schoorsteen, als ook neffens den Ingang van de voorfz Zale, is te zien een Uytstekend Outer-Tafel, met zijn Dueren, en des zelfs Voet: (gekomen uytte *Nieu Kerk*) zijnde een *Avondmaal- en Kruysinge-Kristi*, Kunstig gehandeld door 'et Penceel, van den Wijd-Vermaarden Schilder, *Anthoni van Montfoort*, gezeyd *Blokland*. Beneffens gemelte Schoorsteen, ziet men een *Groot Stuk*, begrijpende de *Schutteren* van de *Tweede Kavel*, getroffen door de Kunstige Hand van *Jakob Kuyp*. Noch is mede opte zelve Kamer te kijken, een *Groot stuk*, behelfende de *Schutters* van den *Derden Kavel*, Kunstig Afgemaald, (toch niet voltooyd) door *Pouwels Lezier*, Beyde van *Dordrecht*. Zijn mede aldaar te zien eenige Water-Verwe Doeken, als een S. Peter, een S. Pouwels, een Marien-Beeld, een S. Niklaas. Een Wimpel-drager, Tromslager, en Pijper, gekleed op d'Oude Bourgondische Wijs, enz.

De Kleynodien, en Pronk-cieraren, totte voorfz Schutterye behorende, zijn: Een zilvere Vergulde Hals-Band van den Gulden Vlieze, aangehecht, *l'Orde du Saint Esprit*. Een Groote Zilver Lampet-Schotel, met 'er Lampet, Drie Zilver-Vergulde-Koppen, enz, d'Oude Schutters-Kappe, Geborduurd op Fluweel, van *Azuuren van *Keel, zijnde binnen Gevoerd mette zelve Klueren, Een Nieuwe Schutters-Kappe, als voren, ge-
maakt in 't Jaar 1622.

* Blau.
* Rood.

D E N D R A A Y - O M .

TER Zale uyt tredende, neffens de Duer, is den Opgang tot een Torentje, dat sich boven 't Dak van de *Doele* verheft, gemeenlik den *Draay-om* ge-

genoemd, om dat des zelfs Tafel, en Bankken, staande op een Yzere-Spil, heel vaardig Bewogen, en Omgedreven kunnen worden: tot vermaak der Nieuwgierigen, en Vremdelingen. Zijnde gemelt Torentje, rondom verzien met Glazen, die, over al, een vermakelik uytzicht geven.

Pas opten *Binnen Hof* van de *Kloveniers Doele*, heeft by Onzen tijd gestaan, tusschen de *Beneden-Zale* en 't *Oude Schiet-Huys* der *Schutteren*, eenen *Grooten-Linden-Boom*, hebbende boven den anderen, *Twee Groen-Gevlochte-Omgingen*; De *Stam* Omsingeld met een *Verheven Steenen-Voet*. Onder welken gemelten *Boom*, (korts na 't *Verdrag*, gemaakt opten 25. van *Zomermaand 1572.* met *Barthold Entens*, *Overste a Plaats-Houder* van de *Grave* van der *Mark*, *Vry-Heer* tho *Lumen*; wegens zijn *Doorluchtigheyd*, *WILLEM* den *Negende*, anders den *Eerften* van dien *Naam*, uytten *Huyze* van *Nassau*, *PRINCE* van *ORANGE*,) door die van den *Hierfelden Gods-dienst* is *Gepraekt*, en zijn toen *Aldaar Vier Kinderen Gedoopt*: Te weten,

a Lieutenant.

Kornelis, Ge-by-naamd, van Gezel, Aartsz.

*

Kornelis, toegenaamd, Zoetmans,

Ianneken, toegenaamd, Kools, Ians dochter.

Pietertje, toegenaamd, Ians dochter.

* Had tot *Doopt-Heffe* d' *Ed. Heer Kornelis van Beveren*, *Heeren Pieters zoon*, zijnde toen *Raad*, en den 15. van *Slagtmaand* daar aan volgende, *Burgermeester* van *Dordrecht*.

d' *Heer Kornelis van Beveren Sterf* den 27. van *Louwmaand 1586*.

Kornelis van Gezel, (geweest zijnde *Tien Jaren Mijn Ambt-genoot*, in 't *Kuypers Gilde*) is *Overleden* in *Wintermaand 1640*. *Beyde ten Augustijnen Begraven*.

Hebbende federd 1572. binnen Dordrecht geweest, of noch zijnde, in de *Nederduytsche Kerke*, de navolgende *Beroepen en Bevestigde L E E R A R E N*:

Christianus Synapius, beroepen Ao. 1572.
Iohannes Lippius, beroepen van Wefel, in Julio, 1572.

Bartholdus Wilhelmi, beroepen van Londen, in Augusto, Anno 1572.

Iacobus Michaël, beroepen den 26. Augusti 1573.

Christianus Venlo, beroepen in 't selve Iaar.
Hermanus Herberts, beroepen Anno 1577.
en is vertrocken na der *Goude*, Anno 1582.

Iohannes Rochus, beroepen Anno 1578.
Iacobus Mylius, beroepen in 't selve Iaar.
Hennricus Corputius, beroepen in 't selve Iaar: *Overleden* den 22. Augusti 1601.
Oud 63 Iaren, 3. Maanden.

Servatius Naranus, beroepen in 't selve Iaar.

Christophorus van de Wouwere, Anno 1582.

Iohannes Alopecius of Vossius, beroepen

in September, Anno 1584. *Gestorven* Anno 1585.

Ieremias Bastingius, beroepen in Mey, Anno 1586. is vertrocken na *Leyden*, tot *Regent* van het *Duytsche Collegie*, ende aldaer *Gestorven* Anno 1598. Oud 44. Iaren.

Iohannes Becius, beroepen van *Antwerpen*, in Mey, Anno 1586. *Overleden* den 16. *Januarij*, 1626. Oud 67. Iaren.

Andreas Demetrius, beroepen in *Februarij*, 1594.

Iohannes Dibbetius, beroepen van *Ryeder-Kerk*, den 19. *Aprilis*, Anno 1596. *Overleden* den 3. *December 1626*. Oud by de 60. Iaar.

Balthazar Lydius, beroepen in *November*, Anno 1602. *Overleden* den 20. *Januarij*, 1629. Oud 52. Iaren.

Daniel Demetrius, beroepen in *Junio*, 1609. *Overl.* den 28. *Aug. 1627*. Oud 47. Iaren.
Pppp 2 Iohan-

Iohannes Bocardus , beroepen in Iulio , Anno 1610. Overleden Anno 1645. Oud 67. Iaren.

Gofuinus à Buytendijk , beroepen van Goeree , Anno 1620. bevestigt den 5. Decem-ber, Gestorven den 4. Iulij 1661.

Iohannes Westerburg , beroepen van Abcoude , Anno 1626. Gestorven Anno 1636. Oud zijnde 37. Iaren.

Samuel Everwinus , beroepen uyt de Wal- sche Kerke tot Gouda , Anno 1626. Ge- storven Anno 1631. Oud zijnde 30. Iaren.

Nicolaus Crucius , beroepen van Bleyswijk , Anno 1628. Overleden den 15. Ianuarij 1643. Oud zijnde 49. Iaren.

Petrus Wassenburg , beroepen van Amers- foort , Anno 1629. bevestigt den 10. Martij , Gestorven den 7. April 1655.

Henricus Dibbetius , I. F. beroepen uyt den Briel , Anno 1633. bevestigt den 20. Iulij , Gestorven den 22. Februarij 1673.

Iaacus Lydius , B. F. beroepen van Papen- drecht , Anno 1637. bevestigt den 8. Fe- bruarij , Overleden den 2. Novemb. 1660.

Iacobus Lydius , B. F. beroepen van Blaskin- Graef , in 't selfde Iaer , bevestigt den 8. Februarij.

Casparus Staphorstius , beroepen van Edam , Anno 1643. bevestigt den 29. November.

Iacobus Borstius , beroepen van Wormer- veer , Anno 1644. bevestigt den 10. Ian.

en is beroepen tot Rotterdam , Anno 1654 , ende aldaer bevestigt den 17. Mey.

Iohannes Vrechemius , beroepen van Arn- hem , Anno 1655. bevestigt den 3. Ian.

Laurens Laurentius , beroepen van Nimme- gen , Anno 1656. in Februarij , ende tot Amsterdam beroepen Anno 1659.

Ludovic Suggeraat , beroepen van Nimegen , 1662. bevestigt op Pinxsteren des zelve- Iaars , Beroepen in Ianuario 1667. in sGraven-Hage.

Griphonius à Ravesteyn , beroepen van Lek- ker-Kerk , 1662. mede bevestigt op Pinx- steren.

Iacobus Rolandus , beroepen uyt Rijs- oord , 1662. Inghelijks bevestigt op Pinxsteren.

Henricus Francken , beroepen van Wog- genom , 1662. ook bevestigt op Pinx- steren.

Iohannes Godschalk , beroepen uytte Rijp , den 12. April , 1667. beroepen tot Leyden.

Anthonius van Oostrum , beroepen uytten Briel , bevestigt den 30. van Slagtmaand , 1670.

Iohannes Dibbetzius , H. F. beroepen uytten Briel , bevestigt den 24. van Herftsmaand , 1673.

Abrahamus Leonardus , gewezen Predikant op Batavia , in Oost-Indien : beroepen te Dordrecht , mede bevestigt den 24. van Herftsmaand , 1673.

P R E D I K A N T E N :

In Slagtmaand 1675. noch in 't leven , die den *Dienst des Goddelijken Woords* waar nemen :

Jacobus Lidius , Balthafaris Filius.
Casparus Staphorstius.
Iohannes Vrechemius.
Griphonius à Ravesteyn.
Iacobus Rolandus.

Henricus Francken.
Anthonius van Oostrum.
Iohannes Dibbetzius , Henrici Filius.
Abrahamus Leonardus.

Wy zullen in Schutters-Bogaard te rug treden , en stappen ter Zale , daar laatste is gehouden , de Vergadering ,

De Mid-Gedeelde Kamer , *La Chambre Mi-partie* ,

Tusschen de Gemagtigde , van den Grootmagtigen Flips de IV. Koning van

van *Kastilien*, enz. En die van Hare Hoog-Mog. de *Algemeene Staten* van de *Vrye-Vereenigde Nederlanden*.

En op de Grootte Boven-Zale, van de *Kloveniers-Doele*, is in de Jaren 1618. en 1619. gehouden,

Der Volkeren Kerk-Verzaming, of *Synodus-Nationaal*,

Der Hervormde Kerken van

Groot-Brittannien.
 Kuervorstelikken Paltz.
 Hessen.
 Zwitserland.
 Wedder-avisch.
 * t'Zamen-verstand.
 Geneve.
 Bremen.
 Emden.
 Eenige Nederlandsche a Hoog-Leer-
 meesters der God-Geleerdheyd.

Gelderland, en Sutfen.
 Zuyd-Holland.
 Noord-Holland.
 Zeeland.
 Utrecht.
 Vriefland.
 Over-Yffel.
 Groeningen en Ommelanden.
 Drente.
 De Walsche Kerken.

* Corref-
 ponden-
 tien.

a Professo-
 ren.

Waar toe Gemagtigde, wegens Hare Hoog-Mogende, waren,

De navolgende HEEREN:

Wt Gelderland,

Martinus Gregorij.
 Henricus van Effen.

Wt Holland en West-Vriefland,

Heer Walraven van Brederoede.
 Hugo Muys van Holy.
 Iakob Boelius
 Gerard van Nieuburg.

Wt Zeeland.

Symon Schotte.
 Iacobus Campe.

Wt 't Landschap Utrecht.

Frederik van Zulen, van Nyeveld.
 Willem van Hardeveld.

Wt Vriefland.

Ernest van Aylua.
 Ernest van Harinxma.

Wt Over-Yffel.

Henrik Hagen.

Wt Groeningen en Ommelanden.

Hieronimus Ysbrands zoon.
 Edzardus Iacobus Clant à Stedum.

Daniel Heynsius, der Welgeborene en Achtbare Heeren Gemagtigde Geheym-Schrijver.

Van welke Opper-Kerkken-Raad,

Iohannes Bogermannus, was Voor-zitter of Praeses.

Iacobus Rolandus,
 Hermanus Faukelius,

} Byzitters of Assessors,

Sebastianus Damman,
Festus Hommius,

} Schrijvers of Scribæ.

Zie hier van breder in de Handeling of Acten des Synodi Nationali.

De S. Joris- Kruys- of Ed. Voet-Boogs-Doele.

Voet-
Boogs-
Doele.

STaat in *Overfloeten-Stege*, gezeyd 't *Steeg-Over-Sloot*. Belend, *Zuydwaarts Doele-Steyn*, eygen d'Heer *Niklaas Sloop*, Heeren *Jakobs zoon*, *Burgermeester*, (waar van een gedeelte wel eer verstrekte de *Heel-Haaks-Doele*.) *Noordwaarts*, 't *Huys van Henrik Lamberts zoon de Bruyn*, Kamer-bewaarder der *Chambre Mi-parti*. En *Oostwaarts*, de *Kloveners Doele*. Wat voor *Wapen-tuyg*, deze uytstekende *Schutteren* hebben gevoerd, is fol. 665. aangewez. Vinde 1426. geweest te zijn,

Die Ouder Scuttneyfters,

De HEEREN:

Noyde van Amerongen [Heeren Meusz. | Cleys Simons zoon, [uytten Oud-Rade.]
Scepen.]

Schutmeesters van den Ed. Voet-Boog, 1675.

De HEEREN:

Mr. Adriaan van Blyenburg, Heeren Adriaans zoon, Heere van Naaldwijk, Oud-Burgermeester, | Mr. Matthijs Pompe, Heeren Michielsz. Heere van Slingeland, uytten Oud-Rade.

Dekenen:

1. Kavel. Kornelis de Vries, Heeren Dingmans zoon, uytten Oud-Rade.	2. Kavel. Mr. Michiel Pompe, Heeren Matthijsz, uytten Veertigen.
4. Kavel. Korstiaan Gijfen, Hermans zoon, uytten Oud-Rade.	3. Kavel. Kornelis van Eysfel, Everds zoon, uytten Ouden Achten.

a Lieutenants.

a Plaats-Houders:

1. Mr. Pieter Brandwijk van Blokland, Heeren Pieters zoon, Schepen.	4. Mr. Geraard de Beveren, Heeren Wilmsz, Hr. van Strevelhoek, uytten Oud-Rade.
2. Symon Rottermont, Adriaans zoon, Schepen.	3. Mr. Anthoni van der Mast, Heeren Hermansz, uytten Oud-Raad.

Wimpel- of Vaan-drager:

Blafius van Haarlem, Heeren Blafiusz, Overleden: Staat in plaats te komen (a)
(a)

Opte

Opte Grootte Boven-Zale van de *Voet-Boge* is te zien, Een *S. Barber*, Geschilderd door de Konstige hand van *Marten Heemskerck*, Een *Adam*, en Een *Eva*, van Omber en Wit; welk men houd gedaan, door *Jan Woutersz.* van *Kuyk*. Twee Water-Verwe Doeken, Een Verbeeldende, *S. Joris*. Een *Wimpel-drager*, *Trom-slager*, en *Pijper*, gekleed opte Oude Bourgondische Wijs.

Behooren noch totte voorz Schutterie, de navolgende Kleynodien en Pronk-Cieraden, Een Zilver-Vergulden Halsband, van den Gulden-Vliese, aangehecht, *l'Orde du Saint Esprit*. Drie Zilver-Vergulde Koppen. Drie Zilver-Vergulde Kelken, met 'er Dekfels, &c. Twee Oude Schutters Kappen, van *Azuur en van *Keel. Een Nieuwe Schutters Kappe, als voren, Geborduurd op Fluweel.

* Blaau.
* Rood.

S. Kristoffels-, of Heel-Haaks-Doele.

WAs eerst, zoo ons Bericht, en verder, uyt *Stads Schriften* gebleken is, in 't *Steeg-Over-Sloot*, aldernaast *S. Joris Doel*, op welkers Erf, voor een Gedeelte 1657. is Geboud, de Grootte en Aanzienlikke Huyzinge *Doele-Steyn*, door d'Heer *Kornelis Vaans*, *Johans zoon*, Wylen Stads a *Schat-bewaarder*, enz. Nu eygen d'Heer *Mr. Nikolaas Stoop*, Heeren *Jakobs zoon*, *Burgermeester* van *Dordrecht*, *Ontfanger* van de *Gemeene-Lands-Middelen*, &c. Had gemelte *Doele*, pas over de gemeene Dwars-gracht zijn *Schiet-Huys*, *Stekken*, en *Drie-hoekkige Wand*, daar men *Wit Schoot*, mede met een *Binne-gracht*, en *Muren* afgepaald, gelijk wy d'ander *Doelen* hebben Beschreven. Maar zoo veel dier *Schutteren Huys* en *Vergader-Plaats* aangaat, is, na ik achte, omtrent het Jaar 1575. als wanneer de *Heel Haaks-Doele*, naast die van *S. Joris*, in 't *Steeg Over-Sloot*, was Verhuurd an 't *Schippers-Gilde*, gebracht in 't *Klooster* der *Augustijnen*, sederd 1572. geweest

a Tref-
sier.

H E T H O F.

Wat *Wapen-tuyg* deze Aanzienlijke *Krijgs-Bende* eerst heeft gevoerd, is ons niet klaar gebleken, als wel dat ten tijden van *Ferdinand van Toledo*, *Herzog* van *Alba*, de *Heel Haaks- of Dobbele-Bussen*, schoon te voren bekend, in den *Veld-tocht* door de *Alpes*, 1567. En in den *slag* omtrent *Jemmingen*, in *Vriesland*, 1568. opentlijk zijn ingevoerd. a Vinde

a Fam.
Strada, van
de Nederl.
Oorlogen,
Eerste
Deel, vj. en
vij. Boek,
fol. 423.
en 475.

Schutmeesters van de Geheele Haicke te zijn geweest, 1550.

De HEEREN:

Heyman van Blyenburg, Heeren Adriaansz, | Iacop Oem, Heeren Iacops zoon, Sche-
Schepen, | pen,

Schut-

Schutmeefters 1675.

De HEEREN:

Mr. Iohan vander Burch , Heeren Francoys zoon , Heere van Niemands-Vriend , Oud-Burgermeefter.

Mr. Pompeus Berk , Heeren Matthijs zoon , uytten Oud-Rade.

Dekenen :

2. Kavel. Mr. Pompejus de Rovere, Heeren Pietersz, Heere van Hardinksveld , Bailju van Zuyd-Holland , uytten Oud-Rade.
1. Kavel. Symon de Vries , Kornelis zoon.

3. Kavel. Huybrecht vande Graaff , Nikolaasz. uytten Achten.
4. Kavel. Tielman van Zee-berg , Abrahamsz. uytten Ouden Veertigen.

a Licutenants.

a Plaats-Houders :

2. Pompejus Berk , Heeren Dirks zoon , Schepen.
4. Henrik Herinx , Ghijsbrechts zoon , uytten Oud-Rade.

1. Pieter Hulst-Hout , Lambrechts zoon.
3. Wessel de Ruyter , Iohans zoon , uytten Veertigen.

Wimpel- of Vaan-drager :

Mr. Francoys vander Burch , Heeren Iohans zoon , uytten Oud-Rade.

In den Grooten- en Kleynen-Reventer , van d' *Augustijnen* , nu de Grootte-Zale en 't *Vertrek* der gemelte Schutterye , zijn te zien : Een *Outer-Tafel* , zijnde een *Kruycinge Kristi* , Getroffen door de *Hand- en 't Kunst-Penceel* van *Jakob Born-water* , *Dordrecht*. Een *Boodfchap-Maria* , door *Marten van Heemskerck*. De *Verdrenking* van den *Grooten-Waard* , 1421. enz.

De *Pronk-Cieraden* en *Kleynodien* , totte voorfz Schutterye behoorende , zijn : Een *Zilver-Vergulden-Hals-Band* , mettet *Wapen* van *Spangien* ; en Een *S. Laurens* , aangehecht , *l'Orde du Saint Esprit*. Twee *Groote Zilver-Vergulde-Koppen*. Vier *Zilver Kelken* , daar van Twee *Verguld* , &c. Een *Schutters-Kappe* ; Geborduurd op *Fluweel* , van *Purper* en van a *Keel* : Zijnde ook *Gevoerd* met *gelijke Klueren* , enz.

a Rood.

Eed van de Schutters der Stad Dordrecht.

WY Beloven ende Zweeren de *Staten van Holland ende West-Vrieland* , zijnde onse *Hooge ende Souveraine Overheyd* , zyn *Hoogheyd den Heere Prince van Orange* , als *Stad-Houder* dezzer *Provincie* , in dier *qualiteyt* , misgaders de *Stad Dordrecht* *Gebouw* ende *Getrouw* te wezen , ende onder der zelve *Regeeringe* ende *Befcherminge* , de *Kerke Kristi* , *Gereformeert* , naar *Godes Heylig Woord* , Voor te staan , ende helpen *Hand-houden* : de *Magiftraten* van de voorsz *Stede Onderdanig* ende *Gehoorfaam* te zyn , in alle het gene de zelve *Ons bevelen* zullen : alle *Tochten* ende *Wachten* te doen , daer den *Borgermeefter* in der *tijd* zal gebieden , misgaders *Schutmeefters* ende *Dekens* zullen voor gaan : Ende voorts alles te doen , dat *getrouwe Schutters* van *Dordrecht* gehouden ende *Schuldig* zyn te doen.

Zoo waarlijk moet Ons God *Almachtig* helpen.

Deze

Deze Vermaarde *Krijgs-Benden* der *Schutteren*, gebruykten eertijds tot *Schut-geweer*, zodanige *Bogen*, en *Buffen*, als we boven hebben aangewezen. Moften mette *Graven*, als de Voornaamste *Wapen-tuurs*, ter *Heyrvaart*, trekken.

De Groote Aanzienlijke *Huyzinge Doelesteyn*; Toekomende de Heer, Mr. *Nikolaas Stoop*, Heeren *Jakobs zoon*, *Burgermeester* van *Dordrecht*, *Ontfanger* der *Gemeene-Lands-Middelen* van *Holland*: Daar in werd gehouden het *Kantoor* totten voorfz *Ontfang* behorende. Vinde *Ontfangers* federd den *Jare Xvc. Lxxii.*

De HEEREN:

<p>1572. Reynier van Nek.</p> <p>1580. Thomas van den Honert, Rochus zoon, Schepen.</p> <p>1596. Adriaan, Heeren Ians zoon, Schepen.</p> <p>1614. Alewijn Pieters zoon, Schepen.</p> <p>1626. Mr. Iakob de Witt, Heeren Kornelis zoon, Borgermeester.</p>	<p>1637. Kornelis van Hogeveen, Amelis zoon.</p> <p>1652. Michiel van Feltrum, Michiels zoon, uyttē Oud-Rade.</p> <p>1657. Damas van Slingeland, Heeren Barthoutsz. Overleden den 30. October 1669.</p> <p>1669. Mr. Nikolaas Stoop, Heeren Iakobs zoon, uyttē Oud-Rade.</p>
---	--

Stads Gefchut- en Soldaten-Huys.

Verzien met *Grof Gefchut*, *Heel-Haaks-*, en andere *Hand-Buffen*, *Wapenen*, enz. *Houte Beddingen*, enz. Welk *Gefchut* als *Soldaten Huys*, in't Jaar 1625. daar toe Geboud, en Bekwaam gemaakt zijn. Als *Burgermeester* en *Treforiers* waren,

De HEEREN:

Heer Hugo Muys van Holy, Heeren Iakobs zoon, Ridder, Heere van Woude, Kethel, en Spaland.
Kornelis Bak, Iakobsz. uyttē Oud-Rade. | Michiel Pompe, Pieters zoon, Schepen.

Wy komen weder tottet *Klooster* van *S. Agniet*, daarwe boven fol. 148. waren afgefcheyden: in des zelfs

K L O O S T E R - K E R K ,

Werd den *Turf* voor de *Armen* van de *Nederduytsche Gemeente* gebergd. En is aldaar ook

Het *Scherp-School*. En

Het *Huysje van Zevenbergen*: tot *Opfluyting* van eenige die 't by *Nacht* op *Straat*, als anders, *Verkerven*.

Wy treden verder, tot 'et *Klariffen Klooster*, daarwe boven fol. 147. waren afgescheyden, om aldaar te *Beschrijven*,

Het LATYNSCHE SCHOOL.

Latijnsche
School.

ONze Ed. Achtbare *Overheyd*, die altoos in alle *Voortreffelijkheyd* hadde *uytgemunt*, wel wetende dat 'er veel gelegen was, an de *Geleerdheyd*, in 't *Welvaren* harer *Burgery*, heeft, na de *Verandering* in *Gods-Dienst*, en *Regering*, om niet weder in *duyfternis* te vervallen, maar *dien* tegenwoordigen *Staat*, door *Wetenschappen* te ondersteunen, in 't *Jaar* onzes *Heylands* 1597. Het *Grauw-Susteren-*, en *Klariffen-Klooster*, *Opgerecht*, tot een *Doorluchte Schole*, daar in de *Jongkheyd* zoude leeren, de *Griekze* en *Latijnze* *Talen*, als ook de *beginselen* der * *Wijs-geerte*.

* Philoso-
phie.

a Professor.
b Theses.

Hier heeft certijds den *Hoog-geleerden Franciscus Nansius*, uyt *Vlaanderen* gevlugt, daar hy *Raads-Heer* van 't *Vrye* was, de *Griekze Letteren*, als a *Hoog-Leermeester Geleerd*. En na Hem, *Adrianus Marcellus*, *Genees-Meester*. Zijn mede aldaar *Lessen* gedaan, in de *Wijs-geerte*, met gedrukte b *Stellingen*, door den *Hoog-geleerden Johannes Polyander*, toen alhier *Predikant*, na *Hoog-Leermeester der Godgeleerdheyd*, in de c *Hooge-Schole* van *Holland*, enz. Toch de meeste *luyster* heeft onze *Dordrechtsche Schole* gekregen, uyt de *Naam* en *Faam* van den *Hoog-geleerden Mr. Gerardus Joh. Vossius*, die ook in de zelve, en met Hem de *Wijd-Vermaarde Frycius Puteanus*, als mede *Janus Rutgersius*, de *Gronden* geleyd hadden van hare *Geleerdheyd*, waar over nu de heele *Wereld* versteld staat. Was hier mede d *School-Voogd*, den *Hoog-Geleerden Anthonius Amilius*, tot *Hoog-Leermeester* der *Doorluchtige-*, nu *Hooge-Schole*, van *Utrecht* *Beroepen* zijnde, is Hén gevolgd; den *Schranderen D. Gerardus Borreus*. Na welken kwam, den *uytstekende e Wis-konstenaar*, en *Wijs-geer*, *Dr. Isaacus Beekman*. En na die, *D. Casparus Pardonyn*; op wiens *voetstappen* volgden, *D. Johannes Rampius*, *uytnemend ervaren* in de *Griekze Tale*. Na die volgde wederom, *D. Cornelius Schalckius*; en Hem, *D. Petrus Surendonk*.

c Acade-
mia.

d Rector.

e Mathe-
maticus.

Te voren plachten de *Priesters* de *Kinderen Latijn* te leeren, zoo dat al in den *Jare* 1403. met *Klok-flag* verkundigd is: Dat men geen *Scholen* houden

en

en zal van Knechten, binnen die groote Parochye, dan ter Grooter-Schole, ende dat niemant geen Scholieren aen en neme van der Grooter Parochye, dan by der Rectoers gemoede van der Grooter Schole, op Drie Pont, sonder Verdragh.

1450. xxj. Octobris.

W Art gecundicht die ordinancye, in wat manieren dat men die Schoel ter Grooter Kerk voert Regeren ende houden sall.

In den eersten sullen off wesen alrehande manieren van orloff te bidden, ende orloff te geven, als van eerste Missen, van Bruyloften, van Festis Compositis, in de Kerken, van Kermissen, van Heeren inkomst, ende van allen anderen Feeften.

Item, so en sal men geen Bisschops gelt bidden, noch brengen, noch Coninck-gelt in de Vasten, noch Kermis, noch pass, noch March, noch Hoech-tijt, noch Kaerff gelt, noch Bieff gelt.

Item, die haer Termijn brengen, die sullen orloff hebben, als sy haer Termijn brengen, met eenen Ghesel, ende nyet meer.

Item, sal men van elken Termijn geven Drye Stuyvers.

Item, so gebieden den Gueden Luden, dat nyement, hy sy Man off Wijsf, den Rectoer van der Scholen ter Grooter Kerk, off sijne Medegezellen, die hy tott hem neemt, om in der Scholen te Regeren, onstandt en bewise, met woerden off met werken, noch in geenre wijs en misdoe, noch en doe misdoen, om saken wille die hy an den Kinderen redelic hantiert om te leeren, op Correxys, van Scepenen, &c.

Item, wat Knechtens die boven haren Seven Iaren sijn, die en sal men nergens ter Scholen setten dan ter Grooter Kerk, off ter Nyewer Kerk, wiese anders sett, dars die gheene dyese sett op een Pont, ende diese leert op een Pont, also dicke als hi daer regens doet.

Vinde federd 't Jaar M. VC. LXXIX. School-Verzorgers,

De HEEREN:

1579.

Jonkr. Willem van Zuylen van Nyeveld,
Schout van Dordrecht,
Kornelis Jakobs zoon, Boogmaker.
Jan Wentfen, Adriaansz. Schout, &c.
Dr. Franciscus Marcellus.

1580.

Wouter van Krayesteyn, Raad in Wette.

1583.

Jakob Muys van Holy, Heeren Pieters zoon,
Heere van Woude, Schout van Dordrecht,
Mr. Joos de Menin, eerste Raad-Pensionaris van Dordrecht.
Mr. Adriaan t Jong, Schepen.
Jakob Frans Wittensz, Schepen.

Johan Berk, tweede Raad-Pensionaris, &c.
Adriaan van Blyenburg, Heeren Adriaansz.
Heere van Schobbelands - Ambocht,
Schout van Dordrecht,

1592.

Dr. Arend Muys van Holy, Heeren Jakobsz.
Baillju van Zuyd-Holland.

1593.

Thomas van den Honaart, Rochus zoon,
Schepen.

1599.

Hugo Muys van Holy, Heeren Jakobs zoon,
Heer van Woude, Schout van Dordrecht.

Q999 2

Mr. Ja-

1621.

Mr. Jakob de Witt, Heeren Kornelis zoon, Schepen.

1622.

Alewijn Pieterszoon, Ontfanger van de Gemeene Lands Middelen.

1626.

Heer Adriaan van Blyenburg, Heeren Jakobs zoon, Ridder van S. Michiel, Heere van Naaldwijk, Schout van Dordrecht.

1627.

Mr. Kornelis van Beveren, Heeren Willemsz., &c., Burgermeester.

1628.

Mr. Dingman de Vries, Heeren Kornelisz. Schepen.

Hr. Mr. Jakob Cats, Ridder, Raad-Pensionaris, &c.

1631.

Dr. Johan van Beverwijk, Bartholomeusz. Schepen.

1637.

Dr. Kornelis van Someren, Johans zoon, Schepen.

Mr. Matthijs Berk, Heeren Johansz., Raad-Pensionaris en Secretaris.

1642.

Mr. Nikolaas Ruysch, Heeren Koenraadsz. Raad-Pensionaris.

1579.

Henrik vande Corput.

1586.

Hieremias Bastingius.

1592.

Johannes Polyander.

1616.

Johannes Becius, in 't zelve Jaar eerste Verzorger van Stads Boekery.

1627.

Balthasar Lydius, Verzorger der Boekery.

1656.

Mr. Johan vander Burg, Heeren Francoysz. Heere van Niemands-Vriend, uytten Oud Raad.

Mr. Govard van Slingeland, Heeren Barthoutsz., Raad-Pensionaris.

1657.

Mr. Adriaan van Blyenburg, Heeren Adriaansz. Heere van Naaldwijk, &c., Burgermeester, Verzorger der Boekery.

Mr. Kornelis de Witt, Heeren Jakobs zoon, Ruwaard van Putten; Verzorger der Boekerye.

Mr. Johan Berk, Heeren Matthijsz. Raad-Pensionaris en Secretaris, Verzorger der Boekerye.

1658.

Mr. Roeland de Carpentier, Heeren Pietersz. uytten Oud-Rade; Verzorger der Boekerye.

1671.

Heer Kornelis Pompe van Meerdervoort, Heeren Michielszoon, Ridder, Heere van Henrik-Yden-en Schildmans-Kinderen-Ambachten, enz. Schout van Dordrecht; Verzorger der Boekerye.

1673.

Mr. Samuel Everwijn, Samuëlsz. uytten Oud-Rade, Verzorger der Boekerye.

Uytte Kerken-Dienaren :

1630.

Gofuinus à Buytendijk, Verzorger der Boekery.

1648.

Andreas Colvius, Verzorger der Boekery.

1662.

Henricus Dibbetius, Verzorger der Boekery.

1672.

Johannes de Lanoy, Verzorger der Boekery.

Grypho

1673.

Gryphonius van Ravesteyn, Verzorger der Boekery.

1674.

Johannes Dibbetius, Fil. Henrici, Verzorger der Boekery.

School-Verzorgers, in Slagt-maand 1675. noch in 't leven,

De HEEREN:

Mr. Samuel Everwijn, Samuelsz, Burgermeester.

Mr. Adriaan van Blyenburg, Heeren Adriaansz, Oud-Burgermeester.

Mr. Johan vander Burch, Heeren Francoysz, Oud-Burgermeester.

Heer Cornelis Pompe van Meerdervoort, Heeren Michielsz. Schout.

Uytte Kerken-Dienaren :

Dom, Gryphonius à Ravesteyn.

1 Dom. Johannes Dibbetius.

Vinde a School-Voogden van de *Dordrechtse* en *Latijnsche* Schole,

a Rectors.

1322.

Mr. Willem, gezeyd Riem-maker.

1577.

Mr. Joest Scraets.

1578.

Adolphus Noldenius.

(En zijnde toen

Conrector,

Johannes Lanckeller, En

Ondermeester,

Mr. Cornelis N.)

15...

Franciscus Nanfius.

15...

Dr. Adrianus Marcellus,

16...

Mr. Gerardus Johannis Voffius.

Circa 1619.

D. Anthonius Æmilius; Vertrokken na Utrecht.

1620.

D. Gerardus Borraeus, Overleden 1626, October 18.

1627. Junij 2.

Dr. Isaacus Beeckmannus, Overleden 1637, May 20.

1638. February 12.

D. Casparus Parduy, Overleden 1644, Augusti 12.

1644. November 1.

D. Johannes Rampius, Vertrokken na Leyden, 1654, September 6.

1654. Ultimo Sept.

D. Cornelius Schalckius, Overleden 1674, Martii 15.

1674. Julij 31.

D. Petrus Surendonck,

Bestaat nu het Latijnsche School in vij. Classen, in welke, de Leergierige Jongkheyd, onderwezen werden, door

D. Petrus Surendonk, a School-Voogd.

D. Abrahamus Valentijn, b Onder-School-Voogd,

D. Joannes Goris:

D. Martinus Huygens: en

D. lean Iening; c Onderwijs-Meesters,

a Rector,
b Con-
rector.
c Præcep-
tores.

Wy ftappen uytte *Nieu-Straat*, en *Augustijnen Kamp*: en komen opte *Wijn-Brug*; aldaar zijn de *Huysjes*

Van de *Appel-Tonders*.

a *Azcijs*, Van a 't *Ongeld* op 't *Gemaal*, en

Van 't *Bier*.

Van de *Bier-Dragers*; en

Van de *Bier-Kruyers*.

Opten *Oosten-Hoek* van 't *Cawet*, stond wel eer

S. Anthonis Huysje.

Voor in 't *Hof*, is

't *Meters-Huysje*.

Onder den *Trans*, van de *Augustijnen*, is

De *Bakkerij* voor den *Huys-Armen*.

En op des zelfs *Voor-Hof* was, voor een tijd,

De *Beurs*.

Wy komen dan tot

De MUNTE van HOLLAND.

Munte van
Holland.

Gesticht in 't Jaar Ons Heeren . . . . Hermaakt, door Keyzer Karel, hebbende 't volgende Opschrift:

MONETA DIVO CAROLO V. COES.

Dat is:

Munte, als den Vergode Karel den Vijfde, Keyzer was.

Wat lager staat:

DIT. IS. DE MUNTE. DES ROOMSCH KEYSERS, &c.
ENDE. GRAAFCLICHEYTS. VAN HOLLAND.

Het Recht van Geld te Munten, zou, als Jonkr. Matthijs van der Houven wil, a aan de Stad van D O R D R E C H T zijn gegeven, in 'et Jaar Ons Heeren 1064. van Keyzer *Henrik* de IV. by des zelfs Bulle, daar in hy die noemd *Oppidum Thuridrecht*.

Erasmus van Houwelingen, onzen Naaukerigen Dortenaar, en Opzoeker der Oudheyd, wijst aan verscheyde Goude en Zilverne Penningen, geslagen by de Graven van Holland; (gelijk Ik ook vele, van die slag, hebbe gezien, by den grooten Liefhebber, Opzoeker, en Bewaarder dier Oudheyd, *Jochim Oudaan*, *Frans zoon*, woonende te Rotterdam, in de Goudse Wagen-Straat.) Als

Van Dirk de Zevende, daar van is noch overig, een Zilver Penninkje, hebbende aan d'een zijde een Hoofd, met Omschrift, THEODERIC. an d'ander zijde een Kruys, geteykend, PAX * met Omschrift, † MONE. † HOLLAN.

Van Willem den Eersten, Twee Penninkjes, 't Eene, hebbende an d'een zijde een Hoofd, met Omschrift, † WILHEM: CO: HOLL. an d'ander zijde, een Kruys, met Vier Roosjes, en Omschrift, † MONETA HOLLAND. 't Ander, an d'eene zijde een Klimmende Leeu, en Omschrift, † WILHEM: DE: HOLL. an d'ander zijde een Kruys, en Omschrift, † MONETA .....HEM.

Van Florens de Vierde; Drie Penninkjes, 't Eerste, an d'eene met een Hoofd, en Omschrift, † F: COMES HOLLANDIE. an d'ander zijde, een Kruys, en Omschrift, † MONETA DORD'CI. Het Tweede, bykans alst voorgaande, hebbende tot onderscheyd, Vier Sterren, tusschen 't Kruys. Het Derde als het Eerste, alleen met dit Onderscheyd, † MONE: MEDENBLEC. Waar uyt blijkt, dat 'er al van Ouds op Twee plaatzen, in Holland, is Gemunt.

De Munte van Holland, is al van Ouds her te Dordrecht geweest, en moet aldaar werden gehouden. Te zien in de Handveste van *Jan* den 3de, Hertog in Beyeren, Ruard van Holland, aan die van Dordrecht gegeven, opten 20. van Zomermaand, in 't Jaar Ons Heeren 1418. daar in, Art. 15. aldus werd gezeyd: Item, dat Wy onze Munte van Holland tot geenentijden Openen, noch Ordineren en zullen, dan by onzen Raide, ende by Consente ende Ordonnantie van Hemluyden. En die te Dordrecht leggen, ende nirgent anders. En zijn, die van Dordrecht, al'er Voor-rechten, huer van de voorgaande Graven, als ook die van Hertog *Jan*, gegeven; by *Flips* den Eersten, t'zijner Huldange, Bevestigd; op S. Marten 1425. De Grootte Handvest van *Vrou Maria*, aan die van Holland Verleend opten 14. van Lentemaand 1476. Art. 28. zeyd: En zal de Munte van Holland, na Ouden Herkomen, te Dordrecht werden gehouden. En datze Keyzer *Karel*, de Vijfde (en Tweede dies Naams, Grave van Holland,) daar mede heeft Gevestigd, blijkt uyttet Opschrift der zelve Munte.

Welke Munte al van Ouds heeft gehad veel Voor-rechten, te zien, uytte navolgende Handvesten, Toelatingen, en Vergunningen.

Hand-

a Handvest
Kronijk,
2. Deel,
5. Boek,
Cap. 7.
fol. 118.

Handvest van de Munten.

1367.

A Elbrecht, bi Gods ghenaden, Palens-Grave bi den Rijn, Hertoghe in Beyeren, Ruwer van Henegouwen, van Hollant, van Zeelant, ende van Vrieslant; Doen Cond allen Luden, dat wi met onser volcomene wille en bedachticheit, omme nusscap ende profijt van ons ende onsen Landen, hebben Gheconsenteert ende Ghewillecoert, ghegeven, ende gheven onsen Wercluden, ende Munteren, van der Munten van onsen vorisz Landen van Hollant ende van Zeelant, ende den Munteren ende Wercluden, die zijn van den Sermente in Brabant, dat werken ende Munten, en van onser Munten van onsen Lande van Hollant, ende van Zeelant, ende willen ende ordineren, dat en ghene Wercluden noch Munteren en moghen wercken in onse vorisz Munte, zi en zijn van den vorisz Sermente, up dat zi moghen volvolghen ende vervolghen, ende ghenoech doen met hem onser vorisz Munten; Mar waert dattet gheuele in enighen tiden, dat onse Meesteren van onsen vorisz Munte hadde enich ghebrec van enighen Wercluden ende van Munteren, Soe willen wy dat by 't doe te weten den vorisz Wercluden ende Munteren, waer bi dat zi hem mochte daer up binnen vijftien daghen versien, ende waert dat zi hem dan des niet en vorsagen binnen den vijftien daghen, na dien dat hem onse Meesteren van onser vorisz Munte hadde doen te weten ende gheuoent dat vorseide ghebrec, ende zi daer en binnen niet en zetten Wercluden ende Munteren, omme onse vorisz Munte te vervolghen ende ghenoech te doene, Soe machter onse vorisz Meester doen comen ander Wercluden ende Munteren met hem, waer bi dat onse vorisz Munte wael vervolghet zi, ende lovelic ontcommert ende ghenoech ghedaen. Ende waert dat onse Meester van onse vorisz Munte tot enighen tiden onbode Wercluden ende Munteren van den Sermente van Hollant, of van Brabant, hoe vele dat hire ombode, omme te comen wercken in onse vorseide Munten, dien Wercluden en Munteren, die wi alsoe ombode, dien loven wi, ende sijn schuldich horen cost in redelicheden comende tot onser vorisz Munten, ende daer legghende tot dat zi wrachten, ende ghinge hem daer na tot enighen tiden onse Munte ave, ende zi niet te werken en hadde, soe souden zi daer legghen achte daghen up haers selfs Cost, ende begheerise dan onse Munt-meester langer bi hem te houden, soe waer hi hem sculdich te gheven, ende soude hem gheven elcken Vijf Scellingen Swarte des daghes, alsoe langhe als zi daer laghen, tot dat zi wrochten, altoes sonder fraude, ende alle archlist uutgesceiden. Voert hebben wi ghegheven, ende gheven, ende willen dat onse vorisz Wercluden ende Munteren, ende alle die ghene die zijn van den sermente van Hollant, ende van Brabant, 't Wercken ende 't Munten in onser vorisz Munte, ende dat zi daer in te ghader wercken, ende onverseiden, ende des wercs bi beheeren ons Meesters verbeidende zijn, ende bliven altois also langhe als bi werct of doet wercken, daer omme soe willen wi dat zi hebben alsulcke huere als men in Vranckerike, ofte in Brabant, ofte in Vlaenderen geest. Waer up zi naest werckende en snidende zijn. Voert soe willen wi, dat zi bliven vry ende quise, over al binnen onsen Lande van Hollant, van Zeelant, ende van Vrieslant; zi en haer goed van allen Zoetinghe, ende van allen Boden, van allen Forfaiten, ende misdaet, die zi binnen onsen vorsecreve Lande doen of misboren, uutghesetter Vrouwen-cracht, Doetslach, Moert, of Diesie. Ende dat zi oec Tolle-vri varen moghen met horen Aenlamen ende Cattelen, uutgheset daer zi openbaer Comanscap mede hantieren. Ende hebben hem ghewilcoert ende ghegheven, dat zi niet en zullen wesen gecorrigeert van saken die ghesceien, dan van onsen Provoest ende Ghesworen der vorsecreven Munten; uughesceiden die vier feyte vorsecreve. Ende waert dat zi daer in oft in enighen Dorpeliken saken misdaden, daer zi lijf of lii aen verboerden, dat soude Rechten onse Bailliu van Zuut-Hollant, oft anders onse Bailliuwe of Scoutate, daer 't onder ghesceide, ende anders niemant. Ende omme dat Wi willen dat alle dese poincten vorsecreven wael ghehouden worden sonder enich wederjegghen van Ons, ofte van yement anders van onsen weggen, Soe hebben

hebben Wi desen Brief Bezeghelt met onsen Zeghele. Ghegheven in Middelborch, upton Vierden dach van Maerte, in 't laer Ons Heeren M. CCC. Zeven ende t Sestich.

Onderfont

Jussu Dñi Duc. Albti.

Ende was geteyckent

Pd. Arnold. de Amerongen, &c.

Hebbende 't voorsz Handvest onder uyt hangen een Zegel van Groenen Wassehe, an dubb'le Francijnen Staarten.

By den voorsz Aalbert verder Bevestigd, zijnde Grave van Holland, opten 17. Mey 1401. en opten 9. van Slagtmaand 1403. gedaan in den Hage.

By Willem van Beyerem, in den Bezitte, dat is, in 't Beleg, van Hagesteyn, ende Eversteyn, gegeven opten 23. van Wijnmaand 1405. Bevelende de Scout, Scepenen, en Raden van Dordrecht, &c. Dat zyluyden, den Munteren al'er Vryheden laten gebruyken, 't zy datze werken off niet en werken.

Van Jan van Beyerem, gegeven te Dordrecht, opten 22ste van Wijnmaand 1420.

Van Flips den Eersten uyttten Huyze van Bourgongie, gegeven te Dordrecht, den 20ste van Slagtmaand 1425. en opten 21sten dach in Aprille 1429.

Van Maximiliaan, en Flips den Tweeden van Oostenryk, gegeven te Brugge, opten 17de van Lentemaand 1486.

De Munte van Holland werd ook gemelt in een Ordonnantie, nopende de Loop, Prijs, en Verbod, van de Penningen en Gelden, Gedaan, Beraadslaagd, en Besloten te Breda, opten 4. van Wintermaand, 1489. by Koning Maximiliaan, en zijnen Zoon, den Eerst-Hartoge Flips, daar in onder andere gezeyd werd: En ten eynde dat 'et Land beter verzien zy met Penningen, die nieuwliks Gesmeed werden; en dat de Koopluyden en Wisselaers, geen oorzake hebben te brengen huer Stoffe, van Goud, en Silver, buytende Landen van den Koning, engemelten Heere den Eerst-Hertoge, zijnes Zoons, is Beraamd, en vast gesteld, dat, van nu voortaan, zullen geopend zijn, Vijf Munten, te weten, Een in Braband, Een in Vlaanderen, Een in Gelderland, Een in Holland, en Een in Henegouwen; op zulke Plaatzten als Begrepen zijn.

Van Flips van Oostenryk, gegeven in den Hage, opten 7. van Oogstmaand 1504. Waar by den zelve, Bevestigd aller Privilegien, Haar van Hem, zijn Vader, en allen Voor-Vorderen, Graven van Holland, gegeven; En daar en boven haar heeft gegunt ende gewillekuerd, voor Hem, zijnen Erven ende Nakomelingen, Graven ende Gravinnen van Holland, dat Zy, ende Hemluyden Nakommers, Munteners, ende Werkluden, van zijner Munte, [te weten, Holland en Zeeland,] voort an Vry, Quijt, en Exempt wesen ende blijven zullen, van allen Excijssen, van Wijne, Biere, Brood, Vleisch, ende andere Provianden, ende Rijstochten, die zy binnen hueren Huyzen, ende met hueren Hynsgesinne, allecnlik zullen mogen slyten, &c.

Van Keyzer Karel, gegeven te Brussel, opten 4. van Zomermaand 1517.

Noch by den zelve Keyzer, gegeven te Brussel, opten 22. van Zomermaand 1542.

R r r r

Van

Van *Flips den Derde*, gegeven te *Gent*, den 14. van Oogstmaand 1559.

Van zijn *Excellentie WILLEM den Negende*, anders den Eersten van dien Naam, uytten *Huyze van Nassau*, *PRINCE van ORANGE, Vryheyd in Waken, Monstere, ende Uyttrekken van den Dorde Man, &c.* Gegeven te *Delft*, den lesten van Wintermaand 1572. En by mijn Heeren van den *Gerechte, Oud-Raden, ende Luyden van den Achten, Geconfenteerd* (zoo veel in Hemluyden was,) de *Toelatinge des zelfs*, opten 9. Januarij des zelven Jaars 1572. (zijnde na onze *Rekening, als men nu teld,*) 1573.

En verder *Bevestigd* by zijne *Hoog-gemelte Exellentie*, ende die *Staten 's Lands van Holland: Dat Zyluyden [Munteners] volkomelik genieten en gebruyken zullen alzulke Oude, Duegdelijke, ende Loffelijke Privilegien, ende Vryheden, als Zyluyden, voor dato deser Troublen ende Beroerten, rustelijk ende vredelijk hebben gebruykt ende genoten, &c.* Gedaan tot *Rotterdam*, den *Derden van Wijnmaand* 1575.

By de *Staten 's Lands van Holland, Hemluden toegestaan, Vryheyd van alle Imposten*: verleend te *Rotterdam*, opten 2. van *Slagtmaand*, in den *Jare XVc. Vijf en Seventig*.

Insgelijks by de voornoemde *Staten*, gedaan in den *Hage*, den 2. *Junij* 1580.

Noch by de *Staten van Holland, en West-Vrieland*, gedaan in hare *Ed. Groot-Mog. Vergadering*, gehouden *federd den xij. tot den xxix. Januarij* 1633.

Aan mijn *Ed. Heeren van den Gerechte der Stad Dordrecht*, door die van den *Sermente van de Munte van Holland*, binnen *dezer Stede* ge-exhibeert en vertoonnd wezende, der *zelve Privilegien, rakende haarluyden Vryheden, en Immuniteyten*, by de *Heeren Graven, ende Staten van Holland, tferd den Jare 1367. ende 1575. successive* gegeven, en daar inne door *Poffessie en Ongeinterrumpeert gebruyk geconfirmeerd; mede brengende, dat die van de voorz Munte, daar binnen, ofte daar buyten, Werkende, ofte niet Werkende, Vry, en Exempt wezen, en blijven zullen, van alle Excijfen, van Wijnen, Bier, Brood, Vleesch, en andere Provianden, en Lijfftochten, die sy binnen haren Huyzen, en met hare Huysgezinnen, alleenlijk zullen mogen Slijten: Verklaren, dat de voorz Privilegien, der voornoemde Vryheden, en Immuniteyten, klaar zijn, mits welke Zyluyden ook daar van het Effect moeten genieten, &c.* Actum den 17. *October* 1672.

De *Recht-Kamer van de voorz Munte*, is verzien met *verscheyde Schilderyen, der Afbeeldingen van de Munteren, als*

Een *Stuk* van *Jan Doudijn*, gedaan in 't *Jaar* 1560.

Een *Stuk* van de *Munteren*, mette *Generaals*, namen oordeeld, *Geschilderd* by eenen *Snellaard*.

Een *Stuk*, begriipende de *Munteren*, *Getroffen* door *Jakob Kuyp*, 1617.

Twee *Stukken*, beyde *Levens Grootte*, van *Waardeyn, en Meesters*, te *Recht* zittende aan een *Tafel*. *Afgemaald* door *Samuel van Hoogstraten*, in de *Jaren* 1657. en 1674.

Noch

Noch bezijden de *Recht-Kamer*, is te zien, een *Schildery* van *Hertog Aalbrecht van Beyeren*.

Wy fcheyden uytte Munt, en komen totten Aal-oude

Minrebroeders-, of Menne-Brugs-Torn.

Welkers Trappen Geboud zijn, opte wijze, gelijk die an't *Huys te Merwede*- en in de *Groote Kerky-Toornen*. Wel eer verftrekkende een van de *Stads-Poorten*- en *Wacht-Toornen*. Op welkers *Voor-Pley*n ook was een *Gerecht-plaats*. Zie hier van uytte *Klep-Boeken*, een *Staaltje* uyt vele :

1482. xiiij. May.

Worde *Adriaan Adriaansz. Beyser*, *voir die Mennebruch Onthoofst*, ende zijn *Hoofst* op een *Staeck* gezet. Requiescat in pace.

En is gemelte *Menne-Brugs-Toorn* 1504. geworden de *Bewaar-plaats*, van 't *Buffe-kruid*, verzien zijnde met *Yfre Dueren*, en met *Twee Steenen-Overwelfde Veitrekken*: nu in 't gemeen genoemd,

De K R U Y D - T O O R N.

Kruid-
Toorn.

Wy treden voort, tot

D E V I S - B R U G.

Alwaar in 't *Int-Huysje*, den 20sten *Penning* van alle *Vis*, ten *Af-slag* komende, en daar en boven noch den 9de *Penning* van *Zalm*, en *Stuer*; mitsgaders 't *Geld* voor de *Vissers*, - en *Vent-Jagers*, *Ge-innet*, *Ontfangen*, *Vergaderd*, en *Uytgereykt* werd. Mede een gedeelte van

De G R O O T E - V I S - M A R T.

Gröote
Vismart.

Laast *Herboud* 1608. met *overdekte Gaanderyen*, waar van het gevolg sich laat zien, ten beyde zijden van de *Hoog- of Voor-Straat*, an de *Land-zijde*: bestaande de voorsz *Vis-Mart*, in *Vijftig Stallen* of *Vrydommen*, alwaar dien *Handel* niet door *Vrouwen*, gelijk meest in alle *Steden* geschied, maar door *Mannen* uytgevoerd, en daar mede, inzonderheyd met *Zalm* en *Stuer*, *grootte Koopmanschap* gedreven werd.

Op welke *Vis-Mart*, van den 15. van *Grasmaand* af, in 't *Jaar* 1620. totten lesten van *Sprokkelmaand* 1621. toe, zijn ten *Af-slag* geweest, en aldaar verkoft, 8921 *Zalmen*, 81 *Stueren*, en ontellike *Elften*: behalven *Kabeljauw*,

Schel-Vis, Bolk, of Wijting, Pieterman, Muelenaar, Tongen, Scharren, Heyl- en Tar-bot, Botten, Schollen, Roch, Vleten, Platijsfen, Kreeften, &c.

Volgd't Huys de ZALM, zijnde

Het Gilde-Huys der Viskopers van de Groote Vis-Mart.

WElkers Overlyuden en Dekenen, Wy boven fol. 97. hebben aangewez-
zen. En is, (by Aanstellinge van den Oud-Raad,) nu

Deken van de Groote Vis-Mart:

De HEER:

Mr. Michiel Pompe van Slingeland, Heeren Matthijs zoon, uytten Veertigen.

En zijn Vinders van de Groote-Vis-Mart:

De HEEREN:

Mr. Samuel Everwijn, Samuels zoon, Voor-
zittend-Borgermeester.

Mr. Willem Brandwijk van Blokland, Hee-
ren Pieters zoon, Vry-Heer van Blokland,
Borgermeester.

Kornelis van Eyffel, Everds zoon, uytten
Ouden Achten,

Opzienders van de Zalm:

De HEEREN:

Mr. Samuel Everwijn, Samuels zoon, Voor-
zittend-Borgermeester,

Johan van Haarlem, Rochusz, Overleden,
staat in plaats te komen (a)
(a)

Boven de Wees-Kamer, enz. Achter op't Stad-Huys, is

Stads- Gevangenis, Ridders- en Gyzel-Kamer.

WElker eenige Honderd Jaren geweest hebbende boven d'Aal-Oude Vuyl-
Poort: Maar in den Jare 1646. alhier over gebracht.

Het Tucht-Huys is boven fol. 138. aangewezen.

d'Aal-Oude Steen- en Wacht-Toorn, de Vuyl-Poort.

Gesticht in 't Jaar Ons Heeren . . . . . Vermeld in een Hand-vest van Zout- en Coren-mate, &c. gegeven van *Graaf Florens*, in 't Jaar 1290. te Half Aprille, en by des zelfs *Vidimus* d'Anno 1301. zijnde den Inhoude van dien, opten Rug geteykend, en aldaar genoemd, den *Gevangen-Torn*. Zie ook boven fol. 438.

En Bezijden de Nieuwe Vuyl-Poort, is

Het Baken-Huys.

Waar in, by Ysgang, als anders, de Bakens en Tonnen, werden op-
gesloten.

De Koorn-Buers is boven fol. 69. aangewezen.

Wy gaande over de Luegen-Brigge, daar zienwe ter Slinkerhand, over de
Mazelaars-Brugge,

't Mazelaars- of Zakke-dragers-Huysje.

En neffens de Zuyd-Duer van de Groote-Kerk,

't Koren-Meters-Huysje: En

De Gaandery van de Koren- en Vlas-Mart.

Voort gaande Noordwaarts bezijden den Dordrechtſen Toorn. Daar
ziet men

Vier Wapen-Huyzen van den Staat.

Verzien met des zelfs Grof-Geschut, Donder-Buffen, enz.

De Kraan Rodermond.

Die men houd dat des zelfs toestel daar al voor den Jare 1338. zoude hebben
gestaan, en datze, na d'Onthoofding van den Bailliu van Zuyd-Holland,
te Valencijn gedaan, dien Toenaam heeft gekregen.

Het Pleyn voor Kraan Rodermond, is bezet met Muelen-Steenen, daar
alhier groote Koopmanschap mede werd gedreven.

In een van de Wapen-Huyzen, No. 2. was wel eer

De Schole ter Grooter Kerk.

d' Oude Hout-Tuynen:

Beginnen an 't Kerk- en eyndigen an 't *Vleys-Houwers-Straatje*. Werdende de Hout-Koopmanschap alhier te Dordrecht sterk gedreven.

Wy gaan over Rodermonds-Brug, daar zienwe

't Rondeel Englen-Burg.

WAs wel eer een Wacht-Toorn, geboud opte Wijze van Englen-Burg te Romen, hoewel kleynder, had een rond omgaande overdekte Trant, buyten de Wacht-Toorn, daar men op en afging over de Gaandery, langs 't Kerk-Hof, en an de zijde van de Hooge-Englen-Burgse-Brug, als ook met Trappen ter Strate-waart, 1647. afgebroken; en Englen-Burg veranderd in een Wooning voor den Boom-fluyter en Haven-meeſter.

Opte Englen-Burgse Kay, -zijn

De Nieuwe Hout-Tuynen.

Wy treen te Rug, gaande langs d' Oude Hout-Tuynen, en Waterſteyns-Kay, daar zienwe

Den Aal-Ouden Toorn Water-Steyn.

OOk genoemd *Snellairt-Duyks-Torn*: *Grietje van Driels Toorn*, enz. Was eertijds een van Stads Wacht-Toornen; daar wel eer de Merwede tegen ſpoelde. Naderhand gebruykt tot Stads-Werk-Huys: zijnde nu

De Laken-Halle.

Laken-
Halle.

De Trappen en Kijk-gaten van gemelten Toorn, zijn gelijk die van 't Huys te Merwede: De Menne-Brugs-Toorn: en die van de Groote Kerk, enz.

Wat verder, by S. Joost, ſtaat

Klokkelairs-Toorn.

a Aſſe.

OOk genoemd *Toeverlaat*; en van d' Heer Joh. van Beverwijk, *Vinken-Burg*. Uytkomende aan d' Oude Veste, zijnde nu Kuelfe en Engelsche Kay; Vermeld in Stads a Handeling-Boeken, 1404. 1424. in Scepenen-Brieven, 1534. 1584. Welkers Trappen en Kijk-gaten zijn, gelijk als die we reeds genoemd

noemd hebben. Was ook voortijds een van Stads Oude Wacht-Thoornen: Veranderd in Woning, nu toekomende *Pieter van Gelsdorp*.

Op d'Engelfche Kay; mede d'Oude Veste, daar vertoond sich,

Den Torn van Alard van den Wijngaarden.

Zijnde naderhand Kolfters, Drenkwaards, en Pompens-Toorn: mede Geficht ten eynde als voren, nu verftrekkende Pak-Huyzen.

Wat verder is.

De B O E R E - V I S - M A R T.

Boere Vis-
mart.

Daar verkoopt men, Karpers, Barmen, Snoeken, Baarfen, Voornen, Bra-
femen, Bliken, Winden, Springers, Muenen, Houtingen, Sneepen,
(by sommige genoemd, Bommelfe Vorens,) Pos, Grundelingen, Paling,
Ebbeling, Aal, Prikken, enz.

t'Ende die Vis-Mart is

Den Joppen-Toorn.

In 't Jaar 1600. toegesteld tot een *Wacht-Toorn*, voor de *Graaffelykheids*
Tolle van Geervliet: Ten Dienste van die by nachte komen verby te varen, en
daar aan Bellen om verlof.

Tolle-
Toorn.

De Steen- en 't Gyzel-Huys, nu genoemd Uytwijk.

Uytwijk.

Wel eer belend an Puttox-Torn, diewe boven fol. 80. en 661. hebben aan-
gewezen. Geficht in 't Jaar ons Heeren 1381. Werd by des zelfs *Steenwaar-*
der bewoond.

Bezijden de Water-Poort, 't Groote-Hoofd, zijn

Twee *Woningen*, voor de *Boom-flyters* en *Haven-meesters*.

't Eene neffens die *Poort*, en 't ander opten Hoek van den *Boom*.

Ey! datwe, in de *Klovenier Doele*, hebben vergeten de *Kuer-kamer* van 't
Zilver.

Kuer-
Kamer.

En in *S. Joris Doele* overgeslagen de *Beneden-Zale*, der *Schutteren*, van
den *Ed. Voet-Boog*, daer inne gehouden werd, de gewoonlijken *Krijgs-Raad*
der *Burgerye*.

Krijgs-

K R Y G S - R A A D.

Vinde daar van in 't Jaar Ons Heeren 1578.

a Bend-Oversten :

De HEEREN :

Balthasar Frans zoon, Schepen.
 Jacop Coel, Adriaans zoon, Schepen,
 Adriaan [Terelsteyn,] Jobsz, Raad,

Willem de Jong, Willemsz. uyten Oud-
 Rade.

1675. In Slagt-maand ;

De HEEREN :

Burgermeester in der Tijd, zijnde

Mr. Samuel Everwijn, Samuels zoon.

Adriaan vande Graaf, Sebastiaansz.
 Mr. Pompejus Berk, Heeren Dirksz.

Kornelis Belljaart, Kornelisz,
 Symon Rottermont, Adriaansz.

b Capitey-
nen.

Dirk van Noy, Ardiaansz.
 Symon de Vries, Symonsz.
 Johan op de Beek, Philipsz.
 David van Convent, Laurensz.
 Adriaan van Slingeland, Kornelisz,
 Henrik Franken, Genefaasz.

b Hop-Luyden.

Jakob de Blom, Jakobsz.
 Pieter van Zeeberg, Abrahamsz.
 Goverd de Leeuw, Zegersz.
 Rijk van de Ruyt, Henriksz.
 Adriaan 't Hoofd, Adriaansz.

c Lieute-
nants.

Wouter van Goudhoeven, Nikolaasz.
 Symon Braat, Klaasz.
 Adriaan Meynard, Jansz.
 Jakob van Hoogstraten, Adriaansz.
 Johan Heuts, Denijsz.
 Ian Bogaard, Klaasz.

c Plaats-Houders.

Ian Kilsdonk, Willemsz.
 Gerard Vos, Abrahamsz.
 Ian Wiers, Iansz.
 Ian van der Hoeven, Iansz.
 Kornelis van Helmont, Gillisz.

Wimpel- of Vaandragers.

Jeremias vander Monde, Michielsz.
 Herman Gijfen, Heeren Korstiaansz.
 Gerard Schul, Stevensz.
 Ian Franken, Iansz.
 Gerard Burgloon, Thomasz.
 Herman van Bracht, Tielmansz.

Godefridus Schalken, Kornelisz.
 Adriaan van der End, Iansz.
 Johan vander Mast, Heeren Adriaansz.
 Gerard van Eyfden, Gerardsz.
 Gijsbrecht Coole, Korstiaansz.

d Secreta-
ris.

d Geheym-Schrijver.

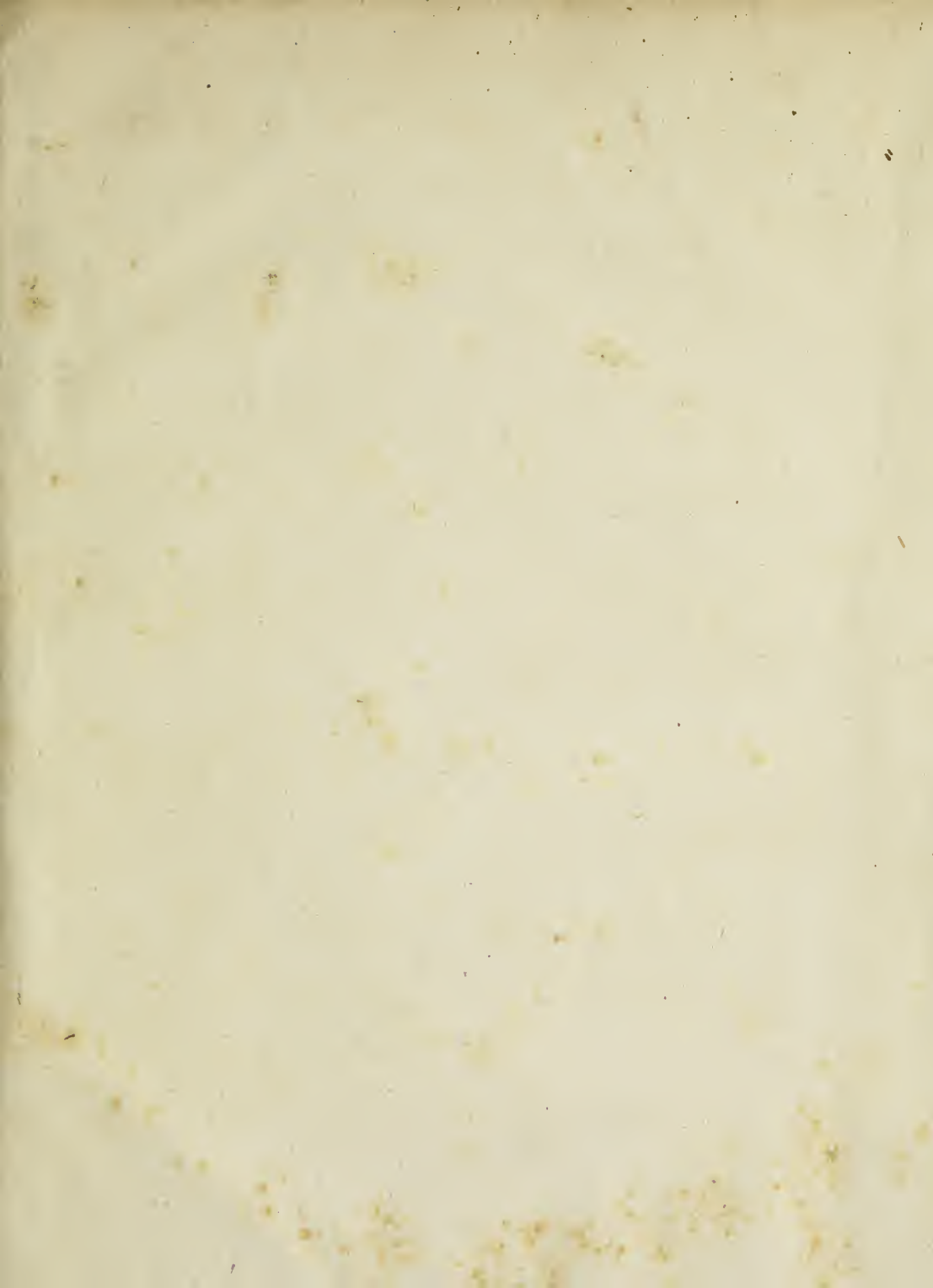
Wouter de Gelder, Abrahams zoon.

e Majoor.

e Wacht-meester van Dordrecht, op der Stede Grond en Merwede.

Henrik van der Mark ; Iakobs zoon.

PROVOOSTEN, Pieter van de Graef, en Jan van Leeuwen.

Lija Leonard Berlin

W. Schäfer

VEBSZ.

1951

SPECIAL
77-87241

